29

m, 29.

ԲԱՐԻՍՏԷ ՆԷԼԷՐ ՕԼՈՒՐ

ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

ԷԼՄԱՍ ԹԱՃԻՐԻ

Միւէլլիֆի

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷԲԷՆ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ՆԱՇԻՐԻ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԷՐԵԱՆ

معارف نظارت جلیله‌سنك ۲۳۲ نومرولی رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر

Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
Եենի-ճամի, Չիչեք-բազարը Ն. 23
ՍԹԱՆՊՕԼ

1889

Ա—1

ՊԻՐ ԻՔԻ ՍԷՕԶ

Օգոստոս՝ ճան սըքընըքընա գեհեսէր պէր գեվա գըր. հին պէր եկեբէ ճաաագըքի օլմագմ էն, պէր սաունըքէ գեղուլա անը մահվ էրնդէ օլմաըն.

Ցրանոս մէշահիրի իւտէպասընտան Մօնթէսքիէօ նամ միւէլլիֆին չու քէլմը մէշհուրը, պիր հագըգաթը մութլագա սայըլասլիր. պիրա տիւնեա՝ երինէ միւէլլիֆի միւմահլէյհին գավլինճէ, պիր տարը մուսիպէթ վէ ճէֆիա օլուպ, իննան հեր սաաթ վէ հեր տագըգա պիր թագըմ տէրտլէրէ, քէտէրլէրէ վէ խուսուսըյլա ճան սըգընթըսընա տիւչար օլտըղընտան, վէ պունըն տէֆի զըմնընտա իսէ՝ հեր նէ գատար պազը էրպապը ճէհալէթ գէվգ ու սէֆիա տէրեասընա աթըլըրլարսա տա, ագլը սելիմ վէ քէմալէթ ասհապը քիթապ միւթալաասընը էվլա կէօրտիւքլէրինտէն, էտիպի միւմահլէյհին չու սէօզիւ նագասլիլի ինքեար պիր հագըգաթ րէննկինի ալտըշ տըր. էվվէթ, հեր տիւրլիւ քէտէր, գասամլէթ վէ խուսուսըյլա ճան սըգընթըսը օգուտմագլա միւնտէֆի օլապիլիր. ինսան պիր տէրտնաք տիւչիւնճէյէ կիրիֆթար օլտո՞ւ մը, պունը անը վահիտտէ տէֆ՝ իթմէնին չարէի եէկեանէսի միւթալաա տըր քի, պու սայէտէ ինսանընն զիհնի աշըլըր, գուվվէթ ֆիքրիյէսի թէվէսսիւ իտէր, պիրմէտիյի չէյէ ակեահ օլուր վէ հագայիգի տիւնեայա վէ էսրարը ալէմէ վուգուֆ բէյտա իտէր. չու հալտէ օգուտմագ՝ ճան սըգընթըսընա սահիհէն միւէսսիր պիր իլաճ տըր։

Լաքին միւթալաայա մահսուս քիթապլար միւթէատիտ օլուպ, աէլէմի մաթպուաթ ֆէննի, էտէպի վէ սաիր քիթապլարլա մալամալ պուլընտըղընտան, պունլար միյանընտա հաննկըսը տահա զիյատէ օգուտմաղա շայէսթէ տիր տէյտ պիր սիւալ վարիտ օլսա, ճէվապէն տէննիլիր քի, հեր նէ գատար ֆէննի վէ սաիր քիթապլար խայլըտան խայլը մուճիպի իսթիֆատէ իսէլէրտէ, հեր քէսճէ անլաչըլմասը միւչքիլ վէ պազը քէրրէ տէ մուհալ գապիլինտէն օլտըղընտան, էն զիեատէ միւթալաայա շայէսթէ կէօրիւլէն քիթապլար ՀԻՒԵԱՑԻՀԵՐ սայըլըր. հաթթա պունլար՝ քէմալէթ վէ մէհարէթի միւսէլլէմ օլան զէվաթը միւթէպէրէ վէ միւէլլիֆինի մէշհուրէ թարաֆլարընտան գալէմ ալընմըշ վէ հավի օլտըգլարը իպրէթամիզ նօգթալար վէ հայրէթէնկիզ ֆըգրալարըլա տահրէի ագլ ու զէքեայը թէվսի վէ էֆքեար ու էզհանը թէննվիր իթմէյէ միւսթահիտտ պուլընմըշ օլտըգլարընտան, կէրէք էվրօբատա վէ կէրէք մէմալիքի մահրուսէյի Շահանշահէ միւսթահագգ օլտըգլարը բաղլէթի ումումիյեէյէ մազհար օլմուշլար տըր։

ՂԱՐԻՊ ՊԻՐ ՍԸՐՐ Նահըշլա Նէչր իթթիխիմ քիթապ՝ պու տէֆթա ըէսիտէի հատուլ իսթամ օլմուշ օլմաղէ, տէօրթ սէնէտէն միւթէճավիշ պիր միւտտէթտէն պէրու աճիզանէ թապ ու Նէչր իթթիխիմ հիքեայաթը միւֆ'տէյէ պիր էսէրի նաչիզ տահա իլավէ իթմէք, վէ պու սուրէթլէ գարիհնի քիրամ հազարաթընըն ճան սըգընթըսընա պիր իլահ տահա թէտարիք իթմիչ օլմագ իւզրէ, Ֆրանսանըն մէչահիրի հիքեայէնիչ'իսանընտան Ֆսավիէ տը Մ'օնթէբէն նամ միւէլիֆին ԲԱՐԻՍՏԷ ՆԷԼԷՐ ՕԼՈՒՐ իւնվանը էսէրի պինագիրինին Նէչրինէ կպթիտար իտիյօրը՛։

Ֆսավիէ տը Մ'օնթէբէն՝ ասարը ատիտէ վէ նատիտէսիյէ Ֆրանսատա միւտտէթի գալիւէ զարֆընտա էհալինին նազարը րաղպէթինի ճէլպ իյէմիչ օլոըղը միսիլու, էքմէքճի Խաթուն վէ Ֆարիս Ֆահալարը նամ քիթապալարըյլա օգուշանլարըմըզը տախի րաղպէթ վէ թէվֆճիւհինէ ժազհար օլմուշ օլտըղընտան, միւէլիֆի միւմանէյհ հագգընտա հէր կէօնէ սիթայիչտէն սարֆը նազար վէ չիմանիյէ գատար հագգը աճ'ըզանէմտէ իպրազ իտիկէկէէն թէշվիգաթ վէ համիյէթ պուննտան պէօյլէ տախի տիրիլ պուլյուլմայաճաղընը գէվիկէն մէմուլ իտէրիմ՛։

Կ. Պիպէրեան

ՇԷՐԱԻԹ

Իշպու ըօման չարչէնպիհ վէ ճուման իրթէսի կիւնէէրի Նէչր օլունուր։

Ապօնէ օլան զէվաթ մահ պէ մահ պէչէր զրչ. էօտէմքէչէ, չըգան Նիւսախէէրի ախզ իտէպիլիրլէր։

Թաչրալար իչին ապօնէ պէտէլի բօսթա բարասըյլա պիրիկըտէ սալթը զրուշ տըր։

Թաչրալարտան ապօնէ պէտէլի իչին բօսթա բուլու 20 բարալըգ օլարագ կէօնտէրիլմէսի ըէճա օլունուր։

Ապօնէ եաղըլմագլըղա արզու իտէնլէր, մահքամատըզա, եախօտ զազէթա միւվէզզիլէրինէ միւրաճաաթ իտէպիլիրլէր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Սթամպօլտա Զիչէք-բազարընտա 23 Նուէմբէրու մահքամատըզա Կարապետ Պիպէրեան իսինէ կէօնտէրիլմէկի տիր։

ԳԼՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

ԷԼՄԱՍ ԹԱՃԻՐԻ

1

Ինկիլթերրանը Հինտիսթան գրթասընը է՛ն զէնկին պանքէրի ատտ օլունամասա պիլէ, է՛ն զէնկինլէրինտէն պիրի օլան Ճօն Մօրթիմէր նամ չախսըն իշ օտասընտաքի ասմա սաաթ՝ ալաֆրանկա սապահըն օնունու չալտը։ Զիրա էվվէլճէ շուրաեը պէեան իտէրիզ քի, հէր նէ գատար իշպու հիքեաեէմիզ՝ սըրֆ Բարիս էօմրիւնէ մախսուս իսէտէ, մուգատտէմաթը Հինտիսթանը Գալկիւթա չէհրինտէ վագը օլտուղունտան, գարիինի քիրամըմըզ հազարաթընը չէհրի մէզքիւրտէ պուլունտուրմագտաեըզ։

Մէզքիւր օտատա, այրը այրը եազըխանէլէր գարշըսընտա օթուրմուշ օլարագ իքի քիշի պուլունուպ, պունլարտան պիրի՝ զիքր իթտիկիմիզ պանքէր, վէ տիկէրի իսէ, մէրգումըն քեաթիպի խուսուսիսի իտի։

Ճօն Մօրթիմէր՝ էլլի պէշ էլլի ալթը չաղլարընտա, գրանթա, քէսիք սաչլը վէ ուզուն ֆավօրի սագալլը օլուպ, թապիաթը հէմ սէրթ վէ հէմ խայրխահ պիր ատէմէ պէնզէեօրտու։

Օտանըն բէնչիրէլէրի եարը աչըգ օլմասընա, վէ բէրտէլէրին նըսֆէն գաբաթըլմըշ պուլընմասընա բաղմէն, հէրարէթի հավանըն չիտտէթի հասէպիյլէ, պանքէրի մէրգում, պէեազ պէզտէն պիր էլպիսէ կիեինմիշ իտի։

Քեաթիպ՝ եիկիրմի սէքիզ չաղլարընտա, վէ օրթա տէրէճէտէն պիր ազ զիեատէճէ պօյլու Շարլ Ժէրար խմինտի կիւ-

ղէլ պիր տէլիդանլը օլուպ, թապէն նաղիք, ճէսուր վէ չէվիք իտուկի՝ թավր ու սիմասընտան անլաշըլըյօրտու։ Մէրդումուն սիմասը իլք պագըշտա նազարը տիգգաթը ճալիպ օլուպ, շէօյլէքի սաչլարը գարա, անլը եիւքսէք, կէօզլէրի գօեու մաի, վէ կէօզլէրինին բարլագլըղը՝ ֆէթանէթի ազիմէ վէ սէպաթը գավիյեէսինի միւպէյեին օլարագ աքսէնտազ վէ թէպէտտիւլէ մաիլ, րէնկի տօնուգ, տօտագլարը գըրմըզը, վէ գարա սագալը իբէք կիպի եումշագ վէ տօլկունճա իտի։ Պու կէնճին րէվիշի հալի՝ քէնտիսինին Ֆրանսըզ միլլէթինէ մէնսուպ օլտուղունու տէլալէթ իթմէքտէ իտի։

Պու իքի շախսը գարիինի քիրամըմըզա թագտիմ իթտիկիմիզ էսնատէ, իքիսի տէ եազըխանէլէրի իւզէրինէ էյիլմիշ օլարագ, սիւքիւթլէ չալըշըյօր իտիլէր։

Պանքէր՝ մէմուրը մախսուսը թարաֆընտան քէնտիսինէ իթա իտիլմիշ օլան հիսապաթըն թէտգիգիյլէ մէշղուլ օլուպ, Շարլ Ժէրար տախի թէքմիլ տիւնեանըն տամղա բուլլարընը հավի օլան պիր խայլի մուհարրէրաթը կէօզտէն կէչիրմէքտէ իտի։

Պու միւշքիլ վէ ղահմէթլի խըզմէթ՝ մէրդում տէլիդանլընը վէզաիֆինտէն օլուպ, անճագ քէնտիսի Պանգ-Անկլօ-Էնտիէն նամիյլէ մաարուֆ օլան էֆէնտիսի պանգասընտա, խըզմէթի մէզքիւրէեի հիւսնի սուրէթտէ իյֆաեէ, տէրքեար օլան մէհարէթիյլէ միւգթէտիր իտի։

Շարլը Ժէրար՝ տօգուզ լիսան, եանի Ֆրանսըզ, Ինկիլիզ, Ալման, Բուս, Իսբանեօլ, Իթալեան, Արապ, Հինտիա վէ Չին լիսանլարըյլա թէքէլլիւմ իտէպիլիր իտի։

Մէրդումուն եազըխանէսի իւզէրինտէ եիւզ էլլիտէն զիեատէ մէքթուպ մէվճուտ օլուպ, քեաֆֆէսինի տախի օգումասը, միւնտէրիճաթլարընը պիր գաչ քէլիմէ եախօտ պիր գաչ սաթըր իլէ մուխթասարլաթմասը, է՛ն մուհիմմ օլանլարընը պանքէրէ թէպլիղ իյլէմէսի, վէ ճէվապլարը իչին տախի քէնտիսինտէն թալիմաթ իսթէմէսի լազըմ իտի։

Իպթիտար իթտիկիմիզ հիքեաեէնին պաշլըճա էշխասընտան պուլունան Շարլը Ժէրար հագգընտա եագընտա մալիւմաթը միւքէմմէլէ իթա իտէճէկիմիզտէն, շիմտիլիք պու դատար իլէ իքթիֆա իյլէրիզ։

Տայիրէյի մէղքիւրէտէ, ճօն Մօրթիմէրին՝ ֆէվգէլատէ սիւրաթլէ եազտըղը բագգամլարըն հասըլ իթտիկի գալէմ սէսիյլէ, քեաթիպին՝ մէքթուպլարըն մահֆազալարընը երրթըպ, իչինտէքի մէքթուպլարը աչմասը սէտասընտան ղայրի սէս իչիտիլմէյօրտու։

Նակէհան պանքէր՝ մուամէլէսինի գաթ իլէ, պաշընը եօգարը գալտըրըպ, Ֆրանսըզ լիսանը, ֆագաթ Ինկիլիզ թէլէֆֆիւզիյլէ,

— Բէճա իտէրիմ, միւսիւ Ժէրար, սիզէ պիր իֆատէմ վար։

Քեաթիպ. — (Էֆէնտիսինէ տօղրու տէօնէրէք.) Էֆէնտիմ, պազը մալիւմա՞թ մը իսթէեօրսունուզ։

Պանքէր. — Էվվէթ, սանտըգքեար՝ միւշթէրիմիզ Մ. Էթիէն Պէրօնուն հիսապընը թահգըգ իթտի՞ մի։

Ժէրօ, էլինի, մէքթուպլարըն եանընտա գօնուլմուշ օլան պիր տէմէթ քեաղըտլարա ուզաթըպ, պու տէմէթի տաղըթտը, վէ իչինտէն, եաղը վէ բագգամ իլէ տօլու պիւեիւք պիր քեաղըտ ալարագ,

— Իշթէ, էֆէնտիմ, իսթէտիկինիզ հիսապ պու տուր, տէտի։

Պանքէր. — Էթիէն Պէրօնուն պանդամտաքի մէվճուտու նէ՞ գատար տըր։

Քեաթիպ. — (Եէնիտէն մէղքիւր քեաղըտա աթֆը նազար իտէրէք.) Իքի միլեօն օն տօգուզ պին լիրաի ըսթէրլին տիր քի, Ֆրանսըզ ագչէսի հիսապըյլա, էլլի պիր միլեօն տէօրթ եիւզ եէթմիշ պիր պին ֆրանգ իտէր։

— Նէ՛ կիւզել սէրվէթ... իշթէ պու ատէմ, պունտան հէման օթուզ պէշ սէնէ ագտէմ Հինտիսթանա օն բարասըզ կէչտիկի հալտէ, պու կիւնքի կիւն պէնտէն զիեատէ սէրվէթէ մալիք տիր։

— Էֆէնտիմ, միւսաատէնիզէ մաղրուրէն չունու սիւալ իթմէք իսթէրիմ քի, վաթանտաշըմ օլան միւշթէրիմիզ Էթիէն Պէրօ՝ պու սէրվէթի նէ՞ սուրէթլէ գազանմըշ տըր։

— Էվվել էմիրտէ էլմաս արամաեա գալգըշըպ, մուախխարէն պուլտուղու էլմասլարը սաթարագ, պու դատար ճէսիմ պիր սէրվէթէ մալիք օլապիլմիշ տիր. քէնտիսի՝ զաեէթ

սատէ օլան հիքեաեէսինի պանա նագլ իթմիշ տիր։ Մէրգումՙ Բարիսատէ Մատէնլէր մէքթէպի շակիրտանընտան օլուպ, ղայէթ կէնճ չաղտա պուլունտուղու հալտէ, չէհրի մէղքիւրտէ մէտա-րը թէայեիւչիւնիւ կիւճ հալ իլէ չըգարապկմէքտէ իքէն, իգ-պալինի տէնէմէք իւզրէ միսթէմիքեաթըմըզա կէլմիշ տիր։ Պէյքի սայիր պլին քիչի օլսա, մուվաֆֆագ օլամաեաճադլարը տէրքեար իսէ տէ, քէնտիսի տահա մահիր եախօտ տահա զի-եատէ պախթիեար օլմասըյլա մուվաֆֆագ օլմուշտուր։ Շէօյլէ քի պիրինճի տէֆատա, գուվվէի ֆիքրիէյի ֆէվգէլատէ իլէ պիր էլմաս մատէնի քէչճ իտիպ, վէ սէնէվի պիր թախտահթ իթա-սըյլա մատէնի մէղքիւրուն իմթիազընը ալըպ, պիրթատի ֆէվգէլղաեէ կէրմի իլէ չալըշմաեա պաշլամըշ, վէ իքի սէնէ սօնրա, մէմլէքէթիմիզին է՚ն միւթէպէր էլմաս թաճիրլէրինտէն պիրի օլմուշ տուր։ Պէշ սէնէ սօնրա տահի Մէյլան ատասըն-տա, եիւզ եիկիրմի Ինկիլիզ լիրասը, եախօտ իւչ միլեօն ֆրանգ պէտէլ իլէ ինճու ավընա մահսուս օլան պիր մահէլլի սահթըն ալմըշ, վէ ահիրէն մուպաեաա ֆիեաթընըն իւչ միսլի պէտէլ իլէ թէքրար ֆիրուհթ իթմիշ տիր։ Մէրգումուն Օպօգատա վէ Բօրսայիտատէ մաղազալարը պուլունուպ, պագը միւշթէրիլէր՝ ղաեէթ ֆահիշ ֆիեաթլէ ահզ ու իթա իթմէք իւզրէ քէնտի-սինէ միւրաճաահթ իթմիշլէր տիր։ Վէլհասըլ, Մ. Պէրօնուն, քէնտի էմէք վէ ղայրէթինին մահսուլու օլան օղ բարլագ միգ-տարը քիւլլիի մէպլազ՝ կէօղիւնիւղ էօնիւտէ պուլունուեօր, ֆազլա սէօզէ լիւզում եօգ տուր։ Ա՚հ էթիէն Պէրօ՝ պախթի-եար վէ մէսուտ պիր ատէմ տիր։

— Հալպու քի ղայրը լաեըգ պիր սահատէթլէ մէսուտ տուր։

Շարլ ժէրար՝ պու սէօզլէրի միւէսսիր պիր հալ իլէ սէօյ-լէտիկինտէն, պանքէր՝ թէաճճիւպանէ,

— Նիչին ղայրը լաեըգ օլուեօր, տէյի սիւալ իթտի։

— Քէնտիսի գահար ագիլ վէ չալըշդան օլան տիկէր քիմ-սէլէր՝ էօյլէ պիր սահատէթէ նայիլ օլամաըգլարը, վէ պէյքի տէ ապա նայիլ օլամաեաճադլարը հալտէ, մէրգումուն պու-մէրթէպէ նայիլի մէսուտիեէթի րէվայը հաղդ մը տըր։

— Ազիզիմ միւսիւ ժէրար, էկէրչի պու եօլտա պահս իթ-

մէնիզլէ, քէնտի շախսի վազիեէթինիզի իյմա իտիեօր իսէնիզ, հագգսըզսընըզ։ Իմտի պիր ազ սապըրլը օլուն, վէ պու տէրէճէ խսթիճալ իթմէեին։ Սիզին տախի էհլի սէրվէթ օլմանըզա հիչ պիր մանի եօգ տուր։ Հէր քէս քէնտի սըրասընտա։ Թէէմին օլուն քի, պէն սիզին լիեագաթ վէ գապիլիեէթինիզի պիլիրիմ վէ անլէրի թագտիր իյլէրիմ։ Սիզի, Բէժան Սթրիթ սօգաղընտաքի իտարէխանէմտէն ալըպ, Ինկիլթէրատան պուրաեա ճէլպ իթմէքլիկիմլէ, մահզա սէրվէթ սահիպի օլմագլըգ վասըթալարընա սիզի մալիք գըլմաեը տիւշիւնտիւմ։ Զաթէն իհալէ իթտիկիմ մէմուրիյէթ իլէ, սիզի պանա եագլաշտըրտըմ, վէ տիկէր պիլճիւմլէ մէմուրլարըմըն նազարը հասէտինի ճալիպ պիր հալ ու վազիեէթէ սիզի իյսալ իթտիմ։ Ալտըղընըզ թախսիսաթ տախի, պիւեիւճէք թասարրուֆաթ իճրա իթմէնիզէ միւսայիտ տիր։ Իմտի, սիզ, իպրազը ղայրէթտէ, վէ պէնի խօշնուտ իյլէմէքտէ տէվամ իտին, խուսուսիյլէ էմնիյէթիմի սէլպ իթմէեին։ Միւսթախպէլին հագգընըզտաքի թէնսիպաթը նէ՞ իտուկինի պիլմէզսինիզ։

— (Ճիւզի մէրթէպէ միւսթէհզիեանէ.) Միւսիւ, հագգըմտա տէրքեար օլան խայրխահլըղընըզը պիլիեօրում, վէ պունտան տօլաեը միսթէշէքքիւր պուլունտուղումա թէէմին օլուն։ Ֆագաթ նէ՞ գատար թասարրուֆա րիաեէթ իթսէմ, էլլի պիր միլեօն ֆրանգ սէրվէթէ մալիք օլապիլէճէկիմէ էմին օլամամ։

— (Թէպէսսիւմլէ.) Էթիէն Պէրօ տա, իպթիտալարը էլպէթթէ սիզին պու լիսանընըզը գուլլանմըշ տըր։

— Հագգընըզ վար տըր, շու գատար քի տիւնեատա էօյլէ քիմսէլէր վար տըր քի, հէր նէեէ թէշէպպիւս իթսէլէր, մուվաֆֆագ օլուրլար։ Իմտի, անըն իդպալի վար իմիշ, լաքին պէնիմ իդպալիմ եօգ տուր։

Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա, Շարլ Ժէրար՝ իֆատէսինէ շէօյլէ տէվամ իթտի։

— Մ. Պէրօ սիզին իլէ օլան հիսապլարընը թէսվիէեէ պու կիւն միւ կէլէճէք տիր։

— Էվվէթ, էլլի պիր միլեօն տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգ մէպլաղընը ճիւզինի քէնտիսինէ իթաեէ պօրճլու պուլունտուղում 1884 ապրիլին 2 ինճի կիւնիւ պու կիւն տիւր։

— (Թէպէսսիւմլէ.) Զանն իտէրիմ քի պու մէպլաղը նագտ եախօտ պանգա գայմէսի սուրէթինտէ իթա իթմէեէճէքսինիզ, չիւնքի պունլարըն հէր իքիսի տէ Մ. Պէրօ իչին մուճիպի ղայիլէ տիր։

— Իհթիմալ քի քէնտիսի Լօնտրա եա Բարիս իւզէրինէ բուլիչալար իսթէեէճէք տիր...։ Հէր նէ հալ իսէ, պու կիւն ալընան մէքթուպլար քէսրէթլի՞ մի տիր։

— Հէմ ֆէվգէլատէ քէսրէթլի տիր։

— Օ հալտէ, մէքթուպլարըն էմրը թէտգիգինէ տէվամ իտին. սիզի բահաթսըզ իթմէք իսթէմէմ։

Մուճիպինճէ, պանքէր, գալէմինի թէքրար էլինէ ալարագ հիսապլարըն թէտգիգինէ տէվամ իթտիկի կիպի., Շարլ ժէրար տախի էլինտէքի քեաղըտը՝ եանընտա պուլունան քեաղըտլար տէմէթի իւզէրինէ վազ իլէ, մէքթուպլարը աչմագ իչինէ տէվամ իյլէտի. անճագ կէօզլէրի, աչտըղը մէքթուպլարա աթֆ օլունտուղունտա, տօտագլարը, հէման քէնտիսի խապէրտար օլմաեարագ,

— Էլլի պիր միլեօն ֆրա՛նգ... էլլի պիր միլեօ՛ն... սէօզլէրինի մբրըլտանմագտա իտի։

Մէրդում տէլիգանլը իշպու սէօզլէրի եավաշ սէտա իլէ սէօյլէտիկի սըրատա, անլը աշաղըեա էյիլմէքտէ վէ վիճուտինտէ ճիւզի պիր տիթրէմէ հիսս իյլէմէքտէ իտի։

Նակէհան տաիրէնին գաբուսու չալընտըղընտան, պանքէր վէ քեաթիպի պաշլարընը եօգարը գալտըրտըլար։

Պանքէր՝ «կիրինիզ» տէմէսինտէ, գաբու աչըլտը, վէ իւնիֆօրմալը պիր գաբուճու, էլինտէ պիր գարթ ալ վիզիթ իլէ իչէրի կիրիպ, գարթը ճօն Մօրթիմէրէ վէրտի, վէ պու տախի գարթըն իւզէրինի օգուտուղունտա,

— Զաթէն պէն տէ Մ. Էթիէն Պէրօեա պէքլէեօրտում... հայտէ սէօյլէ իչէրի պուեուրսուն, տէյի պէեան իյլէտի։

Խըզմէթճի թէվազու իտիպ, պիր հարէքէթի մախսուսէ իւզրէ օտատան տիշարը չըգտը, վէ պիր ազ սօնրա միւսաֆիրի իչէրի կիրտիրտի։

Էթիէն Պէրօ թէպէսսիւմլէ էշիկտէն կէչիպ, պանքէր իլէ թօգալաշտը։

Պու ատէմին էսնաի տուխուլինտէ, Ճօն Մօրթիմէրին քեաթիպի՝ Ֆիքրինի իշղալ իթմիշ օլան սէրվէթի ճէսիմէնին սահիպի օլտուղունու պիլտիկի, Ֆագաթ հէնուզ կէօրմէմիշ օլտուղու շախսը կէօրմէք իւզրէ, պաղթէթէն արդասընա տէօնտիւ, վէ պիր սանիյէտէ սահիպ սէրվէթի մէրգումուն թասվիրի՝ գուվվէյի հաֆըզասընտա հէքք իտիլտի։

Ժէրար, իքինճի տէֆա մէքթուպլարը աչմագ մուամէլէսինէ տէվամ իթտի, եախօտ էօյլէ կէօրիւնտիւ։ Ֆիքրինտէն իսէ,

—Ատի վէ էհէմմիեէթսիզ պիր թասվիր տիր... անլընտա վէ կէօզլէրինտէ ասլա էսէրը զէքեա միւշահէտէ օլունմաեօր։ Պինապէրին պու ատէմ, քէնտի տիրաեէթ վէ ֆէթանէթի սաեէսինտէ տէյիլ, իլլա պախթիեարլըղը սաեէսինտէ միլեօնլարընը գազանմըշ տըր։ Ֆագաթ պու խուսուս հէմ ղայրը լաեըգ, վէ հէմ հագգսըզլըգ տըր, տէյի միւլահաղա իթմէքտէ իտի։

Շարլ փէրանընն իշպու մուհաքէմէսի կէրչի պիր աղ սէրթճէ կէօրիւնէպիլիր իտի իսէտէ, Էթիէն Պէրօնուն քիսվէթինէ պագըլտըղընտա, սէրթ տէյիլ իտի։

Վագաա մէրգումուն քիսվէթի չիրքին տէնիլէճէք սուրէթտէ պուլունմայօրտու, Ֆագաթ նազարը տիգգաթը ճալիպ պիր հալտէ տէ տէյիլ իտի։ Խիւլասա, էսկիմիշ պիր գալըպտան ալէամէթի Ֆարիգալարը պէլլի օլմաեարագ չըգմըշ օլան միտալեալարա պէնզէթիլէն ատէմլէրտէն իտի։ Մէրդումուն պօեու ուզուն, ումուզլարը էնլի վէ քէնտիսի շէքիլսիզճէ շիշման օլմասըյլա, թավր ու հարէքէթինտէ պիչիմսիզլիք միւշահէտէ օլունուեօրտու։

Պու շախս՝ պիր գաչ կիւնտէն պէրու ալթմըշ չաղընա վասըլ օլմուշ օլուպ, հալպու քի տէրիսինին աշընմըշ վէ պուրուշմուշ օլմասընտան, վէ սաչլարընըն գար կիպի աղարմըշ պուլունմասընտան, ագալլի եէթմիշ եաշընտա կէօրիւնիւեօրտու։

Իշպու էլմաս թաճիրի՝ Ճօն Մօրթիմէրին իրաեէ իթտիկի իսկէմլէտէ օթուրտուգտան սօնրա, արալարընտա շու եօլտա մուհավէրէ վուգու պուլտու։

Պանքէր. – Ազիզիմ, պէնտէնիզլէ պիր միւլագաթ արզու-

սունտա օլտուղունուզուն թէլէկրաֆընը ախզ իթտիմ, վէ շիմ-
տի տէ սիզէ պէքլէյօրտում։ Վիզիթանըզըն, սաաթ օնու չար-
եէք կէչէրէք վուգու պուլաճաղը խապէր վիրիլմիշ իտի. շիմտի
իսէ, սաաթ օնու օն տագըգա կէչիեօր։

Էլմաս թաճիրի. – (Թէպէսսիւմլէ.) Ազիզիմ պանքէր, ին-
սանըն, խուսուսիյլէ պիր թաճիրին էօմրիւ իչին էլզէմ օլան
մէվատտըն պաշլըճասը՝ սէօզիւնտէ պուլունմագլըգ տըր։ Նիչէ
քիմսէլէր՝ պէշ տագըգա կէճիքտիքլէրի իչին հաեաթլարընը
ղայպ վէ սէրվէթլէրինի մահվ իթմիշլէր տիր։ Պունուն բէք
չօգ էմսալինի իրաեէ իտէպիլիրիմ։ Պէն իսէ, սէօզ վէրտիկիմ
վագըթ, թայեին իթտիկիմ մահէլլտէ պուլունապիլէճէկիմէ
էմին օլմագլըզըմ իչին, տայիմա վագթը մուգարրէրտէն էվ-
վէլ, մահէլլի մուայեէնէ կէլիրիմ։ Չօգ տէֆա պէքլէմիշիմ,
ֆագաթ ասլա պէքլէթմէմիշիմ։

Պու սէօզլէրի քեաթիպ տինլէմէքտէ օլուպ, պիր արա
տօտագլարը պուրուշտու, վէ պու պուրուշուգլուզուն մանէասը
շու իտի.

— Պու քէլամլէր պասմա գալըպ սէօզլէր տիր. քէնտի-
սինին պաեաղը վէ էտնա պիր ֆիքր սահիպի օլտուղունու կէօս-
թէրիրլէր։ Պէն, տիկէրլէրինի պէքլէթմէք իսթէրիմ, հալպու-
քի քէնտիմ սայիրլէրէ պէքլէմէք իսթէմէմ . . .։ Պու ճիւմլէ
իլէ էֆքեարը ալիեէ սահիպի օլտուղումտա գապիլի ինքեար
տէյիլ տիր . . .։

Ճօն Մօրթիմէր. – (Քէլամա տէվամ իտէրէք.) Սէյլան-
տա՞ն մը կէլիյօրսունուզ։

Էթիէն Պէրօ. – Էվվէթ, հաթթա պու սապահ վասըլ օլ-
տում. . . Սէյլանտաքի իտարէխանէմի սաթմըշ օլտուղում թա-
ճիր իլէ ֆէրաղ վէ ինթիգալ մուամէլէսինի իճրա իթմէք իւզ-
րէ օրաեա կիթմիշ իտիմ։

— Տիմէք օլուր քի, իշլէրինիզ եօլունտա տըր։

— Հէման պիթմիշ կիպի տիր։ Շիմտի տէ սիզին իլէ հի-
ստպլարըմը թէսվիյէ իտիպ, նասըլ քի պունունտա բէք ուզա-
մաեաճաղընա էմինիմ, անտէն Գալկիւթատաքի խալէֆիմէ պիր
վիզիթա վէրէճէյիմ, վէ եարըն սապահ վաթանըմ օլան Բա-
րիսէ միւթէվէճճիհէն եօլա չըգաճաղըմ։ Չօգտան պէրու մու-

ֆարագաթ իթմիչ օլտուղում Բարիս պէլտէսինի թէքրար կէօ-
ըէճկիմի միւլահազա իթտիքճէ, գալպիմին նէ՛ տերէճէ տու-
չարը թէէսսիւր օլտուղունու պիլէմէզսինիզ։

— Զանն իտէրիմ քի, Բարիստէն մուֆարագաթընըզ օ-
թուզ պէշ սէնէտէն պէրի տիր։

— Օթուզ պէշ սէնէ իւչ այ վէ սէքիզ կիւն օլմուշ տուր.
հէնուզ կէնճ իքէն մուֆարագաթ իթտիմ. իհթիեար օլարագ
ավտէթ իտիեօրում։

— Էվվէթ, ֆագաթ ֆագիր հալտէ օրատան հալէքէթ
իթմիչ իտինիզ. զէնկին օլարագ տէօնիւեօրսունուզ։

— Իտթիհսալ իթտիկիմ պէտէլին քեաֆի օլտուղունա է-
մի՞նմիսինիզ։ Իգրար իտէրիմ քի, պէնիմ պու պապտէ պիր ազ,
հաթթա զիեատէսիյլէ չիւպհէմ վար տըր։ Ինճագ էլտէն չըգ-
տըգտան սոնրա գըյմէթի թագտիր իտիլէն վէ կէնճլիք թա-
պիր օլունան օլ զիգըյմէթի ճէվհէր, պէնճէ, տիւնեանըն միլ-
եօնլարընտան զիեատէ գըյմէթտար տըր։

Ճօն Մօրթիմէր էսանէն մուսահիպիյլէ հէմէֆքեար օլմա-
սըյլա, պիր ա՛հ իթտի, վէ պատէհու մուհավերէեէ չէօյլէ տէ-
վամ իյլէտի.

— Ինկիլթէրանըն Հինտիսթան գըլթասընտան մուֆարա-
գաթընըզա թէէսսիֆ իթմէեօրմուսունուզ։

— Խա՛յր, թէէսսիֆ իթմէեօրում։

— Ֆագաթ պուրատա էօյլէ թապիեաթ վէ ատէտլէր է-
տինմիչ իտինիզ քի, Ֆրանսատա պուլնար սիզէ ուեամաեաճագ
տըրլար։

— Պու եիւզտէն ասլա մուզթարրպ օլմամ. նէ՞ եապաեըմ,
վաթանըմա օլան իչթիեագը չէտիտիմ նիհաեէթ ֆիքրիմի իս-
թիլա իթտի։ Եապըմ հէնուզ ալթմըշ տըր, ֆագաթ պիր ինսա-
նըն իգթիտարը մաֆէվգինտէ չալըշտըմ։ Պունտան գաթինազար,
պիր քիմսէնին վաթանը խարիճինտէ կէչիրտիկի սէնէլէր՝ իքի
միլի տիմէք տիր։ Զահիրէն գալի իւչ պիւնիե կէօրիւնիւեօր
իսէմտէ, զիեատէսիյլէ եօրկունում, թագաթ վէ տէրմանտան
տիւշմիշիմ, վէ սինինիմտէն զիեատէ միւսինիմ։ Սիւքիւնէթ
վէ խաթիրահաթա միւհթաճըմ, վէ մէմալիքի էճնէպիեէտէ
վէֆաթ իտէն իհթիեար պէքեարլար կիպի, Հինտիսթանտա եա-

լընըզլըգտա վէ մէթրուք հալտէ թէրքի հաեաթ իթմէք իս-
թէմէմ։

— Պէքեար գալմանըզ՝ քէնտի թագսիրաթը՞նըզ տըր։

— Նէ՞տէն։

— Էվլէնմէլի իտինիզ։

— Էվլէնէպիլտիկիմ զէման վագթըմ եօգ իտի. շիմտի տէ
էվլէնմէք վագթըմ կէչտի։

— Օ հալտէ Գալկիւթատա եախօտ Պօմպէյտէ եալընըզ
գալտըղընըզ կիպի, Ֆրանսատա տախի եալընըզ դալաճագսընըզ։

— (Թէպէսսիւմլէ.) Խա՛յր, խա՛յր։

— Տիմէք տիր քի, օրատա ֆամիլեանըզ վար տըր։

— Հէմ քէսրէթլի ֆամիլեամ վէ ագրապամ վար տըր։
Սիզի թէմին իտէրիմ քի, պունլար պէնի կէօրտիւքլէրինտէ,
թէաճճիւպ իտէճէքլէր տիր։

— Նի՞չին թէաճճիւպ իթսինլէր. ավտէթինիզտէն քէնտիլէ-
րինի խապէրտար ի՞թմէտինիզ մի։

— Մուճիպի հայրէթ օլմագ իսթէտիկիմտէն, խապէրտար
իթմէտիմ։ Բարիստէն մուֆարագաթըմտան պէրու եալընըզ
պիր տէֆա պիլէ քէնտիլէրինէ հագգըմտա մալիւմաթ եազմա-
տըղըմտան, շիմտի պէնի էօլմիւշ զանն իթմէլէրի՝ իհթիմալ-
տէն պայիտ տէյիլ տիր։ Շու հալտէ պիրտէն պիրէ կէօրիւրլէր
իսէ, նէ տէրէճէ հայրէթտէ գալաճագլարընա շիւպհէ օլունա-
պիլի՞ր մի։

— Պիր շէյ վար տըր, անը տիւշիւնտիւնի՞ւզ միւ։

— Նէ՞ շէյ։

— Պուլմագ իւմիտինտէ օլտուղունուզ քիմնէլէր, պէլքի
թէրքի հաեաթ իթմիշլէր տիր։

— Վագաա պէնիմ վագթիմին ատէմլէրինտէն բէք չօղու
էօլմիւշլէր տիր, լաքին հէնուզ հաեաթտա օլանլար վար տըր,
վէ պունլար միեանընտա, միւտտէթի էօմրիւմտէ նայիլ օլամա-
տըղըմ վէ շիմտի արզուլէմէքտէ օլտուղում ֆամիլեաճա մէ-
սէրրէթի պուլաճաղըմա իւմիտիմ պէր քէմալ տըր։ Պունտան
ալթը այ էվվէլ, Բարիստէ, պաշլըճա պու կիպի իշլէր իլէ մէշ-
ղուլ օլան պիր մասլահաթկիւզարլըգ վասըթասըյլա թէհարրի-
եաթը միւխթէլիֆէ իճրա իթտիրտիմ...։

— Է՛յ։

— Ռշթէ պու թէհարրիեաթ՝ թէմամիյլէ. մուվաֆֆագըյ-եէթբէզիր օլտու...։ Շէօյլէ քի հէնուզ շու սաաթտա գարընտաշըմ, էրքէք վէ գըզ եէկէնլէրիմ, վէլհասըլ պիր սիւրիւ ագրապամ վար տըր քի, պունլար՝ իքի իւչիւնտէն մաատա ալէլ ումում ֆագիր իմիշլէր։ Իշթէ, մալիք օլտուղում միլեօնլար իլէ պու ֆագիրլէր նէղտինէ պաղթէթէն մուվասէլէթլէ անլէրի մէսրուր գըլաճաղըմը տիւշիւնտիւքճէ, տէրէճէի նիհաեէտէ մէմնուն օլուեօրում։ Օ պիչարէլէրին՝ ֆագր ու զարուրէթտէն գուրթուլուպ, իգպալ ու սէրվէթէ մազհար օլմալարընը արզու իտիեօրում, չիւնքի, պիր պիւեիւճիւնիւն քէնտի պիւեիւճիւլիւք չըպուղույլա իճրաի մէհարէթ իթտիկի կիպի, պէն տէ հէման պիր իքի տագըգատա անլէրի սահիպ սէրվէթ գըլմըշ օլաճաղըմ։

— Սիզ զէնկին, հէմտէ պէնտէն զիեատէ զէնկին օլտուղունուզտան, քէնտինիզէ զարար կէլմէմէքսիզին պու սէօյլէտիկինիզի եաբապիլիրսինիզ։

— Եէտինիզտէ էլլի պիր միլեօն տէօրթ եիւզ եէթմիշ պին ֆրանգըմ պուլունտուղունու հիսապ իթտիմ։ Տօղրո՞ւ մու տուր։

— Բէք տօղրու տուր։

— Մահալը սայիրէտէ տախի պիր մըգտար ագչէմ վար տըր, վէ պէնիմ արզուլաըըմ տա, ղաեէթ սատէ տիրլէր, աղիզիմ պանքէր, մէսէլա պիր թագըմ ֆազլա իհթիեաճաթըմ օլմատըղընտան, պին ատէտ ռիալ իրատ իլէ պախթիեար պիր ատէմ օլապիլիրիմ։ Ֆրանսաեա մուվասէլէթիմտէ, սէրվէթիմի ագրապամ արասընտա թագսիմ իտէճէեիմ. զիրա քէնտիլէրինի պէքլէթմէքտէ նէ՞ ֆայիտէ վար տըր։ Քէնտիմէ իսէ, եալընըզ իւչ տէօրթ միլեօն ֆրանգ սագլաեաճաղըմ։ Էկէր ճէնապը Ալլահ պանա տահա էօմիւր իհսան իյլէր իսէ, եաշամագլըղըմ իչին պու գատար պիր մէպլաղ՝ պէնիմ իչին լիւզումընտան ֆազլա տըր. վէֆաթըմ թագտիրինտէ տէ ճէնազէ ալայըմըն մէսարիֆի էօտէնէճէք տիր։

— Աղիզիմ, պիր ազ էվվէլ Ֆրանսաեա ավտէթլէ սէվկիւլիւ Բարիսինիզի թէքրար կէօրմէք մէսէրրէթ վէ մահզուզիյեէ-

թինտէն պահս իտիեօրտունուզ, չիմտի տէ էօլիւմտէն պահս իտիեօրտունուզ։ Պու թարզ լիսանընըզ՝ ուսուլը մանթըգա մուվաֆըգ տէյիլ տիր։

— Էօյլէ օլտուղունու պիլիեօրում, ֆագաթ նէ՞ եաբաբըմ, էլիմտէ տէյիլ տիր։ Զանն իտիեօրում քի, պազը տախիլի հիսսիեաթըմ՝ եագընտա թէրքի հաեաթ իտէճէք օլտուղումու պանա խապէր վէրիեօրլար։

— Պու սէօզլէրինիզ սըրֆ մէճնունանէ թէխայեիւլաթ վէ էվհամտան իպարէթ տիր, վէ սիզին կիպի պիր ատէմին՝ հիսսիեաթը տախիլիէեէ ինանմասը տա, չայեանը գապուլ, վէ մուվաֆըգը ֆագ ու հիքմէթ տէյիլ տիր։

— Պէն, քէնտի հիսսիեաթը տախիլիեէմէ ինանըրըմ չիւնքի պու պապատ ալտանմամըշըմ տըր։ Հինտիսթանտա տէվամ իտէն օթուզ պէշ սէնէ իդամէթիմ էնասընտա, մէճնունանէ թէխայեիւլաթ, էվհամ վէ սայիրէ տէտիկինիզ հալլէը՝ բէք չօգ տէֆա ֆիքրիմի իշգալ էթտիլէր, ֆագաթ ասլա, իշտիեօրմուսունուզ ասլա պու էսրարի իլմի արաթ պի էսաս չըգմասըլար։ Հէր վագըթ տախիլէն հիսս իթտիկիմ չէյ՝ էյի եախսօտ ֆէնա օլսուն, մէվգըի ֆիիլէ կէլմիշ տիր։ Պու հալատէ, հիսսիեաթը տախիլիեէմէ ինանմամագ դաշի՞լ մի տիր։

— Բէք ալէա, մատեմ քի սէյեահաթընըզըն մուղիրր օլաճաղընա խաբեաթ օլմուշսունուզ, նի՞չին Ֆրանքիստա ավտէթ իթմէք թատավվուրսունտա պուլունուեօրսունուզ՝

— Քինէ՝ գատէրին էլինտէն գուրթուլամազ։ Պէն, սիզին գավլինիզ վէճհլէ, սէյեահաթըմ մուղիրր օլաճագ տըր տիմէեօրում, անճագ եաշամագ իչին ազ պիր էօմրիւմ դէլմըշ իտուկինի զանն իտիեօրում։ Իմտի, էօլմէզտէն էվվէլ բիֆահ ու սաատէթէ նայիլ դըլմադըմ քէնտիմի պահթիեատր պատ իտէճէք օլտուղում ագրապա վէ թէխալլուգաթըմ միեանընտա թէրքի հաեաթ իթմէքլիկիմ, պէնի գօրգումամազ։

— Պէտէն վէ սըհհէթինիզ եիւզ եաշընա գատար խաշամանըզա միւսայիալէր տիր։ Պու հալատէ, տահա ուզուն սէնէլէր Դալկիւթատա մուխալիֆինիզ օլաճաղըմը մէմնուլ իտէրիմ։

— (Մանհզունանէ պիր թէպէսսիւմլէ.) Պու ուղուրսունուզու գապուլ իտէրիմ։

— Ցիմէք քի գարարընըզը վէրտինիզ . եարըն մուֆթարա-
դաթ իտիեօրմուսունուզ ։

— Էվվէթ , եարըն սապահ բօսթա իլէ կանժա կիտիպ , օ-
րատան վաբօրա րաքիպ օլաճաղըմ ։

— Ցօղրուճա Ֆրանսաեա՞ մը կիտէճէքսինիզ ։

— Խա՛յր , Օպօգտա մաղազամը էօհսէսինէ ֆէրաղ իթմիշ
օլտուղում չախստա օլան մաթլուպումու ալմագ իւզրէ էվվէլ
էմիրտէ չէհրի մէզքիւրաէ իքի եախօտ իւչ կիւն գալաճաղըմ ։
Պատէհու Սիւէյիշ գանալը թարիգէյլէ Բօրսայիտէ մուվասա-
լէթլէ , պիր գաչ կիւն տախի օրատա կէչիրէճէ յիմ ։ Հաբըը ,
հագըզէթի հալտէ , ապրիլ 15է տօղրու Ֆրանսաեա միւթէ-
վէճճիհ օլաճաղըմ ։

— Շիւպհէսիզ էմանէթէն եէտիմտէ պուլունան սէրմաեէ-
նիզի պիրլիքտէ կէօթիւրմէք արզուսինտէսինիզ ։

— Էվվէթ , զիրա Գալկիւթատան միւէպպէտէն ազիմէթ
իտիեօրում ։ Կէրչի Հինտիսթանտա , թէսատիւֆ իթմէկէ նայիլ
օլտուղում պաղը էյի տօսթլուգլարըն խաթըրէսինի պըրագ-
մագ իսթեր իսէմտէ , – Նասըլ քի սիզին տօսթլուղունուզտա
պու գապիլտէն տիր , – պուրա իլէ թիճարէթճէ հիչ պիր միւ-
նասիպէթիմ գալմասընը իսթէյէմ ։ Շու գատար քի , եէտի-
նիզտէ պուլունան սէրմաեէմի թէմամիյլէ իթաեէ հագըրըլ-
ղընըզ վա՞ր մը տըր ։

— Շիւպհէսիզ , հաթթա մէպլաղը մալիւմիւն իքի միսլի
տախի օլտա , Մօրթիմէր պանգասը էօտէեէպիլիր ։ Անճագ ագ-
չէնիզին թէէտիեէսինի նէ՞ սուրէթտէ իսթէեօրսունուզ ։

— Պու պապտէ սիզին թավսիեէնիզ նէ՞ եօլտա տըր ։

Օլ էանատէ պանքէրին քեաթիպի Եարլը ժէրար , էֆէն-
տիսիյլէ էլմաս թաճիրի արասընտա ճէրէեան իտէն մուհա-
վէրէի օլ տէրէճէ տիգգաթլէ տինլէեօրտու քի , մէքթուպլա-
րըն մահֆազալարընը աչըպ , միւնտէրիճաթլարընը թէտգիգ
իթմէքտէն տուր օլտու ։

Ձօն Մօրթիմէր՝ էթիէն Պէրօնուն սիւալինէ չէօյլէ ճէվապ
վէրտի .

— Էլլի պիր միլեօն ֆրանգ՝ Ֆրանսըզ եախօտ Ինկիլիզ
պանգնօթու օլարագ էլլի պիր բաՒ տիմէք տիր ։ Պանգա իս-

թիլլահընճա պիր միլեօնլուգ պանգնօթ բաքէթինէ բավէ տէրիզ։ Պու իսէ, բէք ճէսիմ պիր եիւք օլմաղլա, էլլի պիր բավէնիզի սագլամագ իչին խուսուսի պիր սանտըգ լազըմ տըր, անճագ պու տախի սուհուլէթլի պիր թարիգ օլմատըգտան պաշգա, ֆէվգէլատէ ղայլէեի մուճիպ տիր, ղիրա պէօյլէ պիր գըյմէթ-տար սանտըգ, շըմէնտըֆէր գաթարընըն էմթաա տայիրէսինէ բէք տէ հիւսնի միւրատ իլէ թէսլիմ իտիլէմէզ։ Իմտի, պանա դալըրսա, մատէմ քի Բարիսէ կիտիեօրսունուզ, սիզէ Ֆրանսա պանգասը իւզէրինէ պիր չէք վէրմէքլիկիմ՝ էն մինասիպ թէտ-պիր տիր։

— Էվվէթ, էվվէթ։

— Պանգամտան վէրիլէն չէքին էհէմմիեէթինի՝ էվվէլ է-միրտէ թահթ էլ արզ թէլէկրաֆ խաթթը վասըթասըյլա, վէ մուախխարէն պիր մէքթուպլա Ֆրանսա պանգասը միւտի-րինէ պիլտիրէճէեիմ, վէ սիզ միւտիրի մէրգումա թագտիմ օլունմանըզլա, ագչէնիզի ալապիլիրսինիզ։

—Ֆէրմաեէմի, հիսապը ճարի սուրէթինտէ Ֆրանսա պան-գասընտա պրագապիլիրմիեիմ։

— Պրագմագ օլմազ, ֆագաթ պազը մուամէլաթըն իյֆա-սընտան սօնրա էմանէթէն թէրք իթմէք դապիլ տիր։ Իֆա-տէմի իյզահ իտէեիմ։ Պանգա՝ շու եա պու միգտար մէպլաղը՝ անինտէ պիր իշէ գուլլանմատըղընտան, էվվէլ պէ էվվէլ սէր-մաեէնիզի սանտըղա թէսլիմ իթմէլիսինիզ։ Օնտան սօնրա իքի միւթէպէր թաճիր ինթիխապ իտէրսինիզ քի, պունլարըն տա պանգա իլէ հիսապը ճարիլէրի օլմագ լազըմ տըր։ Իշթէ պունլար սիզէ շահիտ օլուրլար, վէ պանգա անլէրին շէհատէ-թիյլէ սէրմաեէնիզի դապուլ իտէր, վէ սիզին իչին պիր հիսա-պը ճարի աչար։

— Պիր ագչէեի էմանէթէն պանգաեա թէսլիմ իթմէք իչին պու նէ՛ գատար մուամէլաթ։

— Նէ՞ չարէ, պանգա նիզամնամէսինին իճապընտան տըր։ Պանգա միւտիրիեէթինին իշպու իհթիեաթքեարանէ հարէ-քէթ վէ մուամէլէսի՝ պանգաեը չալընմըշ պիր մըգտար ագչէ-նին էմանէթտարը գըլմամագ վէ պիր թագըմ խըրսըզլարըն եաթաղը օլմամագ իչին տիր։

— Հէր նէ իսէ Բարիսէ մուվասըլէթիմտէ, պու չէյլէր հադգընտա պիր գարար վէրիրիմ։ Շիմտիլիք սիզ պանա սէօյլէտիկինիզ չէքի վէրին։

— Շիմտի վէրիրիմ։

Պանքէր. — (Բէնտի քեաթիպլինէ.) Րէճա իտէրիմ, մուսիւ ծէրար, Մ. էթիէն Պէրօնըն հիսապ բուսուլասընը պանա իթա իտին։

Ծեաթիպ. — Ալըն էֆէնտիմ։

Ծէրար, էլմաս թաճիրինին մուվասըլէթինտէն ագտէմ էֆէնտիսի թարաֆընտան թէտգիգ իտիլմիշ օլան քեաղըտը կէօթիւրիւպ վէրտիքտէն սոնրա, երինէ եաղըխանէսի եանընա կէլէրէք օթուրտու, վէ պէ թէքրար մէքթուպլարըն թէհարրի վէ թահգըգ մուամէլէսինէ տէվամ իտիւոր կէպի կէօրիւնտու։ Ծագաթ պիր աղ տիգդաթ իտէն օլսա իտի՝ քեաթիպի մէր գումուն հէր նէ գատար կէօզլէրի մէքթուպլարա աթֆ օլունմուշ իտի իսէտ, ագլը քեաւիլէն պաշգա թարաֆտա իտուկինի անլաեապիլիր իտի։

Մէրգումուն դաշլարը չաթըլմըշ վէ անլը պոլրուշմուշ օլուպ, տախիլէն զիհնի մէչղուլ օլտուղու կիպի, տօտագլարը տախի դըմըլտանըեօրտու իսէտ, տիհանընտան պիր սէս պիլէ չըգմաեօրտու, վէ անճաղ գարշըսընտա իլտատ իտիլէն սէօզլէրտէն իգպալի մէրպութ տուր կիպի վազը օլան սէօզլէրի տինլէեօրտու։

Ձօն Մօրթիմէր՝ էլինտէ պիր դալէմ օլարագ րագդամ սիթունլէրինի կէօզտէն կէչիրտի, վէ ճէմլէրինի եաբընչ,

— Ֆիլվադը, աղիզիմ, մաթլուպունուզ ճէման էլլի պիր միլեօն տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգ տըր, տէտի։

— Բէք ալէա, տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգը Ֆրանսըզ պանգնօթու օլարագ վէրին, վէ էլլի պիր միլեօնլուգ սա պիր չէքի իմզալաեըն։

— Ֆագաթ, նագտէն ալմագ իսթէտիկինիզ մէպլաղըն՝ Ֆրանսըզ պանգնօթը օլարագ եէտիմտէ մէվճուտ իտուկինէ էմին տէյիլիմ։

— Պէյիս եօգ տուր, ինկիլիզ պանգնօթու տա վէրիրսէնիզ, իշիմէ կէլիր։

Պանքէր . – (Բեռթիպինէ .) Միւսիւ ժէրար , սանտրգտան տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգըզ ֆրանսըզ պանգնօթու , վէ պուլունմատըդը հալտէ Ինկիլիզ պանգնօթու իսթէեին :

Շարլ ժէրար պիր գաղէմ ալըպ , ձօն Մօրթիմէր պանգասընըն լէվհասընը հավի տէօրթ քէօշէլի պիր քեաղըտ իւզէրինէ իսթէնիլէն մէպալաղըն միդտաբրընը թահրիր վէ իմզա իլէ , օթուրտուղու իսկէմլէէտէն գալդըպ , տիվարտա աչըլմըշ օլան պիր քիւչիւք բէնճիրէեէ եագլաշտը , վէ պունուն թահրիք օլունուր գաբաղընը չէվիրմէսիյլէ , եուվարլադ չէքիլտէ ֆագաթ տիւզ պիր օլուգ աղըը աչըլտը :

Պանքէրին օտասը յլա սանտրգ-քեարըն օտասը աբասընտա վասրթայի մուֆաֆաղէրէ օլան մէզքիւր օլուղուն ադըը՝ իքի թաբաքը չըգըգ օլարագ պագըրտան պիր մահֆազա չէքինտէ օլուպ , ժէրար՝ իմզա իթտիկի քեաղըտը պու մահֆազա իւզէրինէ վազ իթտի , վէ բարմաղընը էլէքթրիքլի պիր չանըն տիւմէսինէ պատը : Այնի վագթտա մէքթուպ մէզքիւր պագըը օլուղուն իչինտէ նապէտիտ օլուպ , քեաթիպ տախի եէրինէ ավտէթլէ օթուրտու :

Ձօն Մօրթիմէր տախի , քէնատի եագըխանէսի իւզէրինտէ պուլունան չէքլէգտէն պիրինի ալըպ , պունուն պօշ մահէլլէրինէ , «Մ. էքչէն Պէյօ նախօ էչչինէ հէմեն ընէյինէ օլոնաճագ էլէյ պէյ դլնծլագ չէ» հարփլարընը եագտը , վէ մէրգում , չէքի իմզալատըդը սըրատա պիր չան սէտասը իչիտիլմէքլէ , քեաթիպ՝ իսկէմլէսինտէն գալդըպ , մալիւմ օլան բէնչիրէ էօնիւնէ կիթտի :

Պագըր մահֆազա՝ պանգա գայմէլէրի տէմէթլէրինի համիլէն զահիր օլուպ , ժէրար , իչպու տէմէթլէրի ալտը , վէ բէնչիրէնին գաբաղընը դաբատըգտան սօնրա , ձօն Մօրթիմէրէ կէթիրիպ թէսլիմ իթտիկինտէ , պանքէր՝ « սաեընըզ » տիմէքլէ , մէրգում տէլիգանլը , եագըխանէնին էօնիւնտէ աեագտա տուրտուղու հալտէ , իչպու էմրէ իթտաաթ իթտի :

Ժէրար՝ Ինկիլիթէրրա վէ Յրանսա պանգալարը գայմէլէրինի սայտըզը միւտտէթ զարֆընտա , բարմագլարը՝ սըթմալը քիմնէլէր կիպի տիթրէեօրտու :

Քեաթիպ. -(Սայմագ մուամէլէսինի պիթիրտիքտէն սօնրա.) Հիսապ տօղրու տուր, տէտի։

Պանքէր. -(Էթիէն Պէրօեա.) Ազիզիմ, սիզ տէ թաստիգ իթմէք իսթէ՞րմիսինիզ։

Էթիէն Պէրօ. - Հաճէթ եօգ տուր։

Մէրգում, պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, պանգնօթ բաքէթլէրինի ալըպ, պօղազընտան ասմըշ օլտուղու մէշին չանթաեա վազ իթտի։

Ճօն Մօրթիմէր՝ քեաթիպինէ չու եօլտա էմր վէրտի.

— Միւսիւ Ժէրար, թարաֆըմտան պիր չէք եազըլմըշ օլտուղունու միւպէյեին օլմագ իւզրէ Ֆրանսա պանգասը միւտիրինէ թահրիր իտիլէճէք մէքթուպու պիր ան էվվէլ հազըրլաեըպ վէրին քի իմզա իտէեիմ։ Իշպու մէքթուպուն՝ չէքին թագտիմինտէն խայլի կիւն էվվէլ մահէլլինէ վիրուտինի իսթէտիկիմտէն, կէլէճէք բօսթա իլէ կէօնտէրիլմէսի լազըմ տըր։ Թահթ էլ արզ թէլէկրաֆ խաթթը վասըթասը յլա տա վագթու զէմանը յլա պիր թէլէկրաֆնամէ իրսալ իտիպ, իշպու մէքթուպուն կէօնտէրիլտիկինի խապէր վէրմէլիեիմ։

Քեաթիպ տէրհալ պիւեիւճէք պիր քեաղըտ ալըպ, եազըխանէսի գարշըսընտա օթուրտու իսէտէ, սայքի էլի մաքինավարի սուրէթտէ իշլէմէքտէ իտի, չիւնքի մէրգումուն ագլը պաշընտա օլմաեըպ, ֆէվգէլղաեէ պիր հըրսը թամա թէմամիյլէ զիհնինի իշղալ իթմէքլէ, քէնտի քէնտինէ,

—Էլլի պիր միլեօն ֆրա՛նգ ... ատէթա հիւքմտարլարա լաեըդ պիր սէրվէթի ճէսիմէի իրաեէ իտէն պիր չէք իլէ ալթուն քիւմէլէրի վէ պանգնօթ եըղընլարը միւպատէլէ օլունաճագ տըր ... Եալընըզ Էթիէն Պէրօ իսմի քեաֆի տիր ... Պու չէք՝ հէր քիմին եէտինտէ օլսա, օ ալթունլարա վէ պանգնօթլարա գավուշապիլիր ... Խէեալ եախօտ ճիսմի օլմաեան պիր չէ՛յ ... Ֆազաթ պիր ազ զիեատէ ճէսարէթ վէ քիւսթախլըգ սաեէսինտէ, պու խէեալին գուվվէտէն ֆիիլէ կէլէպիլմէսի իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր։ Միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու մէմուլ իթմէտիկիմ հալտէ պէքլէտիկիմ բարլագ իգպալ՝ ագըպէթքեար զահիր օլտու։ Էկէրչի պու իգպալի գաչըրըր իսէմ, եա ահմագ, եախօտ տիվանէ օլմաքլըղըմ

լաղըմ կելիր. լաքին հեր իքիսի տախի տէյիլիմ, տիմէքտէ իտի։

Շարլ ժէրար մէքթուպու եաղարքէն պէօյլէ տիւշիւնիւպ, տիկէր թարաֆտան տախի պանքէր իլէ միւշթէրիսի միեանընա թաաթի օլունան սէօզլէրի տինլէմէքտէ իտի։

Ճօն Մօրթիմէր՝ գըյմէթտար քեաղըտը էթիէն պէրօեա վէրէրէք,

— Իչթէ չէքինիր, ֆարգընը տա ալաընըզ. չիմտի մաթլուպունուզու ախը իթմիչ օլտուղունուզուն մագպուզ սէնէտինի պանա իթա իթմէնիր լաղըմ տը, տէյի պէեան իյլէտի։

Էլմաս Թաճիրի. – Շիմտի վէրիրիմ, տէտի, վէ իսկէմլէսինի եաղընանէեէ եագլաշտըրըպ, իսթէնիլէն մագպուզ սէնէտինի եաղտը, վէ պատէհու մէչին չանթաասընը աչըպ, իչպու չէքի, պանդնօթլարըն եանընա վազ իթտի։

Պանքէր. – Ուսմարըմ քի Բարիսէ մուվասըլէթինիզտէ, հադդընըզտա պանա մալիւմաթ եաղտաճադսընըզ։

Թաճիր. – Օ ճիհէթճէ գուսուր իթմէմ, վէ մէմուլ իտէրիմ քի, սիզ տէ քէնտի հադդընըզտա պանա մալիւմաթ իթա իյլէրսինիզ։ Բարիսէ մուվասըլէթիմտէ դաթիէն թէէսսիսի մէքեան իթմէզտէն էվվէլ, մուվազդաթէն իգամէթ իտէճէկիմ իգամէթկեահը տա չիմտիտէն սիզէ խապէր վիրէպիլիրիմ։

— Րէճա իտէրիմ, սէօյլէեին տէ եաղաեըմ։

— Բաչքափ, ժոսլէր ուֆաղնդա էեայն ոլել փէ վէնդափ, էրնէն պէյ։

Ճօն Մօրթիմէր՝ մէկքիւր ատրէսի եաղտըղը կիպի, Շարլ ժէրար տախի տէրհալ պիր քեաղըտ իւզէրինէ այնընը եաղըպ, պու քեաղըտը ճէպինտէ սագլատը։

Էլմաս Թաճիրի՝ պու սէօզլէրտէն վէ մուամէլէտէն սոնրա աեաղա գալդարադ, էլինի պանքէրէ ուզսթըպ,

— Ալլահա ըսմարլատըգ, տէտի։

Պանքէր. – Նիչին թէքրար կէօրիւշմէք իւղրէ վէտալաշմաեօրսունուզ։

— Զիրա իհթիմալ տըր քի, պիրպիրիմիզի թէքրար կէօրէմէյիզ։

— Ֆիմ պիլիր, զիրա սէնէնին խիթամընտա Լօնտրատաքի

իտարէխանէմի զիեարէթ իթմէք ֆիքրինտէիմ։ Օլ վագըթ իհ-թիմալ քի իշլէրիմի Լօնտրատա պիթիրտիքտէն սօնրա, Բարիսէ տախի կէլիրիմ, վէ սիզին իլէ կէօրիւշմէք շէրէֆինէ նայիլ օլտուղում սրրատա, պազը զարիպ հիսսիեաթընըզ հագ-գընտա տախի կիւլիւպ սէօյլէշիրիզ։

— Շիմտիտէն սիզէ խապէր վէրիրիմ քի, պէնի պուլամա-եաճագսընըզ։

— Աճայի՛պ, սիզ նէ՞րէտէ պուլունաճագսընըզ։

— Թէրքի տիւնեա իթմիշ օլաճաղըմ։

— Պունլար ճիատի սէօզլէր տէյիլ տիր, ազիզիմ։

— Պիլաքիս զաեէթ ճիատի տիր, չիւնքի սիզի թէէմին ի-տէրիմ քի, եաշամաեը արզու իտէր իսէմտէ, տահա պիր ազ էվվէլ, սէրվէթիմի շու չանթատա սագլատըզըմ զէման, ֆիքրիմտէ ֆէնա պիր միւլահազա հասըլ օլտու. Կէօզլէրիմին էօնիւնտէն գըրմըզը պիր պուլութ կէչտի, վէ քէնտի միւրա-տըմա բազմէն, «Պու շէյլէրին նէ՞ էհէմմիեէթի վար տըր. պու գատար միւտտէթ չալըշմագ վէ պու տէրէճէ զէնկին օլմագ նէեէ՞ եարար, մատէմ քի պու մէվգիմին քէյֆինի ասլա չըգա-րամաեաճաղըմ, մատէմ քի էօլէճէեիմ...» տէյի տիւշիւնտիւմ։

Մօրթիմէր՝ Ֆրանսըզըն էլինի թութուպ սըգաըգտան սօնրա, շու եօլտա իֆատէեէ տէվամ իթտի։

— Պու սէօզլէրինիզէ հիչ լիւզում եօգ տուր։ Քէնտի քէնտինիզի պու սուրէթլէ հիւքմ իտէրէք, վիճուտինիզէ բէք զիեատէ ֆէնալըգ իթմիշ օլուեօրսունուզ։ Ճէսուր օլուն, վէ պու միսիլլու շայեանը թագպիհ միւլահազաթը պէրթարաֆ իտին։ Թէքրար իտէրիմ, սիզ, եիւզ սէնէ եաշամագ իչին եա-րատըլմըշ պիր ատէմսինիզ. իմտի, պէն սիզէ Ալլահա ըսմար-լատըգ տիմէքլէ իքթիֆա իթմէմ. իլլա, ինշալլահ եինէ կէօ-րիւշիւրիւզ տիեէրէք վէտալաշըրըմ։

Ֆրանսըզ. - (Թէպէսսիւմլէ.) Ինշալլա՛հ, ինշալլա՛հ, զա-թէն պէնիմ տէ արզում պու տուր։

Պատէհու մէրգում էլմաս թաճիրի օտատան տիշարը չըգ-տը, վէ ճօն Մօրթիմէր տէ, բիաեէթ վէ թէվէճճիւհիւ խալի-սանէսինէ տէլիլ օլմագ իւզրէ, խանէնին գաբուսունա դատար մէրգումա բէֆագաթ իթտի։

2

Պանքէր ավտէթլէ գօլթուգլու իսկէմլէսինտէ օթուրտուղունտա, Շարլ Ժէրար՝ Ֆրանսա պանգասը միւտիրինէ եազըլաճագ մէքթուպու պիթիրմիշ օլտուղունտան, Մօրթիմէրէ վէրտի, վէ օ տախի հէր պիր ճիւմլէսինտէ վէ հէր պիր քէլիմէտէ տուրարագ օգուտու, վէ օգումասը խիթամ պուլունճա,

— Բէք էյի տիր, տէտի, վէ իմզալատը։

Մուախխարէն, պանքէր իլէ քեաթիպի արասընտա աթիտէքի միւքեալէմէ վուգու պուլտու։

Պանքէր. - Ժէրա՛ր, միւքեալէմէմիզի տինլէտինի՞զ մի։

Քեաթիպ. - Ֆիքրիմ մէշղուլ իտի, էֆէնտիմ, ֆագաթ պազը քէլիմէլէր իշիթտիմ։

— Նէ՛ ղարիպ հալ, նէ՛ անլաշըլմազ վէ իյզահ օլունմազ էֆքեար։ Իշթէ քեամիլ վէ ագիլ պիր ատէմ... էօյլէ պիր քիմսէ քի, պազը բրէնսլէրի պիլէ խօշնուտ իտէճէք պիր սէրվէթի գազանմըշ օլտուղու, վէ հիչ պիր խասթալըղը պուլունմատըղը հալտէ, Ֆրանսատա էօլմէք ֆիքրի իլէ Հինտիսթանը թէրք իտիեօր... Պու եօլտա միւլահազաթ զաթէն ֆէնալըգ տավէթ վէ ճէլպ իտէր, տէյի՞լ մի։

— Ֆագաթ Մ. Էթիէն Պէրօ՝ հիսսիեաթը տախիլիեէսինին քէնտիսինի ասլա ալտաթմամըշ օլտուղունու թէէմին իտիեօր։

— Լաքին հիսսիեաթը տախիլիէեէ ինանմագլըգ՝ էսասէն կիւլէճէք շէյ տիր։

— Քի՞մ պիլիր։

— Վայ Ժէրա՛ր, սի՞զտէ մի ինանըեօրսունուզ։

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, ինանըրըմ։

— Հալինիզէ էսէֆ իտէրիմ, չիւնքի պու պիր էսէրը զաաֆէթ տիր... Ֆագաթ հէր նէ օլսա, Էթիէն Պէրօնուն ֆամիլեասը՝ մէրգումուն Ֆրանսաեա ավտէթ իթմէսինտէն տօլաեը

թէէսսիւֆ իթմէեէճէք տիր ։ Վէլէվ օն իքի քիշի տախի օլսա , էլլի միլեօն ֆրանգըն պաղը ագրապա արասընտա թագսիմի քէյֆիէէթի , խուսուսիյլէ մէմուլին խարիճինտէ օլտուղու համտէ, հէր պիրինի, Բէրու(1) մէմլէքէթինին պիրէր բարչասընա սայքի մալիք գըլաճագ տըր ։ Օթուզ պէշ սէնէտէն պէրու քէնտի հադգընտա ասլա մալիսմաթ վիրմէմիշ օլտուղունտան , ֆամիլեասը էֆրատընըն քէնտիսինի էօլմիւշ զանն իթմէքտէ օլմալարը , վէ ունութմուշ օլմալարը թապիի տիր ։ Շիմտի , մէրգումուն էլլի միլեօն ֆրանգ սէրվէթ իլէ ավտէթինի կէօրսիւքլէրինտէ , աճապա նէ՛ գատար միլէթհայէիր գալաճագլար տըր։

— Ֆիլվագը, էֆէնտիմ, պու բէք զիեատէ հայրէթ վէ թէաճճիւպ էսէրի օլաճագ տըր ։

Ձօն Մ՚օնթիմէր , Ֆրանսա պանդասը միւտիւրինէ եազըլան մէքթուպու ժէրարա վիրէրէք,

— Կէլէճէք բօսթա իլէ պու մէքթուպուն կէօնտէրիլմէսի լազըմ կէլտիկինի ունութմաեըն , վէ մէքթուպլարըն թէտգիգաթընը չաբուգ իքմալ իտին , զիրա կիթմէք իսթէր իսէմտէ , պուրատա գալմագլըղըմա լիւզում պուլունուպ պուլունմատըղընը տա անլամագ մէրագընտաեըմ, տէյի պէեան իյլէտի ։

— Շիմտի իքմալ իտէրիմ, էֆէնտիմ։

— Շու տա էթիէն Պէրօնուն մագպուզ սէնէտի տիր։ Սանտըգքեարա թէսլիմ իտին տէ հրֆզ իթսին ։

ժէրար աեազա գալգըպ, քէնտիսինէ ուզաթըլան մագպուզ սէնէտինի ալտը , վէ եագըխանէսինէ ավտէթլէ , իսկէմլէսինէ օթուրտուղունտա , պիր գաչ սանիեէ միւթէֆէքքիր հալտէ գալտը ։ Բէնտի քէնտինէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի .

— Օսօգտա վէ Բօրսայիտտէ տուրաճագ տըր . իմտի , հէր քիմ եարըն քէնտիսիյլէ պիր վագըթտա հարէքէթ իտէր իսէ , քէնտիսինտէն ագալլի պիր հաֆթա էվվէլ Բարիսէ վասըլ օլսպիլիր ։ Շու հալտէ էլլի պիր միլեօն ֆրանգը ալմաեա գարար վիրէն քիւսթախ քիմսէ՝ պու մէսլաղա միւթէասըրըֆ օլմագ իչլին , եալընըզ չէքի կէօթիւրիւպ պանգաեա

(1) Բէրու՝ Ամէրիգատա ալթուն վէ կիւմիւշ մատէնլէրիյլէ մշհուր պիր մէմլէքէթ տիր ։

թէսլիմ իթմէլի տիր։ Զիրա պանդա՝ էվվէլճէ ալաճագ օլտուղու մէքթուպ վէ թէլէկրաֆլա քէյֆիեէթտէն խապէրտար օլաճաղը ճիհէթլէ, չէքին թագտիմինտէ, պէտէլինի էօտէեէճէք տիր։

«Պունտա միւշքիլաթ վէ մումանաաթ նէ՞րէտէ։

«Մէյտանտա եալընըզ պիր չէք վար տըր... սատէճէ ԷԹԻԷՆ Պէրօ իսմինի հավի տիր... Սինն, էշքեալ, հիչ պիր շէյ եօդ տուր։

«Չէքին համիլի՝ նի՞չին Էթիէն Պէրօ եէրինէ կէչմէեէճէք տիր։ Իսպաթը զաթընա տայիր քէնտիսինտէն հիչ պիր շէյ թալէպ օլունմաեաճագ տըր... Զաթէն պէօյլէ պիր իսպաթ ասլա իսթէնիլմէզ։ Պունտան պաշգա, քէնտիսինին էտա իմզասը տա վար տըր, իշթէ... (Մէրդում պու սէօզիւ սէօյլէեէրէք, էլմաս թաճիրինին մագպուզ սէնէտինէ տիդգաթ էտիպ, շէօյլէ իլավէ իթտի.) Իրի վէ մունթազամ հարֆլար. հիչ կիւճ եազը եօդ տուր, չօճուգ պիլէ օլսա, պունու թագլիտ իտէպիլիր։ Թէքրար իտէրիմ, պէօյլէ պիր ֆըրսաթը գաչըրմագ իչին տիվանէ օլմալը... Էթիէն Պէրօնուն ագրապասը քէնտիսինի էօլմիւշ զանն իտիեօրլար... Օթուզ պէշ սէնէ զայպուպէթտէն սօնրա, քի՞մ քէնտիսինի տիւշիւնէճէք, քի՞մ քէնտիսինի տէրխաթըր իտէճէք տիր... Հիչ քիմսէ... պիր ազ մէհարէթ վէ պասիրէթլէ հարէքէթ իթտիկիմտէ, հիչ պիր էսէր մէյտանա չըգմազ... անճագ սատէճէ օ ատէմին նապէտիտ իտիլմէսի լազըմ տըր... Հալպուքի նի՞չին նապէտիտ իտիլմէսին։

Շարլ Ժէրար պիրտէն պիրէ քէլամընը քէստի, վէ Ճօն Մօրթիմէրին՝ սիւրաթլէ իշ կէօրմէսինի քէնտիսինէ թավսիեէ իթմիշ օլտուղու հալտէ, շիմտի պօշ վէ տիւշիւնճէլի տուրտուղունու կէօրմէքլէ թէաճճիւպ իտէպիլէճէկինի միւլահազա իտէրէք, մէքթուպլարըն մահֆազալարընը երրթըպ միւնտէրիճաթլարընը կէօզտէն կէչիրմէեէ տէվամ իթտի. Ֆագաթ պիր ճիւզի միւտտէթ պու իշ իլէ մէշղուլ օլտուգտան սօնրա, քէնտի միւրատընա բաղմէն պէթէքրար տէրեայը միւլահազաթա տալտը, վէ քէնտի քէնտինէ, եավաշ սէտա իլէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի.

—Էթիէն Պէրօնուն հագգը վար տըր, հիսսիեաթը տախիլի-

եէսի քէնտիսինի եանըլթմաեօր։ Ֆիլվագը մէրդումուն եաշամագ իչին ազ պիր վագթը գալմըշ տըր. չիւնքի պէնիմ հըրսը շանըմըն, խէեալաթըմըն մաֆէվգինտէ պուլունան օլ ճէսիմ սէրվէթ՝ պանա լազըմ տըր... պէնիմ օլմասընը իսթէրիմ... վէ պէնիմ օլաճագ տըր...։

«Օ սէրվէթէ մալիք օլմագլըզըմ իչին նէ՞ եաբմալըեըմ։

«Էվվէլ էմիրտէ Մօրթիմէր պանգասընը թէրք իթմէլիեիմ... Հալ պու քի հագգլը պիր սէպէպ, հաթթա պիր պէհանէ օլմաեարագ պու մահէլլի թէրք իթմէքլիկիմ՝ զարիպ վէ մանէասը անլաշըլմազ պիր հալ կէօրիւնէճէկինտէն, հագգըմտա մուխաթարալը շիւպհէլէրէ սէպէպիյեէթ վիրէպիլէճէք տիր... Պունունլա պէրապէր պէօյլէ պիր ֆըրսաթը դաչըրմագտա միւմքի՞ն մի տիր։

«Ա՛հ, էկէր սէրպէսթ օլսա իտիմ... ֆագաթ բլանըմը հազըրլամըշըմ տըր։ Բլանըմ ֆիքրիմտէ հէքք օլունմուշ տուր... Էթիէն Պէրօ՝ Բարիստէ Ժուպէր սօգաղընտա Օթէլ տէ զէնտէ էնէճէք տիր... Բարիսէ մուվասըլէթինտէ, տօղրու օրաեա կիտէճէք տիր... Պէնտէ կիտիպ քէնտիսինի օրատա պէքլէեէճէեիմ... Պիր ազ զիեատէ ճէսարէթլէ, մաթլուպ հասըլ օլաճագ տըր... Էվվէթ, էվվէթ, էլլի պիր միլեօն ֆ վէ քեաֆֆէյի էյլէնճէ, զէֆք, ճիւմպիւշ, հէբ պէնիմ օլաճագ տըր... Պու ահմագ հէրիֆին, պիր թագըմ շաշգընլարը ագըլսըզճա զէնկինլէթէճէք օլտուղու օլ ճէսիմ սէրվէթ իլէ, պէն, տիւնեանըն հիւքմտարը օլաճաղըմ։

Ժէրար, պու արա հիտտէթլէ պիր հարէքէթ իպրազ իտիպ, իւչիւնճիւ տէֆա մէքթուպլարը աչմագ վէ կէօզտէն կէչիրմէք մուամէլէսինէ տէվամ պիրլէ, կէօզտէն կէչիրտիկի մէքթուպլարըն հէր պիրինէ նիւմէրօ վազ իթտի։

Հէնուզ մուայեէնէ օլունաճագ օն գատար մէքթուպ գալմըշ օլուպ, պունլարտան պիրինճի տէֆա աչտըղը մէքթուպուն լէվհասը շու եօլտա եազըլմըշ իտի։

ՃՕՆ ՄՕՐԹԻՄԷՐ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՍԸ

ԳԱԼԿԻԻԹԱ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ ՊԱՆԳԱԼԱՐ

Լօնտրա պանգասը

Ժէրար. – Էֆէնտի՛, Լօնտրատաքի շիւպէնիզին միւտիրինտէն պիր մէքթուպ վիրուտ իթմիշ տիր։

Մօրթիմէր. – Միւնտէրիճաթընը կէօզտէն կէչիրին։ Պէն շու էսնատէ մուհիմմ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլտուղումտան, անը գուսուր պրագամամ... Մուախխարէն սիզ պանա, թէտ-գըգաթընըզըն նէթիճէսինի պիլտիրիրսինիզ։

Ժէրար տախի եավաշ սէտա իլէ աթիտէքի ճիւմլէլէրի օ-գուտու.

«Ղաեէթ միւհթէրէմ էֆէնտիմ,

«Սիզէ շայեանը թէէսսիւֆ պիր խապէր վիրէճէեիմ։

«Էն գըտէմլի վէ էն՛ գըյմէթտար մէմուրլարընըզտան օ-լուպ, մուխապէրաթ միւտիրի պուլունան Ուիլքի Սբիէկլ, տիւչար օլտուղու պէյին խասթէլիկինտէն պաշ գուրթարամա-երպ, տիւնքի կիւն պիր գաչ սաաթ զարֆընտա թէսլիմի րուհ իյլէտի։

«Մէմուրիեէթի մէզքիւրէնին էհէմմիեէթինի պիլիրսինիզ։

«Ուիլքի Սբիէկլ միւթէաստիտ լիսանլարա աշնա իտի։ Ալ-թը լիսանտան տօղրու սուրէթտէ եազար վէ թէքէլլիւմ իտէր իտի։ Շիմտի անըն եէրինէ քի՞մի թայեին իթմէլի։ Էօյլէ ատէմ-լէր նատիր պուլունտուգլարընտան, նէ եաբաճազըմը շաշըր-մըշըմ տըր։

«Պու էնտիշէտէն գուրթուլմագ իչին պիր չարէ կէօրիւեօ-րում, պագալըմ օնա տա մուվաֆագաթ իտէճէ՞քմիսինիզ։

«Շէօյլէ քի, վագթիյլէ իտարէխանէմիզտէ իքէն, օրաեա ճէլպ իթմիշ օլտուղունուզ շիմտիքի քեաթիպինիզ Շարլ Ժէ-րարը Լօնտրատաքի շիւպէնիզէ կէօնտէրմէլիսինիզ։ – Ուիլքի Սբիէկլըն վէֆաթըյլա միւնհալ գալան մէմուրիեէթի լաեըգը վէճհ իլէ եալընըզ օ իտարէեէ միւգթէտիր տիր։»

Մէքթուպը մէզքիւրուն պագիսի՝ Լօնտրա շիւպէսինին ու-մուր ու մէսալիհինէ միւթէալլիգ թէֆէրրուաթտան իպարէթ օլուպ, թէֆէրրուաթը մէզքիւրէնին նագլինէ լիւզում կէօր-մէեիզ։

Ճօն Մօրթիմէրին քեաթիպի, մէքթուպուն պիրինճի գըս-մընը օգուտուղունտա, գանընըն զիեատէսիյլէ եիւզիւնէ թէ-էսսիր իթտիկինի հիսս իլէ, քէնտի քէնտիեէ,

— Զանն իտէրսին քի , գատէրիմ լէհիմտէ մուամէլէ իտիեօր . իչլէէ թէհի եէրտէ տիւչիւնտիւկիւմ ֆըրսաթ վէ պէհանէ զուհուր իթտի . պու պէհանէ՝ քէնտիլիկինտէն պէնի պուլտուղունաան , չիւպհէհէ մահէլլ գալմաեաճագ տըր : Պուրատան կիթմէք՝ սատէ պիր մատտէ պիր . . . պիր քէրրէ եօլա չըգար իսէմ , Լօնտրա եէրինէ Բարիսէ կիտէր , վէ պէնի սահիպ սէրվէթ գըլաճագ օլան թէչէպպիւսիւմիւ մէվգըի իճրաեէ վազ իտէրիմ , տէտի :

Զիքր իթտիկիմիզ մէքթուպուն խաթիմէսի պէր վէճհի աթի իտի .

« Կէօրիւեօրսունուզ քի հէր չէյ եօլունտա տըր , ֆագաթ « ազիզ վէ միւհթէրէմ էֆէնտիմ , թալէպի վագըըմ հագգըն- « տա սէրիան պիր գարար վէրմէքլիկինիզ , վէ պու գարարը՝ « արզ իթտիկիմ սուրէթաէ իթա իյլէմէքլիկինիզ՝ մէնֆաաթը- « նըզ իդթիզաըընճա զաեէթ էհէմմ վէ էլզէմ տիր :

« Իմտի , րէճա իտէրիմ , իշպու մէքթուպու ախզ իթմէ- « նիզի միւթէագըզ , Շարլ ժէրարը պու թարաֆա իզամ իթ- « տիկինիզի թէլէկրաֆլա իշարա հիմմէթ պուեուրուն : »

Ժէրար՝ իսկէմիէսինտէն գալգըզ , մէքթուպը մէգքիւր էլինտէ օլտուղու հալտէ , ձօն Մօրթիմէրին եաղըխանէսինէ եագլաշարագ ,

— Էֆէնտի , զաթընըզը թաճիզ իթտիկիմտէն տօլաեը աֆվընըզը րէճա իտէրիմ : Ֆագաթ , Լօնտրատաքի չիւպէնիզին միւտիրինտէն ալընան խապէր զաեէթ վէխիմ իտուկինտէն , իճապընը իճրա իթմէք իւզրէ , պիլա իֆաթէի վագըթ խապէրտար օլմագլըզընըզ լազըմ տըր : Ղալիպա իշ բէք մուհիմմ վէ միւսթաճէլ տիր , տէտի :

Մօրթիմէր . — (Պաչընը պիրտէն պիրէ եօգարը գալտըրըպ , էնտիչէ իլէ .) Նէ՞ վար տըր , տէյի սիւալ իթտի :

Շարլ . — Լօնտրատաքի չիւպէնիզ պիւեիւք պիր զայպա տուչար օլմուշ տուր :

— Ադչէ զայպը՞ մը :

— Էկէր ադչէ զայպը օլսա , սիզճէ էհէմմիեէթի օլմազ : Մատտէ տահա պիւեիւք պիր ֆէլաքէթէ տայիր տիր : Մուխապէրաթ միւտիրի ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիշ :

Պանքէր՝ օվռուրտուղու եէրտէն թէշաչլա սըչրաեարադ ,

— Նէ՞ տիեօրսունուզ. Ուիլքի Սբիէկլ էօլմի՞շ միւ . . . տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ , պէյին խասթէլիկինտէն միւթէէսսիրէն թէրքի հաեաթ իյլէմիշ :

Ժէրար՝ պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք , Լօնտրա չիւպէսի միւտիրինին մէքթուպունու պանքէրէ թէսլիմ իթտի , վէ Մ՝օրթիմէր՝ մէքթուպուն միւնտէրիճաթընը օգուտուղունտա , քէտէրի աղիմէ տիւչար օլտուղու րէվիչինտէն անլաչըլըեօրտու :

Պիր աղ սոնրա մէքթուպու եազըխանէսի իւզէրինէ ֆըրլաթըպ , Շարլ Ժէրարա պագարադ ,

— Սիղ պու մէքթուպու սոնունա գատար օգուտունո՞ւզ մու , տէյի սիւալ իթտի :

Փեաթիպ . — Էվվէթ , էֆէնտիմ :

— Տիմէք օլուր քի , վագը օլան զայպ նէ գատար մուճիպի թէէսսիֆ օլտա , սիզին վիճուտինիզ սաեէսինտէ , նագապիլի թամիր տէյիլ տիր : Պու ճիհէթի սիզ տախի անլատընըզ , տէյի՞լ մի :

— Լօնտրա մասլահաթկիւզարընըզըն պու ճիհէթի պէեան իթմէք իսթէտիկինի անլաեօրում , ֆագաթ էհլիեէթ ու լիեագաթըմը միւպալէղալը կէօսթէրմիշ օլտուղու իթիգատընտաեըմ :

— Խա՛յր , սիզին չալըշտըղընըզը պիզգաթ կէօրմիւշ օլտուղունտան , ասլա միւպալէղա իթմէեօր , պու պապտէ քէնտիսինէ հէմֆիքեարըմ : Եալընըզ սիզ , Ուիլքի Սբիէկլին եէրինէ կէչէպիլիրսինիզ :

Ժէրար՝ կիւեա էֆէնտիսինէ թէչէէքքիւր զըմընտա թէվազուէն պաշընը էյտի իսէտէ , հագըդէթտէ մագսէտի՝ կէօզլէրինտէքի մէսէրրէթ բարլագլըզընը կիզլէմէք իչին իտի , վէ չիւպհէնէ մահէլլ վէրմէմէք իչին , պիրտէն պիրէ թէքլիֆի վագըեը գապուլտէն կէրի տուրարագ ,

— Հագգը աճիղանէմտէ իպրագ իթտիկինիզ թէվէճճիհաթը խայրխահանէնիզէ նէ՛ տէրէճէ միւթէշէքքիւր օլտուղումու պէեան իտէմէմ , լաքին պու գատար մէտհ սւ սիթայիշլէրէ լաեըգ օլմատըղըմա տա իսքեաթ օլմուշում տուր . . . Պէն .

տէնիզ, էլիմտէն կէլէնի եարմապատան զայրի իսթիհգադ սահիպի տէյիլիմ. – Պաղը լիսանըարա աչինա օլմադըղըմ հասէպիյէ, Լօնարատա, միւթէվէֆա մուխապէրաթ միւտիրինէ խալէֆ օլապիլէճէկիմի զանն իտէր իսէմտէ, սիզ, ինկիլթերրատա պուլունմադըղըմ, պուրատա պուլունմադըղըմտան ղիեատէ միւֆիտ օլաճաղընա թէէմին օլմուշմուսունուզ տուր, տէտի։

— Շիւպհէսիզ, աղիղիմ ժէրար, սիզին պուրատաքի ղայպուպէթինիզի հիսս իտէճէեիմ, լաքին նէ՛ չարէ, ինկիլթերրատա պուլունմադըղընըզ պէհէմէհալ էլզէմ իտուկինատէն, պուրատան կիթմէնիզ թապիի տիր։ – Պու խուսուսատա պէն տախի, Լօնարատաքի մասլահաթկիւզարըմ իլէ հէմէֆքեարըմ։

— Ժագաթ Դաղկիւթատա կէլիշիմ, տահա պիր գաչ պայ օլտու. վէ պուրատանատա ֆէվգէլատէ խօշլանըեօրտում։

— Պիր ինսանըն՝ պիր մահէլլատէ ուզուն միւտատէթ գալաճաղընը զանն իթտիկի հալատէ, էքիտէ պիր, թէպտիլի մահէլլ իթմէսի, ղինատէսիյէ սըպրըլմատա սէպէպ իտուկինի պիլիեորում, լաքին մէնֆաաթընըզ պու պանդատա մէլպութ օլտուղու ճիհէթէլէ, իլք տէֆա սիզ ֆէտաքեարլըզա գաթլանմալըսընըզ։ Շիմտի, սատադաթ վէ ուպուտիեէթինիզին պիւեիւք պիր տէվլինի իպրաղ իթմէք զէմանը տըր։

Ժէրար՝ ճէվապ վիրմէքսիզին պաչընը էյտիկինատէն պանքէր՝ չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Թէրէտտիւտ միւ իտիեօրսունուզ։

Ֆեաթիխ. – Իդրար իտէրիմ քի, էֆէնտիմ, սիզտէն մուֆարագաթ իթմէք պանա բէք կիւճ կէօրինիեօր։

— Պէնիմտէ սիզտէն պիլա թէէսսիֆ այրըլաճաղըմը մէմուլ իտէ՛ր միսինիզ։ Հիւրմէթ վէ էմնեէթիմէ լաեըգ պուլունմանըզըա, ատէթա սիզին իլէ պիր վիճուտ կիպի օլմուշ իտիմ, ֆագաթ ձօն Մօրթիմէր վէ չիւրէքեասընըն էվինէն մէնաֆիինի՝ հէր չէյտէն էվվէլ տիւչինմէք լազըմ տըր։ – Պու միւնասիպէթլէ մաաչընըզը իբի միսինէ իպլաղ իթտիկիմ միսիլլու, աղիմէթինիզատէն էվվէլ տէ օն պին ֆրանգ պախշիշ ալաճաղընըզ։

— Ժագաթ էֆէնտիմ, սիզ պէնի տէրէճէտէն ղիեատէ թալթիֆ իտիեօրսունուզ։

— Արամըզտա իխթիլաֆ գալմատը, տէյի՞լ մի թէքլիֆիգապուլ իտիեօրսունուզ... Գապուլ իթմէնիզ միւճէրրէտ էլզէմ տիր, չիւնքի եալընըզ սիզ, պիզի ղաեէթ ազիմ պիր ղայիլէտէն գուրթարապիլիրսինիզ։ - Եարըն սապահ, Կանժ նէհրինտէ իչլէեէն վաբօրլարտան պիրի իլէ եօլա չըգարսընըզ... Մուխպիրիմէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ եէտինիզէ պիր մէքթուպ տա վիրէճէյիմ։

— Պուրատա եէրիմէ քի՞մ թայեին օլունաճագ տըր։

— Շու էսնատէ Պօմպէյտէ պուլունան եէկէնլէրիմտէն պիրի· սիզ քէնտիսինի թանըմազսընըզ... Ազիմէթինիզտէն էվվէլ կէօրէճէք թէտարիքեաթընըզ վա՞ր մը տըր։

Ժէրար՝ զապթընա միւգթէտիր օլամաեաճագ տէրէճէտէ մէսէրրէթ իչինտէ օլուպ, զանն իտէրսին քի չէյթան հէր չէյի քէնտի արզուսունա մուվաֆըգ սուրէթտէ թէրթիպ իթմէքտէ իտի։ Հէր նէ հալ իսէ, մէրգում, վագը օլան սօն սիւալէ իթար ճէվապլա,

— Սանտրգլարըմը հազըրլամագ իւզրէ պիր գաչ սաաթ վագթա իհթիեաճըմ վար տըր, տէտի։

—Նէ գատար վագթա իհթիեաճընըզ վար իսէ, օ միւտտէթտէ սէրպէսթսինիզ։ Էօյլէտէն սօնրա վաբօրա կիտիպ, քէնտինիզ իչին պիր մահէլլ թախսիս իտէրսինիզ։ Եէկէնիմին մուվասըլէթինէ տէկին, մէմուրլարըմտան Տիւտլէյ վէքեալէթ իտէճէք տիր... Թէշէքքիւր իտէրիմ, ազիզիմ Ժէրար, վէ թէշէքքիւրիւմիւ պիլ ֆիիլ տախի իսպաթ իտէճէյիմ,

Այնի վագըթտա, պանքէր՝ էլինի ուզաթտըղընտան, Ժէրար պու էլի թութուպ սըգտը։

3

Ճօն Մօրթիմէր՝ քեաթիպիյլէ թօգալաշտըգտան սօնրա, եազըխանէսինին սանտըգ կէօզիւնիւ աչըպ օն պէշ պին ֆրանգլըգ պանգնօթ չըգարտը, վէ պունլարը մէրգում տէլիգանլըեա վիրէրէք,

— Իշթէ պէնիմ պախշիշիմ, թէպտիլի մահէլլ իթտիկինիզին թազմինաթը վէ խարճրահընըզ . . . Հըլուլ իտէն այըն մաաշընը ալտընը՞զ մը, տէտի։

Քեաթիպ, - Խա՛յր, հէնուզ ալմատըմ։

— Անը տա սանտըգտան իսթէեին։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ։

— Մէքթուպլարըն աչըլմասը մուամէլէսի խիթամ պուլտո՞ւ մու։

— Պիր գաչ տագըգատան խիթամ պուլուր։

— Պու միւատէթ զարֆընտա, պէն տէ, Լօնտրատաքի մասլահաթկիւզարըմ ժօրժ Սթանլէյին մէքթուպունու եազմաեա կիտէեիմ։

Ֆիլվագը Ճօն՝ տայիրէյի մախսուսէսինէ չէքիլտի, վէ էօյլէն վագթը Ժէրար՝ եօլճուլուգ թէտարիքեաթըյլա պիր ան էվվէլ մէշղուլ օլմագ իւզրէ տիշարը չըգըպ, պանգանըն եագընլարընտա վագը քէնտի խանէսինէ կիթտի, վէ սէրիան թաամընը իտիպ, խըզմէթինտէ գուլլանտըղը Հինտլիեէ սանտըգլարընը կէթիրթտի։ Մէրգում, պու սըրատա շէօյլէ տիւշիւնիւեօրտու.

— Նիհաեէթ պիւեիւք պիր իգպալ իշինի թէճրիւպէ իտէճէեիմ։ Էթիէն Պէրօնուն միլեօնլարընա մալիք օլմագ իսթէրիմ, վէ տէ օլաճաղըմ։ - Սաֆտէրուն Մօրթիմէ՛ր, պէնի Լօնտրաեա կէօնտէրիեօրսունուզ, ֆագաթ պիլմէեօրսունուզ քի։ Լօնտրատաքի շիւպէնիզ պէնի ասլա կէօրմէեէճէք տիր։ Պէն Բարիսէ կիտէճէյիմ, զիրա, Բարիստէ պէնի սէրվէթ պէքլէեօր։

Շարլ Ժէրար՝ էլպիսէլէրինի գարմագարըշ սուրէթտէ սանտըգլարընտա եըղմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ պու իշի տուրտուրուպ, շու եօլտա թէֆէքքիւր իթտի.

— Բարիստէ պիւեիւք սէրվէթ էլտէ իթմէկէ թէշէպպիւս իթմէզտէն էվվէլ, պիր միգտար սէրմաէեէ միւհթաճըմ։ Շիւպհէսիզ, թէշէպպիւսիւմիւն մուվաֆֆագըյեէթինի հազըրլամագ իշին խայլիճէ ճէսիմ մէսարիֆ իթմէլիեիմ. . . Հէր իշին պաշը վէ էսասը՝ ագչէ տիր տէրլէր։ Իմտի պագալըմ սէրմաեէմ նէ՞ գատար տըր։

Պու սուրէթլէ ժէրար պիր տօլապ աչըպ , պունտան պիր ուֆագ սանտըգ չըգարտը, վէ պունուն մէվճուտունու մասանըն իւղէրինէ պօչալթտը : Պատէհու մասատաքի պիր ավուճ ալթուն իլէ չէնտ ատէտ պանգնօթու , պիր ազ էվվէլ ալմըշ օլտուղու ագչէեէ իլավէ խոիպ , ճիւմլէսինի պիրտէն սարտը :

Մէճմուի երկիրմի տօգուղ պին ֆրանգ օլուպ , ժէրար՝ պու մէպլաղը երինէ էսկի մահէլլէրինէ վազ իլէ , չու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Երկիրմի տօգուղ պին ֆրա՛նգ , ալաճաղըմ մաաչ տա պաչգա . չիւպհէսիզ , ժագ Պէրօնուն համիլ օլտուղու տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգը էլտէ իթմէք սաաթընա պէքլէեէնէ գատար պու մէպլաղ քեաֆի տիր : Օնտան սօնրա էլլի պիր միլեօն ֆրանգըն սըրասը կէլէճէք տիր : Պու ճէսիմ սերվէթի էլտէ իթմէք իչին , միւհէերէմ էֆէնտիմ օլան ձօն Մօրթիմեր թարաֆընտան իմզալը չէքի էլիմէ կէչիրմէքլիկիմ քեաֆի տիր . . . Օ չէքի տէ էլէ կէչիրէճէեիմ :

Մուախխարէն ժէրար՝ սանտըգլարընը գաբաեըպ , հագդը օլան այլըղընը ալմաեա կիթտի , վէ անտէն կանժ նէհրի ըղխթըմընտա , Օսէան տէնիզինէ գատար ամէտշիւա իտէն դաեըգլար իտարէխանէսինէ աղիմէթ , վէ պու գաեըգլարտան պիրինին՝ իրթէսի սապահ սաաթ սէքիզտէ եօլա չըգաճաղընը թահգըգլէ , քէնտիսի իչին պիր եէր ալտը , վէ պէտէլինի էօտէտի.քտէն սօնրա պանգաեա ավտէթ իյլէտի :

Օ կիւնիւ ձօն Մօրթիմեր ագշամա գատար պանգաեա կէլմէտիկինտէն , քեամիսի՝ պիրթապի էֆէնտիսի օտասընտա թէմամիյլէ սերպէսթ գալարագ , քէնտի մէմուրիեէթի զաթիեէսինէ մախսուս օլան եաղըխանէնին չէ.քմէճէլէրինի արաշտըրտը , քէնտինէ այիտ քեաղըտլարը վէ նօթալարը պիր բաքէթ իթտի , վէ ձօն Մօրթիմեր վէ չէ-բէեեօսը լսպարէսինի հավի լէվհալարը համիլ միւթէատտիտ մէքթուպ քեաղըտլարըյլա մահֆազալարը տախի մէղքիւր բաքէթէ իլավէ իյլէտի :

Պատէհու , պանքէրտէն մաթլուպունու թահսիլ իթմիշ օլտուղունու միւպէյեին օլարագ էթիէն Պէրօ թարաֆընտան իմզալը մագպուղ սէնէտինի , մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւղրէ , սանտըգքեարա թէսլիմ իթմէկէ մէմուր օլտուղու հալտէ, տիպ-

գաթլըճա քէնտի չիզտանընտա հըֆզ իթտի ։ Զիւնքի պու սէ-
նէտ՝ էլմաս թաճիրինին իմզասընը թագլիտ իթմէք իչին քէն-
տիսինէ ֆայիտէլի օլաճագ իտի ։

Հէր նէ իսէ , իչպու թէտպիրլէրի իթթիխազ իլլէտիքտէն
սօնրա , ձօն Մօրթիմէր իլէ վէտալաշմագ, վէ անըն սօն թալիմա-
թընը վէ Լօնտրատագի չիւպէսինէ եաղաճաղը մէքթուպու ալ-
մագ իւզրէ պէքլէմէքտէ իքէն , ձօն Մօրթիմէր կէլտի , վէ
հազըրլամըշ օլտուղու մէքթուպու ժէրարա թէսլիմ իթտիկի
սըրատա ,

— Եարըն սապահ կիտիէօ՞րմուսունուզ, տէյի սիւալ իթ-
տի . քեաթիպ տախի , – էվվէթ , էֆէնտիմ, եարըն սաաթ սէ-
քիզտէ եօլա չըգաճաղըմ, տէյի ճէվապ վէրտի ։

— Իմտի · սիզէ սաատէթպախշ եօլճուլուգ թէէմին իթտի-
կիմ կիպի , պանա իթտիկինիզ խըզմէթտէն տօլաեը տախի սի-
զէ եէնիտէն իզհարը թէշէքքիւր , վէ տայիմա վէ հէր ֆըրսաթ-
տա պանա կիւվէննէպիլէճէկինիզի թէէմին իլլէրիմ, վէ պու
խուսուսատա չիւպհէնիզ օլմաըղը իթիգատրնտաեըմ։

— Ֆիլվագը , էֆէնտիմ, պու պապտէ չիւպհէմ եօգ-
տուր , վէ հագդընըզտաքի չիւքրանիեէթիմ, էմնիեէթիմէ միւ-
սավի տիր ։

— Լօնտրաեա մուվասըլէթ իտէր իթմէզ, պանա մէքթուպ
եաղաճաղընըզը վատ իտէրսինիզ, տէյի՞լ մի ։

— Էվվէթ , վատ իտէրիմ, վէ վատըմը թուրմագլա քէն-
տիմի պախթիեար աատ իտէճէեիմ տիր ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա , պանքէր՝ քէմալը մուհապպէթլէ
քեաթիպի իլէ թօգալաշըը , վէ Շարլ ժէրար՝ էֆէնտիսի նէզ-
տինտէն մուֆարագաթը ագըպհինտէ, քեաֆֆէյի թէտարիքեա-
թը խիթամ պուլմուշ օլմաըյլա , սանտըգլարընը , խըզմէթ-
քեարը Հինտի վասըթաըյլա , գաեըգլար իտարէխանէսինին
էմթաա տայիրէսինէ իրսալ իթտի , վէ քէնտի եանընտա , եա-
լընըզ, քեաղ[illegible]րընը վէ ագչէսինի համիլ պիր էլ չանթաըը
սագլատը ։

Պու իչլերի կէօրտիւքտէն սօնրա , վագըթ ագշամ օլուպ ,
ժէրար եաթաղա կիրտի իսէտէ , եօրկունլուղունա մէչնի հիսս
իթտիկի ույգուեա տալմագ ֆիքրինտէ օլմաեըպ , թաամիմ իթ-

տիկի բլանը միւքէմմէլ գըլմագ , եանի անըն զայիք ճիհէթլէ-
րինի թասհիհ իթմէք , վէ իճրաաթընը գօլայլաթմագ նիեէ-
թինտէ իտի ։

Խիւլասա , պիր գաչ սաաթ անճագ ուէռուեռուպ , գուսուր
վագթընը թէֆէնքիւրաթ իլէ կէչիլտի , վէ չէֆֆագ սէօքմէ-
եէ պաչլար պաչլամագ եաթաղընտան գալդը , վէ սերիան
էլպիսէսինի կիեինիպ , պիր տախի ավտէթ իթմէմէք իւզրէ ի-
գամէթկեահընը թէրքլէ , պիր լօգանթաեա կիթտի , վէ օրատա
պիր ազ գահվալթը իթտիքտէն սօնրա , սանտըղլարընըն՝ րա-
քիպ օլաճաղը գաերըգա էմրի նագլ վէ թահմիլինէ նէզարէթ
իթմէք իւզրէ , կանժ րըխթըմընա մուվասըլէթ խլէտի ։

Վագթը հարէքէթ չանը չալընըպ , Շարլ ժէրար գաերըգա
րաքիպ օլտուղունտա , էթիէն Պէրօնուն տախի , քէնտիսի կիպի
էլինտէ պիր էլ չանթասը օլտուղու հալտէ , մեգքիւր գաերգա
տօղրու կէչտիկինի կէօրտիւ ։

Թէսատիֆ՝ սերվէթինէ կէօղ տիքտիկի , վէ պինապէրին
հաեաթընա թէհհտիտ իթմէքտէ օլտուղու ատէմ իլէ քէնտի-
սինի եօլտաշ խտիպ , անճագ ժէրար պու թէսատիֆտէն մեմ-
նուն գալմատըղընտան , գաերգտա , քէնտիսինի թաճիրի մեր-
գումտան կիղլէնմէք իւզրէ , պիր թագըմ էշեա երղընընըն ար-
գասընտա կիղլէնտի ։

Էթիէն Պէրօնուն , մուվասըլէթինտէն ազ սօնրա , գաերգ
րըխթըմտան այրըլարագ , էնկինէ չըգտը ։

Իշտու գաերգ՝ օն պէշ մեթրօ ուղուղուղունտա վէ պէշ
մեթրօ էնինտէ օլուպ , թագրիպա այթմըշ քիչի խթիեապ ի-
տէպիլիր խտի ։ Գաերղըն քիւրէքճիլէրի , սէքիղ նէֆէր օլուպ ,
սուեուն ագընթըսը տախի միւսայիտ օլտուղունտան , տէօրթ
սաաթտա կանժ նէհրինտէն կէչիլտի , վէ Մ՝էսաժըրի Մ՝արիթիմ
վաբօր գումբանեեասընըն հարէքէթինտէն թամ պիր սաաթ էվ-
վէլ մուվասըլէթ խտիլտի ։

Պու վաբօր՝ գումբանեեասը մունթազամէնտ Գալկիւթա իլէ
Բօնտիչէրի վէ Մէյլան արասընտա իշլէթիպ , Շարլ ժէրար ,
Մէյլան , Հավր , Թուլօն վէ Մ՝արսիլեաեա միւթէվէճճիհէն հա-
րէքէթ իտէն վաբօրա րաքիպ օլաճագ խտի ։

Էթիէն Պէրօ՝ Շարլընըն րաքիպ օլտուղու վաբօրա րաքիպ

օլտու , վէ իւչ կիւն սօնրա , Բօնտիչէրիեէ ուղրաեարագ , իքիսի տէ Սէյլանա չըգտըլար ։

Իրթէսի կիւնիւ գաթիէն հալէքէթ իթմէք իւզրէ օրատա պէքլէմէք լազըմ կելիպ , ժէրար , կէճէեի էլմաս թաճիրինին պուլունտուղու օթէլտէ կէչիրտի իսէտ , թաճիրի մէրգումա օլ խուսուսատա չիւպհէ պիլէ իթմէեիպ , իրթէսի կիւն իքիսի տէ քեզալիք այնի վաբօրա րաքիպ օլտուլար ։

Շու գատար քի ժէրար, էլպիսէսինի, սաչլարընը վէ հաթթա քիսվէթինի թէպտիլ իթմէքլէ, հէման թանրլմազ պիր հալէ կէլտի։

Պազը թէաթրօ օեուննճուլարընտա օլտուղու կիպի , մէրգումտա տախի թէպտիլի քիսվէթի իթմէքլիք մէհարէթի մէվճուտ իտի ։ Պունտան գաթինազար էթիէն պէրօ վաբօրտա պիրինճի մէվգի պիլէթի ալաճաղընտան , քէնտիսի տէ այնի մէվգի պիլէթի ալարագ պիրլիքտէ պուլունմամալարը իչին , իհթիեաթէն իքինճի մէվգի պիլէթի ալտը ։ Շու հալտէ պու իքի Ֆրանսըզլար՝ նէ՛ կիւվէրթէտէ վէ նէ՛ տախի սուֆրատա եէկտիկէրինէ թէսատիֆ իթմէք իհթիմալինտէն խալի օլուպ , ժէրարըն մագսէտի տէ պունտան իպարէթ իտի ։

Շուրաեը տախի իլավէթէն պէեան իտէրիզ քի , ժէրար՝ ուղագտա պուլունմագլա պէրտպէր , էլմաս թաճիրինի նազարը տիգգաթընտան ասլա ղայպ իթմէմէքտէ իտի ։

Վաբօր՝ Սիւէյիշ գանալը աղըընտա վագը Օպօգ նամ մահէլտէ տուրտու , վէ էթիէն պէրօ՝ ձօն Մօրթիմէր իլէ հիսապ լարընը կէօրմէեէ կէլտիկի սապահ վագը օլան իֆատէսի վէճհէ, Օպօգտա գարաեա չըգտը ։ Հալ պու քի Շարլ ժէրար եօլունա տէվամլէ՝ Գալկիւթատան հարէքէթինտէն եիկիրմի եէտի կիւն սօնրա Թուլօնա մուվասըլէթ իլլէտի ։

Ժէրար՝ պիր ան էվվէլ Բարիտտէ պուլունմագ արզուսինտէ օլմասըլա , պիր գաչ սաաթ գատար չէհրի մէղքիւրտէ գալտրգտան սօնրա , սախթէ պիր իսիմլէ տախիլ օլմուշ օլտուղու օթէլի իրթէսի սապահ թէլգլէ , պիրինճի մէվգիսէն ալտըղը պիր պիլէթ իլէ չըմէնտրֆէրէ լսաքիպէն, Մարսիլեաեա վասըլ օլտու , վէ օրատա գաթար պիր աղ տուրտուղունտա , պիղիմ պու տէլիգանլը՝ մէղքիւր միւտաէթտէն իսթիֆատէ իլէ գաթարտան էնմէէտի ։

4

Մերգում, վակօնունտա օթուրմագտա օլսուն, պիզ օգուեանլարըմըզլա պերապեր Մարսիլեա մէվգիֆինին սալասընա կիրէլիմ։

Սաաթ ալթըեը օն տագըգա կէչիեօրտու։ Գաթար տախի օն տագըգատան պերու տուրմուշ իտի։ Օ կիւնիւ եօլճուլար քէսրէթլի օլուպ, պազըսը պիլէթ ալմագ, տիկէրլերի էշեալարընը նագլ իթմէք, վէ պիր թագըմը տախի վակօնլարտա եէր զապթ իյլէմէքլէ մէշղուլ իտիլէր։

Պու արա, պիրի եիկիրմի ալթը վէ տիկէրի օն սէքիզ չաղլարընտա իքի կէնճ գատըն՝ պիլէթ ալմաեա կիթտիլէր։ Պունլարտան զիեատէ միւսիննէսի՝ քէնտիսինին ֆէվգէլատէ մահճուպ հալինէ վէ թավր ու հարէքէթինէ բաղմէն, Սէն-Վէնսան-տը-Բօլ թարիգաթը բահիպէլերի գըեաֆէթինտէ պուլունմասը յլա, նաղարը տիգգաթը ճէլպ իթմէքտէ իտի։

Մերգումէ, Բարիս իչին պիրինճի սընըֆտան իքի պիլէթ իսթէտի։ Բէֆիգէսինին էլինտէ քիւչիւք պիր չանթա պուլունմագտա իտի։ Պունլար պիլէթլէրինի ալտըգտան սօնրա, պիլէթ տայիրէսի էօնիւնտէն այրըլտըլար, վէ բահիպէ՝ կէնճ գըզըն էլինտէն չանթաեը ալարագ,

— Ազիզէմ Անժէշիք, էշեամըզըտա գայտ իթտիրմէք լազըմ տըր։ Պիր ազ թաճիլ իտէլիմ. եօգսա եալընըզ գատընլարա մախսուս օլան տաեիրէտէ եէր պուլամաեըզ. պէն իսէ, սէնի, մախլութ պիր վակօնտա օթուրթմագ իսթէմէմ, տէտի։

Պէօյլէճէ պու իքի գատընլար, էշեալարընը գայտ իթտիրմէկէ կիթտիլէր։

Պունլարտան սիննճէ պիւեիւք օլան վէ Մարի թէսմիեէ օլունան բահիպէ՝ սանտըգլարընը կէօղլերի էօնիւնտէ թարթտըրտըգտան, վէ գայտիեէ բուսուլասընը ալտըգտան սօնրա, բէֆիգէսիյլէ պիրլիքտէ, եալընըզ գատընլարա մախսուս օլան

պիր վակօն պուլմաեա կիթտի իսէտէ, կէճ գալտըգլարընտան, պօշ վակօն պուլամատըլար։ Հաթթա գաթար մէմուրլարընտան պիրի՝ վակօնլարըն դաբուլարընը գտբաեըպ, հարէքէթ իշարէթինի տախի վէրտիկինտէն, իքի գատընլար չարէսիզ գալըպ, տէրունինտէ եալընըզ պիր քիմսէ օթուրմուշ օլան պիր վակօնա կիրմէեէ դարար վէրտիլէր։

Պու վակօնտա պուլունան չախս՝ Շարլ Ժէրար օլուպ, մէրգում աչըգ օլան գաթարա եագըն օթուրմուշ իտուկինտէն, մէզքիւր գատընլարա աթֆը նազար իթմէսիյլէ, կէնճ գըզըն լէհճէսի հէման օ անտէ քէնտի իւզէրինտէ չէտիտ պիր թէէսսիր հասըլ իթմէքլէ, ֆիքրինտէն,

— Մարսիլեատան Բարիսէ գատար չու կիւզէլ թասվիր գարչըմտա օլարագ սէյեահաթ իթմէքլիկիմ ղաեէթ մուճիպի մահզուզիյեէթ տիր... Անճագ էկէր պու կէնճ գըզ իլէ էսնաի բահտէ միւսահէպէթ իթմէք իսթէսէմ, եանընտա պուլունան բէֆիգէսի մուճիպի թաստի օլաճագ տըր... Լաքին, պէեիս եօգ տուր, պիր ազ մէհարէթ վէ գուրնազլըգլա միւշքիլաթը տէֆ իտէպիլիրիմ, տէյի միւլահազա իթտի, վէ սէրպէսթճէ օթուրուշունու թէրքլէ, էյիլտի, վէ օլ կէնճ գատընլարըն վակօնա չըգմալարընա եարտըմ իթտի։

Իսմի Անժէլիք օլտուղունու իշիթտիկիմիզ քիւչիւք գըզ՝ նազիք վէ էլտիվէնլի էլինի Շարլըն ուզաթտըղը էլէ ուզաթարագ, վէ թէշէքքիւր իտէրիմ միւսիւ տիեէրէք վակօնա կիրտի։ Պատէհու Շարլ եէնիտէն էյիլտի իսէտէ, պու տէֆա բահիպէ գատընըն էլինի թութմագ իչին տէյիլ իտի, չիւնքի մէզպուրէնին՝ մէնսուպ օլտուղու թարիգաթըն դահտէսի իգթիզասընճա, քէնտի էլինի թութամաեաճաղընը պիլիր իտի։ Անճագ անըն էլինտէքի չանթաեը ալմագ իւզրէ,

— Հիւրմէթլու գըզգարընտաչ, չանթանըզը վէրին, օնտան սօնրա քէնտինիզ սուհուլէթլէ չըգապիլիրսինիզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Ֆիլվագը բահիպէ Մարի, չանթաեը օլ կէնճէ թէսլիմ իթտի, վէ օնտան սօնրա քէնտիսի վակօնա չըգըպ, օթուրմագլա, վակօնուն գաբուսու գաբանտը։

Իքի գատընլար՝ Շարլըն օթուրտուղու քէօշէնին եագընըն-

տաքի իքի քէօչէտէ գարշը պէ գարշը օթուրտուլար։ Արատան չէնտ սանիէէ կէչինճէ, գաթարըն տիւտիւկիւ չալընըպ, Բարիսէ տօղրու եօլա չըգըլար։

Ժէրար, չըմէնարֆէր քիւթիւպխանէսինտէն սաթըն այմըշ օլտուղու պիր քիթապը ճէպինտէն չըգարըպ, օգուտաեա պաշլատը, ետիօտ տահա տօղրուտու օգուեօր կիպի կէօրիւնտիւ, ղիրա տայիմա կէօղլէրի՝ քիթապըն սահիֆէլէրինի թէրքլէ, եավաշ սէտա իլէ միւսահէպէթ իթժէքտէ պուլունան իքի գատընլարա աթֆ օլունմադտա իտի։

Պունլարըն թասվիրլէրինի մուխթասարէն նագշ իտէլիմ։

Էվվէլճէ պէեան իթտիկիմիզ վէճհլէ, Ռնժէլիք անճագ օն սէքիզ չաղլարընտա օլուպ, նազիք, լէյլագ կիպի պէեազ վէ կիւլ կիպի բէմպէ եանագլը, գըրմըզը տօտագլը, չուգուր չէնէլի, սարը սաչլը, իրի, թաթլը վէ մավի կէօղլիւ, սըգ սըգ թէպէսսիւմլէրինտէ միւշահէտէ օլունուր սուրէթտէ բարլագ տիշլի, վիճուտի եագըշըդլը, ելլէրի ղաեէթ նազիք, վէլհասըլ հէր նէրէտէ օլսա էնղարը ումումիեէէի ճալիպէ պիր նէվճիվանը նատիր իւլ էմնալ իտի։

Շարլ Ժէրար՝ մէզպուրէէի իլգ կէօրիւշտէ ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտու, վէ պագտըգճա թէէսսիրի արթմագտա օլմասըյլա, քէնտի քէնտիեէ,

— Պու գըզ՝ լինսաՆըն ֆիքրինի չէլէեօր. թասվիրի՝ զիհնիմտէն կիւճ իլէ զայիլ օլաճագ տըր, էկէր զայիլ օլմադ գապիլ օլուր իսէ... Ֆագաթ նի՞չին քէնտիսինի ունութմաեա չալըշաճաղըմ. նի՞չին պու կէնճ գըզըն քիմ օլտուղունու անլամաեա չալըշմաեաճաղըմ. նի՞չին քէնտիսիյլէ իւլֆէթէ սայ իթժէէէճէէիմ... Իհթիմալ քի Բարիսէ կիտիեօր. օ հալտէ քէնտիսինի կէօզիւմտէն այըրմամաղա պիր չարէ պուլաճաղըմ... Լաքին պունուն նէթիճէսի պէնճէ նէ՞ օլաճագ տըր, տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի։

Ժէրար՝ պիր աղ թէֆէ.քքիւրտէն սօնրա, չէօյլէ իլավէ իթտի.

— Ա.ճայի՛պ, էլպէթթէ պունուն նէթիճէսի՝ պէնիմ արզումա մուվաֆըգ օլաճագ տըր... Եագընտա միւթէսաըրըֆ օլաճաղըմ սէրվէթ սաեէսինտէ, հէր շէյ պէնիմ իչին իմքան

տաեիրէսինէ կիրէճէք տիր ։ Իղիալ իտիլմէսի նագասիլ աատ օլունան ֆազիլէթլէր պիլէ միլեօնլար գարշըսընտա արզը թէսլիմիեէթ իտերլէր ։ Պէն, սէպաթ իլէ միւրատ իթտիքտէն սօնրա, պու պաքիրէ գըզ՝ պէնիմ օլաճագ, վէ թէքմիլ Բարիս՝ եալընըզ պէնիմ միւթէասրըզֆ օլաճաղըմ պի էմնալ քարլագլըգտաքի իչպու էլմաստան տօլայը միւթէհայեիր գալաճագ տըր

« Նիչին չու րահիպէ գատընըն մուճիպի թաստի սուրէթտէքի հուզուրու, տէրհալ իչէ պաշլամագլըզըմա, վէ քէնտիմի նամզէտ թագտիմ իթմէքլիկիմէ մանի օլմալը . . . Նիչին քէմալը պէլաղէթլէ իրատը նութգ իթմէքտէն պէնի մէնն իթմէլի ։ – Շու ուղուրսուզ րահիպէ տէ նէրէտէն չրգտը ։

Ժէրար, քէնտի քէնտիեէ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման հուզուրընտան խօշլանմատըզը րահիպէ գատընա իլք տէֆա օլարագ տիգգաթլըճա նազար իթտի ։

Րահիպէ Մարի՝ եիկիրմի ալթը չաղլարընտա կէօրիւնիւպ, հագըգէթէն տէ օ չաղտա իտի ։

Մէրգուզէ տախի րէֆիգէսի կիպի կիւզէլ վէ չէհրէսի գուսուրսուզ օլուպ, անճագ մէնսուպէ օլտուղու թարիգաթ իճապընճա, իւղերինտէ սօուգլուգ հալի միւշահէտէ օլունուեօրտը։

Սաչլարը՝ գաշլարընա գատար էնէն պէեազ պիր նիքեապլա կիզլէնմիչ օլուպ, լաքին թէնինին րէնկինէ նէզարէն, էամէր օլտուղու զանն օլունուեօրտու ։

Իրի կէօզլէրի՝ աէնիզին վէ ասիւմանընը մահ րէնկինտէ օլուպ, զաեէթ զէքի, հալիմ վէ միւրատ ու սէպաթը գավի իտուկինէ տէլալէթ իթմէքտէ իտի ։

Աղզը քիւչիւք վէ պիչիմլի, վէ ալթ տօտաղը պիր աղ գապա օլուպ, չէֆագաթընը, խայրխահլըզընը, վէ հէր կէօնա ճէվր ու ճէֆա հագգընտաքի րիգգաթընը իրաեէ իլէմէքտէ, վէ պաշընա գօյտուղու էնլի գանատալը րահիպէ պաշլըզը իչինտէ, սիմասը, րէսսամը չէօհրէթչուար Ռաֆաէլին էսէչլէրինտէ միւշահէտէ օլունան պաքիրէլէրին սիմասընա միւշապիհ պուլունմագտա իտի ։

Էլտիվէնլի օլմաեան էլլէրի, ուղուն, նաղիք վէ ասալէթի հայիզ գատընալարըն էլլէրինէ մանէնտ օլուպ, պալմամու րէնկինտէ իտի ։

Ժէրար՝ պու գատըն հագգընտա տախի չէօյլէ միւլահազա իթտի.

— Շու բահիպէ տախի ղաեէթ հիւսէնա տըր... Օն ալթընճը ասըրտա Իթալեա մանասթըրլարընըն պիրինտէն ֆիրար իթմիշ պիր բահիպէեէ պէնզէեօր... Լաքին քէնտիսի նազարը տիգգաթըմը ճէլպ իթմէքտէ տէյիլ իսէտէ, աճապա շու գըզըն եանընտա վազիֆէսի նէ՞ տիր... Անըն պիր խըսըմը՞ մը, տօսթո՞ւ մու, եօգսա սատէճէ պիր նազըրէսի՞ մի տիր։ Պէսպէլլի պու գըզ մէքթէպտէն չըգըեօր... Մանասթըրտա թալիմ ու թէրպիեէ ալտըղը, վէ բահիպէլէրտէն պիրինին քէնտիսինի ֆամիլեասընա կէօթիւրմէքտէ օլտուղու բէվիշտէն անլաշըլըեօր... Ճագա ֆամիլեասը Բարիստէ՞ մի տիր։

Իքի գատընլար՝ մուսահէպէթլէրինէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, Ժէրար՝ օգումասընա հէր վագթտան զիեատէ տալմըշ կիպի կէօրիւնէրէք, մէրգումանըն միւքեալէմէսինէ գուլագ վէրտի։

Հէր նէ գատար միւքեալէմէլէրի ղաեէթ ալչագ սէսլէ վէ պիրիպիրինէ էեիլէրէք ճէրէեան իտիեօրտու իսէտէ, Ժէրար՝ հիչ օլմազսա, պիլմէք արզուսինտէ օլտուղու խուսուսաթտան եալընըզ պիր դաչ քէլիմէ իշիթմէք մէրագընտա օլմասըյլա, շու սէօզլէրի իշիտէպիլտի.

Անժէլիք. – Գաթար Բարիսէ սաաթ գա՞չտա վասըլ օլաճագ տըր։

Մարի. – Սաաթ օնու օն իքի տագըգա կէչէրէք։

Անժէլիք. – Տէմէք եարըն սապահ բէտէրիմէ գավուշապիլէճէեիզ։

Մարի. – Էվվէթ, ազիզէմ։

Ժէրար՝ մէզքիւր սէօզլէրտէն, օլ իքի եօլճունուն Բարիսէ կիթմէքտէ օլտուգլարընա շիւպհէսի գալմաեարագ, ֆէվգէլատէ մէսէրրէթ հիսս իյլէտի։

Անժէլիք. – (Քէլամընա տէվամ իտէրէք.) Օն պէշ կիւն ղայպուպէ՛թ, տիւշիւն պիր քէրրէ, ազիզէմ, նէ գատար ուզուն միւտտէթ տիր։ Պունտան դաթինազար, Մարսիլեատա թէյզէմիզ խանէսինտէ վագըթ կէչիրմէքտէ, խօշ պիր շէյ տէյիլ տիր։

Մարի. – Լաքին թէյզէմիզ՝ բէք էյի պիր գատընճըղազ տըր։

Անժէլիք . – Էվվէթ , ֆագաթ արթըգ իհթիեարլաշմըշ , վէ պիր թագըմ զարիպ հալլէր քէսպ իթմիշ տիր : Էկէր եա-նըմտա սէն պուլունմասա իտին , թէէմին օլմուշում տուր քի , սօն տէրէճէ սըգըլաճագտըմ :

Մարի . – Հագգսըզսըն . զէվալլը գատընճըզազ պիդի էյ-լէնտիրմէք իչին էլինէն կէլէնի եաբսը :

Անժէլիք . – Պու տա սահիհ տիր . . . քէնտիսինի պու պապ-տէ մուախէզէնէ հագգըմ եօգ տուր , չիւնքի սօն տէրէճէ վէ մուհլիք մէրթէպէտէ սըգըլմագլըզըմտա քէնտիսինին գապահա-թը օլմազ :

Ե

Մարի . – (Թէպէսսիւմլէ .) Պու տէրէճէ սըգըլտըզընա հիչ պիր մանէա վիրէմէեօրում :

Անժէլիք . – Սըգըլտըզըմըն սէպէպի աչիքեար տըր , ազի-զէմ : Պէն , ալէլ ումում Բարիսլի գըզլար կիպի Բարիսի սէվէ-րիմ : Եալընըզ օրատա րահաթճա վէ քէյֆիմէ կէօրէ եաշա-եապիլիրիմ : Սայիր մահէլլէտէ եաշամագ պէնիմ իչին միւմ-քինսիզ կէօրիւնիւր : Բէտէրիմին իգամէթկեահրընտա պուլուն-տուղումատա , նէ՛ տէրէճէ քէնտիմի պահթիեար ատտ իթտի-կիմի թէխայեիւլ իտէմէզսին : Պէլքի մահզուն վէ միւքէտտէր օլան , ֆագաթ տայիմա մէօրուր կէօրիւնէն ատէմլէրին կի-տիպ կէլմէլէրինի կէօրմէքլիկիմ , վէ քէնտիմին տէ , տիւնեանընն էն կիւզել օրմանլարընա թէրճիհ իթտիկիմ Պուլօնեը օրմանըն-տա տօլաշմագլըգլարըմ՝ պէնիմ իչին մուճիպի րիֆահ ու սաա-տէթ տիր : – Սէն տէ , ազիզէմ , Բարիստէն խօչլանմա զմրսըն :

— Պէն հէր եէրտէ մէսուտ վէ պահթիեարըմ :

— Չիւնքի սէնին տիւնեատա եաշամագլըզընը՝ տիւնեա իչին օլմաեըպ , տիւնեէվի չէյլէրտէն քեամիլէն չէքիլմիշսին , վէ ճէննապը Ալլահտան զայրի սէվտիկին եօգ տուր : – Սէն պու ա-լէմէ վէտա իտիպ , զալէպէլիք իչին թէնհա էօմրիւ թէրճիհ իտ-տիեօրսուն : – Պուլունտուղուն սինտէ , հարէքէթի վագըտտ՝

չայեանը թէհայեիւր իսէտէ , իշպու հարէքէթինէ իմթիսալ իտէճէք ճէսարէթիմ եօգ տուր ։

— Շայեանը թէհայեիւր հիչ պիր հարէքէթիմ եօգ տուր, վէ պու սուրէթլէ եաշամագլա , քէնտի թարիգիմէ սալիք օլմագտան ղայրի պիր շէյ եաբմագտա տէյիլիմ։ Պէնիմ իչիմ կիւճիւմ՝ խասթալարը գաերըմագ , ֆաքիրլէր ուղրունա քէնտիմի հասը իթմէք , վէ միհն ու սէֆալէթտէ պուլունանլարա մաւալէնէթ իյլէմէք տիր , վէ քէնտիմ իչին պունտան տահա պիւեիւք սաատէթ կէօրմէմ։ Խասթակեան վէ ֆուգարատան պիրիսինին պանա վէ ճէնապը Հագդըա արզը թէշէքքիւ վէ շիւքրանիյէէթ իթտիկինի իչիթտիկիմտէ , գալպիմտէ նէ՛ տերէճէ մահզուղիյէէթ վէ մէսէրըէթ հիսս իթտիկիմի թարիֆ իտէմէմ։ Խալդըն կէօղիւ պիր թագըմ եալանլար իլէ քէօրլաթըլմատըղընտա , վէ վահի վատլար իլէ ալտաթըլմատըղընտա, քիմսէ ֆէնա ատէմ օլամագ։ Ա՛հ , պէն ֆուգարաեը զիեատէսինէ սէվէրիմ։ Պանա էօյլէ կէլիր քի , շու եօլտա կէչիրտիկիմ էօմրիւն խարիճինտէ տիկէր հէր թարղ էօմիւր՝ վահի վէ պիհուտէ տիր , վէ պիր թագըմ պօչ իւմիտլէրտէն վէ ամճլարատան ղայրի պիր շէյի միւնթիճ օլամագ։ Ինսանըն քէնտի քէնտիսինի ունուտուպ , տիկէրլէրինի տիւչիւնմէսի՝ պէնճէ հաեաթ տիմէք տիր , վէ պէնիմ վէ թարիգաթըմըզ լահիպէլէրինին պու թարղ էօմրիւմիւզիւն թէմախտի իչին , հէր կիւն պիրխասսա Հագգ Թէալա հաղրէթլէրինէ տուա իթմէքտէեիմ ։

— Էվվէթ , էօմրիւնիւզ՝ ֆէտաքեարլըդ վէ ուպուտիեէթտէն իպարէթ տիր , վէ պու էօմրի՝ օլ դատար կիւզէլ վէ շայեանը հայրէթ տիր քի , պունուն սատէ պիր էօմր օլտուղունու պանա նէ՛ տերէճէ թէքրար իթսէն , պիհուտէ օլուպ , պէն եինէ պու էօմրիւնիւզէ իզհարը թէհայեիւր իյլէմէքտէն քէնտիմի մէնն իտէմէմ։ Սէվկիւլիւ թէյղէ դըղըմ, շու սէօզիւմէ իթիմատ էթի քի , պու տիւնեանըն իւմիտ վէ մէսէրըէթլէրինտէն պիլա չիքեաեէթ վէ պիլա թէէսսիֆ ֆարիղ կէլէպիլմէք իչին, ինսանիեէթին մաֆէվգինտէ պիր իգթիտար լազըմ տըր ։

— Պիզիմ իւմիտ վէ մէսէրըէթլէրիմիզ՝ սայիր մահէլլէտէ , եանի եօգարտա , ճէնապը Հագդ նէզտինտէ տիր ։

— Տէմէք օլուր քի, Բարիսէ մուվասըլէթիմիզի միւթէագըպ մանասթըրա կիտէճէքսին։

— Խա՛յր, անինտէ կիթմէեէճէեիմ. իլլա, սէվկիւլիւմ, պիր միւտտէթ տահա սէնին եանընտա գալաճաղըմ. տէրունինտէ խըզմէթ իթտիկիմ խասթախանէտէն բահիպէ գատընլարըն թարտըյլա, ավամտան պուլունան էրքէքլէրին իսթիխտամ իտիլմէսի գարարը վէրիլմէսինտէն պէրու, պէն պօշ գալտըմ։ (Բահիպէ գատըն՝ պու սէօզլէրի զարիպ պիր թէպէսսիւմլէ պէեան իթտի իսէ տէ, ասլա էսէրը թէէսսիւֆ կէօսթէրմէտի։) Պունտան գաթինազար, Մարսիլեատա մուգիմ թէյզէմիզի զիեարէթ իթմէք իւզրէ պանա վէրիլէն մէէզունիեէթին միւտտէթի հէնուզ խիթամ պուլմամըշ տըր։ Շիմտի պէն, Բարիսէ վասըլ օլտուղումտա, թարիգաթըմըզըն նազըրէսինի կէօրէճէեիմ, վէ պէնիմ իչին նէ՛ խըզմէթ թախսիս օլունաճաղընը անլաեաճաղըմ։

— Շիւպհէսիզ սէնի պիր խասթախանէեէ կէօնտէրէճէքլէր տիր։

— Զաթէն պէնիմ տէ արզում օ տուր, ֆագաթ մէմուլ իթմէմ։ Կէրչի հէքիմլէր պիզի միւտաֆաա իտիեօրլար, վէ խասթալար տա պիզի սէվիեօրլար, լաքին եինէ եագըն վագըթտա քեաֆֆէյի խասթախանէլէրտէն պիզի թարտ իտէճէք տիրլէր։ Պիզի ֆուգարատան ուզագլաթմագ իչին ազիմ պիր ղայրէթ կէօրիւլիւեօր, վէ զանն իտէրսին քի, էֆքեարը ումումիեէ իւզէրինտէքի թէէսսիրիմիզտէն գօրգուլուեօր։ Ֆագաթ նի՞չին . . . Եէկեանէ մագսէտիմիզ վէ միւլահազամըզ՝ ֆագր ու զարուրէթի թախֆիֆ իթմէք օլտուղու հալտէ, թէէսսիր վէ նուֆուզումուզ նի՞չին մուզիրը օլսուն։ Ազիզէմ Անժէլիք, խալգըն սէֆալէթ ու զարուրէթի ղաեէթ ազիմ տիր . . . Էօյլէ տէհշէթլի վէ ինանըլմաեաճագ հալլէր վար տըր քի, ինսան՝ իզհարը նէֆրէթտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէզ։ Պու միւտհիշ հալլէրի անլամագ, վէ պազէն կիզլէնէն մէնզարէլէրի քէշֆ իտէպիլմէք իչին, պիզիմ կիպի, անլէրի եագընէն կէօրմէք լազըմ տըր։ Ա՛հ, քեաշքի պու հալլէրին ճիւմլէսինի թախֆիֆ իտէպիլսէք, վէ թէսլիեէթ պուլապիլսէք . . . քեաշքի՛ եէիս ու քէտէրլէրի թէսկինէ միւգթէտիր օլսագ, վէ պիլճիւմլէ կէօզ

եաշլարընը սիլէպիլսէք . . . Ֆագաթ պիզի հէր եէրտէն թարտ իթտիքլէրի հալտէ , նէ՞ եաբապիլիրիզ։ Մատէմ քի պիզէ չիւպհէ օլունուեօր , վէ միւզտարըպ օլանլարընն եաթագլարընա եանաշմագլըղըմըզ մէնն իտիլիեօր իսէ , էլիմիզտէն ղայրի նէ՞ կէլիր . . . պուլունալա պէրապէր Հագգ Թէալայը ազմիւշշան հազրէթլէրի պիլիր քի , պիզիմ , պու ալէմտէ պիր արզումուզ վար տըր . օ տախի Ֆուգարաբէրվէրլիք տիր ։ — Սանճաղըմըզ եէկեանէ տիր , վէ օ սանճագ տա , րիգգաթ ու մէրհամէթ ալէամէթինի հավի տիր ։ Էվվէթ , եէնիտէն պիր խասթախանէտե միւսթախատէմ օլմաեա արզում վար իսէ տէ , մէմուլ իտէմէմ։

— Օ հալտէ պէլքի սէնի պիր մէքթէպե մէմուր թայեին իտէրլէր ։

— Օ մէմուրիեէթ տախի պէնճե մուճիպի մէմուներիեէթ տիր ։ Գրզ չօճուգլարընը հագիգէթէն գատըն օլմաեա հազրըլամագ վէ միսթագպէլ իչին Ֆամիլեա վալիտէյնի օլմաեա լաեըգ գատընլար հուսուլէ կէթիրմէք՝ կիւզէլ վէ նէճիպ պիր վազիֆէ տիր ։ Զիրա ճէնապը Հագգտան սօնրա Ֆամիլեա՝ մուգատտես պիր շէյ տիր ։ Դուսուր շէյլէրին օլ գատար էհէմմիեէթի եօգ տուր ։

— Պէնիմ իսէ , եալընըզ պիր արզում վար տըր ։

— Նէ՞ տիր , աղիզէմ ։

— Մէնի Բարիս խարիճինտե պիր մահէլլէ կէօնտերմէմէլէրի տիր . չիւնքի օ հալտէ , պիրիպիրիմիղտէն այրըլմագլըղըմըզ լազըմ կէլէճէք տիր ։

— Կիւնիւն պիրինտե պու այրըլմագլըղա գաթլանմամըզ իգթիզա իտէճէք տիր . զանն իտէրիմ քի , իչպու մուֆարագաթ՝ բէք եագըն տա օլմասը իհթիմալտէն տիր ։ Պէն թարիգաթըմա իթաաթ եէմինի իթմիչիմ տիր . հէր նէրէյէ կէօնտերիրլէր իսէ , կիթմէյէ մէճպուրում ։

— Պունտան տօլաեը թէէսսիւֆ իՖթմէզմիսին ։

— Մէնտէն իրագլանտըղըմըն թէէսսիւֆինտէն ղայրի թէէսսիւֆ հիսս իթմէմ ։

— Պէօյլէ պիր մուֆարագաթըն միւմքին օլտուղունու տիւշունիւքճէ , գալպիմ քէսպի մահղունիյեէթի իտիեօր , վէ կէօզլէրիմ չիմտիտէն եաշարըեօր ։

— Ո հալտէ պէնի կէօրմէեէ կէլիրսին։

— Էվվէթ, էվվէթ, չօգ տէֆտա սէնի կէօրմէեէ կէլէճէեիմ. զաթէն գալսիմ՝ տայիմա սէնինլէ պիրլիքտէ գալաճագ տըր։

Օլ էռնատէ Թարասգօն մէվգիֆինէ կէլինտիկինտէն, գաթար տուրտու, վէ բահիպէ Մարի իլէ անըն թէյզէ գըզը օլտուղու անլաշըլան Անժէլիքին միւսահէպէթ տէ գաթթօլունտու։

Հէր նէ գատար կէնճ գըզ վէ բահիպէ գատըն ղաեէթ եավաշ սէտա իլէ կէօրիւշմէքտէ օլուպ, վակօնլարըն՝ տէմիր չիպուգլար իւզէրինտէ հասըլ իթտիքլէրի շամաթա տախ, իրատ օլունան սէօզլէրին լաեըզըյլա իշիտիլմէսինէ մանի օլմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ Շարլ ժէրար՝ գուլաղընըն իշիթմէքլիք իգթիտարընըն ֆէվգէլատէ օլմասը սաեէսինտէ, ճէրէեան իտէն միւքալէմէեի տինլէեէպիլմիշ, վէ անճագ արա սըրա պունուն պագը քէլիմէլէրինի գաչըրմըշ իտի։

Շու հալտէ, մէրգում, մէղքիւր իքի սէյահէլէրին թէյզէ գըզլարը օլտուգլարընը, վէ բահիպէնին իսմի Մարի վէ կէնճ գըզընքի Անժէլիք իտուկինի, վէ օն պէշ կիւն գատար Մարսիլեատա մուգիմէ պիր թէյզէլերի խանէսինտէ միւսաֆիրէթէն գալըպ, չիմտի Բարիսէ ավտէթ իթմէքտէ պուլունտուգլարընը, վէ բահիպէ գատըն, միւթախտէմ օլտուղու խասթախանէ՝ ավամ տան մէմուրլարա իհալէ գըլընմասը ճիհէթլէ, քէնտիսի օրատան թարտ իտիլմիշ օլուպ, տիկէր պիր խասթախանէտէ եատ եօտ պիր մէքթէպտէ չալըշմագ իւզրէ, թարիգաթընըն էմրինէ պէքլէտիկինի, վէ կէնճ գըզընը՝ բէտերինին Բարիսատէ վագը օթէլինէ կիթմէքտէ օլուպ, զէֆք ու էյլէնճէլի էօմրէ տախիլ օլմագ արզուսինտէ կէօրիւնտիւկիւնիւ անլատը իսէտէ, օլ իքի գատընըն հա՞նկը ալէմէ մէնսուպէ օլտուգլարընը անլատամատը։

Անժէլիքին՝ զէնկին ֆամիլեատան օլտուդունա չիւպհէ իտիլէմէզ իտի իսէտէ, պու ֆամիլեա՝ էռնաֆտա՞ն մը, պիւեիւք թիւճճարատա՞ն մը, ումուրը սարրաֆիեէ էրպապընտա՞ն մը, եօգսա ասըլզատէկեանտա՞ն մը իտի։

Ժէրար, պու խուսուստա հիչ պիր գարար վիրէմէեիպ, չու

գատար քի կէնճ գըզըն հիւսնի ճէմալի վէ ճազիպէսի ագլընը ֆիքրինի քեամիլէն ճէլպ իթմէքտէ իտի։ Վագաա կէնճ սիննի վէ կիւղէլ պիր տէլիգանլը օլմասը ճիհէթլէ, նիչէ տէֆալար աշգ ու ալէագաեա միւթէալլիգ հիսսիեաթ զիհնինի իշղալ իթմիշ իտի իսէտէ, օլ անէ տէկին ասլա պիր գըզգարշըսընտա պու տէրէճէ միւթէէսսիր, վէ պիր գատընա քեամիլէն էսիր օլմամըշ իտի։ Վէլհասըլ Ժէրար, օլ կէնճ գըզ հագգընտաքի հիսսի՝ ալէյհինտէ մուգավէմէթ նագապիլ օլան շէտիտ աշգ ու սէվտալարտան օլուպ, հալպու քի մէզպուրէնին եանընտա պուլունան վէ քէզալիք ֆէվգէլատէ տիլպէր օլան բահիպէ գատընտան տօլաեը նէֆրէթ եախօտ տահա տօղրուսու տէհշէթ հիսս իլէ, քէնտի քէնտիեէ,

— Պու պիր միւթէասսըպէ տիր... Տին ու մէզհէպի, ուպուտիեէթ վէ ֆազիլէթի օլ մէրթէպէտէ տիր քի, պունլար պէնիմ միզաճըմա մուվաֆըգ տէյիլ տիրլէր... Ֆիլվագը պու գատըն պիր մէլէք տիր։ Պէն իսէ, պունուն պիւսպիւթիւն մուղայիրի իմ։ – Էկէր պիր կիւն պու գատըն իլէ ուֆագ պիր մաստէտէն տօլաեը միւնազաա իթսէք, բէք ղարիպ օլաճագ տըր։ Ֆագաթ նէ՞ միւնասիպէթլէ միւնազաա իտէպիլիրիզ։ Քէնտիսի ճէմիյեէթի պէշէրիեէնին խարիճինտէ եաշաեօր. պինաէն ալէյհ կիւնիւն պիրինտէ եէկտիկէրիմիզէ թէսատիւֆ իթմէքլիկիմիզ՝ պէնճէ իհթիմալտէն պայիտ տիր, տիմէքտէ իտի։

Բարիսէ մուվասըլէթլէրինտէ, Ժէրար, Անժէլիք իլէ իշթիղա՞լ մը իտէճէք, եօդսա մալիւմիւմիւզ օլան թասավվուրլարընըն մուվաֆֆագըյեէթինէ քէնտինի իյսալ իտէճէք պուլունան թարիքէ տօղրուտան տօղրուեա սալի՞ք մի օլաճագ իտի։

Շիւպհէսիզ պու թարիգէ սալիք օլմասը, քէնտի մէնֆաաթընա տահա զիեատէ մուվաֆըգ օլուպ, քէնտիսի տէ պունու թաստիգտէ կիւճլիւք չէքմէեօրտու իսէտէ, աշգ ու սէվտա խուսուսընտա եագաեը օլ տէրէճէ էլէ վէրմիշ իտի քի, հիչ պիր կէօնա ատէմը պասիրէթտէն, հաթթա մէճնունանէ հարէքէթտէն բիւճաթ իտէմէզ իտի։

Պունտան գաթինազար, մէրգումուն քէնտիսինէ էմնիյեէթի տախի պուլունուպ, հէմ տէսիսէքեարանէ պիր աշգ ու սէվտա իշինի, հէմ տէ մալիւմիւմիւզ օլան տէհշէթլի ֆաճիաեը

մուվաֆֆագըյեէթլէ պաշա չըգարապիլմէեէ քէնտիսինի միւգ-թէտիր զանն իթմէքտէ իտի ։

Պու ֆաճիանըն՝ էօմրիւ տախիլինտէ մուվագգաթէն պիրինճի մէվգըեը իհրազ իտէճէկի տէրքեար օլուպ, շու գատար քի, պիր քէրրէ, արզու իթտիկի բարլագ մագսէտէ էրտի՞ մի, օնտան սօնրա աշգ ու սէվտա խուսուսընա հասրը ֆիքր իտէճէկի, վէ օլ վագըթ կէնճ գըզա միւթէսարրըֆ օլապիլէճէկի թապիի իտի ։

Միլեօնլար սաեէսինտէ հուտուտսուզ իգթիտարա մալիք օլան պիր ատէմ՝ հէր կէօնա մուխալիֆէթ վէ մուգավէմէթէ ղալէպէ չալմաեա էմին տէյի՞լ մի տիր ։

Ագչէ՝ տիւնեատա հէր շէյէ միւգթէտիր պիր գուվվէթ տէյի՞լ մի տիր ։

Չօգտան պէրու Ժէրար՝ քէնտիսինին, մէհարէթինէ վէ քիւսթախլըղընա կիւվէնիպ, շու եա պու մագսէտէ էրմէք իսթէտիկինտէ, թալիինին ֆէնա ճիհէթլէրինի կէօրմէմէք իւզրէ կէօզլէրինի գաբաեարագ, իլէրիեէ տօղրու հարէքէթ իթմէքտէն կէրի տուրմամագտա իտի ։

Մէրգումուն Գալկիւթատա վէրտիկի գարար, պու խուսուսու ինքեար օլունմազ սուրէթտէ իսպաթ իթմիշ տիր ։

Շարլ՝ պիր գաչ սաաթ պիրլիքտէ եօլճուլուգտան սօնրա, մէզպուրէ եօլ արգատաչլարըյլա կէօրիւշմէք իւզրէ, պիր ֆըրսաթ վագը օլաճաղընը իւմիտ իթմիշ իտի ։ Պու իւմիտի էլտէ իթմէք իւզրէ, վակօն բէնչիրէսինին աչըլըպ գաբանմասընա վէ եախօտ շու եա պու ըսթասիօնուն իսմինէ տայիր ուզագտան ուզաղա պազը սէօզլէր թաաթի օլունտու իսէտէ, զաթէն էհէմմիեէթսիզ օլան պու կիպի սէօզլէրտէն հիչ պիր նէթիճէ հուսուլէ կէլմէտի ։ Օլ վագըթ Շարլ՝ էհէմմիեէթտէն պիւսպիւթիւն խալի օլմաեան սէօզլէրէ կիրիշմէեի թէճրիւպէ իթտի, վէ Անժէլիք՝ թէճրիւպէ սահիպէսի օլմատըղը կիպի, զիեատէսիյլէ տէ աթէշիմէշրէպ վէ սէրիան էմնիեէթ իտէր պիր թապիեաթա մալիք իտուկինտէն, կէնճ սէյեահըն պազը սիվալլէրինէ ճէվապ վիրտիկի հալտէ, բահիպէ գատըն ղաեէթ պարիտանէ վէ իհթիրազքեարանէ մուամէլէ կէօսթէրմէքլէ պէրա-

պէր, մէրդումուն թալիմ ու թէրպիէհ կէօրմիւշ պիր տէլիգանը օլտուղունու անլատը։

Կէնճ գըզ, մուախխարէն րահիպէ գատընըն հալէքէթինէ իմթիսալէն, սօուգ պիր մուամէլէ կէօսթէրտիկինտէ, ժէրար մուվադգաթէն մաղլուպ օլտու իսէտ, իւմիտինի պիւսպիւթիւն գաթթ իթմէտի։

Կիճէ գարանլըղը պասարղընտա, Անժէլիք չաբգասընը չըգարըպ վէ պաշընը վակօնուն չիլէթսինէ տաեաթարագ, քէնտի եաթաղընտա պուլունուրճասընա ույգուեա տալտը, լաքին րահիպէ մարի՝ պիր տագըգա պիլէ կէօղէրինի գաբամաեըպ, սապահա գատար թէսպիհինի չէքմէքլէ տուա իթտի։

6

Մայիսին իլք կիւնլէրի օլմաղլէ, կիւնէչ՝ երքէնճէ տօղտուղունտա, Անժէլիք ուեանըպ, վէ ճէպինտէն քիւչիւք պիր էլ այնասը չըգարըպ, ինթիզամընըզ օլան սաչլարընը տիւզէլթտի վէ չաբգասընը գօյտուգտան սօնրա, թէպէսսիւմլէ այնաեա նազար իթտի։

Գաթթար Տիժօնա վասըլ օլմագտա իտուկինտէն, կէնճ գըզ՝ ըէֆիգէսինէ.

— Էկէր խաթէրսէն, Տիժօնտա պիր ըզգանթաեա էնէլիմ, տէտի։

Մարի. – (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Շիմտիտէն գարնըն ա՞ճ մը տըր։

Անժէլիք. – Խայր, գարնըմ աճ տէյիլ տիր, ֆագաթ պիր թապագ էթ սուեու, եախսօտ չիգօլաթա օլուր իսէ, մէմնուննէն իչէրիմ։

— Լաքին գաթթար տօգուշ տագըգատան ղիեատէ տուրմաեաճաղընտան, ուղուն միւտտէթիմիզ եօգ տուր։

Անժէլիք ճէվապ վիրմէք իւղրէ իքէն, Շարլ ժէրար՝ իւը ֆէթ վէ միւնասիպէթի արթըրմաեա չու խուսուսու ֆըրսաթ իթթիխաղ պիրլէ,

— Րէճա իտէրիմ, սիզ րահաթսըզ օլմաեըն, պէնտէնիզ, գաթարըն տուրմասընը միւթէագըպ, լօգանթաեա կիրը, վէ իսթէտիկինիզ չէյլէրի կէթիրթտիրիր, եախօտ պիզզաթ կէթիրիրիմ, տէտի։

Մարի. — Միւսիւ, պու ինսանիեէթինիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ, ֆագաթ սիզէ զահմէթ վիրմէք իսթէմէմ։

Շարլ. — պու խուսուսատա իսրար իթմէքլիկիմէ միւսաատէ պուեուրտուն։ Էմրինիզ վէճհ իւզրէ հարէքէթ իթտիկիմտէ, զանն իտէրիմ քի միւնասիպէթսիզ պիր հարէքէթտէ պուլունմուշ օլմամ, զիրա իքի գատըն իչին, սիւրաթլէ գաթարտան էնիպ չըգմագըզդ, պիր երքէյին էնիպ չըգմասընտան կիւճ տիւր։ Իմտի, վալիտէմ իլէ հէմֆիրէմ երքէքսիզ օլարագ սէյահահաթ իթտիքլէրինտէ, անլէրէ իտիլմէսինտէ մէմնուն օլմագըզըմ թապիի պուլունան մուամէլէ վէ հարէքէթի, պէնիմ տաիի սիզին հագգընըզտա իյֆա իթմէքլիկիմի ֆազլա պիր զահմէթ կէօրմէմէնիզի խաասէթէն րէճա իտէրիմ։

Անժէլիք՝ էօյլէ պիր նաշարլա րահիպէ գատընա պագտը քի, մանէասը՝ նիչի՞ն պու թէքլիֆի ինսանիեէթքեարանէյի գապուլ իթմէեօրսուն տիմէք իտի։

Ֆիլվագը թէքլիֆի մէզքիւր՝ սուրէթի ինսանիեէթքեարանէտէ արզ իտիլտիկի կիպի, ժէրարըն թավը ու հարէքէթի տէ նէզաքէթէ մուվաֆըգ պուլունտուղունտան, վէ պինապէրին քէնտիսինին՝ ասըլզատէկեան սընըֆընտան օլտուղունա չիւպհէ իտիլէմէտիկինտէն, րահիպէ Մարի՝ պիր տէրէճէ թավրը պարիտանէ վէ իհթիեաթքեարանէսինի թէրքլէ,

— Մատէմ քի, միւսիւ, պու եօլտա պիր ինսանիեէթ խյֆասընտա իսրար իտիեօրսունուզ, պունտան տօլաեը պիզի ֆէվգէլատէ միւթէշէքքիւր վէ մինննէթտար գըլաեօրսունուզ։ Շու գատար քի, լօգանթալարտա պուլունան էթ սուլարը վէ եախօտ չիգօլաթա զաեէթ սըճագ օլտուղունտան, պունլարը եէմէկէ վագթըմըզ օլմազ։ Իմտի, աշաղը էնտիկինիզտէ, պիզէ պիր գաչ տանէ պօղաչա կէօնտէրմէնիզի, եախօտ կէթիրմէնիզի րէճա իտէրիմ, տէտի։

Անժէլիք. — Էկէրչի պու պիր գաչ պօղաչաեա պիր ուֆագ չիչէ Մալակա չարապը տա իլալէ իտէրսէնիզ, պէնտէնիզի չախ-

սէն միւթէշէքքիւր գըլարսընըզ, տէյի իլավէ իյլէտի ։

Պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, կէնճ գըզ՝ ճէպինտէն, ֆիլ տիշիտէն պիր ագչէ քէսէսի չըգարըպ, Շարլ Ժէրարա պիր ալթուն սիքքէ վէրտի ։ Մէրգում պու սիքքէեի ալըպ, վէ գաթար ըսթասիօնտա տուրտուղունտա, սէրիան վակօնտան էնտի, վէ պիր լօգանթաեա ազիմէթլէ, քէնտիսի պիր ազ շէյ եէտիքտէն վէ պիր գատէհ Բօրթօ շարապը իչտիքտէն սօնրա, օն իքի բարչա գատար պօղաչա վէ պիր քիւչիւք շիշէ Մալակա շարապը ալըպ, վակօնա ավտէթ իյլէտի ։

Ժէրար, իշպու հարէքէթիյլէ, քէնտիսի վէ իքի եօլտաշը արասընտա իւլֆէթէ պաշլանաճաղընը զանն իթմէսիյլէ եանըլըեօրտու, չինքի բահիպէ գատըն վէ կէնճ գըզ, մէրգումա, մուամէլէյի վագըասընտան տօլաեը թէշէքքիւրլէրինի պիլ իյֆա, ուզուն ուզատի միւքեալէմէեէ կիրիշմէքտէն չէքինտիլէր, վէ կէրչի Տիժօնտան Բարիսէ մուվասըլէթ իտէնէ գատար արալարընտա պիր գաչ սէօզ տահա թաաթի օլունտու իսէ տէ, Ժէրար՝ պու սէօզլէրտէն պիւեիւք պիր նէթիճէ հասըլ իտէմէտի։

Շարլ, պու տէֆաքի մուվաֆֆագըյեէթսիզլիկինի, բահիպէ Մարինին օրատա պուլունմասընա իսնատ իլէ, մէզպուրէնին հուզուրունա գարշը ատէթա լանէթ օգումաեա պաշլատը. չինքի, օ օրատա օլմասա, կէնճ գըզըն աղզընտան բէք չօգ մահրէմանէ սէօզլէր ալապիլէճէկի իթիգաթընտա իտի։ Պունունլա պէրապէր եինէ մէյեուս օլմաեարագ, ագլընը ֆիքրինի ճէլպ իտէն օլ գըզըն քիմ օլտուղունու անլամագ նիեէթի, զիհնինտէ գարարլաշտը ։

Գաթար՝ սիւրաթլէ եօլունա տէվամ իլէ, վագթը մուայեէնինտէ Բարիս ըսթասիեօնունտա տուրտուղունտան, էվվէլա Ժէրար վակօնտան աշաղը էնտի, վէ Անժէլիքին էլինի թութուպ, անըն աշաղը էնմէսինէ եարտըմ իթտիկի կիպի, պու կէնճ գըզտա, բահիպէնին էնմէսինէ եարտըմ իթտի ։

Մուախխարէն բահիպէ վէ կէնճ գըզ՝ պիրլիքտէ եիւրիւմէեէ պաշլատըգլարընտան, Ժէրար տախի, իզլէրինի ղայպ իթմէմէք իւզրէ արգալարընտան կիտէրքէն, քէնտի քէնտիեէ, « Էլպէթթէ պիր արապաեա օթուրաճագլար, վէ կիտէճէքլէրի մահէլլի արապաճըեա պիլտիրէճէքլէր տիր ։ Իմտի, գուլագ

վերիպ, կիթտիքլերի մահելլի անլաեաճաղըմ, օնտան սօնրա բահաթճա թահգըգաթա տեվամ իտեպիլիրիմ» տեմեքտէ իքէն, պիր տէ հեման մեվգիֆին թենեֆֆիւսխանէսի գաբուսունտա մերգումելերէ պէքլեմեքտէ օլան ելլի պէշ ելլի ալթը չաղլարընտա վէ իւսթիւ պաշը տիւզկիւն պիր ատեմ կէօրտիւքի, կենճ գըզ՝ տերհալ պու ատեմէ տօղրու իլերլեեերէք, վէ, «Պապաճըղը՛մ, պապաճըղը՛մ...» տեեերէք, բետեր վէ քերիմէ եէքտիկերինէ սարըլտըլար։ Պատէհու կենճ գըզըն բետերի՝ բահիպէ գատըն իլէ թօգալաշըպ, իքի թէյզէ գըզընը ըսթասիօնուն թենեֆֆիւսխանէսինտէն չըգարտը։ Տիշարտա, իքի բէս կիւղել Ինկիլիզ նօրման աթընա գօշուլու պիր լանտօ արապասը՝ ֆամիլեա խալգընըն բիւքիւպինէ մախսուս քիւչիւք պիր օմնիպիւս արապասը եանընտա պէքլեմեքտէ օլուպ, կերէք լանտօ վէ կերէք օմնիպիւս արապալարը իւղերինտէ, ֆամիլեաճա այնի իսմին իլք հարֆլարը հէքք իթտիրիլմիշ իտի։ Անժելիքին բետերի՝ բահիպէ գատընա խիթապէն,

— Էշեանըզըն թէզքիրէսինի պանա վերին քի Պաթիսթ կիտիպ ալսընտա օմնիպիւս արապամըզա եէրլէշտիրսին։ Պիզիմ պուրատա պէքլեմեեէ սեպեպիմիզ եօդ տուր. պիզ էօնտէն կիտեպիլիրիզ, զաթէն թաամ հազըր տըր, պիզէ պէքլեեօր. սիզ տէ զաեէթ աճըգմըշ օլմալըսընըզ, տետի։

Բահիպէ գատըն՝ էշեալարընըն թէզքիրէսինի մերդումա, վէ օտախի օմնիպիւս արապասըյլա պիրլիքտէ գալան իքի խըզմեթքեարտան պիրինէ թէսլիմ իլէ, քենտիսի՝ գըզը վէ եէկենինին եանընա ավտէթ իյլէտի։ Պունլար, օլ էսնատէ լանտօ արապասընա օթուրմուշլար իտի, վէ ժենար եիւքսէք պիր մահելլտէ գըմըլտանմագսըզըն տուրմուշ օլուպ, կէօզէթմեքտէ օլտուղու էշխաս արասընտա ճերեան իտէն սէօզլերի իշիթմիշ վէ վագը օլան ահվալի կէօրմիւշ իտի։ Արապանըն էսնաի հաբէքէթինտէ, կէօզլերի՝ Անժելիքին կէօզլերինէ թէսատիւֆ իթտիկի կիպի, մերգումեեի տէ սելամլատը, վէ Անժելիք տէ պաշընը սալլաեարագ իեատէի սելամ իյլէտի։

Կենճ գըզըն բետերի՝ Անժելիքին վերտիկի սելամը կէօրտիւ իսէ տէ, քիմէ վերտիկինի անլաեամաեըպ,

— Քիմէ սելամ վերտին, տէյի սիւալ իթտի։

Անժելիք . – Շու նէրտիվէն իւզէրինտէ տուրան միւսիւեէ վէրտիմ։

Րահիպէ Մարի . – Եօլճուլուգ ալգատաշըմըզ տըր ։

Անժելիք . – Ղաեէթլէ նէղաքէթլի պիր կէնճ տիր ։

Մարի . – Պիր ազ զիեատէ լաֆզան տըր . էկէր պէն վէ Անժելիք իհթիեաթ վէ իհթիրազ իւղրէ պուլունմասա իտիք , եագըշըղընսան զիեատէ պիղիմլէ իւլֆէթ վէ իւնսիեէթ բէյտա իտէճէք իտի ։

Անժելիքին – Ֆագաթ պէն քէնտիսինտէն զաեէթ հազզ իթտիմ ։ Եօլճուլուգտա պիր ազ մուսահէպէթ տէ լազըմտըր . հաթթա էվվէլճէ թագտիմ իտիլմիշ վէ թանըլմըշ օլմաեան քիմսէլէր իլէ պիլէ կէօրիւշմէքտէ պէնճէ պիր մահզուր օլմաերպ , պու սաեէտէ էյլէնիլմիշ օլուր ։

Անժելիքին բէտէրի կիւլէրէք , վէ հէմ լաթիֆէ վէ հէմ թէհտիտ իրաեէ իտեր պիր թավր իլէ ,

— Դըզըմ , պու թարզ էյլէնճէլէր պաղէն թէհլիքէլի տիր ։ Թէրպիյէլի , նէղաքէթլի կէօրիւնէն պիր եօլճուլուգ արգատաշշըյլա եայընըզ պիր գաչ քէլիմէ թաաթի օլունսա , պունտան նէվիմա պիր իւլֆէթ վէ միւնասիպէթ հասըլ օլուր քի , հէր նէրէտէ մէրգումա թէսաուիֆ իտիլսէ , մէսէլա պուլվարլարտա , թէաթրօլարտա քէնտիսինէ սէլամ վէրիլիր . հալ պու քի վէրիլէն սէլամ՝ չօգ տէֆա պիր հիյլէքեարա վէրիլմիշ օլտուղուն մուահսարէն անլաշըլըր , տէտի ։

Մարի . – Հագգընըզ վար տըր . պէն տէ պու ճիհէթի տիւչիւնիւեօրտում ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա , միւքեալէմէնին թարզը թէպտիլ օլուպ , մէզքիւր եօլ արգատաշը ունուտուլտու իսէ տէ , ժէրար՝ Անժելիքի ունութմաերպ , լանտօնուն հարէքէթինտէն սօնրա , օմնիպուս արապասը խըտմէթճիլէրինտէն օլուպ , էֆէնտիսինին էմրինի իճրա իթմէքտէ պուլունան Պաթիսթին եանընա եագլաշարագ , սէլամ վէրտի , վէ քէլամա աղազլէ ,

— Րէճա իտէրիմ , միւսիւ , պիր ազ պէնի տինլէ՛ըմիսինիզ , տէտի ։

Պաթիսթ՝ հայրէթլէ մէրգումա պագարագ , վէ սէլամընա գարշըլըգ քէնտիսի տէ սէլամ վէրէրէք ,

— Միւսիւ, պէնաէն նէ՞ խոթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ ըթտի։

Ժէրար. — Սիզտէն պազը մալիւմաթ խոթէլիմ։

Պաթիսթ. — Նէ՞ մալիւմաթ խոթէեօրսունուզ։

— Էկէր, եանըլմաեօր իսէմ, չըմէնտըֆէր գաթարընտան չըգարըլաճագ պազը էչեանըն թէզքիրէսինի սիզէ վիրէն, վէ պիր կէնճ գըզ վէ բահիպէ գատըն իլէ պիրլիքտէ պիր լանսօեա բաքիպէն կիտէն զաթ՝ Պուրկօնէրը սօգաղընտա 28 նիւմէրօլու խանէտէ մուգիմ մէպուս Մ. պարօն տը Պօրնի տիր։

— Խա՛յր, միւսիւ, պէնիմ էֆէնտիմ պէյքի տէտիկինիզ զաթա պէնզէր իսէ տէ, քէնտիսի նէ՛ մէպուս տուր, նէ՛ տէ պարօն։ Այնճագ պուլվար Հօսմանտա, 34 նիւմէրօլու խանէտէ մուգիմ Մ. ժիւլ Վէրիէր նամ պանքէր տիր։

Ժէրար՝ ալտըղը մալիւմաթը ֆիքրինտէ գայտ իլէ,

— Եանըլմըշըմ. հալ սու քի Մ. ժիւլ Վէրիէր՝ պարօն տը Պօրնիեե օլ գատար պէնզէեօր քի, հէր քիմ տախի օլսա, պէնիմ կիպի զանն իտէճէկինտէ իշթիպահ եօգ տուր, տէտի, վէ պատէհու խըզմէթքէարըն նէզտինտէն մուֆարագաթլա, էչեասընը պիր ազ միւտտէթ իչին մէվգիֆտէ պըրագարագ քէնտիսի տիշարը չըգարը։

7

Շալլ ժէրար, Բարիսէ պասթը գատէմ իտինճէ, Անժէլիք Վէրիէրէ օլան աշգ ու սէվտասընը մուվագգաթէն պէրթարաֆ իտիպ, սէյեահաթընըն պաշլըճա մագսէտինի տիւշինմէյէ գարար վէրտի։

Մէրգում, կէչմիշ էօմրիւնիւ մուխթասարէն գարիինի քիրամըմըզա հիքայէ ըթտիկիմիզտէ անլաշըլաճաղը վէճհլէ, Բարիս պէլտէսինի քէօշէլի պուճագը պիլտիկինտէն, Լիօն սօգաղընտա իլք տէֆա թէասուֆ իթտիկի լօգանթաեա կիրիպ, վէ եէտինտէ պուլունան քիւչիւք էլ չանթասընը սանտըգքա-

րա հրֆզ իթտիրտիքտէն սօնրա, աճըգմըշ օլմագ միւնասիպէ-թիյլէ դարնընը միւքէմմէլէն տօեուրտու, վէ պիր շիշէ տէ էս-կի շարապ իչտի։ Ժէրար, իշպու թաամընըն իւճրէթինի էօ-տէտիքտէն սօնրա, էօյլէ թաամընը տախի օրատա իտէճէկինի, վէ պու սըրատա պըրագտըղը չանթաեը ալաճաղընը պիլ պէ-եան, լօգանթատան չըգըպ, Թուրնէլ նամ սօգաղա ազի-մէթլէ,

— Պուրասը հէման խալի պիր սօգագ օլմաղլէ, քէնտիմ իչին պուրատա պիր եէր քիրալամալըերմ, վէ պու իսէ կիւճ պիր շէյ տէյիլ տիր, տէյի տիւշիւնտիւ, վէ մէզքիւր սօգա-ղըն եարըսընա գատար եիւրիւտիւկիւ հալտէ, գաբուսունուն իւզէրինտէ «Քիրալըգ պիր քէօշք» տէյի եազըլմըշ օլան պիր խանէեէ կիրտի, վէ պունուն գաբուճուլուղունա մէմուր օլան գատըն՝ քէնտիսինի դարշըլաեարագ,

— Միւսի՛ւ, քի՞մի իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ժէրար. — Քիմսէեի իսթէմէեօրում, մատամ. անճագ քի-րալըգ պիր քէօշկիւնիւզ վար իմիշ, անը կէօրմէք իսթէեօրում։

— Բէք էյի, միւսիւ։ Զաթէն իւչ հաֆթատան պէրի պօշ տուր. ագտէմճէ օթուրան ըէսսամ Իթալիաեա կիթտի։ Ան-ճագ պու քէօշկիւն պիւեիւք օլմատըղընը շիմտիտէն խապէր վէ-րիրիմ։

— Գա՞չ օտասը վար տըր։

— Ըէսսամըն իշ օտասըյլա պէրապէր տէօրթ օտասը վար տըր. պունլար տա եաթագ օտասը, թաամ սալասը, ըէսսամ տայիրէսի, վէ մաթպախ տըր։ Ղաեէթ կիւզէլ, քիւչիւք պիր պաղչէսի տախի վար տըր։

Պու սէօզլէրի թաաթի օլունտուղու սըրատա, Ժէրար, զիքր օլունան քէօշկիւ կէօրմէք իւզրէ էթրաֆա կէօզ կէզտի-րիեօրտու իսէ տէ, քէօշկէ պէնզէր պիր շէյ կէօրէմէտիկինտէն,

— Լաքին, մատամ, քէօշկիւնիւզ նէ՞րէտէ տիր, տէտի։

Գաբուճու գատըն. — Պինանըն արգա թարաֆընտա վէ Պօմարշէ պուլվարը թարաֆընտա տըր։

— Վա՛յ, էօյլէ՞ մի։

— Հաթթա քէօշկիւն միւսթէճիրինի խօշնուտ իտէճէք պիր խուսուսիեէթի տէ վար տըր։

— Օ նէ՞ տիր ։

— Քէօշկիւն՝ պուլվարա նազըր քիւչիւք պիր գաբուսու տուր ։

— Ցիմէք իքի գաբուսու օլուպ . պիրի պուլվարատա վէ տիկէրի պուրատա տըր ։

— Էվվէթ , միւսիւ ։

— Քիրասը նէ՞ տիր ։

— Պին իքի եիւզ ֆրանգ տըր ։

— Պահալը տըր ։

— Խա՛յր , միւսիւ , պահալը տէյիլ տիր . էկէր պու քէօշկ՝ տիկէր պիր մահէլլէտէ պուլունսա իտի , չիմտիքի ֆիէաթընըն իւչ միսլինտէ օլսուր իտի ։ – Թագսիմաթը տա բէք միւքէմմէլ տիր , իսթէրսէնիզ , միւսիւ , տէրունինի տօլաշըն ։

— Բէք էյի ։

— Էօյլէ իսէ , պէնտէնիզէ միւսաատէ իտին տէ անախթարլարը կէթիրէեիմ ։

Գաբուճու գարը օտասընա կիրիպ , էլինտէ պիր տէմէթ անախթարլար թուրթարագ ավտէթ էթտի , վէ պինանըն պիւեիք նէրտիվէնինէ տօղրու իլէրլէեէրէք , ժէրարա ըէհպեր օլտու , վէ պիր տօֆանըն պօեունատան կիտիպ , պուննուն նիհաեէթինտէ տիկէր պիր նէրտիվէնէ նազըր օլան քիւչիւք պիր գաբուեու աչտը , վէ ժէրարա խիթապէն , – Բէօշքէ պուրատան հիտիլիր . պու նէրտիվէնի գուլլանմադ հագգը՝ եալընըզ քէօշկիւն միւսթէճիրինէ այիտ օլուպ , գաբուսու տախի անախթար իլէ գաբանըր , տէտի ։

Գաբուճու գատըն վէ ժէրար՝ նէրտիվէնին օն գատար գատէվէսինտէն չըգտըլար ։ Իշպու նէրտիվէն՝ տար պիր բէննիբէտէն ըշըգ ալտըղընտան , դաեէթլէ գարանլըգ իտի ։ Գաբուճու տիկէր պիր գաբու աչըպ , պուննտան քէօշկէ կիրիլտի ։

ժէրար՝ քէօշկիւ էթրաֆըլա կէօրմէք իսթէտիկինտէն , հէր ճիհէթինէ տիգգաթ էթտի ։ Բէննիրէլէրի պիր պաղչեեէ նազըր օլուպ , պու պաղչէտէ պազը ֆիտանլար վէ աղաճլար եէթիշմիշ իտի ։ Բէսսամ տայիրէսինին բէննիրելէրի էնլի օլուպ , պունլարըն տէմիր բարմագլըղը արասընտան պուլվար Պօմարշէ կէօրինմէքտէ իտի ։

ԺԷրար . – Լաքին պուլվարա նաղըը օլան գաբուեա վա-
սըլ օլմագ իչին , պաղչէեէ նէ՞ըէտէն էնմէլի :

Գաբուճու . – Տիվարըն իչինտէ եաբըլմըշ պիր նէրտիվէն
վար տըր քի , թաամ օտաօընտան պաղչէեէ գաատար կիտէը :

ԺԷրար . – Շու նէրտիվէնի կէօրէլիմ :

Գաբուճու . – Պէնիմէ կէլին , կէօրիւրսիւնիւշ :

Գաբուճու գատըն՝ կէրէք պաղչէեի վէ կէրէք սայիր թա-
րաֆլարը , Շարլ ԺԷրարըն արզուսու վէճճէլէ մէրդումա կէղ-
տիրտի , վէ խօշնուտա գալտըղընը թաավր ու հարէքէթինտէն
տէրքէլէ ,

— Նա՞սըլ , միւսիւ , պու էվ իչինիզէ կէլի՞ր մի : Էկէրչի
օյմաճը հախօտ րէսսամ տէյիլ իսէնիզ , րէսսամ տայիրէսինի
կիւզէլ պիր սալօն եէրինէ գուլլանապիլիրսինիզ , տէտի :

ԺԷրար . – Էվվէթ , պու պինա իչիմէ կէլիեօր . չիմտի րէ-
ճա իտէրիմ , սուրէթի իճարըընը պէեան իտին :

— Պուրասը պիր սէնէտէն նօգսան քիրաեա վէրիլմէղ վէ
ալթը այլըգ իճրէթի քեչին ալընըր :

— Բէք ալէա , գապուլ իթտիմ :

— Ֆամիլեանըզ վա՞ր մը տըր ,

— Փիմնէմ եօգ տուր :

— Խըզմէթքեարընը՞ղտա մը եօգ տուր :

— Խա՛յր , պիր նէֆէր խըզմէթքեարըմ պիլէ եօգ տուր .
էկէր օլսա իտի , նէրէտէ եաթըրաճաղըմը տիւչիւնէճէք իտիմ .
ղիրա քէօչք իչիմէ կէլիեօր ամմա , ղաեէթ տար տըր :

— Պիւեիւք պինանըն տէօրտիւնճիւ գաթընտա , խըզմէթ-
ճիեէ մախսուս պիր օտա տահա վար տըր քի , պու քէօչկիւն
թա իւսթիւնտէ տիր վէ պուրաեա այիտ պուլունմագտա տըր :

— Էօյլէ օլտուղու թագտիրտէ , պիր պէսլէմէ՞ մի , եօգ-
սա էրքէք խըզմէթճի՞ մի ալմագլըղըմ ղազըմ կէլաիկինի մու-
տախարէն գարարլաշտըրըրըմ :

— Բէք էյի , միւսիւ , օ սիզին պիլէճէկինիզ իշ տիր . ան-
ճագ պու գարարընըղը վէրինէ գատար , իսթէրսէնիզ խըզ-
մէթլէրինիզի պէնտէնիզ կէօրէեիմ :

— Էկէր վագթընըղ վար իսէ , մուվագգաթէն գապուլ ի-
տէրիմ . հալ պու քի մէմուրու օլտուղունուղ էվ՝ ղաեէթ վասի

իտուկինտէն , խըզմէթլէրինիզ զաթէն չօգ օլմադ թապիի տիր։

— Էօյլէ ամմա , պէն եալընըզ տէյիլիմ։ Զէվճիմ վէ գըզմ պիրլիքտէ չալըշըրըզ։

— Բէ.ք ալէա , պուրատա եէրլէշիրսէմ, իճապ իտէն մալիւմաթը սիզէ վէրիրիմ։

— Նէ՞ վագըթ նագլը մէքեան իթմէք ֆիքրինտէսինիզ։

— Պու կիւն ։

— Բարիստէ՞ մի իգամէթ իտիեօրսունուզ։

— Իվվէթ , ֆագաթ չիմտիեէ գատար տէօշէլի պիր խանէտէ իտիմ։ Շիմտի քէնտիմ իչին պիր խանէ թէճէմմիւլաթը սաթըն ալմաեա գարար վէրտիմ։

— Տիմէք էշեանըզ հէք ճէտիտ օլաճադ տըր ։

— Շիմտի սիզ պանա պիր մագպուզ սէնէտի հազըրլաեըն քի , իւք ալթը այլըգ քիրա պէտէլինի թէէտիեէ իտէեիմ։

— Մագպուզ սէնէտինի վիրմէք վէ քիրա պէտէլինի ալմագ զէվճիմէ այիտ տիր ։ Օ տաիի խանէ սահիպի հիսապընա պիր եէրէ կիթմիշ տիր , պիր ազտան կէլիր ։

— Խանէ սահիպի պուրատա՞ մը իգամէթ իտեր ։

— Խայր , միւսիւ ։

— Բէ.ք էյի . . . հէր նէ իսէ , իսմիմի սիզէ պիլտիրէեիմ տէ , զէվճինիզ հէր նէ վագըթ ավտէթ իտէրսէ մագպուզ սէնէտինի հազըրլասըն ։ Պէն չիմտի պազը մօպիլեա սաթըն ալմաեա կիտիեօրում։ Շաեէտ պու կիւն նագլը մէքեան օլունամագ իսէ , եարըն սապահ կէլիրիմ։ Հալ պու.քի սանտըգլարըմը պու կիւնտէն կէթիրթմէք ֆիքրինտէեիմ։

— Նա՞ըլ իսթէրսէնիզ , էօյլէ եարըն , միւսիւ ։ — Պէն տէ չու բէնչիրելէրի աչաեըմ քի , քէօչ հավալանսըն ։ Պատէհու , աշաղը էնիպ , իսմինիզի գայտ իթտիրինիզ։

Ֆիլմագը գաբուճու գատըն բէնչիրելէրի աչտը , վէ քէօչ կիւն եէնի միւսթէճիրլիյէ հավլիեէ էնտի ։

8

Շարլ Ժէրար՝ գարուճունուն օտասընա կիրտիկինտէ, եվ-կիրմի չաղլարընտա պիր գըզ՝ բէննէիրէնին եադընընտա օթուր-մուշ օլուպ տիքիչ տիքիեօրտու։ Մէզպուրէնին իսմի Անասթա-զի օլուպ, գարուճունուն գըզը իտի։

Գարուճու. – (Դըզընա.) Թա՛զի, քէօչկիս քիրալատըգ։ Միւսիւնիւն իսմինի գայտ էթ քի, բէտերին կէլտիկինտէ, ալ-թը այլըգ պիր մագպուզ աէնէտի հազըրլասըն։

Գըզ, բէք էյի տիեէրէք, եադընընտա պուլունան վէ հէր թարաֆը եաղը վէ քիրլի օլան պիր տէֆթէրի աչըպ, վէ բաս-լը պիր գալէմի միւրէքքէպ հօգգասընա պաթըրըպ,

— Միւսի՛ւ, իսմինիզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Ժէրար. – (Պիլա թէրէտտիւտ.) Ընօլտ Տէսվինեը տըր։

Կէնճ գըզ՝ իշպու իսմի եազարգտան սօնրա,

— Սանասթընըզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Ժէրար. – Պու սիւալին մանէասընը անլաեամաեօրում. սանասթըմըն սիզէ րահի նէ՞ ճիհէթի վար տըր։

Գարուճու. – Հադգընըզ վար, միւսիւ, ֆագաթ պու ճի-հէթի խանէ սահիպի անլամագ իսթէր. չիւնքի պազը բաթըր-տըլը կիւրիւլթիւլիւ սանասթլարըն սահիպլէրի՝ քիրալատըգ-լարը տայիրէլէրտէ չալըշմագլա, տիկէր միւսթէճիրլէրի թա-ճիզ իթտիքլէրինտէն, խանէնին իթիպարընա խալէլ կէլիր։

Ժէրար. – Էօյլէ իսէ, մատմուազէլ, տէֆթէրինիզտէ, Էըէ-Նէյէ էճնէպիյէ մաուլէդ օլտուղումու գայտ իտին։ Պու սանասթըն բաթըրտը կիւրիւլթիւսիւ եօգ ատր, վէ էվինիզին իթիպարը-նա սէքթէ կէթիրմէզ։

Գըզ. – (Եաղտըգտան սօնրա.) Իյթէ, պու գատար միւ-սիւ. պաշգա մալիւմաթ իսթէմէյիզ։

Ժէրար, պու սէօզլէրտէն սօնրա, – Պու տա սիզին միւքա-ֆաթընըզ տըր – տէեէրէք, գարուճու գատընըն էլինէ պիր

լուի ալթունու սրգըշտրրտրղընտան, մէրգումէ, ֆէվգէլատէ մէմնուն օլտու, վէ իլավէթէն տախի,

— Մագպուզ սէնէտինի ալտրղըմ վագըթ տա ալթը այլըգ քիրա պէտէլինի էօտէրիմ... ֆագաթ էյի խաթրըմա կէլտի, սիզին իսմինիզ նէ՞ տիր, տէտի։

Գաբուճու. — Պէնտէնիզին իսմի, միւսիւ, Բօզ Բիլուա, զէվճիմին իսմի Բիէր Բիլուա վէ գըզըմըն տա Անասթազի տիր։ Անճագ Անասթազի իսմի ուզուն օլտուղու իչին, եալընըզ Թազի թէսմիեէ իտէրիզ։

Ժէրար. — Շիմտի, մատամ Բիլուա, Թուրնէլ սօգաղընտա էվին նիւմէրօսու գա՞չ տըր։

Գաբուճու. — Էվին նիւմէրօսու 36 տըր, վէ պուլվար Պօմարշէտէ պուլունան քէօշկիւն նիւմէրօսու տա 41 տիր։

Ժէրար. — Թէշէքքիւր իտէրիմ։

Շարլ Ժէրար՝ պու սէօզլէրտէն սօնրա տիշարը չըգըպ Սէնթ-Անթուան վարըշընա տօղրու իլէրլէտի, վէ թաամ սալասընա, սալօնա, եաթմագ օտասընա վէ մաթպախա մախսուս էշեայը լազըմէի սաթըն ալտը։ Էշեայը մէզքիւրէնին, վէ տիկէր պիր մաղազատան սաթըն ալտըղը բէրտէ, խալը, բէշկիր վէ սայիրէնին տախի, ագշամըն սաաթ պէշինտէն էվվէլ թայեին օլունան մահէլլէ կէօնտէրիլէճէկի վատ օլունտու։

Ժէրար՝ ագշամըն ալաֆրանկա սաաթ տէօրտիւնէ տօղրու շըմէնտըֆէր մէվգիֆինէ պիլ ազիմէ, օրատա պըրագտըղը սանտըգլարընը ալտը, վէ պիր արապաեա թահմիլէն, եէնի իգամէթկեահընա կէօթիւրիւլմէսինի էմր իյլէտի. սաթըն ալտըղը էվ էշեասընըն թաճիրիյլէ, բէրտէ, հալը վէ սայիրէ մաղազասընըն մէմուրլարընտան պիրի տախի, քէնտիսի իլէ այնի վագըթտա խանէեէ մուվասըլէթ իթտիքլէրինտէն, պիր սաաթ զարֆընտա քեաֆֆէյի էշեա եէրլէշտիրիլտի։ Պատէհու Բօզ Բիլուա,

— Միւսիւ, պու ագշամ պուրատա՞ մը եաթաճագսընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ժէրար. — Պուրատա եաթմագլըղըմ միւմքի՞ն մի տիր։

Բօզ. — Շիւպհէսիզ, անճագ եաթաղընըզը հազըրլամագլըղըմ, վէ օրթալըղը սիւբիւրմէքլիկիմ լազըմ տըր... Անախթարլարընըզը ալըն... զաթէն պունլար չիֆթ օլտուգլարըն-

տան, պիր թանէսի, եանի գաբունուն անախթարը պանա քեաֆի տիր. անը տախի տէմէթին իչինտէն ալըեօրում։

Ժէրար. – Բէք էյի . . . շիմտիլիք պէն թաամ իթմէեէ կիտիեօրում, ֆագաթ սիզէ պիր շէյ թավսիեէ իթմէք իսթէրիմ։

Բօզ. – Նէ՞ շէյ, էֆէնտիմ։

Ժէրար. – Պէնիմ քիմսէտէն կիզլէեէճէք սըրրըմ օլմատըղընտան, թապիեաթըմ շիւպհէլի տէյիլ իսէ տէ, վուգուֆճուլուղու տախի թագպիհ իտէրիմ։

Բօզ. – Պէնիմտէ թապիեաթըմ էօյլէ տիր, վէ քէնտիմ տախի էհլի վուգուֆ վէ մէրագ տէյիլիմ։

Ժէրար. – Մատամ Բիլուա, պու խասսէնիզ շայեանը թագտիր տիր, լաքին պաշգալարընտա օ ֆէնա ախլագ մէվճուտ օլապիլիր։ –Իմտի պէն, տայիրէմէ կիրիլմէսինի իսթէմէմ։ Սիզտէն ղայրը քիմսէ քէօշկէ աեագ պասմամալը տըր։

Բօզ. – Միւսիւ, պու պապտէ միւսթէրիհ օլապիլիրսինիզ. քիմէսնէ քէօշկէ աեագ պասմաեաճագ տըր։ Զաթէն գըզըմ իլէ զէվճիմ էվճէ իչլէրէ գարըշմազլար։

Ժէրար. – Պու խուսուսա զիեատէ էհէմմիեէթ վէրիշիմ շունուն իչին տիր քի, քէնտի միւթալաաթըմա միւթէալլիք պազը նատիր քիթապլարըմ վար տըր. իհթիմալ քի պազը էհլի մէրագ տաիրէմէ կիրէրլէր տէ ալթիւսթ իտէրլէր տէյի վէսվէսէ իտէրիմ։ Պէնիմ նիզամ ու ինթիզամա մէրագըմ՝ ճիննէթ մէրթէպէսինտէ տիր։ Իլք ադշամը պիր եէրէ վազ իթտիկիմ մատտէյի, իրթէսի կիւնիւ օրատա պուլմագ իսթէրիմ։ Պու իֆատաթըմընն նէթիճէսի մալիւմ տիւր։ Պէնիմ պուրատա պուլունմատըղըմ զէման, պիր քիմսէնին իչէրի կիրմիշ օլտուղունու կէօրիւր իսէմ, տայիրէմի սիզէ էմնիյեէթ իթմէտիքտէն պաշգա, պուրաեը տա թէրք իտէրիմ։

Բօզ. – Թէքրար իտիեօրում, միւսիւ, սիզ պու խուսուստա բահաթ օլուն։ Պէն ղաեէթ տիգգաթլը պիր մուհաֆըզըմ։

Ժէրար. – Պէն տէ սիզէ կիւվէնմէքտէեիմ, վէ տայիրէմին նէզարէթի իչին մահիեէ 30 ֆրանգ թալէպ իթտիկինիզ հալտէ, պէն սիզէ 40 ֆրանգ վէրէճէեիմ։

Բօզ. – (Իշպու ալիճէնապլըգտան տօլաեը հայրէթտէ գա-

լարագ , քէնտի քէնտիւնէ ։) Պու զամ՝ էօրդը Բօղ-նամ հի-քեաւէ քիթապընտա քէնտիեի կիզլէկէն բրէնա կիպի պիր ա-տէմ օլմալը ։

Ժէրար ։ – (Մէօզիւնէ տէվամլէ ։) Մագպուզ սէնէտիմ հաղըմ մը տըր ։

Բօզ ։ – Էվվէլթ , միւսիւ , զէվճիմ՝ օտամըզտա տըր ։ Խանէ սահիպինէ իմձալաթտը ։ սիզէ վիրէճէք տիր ։

Պու սէօզլէրաէն սօնրա , ժէրար , գաբուճու օտասընա կի-տիպ , ալթուն ադչէ հիսապըյլա ալթը էիւզ ֆրանգը սայըր , վէ մագպուզ սէնէտինի ախզ իչէ , սապահլաէրն գահվալթը իթմիչ վէ չանթասընը պրագմըչ օլտուղու լօգանթաեա ապի-մէթ իյլէտի ։

Տայիրէյի մէզքիւրէնին քիրալանմասը վադրասը իւզէրինէ պիր ազ մուֆասսալէն պահս իթմիչ օլտուղումուզտան տօլաէը գարիինի քիրամըմըզըն աֆվլարընը ըչճա իտէրիզ ։ Հիքեաեէմի-պին տէվամը հագգընտա մալիւմաթը միւքէմմէլէմիզ օլմագ իչ-ւին , պու թաֆսիլաթ էլզէմ իտի ։

9

Ժէրար , Բարիսէ մուվասըլէթինտէն պէրու վագթընը ֆա-յիտէլի սուրէթտէ կէչիրմիչ օլմասընա մէհտունէն , քէմալը իչ-թիհա իլէ թաամլինը իթտի , վէ քէնտի քէնտիեէ տէ չու սէօզ-լէրի սէօյլէտի ։

— Էվվէլ էմիրտէ Շուլը ժէրար իտի թէհլիքէլի օլապիլտի-կի իչին , պու իտի սագլաեամազ իտիմ . . . Հալ պու քի Ա-նըզ Տէվինէը իտի՝ քիմսէնին Նազարը տիգգաթընը իւզէրիմէ տավէթ իտէմէզ ։ Էօյլէ պիր մահիր քիմսէ թանըրըմ քի , պու իտին սահիպի մէչրուու օլտուղումու իսպաթ իթտիրմէկէ մախ-սուս էվրագըն ճիւմլէսինի թէտարիք իտէճէք տիր ։ Շէօյլէ քի , կիւնիւն պիրինտէ , իհթիմալտէն օլտուղու իւզրէ , պու իտի

րէսմի էվրագտա գուլլանմագլըղըմ լազըմ կէլիր տէ, ասըլ քէնտի իսմիմ իտուկինէ շիւպհէ հասըլ օլմազ։

« Պիր օթէլտէ եէրլէշէճէք եէրտէ, խուսուսի պիր խանէ խօթիճար իթմէքլիկիմ, վէ իգթիզա իտէն մօպիլեաեր սաթըն ալմագլըղըմ, էմրի պասիրէթէ մուվաֆըգ հարէքէթ օլտու։ Պու սուրէթլէ Զապթիեէ նէզարէթինին թէֆթիշինտէն քեամիլէն ազատէ պուլունմագտաեըմ։

« Ճօն Մօրթիմէր, Լօնտրատա քէնտի շիւպէսինէ կիթմէտիկիմի խապէր ալըր իսէ, հէր թարաֆտա պէնի արատաճագ տըր, չիւնքի պիչարէ ատէմին հագգըմտաքի թէվէճճիւհիւ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ տիր։

« Անճագ, պէն, եօլումուն իւզէրինտէ հիչ պիր էսէր պըրագմաեարագ նապէտիտ օլմուշ օլտուղումտան, թապիաթիյլէ քիմէսնէ պէնի պուլամաեաճագ տըր։

« Օ հալտէ, եա պիր գազաեա ուղրատըղըմ, եախօտ խըրսըզլար թարաֆընտան սօեուլտուգտան սօնրա Թայմզ նէհրինէ աթըլմըշ օլտուղում զանն օլունաճագ, վէ մուախխարէն իսմ ու ճիսմիմ ունուտուլաճագ տըր։

« Իչթէ, միւսթագպէլ հագգընտա իթթիխազ իթտիկիմ պու թէտապիրի իհթիեաթքեարանէ բէք մուվաֆըգ օլուպ, պունտան սօնրա, թասավվուրը ազիմիմի գուվվէտէն ֆիիլէ կէթիրմէք իւզրէ հազըրլըգ կէօրմէլիեիմ։

« Պէշ կիւն մէօհլէթիմ վար տըր. պու մէօհլէթ իսէ, պէնիմ իչին քեաֆի վաֆի տիր։ »

Պունտան պէօյլէ Արնօլտ Տէսվիները իսմիյլէ թէսմիեէ իտէճէք օլտուղումուզ Շարլ Ժէրար՝ թաամընը պիթիրտիքտէն սօնրա, չանթասընը ալտը վէ սիկարասընը իչէրէք, իգամէթկեահընա տօղրու եօլա չըգտը։ Մէրգում, ճունուն օտասը էօնիւնտէն կէչտիյի սըրատա,

— Մատամ Բիլուա, պէն տաեիրէմէ կիտիեօրում։ Պու կիւն զիեատէ եօրուլտուղումտան, եաթաճաղըմ, տէտի։

Գաբուճու. — Եաթաղընըզ հազըր տըր, միւսիւ Տէսվիները, նէրտիվէնինիզին պիրինճի գատիմէսի իւզէրինէ տէ պիր շամատան վազ իթտիմ։ Հէր շէյի սըրասընտա պուլաճաղընըզտան, ումարըմ քի խօշնուտ գալաճագսընըզ։

Տէսվինեը. — Թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ. շիմտիլիք կիճէնիզ խայր օլսուն։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, մէրգում տէլիգանլը, գաբուճու գատընտան մուֆարագաթլա, անըն իֆատէսի վէճհլէ նէրտիւպան պաշընտա պուլտուղու շամատանըն մումունու եագարագ, քէնտի տաիրէսինէ չըգտը, վէ հէր շէյին մունթազամ հալտէ օլտուղունու կէօրտիւ։ Հաթթա խանէ թէճէմմիւլաթը թաճիրինտէն սաթըն ալմըշ օլտուղու ասմա սաաթ՝ եաթագ օտասընտաքի շըմինէ իւզէրինտէ վազ օլունմուշ վէ գուրուլմուշ օլուպ, ագրէպի՝ սաաթըն օն օլտուղունու իրաեէ իթմէքտէ իտի։

Արնօլտ՝ ճէպինտէքի սաաթըյլա ասմա սաաթըն ագրէպլէրինի պիթթէտգիդ, աեար օլտուգլարընը անլատըգտան սօնրա, չանթասընը աչարագ, պունտա մէվճուտ օլան էսվապ թագըմընը չըգարտը։

Զանթանըն թա ալթընտա պազը քեաղըտլարըն բաքէթի պուլունուեօրտու։ Պու բաքէթտէ, իշարաթը միւհիմմէեի հավի պազը քեաղըտլար վէ էլմաս թաճիրինին իմզասընը համիլ մագպուզ սէնէտի մէվճուտ իտի։

Մէրգում, իշպու բաքէթի, ագչէսիյլէ պիրլիքտէ եաթագ օտասընտաքի պիւրօլարտան պիրինին չէքմէճէսինտէ հըֆզ իթտի, վէ իւզէրինէ տախի պէեազ չամաշըրլարընը տախի տիզիպ չէքմէճէեի տօլտուրտու, վէ տիդգաթլըճա գաբատըգտան սօնրա, եէնիտէն ասմա սաաթա պագտը քի, օնու գըրգ տագըգա կէչիեօրտու։ Քէնտի քէնտիեէ տախի շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Էկէր հէնուզ եաշաեօրլար իսէ, վէ իւչ սէնէտէն պէրու ուսուլ վէ ատէթլէրինի թէպտիլ իթմէմիշլէր իսէ, քէնտիլէրինի, հէր վագըթ կիթտիքլէրի մահէլլէտէ պուլաճաղըմը իւմիտ իտէրիմ։

Պու միւլահազատան սօնրա, մատամ Բիլուանըն եէնի միւսթէճիրի՝ Գալկիւթատան կէթիրտիկի սանտըգլարտան պիրինի աչըպ, Լօնտրատա ագտէմճէ սաթըն ալմըշ օլտուղու Ինկիլիզ պիչիմինտէքի թէքմիլ սիեահ չուխատան պիր գաթ էլպիսէ չըգարըպ կիեինտի, վէ գօյտուղու շաբգաեը կէօզլէրինէ

գատար էնտիրիպ, իարթուճլարը եէրինտէ պուլունտուղուն թէէմին օլտուգտան սօնրա, ճէպինէ տախի քիւչիւք պիր բէվօվլըր վազ իթտի։

Արնօլտ Տէավինեը՝ պու մուամէլաթընտան սօնրա, չամատանը էլինտէ թուլթարադ, պաղչէեէ կէօթիւրէն նէյտիվէննէ իլէրլէտի, վէ պունուն սօն գատէմէօինտէ մուամու աէօնտիւրիւպ, պաղչէ գաբուսունա կիտէն եօլլարտան պիրինէ սալիք օլտու։

Մէրգում, պու սուրէթլէ պուլվար Պօմարշէեէ չըգարադ, պաղչէ գաբուսունու գաբատը, վէ պիր քիրա արապասընա բաքիպէն, երկիրմի տադըգատա Պօվօ բիեացասընա մուվասըլէթ իյլէտի։

Օրատա արապատան էնիպ, արապաճընըն իւճրէթինի վէրտի, վէ պիր միտատէթ եաեան եիւրիւեէրէք, Բօթիէօ սօգաղընա վասըլ օլտու։

10

Մէղքիւր սօգագ՝ կիւնտիւզէյրի ղայէթ իչէկ իսէտե, կիճէլէրի իտալի օլուպ, զաթէն նատիր օլան տիւքքեանլարը տախի գաբանտըղընտան, կազ պօրուլարընըն ըշըղընտան ղայրը հիչ պիր տիւքքեան վէ սայիրէնին ըշըղը կէօրիւմէզ։

Ուրնօլտ, պու սօգաղըն սօլ թարաֆընտաքի էպինիեէնին պօեունտան Պէրրի սօգալընա տօղրու կիտէրէք, գաբալը օլան պիր տիւքքեանընն էօնիւնտէ տուրտու, «Մէ քէնտի քէնտիեէ, « Պու տուր. եանընմատօրում, էմինիմ» տէտի։

Պու տիւքքեան՝ էսկի պիր պինանընն ալթընտա օլուպ, գաբուսու եէշիլ ըէնկիլ իտի, վէ իչէրտէքի նէրտիվէննտէն պինաննըն իւսթի գաթընա չըգըլըր իտի։

Գաբունուն իւսթիւնտէքի նիւմէրօսու տախի, իչէրտէն եաննան պիր ըշըգ վասըթասը.յլա գըրմըզը օլուպ, ալէլ ումում մահէլլէտե օ էվէ Գըմըզը նէոեօլօ խանէ խամի վէրիլիր իտի։

Արնօլտ, քէնտի քէնտիեէ,

— Նիւմէրօ բարլաեօր . . . պինանըն ատաթը գատիմէսինճէ թէպէտտիւլաթ օլմամըշ . . . էկէր պիր ֆէլաքէթէ տիւչար օլմատըլար իսէ, մահուտ արդատաշլարըմը պուլաճաղըմ, տէտի։

Մէրգում, գաբունուն չան իբինի չէքէճէք եէրտէ, պիր եայընա էլ տօգունտուրմասը յլա, գաբու սէսսիզճէ աչըլտը։

Արնօլտուն կիրտիկի սօֆա՝ ղաեէթ գարանլըգ օլուպ, պիրտէն պիրէ աչըլան պիր գաբուտան բարլագ պիր ըշըգ ղահիր օլտու, վէ պուլտօկ տէնիլէն քէօբէքլէրին թասվիրինտէ շիշման պիր դարը տիշարը չըգըպ, Ինկիլիզլէրէ մախսուս ֆրանսըզճա պիր թէլէֆֆիւզլէ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Արնօլտ. — (Ինկիլիզճէ.) Վիէօ-Լօնդրը՝ կէօրմէք իսթէրիմ, տէտի։

Ղալիպա պու թապիր բարօլա գապիլինտէն իտի, զիրա իշպու թապիրին իսթիմալինի միւթէագըպ։ շիշման գարը՝ մէրգում տէլիգանլըեա եօլ վէրտի։

Արնօլտուն կիրտիկի մահէլլ՝ գայմագճը տիւքքեանը օլուպ, տէրունինտէ պիր քիւչիւք լամպա եանըեօրտու։

Արնօլտ. — Պու ագշամ չօգ միւշթէրինիզ վա՞ր մը տըր։

Ինկիլիզ գարը. — Էվվէթ, միւսիւ . . . ֆագաթ սիզ պուրանըն եօլունու պիլիեօ՞րմուսունուզ։

Արնօլտ. — Էվվէթ, պիլիրիմ։

Ինկիլիզ գարը. — Էօյլէ իսէ, սիզէ րիֆագաթ իթմէտիկիմէ աֆվ իտին . . . Միւշթէրիլէրիմիզէ պէքլէմէք իչին պուրատա գալմագլըղըմ լազըմ տըր։

Արնօլտ՝ գայմագճը տիւքքեանընըն իչէրիսինէ տօղրու իլէրլէեիպ, արտ արտ իքի գաբու աչտը, վէ կազ իլէ թէնվիր իտիլմիշ օլան պիր նէրտիվէնին օն գատար գատէմէսինտէն եէր տիպինէ էնիպ, իւչիւնճիւ պիր գաբուտան, վագթիյլէ մախզէն եէրինէ գուլլանըլմըշ, վէ նէրտիվէն կիպի կազ ըշըղըյլա թէնվիր իտիլմիշ օլան պիւեիւք պիր սալաեա տուխուլ իթտի։

Անինտէ մէրգում, պիր թագըմ Ինկիլիզ, Իրլանտալը վէ Ամէրիգալըլարըն ղարիպ թէլէֆֆիւզլէրինի էթրաֆընտան տինլէմէկէ պաշլատը։ Ղալէպէլիք իչինտէ, ագալլիեէթի թէշքիլ իտէնլէր Ֆրանսըզլար իտիլէր։

Ալնօզը, էվվեր էմիրտե օգատա պուլունանլարը լահըգըյա ֆէնֆրիդ իտէմէտի, զիրա իչիլէն ատի թիւթիւնպէքին տիւմանքնատան օրթալըզը սայքի գաթը պիր սիս գաբլամըշ օլտուղու կիպի։ Թիւթիւնիւն վէ վիւսքիւաթը միւթէնէվվիհանըն ադը գօգուլարը տախի պօղազընտա ֆէնտալըգ հասըլ իթմէքլէ, էօքսիւմէքտէն պիր վիւատէմ խալի օլամատը։

Հալ պու քի մէգքիւր տիւմանա կէօզլէրի թէֆտրիճէն ալըշարագ, մէյհանէնին տախիլի ճիհէթլէրինի միւշահէտե իտէպիլմի։

Ֆիլվագը օլտասը, Բարիհին թա գալպկեահընա նագլ իտիլմիշ օլան աթֆէդ Լօնտրանըն է՛ն մէքրուհ մահէլլէլէրինտե կէօրինէն մէյհանէլէրտէն օլուպ, գուպպէսի գալըն վէ տէօրթ քէօշէ տիրէքլերե թուրթտուրմուշ իտի։ Մէգքիւր տիրէքլեր վէլէ հապըլ օլան մէսաֆէլերտե քսէ, քիալիթտէն վէ տիւմանտան գարարմընշ պիր ճագըմ սուֆրալար վէ ատի իսկէմլէլեր պուլունմագտա իտի։

Մահալարըն էթրաֆընտա տախի գարընճա կիպի քէսլէթլի նուֆուս օլուպ, պունլար՝ հէր հէյրտե թօպլանմալարը միւմքին օլամահան զարիպ քիմսէլեր իտիլեր։

Պու մահէլլէտե պիրփքմիշ օլան խալգտան պիր ճագըմը, գօնագ արապալարը սէյիւլէրի, պագըչլարը քիրա արապճընըլարը վէ սայիր պու միսիլու էանաֆա ուէնտուպ քիմսէլէր օլուպ, ադճպ գրեսֆէթլէրտէ օլտուղլարը կիպի, վագը օլան ատֆիեամէլարընա նէզարէն, ճէպլէրինին պօշ օլմատըգլարը տախի բանտա անլաշըլմագտա իտի։ Պոռնլար օլտուգճա նամուսլուատէմլէր օլուպ, մահզա մէմլէքէթլէրինի խաթըրլամագ իւգրէ կէլտիքլէրի մէգքիւր մէյհանէտե, ճլին վէ սայիրե կիպի ինկիլիզ իչկիլերինի իչէրէք, սէրհօշ օլտուրլար իտի։ Մէրգումլար, Շանղ-Էլիզէտե վէ Սէնթ-Ճնօրճ վարըշընտա չալըշան ինկիլիզ խըզմէթքեարլար օլուպ, նասրլ քի պէօյէտիք իչկերինտե բէք ապ Ֆրանսըզ պուլունմագտա իտի։

Հալ պու քի, պու սընըքի ատմոլէրտէն ճատատա, վէ էքսէրիեէթի իւզրէ մէվճուտ օլանլար՝ դանլը գալմիլ, պըչադճը, խըրտըզ, եանըէֆճի մագուլէսի էչխասը միւզիրրէ տէն օլուպ, պունլարըն Ֆրանսատա կէլիշի իսէ, հէմ մէմլէքէթլէրինտե ա-

սրլմագ ճէղասընտան խպլի օլմագ, հէմ տէ, սէնաաթը մէք-
րուհէ վէ ախլէագը մէզմումէլէրինի իճրա իթմէք դաստիյլէ
իտի։

Սաղտա, սալա գաբուսունուն եագընընտա վասի պիր
տէսթկեահ պուլունուպ, պունուն իւղէրինտէ հէր նէվ իչկիլէր
իլէ տօմուզ վէ սրղըր էթի սուճուգլարը վէ սայիր եէյէճէկէ
միւթէալլիք պազը էշեա պուլունմագտա իտի, չիւնքի իշպու
մէյխանէտէ եէմէք, իչմէք, քեաղըտ օյնամագ վէ թաամ իթ-
մէք դապիլ իտի։

Թարիֆ վէ նագշ իթմէքտէ օլտուղումուզ իշպու տիւմանլը
վէ մուզիրր հավալը մահէլլտէքի հէրարէթ տախի թէհամմիւ-
լիւն խարիճինտէ օլմասըյլա, ումումուն եիւղլէրինտէն թէր
տանէլէրի ագըեօրտու։

Արնօլտ, էթրաֆտա օթուրմուշ օլանլարը թէտգիգ իտէ-
րէք, սալատա պիր գաչ ատըմ իլէրլէմիշ իքէն, մէյխանէնին
խըտմէթճիլէրինտէն պիրի եանընա կէլէրէք, Ինկիլիզճէ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, միւսիւ, տէյի սիւալ իթտի։

Արնօլտ՝ պօշ պուլտուղու պիր սուֆրանըն գարշըսընտա
օթուրուպ,

— Պիր շիշէ պիրա, վէ պիր բարչա բօզպիֆ իսթէրիմ, տէ-
յի ճէվապ վէրտի։

Պիր ազ սօնրա կարսօն՝ իսթէնիլէն շէյլէրի կէթիրիպ, կի-
տէճէկի սըրատա, Արնօլտ՝ մէրգումու տուրտուրարագ,

— Ուիլ Սգօթու թանը՞րմըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

Կարսօն. – Բէք ալէա թանըրըմ։

Արնօլտ. – Պու ագշամ պուրատա՞ մը տըր։

— Էվվէթ։

— Օեռ՞ւն մու օյնաեօր։

— Խա՛յր, օյնատը, ղայպ իթտի. շիմտի տէ ուեուեօր։

— Քէնտիսինի ուեանտըրըն, վէ տօսթլարընտան պիր ճէն-
թըլմէն կէլիպ, քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք՝ իսթէտիկինի պէեան ի-
տին։

— Բէք ալէա։

Կարսօն՝ օրատան մուֆարագաթլա, մէյխանէնին պիլխաս-
սա գարանլըգ թարաֆընա տօղրու իլէրլէտի։

Օ մահելլտե, հերիֆին պիրի՝ պիր իսկէմլէ իւզերինէ օթուրմուշ, գօլլարընը պիր սուֆրաեա տաեաթմըշ վէ պաշընը տա գօլլարը իւզերինէ գօյմուշ օլտուղու հալտէ, տէրին ույգուեա տալմըշ իտի։ Կարսօն պու ատէմին ումուղունու տիւրթէրէք,

— Է՛հ, Մասթէր Ուիլ, գալդ պագալըմ, տէտի։

Պու ատէմ կէօզլէրինի աչըպ, պաշընը եօգարը գալտըրտը, վէ չաթլագ պիր սէտա իլէ,

— Պէնի նէչին ուեանտըրըեօրսուն, տէտի։

Կարսօն. — Սիզի պիրի իսթէեօր։

— Փի՞մ։

— Տօսթլարընըզտան պիր ճէնթըլմէն։

— Նէ՞րէտէ տիր։

— Սօլ թարաֆտա իւչիւնճիւ սըրատա տըր։

— Բէք է՛յի, կիտիեօրում։

Մէրգումմ, աեաղա գալգըպ, թարիֆի օլունան մահելլէ տօղրու իլէրլէտի։

Ուիլ Սգօթ, թագրիպա օթուղ չաղլարընտա, գավի իւլ պիւնէֆ, օրթա պօյլու, պիչիմլի վէ կէօսթէրիշլի պիր ատէմ իտի։

Փէնթխուսինի կէօրէն իղհարը նէֆրէթ իթմէտիկի կիպի, թէվէճճիւհիւ պիլէ հասըլ օլապիլիր իտի, չիւնքի լէհճէսի տէյիրմի վէ գըրմըզը օլուպ, տայիմա կիւլիւնճլիւ կէօրիւնիւր իտի։ Կէօզլէրի մահ օլուպ, սայքի լէթաֆէթ վէ խայրխահլըգ էսկրլէրի իրաեէ իթմէքտէ իտիլէր։ Սաչլարը քէօքիւնտէն քէսիլմիչ իտի, վէ աղզը պիր ազ պիւեիւճէք, տօտագլարը գըրմըզը վէ տիշլէրի տէ ղաեէթ պէեազ իտիլէր։

Մէրգումուն էլպիսէխինտէն, ադչէսի պուլունմատըզը անլաշըլմագտա օլուպ, չէօյլէ քի կիչինտիկի էսվապ՝ եըրթըդ վէ եամալը տէյիլ իտի իսէ տէ, խայլի վագըթտան պէրու դուլանըլմագտա օլտուղու, րէվիչինտէն անլաշըլըեօր իտի։

11

Արնօլտ՝ թարիֆ իթտիկիմիզ շախսը կէօրտիւկիւնտէ, պիր իշարէթլէ անը եանընա չաղըրտը։ Ուիլ Սգօթ տա մէրգումու թանընեարագ վէ եանընա եագլաշարագ, թէաճճիւպանէ ըէֆը սէտա իլէ,

— Սիզ Բարիստէ նասը՞լ պուլունուեօրսունուզ, տէտի, վէ պու սըրատա Արնօլտ իլէ թօգալաշըպ, պիր իսկէմլէեէ օթուրտու։ Պատէհու, թէքրար իլէ,

— Պու գատար ուզուն միւտտէթ ղայպուպէթտէն սօնրա, նէ՞ կիպի թէսատիւֆ սիզի պուրաեա սէվգ իթտի։ Եօգսա մուհիմմ պիր ի՞շ մի վար տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Արնօլտ. - Պէլքի։

Սգօթ. - (Էթրաֆընա շիւպհէլի պիր նազարլա պագտըգտան սօնրա.) Պանա պիր տէեէճէկինի՞զ մի վար տըր։

— Էվվէթ։

— Ճիտտի շէյլէր իւզէրինէ՞ մի պահս իտէճէքսինիզ։

— Էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, եէտիկինիզ բօզպիֆին վէ իչտիկինիզ պիրանըն իւճրէթինի վէրին տէ, շու ֆարէ գաբանընտան չըգալըմ։

— Պուրասը նէ՞տէն ֆարէ գաբանը օլուեօր։

— Իւչ սէնէ տիր քի սիզ պէնի կէօրմէեէ կէլմէտինիզ. հալ պու քի պու միւտտէթ զարֆընտա բէք չօդ թէպէտտիւլաթ օլմուշ տուր։ Քէնտիսինէ այիտ օլմաեան շէյլէրէ պիլէ տայիմա միւտախէլէ իտէն բօլիս, իշպու Վիէօ-Լօնդր նամ մէյխանէ հագդընտա տախի շիւպհէ իթտիկինտէն, վագըթ վագըթ պուրաեը պասմագտա տըր։ Վագաա տիգգաթլըճա հարէքէթ իտիլտիկի, վէ էմրի պասիրէթ խիլաֆընտա մուամէլէտէ պուլունուլմատըղը հալտէ, պու եօլտա պասկընլարտան գօրգմաղա սէպէպ եօգ իսէ տէ, պուրատա տայիմի սուրէթտէ ղաեէթ մահիր խէֆիեէլէր պուլունտուրմագտա տըր քի, պու խէֆիեէլէր՝ տէօրթ կէօզ իլէ պիզի գօլլամագտա տըրլար։

Պազէն տախի Լօնտրատան կէլէն խէֆիեէլէր՝ պիչարէ քիմսէլէ-
րին պաշընա պէլիեէ կէթիրմէք իւզրէ արապաճը գրեաֆէթլէ-
րինէ կիրէրէք պուրաեա կէլիեօրլար։ Հասըլը, պուրասը, Ին-
կիլթէրրա բօլիս նէզարէթինին հագըդի պիր չիւպէսի օլուպ,
մէյխանէնին սահիպի տախի, մէյխանէսինին աչըգ գալմասընա
միւսաատէ օլունմասը իչին, զապթիեէ նէզարէթինէ մալիւմաթ
իթա իթմէքտէ տիր։ Խիւլասաի քէլամ, Գըրմըզը նիամէրօլու պինա-
տա էմնիեէթ գալմամըշ տըր. պէլքի զապթիեէ մէրքէզինտէ-
քի էմնիյեէթ տահա զիեատէ տիր։ Տահա պէշ կիւն էվվէլ,
Բարիսլիլէրին ճէպլէրինի խաֆիֆլէթմէք մագսէտիյլէ կէլմիշ օ-
լան պիր թագըմ քէսան ախզ ու կիրիֆթ գըլընմըշ տըր։ – Պու
ատէմլէրի թա Ինկիլթէրրատան գօլլամագտա իմիշլէր։

Արնօլտ, ահաղա գալգըպ, Վիլ Սգօթա պիր սիքքէ ի-
թասըյլա,

— Մատէմ քի էօյլէ իսէ, պէնիմ եէրիմէ սէն պօրճումու
վէր... պէն տէսթկեահա եագլաշմագ իսթէմէմ... զաթէն
կարսօնլարտան պիրի քիսվէթիմի կէօրտիւ. օ գատարը քեաֆի
տիր, տէտի, վէ տիշարը չըգտը։

Սգօթ տախի, Արնօլտուն մէյխանէեէ օլան պօրճունու
թէէտիեէ իթտիքտէն սօնրա, մէրգում իլէ սօգագտա պուլու-
շարագ, վէ գօլթուղունա կիրէրէք,

— Պիզի գօլլաեան եօդ տուր. եավաշ սէտա իլէ, պիլա
վէսվէսէ կէօրիւշէպիլիրիզ, տէտի։

Արնօլտ. – Իւչ սէնէտէն պէրի նէ՞ եաբտըն։

Ուիլ Սգօթ. – Սէրվէթ սահիպի օլամատըմ... կեահ իգ-
պալ կեահ իտպար իլէ վագթըմը կէչիրտիմ, ֆագաթ ալէս-
սէվիյեէ իտպար պանա շէրիք օլտու։ Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի,
զիեատէ թանըլմըշ օլտուղումտան, վէ պինապէրին ղաեէթ նէ-
զարէթ թահթընտա պուլունտուղումտան, էլլէրիմի, տիկէր-
լէրին ճէպլէրինէ սօգմագտան կէրի տուրմաեա մէճպուր օլ-
տում։ Հալ պու քի, պու իքի շըգգըն նէթիճէլէրի պաշգա
պաշգա տըր։ Լօնտրատան, մալիւմաթը միւքէմմէլէ իլէ թավ-
սիեէ օլունան պազը իշլէրտէն մաատա, սայքի հիչ իշ կէօրէ-
մէտիմ... Զաթէն սանաաթըմըզտա քէսատ տըր։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի հէր քէս պու իչէ կիրիչիկինտէն , րէգապէթ չօղալմըշ տըր : Օն ալթը եաչընտա հաչարիլէը թանըրըմ քի , էն մէչհուր եանքէսիճիլէրտէն զիեատէ մահիր տիրլէր : Պունտան գաթինեազար բօլիս տէ տայիմա եագամըզը պլագմամաեօր : Հասըլը Բարիստէ պօչ կէզմէքտէն չարէմ թիւքէնէրէք , պիր մէմուրիեէթ ալամաեա մէճպուր օլտում :

— Ըէն մի :

— Էվվէթ , պէն :

— Էյ նէ՞ մէմուրիեէթլէ մէչղուլ օլուեօրսուն :

— Ֆէրնանտօ ճանպազլանէսինտէ , կեահ ճանպազլըզ , կեահ մուգալլիտլիք , կեահ տախի արթիսթլիք իտիեօրում :

— Նէ՞ ատի ֆիքը :

— Պէն չու եա պու ֆիքիրլէրին ատի օլուպ օլմատըզընը արամատըմ . պու պապտէ սէպէպիմ տէ վար իտի . չէօյլէ քի թէյեիւչիւմ իչին պիր սանսաթլա մէչղուլ օլտուղումու իա . պաթ իտէմէտիկիմ թագտիրտէ , էճնէպիլիք սըֆաթըլլա Բա . րիստէն թարտ իտիլէճէք իտիմ . հալ պու քի նիհէթիմ պու . րատա գալմագ տըր . . . Պունունլա պէրաբեր տայիմա պիր գըսմէթ պէքլէեօրում . էլալէթ պիր կիւն գըսմէթ կէլէպիլիր : կիւնլէր կէչէր , վէ պիրիպիրինէ պէնզէմէզ տէյի պիր տարպը մէսէլ վար տըր , իչթէ պէն տէ պու տարպը մէսէլէ կիւվէնի . եօրում : – Շիմտի սիզ պանա պիր գըսմէթ կէթիրտինի՞զ մի :

Ուրնօլտ , պու սիւալէ ճէվապ վէրէճէք եէրտէ ,

— Թրիլպի հաեաթտա՞ մը տըր , տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , օ տա եաչաեօր , եախօտ տահա տօղրուսու պէնիմ կիպի ճան չէքիչիեօր :

— Օ նէ՞ իշ իլէ մէչղուլ տուր :

— Օ տա պէնիմ կիպի Ֆէրնանտօ ճանպազլանէսինտէ չա . լըշմագտա տըր :

— Տիմէք , բէք չօգ տէֆալար զէքեավէթինիզէ վէ գուվ . վէյի թէխայեիւլիեէնիզէ հայրան օլտուղում հալտէ , իքինիզ տէ , պաեաղը սանսաթլար իլէ մէչղուլ օլմագ տէրէճէսինէ թէ . նէզզուլ իթմիչսինիզ : Ֆագաթ , սիզ , պու կիտիչէ , սէֆալէթ . տէն վէ սըգընթըրտան ահրէթէ եօլճու օլուրսունուզ :

— Էկէր իւմիտ պիզէ գուվվէթ վէրմէսէ իտի , չօգտան ահ .

ըէթէ եօլճու օլուր իտիք ։ Հալ պու քի իւմիտ պիղէ ճէսարէթ վէ գուվվէթ իթա իթմէքտաէ տիր ։ Պէքլէմէքլէ վագթը կէչիրիեօրուզ ։

— Նէ՞ եէ պէքլէեօրսունուզ ։

— Պիր աղ էվվէլ սէօյլէտիկիմ գըսմէթէ . . . Թէքրար իտիեօրում, սիզ պիղէ գըսմէ՞թ մի կէթիրտինիզ ։

— Գըսմէթ կէթիրիպ կէթիրմէտիկիմ , քիւլլիեէն սիզտէն մէնուէթ տուր ։

— Պունուն իչին նէ՞ եաբմագլըղմըզ լազըմ տըր ։

— Պանա իթաաթ իթմէլիսինիզ ։

— Ֆեարըմըզ նէ՞ գատար օլաճագ տըր ։

— Օն պին ֆրանգ ։

— Իքիմիզ իչի՞ն մի ։

— Խա՛յր , հէր պիրինիզ իչին ։

— (Մէսէըրէթլէ , վէ հէեէճան վէ թէէսսիւրինտէն նայլի սէսի պօղուլարագ .) Թրիլպի իչին օն պին ֆրանգ . պէնիմ իչինտէ օն պին ֆրանգ . իչթէ պունա գըսմէթ վէ իդպալ տէրլէր . . . Ա՜հ , էֆէնտիմ, թէէմին օլուն քի , էմրինիզ հէր նէ տահսի օլուր իսէ , սիզէ իթաաթ իտէճէիզ ։

— Սէն նէ՞րէտէ օթուրուեօրսուն ։

— Մօնմարթը Լէբիք սօգաղընտա , 19 Նիւմէրօլու մահէլլէտէ ։

— Եայընը՞ղ մը ։

— Թրիլպի իլէ ։

— Եարըն էօյլէնտէ սիզէ կէլէճէիմ ։

— Ցագաթ սագընարագ կէլին ։

— Նի՞չին ։

— Զիւնքի դաբուճու՝ պօշպօղաղ վէ էճլի մէրագ պիր գարը տըր ։ Շէօյլէ քի սիզին ճէնթըլմէն թասվիրինիզի կէօրտիւկիւնտէ , չիւպհէ իտէպիլիր ։ Զիրա չիմտիեէ գատար պիղի զիեարէթի իտէնլէր՝ ճանպազխանէտէքի պազը արգատաշլարըմըզ իլէ պազը ուշագլար տըր քի , պունլարըն թասվիրի՝ չայեանը տիդգաթ սուրէթտէ տէյիլ տիր ։ Վագաա պու գարը պիր չէյին ֆարգընա վարամազ իսէ տէ , մահէլլէտէ չունա պունա պօշպօղաղլըզ իթմէքտէն տէ խալի օլամազ ։ Հասըլը ,

ազիզիմ, մատաէ՝ մուհիմմ պիր իշէ պէնզէօր։ Տիգգաթը վէ էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմաեալըմ։

— Էօյլէ իսէ սիզի նէ՞րէտէ կէօրէպիլիրիմ։

— Ֆիմէնին չիւպհէսինի տավէթ իթմէեէրէք կէօրիւշիւլէպիլէն պիր մէյհանէտէ։

— Պու մէյհանէ նէ՞րէտէ տիր ։

— Մօնմարթրտա, Օէն-Վէնսան սօգաղընտա, էսկի մէզարիսթան հագրընընտա տըր։

— Բէք էյի, էօյլէն վագթը կէլիրիմ։

— Զօգտան պէրու պիրլիքտէ օթուրուպ թաամ իթմէմիշ վէ իշկի չագմամըշ օլտուղումուղ հալտէ, պու միւնասիպէթլէ պիրլիքտէ սուֆրաեա օթուրուրուղ։

— Էօյլէ իսէ, էօյլէնէ պիր սաաթ գալարադ կէլիրիմ։

— Բէք էյի, պէն տէ թամ օլ վագըթ իշին եէեէճկիմիզի հազըրլաթըրըմ։

Պատէհու միւքեալէմէնին նէվի թէպտիլ իտիլէրէք, Ուիլ Սգօթ,

— Շիմտի սիզ, ճօն Մօրթիմէր վէ շիւրէքհասը պանգասընա մէնսուպ տէյի՛լմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Աբնօլտ. — Պանգատաքի մէմուրիյեէթիմի թէրք իթտիմ։

— Գաթիէ՞ն մի։

— Էվվէթ։

— Պէսպէլլի տիկէր պիր իգպալէ թէչէպիւս իթմէք իշին օ մէմուրիեէթի թէրք իթմիշին տիր ։ Լաքին պու իգպալին խայըրլը օլաճաղընը մէմուլ իտէ՞րմիսին։

— Մէմուլ իթմէսէ իտիմ, թէչէպիւս իթմէղ իտիմ։ Շուռնուտա սէօյլէրիմ քի, Թրիլպի վէ սէն, ասլա զարար կէօրմէեէճէքսինիզ, չիւնքի հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, եիկիրմի պին ֆրանգընըզը վէրէճէէիմ։

Ուիլ Սգօթուն սիմասընտա էսէրը մէսէլրէթ հասըլ օլարադ,

— Ֆագաթ պու բարալար նէ՞ վագըթ թէէտիեէ օլունաճագ տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Աբնօլտ տախի, — Օն պին ֆրանգը, սիզէ միւհթաճ օլտուղում վագըթ, վէ իշէ պաշլամազտան էվվէլ, վէ տիկէր օն

պին ֆրանգը տախի, իքի սաաթ սօնրա թէէտիեէ օլունաճագ տըր։

— Բէյ տէ վէրէճէ՞ք միսին։

— Էվվէթ։

— Նէ՞ գատար։

— Պին ֆրանգ. լաքին բէյ մագամընտա տէյիլ, իլլա իքրամիեէ մագամընտա վէրէճէեիմ։

Արնօլտ՝ չիզտանընտան պիր պանգնօթ չըգարըպ, մէրգումա իթա իյլէտի։

— Ֆիրվագը գըսմէթ պէքլէտիկիմտէ հագգըմ վար իմիշ։ Սիզ պիզի իհեա իթտինիզ։ Հագըդէթէն սիզ, պիզիմ վէլիի նիյմէթիմիզ սինիզ։ Պինապէրին իճապ իտէր իսէ, Հաճաթըմըզը տախի սիզին ուղրունուղա ֆէտաեէ հազըրըզ։ Պիզի Լօնտրատա ասըլմագ ճէզասընտան գուրթարտըղընըզը տա, նէ՛ պէն վէ նէ՛ Թրիլպի ասլա ունութմամըշըզ վէ պունտան պէօյլէ ունութմաեաճաղըզ։

— Սիզին եէրինիզէ տար աղաճընա պէն չըգմագլըզը կէօզէ ալարագ, տէյի՞լ մի։

Մէրգումլար պու եօլտա մուհավէրէ իթմէքլէ, պիզզաթ տէրք իտէմէեէրէք, խայլի իլէրլէտիլէր, վէ չէհրին չարշը ճիհէթինէ եագլաշտըլար քի, օլ էսնատէ հէմ ղալէպէլիք, հէմ տէ բաթըրտը վէ գարղաշալըգ մէվճուտ իտի։

12

Թապիի պու մահէլլտէ պիրիպիրինտէն այրըլմալարը լազըմ կէլմէքլէ, Արնօլտ տուրուպ վէ արգատաշլարը իլէ թօգալաշարագ,

— Եարըն սաաթ օն պիրտէ սիզի պուլուրում, տէտիքտէն սօնրա, մուֆարագաթ իթտի, վէ տօղրուճա եէնի խանէսինէ ազիմէթլէ, միւհթաճ օլտուղու իքի մուավինինի պուլմասընտան տօլաեը մէմնուն օլարագ, եարը կիճէեի իւչ սաաթ կէչտիկի հալտէ եաթաղընա կիրտի։

Պիր միւտտէթճիք Շարլ Ժէրար իսմիյլէ թէսմիեէ իտէճէ-կիմիզ Արնօլտ Տէսվիներ՝ Բարիսին եէր տիպինտէ պուլունան, վէ գարիինի քիրամըմըզը Բօնթիէօ սօգաղընտա քեային Վիէօ Լօնտր նամ մէյխանէեէ կէօթիւրմէմիզլէ, պիր նիւմունէսի քէնտիլէրինէ արգ ու թագտիմ գըլընան էսրարի մահէլլէրի, եանի օլ միւտհիշ վէ գօրգունճ մէյխանէլէրի՝ պէլքի պիր բօլիս խաֆիեէսինտէն տահա միւքէմմէլէն պիլիեօրտու։

Նասը՞լ, զահիրէն նէզաքէթլի, թէրպիեէլի վէ սէքիզ տօգուզ լիսանա աշնա օլան պու տէլիգանլը, պէօյլէ հաշարիլէր իլէ իւլֆէթ վէ միլնասիպէթ հասըլ իթմիշ իտի։

Զանն իտէրիզ քի, պու իքի խուսուսըն իյզահը վագթը կէլտի։

Հիքեաեէմիզտէ պաշլըճա մէվգիեի իհրազ իտէճէք օլան պու տէլիգանլընըն կէչմիշ էօմրիւ հագգընտա, միւմքին մէրթէպէ մուխթասար մալիւմաթ վիրմէք իսթէրիզ։

Շարլ Ժէրար, եիկիրմի սէքիզ չաղընտա պուլունուեօրտու։ 1858 սէնէսի փետրվարը 8 ինտէ վէ սապահըն սաաթ ալաֆրանկա պիր սուլարընտա (եանի եարը կիճէտէն պիր սաաթ սօնրա), թագրիպա օն տօգուզ եաշընտա կէնճ պիր գատըն, Բարիստէ Պէլվիլ նամիյլէ մաարուֆ ատի սօգագլարըն պիրինտէ վագը քէօհնէ վէ կէօրիւնիւշիւ մահզունիյեէթպախշ պիր էվտէն տիշարը չըգտը։

Պու կէնճ գատընըն գօլթուղունտա, տիգգաթլէ սարըլմըշ պիր նէնէ մէվճուտ օլուպ, պունու միւմքին մէրթէպէ կիզլէմէեէ չալըշըեօրտու։

Քէնտիսի, սիեահ վէ էնլի պիր չալա սարըլմըշ, վէ պաշը իլէ եիւզիւնիւն պազը ճիհէթլէրինի պու չալ իլէ էօրթմիւշ օլուպ, ահէսթէ եիւրիւեիւշլէ, Բարիսին խարիճի պուլվարը տէնիլէն մահէլլինէ գատար իլէրլէտի։

Զիքր իթտիկիմիզ սաաթտա սօգագլար խալի վէ սաքին օլտուղու կիպի, օ կիճէսի տէ, սօուղուն շիտտէթինտէն նաշի գաբութլարընա սարըլմըշ պուլունան պազը բօլիս նէֆէրաթընտան ղայրի քիմսէեէ թէսատիւֆ օլունամաեօր իտի։

Կէնճ գատըն, պունլարտան իքիսինի, կազ պօրուլարընըն այտընլըղը սաեէսինտէ կէօրիւպ, կիթտիկի թարաֆը թէրքլէ,

աճէլէթէն վիլէթ նամ մահէլլէ տօղրու եւրիւմէկէ պաշլատը։

Մէզպուրէ, օլ վագթա տէկին չիւպհէլի պիր հարէքէթլէ եւրիւմէքտէ իքէն, պիրտէն պիրէ հէմ սիւրաթ վէ հէմ սէպաթլէ եօլունա տէվամ իտիպ, արա սըրա տաքի եանագլարը իւզէրինէ տամլաեան կէօզ եաշլարընը սիլմէք իւզրէ էլինի կէօզլէրինէ կէօթիւրմէքտէ, վէ եւրէկլինին չարբընթըսընը թէկլինէ չալըշմագտա իտի։

Պու գատընճըղազ, պիր եէրտէ տուրմագսըզըն պիր խայլի պուլվարլարտան կէչտիքտէն սօնրա, Ֆրօյօ ճատտէսի աղզընտա տուրտու, վէ էթրաֆա կէօզ կէզտիրտիկինտէ, քիմսէյէ թէսատիւֆ իթմէտի։

Օլ վագըթ, հէման գօշարագ, պիր ազ տահա եւրիւեւպ, քիւչիւք պիր օթէլին գարշըսընա մուվասըլէթ իթտի։ Պու պինանըն էթրաֆը աղաճլար իլէ մուհաթ օլուպ, անճագ գըշ մէվսիմի օլմագ միւնասիպէթիյլէ եաբրագլարը տէօքիւլմիւշ իտի։

Պիրինճի գաթըն գաբալը օլան գանատլարը արգասընտան ճիւղի պիր ըշըգ կէօրիւնիւեօրտու։

Կէնճ գատըն, պաշընը բէնչիրէյէ տօղրու գալտըրըպ, պու ըշըղը կէօրտիւ, վէ հընչգըրմասընը մէնն իլէ, քէնտի քէնտիյէ չու սէօյլէտի։

— Պուրատա տըր... քէնտիսի սըճագ գարեօլասընտա եաթըեօր, եախօտ տէօրթ թարաֆը մուհաֆազալը պիր խանէ տէրուննինտէ, պիւեւլուք պիր աթէչլին գարշըսընտա օթուրուեօր... լաքին, պէնիմ, սօուգտան վէ աճլըգտան միւզտարըպ պուլունտուղումու, թէհամմիւլ օլունմազ պիր սէֆալէթէ գարշը ուղրաշտըղըմը, վէ պէնիմ պիր էքմէք բարչամ օլմատըղը կիպի, ճիկէրբարէմին տաքի պիր տամլա սիւտիւ պուլունմատըղընը ունուտուեօր. օ ճիկէրբարէմին քի, եալընըզ պէնիմ տէյիլ, քէնտիսինին տաքի էվլատը տըր... Օ՛հ, ալչա՛ղ... ալչա՛ղ... խա՛յր, խա՛յր, ճէպրէն էվլատըմըզը սանա գապուլ իթտիրէճէեիմ... Պու մասումու ալմագլըղըն, պէսլէմէքլիկին լազըմ տըր... Պէն սէնտէն պիր շէյ խութէմէեօրում... սէնի լանէթլէեէրէք էօլէճէեիմ։

Օլ զէման, մէզպուրէ, իւզէրինտէքի չալը աթարագ, Պէլ-

վիլտէն չըգալըտան պէրու կէօքսիւնտէ թութմուշ օլտուղու նէսնէեէ տօղրու էյիլտի։

Պու պիր զայիֆ վէ լէհճէսի սօլմուշ չօճուգ իտի։ Մասումճըղազ գըմըլտանմագսըզըն վէ կէօզլէրի գաբալը օլարագ տուրմասընտան, ուեուեօր զանն օլունուեօրտու։ Հալ պու քի հագըգէթտէ ուեուեօ՞րմու իտի, եօգսա սօուգտան ազասը ուեուշարագ, վիճուտի գըմըլտանմազ պիր հալէ՞ մի կէլմիշ իտի, վէ եախօտ վալիտէսինին գուրումուշ օլան սատրինտէ սիւտ պուլունմաեարագ, աճլըղընտան, էօլիւմ ույգուսունա՞ մը տալմըշ իտի։

Պիչարէ գատընճըղազ, տէօքտիւկիւ կէօզ եաշլարը արասընտա, չօճուղու պուս իտէրէք, շու սէօզլէրի տ՞ախի բէբէլէտի.

— Ալլահա ըսմարլատը՛գ, ֆէլաքէթ իչին տօղմուշ օլան մասումում... Սէնի սէվմէք վէ սէնին իչին վէ սէնինլէ եաշամագ իսթէր իտիմ, լաքին եաբամամ, իգթիտարըմըն մաֆէվգինտէ տիր... Վէլատէթինտէն պէրու տէօրթ այ կէչմէսի պիլէ, խայլի միւտտէթ օլտու... Արթըգ տաեանաճագ իգթիտարըմ գալմատը... Ալլահ պէրապէրինճէ օլսուն, սէվկիւլիւ մասումում... Պունտան պէօյլէ բէտէրինէ գավուշ...։

Պէօյլէճէ, պու կէնճ գատընճըղազ, սօն տէֆա քէմալը շէվգ ու խահիշլէ չօճուղու տէրաղուշ իթտի, վէ ումուզունտան պէրթարաֆ իթտիկի սիեահ շալա սարըլտըգտան սօնրա, մէզքիւր քիւչիւք օթէլին գաբուսու չանընը ղաեէթ շիտտէթլէ չալտը։

Պիր գաչ սանիյեէ պէքլէտիկի հալտէ, գաբու աչըլմատըղընտան, իքինճի տէֆա չանը չէքտի։ Օլ վագըթ պիր բէնչէրէ գանատը աչըլարագ, ըշըգ կէօրիւնէն տայիրէտէն, գըրմըզը ֆանէլատան կէճէլիք կիեինմիշ օլան պիր ատէմ զահիր օլուպ, պու ատէմ, սէրթ վէ հէման թէհտիտամիզ պիր սէտա իլէ,

— Դաբուեու չալան քի՞մ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Կէնճ գատըն. - (Սէսի տիթրէեէրէք.) Պէն իմ, եանի Վալանթին տիր։

Շախսը մէրգում. - (Հիտտէթլէ.) Շու սաաթտա նամուս-

լու քիմսելերի թաճիզ իթտիկինիզէ պագըլըր իսէ, ղաեէթ թէրպիեէսիզ պիր քիմսէ օլմանըզ լազըմ կելիր... Հայտէ, եօլունուզա կիտին։

Վալանթին. — Ալչա՛գ... եէեէճէք էքմէկիմ օլմատըղը, վէ սօն տէրէճէ զարուրէթ իչինտէ պուլունտուղում հալտէ, սէն պէնի էօլիւմէ, վէ մէլճաի եէկեանէմ օլմագ իւզրէ սուի գաստա մահքիւմ իտիեօրսուն... Սալիք օլմագլըղը պանա էմր իթտիկին թարիգ, Սէն նէհրինէ կէօթիւրէն թարիգ տիր. պէլքի օրատա էպէտի պիր ույդուեա տալարագ, իրթիքեապ իթտիկին ալչագլըղը ունուտաճաղըմ։ Լաքին, էօլմէք իւզրէ պուրատան մուֆարագաթ իթմէզտէն էվվէլ, էվին գաբուսունու պանա աչաճագսըն. հաթթա էթրաֆընտա պուլունանլարըն՝ ֆիղան ու ֆէրեատլարըմտան ուեանմալարընը, վէ ալչագլըղընը իլան իտէրէք, չօճուղունու անլէրէ թէսլիմ իթմէքլիկիմի իսթէմէզսէն, սէն պանա պու գաբուեու աչմալըսըն։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Վալանթին, չանը իւչիւնճիւ տէֆա վէ տահա գուվվէթլէ չալտըղընտան, գըրմըզը կիճէլիք կիեինմիչ օլան չախս՝ չիտտէթլէ բէնչիրէնին եանընտան այրըլտը, վէ էվին պիր խըզմէթքեարը տա օթէլին գաբուսունու աչմաեա հազըրլանըրքէն, քէնտիսի քէմալը սիւրաթլէ աշաղը էնտի, վէ խարիճտէ եանկըն վար զաննըյլա ուեար ույմազ կիեինիպ գաբուեու աչմագ իւզրէ պուլունան մէզքիւր խըզմէթքեարը եիթէրէք,

— Սէն պիր թարաֆա տուր... գաբուեու չալան քիմ օլտուզունու պիլիեօրում... պէն գապուլ իտէրիմ, տէտի, վէ խըզմէթքեար՝ տէհլիզտէն չէքիլտիկի սըրատա, ֆիքրի տաղընըգ օլմագլա պէրապէր, էֆէնտիսի լէհճէսինին չարշապ կիպի պէեազ վէ ֆիքրի տաղընըգ օլտուղունա տիգգաթ իթտի։

Շախսը մէճհուլ եալընըզ գալընճա, Վալանթինին տայիմա չալմագտա պուլունտուղու գաբուեա իլէրլէեէրէք, մէզքիւր գաբուեու աչտը, վէ կէնճ գատընըն գօլունտան թութարագ, տիշլէրի արասընտան,

— Շաշգը՛ն գարը, սէնի էօլտիւրմէքլիկիմի՞ մի իսթէեօրսուն, տէտի։

Վալանթին գօլունու գուրթարտը, վէ չախսը մէրգումուն քէնտիսինէ եօլ վէրմէք իսթէմէմէսինէ բաղմէն, գաբունուն էշիկինտէն կէչտի, վէ սիեահ չալա սարըլմըշ օլան մասումու՝ տէհլիզտէքի գանաբէլէրտէն պիրի իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, սէրթ պիր սէտա իլէ,

— Իշթէ, պու սէնին էվլատըն տըր ... շիմտի պէն էօլմէեէ կիտիեօրում... անճագ Բօլ Ժէրար, տիւշիւն քի, սէն պէնի էօլտիւրիւեօրսուն, վէ պէն թէսլիմի բուհ իհտիկիմ էսնատէ, սանա լանէթ օգուեաճաղըմ, տէտի։

Պիչարէ գատընճըղազ, ֆազլա պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէքսիզին օթէլտէն չըգըպ կիթտի, վէ իսմի Բօլ Ժէրար օլտուղունու իշիթտիկիմիզ շախս իսէ,

— Վալանթի՛ն ... Վալանթի՛ն ... պէնի տինլէ, տէյի պաղըրտը իսէ տէ, մէզպուրէ իշիթմէտի, եախօտ իշիթմէք իսթէմէտի։

Բօլ Ժէրար. - (Հիտտէթլէ գաբուեու գաբատըգտան սօնրա, քէնտի քէնտիեէ.) Շիմտի նէ՞ եաբմալը ... նիհաեէթ նէ՞ եաբաերմ. պէն քէնտիսինէ իճպար իթմէտիմ ա՛։

Մէրգում պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, գաբունուն սիւրկիւսիւնիւ վազ իթմէքտէ իքէն, Վալանթինին պրագտըղը չօճուգ աղլամաեա պաշլատըղընտան, գաշլարը չաթըլարագ արգասընա տէօնտիւ, վէ եավաշ սէտա իլէ,

— Պու քիւչիւք վէլէտիզինաեը տա պանա պըրագտը ... Իշթէ եալընըզ պու էքսիք իտի։ - Ա՛հ, պագ պիր քէրրէ շու կէնճլիք տիվանէլիկինէ քի, եալընըզ պիր կիւն իչին նէ՞ պէլիեէլէրէ տիւչար օլունուեօր։ - Պիր գըզա թէսատիւֆ օլունուեօր ... պու գըզտա տիլպէր վէ ճալիպ օլուեօր ... անընլա էվվէլա մուհավէրէլէր, սօնրա տախի աշըգպազլըգ օեունլարընա կիրիշիլիեօր ... նիհաեէթ տէ մէյտանա պու նէթիճէ չըգաեօր ... Ազաճըգ պիր զէվգ ու էյլէնճէ իչին պու գատար ղայիլէ վէ էնտիշէ՝ տօղրուսու ազ ագըլ էսէրի տէյիլ տիր, տէտի։

Պատէհու Բօլ Ժէրար չօճուղու գուճագլաեարագ, շէօյլէ իլավէ իթտի.

— Լաքին պու վէլիտիզինաեը էօլմէք իւզրէ սօգաղա պը-

րագամամ. զիրա թահդըգաթա գալգըչըլաճաղընտան, պիր թագըմ չայևանը թէէսսիւֆ ահվալէ գարչը չըգաճաղըմ տէրքեար տըր։ Տօղրուսու ղայէթ ագըլսըղ ատէմ խմիչիմ... պու ճէզա պանա լաեըգ տըր, գաթլանմալըեըմ։

Պատէհու, Ֆիլիբ, Ֆիլիբ տէյի չաղըրտըղընտան, ագտէյճէ կէօրմիւշ օլտուղումուզ խըզմէթքեար՝ պէթէքրար ուեանմըշ օլմազլէ, կէօզլէրինի օվուշտուրարագ կէլտի, վէ Բօլ ժէրարա խիթապէն,

— Էֆէնտի՛, պէնի՞ մի չաղըրտընըզ, տէյի սիւալ էթտի։

Բօլ. – Էվվէթ, չու չօճուղու կէօրիւեօրսուն ա՛։

Ֆիլիբ. – (Հայրէթլէ.) Զօճո՞ւգ մու... ֆագաթ նէ՞րէտէն չըգտը։

— Օ սանա րաճի չէյ տէյիլ ՝ինիր։

— Հագգընըզ վար, էֆէնտիմ։

— Պու չօճուղու ալըր, վէ պու կիճէ գաեըրըրսըն։ Եարըն սապահ տա աէնին մէմլէքէթինէ կէօթիւրիւր, սիւտանաեա վէրիրսին։

13

Խըզմէթքեար. – (Թէաճճիւպիւ արթարագ.) Եարըն սապահ մէմլէքէթիմէ... սիւտանաեա...։

Էֆէնտիսի. – Միւլահազա, միւթալէա լազըմ տէյիլ, իթաաթ լազըմ տըր։

Խըզմէթքեար. – Էվվէթ էֆէնտիմ։

Գըրմըզը կիճէլիքլի ատէմ, պիրինճի գաթտա քէնտի օտասընա չըգտըղը սըրատա, Ֆիլիբ տէ չօճուղու գուճաղընա ալտը։

Բօլ ժէրարըն չըգտըղը օտա պիր լամպա ըշըղըյըա թէնվիր իտիլմիշ օլուպ, տէրունինտէ, քիթապ, քեաղըտ վէ էլ եաղըլարըյըա իսթիւ տօլու էնլի պիր եաղըճանէ պուլունմագտա, վէ չըմինէտե պիւեիւճէք պիր աթէչ եանմագտա իտի։

Պիրինճի սընըճ իւլէմատէն վէ Ֆրանսատա էլսինէճի էճնէ-պիեէ մուալլիմլէրինտէն օլան վէ օթուզ չաղլարընտա պուլու-նան պու ատէմին, Վալանթին իլէ ճէրէեան իտէն աշդ ու մու-հապպէթի հագդընտա պազը մուխթասար մալիւմաթ իթասը-նը թէնսիպ իթտիք։

Վալանթին սատէլիկի սէվգը վէ մահճուպ պիր իշճի գըզ օլուպ, Բարիսին Վիվիէն սոգաղընտա քեային պիր մօտա մա-ղազասընտա չալըշմագտա իտի։

Բօլ ժէրար իսէ, հօվարտա վէ սէֆիհ պիր քիմսէ օլմագ-լա պէրաբեր, զաեէթ հիսապի օլտուղունտան, մաշուքգէլէրի իչին բարա սարֆ իթմէք իսթէմէզ իտի։ Մէրգում, պիտտէֆաթ Վալանթինէ թէսատիւֆլէ, անընալա իւլֆէթ հասըլ իթմէկի արզուլէեիպ, պիզզաթ կէօրիւշտիւ։

Պիր այ սօնրա, օլ անէ տէկինն նամուսունա ասլա խալէլ կէլմիչ օլմաեան պու կէնճ գըզ, ֆամիլեասընը թէրքլէ, սէվ-կիւլիւսիւնիւն քիրա իլէ թուրտուղու օտաեա կիտիպ եէրլէշ-տի, զիրա Բօլ ժէրար՝ կիւզել պիր տէլիգանլը օլտուգտան պաշգա, գատընլարը իղֆալ իթմէք իչին, նէ՛ կիպի լիսան գուլլանմագ լազըմ օլտուղունուտա պիլիր իտի։

Ռրալարընտաքի իւլֆէթ վէ իթթիֆագ՝ ալթը այ գատար տէվամ իտիպ, միւտտէթի մէզքիւրէտէն սօնրա, ասլա եիւրէք թաշրմաեան, վէ Վալանթին հագդընտա հիչ պիր հիսսի գալ-մըչ օլմաեան Բօլ ժէրար, տիկէր պիր աշըգ՝ անը չաբուգ թէ-սէլլի իտեր տէյի տիւշիւնէրէք, պիլա ինսաֆ ու մէրհամէթ մէրպուրէեի եիւզ իւսթիւնէ պրագտը, վէ անճագ պիր մուա-վէնէթի ճիւղիեէ օլմագ իւզրէ, պիր գաչ ատէտ եիւզ ֆրանգ-լըգ գայիմէ իթասըլլա, քէնտիսի տիկէր պիր մահպուպէ արա-մաեա գալգըշտը։

Նամուսու բայիմալ օլմուչ վէ քէնտիսի թէրք իտիլմիչ օ-լան օլ կէնճ գըզըն մէյեուսիեէթի, թասպիհ անլաշըլապիլէճէ-կինտէն, թարիֆէ լիւզումու եօգ տուր։ – Վալանթին՝ համիլէ օլտուղունու անլատըղընտա, մէյեուսիեէթի տահա զիեատէ-լէշտի։

Մէրգումէ, մաղազասընը թէրք իթմիչ օլմաեըպ, ֆէվ-գէլատէ մէյեուսիեէթ վէ քէտէրինէ բաղմէն, չալըշմասընտա

աէվամ իտիեօրտու։ Անճագ համիլիլիկի կէօզէ չարբաճագ պիր տէրէճէեէ կէլտիկինտէ, պիզզարուր իշտէն չէքիլիպ, կէտինտէ պուլունան պիր միգտար ագչէ իլէ կէչինմէկէ մէճպուր օլտու։

Վազը համլ ղաեէթ միւշքիւլաթլէ վուգու պուլուպ, կէնճ վալիտէնին սրհհէթինէ խալէլ կէլտի։ Պիչարէ գատընճըղազ, քէնտիսինի իղֆալ իթմիշ օլան քիմսէեէ քէյֆիեէթի թահրիրէն պիլտիրտի իսէտէ, ճէվապ պիլէ ալմատըղընտան, անը մէրհամէթէ կէթիրմէք իւմիտիյլէ եօլունու պէքլէտի. ֆագաթ օ խապիս՝ մէզպուրէնին րէճալարընա վէ կէօզ եաշլարընա էհէմմիեէթ վէրմէտիքտէն պաշգա, միւնասիպէթսիզ պիր հարէքէթտէ պուլունտուղու թագտիրտէ, քէնտիսինի զապթիեէլէրէ թութտուրաճաղընը տա մագամը թէհտիտտէ պէեան իյլէտի։

Զէվալլը գատընճըղազ, «Էկէր բէտէր վէ վայիտէմէ միւրաճաաթ իտէճէք օլսամ, անլէր թարաֆընտան տա գօվուլաճաղըմ. չիւնքի շիքեաեէթէ հագգըմ օլմատըղը կիպի, անլէրտէն թարտ օլունմաեա տա լաեըգ օլմուշում տուր» տէյի տիւշիւնէրէք, անլէրէ միւրաճաաթտան իսէ, ահլըգտան էօլմէեի թէրճիհ իթմէքտէ իտի։

Մէզպուրէ, գալան պիր մըգտար բարասը տախի թիւքէնտիկինտէն, էն ատի իշ պիլէ օլսա, գաթլանըպ չալըշմագ իսթէտի իսէ տէ, չի ֆայտէ քի, սրհհէթի պէտէնիեէսի վազը համլ էսնասընտա տիւչարը սէքթէ օլմուշ, վէ պինապէրին գուվվէթի գալմամըշ օլտուղունտան, չալըշմաեա իգթիտարը պուլունմամագտա իտի։

Իշթէ օլ վագըթ սօն տէրէճէ ֆագր ու զարուրէթ պաշլաեըպ, նիչէ կիւնլէրի էքմէքսիզ վէ կիճէլէրի ույգուսուզ կէչիրմէքտէ իտի։ Սատրինտէ սիւտ տախի գալմատըղընտան, չօճուգ, սիւրաթլէ էրիմէեէ եիւզ թութտու։ Սայքի եաշաեապիլէճէկի սաաթլար սաեըլապիլիր իտի։

Վալանթին՝ չօճուղու բէտէրի խանէսինտէ պրագտըգտան սօնրա, պիր գուվվէի ղարիպէ քէսպ իտէրէք, զաաֆէթ հիսս իթմէքսիզին պիր խայլի եօլ եիւրիւտիւ, վէ նիհաեէթ պիր քէօբրիւնիւն քէնարընա մուվասըլէթլէ, պիր դաչ սանիյեէ գատար քէօբրիւնիւն ալթընտա ճէրէեան իտէն սուեա պագտը, վէ պատէհու,

— Եա՛ Բապպի, աֆվընըզը իսթիրհամ, վէ պէնի պու հալէ կէթիրէն ալչաղը լանէթլէմէնիզի թէմէննի իյլէրիմ, տէտի։

Ֆէօբրիւնիւն իւզէրինտէ քիմսէ եօգ իտի։ Վալանթին՝ աեագլարընը բարմագլըգտան տիկէր թարաֆա աթըպ, վէ էլլէրիյլէ կէօզլէրինի գաբաեարագ, հիչ պիր նիտա րէֆ իթմէքսիզին սուեա աթլատը։

Վիճուտին սուեա տիւշտիւկիւ զէման թապիի օլան սէս հասըլ օլուպ, պաշգա պիր շէյ վագը օլմատը։

Պիր գաչ կիւն սօնրա, Սէն նէհրի պալըգճըլարը, կէնճ պիր գանըն նաշընը սուտա պուլուպ չըգարտըլար։ Վալանթինին օլան պու նաշ՝ թէշհիսի զըմնընտա Մօրկ նամ մահէլլէ վազ իտիլտի իսէ տէ, քիմէսնէ թարաֆընաան թանըլմատը։

Ղազէթալար՝ միւթէնէվվիյեէ հավատիսլէրի սրրասընտա պու սուի գաստա եախօտ գազաեա տայիր պիր գաչ սաթըր շէյ եազտըլար իսէտէ, պիչարէ գատընճըղազ՝ խանէսինի թէրքլէ, պիր աշըգըն արգասընտան կիթտիկի տագըգատան պէրու, վալիտէյնի քէնտիսինէ էօլմիւշ նազարըյլա պագմագտա օլտուղու կիպի, մաշուդէսինին վիճտանսըզ վէ մէրհամէթսիզ գաթիլի Բօլ Ժէրար տախի, մէզպուրէեի կէօրմէք իւզրէ Մօրկա կիթմէեի խաթր ու խէեալինէ պիլէ կէթիրմէտի։

Օգուեանլարըմըզա հիքեաեէ իթտիկիմիզ կիճէքի վագըանըն իրթէսի կիւնիւ, Ֆիլիբ նամ խըզմէթքեար՝ էֆէտիսինին չօճուղունու ալարագ, Պլէզուա նամ քիւչիւք քէօյտէ, էվլի պուլունան վէ ախիրէն տիւնեաեա պիր չօճուգ կէթիրմիշ օլան քէնտի գըզգարընտաշընա կէօթիւրտիւ։

Արատան պէշ սէնէ կէչմէքլէ, պու չօճուգ պիւեիւմէեէ պաշլատը, վէ տահա պու քիւչիւք չաղընտա, հայրէթամիզ սուրէթտէ ագլ ուֆէթանէթինին արթմագտա օլտուղու, պազը հալ ու ալէամէթլէրտէն կէօրիւլմէքտէ իտի։

Մէրգում, պու ճիհէթլէ բէտէրինէ պէնզէտիկի կիպի, ախլէագճա տա օնտան ֆարգլը օլմաեաճաղը անլաշըլըեօրտու։

Ֆիլիբ, էֆէնտիսինին, օղլունուն գայրըլմասը իչին հէր այ վէրտիկի ագչէեի գըզգարընտաշընա կէօթիւրտիւկիւնտէ,

— Պու չօճուգ՝ թըպգը պապասը տըր, տիմէքտէ իտի։

Շուրաեը պէեան իտէլիմ քի, չօճուգ հէր նէ գատար

Բօլ ժէրարըն մախլուգու իտի իսէտէ, պու եօլտա թաստիգի ըէսմի թահթընտա պուլունմատըղընտան, հէնուզ լագապսըզ իտի։

Պու ատէմ, էմրի պասիրէթլէ հարէքէթ իտէր պիր քիմսէ օլուպ, միւսթագպէլէն հիչ պիր սուրէթլէ միւզտարըպ օլմագ իսթէմէտիկինտէն, պիր կիւն, խըզմէթքեարը Փիլիբ՝ Պէզուա-եա կիթտիքտէն սօնրա, քէնտիսի տէ մահէլլէնին բօլիս գօմիսէրի նէզտինէ պիլ ազիմէ, կիճէնին պիրինտէ, գաբուսունա պիր չօճուգ պըրագըլտըղընը, վէ քէնտիսի պու չօճուղու ալըպ, մէսարիֆինի պիղզաթ էօտէեէրէք պիւեիւթմէքտէ օլտուղունու, վէ պէլքի իլէրուտէ մուհապպէթինէ լաեըգ կէօրտիւկիւնտէ, ան ը քէնտիսինէ էվլատ տէյի ըէսմէն գապուլ իտէճէկինի պէեան իյլէտիկինտէ, բօլիս գօմիսէրի պէօյլէ պիր սախվէթ վէ հիւնի դարարտան տօլաեը մէրգուսու ֆէվգէլատէ մէտհ ու սէնա իյլէտի։

Բօլ ժէրար՝ օթուգ եաչընտա իքէն լէժիօն տ'Օնէօր նիշանընը հայիզ օլմուչ, զաեէթ վագարլը պիր քիմսէ օլմասըյլա, իթթիպարը ումումիեի գազանմըշ իտի։

Իմտի, քէնտիսինի թանըեանլար՝ ինսաֆըզ վէ վիճդանըզ պիր վալիտէնին թէրք իթտիկի պիր մասումու գապուլ իլէ գաեըրմագտա վէ պիւեիւթմէքտէ օլտուղունու իչիտինլէր,

— Նէ՛ ֆազիլէթլի քիմսէ... նէ՛ պիւեիւք ըուհ... պու կիպի ատէմլէր նատիր տիրլէր, տիմէքտէ իտիլէր։

Ֆիլ վագը, Բօլ ժէրար կիպի նիչէ վիճդանըզ վէ մէրհամէթսիզ քիմսէլէր վար տը ր քի, ըիաեէթ վէ թէվէճճիւհաթը ումումիեէեի գազանմըշլար տը ր։

Մուալլիմի մէրգում, պէշ սէնէ զարֆընտա պիր տէֆա պիլէ օղլունու կէօրմէտիկի միսիլլու, հիչ պիր տէֆա տախի պու չօճուգտան պահա իթմէմէք։

Անճագ Ֆիլիբ՝ բէտէր իլէ էվլատ արասընտա եագընլըգ վէ միւնասիպսէթ հուսուլինէ վասըթա օլարագ, հէր այ, գըզգարընտաչընըն պուլունտուղու քէօյէ կիտէր իտի։

Չօճուգ՝ կիւն պէ կիւն ղիեատէ ագըիլ, գուլնազ վէ չէյթանի պիր ֆիգըէ մալիք օլուպ, պէտէնէն տախի աչիքեար սուրէթտէ բէտէրինէ պէնզէմէքտէ իտի։

Պիր կիւն Ֆիլիք , գըզգարընտաչընա ,

— Մ. ժէրար՝ պու չօճուղուն քէնտի էվլատը օլտուղու. Ձու ինքեար կէլէմէզ. զիրա թըպգը քէնտի թաավիրի տիր , վէ ագլ ու ֆիքիրճէ օնտան ֆարգլը օլմաեաճագ տըր : Շու հալատէ , էֆէնտիմին, պու չօճուղու Բարիսէ կէթիրթմէմէսի՝ ագըլըսըզլըգ տըր . չիւնքի պիր կիւն քէնտիսի կիպի պիւեիւք պիր ալիմ օլաճաղընա չիւպհէմ հօգ տուր , տէտի :

Գըզգարընտաչը տա , - էօյլէ իսէ, պու չօճուղու պապասընա կէօթիւրմէք լազըմ տըր . պու սուրէթլէ եէքտիկէրինի թաընէապիլիրլէր , տէյի պէհան իյլէտի :

Ֆիլիք , գըզգարընտաչընըն մէզքիւր ֆիքրինի թաավիպ իտիպ , վէ պէշ սէնէտէն պէրու չօճուղուն նէզտինէ կիտիպ կէլմէքլէ , պունուն հագգընտա թէվէճճիւհիւ մախտուսու հասըլ օլմուշ օլտուղունտան , էվլատ իլէ բէտէր միեանընտա հուսուլը մուգարէնէթէ սայ իթմէք իւզրէ , չօճուղու էֆէնտիսի նէզտինէ կէօթիւրմէկէ գարար վէրմի . վէ կէրչի մէրգուճ թարաֆընտան չիտտէթլի պիր թէքտիր ու թազիր իշիտէճէկինի զանն իտիեօրտու իսէտ , պու պապատ եանըլըեօրտու . չիւնքի Բօլ՝ չօճուղու կէօրիւնճէ , անըն ֆէվգէլատէ քէնտի թաավիրինէ պէնզէմէսինէ միւթէհայիր գալտըղը կիպի , պիրտէն պիրէ տէ գալըպինտէ պիր հիսսի մախտուս հասըլ օլարագ , օ կիւնէ տէկին թահդիր իթտիկի պու մախլուգտան այրըլմագ իսթէմէեէրէք , թա իրթէսի կիւնտէն անըն թալիմ ու թէրպիեէսինէ մուպաշըրէթ իյլէտի :

Չաթէն չօճուգ՝ սահիպ ֆէթանէթ օլմասըյլա , էօյլէ պիր մահիլի հօճանընտա թահթը նէզարէթինտէ թալիմ ու թէրպիեէ օլունմասը սաեէսինտէ, աղ վագըթտա չայեանը հայրէթ սուրէթտէ քէսպի թէրագգը իթտիկի միսթաղնիթի պէհան տըր:

Ոն տէօրթ եաշընտա պուլունտուղու զէման , վալանթինին օղլու , քէնտիսինտէն պէշ ալթը եաշ զիեատէ պիւեիւք պուլունան մէքթէպ չակիրտանընտան զիեատէ միւքէմմէլ մալիւմաթ քէսպ իթտի :

Բօլ ժէրար՝ սինին րիւշտէ պալիգ օլտուղունտա , իլէրուտէ քէնտիսինէ էվլատ գայտ իթտիրմէք իւզրէ, օն տէօրթ եաշընտա իքէն , պու չօճուղա քէնտի իսմինի հասը իյլէտի :

14

Եիկիրմի եաշընա մուվասըլէթինտէ, Շարլ ժէրար տօգուղ լիսանտան թէքէլլիւֆ իտիպ, իլմի րիեազի վէ ճէպրտէ ղաեէթ մահիր իտի, ֆագաթի պէտխուլլարը տա կիւնտէն կիւնէ արթմագտա իտի։

Անճագ պաթպասը՝ պիր թարաֆտան քէնտի մէշաղիլինէ տալմըշտ վէ տիկէր թարաֆտան աէրպէսթ ախլէագ թարաֆկիրի պուլունմուշ օլտուղունտան, օղլունուն խուսուսի էօմրիւնիւ ասլա տիւշիւնմէզ, վէ տէրս սաաթլարընտանմաատա, հէր վագըթ անը աերպէսթ պըրագըր իտի։

Պու ատէմին աերվէթի զաթիեէսի ղաեէթ մատուտ օլմագլա պէրաբէր, եիկիրմի սէնէտէն պէրու տէվամ իթտիկի մուալլիմլիկի, վէ թէէլիֆ իթտիկի պիր խայլի ասար սաեէսինտէ խայլիճէ իսթիֆատէ իտիպ, պինաբէրին օղլունուն էյլէնճէլէրի իչին մահիյեէ պիր մէպլաղ թախսիս իյլէմիշ իտի։

Պիր տիկէրի իչին պու թախսիսաթ քեաֆի վէ վաֆի սաեըլապիլիր իքէն, Շարլ իչին բէք ճիւզի իտի։ Մէրգումմ, թապէն ղաեէթ գավի իւլ պիւնեէ օլմասըյլա, պալօլարա, կիճէ լոգանթալարընա, գումարխանէլէրէ կիթմէքտէն, վէ ախլէագը պօզուգ օլան հէր սընըֆ մախլուգլար իլէ վագըթ կէչիրմէքտէն տուր օլմազ իտի։

Պու ճահիլին իշլու ինթիզամընըզ էօմրիւ, եաշընըզ ֆիլիբին մալիւմիւ օլուպ, պու խըզմէթքեար իսէ, մէրգումու օլ գաատար սէվէր իտի քի, մէրգումուն սուի ախլէագընը բէտերինտէն կիզլէմէեէ սայ իտէր իտի։ Զիրա Բօլ ժէրար, քէնտի ախլէագը նէ գատար մէզմում օլսա, օղլունուն խայը ու մէնֆաաթընը տիւշիւնմէքլէ, անըն, օ տէրէճէ սուի մէսլէքտէ տէվամընա միւսաատէ իթմէեէճէկի տէրքեար իտի։

Ֆիլիբ էօլտիւ, վէ Շարլ՝ պու սէպէպլէ ղաեէթ օրգըլտը։ Զիւնքի մէրգում իխթիեար խըզմէթքեար՝ քէնտի թասարրուֆույլա թօքլամընը օլտուղու պիր մըգտար ագչէտէն, էր եա

կիճ թահսիլ իտէպիլէճէկինի իւմիտ իտէրէք, չօգ տէֆա, մէր-գում տէլիգանլըեա, մուզաիգա զէմանլարընտա նագտէն եար-տըմ իտէր իտի։ Հալ պու քի Ֆիլիբին եէրինէ կէլէն խըզմէթ-քեար՝ օ եօլտա հարէքէթ իթմէտիկինտէն, Շարլ՝ միւշքիլ պիր վազիեէթտէ գալտը։ Իմտի, քէնտիսինի թօբլամագ լազըմ ի-տի իսէ տէ, գումարտա պիր գաչ քէրրէ իգպալինին եավէր օլմասը, մէսլէքի մալիւմինտէն քեամիլէն չէքիլմէսինէ մանի օլ-տու։

Պու արալըգտա, Բօլ Ժէրար, պիր կիւն էվլատընա, նէ՛ եաբմագ ֆիքրինտէ օլտուզունու, վէ քէնտիսի իչին նէ՛ մէսլէք իխթիեար իտէճէկինի սիւալ իթտի։

Շարլ՝ պու սիւալի իշիթտիկինտէ, ազիմ պիր էնտիշէ հիսս իյլէտի։

Թէմամիյլէ միւսթագիլ պիր էօմրիւն էյլէնճէլէրինի նա՛-սըլ թէրք իտէպիլիր իտի. զիրա մունթազամ պիր վազիեէթին՝ հէր նէ տախի օլսա, զէվգ ու ճիւմպիւշլէրինէ մանի օլաճաղը թապիի իտի։

Շէօյլէ քի ամիրլէրինին մէթալիպաթընա իթաաթ իթմէք, վէ մուայեէն պիր վագըթտա խըտմէթի պաշընտա պուլունմագ վէ պիր եազըխանէ գարշըսընտա ագշամա գատար օթուրուպ չալըշմագ լազըմ օլուպ, պու հալլէր՝ մունթազամ պիր մէվ-գը վէ վազիեէթ ինթիխապը խուսուսընտա քէնտիսինտէ թա-պիի պիր նէֆրէթ հասըլ իթմէքտէ իտիլէր։

Բօլ Ժէրար՝ օղլունուն թէրէտտիւտիւնիւ կէօրիւպ, ֆա-գաթ էսպապը հագըգիեէսինի անլաեամաեարագ,

— Պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի, սէնին խուսուսի պիր իսթիտատըն եօգ տուր. իմտի, մատէմ քի հիչ պիր թարաֆա մէյլ իտէմէեօրսուն, սանա պանգատա միւսթախտէմ օլմագ-լըղը իխթար իտէրիմ։ Տօսթլարըմտան պիր պանքէր սէնի նէզ-տինէ գապուլ իտէճէկինտէն, վէ սանաաթըն էսրարընը սանա էօյրէթէճէկինտէն, մալիւմաթ վէ տիրաեէթին իլէ բարլագ պիր միւսթագպէլէ նայիլ օլմագլըգ՝ մահզա սէնին էլինտէ տիմէք տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Շարլ՝ բէտէրինին արզուսունա ճիւզի մուխալիֆէթ իթտի-կինտէ, թախսիսաթընըն գաթթ վէ լաղվ օլունաճաղընա իս-

քեաթ օլմուշ օլմաղլէ, թէքլիֆի մէզքիւրու գապուլ իթտի, վէ զաթէն պանգատա իսթիխտամ օլունմագլըգ բէք տէ միզաճընա ղայրը մուվաֆըգ կէլմէտիկինտէն, բէտէրինին տօսթու օլուպ, Բարիսին միւթէպէր պանքէրլէրինտէն պուլունան զաթըն նէզտինտէ, հէմ ումուրը մուհասէպէեէ, հէմ տախի մուխապէրաթը խարիճիէեէ մէմուր թայեին գըլընտը։

Իւչ այ սօնրա, Շարլ, պանգանըն է՛ն պիւեիւք մէմուրլարընա թէֆէվվիւգ իտիպ, էֆէնտիսի, քէնտիսինի մէտհ ու սէնա իթմէքտէն տուր օլամամագտա իտի։

Պու հալը ճէտիտ՝ Շարլ Ժէրար իչին ղաեէթ մուճիպի խօշնուտի իտի իսէտէ, տայիմա ագչէ կէօրմէսի վէ ագչէ մուամէլաթընտա պուլունմասը՝ տէրքեար օլան ախլէագընա սուի թէէսսիր իտէպիլիր իտի։ Ֆիլվագը, սապահտան ագշամա գատար պանգա դայմէլէրի բաքէթլէրինին վէ ալթուն մէսքիւքեաթ չըգընլարընը թօբլանտըգլարը մահէլլտէ եաշամագլա, մէրգում տէլիգանլը՝ օլ անէ տէկին մէճհուլու օլան ղարիպ պիր հիսսէ թապի օլտու։ Շէօյլէ քի, հիչ պիր մանի վէ միւշքիլէ թէսատիւֆ իթմէքսիզին, պիլ ճիւմլէ հավվասը նէֆսանիեէսինի մէմնուն իտէպիլմէք իչին, աչգէեէ վէ քէսրէթլի ագչէեէ մալիք օլմագլըգ արզուսու զիհնինի իսթիլա իլէտի։

Պինապէրին օլ վագըթտան, հաեաթընը մագսէտի, թիւքէնմէզ պիր սէրվէթէ մալիք օլմագտան իպարէթ օլուպ, ֆիքրի, եալընըզ պու մագսէտլէ իշթիղալ իթմէկէ պաշլատը։

Իշպու սէրվէթ արզուսիյլէ ախլէագը կիւնտէն կիւնէ պօզուլտուղու սըրատա, մէրգում, վագաա կիւնտիւզլէրի էմսալինէ իպրէթ օլաճագ պիր թարզտա չալըշըր իտի իսէ տէ, կիճէլէրի էօմրիւնիւ ֆիսք ու ֆիճուր իչինտէ կէչիրիր, է՛ն ատի տօլանտըրըճըլար, վէ ախլէագը պօզուգ գատընլար վէ սայիրէ իլէ եաշար իտի։

Թապիաթիյլէ գումարա տա տէվամ իտիպ, անճագ պախթը եավէր օլմատըղընտան, հէման հէր կիճէ ղայպ իտէր իտի։ Շու հալտէ, պանգատան ալտըղը մաաշ վէ բէտէրինին վէրտիկի թախսիսաթ, կէօլ իչինտէ պիր տամլա սու գապիլինտէն օլտուղունտան, պէօյլէ եաբմագ լազըմ իտի։

Մէրգումուն, պու սըրատա ֆիիլի սիրգաթա միւթէճասըր

օլտուղունու պէեան իտէր իսէք, ախլէագը մալիւմ պուլունտուղու ճիհէթլէ, մուճիպի թէաճճիւպ պիր սէօզ սէօյլէմիշ օլմաեըղ։

Պու սիրգաթ իսէ, չու եօլտա վուգու պուլտու, ղայպուպէթտէ օլան պիր քեաթիպին մէմուրիեէթինէ վէքեալէթէն թայինին գըլընտըղընտան, սանտըգտան պիր տէմէթ պանգոնօթ սիրգաթ իթտի, վէ պու սիրգաթը կիզլէմէք իւմիտիյլէ, սանտըգ տէֆթէրինէ զահմ պիր մէպլաղ կէչիրտի։

Հալ պու քի սիրգաթըն միւթէճասըրը՝ տէֆթէրլէ մէգքիւը գայտը իտէն օլտուղու տէրքեար, վէ պունու գայտ իտէն տէ Շարլ իտուկի մալիւմ օլմասըյլա, ֆիլի սիրգաթ անլաշըլտը։

Պանքէր, Շարլըեը ֆէվգէլատէ սեվտիկի, վէ օ կիւնէ տէկին հագգընտա րիաեէթ վէ հիւրմէթի քեամիլէսի պուլունտուղու ճիհէթլէ, վագըյայը մէգքիւրէտէն տօլաեը իզհարը հայրէթ վէ թէաճճիւպ իյլէտի։

Անճագ, եիկիրմի սէննէտէն պէրու մուհիպպի ազիզի պուլունան Բօլ ժէրար հագգընտա րաեէթ վէ թէվէճճիւհիւնտէն նաչի մէրգուման պիր լէքէ կէթիրմէք, վէ պիր ֆազիլէթ ու համիյեէթի ալիեէ իլէ եիկիրմի սէննէ մուգատտէմ ազագտան ալընըպ պիւեիւթիւլմիշ պիր էվլատը մանէն էօլտիւրմէք իսթէմէտիկինտէն, սարիդի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէքտէն կերի տուրտու։

Շուրաեը իլավէթէն պէեան իտէլիմ քի, Բօլ ժէրարըն եիկիրմի սէննէ մուգատտէմ չըգարտըղը րիվաեէթ հագգընտա քիմէնէ չիւպհէ իթմէեիպ, պունուն սահիհլիկինէ ումումէն իննանըլմըշ իտի։

Իմտի, պանքէր, կիտիպ տօսթունու պուլարագ, էօեէ էվլատընըն իրթիքեապ իթտիկի թէօհմէթի քէմալը իհթիեաթ իւզրէ հիքեաեէ իթտի, լաքին Բօլ՝ խապէրի մէգքիւրտէն օլ գատար միւթէէսիր օլտու քի, պէյնինտէ իւֆիւնէթի հասըլ օլտու, վէ Շարլ ժէրար՝ պանգատան թարտ օլունմասը իւզերինէ, բէտէրի խանէսինէ ավտէթինտէ, մէրգուման, թէսլիմի րուհ իթմէք հալինտէ պուլտու։

Վալանթին, սուի գաստ իճրասընա գարար վէրտիկի զէ-

ման, այչագճա քէնտիսինի թէրք իթմիշ օլան շախսը լանէթլէ-տիկի կիպի, պու շախս տա, պիզզաթ քէնտի ֆիիլի մէքրուհը-նըն հաեաթտա պուլունան նէթիճէսինտէն միւթէէսսիր օլարագ, քէնտի օղլունու լանէթլէեէրէք, թէսլիմի բուհ իյլէտի։

Հալ պու քի Շարլ՝ էսասէն քէնտի հագգընտա խայրխահ պուլունմուշ վէ մուհապպէթ կէօսթէրմիշ օլան շախսըն ճէնա-զէսի գարշըսընտա,

— Պունտան պէօյլէ սէրպէսթիմ. հարաքեաթ ու էֆա-լըմը մէննէ քիմսէնին հագգը եօգ տուր, տէյի միւչահազա իթտի։

Միւթէվէֆա՝ ագտէմճէ եաբմըշ օլտուղու պիր վասիեէթ-նամէ իլէ, էլլի պին ֆրանգ միդտարընտա պուլունան թէքմիլ սէրվէթինի օղլունա պըրագմըշ օլուպ, Շարլ Ժէրար՝ պու բա-րաեա միւթէսարրըֆ օլտուգտան սօնրա, պանդատաքի ճիւն-հասընըն ֆաշ օլունմաեաճաղընա էմին օլմագլա պէրապէր, մուվագգաթէն օլսուն Բարիսի թէրք իթմէկի տիւշիւնիւպ, Ին-կիլթէրրաեա կիթտի, վէ օրատա քէնտիսինին խօշլանտըղը եօլ-տա էօմրէ պաշլատը։ Շէօյլէ քի, ագչէճէ մուզաիգա չէքմէ-տիկի էճիլտէն, Լօնտրանըն է՛ն ատի մահէլլէրինէ կիրիպ չըգ-մագտան, վէ պիրլիքտէ հարէքէթ իթմէկի թէնսիպ իթտիկի քեաֆֆէյի հաշարիլէր իլէ իւլֆէթ վէ միւնասիպէթ իթմէք-տէն պիր ան կէրի տուրմատը։

Մէզքիւր էլլի պին ֆրանգ, պիր գաչ այ գատար տէվամ իտիպ, կիւնիւն պիրինտէ քէսէսի պօշանընճա, Շարլ՝ պազը լիսան տէրսի վէրմէկէ պաշլաեըպ, պու սուրէթլէ կիւնտիւզլէ-րի իթտիկի քեարը, կիճէլէրի մէյխանէլէրտէ վէ սայիր ատի մահէլլէրտէ սարֆ իթմէքտէ իտի։

Մէրգումուն շակիրտլէրի թէտրիճէն արթարագ, ազ վա-գըթտա ասըլզատէկեանտան օլան ֆամիլեալարըն խանէլէրինէ կիրիպ չըգմագլա, տիրաեէթ ու մալիւմաթը հագգընտա պուն-լարըն հայրէթինի ճէլպ իթտի։

Էկէր Շարլ Ժէրար՝ նամուսույլա զէնկին օլմագ իսթէսէ ի-տի, իւլումու սաեէսինտէ պու արզուսունա նայիլ օլապիլիր ի-տի։ Լաքին քէնտիսի, ախլէագ պօղուգլուղու եօլունտա տէ-վամը հարէքէթի թէրճիհ իթմէքլէ, Լօնտրանըն է՛ն մէշհուր

խըրսըզ գումբանեալարը բէյիսլէրի իլէ միւնասիպէթ բէյտա-
իթտի, վէ պունլար իսէ, Շարլ Ժէրարըն քէնտիլէրի իչին գըյ-
մէթտար պիր մուխպիր օլաճաղընը տէրք իթտիքլէրինտէն,
աշըրաճագլարը նագտ վէ մալլէրտէն քէնտիսինէ պիւեիւք պիր
հիսսէ չըգարմաեը վատ իտէրէք, իւլֆէթ իթտիկի խանէլէրէ
տայիր քէնտիսինտէն իգթիզա իտէն մալիւմաթը ալմաեա պաշ-
լատըլար։

Մէրգում, ֆիիլի ճինաեէթ թալիմ ու թէրպիեէսինէ Բա-
րիստէ պաշլաեըպ, Լօնտրատա տախի իքմալէ էրտիրմէկէ չա-
լըշտը, վէ Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի նամ մէշհուր խըրսըզլարը
շէհրի մէզքիւրտէ թանըտը։

Շարլ՝ Լօնտրաեա կէլէլի պիր սէնէ գատար կէչմիշ իքէն,
եիկիրմի իւչ եաշընտա օլտուղու զէման, չօճուգլարընա Ֆրան-
սըզ վէ Ինկիլիզ լիսանլարը տէրսի վիրմէքտէ օլտուղու պիր
լորտուն թավսիեէսիյլէ, Ճօն Մօրթիմէրին Լօնտրատաքի իտա-
րէխանէսի միւտիրի Ժօրժ Սթանլէյին մախտումունա տախի
տէրս վիրմէկէ տավէթ օլունտու։

Ժօրժ՝ չօգ տէֆա օղլունուն հօճասըյլա կէօրիւշմէքլէ, ա-
նըն տիրաեէթ, ֆէթանէթ վէ մալիւմաթը միւքէմմէլէսինի
թագտիր իթտի, վէ մէրգումուն պիրինճի տէրէճէտէ մուհասիպ
վէ էլսինէյի միւխթէլիֆէեէ աշնա օլտուղունա իսքեաթ օլարագ,
միւտիրի օլտուղու պանգաեա մէմուր թայեին իտիլտիկի թագ-
տիրտէ, պանգաճա միւֆիտ օլաճաղընը անլաեարագ, քէնտի-
սինէ, ումուրը թահրիրիեէ միւտիրիեէթինի թէքլիֆ իթտի, վէ
Շարլ՝ մէմուրիեէթի մէզքիւրէնին, քէնտիսի իչին, հալէն վէ իս-
թիգպալէն մուհիմմ պիր վազիեէթ իթա իտէպիլէճէկինի
տէրքլէ, թէքլիֆի մէզպուրէ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրտի։

Պու սաեէտէ Շարլ, Վիէօ-Լօնտր թէսմիեէ օլունան խըրսըզ-
լար ֆըրգասընըն շէրիքլէրինէ եարտըմ իթմէկէ տահա զիեա-
տէ միւսայիտ պիր մէվգը իհրազ իտիպ, անճագ քէնտի թարիֆի
իւզէրինէ իճրա օլունաճագ սիրգաթլարըն թէմէթթիւիւնտէն
քէնտիսի իչին զիեատէ հիսսէ չըգարըլմասը գարարլաշտըրըլտը։

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ, Շարլ, մահիր պիր ատէմ օլուպ,
ֆէվգէլատէ պիր տիգգաթ ու իթինա իլէ քէնտի մէնաֆիի
շախսիեէսինի կէօզէտիր իտի։

15

Պիր կիւն Ուիլ Սգօթ իչէ Թրիլպի՝ պիր կիճէ թէչէպպիւ-սիւնտէն ֆիրար իտէրլէրքէն, թէրթիպլէրի միւքէմմէլ օլմատը-ղը իչին, զապըթա թարաֆընտան տէրտէօթ իտիլտիքլէրինտէն, Շարլ ժէրար ազիմ պիր գօրգու վէ տէհչէթէ տիւչար օլտու։ Ջիրա էկէր պու ատէմլէր, քէնտիսինի հիւքիւմէթէ ղամմազ-լասաչար իտի, իչի պիթմիչ իտի, Իմտի, պուննլար թարաֆըն-տան ղամմազլանմամագ իչին, քէնտիլէրինի գուրթարմաեր տիւչիւնմէեէ պաչլատը իսէ տէ, պիր չարէ պուլամաեարագ՝ հալը եէյիս ֆիքրինի իսթիչա իթտի, վէ պիր կիւն ավինէ-սինտէն պիրի քէնտիսինէ մահրէմանէ պիր մէքթուպ կէթէրտի։

Պու մէքթուպտա, Ուիլ Սգօթ, մէվգուֆ օլտուդլարը հապսխանէնին պաշ կարտիանը ըրշվէթի սէվտիկինտէն, մըր-գումա պին ինկիլիզ լիրասը վէրիլտիկինտէ, ֆիրար իտէպիլէ-ճէքլէրինի պիլտիրտիկինտէն, ժէրար՝ պիր տագըգա պիլէ թէ-րէտտիւտ իթմէտի, վէ պանգատան չալընան մէպլաղատան տօ-լաեը, տիկէր քեաֆֆէի մէմուրլարըն իթհամ իտիլմէսի գապիլ օլուպ, ֆագաթ քէնտիսինին հէտէֆի իթհամաթ օլմաեաճաղը-նա թէէմին օլարագ, արգատաչլարընըն սէլամէթի իչին լազըմ կէլէն պանգնօթլարը՝ ժօրժ Սթանլէյին խուսուսի ատնտըղըն-տան աչըրարագ, իչար օլունան վասըթա իչէ մահէլլինէ կէօն-տէրտի։

Անճագ օն պէչ կիւն գատար արգատաչլարընտան հիչ պիր խապէր ղուհուր իթմէմէքլէ, էնտիչէյի ազիմէեէ կիրիֆթար օլտու իսէ տէ, օն ալթընճը կիւն, Բարիատէն աթիտէքի մէք-թուպու ախզ էյլէտի։

«Ուչան գուչլար՝ գաֆիլէլէրինի աչմըչ օլան սախավէթլի էլի ատլա ունուԹմաեաճագլար տըր, վէ թէչէքքիւր վէ ու-պուտիյեէթլէրինի իրաեէ իթմէք իչին տախի վէսիլէ արամագ-տա տըրլար։

«Էկէր պու տօսթ, կիւնիւն պիրինտէ քէնտիլէրինէ միւհ-

թաճ օլուր իսէ , Բարիստէ Բօնթիէօ սօգաղընտա վագը Գէր՛ըզը Նի-Վէյօլ- եվէ կէլսին : Պու էվէ կիրմէք իչին « Վէյօ-Լ՛ոպրընը Նէօր-Վէ+ Է՛ՆԷչՀ՛ » տիմէք քէաֆիր տիր :

« Ո գուշլարը հէր վագըթ օրատա պուլապիլիր : »

Պու մէքթուպտա հիչ պիր իմզա պուլունմամագտա իսի իսէտէ , մէալինտէն , հանկը Թարաֆտան եազըլմըշ օլտուղուրանա անլաշըլըրդը ճիհէթլէ , Շարլ Ժէրար՝ սայքի իւզէրինտէն աղըր պիր եիւք գալտըրըլմըշճասընա ֆէրահիյեէթ հիսս իլէ , սէրպէսթճէ նէֆէս ալտը :

Պիր միւտէթ սօնրա , մէրգում , պաղը հիսապլարըն թէսվիեէսի զրմընտա , Ժօրժ Սթանլէյ Թարաֆընտան Բարիսէ կէօնտէրիլտիկինտէն , պու սէյեահաթտան պիլ իսթիֆատէ , Բօնթէօ սօգաղընա պիլ ադիմէ , օլ էանատէ իչէրի սըրասընտա ճէրէեեան իտէն Ուիլ վէ Թրիլպի իլէ պուլուշտուղունտա , մէրգումլար , քէնտի չիւքրանիեէթ վէ սատագաթլարընը պուտօսթ վէ արգատաշլարընա թէճահիտ իթտիլէր :

Իչպու միւլագաթ իւզէրինէ արատան իւչ սէնէ գատար վագըթ կէչտի :

Մէգքիւր իւչ սէնէ խիթամընտա , մէրգուման իչի Ինկիլիզ խըրսըզլարըն քէսատ վէ մուզահիգա հալինտէ օլտուգլարը , վէ Շարլ Ժէրարըն , եահօտ տահա տօղրուտու Արնօլտ Տէգվինէրընն Բաֆիսէ կէլմէսի սէպէպի օգուեանլարըմզճա մալիւմ տիւր :

Արնօլտուն՝ արգատաշը Ուիլ Սգօթտան մուֆարագաթընտան սօնրա , խանէսինէ պիլ մուվասըլէ եագթաղընա եահտըղընը պէեան իթմիշ իտիք :

Մէրգում , սապահըն ալաֆրանկա թամ եէտիսինտէ , ազ պիր զէման ուեումունէ օլմագլա պէրապէր , ուեանընշ , եագթաղընտան գալգտը , վէ տէրհալ էլպիսէսինի կիեինիպ , եէտինէ տէ պիր միգտար ագչէ ալարագ , էվտէն տիշարը չըգտը , վէ պիր արապաեա օթուրուպ , պիր խայլի մաղազալարա աղիմէթլէ , պունլարտան հաղըր էլպիսէլէր , պէեազ չամաչըրլար , գօգուեա միւթէալլիք պագը չէ յլէր , վէ թէաթրօլարա մահսուս սաչ , սագալ վէ սայիրէ սաթըն ալտը , վէ իքի սաաթ զայպուպէթտէն սննրա , եինէ արապասընա րաքիպէն , խանէսինէ

ավաՀՀԹ իՀտի, վՀ սաՀԹըն ալտըղը էշՀաՀը, մատամ Բիլուա-
նըն Հապտաքմըչչա քէօչկոտ ՀԷրլէշտիրտի։

Գաբուճու դարընըն տիշարը չըգմաաընտան սօնրա, Շարլ
ժէրար՝ տայիրէսինին սիւրկիւլէրինի իշէրտէն վազ իտիպ, Հա-
թագ օտաաընտա պուլունան վՀ էլպիսէլէրինին մուհաֆաղա-
սընա մախսուս օլան էնլի պիր տօլապա ասըլաճագ էլպիսէլէ-
րինի ատտը, վՀ պունլարըն իչինտէն, թէաթրօլարտա էսկի
ղէման ինկիլիզլէրինէ մախսուս օլան պիր թագըմ էսվապը պիլ
ինԹիՀապ, էվվէլճէ սայլարընը վՀ սագալընը պու գըՀաճԹէ-
Թէ թաԹապիդ իտէրէք, մեգքիւր թագըմը կիՀինտի, վՀ պիննճէ
ատ հէյան օն սենէ պիՀատէ միւսինն կէօրիւնտիւկիւ Հալտէ չ
քէօչկիւն՝ Ոօսմաընչէ պուլվարընա նազըր օլան պաղչէ գաքու-
առնտան տիշարը չըգտը։ ՎՀ պուլտուղու պիր արապաՀա
պինեճէկի սըրտատա, արապաճը՝ պախչէ մէմուլիչէ, քէմալը
հիւրմէԹ իւզրէ ՀէրԹ գատար էյլէրէք,

— Միւօ՛րտ, նէ՞րէեէ կիԹմէք արզուսինտէսինիզ, տէյի
սիւալ իԹտի։

Աընօլտ՝ կիԹմէք իսԹէտիկի մահէլլի արապաճընէա թա-
րիֆ իԹտիկինտէ, արապաճը՝ կէչէճէկի մահէլլ եօլլարընըն
միւչքիլաԹընտան պահալա, պախչէ իսԹէտի, ՎՀ Աընօլտ տա-
խի պու պաբատէ վատ իԹմէքչէ, արապա եօչա չըգտը։

Մէրգումըն կիտէճէք ՀէրԹ, պիր կիւն էվվէլ Ուվլ ՈգօԹ-
թուն պէՀան իԹտիկի հէմ լօգանԹա վՀ հէմ մէչիտնէ ՀօջուպԹ,
պիր պլԹ գՀԹ իլէ պիր տէ իւսԹ գաԹտան միւբէԹԹէպ իտի։
Տիվաղլարը պէՀաչ պատանդ օլունմուչ իտի իսէ տէ, պիւեիւք
գըսմը՝ Աընտրէ ժիլ նամ րէսսամընն նէչչ իԹտիկի Լիւնվէ էչլիբա
իտինտէքի զաղէԹալարընտան ալընմըչ պօՀալը բէկիմլէր իլէ
գաբլը օլտուղու կիպի, տիկէր պաղը րէսսամլարըն հիւնէրլէրի
տախի պուլունմագտա իտի։

Պունլարտան պաչլըճասը՝ մեչիտնէնին գաբուսու իւզէրին-
տէ Օ ԼԱԲԼԷՆ Ա, ժիլ իպարէսինի հավի օլան Թաասիր օլուպ,
ասըլ իտմի Մա Գամբանեը իտի իսէ տէ, բէՀ չօգլար նէզաՀինտէ
մեգքիւր նամ իլէ Թանըլմըչ իտի։ Թաասիրին իրաէէ իԹտիկի
մենզարէ՝ պաչընա պէչ գաԹլը պիր չապգա գօյմուչ պիր Թաա-
չանըն պիր բէնճէրէ իւզէրինէ սըչրամապընտան, վՀ սաղ աեա-

ղըվչա պիր չամբանեա չիշէսի գաբաղընը աչմաեա չալըշարագ, պու գաբաղըն պաղթէթէն բաթլամասընտան իպարէթ իտի։

Բէսսամ՝ իշպու թասվիրին պլթընա իմզա մագամընտա «Ո ԼՍ.ԲԷՆ (1) Ա. ԺԻԼ» քէլիմէլէրինի եազմըշ, վէ պու թասպիր խոշ օլագուդու կիպի, բէսսամ տա մասրուֆ օլտուղունտան, մէյհանէնէն պու նամ իլէ եատ իտիլմէթի պունտան նէշէթ իթմիշ իտի։

Լօգանթաանըն սալօնու իսե, «Գոթելէբէն ըսամ սալնա» նամըլյա եատ օլունուպ, կէրչի պու նամ, զահիրէն չայեանը նէֆրէթ իտի ինէ տէ, հագըդէթտէ էօյլէ տէյիլ իտի։

Ալէլ ումում Հաֆիթատա իքի տէֆա օ մահէլլտէ թէճէմմիս իտէնլէր կէնճ բէսսամ վէ մուզիգաճըլար օլուպ, պունլար քէնտի մաշուքէլէրիյլէ Մօնմարթր թէբէլէրինէ կիտերլէր, վէ բէվօլվէր իլէ թէլէֆի իթտիքլէրի թավչանլարը, մէգքիւր մէյհանէ վէ լօգանթատա բիչիրթիպ եէրլէր իտի։ Պու աէպեպլէ, սէգքիւր չալօնուն իտմինէ, «Գոթելէբէն ըսամ սալնա» տէնիլմիշ իտի։

16

Լօգանթաանըն պաղչէսինտէ, եազըն աղաճլար պլթընտա սուֆրալար գուրուլտուղունտան, չօգալաը թատամ իթմէք իչին օրատա կիտերլէր իտի։

Պու մահէլլէ կիրտիկիմիզ էանատէ, օն պէշ եաշընտա պիր չօճուգ, սալօնուն պիր քէօշէսինտէ օթուրմուշ օլուպ, գահվալթը օլարագ գարշըսընտա պիր աղ էքմէք, բէֆնէր վէ պիր գատէհ չարատա պուլունուեօր իտի։ Տէսթիկեահըն էօնիւնտէ տէ աեագտա օլարագ, իքի քիչի տուրուեօրտու։ Պունլար տահի Ուիք Սագօթ վէ Թրիլպի իտիլէր։

Պիրինճիսի մալիմ տիւր։ Արգատաշը օլան իքինճիսինէ կէլինճէ, օթուզ օթրեզ իքի չաղլաբընտա, օրթա պօյու վէ

(1) Լաբէն՝ ֆրանսըզճա թաւշան մանէսընտա տըր։

գավի իւլ պիւնեէ պիր ատէմ օլուպ, էլպիսէսի տէ, Ուիլ Սգօթուն էլպիսէսինտէն էսկի իտի։

Լօգանթաճը, հէնուզ կէլմիշ օլան իքի քիշիեի սուրէթի տօսթանէտէ գապուլ իլէ,

— Վա՛յ, Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսի միւսիւլէրի, հա՞նկը րիւզկեար սիզի պուրաեա աթտը։ Չօգտան պէրու կէօզիւքմէեօր իտինիզ, տէտի։

Թրիլպի. — (Ղաեէթ ֆասիհանէ ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իտէրէք.) Հագգընըզ վար. ֆագաթ նէ՞ չարէ, ճանպազխանէտէ պօշ վագթըմըզ ասլա եօգ տուր։ Կիւնտիւզլէրի բրօվա, կէճէլէրի տէ լուպիեաթլա մէշղուլուզ։ Պունտան պաշգա, ճանպազխանէտէն պուրաեա գատար կէլմէք իչին եարըմ սաաթ լազըմ տըր։

Պու արա սալօնուն քէօշէսինտէ օթուրմուշ օլտուղունու զիքր իթտիկիմիզ տէլիգանլը,

— Միւսիւ Թրիլպի, իլք տէֆա իճրա իտիլէճէք բանթօմիմատա սիզ տէ օյնաեաճա՞գ մըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ուիլ Սգօթ վէ արգատաշը արգալարընա տէօնտիւլէր։

Թրիլպի. — Եահո՛ւ, սէն պէնի թանըեօ՞րմուսուն։

Տէլիգանլը. — Սիզի թանըմագտա սէօ՞զ միւ. հաֆթատա իքի տէֆա Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինէ կէլիրիմ։ Հէր շէյտէն վազ կէչէրիմ, Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէն վազ կէչմէմ։ Հէլէ միւսիւ Թրիլպի, սիզի այը տէրիսիյլէ կէօրտիւկիւմտէ, կիւլմէքտէն քէնտիմի ալամամ։

Թրիլպի. (Խօշլանարագ.) Սահիհ տիր քի, պէն այըճըլըգ րօլունու բէք կիւզէլ իճրա իտէրիմ։ Սէօզլէրիմ, հէբ կիւլտիւրիւճիւ տիւր։

Տէլիգանլը. — Սիզտէ, միւսիւ Ուիլ Սգօթ, արգատաշընըզտան կէրի գալմամագտասընըզ։

Սգօթ. — Վա՛յ, պէնի՞ տէ մի թանըեօրսուն։

Տէլիգանլը. — Աճայի՛պ, միւսիւ Թրիլպինին է՛ն ազիզ արգատաշը տէյի՞լմիսինիզ։ Պէն, մահէլլէնին տէլիգանլըլարընտանըմ, վէ Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինին միւշթէրիսիեիմ։

Լօգանթաճը. — Էյի ամմա, պու սէօզլէրտէն պանա պիր քեար եօգ տուր. շիմտի նէ՞ իսթէեօր իսէնիզ, անը սէօյլէեին։

Սգօթ . – Շիմտիլիք պիզէ պիրեր վէրմութ վէր . ասնրա իգ-
թիզա իտէն թալիմաթը իթա իտէրիզ :

Լօգանթաճը . – Տիմէք թաամ իտէճէքսինիզ :

Սգօթ . – Էվվէթ , իւչ քիչիլիք թաամ իսթէրիզ , ֆագաթ
միւքէմմէլ թաամ օլմալը : Րիֆագաթըմըզտա Ամէրիգա ճան-
պազխանէլէրինտէն պիրինին պիր տիրէքթօրու պուլունաճագ
տըր : Պու զաթ , պիզի Ամէրիգաեա կէօթիւրմէք իչին պիզիմլէ
մուխապէրէ իթմէքտէ տիր :

Լօգանթաճը . – Էօյլէ իսէ , իլք տէֆա սիզէ , լօգանթա-
մըն մէչհուր թաամը օլան թավշան քէպապը վէրէեիմ :

Լաքիլ Թրիլպի վէ Սգօթ՝ լօգանթաճընըն մէտհ իթտի-
կի թաամլարը պէեէնմէեէրէք , Սգօթ , պիր թէպէչիր վէ պիր
եազը թաշը ալարագ , իսիմլէրինի զիքր իլէ , պիր թագըմ նէ-
ֆիս թաամ , մէյվէ վէ սայիրէեի եազըրզընտան , պէեան իթ-
տիկիմիզ տէլիգանլը ,

— Պու նէ՞ , սիզ ատէթա իչթիհա աչաճագ չէյլէր ըսմար-
լաեօրսունուզ : Մութլագա Ֆէրնանտօտա սիզին մէնֆաաթընը-
զա պիր լուպիեաթ իճրա իտիլմիչ օլմալը , տէտի :

Սգօթ . – (Թէպէսսիւմլէ .) Պէյքի :

Տէլիգանլը . – Էօյլէ իսէ , պէնիմ իչին եարըմ չիշէ պէ-
եազ չարապ ըսմարլաեըն տա , պարի շու բէյնիր իլէ իչէեիմ :

Մէրգումուն իսթէտիկի չարապ իլէ իքի գաաէհ վէրմութ
կէթիրիլտիկինտէ , մէրգուման թօգալաչտրգտան սնրա իչտի-
լէր :

Լօգանթաճը . – Սաաթ գաչտա՞ թաամ իտէճէքսինիզ :

— Ոն պիրտէ :

— Բէք իյի : Սիզին իչին Գոբէնհէյ սալնոաեգա իւչ քիչիլիք պիր
սուֆրա հազըր իթտիրիրիմ :

Լօգանթաճը՝ իգթիզա իտէն թալիմաթը վիրմէք իւզրէ
մաթպախա կիթտիկինտէ , Միսթիգօ իսմինտէ օլան Մէրգում
տէլիգանլը , իֆատէյի վագըասընըն պիր տէրէճէ միւնասի-
պէթսիզ օլտուղունու պիզգաթ հիսս իթտիկինտէն , իհթիրազ-
քեարանէ պիր սուրէթտէ ,

— Միւսիւ Թրիլպի , Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ նէ՞
գազանբեօրսունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

Թըիլպի. – Այտա եիւզ սէքսէն ֆրանգ։

Միսթիգօ. – Պու բէք ճիւզի պիր մէպլաղ տրը։ Շիւպհէսիզ պու եօլտա թաամլարըն պէտէլինի պու մաաշլա էօտէեէմէզսինիզ։ Պունունլա պէրապէր, պէնտէն զիեատէ գազանը-եօրսունուզ։ – Պէն հէնուզ քիւչիւք պիր մախլուգում, ումարըմ քի կիւնիւն պիրինտէ ատէմ սըրասընա կէչէճէեիմ։

— Սանաաթըն նէ՞ տիր։

— Պէնիմ օթուզ ալթը տիւրլիւ սանաաթըմ վար տըր։

— Տիլէնճիլի՞ք մի իտէրսին։

Տէլիգանլը. – (Շայեանը թահսին պիր թարզտա գուլագ գապարթարագ.) Տիլէնճիլի՞ք մի իթմէք, ավո՞ւճ մու աչմագ ... Միսթիգօ՝ պու եօլտա էքմէք եէմէզ։ Քէնտիմի պէսլէմէք, պարընմագ, կիեինիպ գուշանմագ վէ չամաշըրլարըմը երգաթմագ իչին նամուսքեարանէ չալըշըրըմ։ Քէնտիմէ մախսուս հիսապլարըմտա վար տըր. շէօյլէ քի, կիւնտէ օթուզ պէշ սարֆ իթմէք զայիտ տիր տէյի տիւշիւնիւրիւմ։ Պու սուրէթլէ տայիմա թասարրուֆա ըիաեէթ իտէրիմ։

— Հագըգէթէն սէն բէք ագիլ իմիշսին։ Էյ պիր ազ էվվէլ զիքր իթտիկին օթուզ ալթը սանաաթլար հա՞նկըլարը տըր։

— Իչթէ շունլար տըր. պէշ սանթիմէ ղազէթա միւվէզզիլիկի իտէրիմ, սաաթ քէօսթէքլէրի, հալգա, չօճուգ պունճուգլարը վէ եազըն թօբլատըղըմ չիչէքլէրի սաթարըմ, վէ գըշըն գունտուրա պօեաճըլըղը իտէրիմ։ Գաբուճուլուգ խըտմէթի իթտիկիմ կիպի, շունուն պունուն հիսապընա էօթէեէ պէրիեէ կիտէրիմ, իլաննամէլէր տաղըթըրըմ, սիկարա ուճլարը թօբլարըմ... Շիմտիքի հալտէ տէ, զաեէթ շիք օլան գատընլարա միտալեալար ֆիրուխթիյլէ մէշզուլում։

Ուիլ Սգօթ. – Նէ՞ միտալեալարը սաթարսըն։

— Ազիզլէր միտալեալարը։

— Օ միտալեալար սաթըլը՞ր մը։

— Սէօզիւմէ իթիմատ իտին քի, պու ճիվարտա ինշա իտիլմէքտէ օլան Սագրէ-Քէօր նամ քիլիսէնին թարաֆլարընտա զիեատէսիյլէ միւշթէրիլէրիմ վար տըր։ Պու սաեէտէ թէմիզ պիր օտամ պուլունուպ, մահիեէ օն պէշ ֆրանգ քիրա վէրիրիմ։ Զանն իտէրիմ քի, սօգագլարտա, քէօբրիւլէրին ալթըն-

տա վէ խարապ օլան խանէլէրտէ եաթմագտան իսէ, պու թարզ պիր մասրաֆա գաթլանմագլըգ միւրաճճահ տըր։

Թրիլպի. – (Պիր ազ իսհիհզա իլէ.) Հէմ սէն մէզհէպճէ տէ սօֆու օլմալըսըն։

— Պէն սօֆու տէյիլիմ, ֆագաթ ճէնապը Ալլահա ինանըրըմ. զիրա էթրաֆըմտա կէօրտիւկիւմ կիւնէշ, աղաճլար, գուշլար վէ սայիրէ՝ վիճուտի Իլահիեի իսպաթ իթմէքտէ տիրլէր։ Հէմ պու խուսուստա պէնիմ էֆքեարըմը անլամագ իսթէ՞րմիսինիզ։ Ճէնապը Հագգըն վիճուտինէ ինանմաեանլար՝ ագըլսըզ վէ մուղիրը քիմսէլէր տիրլէր։

Միսթիգօ՝ հէեէճանլէ պու լաֆզլարը իրատ իտէրքէն, իքի Ինկիլիզլէր կիւլիւշմէքտէ իտիլէր։

Ուիլ Սգօթ. – Անլաշըլտը, սէն՝ պիր պաշ բաբաստան տա սօֆու իմիշսին։

Միսթիգօ. – Էկէր պու սէօզիւ սէօյլէմէքլէ պէնի կիւճէնտիրիրսինիզ տէյի զանն իտէրսէնիզ, զիեատէնիյլէ եանըլըրսընըզ։ Զաթէն պանա, նամուսլու ատէմ օլմաեը, եաշամագ իչին չալըշմաեը վէ քիմսէեէ ֆէնալըգ իթմէմէեի, Մօնմարթրըն պաշ բաբասը էօյրէթտի։ Անըն նասիհաթլարը խաթրըմտա օլուպ, ասլա ութանմաեաճաղըմ։ Պու սուրէթլէ օ զաթ պանա պիւեիւք պիր խըզմէթ իթմիշ տիր։ Պինապէրին օնա հագարէթ իտէն՝ պէլասընը պուլուր։

Սգօթ. – Տարըլմա, տարըլմա, Էֆքեարընը քէնտինէ սագլա... Էֆքեար ու վիճտան հիւրրիեէթի՝ քեաֆֆէյի հիւրրիեէթլէրին պաշլըճասը տըր։

Միսթիգօ. – Իմտի, պէնտէ քէնտի էֆքեարըմը մուհաֆազա իտէրիմ. քիմսէ օ էֆքեարըմը թէպտիլ իտէմէզ։

Միսթիգօ՝ պու արա աեազա գալգարագ, պիր սիկարա պիւքտիւ, վէ պատէհու,

— Հէր նէ իսէ, ուճուզճա գարնըմը տօեուրտում, վէ սաեէնիզտէ շարապ տախի իչտիմ։ Արթըգ միտալեալարըմը սաթմաեա կիտէեիմ... Սիզտէ պիր թանէ իսթէ՞րմիսինիզ։ Հագգընըզտա խայրը մուճիպ օլուր, տէտի, վէ սուֆրասընըն եանընա գօյմուշ օլտուղու սիեահ թահթատան եաբըլմըշ օլան պիր գութուեու աչտը։

Պու գուԹունուն իչ Թարաֆը պիր խայլի տայիրելէրէ միւնգասէմ օլուպ, պու տաիրելէրտէն պիրինտէ Թէապիհ, տիկէրլէրինտէ մէզհէպէ միւԹէալլիք Թասվիրլէր, իչլիւնճիւսիւնտէ պագըր միտալեալար, վէ պէչինճիսինտէ, այնի ճինատէն ֆագաթ կիւմիւշ միտալեալար պուլունմադտա իտի։

Ինկիլիզլէր՝ Թէքրար իսԹիհզաքեարանէ պիրիպիրինէ պադըշարլար։

Ռիչ Սգօթ. – Տիմէք պունլար սէնին սէրմաեէն տիր։

Թրիլպի. – Հէր պունլար Թաստիգ օլունմո՞ւշ մու տուր։

ՄիսԹիգօ. – Միւքեմմէլէն Թաստիգ վէ ԹէէմԱին օլունմուշ տուր։

Սգօթ. – Պիր Թագըմ օեունճագլար՝ սուևա պաԹըրըլըպ չըգարըլտըղընտա, պունլարտան հէր պիրի՝ ուղուր կէԹիրիճի խաստէսինի՝ մի հայիզ օլուեօր։

ՄիսԹիգօ. – ԷվվէԹ, սիզի ԹէէմԱին իտէրիմ քի, պունլար ուղուր կէԹիրիրլէր։ Պիրէր տանէ ալըն քի Թէճրիւպէսինի իտէպլէսինիզ։

17

Մէրդում տէլիգանլը, զիքը իԹտիկիմիզ գուԹուտան իքի ատէտ կիւմիւշ միտալեա չըգարըզ, պունլարը Ինկիլիզլէրէ Թագտիմ իլէ,

— Պու կիւն սիֆԹահը սիզտէն պաշլատըմ։ Պու խուսուս հէմ սիզէ, հէմտէ պանա խայըրլը օլաճագ տըր։

Սգօթ իլէ Թրիլպի մէզքիւր միտալեալարը էլլէրինէ ալարագ մուայեէնէ իԹտիլէր։ Պունլարըն պօեու իքի վէ էնի պիր պէչոզ սանԹիմէԹրօ օլուպ, իսԹիւնատ, պիր իր իլէ ասմագ իւզրէ պիր հալգասը պուլունմադտա, վէ եիւզ Թարաֆընտա, Սագրէ-Քէօր քիլիսէսինին Թասվիրի վէ ինչաաԹա պաշլանմասը Թարիխի կէօրիւլտիւկիւ կիպի, տիկէր ճիհէԹինատ տէ, լաԹինճէ, «ճէննապը Ալլահըն չէրէֆի ազիմինէ» իպարէսի հէքգ իտիլմիշ իտի։

Հէր նէ իսէ , իքի ըէֆիքլէը , մէզքիւր միտալէալարտան պիր ֆլանգ պէտէլ իլէ պիրէր տանէ սաթըն ալտըլար . վէ Միսթիգօ տախի , գուրթուսուլլա եաբտըղը սիկարաեը ալարագ վէ լօգանթաճըեա , իրթէսի կիւնիւ թէքրար կէլէճկինի վատ իտէրէք , օրատան մուֆարագաթ իթտի :

Անճագ , հէնուզ օն ատըմ գաատար ալմըշ իքէն , թավր ու գըեաֆէլթի քեամիլէն Ինկիլիզէ պէնզէեէն պիր ատէմէ րասթ կէլտի : Պու ատէմ պիւեիւք պիր սիկարա իչիեօրտու : Միսթիգօ՝ մէրդումուն գարշըսընտա չարգասընը չըգարարագ ,

— Աֆվ իտէրսինիզ , միւսիւ , սիկարամը եագմաեա ունութտում. քիպրիթիմտէ եօգ տուր : Իմտի , միւսաատէ իտին տէ , չու սիկարամը աթէչինիզտէն եադաեըմ , տէտի :

Ինկիլիզէ պէնզէեէն չախա՝ Արնօլտ Տէավինեը , եախօտ Շարլ ժէրար օլուպ , մէրդում , տէլիգանլըեա ճէվապ վէրմէքսիզին , բարմագլարը արասընտաքի սիկարաեը ուզաթտըղընտան , Միսթիգօ սիկարասընը եագտը , վէ պու սըրատա Արնօլտա տիգգալթ տախի իթտի իսէ տէ , սիմասընտա չիւպհէլի պիր հալ կէօրմէտի . անճագ , Արնօլտուն եօլունա տէվամ իտէճէկի սըրատա ,

— Միւսիւ , պէսպէլլի զաթընըզտա մէմլէքէթիմիզ էհալիսինտէն օլմամալըսընըզ , տէտի :

Արնօլտ . – (Ինկիլիզճէ .) Եէս :

Միսթիգօ . – Վա՛յ , Ինկիլիզմիսինիզ : Թէլէֆֆիւզիունիւզտէն Ինկիլիզ օլտուղունուզու անլատըմ . – Իմտի , միլօրտ , էկէր արզու իտէրսէնիզ , Մօնմարթը Թէքէլէրինի , ինչա օլունմագտա պուլունան Սագրէ-Քէօր քիլիսէսինի , աթիդ գապրիսթանը սիզէ կէօսթէրէեիմ : – Պէնտէնիզ պու Թէքէլէրտէ տօղմուշ պէօեիւմիւշիւմ տիւր : Զօճուգլուղումտա գապրիսթան մէսքէնիմ իտի : Շէօյլէ քի մագպէրէլէը հադգընտա խուսուսի մալիւմաթըմ վար տըր : Իմտի , լօրտ , Թէքրար իտէրիմ , արզու իթտիկինիզ Թագտիրտէ , Մօնմարթը սէմթինտէ պէն սիզէ ըէհպէր օլապիլիրիմ :

Արնօլտ՝ պու սըրատա եիւրիւմէքտէ վէ Միսթիգօ տախի արգասընտան կիթմէքտէ օլտուղունտան , նիհաեէթ սաթէ Ինկիլիզ՝ քէնտիսինէ ըէհպէր ֆիլան իսթէմէտիկինի անլաթտը

իսէ տէ, մէրգում տէլիգանլը՝ հալէա անըն եագասընը գոյ-վէրմէտիկինտէն, պու տէֆա տա, գութուսունու աչարագ պիր միտալեա սաթըն ալմասընը թէքլիֆ իթտի։

Արնօլտ՝ լօգանթաեա եագլաչտըգլարընտա, հալէա Միս-թիգօնուն քէնտիսինի թաագիպ իթմէսինտէն սըգըլարագ, ճէ-պինտէն պիր եիկիրմի ...լուգ սիքքէ չըգարըպ, աչըգ օլան գութուեա աթտը, վէ միտալեաեը տախի ալարագ, Ինկիլիզ-ճէ պազը սէօզլէր մըրըլտանարագ, ճէպինէ վազ իթտի։ Միս-թիգօ իսէ,

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, միլօրտ. սիզ պիր ճէնթըլմէնէ պէն-զէեօրսունուզ. ալտըղընըզ միտալեա սաեէսինտէ պախթընըզ եավէր օլաճագ տըր, էկէրչի բրօթէսթան տէյիլ իսէնիզ, տէտի։

Արնօլտ, Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպինին պուլունտուգլարը մահէյլէ կիրտի։ Պու արա, ուզագտան, մէրգումուն կիրտիկի մահէյլէ տիգգաթ իթմէքտէ պուլունան Միսթիգօ՝ քէնտի քէն-տիեէ,

— Պահս իտէրիմ քի, պու ատէմ, Ֆէրնանտօ ճանպազխա-նէսինին իքի օեունճուլարընը կէօթիւրմէկէ կէլմիշ օլան Ամէրի-գա ճանպազխանէսինին միւտիրի տիր ... Լաքին թասվիրի նէ՛ թօհաֆ տըր ... ասլա պօշպօղազտա տէյիլ տիր ... պանա, եէս տէն պաշգա պիր սէօզ սէօյլէմէտի ... Պունունլա պէրապէր, պանա նէ՞ ... Պէնտէն պիր միտալեա սաթըն ալտը եա՛, օգա-տարը քեաֆի տիր։ Պու կիւն գըսմէթիմ բէք աչըգ կէօրիւնիւ-եօր ... - Հէնուզ սաաթ պիր տիր, իւչ թանէ միտալեա սաթ-տըմ, տէտի։

Միսթիգօ՝ պու միսիլլու միւլահազաթ իլէ Մօնմարթը թէ-բէլէրինէ եագլաչմագտա իքէն, պիրի թարաֆընտան ումու-զունա վուրուլմագլա արգասընա տէօնտիւ, վէ եիկիրմի իքի չաղլարընտա կիւզէլ, կէօսթէրիշլի, վէ իւսթիւ պաշը տիւզկիւն պիր տէլիգանլըեա թէսատիւֆ իթտի։ Պու տէլիգանլը՝ ղա-եէթլէ զէնտօսթ օլուպ, պինապէրին գըեաֆէթի վէ սիւսիւ տէ պու ախլագընա մուվաֆըգ իտի։

Միսթիգօ՝ մէրգումա խիթապէն,

— Վա՛յ, սէ՞ն միսին, կիւզէլ Ֆրէտէրիգ, տէտի։

Ֆրէտերիք. — Կէօրիւեօրսուն ա՛, պէն իմ։ Պէեազ չամաչըրլարըմը երգաթմագ իչին մատամ Բէրուեա կէթիրտիմ, զիրա գատընլարա խօշ կէօրիւնմէք իչին տայիմա կուսթօլու օլմագ լազըմ տըր։

— Սէնին տէ ագլըն ֆիքրին գատընլարտա տըր։ Ֆապրիգա, տէսթկեահ վէ էյէտէն նի՞չին պահս իթմէեօրսուն։

— Տէսթկեահ վէ էյէ՞ մի... Էկէր չու էլլէրիմի մէնկէնէ վէ էյէ իլէ քիրլէտէճէկիմի զանն իտէրսէն եանըլըրսըն։

Ֆրէտերիք, պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի զէման, զաեէթ տիգգաթլէ թէմիզլէմիշ, թըրնագլարընը ուզաթմըշ, վէ բարլագ եիւզիւքլէր թագմըշ օլտուղու բարմագլարընը կէօսթէրթէրմէքտէ իտի։ Միսթիգօ տա, պու սըրատա չէօյլէ իֆատէ իթտի։

— Էվվէթ, էվվէթ, կէօրիւեօրում... Էլլէրինիզ զաեէթ պէեազ տըր, վէ բարմագլարընըզա տա սահիհ եախօտ սախթէ եիւզիւքլէր թագըլմըշ տըր... վագաա պունլար կիւզէլ չէյլէր տիր՝ հալ պու քի սէնին մաքինիսթլիք սէնաաթըն պունտան տահա զիեատէ կիւզէլ իտի... Անճագ, սէն, օ սէնաաթը թէրքլէ, պիր թագըմ էսասսըզ չէյլէր արգասընտան կիտիեօրսուն։

— Պու հալ՝ կէնճլիք էսէրի տիր. ֆագաթ, սէն պանա պիր եօլ կէօսթէր քի, սանտալըմը օ թարաֆա սէվգ իտէեիմ։

— Էլպէթթէ Գաեէն (1) թարաֆընա սէվգ իթմէք ֆիքրինտէն տէյիլսին։

— Օ՛հ, խա՛յր, խա՛յր. պէն պիր թագըմ ապէսիեաթտա պուլունմաեօրում քի, Գաեէնտէն պահս իտիեօրսուն։

— Պու եաբտըղըն ապէս տէյի՞լ մի տիր։

— Քիմէ՞ զարար վէրիեօրում։ Պունտան պաշգա, գատընլար՝ զայիֆ պիր թայիֆէ ատտ օլունուր։ Անլէրի, համիյեէթմէնտանէ սուրէթտէ իլթիզամլէ, քէնտիլէրինի մուհաֆազա իթմէք լազըմ տըր. իչթէ պէն տէ պունու եաբըեօրում։

— Զալըշըրսան տահա իյի իտէրսին։

---

(1) Աթլանթիգ տէնիզինտէ Ֆրանսանըն պիր լիմանը օլուպ, պուրաեա ասհապը ճինաեէթ նէֆի իտիլիր։

— Պունլար սաչմա սէօզլէր տիր։ Շէօյլէ քի, ագշամա գատար չալըշըլտըղը հալտէ, չօգ տէֆա գուրու պիր էքմէք բարասը պիլէ չըգամազ, Իմտի, պէն սատէ էյլէնճէ իլէ մէշղուլ օլուեօրում, վէ հէր արզումէ տէ նայիլ օլաճաղըմ, զիրա հէր քէս պիլիր քի, գատընլարըն մուավէնէթի էլտէ իտիլմէտիքճէ, պու ալէմտէ հիչ պիր չէյ եաբըլամազ։ Պէն իսէ, պունա իսքեաթ օլմուշ իտուկիմտէն, պու գատընլար իլէ իւլֆէթ իթմէքտէեիմ . . . հէր նէ իսէ, սանա պիր իչկի իքրամ իտէեիմ մի։

— Խա՛յր, թէշէքքիւր իտէրիմ . . . պէն իշիմէ կիտիեօրում։

— Իշլէմէք վէ չալըշմագլըղընլա նիհաեէթ նէ՞ նէթիճէ հասըլ օլաճագ տըր։

— Հիչ տէյիլ իսէ չալըշմագլա, ճէզա մահքէմէսինին հուզուրունա չըգմագտան խալի օլուրում. լաքին էօյլէ քիմսէլէր պիլիրիմ քի, պու սէօզիւ սէօյլէեէմէզլէր։ Նիհաեէթ, հէր քէս քէնտի իսթէտիկի եօլտա հարէքէթ իտէր։ Պազըսընըն զամիրի վար տըր, պազըսընըն եօգ տուր։ Սէնին հարէքէթինտէ սանա այիտ տիր։ Շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլատըգ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա Միսթիգօ՝ արգասընա պիլէ տէօնմէքսիզին, օրատան սավուշուպ կիթտի։

18

Ֆրէտէրիք, եախօտ իւլֆէթ իթտիկի թայիֆէյի նիսա նէզտինտէ Կէ-ղէլ Ֆրէտ թէսմիեէ օլունան պու տէլիգանլը, իքի էլլէրինի ճէպլէրինէ վազ իտիպ, արգասընտան պագարագ,

— Պու տէլիգանլը տա պանա հիւսնի ախլէագ տէրսի վէրմէկէ գալգըշմըշ . . . սէօյլէտիկի սէօզլէրին իսէ հիչ պիր հիւքմ ու թէէսսիրի եօգ տուր։ Պէնիմ իչին զամիր սահիպի օլմագտա, օլմամագտա պու տուր, տէտի, վէ պու սըրատա, ճէպինտէն չըգարտըղը պիր գաչ ատէտ սիքքէեի ավուճունտա սագլաեարագ, — Վագաա շիմտիլիք իշլէրիմ բէք եօլունտա ճէ-

ըչեան լթժչեօր իսչ տէ , հարիսի չան պիր քիմսէեիմ, վէ պիւ-
թիւն խչեալիմ՝ միւքէմմել էվ էշեասընա , արապա , աթ վէ ա-
խըրա մալիք օլան պիր գաաընըն թէվէճճիւհիւնիւ գազանմագ-
տան իպարէթ տիր ։ Օլ վագըթ , տէպտէպէ վէ սալթանաթըա
եաշաեապիլիրիմ ։ Պու հալ ու վազիեէթէ մալիք օլմալըեըմ,
տէյի իլավէ իթտի ։

Մէրգում, պգւ սէօզլէրտէն սօնրա , զէնտօսթլուղա միւ-
թէաղիզ պիր պէսթէ օգուեարագ , օրատան մուֆարագաթ
իթտի ։

Միսթիգօ տախի , եաղմըղըմըզ վէճճէլէ , Մօնմարթը թէ-
քէլէրինէ տօղրու իլէրլէեիպ , միճէտտէտէն ինչա օլունմագտա
օլան ամէլեաթ թարաֆընտա վագը քիւչիւք պիր իպատէթխա-
նէնին գաբուտունա մուվասըլէթ իյլէտի ։

Օլ էանաատ , էօյլէն տուասը իճրա օլունուեօրտու ։

Միսթիգօ իպատէթխանէնին գաբուտու եանընտա վէ խա-
րիճտէ տուրուպ , գումրուտունու աչըը , վէ ֆլաութուն սէսինէ
միւշապիհ սէտասըյլա ,

— Սագրէ-ֆէօր միտալեալարը ալը՛ն . . . մուգատտես մի-
տալեալար իսթէեի՛ն . . . պու տուքէթլէ գըամէթինիզ արթար ,
տէյի նիտա իթժէկէ պաշլատը ։

Հիքեաեէմիզտէ պաշլըճա պիր մէվգը իհրազ իտէճէք օ-
լան պու տէլիգանլըեը մուվագգաթէն թէրքլէ , Ա՛ֆ ֆա՛ֆնէ
ըգանթաասընա նադիը քէլամ իտէլիմ ։

Ա՛րնօլտ Տէսվինեը՝ մէզքիւր լօգանթաեա կիրտիկի սըրա-
տա , Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի , հալէա , Միսթիգօ իլէ պիրլիք-
տէ իշկիլէրինի իշտիքլերի մասանըն էանիտէ օթուրմուշ օլուպ
Ա՛րնօլտուն էշիքտէն կէչտիկի զէման պաշլարընը մէրգումա չէ-
վիրտիլէը իսէ տէ , իքիսի տէ մէրգումու թանըեամասընըար ։

Լօգանթաճը ճանիլէ սալնատա իւչ քիշիլիք պիր սուֆրա
հազըրլաթըպ կէլտիկի սըրատա , Ա՛րնօլտա տօղրու իլէրլէեէ-
րէք ,

— Միսիս , նէ՞ արզու իտիեօրսունուզ , տէյի սիսալ իթտի ։

Ա՛րնօլտ , տօղրուտան տօղրու լօգանթաճը վէ մէյհանէճի-
եէ ճեվապ վիրճէնէք եէրտէ , Սգօթ իլէ Թրիլպիեէ իտիթապէն
ինկիլիզճէ պիր իֆատէտէ պուլունտու ։

Մէրգումլար տախի, թէաճճիւպանէ րէֆը սէտա իլէ աեաղա գայգարագ, Արնօլտուն եանընա կիթտիլէր վէ էլլէրինի ուզաթտըլար։ Անճագ մէրգումուն պիր պագրչընտան, հալը իհթիեաթքեարիեի էլտէն պրագմամալարը լազըմ կէլտիկինի անլաեարագ, Ուիլ Սգօթ լօգանթաճըեա,

— Պու զաթ՝ տօսթումուզ տուր, տավէթլիմիզ տիր։ Իւչ սէնէ տիր քի, քէնտիսինի կէօրմէմիչ իտիք. ծլ գատար թէպտիլ օլմուշ քի, պու տէֆա պիրտէն պիրէ կէօրտիւկիմիւզտէ թանըեամատըգ, տէտի։

Արնօլտ՝ թէպէսսիմ իթմէքլէ իքթիֆա իթտի, վէ թաամ սուֆրասընըն հազըրլանմըշ օլտուզուն մահէլլէ իւչիւ պիրլիքտէ կիթտիլէր։ Պունլարըն թաամը վէ ծլ էսնատէ արալարընտա ճէրէեան իտէն միւքեալէմէնին էհէմմիեէթի պուլունմատըղընա մէպնի, ծգուեանլարըմըզա պու պապտէ մալիւմաթ իթասընտան սարֆը նազարլա, անճագ լօգանթաճըյլա խըզմէթճի գըզըն կէլմէլէրինէ պիր օէպէպ գալմատըղընտա՝ պէյնլէրինտէ Ինկիլիզ լիսանըյլա ճէրէեան իտէն միւքեալէմէեի աթիտէ նագլ ու պէեան իտէրիզ։

Արնօլտ։ — (Քէլամա իպթիտար իտէրէք Թրիլպինէ խիթապէն.) Պու սապահ պուրաեա թօրլանտըղըմըզըն սէպէպինի պիլիեօրմուսուն։

Թրիլպի. — Պիզէ իհթիեաճընըզ պուլունտուղունու պիլիեօրում, վէ պաշգա պիր չէյ տիւշիւնմէեօրում։ Սիզին Բարիսէ մուվասըլէթինիզ՝ պիզի, միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու տիւչար օլտուղումուզ սօն տէրէճէ ֆագր ու զարուրէթտէն գուրթարաճագ տըր։ Ուիլ Սգօթ, պանա, հէր պիրիմիզին օն պին ֆըրանգ քեարը պուլունտուղունու պէեան իթտի։ Շիւպհէսիզ պու պիր ֆայիտէլի թէքլիֆ տիր, լաքին պիզ սիզէ, զաթէն հագգըմըզտա վագը օլան մուամէլէնիզտէն տօլաեը միւթէշէքքիւր պուլունտուղումուզտան, հէր վէճհլէ իթաաթ իթմէքլէ, շիւքրանիեէթ վազիֆէմիզի իսպաթ իտէճէեիզ։ Արգատաշըմ Ուիլ՝ պու խուսուսու քէնտի նամընա օլարագ սիզէ վատ իթմիչ տիր։ Քէնտի եէրինէ պու վատը պէն իթտիկիմտէ, քէնտիսի նասըլ իճրասընտա պուլունաճագ իտի իսէ, պէն տէ օ վէճհլէ անըն վատընը օ եօլտա թութաճաղըմ։ Անճագ՝ սիզ

չունու սէօյլէեին քի , պիզտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ . . . նէ՞ եաբմագլըզմըզ լազըմ կէլիեօր :

— Մէքիզ կիւն գատար տաշլմա էվամիր վէ թալիմաթըմա թապի օլաճագսընըզ :

— Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէքի հայիզ օլտուղումուզ վէ պու սաեէտէ նաֆթագամըզը պուլտումուզ մէմուրիեէթլէրի թէրք իթմէ՞ք մի լազըմ տըր :

— Պիր պէհանէ տիւշիւնիւն , վէ մէէզունէէն օրատաքի մէմուրիեէթլէրինիզի թէրք իտին . զիրա հանկը կիւն վէ հանկը սաաթտա սիզի չաղըրաճաղըմը պիլմէտիկիմտէն , տայիմա սէրպէսթ գալմանըզ հէր հալտէ լազըմ տըր :

— Բէք այէա , եարըն սէրպէսթ օլապիլիրիզ , ֆագաթ օնտան սօնրա նէ՞ եաբաճաղըզ :

— Տէօրթ քիշինին օթուրապիլմէսինէ քեաֆի գաբալը պիր արապա թէտարիք իթմէլիսինիզ :

— Օ գօլայ :

— Պուլաճաղընըզ արապա իլէ աթըն հիչ պիր ալէամէթլէրի օլմամալը , վէ խըզմէթիմիզի կէօրտիւքտէն սոնրա էսէրլէրի գալմամալը :

— Իճապընա պագարըզ : Սօնրա՞ :

— Պու խուսուստա տիւշիւնէճէիմ , հիսապ վէ թէրթիպ իտէճէիմ . . . եարըն , եախօտ եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն , թալիմաթը գաթիեէմի սիզէ պիլտիրիրիմ :

— Սիզէ պիր չէյ սիւալ իտէյիլի՞ր միեիմ :

— Չայ հայ , լաքին հէր հալտէ ճեվապ իթապընա սէօզ վէրմէմ :

— Անլաեըշըմա կէօրէ՞յ պիզ պիր ատէմ աչըրաճաղըզ :

— Էվվէթ :

— Էրքէ՞ք մի , գադը՞ն մը :

— Էրքէք :

— Աչըրըլան ատէմ նէ՞ օլաճագ տըր :

— Օ պանա այիտ տիր , սիզ խըզմէթինիզի կէօրտիւքտէն սօնրա , հագգընըզը ալըպ չէբիւճէքսինիզ :

19

Սգօթ. — Սիզ պիլիրսինիզ քի, պիզիմ իսթիգրազ իտէճէք վասըթամըզ եօգ տուր։ Իմտի, արապա, աթ մուպաեաասըյլա մէսարիֆաթը սայիրէեի քի՞մ թէսվիեէ իտէճէք տիր։

Արնօլտ՝ պունլարա իւչ ատէտ պինէր ֆրանգլըգ պանգնօթ վէրէրէք,

— Պու սիզէ քեաֆի տիր, տէտի։

— Էվվէթ, արապանըն եէնի օլմասընա իհթիեաճ պուլունմատըղը, վէ պէյկիրին իհթիեար օլմասընտա պիր պէյիս օլմատըղը հալտէ, քեաֆի տիր։

— Իմտի, պունլարը ալընտա, պիրիպիրիմիզտէն այրըլալըմ, զիրա ղայպ իտէճէք վագթըմ եօգ տուր։

Սգօթ՝ պանգնօթլարը ճէպինէ գօյտու, վէ Արնօլտ՝ օթուրտուղու իսկէմլէտէն գա՝գտըգտան սօնրա, չէօյլէ սէօյլէտի.

— Սիզէ սօն պիր նասիհաթ վիրէեիմ՝ հէր նէ գատար չու սաաթտա պիր մըգտար մէպլաղընըզ պուլունմագլա, տահա զիեատէ կէնիշլիքլէ եաշաեապիլիր իսէնիզտէ, զահիրէն օլսուն, ատաթ վէ ուսուլունուզու թէպտիլ իթմէեին։ Քէնտիլիկինիզտէն Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինի պրագմաեըն՝ անճագ սիզէ մէէզունիեէթ վէրիլմէզսէ, օլ վագըթ մէզքիւր ճանպազխանէտէն իսթիֆա իտին։ Պու սուրէթլէ հէր կիւնա շիւպհէեի տէֆ իթմիշ օլուրսունուզ։ Իճրա իտէճէկիմիզ ծեուն՝ ղաեէթ ճիտտի վէ միւշքիւլ տիւր. Էկէր պու օեունտա մուվաֆֆագ օլուր իսէմ, սիզտէ, ● սաեէտէ միգտարը քեաֆի սէրվէթէ մալիք օլարագ, իսթիգլալիեէթինիզի թէէմին իտէճէկինիզ կիպի, զարուրէթտէն տէ քեամիլէն խալի օլմուշ օլաճագսընըզ։

«Իմտի, չու եա պու կիւնա չօլբազլըգտան սագընըն։ Զաթէն Իրլանտալըլար՝ աղըր պաշլը ատէմլէր օլուրլար։ Սիզ տէ, ասըլ Իրլանտալըլար միսիլլու, սապր ու սիւքիւնէթի էլտէն պրագմաէըն։

Թրիլպի. – Վէսվէսէ իմմէեին. պիզտէն խօշնուտ գալաճագսընըզ։

— Բօնթիէօ սօգաղընտաքի մէյհանէեէ եւնէ տէվամ իտին. Հագընտա բօլիս մէմուրլարը հէր թարաֆը արամաեա գալգընշարգլարընտա, սիզին օթատա պուլունմագըզընըզ պէյքի ֆայիտէի օլմափլիր. ֆագաթ թէքրար խոհեներում, էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմաեըն, խուսուսիյլէ Ինկիլիզ բօլիսի խէֆիեէլերի սիզի թանըրլգլարընտան, անլէրտէն սագընըն։

Սգօթ. – Էկէր անլէր պիզի թանըրլար իսէ, պիզատէ քէնտիլէրինի թանըրըզ։

— Վէլհասըլ էմրի պասիրէթի էհմիեէթին վալիտէսի օլտուղունու ունուԹմաեըն։

Թրիլպի. – Թէքրար պիրիպիրիմիզի նէ՞րէտէ կէօրէճէիզ։

— Արնօլտ. – Նէ՞ սիզին խանէնիզատ, վէ նէ՛ պէնատ կէօրիւչէմէիզ։ Պիթարաֆ պիր մահէլլ պուլմագ լազըմ տըր։ Գէնէ Սէրթան զը ըն Թուշէ լօգանԹասընը պիլիէօրմուսունուզ։

— Պուլվար Պօմաըշէտէ... ՊասԹիյլ եագընընտա՞մը տըր։

— ԷվվէԹ։ Իմմի, իշԹէ օ լօգանԹաեա, հէր ագշամ սասաէթ ալԹըԹա, ալԹ գաԹտաքի սալասընտա Թաքսամ իԹմէկէ կիտէճէիմ։ Սիզատէ օրաեա կէլին. լաքին հէր կիւն քիմսէԹ վէ գըեաֆէԹիի Թէպտիլ իտէճէկիմտէն, էկէր պէնի Թանըմագսանընըզ, իշհարը Թէեաճճիւպ էԹմէկէին։ անճագ քիմսէնին նասըրը տիգգամըընը ճէլտ իԹմէկէրէք, եէքտիկէրիմիզի Թանըրլըզմըզա տայիր արամըզտա պիր իշարէԹ գարարլաշտըրմալըեըզ։

— Նէ՞ կիպի իշարէԹ։

— ԻշԹէ պէն տէ անը Թուշինիւեօրում։

Արնօլտ, պիր ազ տիւշինտիւքտէն սօնրա, եօլտա կէլիրքէն, Միսիթգօտան սամըրն ալմըշ օլտուղու միտալեաեը չըգամըշ, պուննուն պիր իշարէԹ ժագամընտա գուլլանըլմասընը Թէքլիֆ իԹտիկինտէ, Սգօթ իլէ րէֆիգի էյիլիպ պագտըլար, վէ մէգքիւր միտալեանընն՝ քէնտիլէրինին տախք սամըրն ալմըշ օլտուղլարը միտալեալարտան օլտուղունու Թանըեարագ, էկէր Թարաֆ տախ մէգքիւր միտալեալարա նասըլ մայիք օլտուգլարընը մուխԹասրէն հիքեաեէ իԹտիքտէն սօնրա, Արնօլտ՝ շուեօլտա Թալիմաթ իԹա էյլէտի։

— Հէը Տանկը տէֆա վիբր իմ տիկիմ մէ խաՅՏէհ կելիր, վէ սիղին իլէ կէօրիշմէկէ իհթիեաճ հիսս խտէր խէմ, պու մի-տալեաեր պիր թագրիպ սիղէ կէօսթէրիրիմ։ Օլ վագբթ սիղ պէնիմ հէր հէրէքէթիմէ տիդդաթ խտէրսինիզ։ Էկերչի ջօդան-թա տէրունինտէ սիղինէ կէօրիշմէկի թէնսիպ իմ մէզ խէմ, պէնիմ փիշարը չըգմամա պէքլէր, վէ ազ ասնրա սիղ չըգարա-սընըզ։

« Ուզագտան պէնի թաագիպ իտէրսինիզ. պէն միւնասիպ վագբթ պուլտուղումտա, սիղէ կէլիրիմ։

Սգօթ. — Անլաշըլմըր։

Արնօլտ. — Սիղէ տիկէր պիր տիեէճէյիմ տահա վար տըր. հէր պիրիմիզտէ այնի միտալեատան պիրեր թանէ վար տըր։ Պու էօյլէ պիր թէսատիֆ տիր քի, իչիմիզէ եարաեաճագ տըր։ Իմտի, պիրտէն պիրէ սիղ պէքլէտիկիմի անլատմագ խտէեր ի-սէմ, պու միտալեաեր, պէեազ պիր քեաղըտա տարըլը օլա-րագ պիր մնհֆազաեա վազ իտիպ խանէնիպէ կէօնդէրէճէ-եիմ. անճագ, մէօհրիւն ալմընտա, մէշհուր մուամու իլէ եա-բըշըրըմըշ օլաճագ տըր։ Պու սուրէթլէ, մահֆազա տէրու-նինտէ պու միտալեաերդն պուլունտուղունու քիմսէ չիւպհէ ի-տէմէեէճէք տիր։

Սգօթ. — Պուլուշունուզ միւքէմմէլ տիր. ֆագաթ պիզ օ միտալեաեր ալտըղըմըզտա, սիզի պուլմագ իչին նէ՛ըէեէ կիթ-մէմիզ իգթիզա իտէճէք տիր։

Արնօլտ. — Բլաս Թօայեալըն տիրէքլէրի ալմընա՞։

— ՀաՅնկը թարաֆընա։

— Սէնթ-Անթուան ասգադը թարաֆընա։

— Հալ պու քի մէքթուպունուզուն վիրուտինտէ, պիզ էվտէ օլմա՛զագ...

— Ֆիլվագը պու տա տուչիունըլէճէք պիր չէյ տիր... ա Մահֆազատագի քեաղըտա, մէքթուպումու սիզէ սաաթ դա՛չ-տա կէճտէրմիչ օլտուղումդա իչար իտէրիմ։ Նէօյլէ քի չ եարը կիճէ տախի օլտա, անճագ մէքթուպու կէօնտէրտիկիմտէն իբի սաաթ չօնրա պուլուշապիլիրիզ։

— Է՛յ մէմուրլին ղալըր պիր մատտէտէն տօլաեը պիր ըն էվվէլ պիզիմ սիզի կէօրմէքլիկիմիզ իգթիզա իտէ՛ր իտէ։

— Օլ վագրթ տա սիզ պանա պիր միտալեա կէօնտէրիր-սինիզ։

— Նէ ատրէսլէ։

— Թուրնէլ սօգաղընտա 36 նիւմէրօ խանէեէ։

— Շարլ Ժէրար իսմինէ՞ մի։

— Պիլմիշ օլուն քի, պու կիւնտէն իթիպարէն Շարլ Ժէ-րար եօգ տուր։ Շիմտի պէն Արնօլտ Տէսվիներ թէսմիեէ օլուն-մագտաերմ, վէ էլսինէյի էճնէպիեէ հօճասրերմ։

— Անլաշըլտը։

— Արթըգ պիր տիեէճէկիմիզ գալմատըղընտան, կիտէ-պիլիրսինիզ։ Հիսապընըզը պէն թէսվիեէ իտէրիմ. սիզ տէսթ-կեահտան կէչէրքէն, սէօյլէյին հիսապ բուցուլասընը կէթիր-սինլէր։ Եարըն սաաթ ալթըտա Գոթր-Սեքժանտա պուլուշու-րուզ։

— Բէք էյի։

Իքի Ինկիլիզլէր սէլամլաշըպ, օրատան կիթտիլէր։ Արնօլտ տա, եէնիտէն պիր սիկարա եագարագ, լօգանթանըն հիսապը-նը թէսվիեէ իթտիքտէն սօնրա տիշարը չըգտը։

Օլ էսնատէ սաաթ իքի, եանի էօյլէնի իքի սաաթ կէչմէքտէ օլուպ, Արնօլտ՝ պիր արապալըղա կիթտի, վէ պիր արապաեա բաքիպ, քէնտիսինի Վէնսան տէմիր եօլունա կէօթիւրմէսինի ա-րապաճըեա էմր իյլէտի։

Բէք չօգ Բարիսլիլէր, պազըլարը տինտարլըգ վէ տիկէրլէ-րի կէօրմէք արզուսիյլէ, Սագրէ-Քէօր քիլիսէսինին ինչաաթը միւքէմմէլէսինի սէյր ու թէմաշաեա կիթմէքտէ իտիլէր։ Ինչաաթը մէզքիւրէ եանընտա, պալէատէ զիքր իթտիկիմիզ վէճհլէ, քիչչիւք պիր իպատէթխանէ պուլունուպ, հէր կիւն օ-րաեա միչթէաատտիտ զիեարէթճիլէր ազիմէթ իթտիքլէրինտէն, քիլիսէճէ տուալարըն քեաֆֆէսի միւքէմմէլէն իճրա օլունուր։

Իշթէ Միսթիգօ՝ իշպու իպատէթխանէնին խարիճինտէ վէ միւնասիպ պիր մահէլլտէ տուրուպ, օ կիւնիւ իսէ, հավա կիւ-զէլ օլմասըյլա, հէր թարաֆտան ագըմ ագըմ զիեարէթճի-լէր կէլտիքլէրինտէն, մէրգում տէլիգանլը, հէր վագրթտան զիեատէ քեար իթմէքտէ, վէ օ կիւնքի հասըլաթընտան մէմ-նուն օլարագ, քէնտի քէնտիեէ,

— Թրիլպիեէ իլք տէֆա սաթտըղըմ միտալեա ուղուր կէ-թիրտի . . . իմտի, պէն տէ պու հաֆթանըն իչինտէ պիր ագ-շամ ճանպազխանէեէ կիտէրէք, էկէր արդատաշը Սգօթ իլէ պիրլիքտէ Ամէրիգաեա կէօթիւրիւլմիւշ օլմազսա, քէնտիսինի ալգըշլաեաճաղըմ, տէմէքտէ իտի։

Մէզքիւր քիլիսէ թէբէտէ ինշա իտիլմէքտէ օլուպ, եօլլար պիր ազ սարբ օլմագլա պէրապէր, Բարիսին տէօրթ թարա-ֆընտան ֆիագր, գուբէ վէ լանտօ արապալարըյլա կէլէնլէր էքսիք տէյիլ իտի։

Միսթիգօ իսէ, պու սըրատա խայլիտէն խայլի իշ կէօր-մէքտէ օլուպ,

— Ալընըզ, միւսիւլէր, մատամլար . . . Սագրէ-Քէօր քիլի-սէսի ինշաաթը շէրէֆինէ օլարագ պու միտալեալար եաբըլմըշ տըր . . . Կիւմիւշիւ տէ վար, պագըրը տա վար . . . մուպարէք սուտա թագտիս օլունմուշ տուր . . . Ալընըզ, մատամլար, միւսիւլէր . . . պու միտալեալար ինսանըն գըսմէթինի աչըեօր-լար, տէյի նիտա իթմէքտէ իտի։

Հաթթա մէրգում, պիր եէրտէ տէ տուրմաերպ, խալգըն վէ արապալարըն արալարընտան տախի կէչմէքտէ օլմասըյլա, պիր գազայա ուղրամասը իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ իտի։

Գօրգուլան պու գազա վագը օլտու. շէօյլէ քի, պիր գօ-նագ արապասը սիւրաթլէ կէչէրքէն, Միսթիգօ՝ արապաճընըն վարտա՛ տէյի պաղրըշընը իշիտէմէտիկինտէն, արապանըն միլի՝ ումուզունա չարբըլըպ մէրգումու եէրէ տիւշիւրտիւ, վէ խալգ պէյնինտէ թէլաշ հասըլ օլարագ, պիչարէնին՝ աթլարըն ալ-թընտա էզիլմէսինէ րէմագ գալմըշ իքէն, արապաճընըն մէհա-րէթի սաեէսինտէ աթլարըն հարէքէթի տուրտուրուլապիլինիպ, Միսթիգօնուն՝ անլը գալտըրըմ թաշլարընա թէսատիւֆ իթ-մէքլէ, ճիւզիճէ եարալանմասընտան ղայրի պիր ֆէնալըգ վու-գու պուլմատը։

Պու տէլիգանլը անինտէ եէրտէն գալգարագ, մէնտիլիյլէ անլընտաքի գանը սիլտի, վէ էթրաֆընտա թօբլանարագ քէն-տիսինի իսթիճվապ իտէնլէրէ,

— Սիզ պէնի տիւշիւնմէեին, պանա պիր շէ) օլմատը, անլըմտաքի ճէրիհատան տա եարըն էսէր՝ պիլէ գալմազ։ Ան-

ճագ չունա մէմնունում քի, միտալէալարըմ տէօքիւլմէկիպ, գութունուն իչինտէ գալմըշլար տըր, տէտի։

Ծիկվագը գազա էննասընտա մէզքիւր գութունուն աղզը գաբանարագ, միտալէալար վէ սայիրէ ուիշարը տէօքիւլմէմիշ իտի։

20

Գազաէա սէպէպ օլան լանտօ արապասը ո քիւչիւք իպատէթխանէնին գաբուսունտա տուրտուղունտա, կէնճ պիր գըզ իլէ պիր բահիպէ գատըն աշաղըէա էնէրէք, քիւչիւք միտալէաճքէա տօղրու իլէրլէտիլէր։

Բահիպէ Մարի իլէ Անժէլիք վէրիէր օլտուգլարը չիւպհէսիզ գարիինի քիրամըմզճա թանըլմըշ օլան մէզքիւր իքի գատընըարտան բահիպէ գատըն,

—վա՜հ, զէվալլը չօճուգ, եարալանտընը՛զմը, տէյի սէվալ իթտի։

Անժէլիք, – էվվէթ, հէմտէ պիզիմ արապամըզ վէ աթլարըմըզ պու ֆէնալըզա սէպէպ օլտուլար։

Մխիթգօ. – Հիչ էհէմմիեէթ վէրէճէք չէյ տէյիլ տիր, մատմուազէլ. սիզտէ, բահիպէ գատըն, պու պապտէ ասլա տիւչիւնմէէին. զաթէն գան ագմասը տա տուրմուշ տուր։ Պու ագշամ, իւզէրինէ պիր աղ սիրքէ, եախօտ թուզլու սու սիւրտիւկիւմ հալտէ, խաթըրէսինտէն պաշգա պիր էսէր գալմազ։ (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Պէնիմ պաշըմ գուվվէթլի տիր. պէօյլէ ճիւզի սատմէլէրտէն գըրըլմազ։

Մարի. – Տուրուն, օղլում, ճէրիհանըզը պաղլամագ իսթէրիմ։

Մխիթգօ. – Ցագալթ բահիպէ գատըն, սիզէ պիր չէյ եօգ տուր տիեօրում։

Տէլիգանլընըն պու իֆատէսինէ բաղմէն, մէզպուրէ, ճէպհինտէն պիր աղ պէզ չըգարըպ, անլընտաքի ճէրիհա մահէլլինի պաղլատը, վէ կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք կէնճ գըզ, մէզ-

քիւր գազանըն վուգուինտէն տօլաեը աֆվլըգ տիլէտիքլէրի կիպի, կէնճ գըզ, պիրտէ Միսթիգօնուն ավուճունա պիր լուի ալթունու սրգըշտըրտը։ Պու տէլիգանլը իսէ, ավուճունտաքի ալթունու կէօրտիւկիւնտէ, ֆէվգէլատէ գըզարարագ։

— Նէ՞ եաբըեօրսունուզ, մատմուազէլ, տէտի։

— Սիզէ վէրտիկիմիզ զարարըն թազմինի օլմագ իւզրէ, պու ալթունու գապուլ իթմէնիզի րէճա իտէրիմ։

— Մատմուազէլ, սիզ պէնիմլէ էյլէնիեօրմուսունուզ։ Պէն սիզտէն պիր շէյ իսթէմէեօրում... պիր շէյ թալէպ իթմէեօրում... տիւշտիւկիւմտէն սիզէ նէ՞, օ գապահաթ պանա այիտ տիր։ Էկէր եօլուն պիր թարաֆընտա տուրսա իտիմ, նասըլ քի էօյլէ եաբմագլըղըմ լազըմ իտի, պու գազա տա վագը օլմազ իտի։ Հասըլը վագըա՝ պէնիմ չօլբազլըղըմտան նէշէթ իթմիշ օլտուղունտան, րէճա իտէրիմ, ալթունունուզու ալըն։

— Պէն տէ սիզէ, պու բարաեը իեատէ իթմէմէնիզի րէճա իտէրիմ։

— Վագաա, սիզէ գարշը կէլմէք իսթէմէմ ամմա, պու եօլտա պիր շէյի գապուլ իթմէք տէ, պէնիմ իչին մուճիպի մահճուպիեէթ տիր։

— Ֆագաթ րէտտ իթմէքլիկինիզ կիւճիւմէ կիտիեօր։

— Էօյլէ իսէ, քէնտիմ իչին տէյիլ՝ իլլա քէնտի եէրիմէ ֆուգարա իչին գապուլ իտէրիմ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Միսթիգօ, քիլիսէ դաբուսունտա թաալիգ իտիլմիշ օլան պիր գութուեա եագլաշարագ, մէզքիւր ալթունու պունուն իչինէ աթտը, վէ պատէհու կէնճ գըզ իլէ բահիպէնին եանչարընա ավտէթլէ, կէնճ գըզա շէօյլէ սէօյլէտի.

— Մատմուազէլ, սիզ պիր մէրհամէթլի զաթսընըզ՝ եալընըզ սիզէ պագմագլա, հիւսնի ճէմալինիզ կիպի խայրխահ օլտուղունուզ անլաշըլմագտա տըր։ — Պէն սատագա իսթէմէմ, ֆագաթ պու տա զուրուրիեէթ վէ թէքէպպիւրիմտէն նաշի օլմաեըպ, իլլա, չալըշմագ սաեէսինտէ նաֆագամը չըգարտըղըմտան, ազչէեէ իհթիեաճըմ պուլունմատըզը իչին տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ սիզէ միւթէշէքքիւր օլմագտան տա կէրի տուրամամ. վէ էկէր՝ սիզ մէսուտ տէյիլ իսէնիզ, զանն իտէրիմ քի

ճէնապը Ալլահտան սիզին իչին սաատէթ թէմէննի իթմէքլէ, խէթա իթմիշ օլմամ։

Բահիպէ գատըն իլէ կէնճ գըզ, պու չօճուղուն իշպու սէօզլէրինտէն միւթէհայիր օլարագ, եէկտիկէրլէրինէ պագմագտա իտիլէր։

Միսթիգօ՝ չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Պէն միւթէասսըպ տէյիլիմ, ֆագաթ չօճուգլուղում զէմանընտա, սահիպի ֆազիլէթ օլան վէ եալան սէօյլէմէեէ ղայրը միւգթէտիր պուլունան Մօնմարթը պաշ բաբասընըն պանա էօյրէթտիկի չէյլէրէ ինանըրըմ։ — Սանաաթըմ՝ միտալեաճըլըգ տըր. պու սանաաթըմա կիւվէնմէքտէեիմ, վէ իթիգատը գավիմ շու տուր քի, արապանըզըն աթլարը ալթընտա պիր ազ էվվէլ էզիլմէմէքլիկիմ, մահզա քէնտի միտալեամ սաեէսինտէ տիր։ Պիր թագըմ ճահիլ քիմսէլէր պիլիրիմ քի, տէլինմիշ պիր օն բարալըղը պօղազլարընտան ասմագլա, գըսմէթլէրի աչըլաճաղընը զանն իտէրլէր։ Պէնիմ պօղազըմտան պիր զինճիր իլէ ասըլմըշ օլան էօյլէ տէլինմիշ օն բարալըգ օլմաեըպ, միտալեա տըր։ պունու ասլա պօղազըմտան աերրմամ։ Իմտի, մատմազէլ, ալթունունուզու ըէտտ իթտիկիմտէն տօլաեը պանա կիւճէնմէմիշ օլտուղունուզա գանի օլմագլըղըմ իչին, միւսաատէ պուեուրուն քի, սիզէ տէ պիր միտալեա վէրէեիմ։

Միսթիգօ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, գութուսունտան պիր կիւմիւշ միտալեա չըգարըպ,

— Ալընըզ, մատմազէլ, տէտի։

Կէնճ գըզ, պու սըրատա թէրէտտիւտլէ, բահիպէ Մարիեէ տէօնտիւկիւնտէն, Միսթիգօ,

— Ալընըզ, մատմազէլ, ալընըզ... Նէ՞ տէրսինիզ, բահիպէ գըզգարընտաշ, մատմազէլին, պու հէտիեէյի աճիզանէմի գապուլ իթմէմէքլէ պէնի միւքէտտէր գըլմասը՝ միւնասիպէթսիզ տէյի՞ն մի տիր, տէյի իլավէթէն պէեան իյլէտի։

Բահիպէ. — (Թէպէսսիւմլէ.) Գապուլ իտէպիլիրսին, Անժէլիք։

Կէնճ գըզ՝ միտալեաեը ալաըգտան սօնրա,

— Սիզ պիր միւհթէրէմ չօճուգսունուզ, տէտի։

Բահիպէ. — Գա՞չ եաշընտասընըզ։

Միսթիգօ. – Օն պէչ եաչընտաեըմ։

— Էպէվէ յինիլին խանէսինէ մի իգամէթ իտերսինիզ։

— Պէնիմ նէ՛ անամ, նէ՛ պապամ վար տըր։

— Տիմէք քի էօքսիւզսիւնիւզ։

— Էսէֆ իտերիմ քի, բահիպէ դըզ գարընտաշ, օն պիր սէնէտէն պէրու էօքսիւզիւմ։

— Լաքին, եըպէթէթ սիզի դաեըրան պիր ֆամիլեա վար տըր։

— Քիմսէմ եօգ տուր. պէն սիւնեաատա պիքէսիմ։ Էվվէլա բէտերիմ վէֆաթ իթտի, վէ արաատան չօգ կէչմէտէն, վալիտէմ թէսլիմի րուհ իյլէտի։

Պու սէօզլերի սէօյլերքէն, Միսթիգօնուն եանագլարընտան աչմաղը պիր իքի տամլա կէօզ եաշը ագըր։

Բահիպէ. – Հիչ պիր իսթինաակեահընըզ, բէհպերինիզ օլմատըղը վէ սինինիզ հէնուզ բէք քիւչիւք օլտուղու հալտէ, նաֆագանըզը նա՛սըլ դաղանապիլմէքտէսինիզ։

— Պագըն, բահիպէ գըզգարընտաշ, պու կիւն թէսպիհ, միտալեա վէ պու կիպի րուհանիեէթէ այիտ չէյլեր սաթըլըմ. եարըն էկէր Մօնմարթր թէբէլերինէ չըգմամա հավա միւսայիտ օլմազ իսէ, աեադադապլարը պօեալարըմ, եախօտ պուվարլարտա զաղէթա սաթարըմ։ Տիկեր պիր կիւն տէ պաշդա պիր իշ պուլուրում, ֆագաթի տայիմա նամուսքեարանէ չալըշըրըմ . . . աղ չէյէ գանաաթ իտէպիլիրիմ, վէ միսաթագպէլէ տէ էմնիյէթիմ վար տըր։

— Իամինիզ նէ՞ տիր։

— Ալէսանդրիեէ պէնի Մէ֊Ռէպօ տէյի չաղըրըրլար։

— Ֆագաթ պու պիր լագապ տըր։

— Էվվէթ։

— Սիզէ նի՞չին պու լագապը թագմըշլար տըր։

— Զօճուդլուղումտա պու իսիմտէ օլարագ իչիթտիկիմ պիր պէյիթի օգուտուղում իչին, պանա տա օ իսմի վէրմիշլեր տիր։ Հալ պու քի ֆամիլեաճա ասըլ իսմիմ, Սթանիսլաս Տիւմայ տըր։

— Նէ՞րէտէ իգամէթ իտիեօրսունուզ։

— Մօնմարթր թէբէլերինտէ Գլինեանգուր մահէլլէսինտէ,

Ֆօնթէն-տիւ-Պիւ սօգաղընտա վագը 5 նիւմէրօլու խանէտէ ի-գամէթ իտէր։

Անժէլիք. — Տօսթում, սիզ պիր ագիլ չօճուգսունուզ. պու տէրէճէ ագլ ու ֆէթանէթինիզլէ, պէօյլէ քիւչիւք իշլէր կէօ-րէրէք, նաֆագանըզը թէտարիք իթմէկէ լաեըգ տէյիլսինիզ։ Նի՞չին տահա զիեատէ քեարլը պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմաեօր-սունուզ։ Էլպէթթէ եազմագ օգումագ տա պիլմէլիսինիզ։

— Էվվէթ, մատմազէլ պիլիրիմ, վէ էկէր պու չաղտա եազմագ օգումագ պիլմէսէ իտիմ, մահճուպ օլուրտում։ Կիւ-զէլ պիր եազըմ օլտուգտան պաշգա, իմլամ տախի բէք տօղ-րու տուր, վէ հիսապտա ասլա եանըլմամ։

— Պու հալտէ, էկէր սիզէ միւթէպէր պիր թիւճճար եա-խօտ պանքէր եանընտա էյի պիր մէմուրիեէթ պուլունուր իսէ, գապուլ իտէ՞րմիսինիզ։

— Օլ պապտէ միւթէշէքքիւր օլուրում, մատմազէլ, ֆա-գաթ գապուլ իթմէմ։

— Ր՞ատ մի իտէրսինիզ։

— Էվվէթ։

— Ֆագաթ սէպէպի նէ՞։

— Սէպէպի շուքի, պէնիմ տիկէր պիր արզում վար տըր, օնտան վազ կէչմէմ։

— Նէ՞ տիր։

— Պու եօլտա ուֆագ թէֆէք իշլէր իլէ պիր գաչ բարա թօբլամագ, վէ իսթէտիկիմ միգտարը պուլտուղումտա, քիւ-չիւք պիր քիթապճը տիւքքեանը աչմագ տըր։ Քիթապճըլըզը բէք սէվէրիմ, մատմազէլ, վէ պու խուսուստա մուվաֆֆագ օ-լաճաղըմա տա իւմիտիմ պէրքէմալ տըր։

— Օ հալտէ պու արզունուզուն գուվվէտէն ֆիիլէ կէլմէ-սինէ եարտըմ օլունապիլիր։

— Պէն տէ պունա գարշը կէլմէմ։

— Պիր կիւն բէտէրիմին խանէսինէ կէլմէք իսթէ՞րմիսինիզ։

— Պէ՞ն մի սիզին խանէնիզէ կէլէճէեիմ, մատմազէլ։

— Կէլմէմէեէ նէ՞ սէպէպ վար։

— Պու իշճի գըեաֆէթիմլէ՞ մի։

— Կիեինտիկինիզ՝ չալըշան ատէմլէրին էլպիսէսի տիր, վէ

պէնճէ տիկէր էլպիսէլէրտէն մագպուլ տուր։

— Օրասը էօյլէ . . . ֆագաթ, սիզ զէնկինսինիզ, պէն տէ ֆագիրիմ։

— Էֆքեարլարըմըզ եէքտիկէրինէ մուվաֆըգ վէ մրթապըգ օլտուղու հալտէ, պունտա նէ՞ պէյիս վար տըր։ — Սիզ պէնի կէօրմէեէ կէլին. շայեանը թագտիր արզունուզ հագգընտա խայրըլը օլուր։ Իշթէ, իգամէթ իթտիկիմիզ մահէլլին ատրէսի շուլ տուր։

Անժէլիք, եէտինտէն պիր դարթ չըգարըպ, Միսթիգօեա վէրտի, վէ օ տախի պունուն իւզէրինտէքի եազըեա աթֆը նազար իլէ, քէմալը թէաճճիւպ իւզրէ,

— «Մէսիս ժէլ Վէրէէր, պուլվար Հօսման» իպարէսինի օգուտու, վէ պատէհու, — Մատմազէլ, բէտէրինիզ պանքէր Մ. Վէրիէ՞ր մի տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Անժէլիք. — Էվվէթ, բէտէրիմին իսմի վէ շէօհրէթինի իշիթմի՞շմիսինիզ տիր։

— Չօդ տէֆա։

— Քի՞մտէն։

— Սիզին պիր խըսըմընըզտան, եանի թէյզէնիզտէն։

— Թէյզէ՞մ մի։ Մատամ Բէրրօտա՞ն մը։

— Թա քէնտիսի, եանի Մօնմարթրտա Կարօ սօգաղընտա մուգիմէ չամաշըրճը գատընտան։ Ա՛հ, ֆամիլեալարտա հէր քէս պանքէր եախօտ սարրաֆ օլամազ։ Մատամ Բէրրօնա սըգ սըգ կիթմէտիկինիզի պիլիրիմ։ Պու իսէ թապիի տիր. զիրա սիզին վէ անըն վազիեէթլէրինիզ պիրիպիրինէ պէնզէմէզլէր։ Բէտէրինիզ՝ իդպալին է՛ն եիւքսէք տէրէճէսինտէ, վէ մատամ Բէրրօտա է՛ն սօն տէրէճէսինտէ պուլունուեօրլար։ Թէյզէնիզ սիզի ֆէվգէլատէ սէվէր, վէ հաթթա, մատմազէլ, սիզէ թէսատիւֆ իթմէմտէն էվվէլտէ, ֆուգարաբէրվէր օլտուղունուզու, վէ ղաեէթ րիդգաթ ու մէրհամէթլի պուլունտուղունուղու պիլիր իտիմ։ — Մատամ Բէրրօնուն պու պապտէ հագգը պուլունտուղունու շիմտի անլաեօրում։ Ագրապանըզտան պիրի տախի վագըթ վագըթ պու գատընա վիզիթա վէրիր. պու զաթ՝ պէնտէն օն սինն պիւեիւք օլմագլա պէրապէր, արգատաշըմ տըր։ Խայլի միւտտէթ Մօնմարթրտա իգամէթ իթմիշտիր. շիմտի տէ

Ֆլէօրիւս սօգաղընտա իգամէթ իտիեօր։ - Քիմտէն պահս իթ-տիկիմի անլաեօրմուսունուզ, մատմազէլ։

— Իհթիմալ քի Էօժէն Լուիզօտան պահս իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, միւճէլլիտտէն։

— Ֆիլվագը, օ պէնիմ պիր խըսըմըմ տըր։

21

— Պու տախի զէնկին օլմագ հալինտէ տէյիլ տիր։ Ա՛հ, մատմազէլ, պու տօսթումուն սիզէ թէվէճճիւհիւ վար տըր։ Պէնիմ տախի պէեազ չամաշըրլարըմը երգամագտա օլան մա-տամ Բէրրօնուն խանէսինէ կիթտիկիմտէ, չօգ տէֆա քէնտիսի-նի օրատա րասթ կէլմիշ, վէ հագգընըզտա մէտհ ու սէնա իլէ պահս իթտիկինի իշիթմիշիմ տիր։

— Խըսըմըմ Էօժէն Լուիզօ՝ զաեէթ նամուսլու պիր կէնճ տիր։ Քէնտիսինի բէք ազ կէօրմիւշ իսէմտէ, եինէ թագտիր իտէրիմ։ - Հէր նէ հալ իսէ տէ, տօսթում, իսթէտիկինիզ զէ-ման բէտէրիմին խանէսինէ կէլէպիլիրսինիզ։ Օրատա, տօսթլա-րընըզ պուլունան պու քիմսէլէրտէն պահս իտէրիզ։

— Պու միւսաատէնիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ, մատմազէլ, վէ հէր հալտէ պու կիւնլէրտէ պիր կիւն կէլիրիմ։ - Անճագ, պէն տէ, սիզէ վէրտիկիմ քիւչիւք միտալեաեը ղայպ իթմէմէ-նիզի ըէճա իտէրիմ. զիրա պու միտալեանըն՝ սիզէ ուղուր կէ-թիրէճէկի էֆքեարընտաեըմ։

Անժէլիք. - (Թէպէսսիւմլէ.) Միտալեանըզը ղայպ իթ-մէեէճէկիմի վատ իտէրիմ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, կէնճ գըզ՝ բահիպէ գատըն իլէ պիրլիքտէ, քիլիսէի ճէտիտ ինշաաթընը կէզմէք իւզրէ իգթիզա իտէն բուխսաթըն իթա օլունտուղու տայիրէեէ կիրտիլէր, վէ Միսթիդօտա քէնտի սանաաթընը տէվամէ պաշլտտը իսէտէ, պաշընտաքի ճէրիհանընն թէէսսիրի իճապընճա, էվվէլքի գա-

տար խահիշլէ մէղքիւր սանաաթընը իճրա իտէմէեօրտու ։ Մէր-
գում, քէնտի քէնտիեէ ,

— Շու գըզըն պապասը պիւեիւք պիր պանքէր օլմագլա ,
վէ տարաթ ու տէպտէպէ սահիպի պուլունմագլա պէրապէր ,
քէնտիսի ղաեէթ ալչադ կէօնիւլլիւ տիւր ։ Հէմ տէ ֆագիր ադ-
րապասընտան տօլաեը մահճուպ օլմաեօր քի , պու խուսուս
նատիր տիր ։ Էկէրչի պէնի թահթը հիմաեէսինէ ալըր իսէ ,
քիթապճըլըղա մախսուս քիւչիւք պիր սէրմաեէ սահիպի օլա-
պիլիրիմ . . . Նէ՛ իգպալ , տիմէքտէ իտի ։

Անժէլիք տախի , բահիպէ գատընա ,

— Շու չօճուգ հիւսնիւ ախլէադ սահիպի վէ նամուսլու
տուր ։ Ումարըմ քի , քէնտի հագգընտա խայըրլը պիր խըտ-
մէթտէ պուլունապիլէճէեիմ , տէտիկինտէ , բահիպէ Մարի
տէ , - Պու չօճուղուն միւսթագպէլինէ ալէագատար օլմագլը-
ղընտա հագգըն վար տըր . զիրա լաեըգ տըր , վէ հիւսնի ախ-
լէագ սահիպի օլտուղունու , պագըշընտան տէրք իթտիմ . . .
ֆիլվագը պու չօճուղու թահթը հիմաեէնէ ալմագլըղընտան
տօլաեը մահճուպ դալմաեաճագսըն , տէյի ճէվապ վիրմէքտէ
իտի ։

* *
*

Արնօլտ Տէսվիններ՝ Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպիտէն այրըլտըգ-
տան սօնրա , Վէնսան տէմիր եօլու մէվգիֆինէ կիթտի ։ Սաաթ
իւչիւ պէշ տագըգա կէչէրէք հարէքէթ իտէճէք պիր Թրէն՝
խաթթ իւզէրինտէ պուլունան քեաֆֆէյի ըսթասիօնլարա ուղ-
րաեարագ , Պրի-Գօնթ-Բօպէրէ կիտէճէկինտէն , Արնօլտ , մէղ-
քիւրը սթասիօնլարտան հանկըսընա կիտէճէկինի քէնտիսի տէ
պիլմէեէրէք , Պրի-Գօնթ-Բօպէրէ գատար կիտիպ կէլմէք իւղ-
րէ , պիրինճի մէվգը վակօնլարընտան պիր պիլէթ ալտը ։

Թրէնին հարէքէթինէ չօգ վագրթ գալմրշ օլմատըղընտան ,
մէրգում , հէնուզ պիր վակօնա օթուրմուշ իքէն , իքի նէֆէր
թօբճու զապիթի տախի այնի վակօնա կէլտիլէր ։

Թրէնտէքի եօլճուլարըն պիլէթլէրի թէֆթիշ իտիլտիքտէն
սօնրա , դաթար եօլա չըգտը ։

Սախթէ Ինկիլիզ , Ամէրիգալըլարա մախսուս պիր թավր քէսպ իտէրէք , վակօնուն պիր թարաֆընտա , տեագլարընը օ-թուրտուղու մահէլլետ ուղաթարադ , կէօղլէրինի գաբաատը , վէ ուեուեօր կիպի կէօրիւնտիւ . դիւրա հադըգէթ տէ ուեումաեըպ տիւչիւնիւեօրտու : Ազ սօնրա , քէնտի միւլահազասընը թէրքլէյ , իքի զապիթին ճերէեան իտէն մուհավէրէսինի տինլէմէկէ պաշ-լատը :

Պու զապիթլէրին իքիսի տէ միւլազիմ րիւթպէսինի հայիզ օլուպ , ճէնուր վէ կէօսթէրիշլի տելիգանլըլար իտիլէը : պուն-լարտան Եիկիրմի տէօրթ Եիկիրմի պէշ չաղլարընտա զանն օլու-նան տելիգանլը , շու եօլտա քէլտմա աղաղ իյլէտի .

— Սէն տայիրէյի նէզարէթէ կիթաիֆն մի :

— Էվվէթ , աղիզիմ , կիթաիմ :

— Պիր խապէր ալտըֆն մը :

— Էվվէթ , հէմ քէք մուհիմմ պիր խապէր ալտըմ : Ամիրալ Գուրպէ՝ պիր միդտար թօքճու ասաքիրի մուավինէյի պէրրիտէ ինթէեօր : Իքիմիզտէ եագընտա թօնքինէ կիտէրէք , Մէհմ Պայ-ըուէլըը թէսմիտէ օլունան կիրուհա գարշը ճէնկ իտէպիլէճէեիզ :

— Իչթէ պու խապէրէ պէն մէճպուուն օլտում . չիւնքի տէ-տիզի վէ եօլճուլուղու սէվէրիմ : — Ֆրանսատա գալմագտան զիեատէ , օրատա պուլունտուղումուղտա , սիւրաթլէ իլէրի կի-տէպիլիրիզ : Վագտա պէն միւսթէմլիքեաթըն թէվսիի կիպի պիր բօլիթիգանըն քէք տէ թարաֆտարը տէյիլ իսէմ տէ , մատէմ քի մուհարէպէ օլունուեօր , իսթիֆատէ իմմէլիեիզ :

— Էկէր թօնքին պէլճէսի պուրատան ուղագտա օլմատա իտի , պու պապտէ պէն տէ թէմամիյլէ սանա հէմէֆքեաւ օ-լուր իտիմ :

— Խուսուսէյլէ , էկէր Ֆրանսատա ճիտտի պիր աշգ ու աէվ-տա պրագմատա իտին , տէյի՛լ մի :

— Օրատը տա սահիհ տիր :

— Շիմտի մէսէլէնին նէ՞րէօինտէ պին , աղիզիմ վանտամ :

— Պիւթիւն գալպիմ , բուհում իլէ տէրէճէյի նիհատէտէ սէվմէքտէեիմ , վէ քէնտիմին տախի սէվիլմէքտէ օլտուղումու զանն իմմէքտէեիմ :

— Սագըն պօշ պիր զանն օլմատըն .

— Քէնափ աղգընտան հիչ պիր լդրաը ու խթիրաֆ իչիթմիչ օլմատըղըմտան, պու զաննըմըն մքւհադդադ օլտուղունու պէհան իտէմէմ իսէ տէ, սահիհէն պէրլվտիկիմի աէ մէմուլ իտէրիմ։

— Նամուպլու վէ էհլի ըրզ պիր կէնճ գըզըն գոփալինտէ նէ՛ տէվերան իթտիկինի անլամագ իչին, հէր հալտէ անըն աղգընն իդրարընը իչիթմէկէ լիւզում եօգ տուր։

— Ֆիլֆադը Անժէլիք՝ նամուպլու վէ էհլի ըրզ պիր գըզ տըր... քէնափսինին տօսթլուղունա էվինիմ՝ ֆադաթի աչգ ու սէվապընա տէյիլ...

Ա՛րնօլտ Տեվինեը՝ Անժէլիք իսմինին թէլէֆֆիւզ օլունտուղունու իչիթտիկինաէ, պիրտէն պիրէ կէօղլէրինի աչարագ, մէզքիւր սօն քէլիմէլէրի իրտա իաէն զապիթէ ալմըը նազար իլլէտի։

Վանդամ իսմինտէ պուլունան զապիթ՝ շու եօլտա քէլմընա տէվամ իթտի։

— Ֆադաթ քէնափսի հէնուզ պիր չօճուգ օլտուղու հալտէ, պոգալըմ հադդըմտա հիսս իտէկէլտիկի առույղունուն ճինսինի անլաեապիլը՛ր մի։

— Պու հիսսի աշէքեարէն անլամագ սէնին էլինտէ տիր։

— Շիւպհէսիզ, լաբին պու պադտէ թաճիե իթմէկէ սէպէպ եօգ տուր։ Աչգ ու սէվտա՝ իւմիտ իլէ տահա կիւզէե եաշար։

—Հալպուքի սէն՝ քէնտի աչգ ու մուհադդէթլինին ըէսու մէն պէեանընը թէէլիւբ իթտիւքճէ, բէտէբի տաը պիր տիկէբիլէ էվլէնտիբէկտիւբ։

— Օ՛հ, օլ պադտէ հիչ պիր վէսվէսէմ եօգ տուր։ Մ. Վէբիւբ՝ գըզընտան այրըլմագ իչին թայինին իթտիկի վագթը տալա թատիլ իթմէեէճէք տիր։

— Օ թարիխ հա՞նկըսը տըր։

— Անժէլիքին եիկիբմի պիր եաչընտա օլմասը տըր։ Շիմտի իսէ, մէզպուրէ օն տօգուզ եաչընտա պիլէ օլմատըղընտան, տահա վագթըմ վար տըր։

Ա՛րնօլտ՝ Վէբիւբ իսմինի տէ իչիտինճէ տիթըէտի, վէ սէօյլէնէն գըզ՝ Մարսիլեատան Բարիսէ կէլիբքէն, վակօնտա լտասթ

կէլտիկի գըզ օլտուղունա զէրրէ դատար չիւպհէսի գալմատը-ղընտան, ճէրէհան իտէն մուհալէրէեի տահա զիեատէ տիգ-գաթլէ տինլէմէկէ հպաշլատը։

Մ. Վանտամըն րէֆիգի՝ սիւռիլէրինէ չու եօլտա տէվամ էթտի.

— Հիչ օլմազսա, արզու վէ իւմիտինի, ամճան Մ. Վէ-րիէնէ մահրէմանէ սէօյլէտիմ մի։

— Սէրգտան աչըղա սէօյլէմէտիմ, ֆագաթի էլպէթթէ, «Ամճամըն գըզը կիպի հազիմ, նազիք վէ թէրպիեէլի պիրինի պիւլտուղում հալտէ, անընլա էվլէնէճէհիմ» կիպի պիտտէ-ֆաթի վուդու պուլան սէօղլէրիմտէն, ֆիքրիմի էձնասէն անլա-մըշ տըր։ Զանն իտէրսէմ, մէգքիւր նէօղլէր՝ ղաեէթի միւսէր-րահ տըր։

— Պոչ խուսուստա ամճան Յանտա ճէվապ վէրտի մի։

— Անժէլիքին՝ քէնտիսինէ էյի պիր զէվճ ինթիխապ իտէ-ճէկինէ էվվէլճէ իսքեաթի օլմուշ ծլտուղումտան, պու պապ-ուճ քէնտիսինի քեամիլէն սէրպէսթի պրագաճաղըմ, տէտի։

— Լաքին, էյ Ալլահրն գուրու, պու ճէվապ՝ մէզպութէ իւլէ իւլֆէթի վէ միւնասիպէթի իթմէնիզ տայիր միւսէլրահ պիր ճէվապ տըր։ Եանի, «Էօյլէ պիր եօլտա միւնասիպէթի իւ-ամին քի, Անժէլիք սիզի սէվսին։ Պոչ խուսուսա պէն ասլա գար-չը կէչմէմ։ Իշտու մատտէ եալընըզ սիզէ այիտ տիր։ Պէնիմ թաարաֆըմտան սիզէ մէհդունիյէթիմ քեամիլէ վէրմիշիմ տիր» տիմէք տիր։

— Պաչնու զաննէ՞ն մի սէօյլէեօրսուն։

— Պիլաքիս էմինիմ։ Հաթթա պուննա պաչդա պիր եօլտա մանէա վէրիլէմէեճէկինի տէ իտտաա խաէպիլիրիմ։ Պէն սէնին եէրինտէ օլսա իտիմ, պու իչի վադըթի կէչիրմէքսինիզին թէճրիւ-պէ իտէր իտիմ։ «Սէն միւրատ իթտիկին հալտէ ր պահա՛ իտէ-րիմ քի, Մ. Վէրիէր՝ երկիրմի պիր եաչլնա կիրմէզտէն էվվէլ դըզընը չէնթիլէ էվլէնտիրմէեճէ բտզը օլուճագ տըր։

— Ծկլվադը պուռ միւմքին տիր, ֆագաթի...

— Ըոագաթի տիմէկէ Նէ՞ սէպէպ վար տըր։

— Սէնին տէտիկին եօլտա թէճրիւպէեէ գալդըշմադ, իհ-թիմալ քի մուհարէպէ սէպէպիյէ Ադտաի Շարդա ճէլդ օլաէ-

նաճաղըմըզ պիր զէմանտա տիվանէլիք էսէրի տիր։ Հարէքէթ վէ մուֆարագաթ իհթիմալաթը, պէլքի Մ. Վէրիէրի գօրգութուր, վէ պիզզաթ Անժէլիքէ մուճիպի տէհշէթ օլուր։

— Պու պապտէ պէն տէ ջէնինլէ հէմէֆքեարըմ։

— Շու վագթըն միւսայիտ օլմատըղընը շիմտի սէնպէ թէսլիմ իտիեօրմուսուն։

— Էվվէթ, զիրա եագընտա տուլ գալմագ իհթիմալի իլէ տիւեիւն թասավվուրունտա պուլունմագլըգ՝ էյի պիր շէյ տէ յիլ տիր։ Իմտի ըշիմտիքի հալտէ ըէսմի թէքլիֆ վագը օլամազ իսէ տէ, մատմազէլ Վէրիէր թարաֆընտան սէվիլտիկինէ էմին օլմաեա, վէ ըէսմի իզտիվաճըն իճրասը իչին պիր թարիխ թայեին իթմէկէ հիչ պիր մանի եօգ տուր։ Ազիզիմ, սէն պու մէսէլէտէ քէնտի նիեէթ վէ ֆիքրինի անլաթմատըգճա, պիր տիկէրինէ աչըգ գաբու պըրագմըշ օլուրսուն քի, պու տա պիր չարբըգլըգ տըր։ Միւպաֆաա օլունմամըշ օլան պիր մէվգի՝ աչըգ պըրագըլմըշ վէ եախօտ իշղալ օլունմուշ տիմէք տիր։ Հասըլը, պուրատան մուֆարագաթ իթմէզտէն էվվէլ, հիչ օլմազսա, պու գըզըն գալպինի ճէլպ իտիպ իթմէմիշ օլտուղունու անլամալըսըն։

— Հագգըն վար տըր, պու նասիհաթընը իճրա իտէճէեիմ։

Գաթար օլ էսնատէ տուրմագլա, մէմուրլար, Վէնսան ըսթասիօնունա վասը օլունտուղունու խապէր վէրտիլէր։

Իքի զապիթլէր վակօնտան աշաղը էնմէլէրիյլէ, Արնօլտ եալընըզ գալըպ պիր ճէպ տէֆթէրի չըգարտը, վէ «Եէտինճի թօրճու ալայընտա միւլազիմ Վանպամ» իպարէսինի եազտը, վէ տէֆթէրի գաբաեարագ, եավաշ սէտա իլէ։

— Հա՛ հա՛, պիր բաքիպիմ պուլունտուղունու էօյրէնտիկիմէ մէմնուն օլտում։ Իճապընա պագարըզ։ - Հէմ տէ երլտըզըմ բարլագ օլտուղունտան, շու զապիթլէրի պու վակօնա կէթիրմէքլէ, պանա պիւեիւք պիր խըտմէթ իթտի, տէտի։

Գաթար եօլա չըգտըղընտա, Արնօլտ Տէսվիններ հալէա միւլահազաթընա տէվամ իտիեօրտու։ Պու սուրէթլէ պիր իքի ըսթասիօնտան սօնրա, Ժուանվիլ-տը-Բօնա վասըլ օլունմաղլա, պու մահէլլտէ գալմաեա գարար վէրտի, վէ վակօնուն գաբուսունու աչարագ, հագըգի պիր Ինկիլիզ թավրըյլա աշաղը-

եա էնտիքտէն սօնրա, ազիմէթ վէ ավտէթ իչին ալմըշ օլտուղու պիլեէթի երրթարագ, նըսֆընը, մէմուրը մախսուսունա իթա, վէ օ տախի տիգգաթ իթմէքսիզին ախզ իյլէտի։

22

Արնօլտ, հէր նէ գատար պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու Բարիստէն ղայպուպէթ իթմիշ իտի իսէ տէ, եինէ վագթիյլէ գաֆատարլարըյլա կէզմիշ օլտուղու շէհրի մէզքիւրուն ճիվար մահէլլէրինի բէք ալէա պիլիր իտի Իմտի, Ժուանվիլ-լը-Քօն տախի, պիլտիկի մահէլլէրտէն պիրի օլմասըյլա, Մէրգում, Թրէնտէն էնտիքտէն սօնրա, տայիմա խալի մահէլլէրի ինթիխապ իտէրէք։ պիր խայլի սօգագլարտան եիւրիւտիւ, վէ պիր թարաֆտա «Քիրալըգ եախօտ սաթլըգ պինա» տէյի եազըլը պիր լէվհա կէօրէրէք, պունուն գարշըսընտա տուրտու, վէ պաղչէ տէրունինտէ վէ աղաճլար արասընտա քեային պու պինանըն քէնտի արզուսունա մուվաֆըգ իտուկինէ իսքեաթ օլտու իսէ տէ, բէք եագընընտա պիր ժանտարմա մէրքէզի պուլունտուղունտան, պու սէպէպլէ օրասը իչինէ կէլէմէեէճէկի ճիհէթլէ, եինէ եօլունա տէվամ իթտի, վէ նիհաեէթ Ավընիւ տը Լէգօ նամ մահէլլտէ, տիվարլար իլէ իհաթա օլունմուշ պօշ պիր խանէնին գաբուսունու միւշահէտէ իթմէքլէ, պունուն խալի պիր եէրտէ օլմասընտան քէնտի իչինէ կէլէճէկինի միւլահազա իլէ, գաբուսունտա թաալիգ իտիլմիշ օլան եաֆթատա, Բարգ-Մէն-Մօր նամ մէվգիֆ գուրպինտէ տէլլալ Մ. Մօրնասա միւրաճաաթ օլունմասը եազըլմըշ օլտուղունու կէօրմէքլէ, օլ ճիհէթէ միւթէվէճճիհ օլտու, վէ եիկիրմի պէշ տագըգատա Բարգ մէվգիֆինէ մուվասըլէթլէ, Մ. Մօրնասըն իգամէթկեահընը, պիր տէմիր եօլու մէմուրունտան պիթթահգըգ, տօղրուճա մէրգումուն խանէսինէ ազիմէթ իյլէտի։

Մ. Մօրնաս՝ թագրիպա էլլի չաղլարընտա թէրպիեէլի պիր

ատէմ իտի։ Արնօլտ պու ատէմի կէօրտիւկիւնտէ, Փնկիլիզլէրէ մախսուս պիր թէլէֆֆիւղ իլէ։

— Շու էվի սիզ մի քիրաեա վէրիեօրսունուզ, տէտի։

Տէլլալ Մ. Մօրնաս՝ էլինի խանէյի մէզքիւրէ տօղրու ուզաթարագ,

— Ավընիւ տը լ՚էգօտա պիր նիւմէրօլու խանէտէ՚ն մի պահս իտիեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Պէն քիրաեա վէրիեօրում։

— Էկէր գապիլ իսէ, կէզմէք իսթէրիմ։

— Բէք էյի, պուեուրուն կէզէլիմ։

Տէլլալ՝ ճէպինէ պիր տէմէթ անախթար վազ իլէ, Արնօլտուն արգասընտան տիշարը չըգտը։

Արնօլտ. — Փիրասը նէ՚ գատար տըր։

Տէլլալ. — Պին ֆրանգ տըր

— Օհօ՛, բէք պահալը տըր։

— Ճէպրէն պիր չէյ օլամազ... Հէմտէ բազարլըգ պօշ չէյ տիր. զիրա խանէ սահիպի մաթլուպընտա օն բարա պիլէ էքսիլթմէզ։ Սիզ պու մէվսիմ իչի՚ն մի քիրալամազ ֆիքրինտէսինիզ։

— Էվվէթ։

— Հալ պու քի խանէ սահիպի էվինի սաթմաեա չալըշտըղընտան, պու գատարճըգ պիր միւտտէթ իչին գօնթրաթ իթմէք իսթէմէեէճէկի տէրքեար տըր։

Պու միւքեալէմէեէ տէվամ իտէրէք, իշպու իքի շախսլար, Ավէնիւ տը լ՚էգօ նամ մահէլլաէ քեային պիր նիւմէրօլու խանէեէ մուվասըլէթ իթտիլէր։

Մօրնաս, պաղչէ գաբուսունու աչտըղը էսնատէ,

— Կէօրիւնիւր քի, սիզ եալընըզլըգտան հազզ իտիեօրսունուզ, տէտի։

— Էվվէթ, հէմ զիեատէսիյլէ սէվէրիմ։

Գաբու աչըլարագ, իքիսի պիրլիքտէ իչէրի կիրտիլէր։

Արնօլտ, խանէյի մէզքիւրու, քէնտի իսթէկինէ մուվաֆըգ պուլտու, վէ օրատան չըգարագ, եինէ Բարք-Սէն-Մօր մէվգիֆի եօլունու էլէ ալտըգլարընտա, աէլլալա խիթապէն,

— Ֆագաթ սիզ, պանա պու խանէնին սաթըլըգ օլտուղունու պէեան իթմիշ իտինիզ, տէտի ։

— Էվվէթ, օն սէքիզ պին ֆրանգա սաթըլըգ տըր. մատէմ քի պու էվտէն հազզ իթտինիզ իսէ, սաթըն ալըն, զիրա ֆիեաթը պիւեիւք պիր շէյ տէյիլ տիր ։ Շէօյլէ քի, եարըն պէն Բարիստէքի մուգավէլաթ մուհարրիրինէ իճապ իտէն սէնէտի եազտըրըրըմ... եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն տէ մալ սահիպի իլէ ֆէրաղ վէ ինթիգալ սէնէտինի իմզալարսընըզ, վէ պու սուրէթլէ խանէեէ սիզ միւթէսարրըֆ օլուրսունուզ, տէյի աէլլալ պէեան իյլէտի ։

Արնօլտ, շիւպհէսիզ պու էվի սաթըն ալմաեը իսթէր իտի, հալ պու քի մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէճհլէ, ճիւզի պիր մէպլաղ իլէ Գալկիւթատան հարէքէթ իթմիշ, վէ պու մէպլաղտան տէօրթ պին ֆրանգը, շարթլարը իճապընճա Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպիեէ վէրմիշ, վէ պուլվար Պօմարշէտէքի քէօշկիւնիւն թէֆրիշաթըյլա պազը էլպիսէլէրին սաթըն ալընմասը իչին խայլի մէսարիֆտէ պուլունմուշ իտուկինտէն, քէնտիսինի մուզաիգաեա տիւշիւրմէք թէհլիքէսի օլմագսըզըն, օն սէքիզ պին ֆրանգը էլտէն չըգարամազ իտի ։ Իմտի, պու սրրատա պիր սուրէթի թէսվիեէ պուլմագ լազըմ օլուպ, տէլլալըն խանէսինէ մուվասըլէթլէրինտէ, Արնօլտ՝ եազըխանէ իւզէրինէ իքի պին ֆրանգ վազ իտէրէք,

— Էվի սաթըն ալտըմ, վէ ալէլ հիսապ օլմագ իւզրէ տէ պու ագչէեի իթա իտիեօրում։ Մուպաեաա սէնէտինի եազտըրըն... սէքիզ կիւնէ տէկին մուգավէլաթ մուհարրիրինիզէ օն ալթը պին ֆրանգ կէթիրիր, վէ իմզամը տախի իթա իյլէրիմ, տէտի ։

Մօրնաս՝ պինայը մէզքիւր սաթըլտըղը թագտիրտէ, խայլի մուհիմմ պիր տէլլալիեէ ալաճաղը ճիհէթլէ, իֆատէյի մէզպուրէտէն մէմնուն օլարագ,

— Սէքիզ կիւնէ գատար հէր շէյ հազըրլանըր... Շիմտիլիք սիզէ իքի պին ֆրանգլըգ պիր մագպուզ սէնէտի իմզալարըմ ։ Անճագ եազըլաճագ սէնէտ տէ գայտը հէր հալտէ լազըմ օլտուղունտան, իսմինիզի պիլտիրմէնիզի ըէճա իտէրիմ, տէտի ։

Արնօլտ. - Սգօչիատա Էտիմպուրկ էհալիսինտէն, Իրլանտալը Ճօն-Ուիլեամ Սգօթ տուր։

— Բարիստէ՞ մի իգամէթ իտէրսինիզ։

— Խայր, Բարիստէ իգամէթ իթմէմ, անճագ պու կիւն օրաեա մուվասըլէթլէ, պու ագշամ Հավր շէհրինէ կիտէճէեիմ, վէ սէքիզ կիւնտէն ավտէթ իտէճէեիմ։

— Բէք էյի, միլօրտ, մագպուզ սէնէտինիզի ալըն։

— Բէճա իտէրիմ, անախթարլարը պանա վէրին... պաղչէեի տիւզէլթտիրմէք իչին խըզմէթքեարըմը կէօնտէրմէք իսթէրիմ։

— Ալըն։

— Մուգավէլաթ մուհարրիրինիզին մահէլլի իգամէթինի պանա պիլտիրին։

— Շիմտի գարթլարըմըն պիրինին իւզէրինէ եազարըմ։

Տէլլալ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, պիր գարթ իւզէրինէ, «Բիրամիտ սօգաղընտա, պիր նիւմէրօտա մուգավէլաթ մուհարրիրի միւսիւ Էմիլ Բէնկիւի» իպարէսինի եազըպ, Արնօլտա վէրտի, վէ պու տախի սէլամընը վէրիպ, տիշարը չըգտըղընտա, սաաթընա պագըպ, ալթը օլտուղունու անլատը, վէ Բարիսէ կիթմէք իւզրէ ըսթասիօնա ազիմէթլէ, պիրինճի սընըֆտան պիր վակօնա օթուրուպ, էսնաի բահտէ, սէքիզ կիւնէ գատար էլլի պիր միլեօն ֆրանգա մալիք օլաճաղը ճիհէթլէ, խանէի մէզքիւրէ միւթէսարրըֆ օլմագ իւզրէ օն ալթը պին ֆրանգը թէէտիեէ իտէպիլէճէկինի միւլահազա իթմէքտէ իտի։

Թրէն՝ Բարիս ըսթասիօնունա հէման եարը կիճէ էսնալէրինտէ վասըլ օլուպ, Արնօլտ, գարնը ֆէվգէլատէ աճըդմըշ օլմասըյլա, էվվէլա Գաթր Սէրժան տը լա Բօշէլ նամ լօգանթաեա կիթտի, վէ օրատա գարնընը տօեուրտուգտան սօնրա, պուլվար Պօմարշէ թարիգիյլէ խանէսինէ ավտէթ իյլէտի։

23

Աբնօլտ, պու տէֆա տա, միւթաատ օլան գըեաֆէթինէ կիրիպ, Թուրնել սօգաղը թարաֆընտան խանէսինտէն տիշարը չըգարքէն, գաբուտա տուրմուշ օլան գաբուճունուն գըզընը սէլամլատը, վէ պիր իքի սօգագտան պիլ միրուր, Բան-Պլան խսինտէ ղարիպ պիր սօգաղա մուվասըլէթ իթտի քի, պունուն պօեու եիկիրմի պէշ մէթրօ վէ էնի եիկիրմի սանթիմէթրօ, վէ հէր թարաֆը ալթըշար գաթտան միւրէթթէպ, վէ բէնճիրէլէրի բարմագընգա միւճէհհէզ խանէլէր իլէ մուհաթ օլտուղու կիպի, տէրունինէ հավա կիւճ իշլէր, վէ հէլէ կիւնէշ ասլա զահիր օլմազ իտի։

Եալընըզ քիւհնէ վէ պիչիմսիզ պիր խանէնին գաբուտու իշպու սօգաղա նազընր օլուպ, խանէլէրին տիկէր գաբուլարը, եա Օթէլ-տը-Վիլ սօգաղընա վէ եախօտ րընթընմա նազընր օլտուգլարընտան, Բան-Պլան սօգաղընտաքի գաբուլարը տիվար իլէ էօրիւլմիւշ իտի։

Զիքր իթտիկիմիզ թէք գաբու, էսկի ուսուլտէ ղաեէթ գալըն վէ գուվվէթլի, վէ գալէ գաբուլարը կիպի տիվարլար արասընտա պիւեիւք էնքսէրլէր իլէ մընխլանմըշ օլուպ, տէմիրտէն օլան չագչաղը իւսթիւնտէ, եօնճա եաբրաղը շէքլինտէ պիր թասվիր պուլունմագտա իտի։

Աբնօլտ պու գաբունուն էօնիւնտէ տուրուպ, չագչաղը էլինէ ալտը իսէտէ, պու չագչաղը վուրաճագ եէրէ, էվվէլա քէնտիսինէ տողրու չէքտի, վէ պատէհու եիթմէսինլէ գաբու աչըլտը։

Մէրգում տէլիգանլը՝ գարանլըգ վէ սօգաղըն թէաֆֆիւնիւնտէն զիեատէ մուզիրր թէաֆֆիւնիւ պիր հավլիեէ կիրիպ, գայմամագ վէ տիւշմէմէք իչին քէմալը տիգգաթլէ նէրտիվէնէ գատար եիւրիւմէքլէ, աեագլարը՝ պիրինճի գատէմէեէ թէսատիւֆ իթտի, վէ տէմիրտէն օլուպ, քիրլի վէ եաղը պուլունան իշպու նէրտիվէնի թուԹտուղունտա, իզհարը նէֆ-

րէթ իթտի իսէ, իշպու նէրտիվէնտէն իւչիւնճիւ գաթա չըգըպ, քեամիլէն գարանլըգ իչինտէ պուլունան պու գաթտա պիր աղ արաշթըրմագլա, սաղտա կէօրտիւկիւ պիր գաբուեու տէօրթ տէֆա վուրտու, վէ պիր իքի սանիյեէ կէչինճէ, նէ՛ սիննտէ պուլունտուղու անլաշըլամաեան վէ էսկի պիւսկիւ կիճէլիք էլ-պիսէ կիեինմիշ պուլունան ագ սագալլը վէ սաչլը պիր ատէմ, էլինտէ պիր կազ լամպասը թութմուշ օլտուղու հալտէ, գա-գուեու աչտը, վէ Իթալեանլարա մախսուս պիր թէլէֆֆիւղլէ,

— Քի՞մի իսթէեօրսունուզ, տէյի սիվալ իթտի։

Արնօլտ. — Սինեօր Ակօսթինի սի՞զմիսինիզ։

— Պէնիմ, նէ՞ իսթէեօրսունուզ։

— Խըտմէթինիզէ իհթիեաճըմ վար տըր։

— Քի՞մ սիզի պանա կէօնտէրտի։

— Պունու անլամագտա պիր էհէմմիեէթ եօգ տուր, պէն սիզէ տօլկուն իւճրէթ վէրէճէեիմ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Ակօսթինի միւսաֆիրինի տայիրէ-սինէ գապուլ իլէ, գաբուեու արգատան գաբատը։

Կիթտիքլէրի քիւչիւք պիր օտա օլուպ, պունուն տիվար-լարը՝ նիւմէրօլու մուգավա քեաղըտլար իլէ տօլու օլմասըյլա կէօրիւլմէեօրտու։ Օրթատա թօղլու պիր մասա, վէ պունուն իւսթիւնտէ պիր թագըմ քեաղըտլար, վէ օտանըն էթրաֆըն-տա իսէ, աեագլարը թօբալ վէ իւսթլէրինին հասըրլարը էսկի-միշ վէ տէօքիւլմիւշ տէօրթ սանտալիեէ մէվճուտ օլուպ, թէք-միլ խանէ թէճէմմիւլաթը պունտան իպարէթ իտի։

Խանէ սահիպի՝ եիւզիւ քէմիքլի, պուրուշուգ, վէ պիր նէվ թիրիշէ քեաղըտլա գաբլը կիպի օլուպ, չուգուր կէօղլէ-րի տէ, սըթմատան թութուլմուշճասընա բարլագ, վէ էթ-րաֆը մօրարմըշ, էլլէրի ուզուն վէ ղաեէթ զայիֆ պիր քիմսէ իտի։

Մէրգում, էլինտէքի լամպաեը մասանըն իւսթիւնէ գօյ-տուգտան, վէ միւսաֆիրինէ տէ պիր իսկէմլէ իրաեէ իթտիք-տէն սօնրա,

— Շու սաաթտա էվիմէ կէլմէնիզտէն, վէ պիլա թէրէտ-տիւտ գաբուեու տէօրթ տէֆա վուրմանըզտան, պէնիմ ատէթ-լէրիմէ վագըֆ օլմուշ իտուկինիզ անլաշըլըեօր։ Իմտի, ատաթ

վէ ուսուլիմի քիմ սիզէ խապէր վէրտի, քիմ սիզէ մահէլլի ի-գամէթի վէ իսմիմի էօյրէթտի, տէտի։

Արնօլտ. – Պունլարը սիզէ պիլտիրմէեէ պիր մէճպուրիեէ-թիմ եօգ տուր։

Ակօսթինի. – Օ հալտէ պէնտէ սիզին իշինիզի կէօրմէեէ մէճպուր տէյիլիմ։

Արնօլտ. – (Կիւլէրէք.) Սահիհ մի։

Մէրգում պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, ճէպինտէն տօլու պիր չիզտան չըգարըպ,

— Զանն իտէրիմ քի, սիզին մուխալիֆէթինիզի պունուն-լա պիլա զահմէթ ղալէպէ իտէպիլիրիմ... Շու տագըդատա պուրատա պուլունտուղում ճիհէթլէ, սիզի բէք էյի թանըրըմ ... իմտի, պէնի պուրաեա քիմ կէօնտէրմիշ օլտուղունու պէր թարաֆ իտին տէ, նէ իշին կէլմիշ օլտուղումու նազարը տիգ-գաթա ալըն, տէտի։

Իհթիեար Իթալեալը՝ չիզտանը կէօրտիւկիւնտէ կէօզլէրի բարլատը, վէ Արնօլտ՝ պունուն տէրունինտէն պիր պանգնօթ չըգարըպ, բարմագլարը արասընտա տէօնտիւրէրէք,

— Շիմտի պու պին ֆրանգը սիզէ վէրէճէեիմ, վէ իսթէ-եէճէկիմ՝ քեաղըտլարը իթա իթտիկինիզտէ տախի, տիկէր պիր պին ֆրանգլըգ վիրէճէեիմ... Պու հալտէ լիւզումսուզ մու-պահասալարա մահէլլ եօգ տուր։ Պուրատա վիճուտիմ վէ թէքլիֆիմ սիզէ էմնիյեէթիմ պուլունտուղունու իսպաթ իթ-մէքտէ տիրլէր... սիզտէ պանա էմնիյեէթ իտին... հասըլը իքի պին ֆրանգ գազանմագ իսթէրմիսինիզ։ Էվվէթ եախօտ խայր, տէյի ճէվապ վէրին, տէտի։

Ակօսթինի՝ կէօզլէրինի պանգնօթտան աերրամաեարագ,

— Էվվէթ... պէնտէն պէքլէտիկինիզ նէ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Շիմտի սէօյլէրիմ, սիզ եազմագտա օլուն։

Ակօսթինի՝ էլինէ պիր գալէմ ալարագ թանըմատըղը միւշթէրիսինին սէօյլէեէճէկի սէօզլէրի պիւեիւք պիր քեաղըտ իւզէրինէ եազմաղա հազըրլանտը։

Արնօլտ. – Հազըրմըսընըզ։

Ակօսթինի. – Էվվէթ, հազըրըմ։

— Եագըն . Ինծի է լսած եղելութիւնին մէյն Ամպոսաղ եպիսկոպոս Պէրեան , 1857 թուին սեպտեմբերի 28 ին գոմսաղ օրն Ժօզէֆ-Արնօլտ Տէվինը ։

Արնօլտ՝ սէօղունիւ քէստիկինտէն , իթալեալը պաշընը եօ-եարը գալտըրըպ պագտը , վէ պատէհու ,

— Ժօզէֆ-Արնօլտ Տէվինէը , տէյի թէքրարլասը ։

Արնօլտ . – Հէբսի պու գատար տըր . չիմտի , պու Արնօլտ Տէվինէրընըն նէ օլտուղունու անլամալը , վէլատէվի իլմուխա-պէրինի չըգարթմալը , ֆամիլեասը պուլունուպ պուլունմատը-ղընը պանա խապէր վիրմէլի , վէ էկէր ֆամիլեասը վէֆաթ իթ-միշլէր իսէ , անլէրին տէ մուսատտագ վէֆաթ իլմուխապէրլէ-րինի չըգարթմալը ։

— Հէբսի պու գատա՞ր մը ։

— Էվվէթ , ֆագաթ թէքրար իտիեօրում . էկէր Ժօզէֆ-Արնօլտ Տէվինէը վէֆաթ իթմիշ իսէ , վէֆաթ իլմուխապէրի պանա թէսլիմ դըլընմալը տըր ։ – Իչթէ կէօրիւեօրսունուզ ա՛ , սիզտէն պէքլէտիկիմ խըզմէթ՝ պիւեիւք պիր չէյ տէյիլ տիր ։

— Պու իշ իչին Պէրէեէ պիր սէյեահաթ իթմէք , հաթ-թա մէրգում տէլիգանլը վաթանընը թէրք իթմիշ իսէ , տահա իլէրիեէ կիթմէք իճապ իտէճէք տիր ։ Հալ պու քի , մալիւ-միւնիւզ օլտուղու վէճհլէ , եօլճուլուգլար մէսաբիճլէ օլուր , վէ իտէճէկիմ մէսաբիճ իսէ , պանա վատ իթտիկինիզ իւճրէ-թի էքսիլթէճէք տիր ։

— Իսթէտիկիմ իլմուխապէրլէրի պանա թէսլիմ իթտիկի-նիզ կիւն , մէսաբիճաթը վագըանըզըն բուսուլասընը տախի ի-րաեէ իտէրսէնիզ , օ հալտէ սիզէ հէմ մէսաբիճինիզի , հէմտէ վատ իթտիկիմ մէպլաղը էօտէրիմ ։

— Պու իշին ճէվապընը չաբո՞ւգ մու իսթէեօրսունուզ ։

— Էվվէթ , հէմ բէք չաբուգ իսթէրիմ ։

— Թէշէպպիւսաթըմ իչին նէ՞ գատար մէօհլէթ պրագը-եօրսունուզ ։

— Մէքիզ կիւն ։

— Մէմուլին զայըի ահվալ զուհուր իթմէզսէ , պու միւտ-տէթ զարիճնտա ճէվապըմը վէրիրիմ ։ Անճագ նէթիճէի թէ-հարրիեաթըմը նէ՞րէեէ պիլտիրէճէհիմ ։

— Թայելին իմ տիկինիզ կլուն, պու վագըթ, եինե պէն պուրաեա կէլիրիմ։

— Բէք էյի, ֆագաթ հէր չէյի էվվէլճե տիւչիւնմէք լազըմ տըր։ Շաեէտ պանա պըրադտըկընըզ ազչէ քիֆաեէթ իթմէկիպ տէ, սիզէ միւրաճաաթ իթմէք լազըմ կէլիրսէ, նէ եաբմալը։ — Զիւնքի հադդըմտա մալիւմաթ ալմըշ օլտուղունուզ թադտիրտէ, կիւնտէ դազանըպ կիւնտէ եէեէն պիր աէմ օլտուղումու տա էլպէթթէ թահգըգ իթմիչսինիզ տիր... պանա իհալէ իթտիկինիզ իչ՝ կիւճ տիւր, վէ պէն իսէ, եալընըզ սիզին իչինիպզէ մէչղուլ օլապիլմէքլիկիմ իչին, տիւքքեանըմընն գաբուսունու գաբամաեա մէճպուր օլաճաղըմ; վէ թապիի պանա իհթիեաճը օլապիլէն միւշթէրիլէրիմտէն մահրում գալաճաղըմ։

— Էօյլէ պիր իհթիմալ արասընտա, պանա թէդքիրէ եաղարընըզ։

— Նէ՞րէեէ։

— Պօմարչէ պուլվարընտաքի բօսթախանէեէ. պէն կէլիպ բօսթախանէտէն ալըրըմ։

— Նէ՞ իսիմլէ։

— X. Y. Z. հարֆլարըյլա։

Ակօսթինի, պու մալիւմաթը պիր եէրէ գայտ իթտի, վէ Արնօլտ՝ չու եօլտա տէվամ իթտի.

— Օ հալտէ, իսթէտիկինիզ հէր նէ օլուր իսէ, անինտէ ախզ իտէճէքսինիզ։

— Բէք էյի, եարընտան իչէ պաչլարըմ, վէ հէր նէ գատար իհթիեար իսէմտէ, եինե պիր տէլիգանլը կիսի չալըշապիլըրըմ։

Արնօլտ՝ պու սէօզլէրտէն սոնրա աեաղա գալդը, վէ Ի-թալեալը՝ գաբուեա գատար մէրգումա րիֆագաթ իթտիքտէն վէ մէրգումուն տիչարը չրգմասընտան սոնրա, արգատան գաբուեու գաբատը, վէ լսագինէլէրի հավի տիր կիպի տայլըէսինին սիւրկիւլէրինի տէ վազ իյլէտի։

Եիկիրմի պէշ տագըգա սոնրա, Արնօլտ լսանէսինէ ավտէթ իթտի, վէ Սէրեէլ Եահօ-ոինն Բօռնէ կիպի, եաթաղա կիրմէզտէն էվվէլ, ալէամեթի մէսէրրեթ օլարագ, էլլէրինի օվուշտուրագ,

— Իշ սըրասընտա տըր . . . իշ եօլունտա ճէրէչեան իտիեօր , տէտի , վէ պատէհու եամթաղընա եամթըպ , գամիէն հուղուր վէ իսթիրահաթա մալիք պիր քիմսէ կիպի ույգուեա տալտը :

24

Ալնօլտ Տէսվինը՝ պիւեիւք պիր սերվէթէ նայիլ օլմագ իւղրէ , թասմիմաթ վէ թէրթիպաթը լազըմմ իլէ մէչղուլ օլտուղու սըրատա , իքի նէֆէր ավինէսի տէ , ալտըգլարը էվամիրի իճրա իթմէք իւղրէ քէնտի թարաֆլարընտան իգթիզա ետէն թէտապիրի տիւչիւնմէքտէ իտիլէր :

Էվամիրի մէզքիւրէնին պաչըճասը՝ իլք միւրաճաաթտա , պիր տագըդա պիլէ կէչիրմէքսիզին իշէ պաչըամաեա հազըր պուլունմադտան իպարէթ օլուպ , պունուն իչին իսէ , չիապհեեէ մահէլլ վիրմէեէրէք , Ֆէրնանտո ճանպազխանէսինտէքի մէմուրիեէթլէրինի թէրք իթմէլէրի լազըմէտէն իտի :

Իմտի , պիր ագչամ պու իքի Իրլանտալը , իճրա իտիլէճէք լուպիեաթտա խըտմէթլէրի պուլունտուղու հալտէ , քեամիլէն սերխոչ կէօրիւնէրէք , ճանպազխանէեէ կիւտիլէր , վէ հէր պիր աստմտա տիւշմէք թէհլիքէսինի իպրազ իտիպ , ասյքի պիր միւճիղէ իլէ մուվազէնէլէրինի մուհաֆազա իտիեօր կիպի թամր ու հարէքէթ կէօսթէրտիլէր :

Թէաթրօ միւտիրի՝ պունլարըն պու հալինի կէօրիւպ , քէնտիլէրինի թէքտիր իթտիկինտէ , թէրպիեէսիզճէ ճէվապ վէրտիքլէրինտէն , վէ պու թէրպիեէսիզճէ ճէվապ վէրիլմէսի ադըպինտէ , միւթէճասըրլարըն մէմուրիեէթլէրինտէն թարտը , թէաթրօնուն իտարէսի նիզամաթընտան պուլունտուղունտան , հիսապլարընա պագըլմագ իւղրէ , մէրդումլար սանտըղա ճէլպ իտիլտիլէր , վէ օլատա հիսապլարը կէօրիւլիւպ , եօլա գօնուլտուգլարը ղէման տախի , պֆվլըգ տիլէեէճէք եէրտէ , եինէ թէրպիեէսիզճէ մուամէլէտէ պուլունմուշ օլմալարը յլա , թէաթրօնուն բօլիս նէֆէրաթը վասըթասըյլա թարտ իտիլէճէքլէ-

րի քէնտիլէրինէ իֆատէ գլլընտը, վէ պունուն իւզէրինէ իքիսի տէ, պաշլարընը էյիպ տիշարը չըգմաեա մէճպուր օլտուլար, վէ տօղրուճա Լէբիդ սօգաղընտա վագը խանէլէրինէ կիտիպ, նէ՛ եաբաճագլարը հագգընտա պիր միւտտէթ միւզաքէրէտէն սօնրա, իրթէսի կիւնիւ Սգօթուն պիր արապա մուպաեաասը իշիյլէ, վէ Թրիլպինին պիր աթ տրամագլա մէշղուլ օլմալարը գարարլաշտըրըլտը։

Պինապէրին իրթէսի սապահ, Ուիլ վէ Թրիլպի, միւթէպէր խանէլէրտէ իսթիխտամ օլունան խըզմէթքեարլարըն գըեաֆէթինէ կիրէրէք, պիրլիքտէ իգամէթկեահլարընտան մուֆարագաթ իթտիլէր, վէ Գլիշի պուլվարընա մուվասըլէթլէրինտէ, հէր պիրինին եէտինտէ, մուպաեաա իտէճէկի մատտէնին պէտէլի գատար մէպլաղ պուլունտուղու հալտէ, պիրիպիրինտէն այրըլտըլար։

Պու սուրէթլէ, պիրի աթ վէ տիկէրի արապա սաթըլան մահէլլէրէ կիտիպ, իքիսի տէ պու շէյլէրի մուպաեաա վէ պէտէլլէրինի թէէտիեէ իթտիլէր։ Օնտան սօնրա, Արնօլտու պէքլէմէք իւզրէ Գաթր Սէրժան տը լա Բօշել մէյխանէսինէ կիթտիլէր։

Արնօլտ՝ օ կիւնիւ ագշամա գատար իգամէթկեահընտան տիշարը չըգմատը, վէ եարը կիճէեէ իքի սաաթ գալարագ, Ֆրանսըզ կէմիճիսի գըեաֆէթինէ կիրիպ, վէ քէնտիսիյլէ ավինէսի արասընտա վասրթտի մուխտպէրէ օլաճագ օլան կիւմիւշ միտալեաեը տախի պօղազընտան ասարագ, խանէսինին Թուրնել սօգաղընա նազըր օլան գաբուսունտան տիշարը չըգտը։

Խանէի մէզքիւրտէ օթուզ գատար միւսթէճիր պուլունուպ, մատամ Բիլուա իլէ գըզը՝ կէլիպ կիտէնլէրի տիգգաթ իտէմէզ իտիլէր։ Եախօտ օտալարընըն գաբուսունտան պիր կէմիճինին կէչտիկինի կէօրսէլէր, պէսպէլլի տէրունի խանէ խալգընտան պիրինէ վիզիթա վէրվիշ օլաճաղը զաննընտա պուլունաճագ իտիլէր։ Արնօլտ՝ պու պապտէ եանըլմաեօրտու, զիրա նէ՛ գաբուճու գատընըն վէ նէ՛ տէ գըզընըն նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէքսիզին, խանէնին գաբուսունտան չըգտը, վէ պիր կիւն էվվել կիթմիշ օլտուղու լօգանթաեա պիլ ազիմէ, ալթ գաթ սալասընա տուխուլ իթտի։

Սալատա պիր խայլի ճէմիյեէթ արասընտա Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպի տախի պուլունուեօրլար իտի։ Սախթէ կէմիճի տէ կէլիպ պունլարըն գարշըսընտա պիր մասա էօնիւնտէ օթուրտու, վէ նէ՞ իչմէք վէ եա եէմէք իսթէտիկինի սիւալ իթմէք իւզրէ կէլէն խըզմէթքեարա, Մարսիլեա Ֆրանսըզլարընա մախսուս պիր թէլէֆֆիւզլէ,

— Սօն տէրէճէ աճըմ, տէտի։

Խըզմէթքեար. — Նէ՞ եէմէք իսթէրսինիզ։

— Էյի վէ լէզզէթլի օլսուն տա, նէ՛ օլուր իսէ օլսուն, եէրիմ։

— Իսթէրսէնիզ, միւսիւ, եէեէճէկինիզ թաամլարը պիլտիրին։

Արնօլտ՝ պիր թագըմ ղարիպ թաամլար ըսմարլատը։ Եալընըզ շարապ իսթէմէտի։

Մէրգումուն էթրաֆընտա օթուրանլար իսէ, անըն ղարիպ կէմիճի թասվիրի միւնասիպէթիյլէ կիզլիճէ կիւլիւշիւեօրլար իտի։

Սգօթ իլէ Թրիլպի, մէրագլէ պու սախթէ կէմիճիեի թէճէսսիւս իթմէքտէլէր իքէն, պիրտէն պիրէ պունլարտան պիրինճիսի, սախթէ կէմիճինին պօղազընտան ասըլմըշ պուլունան քիւչիւք միտալեաեը կէօրիւպ սարսըլտը, վէ Թրիլպիեէ տիրսէկի իլէ վուրարագ, գուլազընտան աշաղըեա տօղրու,

— Միտալեաեը կէօրիւեօ՞րմուսուն, տէտի։

Թրիլպի իշի չագտըզը կիպի, միտալեաեը տախի կէօրտիւ։

Արնօլտ՝ ճիւզիճէ պունլարա կէօզ գըրբտը, վէ պատէհու իքի Իրլանտալըեը կէօրմէեօր, եախօտ քէնտիլէրինէ տիգգաթ իթմէեօր կիպի կէօրիւնէրէք, թաամընա տահա պիր խայլի միւտտէթ տէվամ իթտի, վէ պու իշի պիթիրտիքտէն սօնրա գահվէ կէթիրթտի, վէ կարսօնուն վէրտիկի պիւեիւճէք սիկարաեը իչմէկէ պաշլատը։

Լօգանթանըն ալթ գաթ միւշթէրիլէրի պիրէր պիրէր կիթտիքլէրինտէն, սաաթ սէքիզ պուչուդ բաստէլէրինտէ, սալատա, եալընըզ Արնօլտ, Սգօթ վէ Թրիլպի գալմագլա, արալարընտա շու եօլտա մուհավէրէ ճէրէեան իթտի.

Թրիլպի. – Միւսիւ կէմիճի, Բարիստէ մէկզունէ՞ն մի պուլունուեօրսունուզ։

Կէմիճի. – Խա՛յր, կէմիճիլիք խըտմէթիմին միւտտէթի խթամ պուլտու։ Շիմտի, պուրատա պազը մէքթէպլերտէ ժիմնասթիք տերսի վէրիրիմ։

— Սիզ Մարսիլեաւը՞մըսընըզ։

— Էվվէթ, օրատա տօղմուշում տուր։ Օրատա տօղմուշ օլտուղումտան տօլաեը միւֆթէխիրիմ։ Սիզ, Մարսիլեաեը պիլեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթ, ժիմնասթիք հօճասը էֆէնտի, իքիմիզտէ Մարսիլեաեը պիլիրիզ, վէ վաթանընըզա հայրան օլանլարտանընըզ։

— Էօյլէ իսէ, պուրաեա կէլինտէ պիզին իլէ պիրլիքտէ վաթանըմըն աչգընա պիր չիշէ չամբանեա չագալըմ։

Սգօթ վէ Թրիլպի՝ Աբնօլտուն մասասընա կէլիպ օթուրտուգլարընտա, Աբնօլա՝ կարսօնտան պիր Մօէթ չորապը չիշեսի իսթէտի, վէ պունուն թասբասընը աչտըգտան սօնրա գատհէլէրէ տօլտուրտու։

Կարսօն սալատան չըգտըղընտա, սախթէ կէմիճի՝ եավաչ սէտա իլէ,

— Էմրլէրիմի իճրա իթտինիզ մի, տէտի։

Ուիլ Սգօթ. – Էվվէթ. էվվէլա Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէն թարտ օլունտուգ։

— Արապա իչինի նէ՞ եաբտընըզ։

— Արապաեը վէ աթը սաթըն ալտըգ։

— Բարիստէ պիր ախըր վէ պիր արապալըգ պուլուն, վէ սէքիզ կիւն իչին քիրալաեըն։ Իչ կէօրմէք վագթը կէլտիկինտէ, Սգօթ՝ արապաճը գրեաֆէթինէ կիրիպ, արապաճըլըգ վազիֆէսինի իչիա իթմէլի տիր։

Թրիլպի. – Պէն նէ՞ եապաճաղըմ։

Սախթէ կէմիճի. – Սէն տէ . . . տէմիշ իքէն, պու արապա իքի քիչի սալաեա կիրմէլէրի իւղէրինէ, մէրգում, իֆաատսինի գաթթ իթմէկէ մէճպուր օլտու։

Եէնի կէլէն իքի միւչթէրիլէր, սալանըն պիր քէօչէսինտէ օթուրտուլար, վէ իւչ արգատաչլար, մուհավէրէլէրինէ եավաչ սէտա իլէ տէվամ իթտիլէր։

Պունլարըն մուհավէրէ վէ միւքեալէմէսի նէթիճէլէրի եա-
գընտա օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլաճաղընտան, շիմտիլիք
պունտան պահս իթմէք իսթէմէեիզ։ - Եալընըզ շու գատարը
իշար իտէրիզ քի, միւքեալէմէյի վագըանըն իրթէսի կիւնիւ,
Ֆիլիբ-Օկիւսթ սօգաղընտա պիր արապալըգ վէ պիր ախըր քի-
րալանարագ, արապա իլէ աթ եէրլէշտիրիլտի։

25

Ընօլտ Տէսվիններընն հիսապ վէ թախմինլէրինէ կէօրէ,
քէնտիսի, Օպօգտա տուրմուշ օլան վէ Բօրսայիտտէ տախի տու-
րաճաղը մուգարրէր պուլունան էլմաս թաճիրի Էթիէն Պէրօ-
տան իւչ կիւն էվվէլ Բարիսէ կէլմիշ օլաճագ իտի։

Իմտի, մուամէլէյի դաթիեէ զէմանը եագլաշմագտա օ-
լուպ, Ընօլտ, պու իշ իչին իճապ իտէն պազը թէֆէրրուաթը
տախի պիր ան էվվէլ թէրթիպ իթմէք իւզրէ, էվվէլա Պօմար-
չէ պուլվարընտա քեային բօսթա մէրքէզինէ Ինկիլիզ գըեա-
ֆէթիյլէ կիտէրէք, քէնտիսի իչին X·Y·Z· եաղըլարըյլա եա-
ղըլմըշ օլարագ պազը մէքթուպլար վիրուտ իտէճէկինի մէմու-
րիյնէ խապէր վէրտի։

Եէվմի մէզքիւրտէ, թէպտիլի գըեաֆէթլէ Բալէ Բօայեա-
լա պիլ ազիմէ, ասքէրիեէ էլպիսէլէրի, նիշան վէ սայիրէ եա-
բըլան պիր մաղազաեա կիրտի, վէ սաթըն ալտըզը պազը էշ-
եաեը քիւչիւք պիր բաքէթ իտէրէք, խանէսինէ ավտէթինտէ,
պու բաքէթի, պիր չէքմէճէտէ, Գալկիւթատան կէթիրմիշ օլ-
աուղու զարիպ իւլ չէքլ պիր Հինտ խանչէրի եանընտա սագ-
լատըգտան սօնրա, չէքմէճէեի քիլիտլէտի։

Մուախխարէն, եինէ, էլսինէյի էճնէպիեէ մուալլիմի գը-
եաֆէթինէ կիրիպ, թաամտան էվվէլ, իշթիհալարը աչըլմագ
իւզրէ կէզինէն ատէմլէր կիպի պուլվարլարտա տօլաշմաեա
չըգտը։

Մէրգում, կէօրտիւկիւ պիր կէօզլիւքճիւ տիւքեանընա

պիտաուխուլ , մավի ճամլը պիր կէօզլիւք սաթըն ալտը , վէ սաաթ ալթը պուչուգ րատտէլէրինտէ պիր լօգանթատա թա- սամ իթթիքտէն սօնրա , խանէսինէ ավտէթ իյլէտի ։

Ագատէմճէ տախի պէեան իթմիշ օլտուղումուզ վէճհլէ , Արնօլտ Տէավինեը՝ թասավվուր իթտիկի թէշէպպիւսիւ ադիմ միւնասիպէթիյլէ ֆէվգէլատէ մէշղուլ իտի իսէ տէ , Մարսիլեա- տան Բարիսէ կէլտիկի սըրատա թէսատիւֆ իթմիշ օլտուղու Անժէլիք Վէրնէրի ասլա ունութմամըշ իտի ։ Շէօյլէ քի , եա- գընտա միլեօնլարա մալիք օլաճագ պիր քիմսէ կիպի , սէպաթ վէ ֆիւրատը ադիմ վէ չիտտէթլէ օլ կէնճ վէ հիւսէյնա գը- ղը սէվմէքտէ օլուպ , վէնսան տէմիր եօլու գաթարընտա , վանտամ նամ թօրճու զապիթի թարաֆընտան իրատ օլուն- մուշ օլան պաղը սէօղլէր տէ , պու աշգ ու սէվտասընը տահա զիեատէ թահրիք իթմիշլէր իտի ։

Զապիթի մէրգում Արնօլտուն պիր րաքիպի տիմէք իտի ի- սէտէ , Արնօլտ՝ մէրամընա էրմէք իչին անը էզմէք ֆիքրինտէ իտի ։

Ճօն Մօրթիմէր էվինին սապըգ քէաթիպի՝ պիր ան էվվէլ իչ կէօրմէք արզուսինտէ օլմագլա պէրապէր , կէօզ տիքմիշ օլ- տուղու սէրվէթի ճէսիմէեի էլէ կէչիրմէզտէն էվվել՝ հիչ պիր չէյ եաբամազ իտի ։ – Շու գաւոար քի էլլի միլեօնա մու- թէսարրըֆ օլտուղունտա հէր միւրատընա մուվաֆֆագ օլապի- լէճէկի իւմիտիյլէ , պիր միւտտէթ պու իչի թէէխիր իթմէյին- տէն տօլաեը բէք տէ մուղտարըպ օլմաեօրտու , վէ քէնտի քէն- տինէ ,

— Եագընտա հէր չէյէ մուվաֆֆագ օլաճաղըմ, տիմէքտէ իտի ։

Տիկէր թարաֆտան , Արնօլտուն պաչգա պիր միւլահազա- սը վէ էնտիչէսի տէ , էթթիէն Պէրօնուն մուվասըլէթի կիւնիւ վէ սաաթը օլուպ , պու խուսուստա քէնտի քէնտինէ չէօյլէ միւլա- հազա իթմէքտէ իտի .

— Շիւպհէ եօգ տուր քի , Պէրօ տէմիր եօլունտան աչա- ղըեա էնտիկինտէ , տօղրուճա քէնտի օթէլինէ կիտէճէք տիր ։ Էլպէթթէ գաթարը թէրք իտէր իթմէզ, բարաասընը ալմագ ի- չին պանգաեա կիթմէկեէճէք տիր ։ Հէմտէ էլլի միլեօն ֆրանգ՝

էլլի պին ֆրանգ կիպի սուհուլէթլէ կէօթիւրիւլէմէզ։ – Ումու-մուն գապուլ օլունապիլէճէկի պիր օթէլտէ, օ գատար ճէսիմ մէպլաղը հրֆզ իթմէք տէ, քեարը ագիլ տէյիլ տիր։ – Իմտի, օթէլինտէ եէրլէշտիքտէն սօնրա ճօն Մօրթիմէրին պիր մէքթուպուլա ֆրանսա պանգասը միւտիրինէ խապէր վէրիլմիշ օլան թէշէպպիւսիւ իճրա իտէճէկի թապիի տիր։

«Հիսապ վէ թախմինիմէ կէօրէ, էթթիէն Պէրօ՝ Թուլօնտա պէնիմ րաքիպ օլտուղում գաթարա, եանի սաաթ օն պուչուգ գաթարընա պինէճէք տիր։

«Գալկիւթատա էշեասընը կէօրտիւմ. պու էշեա՝ չօգ օլմատըղընտան, սէյեահաթընը կէճիքտիրմէեէ սեպեպ օլամազ։ Պունունլա պէրապեր, նէ՛ գատար սիւրաթլէ իշ կէօրսէ, եինէ էօյլէտէն էվվէլ օթէլէ կէլէմէզ։ – Օնտան սօնրա էլպիսէ թէպտիլի վէ թաամ իթմէք կիպի մուամէլաթ իչին տախի վագըթ կէչիրէճէք օլտուղունտան, պանգաեա կիտէմէեէճէք տիր. չիւնքի պանգա՝ սաաթ իշաէ գաբանըը։ Կիթսէ պիլէ, իրթէսի կիւն կէլմէսի քէնտիսինէ իհթար օլունաճագ տըը։ Իմտի, պէն տէ պու արատա իշ պիլէ կէօրէճէեիմ։

«Անճագ էվվէլճէ անլամագ իսթէրիմ քի, մէրգում հանկը կիւն Բարիսէ մուվասըլէթ իտէճէք տիր։

«Բէք իհթիմալ տըը քի, Օթէլ տէզ Էնտատ քէնտիսինէ մահասուա պիր տայիրէ ալըգօնուլմասը իչին՝ Թուլօնտան եահօտ Մարսիլեատան թէշէկքիֆ չէքէճէք տիր։

«Պու սուրէթլէ պիր աղ մահիրանէ հարէքէթ իթմէքլէ, արզու իթտիկիմ մալիումաթը իսթիհսալ իտէպիլիրիմ։»

Իրթէսի կիւն, ալէսսապահ Ալինօլտ եահաղընտան գալըգըպ, աճէլէթէն էլպիսէսինի կիւինտա, վէ Գալկիւթատան կէթիրմիշ օլտուղու քեաղըտ բաքէթինի ալարագ, պու բաքէթի սէօքտիւ, վէ ճճ Մօրթիմէր չ ւէ-բեւեաօը լէվհասընը հավի պիր մէքթուպ քեաղըտըլմըշ պիր մահֆազա չըգարըպ, մէշհուր պիր գալպազան միսիլու էֆէնտիի սապըգընըն էլեաղըսընա թագլիտէն, աթիտէքի սաաթըըլարը թահրիր իլէտտ։

«Ազիզիմ վէ միւհթէրէմ միւշթէրիմ,

«Օպօգտա վէ Բօրսայիտատէ տուրաճաղընըզտան, բէք իհ-

«թիմալ տըր քի հէնուզ Բարիսէ վասըլ օլմամըշսընըզ տըր։
«Պունունլա պէրապէր, հէմշէհրիլէրինիզտէն պիր զաթըն Ֆը-
«րանսաեա սէյեահաթընտան պիլ իսթիֆատէ, եօլճուլուղու-
«նուզուն սէլամէթլէ վուգու պուլտուղունու, վէ սալիմէն մու-
«վասըլէթինիզի թարաֆընըզտան թէէմինէն խապէր ալտըղըմ-
«տա մէմնուն օլաճաղըմը արզ վէ պէեան իթմէք մագսէտի
«եէկեանէսիյլէ իշպու մէքթուպուն իրսալինի այնի ֆըրսաթ
«ատտ իթտիմ։

«Էվվէլճէ տախի պահս իթմիշ օլտուղում վէճհլէ, պիր
«գաչ այա գատար Լօնտրաեա կէլէճէկիմտէն, շիւպհէսիզ օ-
«րատան տախի Բարիսէ մուվասըլէթ, վէ սիզին իլէ թօգա-
«լաշմագլա, մահզուզիեէթի ազիմէ հիսս իտէճէեիմ։

«Ազիզ վէ միւհթէրէմ տօսթում, պու միւնասիպէթլէ
«հիսսիեաթը ուպուտիեէթքեարանէմէ իթիմատընըզը թէմէննի
«իլէ գալըրըմ

Մուխլիսինիզ
ՃՕՆ ՄՕՐԹԻՄԷՐ

Արնօլտ՝ իշպու մէքթուպու եազտըգտան սօնրա, իլք սա-
թըրընտան սօն սաթըրընա գատար քէմալը տիգգաթլէ օգու-
տու, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Պունտա հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տուր։ Էթիէն Պէրօ-
նուն սապահտան պէրու Բարիստէ պուլունտուղու ֆարզ օլուն-
սա պիլէ, քի պու իհթիմալտէն տէյիլ տիր, սապըգ էֆէնտի-
մին իշպու թէշէպպիւսիւնիւ թապիի պուլաճաղը տէրքեար
տըր։ Պիլաքիս, էկէր հէնուզ վասըլ օլմամըշ իսէ, արզու իթ-
տիկիմ մալիւմաթլա պէրապէր, իշպու մէքթուպու պանա ի-
եատէ օլունաճագ տըր, տէտի։

Մուախխարէն քեաղըտը տիւրիւպ, մահֆազա տէրունինէ
հըֆզ իթտիքտէն սօնրա, ատրէսինի եազտը։

Պատէհու թէքրար ինկիլիզ գրեաֆէթինէ կիրիպ, Պօմար-
շէ պուլվարընա նազըր գաբուտան տիշարը չըգտը, վէ պիր ա-
րապաեա բաքիպէն, Դօմարթէն սօգաղընա կիթտի։ Օրատա
պիր համալ պուլուպ, քէնտիսի արապատան էնմէքսիզին հա-
մալը չաղըրթտը, վէ մէքթուպու վէրէրէք,

— Շու մէքթուպու կէօթիւրի՞ւրմիւսիւնիւզ, տէյի սիւալ իթտի։

Համալ. — Էվվէթ, միլօրտ, ֆագաթ նէ՞րէեէ կէօթիւրիւլէճէք տիր։

— Ժուպէր սօդաղընտա, Օթէլ տէզ Էնտէ։

— Անլատըմ։

— Օրատա միւհթէրէմ սըր Էթիէն Պէրօ տէյի սիւալ իտէրսինիզ։ Զաթէն ատրէսի՝ մէքթուպուն մահֆազասը իւզէրինտէ եազըլմըշ տըր։

— Կէօրիւեօրում։

— Իշպու մէքթուպու չախսէն քէնտիսինէ թէսլիմ իթմէլիսինիզ։

— Էկէրչի արատըղըմըզ զաթ տիշարը չըգմըշ օլուրսա, մէքթուպու կէրի՞ մի կէթիրէեիմ։

— Էվվէթ։

— Ֆագաթ նէ՞րէեէ։

— Շու գարշըմըզտաքի գահվէխանէեէ։

Արնօլտ՝ պու սէօզիւ սէօյլէտիկի սըրատա, պուլվարըն տիկէր թարաֆընտա պիր գահվէխանէ կէօսթէրիեօրտու։

— Անլատըմ, էֆէնտիմ, կիտիեօրում, տէյի համալ ճէվապ վէրտի, վէ կիտէճէկի զէման, Արնօլտ՝ մէրդումու տուրտուրուպ,

— Էկէր միւհթէրէմ սըր Էթիէն Պէրօ հէնուզ սէյեահաթտան օթէլէ կէլմէմիշ իսէ, հա՞նկը կիւն կէլէճէկինի սիւալ վէ թահգըգ իտին, տէտի։

— Պու պապտէ սիզ միւսթէրիհ օլուն, միլօրտ։ Պէնտէնիզ վազիֆէմի վիճտանէն իճրա իտէրիմ։

Պու սուրէթլէ համալ կիթտի, վէ պիր ազ սօնրա, մէքթուպը մէզքիւր էլինտէ օլարագ ավտէթլէ, իշար օլունան գահվէխանէեէ տօղրու իլէրլէտի, վէ Արնօլտու պուլտուղունտա, մէրդումուն իրատը սիւալինէ վագըթ պրագմաեարագ,

— Միւսիւ, իշթէ մէքթուպունուզ... հէր քիմէ թէսլիմ իտէճէք իտիմ իսէ, հէնուզ կէլմէմիշ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Եագընտա մուվասըլէթ իտէճէ՞ք մի իմիշ։

— Էվվէթ, միլօրտ, հաթթա քէնտիսինէ մախսուս պիր տայիրէ հազըր իտիլմէսի իչին Մարսիլեատան օթէլ իտարէսինէ պիր թէլէկրաֆ չէքմիշ։

— Քէնտիսի հա՞նկը կիւն կէլէճէք իմիշ։

— Եարըն։

— Սաաթընը տա խապէր ալտընը՞զ մը։

— Խա՛յր, միլօրտ, զալիպա սաաթընը թէլէկրաֆնամէտէ իշար իթմէմիշ տիր։

— Բէք էյի, բէք էյի։

Ալինօլտ՝ մէքթուպու սագլատը, վէ համալըն իւճրէթինի թէէտիւէ իլէ եօլա գօյտուգտան սօնրա, պիրա չիշէսինի պօշալթարագ, քէնտի քէնտիւէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Եարըն, մալիւմ օլմաեան պիր սաաթտա մուվասըլէթ իտէճէք տիր. պէկլի պու կիւն Մարսիլեատան սաաթ իքիտէ հարէքէթ իտէն էքսբրէս գաթարընա պինէճէք տիր։ Ո հալտէ եարըն էօյլէն վագթը Բարիս ըսթասիօնունա մուվասըլէթ իտէճէք իսէ ատ, էշեասընըն կէօմրիւք մուամէլաթը սէպէպիյլէ, սաաթ պիր պուչուգտան էվվէլ օթէլէ վասըլ օլմաեաճագ, վէ պինապէրին պանգաեա կիմմէկէ վագթը գալմաեաճագ տըր։ — Պունտան գաթինագար, սապահըն սաաթ օնու եէրինէ էօյլէնտէ ըսթասիօնա եէթիշսէ պիլէ, պանգանըն նիզամնամէսի ահքաամընճա, անինտէ մուամէլէ իճրասը գապըլ օլմասըղընտան, երինէ միլեօնլարընա միւթէսարրըֆ օլմաեա վագթի պուլմաեաճագ տըր։

«Պու ճիւմլէ իլէ իհթիեաթը էլտէն պըրագմամագ, վէ հեր շէյի էվվէլճէ տիւշիւնմէք լազըմ տըր։»

Պինապէրին Ալինօլտ՝ գահվէխանէնին պիր կարսօնունու ճէլպ պիրլէ, քեաղըտ, գալէմ, միւրէքքէպ վէ մէօհիւր մումու իսթէտի։

Կարսօն, իսթէնիլէն շէյլէրի վէ պագը մէքթուպ մահֆազասը իլէ եանմընշ քիւչիւք պիր մում կէթիրտի։

Ալինօլտ՝ մահֆազալարտան պիրինի ալըպ, մէքթուպ գաբամաեա մախսուս օլան զամղը թարաֆընը գալտըրտը, վէ Միսիթգօտան սաաթըն ալմըշ օլտուղու քիւչիւք միտալեաեը եէլէկինին ճէպինաէն չըգարըպ, մէօհիւր մումունուն ուճունու

եանար մումա եագլաշտըրտը, վէ պունուն էրիտիկինի կէօրտիւկիւնտէ, մահֆազանըն տէյիրմի ուճունա պիր տամլա ագըթտը, վէ միտալեաեը տա պու տամլաեա պասմասընտա, միտալեա անինտէ եէրլէշտի։

Պատէհու մահֆազանըն գալտըրըլմըշ օլան թարաֆընը էնտիրիպ գաբատը, վէ սաաթընա պագարագ, ատրէս եէրինէ մահֆազանըն իւզէրինէ ՍԱԱԹ ՕՆ քէլիմէլէրինի թահրիր իյլէտի։

26

Պու մուամէլաթտան սօնրա, պիրինճի մահֆազաեը տահա պիւեիւք պիր մահֆազա տէրունինէ վազ իլէ, պունուտա մազպութճա վէ մէօհիւր իլէ գաբատըգտան, վէ բարմաղընտաքի եիւզիւք իլէ իւզէրինէ պաստըգտան սօնրա, էլինէ ալտը, վէ պու սուրէթլէ, տէրունինտէ միտալեա պուլունտուղունուն անլաշըլամաեաճաղընա թէէմին օլարագ, ատրէս օլմագ իւզրէ։

ՄԻԻՍԻԻ ՍԳՕԹ ՎԷ ՄԻԻՍԻԻ ԹՐԻԼՊԻ

Լէբիք սօգաղը Ն. 19.

քէլիմէլէրինի եազտը։

Մուախխարէն, գահվէխանէնին մասրաֆընը էօտէեիպ, տիշարը չըգտը, վէ արապասընա պինէրէք, Բօշ Շուար պուլվարընա կիթտի։

Մէրգում, թէպտիլ գըեաֆէթ օլմասը վէ թանըլմազ պիր հալտէ պուլունմասըյլա պէրապէր, պիզզաթ իքի Ինկիլիզին իգամէթկեահընա կիթմէք իսթէմէտիկինտէն, տիկէր պիր համալ արամագլա, պիսսուհուլէ պուլտու, վէ պէշ տագըգատան մէքթուպը մէզքիւրուն մահէլլինէ վասըլ օլաճաղընա էմին օլարագ, թէքրար արապասընա բաքիպէն, Պասթիյլ մէյտանընա կիթտի, վէ պիր պիրախանէեէ ազիմէթլէ, պիր ազ

գարնընը տօեուրտու, վէ Բլաս Բօայեալտա իքի ավինէսիյլէ պուլուշաճաղը մուայեէն սաաթա գատար օրատա պէքլէտի։

Ուիլ Սգօթ, կիւնտէ, սապահ վէ ագշամ աթըն եէմինի վիրմէք իւզրէ, իքի սաաթ գատար խանէսինտէն ղայպուպէթ իտիպ, Թրիլպի իսէ, Արնօլտ Տէսվինեընըն տավէթինէ իճապէթ իթմէկէ հազըր պուլունմագ իւզրէ տայիմա խանէյի մէզքիւրտէ պէքլէր իտի, վէ պէօյլէ պիր խապէր վիրուտինտէ, անինտէ Թրիլպինին՝ Սգօթուն կիթմիշ օլտուղու ախըրա ազիմէթլէ, քէյֆիեէթի թէպլիղ իթմէսի, պու իքի արգատաշ արասընտա գարարլաշտըրըլմըշ իտի։

Իմտի, Արնօլտուն մէքթուպունու համիլ օլան համալ Լէբիք սօգազընա մուվասըլէթինտէ, գաբուճու,

—Միւսիւ Թրիլպի՝ նէրտիվէնին թա իւսթ գաթընտա տըր. նիւմէրօսու 7 տիր, տէտի։

Պիր գաչ տագըգա սօնրա, Թրիլպի, Արնօլտուն մէքթուպու մահֆազասընը աչարագ, միտալեաեը վէ սաաթ ն եազըլմըշ օլտուղունու, վէ պինապէրին ղայպ իտէճէք վագըթ պուլունմատըղընը անլատը, վէ քէմալը սիւրաթլէ արգատաշընըն կիթմիշ օլտուղու մահէլլէ ազիմէթլէ, քէյֆիեէթի խապէր վէրտի։

Էօյլէնտէն պէշ տագըգա էվվէլ պու իքի շէրիքլէր, Բլաս Բօայեալ թարաֆլարընտա գօլ գօլա կէզմէքտէլէր իքէն, թամ էօյլէն վագթը, Արնօլտու ուզագտան կէօրիւպ գարշըլատըլար։

Ուիլ. - Եէնի պիր խանէրինիզ մի վար տըր։

Արնօլտ. - Սիզի պուրաեա ճէլպ իթտիկիմ հալտէ, էլպէթթէ սիզէ պիլտիրէճէք եէնի պիր խապէրիմ վար տըր։

— Էմրլէրինիզ նէ՞ տիր։

— Եարըն թամ էօյլէն վագթը, Թրիլպի, քէնտիսինէ իշար իթտիկիմ գըեաֆէթտէ պուլվարըն վէ Գօմարթէն սօգաղընըն քէօշէսինտէ պուլունմալը տըր։ Պէնտէ օրատա օլաճաղըմ, ֆագաթ էվվէլճէ պէն քէնտիսինէ կիթմէտիքճէ, պէնիմլէ լագըրտը իթմէմէլի տիր։ - Պէլքի օրատա ուզուն միւտտէթ պէքլէմէք լազըմ կէլէճէկինտէն, սապրը էլտէն պրագմամալը տըր։

Թրիլպի. - Թամ վագըթտա օրատա պուլունուրում, վէ ասլա սապըրսըզլըգ կէօսթէրմէմ։

Արնօլտ. - (Սգօթա խիթապէն.) Սէն՝ Ֆիլիբ Օկիւսթ մահէլլէսինտէքի ախըրը ասլա թէրք իթմէեէսին։ Թամ էօյլէնտէ, պէյկիր արապաեա գօշուլու օլմալը, վէ սէն տէ արապաճը գըեաֆէթինտէ պուլունմալըսըն։ Հարէքէթ վագթը կէլիրսէ, Թրիլպի սանա խապէր վէրիր։

— Բէք էյի։

— Պիր գաչ մէթրօ պօեունտա ինճէ վէ գավի պիր իբ իլէ, քէզալիք գավի վէ պիւեիւճէք պիր իբէքլի մէնտիլ տախի թէտարիք իթմէք լազըմ տըր։ Իբի վէ մէնտիլի, արապանըն սանտըղընտա սագլարմալըսընըզ։

Սգօթ. - Պունլարը սաթըն ալըրըզ։ Էմրլէրինիզ հէբ պու գատա՞ր մը տըր։

Արնօլտ. - Էվվէթ, հէբ պու գատար տըր։ - Պէն սիզէ, նըսֆընը թէչէպպիւսիւմիւզտէն էվվէլ վէ նըսֆընը տա սօնրա իթա իթմէք իւզրէ եիկիրմի պին ֆրանգ վատ իթմիշիմ տիր։ - Պիրինճի օն պին ֆրանգը իսթէրսէնիզ շիմտի էօտէեէեիմ։

Իքի արգատաշլար պիրիպիրինէ պագըշըպ, պու թէքլիֆի գապուլ իթմէտիքլէրինի իշարէթլէ անլաթտըլար։

Արնօլտ. - (Թէաճճիւպանէ.) Բէ՞տա մի իտիեօրսունուզ։

— Խա՛յր, բէտա իթմէեօրուզ, թէէխիր իտիեօրուզ։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի սիզէ էմնիյեէթի քեամիլէմիզ վար տըր, վէ թէքմիլ ագչէեի թօրտան ալմագ իսթէեօրուզ։ Պունտան պաշգա, ճէպլէրիմիզտէ ագչէ պուլունտուզու հալտէ, իշ կէօրտիւկիւմիւզէ զիեատէ էսէֆ իտէրիզ։

— Բէք էյի, էօյլէ իսէ եարըն ալըն։ - Միտալեա հա՞նկընըզտա տըր։

Թրիլպի. - Մէքթուպունուզու պէն ալտըղըմ իչին, պէնտէ տիր։

— Եինէ պանա վէրին։

— Ալըն։

Արնօլտ՝ մէզքիւր միտալեաեը ճէպինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, եէնիտէն Սգօթա խիթապլէ,

— Բարք-Սէն-Մօրու պիլիեօ՞րմուսուն, տէտի։

— Պիլմէք տէ սէօ՞ղ միւ, պիր հէմչէհրիմի կէօրմէք իւզրէ

իւչ տէօրթ տէֆա կիթմիշ վէ հէր թարաֆընը կէզմիշիմ տիր։ Շէօյլէ քի, պու կիւն կէօզլէրիմ գաբալը օլարագ կիթսէմ, պուլապիլիրիմ։ Արապաեը Բարգ-Սէն-Մօրա՞ մը կէօթիւրէճէ-եիմ։

— Էվվէթ։

— Պու պապտէ սայիր մալիւմաթա իհթիեաճըմ գալմատը։

— Ավընիւ տը լ'Էգօեու տա պիլի՞եօրմուսուն։

— Բէք ալէա պիլիրիմ։

— Իմտի, արապաեը Բարգտան օրաեա կէօթիւրէճէքսին։ Պունտան պաշգա պիր տիեէճէեիմ գալմատը, եարընն կէօրիւ-շիւրիւզ։

Պու սուրէթլէ Սգօթ վէ Թրիլպի վէ Արնօլտ պիրիպիրին-տէն այրըլտըլար։

Արնօլտ՝ ավէնէսինի թէրք իթտիքտէն սօնրա, պիր պազար եէրինէ կիտէրէք, պազը ուֆագ թէֆէք էշեա սաթըն ալտը, վէ պատէհու Պօմարշէ պուլվարընտան քէօշկիւնէ ավտէթլէ, ագշամա գատար տիշարը չըգմատը, վէ ագշամ օլտուղունտա, հէր վագըթքի գըեաֆէթինէ կիրիպ թաամ իթմէկէ կիթտի։

Իրթէսի սապահ, աղըր վէ սիսլի պիր հավա՝ թէքմիլ Բա-րիսի գաբլամըշ օլուպ, օրթալըգ հէման գարանլըգ իտի։

Գալտըրըմլար՝ պիւեիւք շէհիրլէրին շայեանը թէէսսիւֆ պիր իմթիեաղը տըր կիպի, գաթը պիր չամուր իլէ գաբլը օ-լուպ, պասըլտըղը անտէ գաեըեօրլար իտի։

Եաղմուր եաղմամագլա պէրապէր, ֆէնա պիր նէմլիք վար իտի, վէ չիհին տամլալարը՝ պուլվարտաքի վէ պաղչէլէրտէքի աղաճլարըն տալլարընտան սարգըլմագտա իտի։

Սապահըն թա եէտիսինտէն, Արնօլտ, իգամէթկեահընըն գանատլարընը աչըպ, թարիֆ իթտիկիմիզ ահվալը հավաեը կէօզիւ իլէ կէօրտիւ, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Իշթէ, թամ պանա մախսուս պիր հավա... էկէր պու հավա ագշամա գատար տէվամ իտէր իսէ, նէ՛ գատար պախ-թիեար օլաճաղըմ... պախթըմ պանա եավէր օլուեօր... է-կէր պու կիւն մուվաֆֆագ օլուր իսէմ, եարընն տիւնեանընն հիւքմտարլարընտան պիրի սաեըլաճաղըմ, տէտի։

Պիր սաաթ սօնրա, Թուրնէլ սօգաղընտա 36 նիւմէրօլու

խանէնին գարշըսընտա պուլունան քիմսէլէր, իւնիֆօրմալը պիր զապթիեէնին՝ շաբգասըյլա եիւզիւնիւն եօգարը ճիհէթի կիզլէնմիշ օլարագ, մէզքիւր խանէտէն տիշարը չըգտըզընը կէօրտիւլէր։

Սապահտան պէրու Բարիսի իհաթա իտէն գաթը սիս տաղըլմաեա պաշլամըշ իտի. ֆագաթ, պունուն տաղըլմասը, կիւնէշին զիեալարը սաեէսինտէ տէյիլ իտի. զիրա էլան կիւնէշ՝ պուլութ արգասընտա կիզլէնմիշ օլուպ, սիճիմ կիպի պիր եաղմուր տախի եաղմաեա պաշլամըշ իտի։

Գալկիւթա պանքէրինին սապըդ քեաթիպի օլտուղու շիւբհէսիզ օգուեանլարըմըզճա անլաշըլմըշ օլան զապթիեէ նէֆէրի՝ Թուրնէլ սօգաղընտան Սէն-Գլօտ սօգաղընա գատար կիթտի, վէ անտէն պուլվարա սաբտը։

Օլ էսնատէ, օրատան Պասթիյլ-Մատլէն խաթթընա իշլէեէն օմնիպուս արապասը կէչմէքտէ օլուպ, Արնօլտ՝ պու արապաեա աթֆը նազար իլէ, պունուն իւզէրինտէքի ՏՕԼՄՈՒՇ ՏՈՒՐ քէլիմէսինի օգուտու իսէ տէ, անճագ ալթ գաթ տօլու օլուպ, իւսթ գաթընտա եալընըզ իքի քիշի օթուրտուղլարընտան, անինտէ արապանըն արգասընտան գօշտու, վէ իւսթ գաթա չըգըպ, զիքր իթտիկիմիզ իքի քիշինին արտ թարաֆընտա օթուրտու։

Մէրգուման իքի եօլճուլար կէօրիւշիւեօրլար իտի։ Պունլարտան պիրի թագրիպա եիկիրմի պէշ վէ տիկէրի օն պէշ եաշընտա օլուպ, քիւշիւկիւ միտալեաճըլըգ իտէն Միսթիգօ իտի. արգատաշընըն քիմ օլտուղունու տա եագընտա օգուեանլարըմըզա պիլտիրէճէեիզ։

Միսթիգօ. – (Արգատաշընա.) Տիմէք քի գաթիէն էվլէնէճէքսին։

Արգատաշը. – Էվվէթ, հէնուզ կէնճ տէյի՞լմիեիմ... եիկիրմի պէշ եաշընտաեըմ, ֆագաթ պէքեարճա կէչիրտիկիմ էօմիւրտէն շիմտիտէն օսանտըմ։ – Սայիրլէրին էյլէնտիկի շէյլէրտէն պէն սըգըլըեօրում։ Պիւթիւն արզում՝ ֆամիլեա վէ չօլուգ չօճուգ սահիպի օլմագտան իպարէթ տիր, վէ զանն իտիեօրում քի, էվլէնիրսէմ, շիմտիքի հալիմտէն օն գաթ զիեատէ պախթիեար օլաճաղըմ։

27

Սախթէ զապթիեէ նէֆէրի՝ Միսթիգօնուն սէսինի իշիթ-տիկինտէ, մէզքիւր սէսի պաշգա պիր մահէլլտէ իշիթմիշ օլ-տուղունու խաթըրլաեարագ սարսըլտը, վէ մէրգումլարըն միւ-քեալէմէսինէ գուլագ վէրտի։

Միւքեալէմէյի վագըա շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Հասըլը էվլէնմէեէ գարար վէրմիշսին... ֆագաթ քի՞-մի ալըեօրսուն։

— Ագրապամտան օլան պիր գըզ իլէ էվլէնիեօրում։

— Ագրապանտան օլան գըզ քի՞մ օլուեօր։

— Չիչէքճիլիք իտէն Վիգթօրին Պէրօեու պի՛լմէեօրմուսուն։

— Հա՛, անլատըմ. Վիգթօրին նամուսլու գըզ տըր։

— Պէն տէ էօյլէ զանն իտէրիմ. հէմ տէ կիւզէլ էվ մօպիլ-եասընա մալիք օլմագլա պէրապէր, թասարրուֆլա պիր մըգ-տար ագչէ տախի թօբլամըշ տըր։ Պէն տէ օլտուգճա թասար-րուֆ իթմիշիմ տիր, վէ քէնտիսի կիպի չալըշղանըմ։ Շու հալ-տէ, ումարըմ քի, իքիմիզտէ մէսուտ օլապիլէճէեիզ։

— Տիւեիւնիւնիւզ եագը՞ն մը տըր։

— Օն պէշ կիւնտէն իճրա օլունաճագ տըր։ Հիւքիւմէթճէ մուամէլէմիզտէ, պէլէտիեէ միւտիրինտէն ղայրի մուավինիմիզ, վէ քիլիսէճէ մուամէլէմիզտէ տէ, պաշ բաբաստան ղայրի վէ-քիլիմիզ պուլունմաեաճագ տըր։ Պու թէրթիպ բէք կիւզէլ օ-լաճագ, վէ ումարըմ քի թէքմիլ ֆամիլեամըզ տիւեիւնիւ-միւզտէ հազըր պուլունաճագ տըր։

Միսթիգօ. (Շիւպհէլի կէօրիւնէրէք.) - Թէքմիլ ֆամիլ-եա՞նըզ մը։

— Էվվէթ, նի՞չին կէլմէսինլէր։

— Պանքէրին կէլմէսինի տէ մէմուլ իտէ՞րմիսին։

— Տայըմ Մ. Վէրիէ՞ր մի. տիկէրլէրինին կէլէճէկինի մէ-մուլ իթտիկիմ գատար, անըն տախի կէլէճէկինի մէմուլ ի-տէրիմ։

Ղրնօլտ՝ պանքէրի մէրգումուն իսմինին թէլէֆֆիւզ իտիլտիկինի իչիթտիկինտէ, թէքրար սարսըլարագ, տիգդաթը արթըրը.

Միսթիգօ. – Տօսթում, սէնին պու պապտէ իւմիտվար օլմագլըղընա պիր շէյ տէեէմէմ, ֆագաթ չօգ տէֆա մէմուլ օլունտուղու կիպի նէթիճէ հասըլ օլմազ։ Սէն նամուսլու պիր կէնճսին, պունա քիմսէ չիւպհէ իտէմէզ. ֆագաթ նիհաեէթ իշճի սընըֆընտանսըն։ Մ. Վէրիէր տէ պիւեիւք պիր պանքէր օլուպ, աթլարը, արապալարը, խըզմէթքեարլարը, վէլհասըլ պիւեիւք տէպտէպէ վէ սալթանաթը վար տըր։ Բէնտիսի կիպի քիւրէք իլէ ալթունըարա մալիք օլանըար՝ պիղիմ կիսի քիւչիւք ատէմլերէ էհէմմիեէթ վէրմէղլեր, անլաեօրմուսուն, տօսթում էօժէն Լուազօ։

Իսմի էօժէն Լուազօ օլտուղունու իչիթտիկիմիզ կէնճ չէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Տայըմ Վէրիէրին պիր ազ ղուրուրիեէթլի քիմսէ օլտուղունու պէն տէ թաստիղ իտէրիմ. ֆագաթ անըն գըզը՝ էլմաս կիպի պիր մալուգ տուր, վէ բէտէրի տիւեիւնիւմէ կէլմէք իսթէմէսէ պիլէ, անը կէթիրէճէք տիր։ Բէտէրի՝ գըզընա տայիմա իթաաթ իտեր։

— Մատմուազէլ Անժէլիքէ՞ մի։

— Էվվէթ։

— Անժէլիք պուլունմազ պիր մալուգ տուր... ալէքսագը՝ բէտէրինին ալէքսագընա պէնզէմէզ, վէ զանն իտէրսին քի, կիւնիւն պիրինտէ պիւեիւք իրատլարա միւթէաալրըճ օլաճագ գըզ քէնտիսի տէյիլ տիր... ատէթա գայմագ տըր... ագրապա վէ թէալլիւգաթը՝ զէնկին եահօո ֆագիր օլսուն, պու խուսուսա ասլա էհէմմիեէթ վիրմէեիպ, անլերի սէվլեր։ Բէնտի գալպինի բէք էյի պիլիրիմ։

— Պու ճիհէթի եալընըզ սէն տէյիլ, պէն տէ պիլիրիմ։

Էօժէն Լուազօ. – (թէաճճիւպանէ.) Ըմ՞ն մի։

Միսթիգօ. – Էվվէթ... պէն... պու ճիհէթի պէնտէ թագտիր իթմիչիմ տիր։ Հէր կիւնքի կիպի Մօնմարթր թէբէլէրինտէ միտալեա սաթարքէն, արապասընըն աթլարընտան պիրի պէնի եէրէ տիւշիւրտիւ. ֆագաթ գապահաթ պէնիմ իւ-

տի։ Պունունլա պէրապէր, պանա հիչ պիր ֆէնալըղը մուճիպ օլմաեըպ, եալընըզ անլըմտա քիւչիւք պիր ճէրիհա հասըլ իթտի ... Լաքին օ էլմաս վէ գայմագ կիպի գըզ՝ պանա աճըեարագ, ինսանիեէթինի իպրազ իթտի։ Պու սըրատա սէնին հագգընտա տախի պահս իթտիք։

— Անժէլիք իլէ՞ մի։

— Էվվէթ, սէնին վէ անըն թէյզէսի օլան չամաշըրճը Բէրրօ գատըն իւզէրինէ տէ կէօրիւշտիւք ... Տօսթում, սանա պիր շէյ սէօյլէեի՞մ մի. էկէր պու գատար ատէմլէր րէսմի իզտիվաճընտա հազըր պուլունմագ իսթէրլէր իսէ, պէլէտիեէ տայիրէսիյլէ քիլիսէնին պօշ գալմաեաճագլարընա իֆթիխար իտէպիլիրսին։ Էվվէթ, էվվէթ, միւճէլլիտ միւսիւ Էօժէն Լուազօ իլէ չիչէքճի մատմուազէլ Պէրօնուն տիւեիւնլէրի զիեաֆէթինտէ միլիօն սահիպլէրի հազըր պուլունաճագլար տըր. տօղրուսու գըսգանըլաճագ հալ... լաքին աիւեիւնիւնիւզ նէ՞րէտէ իճրա օլունաճագ տըր։

— Հէնուզ պէն տէ պիլմէմ։

— Ա՛ճայի՛պ, օլ պապտէ պիր ֆիքրին եօ՞գ մու տուր։

— Պիր ֆիքրիմ վար տըր։

— Նէ՞ տիր։

— Սէն-Մանտէեէ կիթմէք ֆիքրինտէեիմ... Վէնսան օրմանը օրաեա եագըն օլտուղունտան, ճիւզի պիր զիեաֆէթ թէրթիպինէ բէք միւսայիտ տիր։

— Տիմէք օլուր քի, ֆամիլեաճա պիր էյլէնճէ թէրթիպի թասավվուրունտասընըզ։

— Էվվէթ։

— Էյ պու զիեաֆէթ նէ՞ վագըթ վէրիլէճէք տիր։

— Կէլէճէք հաֆթանըն ճումաա իրթէսի կիւնիւ։

— Պարի պու կիւնքի կիպի պիր հավաեա թէսատիւֆ իտիլմէսէ իտի։

— Ումարըմ քի կիւզէլ պիր հավամըզ օլուր։

Պու միւքեալէմէ պիր միւտտէթ տահա տէվամ իթտի, վէ պու սըրատա միւճէլլիտ՝ Միսթիգօեու տախի տիւեիւնիւնէ տավէթ, վէ օ տախի, պիր ազ թէրէտտիւտտէն սօնրա տավէթի վագըաեը գապուլ իյլէտի։ Պատէհու, օմնիպուս արապա-

սը Մօնմարթր մահէլլէսինէ վասըլ օլտուղունտան, մէրգուման իքի տօսթլար աշաղը էնտիլէր։ Միւքեալէմէյի մէզքիւրէտէն պիր քէլիմէ պիլէ գաչըրմըշ օլմաեան Արնօլտ Տէսվիններ՝ կէնճ միւճէլլիտին նիշանլըսընըն իսմի տէ Պէրօ օլտուղունտան տօլաեը թէաճճիւպտէ գալարագ, արապա եօլունա տէվամ իթտիկի սըրատա, մէրգումլար Ֆօպուր Մօնմարթր սօգաղընա սաբտըգ-լարընա տիգգաթ իթտի։

Հավա՝ հալէտ այնի հալտէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, սի-ճիմ կիպի եաղմուր եաղըեօրտու։

Օմնիպուս արապասը՝ նօգթաի մուվասըլէթինէ եագլաշ-տըղընտա, սախթէ զապթիեէ տախի աշաղըեա էնէրէք, Գօ-մարթէն սօգաղընա կիրիպ, սաղ թարաֆա տօղրու իլէրլէտի։

Մէրգում, ժուպէր նամ սօգագ քէօշէսինէ կիթմէք իւզ-րէ իքէն, էթրաֆընա աթֆը նազար իլէ, պիր էվին արապա գաբուսու ալթընտա, ուղուն վէ սիեահ պիր բալթօեա սա-ըլմըշ պիր ատէմ կէօրտիւ քի, եաղմուրտան քէնտիսինի մուհաֆազա իթմէք իւզրէ օրաեա իլթիճա իթմիշ իտուկի զանն օլունուեօրտու։

Պու ատէմ, բալթօսունուն եագասընը գուլագլարընա գա-տար չըգարմըշ, վէ կէօզիւնէ պիր մավի կէօզլիւք թագմըշ իտի։

Իքի գատըն իլէ պիր չօճուգ տախի, եօլլարընա տէվամ իթմէք իւզրէ եաղմուրուն քէսիլմէսինէ պէքլէեօրլար կիպի կէօրիւեօրլար իտի. հալ պու քի եաղմուր՝ կիթտիքճէ շիտտէթ քէսպ իթմէքտէ իտի։

Սախթէ զապթիեէ տախի, պունլար կիպի, եաղմուրտան մուհաֆազա օլունմագ իւզրէ, կէօզլիւքլիւ շախսըն եանընա եագլաշտը, վէ պու ատէմ, մէրգումա շիւբհէլի պիր նազարլա պագտըղընտա, Արնօլտ,

— Նէ՞ ֆէնա հավա, տէյի՞լ մի, տէտի։

Շախսը մէճհուլ՝ Արնօլտուն սէսինի իշիթտիկինտէ, պէլլի-սիղճէ թէպէսսիւմ իտէրէք,

— Էվվէթ, խուսուսիյլէ էկէր նէօպէթճի իսէնիզ, սիզին իչին պու հավա բէք ֆէնա տրր, տէյի մուգապէլէ իթտի։

— Էվվէթ, նէօպէթճիեիմ, ֆագաթ եարըմ սաաթա գա-

տար թաամըմը իթմէեէ կիտէճէեիմ. զիրա հէնուզ աճ օլտուղումու պէլքի անլաեօրսունուզ։

— Պէն տէ սիզին կիպի աճըմ, վէ էկէրչի պուրալարտա պիր լօգանթա եախօտ գայմագճը տիւքքեանը պուլունսա իտի, պիր միգտար թաամ իտէրէք, եաղմուրուն տուրմասընա գատար օրատա պէքլէր իտիմ։

— Գայմագճը տիւքքեանը՞ մը իսթէեօրսունուզ։ Ժուպէր սօգաղընտա, Օթէլ տէզ Էնտ գարշըսընտա պիր գայմագճը տիւքքեանը վար տըր։ Պէն օլ թարաֆա կիտիեօրում. իսթէրսէնիզ սիզէ եօլու կէօսթէրիրիմ։

— Մէմնուն օլուրում։

— Էօյլէ իսէ, պէնիմ իլէ պիրլիքտէ կէլին։

Պու սուրէթլէ սախթէ զապթիեէ, կէօզլիւքլիւ շախս իլէ պիրլիքտէ տուրտուգլարը մահէլլտէն հարէքէթլէ, իշար օլունան գայմագճը տիւքքեանընա տօղրու եիւրիւմէկէ պաշլատըլար։

Ժուպէր սօգաղընըն քէօշէսինի տէօնէր տէօնմէզ, Արնօլտ՝ ատըմլարընը աղըրլաթարագ, եավաշ սէտա իլէ,

— Տահա վագթըմըզ վար տըր. իքիմիզտէ, պիրիպիրիմիզի թանըմաեօր կիպի տավրանարագ, այրը այրը թաամլարըմըզը իտէրիզ, վէ օնտան սօնրա սէն, կիտէճէկիմիզ տիւքքեանտա, էմրլէրիմէ պէքլէրսին, տէտի։

Օգուեանլարըմըզճա անլաշըլմըշ օլտուղու շիւպհէսիզ պուլունան Թրիլպի,

— Բէք էյի . . . ֆագաթ իշթէ Օթէլ տէզ Էնտ . . . գայմագճը տիւքքեանը նէ՞րէտէ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Պուրալարտա գայմագճը տիւքքեանը եօգ տուր. պիր ազ էվվէլ սանա ճէվապ վէրմիշ օլմագ իչին խասսէթէն պու եօլտա իֆատէտէ պուլունտում։ Պունունլա պէրապէր, իշթէ Վիգթուար սօգաղը քէօշէսինտէ պիր շարապճը տիւքքեանը վար տըր. օ պիզիմ իշիմիզէ կէլիր։ -Իմտի, էվվէլճէ սէն կիր վէ պիր մասատա օթուր։ Պիր ազտան տախի պէն կէլիրիմ, վէ տիկէր պիր մասատա օթուրուրում։

28

Թրիլպի՝ չարապճը տիւքքեանընա կիրիպ, պիր քիւչիւք մասանըն էօնիւնտէ օթուրտու։ Պիր գաչ սանիյէ սօնրա տա Արնօլտ իչէրի կիրիպ, օ տախի Թրիլպինին պուլունտուղու մա-հէլլին գարշը ճիհէթինտէ օթուրտու։ Իքիսի տէ, պիրեր միգ-տար թամամ ըսմարլատըլար։ Օլ էանատէ, սատթ օն պուչու-ղու վուրմուշ օլուպ, էկէր էլմաս թաճիրի էթիէն Պէրօ իլք կիւնիւ սապահը էքսըրէս գաթարընա պինմիշ իտի իսէ, օ տաթտա Բ. – լ. – Մ. ըսթասիօնունա էնմէսի թապիի իտի։ Պիլաքիս, Արնօլտուն թախմինի վէճճէլէ, էկէր թաճիրի մէրգում, ագչամըն սիւրաթ գաթարընա րաքիպ օլմուշ իտի իսէ, տահա իչ սատթա գատար մուվասըլէթ իտէմէզ իտի։

Շու գատար քի Արնօլտ, օթուրտուղու մահէլլէտէն Օթել տէզ էնտին դաբուսունու աչիքեարէն կէօրմէքտէ օլուպ, է-թիէն Պէրօ՝ սատթ գաչտա տախի Բարիսէ մուվասըլէթ իթտէ, քէնտիսինին կէօղիւնտէն սավուշամազ իտի։

Արատան խայլի վագըթ կէչմէյէն, չարապճընըն չալար սա-աթը իքի վուրտու, վէ Արնօլտ՝ քէնտի քէնտիյէ,

— Էկէր էթիէն Պէրօ՝ սատթ օնու օն իքի տագըդա կէ-չերէք Թուլօն մէվգիֆինտէ տուրան դաթարա պինմիշ օլտա ի-տի, չիմտի պուրատա պուլունուր իտի. զիրա պու ֆէննա հա-վատա արապաճըլար պօչ եէրէ սօղագլարտա տօլաշմազլար։ Իմտի, հէր հալտէ մէրգում, Մարսիլեատա ագչամ էքսըրէսի-նէ պինմիշ օլմալը, վէ թամ չու էանատէ Բարիսէ կէլմէք իւզրէ պուլունմալը տրր։ Քէչֆիյեաթըմ տօղրու չըգաեօր, տէ-տի, վէ էօյլէյի եարըմ սատթ կէչէրէք, չարապճը տիւքքեա-նընտա իթտիկի մասրաֆը էօտէօիքտէն սօնրա, սեաղա գալդ-տը, վէ Թրիլպիյէ, մանէատար սուրէթտէ աթֆը նագլար իթտի։

Եաղմուր պիր աղ տուրմուշ իտի իսէ տէ, պու հալ մու-

վագգաթ օլուպ, չինքի ասիմանըն՝ գարա պուլութլար իլէ գաբլը պուլունմասընա պագըլըր իսէ, եագընտա սաղանագ եաղմաեա պաշլաեաճաղը զանն օլունուեօր իտի։

Սախթէ զապթիեէ՝ տիւքքեանտան չըգտըգտան սօնրա, զիքր իթտիկիմիզ օթէլ ճիվարլարընտա էնինէ պօեունա տօլաշմաեա պաշլատը, ֆագաթ օթէլի կէօզիւ էօնիւնտէն ասլա աեըրմաեօր իտի։

Մէրգումուն կիեինմիշ օլտուղու զապթիեէ գըեաֆէթի իճապընճա, նէօպէթճիլիք վազիֆէսինի իյֆա իթմէքտէ իտուկի զանն օլունարագ, էնինէ պօեունա տօլաշմասը, վէ վագըթ վագըթ տուրմասը, քիմսէնին նազարը տըգգաթընը ճէլպէ միւսայիտ տէյիլ իտի...

Շունու տա պէեան իտէլիմ քի, Արնօլտ՝ պու եօլտա պէքլէմէքտէն ֆէվգէլատէ սըգըլըպ, իքիտէ պիր ճէպինտէքի սաաթընա պագտըղը կիպի, կէօզլէրի տէ, պիր եօլճու արապասընը կէօզէթմէքտէն պիր ան խալի գալմաեօրլար իտի։

Նիհաեէթ, սաաթ իքի օլտու, հալէա պէքլէտիկի եօլճու մէյտանա չըգմատըղընտան,

— Սաաթ իքի տիր... շիմտիեէ գատար չօգտան պուրատա պուլունմալը իտի... աճապա նէ՞ վագը օլտու, տէյի միւլահազա իթտի։

Արնօլտ՝ թամ պու միւլահազաեը իտէրքէն, պիւեիւք պիր արապանընն Շօսէ տ'Անթէն սօգաղընտան Ժուպէր սօգաղը աղղընա տօղրու կէլտիկինի կէօրտիւ։

Իշպու արապա՝ իքի րէս քիւչիւք Ինկիլիզ աթընա գօշուլու օլուպ, սիւրաթլէ հարէքէթ իտիեօրտու, վէ արապանընն իւզէրինտէ մէշին գաբլը իքի եօլ սանտըղը պուլունմագտա իտի։

Արնօլտ՝ ազիմ պիր հէեէճան վէ թէէսսիր հիսս իտէրէք,

— Հէլէ շիւքիւր, քէնտիսի տիր, կէլիեօր, տէտի, վէ եիւզիւնիւն եօգարքի ճիհէթինի կիզլէմէք իւզրէ, բալթօսունուն եագասընը կէօզլէրինէ գատար չըգարտը։

Արապա եօլունա տէվամ իտէրէք, Օթէլ տէզ Էնտ գարշըսընտա տուրտու, վէ գաբուսու աչըլարագ, միւսինն պիր քիմսէ, էլինտէ քիւչիւք պիր չանթա թութտուղու հալտէ չէ-

վիքլիքլէ արապատան էնտի, վէ իքի նէֆէր խըզմէթճի թարաֆընտան իսթիգպալ օլունարագ օթէլէ տախիլ օլտու։

Արնօլտ՝ Էթիէն Պէրօեու թանըեարագ, կէօզլէրի բարլատը, վէ ֆէրահճա նէֆէս ալարագ,

— Քէնտիսինի եագալատըմ. շիմտի Ֆրանսա պանդասը տայիրէսի գաբուսունա գատար կէօզլէրիմտէն քէնտիսինի ասլա ղայպ իթմէմէլիեիմ, տէտի, վէ եաղմուր եէնիտէն շիտտէթլէ եաղմաեա պաշլամըշ օլտուղունտան, պիր չօգ եաեան քիմսէլէր կիպի, Արնօլտ տա պիր խանէնին արապասը գաբուսու ալթընա կիրիպ սըղընտը։

Ճօն Մօրթիմէրին պանդասընտա գարիինի քիրամըմըզա թանըթմըշ օլտուղումուզ Էթիէն Պէրօ, էշեասընըն արապատան էնտիրիլմէսինի, վէ արապանըն ալը գօնուլմասընը խըզմէթճիլէրէ թավսիեէտէն սօնրա, քէնտիսի օթէլին գալէմ տայիրէսինէ տօղրու իլէրլէտի։

Մէրգումուն էմրլէրի տէր հալ իճրա օլունարագ, թէքմիլ էշեասընը հավի օլան իքի սանտըղը արապատան օթէլին տէհլիզինէ կէթիրիլտի։

Օապըգ էլմաս թաճիրի՝ գալէմ տայիրէսինէ կիրտիկինտէ, օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան կէնճ պիր գատըն՝ քէնտիսինի սէլամլատը, վէ Էթիէն Պէրօ տախի իեատէի սէլամ իլէ,

— Մատամ, տիւնքի կիւն Մարսիլեատան քէշիտէ իթտիկիմ պիր գըթա թէլէկրաֆնամէեի ախզ իթմիշ օլմալըսընըզ։

Գատըն. — Միւսիւ, Մ. Էթիէն Պէրօ զաթընը՞զ մըսընըզ։

— Էվվէթ։

— Սիզին իչին ալը գօնուլան տայիրէ հազըր տըր։

— Պէնի օրաեա կէօթիւրտիւկիւնիւզտէ, մէմնուն օլուրում։

Կէնճ գատըն՝ պիր անախթար ալըպ, տէհլիզտէ քէնտի էվամիրինէ պէքլէմէքտէ օլան իքի խըզմէթճիտէն պիրինէ վէրէրէք,

— Լուի՛, միւսիւեիւ 13 նիւմէրօլու օտաեա կէօթիւրիւն, տէտի։

Էթիէն Պէրօ սուրաթընը էքշիթէրէք, տախի,

— 13 նիւմէրօ՛ . . . նէ՛ մէքրուհ ըագդամ, տէտի։

Գատըն . - Միւսիւ , սիզ էֆքեարը պաթըլէ սահիպլիմիսինիզ . . .

Էթիէն Պէրօ . - Խա՛յր , գաթիէն էֆքեարը պաթըլէ սահիպլի տէյիլ իսէմտէ , էօյլէ պաթըլ իթիգատլար վար տըր քի , պունլարըն պլի էսաս օլտուգլարը մալիւմ օլմագլա պէրաբէր , ինսան՝ չօճուղլուղու ղէմանընտան իթիբարէն , հէմ իթիեարլի օլմաեարագ , պունլարա թապի օլմագտան քէնտիսինի մէնն իտէմէզ : - Հէր նէ իսէ , մատամ , չիմտի սիզ պանա տիկէր պիր տայիրէ վէրէմէզմիսինիզ :

— Էսէֆ իտէրիմ քի , 13 նիւմէրօլու տայիրէտէն զայրի պօշ տայիրէմիզ եօգ տուր :

Էթիէն Պէրօ , նիհաեէթ գապուլէ մուվաֆֆագաթլա , անախթարը համիլ օլան խըզմէթքեարա ,

— Հայտէ պէնի կէօթիւրիւն , վէ պատէհու իքի սանտըղըմը եօգարը չըգարըն , տէտի :

Խըզմէթճի տախի , - Ռէբ էյի , էֆէնիմ , տէյի ճէվապ վէրտի :

Էթիէն Պէրօ իչին հազըրլանմըշ օլան տայիրէ՝ իքինճի գաթատա , պիր իչ օտասընտան , պիր եաթագ օտասընտան վէ պիր տէ թուալէթ օտասընտան իպարէթ իտի :

Եաթագ օտասը՝ կիւզելճէ տէօչէլմիշ օլուպ , պունուն իքի բէնչիրէսի վար իտի , վէ իքիսի տէ ծուպէր սօգաղընա նազըը իտի :

Օտանըն օլթասընտա տա , մէրմէրտէն եուվարլագ պիր մասա պուլունմագտա իտի :

Էթիէն Պէրօ՝ չանթասընը պու մասանըն իչղէրինէ վազ իլէ եօլճուլուգ էլպիսէսինի չըգարտը , վէ թուալէթ օտասընա կիրիպ , վէ սօղուգ սու իլէ պաչընը եիւզիւնիւ լաեըգըյլա եըգատը :

Իքի խըզմէթքեարլար՝ սանտըգլարը կէթիրիպ եէրլէշտիրտիլէր , վէ Էթիէն Պէրօ՝ պունլարըն պիրինտէն միւրէքքէպ , գալէմ , պիր մըգտար մէքթուպ քեաղըտը վէ մահֆազա , վէ պիր աղտա մէօհիւր մումու իսթէտի :

Խըզմէթքեար տիշարը չըգտըղընտա , Էթիէն Պէրօ եալընըզ գալտագ , պիր գօլթուգլու իսկէմլէտէ եասլանտը , վէ

եիւղիւ՝ էսէլը մահզունիյեէթ քէսպ իտէրէք, հիտտէթամիզ պիր թավը իլէ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Պագ շու չէյլթանըն թէրթիպլինէ քի, պուրատա տա գարշըմա 13 նիւմէրօեու չըգարսը։ Գալկիւթատան հարէքէթիմտէն պէրու պիր թադըմ շայեանը թէէսսիւֆ հիսսէեաթը տախիլիեէ պէնի իհաթա իթմիչլէր տիր։ – Հէր թարաֆտա ուղուրսուզլուգ ալէամէթլէրինէ թէսատիւֆ իթմիչ օլտուղում հալտէ, պուրաեա կէլտիկիմտէ տէ, շու մուզիքը նիւմէրօեա գարչը չըգտըմ։ Պիլմէմ նէ կիպի հիսսի թապիի, պիր աղ էվվէլ, պանա, սանտըգլարըմը պու օթէլէ չըգարմաեըպ, տիկէր պիր օթէլէ կիթմէքլիկիմի իհթար իտիեօրտու։ Տայիմա իլք հարէքէթ խայըրլը տըր... պէն պու ֆիքրէ սալիք օլմալը իտիմ... Պունունլա պէրաբեր, թրէնտէն մուվասըլէթ իտէր իթմէզ, վէ պուրաեա կէլմէզտէն էվվէլ, իսթէտիկիմի եաբմադլա ադիլանէ հարէքէթ իթտիմ։ –Շիմտի կիտիպ պիր աղ գահվալթը իթմէք իսթէրիմ, պէլքի պու սուրէթլէ ֆիքրիմտէ մուղիրր միւլահազալար միւնտէֆի օլուրլար։ Օնտան սոնրա, մէքթուպլարըմը եազմադ իւղրէ ավտէթ իտէրիմ։

Էթիէն Պէրօ՝ քէնտի քէնտինէ պու սէօզլէրի իրատ իթտիքտէն սոնրա, աեաղա գալգըպ, եօլճուլուդ չաբգասընը սլտը, վէ տայիրէսինտէն տիշարը չըգարադ, գաբուսունու քիլիտլէտի, վէ օթէլին նէզարէթլինէ մէմուր օլան գատըն իլէ իքի կարսօնուն պուլունտուդլարը օտատան կէչտի։

Մէզպուրէ գատըն իլէ խըզմէթ քեարլար՝ քէնտի արալարընտա խահիշ իւղրէ կէօրիւշմէքտէլէր իքէն, էթիէն Պէրօնուն կէլտիկինի կէօրտիւքլէրինտէ սուս օլտուլար, վէ էթիէն՝ տայիրէսինին անախթարընը եէրինէ աստըգտան սոնրա, քիմսէեէ պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէքսիզին, սաաթլա հարէքէթ իթմէք իւղրէ թուեմուշ օլտուղու արադապընա պինտի, վէ արապաճըեա պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէքլէ, արապա՝ Գօմարթէն սոգաղընա տօղրու հարէքէթէ պաչլատը։

Զիքր իթտիկիմիզ կէնճ գատըն իլէ իքի կարսօնլար պուլունտուդլարը օտաեը թէրքլէ, օթէլին գաբուսունա գատար իլէրլէտիլէր, վէ արապա՝ ժուպէր սօգաղը քէօչէսինտէ կէօղիւքմէզ օլտուղունտան իչէրի կիրտիլէր։

29

Պունլարտան՝ քեաղըտ, գալէմ վէ սայիրէ կէօթիւրմէք իւզրէ Էթիէնին էմրինի ալմըշ օլան խըզմէթքեար, տիկէրլէրինէ խիթապէն,

— Իշթէ, ղարիպ պիր ատէմ... մատմուազէլ Էլիզա, պու ատէմին եիւզիւնէ տիգգաթ իթտինի՞զ մի, տէտի։

Էլիզա իսմինտէ օլան օթէլին նազըրէ գատընը տա,

— Էվվէթ, ղաեէթ ալթիւսթ պիր հալտէ կէօրիւնիւեօր իտի։ Պիլմէմ քի, 13 նիւմէրօ մատտէսի՞ մի քէնտիսինի ալթիւսթ իթտի։ Ֆագաթ նէ՞ տէրէճէ էֆքեարը պաթըլէ սահիպի, տէյի ճէվապ վէրտի։

Իլք խըզմէթքեար. — Պէնճէ ահմագ հէրիֆին պիրի։ Պէնիմ, տէվրիլմիշ օլան թուզ գապըլարընտան ղայրի հիչ պիր շէյ հագգընտա ֆէնա զիւիւմիւմ եօգ տուր։

Իքինճի խըզմէթքեար. — Պէն տէ, եալընըզ չաթալլար իլէ տիւզվարի գօնուլմուշ օլան պըչագլարա էյի նազարլա պագմամ։

Պիրինճի խըզմէթքեար. — Պու ճիւմլէ իլէ բէյլէր սէրպէսթ տիր։ Էկէր 13 բագգամ սինիրինէ տօգունուեօր իսէ, պու, քէնտիսինէ այիտ պիր մատտէ տիր։ Անճագ պու ատէմ պէտ չէհրէլի կէօրիւնիւեօր. իմտի, մատմուազէլ Էլիզա, էկէր ավտէթ իտէր իսէ, օթէլին տէֆթէրինէ գայտ իթմէք իւզրէ, պիր տն էվվէլ էվրագը լազըմէեի քէնտիսինտէն իսթէեին։ Զէմանէմիզտէ էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմամալը. զիրա պու ալէմտէ հէր շէյ գապիլ տիր, տայիմա ճինաեէթ վագըալարը իշիտիլիյօր։

Էլիզա. — Լուի՛, պէնի գօրգութուեօրսունուզ։ Պու կիւն իսէ, պէն, օթէլին նէզարէթինի իճրա իթմէք իւզրէ եալընըզ պուլունմագտաեըմ... հիչ օլմազսա պու միւսիւ հէր քիմ իսէ, եարը կիճէտէն էվվէլ ավտէթ իթսէ..։

Լուի. — Բէվիշէ պագըլըրսա, պու միւսիւ եարընն ավտէթ իտէճէք տիր, հալ պու քի պուրատա պուլունուպ պուլունմա-

մասընտա պիր պէյիս եօգ տուր։ Սիզճէ պիր թէհլիքէ կէօրմէ-
եօրում , մատմուազէլ էլիզա , վէ սէօյլէտիկիմիզ սէօզլէր տէ ,
սըրճ լաֆտան իպարէթ տիր։ Կէրչի պու ատէմին քիսվէթի չիր-
քին խսէ տէ , նիհաեէթ պիզէ պիր զարար վէրէմէզ։ Շու գա-
տար քի , ավտէթ իտեր իթմէզ , սիզ , թէատապիրի լազըմէկի
իթթիխազ իտին։ Պէյքի քէնտիսի , պիր խըրսըզ օլուպ , հիս-
քիւմէթ թարաֆընտան թաաքիպ օլունուեօր , վէ էեալաթտա
խայլի չալըշըգտան սօնրա , Բարիսէ իլթիճա իտիեօր ։

Էլիզա ։ — Սանտրգլարըն նէրէյտէն կէլմէքտէ օլտուգլարը-
նա տիգգաթ իթտինի՞զ մի ։

— Էվվէթ , Թուլօնտան Բարիսէ կէլտիքլէրինի միւպէյէին
եաֆթալար վար , վէ ինկիլիզճէ տախի պաղը եաֆթալար կէօր-
տիւմ, անլէրի օգուեամատըմ։ Ղալիպա մէզքիւր սանտրգլար
մէմալիքի էճնէպիեէտէն վիրուտ իտիեօր , ֆագաթ պունտան
հիչ պիր մանէֆա չըգարըլմամազ։

Էլիզա ։ — Պանա մունթազամ էվրադ վէրմէսի իչին իտար
իտէճէիմ. լաքին ֆազլա պիր թէչէպպիւստէ պուլունամամ։

— Ումարըմ քի , օթէլ սահիպի պունտան տօլաեը սիզէ
մէհմուն օլուր ... օթէլիսիզ զաեէթ միւթէպէր տիր , վէ զա-
պըթա թարաֆընտան պիր պասկըն վուգուի՝ էյի պիր չէյ տէ-
յիլ տիր ։

Պու արա , օթէլին տայիրէլէրինին պիրինտէն պիր չան սէ-
սի իչիտիլմէքտէ , միւքեալէմէ գաթթ օլունտու , վէ իքի խըզ-
մէթքեարլար չանըն իչիտիլտիկի թարաֆա կիթտիքլէրինտէ , օ-
թէլ նազըրէսի տէ , սէպէպսիզ եէրէ հասըլ օլան գօրգու իլէ
եազըխանէսի գարշըսընա կէչէրէք , պիր տէֆթէր աչտը , վէ
պունունա մէշղուլ օլմաեա պաշլատը ։

Պալէատէ պէեան իթթիկիմիզ վէճհլէ , Իթիէն Պէրօնուն
րաքիպ օլտուղու արապա , Դօմարթէն սօգաղընա տօղրու իլէր-
լէտի , վէ անտէն , սաղտա Սէնէ-ափար սօգաղընա տէօնտիւ ։

Ա.րնօլտ , Օթէլ տէղ էնտին գարշըսընտա վագը պիր արա-
պա գաբուսու ալթընտա պէքլէտիկի ճիհէթլէ , էթիէն Պէրօ-
եու մէզքիւր օթէլէ կէթիրմիշ օլան արապանըն՝ համիլ օլտու-
ղու էչեանըն չըգարըլմասընտան սօնրա տախի ալըգօնուլտու-
ղունու կէօրտիւկիւնտէ , տիւչարը էնտիշէ օլտու , վէ մուախ-

խարէն սապըգ էլմաս թաճիրինին թէքրար պու արապաեա պի-
ներէք հարէքէթ իթտիկինի միւշահէտէ իյլէտիկինտէ, էնտի-
շէսի տահա զիեատէ արթտը, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Ա՛հ, նէ՛ թէսատիւֆ, գօրգտուղում կէլիպ չըգաեօր։
Պու հէրիֆ մութլագա պանգաեա կիթմէքտէ տիր ... քեաշքի
եէթիշէմէսէ ... պունունլա պէրապէր իշի անլամագ իսթէրիմ
քի, օլ վէճհլէ հարէքէթ իտէեիմ, տէտի, վէ սիւրաթլէ արա-
պանըն արգասընտան կիթմէկէ պաշլատը։

Պինապէրին արապա՝ Գօմարթէն սօգաղընտա սօլա սաբա-
րագ պուլվար ճիհէթինէ կիտէճէք եէրտէ, սաղա սաբըպ,
Սէն-Լազար սօգաղընա տօղրու իլէրլէմէսինտէ, Արնօլտ՝ սէր-
պէսթճէ նէֆէս ալտը, վէ պիր գաչ սանիյեէ գատար քէնտի-
սինի պիհուզուր իտէն վէսվէսէլէր զայիլ օլարագ,

— Կիթտիկի թարաֆ պանգանըն եօլու տէյիլ տիր։ Վա-
գըթ կէչիեօր։ Եիւզէ գարշը պիր իլէ պահսա կիրիշիրիմ քի,
պու խուսուստա գօրգում գալմամըշ տըր, տէյի միւլահազա
իթտի։

Արապա պիր ազ տահա եօլունա տէվամ պիրլէ, պիր
գահվէ վէ լօգանթա գարշըսընտա տուրտու, վէ Արնօլտ, օ-
րաեա գատար արապանըն արգասընտան կիթմիշ օլմասըյլա,
արապաճընըն՝ աչըգ օլան գաբու բէնչիրէսինէ տօղրու էյիլէ-
րէք,

—Միւսիւ, պուրատա է՛ն նէֆիս վէ ալէա թաամլար բի-
շիրիլիր։ Միւքէմմէլ սուրէթտէ գարնընըզը տօեուրապիլիրսի-
նիզ, տէտի, վէ արապանըն գաբուսունու աչմագլա, Էթիէն
Պէրօ տիշարը չըգտը։

Սախթէ զապթիեէ՝ քիմէսնէ թարաֆընտան կէօրիւլմէմէ-
եէ վէ թանըլմամաեա սէպէպլէրի պուլունտուղունտան, քէն-
տիսինի կիզլէտի, ֆագաթ պու կիզլէմէքլիկին շու ֆէնա նէ-
թիճէսի օլտու քի, Էթիէն Պէրօնուն՝ արապաճըսըյլա իթտիկի
հիսապը իշիտէմէտի. էկէր իշիթմիշ օլսա իտի, քէնտի բլանլա-
րընը տա օլ սուրէթլէ թատիլ իտէր իտի։

Հէր նէ իսէ, Էթիէն Պէրօ, արապաճըտան, քէնտիսի իչին
գաչ սաաթ խըզմէթ իթմիշ օլտուղունու, վէ նէ՛ միգտար իւճ-
րէթ իսթէտիկի սիւալ իթտիկինտէն, արապաճը՝ հիսապընը

իտիպ, հագգընը վէ պախշիշինի ալտըգտան սօնրա, քէնտիսինէ թէքրար իհթիեաճը պուլունտուղունտա, Պաթինեօլտա, Մուան սօգաղընտա 93 նիւմէրօլու արապալըգտան Պապա Լօրիօ տէյի սիւալ իտիլմէսինի պէեան իլէ, օրատան մուֆարագաթ, վէ Պիշէթ վէ Բամէլա նամլարընտա օլան հայվանլարընը սիւրէրէք, Ամսթէրտամ սօգաղընտան, Գլիշի մէյտանընա վէ Պաթինեօլա կիթմէք իւզրէ, եօլունա տէվամ իյլէտի։

Շուրասը ղարիպ տիր քի, Էթիէն Պէրօ՝ իթիգատաթը պաթըլէսի իճապընճա 13 բագգամտան նէ՛ տէրէճէ նէֆրէթ իթմէքտէ իտի իսէ, աքսի օլարագ տայիմա տա գարշըսընա մէզքիւր բագգամ չըգմագտա իտի։ Շէօյլէ քի արապաճը՝ հիսապընըն նիհայէթինտէ մաթլուպունուն օն իւչ ֆրանգ օլտուղունու անլաթտըղը կիպի, մէրգումուն պու միգտարտան ալթիւսթ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ, - «Աճայի՛պ, 13 բագգամտա սիզ պիր ֆէնալը՞գ մը հիսս իտիեօրսունուզ։ Հալ պու քի պէն, տայիմա պու բագգամտան իսթիֆատէ իթմիշիմ տիր։ Էզճիւմլէ, ղալիպա արապամա օթուրտուղունուզտա, բագգամը 13 օլտուղունա տիգգաթ իթմէմիշսինիզ։ Իշթէ էլլի սէնէ տիր քի, Բարիստէ պու նիւմէրօ իլէ արապա գուլլանտըղըմ հալտէ, հէր տէֆա քեարլը չըգմըշըմ տըր» տէյի իֆատէ, վէ Էթիէն Պէրօ՝ պու թէսատիւֆաթը ղարիպէտէն միւթէէսսիրէն, արապաճըեը սավտըգտան սօնրա, թէքրար լօգանթաեա կիրտի, վէ սաաթ տէօրթ բաստէլէրինտէ օրատան չըգարագ, պիր արա տուրուպ սիկարասընը եագտը, վէ պատէհու էնմիշ օլտուղու օթէլէ միւթէվէճճիհէն եաեան եօլա բէվան օլտու։

Եաղմուր տուրմուշ իտի իսէ տէ, ասիւման էլան պուլութլար իլէ գաբլը օլտուղունտան, տահա եաղմաեա մէյիլլի իտի։

Պիր տագըգա պիլէ լօգանթանըն ճիվարընտան այրըլմըշ օլմաեան Արնօլտ՝ օթէլէ կիտէնէ գատար սապըգ էլմաս թաճիրինին արգասընտան եիւրիւտիւ, վէ մէրգումուն պանգաեա կիթմէեէճէկինէ էմին օլարագ, իքի սաաթ էվվէլ թաամ իթմիշ օլտուղու շարապճը տիւքքեանը թարաֆընա ավտէթ իթտի։

Արգատաշը, միւքէմմէլէն գարնընը տօեուրտուգտան, վէ պիր գաչ գատէհ տէ իչկի իչտիքտէն սօնրա, տիւքքեանըն ճամէքեանը էօնիւնէ կէլիպ օթուրմուշ, վէ Պօրէն նամ քիթապը

իսթէեիպ, կիւեա պունուն իչինտէն պազը մալիւմաթը քիւչիւք պիր տէֆթէրէ նագլ վէ գայտ իտիեօր կիպի կէօրիւնէրէք, սօգաղա նէզարէթ իթմէքտէն տուր օլմամըշ իտի։

30

Արնօլտ՝ մէզքիւր տիւքքեանա կիրմէեիպ, ճամըն արդասընտա կէօրտիւկիւ շէրիքինի իշարէթլէ չաղըրտը։ Պու իքի արդատաշ պիրիպիրինի պուլտուգլարընտա, արալարընտա շու եօլտա միւքեալէմէ ճէրէեան իթտի.

Թրիլպի. – Իշլէր սըրասընտա՞ մը տըր։

Արնօլտ. – Էվվէթ։

— Եէնի էմրլէրին վա՞ր մը տըր։

— Ուիլ Սգօթա խապէր վէրմէլիսին քի, պու ագշամ, թամ սաաթ եէտիտէ արապաեը Մատլէն-Օթէօյլտէքի օմնիպիւս արապալարը տայիրէսի գարշըսընտա պուլունտուրսուն։

— Բէք էյի։

— Սէն տէ գարարլաշտըրըլմըշ օլան շէյլէրի թէտարիք էթ։

— Զաթէն հազըր տըր. Սգօթ անլէրի արապատա պուլունտուրաճագ տըր։

— Էօյլէ իսէ, պաշգա պիր տէեէճէկիմ եօգ տուր։ Եալընըզ վագթընըզը շաշըրմաեըն։

— Օլ պապտէ սիզ էմին օլուն։

Պու սուրէթլէ մէրգումլար այրըլտըլար։ Արնօլտ, խանէսինէ ավտէթ իթմէզտէն էվվէլ, բազար եէրինէ կիտիպ, թէքմիլ Բարիս էհալիսինճէ մաարուֆ օլան Օ ՖՕՐԺ ՏԸ ՎԻՒԼՔԷՆ լէվհասընը համիլ խուրտավաթճը տիւքքեանընա կիրտի, վէ օրատան, կիեինմիշ օլտուղու զապթիեէ գըեաֆէթի սաեէսինտէ քիմսէնին նազարը տիգգաթ վէ թէաճճիւպիւնիւ ճէլպ իթմէեէրէք, զապթիեէ նէֆէրաթընըն գուլլանտըգլարը թարզտա պիր խըրսըզ ֆէնէրի, վէ միւճրիմլէր իչին գուլլանըլան պիլէքչէլէրտէն

իքի չիֆթ սաթըն ալտը. պատէհու պիր իքի տիւքքեանա տահա ուղրաեարագ, օրալարտան տախի խըրսըզ ֆէնէրինէ մախսուս պիր բաքէթ պալ մումու վէ իքի գութու քիպրիթ մուպաեաա իտէրէք, չըգտըղը զէման կիպի, կիրտիկի զէման տախի քիմսէ-նին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէքսիզին, Թուրնէլ սօգա-ղընտան իգամէթկեահընա ավտէթ իթտի։

Օլ էսնատէ թէքրար եազմուր եազմաեա պաշլամըշ իտի։

Արնօլտ՝ քէնտի տայիրէսինէ կիրտիկինտէ, գաբուճու գա-րընըն՝ եէտինտէքի անախթար վասըթասը յլա պաղթէթէն իչէ-րի կիրմէմէսի իչին, գաբուեու մազպութճա գաբատը, վէ տա-խիլէն սիւրկիւլէրի վազ իթտի։

Մուվագգաթէն մէրգումու պուրատա թէրքլէ, Էթիէն Պէրօեա նագլը քէլամ իտէլիմ։

Պու զաթ՝ Օթէլ տէզ Էնտին տէհլիզինէ, վէ անտէն, տա-յիրէսինին անախթարընը ալմագ իւզրէ եազըխանէ օտասընա կիրմէսինտէ, օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան գատըն, էվ-վէլճէ իքի խըզմէթքեարըն սէօյլէտիքլէրի սէօզլէրտէն ֆիքրի շիւպհէլէրէ զարգ օլմուշ օլտուղունտան, վէ եէնի միւսթէ-ճիրին մունթազամ բասբօրթլարը օլմատըղընտան, անը օթէլ-տէն թարտ իթմէքլիկի գարարլաշտըրմըշ իտուկինտէն, մէրգու-մուն, տայիրէսի անախթարընը ալտըղը զէման,

— Աֆվ իտէրսինիզ, միւսիւ, տիեէրէք, հէեէճանը ազիմ իլէ լագըրտըեա պաշլատը։

Էթիէն. -Մատամ, պանա պիր տիեէճէկինիզմի վար տըր։

— Միւսիւ, շիւպհէոիզ բէք չօգ սէյեահաթ իթմիշտինիզ տիր։

— Պու սիւալտէն մագսէտ նէ՞։

— Էվրագընըզը էմանէթէն պուրաեա պրագմանըզտան վէ պունլարըն տէֆթէրէ գայտը լիւզումունտան պահս իտիեօ-րում։

Էթիէն Պէրօ՝ ղաեէթ միւվէսվիս թապիեաթլը օլուպ, քէն-տի հագգընտա ճիւզի պիր շիւպհէ եախօտ էմնիյէթսիզլիք կէօրտիւկիւնտէ, ֆէվգէլատէ իզհարը հիտտէթ իտէր իտի։ Նասըլ քի պու տէֆա տա մէրգումէեէ ճէվապէն,

— Ֆիլվագը, բէք չօգ սէյեահաթ իթտիմ ամմա, հիչ

պիր մեմլեքեթտէ, շու էսնատէ սիզին պանա իթտիկինիզ կիպի իսթիճվապա բասթ կելմետիմ։ Պէն, օթելլերին ուսուլ վէ ատաթընը պիլիրիմ, վէ իսմիմի պիլտիրմէք իւզրէ, իսմիմի սիվալ իթմելերինէ պէքլեմէմ. պունտան պաշգա, սիզ պէնիմ իսմիմի պիլիրսինիզ, զիրա պուրաեա կելմեզտէն էվվել սիզէ պիր թելեկրաֆնամէ քէշիտէ իյլետիմ։ Պու գատարը քեաֆի տիր զանն իտէրիմ, վէ պունտան զիեատէ մաթլուպաթտա պուլունմագլըդ, հէմ մուճիպի թաստի տիր, հէմտէ կիւլեճէք շէյ տիր, տէյի պէեան իյլետի։

— Ֆագաթ, միւսիւ, զապըթանըն նիզամաթը...

— Սիզ հէր վագըթ օ նիզամաթա մուվաֆըգ հարէքէթ իթմեզսինիզ։ - Նիչէ սէյեահլար, իսիմլերինի տէֆթէրլերինիզտէ գայտ իթտիրմեզտէն օթելինիզտէ գալմըշլար տըր։

— Գապիլ տիր, լաքին նիզամաթըն մուհաֆազասընա եալընըզ պիզ մէսուլ օլտուղումուզտան, պու խուսուս պիզէ այիտ տիր։

— Եանի իսթէտիկինիզ քիմսելէր հագգընտա իրթիսնախյեէթ թէճվիզ իտիեօրսունուզ, հալպու քի պէնիմ հագգըմտա թէճվիզ իթմեեօրսունուզ, տէյի՞լ մի։ Մատամ, թէրպիեէսիզլիկինիզի եիւզիւնիւզէ գարշը պէեան իթմէք իսթէմէմ, ֆագաթ պու նէզաքէթսիզլիկինիզ աշիքեար տըր։ Իմտի պէն եալընըզ պու կիճէ պուրատա գալըպ, եարըն տիկէր պիր մահելլէ կիտէճէեիմ։

— Կիտէպիլիրսինիզ, միւսիւ, լաքին կիթմեզտէն էվվել, տէֆթէրիմտէ սիզի նիզամէն գայտ իթմելիեիմ։

— Սիզէ տիեօրում քի, քէշիտէ իթտիկիմ թելեկրաֆնամէտէ իսմիմ իմզա իտիլմիշ իտի. պինապէրին իսմիմի տէֆթէրինիզէ գայտ իտէպիլիրսինիզ։

— Միւսիւ, թելեկրաֆնամէտէքի իսմին տօղրու օլուպ օլմատըղընը պիլեմէմ։ Իմզանըզը մուսատատագ պիր սէնէտ իսթէրիմ։ Պու տա պէնիմ հագգըմ տըր։

Էթիէն Պէրօ՝ քէնտիսինի կիւճ հալ իլէ զապթ իտէրէք,

— Արթըգ էլվէրտի, մատամ, սիզին մաթլուպունուզու բէտտ իտէրիմ, վէսսելամ։

— Սիզ պիլիրսինիզ, միւսիւ, պէն տէ քէյֆիեէթի մահել-

լէնին գօմիսէրինէ խապէր վէրմէքլէ մէսուլիեէթտէն խալի օլուրում։

Էթիէն Պէրօ, պիր մուամէլէյի չէթիտէնէ ճիւրէթի իտէճէք իքէն, գարշըսընտա պուլունան քիմսէնին պիր գատըն օլտուղունու պիլ միւլահազա, քէնտի քէնտիսինի զապթ իթտի, ֆագաթ սէրթ պիր սէտա իլէ,

— Գօմիսէրլէրի թաճիզ իթմէկէ սէպէպ եօգ տուր, պէն պու ազշամ, քէնտիմէ տիկէր պիր իգամէթկեահ արամագ իւզրէ տիշարը չըգաճաղըմտան, բաստօրթուման կէթիրիպ սիզէ թէսլիմ իտէրիմ։ Շիմտիքի հալտէ, օտամա չըգաեօրում, եազը եազաճաղըմ. քիմսէնին օտամա կէլմէսինի իսթէմէմ, տէտի, վէ պու սուրէթլէ մէզպուրէնին պուլունտուղու օտատան տիշարը չըդարքէն, գաբուեու գաբամագ իւզրէ օլ գատար չիտտէթլէ չէքտի քի, պիլճիւմլէ ճամլար սարսըլտը, վէ քէնտի տայիրէսինէ կիրտիկինտէ, շարգասընը պիր թարաֆա ֆըրլաթարագ, վէ աեագլարընը եէրէ վուրարագ, հէման եիւքսէք սէտա իլէ շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Պագ շու հալէ . . . Պու գատար սէրվէթէ մալիք օլարագ վաթանըմա ավտէթ իթտիկիմտէ, պու տէրէճէ թէրպիեէսիզլիկէ գարշը չըգմագըղըմ ճայիզ մի տիր, հէմտէ նէ սէպէպլէ. քէնտի իսմիմ սէպէպիյլէ . . . օ իսմի քի, պու կիւնէ տէկին նամուսումտա մուհաֆագա իթմիշ, վէ հէր կիւնա լէքէտէն արի սագլամըշըմ տըր։ — Եա՛ Բապալի, Պէլվիլտէն Շաեօեա գատար բասթօրթուղ կիտիլէմէեէճէք վագթա՞ մը կէլտիք։ — Ը՛հ, Բարիսէ ավտէթ վէ մուվասըլէթիմին մուգատտէսի՝ բէք խայըրսըզ օլտու։ Պու հալ՝ հէր եէրտէ պէնի թաագիպ իթմէքտէ օլան 13 լագգամըն նէթիճէսի օլմագ կէրէք տիր։

Էթիէն Պէրօ, օտասընտա, պիւեիւք ատըմլար ալարագ, պէշ տագըդա գատար էնինէ պօյունա տօլաշտըղը հալտէ, հիտտէթ վէ զաղապը պիր ազ թէսկին օլունճա, օտանըն օրթասընտաքի սուֆրաեա եագլաշտը, վէ կարսօն՝ ագտէմճէ իսթէնիլմիշ օլան քեագըտ, գալէմ վէ սայիրէեի կէթիրմիշ օլմասըյլա, Էթիէն Պէրօ, մէզքիւր սուֆրանըն գարշըսընտա օթուրտուպտան սօնրա, ճէպինտէն, պիր խայլի պանգնօթշարը

վէ միւխթէլիֆ քեաղըտլարը հավիլ պիր ճիզտան չըգարըպ, իչ-պու քեաղըտլարըն իչինտէն պիր չօգ էսամիեի հավի պիր քեա-ղըտ ալըպ, պու էսամիեէ խիթապէն մէքթուպ եազմաեա իպ-թիտար իյլէտի։

Պըրագալըմ մէրգում մէքթուպլարընըն թահրիրինէ տէ-վամ իթմէքտէ օլսուն, պիզ՝ օթէլին նէղալէթինէ մէմուր օ-լան գատընըն օտասընա էնէլիմ։

Կէնճ գատըն իլէ էթիւէն Պէրօ արասընտա ճէրէեան իտէն չիտէթլի միւքեալէմէեի իշիտերէք, ճէրէեան իտէն սէօզլէրի գաբունուն արգասընտան թէմամիյլէ տինլէմիչ օլան իքի խըզ-մէթքեարլար՝ թէքրար մէզալուրէնին նէղտինէ կէլէրէք, պէյն-լէրինտէ չու եօլտա թաաթիյի էֆքեարա իպթիտար իյլէտիլէր։

Օթէլճի գաատն. – Պու նէ՞ տէրէճէ ինատ... հիտտէթա-միզ պիր թապիեաթ...

Պիրինճի խըզմէթքեար. – Բասբօրթունու վէ էվրագը սայի-րէյի թալէպ իթմէք իչին, պէնճէ, պու ալէա պիր սէպէպ տիր։

— Լագըրտըսընը իթմէք գօլայ, վիրմէսէ նէ՞ եաբմալը։ Պունունլա պէրապէր, պու ագչամ պուրատան կիտերքէն բաս-բօրթունու իրաեէ իտէճէք տիր։

— Մաամուաղէլ, պու ատէթա սիզի աչըգտան աչըղա ալ-տաթմըշ տըր։ Օ սիզէ բասբօրթ ֆիլան իրաեէ իթմէեէճէք տիր։ Մութլագա կիզլէեէճէք պիր շէյի օլմալը տըր քի, բաս-բօրթունու իրաեէ իթմէք իսթէմէմէքտէ պու տէրէճէ իսրար իտիեօր։ Զաթէն մուվասըլէթինին իլք տագըգասընտա, պու ատէմին թաավիրինի էյի պուլմասըմ, հալէա էֆքեարըմ թէպ-տիլ օլմագ շէօյլէ տուրսուն, հագգընտաքի չիւպհէլէրիմ պի-լաքիս արթմագտա տըր։ Պու կիւն, պիր բօլիս միւֆէթթիչինին պուրաեա կէլէրէք, տէֆթէրլէրիմիզի մուայենէնէ իթմէսինի բէք գիեատէ արղու իթմէքտէեիմ։ Օլ վագըթ, պու ատէմ, սիզէ վիրմէք իսթէմէտիկի մալիւմաթը, օնա վիրմէկէ մէճպուր օլաճագ տըր։

Ութինճի խըզմէթքեար. – Էկէր կիտիպ քէյֆիեէթի գօմի-սէրէ խապէր վէրիրսէմ, ղարիպ պիր հալ օլուր։

Օթէլճի գաատն. – Խա՛յր, խա՛յր, պու խուսուսու պէնտէ մագամը թէհաիտտէ պէեան իթտիմ իսէ տէ, ֆիլէն իճրա

իթմէք իսթէմէմ։ Զիրա գօմիսէր պուրաեա քէնտի զապթ քեա-
թիպիյլէ կէլէրէք, թահգըգաթա իպթիտար իտէճէք տիր քի,
պու շէյլէր տայիմա պիր էվին նամուսունա խալէլ վէրիր։ Զա-
թէն օ միւսիւ պուրատան խօշնուտ գալմատըղը ճիհէթլէ, պու
ագշամ եախօտ եարըն սապահ պուրատան կիտէճէք տիր։ Իմ-
տի, շիմտիքի հալտէ տէֆթէրտէ Էթիէն Պէրօ իսմիյլէ քէնտի-
սինի գայտ իթմէքլիկիմ քեաֆի տիր։ Տէֆթէրին միւլահազաթ
գըսմընտա տախի, պիր գաչ սաաթ օթէլիմիզտէ գալաճաղը
ճիհէթլէ, էվրագընը իսթէմէկի լազըմէտէն ատտ իթմէտիմ
տէյի իլավէթէն իշար իյլէեէճէեիմ։

Պիրինճի խըզմէթքեար. – Իշթէ պու թէտպիր միւնասիպ
տիր ... պէն պու կիճէ նէօպէթճի օլտուղումտան, 13 նիւմէ-
րօլու տայիրէեէ նէզարէթ իտէրիմ։

Օթէլճի գատըն. – Շաեէտ պու սէյեահ մուխաթարալը
պիր ատէմ տախի օլսա, օթէլին էշեասընը պիրլիքտէ կէօթիւ-
րէմէզա։

— Օրասը էօյլէ, ֆագտթ պիր քիմսէ հագգընտա շիւպհէ
օլունուրսա, տայիմա թէտապիրի իհթիեաթքեարանէնին իթ-
թիխազը էվլէա տըր։

Պունտան զիեատէ իֆատէեէ մահէլլ գալմատըղընտան,
օթէլին նազըրէսի գատըն՝ եազըխանէսի գարշըսընա կէչտի,
վէ պիր արա թաթիլ իթմիշ օլաուղու էմրի թահրիրէ տէվամ-
լէ, օթէլին իքի խըզմէթքեարը տա խըզմէթլէրինէ տէվամ իյ-
լէտիլէր։

Պունլարը քէնտի իշլէրիյլէ մէշղուլ պրագարագ, պիզ, ի-
քինճի գաթտա, էլմաս թաճիրինի թէրք իթտիկիմիզ 13 նիւ-
մէրօլու տայիրէեէ ավտէթ իտէլիմ։

31

Էթիէն Պէրօ՝ եաթագ օտասընտա պիր մասա գարշըսընտա
օթուրմուշ օլուպ, սաղ վէ սօլ թարաֆլարընտա պիրէր մում
եանմագտա իտի։ Մէրգում, օն պէշ գատար մէքթուպ եա-

ղըպ , պունլարտան հէր պիրի ևիկիրմիշեր սաթըրտան միւրէք-
քէպ իտի , վէ թապիի այրը այրը ատրէսլէրի հավի օն պէշ
մահֆազա ալթընտա պուլունուեօրլար իտի ։

Էթիէն Պէրօ՝ աեաղա գալգարագ ։

— Իչթէ պու իչտէ պիթտի , տէտի , վէ սաաթա պագըպ,
պիր ադտան թաամ իթմէկէ կիտէճէկիմտէն , իլգ թէսատիֆ
իտէճէկիմ բօսթա գուրթուսունա պունլարը պրագըրըմ, տէյի
պէեան իյլէտի ։

Էթիէն Պէրօ՝ մէքթուպլարը թօբլաեբպ ճիզտանընտա
սագլատըգտան սօնրա , իչի սանտըգլարընտան քի՛չիւկիւնիւ
աչարագ , սիեահ պիր թագըմ էսվապ չըգարտը ։

Մէրգումֆ, եօլճուլուգ էսվապը եէրինէ , մէզքիւր սիեահ
էսվապը կիեէնիրքէն , պիր արապա , Օթել տէզ էնտ գարշը-
սընտա տուրտու ։

Արապաճը , չիւպհէսիզ չիտտէթլէ եաղմագտա պուլունան
եաղմուրտան քէնտիսինի լաեըգըյլա մուհաֆազա իթմէք իւզ-
րէ , մավի րէնկլի վէ պագըր տիւյմէլի ուզուն ըէտէնկօթունուն
եագասընը գուլագլարընա գատար չէքմիշ , վէ չաբգասընը
տաիի կէօզլէրինէ գատար էնտիրմիշ իտի ։

Արապա գաբուտու աչըլարագ , իչի քիչի արապատան ա-
շաղըեա էնտիլէր ։ Պու ատէմլէր գըրգ պէշ էլլի չաղլարընտա
օլուպ , սաչլարը վէ ֆավօրի սագալլարը աղարմաեա եիւզ
թուտմուշ իտի . էլպիսէլէրի թէքմիլ սիեահ , գրավաթլարը պէ-
եազ , վէ եիւղլէրի ֆավօրի սագալյարընտան մաատա զաեէթ
բէրտաճլէ թրաչը օլուպ , թավը ու գըեաֆէթլէրինտէն միւտ-
տաիի ումումիլիկէ վէ մէհաքիմէ մէնսուպ քիմսէլէր օլտուգ-
լարը անլաչըլըեօրտու ։

Պու իչի չախալար օթէլէ կիրտիլէր ։

Էօնտէն եիւրիւմէքտէ օլան չախս՝ օթէլին միւտիրիեէթ
տայիրէսինէ տօղրու իլէրլէեէրէք , պիր թավրը մախսուս իլէ
գաբուեու աչտը ։

Օթէլին նագըրէսի կէնճ գատըն՝ գաբունուն էօնիւնտէ պիր
արապա տուրտուղունու իչթիմիշ իտի։ Պատէհու մէրգումէ էլպի-
սէլէրի վէ թավրլարը էօզիւսիւդ իչի չախսըն կէլտիքլէրինի կէօր-
մէքլէ , պունլարը , միւնասիպ պիր իգամէթ կետհ արաեան միւ-

թէպէր եօլճուլար զանն իլէ , աեաղա գալդըպ , վէ պիր միգ-տար իլէրլեեիպ , թէպեոսիմիէ ,

— Միւսիւլէր , էկէր օթէլիմիզին չէօհրէթի վէ հիւանիւ նամը սիզի պուրաեա սէվգ իթմիչ իսէ , մաէթթէէսիւֆ պէ-եանէ մէճպուրում քի , պօշ օլարագ պիր տայիրէ , հաթթա պիր օտա պիլիէ եօգ տուր , տէտի :

Իլք տէֆա իչերի կիրէն չախս . – Մատամ , պիզ , տայիրէ եախօտ օտա քիրալամագ իչին պուրաեա կէլմէտիք :

Գատրն . – Էօյլէ իսէ , նէ՞ իսթէեօրսունուզ , միւսիւլէր :

— Սիզատէն պագը մալիումաթ իսթէեօրուզ :

— Նէ՞ խուսուսատա :

— Օթէլինիզտէ պուլունան պիր չախս հագդընտա :

— Միւսթէճիրլէրիմիզտէն պիրի հագդընտա՞ մը :

— Էվվէթ , մատամ :

— Ֆագաթ , միւսիւ , նէ՞ սրֆաթլա պէնի իսթիճվապ իս-տիեօրսունուզ :

Շախսը մէճհուլ , բարտրսիւսիւնիւն տիւմէլէրինի սէօքտիւ-կիւնտէն , օթէլին նադրրէսի գատրն՝ մէրդումուն բարտրսիւ-սիւ ալթընտա , սրֆաթը րէսմիեէսինի միւպէյհին ալէամէթի ֆարիգաեը կէօրտիւ , վէ շախսը մէրդում տախի ,

— Մատամ , պէն՝ աուլիեէ գօմիսէրիեիմ , տէտի :

— Ա՛հ . . .

— Պուրաեա կէլիչիմ տէ , վէխիմ պիր մատտէտէն նաչի տիր :

Կէնճ գատրնըն լէհճէսի սօլտու , վէ քէնտիսի տիթրէմէկէ պաշլատը . պատէհու իլքի էլլէրինի դավուշտուրարադ ,

— Սիւպհան Ալլա՛հ , պու վէխիմ մատտէ նէ՞ օլուեօր , տէտի :

— Մատամ , ալթիսաթ օլմաեարագ , ճէվապ վէրին : Շախ-սէն գօրդմաեա սէպէպինիղ եօգ տուր , վէ պէնիմ պուրաեա կէլիչիմտէ , մահզա օթէլինիղտէ պիւեիւք պիր րէզալէթին մէնինի մագսատիլէ տիր :

— Րէզալէ՞թ մի . . . սիւպհա՛ն Ալլահ :

— Էկէրչի հագդըմտա միսաթագիմանէ հարէքէթի իթմէղ-սէնիզ , էսէգ իտէրիմ քի , օ րէզալէթի վուգուս պուլաճագ տըր :

— Միւսիւ, պէնտէնիզ իսթիդամէթտէն զայրի մէսլէքէ սիւլիւք իթմէմ։ – Էմրինիզէ մունթազըրըմ, վէ հէր իսթէտիկինիզի պիլտիրմէկէ հազըրըմ։

— Սիզ պու օթէլէ մէմնուրմուսունուզ։

— Էվվէթ, միւսիւ, մուվաֆգաթէն մէմնուրում։ Պէնտէնիզ պուրանըն ասըլ սանաթգաքեարըերմ, վէ ումումի նէզարէթ պանա իհալէ օլունմուշ տուր։ Շիմտիքի հալտե իսէ, պազը ումուրու մէսաիհի իչին զայպուպէթտե պուլունան օթէլ սահիպինին մասլահաթկիւզարըերմ։ Անըն պիհագդըն էմինիյէթինի ճէլպ իթմիչ օլտուղումտան, իգթիտարընը թէմամիյլէ պանա թէվտի իթմիչ տիր։

— Բէք էյի, մատամ, կէօրիւեօրում քի սիզին սէօզիւնիւզէ թէմամիյլէ էմինիյէթ օլունապիլիր։

— Էվվէթ, միւսիւ, թէմամիյլէ։

— Պու կիւն օթէլինիզէ պիր սէյահ կէլմէտի մի։

Կէնճ գատըն կէօզլէրինի աչտը։

Մէզպուրէ, մէրգուման մէճհուլ իւլ ահվալ քիմսէլէրին կիրմէսինտէն պէրու, իլք տէֆա օլարագ, քէնտիսինին վէ կարսընլարըն չիւքհէեէ զահիպ օլտուղլարը եօլճուտան պահս օլունաճաղընը անլատը, վէ ճէվապա աղազլէ,

— Էվվէթ, միւսիւ, տէտի։

— Պու սէյահ, պիր տայիրէ հազըրլամանըզ իչին Ա՛արսիլէատան պիր թէլէկրաֆնամէ քէչիտե իթտի՞մի։

— Էվվէթ, միւսիւ։

— Պու աատէմ ալթմըշ չաղլարընտա՞ մը տըր։

— Էվվէթ, պու չաղտա կէօրիւնիւեօր։

— Էթիէն պէրօ իսմինտէ՞ մի տիր։

— Էվվէթ, քէնտիսինէ պու իսմի վէրմիշ տիր։ Թէլէկրաֆնամէսինի տէ պու իսիմլէ իմզալամըշ օլտուղունտան, պէն տէ քօլիս տէֆթէրինտե պու սուրէթտե գայտ իթտիմ իսէ տէ, պունա պաչգա պիր մալիւմաթ իլավէ իտէմէտիմ։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի պու սէյահ, քէնտի ասլընը անլամագ իւզրէ իսթէտիկիմ քէաղըտլարը թէսլիմ իթմէք իսթէմէտի։

— Վա՛յ, վիրմէք իսթէմէտի՞մի։

— Ինֆատէմին թէրպիեէսիզլիք օլտուղունու պիլ պէեան , աչըգտան աչըղա ըէտտ իթտի : Պու ատէմ օթէլիմիզէ կէլիր կէլմէզ , պէնիմտե , պուրանըն խըղմէթքեարլարընըն իւղերինտե տե ղարիպ պիր թէէսիր հասըլ իթտի : Քէնտի աթմար ու հարաքեաթը աճիպ կէօրիւնիւեօրտու ... պէնտե էօյլէ պիր թապիի տէհշէթ հասըլ իտիեօրտու քի , իյղահ իտէմէեօրտում :

Ատիեե գօմիսէրի , եաղօա քէնտիսինէ պու նամը վէրէն չախս ղաեէթ վագարլը պիր հէյեէթ քէսպ իտերէք :

— Մատամ , պէեան իթտիկինիզ հալլէրտե թապիի տէհշէթ հիսս իթմէքտե հագգընըզ վար տըր . չունքի չու էանատե օթէլինիզտե , է՛ն միւտհիշ ճինաեէթլէրի իճրաեե միւգթէտիր մուխաթարալը պիր խապիսի պարընտըրմագտասընըզ , տէտի :

Դաարն , լէհճէսի ֆէվգէլղաեե սօլուպ , էլլէրինի թալանա տօղրու գալտըրարագ , հիւքսէք սէտա իլէ ,

— Եա՛ ինաեէթի Բապանի ... հիսսիեաթը տախիլիեէմ տօղրու իմի՞շ ... տիմէք պու սէյեահ՝ պիր հաշարի տիր :

— Էվվէթ , մատամ , համտ օլսուն քի , պիզ , եագընտա Բարիսէ մուվասըլէթ իտէճէկինտէն խապէրտար օլմուշ իտիք ... Խաֆիեէ մէմուրլարըմըզ , Մարսիլեատան պէտէն քէնտիսինի գօլամագտա իտիլէր : Սիզէ քէշիտե իթմիշ օլտուղու թէլէկրաֆնամէտէն տե պու սուրէթլէ խապէրտար օլապիլմիշ իտիք :

— Շիմտի նէ՞ եաբաճագսընըզ , միւսիւ :

— Պու ատէմի տէրտէսթ իտէճէեիզ :

— Լաքին գարշը գօեաճագ , պաղըրաճագ , վէ ուղրաշաճագ տըր : Պէօյլէ միւթէպէր վէ մունթազամ օթէլտե , վէ խուսուսա օթէլ սահիպի միւսիւ տէ պուրատա պուլունմատըղը թագտիրտե , պու ըէզալէթի նա՞սըլ վագը օլաճագ տըր :

— Րէճա իտերիմ , մատամ , միւսթերիհ օլուն , ասլա բաթըրտը վէ ըէզալէթի զուհուր իթմէեէճէք տիր :

— Պունուն մէննինէ նա՞սըլ մուվաֆֆագ օլաճագսընըզ :

— Սիզ պէնի հարէքէթի վէ մուամէլէմտե սերպէսթ պըրագըն , վէ նէ՛ կիպի մէմուրիեէթի հայիզ օլտուղումու , քէնտի ատէմլէրինիզէ տախի պիլտիրմէեին : Եագընտա մէմուրլարըմ վար տըր քի , իգթիղալի հալտե քէնտիլէրինի չաղըրտըղմտա , գօչուպ կէլիրլէր : Պու սուրէթլէ , տէրտէսթ իտէճէ-

կիմիզ չախսըն պիր գաչ սանիեէ զարֆընտա գօլլարը պաղլանըր, վէ աղզը տա պիր թըգաճլա գաբանըր։ Պունունլա պէրապէր, իշպու թէտապիրի չէտիտէեէ միւրաճաաթա մէճպուր օլմաեաճաղըմը տա մէմուլ իտէրիմ։ Մաեէթիմտէ պուլունան մէմուր քիֆաեէթ իտէր. իքիմիզ, մէրգումու տէրտէսթ իտէպիլիրիզ։ Հաթթա պու չախսըն տա, մուխալիֆէթտէն պիր ֆայիտէ հասըլ օլմաեաճաղընը անլաեարագ, զէրրէ գատար մուդավէմէթ վէ մուխալիֆէթ էսէրի կէօսթէրմէեէճէկինէ իսքեաթ օլմուշում տուր։

— Ա՛հ միւսիւ, Ալլահ վէրէտէ, պու եօլտա միւլահազա իթսէ։

— Շու էսնատէ միւսթէճիրլէրինիզին էքսէրիսի օտալարընտա՞ մը տըրլար։

— Խայր, միւսիւ ասըլը պուլունան անախթարլարընտան անլաշըլաճաղը վէճհլէ, հէման քեաֆֆէսի տէ տիշարը չըգմրշլար տըր։ Եալընըզ տէօրտիւնճիւ գաթտա Շուէտլի պիր սէյեահ վէ պիրինճի գաթտա, խասթա պիր դատըն իլէ, քէնտի պէսլէմէսի վար տըր։

— Էթիէն Պէրօ հա՞նկը գաթտա տըր։

— Օ քէնտի տայիրէսինտէ տիր... անըն իչին թէքմիլ տայիրէ թախսիս օլունմուշ տուր, վէ տայիրէսինէ կիրտիկի զէման, քիմսէնին քէնտիսինի թաճիզ իթմէմէսինի գապաճա վէ թէրպիեէսիզճէ էմր իթմիշ տիր։

— Տայիրէսինին նիւմէրօսու գա՞չ տըր։

— 13 տիւր։

— Գաչընճը գաթտա տըր։

— Իքինճի։

— Էօյլէ իսէ, մատամ, սիզ օտանըզտան չըգմաեըն, վէ պրագըն պիզ պու իշի կէօրէլիմ։ Զաթէն չօգ վագըթ սիւրմէզ։

Գօմիսէր իլէ մաեէթ մէմուրու նէրտիվէնտէն եօգարը չըգտըգլարը զէման, կէնճ գատըն, իշպու մէմուլին ղայրի զիեարէթին նէթիճէսինէ պէքլէեէրէք, տիթրէեէրէք վէ քէմալը էնտիշէ իլէ եէրինէ օթուրտու։

Գօմիսէր իլէ ըէֆիգի՝ պիրինճի գաթըն նէրտիվէնի իւզէ-

ընտէ, կարսօնլարտան պիրինէ թէսատիւֆ իթտիկինտէն, կարսօն մէրգումլարըն եօլունա մանի օլարագ,

— Նէրէեէ կիտիեօրսունուզ, միւսիւլէր, տէյի սիւալ իթտի։

— 13 նիւմէրօեա։

— Ֆագաթ . . .

— Ֆազլա սէօզ լուզում տէյիլ տիր. Հայտէ նազըրէ դատընըն օտասընա էնէրէք, օրատա տուրուն։

— Ֆագաթ, միւսիւ . . .

Ատլիեէ գօմիսէրի՝ բարտըսիւսիւնիւ եէնիտէն աչմագլա, ալէամէթի ֆարիգասընը կէօսթէրտի, վէ կարսօն քէմալը թէվազու իլէ։

— Հա՛ հա՛, միւսիւ գօմիսէր 13 նիւմէրօ իչի՞ն մի կէլիեօր... ղալիպա քէշֆիմիզ տօղրու իմիշ, տէտի եավաշ սէտա իլէ, վէ թախմինլէրինին տօղրու չըգմասընտան տօլաեը մէմնուն օլարագ, աճէլէթէն աշաղըեա էնտի։

Մէզքիւր իքի շախսլար իքինճի գաթա չըգըպ, իշար օլունան նիւմէրօլու գաբունուն էօնիւնտէ տուրտուլար։

Էթիէն Պէրօ՝ թուալէթինի պիթիրմիշ օլուպ, շաբգասընը ալարագ օտասընտան տիշարը չըգմագ իւզրէ իքէն, քիւչիւք օտանընն գաբուսու չալընմաղլէ, մէրգում գուլագ վէրտի, վէ եանլըշ իշիթմիշ օլտուղու զաննըյլա տուրուպ, տահա զիեատէ տիգգաթլէ տինլէտի։

Իքինճի տէֆա պիրինճիսինտէն գուվվէթլի օլարագ, մէզքիւր գաբու թէքրար չալընտը։

32

Օլ վագրթ, սապըգ էլմաս թաճիրի, քէնտի քէնտիեէ,

— Էվվէթ պուրաեա կէլմիշլէր տիր, տէտի, վէ մէքթուպ եազտըղը զէման քիմէսնէնին պիրտէն պիրէ իչէրի կիրմէմէսի իչին տախիլէն սիւրկիւլէմիշ օլտուղու գաբուեու աչտը, վէ գաբունուն էօնիւնտէ թանըմատըղը իքի շախսը կէօրմէքլէ, պիր ատըմ կէրիեէ ըիւճաթ իթտի։

Պու. արա գօմիսէր վէ մահէթինտէքի մէմուր իչերի կիրտիլէր։

Էթիէն. – Ճագաթ միւսիւ պէսպէլլի եանլըշ մահելլէ կէլտինիզ տիեէրէք, քէլամէ պաչլատը։

Գօմիսէր. – Չանն իթմէմ։

— Րէճա իտէրիմ, քիմին եանըննա կէլիեօրսունուզ։

— Միզին։

—Միւմքին տէյիլ տիր։

— Միւսիւ Էթիէն Պէրօ սիզ տէյի՞լ միսինիզ։

Մապըզ էլմաս թաճիրի՝ թէաճճիւպանէ պիր հարէքէթտէն քէնտիսինի մէնն իտէվէեէրէք,

— Ֆիլվագը իսմիմ Էթիէն Պէրօ տուր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Էօյլէ իսէ, պիզիմտէ իչիմիզ սիզին իլէ տիր, տէյի գօմիսէր ճէվապ վէրտի։

Պու սըրատա գօմիսէր պիր գաչ սաըմ տահա եաթագ օտասընտա իլէրլէտի, վէ մահէթինտէքի մէմուր տախի արգատան գաբուեու գաբատը։

Մէյեահ՝ հայրէթտէ գալարագ, պու զիեարէթէ հիչ պիր մանէա վիրէմէեօրտու, վէ ճէվապա աղաղ իլէ, չէօյլէ սէօյլէտի.

— Մատէմ քի պէնիմ իլէ իչինիզ վար տըր, լութֆէն չու մուամմաեը պանա անլաթըն... Պէն պիր գաչ սաաթտան պէրու Բարիատէ պուլունուեօրում։ Օթէլին ատէմլէրինտէն մասատա, քիմէնէ պէնիմ մուվասըլէթիմտէն խապէրտար օլամազ իտի։ Իմտի, պու խուսուսու սիզ նա՞սըլ խապեր ալտընըզ։ Վիզիթանըզըն մագսէտի նէ՞ տիր, նէ՞ սըֆաթլա օտամա կէլիեօրսունուզ։

Իչինճիւ տէֆա օլարագ, գօմիսէր՝ բարտըսիւսիւնիւն տիւյմէլէրինի սէօքիւպ, սըֆաթը րէսմիեէսինի միւպէյեին ալէամէթի ֆարիգասընը կէօսթէրտի։

Էթիէն Պէրօ՝ դաչլարը չաթըլտը խէտէ, թէաճճիւպ էսերի կէօսթէրմէեէրէք, շու վէճհլէ պէեան իթտի.

— Հա՛ հա՛, միւսիւ, օթէլին նաղըրէսի օլան գատընըն իչկիւզարլըզը նէթիճէսի օլտուղունու չիմտի անլաեօրում...

զաթէն տէ պէօյլէ պիր հալէ մունթազըր իտիմ . . . Միւսիւ , պու ճահիլ գատըն՝ միւնասիպէթսիզ վէ թէրպիեէսիզ պիր սուրէթտէ բասթօրթումու թալէպ իթթիհինատէն , պիհագգըն միւթէէսսիր օլտում։ Պէնտէնիզ Ֆրանսըզըմ վէ Բարիստէ ուզմուշում տուր ։ Նամուս ճիհէթիյլէ էօմրիմ թէարրուզ վէ թէճավուզտան զեամիլէն արի աիր ։ Շու հալտէ , պիր Ֆրանսըզըն , պիր Բարիսլինին զէնտի վաթանընտա իգամէթ իթմէզ իչին , բասթօրթ իրաեսինէ միւհթաճ օլմատըզը զաննընտաերմ , վէ զէնտի ասլըմը թանրթաըրմադ իչին , իդթիզա իտէն էվրագը սիզէ կէօսթէրմէկէտէ հագըրըմ։

— Միւսիւ , զահմէթինիզ պիհուտէ տիր , պիզ սիզին հագգընըզտա մալիւմաթը միւքէմմէլէ ալմըշըզ տըր ։ Ֆիմ օլտուղունուզու , նէ՞րէլի իտուկինիզի , նէ՞րէտէն կէլտիկինիզի , վէ Բարիստէն ուզագտա օլարագ ուզուն սէնէլէր նէ՞րէտէ եաշատըզընըզը բանա պիլիրսիզ։

Էթիէն Պէրօ՝ նազարը թէճաճիւպանէ իլէ գօմիսէրլէ պագտը , վէ մէրգումա չէօյլէ տէվամ իթտի .

— Պու օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան գատըն թարաֆընտան ալէյհինիզտէ հիչ պիր շիքայեէթ վուգու պուլմամըշ տըր ։ Պիր ազ էվվէլ պուրատա կէլտիկիմտէ , օ գատընըն , զապըթանըն թէնպիհաթը մաւճիպինճէ սիզտէն իսթէտիկի բասթօրթու վիրմէք իսթէմէտիկինիզի խապէր ալտըմ . հալպու քի , էհէմմիյէթի բէք ճիւզի օլան պու եօլտա խիլաֆը նիզամ հարէքէթինիզ , մէմուրիյէթիմին զեամիլէն մագսէտի խարիճինտէ տիր ։

— Միւսիւ , նէ՞ մէմուրիյէթտէն պահս իտիեօրսունուզ ։

— Եադընտա անլարսընըզ ։

— Մէմնուն օլուրում , չիւնքի նէ՛ գատար տիւչիւնիւեօր իսէմ , հիչ պիր սէպէպ պուլամաեօրում ։

— Սիզին իամինիզ էթիէն Պէրօ տէյի՞լ մի տիր ։

— Զաթէն էօյլէ օլտուղունու պէն սիզէ սէօյլէտիմ ։

— Բարիսի թէլրը իթմիչ օլտուղունուզ օթուզ սէնէտէն զիեատէ տէյի՞լ մի տիր ։

— Էվվէթ ։

— Հինտիսթանա կիթմէք իւզրէ , վաթանընըզտան մուֆարագաթ իթմէտինիզ մի ։

— Էվվէթ , սերվէթ արամաեա կիթտիմ։

— Հինտիսթանտա իպթիտալարը միշքիլ վագըթ կէչիր-միշինիզ տիր , ֆագաթ սիզ Մէսատին մէքթէպի չակիրտանըն-տան ալիմ վէ ճէսուր պիր քիմսէ օլմանըզլա , նիհաեէթ իգ-տամաթընըզ քէսպի մուվաֆֆագըյեէթ իլլէմիշ տիր ։ Շէօյլէ քի քեշֆ իթտիկինիզ վէ իլլէթտիկինիզ էլմաս մաաէնլէրի սա-եէսինտէ սերվէթ սահիպի օլմուշտուզ, վէ էլմաս թիճարէ-թի քեարըլլա , մուախխարէն ինճու թէհարրի վէ թիճարէթիլէ տախի իլթիղալ իթմիշինիզ տիր ։

— Էվվէթ , Սէյլան ատասընտա պու իշէ պիրվասըթա թէ-շէպպիւս իթտիմ . . . Ֆիլվագը , միւսիւ , հագգըմտա մալիւմա-թը միւքէմմէլէնիզ պուլունտուղունու թաստիգ իտէրիմ , լա-քին նէ՞ նէթիճէտէ գարար գըլաճաղընըզը էլան անլաեամաեօ-րում ։

— Պիր այ սէքիզ կիւն մուգատտէմ վաթանընըզա ավ-տէթ իթմէք նիեեէթիլէ Գալկիւթտան հարէքէթլէ , պազը խուսուսի իշլէրինիզին թէավիւէսի իչին իւչ կիւն գատար Օ-պօգտա գալմըշսընըզ ։

— Ֆագաթ սիզ պու թաֆսիլաթը նա՞սըլ պիլիեօրսունուզ ։

— Պունուն պիւեիւք պիր էհէմմիեէթի եօգ տուր . էլվէ-րիր քի պիլիեօրում , վէ սիզտէ տօղրու օլտուղունու թաստիգ-իտիեօրսունուզ ։

— Էվվէթ , տօղրու տուր , թաստիգ իտէրիմ ։

— Օպօգտան Բօրսայիտէ կէլէրէք , պէշ կիւն օրատա գալ-մըշսընըզ . Բօրսայիտտէն տախի Ֆրանսատա միւթէվէճճիհէն հարէքէթլէ , նիհաեէթ Բարիսէ վասըլ օլմուշտունուզ ։

Էթիէն Պէրօ տիւշարը էնտիշէ օլմաեա պաշլաեարագ ,

— Տիմէք օլուեօր քի , խուսուսի պիր նէզարէթ ալթընտա պուլունմուշում , տէմի ։

— Շիւպհէսիզ ։

— Պու հալտէ բօլիս՝ պէնիմլէ իշթիղալ իթմիշ ։

— Սիզի կէօզիւնտէն աեըրմամըշ տըր ։

— Ֆագաթ պունա աէպէպ նէ՞ ։

— Զիւնքի քեաֆֆէյի հարաքեաթընըզա վագըֆ օլմաեա ալէագատար պուլունմուշ տուր ։

Էթիէն Պէրօ. – (Հիտտէթ հիսս իթմէկէ պաշլաեարագ.) Ալէագատա՞ր մը պուլունմուշ... լաքին բօլիսին պէնիմլէ նէ՞ այլպ վէրէճէյի վար տըր։

— Օրասընը պիլմէմ։

— Էյ սիզ պուրաեա նէ՞ եաբմաղա կէլտինիզ։

— Սիզէ գարշը պիր էմրի իճրա իթմէկէ կէլտիմ։

— Պիր է՞մր մը։

Գօմիսէր՝ ճիզտանընտան եազը իլէ տօլու պիր քեաղըտ չըգարարագ։

— Պէն ատլիեէ գօմիսէրիեիմ. Սէն էեալէթի ճիւմհուրիեէթ միւտտաիի ումումիսի էֆէնտինին սիզէ տայիր վէրտիկի էվամիր մուճիպինճէ հարէքէթ իտիեօրում, զիրա իսմինիզին Էթիէն Պէրօ օլտուղունու, վէ Գալկիւթատան կէլտիկինիզի ինքեար իթմէտիկինիզտէն, ալտըղըմ էվամիրին սիզին հագգընտա պուլունտուղունա շիւպհէմ գալմամըշ տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Խա՛յր, միւսիւ, խա՛յր, իսմիմի վէ նէրէտէն կէլտիկիմի ինքեար կէլմէեօրում, վէ ինքեար կէլմէեէ տէ հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տուր։ Հալպու քի էվամիրի մէզքիւրէնին նէ՞տէն իպարէթ իտուկինի անլաեամաեօրում։

— Ալտըղըմ էմր՝ սիզի կէօթիւրմէկէ, սիզի թէվգըֆ իթմէկէ տայիր տիր։

Էթիէն, լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլտուղու կիպի, տուրտուղու մահէլլտէն տէ սըչրաեարագ։

— Վա՛յ, պէնի տէրտէսթ իթմէկէ՞ մի կէլտինիզ, տէտի. լաքին հէեէճանընը շիտտէթինտէն նաշի պօղուլմագ տէրէճէսինէ կէլտիկինտէն, էլինի պօղազընա տօղրու կէօթիւրտիւ։

Գօմիսէր տախի, – Իշթէ ալտըղըմ էմրնամէ պու տուր տիեէրէք, պիր ազ էվվէլ ճիզտանընտան չըգարտըղը տամղալը վէ եազըլը քեաղըտը աչտը, վէ Պէրօեա կէօսթէրտիկի սըրատա, մէրդում, էլիյլէ քեաղըտը եիթիպ,

— Պու բաչավրաեը նէ՞ եաբաեըմ... Պէն սիզտէն, վէրիլէն էմրին սէպէպինի սիւալ իտիեօրում, տէտի։

Գօմիսէր. – Պէն տէ սիզէ թէքրար իտէրիմ քի, պու սէպէպի պիլմէմ... պիլմէեէրէք իթաաթ իտիեօրում... Պէն

ատլիեէ տէնիլէն պիւեիւք մաքինանըն ատի պիր թէքէրլէկիեիմ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Էթիէն Պէրօ. – (Մթէշ կիպի եանմագտտ օլան գուլագ թօզուլարընը քէզալիք ղաեէթ սրճագ օլան էլլէրիյլէ թութարագ.) Ագլըմա ճիննէթ կէլէճէք տիր զանն իտիեօրում։ Սայքի գարանլըգտա սէպէպ արատըղըմ հալտէ, տայիմա պօշա բասթ կէլիեօրում։ Պէնի պիր միւֆսիտ կիպի տէրտէսթ իտիեօրլար, ֆագաթ նէ՞ իլէ պէնի իթհամ իտէպիլիրլէր։ Տահա իքի կիւն տիւր քի մէմլէքէթիմէ կէլտիմ, վէ պիր գաչ սաաթ տըր քի, վաթանըմա աեագ պաստըմ. պէեանը խօշամէտի օլարագ, պէնի հապսխանէեէ աթմագտան պահս օլունուեօր։ Միւսիւ, պէնի թանըմատըղընըզ հալտէ, էլպէթթէ պանա գարշը ատավէթինիզ օլամազ։ Բէճա իտէրիմ, պիր ազ սէպէպ արաեալըմ, օ հալտէ հագգլը իտուկիմի սիզտէ անլաեաճագսընըզ։ Օթուզ պէշ սէնէ տիր քի, Ֆրանսատան մուֆարագաթլա, իշպու ուզուն միւտտէթի Հինտիսթանտա կէչիրտիմ, նամուսլու պիր ատէմ եօլունտա օրատա եաշատըմ. պունուն իսպաթընը տա կէօսթէրմէեէ հազըրըմ։ Օթուզ պէշ սէնէ, եանի մուֆարագաթըմտան էվվէլ տէ Բարիստէ ասլա ճինաեէթ իշլէմէտիմ, վէ իշլէմիշ պիլէ օլսամ, միրուրը զէման իլէ ճէզատան մուաֆ պուլունմագտաեըմ։ Միւսիւ, պու սէօյլէտիկիմ հագըգէթի հա՞լ մի տիր, տէյի՞լ մի տիր, անը պիլտիրին։

— Պէն, սիզին իլէ միւճատէլէ իթմէկէ տէյիլ, իլլա սիզի զապթիեէ նէզարէթինէ կէօթիւրմէկէ մէմուրում։ Պու ագշամ օրատա իսթիճվապընըզ իճրա օլունաճագ տըր։

— Ֆագաթ, միւսիւ, պէն՝ պիւեիւք պիր եանլըշլըղա գուրպան օլուեօրում։

— Պէն տէ պէօյլէ մէմուլ իտէրիմ, վէ պէօյլէ մէմուլ իթմէկի արզու իյլէրիմ։ Էկէր հագըգէթէն պիր եանլըշլըգ, պիր սէհվ վար իսէ, վէլհասըլ էկէր սիզի պիր տիկէրի զանն իթմիշլէր իսէ, իսպաթընը կէօսթէրմէք գօլայ, վէ օ հալտէ զապթիեէ նէզարէթինտէ ուզուն միւտտէթ գալմաեաճաղընըզ տէրքեար տըր։ Էկէր մէրճիի թարաֆընտան սիզէ վագը օլաճագ սիւալլէրէ վիրէճէկինիզ ճէվապլար՝ գաթի իւլ մէֆատ օլուրլար, վէ իգնա իտիճի սուրէթտէ պուլունուրլար իսէ,

հիւրրիեէթինիզին անինտէ իեատէ օլունաճաղընտա շիւպհէ եօգ տուր։ Հաթթա բէք իհթիմալ տըր քի, իքի սաաթա գատար պուրաեա ավտէթ իտէրսինիզ։ Իմտի, քէնտի մէնֆաաթընըզ իչին օլարագ հէր կիւնա բէզալէթէ սէպէպիյեէթ վիրմէեիպ, պէնիմլէ կէլմէնիզի իխթար իտէրիմ։

— Լաքին, միւսիւ, սիզին իլէ պիրլիքտէ կէլմէք՝ միւթթէհիմ օլտուղումու իգրար վէ իթիրաֆ իյլէմէք տիր։

— Պիլաքիս գանունա իթաաթտան պաշգա շէյ տէյիլ տիր։ Էկէր, սիզ նամուսլու վէ վիճտանընըզ բաք պիր ատէմ իսէնիզ, նասըլ քի իֆատէլէրինիզի տինլէմէքլէ էօյլէ օլտուղունու պիզզաթ ինանմաեա պաշլաեօրում, պիր ան էվվէլ մէրճինտէ իյզահը մաստէ իլէ, գուրպան օլմուշ օլտուղունուզու զանն իթտիկինիզ եանլըշլըղա խիթամ վիրմէնիզ զարուրի տիր։ Հագգընըզտա թէտապիրի շէտիտէ իթթիխազ իթմէք իսթէմէմ, պու խուսուս՝ հէմ պէնիմ վէ հէմ սիզին իչին մուճիպի մէզէլլէթ տիր։ Սիզին էյիլիկինիզի իսթէտիկիմի պիզզաթ իթիրաֆ իլէ, պէնիմլէ պէրապէր կէլին։ Հէր կէօնա թէէխիւր՝ հագգընըզտա մուզիրը տիր, չիւնքի պէլքի իսթինթագընըզըն եարընա գալմասընը իճապ իթտիրիր։

Էթիէն Պէրօ՝ պու արա ելլտըրըմտան վուրուլմուշճասընա պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի. չիւնքի, մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ, սապըգ էլմաս թաճիրի էֆքեարը պաթըլէ էրպապընտան օլմասը յլա, Գալկիւթատան հարէքէթինտէն պէրու պիր թագըմ միւլահազաթը միւթէէսսիւֆէ զիհնինի իշղալ իթմիշ իտի։

Զաթէն Ճօն Մօրթիմէրին օտասընտա պուլունտուղու զէման, մէրգումուն, պազը էֆքեարը պէտպինանէսինի իշիթտիք։ Պունտան պաշգա քէնտիսի իչին, 13 նիւմէրօլու տայիրէնին ալը գօնուլմասը վէ 13 նիւմէրօլու արապաեա բաքիպ օլմուշ պուլունմասը, մէրգումա սուի թէէսսիրի մուճիպ օլտուղու կիպի, սօն ֆէլաքէթ տէ, միւլահազաթը վագըասընը թէէքիտ իթտիկինտէն, եավաշ պիր սէտա իլէ,

— Լանէթ օլսուն օ տագըգաեա քի, Բարիսէ ավտէթ իթմէք կիպի ագըլսըղճա պիր արզուեա զահիպ օլտում։ Նէ՛ պէտպախթլըդ իմիշ քի, թանըտըղըմ վէ մէսուտէն եաշատը-

ղըմ պիր մէմլէքէթի թէրք իթտիմ։ Սօնրատան սօնրաեա չու կիւլիւնմէհէ չաեան օլան ֆամիլեաճա մուհապպէթ նէ՞տէն նէ-չէթ իթտի։ Նէ՞մէ լազըմ իսի, դարապէթ պաղլարըյլա պանա պաղլը օլտուղլարընը պիլմէհէն պիր թագըմ մէճհուլ քիմսէ-լերի տիւչիւնմէքլիք . . . Ա՛հ, հիսսիեաթը տուխիլիհէմ ասլա եանըլմամըշ իսի։ Նի՞չին պու հիսսիեաթըմա գուլագ ասմա-տըմ, տէտի։

33

Էթիէն Պէյօ՝ պու սէօզլէրտէն սօնրա, ֆիքրինի իսթիլա ի-տէն գօրգուեա գարշը պիրտէն պիրէ թահրիք օլունարագ, պաշընը եօգարը դալտըրըպ,

— Ֆագաթ քիմսէյէ ֆէնալըգ իթմէտիմ, պինաէն ալէյհ գօրգաճագ սէպէպիմ եօգ տուր, զիրա պախթը սիեահրմընն պանա գարշը ուղրաշտըղը ֆարզ օլունսա պիլէ, նիհաեէթ պիր պիսուչու սիւթթէհիմէ թահվիլ իտէմէզ։ Ալէյհիմտէ իսնատ իտիլէն ճինաեէթ, հէր նէ տախի օլսա, թէքմիլ հաեաթըմ պէ-նի միւտաֆաաեա քեաֆի տիր, տէտի, վէ պատէհու գօմիսէրէ խիթապլէ,

— Միւսիւ, սիզին իլէ պիրլիքտէ կէլմէյէ հազըրըմ, վէ հէտէֆ օլտուղում ղարիպ եանլըշլըղընն պիր ան էվվէլ պէր-թարաֆ իտիլմէսինի իսթէրիմ։ Իմտի, էմրինիզէ մունթազըր օլտուղումտան, կիտէպիլիրիզ, տէյի պէեան էյլէտի։

Գօմիսէր. — Պիր աղտան կիտերիզ։

— Պու թէէխիւրէ սէպէպ նէ՞ տիր։

— Տայիրէնիզտէ իճրաի թէհարրիեաթա տախի մէմու-րում։

— Թէհարրիեա՞թ մը. աճապա պանա ֆիիլի սիրգա՞թ մը իսնատ օլունուեօր։

— Իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ սիզի թէէմին իտերիմ քի, ալէյհինիզտէքի իթհամը պիլմէմ։ Պէն՝ պիր գանուն ասքերի

օլտուղումտան, պանա վիրիլէն պիր էմրի ասքէր կիպի իճրա ի-տիեօրում։ Պունունլա պէրապէր սիզէ միւթէալլիգ օլան քեաֆ-ֆէյի էշեաեը տախի պիրլիքտէ կէօթիւրմէքլիկիմ լազըմ տըր։

— Բէք էյի, միւսիւ։

— Շու իքի սանտըգտա նէ՞ մէվճուտ տուր։

—Էսվապ, չամաշըր թագըմլարը վէ խայլի զիգըյմէթ էշ-եայը սայիրէ մէվճուտ տուր։ Էկէր կէօրմէք իսթէրսէնիզ ա-չաեըմ։

— Աչմագ պիհուտէ տիր։ Սիզի կէօթիւրէճէք օլան արա-պաեա թահմիլ իտէրիզ։ (Գօմիսէր՝ մասա իւզէրինէ գօնուլմուշ օլան էլ չանթասընը կէօսթէրէրէք.) Շու չանթատա նէ՞ վար տըր։

— Պիր թագըմ քեաղըտ վէ ֆօնտօլար վար տըր։

— Անը տախի պիրլիքտէ կէօթիւրմէկէ մէճպուրում։

— Անախթարլարընը ալըն։

Էթիէն Պէրօ պիր թագըմ անախթարլար թագտիմ իթ-տի իսէտէ, գօմիսէր՝ ալմագ իսթէմէեէրէք,

—Սիզի թէվգըֆէ մէմուր իսէմտէ, ճանի կիպի հագգը-նըզտա մուամէլէ իթմէկէ մէմուր տէյիլիմ։ Իմտի, պու անախ-թարլարը հըֆզ իտին, պիր ազտան սիզի իսթիճվապ իտէճէք օլան հաքիմէ քէնտինիզ թէսլիմ իտէրսինիզ, տէտի։

Պէօյլէճէ, գօմիսէր, օթէլին իքի խըզմէթքեարընը ճէլպ իտէրէք, չանթալարը պունլարա վէրտի, վէ քէնտիսի տէ, Է-թիէն Պէրօ իլէ պիրլիքտէ էնմէեէ հազըրլանտը իսէտէ, պիչա-րէ՝ վագը օլան հալին թէէսսիրիյլէ տալկըն տալկըն տուրտու-ղունտան, գօմիսէր՝ մէրգումուն եանընա եագլաշարագ, կիթ-մէք լազըմ կէլտիկինի անլաթմասընտա, Էթիէն՝ շաբգասընը պաշընա գօեարագ, հիւքիւմէթ մէմուրլարըյլա պիրլիքտէ աշա-ղըեա էնտի։

Օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան գատըն՝ տէհլիզտէ պու-լունմասըյլա, գօմիսէր՝ մէզպուրէնին եանընա եագլաշըպ,

— Մատամ, սիզին պիր թազմինաթա հագգընըզ վար տըր։ Պու պապտէ թարաֆընըզտան հիչ պիր միւրաճաաթ վու-գու պուլմազտան, թազմինաթընըզ իթա գըլընաճագ տըր, տէտի։

Օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան գատըն թէվազու իթտի, վէ օլ էսնատէ կարսօնլար՝ եաղմուր սէպէպիյլէ իւսթլէրի պաշլարը սու իլէ միւլէմմա օլտուղու հալտէ, ավտէթ իտիպ, պունլարտան պիրի,

— Գօմիսէր էֆէնտի, սանտըգլարը [եէրլէշտիրտիք վէ էյիճէ պաղլատըգ։ Ֆագաթ խարիճտէ ղաեէթ շէտիտ եաղմուր եաղբեօր, տէտի։

Ֆիլվագը օլ էսնատէ եաղմուր շիտտէթլէ տէվամ իտիեօրտու։

Պիղիմ իւչ շախսլար՝ բէրտէլէրի գաբանմըշ օլան արապաեա տօղրու իլէրլէտիքլէրինտէ, գօմիսէրին մաեէթինտէքի մէմուր՝ արապա գաբուսունու աչտը, վէ էվվէլա քէնտիսի կիրիպ, պատէհու գօմիսէր՝ Պէրօեա «կիրին, միւսիւ» տէտիկինտէն, Պէրօ՝ տախի իչէրի կիրտի, վէ քէնտիսի տէ, զապթիեէ նէզարէթինէ կիտէճէքլէրինի արապաճըեա եիւքսէք սէտա իլէ խիթապ իթտիքտէն սօնրա արապաեա բաքիպ օլտու։

Արապատա պու իւչ շախսլար, շէօյլէ օթուրմուշլար իտի։ Էթիէն Պէրօ՝ սաղ թարաֆտա քէօշէտէ օլուպ, գօմիսէր տէ սօլտա, մէրգումուն եանընտա իտի։ Գարշըտա իսէ, գօմիսէրին մաեէթինտէքի մէմուր օթուրմուշ օլտուղու հալտէ, մէվգուֆուն տիղլէրինի քէնտի տիղլէրի արասընա ալմըշ իտի։

Արապաճը, գօմիսէրին էմրինի ալընճա, պէյկիրինի գամչըլատըղընտան, արապա սիւրաթլէ հարէքէթէ իպթիտար իթտի, վէ պիր միւտտէթ գաթը մէսաֆէտէն սօնրա, զապթիեէ նէզարէթի ճիհէթինէ տէօնէճէք եէրտէ, պաշգա պիր թարաֆտան եօլունա տէվամ իյլէտի։

Օլ էսնատէ եաղմուր քէսպի շիտտէթ իթմէքտէ օլտուղունտան, օմնիպուս արապալարը՝ եօլճուլար իլէ տօլու օլարագ կէչիեօրլար իտի։ Հալպու քի եաեան եօլճուլար նատիր օլուպ, պունլար տա հէր նէ գատար շէմսիեէլէրինի աչմըշլար իտի իսէտէ, եաղմուրուն շիտտէթինէ գարշը եինէ քէնտիլէրինի մուհաֆազա իտէմէեօրլար իտի։

Էթիէն Պէրօ՝ պիրուհ պիր թարզտա արապանըն քէօշէսինտէ եասլանմըշ վէ պաշընը տա կէօքսիւնէ էյմիշ օլտուղունտան, հէր շէյ հագգընտա ֆիթուրսուզ կիպի պուլունուեօրտու։

Ֆիլվագը, պիչարէ, Գալկիւթատան հարէքէթինտէն էվվէլ ֆիքրինի իսթիլա իթմիշ օլան վէ պիր ֆէլաքէթ վուգուինի քէնտիսինէ խապէր վէրմիշ պուլունան միւլահազաթ վէ հիսսիեաթը պէտպինանէեի տիւշիւնտիւկիւ կիպի, տիւշար օլտուղու վագըայը միւտհիշէնին նա՞սըլ խիթամ պուլաճաղընը տա թէֆէքքիւր իթմէքտէ իտի։

Գօմիսէր իլէ մաեէթ մէմուրու գարանլըգտա պիրիպիրինէ պագմագտա օլուպ, պիրինճիսինին կէօզլէրի բարլամագտա իտի։

Սաղանագ տայիմա տէվամ իտիպ, արապանըն պէյկիրի տէ սիւրաթը հարէքէթինի արթըրմագտա իտի։

Էթիէն Պէրօ՝ պիր տրա պաշընը եօգարը գալտըրըպ, պուլունտուղու մահէլլի անլամագ իւմիտիյլէ, գաբուլարըն ճամլարընա աթֆը նազար իթտի իսէտէ, բէրտէլէր գաբալը օլտուղունտան, հիչ պիր շէյ կէօրէմէտի։ Անճագ, գօմիսէրէ խիթապէն,

— Եագլաշտը՞գ մը, տէյի սիւալ իթտի, վէ օ տախի,

— Էվվէթ, պիր ազ տահա սապր իտին, եագընտա վասըլ օլուրուզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Արատան օն տագըգա գատար կէչինճէ, արապա խալի օօգագլարա սաբտը, վէ Էթիէն Պէրօ՝ եէնիտէն միւլահազաթը պէտպինանէեէ տալտը։

Պիրտէն պիրէ արապաճը, գամշըսընըն թէրս թարաֆըյլա արապանըն էօն ճամընա վուրտուղունտան, տէրունը արապատա ղարիպ վէ միւտհիշ պիր հալ ճէրէեան իթտի։

Շէօյլէ քի, մէզքիւր իշարէթ՝ խալի պիր մահէլլտէ պուլունուլտուղունու վէ իշ կէօրմէկէ միւսայիտ զէման իտուկինի միւպէյեին օլմաղլէ, սապըգ էլմաս թաճիրիյլէ գօմիսէրին գարշըսընտա օթուրան մէմուր, պիր պօղազ շալընը, կէօզ պաղը կիպի տիւրիւլմիւշ օլտուղու հալտէ, իքի էլիյլէ թութարագ, Էթիէնին իւզէրինէ հիւճում իթտի, վէ ատլիեէ գօմիսէրի տէ, մէրգումուն պիլէքլէրինտէն թութուպ, հիչ պիր հարէքէթ իճրա իթմէսինէ վէ պաղըրմասընա վագըթ պրագմազտան գօլլարընա պիլէքչէ կէչիրտիկի կիպի, աղզընը տախի գաբատը։ Վէլհասըլ Էթիէն Պէրօ՝ ճիւզիճէ պիլէ մուխալիֆէթ իտէմէզ վէ պաղըրամազ հալէ կէթիրիլտի։

Դօմիսեր վէ մաեէթի մէմուրու տէտիկիմիզ քիմսէլէրին, Արնօլտ Տէսվինեը վէ Թրիլպի, վէ արապաճընըն տա՝ Ուիլ Սգօթ օլտուղունու չիւպհէսիզ օգունանըլմըրմըզ չօգտան պէ-րու անլամըշլար տըր։

Էթիէն Պէրօ՝ արանսըզ պու հալէ տիւչար օլտուղունտա, պիր գաչ սանիյէ գատար ագլընը գաչըրմագ տէրէճէսինէ կէլտի իսէտ, ազ սօնրա քէնտինի պուլարագ,

— Իչիմ պիթմիշ տիր . . . Պու ալչագլար՝ մահզա սէրվէ-թիմէ կէօզ տիքտիքլէրինտէն, պէնի պու տուզաղա տիւչիւր-տիւլէր . . . Ա՜հ, պէնիմ հիսսիեաթը՛մ . . . հիսսիեաթը տա-խիլիեէմ եանլըշ տէյիլ իմիշ, տէյի միւլահազա իթտի։

Պու միւլահազա ֆիքրինի իսթիւա իթտիկի զէման, ֆէվգ-էլատէ պիր հիտտէթ վէ զաղապ հիսս իտէրէք, աղզընտաքի պաղը երլթմագ իւզրէ, իքի էլինի եիւզիւնէ կէօթիւրտիւ, ֆագաթի Թրիլպի, մէրգումուն գօլլարընը չէլիքտէն պիր մէնկէ-նէ իչինտէ պուլունուրճասընա թուվթուպ, էվվէլքի վազիեէթին-տէ պուլունտուրմահա մէճպուր գըլտը։

Ա՜յնի վագըթտա Արնօլտ Տէսվինեը՝ Դալկիւթատան պիր-լիքտէ կէթիրտիկի քիւչիւք խանչէրի ճէպինտէն չըգարըպ,

— Էկէր հարէքէթ իտէրսէնիզ, սիզի էօլտիւրիւրիւմ, տէտի, վէ իչպու սիլահրն ուճունու՝ պիչարէ Էթիէնին կէօքսիւնէ տա-եաթտըղընտա, մէրգումուն կէօզլէրի ֆէնա սուրէթտէ գա-րարտը։

Էկէր Արնօլտ՝ մաղլուպ էսիրինին տէհչէթլի պագըշընը կէօրէպիլսէ իտի, քէնտի քիւսթախլըղընա բաղմէն տիթրէեէ-ճէկի աէրքեար իտի։

34

Էթիէն Պէրօ, օնտան սօնրա եէրինտէն պիլէ գըմըլտան-մաեըպ,

— Պու ատէմ պիլա թէրէտտիւտ պէնի թէլէֆ իտէ-պիլիր . . . Քէնտիմի պու ատէմլէրէ գարշը նա՞սըլ միւտա-

ֆաա իտէպիլիրիմ . . . նա՞սըլ էլլէրինտէն գուրթուլապիլիրիմ, տէյի միւլահազա իթտի, վէ այնի վագըթտա գուշագ թօզլաըընը սօուգ պիր թէր գաբլատըղը միսիլլու, աղրը տախի գաբալը օլտուղունտան, վէ անճագ պուրուն տէլիքլէրինտէն նէֆէս ալտըղընտան, ֆէվգէլատէ սըգըլըեօրտու։

Արնօլտ՝ պիլէքճէլէրի ղաեէթ սըգըճա կէչիրմիշ օլտուղունտան, պունլարըն չէլիքտէն զինճիրլէրի՝ պիչարէնին էթլէրինի ինճիթմէքտէ վէ գան տամլալարը չըգարմագտա իտի։

Էթիէն, թարիֆ օլունմազ պիր մէշագգաթը մանէվիհէտէն մաատա, ինսան թէհամմիւլիւնիւն ֆէվգինտէ տէ վիճուտճա աճը վէ ապրը հիսս իլլէմէքտէ իտի։

Զէվալլընըն քիբրիքլէրի պիր ալա չաթըլտը, վէ սայքի սօլմուշ պիր պուլութ կէօզլէրի էօնիւնտէն կէչտի, պաշը սարսըլտը, վէ քէնտիսի տէ արգասընա տէվրիլտի։

Պիչարէ, պու հէնկեամտէ պաեըլմըշ իտի։

Արնօլտ՝ իշպու տէհշէթլի ալէամէթլէրտէն հիչ պիրինի կէօղիւնտէն ղայպ իթմէեիպ, քէնտի քէնտինէ,

— Պայըլտը. պէնիմ տէ իսթէտիկիմ պու իտի, տէտի, վէ ասլա վագըթ կէչիրմէեէրէք, տէրհալ էլինի, էթիէնին բարտըսիւսիւ ճէպինէ սօգտու, վէ բարմագլարընա թէսաատիւֆ իտէն ճիզտան՝ քէնտի արատըղը նէսանէ օլմասըյլա, անը օրտան ալըպ, քէնտի ճէպինէ աթտը։

Պու խուսուս, Թրիլպիեէ այիտ օլմատըղը ճիհէթլէ, մէրգումուն նաղարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէտի։

Ուիլ Սգօթ՝ պիր Բարիսլիտէն տահա ալէա Բարիսի պիլտիկինտէն, հայվանը ֆէվգէլատէ սիւրաթլէ սիւրէրէք, պիր խսյլի խալի սօգագլարտան պիլ միւուր, պիր գաչ կիւն էվվէլ Արնօլտուն, Բարգ-Սէն-Մօրա կէթմէք իւզրէ կէչմիշ օլտուղու ժուանվիլ ճատտէսինէ սաբտը, վէ եէր եէր խանէլէր ինչա իտիլմիշ օլան մէզքիւր ճատտէնին պօյունտան եօլունա տէվամ իթտի։ Մէզքիւր նատիր խանէլէրին սըգը սըգը գարանմըշ պուլունան գանատալարը արգասընտան հիչ պիր ըշըգ միւչահէտէ օլունմաեօրտու։

Եաղմուր՝ հալէա չիտտէթլէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, ալա սըլա տախի բիւզկեար էսիեօրտու։

Բարգ-Սէն-Մօրա պիր գաչ մէթրօ եագլաշըլտըղընտա, Արնօլտ, արապա գաբուլարընտան պիրինի աչըպ, տիշարը էյիլէրէք, Սգօթա խիթապէն,

— Սօլա տէօն, վէ աթըն հարէքէթինի եավաշլաթ . . . ճիվար սէյֆիեէլէր էհալիսի արապանըն շամաթասընը իշիթմէմէլի տիրլէր։ Պուրատան իքի իւչ մէթրօ գատար ուզագտա տուրմալըսըն. արապատան էնէճէեիմ, վէ սանա ըէհպէր օլմագ իւզրէ էօնտէն կիտէճէեիմ, տէտի։

Արապաճը, ալտըղը էվամիրէ իթաաթլա սօլա տէօնտիւ, վէ հայվանըն հարէքէթինի աղըրլաթըպ, իշար օլունան մահէլլտէ արապաեը տուրտուրտու, վէ Արնօլտ՝ Էթիէն Պէրօնուն էլան պայկըն իտուկինէ թէէմին օլտուգտան սօնրա, արապատան էնտի, վէ աթըն պաշընա կէչէրէք, Սգօթա, «եիւրիւ» տէտի։

Հայվանըն եավաշ հարէքէթինէ բաղմէն, չէնտ տագըգա զարֆընտա, Մարն նէհրի գըեըլարընա գատար միւմթէտ օլան արազիեի գաբլաեան քիւչիւք օրմանըն օրթասընա մուվասըլէթ իտիլտի, վէ Էգօ կէչիտինին տիրսէք շէքլի մահէլլինէ կէլինտիքտէ, Արնօլտ՝ «իշթէ պուրասը տըր» տէտի, վէ մէզքիւր քէլիմէլէրի հէնուզ թէլէֆֆիւզ իթմիշ իքէն, Թրիլպի՝ արապա գաբուլարընտան պիրինի աչարագ, «քէնտինի պուլուեօր» տէյի պէեան իյլէտի, վէ Արնօլտ տախի, ղաեէթ ալչագ պիր սէտա իլէ, «տահա էյի, ղիրա վասըլ օլտուգ, իքինիզտէ աշաղը էնին» տէյի ճէվապ վէրտի։

«Սգօթ տախի, Ինկիլիզճէ, - Հէլէ շիւքիւր. սաղանագ պիր տագըգա պիլէ տուրմատը։ Կիեինմիշ օլտուղում գալըն էլպիսէեէ բաղմէն, պաշտան աեաղա գատար չօրպաեա տէօնտիւմ, տէտի, վէ գըսգըվրագ քէսիլմիշ օլտուղու հալտէ, օթուրտուղու մահէլլտէն էնիպ, աթըն իւզէրինէ պիր էօրթիւ վազ իթտի։

Հալպու քի Թրիլպի՝ օլ էսնատէ աեըլմըշ վէ կէօզլէրինի շաշգըն կիպի էթրաֆա չէվիրմէքտէ պուլունմուշ օլան մէվգուֆա նէզարէթ իթմէքլէ մէշղուլ օլտուղունտան, արապատան էնմէտի։

Պու արա Արնօլտ՝ ճէպինտէն պիր տէմէթ անախթար չը-

գարըպ, պու տէմէթատէն պիր անախթար ինթիխապ պէրլէ, իլք հաֆթասը սաթըն ալտըղը սէյֆիեէնին պաղչէ գաբուսուն նու աչտը։ Պատէհու արապաեա եագլաշարագ, պիր կիւն էվվէլ սաթըն ալտըղը խըրսըղ ֆէնէրինի չիլթէլէրատէն պիրինին ալթընտան ալըպ, պունուն իչինտէքի մումու եագտը, վէ Սգօթա խիթապէն,

— Ֆէնէրլէրի սէօնտիւր, տահա զիեատէ էմրի պասիրէթէ մուվաֆըգ հարէքէթի իթմիչ օլուրսուն, վէ հարէքէթինին զէմանընտա թէքրար եագարսըն, տէտի։

Սգօթ՝ ալտըղը էմրի անլինատէ իճրա իթտի, վէ Թրիլպի՝ էթիէն Պէրօեա տօղրու էյիլէրէք, – Միւսիւ, արապատան էնմէք լազըմ տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Սապըդ էլմաս թաճիրի՝ տիթրէտի։ Մէրդումի՝ թալիհ նասաղընըն էն ֆէնա տագըդասը եագլաշմըչ օլտուղունու հիաս իլէ, ֆիրարէ չարէ արաեօրտու իսէտէ, պուլամաեօրտու, վէ եէրինատէն գըմըլտանմատըղընտան, Թրիլպի՝ հարիդ իւլ ատէ պիր գուվվէթլէ մէրդումու գուճագլաեարագ արապատան էնտիրտի։

Էթիէն Պէրօ՝ գօլլարը պիլէքճէ իլէ պաղը օլմասըյլա մուխալիֆէթ իտէմէտիկինտէն, աեագլարըյլա Թրիլպիեէ թէքմէլէը էնտիրմէկէ պաչլատը, վէ օ տախի արգատաչընա խիթապլէ,

— Պագսանա պու հէրիֆ հիչ րահաթ տուրմաեօր, մութլագա աեագլարըմը գըրաճագ տըր, տէտի, վէ Ուիլ Սգօթ տախի գավի պիր իբ պուլարագ, էթիէն Պէրօնուն տիպլէրինի պաղլատը։

Պու սուրէթլէ պիչարէ, քեամիլէն իչպու իւչ խապիսին բէնչէսինտէ գալարագ, արապատան տիչարը չըգարըլտը, վէ իքի իրլանտալը, պիչարէեի, պիրի աեագլարընտան վէ տիկերի ումուզլարընտան թուխթարագ, պաղչէեե կիրաիրիպ, սէյֆիէեե տօղրու իլէրլէտիլէր։

Արնօլտ, խըրսըղ ֆէնէրինի ճիւզիճէ եագմըչ օլտուղուս հալտե, էօնտէն եիւրիւեօրտու։

Սէյֆիեէնին գաբուսու աչըլտը, վէ պիր գաչ սանիյեէ սօնրա, աեագլարընըն պաղը օլմասընտան նաչի աեագտա

տուրմաեա իգիթտարը պուլունմահան էթիէն Պէրօ՝ ալթ գաթ օտալարընտան պիրինտէ եէրէ սէրիլտի ։

Պատէհու Աբնօլտ՝ ավինէսինէ խիթապլէ ,

— Հայտէ կիտին , սանտըղլարը վէ արապանըն սանտըղը իչինտէքի բաքէթի կէթիրին , տէտիկինտէն , Սգօթ վէ Թրիլպի տէրհալ տիշարը չըդարըլար ։

Ցէլիգանլը՝ եարը պօղուդ օլարադ ինիլէմէքտէ օլան վէ տէհչէթինտէն վէ իգիթտարըղլըղընտան նայի տիթրէմէքտէ պուլունան էթիէն Պէրօ իլէ եալընըզ գալըղընտա , խըրսըզ ֆէնէրինի պիր մասա իւղէրինէ վազ իթտի , վէ պու ֆէնէրին ըշըղընը վիւմքին օլտուղու գոտար չավգաթտըգտան սօնրա , քէնտի բարաբսիւսինիւն եան ճէպինի արաչտըրտը , վէ էնանի բահտէ էլմաս թաճիրինտէն զոսպ իթմիչ օլտուղու ճիզտանը չըգարըպ աչտը ։

Պունուն պիր թարաֆընտա , հէր պիրի պինէր ֆրանգըզգ օլարադ օթուզ ատէտ պանդնօթ մէվճուտ իտի ։

Աբնօլտ՝ իչպու պանդնօթլարը սայարգտան սօնրա , պիր միդտարընը պիր թարաֆա վէ դուսուրունու եինէ եէրինէ վազ իթտի , չինքի իքի ավինէսի՝ քէնտիլէրինէ թավսիէյ օլունան էշեակը համիլէն օլ էնանատ կէլիեօրլար իտի ։

Էշեայը մէգքիւրէ՝ օտանըն տէօչէմէսի իւղէրինէ պօնուլտուգտան սօնրա , Ուիլ Սգօթ՝ վահչիճէ թէպէսսիմլէ , վէ ճան չէքիչմէք հալինտէ պուլունան էթիէնին վիճուտինի կէօսթէրէրէք ,

— Շիմտի պու լէչի նէ՞ եարաճաղըզ , տէյի սիւալ իթտի ։

Աբնօլտ , – Օ պանա այիտ տիր ։ Սիզին խըտմէթինիզ խիթամ պուլտու ։ Իւճրէթինիզի ալըպ կիթմէքտէն պաշգա իշինիզ գալմատը ։

— Ամ իլէ արապաեը նէ՞ եարաճաղըզ ։

— Անլէրի սիզէ թէրք իտիեօրում ։ Իսթէտիկինիզի եարըն , ֆագաթ պու կիճէքի վազըեաը զահիրէ իխրաճ իթմէմէք իչին թէտարիկի լազըմէեի իգիթիխաղ իտին ։

— Սիզ պու խուսուսատ ասլա զօրգմաեըն ։

Աբնօլտ . – (Պիր թարաֆա գօյտուղու պանդնօթլարը կէօսթէրէրէք .) Վատ իթտիկիմ մէպլաղը ալըն ։

— Երկիրմի պին ֆրա՞նգ մը տըր։

— Խա՛յր, երկիրմի իքի պին ֆրանգ տըր . . . Խըզմէթինիզի հիւսնի իյֆա իթտիկինիզտէն, միւքեաֆաթա լաեըգսընըզ.- Խօշնուտ օլտունո՞ւզ մու։

35

Սգօթ. - (Պանգնօթլարը ալարագ.) Խօշնուտ օլմագտա սէ՞օղ միւ։ Սիզին իչին չալըշմագ տայիմա խայըրլը տըր . . . Պէօյլէ պիր իչինիզ տահա վար իսէ, եէնիտէն պաշլամաեա հաղըրըզ։ Պիրի պիրիմիզի թէքրար նէ՞ վագըթ կէօրէճէեիզ։

Արնօլտ. - Իչին իճապը պիլիր։ Պէլքի եագընտա եինէ սիզէ միւհթաճ օլուրում։

— Շիմտիքի հալտէ պիզէ պիր թավսիեէնիզ վա՞ր մը տըր։

— Պանա խապէր վէրմէքսիզին, իգամէթկեահընըզը թէպտիլ իթմէեին, վէ պիզի պիր մահէլլտէ թօբլաեաճագ օլան իշարէթի խաթըրլաեըն։

Սգօթ վէ Թրիլպի. - Բէք էյի։

Արնօլտ. - Արթըգ կիտէպիլիրսինիզ. սիզի գաբուեա գատար կէօթիւրէեիմ, չիւնքի պիզզաթ արգանըզտան գաբուեու գաբամագ իսթէրիմ։

Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի սէյֆիեէտէն չըգտըլար, վէ Ճօն Մօրթիմէրին սապըգ քեաթիպի տէ, Էգօ կէչիտինտէ արապանըն տուրտուղու մահէլլէ գատար պունլարա րիֆագաթ իթտի։

Սգօթ՝ արապանըն ֆէնէրլէրինի եագտըգտան սօնրա, եինէ քէնտի արապաճըլըգ մէվգիինէ օթուրտու. Թրիլպի տախի տէրունը արապաեա կիրիպ, պու սուրէթլէ եօլա չըգըլտը։ Շու գատար քի հայվան ղաեէթ եօրկուն օլտուղունտան, սիւրաթլէ կիտէմէեօրտու։

Արնօլտ՝ սէյֆիեէնին գաբուսունտա պիր միւտտէթ տուրուպ, արապանըն իրագլանտըղընա թէէմին օլտուգտան սօնրա, իչէրի կիրտի, վէ գաբուեու արգատան սիւրկիւլէեէրէք, Էթիէն Պէրօնուն եաթըրըլմըշ օլտուղու օտաեա ավտէթ իթտի։

Սգօթ արտպաեը տօղրուճա կէօթխրէճէք եէրաէ , պիր թագըմ չարըաչըդ տօգադլարտան կէչիրէրէք , նիհաեէթ տա-պահըն ալաֆրանկա տաաթ իչինաէ տխըրա մուվասըլէթլէ , աթ վէ արտպա եէրլէրինէ կիրտիրիլտի։ Իքի արգատաչլար՝ հայվանըն իւտիւնիւ վէ էթրաֆընը լտեըդըչլա գաեըրտըդլարը վէ եէմինի թէտարիք իթտիրըէրի սըրատա , Սգօթ՝ Թրիլպիեէ ,

— Էկէր կէօրիւս իտաթէլիկինտէն պու հարման թէէլֆ օլմաղտա , պիր գաչ կիւնէ դատար , ալտըդըմըդ ֆիեւտթլա տաթտըրըդ , տէտի ։

Թրիլպի · – Ա.րապաեը նէ՞ եարարըդ։

Սգօթ . – Ա.րապաեը Նէ՞ եաբաճաղըդ · անը տա տաթտըրըդ ։ Պու վէճհէյէ սէրվէթիմիդ տէ արիմ մըշ օլսուր ։ Զիրա , միւտաէթի հաետիմըդտա , իւք տէֆա օլարագ , պիր քէյէֆսիզ նայիլ օլտուգ ։ Նոս Նարլ ժէյրար եախօտ պու կիւնդի իտմիյլէ Ա.րնօլտ Տէվլինեը , պիզիմ սէպէպի իդալիմիդ տիր ։

Թրիլպի · – Պիզ տէ քէնտիսինին սէպէպի իդ պալիմիդ, չինքի պահս իտէրիմ քի, տաեէմիդտէ պիւեիւք պիր իշ կէօրմիյշ տիւր։

— Նէ՞ իշ կէօրիւրսէ կէօրսիւն , պիզ չալըշմամըզըն միւքեաֆաթընը պօլ պօլ ալադ ։ Գուստրու պիզե լտաճի տէյիլ տիր ։ Տօղրուտու Նարլ ժէյրար ղաեէյի զէրի չէյ տիր , վէ թէէմին օլմուշտուր քի , անըն հիմմէթիյլէ , պիզ եր եա կիճ , քէնտի իրատաչլարընըդ իլէ նամուտտու տաէմդէը միսիլլու եաշաեաթլիէճէիդ ։

Թրիլպի · - (Վաթանընը կէօրմէք արզուսդլէ ։) Տիմէք իրլանտաեա ավտէթ իտէճէիդ ։

— Իրլանտաեա՞ մը . . . ասլա , ասլա ։

— Նի՞չին ։

— Զինքի պիզիմ կիպի , էվվէլճէ էօմիւրլէրինի էյի տուրէթտէ կէչիրմիշ օլմաեան քիմսէյէը , Ֆրանտաատա բահաթ իթտիքյէրի դատար քէնտի մէմլէքէթլէրինտէ բահաթ իտէմէդըէը. չինքի Ֆրանտաատա Նամուտտու տաւրէթտէ եաշաեանըլարա վէ պօրճու պուլունմաեանըլարա քիմսէ իլիշմէդ ։ Իմտի , պիզտէ քէսէլէրիմիդի միգտարը քիֆաեէտէ տօղտուրուրսադ , Նօրմանտիաեա կիտիպ , աթ թիճարէթիյլէ մէչղուլ օլուրուդ ։ Պէնիմ արզում՝ պու տուր ։

— Հէր նէ իսէ, արգատաշ, ույգուսուղլուգտան վէ եօրկունլուգտան ասլա թագաթըմ գալմատը, պէն պիր ազ ուեուեաճաղըմ։

— Ֆագաթ էվվէլճէ արապաեը թէմիզլէմէլիեիզ։ Պու կիճէ տիշարը չըգմըշ օլտուղումուզ եարըն պիլինմէմէլի տիր։

Ֆիլվագը պու խուսուս բէք մուհիմմ օլտուղունտան, արապանըն կիրտիրիլմիշ օլտուղու արապալըզըն գաբուլարը գաբատըլտըգտան սօնրա, ֆէնէրլէրի եագարագ, պունուն այտընլըզըյլա արապաեը թէմիզլէմէեէ իպթիտար իթտիլէր, վէ պու իշի պիթիրինճէ, իսթիրահաթ իթմէք իւզրէ եաթագլարընա եաթտըլար։

Պունլարը պու մահէլլտէ թէրքլէ, Էգօ կէչիտինտէքի սէյֆիէեէ ավտէթ իտէլիմ։

Արնօլտ՝ արգատաշլարընը սավտըգտան սօնրա, սապըգ էլմաս թաճիրինին եաթմըշ օլտուղու վէ ինիլէմէքտէ պուլունտուղու տայիրէեէ ավտէթինտէ, պիչարէնին եիւզիւ գըղարմըշտը, վէ կէօզլէրի գօվուգլարընտան տիշարը ֆըրլամըշ օլուպ, սայքի պօղուլմագ հալինտէն ճան վիրմէք տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի։

Արնօլտ՝ պու զէվալլընըն աեագլարընա պաղլանմըշ օլան իբի չէօզիւպ, պունունլա պիր հալգա եաբտը, վէ իշպու հալգաեը ճիսմին պաշընա կէչիրտիքտէն սօնրա, պիր աեաղընը Պէրօնուն կէօքսիւնէ տաեաթարագ, հալգաեը իքի էլիյլէ չէքտի։ Անինտէ էթիէնին եիւզիւ շիշտի, գըրմըզը րէնկի՝ մէնէֆշէ վէ պատէհու սիեահ րէնկէ թահվիլ օլտու, վէ կէօզլէրի տախի գաբանըպ աչըլմագտա իտի։ Պաղլը օլան աղզընտան իսէ, ինիլթի վէ պօղուգ պիր սէտա իշիտիլտիկի կիպի, աեագլարընըն պաղը տախի չէօզիւլմիւշ օլմասըյլա, տէօշէմէեէ չարբմագտա, վէ թէքմիլ վիճուտի սարսըլմագտա իտի։

Պու հալ՝ տէհշէթլի իտի, ֆագաթ չօգ սիւրմէեիպ, պօղուլմագ բաստէսինտէ պուլունան վէ ճան վէրէնլէրէ մախսուս օլան ինիլթի, խըրլամա վէ տիթրէմէ եէրինէ, պիրտէն պիրէ սիւքիւթ վէ դըմըլտանմամազլըգ վագը օլտու։ Շէօյլէքի պօղուլմագլըգ մուամէլէսի խիթամ պուլմուշ օլմազլէ, պիչարէնին էճէլի զուհուրա կէլմիշ իտի։

Առնօլտ՝ քէնտիսինին հուսուլէ կէթիրտիկի տէհշէթլի ճան չէքիշմէքլիք մէնզարէսինտէ, ասլա տիթրէմէքտիդին հազըր պուլունուպ, մէրգում, թէշէպպիւսիւնիւն խիթամ պուլմուշ օլտուղունա գաթիէն թէէմին օլունճա, էլինտէքի իրի պրագարագ, նաչըն եանընտա օթուրտու, վէ պունուն էլպիսէէրինին ճէպլէրինի պիրեր պիրեր արաշթըրտըգտան սօնրա, պունլարտան չըգան էշեաեը, գարմագարըշըգ օլտուղու հալտէ, տէօշէմէ իւզէրինտէ եըղըը, վէ պատէհու, աեաղա գալգըպ, հէման եիւքսէկ պիր սէտա իլէ,

— Իշին է՛ն մուհիմմ ճիհէթի պիթտի։ Շիմտի պու ճիսմի օրթատան գալտըրմագ լազըմ տըր։ Օնտան սօնրա իքի սանտըգ իլէ չանթաեը րահաթճա արաշթըրապիլիրիմ։ Պունլարտան պիրինտէ, օլ ճէսիմ վէ հէման մասալլարա մախսուս սէրվէթ մէվճուտ տուր, օ սէրվէթ քի, պունտան պէօյլէ քիմսէ անը պէնտէն ալամազ, տէտի։

Պու արա մէրգում բարտըսիւսիւնիւ, վէ գօմիսէրիկէ մախսուս օլան ալէամէթի ֆարիգասընը չըգարըպ, պունլարը վէ չաբգասընը պիր եէրէ վազ իլէ, խըրսըզ ֆէնէրինի էլինէ ալտը, վէ պունուն ըշըղընը աչտըգտան սօնրա, սէյֆիեէտէն տիշարը չըգտը։

Օլ էանատէ եաղմուր քեամիլէն տուրմուշ օլուպ, անճագ վագըթ վագըթ րիւգյեար էսմէքտէ, վէ ասիւման իւզէրինտէն ղարիպ չէքիլտէ գարա պուլութլար կէշմէքտէ իտի։

Ըրնօլտ՝ պաղչէ էտէվաթը սագլամաեա մախսուս օլան մահէլլէ տօղրու իլէրլէտի, վէ օրատա պուլտուղու գաղմա, քիւրէք վէ պէլի ալարագ, ումուզլատը, վէ տայիմա խըրսըզ ֆէնէրի եէտինտէ օլտուղու հալտէ, պինանընն արտ թարաֆընա կիթտի։

Մէրգում, մահէլլի մէզքիւրտէ վագթիյլէ մէվճուտ օլան վէ չիմտիլէրի չէտիտ եաղմուրլար եիւրինտէն տէօքիւլէն թօքրագլար իլէ նըսֆէն տօլմուշ պուլունան թաշ օճագլարընըն ազըընա տօղրու իլէրլէեիպ, զաթէն կէշիլմէսի կիւճ իքէն, եաղմուրտան տավթի չամուր հասըլ օլարագ, տահա դիեատէ միւշքիլ օլան պու օճագլարըն եօգուշվարի եօլունտան քէմալը տիգդաթլէ եիւրիւեէրէք, նիհաեէթ աշայրեա էնտի, վէ պիր թաշ օճաղընըն քէմէրի ալթընա տախիլ օլտու։

Պու քէմէրին տէրինլիկի օն, էնի պէշ վէ պօյու իւչ մէթ-
րօտան պիր ազ զիեատէ օլուպ, պունուն, կիւզէլ պիր մա-
ղարա հալի քէսպ իթմէսի, բէք ճիւզի զահմէթլէ գապիլ
իտի։ Պունուն էթրաֆընտա պրագըլմըշ օլան պազը դաեա
բարչալարը՝ գանաբէ եէրինէ գուլլանըլապիլիր իտի։

36

Արնօլտ, ֆէնէրինի աչտըգտան սօնրա, պունու մէզքիւր
դաեա բարչալարընտան պիրինին իւզէրինէ վազ իթտիկի կիպի,
ումուզունտաքի ալէթլէրի տէ եէրէ գօյտու։ Պատէհու հարա-
քեաթընա մանի օլան բէտէնկօթունու աճէլէթէն սօեունուպ,
պէլի եէրտէն ալտը, վէ թաշ օճաղընը իչէրիսինի կէօզտէն
կէչիրտիքտէն սօնրա, աեաղընը թօբրաղա վուրարագ,

— Մէզարը օրթատա գազըեաճազըմ, տէտի, վէ օրասը-
նը եումշագ պիր թօբրագ զանն իտէրէք, պէլի թօբրաղա
սօգմաղա չալըշտը իսէ տէ, սէրթ պիր մահէլլէ թէսատիւֆ իթ-
տի։ Պէլքի պու սէրթլիք, մէզքիւր օճագտա չալըշմըշ օլան ա-
մէլէլէրին աեագլարը յլա պասմալարընտան իլէրի կէլմիշ օլուպ,
պիրինճի թապագասընը ալթը եումշագ օլապիլիր իտի։

Իմտի, Արնօլտ, պու խուսուսա թէէմին օլմագ իւզրէ, է-
լինտէքի պէլի պրագարագ, գազմաեը ալըպ, շիտտէթլէ վուր-
մաեա պաշլատը։

Կէճէնին գարանլըզը էսնասընտա, գազմանըն սէսի՝ ֆէնա
պիր սուրէթտէ իշիտիլիեօրտու։ Պինապէրին Արնօլտ՝ պիր ազ
սօնրա մուամէլէսինի տուրտուրարագ,

— Զիեատէ շամաթա հասըլ օլուեօր . . . Սօնրա եարըն
պիւթիւն մէմլէքէթտէ պու վագըա խապէր ալընարագ, կիճէ
վագթը զուհուրա կէլմիշ օլան շամաթանըն սէպէպի արանըլ-
մաեա գալգըշըլըր, տէյի միւլահաղա իթտի։

Մուախխարէն մէրգում, եինէ պէլի ալարագ, չուգուրու
աչմաեա տէվամ իթտի, վէ պիր միգտար գազըտըգտան սօն-

րա, թօբրագ, քէշֆի իւզրէ եումուշատըղընտան, վէ գազմանընսէսի չըգմաղ օլտուղունտան, Արնօլտ՝ կեահ պէլ վէ կեահ գազմա իլէ գազըեարագ, վէ քիւրէքլէ տէ գազըլան թօբրաղը պիր թարաֆա աթարագ, պիր սաաթ ղարֆընտա, իքի մէթրօ տէրինլիքտէ, ալթը աեագ ուզունլուգտա վէ իւչ աեագ էնլիլիքտէ պիր չուգուրա մալիք օլտու։

Պու չուգուր՝ ատէթա գապրիսթանլարտա գազըլան մէզարլարտան օլուպ, Արնօլտ, պու իշի պիթիրտիկինտէ, տուրտու, վէ անլընընգուլտդ վէ թօղլարընընթէրինի սիլէրքէն, եօրկունլուգ ալմագ իւզրէ պիր գաեա բարչասը իւզէրինէ օթուրտու։

Հալպու քի պաշլըճա մատտէ՝ պու շայեանը թէէսսիւֆ իշի պիթիրմէք օլտուղունտան, ֆէվգէլատէ թէրլի օլմասըյլա իւշիւեէճէկինի տիւշիւնմէեէրէք, վէ եէնիտէն եաղմուր եաղմաեա պաշլամըշ օլտուղունա էհէմմիեէթ վիրմէեէրէք, խըրսըզ ֆէնէրինի էլինտէ թութտուղու հալտէ, թաշ օճաղընտան եօգարը չըգըպ, սէյֆիէեէ ավտէթ իթտի։

Իշ շիմտի էթիէն Պէրօնուն նաշընը, անընիշին հազըրլանմըշ օլան մէզարա կէօթիւրմէքտէ գալըպ, Արնօլտ՝ ճինաեէթի իրթիքեապ իթտիկի օտաեա կիրտիկինտէ, նաշը մէզքիւրու ումուզունա ալմագ իսթէտի իսէ տէ, ֆէվգէլատէ եօրկուն օլտուղունտան, մուվաֆֆագ օլամատը։ Անճագ, պունտան տօլաեը տիւչարը իզթիրապ օլմաեարագ, մագթուլու պօղմագ իւզրէ պօղազընա կէչիրտիկի իբին պիր ուճունտան թութուպ, պունու քէնտի պէլինէ պաղլատըգտան սօնրա, թաշ օճաղընընեօգուշվարի մահէլլինէ գատար սիւրիւքլէտի, վէ պատէհու քէնտի պէլինտէքի իբի սէօքիւպ, աշաղըեա էնտի, վէ պիր ուճու քէնտինտէ վէ տիկէրի մագթուլուն նաշը իւզէրինտէ պուլունան իբի չէքմէքլէ, պուլունտուղու մահէլլէ կէթիրինճէ, նաշը մէզքիւրու, գազտըղը մէզարա եիւզ իւսթիւնէ եաթըրտը, վէ պիր ճիւզի միւատէթ իսթիրահաթտան սօնրա, գազմաեը էլինէ ալարագ, էթրաֆտա պուլունան թաշը թօբրաղը մէզարա տօլտուրտու, վէ իւսթտէ գալան թօբրաղը տախի աեագլարըյլա չըղնաեարագ տիւզէլթտի։ Մուախխարէն, էվվէլճէ չըգարմըշ օլտուղու էլպիսէսինի կիեինիպ վէ գուլլանտըղը

ալէթլէրի թօբլաեըպ, պաղչէեէ ավտէթ իթտի, վէ ղիքր իթտիկիմիզ ալէթլէրի ալտըղը մահէլլէ վազ իլէ, խանէսինէ կիրտի, վէ քեաֆֆէյի գաբուլարը արգատան գաբատը։

Մէրգում, պու արա եալընըզ պուլունուեօրտու. եանընտա նէ՛ սաղ վէ նէ՛ էօլիւ քիմսէ եօգ. իտի։ Պինապէրին տէհշէթլի պիր թէպէսսիւմլէ,

— Զանն իտէրիմ քի, պունտան պէօյլէ քիմսէ սէրվէթիմի պէնտէն ալամազ։ Պու սէրվէթի լաեըգըյլա գազանտըմ։ Կէօրտիւկիւմ խըզմէթ միւշքիլ իտի, վէ պէնիմ եէրիմտէ հէր քիմ օլսա, րիւճաթ իտէր իտի։ Հալպու քի պէն թէրէտտիւտ պիլէ իթմէտիմ։ Զալըշմագտան սօնրա նայիլի միւքեաֆաթ օլմագ թապիի տիր։ Պագալըմ մահուտ չէք նէ՞րէտէ տիր։ Միւթէվէֆա Էթիէն Պէրօնուն ճիզտանընտա պուլունմալը տըր, տէտի, վէ ֆէնէրի՝ զիեատէ ըշըգլը սուրէթտէ եագարագ մասանընն իւսթիւնէ գօյտուգտան սօնրա, պիր թարաֆա վազ իթտիկի բարտըսիւսիւնիւ պուլտու, վէ պունուն եան ճէպինտէն ճիզտանը ալըպ, ֆէնէրին գօնուլմուշ օլտուղու մասանընն եանընտա օթուրտու, վէ պիր էլիյլէ ճիզտանը թութտուղունտա, սիմասընտա թարիֆ օլունմազ պիր էսէրը մէսէրրէթ միւշահէտէ օլունարագ, եիւքսէք սէտա իլէ չու սէօզլէրի իրատ իթտի։

— Տէօրթ քէօշէլի պիր ուզուն քեաղըտ . . . Պիր թարիխ, եանի պիր բագգամ վէ պիր իմզա վազըյլա, էլլի պիր միլեօն ֆրանգ ագչէեէ մալիք օլունուեօր . . . Պու էլլի պիր միլեօն ֆրանգ պունտա տըր . . . պէնիմ տիր . . . զիրա եարըն Էթիէն Պէրօնուն քեաղըտլարընը պիրլիքտէ ալարագ չէքին պէտէլինի ախզ իթմէք իւզրէ պանդաեա կիտէճէեիմ . . . Խա՛յր, րիւեա կէօրմէեօրում . . . ուեանըզըմ . . .

Պատէհու մէրգում, քէմալը հէեէճան իլէ պանգնօթլարը վէ եազը քեաղըտլարը համիլ օլան ճիզտանը աչըպ, միգտարընը պիլտիկի պանգնօթլարա էհէմմիեէթ վիրմէեէրէք, ճիզտանընն պիր կէօզիւնիւ արաչտըրտը։ Պունտա, Օթէլ տէզ Էնտտէ իքէն, Էթիէն Պէրօնուն եազտըղընը կէօրտիւկիւմիւզ օն պէշ գատար գաբալը մէքթուպ մէվճուտ իտի։

Արնօլտ՝ պու մէքթուպլարը մասանընն պիր քէօշէսինէ վազ իտէրէք։

— Պու մէքթուպլարըն նէ օլտուղունու սօնրա անլարըզ, տէտի։

Մէրգում, ճիզտանըն պազը կէօղլէրինի արաեըպ, պունտան չըդարտըղը քեաղըտլարը աչտը։ Պունլարտան պիրի՝ Էթիէն Պէրօնուն ասլընա տայիր օլուպ, Գալկիւթատա Ինկիլիզ հիւքիւմէթի թարաֆընտան իթա, վէ Ֆրանսըզ գօնսօլօսու ճանիպինտէն թաստիգ գըլընմըշ պիր նէվ բասբօրթ իտի։

Պու բասբօրթտա, սապըդ էլմաս թաճիրինին սիննի եաղըլմըշ վէ էշքեալը կէօսթէրիլմիշ օլուպ, պունուն քէնտիսինէ ասլա ֆայիտէսի պուլունմատըղընտան, Արնօլտ, անը եինէ ճիզտանա վազ իթտի, վէ բագգամլար իլէ տօլու տիկէր պիր քեաղըտ ալըպ, պու բագգամլարըն՝ Ճօն Մօրթիմէրին պանգասընտա իքէն, քէնտիսի, եանի Շարլ Ժէրար թարաֆընտան Էթիէն Պէրօնուն սէրվէթինէ տայիր եաբըլմըշ հիսապլար օլտուղունու անլատը։

Պու քեաղըտ՝ պանքէրի մէրգումուն իմզասընը համիլ օլմասը յլա, Արնօլտ,

— Պունու սագլամագ լազըմ տըր, ֆագաթ չէք նէ՞րէտէ չէ՛ք, տէտի, վէ գալան քեաղըտլարտան պիրինի տախի աչտը իսէ տէ, հէեէճանընտան նաշի պու սըրատա էլի օլ դատար տիթրէեօրտու քի, մէզքիւր քեաղըտ ազ գալաը եըրթըլաճագ իտի։ Մէրգում, քեաղըտըն իւզէրինտէքի լէվհաեը վէ եազըլը ճիւմլէլէրի օգուր օգումազ, սիմասը նագապիլի թարիֆ պիր տէհշէթ հալի քէսպ իթտի, վէ սաչլարընըն քէօքիւնէ դատար թէրլէտի։ Պատէհու, խըրսըզ ֆէնէրինի տուրտուղու եէրտէն աթլաթաճագ տէրէճէտէ քէմալը խըշմ իլէ եումրուղունու մասաեա վուրարագ.

— Ա՛հ շէյթան ա՛հ, ա՛հ մէէլուն ա՛հ, տիմէք պէն պօշա չալըշտըմ . . . Մէկէր պու հայտուտ, պէնի, պիր օրման իչինտէ պուլունուրճասընա սօյմուշ . . . Վագաա Ֆրանսա պանդասընա կիթմէմիշ, ֆագաթ Բօչիլտ պանդասընա կիտէրէք, պիզզաթ թահսիլ իչինի քէնտիսի կէօրմէմէք իւզրէ, չէքինի էմանէթէն օրաեա պրագմըշ . . . Պու տա, պարօն Բօչիլտին մասլահաթ կիւզարը թարաֆընտան վէրիլմիշ վէ իմզալանմըշ պիր մագպուզ տուր . . . Ա՛հ, հէր շէյ զայպ վէ մահվ օլ-

տու , տէտի , վէ պիր գաչ սանիյեկ գառար պու միւտիհիշ մէյ-
նուսխեէլին թէէսիրի իլէ կիւճ պէլա նէֆէս ալարագ , կէօղ-
լէրինի տիք տիք պու քեաղըտա ամէֆ իմմիշ իտի իսէտե , սայ-
քի պիր միւման արասընտա կէօրիւնօր կիպի միւշահէտէ իտէ-
պիլմէքտէ իտի ։

Ֆիլհագը օլ էանատէ մէրգումուն պէյնինտէ պիր իւֆիւ-
նէթի հասըլ օլարագ , ագլընա խալէլ կէլմէտի պիր չէյ տիմէք
տէյիլ իտի իսէ տե , կէնճլիկի վէ գուվվէթլի միճուտու տահէ-
սինտէ պու հայէ գարշը գօհտապլտի , վէ գանընըն ճէվէլանը՝
պիւթիւն պիւթիւն թէսկին օլմտաը իսէ տե , քէտպի ինթիզամ
կալէտի , վէլհասըլ չէնտա տագըգա զարֆընտա քեատիլէն քէն-
տիսինի պուլտու ։ Օլ վագրմ վաղտսի հալի չու տուրէմտէ
կէօղիւնիւն էտնիւնէ կէթիրտի ։

— Շիմտի հէր չէյի անլատօրում ... Էթիէն պէրօ՝ տատթ
օնու օն իլի տագըդա կէչէն թրէն իլէ մէվզիֆէ վատըլ օլմուշ ,
վէ եօլտա կէլիրքէն , Ֆրանտա պանդատընտա միւրաճատաթը թատ-
տիրինտէ , իչինին պիր միւտաէթ կէճիքճէկկինէ մէպնի , պան-
քերլերին է՛ն միւթէպերինէ կիթմիշ ... Ա՛հ , էկէր պիլսէ ի-
տիմ ... էկէր անլատա իտիմ ... Շիմտի պու մադպուզ սէնէ-
տինին պէնիմ նէտիմտէ տալա հիւքմիւ եօղ տուր ... Բօչիլտ
պանդատընտա Էթիէն Պէրօնու կէօրտիւքէր ... քէնտիսի չէրինի
արդատընտա իմզատընը վազ իմմիշ տիր ... Պու խուսուսուն
թահդըգը կըճընտա միւրաճատաթ իմմէքլիկիմ , իսթիհբարի օ-
լարագ քէնտիմի գայդ իմմէք , վէ դաթի իլ օլտուղումու խատէր
վիրմէք տիր ։

Պատէհու թէքրար իլէ ,

— Ա՛հ , էկէր պիլսէ իտիմ ... էկէր անլատա իտիմ ... տէ-
տի , վէ պիւթիւն իւմիտլէրինի մահվ իտէկլէն քեաղըտը ավու-
ճու տէրուննինտէ սըդտըգընտա , բարմադլարը տիթրէմէքտէ ,
Եիւզիւ պիր էօլիւ լէհճէսինէ պէնզէմէքտէ , կէօզլէրի էմրա-
ֆընտա հասըլ օլան մօրլուդ պիւեիւմէքտէ , սօլմուշ օլան տու-
տագլարը դըմըլտանմադտա , վէ քէնտիսի պայըլմադ բատ-
տէսինտէ պուլունմադտա իտի ։

Պու վէճհլէ , Էթիէն Պէրօնու պօղատուղու վէ անըն ինիլէ-
տիկինի իչիթտիկի ղէման , տալա մէրհամէթի վէ տէհչէթի հիտա

իթմիշ օլմաեան պու ալչագ, պու ղատտար, պու խային՝ սապըգ էլմաս թաճիրինին սէրվէթի ճէսիմէսինի էլտէն դաչըրտըղընը հիսս իթտիկինտէ, ղայիֆ թապիեաթլը գատընլար միսիլլու հէման պաեըլմըշ կիպի իտի։

37

Արնօլտ Տէսվիներընն պուլուշու եանլըշ տէյիլ իտի։

Ֆիլվագը Էթիէն Պէրօ, սէյեահաթընն սօն կիճէսի, Բարիսէ մուվասըլէթինտէ, էվվէլ էմիրտէ էլլի պիր միլեօն ֆըրանգը Ֆրանսա պանդասընտան ախզ վէ գապզ իթմէք, սօնրա պու ագչէեի օթէլէ կէօթիւրմէք, վէ մուախխարէն մէպլաղը մէզքիւրու եինէ օ պանգաեա էմանէթէն պրագմագ իչին, պանգանըն նիզամնամէսի ահքեամընճա, պանգա իլէ հիսապը պուլունան իքի միւթէպէր թիւճճարը քէնտիսինէ քէֆիլ իթտիրմէք իւղրէ, պիր թագըմ թէշէպպիւսաթ իճրասընա մէճպուր օլաճաղընը տիւշիւնտիւկիւնտէն, պու եօլտա պիր թագըմ քիւլֆէթէ գաթլանմագտան իսէ, Բօչիլտ պանգասընա միւրաճաաթլա, պու իչինի անըն վասրթասըյլա կէօրմէեի, վէ քէնտիսի իչին պիր հիսապը ճարի աչըլմասընը Բօչիլտ պանգասընտան թալէպ իթմէեի գարարլաշտըրմըշ իտի։

Ֆիլվագը պու սըրատա է՛ն գօլայ թարիդ պու օլուպ, Բօչիլտ պանգասը տա քէնտիսինէ իհալէ գըլընան մէմուրիեէթի գապուլ իթմիշ օլաուղունտան, Էթիէն Պէրօնուն բահաթսըզ օլմաեա սէպէպի գալմամըշ իտի։

Հէր նէ հալ իսէ, Արնօլտ, խայլի միւտտէթ քէմալը մահզունիյեէթտէ գալտըգտան սօնրա, թէտրիճէն քէնտիսինի պուլմաեա պաշլատը, վէ հէնուզ ղայիֆ օլտուղու հալտէ, տեաղա գալգըպ, սէրխօշ քիմսէլէր կիպի, տէրունը օտատա պիր գաչ ատըմ ալտը։

Մուախխարէն քէսիք պիր սէտա իլէ, չու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Մէմուրիեէթիմի ղայպ վէ միւսթագպէլիմի քիւլլիէն

մահվ իթտիքտէն պաշգա, պիր ճինաեէթ իճրասընա տախի միւթէճասըր օլտում, վէ պունլարը, հիչ պիր շէյ իչին եաբտըմ, զիրա պիւթիւն բլանլարըմ պաթթալ օլտու, վէ իւմիտլէրիմ հավաեա ուչտու... Զաթէն էլտէ իթմիշ օլտուղումու զանն իթտիկիմ քիւմէ քիւմէ միլեօնլար, օ ճէսիմ սէրվէթ, պէնտէն չըգտը։ Բարլադ պիր բիւեատան, վէ թէճէննիւն իտէճէք մէրթէպէտէ պիր շաշատան սօնրա, գաթիէն թէրք իթմիշ օլտուղումու զանն իյլէտիկիմ մահզունիյեէթպախշ հագըգէթ ալէմինէ թէքրար բիւճու իյլէրիմ։ Մէկէր իսէ, ճօն Մօրթիմէրին շու մէէլուն Պէրօեա վէրտիկի պիր գաչ ատէտ պանդա գայմէլէրիյլէ իրթիֆա իթմէքլիկիմ լազըմ կէլէճէք իմիշ... Պու իսէ, ատէթա սէֆալէթ տիմէք տիր... Պէն նէ՛ գատար ահմադ վէ շաշգըն իմիշիմ քի, քէնտի բլանլարըմտան պօլաեը էօեիւնիւպ տուրուեօրտում։ Հիչ պիր շէյին ֆէրգինէ վարմամըշըմ... հիչ պիր շէյ քէշֆ իտէմէմիշիմ։

«Պուրատա իճրա իթտիկիմ մուամէլէեի Օպօգտա եախօտ Բօրսայիտտէ մէվգըի իճրաեէ վազ իթմէքլիկիմ լազըմ իմիշ։ Պու օեունտա թէքմիլ գօզլար պէնիմ էլիմտէ իքէն, շաշգընլըզըմտան նաշի բարթիեի զայպ իթտիմ։ Քէնտիմի թէհլիքէեէ իլգա իյլէտիմ, շէրիքլէրիմէ իւճրէթ վիրմէքլէ, անլէրէ եագամը թէսլիմ գըլտըմ։ Շէօյլէ քի անլէր իսթէրլէր իսէ, պէնի մահվ իտէպիլիրլէր։ Հասըլը պաշըմը էեէրէք քէնտիմի պիր կիրտապա աթտըմ, վէ պու իսէ, քի՞մլէր իչին։ Էթիէն Պէրօնուն վարիսլէրի իչին, տէյի՞լ մի։»

Գաթիլ՝ իշպու սօն քէլիմէլէրի իրատ իտէրքէն, տիթրէտի, վէ պատէհու պաղթէթէն սէօզիւնիւ քէսիպ, տիւշիւնմէեէ պաշլատը, վէ պիր ազ սօնրա շէօյլէ իլավէ իթտի։

— Վարիսլէ՞ր մի... Պունլար, էկէր Էթիէն Պէրօնուն հաեաթտա օլտուղունու պիլսէլէր, քի պու շիւպհէլի տիր, վէ անըն էլան հաեաթտա պուլունտուղունու զանն իթսէլէր պիլէ, շիւպհէսիզ քէսպի սէրվէթ իթմիշ օլտուղունու վէ Բարիսէ կէլմիշ իտուկինի պիլէմէզլէր։ Պունլարտան հիչ պիրի՝ քէնտի արալարընտա թագսիմ օլունաճագ մէպլազը ճէսիմին էմանէթտարը Բօչիլտ պանդասը իտուկինտէն խապէրտար տէյիլ տիր։ Բասթ կէլա, պիր կիւն, պու խուսուսու վէ խըսըմլարընըն զայպուպէ-

թինի անլասալար պիլէ, պու մագպուզ սէնէտի պէնտէ օլ-տուգճա, քէնտի մէթալիպաթլարընը տիւչարը սէքթէ օլա-ճաղը տէրքեար տըր։ Օ սէրվէթէ մալիք օլմագ իչին, Էթիէն Պէրօնուն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու իսպաթ իթմէք, վէ Բօ-չիլտ պանգասընը իմզալատըղը պու մագպուզու եինէ օ պան-գաեա կէօսթէրմէք լազըմ տըր։ Պու իքի շէյ տէ միւմքինսիզ տիր։

«Պու հալտէ, մէզքիւր ճէսիմ սէրվէթէ քի՞մ վարիս օլա-ճագ տըր։»

Արնօլտ, պու սիւալէ ճէվապ վիրէմէտիկինտէն, թէքրար գըզարըպ, պիր իսկէմլէեէ օթուրտու, վէ պաշընը իքի էլի տէրունինէ ալարագ, զիհնինտէքի էֆքեարը թօբլաեըպ, պիր նէթիճէ չըգարմագ իւզրէ միւլահազաեա տալտը։

Ֆիլվագը, ազ վագրթտա պունա մուվաֆֆագ օլտու։ Շէօյլէ քի Արնօլտուն մէյեուսիեէթի չէնա տագըգա իմթիտատ իտիպ, թէքրար սօուդ գանյըլըղընը քէսպ իտէրէք, պանգնօթ-լարտան վէ մէքթուպլարտան մաատա, չըգարմըշ օլտուղու միւխ-թէլիֆ քեաղըտլարը վէ պիր արա պիւքմիւշ վէ պուրուշտուրմուշ պուլունտուղու Բօչիլտ պանգասընը մագպուզ սէնէտինի ճըզ-տանտա հրֆզ իթտի, վէ ճըզտանը գաբաեըպ, մասանընի իւս-թիւնտէ, մէքթուպլարընը վէ պանգնօթլարընը եանընա վազ իլէ, Էթիէն Պէրօնուն ճէպինտէն չըգմըշ օլան անախթարլարընը տէ-մէթինի ալարագ,

— Էվվէլա շու չանթաեը կէօզտէն կէչիրէլիմ... պագա-լըմ էլլի պին ֆրանգ գազանաճագ իքէն, չարբըգ օյնատըղըմ շու օյունտաքի թէքմիլ քեարըմ նէ՞ գատարա պալիղ օլաճագ տըր, տէտի։

Պու վէճհլէ մէրգում, տիկէր անախթարլար իչինտէ չան-թանընը անախթարընը պուլուպ, պունունլա չանթաեը աչտը, վէ թուալէթէ միւթէալլիգ պագը շէյլէր իլէ սիկարա գութու-լարը վէ քեաղըտ սարըլը պիր բաքէթ պուլտու։ Պու բաքէթին մահֆազասընը աչմագլա, պիր խայլի պանգնօթ տէմէթլէրի կէօ-զինէ իլիշտի իսէտէ, քէնտի խաեալ իթտիկի սէրվէթին եա-նընտա պունլարընը էհէմմիեէթի օլմատըղընտան, օլ պապտէ ասլա իզհարը մէսէրրէթ իթմէտի։

Պու ճիւմլէ իլէ պանդնօթլարը սաեբպ, պունլարըն հէր պիրի պինէր ֆրանգլըգ օլարագ տէօրթ եիւզ սէքսէն ատէտ իտուկինի անլատը, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Ճիզտանտա պուլտուդլարըմլա պէրապէր, անճագ պէշ եիւզ պին ֆրանգա պալիզ օլուեօր... Տէնիզտէ պիր տամլա սու տիմէք տիր, վէ պունունլա քիմէսնէ զէնկին օլամազ։ Պանա, Բօչիլտ պանգասընտա մահֆուզ օլան էլլի պիր միլեօն ֆրանգ լազըմ իտի, տէտի։

Սապըգ էլմաս թաճիրինին ազչէ ճիզտանընտա տախի եի-կիրմի գատար լուի ալթունու, վէ զարիպ շէքիլտէ կիւմիւշտէն մատմուլ քիւչիւք պիր անախթար մէվճուտ օլուպ, Արնօլտ, պունլարը տախի ճէպինէ գօյտու, վէ տիկէր պիր անախթար ինթիխապ իտէրէք, պունունլա իքի սանտըգլարտան պիրինի աչ-տըղընտա, պէեազ չամաշըր թագըմըյլա տօլու օլտուղունու կէօրտիւ։

Տէօշէմէ իւզէրինէ պօշալթտըղը պու չամաշըրլար իչինտէ, սանայի էշեա օլմագ իւզրէ խայլիճէ գըյմէթտար Հինտիսթան սիլահլարը վէ աթիգ Չին մալլէրի պուլունուպ, Արնօլտ,

— Պու էսկի սիլահլար ղաեէթ մուխաթարալը տըրլար... Շիւպհէսիզ էքսէրիսի զէհիրլի տիրլէր... Եալընըզ վիճուտա տօգանմասըյլա անինտէ ինսանը էօլտիւրէպիլիրլէր...։ Իմտի, պուլունտուդլարը մահէլլտէ գալսընլար, տէտի, վէ էվվէլա պու սիլահլարը վէ պունլարըն իւզէրինէ տախի չամաշըր թա-գըմընը եէրլէշտիրիպ, պիրինճի սանտըղը գաբատը, վէ իքին-ճիսինի աչտըղընտա, պունտա տա չամաշըր թագըմը, Հինտ, Սէյլան, վէ Քիշմիր գումաշլարը մէվճուտ իտուկինի կէօրտիւ։ Շիւպհէսիզ պունլար գըյմէթտար շէյլէր իտիլէր իսէ տէ, գուլլանըլմասը ֆէվգէլատէ մուխաթարալը իտի։

Արնօլտ՝ զիքր օլունան գումաշլարըն ալթընտա, կիւմիւշ իշլէմէլի, օրթա տէրէճէ պիւեիւքլիւքտէ, վէ խայլի աղըր պիր սանտըգճա պուլտու։ Իշպու սանտըգճա գաբալը օլուպ, Ար-նօլտ՝ գուլաղը եադընընտա պունու սալլատը, վէ չագըլ թաշ-լարընըն չարբըլտըգլարը զէման հասըլ իթտիքլէրի սէս կիպի պիր սէս իշիթմէքլէ։

— Աճապա իչինտէ նէ՞ վար տըր, պունու նա՞սըլ աչմալը, տէտի։

Արնօլտ, քէնտի քէնտիեէ պու սիւալի իտէրքէն, Էթիէնին ագչէ չիզտանընտա կէօրմիւշ օլտուղու կիւմիւշտէն մամուլ քիւչիւք անախթարը խաթըրլաեարագ, պունու քիլիտ մահէլլինէ եագլաշտըրտը, վէ ֆիլհագըգա մէզքիւր անախթար՝ սանտըգճանըն օլմասըյլա, գաթիլ՝ պունուն գաբաղընը աչտը, վէ ֆէնէրինի եագլաշտըրտըղընտա, տէրունինտէ աթէշ գըղըլճըմը միսիլլու բարլաեան մատտէլէր՝ կէօզլէրինի նէվիմա գամաշտըրտըղընտան, պաշընը օլ պիր թարաֆա չէվիրտի իսէտէ, մէզքիւր մատտէլէրին նէ օլտուգլարընը բէք չաբուգ անլատըղընտան, կէօզլէրինի թէքրար պունլարա աթֆ իթտի։

Իշպու սանտըգճա էլմաս վէ ինճուլէր իլէ տօլու օլուպ, պազըլարը ֆընտըգ պիւեիւքլիւկիւնտէ պուլունան իշպու ինճուլէր ղաեէթ բարլագ իտիլէր։ Էլմասլարտան պազըլարը իշլէնմիշ, պազըլարը իշլէնմէմիշ օլուպ, պունլարըն էն քիւչիւկիւ էլլի պին ֆրանգ իտէր իտի։

Հէլէ պիրի՝ թավուգ եումուրթասը պիւեիւքլիւկիւնտէ վէ ֆէվգէլատէ բարլագլըգտա օլմասըյլա, եալընըզ պունուն գըյմէթի ագալլի պէշ եիւզ պին ֆրանգ գըյմէթինտէ օլմասըյլա, Արնօլտուն նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթտի։

Վէլհասըլ սանտըգճատա մէվճուտ օլան մէզքիւր էշեանընն գըյմէթի՝ ագալլի իքի միլեօն ֆրանգ գատար օլուպ, Գալկիւթատաքի պանքէրին սապըգ քեաթիպի ճիւզի պիր թէտգիգլէ պունու անլատը իսէ տէ, ապա միւթէէսսիր օլմատը, զիրա պու քէշֆի՝ տիւչար օլտուղու մուվաֆֆագըյեէթսիզլիկին վէ մէյեուսիեէթին տէրէճէսինի թախֆիֆէ մէտար օլամազ իտի։

Մուախխարէն, պիրինճի սանտըղը գաբատըղը կիպի, իքինճիսինի տէ գաբատը, վէ օնտան սօնրա չու իշլէրի կէօրտիւ։

Էթիէն Պէրօնուն աղզընը գաբամաեա գուլլանըլմըշ օլան շալա պանգա գայմէլէրինի, սանտըգճաեը, չիզտանը վէ մէօհիւրլէնմիշ օլմաեան մէքթուպլարը սարըպ, իշպու շալը տէօրթ քէօշէսինտէն պաղլատը։ Պատէհու քէնտիսինէ ատլիեէ գօմիսէրի թասվիրի քէսպ իթտիրմիշ օլան սախթէ սաչ իլէ սագալլարը չըգարտը, վէ էսվապընը տախի սօեունուպ, արապատա Սգօթ վէ Թրիլպի վասըթասըյլա կէթիրիլմիշ օլան բաքէթտէն, Արնօլտ

Տէսվիններ օլմագ, վէ Թուրնէլ սօգաղընտա ալէսսէվիյեէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինտէ կիեինտիկի էսվապը չըգարըպ կիեինտի, վէ չըգարտըղը էլպիսէլէրի, գօմիսէրլիք դուշաղընը վէ սայիրէեի չանթատա եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա, պու չանթաեը դաբատը։

Դաթիլին պուլունտուղու օտանընն արդասընտա, պիր օտա մէվճուտ օլուպ, անախթարը գաբուսունուն իւզէրինտէ օլմաղլէ, Արնօլտ՝ պու դաբուեու աչտը, վէ իքի սանտըգ իլէ չանթաեը մէզքիւր օտաեա կէօթիւրէրէք, «պունլարը սօնրա պուրատան գալտըրըրըմ» տէտի, վէ գաբուեու գաբաեըպ, անախթարը չէքտի, վէ ֆէնէրի տէ էլինէ ալարագ, սու մուսլուղու կէօրմիւշ օլտուղու մաթպախա կիթտի, վէ եիւզիւնիւ վէ էլլէրինի երգատըգտան սօնրա, մէնտիլիյլէ սիլինտի, վէ պատէհու ճէպինտէն քիւչիւք պիր այնա չըգարըպ, պօյա էսէրի գալմատըղընա թէէմին օլտու։

Անտէն իլք օտաեա կէլիպ, բարտըսիւսիւնիւն ճէպինտէ պիրլիքտէ կէթիրմիշ օլտուղու պիր եումշագ շաբգաեը վէ մէզքիւր բարտըսիւեիւ կիեինտի, վէ սաաթընա պագարագ, ալթը իտուկինի անլատը։ Մուախխարէն մալիւմիւմիւզ օլան շէյլէրտէն միւրէքքէպ օլուպ, պիր պօղազ շալը տէրունինտէ սարըլը պուլունան բաքէթի ալըպ, ֆէնէրինի սէօնտիւրտիւ, վէ անը տա պիրլիքտէ կէօթիւրէրէք, էվտէն տիշարը չըգտը։

Օլ էսնատէ սապահ օլմուշ վէ եաղմուր տուրմուշ օլուպ, բօրեազ րիւզկեարը պուլութլարը տաղըթմագտա վէ դուպպէյի ասիւմանընն մավի ճիհէթլէրի կէօրիւլմէքտէ իտի։ Հաթթա կիւնէշին զիեալարը աղաճլարընն թէբէսինի եալտըզ կիպի բարլաթտըղը կիպի, տալլարընն իւզէրինտէ ասըլը օլան վէ ճիւզի պիր դըմըլտանըշտա եէրէ տիւշէն եաղմուր տանէլէրինի տախի թէնվիր իյլէմէքտէ իտի։

Վէլհասըլ, տէհշէթլի պիր կիճէեի բարլագ պիր սապահ թաադիպ իթմիշ իտի։

38

Գալկիւթատաքի պանքէրին սապրդ քեաթիպի, Էթիէն Պէ-
րօնուն մէրֆուն պուլունտուղու ազիմէթլէ, պու մահէլլին իւս-
թիւ վէ էթրաֆը աչրգ օլմասընտան, պիր գաչ սաաթ իմթի-
տատ իթմիշ օլան եաղմուր, մէղարըն իւզէրինտէքի թօրրաղը
տիւզէլթմիշ, վէ նաշը կէչիրտիկի սրրատա էյիլմիշ վէ եէրէ
եաթմըշ պուլունան չալը չըրբըլար տա տօղրուլմուշ իտի։

Շու հալտէ, է՛ն մահիր խաֆիեէ մէմուրու պիլէ, զահիրէն
սիւքիւնէթ իչինտէ կէօրիւնէն վէ էթրաֆընտա դուշլար էօթ-
մէքտէ պուլունան իշպու սէյֆիեէ տէրունինտէ տէհշէթլի պիր
ճինաեէթ իճա օլունմասընա շիւպհէ իտէմէզ իտի։

Արնօլտ՝ էսվապընը թէպտիլ իթմիշ օլտուղունտան, թու-
ալէթինէ իշթիղալ իթմէկէ սէպէպի գալմամըշ իտի։ Եալընըզ
աեագապլարընա տիդդաթ իթտի, վէ պունլարըն իւզէրինտէ
պազը չամուր լէքէլէրի մէվճուտ իտի իսէտէ) սօգադլար չա-
մուրլու օլմասըյլա; եինէ էսկի հալ վագը օլաճաղընտան, մէզ-
քիւր լէքէլէրի թէմիզլէմէքսիզին, իգամէթկեահընըն՝ Էգօ կէ-
չիտինէ նազըր օլան գաբուսունտան տիշարը չըգաը, վէ գա-
բուեու արգատան տըգաթլըճա գաբաեըպ, Բար-Սէն-Մօր
մէվգիֆինէ տօղրու իլէրլէտի։

Սաաթ ալթը պուչուգտա Բարիսէ միւթէվէճճիհէն պիր
թրէն կէչմէքտէ օլտուղունտան, Արնօլտ պիր պիլէթ ալըպ, ի-
քինճի սընըֆտան պիր վակօնա օթուրտու, վէ սաաթ եէտիեի
օն տագըգա կէչէրէք Պասթիյլ մէվգիֆինտէ վակօնտան էնտի,
վէ չէնտ տագըգա սօնրա քէօշկիւնէ վասըլ օլտու։

Օրատա, էլինտէքի բաքէթի հիտտէթ վէ ղազապլէ պիր
թարաֆա ֆըրլաթըպ, պիր իսկէմլէեէ օթուրարագ

— Պունճա իւմիտլէրտէն սօնրա, պու տէրէճէ ազ պիր
չէյ էլտէ իթմէք՝ տօղրուսու ֆէվգէլատէ էսէֆի մուճիպ տիր,
տէտի, վէ Էգօ կէչիտինտէքի խանէսինտէ օլտուղու միսիլլու,
պուրատա տախի եէյիսի աղիմէ ֆիքրինի իսթիլա իյլէտի։

Անճագ արա սըրա տիհանընտան, պիրիպիրինի թութմազ սէօզլէր չըգմագտա օլուպ, պու սէօզլէրին խիւլասասը պէր վէճհի աթի իտի.

— Էլլի պիր միլեօն ֆրա՛նգ... պու սաեէտէ պանքէր բէտէրինտէն, քէրիմէսի Անժէլիքի քէմալը սէրպէսթի իլէ իսթէեէպիլիր իտիմ... Պու միգտար մէպլաղ՝ օլ պապանըն կէօզլէրինի գամաշտըրմաեա, գըզընը մէֆթուն գըլմաեա, վէ էկէր պու գըզ թօբճու միւլազիմի Վանտամը տիւշինիւեօր իսէ, անը տախի ունութտուրմաեա միւսայիտ պիր սէրվէթ իտի... Շիմտի իսէ պու սաատէթպախշ ֆըրսաթ եէտիմտէն չըգտը... վէ օ բարլագ լօգմանըն եալընըզ սէֆիլ պիր բարչասը գալտը... Հէր շէյի քէշֆ իթմիշ օլտուղումու զանն իտիեօրտում, ֆագաթ եանըլմըշըմ.... զիրա հէր շէյ մահվ օլտու, վէ կէօզ տիքտիկիմ վէ ղայպ իթմիշ օլտուղում միլեօնլարը էլտէ իթմէք իչին իսէ, հիչ պիր չարէ կէօրէմէեօրում... Տօղրուսու օ միլեօնլարը էլտէ իթմէկէ պիր չարէ պուլսամ, հէր շէյէ, հաթթա եէնի պիր ճինաեէթ իճրասընա տա հազըրըմ։ Ա՛հ, էկէր դապիլ օլսա, պունուն իչին Բարիսի եագար, վէ դան իլէ աթէշի սէօնտիւրիւրիւմ...

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ, պանքէր Ժիւլ Վէրիէր՝ պուլվար Հօսմանտա, իքի դաթլը ղաեէթ կիւզէլ պիր օթէլտէ իգամէթ իթմէքտէ իտի։ Շու գատար քի օրասը պանքէրին եալընըզ իգամէթկեահը օլուպ, Բէլթիէ նամ սօդագտա քեային պիւեիւք պիր պինանըն պիրինճի գաթընը տա, պանգա մահէլլի իթթիխազ իթմիշ իտի։

Գարիինի քիրամըմըզը եագընտա պուլվար Հօսմանտաքի իգամէթկեահա կէօթիւրէճէք իսէքտէ, շիմտիքի հալտէ, Բէլթիէ սօդաղընտաքի պանգատա, Ժիւլ Վէրիէրին խուսուսի տայիրէսինէ կիթմէքլիկիմիզ տահա զիեատէ միւնասիպ տիր։

Օլ էսնատէ, պանքէր, իւզէրի քեաղըտլար իլէ տօլու օլան պիւեիւք պիր եաղըխանէնին գարշըսընտա օթուրմուշ իտի։

Էօնիւնտէ, տաղ կիպի եըղըլը մէքթուպլար պուլունուպ,

էֆէնտիսինին թէվէճճիւհինիւ ճէլպ իթմէք իսթէեէն վէ մաաշընըն արթմասը ղայրէթինտէ պուլունան կէնճ պիր մէմուր կիպի մէզքիւր մէքթուպլարը քէմալը ղայրէթլէ թէտգիդ իթմէքտէ իտի ։

Պու ատէմ, էվվէլճէ տախի եազմըշ օլտուղումուզ վէճհլէ, էլլի պէշ ալթմըշ չաղլարընտա պիր քիմսէ օլուպ, ֆագաթ շախսընա ֆէվգէլատէ իթինա կէօսթէրտիկի միսիլլու, կիեինտիկի էսվապ տա, սիննինէ բէքտէ մուվաֆըգ օլմաեըպ, տահա զիեատէ տէլիգանլըեա եագըշըր իտի ։

Վագթիյլէ Ժիւլ Վէրիէրին ղաեէթլէ կիւզէլ պիր ատէմ օլմուշ օլտուղու րէվիշինտէն անլաշըլըպ, հալպու քի շիմտիքի հալինտէ, կիւզէլլիք էսէրինի պիւթիւն պիւթիւն ղայպ իթմէմէքլէ պէրապէր, եիւզիւ պուրուշմուշ, թէնիյլէ կէօզլէրինին րէնկի սօլմուշ, վէ ալթ տօտաղը եասսըլանմըշ իտի ։

Պէսպէլլի պու ատէմ. իֆրաթ չալըշմագտան եախօտ էյլէնմէքտէն պու հալի պուլմուշ իտի ։Հագիգէթի հալ շու տուր քի, հէր իքիսինի տախի, ֆագաթ պաշլըճա էյլէնճէեի սուի իսթիմալ իյլէմիշ իտի ։

Ֆէնտիսի ղաեէթ հօվարտա օլմասըյլա, ֆամիլեաճա էյլէնճէլէրտէն մահզուզիյեէթ հիսս իթմէեիպ, ֆիսգ ու ֆիճուրա միւպթէլա օլտուղունտան, եէկեանէ քէրիմէսի Անժէլիք՝ պապասընըն տուլ գալմասընտան պէրու պուլվար Հօսմանտաքի խանէտէ հէման տայիմա եալընըզ եաշամագտա իտի ։

Ժիւլ Վէրիէրին վազիեէթի հագգընտա ղայէթ միւպային րիվաեէթլէր տէվէրան իթմէքտէ օլուպ, պաղըլար՝ սէրվէթինին մազպութ վէ միւքէմմէլ օլտուղունու, տիկէրլէրի տէ, պիւեիւք զարարլարա ուղրատըղընտան, վէ զէֆք ու էյլէնճէլէրի իչին քիւլլիեէթլի մէսարիֆ իթմիշ պուլունտուղունտան, սէրվէթինի թիւքէթտիկինի, վէ անճագ իթիպարը սաեէսինտէ կէչինտիկինի րիվաեէթ իթմէքտէ, վէ պիր թագըմը տա պուլվար Հօսման օթէլինին գըյմէթինտէն զիեատէ րէհինէ գօնուլմուշ իտուկի տէրէճէսինէ գատար իլէրլէմէքտէ իտիլէր ։

Պանքէր պու րիվաեէթլէրի պիլիր իտի իսէտէ, ֆիթուր իթմէեօր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի ։

Պալէատէ պէեան իթտիկիմիզ վէճհլէ, մէրգում, օտասը-

նա կիրտիկի զէման մէքթուպլարընը աչմագլա մէշղուլ օլուպ, օլ էսնատէ, շըմինէ իւզէրինտէքի սաաթ, սապահըն ալաֆրանկա տօգուղունու չալմագտա իտի։

Ժիւլ Վէրիէրին պու սըրատա օգուտուղու մէքթուպուն լէվհասը՝ «Պէլճիգանըն մէրմէր թաշ օճագլարընըն անօնիմ շիրքէթի» իպարէսինի հավի օլուպ, միւնտէրիճաթը տախ պէրվէճհի աթի իտի։

«Ազիզիմ միւսիւ Վէրիէր,

«Հալը հազըր կիւն պէ կիւն միւշքիւլլէշիեօր։ – Պու այըն խիթամընտա պիր միլեօնա եագըն աչըղըմըզ զուհուր իտէճէկինտէն, վատէլէրի հըլուլ իտէն թագսիթլէրին թէէտիեէսի, վէ մուամէլաթըն տէվամը զըմնընտա, հիսսէտարլարըմըզ՝ պիր միգտար սէրմաեէ տահա իթասընա մուվաֆֆագաթ իթմէզլէր, վէ պու սուրէթլէ եարտըմտա պուլունմազլար իսէ, մուխաթարալը սուրէթտէ թասֆիեէյի հիսապա մէճպուրիեէթ կէօրիւլէճէք տիր։

«Թէշէպպիւսիւմիւզտէ սիզին մէնաֆիինիզ բէք պիւեիւք օլտուղունտան, իշար իթտիկիմ մագսէտէ վասըլ օլմագ իւզրէ պիւթիւն ճահտ ու ղայրէթինիզի մէվգըի իճրաեէ վազ իթմէմէքլիկինիզ գապիլ տէյիլ տիր։ Մուհագգագ օլան պիր իֆլասըն էօնիւնիւ ալմագ՝ մահզա իգտամաթ վէ մէսաինիզէ միւթէվագըֆ տըր։

«Մալիւմիւնիւզ տիւր քի, հալը հազըր՝ զահիրէն թէհլիքէլի տէյիլ տիր։ Պիզ, ամէլիեաթը իպթիտաիյեէ եիւզիւնտէն բախնէտար օլտուգ։ – Միւհէնտիսլէր՝ մէրմէր մատէնլէրինին իշլէտիլմէսի գօլայ օլտուղունու զանն իտիեօրլար իտի։ Ֆիլվագը պու մատէնլէր՝ էմսալի նամէսպուգ սէրվէթի հայիզ տիրլէր, վէ էկէր սաեէնիզտէ, պուհրանլը պիր զէման կէօրմէմէկէ մուվաֆֆագ օլուր իսէք, Շիրքէթ՝ քէնտի վատլարընը թէմամիյլէ իյֆա իտէպիլէճէք տիր։

«Իմտի, պիր ան էվվէլ եարտըմընըզը վէ ղայրէթինիզի իյֆաեէ միւսարաաթ իտին, զիրա վագըթ կէչիրմէք գապիլ տէյիլ տիր։»

Պու մէքթուպ՝ Պէլճիգանըն մէրմէր թաշ օճագլարընըն

անօնիմ շիրքէթի միւտիրի թարաֆընտան իմզա իտիլմիշ իտի։

Ժիւլ Վէրիէր՝ պալէատէքի սաթըրլարը օգուրքէն, լէհճէսի սօլուպ, թէրլէմիշ օլան սիմասընը սիլմէք իւզրէ մէնտիլինի եիւզիւնէ կէօթիւրէրէք, շէօյլէ սէօյլէտի.

— Պիր իֆլա՞ս մը . . . զաթէն պիր վագըթտան պէրու պունու հիսս իտիեօրտում . . . Հիսսէտարանա միւրաճաաթ իթմէ՛ք . . . անլէրտէն եէնիտէն ագչէ թալէպ իյլէմէ՛ք . . . Շու տիրէքթէօր օլան քիմսէ՝ եա զաեէթ գուրնազ, վէ եախօտ բէք սատէտիլ քիմսէ տիր։ Հիսսէտարան պէն օլտուղումու նա՞սըլ տէրք իթմէեօր։ – Իշթէ պիր միլեօն տահա սուեա աթըլտը . . . Պէն իսէ, օ պիր միլեօնու օն միսլինէ իպլաղ իտէճէկիմի զանն իտիեօրտում, չիւնքի հագգը վար տըր. պու իշ քեարլը շէյ տիր։ Անճագ նէթիճէլէրինէ պէքլէմէք լազըմ իսէտէ, պէն տէ, վատէլէրի հըլուլ իթմիշ օլան ճէսիմ մէպլաղլար թէէտիեէսինէ մէճպուր օլտուղումտան, մէզքիւր նէթիճէլէրէ պէքլէեէմէմ։ Պինապէրին իֆլաստան վէ թապիի ճինաեէթ մահքէմէսինտէն գուրթուլմագ իչին, վէլի մագամընտա իտարէսինէ մէմուր օլտուղում Անժէլիքին սէրվէթինտէն թէքրար գուլլանմաղա՞ մը մէճպուր օլուեօրում . . . Ա՛հ, պուլունտուղում հալ, զաեէթ միւշքիլտիր . . . էթրաֆըմտա հէր շէյ մահվ օլուեօր . . . Հասըլը էկէր պօրսատա, Պէլճիգատաքի մէրմէր թաշ օճագլարընն աչտըգլարը տէլիեի գաբաեաճագ սուրէթտէ պիր մուվաֆֆագըյեէթէ նայիլ օլամազ իսէմ, իշիմ պիթմիշ տիր։

«Պու ֆըրսաթ վագը օլաճա՞գ մը տըր։

Ժիւլ Վէրիէր, իշպու մէքթուպու, զաթէն օգումուշ օլտուղու մէքթուպլարըն եանընա վազ իթտի, վէ թապիեաթընտա ֆիթուրսուզլուգ վէ խաֆիֆմէշրէպլիք մէվճուտ իտուկինտէն, սիմասընտա մուվագգաթէն հասըլ օլան էսէրը հէեէճան տախի կէչտի։

Մէրգում, պօրսատա նայիլի մուվաֆֆագըյեէթ օլմագտան վէ միւսայիտ պիր ֆըրսաթա թէսատիւֆ իթմէքտէն պահս իթմիշ իտի։ Զաթէն Ժիւլ Վէրիէր՝ պանգա վէ պօրսա իշլէրիյլէ մէշղուլ օլալըտան պէրու տայիմա միւսայիտ ֆըրսաթլարա վէ պօրսա մուվաֆֆագըյեէթլէրինէ կիւվէնմիշ իտի։ Նիչէ սէնէլէր զարֆընտա պախթը քէնտիսինէ եարտըմ իտէրէք, էն

միւշքիլ տագըգալարընտա իշի բասթ կիտերէք, պիւթիւն պիւ-
թիւն պաթմագտան գուրթուլմուշ իտի:

Հասըլը պանքէրի մերգում, եիւզիւնտէքի էսէրը հէեէ-
ճան վէ էնտիշէ քեամիլէն ղայիլ օլարագ, տիկէր պիր մէք-
թուպ ալտը, վէ պունուն իւզէրինտէքի իպարէեէ աթֆը նա-
ղար իլէ, գաշլարը պէթէքրար չաթըլտը: Շէօյլէ քի մահֆա-
զանըն իւսթ քէօշէսինտէ վէ սօլ թարաֆտա մաթպու օլարագ,
«Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսու» տէյի եաղըլմըշ իտի:

Ժիւլ Վէրիէր՝ հէման եիւքսէք սէտա իլէ,

— Ֆուժէրտէն տիր... աճապա օ տա՞ մը պանա ֆէնա
պիր խապէր կէօնտէրիեօր, տէտի, վէ էլի տիթրէեէրէք մահ-
ֆազաեը երրթըպ, իչինտէն չըգան քեաղըտտա աթիտէքի սա-
թըրլարը օգուտու.

«Ազիզ տօսթում, սէվկիւլիւ խըսըմըմ.

«Պիր գաչ սէնէ էվվէլ թանզիմ օլունմուշ գապա պիր
շարգի վար տըր քի, էլպէթթէ խաթըրլարսընըզ: Պու շարգի՝
«Պիր աեաղըմ եիւրիւր, տիկէր աեաղըմ եիւրիւմէզ» սէօզլէ-
րիյլէ պաշլար:

«Ազիզիմ, պէնիմ իքի աեագլարըմտա եիւրիւմէեօրլար...
Նէ՛ տիմէք իսթէտիկիմի շիւպհէսիզ անլաեօրսունուզ:

«Այըն խիթամընտա, օեունճուլարըն հագգլարընը էօտէ-
եէճէք օլուր իսէմ, սանտըզըմտա պիր լուի ալթունու պիլէ
գալմաեաճագ տըր: Պիլաքիս սանտըզըմըն խարիճինտէ խայլի
պօրճում գալաճագ տըր:

Ֆիմտի, սիզէ պահսընը իթմիշ օլտուղում օն ֆասըլ վէ
օթուզ բէրտէտէն իպարէթ օլան վէ թէքմիլ Բարիս էհալիսի-
նի ճէլպ իտէճէկի տէրքեար պուլունան օեունու մէվգըի սահ-
նէեէ վազ իթմէք իւզրէ լազըմ կէլէն եիւզ էլլի պին ֆրան-
գը էլտէ իտէմէզ իսէմ, իշտէն չէքիլիպ պիլանչօմու վիրէճէ-
եիմ: Պու իսէ շայեանը թէէսսիւֆ տիւր, վէ տախիլի լիմանտա
ֆուրթունաեա թութուլմագ տիմէք տիր, չիւնքի պու օեուն՝
ղաեէթ կիւզէլ օլմասըյլա, հիչ շիւպհէմ եօգ տուր քի, ագ-
չէճէ պիւեիւք պիր մուվաֆֆագըյեէթ քէսպ իտէճէք տիր:
Հէր պիր լուպիեաթտա օրթա հիսապլա ալթը պին ֆրանգ հա-

սրլաթ օլսա , վէ պու սուրէթլէ իւչ եիւղ լուպիւաթ իճրա իտիլսէ , ազ վագըթտա սարֆ իթտիկիմիզ ագչէ չըգար ։

«Պու օեուննտա Լէօննա՝ դըրմըզը պիր ֆանէլա կիեէինէրէք , րօլ իճրա իտէճէկլինտէն , ղաեէթ ճալիպէ վէ հիւսէնա կէօրիւննէճէք տիր . . ։

39

Ժիւլ Վէրիէր՝ մէքթուպուն նագլ իթտիկիմիզ ճիւմլէլէրինէ կէլտիկինտէ , օգուսմասընը տուրտուրուպ , եաղըխանէսինէ պիր եուսմուգ վուրարագ ,

— Պիլանչօսո՛ւ մու . . . Լէօննա , պանա , օ մէէլուն թէաթրօ իչին իւչ եիւղ պին ֆրանգ վիրմէլիկիմէ սէպէպ օլտու . . . չիմտիտէ պիլմէմ նէ՞ օեուննուննու մէվգըի սահնէէեէ վազ իտէպիլմէսի իչին , եիւղ էլլի պին ֆրանգ վիրմէլի իմիշ քի , ճէման տէօրթ եիւղ էլլի պին ֆրանգա պալիգ օլսուն . . . Խա՛յր , խա՛յր , իսթէրսէ պիլանչօսունու եաբըպ թագտիմ իթտին , օ տա վաղիֆէմ տէյիլ տիր , տէյի պէեան իլլէտի , վէ մէքթուպու թէքրար էլինէ ալարագ , պիրինճի սաթըրլարը կէօղտէն կէչիրտի , վէ , « ազ վագըթտա սարֆ իթտիկիմիզ ագչէ չըգար» ճիւմլէսինտէ տուրուպ , եումիւղունու եինէ վուրարագ , – Պագ պիր քէրրէ չունա , թէքմիլ ագչէ պէնիմ օլտուղու հալտէ , պիր տէ պիլա հիճապ , սարֆ իթտիկիմ ագչէէեէ քէնտիսի տէ չէրիք տիր կիպի «իթտիկիմիզ մէսարիֆ» տիեօր ։ Պէն իսէ , պու ահմաղը պիր թէաթրօ իտարէսինէ միւգթէէտիր զանն իտիեօրտում . . . հալպու քի ալտանմըշըմ . . . քէնտիսի պօչ հէրիֆին պիրի իմիշ . . . հիչ պիր իչէ եարար տէյիլ իմիշ ։ Էչքեալըընը իրաեէ իթմէքտէն պաչգա գըյմէթի պուլունմաեան Լէօննաեը սահնէէեէ չըգարմագ տա , քէնտիսինճէ է՛ն պիւեիւք թաասվվուր տուր . . . Պու գարընըն իսէ , էլպիսէէրէրի իչին իթտիկիմ մէսարիֆտան մաատա , պանա իւչ եիւղ պին ֆրանգ մալի օլմուչ տուր , տէտի ։

Ժիւլ Վէրիէր՝ մէքթուպու օգումաեա տէվամ իթտի։ Պունուն խաթիմէսի շու եօլտա իտի.

«Հէր նէ գատար եիւզ էլլի պին ֆրանգ՝ սանտըղընըզ իչին էհէմմիեէթսիզ պիր մէպլաղ իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ, պիրտէն պանա վիրմէնիզի իսթէմէեօրում։ Օեունուն բրօվալարը արասընտա իւչ թագսիթտէ վիրէպիլիրսինիզ։ Հէր հալտէ էլզէմ օլան մէսարիֆաթը թէսվիեէ իթմէք վէ թէզեինաթա մէմուր օլանլարա ալէլ հիսապ պիր ազ ագչէ վիրմէք իւզրէ, պու կիւն պանա էլլի պին ֆրանգ կէօնտէրսէնիզ քիֆաեէթ իտէր։

«Մէվկիւլիւ տօսթում, իշտէ մէհարէթինիզի վէ համիյեէթինիզի պիլտիկիմտէն, եալընըզ սիզէ կիւվէնմէքտիեիմ։

«Պէնիմտէ մէհարէթիմի թագտիր իթտիկինիզ ճիհէթլէ, սէրմաեէլէրինիզի գուրթարմագ իւզրէ, սահիպի մաթլուպ մագամընտա պանա եարտըմ իթմէլիսինիզ, վէ համիյեէթինիզ իճապընճա վէ ֆամիլեանըն նամուսու իչին տախի խըսըմլըդ սըֆաթըյլա մուավէնէթինիզի հագգըմտա տիրիզ իթմէմէլիսինիզ։

Սատըգ եէկէնինիզ
ԼԱ ՖՈՒԺԷՐ

Ժիւլ Վէրիէրին հիտտէթ ու ղազապը սօն տէրէճէեէ վարըպ, շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Ահմա՛գ, պէնի շաշգըն եէրինէ գօեօր, վէ նիհաեէթսիզ սուրէթտէ պէնտէն բարա չէքէճէկինի զանն իտիեօր։ Խըսըմլըղըմըզը պէեան իտէրէք, եէկէնինիզ տէյի իմզալաեօր... պապասը՝ պէնիմ պապամըն ուզագտան պիր խըսըմը իմիշ... Տօղրուսու պէօյլէ պիր եէկէնլիկէ կիւլմէքտէն պաշգա պիր շէյ տիեէմէմ։ Հէմտէ պու ատէմէ էլլի պին ֆրանգ էօտէմէլի իմիշիմ.... Օ մէէլուն թէաթրօնուն տամղասընը կէօրտիւկիւմտէ, պիր ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթ խապէրի ալաճաղըմը քէշֆ իթտիմ։ – Հասըլը պու կիւն պիր ֆէնա կիւն տիւր։

Վէրիէր՝ պու մէքթուպու տա օլ պիր մէքթուպլարըն եանընա ֆըրլաթըպ, տիկէր եանի սօն մէքթուպու ալտը, վէ մահֆազասընը աչաճաղը սըրատա, նէրէտէն կէօնտէրիլտիկինի անլամագ իչին, տամղա բուլունա պագմագ իւզրէ տուրտու։

Պու մէքթուպ՝ Հավր չէհրինտէն կէօնտէրիլմիշ իտի։ Պանքէր անինտէ տէհչէթ վէ հէյեճանընտան նաշի տիւթրէմէկէ պաշլաեարագ,

— Ա՜հ, Հավրտան հա՛ . . . աճապա տիկէր պիր ֆէլաքէթ խապէրի՛ մի ալաճաղըմ . . . Պու մէքթուպու աչմաղա ատէթա գօրգուեօրում, ատյի պէեան իյլէտի իսէտէ, աչըպ, միւնտէրիճաթընա վագըֆ օլտուղունտա, լէհճէսինին տէհչէթի՝ տահա զիեատէլէշտի, վէ պաեըլաճագ օլտուղու զանն օլունուեօրտու։

Մէրգումա պու մէրթէպէ սուի թէէսսիր իտէն պիր գաչ սաթըրլարը պէր վէճհի աթի պէեան իտէրիզ։

« Միւսիւ,

« Հավր պէլտէսինին մահքէմէյի թիճարէթի թարաֆընտան մահը հալին Ձսինտէ վէրիլէն հիւքմ մուճիպինճէ, պաշլըճա հիսսէտարլարընտան պիրի պուլունտուղունուզ եէլքէն կէվիլէրինին չէրքէթի իզհարը իֆլաս իթտի։

« Նիեաթընըզը վէ թաւիմաթընըզը լութֆէն պէնտէնիզէ պիլախրին, վէ իհթիրամաթըմը տախի գապուլ իտին։

Մուվագգաթ սինտիգ
Լէնտէ

Պանքէր՝ իշպու մէքթուպու օգուտուդտան, սօնրա, քէսիք պիր սէտա իլէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Իզհարը իֆլաս հա՛ . . . Տահա չըգան այ թէմէթթիւլէրիմի ալաըղըմ հալտէ, պու միւմքի՞ն մի տիր . . . Իֆլա՛ս . . . լաքին պէնիմ իհտաս վէ թէչքիլ իթմիշ օլտուղում պու իշտէ պէշ եիւզ պին ֆրանգ սերմաեէմ վար տըր . . . Ա՜ճապա իգպալ պանա պիւթիւն պիւթիւն եի՞զ միւ չէվիրտի։ Ա՜ճապա պէտպախթըղըա էօյլէ պիր հալէ կէլէճէեիմ քի, պիր րէվօլվէր գուրշունունտան պաշգա թարիգի սէլամէթ պուլմաեաճաղմըեըմ։

Ժիւլ Վէրիէր՝ թէքմիլ վիճուտիյլէ սարսըլարագ, պաշընը իքի էլլէրի աերունինէ ալտը, վէ տիրսէքլէրինի եաղըհանէսինէ տաեաթըպ, պիր գաչ տագըդա միւլահազաթա տալտը։

Լաքին զամիրի կէնիշ օլան վէ ախլէագը համիտէտէն մահ-

րում պուլունան պու ատէմին թէէսսիրաթը տէվամլը օլմատը-ղընտան, պաշընը եօգարը գալտըրըպ, էվվէլքի իֆատէլէրինէ շու սէօզլէրի իլավէ իթտի.

— Խա՛յր, խա՛յր, ասլա էսասը օլմաեարագ տիւչարը էն-տիշէ օլուեօրում։ Սատագաթլը օլմաեան գատընլարըն պիր էրքէյի ալտատըպ, անը թէրք իթտիքլէրի կիպի, պախթ տէ-նիլէն շէյ տէ պէնիմ իչին պու գապիլ տիր։ Էվվէթ, իգպա-լիմ եինէ պանա տէօնէճէք տիր... Պունունլա պէրապէր, պիր կիւնտէ իւչ տանէ շայեանը թէէսսիւֆ խապէր ալմագլըգ՝ աղըր պիր տարպէ տիր։

«Անճագ եալընըզ պիր միւսայիտ մուվաֆֆագըյեէթ՝ պէ-նի սահիլի սէլամէթէ չըգարմաղա քեաֆի տիր։ Անժէլիքին ճի-հէզինին պիւեիւք պիր գըսմը թահթը իտարէմտէ օլմասըյլա, վուգուաթլարըն էօնիւնիւ ալմագ իւզրէ պիլա էնտիշէ անը գուլլանապիլիրիմ։ - Դըզըմըն իզտիվաճընա գատար խայլի վա-գըթ պուլունտուղունտան, վալիտէսինին քէնտիսինէ պրագտը-ղը սէրվէթի՝ իքմալ իտէպիլէճէկիմ կիպի, քէնտիմտէ սէրվէթ էլտէ իտէպիլիրիմ։ Պունտան գաթինաղար Անժէլիք, հէնուղ քիւչիւք օլտուղունտան, պէնիմ իսթէտիկիմ զէման էվլէնէճէք տիր։ Հավրըեա մէքթուպ եազաճաղըմ, օ ճիհէթտէ իւմիտ կէօրիւեօրում... Մաստէնին ճիտտի գըյմէթի վար տըր... Իմտի, իֆլաս իտէն շիրքէթ եէրինէ եէնի պիր շիրքէթ գայիմ օլմագլա, թէհլիքէնին էօնիւ ալընապիլիր։

Պանքէր՝ մուվագգաթ սինտիգին վէ Պէլճիգատա մէրմէր թաշ օճագլարը շիրքէթի միւտիրինին մէքթուպլարընը եազը-խանէսինին պիր չէքմէճէսինտէ սագլաեըպ, եալընըզ Ֆանթէ-զի-Մօտէրն թէաթրօսունուն միւտիրի թարաֆընտան եազըլմըշ օլան մէքթուպու գարշըսընտան գալտըրմաեըպ, էլինէ պիր գալէմ ալարագ շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Է՛յ պէնիմ քիւչիւք եէկէնիմ, շիմտի սէնին ճէվապընը վէրիրիմ... Մահուտ օեունունու մէվգըի թէմաշաեա վազ իթ-մէք իչին եիւզ էլլի պին ֆրանգա իհթիեաճըն պուլունտուղունու անլաթըեօրսուն... Տո՛ւր, շիմտի սանա լաեըգ օլտուղուն եօլ-տա ճէվապ վէրիրիմ, տէտի, վէ մէքթուպ եազմաղա պաշլա-եաճագ իքէն, գաբու չալընտըղընտան, ժիւլ՝ «կիրինիզ» տէ-

տի , վէ խըզմէթճիլէրինաէն պիրի կէօրիւնմէքլէ , պանքէր , չիտտէթլէ ,

— Նէ՞ վար տըր , պէնի նի՞չին րահաթսըզ իտիեօրսունուզ։ կէօրիւեօրսունուզ քի մէչղուլում , տէյի պէեան իլլէտի։

Խըզմէթճի . — Էֆէնտիմ , մատամ տըր ։

Պանքէր , — Մատամ՞ մը . . . հա՞նկը մատամ։

Խըզմէթճի , — Մատան Էօնա Թէլիէ .

Պանքէր . — (Ռէնտի քէնտիեէ .) Պու սաաթտա պէնաէն նէ՞ իսթէեօր ։ Ղայրը միւսայիտ պիր վագըթտա կէլիեօր իսէտ , գապուլ իթմէեէճէք օլուր իսէմ , րէզալէթ չըգարըր ։ (Պատէ-հու աչիքեարէն .) Մատամ Թէլիէեի իչէրի պուեուրթտուրուն ։

Խըզմէթճի տիշարը չըգտը , վէ ազ սօնրա , էֆէնտիսինին նէզտինէ , էրկէրմի պէչ էրկէրմի ալթը չալըրընտա էսմէր , ղաեէթ տիլպէր , պօյլու պօսլու , պիչիմլի , վէ սահնէեէ չըգա-ճագ տըր կիպի թա սապահտան պօեալը պիր գարը կիրտի ։ Մէզպուրէնին կէօզլէրի էթրաֆընա րասթըգ չէքիլմիչ օլմասը յա-լա , քէնտիսինտէ չարգ գատընալարընա մախսուս պիր տիլպէր-լիք միւշահէտէ օլունուեօրտու ։

Պու գատըն իչէրի կիրտիկինաէ , էլինի փիլ վէրիէրէ ու ղաթարագ ,

— Սապահլար խա՛յր օլսուն , պէնիմ ատա թավշանըմ , նա՛սըլսըն , տէտի ։

Պանքէր՝ էիւղիւքլէր իլէ տօլու օլան մէզքիւր էլի տէրքեար օլան ուսուլ իճապընճա պուս իթմէէիպ , եալընըզ խաֆիֆճէ սըգտը , վէ պարիտանէ պիր սուրէթտէ ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , բէք էյիէիմ , տէյի ճէվապ վէրտի ։

Էէօնա՝ քէնտի համիսի օլան չախսըն պարիտճէ հալինի տէրք իթմէքլէ ,

— Ղալիպա պէնիմ ատա թավշանըմ պու կիւն տարկըն օլմալը , տէտի ։

— Խա՛յր , ասլա տարկըն տէյիլիմ . . . անճագ մէչղուլ իտիմ , վէ պունտան տա պաշգա , սապահըն սաաթ տօզուզունտա սէնին վիղիթանը գապուլ իթմէքլիկիմ , միւթատըմ տէյիլ տիր ։

— Պիլիեօրում , վիրա օ սաաթտա պէն տէ աբճագ սըճագ

քէնտի եաթաղըմտա եաթմըշ օլուր իտիմ։ Ֆագաթ պու կիւն ճիտտի վէ մուհիմմ իշլէր օլտուղու իչին . . .

Մատմազէլ Լէօնա՝ պանքէրին թա եանընա պիր գօլթուգլու իսկէմլէ կէօթիւրիւպ օթուրտու, վէ քէլամընա տէվամ պիրլէ,

— Լա Ֆուժէրտէն պիր մէքթուպ ալտը՞ն մը, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, վէ սէնին իչէրի կիրտիկին զէման, ճէվապ եազմագ իւզրէ իտիմ։

— Թապիի իսթէտիկինի կէօնտէրիեօրսուն։

— Նէ՞ տիեօրսուն։

Կէնճ գատըն իֆատէսինի թէքրարլաեընճա, պանքէր գօլթուգլու իսկէմլէսինտէ թահրիգ օլունարագ,

— Ազիզէմ, սէն պէնի պու տէրէճէ ահմա՞գ մը սանըեօրսուն, շունու պանա սէօյլէ, տէտի, վէ լաքին մէզպուրէնին իթաի ճէվապընա վագըթ պրագմաեարագ, քէնտիսի շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Խա՛յր խա՛յր, պէն ահմագ տէյիլիմ, եախօտ տահա տօղրուսու պունտան պէօյլէ ահմագ օլմագ իսթէմէմ։ Սէնին Լա Ֆուժէրին՝ պօշ պիր հէրիֆ տիր . . . Սէնին րէճալարըն սաեէսինտէ շաշգընճա քէնտիսինէ վէրտիկիմ իւչ եիւզ պին ֆրանգտան օն բարա պիլէ գալմամըշ . . . Պիր տէ, պու իւչ եիւզ պին ֆրանգա եիւզ էլլի պին ֆրանգ տահա՞ մը զամմ իտէճէկիմ զանն իտիեօրսուն . . . Խա՛յր, գըզըմ, խա՛յր, սագըն պանա կիւճէնմէեէսին։ Ինսան շաշգընլըզընըն տա հուտուտու վար տըր . . . Պէն պունտան սօնրա պու խուսուստա մասրաֆ իթմէմ։

— Լաքին պու հալտէ Լա Ֆուժէր իզհարը իֆլաս իտէճէք տիր։

— Նէ՞ իսթէրսէ անը եաբսըն։

— Ֆագաթ սէնին խըսըմըն տըր։

— Օ խըսըմլըզըն մալի պանա իւչ եիւզ պին ֆրանգա օլմուշ տուր։ - Սէօզ պէյնիմիզտէ, իշպու խըսըմլըզըն պու գատար տա տէյէրի եօգ տուր։

— Հալ պու քի պէն տէ աչըգտա գալմըշ օլաճաղըմ։

— Էվվէթ, էվվէթ, պունտան պահս իտէլիմ։ Եիկիրմի

սաթըրտան իպարէթ պիր րօլ իճրա իթտիկինտէ , պունուն հէր պիր սըրասընըն մալի՝ պանա օն պէշ պին ֆրանգա օլուեօր իտի։

— Լաքին եէնի օյնանըլաճադ օեուն՝ բէք միւքէմմէլ չէյ տիր ։ Ապչճճ պիւեիւք մուվաֆֆադըյեէթ քէսպ իտէճէք տիր։ Ձիքը իթտիկիմ օեուննուն քիթապը տիւն պիզէ օգունտու , հայրան օլտուգ ... Հէլէ պէնիմ իճրա իտէճէք օլտուղում րօլ՝ պիէմնալ չէյ տիր ..։

Վէրիէը · – (Մէզպուրէնին սէօզիւնիւ քէսէրէք ։) Եիկիրմի սաթըրըգ պիր րօլ տուր , սէյլ՞լ մի։ Պունուն պէհէր սըրասը, պանա , եէտի պին պէշ եիւզ ֆրանգա մալ օլաճադ տըր , թէշէքքիւր իտէրիմ ... թէքրար իտիեօրում, արթըգ պու ուղուրա մասրաֆ իթմէք իստէմէմ։

Լէօնա . – Տիմէք օլուր քի թէաթրօ գաբատըլաճադ տըր ։

— Էն քեարը ագըլը տա պու տուր ... ղաթէն օլ գատար ազ աչըլմըշ տըր քի , գաբանմըշ օլտուղու նազարը տիգգաթա չարբմադ ։

— Էյ պէնիմ րօլո՞ւմ ։

— Տիկէր պիր թէաթրօտա տահա կիւղել սուրէթտէ րօլլար իճրա իտէպիլիրսին։

— Ֆագաթ պէն պու րօլու իճրա իթմէք իստէմեօրում, վէ իտէճէեիմ։

— Հալպու քի թէաթրօ գաբանըրսա , րօլունու նա՞սըլ իճրա իտէպիլիրսին։

— Խա՛յր , գաբանմաեաճադ տըր ... ֆիքրիմէ պիր շէյ կելտի ... Պանգանտա , պէնիմ մալիմ օլարագ , եիւզ տօգսան պին ֆրանգըմ վար տըր ։

— Էվվէթ ։

— Եիւզ էլլի պին ֆրանգընը պանա վէր , պուրատան չըգտըղմտա Լա Ֆուժէրէ կէօթիւրէճէյիմ։

— Լաքին ...

— Լաքին ֆալան լազըմ ատյիլ ... պէն քէնտի հիսապըմա օլարագ պու իչէ թէչէպպիւս իթմէք իստէրիմ ։

— Հալպու քի պու հարէքէթին ագըլսըղըգ տըր ։

— Թէչէպպիւսսուն մուվաֆֆադըյեէթինէ վէ պինաէն աէյհ հիչ պիր շէյ ղայպ իթմեէճէկսինէ էմին օլտուղում հալ-

տէ, հարէքէթի վագրամտա ասլա ագըլսըզլըդ եօգ տուր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէն մէճնունէեիմ, եախօտ տէյիլիմ, պու սանա բաճի տէյիլ տիր։

Պանքէր. - . - (Իզհարը էնտիշէ իթմէքտէ օլտուղու լէհճէսինտէն անլաշըլարագ.) Օնա նէ՞ շիւպհէ, ֆագաթ սանա տօսթանէ պիր նասիհաթ վիրմէքլիկիմի իսթէ՞րմիսին։

Լէօնա. - Նասիհաթընըզ պէյհուտէ տիր, զիրա տինլէմէեէճէեիմ . . . պանա լազըմ օլան նասիհաթ տէյիլ, եիւզ էլլի պին ֆրանգլըդ պիր պօնօ տուր քի, կիտիպ սանտըղընըզտան պէտէլինի թահսիլ իտէեիմ։ Հայտէ, չաբուգ իմզալա։

Ժիւլ Վէրիէր, արտ արտա սօլտու վէ գըզարտը, վէ նիհաեէթ,

— Լաքին պու թալէպինտէ միւշքիլաթ վար տըր, տէտի։

Լէօնա. - Միւշքիլա՞թ մը, նէ՞ միւշքիլաթ։

— Սէնին ագչէն, հէման իթա օլունմագ իւզրէ պուրատա մէվճուտ տէյիլ տիր։

— Նի՞չին . . . պու բէք զարիպ շէյ տիր . . . էյ պէնիմ ագչէմ նէ՞րէտէ տիր։

— Պէլճիգատա մէրմէր թաշ օճագլարընըն անօնիմ շիրքէթինի իշիթմիշսին տիր, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ։

— Իշթէ օ շիրքէթին հիսսէ սէնէտլէրինտէն սէնին իչին եիւզ եիկիրմի պին ֆրանգլըդ սաթըն ալմըշ իտիմ.

— Օ հիսսէլէրի սաթար, բարամը վիրիրսին։

— Պիր գաչ կիւնտէն պէրու մէզքիւր հիսսէլէր խայլի թէնէզզիւլ իթտիկինտէն, պունա վագըթ միւսայիտ տէյիլ տիր։

— Լաքին պունուն պանա շումուլի եօգ տուր։ Պէն սէնի, Պէլճիգանըն մատէն հիսսէլէրինտէն սաթըն ալմաեա մէմուր իթմէտիմ։ Սէն պու պապտէ պէնիմ բէյիմի թահսիլ իթմէքսիզին մուամէլէ իթմիշ իսէն, պունուն թէհլիքէսի տէ սանա այիտ տիմէք տիր։ Էկէր զարար իտիլմիշ իսէ, սէն թազմինէ մէճպուրսուն . . . Պէնիմ արթիսթլիք վազիեէթիմ վէ թէաթրօ էօմրիւմիւն միւսթագպէլի, պու կիւնքի կիւն մուխաթարատա տըր. Եիւզ էլլի պին ֆրանգա իհթիեաճըմ վար տըր։

— Թէլաշ իթմէ, պէնիմ քիւչիւք Լէօն...

— Քիւչիւք Լէօն ֆալան լազըմ տէյիլ... բարամը իսթէրիմ։

— Պիր թագըմ ադըլըղճա թէչէպպիւսլէրտէն կէրի տուր։

— Ադըլըղճա թէչէպպիւսաթըմըն զարարը պանա այիտ տիր։ Պէն պիր ան էվվէլ բարամը իսթէրիմ։

Մէզպուրէ պու սըրատա աեագլարընը եէրէ վուրմագտա օլուպ, հաթթա մաթլուպու ըէտտ իսլէտիկի հալտէ, բաթըրտը կիւրիւլտիւ գօբարաճազը տէրքեալ իտուկինտէն, վէ եաըընըզ պիր ըէզալէթ վագըտաը՝ քէնտիսինի մահվ իթմէկէ քեաֆի օլտուղունտան, պանքեր, գաչամագ եօղունտա պիր թէտպիր պուլմագ իւղրէ, թաթը պիր սէտա իլէ,

— Լէօնա, օթուր տա պիր աղ կէօրիւշէլիմ... իճրա իթմէք իսթէտիկինի ըօլ՝ քէք կիւզէլ մի տիր, տէտի։

Պու պիր գաչ քէլիմէ՝ մէսէլէեի քեամիլէն թէպտիլ իթտի։ Շէօյլէ քի գաչլարը չաթըլմըշ վէ կէօղէրի բարլամագտա պուլունմուշ օլան Լէօնա պիրտէն պիրիե քէսպի սիւքիւնէթ իտէրէք, թէպէսսիւմլէ,

— Կիւզել օլմագտա սէօզ միւ... Հիչ պիր վագըթ պու տէրէճէ կիւզել ըօլ իճրա իտիլմէմիշ տիր, վէ պունտան պէօյլէ իճրա իտիլմեէճէք տիր, հաթթա թէաթրօ էրպապլընըն թէէվին իթտիքլէրինէ նէզարէն, պու օեունուն բարլագըզը ալթը այտան զիեատէ իմթիտատ իտէճէք տիր։ Էօյլէ ճալիպ թէզեինաթը, ժաքինալարը վէ էլպիսէլէրի վար քի, պիր կէօրէն՝ հէր զէման կէօրմէեի արզուլէեէճէք տիր։ Եալընըզ, պէն, պիրիպիրինտէն ճալիպ եէտի տիւրլիւ գրեաֆէթէ կիրէճէեիմ։

— Լա ֆուժէ՞ր մի պու չէյլէրի թէտարիք իտէճէք տիր։

— Իսթէտիկի՛մ պալաղը գարզէն քէնտիսինէ վէրտիկինիզտէ, էլպէթթէ քէնտիսի թէտարիք իտէճէք տիր։

Անթրիս՝ վէրիէրին ֆիքրինի անլամագ իւղրէ մէրգումու խաֆիէն թէճէսսիւս վէ թէտպիգ իտիեօրտու։

Վէրիէր. — Պու օեուն նէ՞ վագըթ մէվզուի թէմաշաեա վաղ իտիլէճէք տիր։

— Լէօնա. -Պիր այտան, չօդ չօդ պէշ հաֆթատան, կէօրիւեօրսուն ա, զաթէն թաճիլ իտիլիեօր։

— Տիմէք օլուր քի մաթլուպ օլան եիւղ էլլի պին ֆրանգ պէշ հաֆթա զարֆընտա թէէտիեէ օլունմալը տըր։

— Էվվէթ, վէ օլ տէրէճէ ճէսիմ հասըլաթ օլաճագ տըր քի, վիրէճէկին մէպլաղտան պաշգա, էվվէլճէ իթա իթտիկին ագչէլէրի տախի ալապիլէճէքսին... Անլաշըլան՝ արամըղտա իթթիֆագ հասըլ օլտու։ Իմտի, պու ագշամ, իւչիւմիւզ պիրլիքտէ թաամ իտէճէկիմիզի վէ պիրինճի էլլի պին ֆրանգը քէնտիսինէ իթա իտէճէկինի կիտիպ Լա Ֆուժէրէ խապէր վիրէեիմ։

— Բէք էյի, ֆագաթ պիլմիշ օլ քի, պու գարարըմը անըն իչին տէյիլ, սէնին իչին իթա իտիեօրում։

— Մուհապպէթինէ շիւպհէմ եօդ տուր, լաքին պէն տէ սէնին եիւզիւնիւ ագ չըգարաճաղըմ... Բօլումու օլ գատար մէհարէթլէ իճրա իտէճէեիմ քի, սէն տէ իֆթիխար իտէճէքսին... Շիմտիլիք պէն կիտէեիմ, սաաթ պէշ պուչուգտա, թէաթրօտա, Լա Ֆուժէր իլէ պիրլիքտէ սանա պէքլէրիմ։

— Թամ վագրթտա կէլիրիմ։

Պատէհու Լէօնա, պանքէր իլէ վէտալաշըպ, մէրգումուն օտասընտան չըգտը, վէ սիւրաթլէ ներտիվէնտէն աշաղըեա էներէք, գաբուտա պէքլէեէն գուբէ արապասընա բաքիպ օլտու, վէ արապանըն աթը պուլվարա տօղրու հարէքէթ իթտի։

Ժիւլ Վէրիէր եալընըզ գալընճա, մէյեուսիյեէթ վէ հիտտէթլէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի.

— Լէօնա էյի պիր գըզ իսէտէ, հիտտէթլէնտիկի զէման հինտի կիպի գապարմագտա տըր, վէ արը գուշու կիպի պօշպօղազ տըր։ -Էկէր ըէտտ ճէվապըմտա իսրար իթսէ իտիմ, տէրհալ ագչէսինի թալէպ իտէճէք իտի, վէ պէնիմ հազըրտա եիւզ էլլի պին ֆրանգըմ պուլունմատըղընտան, Վէրիէր պանգասը սանտըղընըն՝ պօրճլարընը էօտէեէմէտիկինի թէքմիլ Բարիս պու ագշամ խապէր ալարագ, թա եարընտան, ագչէլէրինի պանա էմնիեէթ իթմիշ օլան միւթէատտիտ միւշթէրիլէր՝ ագչէլէրինին թալէպ իթմէք իւզրէ պուրաեա գօշուշաճագլար իտի։ Իմտի, պու ագշամ, շու ահմագ Լա Ֆուժէրէ էլլի պին

ֆրանգ վիրմէքլէ թէհլիքէեի սավուշտուրուրում։ Պագիսի իչին մէօհլէթիմ վար տըր, վէ մէօհլէթիմ օլտուգճա, գօրդաճագ սէպէպիմ եօգ տուր։

Պանքէր, պիր ազ միւսթէրիհ օլարագ, պիր գաչ մէքթուպ եազտը, վէ գըզըյլա պիրլիքտէ թաամ իթմէք իւզրէ, սաաթ օն պիրտէն ազ էվվէլ խանէսինէ միւթէվէճճիհէն պանգատան հարէքէթ իյլէտի։

Մէրգումտան էվվէլ, պիզ տախի խանէի մէզքիւրէ կիտէլիմ։

Սաաթ օնու օն պէշ տագըգա կէչէրէք, թօրճու ասքէրի գըեաֆէթինտէ պիր զապիթ, պիւեիւք իւնիֆօրմասընը կիեինմիշ օլտուղու հալտէ, ժիւլ Վէրիէր իլէ գըզընըն իգամէթ իթտիքլէրի օթէլին գաբուսու էօնիւնտէ պիր արապատան էնէրէք, գաբուեու չալտը, վէ գաբու աչըլտըղընտա իչէրի կիրտի։

Պու զապիթ՝ ամճասը թէսմիեէ իթտիկի ժիւլ Վէրիէրին եէկէնի Էմիլ Վանտամ օլուպ, վագթիյլէ ասքէրլիք իթմիշ օլան վէ բէտէնկօթունուն տիւյմէ տէլիկինիտէ ասքէրի միտալեանընը չէրիտինի համիլ պուլունան գաբուճու, քէմալը հիւրմէթլէ տէլիգանլըեը սէլամլատը, վէ օ տախի քէմալը նէզաքէթլէ պաշընը էեէրէք, մուգապէլէյի պիլ միսլտէ պուլունտուգտան սօնրա,

— Շիւպհէսիզ Մ. Վէրիէր պանգասընտան օլմալը տըր, տէտի։

Գաբուճու. - Էվվէթ, էֆէնտիմ, ֆագաթ եագընտա ավտէթ իտէճէք տիր։

— Մատմազէլ Անժէլիք պուրատա՞ մը տըր։

— Էվվէթ։

— Եալընը՞ղ մը տըր։

— Էվվէթ, եալընըզ տըր։ Պիր չարեէք սաաթ էվվէլ Մարի բահիպէ տիշարը չըգտը։

Զապիթ, օրաեա կէլտիկի զէման, լէհճէսինտէ էսէրը մահզունիյեէթ մէվճուտ իքէն, մէզքիւր խապէրի ալմասը իւզէրինէ, մահզուզիյեէթ հիսս իթտի։

Գաբուճու. - Վիզիթանըզը խապէր վիրէեի՞մ մի։

Վանտամ. - Խապէր վէրմէնիզի րէճա իտէրիմ։

Ազ սօնրա, պիր բօլիթիդա մէմուրունա միւշապիհ պիր քիմսէ կէլէրէք, մատմազէլ Անժէլիք թարաֆընտան մէրգումէեի տավէթ իթտի, վէ Վանտամ, «թէշէքքիւր իտէրիմ ժէրվէ, պէն եօլու պիլիրիմ» տիեէրէք, տէհլիզէ տախիլ օլտու։

40

Էմիլ Վանտամ տէհլիզտէն կէչէրէք, գապուլիյեէթէ մախսուս օլան, վէ մատմազէլ Վէրիէրին օլ էսնատէ պուլունտուղու քիւչիւք սալօնա մութթասըլ պուլունան պիւեիւք սալօնա կիրտիկինտէ, պիր իքի սանիյեէ գատար թէրէտտիւտ վէ շիւպհէ իլէ տուրտու, լաքին պու թէրէտտիւտինէ մուգավէմէթլէ.

— Նէ եաբաճաղըմը պիլմէլիեիմ։ Պէօյլէ շիւպհէ իչինտէ եաշամագ, տայիմա վէսվէսէ վէ իւմիտ իչինաէ չալգանմագ՝ պունտան պէօյլէ միւմքինսիզ տիր։ Արիզ ու ամիգ տիւշիւնտիւմ, հէր շէյի թէտգիդ վէ վէզն իթտիմ։ Քէնտի հիւքմիւնիւ վիրմէք վէ պէնիմ թալէիմի գարարլաշտըրմագ՝ շիմտի Անժէլիքէ այիտ տիր, տէյի միւլահազա իթտի։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, զապիթի մէրգում քիւչիւք սալօնա տօղրու եիւրիւտիւ, վէ գաբուսունա մուվասըլէթինտէ, եէնիտէն թէրէտտիւտ ֆիքրինի իսթիլա իյլէտի իսէտէ, պու ֆիքրինի զալէպէ իլէ, եավաշճա գաբուեու չալտըղընտան, իչէրտէն նազիք պիր սէտա՝ «կիրինիզ» տէյի ճէվապ վէրտի։

Զապիթ՝ պու սէտաեը իշիթտիկինտէ տիթրէտի, վէ գաբուեու աչըպ, զաեէթ միւթէէսսիր պիր հալտէ իչէրի կիրտի։

Անժէլիք՝ կիեինմիշ օլտուղու սապահլըգ ինճէ պիր էլպիսէ իլէ ճալիպ պիր սուրէթ քէսպ իթմիշ օլտուղու, վէ քիւչիւք պիր մասա գարշըսընտա օթուրմուշ պուլունտուղու հալտէ, մուսավվէր ղազէթալարը կէօզտէն կէչիրիեօրտու։

Մէզպուրէ, գաբունուն աչըլտըղընը իշիթտիկինտէ, կէօզլէրինի եօգարը գալտըրտը, վէ զապիթի կէօրմէքլէ ճիւզիճէ գըզարտըղը կիպի, մավի կէօզլէրինտէ տախի բարլագլըգ միւշահէտէ օլունտու, վէ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Վա՛յ, ամճազատէմ Վանտամ, սի՞զ միսինիզ, տէտի, վէ զաեէթ խաֆիֆլիքլէ աեաղա գալգարագ, մէրգումա տօղրու՝ իլէրլէտի, վէ իքի էլլէրինի ուզաթըպ,

— Ա՛հ, պու սապահ պուրաեա կէլտիկինիզէ բէք մէմնուն օլտում։ Էօյլէ թտամընը պիզիմ իլէ իտէրսինիզ, չիւնքի սիզին պուրատան կիթմէնիզէ միւսաատէ իթմէեէճէեիմ։ Բէտէրիմ պանգատա տըր, թէյզէմին գըզը՝ մէարիֆի ումումիեէ վէ մէզահիպ նէզարէթինէ կիթմէք իւզրէ տիշարը չըգտը ... Պուրատա պէնտէն զայրի քիմսէ եօգ տուր։ Իմտի, սիզ պանա արգատաշլըգ իտէճէքսինիզ, տէտի։

Վանտամ, կէնճ գըզըն քէնտիսինէ ուզաթտըզը էլլէրի թութուպ, քէնտի էլլէրինտէ սըգտը։

Մէրգումուն հէեէճանը լաթիֆ պիր թարզտա տայիմա արթմագտա օլուպ, պիր աշգ ու մէֆթունիյեէթլէ Անժէլիքէ պագմագտա, վէ անըն սէօզլէրինի տինլէմէքտէ իտի։ Զիրա շունու իգրարա մէճպուրուզ քի, մատմազէլ Վէրիէր՝ ֆէվգէլատէ ճալիպէ վէ մուճիպի թէհայեիւր պիր գըզ իտի։

Վանտամ, սէտասը տիթրէեէրէք, վէ հէման անլաշըլամաեարագ,

— Աղիզէմ, հիւսնի տավէթինիզի գապուլ իթմէքլիկիմ, պէնիմ իչին պատիի սաատէթ պիր քէյֆիեէթ տիր. Պունտան տօլաեը քէնտիմի գաթ պէ գաթ պախթիեար սաեարըմ, տէտի։

Անժէլիք տախի պիր տէրէճէ հէեէճան վէ թէէսսիւր իչինտէ պուլունուպ, գալպինին շիտտէթլէ տարպ իթտիկինի հիսս իտիեօրտու։ Մէզպուրէ, մահճուպանէ էլլէրինի՝ կէնճ զապիթին էլլէրինտէն չէքէրէք, թէպէսսիւմլէ,

— Մատէմքի պէնիմլէ գալմագլըգ՝ սիզին իչին մուճիպի սաատէթ օլուեօր իսէ, պէնի պիր ազաճըգ գօրգութմագտա օլան շու պիւեիւք գըլըճընըզը չըգարընտա, կէլին եանըմտա օթուրուն, տէյի պէեան իյլէտի։

Մէզպուրէ, պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, Վանտամա պիր իսկէմլէ իրաեէ իթմէքլէ, մէրգում, իշպու իսկէմլէեի ալըպ, շաբգասըյլա գըլըճընը տախի չըգարտըգտան սօնրա, կէնճ գըզըն եանընտա օթուրտու։

Պիր ազ միւտտէթ սիւքիւթ հիւքմֆերմա օլտու. շէօյլէքի օլ իքի կէնճլէրին ֆիդր ու դալպլէրինտէ բէք չօգ շէյլէր մէվճուտ օլմադլա պէրապէր, իքիսի տէ սիւքիւթ տուրուեօրլարտը. նիհաեէթ Անժէլիք՝ շու եօլտա քէլամէ աղազ իյլէտի.

— Օրտու տա նէ՞տէն պահո օլունուեօր:

Վանտամ. — Մուճիպի մահզուղիեէթ օլմաեան մատտէլէրտէն:

— Չին իլէ մուհարէպէ սէօզիւ վա՞ր մը տըր:

— Էվվէթ:

— Տիմէք օլուր քի Չին թարաֆլարընտա իշլէր բէք էյի սուրէթտէ ճէրէեան իթմէեօր:

— Ասքէրիմիզ, հէր վագրթքի կիպի շէճաաթ իպրազ իտիեօրլար, ֆագաթ օ թարաֆտա պուլունան պաշ գօմանտանըմըզ ֆէվգէլատէ միւշքիւլաթա թէսատիւֆ իտիեօր, վէ ասքէրիմիզին միդտարճա ղաեէթ ագալլիեէթտէ պուլունմասը՝ գօմանտանըմըզըն սուրէթի գաթիեէտէ վէ լազըմը վէճհլէ հարէքէթի ասքէրիեէ իճրասընա մանի օլուեօր: Պինապէրին ասաքիրի մուավինէ, վէ խուսուսիյլէ թօրճու էֆրատը կէօնտէրիլմէսինի թալէպ իտիեօր:

Անժէլիք՝ պու սէօզլէրի իշիթտիկինտէ, պիր ֆէնալըդ հիսս իտէրճէսինէ լէհճէսի սօլտու, վէ տիթրէեէրէք.

— Սիզին տէ օլ թարաֆա կիթմէնիզ գարարլաշտըրըլաք մը. սիզին ալաեընըզ տա կիտիեօ՞ր մու, վէ սիզին պուրաեա կէլիշինիզ, պիզիմլէ վէտալաշմադ իշի՞ն մի տիր: Ա՛հ, սիւպհան Ալլահ, պիր ազ էվվէլ նէ՛ գատար մէսրուր իքէն, շիմտի միւթէէսսիւֆ օլտում, տէտի:

Վանտամ, մատմազէլ Վէրիէրին հէեէճանը ազիմինի կէօրտիւկիւ կիպի, պու հէեէճանըն սէպէպինի տէ անլամադտա իտի: Շէօյլէքի Վանտամըն կիթմէսի իհթիմալինին եալընըզ միւլահազասը յլա մէզպուրէնին լէհճէսի սօլուպ, վէ հէման պաերլմագ բատտէսինէ կէլմէսինէ պագըլըր իսէ, անըն, մէրգում տէլիգանլը հագգընտա թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթինէ սըրֆ տօսթլուգ նամը վէրիլէմէեիպ, մահզա աշգ ու սէվտա սէմէրէսի օլտուղու աշիքեար իտի:

Իմտի, Վանտամ ճէվապա միւսարաաթլա,

— Խա՛յր, խա՛յր ; պու սապահ պուրաեա կէլիշիմ՝ սիզին իլէ վէտալաշմագ իչին տէյիլ տիր, տէտի ;

— Սահի՞հ մի ։

— Եէմին խաէրիմ քի, տէյիլ տիր ։

Կէնճ գըզ՝ պու ճէվապ իւզէրինէ սէրպէսթճէ նէֆէս ալ-տը, վէ պատէհու եավաշ սէտա իլէ,

— Ա՛հ, նէ՝ գատար գօրգտում, տէտի ։

Վանտամ, միւքեալէմէեի արզու իթտիկի թարիգէ սէվգ իթմէքլիկէ պունու այնի ֆըրսաթ ատտ իլէ,

— Գօրգտունո՞ւզ մու, ֆագաթ նէ՞տէն գօրգտունուզ, տէյի սիւալ իթտի ։

Անժէլիք գըզարտը, վէ պիր ազ միւտտէթ տիլսիզ կիպի տուրտու ։ Լաքին նիւքիւթ տուրմագլըգ պէօյլէ սըրալարտա տահա զիեատէ մանէատար օլտուղունտան, չէօյլէ իֆատէ իթտի՝

— Պազը մուխաթարալար մէմուլ իթտիկիմտէն նաչի գօր-գուեօրտում ։ Մուհարէպէնին նէթիճէլէրի սիզին իչին տէ, ճիւմ-լէ իչին տէ տէհշէթլի տիր, վէ օ գատար ուզագ մահէլլէրէ կիտիլտիկի հալտէ, ավտէթ իտիլիպ իտիլմէեէճէկինի քի՞մ պի-լիր ։ Իմտի սիզին օ թարաֆա ճէլպ իտիլմէմէնիզի ճէնապը Ալ-լահտան թէմէննի իտէրիմ ։

— Մէյտանը հարպտա վէֆաթ իթմէք՝ սիլքի ճէլիլի ասքէրինին է՛ն չէրէֆլի իգպալլէրինտէն պիրի տիր ։ Պու սիլքի ճէ-լիլին մագսէտի իսէ, վաթանա սատագաթ վէ ֆէտաքեարլըգ իպրազընտան իպարէթ տիր ։

— Վագաա ասքէրլիք՝ պիր խըտմէթի նէճիպէ իսէ տէ մուխաթարալը օլտուղու տա ինքեար օլունամազ . . ։ Նի՞չին պու մէսլէքի ինթիխապ իթտինիզ ։

— Չիւնքի տիկէր քեաֆֆէյի մէսլէքլէրտէն զիեատէ ճա-լիպ տիր ։

— Ֆագաթ հիչ օլմազսա թօրճուլուգ մէսլէքինէ սաչիք օլմաեա իտինիզ ։

— Թօրճու ալայը՝ միւնթէխապ պիր ալայ տըր, վէ պէ-նիմ տէ, մէքթէպի հարպիեէտէն չըգտըղըմտա, օ ալայա տու-խուլէ հագգըմ պուլունմուշ տուր ։

Անժէլիք, պաշընը էյիպ տիւշիւնմէկէ պաշլատը, վէ Վանտամ, պիրազ սօնրա,

— Նէ՞ տիւշիւնիւեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Անժէլիք. - Ասկէրլիկի թէրք իտէմէ՞զմիսինիզ... իսթիֆանըզը վիրէմէ՞զմիսինիզ տէյի տիւշիւնիւեօրում։

— Եագընտա սիլահ ալթընա ճէլպ օլունաճաղըմ մուգարրէր օլտուղու ճիհէթլէ, պու թէքլիֆինիզ միւմքին տէյիլ տիր։ Սօնրա պէնի գօրգագ տէյի իթհամ իտէրլէր։

— Լաքին պու իթհամըն հագգսըզ օլտուղու մէյտանտա տըր։

— Էօյլէ ամմա, զահիրի հալլէր՝ պէնիմ ալէյհիմտէ պուլունուր։

— Հալպու քի սիզէ րէճա իտէրսէմ տէ՞ մի...

— Սի՞զ մի պանա...

— Էվվէթ պէն. աճապա րէճամա ճէվապը րէ՞տտ մի վէրիրսինիզ։

Զապիթի մէրգում, կէօզլէրինի, լէհճէսի սօլմուշ օլան վէ հէեէճան ուրթէէսսիւրէ միւսթաղրագ պուլունան պանքէրին գըզընա աթֆ իթտի, վէ մէրգումէեէ տօղրու էեիլիպ, էլլէրինտէն թութտու, վէ սէսի տիթրէեէրէք,

— Ազիզէմ Անժէլիք, պէնի տինլէեին... գալպիմի վէ ֆիքրիմի շիմտի սիզէ պէեան իթմէք, վէ սըրրըմը ֆաշ իյլէմէք իսթէրիմ. ... Սըրրըմ շու տուր քի, գալպիմ վէ ֆիքրիմ, աթէշի աշգ ու մուհապպէթլէ սիւզան օլուեօր, տէտի։

Մէրգում, սէօզիւնիւ պիրտէն պիրէ քէստիկինտէն, Անժէլիք, հէեէճան իլէ,

— Տիմէք սէվիեօրսունուզ... տէյի պէեան իյլէտի, վէ Վանտամ՝ վէճհի աթի իւզրէ իֆատէսինէ տէվամ իթտի.

— Էվվէթ, ճան ու կէօնիւլտէն, մէլէքլէր կիպի հիւսէնա վէ ճալիպէ, վէ հիւսնիւ ախլէագ սահիպի պիր գըզը սէվէրիմ, եախօտ տահա տօղրուսու, ուզրունա սէճտէ գըլմագտաեըմ։ Անըն թարաֆընտան սէվիլմէքլիկիմ իսէ, էօյլէ պիր սաատէթ տիր քի, պու սաատէթի րիւեա զանն իյլէմէքտէեիմ։ Էկէր պու րիւեա՝ խէեալաթտան իպարէթ օլուպ տա, մէվգըի ֆիիլէ կէլմէեէճէք իսէ, Ֆրանսաեը թէրք իտիպ, մէյեուսէն Թօնքի-

նէ կիթմէքլիկիմ, վէ օրատա չէրէֆլի պիր էօլիւմ իլէ պու մէյ-
եուսիեէթ ու քէտէրիմի ունութմագլըղըմ էվլէյա տըր, տէտի։

Մատմ. Վէրիէր. – Էօլիւմ միւ... Ա՛հ սիւպհան Ալլահ, էօլիւմ միւ, նէ՞ տիեօրսունուզ։

— Էօլմէք՝ պիլա իւմիտ վէ մէյեուսէն քէօչէնիչին օլմագ-
տան պիրի գաթի էվլէյա տէյի՞լ մի տիր։

Մատմ. Վէրիէր. – (Ղաեէթի զայիֆ պիր սէտա իլէն) Ֆա-
գաթ էկէր սէվիլմէքտէ իսէնիզ։

— Էկէր սէվիլմէքտէ իսէմ, օլ վագըթի ահվալ թէպտիլ օ-
լուր։ Շէօյլէ քի սէվկիւլիւմիւն կէօղլէրինտէն պիր տամլա պի-
լէ եաշ ագըթմագտան իսէ, ինթիհապ իթմիշ օլտուղում մէս-
լէքի թէրք իթմէկէ գաթան թէրէտտիւտ իթմէմ։ Հալպու քի
անըն՝ աշգ ու մուհապպէթիմէ իշթիրաք իթտիկինի նա՞սըլ ան-
լաեապիլիրիմ։

— Սիւալ իտիպ թահդըգ իթմէնիզէ քի՞մ մանի օլուեօր։

Էմիլ Վանտամ, հէման մէմուլէ ճէսարէթի իթմէեէրէք,
պու սիւալէ պէքլէտիկինտէն, պիր տիզիյլէ Անժէլիքին գար-
շըսընտա տիզ չէօքտիւ, վէ ղաեէթի միւէսսիր պիր սէտա իլէ,
չէօյլէ սէօյլէտի.

— Էօյլէ իսէ սիղտէն սիւալ, վէ էօմրիւմիւ թայեին իտէ-
ճէք օլան հիչքիմ ու գարարը սիղտէն պէքլէրիմ, զիրա սէվտի-
կիմ գըզ սիզսինիզ, վէ սիզ օլտուղունուզու քէնտինիզտէ բէք
ալէա պիլիրսինիզ... Էկէրչի մուհապպէթ վէ աշգըմը տէրք
իթմէսէ իտինիզ, գաարն թայիֆէսինտէն ատտ օլունամազ ի-
տինիզ։ Զաթէն չօգտան պէրի պու խուսուստա սիզին իլէ կէօ-
րիւշմէք արզուսինտէ իտիմ, հալպու քի ճէսարէթիմ օլմատը.
հալպու քի պու կիւնքի կիւն, պիր ազ էվվէլ իրատ իթտիկի-
նիզ սէօզլէրտէն ասնրա սիւքիւթ իտէմէզ իտիմ, վէ սիւքիւթ
իթմէմէլիյիմ։ Իմտի, մահզա ուղրունուզա միւնհասրը օլան
գալպիմի բահնէտար գըլաճապընըզը ասլա թահդը նազարը
իթթիպարա ալմաեարագ, պիլա թէրէտտիւտ վէ պիլա վէսվէսէ
քէմալը սէրպէստի իլէ ճէվապընըզը վէրին։ Էկէրչի հագգըմ-
տա, պիր գըզդարընտաչըն քէնտի գարընտաչընա, եահսոտ պիր
կէնճ գըզըն ագրապասընտան պուլունան պիր տէլիգանլըեա
օլան սատէ պիր տոսթլուղունտան ֆազլա պիր հիսսինիզ եօգ

իսէ, էկէրչի կիւնիւն պիրինտէ, պանա, մուհապպէթի միւքէմ-մէլէ իղհար վէ իպրաղ իթմէեճէք իսէնիզ, պունու պիլմէքլիկիմ լաղըմ տըր. Էօյլէ պիր իլամընըզը տիհանընըզտան չըգարտը-ղընըզտա, ասլա միւթէշէքքի պուլունմաեըպ, քէտէր վէ մէշագ-գաթըմը կիզլէմէք իգթիտարընը հայիզ օլաճաղըմ. շու գատար քի, օ քէտէր վէ մէշագգաթլա եաշամագ տախի իսթէմէեէ-ճէկիմտէն, Շարգ թարաֆլարընա կէօնտէրիլմէքլիկիմէ պէքլէ-եէճէք եէրէ, չիւնքի պէլքի տէ կէօնտէրմէզլէր, հարէքէթ վէ ազիմէթ իչին պէն բուխսաթ իսթիտա իտէճէեիմ, վէ օ թա-րաֆլարտա; քէտէր վէ էլէմիմի ունութմագտա գապիլ օլ-ամազսա, պարէ էօլիւմլէ սէլամէթիմի արաեաճաղըմ։

— Խա՛յր, խա՛յր, կիթմէեին ... կիթմէնիզի մէնն իտէրիմ։

Վանտամ, ֆէվգէլատէ մէսէրրէթլէ, Անժէլիքին քիւշիւ-ճէք էլլէրինի տօտագլարընա կէօթիւրէրէք,

— Կիթմէմի սի՞զ մի մէնն իտիեօրսունուզ, տէտի։

— Էվվէթ, պէն։

— Պէնի պու եօլտա մէնն իթմէքլիկին՝ պիր իդրար ու ի-թիրաֆ օլտուղունու էյիճէ տիւշիւնտիւնի՞ւզ միւ։ Պուրատա գալմագլըղըմա տայիր էմր վիրմէքլիկին՝ Սիզի սէվէրիմ տիմէք օլ-տուղունու անլաեօ՞րմուսունուզ։

— Կէնճ գըզ, էլլէրինի կէնճ զապիթին էլլէրինտէն չէքիպ, գըրմըզըլըղընը կիզլէմէք իւզրէ եիւզիւնէ կէօթիւրէրէք,

— Էվվէթ, սիզի սէվէրիմ ... տէյի մուգապէլէ իթտի։

Վանտամ. — (Սօն տէրէճէ մէսէրրէթլէ.) Տայիմա միզին թարաֆընըզտան սէվիլէճէկիմի վատ իտիեօ՞րմուսունուզ։

— Վատ իթմէքլիկէ իհթիեաճ վա՞ր մը տըր. Գալպիմ պիր քէրրէ պիր քիմսէեէ հասր իտիլիրսէ, պիր տախի թէպտիլ օ-լունամազ։

— Հալպու քի բէտէրինիզ, սիզի պիր տիկէրիյլէ էվլէնտիր-մէեի միւրատ իտ՞էր իսէ ...

— Պու խուսուս մէմուլ տէյիլ տիր ... Բէտէրիմ պէնի ֆէվգէլատէ սէվէր, վէ պէնիմ սաատէթիմտէն ղայրի պիր շէյ արզու իթմէզ։ Պունտան գաթինազար, շիմտի պէն չօճուգ տէ-յիլիմ. էկէր բէտէրիմին միւրատը, պէնիմ միւրատըմա մութա-պըգ կէլմէզ իսէ, մուխալիֆէթ իտէրիմ։

Լսիլ Վանտամ աեազա գալգարագ , կէնճ գըզը կէօգ-սիւնտէ սըգտը , վէ անլընտան պուս իթտի ։

Պու պուռնէ՝ նիշանլըլըգ պուսկի իտի ։

41

Պատէհու մէրգում տելիգանլը ,

— Անժելիք . . . Անժելիք . . . սեվկիւլիւ նիշանլըմ . . . չու տագըգատա նէ՛ գատար մէսուտում , տէտի ։

Մատմազել Վէրիէր՝ տիւչարը թէէսիւբ վէ հէեէճան օ-լարագ , Վանտամըն գուճաղընտան քէնտիսինի պիր թագրիպ գուրթուրը , վէ ,

— Թասավվուրաթընըզտան բէտէրիմէ հիչ լագըրտը աչ-տընը՞զ մը , տէյի սիւալ իթտի ։

Վանտամ . – Խա՛յր , հիչ պիր լագըրտը աչմատըմ , չիւնքի սիպին րէյինիզի իսթիհսալ իթմէքսիզին իֆսատէտէ պուլունա-մազ իտիմ ։

— Շիմտի պու պապատէ մանիինիզ գալմատըզը ճիհէթձէ , վագըթ կէչիրմէքսիզին Թասավվուրլարընըզը բէտէրիմէ անլա-Թապիլիրսինիզ ։

Վանտամ իսէ , զաթէն հէր վագըթ մահճուպ օլտուղու կիպի , պու քէրրէ տէ մահճուպիյէթձէ ,

— Պու կիւնտէն մի բէտէրինիզ իչէ կէօրիւշմէքձիկիմ լա-զըմ տըր , տէտի ։

— Շիւպհէսիզ ։

— Ֆագաթ գօրգուճօրում ։

Մատմազել Վէրիէր Թէաճճիւպձէ ,

— Գօրգուճո՞մնուսունուզ , բէտէրիմտէ՞ն մի ։

— Էվվէթ ։

— Ֆագաթ գօրգմաեա նէ՞ սէպէպինիզ վար տըր ։

— Ջիլա իզտիվաճընըզըն վագթը հագգընտա նէ՛ էֆքեար-տա պուլունտուղունու պիլիճօրում ։ Պու խուսուստա քէնտիի պէնիմ գալշըմտա պիր գաչ սէօզ սէօյլէմիշ տիր ։

— Պունտա նէ՞ պէյիս վար տըր՝ էֆքեար թէպտիլ օլապիլիր, կալընըզ օլմուշ պիթմիշ վուդուաթլար թէպտիլ օլունամազ՝ Բէտէրիմին, սինին բիւշտէ պալիղ օլտուղում ղէման պէնի էվլէնտիրմէք նիհէյթինտէ պուլունտուղունու պիլիւօրում, ֆագաթ քիմսէյէ կէօնիւլ վէրմէմիշիմ տէյի զանն իթմէքտէ տիր՝ Իմտի, պէնի սէվտիկինիզի, վէ պէնիմ տէ սիզի սէվտիկիմի անլար իսէ, իղտիվաճըմըզը թէէխիր իթմէէճէկինէ իսքեաթ օլմուշում տուր՝ Հէմտէ իղտիվաճըմըզը նի՞չին թէէխիր իթմէք իսթէսին՝ — Շու գատար քի, պէլքի սիզ, սիլքի ասքէրիեի թէրք իթմէք իսթէմէզսէնիզ, թէքլիֆինիզէ մուվաֆֆագաթ իթմէքտէ թէրէտտիւտ իթմին՝ Հաթթա պէնիմ պիլէ, իղտիվաճըմըզը միւթէագըպ մուֆարագաթըմըզ վուգու պուլաճաղընը, վէ սիզին իլէ պէրապէր Շարգ թարաֆլարընա կիթմէք իսթէտիկիմ հալտէ, քի պէլքի պու տա պէնիմ իչին միւսայիտ օլմաեաճագ տըր, բէտէրիմին գալպինի րահնէտար իլլէէէճէկիմի տիւչիւնտիւքճէ, թէրէտտիւտտէ գալմագլըզըմ թաալիի տիր՝ Լաքին, էլպէթթէ պու նէթիճէլէր վագը օլմաեաճագ տըր, տէյիլ մի՝ Սիզ, խըտմէթի ասքէրիեէյի թէրք իտէճէքսինիզ՝ իսթիֆանըզը վիրէճէքսինիզ՝՝՝ Պու խուսուսու պանա վատ իթմիշ օլտուղունուզու միւլահազա իտին՝՝՝ Էվվէթ, պու խուսուսու պանա թէմամըյլա վատ իտին՝՝՝

— Պու վատըմըն իճրասընա մուվաֆֆագ օլապիլմէք իչին միւմքին մէրթէպէ չալըշաճաղըմ՝

— Թէքրար սէօյլէեօրում՝՝՝ բէտէրիմիէ կէօրիւչիւն՝

— Էվվէթ քէնտիսիյլէ կէօրիւչիւրիւմ՝՝՝ գարշը գօնուլմազ պիր պէլաղէթլէ րէճա վէ նիհազ իտէրիմ՝ Մէվկիւլիւ թէյղէ դըզըմ րահիպէ Մարի տախի պու սըրատա պանա եարտըմ իտէճէկինտէն, մուվաֆֆագ օլաճաղըմըզը սիզէ թէէմին իտէպիլիրիմ՝

— Թէքրար իտէրիմ, էկէր բէտէրինիզ, սիզին իչին տիկէր պիր իղտիվաճ ալղուսինտէ իսէ՝՝՝

— Սիզին իլէ ագտ օլունաճագ իղտիվաճըմըզտան զիեատէ, եախօտ անըն գատար մուճիպի մէմնունիյէէթ օլաճագ հա՞նկը իղտիվաճ օլապիլիր՝ Սիզ, պիզիմ տօսթումուզ վէ խըսըմըմըզ տէյի՞լմիսինիզ՝

— Էօյլէ ամմա, պէն ղէնկին տէյիլիմ։

— Սահիհ տիր քի, սիզ, բէտէրիմ գաւար ղէնկին տէյիլսինիզ։ Ֆագաթ սիզին մալիք օլտուղունուզ քիւչիւք սերվէթ միւսթագիլ տիր, վէ վալիտէյին պանա թէրք իթմիշ օլտուղու սերվէթի իլէ պիրլէշտիկի հալտէ, րահաթճա եաշամագլըղմըզ գապիլ տիր։

— Պունտան պաշգա, պէն, պօշ մու տուրաճաղըմ։ Խա՛յր, խա՛յր, չալըշաճաղըմ։ Պիր թաասվուրում, հաթթա պիւեիւք պիր թաասվուրում վար տըր քի, էկէր չիւպհէմ օլմատըդը վէճհլէ, մուվաֆֆագ օլուր իսէմ, սերվէթի մէնսաբնտան պաշգա, մուճիպի չէրէֆ տախի օլաճագ տըր։

Կէնճ գըզ, եէնիտէն թէպէսսիւմ իտէրէք, չէօյլէ իֆատէ իթտի.

— Սիզէ էմնիյեէթ վէ իթիմատըմ վար տըր, լաքին սերվէթ ու չէրէֆ՝ սիզի զիեաատէ սէվմէզլիկիմէ սէպէպ վէ վէսիլէ տէյիլ տիրլեր։ Միւսթագպէլէ էմին օլուն։ Պէն սիզին զէվճէնիզ օլաճաղըմ, վէ բէտէրիմ հադգընտա չիւպհէ իթմէեէին։ Բէտէրիմին սիզէ հագգդի մուհապպէթ վէ րիաեէթի պուլունտու ղունու պիլիրիմ։ Իմտի, քէնտիսինէ քէմալը սերպէսթի իլէ իֆատէի մէրամ իտին. սիզի քէնտի էվլատը թէսմիեէ իտէրէք, գուճադլամագ իսթէեէճէկինի կէօրէճէքսինիզ։

— Աղիզէմ Անժէլիք, սիզ պանա դուվվէթ վէ ճէսարէթ վէրիեօրսունուզ։

Պու մուսահէպէթ՝ տահա ուղուն միւտտէթ տէվամ իտէմէզ իտի։ Իմտի, կէնճ գըզ չանը չալմասըյլա, կէլէն խըզմէթքեարա, օթէլտե էօյլէ թաամը իտէճէք օլան թօքճա միւլազիմի իչին, սուֆրաեա ֆաղլա պիր թագըմ վաղ օլունմասընը էմր իթտի, վէ այնի վագըթտա րահիպէ Մարի մուվասըլէթ իթմէքլէ, կէնճ զապիթին օրատա պուլունմասընտան մէհմունն կէօրիւնուիս, վէ Անժէլիք թէպէսսիւմլէ,

— Ամճազատէմ էօյլէ թաամընը պիղիմլէ պիրլիքտէ իտէճէք տիր, վէ պէն տէ սանա մէհմուն օլունաճագ պիր խապէր վիրէճէեիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Րահիպէ Մարի. — Մ. Վանտամա տայիր պիր խապէ՞ր մի վիրէճէքսին։

Մատմ. Վէրիէր. – Էվվէթ... ամճապատէմ խըտվէթի ասքէրիեէի թէրքէյէ, ատու չէհիրլի օլուեօր։

Մարի. – (Ծէսաճճիապէյէ վէ միւլաղիմէ խոթապէն.) Ախ՛, յոք, զաեէթ բարըադ պիր սուրէթտե պաշըատըղընըզ կիւղէլ մէսէլէքի լէ՛րք մի իտիեօրսունուզ։

Անժէլիք. – Էվվէթ, թէրք իտիեօր... խոթիճապընը վէրիեօր։

Մարի. – Լաքին նի՞չին։

Անժէլիք. – Էվվէնտէք իչին։

Բահիպէնին թէսաճճիապ վէ հայրէթի արթ ալադ, Վանտամ վէ Անժէլիքէ արտ արտա պագտըղընտա, Անժէլիք,

– Պու խապէր սէնի թէսաճճիապտէ՞ մի պրադըեօր, տէտի։

Մարի. – Էվվէթ, իգրար ու իթիրաֆ իտէրիմ քի, ֆէվդէլատե թէսաճճիապտե պրադըեօր։

Անժէլիք. – Պու ճիւմլէ իլե սեօյլէտիկիմ քէք տօղրու տուր։ Ամճապատէմ էվվէնիեօր, ֆագաթ քեչի էթ պագալըմ, քի՛մին իլե էվվէնիեօր։

Մարի. – Նասը՞լ քեչի իտէպիլիրիմ։ – Տի էք օլուր քի թանըղըմ կէնճ պիր գըզ իլե էվվէնիեօր։

Անժէլիք. – Էվվէթ, թանըտըղընը պիր գըզ սըր, հէմ տէ զիեատէսիյլէ թանըրըմըն, վէ ճէնճան ու տիլ քէնտիսինի սեվերսին, վէ շաեէտա օ գըզընը բէտերի՝ պագը էհէմմիեէթսիզ սեպէպլէրե վէսիլէ, իչի նիչանլընընը սաատէթլինի կէճիքտիրմէք իտիէրսէ, բէտերինէ դարչը վէղպուրէնին միւթէճէիդի օլարագ քէնտիսինի ճիւտաֆաա իտէճէքսին։

Մարի. – Սէօզլէրինի իչիտիեօրում, ֆագաթ հիչ պիր շէյ անլամաեօրում։ Քի՛մտէն պահս իտիեօրսուն։

Անժէլիք. – Սէնին քիւչիւք Անժէլիքինտէն պահս իտիեօրում, օ Անժէլիքինտէն քի, պու սապահ էվվել Վանտամ, անընլա էվվէնտէքլիկի թէքլիֆ իտէճէք տիր։

Բահիպէ Մարի՝ էլինի կէնճ զապթէ ուզաթարագ,

— Ֆիլմագը պու խապէր խայրըլը տըր։ Բէտերինին Մ. Վանտամ հագդընտաքի հիսսիյաթընը սիլիերիմ, վէ զաթէն սիզի եէկտիկէրինիզէ բապթ իտէն պաղլարընն ագտը իզահվաճ ի-

լէ թահքիմ իտիլմէսինտէ պէղաեէթ մէսրուր օլաճաղընը մէ-
մուլ իտէրիմ։ Իմտի, պէնիմ թէվասսիւթիւմիւն պէյհուտէ օլ-
տուղունա գավիէն իսքեաթ օլմուշ իսէմտէ, շաեէտ մէմուլին
ղայրի օլարագ, թէվասսիւթիւմէ իհթիեաճընըզ հասըլ օլուր
իսէ, միւթթէֆիգինիզ օլարագ եարտըմընըզա հաղըրըմ։

Անժէլիք, բահիպէնին պօղազընա սարըլարագ, քէմալը
չէվգլէ պուս իթտի, վէ, «Գալպինիզէ կիւվէնէպիլէճէկիմէ է-
մին իտիմ» տէտի։

Պու արա, քիւչիւք սալօնուն գաբուսու աչըլարագ, պան-
քէր ժիւլ Վէրիէր իչէրի կիրտի, վէ էլինի կէնճ զապիթէ ուզա-
թարագ,

— Վայ Վանտամ, էօյլէ թաամընը պիզիմլէ իթմէք իչի՞ն
մի կէլտինիզ, տէտի։

Վանտամ։ — Էվվէթ, ամճամ, էկ՞էր միւսպատէնիզ, օլուր
իսէ, էօյլէ թաամը սիզին իլէ իթմէկէ կէլտիմ։

— Հայ հայ, մէմնուն պիլէ օլուրում։

Անժէլիք պու արա անլընը բէտէրինին տօտագլարընա կէօ-
թիւրտիւ, վէ օ տախի գըզընըն անլընը պուս իթտի։ Պատէ-
հու մէզպուրէ։

— Էֆէնտի պապա, Մ. Վանտամ՝ ղաեէթ մուհիմմ մատ-
տէլէր իւզէրինէ սէնինլէ կէօրիւշմէկէ կէլմիշ . . .

Վէրիէր. — Բէք ալէա, ինթէտիկի գատար կէօրիւշիւրիւզ։
(Մղձախխարէն բահիպէ՝ գատընա խիթապէն։) Սապահլար խայր
օլսուն, Մարի՝ սիզ պու սապահ Մէարիֆ նէզարէթի տայիրէ-
սինէ կի՞թմէեէճէք մի իտինիզ։

Մարի. — Էվվէթ, կիթտիմ, վէ պիր ազ էվվէլ օրատան
կէլտիմ։

Վէրիէր. — Եէնի պիր խապէր ալտընը՞զ մը։

Մարի՝ — Հիչ պիր բէսմի խապէր ալմատըմ, ֆագաթ զանն
իտէրիմ քի, իշպու մահէլլէտէ պազըլարը իեանէ վէ մուավէ-
նէթիյլէ պիր ֆուգարախանէ թէէսիս իտիլէճէկինտէն, անըն
միւտիրիեէթինէ մէմուր օլաճաղըմ։

Անժէլիք. — Տիմէք պիզի գաթիէն թէրք իթմէք իսթէեօր-
սուն։ Տայիմա պիզիմ եանըմըզտա գալմագլըզըն՝ տահա էվ-
լէա տէ՞յիլ մի տիր։

Մարի. – (թէպէսսիւմլէ.) Օ հալտէ իյֆա իտէճէք վազիֆէմի նէ՞ եաբաերմ։

Անժէլիք. – Ֆուդարա վէ խասթակեանըմը պէնիմլէ զիեարէթ իթմէքլիկին, վէ պազըլարընա իշ կիւճ, տիկէրլէրինէ կէօնակէօն իեանէլէր, վէ պազը մէրթէպէ թէսէլլիեաթ թէտարիք իյլէմէքլիկին, վազիֆէ վէ մէմուրիեէթինի իյֆա իթմէք տէյի՞լ մի տիր։

Ժիւլ Վէրիէր՝ գըզընըն իֆատաթընը քէսէրէք,

— Թաամ իթմէեէճէ՞քմիեիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Անժէլիք. – Հէնուզվագթը տէյիլ տիր, էֆէնտի բէտէր։

Վէրիէր. – Պու կիւն աճէլէ իչիմ վար տըր։

Անժէլիք, պու արա կէնճ զապիթէ աթֆը նազար իթտի, վէ օ տախի,

— Պու հալտէ, սէվկիւլիւ ամճամ, սիզին իլէ պիր միւլագաթտա պուլունմագլըզը թէմէննի իթմէքլիկիմէ պու կիւն միւնասիպ տէյիլ տիր, տէտի։

Վէրիէր. – Ռճա՛յիպ, սէնինլէ կէօրիւշմէք իչին տայիմա պիր գաչ տագըգա հասր իթմէկէ հազըրըմ։ Ումարըմ քի պանա սէօյլէեէճէքլէրինիզ՝ բէք մուֆասսալ տէյիլ տիր։

Թամ օլ էսնատէ խըզմէթճի՝ գաբուեու աչարագ, թաամընն հազըր օլտուղունու խապէր վէրտիկինտէն, մէրգուման տէօրթ շախսլար սուֆրաեա օթուրտուլար։

Պանքէրին՝ օ սապահը շայեանը թէէսսիւֆ խապէրլէր ալմըշ օլտուղու, թավր ու հալինտէն վէ քիսվէթինտէն անլաշըլմաեօրտու։

Պունտան ագտէմ պէեան իթտիկիմիզ կիպի, թէքրար իտէրիզ, մէրգում, ախլէագճա գամսըզ վէ ֆիթուրսուզ օլուպ, քէնտիսինի թէհտիտ իտէն պիր մուխաթարաեա գարշը պիր էսէրը իւմիտ պուլունտուղունու զանն իթտիկինտէ, միւսթագպէլտէն տօլաեը տիւչարը էնտիշէ վէ իզթիրապ օլմազ իտի։ Հաթթա քեար ու քիսպլէ մէշղուլ օլտուղունտան պէրու, ֆէվգէլատէ պիր իգպալ քէնտիսինի իլթիզամ իթմիշ օլտուղունտան, պու իգպալին քէնտիսինի գաթիէն թէրք իթմէեէճէկինի մէմուլ իթմէքտէ իտի։

Հասըլը Վէրիէր՝ ելտըղընա կիւվէնմիշ օլուպ, շու գատար

քի պաղը իտպար կիւնլերի թէսատիւֆ իթսէ պիլէ, ալէսսէ-միյեէ պախթիեար օլան գումարպաղլար կիպի, օ կիւնլերի կէ-չիճի պիր պախթսըզլըգ ատտ իյլէր իտի։

Էմիլ Վանտամըն ֆիքրի ֆէվգէլղաեէ մէշղուլ օլմագլա պէ-րապէր, էօյլէն թաամը ղաեէթ քէյֆլի սուրէթտէ կէչտի։

Մէրգում տէլիգանլը՝ Անժէլիք իլէ էվլէնմէք թէքլիֆինի պանքէրէ արզ իտէճէկի տագըգա եագլաշտըգճա, տիւչարը էնտիշէ օլմագտան քէնտիսինի մէնն իտէմէմէքտէ իտի։

Գահվէ թագըմը կէթիրիլիպ մասանըն իւզէրինէ վազ օլուն-տուղունտա, օթէլին հավլի չանը չալընտը։

Անժէլիք. – (Թէաճճիւպլէ.) Շու սաաթտա պիղէ վիզիթա վիրէն քիմ օլապիլիր։ Հա՛յտէ, Ժէ՛րվէ, կիթ պագ քիմ տիր։

Խըզմէթճի տիշարը չըգըպ, պիրազ սօնրա ավտէթլէ,

— Պիր կէնճ էրքէք իլէ պիր կէնճ գատըն, միւսիւ իլէ մատ-մազէլի կէօրմէքլիկի րէճա իտիեօրլար, տէտի։

Պանքէր. – Լաքին թաամ իտիեօրուզ։

Խըզմէթճի. – Պունու պէնտէնիղտէ, քէնտիլէրինէ սէօյլէ-տիմ իսէ տէ, կէնճ էրքէք՝ «Պիր պէյիս եօգ տուր։ Պէօյլէ թէչրիֆաթ մուամէլաթը՝ ագրապա վէ թէալլիւգաթ արասըն-տա արանմազ։ Կիտին տայըմա սէօյլէկին քի, եէկէնլէրի Էօժէն Լուազօ վէ Վիգթօրին Պէրօ քէնտիլէրինի կէօրմէկէ կէլմիշլէր տիր» տէտի։

Անժէլիք. – Վա՛յ, անլէ՞ր մի տիրլէր։ Օ հալտէ քէնտիլէ-րինի գապուլ իթմէք լազըմ տըր։

Վէրիէր. – Ֆագաթ պուրաեա ասլա աեագ պասմատըգլա-րը հալտէ, շիմտի պէնտէն նէ՞ իսթէեէպիլիրլէր։

Անժէլիք. – Շիմտիեէ գատտր պուրաեա կէլմէլէրի մահ-ճուպիեէթլէրինտէն նաշի օլտուղունա շիւպհէ օլունամազ, է-ֆէնտի բէտէր։

Վէրիէր. – (Թահքիր իլէ.) Լաքին քէնտիլէրի թալիմ ու թէրպիեէտէն մահրում պուլունան ամէլէլէրտէն տիրլէր։

Բահիպէ Մարի. – Նէ պէյիս վար տըր, ամճա. նամուսլու վէ ըրզէհլի օլտուգլարը իչին, պու տիւնեանըն ասհապը սէր-վէթինտէն վէ միւթէհայիզանընտան զիեատէ գըյմէթտար տըրլար։

42

Անժէլիք. – Հագգըն վար տըր, պին քէրրէ հագգըն վար տըր, ազիզէմ։

Վէրիէր. – (Օրգընթըսընը կիզլէմէեէրէք.) Սալօնա կիրտիրսինլէր։

Անժէլիք. – Ֆագաթ նի՞չին պուրաեա կիրտիրմէեիպ տէ սալօնա կիրտիրսինլէր։ Պուրատա հագգլարընտա կէօսթէրէճէկիմիզ հիւսնիւ գապուլիյեէթ՝ քէնտիլէրինի մէմնուն իտէճէք տիր։ Մէրգումլար՝ Մ. Վանտամա տախի պիր ազ խըսըմ տըրլար։ (Մ. Վանտամա խիթապէն.) Սիզ քէնտիլէրինի թանըեօ՞րմուսունուզ։

— Վանտամ. – Էվվէթ, բէք չօգ տէֆա կէօրմիւշիւմ տիւր։

Պու արա ժիւլ Վէրիէր պիր իշարէթ իթտի։ Պու իշարէթ՝ գըզընա իթաաթ իթմէք, վէ միւսաֆիրլէրի թաամ սալասընա կիրտիրմէք մանէասընտա իտի։

Անժէլիք՝ միւսաֆիրինի մէրգումէեի գապուլ իթմէք իւզրէ աեաղա գալգտը։ Պունլար՝ ժէրվէ նամ խըզմէթքեար վասըթասըյլա թաամ սալասընա կիրտիլէր։

Օգուեանլարըմըզըն պէլքի խաթըրլարընտա օլտուղու վէճհլէ, Էօժէն Լուազօ, Արնօլտ Տէսվինեընըն, զապթիեէ նէֆէրի գըեաֆէթինէ կիրիպ, էլմաս թաճիրինին մուվասըլէթինէ պէքլէմէք իւզրէ, Օթէլ տէզ Էնտին գարշըսընտա ժապէր սօգաղընտա գօլճուլուղա կիթտիկի կիւն, Պասթիլտէն Մատլէնէ հարէքէթ իտէն օմնիպուս արապասընըն իւսթ գաթընտա Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ օթուրմուշ օլտուղունու կէօրտիւկիւմիւզ տէլիգանլը իտի։ Վիգթօրիա Պէրօ տա, եիկիմի իքի չաղլարընտա, էսմէր, գարա սաչլը, գարա կէօզլիւ, ճալիպ վէ հիւսէնա պիրի իտի։ Իքիսի տէ, պու վիզիթալարը իչին, ղաեէթ կուսթօլու, ֆագաթ սատէ էլպիսէլէր կիեինմիշ օլուպ, զէմանէմիզին պազը էրքէք տէլիգանլըլարը եախօտ գըզլարը կիպի մայմունվարի գըեաֆէթլէրէ կիրմէմիշլէր իտի։

Էօժէն Լուազօ քէմալի սէրպէսթի իլէ էլինի Անժէլիքէ ուզաթարագ.

— Սապահլար խայր օլսուն, ազիզէմ... սիզէ տէ սապահլար խայր օլսուն սէվկիւլիւ տայըմ... Նա՞սըլսընըզ, Էյիմիսինիզ... (Պիրտէն պիրէ թօբճու միւլազիմինի կէօրէրէք.) Վա՛յ, ազիզիմ Վանտամ, սիզ տէ՞ մի պուրատասընըզ... Վիգթօրին իլէ պէնիմ սիզի պուրատա բասթ կէլմէքլիկիմիզ՝ պիւեիւք պիր պախթիեարլըգ տըր։ Պու թէսատիւֆ՝ պիր թաչ իլէ իքի գուշ վուրմագ տիմէք տիր, տէտի, վէ արգասընա տօղրու տէօնիւպ, ժիւլ Վէրիէր վէ կէնճ զապիթ իլէ թօգալաշտը։

Պու արա Անժէլիք, Վիգթօրինի տէրազուշ իտիպ, անը եանընտա օթուրթտու։

Պանքէր՝ խըսըմընըն սէրպէսթիի թավր ու հարէքէթինտէն տօլաեը ֆէվգէլատէ սըդըլարագ գաշլարը չաթըլմագտա վէ աղզընտան պիր սէօզ պիլէ չըգմամագտա իտի։

Անժէլիք՝ խըզմէթքեարըն կէթիրտիկի իսկէմլէեէ օթուրմասընը Էօժէն Լուազօեա անլաթտըգտան սօնրա,

— Օթուրուն, վէ չու մէմուլին ղայրի վիզիթանըզըն սէպէպինի պիզէ անլաթըն, չէնքի սիզի բէք նատիրէն կէօրիւրիւզ, տէտի։

Էօժէն Լուազօ. — Սիզի սըգ սըգ թաճիզ իթմէկէ կէլմէտիկիմիզ սահիհ տիր, վէ պու տա թապիի տիր, զիրա պիզ, սիզին պուլունտուղունուզ ալէմէ տախիլ օլմատըղըմըզ կիպի, այնի վազիեէթ վէ ատաթըմըզ տախի եօգ տուր, վէ հաթթա մէնսուպ օլտուղունուզ բարլագ ճէմիյեէթլէր իչինտէ պուլունմագլըղըմըզ պիր լէքէտէն իպարէթ օլաճաղընը անլամաեաճագ գատար տա թէվէքէլլի տէյիլիզ։ Պինաէն ալէյհ, ճէմիյեէթլէրինիզէ կէլմէքլիկիմիզ՝ սիզին իչին մուճիպի թաստի օլաճաղը կիպի, պիզիմ տախի պունտան տօլաեը թաճիզ օլաճաղըմըզտա ինքեար օլունմազ սահիհլիք տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ տայիմա սիզի տիւշիւնմէքտէեիզ, վէ իսպաթը տա, պուրատա պուլունմագլըղըմըզ տըր։

Վէրիէր. — (Համիյեէթքեարանէ պիր թարզ իլէ.) Էօյլէ թաամընըզը իթտինի՞զ մի։

Էօժէն Լուազօ. — Էվվէթ, ազիզիմ տայը, Տիւվալ լօգան-

թասընտա՝ բրէնսլէր կիպի թաամ իթտիք։ Վիգթօրինէ ալէա պիր զիեաֆէթ քէշիտէ իյլէտիմ։

Վէրիէր. — Գահվէ իչէրմիսինիզ։

Լօժէն Լուազօ. — Պիր իքի տամլա գօնեագ իլէ օլուր իսէ, էվվէթ, մէմնունէն իչէրիզ։ Օն տէֆա տա գահվէ իչիլսէ, եինէ ըէտտ օլունմազ։

Պու արա Անժէլիք՝ խըզմէթճիեէ իշարէթ իթմէքլէ, մէրգուման միսաֆիրլէրէ գահվէ ֆինճանլարը կէթիրիլիպ, պունլարա գահվէ տօլտուրուլտու։

Ժիւլ Վէրիէր, պիզզաթ քէնտի իգրար վէ իթիրաֆընտան տախի անլաշըլտըղը վէճհլէ, ղաեէթ մէշղուլ օլուպ, պիր ան էվվէլ սուֆրատան գալգմագ ղայրէթինտէ իտի։ Իմտի, Լուազօեա խիթապէն,

— Օղլում, սէօյլէ պագալըմ, պուրաեա կէլիշինին սէպէպի նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Լուազօ... Սէպէպինի սէօյլէեի՞մ մի, սէվկիւլիւ տայըմ, եագընտա էվլէնիեօրում։

— Պու գատար կէնճ չաղտա էվլէնմէեէ՞ մի գալգրշտըն։ Տիմէք օլուր քի, ֆամիլեա ալէմինէ կիրմէք իւզրէ լազըմ կէլէն ագչէեի հազըրլամըշսըն տըր։

— Տիւեիւնիւմիւզ իչին հազըր ագչէմիզ պուլունմագտա իսէ տէ, օնտան սօնրասը իչին քէնտի չալըշմամա կիւվէնմիշիմ տիր, վէ շու հալիմտէ կիւնտէ օն ֆրանգ գատար գազանապիլմէքտէեիմ։ Պու սուրէթլէ, վէ խուսուսիյլէ, քէնտի չալըշմասը սաեէսինտէ եէվմիեէ եիւզ — գազանան պիր նամուսլու գըզ պուլտուղում հալտէ, էվլիլիք ալէմինէ տախիլ օլապիլիրիմ։

— Է՛յ քի՞մին իլէ էվլէնիեօրսուն։

— Պուրատա հազըր պուլունան վէ իզտիվաճըմըզա մուվաֆֆագյաթ կէօսթէրէն Վիգթօրին իլէ էվլէնիեօրում։ Քէնտիսի՝ հալամ միւթէվէֆա մատամ Վէրիէր թարաֆընտան էօզ եէկէնինիզ տիր... Պէրօ ֆամիլեասընա մէնսուպէ տիր...

— Բէք էյի էվլատլարըմ, մատէմ քի սիզ գարարընըզը վէրմիշսինիզ, վէ պու խուսուստա միւթթէֆիգ պուլունուեօրսունուզ, սիզի թէպրիք իտէրիմ, լաքին պու թէպրիքիմի գայտը

իհթիեաթլէ իթմէքտէն կէրի տուրմամ։ Պիր ատէմին կէչինմէ-սի մազպութ օլմազսա, էվլէնմէք միւշքիլ շէյ տիր . . . Էվլիլիկին իլք նէթիճէսի օլարագ, տիւնեաեա էվլատլար կէլիր . . . անլէրի պիւեիւթմէք, թալիմ ու թէրպիեէ իթմէք լազըմ տըր . . . Օ հալտէ մէսէլէ կիւճլէշիր, վէ սէֆալէթ թէագիպ իտէր, Պրագալըմ պօշ տուրմագ վէ խանթա օլմագ իհթիմալաթընը քի, պունլար տա չօգ տէֆա այնի նէթիճէեէ միւնճիրր օլուր-լար։

Վիդթօրին Պէրօ՝ իլք տէֆա քէլամա պաշլատըղընտա, շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Սէվկիւլիւ տայը, էկէրչի տիւնեատա պու շէյլէրին ճիւմլէսի տիւշիւնիւլիւր սէ, էվլէնմէք դապիլ օլամազ։ Պէն զանն իտէրիմ քի, զիեատէ ճէսարէթ վէ դայիտէյի թասարրուֆա զիեատէ ըիաեէթ իթմէքլէ, բէք չօգ միւշքիլաթըն էօնիւ ալը-նըր, վէ պու եիւզտէն զարար կէօրիւլմէզ։ Ինսան քէնտի իշի-նի պիլիրսէ, վէ միւտտէթի հաեաթընտա ագիլանէ հարէքէթ իտէրսէ, հիչ պիր վագըթ սէֆալէթ վէ զարուրէթէ տիւշար օլմազ։ Էօյլէ տէյիլ մի տիր, ազիզէմ Անժէլիք։

Անժէլիք. — Պէն տէ պու էֆքեարտաեըմ։ — Մուհապպէթ մէվճուտ օլտրօղունտա, վէ միւսթագպէլէ էմնիյեէթ իտիլտի-կինտէ, գալպին թէէսսիրաթընա սալիք օլմագ լազըմ տըր։ Պէն, բէտէրիմ կիպի տէյիլիմ. գարարընըզը պիլա շարթ թահ-սին վէ թագտիր իտէրիմ։

Էօժէն Լուազօ. — Աֆէրի՛ն, Անժէլիք, հագըգէթի հալ տէ պու տուր։ Շիմտի, վիզիթամըզըն սէպէպինի անլատըղընըզ ճիհէթլէ, էվվէլա տայիրէյի պէլէտիեէտէ վէ քիլիսէտէ, վէ պատէհու վիրէճէկիմիզ զիեաֆէթտէ հազըր պուլունմագլա պիզի մէսրուր իթմէնիզի ըրէճա իտէրիզ։

Պանքէր, պէլլիսիզճէ ումուզլարընը չէքտի, վէ ճէվապա ազազ պիրլէ,

— Օ՛, պունա կէլինճէ, սէվկիւլիւ օղլում, պու պաշգա պահս . . . Սէն տէ պիլիրսին քի, պէն զաեէթ մէշղուլում, վէ տավէթինի գապուլ իտէմէմ, տէտի։

Էօժէն Լուազօ. — (Մահզունէն) Վա՛յ, ըէ՞տտ մի իտիեօր-սունուզ, սէվկիւլիւ տայը։ Լաքին, ըէտտ իթմէքլիկինիզ միւմ-

քինտէյիլ տիր... Պու պիր ֆամիլեաճա ճէմիյեէթ օլաճագ տըր... ճիւմլէմիզտէ օրատա պուլունաճաղըզ... Պէրօլար, Բէրօլար, Լուազօլար, Ֆէրրօնլար, Տէսուրտիլէր վէ Ներվէյլէր հէբ կէլէճէքլէր... պունլարտան մաատա, ունութտուգլարըմ տա պաշգա... հաթթա ագրապամըզտան օլան Վանտամըն տախի թէշրիֆ իտէճէկինէ էմինիմ։

Անժէլիք՝ մանէատար պէր թարզտա թօրճու միւլազիմինէ աթֆը նազար իթտիկինտէն, մէրգում,

— Շիւպհէսիզ տավէթինիզի գապուլ իտէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, վէ ումարըմ քի սիզին գապուլինիզ՝ տայըմը տախի մուվաֆֆագաթա մէյլ իթտիրէճէք տիր. զիրա կէլմէեէճէք օլուր իսէ, ֆամիլեամըզտան եալընըզ քէնտիսի պէօյլէ պիր սըրատա ճէմիյեէթիմիզի մահզուն գըլաճագ տըր։ Վագաա զիեաֆէթիմիզին, պիւեիւք լօգանթալարտաքի թաամլար դատար միւքէմմէլ օլմաեաճաղընը պիլիր իսէմ տէ, եինէ բէք կիւզէլ օլաճագ տըր։ Ֆամիլեաճա կիւլիւպ սէօյլէեէճէեիզ, վէ շարապ վագթը հէր քէս, պիլտիկի շարգըեը օգուեաճաղընտան, տիւեիւնիւմիւզիւն միսլի պուլունմաեաճագ տըր։ Սէվկիւլիւ տայը, մուվաֆֆագաթ գարարընըզը վէրտինի՞զ մի։

Վիգթօրին. - Էկէրչի ճէվապը բէտտինիզտէ իսրար իտէրսէնիզ, պիզի ֆէվգէլատէ միւքէտտէր գըլաճագսընըզ։

Անժէլիք. - Խա՛յր, բէտէրիմ իսրար իթմէեօր։

Պանքէրին գաշլարը եէնիտէն չաթըլտը, վէ նախօշտուտ պիր հալ իլէ գըզընա աթֆը նազար իթտի իսէ տէ, մէզպուրէ, բէտէրինին պու հալինէ էհէմմիեէթ վիրմէեէրէք,

— Էֆէնտի պապա, պէն սիզին եէրինիզէ գաթի սուրէթտէ իֆատէի հալ իտէրիմ... Պիզ, տիւեիւնիւնիւզտէ հաղըր պուլունմագ իւզրէ, տայիրէյի պէլէտիէեէ, քիլիսէեէ վէ զիեաֆէթինիզէ կէլէճէեիզ։ Պէլքի շարգը օգումաեաճաղըզ. (անճագ պունու տա թէէմին իտէմէմ.) շու դատար քի շիւպհէսիզ աեագ օեունլարընա իշթիրաք իտէճէեիզ։ - Է՛յ նա՛սըլ գարարըմըզ վէրիլտի, տէյի՞լ մի, տէտի։

Ժիւլ Վէրիէր. - Ֆագաթ իշլէրիմ...

Բահիպէ Մարի. – Պիր կիւն էվվէլ վէ պիր կիւն սօնրա հէր վագըթքինին իքի միսլինտէ չալըշըրսընըզ։ Լաքին աչըգտան աչըզա սեօյլէիմ, պու իքի եէկէնլէրինիվին իղտիվաճլարընտա հազըր պուլունմալըսընըզ։

Պանքէր՝ հէր թարաֆտան քէնտիսինէ գարշը կէլինտիկինի կէօրմէսի իւղէրինէ, մազլուպիւէթինի հիսս իտէրէք,

— Բէք էյի, կէլիրիմ, տէտի, վէ պատէհու եավաշ սէտա իլէ, – Միւպհա՜ն Ալլահ, նէ՞ պէլաեա չաթտըզ, տէյի իլավէ-թէն տէրմիեան իյլէտի։

Լուալօ. – (Մէսրուրէն.) Թէշէքքիւրաթըմըզը թագտիմ իտէրիզ, սեվկիւլիւ տայը։ Ֆամիլեամըզ թէքմիլէն հազըր պու-լունաճագ տըր. չիւնքի բահիպէ Մարի, Անժէլիքէ րիֆագաթ իթմէքճէ, պաչգաճա մէսրուրիեէթիմիզի պատի օլաճագ տըր։

Բահիպէ. – (Թէպէսսիմ իտէրէք.) Եալընըզ տայիրէյի պէլէտիեէեէ վէ քիլիսեէե կէլիրիմ, զիրա կիեինտիկիմ էլպիսէ՝ միւզտարրպ օլան վէ կէօզ եաշլարը տէօքէն մահէլլէրե կիրիպ չըգմագըղընմա միւսայիտ օլուպ, պու ալէմին էյլէնճէլէրինէ իչթիրաք իթմէքլիկիմէ միւսայիտ տէյիլ տիր։ – Պունունլա պէ-րապէր գալպիմ վէ ֆիքրիմ՝ սիղին իլէ պէրապէր օլաճագլար տըր, վէ պէն տայիմա սաատէթինիզ իչին էզճան ու տիլ տուա իտէճէեիմ տիր։

Վիգթօրին. – (Միւթէէսսիր օլուպ, բահիպէյի մէզպու-րէյի տէրաղուշ իթմէք իւզրէ աեաղա գալգարագ.) Թէշէք-քիւր իտէրիմ, բահիպէ Մարի, թէշէքքիւր իտէրիմ։

Անժէլիք. – (Իօժէնէ.) Տիւեիւնիւնիւզ նէ՞ վագըթ տըր։

Իօժէն. – Կէլէճէք ճումաա իրթէսի կիւնիւ։ Րէսմի իզտի-վաճ սաաթընը միւպէյեին թարաֆընընզա պիր մէքթուպ կէօն-տէրէճէեիմ։ Զէվճէմ օլաճագ մատմուազէլին մէնսուպ օլտու-ղու ալթընճը տայիրե պէլէտիեէեինտէ էվվէնէճէեիզ։

Անժէլիք. – Թաամը նէ՞րէտե թէրթիպ իտէճէքսինիզ։

Իօժէն. – Վէնսան օրմանընտան պիր աղ էօթէտե Մէն-Մանտե տէ, Սալօն տէ Ֆամիլ փէնիլէն լօգանթատա թէրթիպէ գարար վէրտիք։ Օրատա, եէնիլէն թաամլարը հազմ իթմէք իչին, կէզինմէք տէ գապիէ տիր։

Անժէլիք. – Ա՜հ, բէք կիւզէլ պիր էյլէնճէ օլաճագ տըր։

Շիմտիտէն օրատա պուլունմաեը արզու իտիեօրում։

Էօժէն. – Սատթ իքիտե էօյլէ թատամը, վէ սատթ սէքիզտե ագշամ թատամը իտէճէիզ։ Զէննկին տիւեիւնլէրտե օլտուղու կիպի, տավէթլիլէրիմ իչին խատսէթէն օն արապա քիրալաեաճաղըմ։

Ժիւլ Վէրիէր. – Պանա արապա կէօնտերմէ։ Պիզ՝ պէնիմ լանտո իլէ կէլիրիզ։

Էօժէն. – Օ տահա ալէա... տիմէք տիւեիւնիւմիւզտէ լանտո արապասը տա պուլունաճագ տըր։

Ժիւլ Վէրիէր. – (Ա.եաղա դալդարագ, վէ էլինի Էօժէնէ ուզաթարագ.) Գարարըմըզ վէրիլտի, օղլում՝ ճումատա իրթէսի կիւնիւ ինչալլահ կէօրիւշիւրիւզ։ – Շիմտիքի հալտե պէն կիտեօրում. ֆագաթ կիլթմէզտէն էվվէլ միւլազիմ վանտամ իլէ կէօրիւշէճէիմ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Վէրիէր վէ կէնճ զապիթէ, Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարիեի վէ Էօժէն Լուազօ իլէ Վիգիօրին Պէրօու թատամ սալատընտա պրագարագ, քէնտիլէրի տիշարը չըգարըլար, վէ քիւչիւք պիր թէնէֆֆիւս տայիրէսինէ կիրտիքլէրինատէ, Ժիւլ Վէրիէր՝ պիր սիկարա դումթուսու աչար, վէ քէնտիսի իչին պիր սիկարա ալտըղը կիպի, կէնճ զապիթէ տէ իքրամ իլթտի։ Պատէհու, հալէա հիստոէթի թէսկին օլմուշ օլմատըղը էճիլտէն, եիւքսէք սէսա իլէ,

—Պունլար նէ՞րէտէն չըգըպ տա պիզի տիւեիւնլէրինէ տավէթէ գալգըշտըլար։ Անժէլիք վէ ծէն, ֆարզ իտէլիմ քի, պու տավէթի գապուլ իլթմէյի իտինիզ. լաքին պու տավէթտէն պանա նէ։ – Տիւեիւն էյլէնճէսի տէտիքլէրի եէրտէ, պիր թագըմ պաեաղը ատէմլէրլէ պուլունաճաղըզ։ – Տօղրուսու նէ՞ կիւզէլ կիւն կէչիրէճէիզ։ – Հէր նէ իսէ, ումարըմ քի ճումատա իրթէսի կիւնիւնէ գատար մադուլ պիր պէհանէ պուլարագ, չու անկարիատան գուրթուլուրում։ – Հէր նէ իսէ, սէնին պանա տիւեէճէքլէրլին նէ՞ տիր, սէօյլէ պագալըմ տինլէեօրում։ – Ֆագաթ չաբուգ վէ մուխթասար սուրէթտէ սէօյլէ. զիրա քէզ միւսթաճէլ իչլէրիմ վար տըր։ Պիր ան էվվէլ պանգաեա ավտէթ իլթմէքլիկիմ լազըմ տըր, տէտի։

42

Պանքերին՝ «Սեօյլեեէճէկին հեր նէ իսէ չաբուգ սեօյլէ» եօլունտաքի իխթարը՝ Վանտամըն իչինէ եարար պիր ի՞ֆատէ օլուպ, ֆագաթ մերդում տէլիգանլը՝ նէ՞ սուրէթլէ սեօղէ պաշլաեաճաղը միւլահազասը յլա թէրէտտիւտ իչինտէ իքէն, Վէրիէր՝ թէքրար իլէ,

— Ղայպ իտէճէք պիր տագըգամ պուլունմատըղընը թէէքիտ իտէրիմ. պանգամտա պէնի պէքլէեօրլար։ Պանգատան պօրսաեա, վէ օրատան տախի ղաեէտ ճիտտի պիր իշ իչին պիր եէրէ կիտէճէեիմ։ — Հասըլը տուրաճագ ասլա վագթըմ եօգ տուր։ Մաատէ հէր նէ իսէ, պիր ան էվվէլ սեօյլէ տիեօրում, տէյի պէեան իթտի։

Վանտամ. — Մաատէ պէնիմ միւսթագպէլիմէ տայիր տիր։

Ժիւլ Վէրիէր. — Լաքին, զանն իտէրիմ քի, սէնին միւսթագպէլին խօշնուտ օլունաճագ սուրէթտէ տիր... Իքի սէնէտէն եիւզ պաշը օլաճագսըն... օթուզ պէշ եաշընտա դայմագամ օլապիլիրսին. վէ էկէրչի մահրէմանէ պանա պէեան իթմիշ օլտուղուն պիւեիւք թասավվուրունու գուվվէտէն ֆիին լէ կէթիրմէկէ տէվամ իտէր իսէն, վէ էկէրչի Գրիւպ թօբլարընա ֆայիգ վէ նագապիլի թէշպիհ գուվվէթէ մալիք եէնի ուսուլտէ պիր թօբ իհտասընա, վէ պու թօբուն ուլուվիեէթինի թօբճուղար գօմիթէսիտէ իսպաթա մուվաֆֆագ օլուր իսէն, իգպալին եավէր օլուր պիթէր։ Շու հալտէ նէ՞ նօգթաի նազար իլէ միւսթագպէլինի տիւշիւնտիւկիւնիւ անլաեամաեօրում։ Միւսթագպէլին քէնտի քէնտիեէ սըրաեա կիրէպիլիր։

— Թասավվուրլարըմը ասլա թէրք իթմէտիմ։ Սիզէ պահսընը իթտիկիմ իճատըն իքմալինէ տայիմա չալըշըեօրում։ Անճագ օ մագսէտէ էրմէք իչին պիւեիւք ֆէտաքեարլըգլար իթմէքլիկիմ լազըմ տըր։

— Ագչէճէ ֆէտաքեարլըգլա՞ր մը. էկէր պու իսէ, եաբապիլիրսին, չիւնքի մաաշընտան պաշգա ալթը եէտի պին ֆըրանգ կէթիրիր քիւչիւք պիր սէրվէթին տէ վար տըր։

— Խա՛յր, իհթիեաճքմ՝ ագչէճէ ֆէտաքեարլըղա տայիր տէյիլ տիր։

— Եա նէ՞եէ տայիր տիր։

— Հայիղ օլտուղում մէալէքէ տայիր տիր։

Պանքէր՝ իշհարը թէճաճճիւպտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէեէրէք,

— Ա՛ճա՛յիպ, մէալէքի ասքէրիեի թէրք իթմէ՞ք մի իսթէեօրսուն։ Էկէր ֆիքրին պու իսէ, տիվանէլիք տիր, ՚ռէտի։

— Պիլաքիս ագըլըըըդ տըր, չիւնքի մինքիեէ մէալէքինէ տախիլ օլտուղումտա, պիւթիւն վագթըմը՝ սէվահիլին ուսուլը միւտաֆաա վէ մուհաֆազասը հազգընտաքի թաասիվուրումա, վէ մուհասէրէ վէ սահրա թօքումա հասը իտէպիլիրիմ ՚՚— իՙՀտի, իթիմատ իտին սէօղիւմէ քի, պէնիմ միւսթագպէլիմ, անճագ պունտան իպարէթ տիր՝ վէ էկէրչի պու միւսթագպէլ բարլագ օլաճագ իսէ, մահզա միլքիեէ մէալէքինէ սալիք օլմագլըղընմլա օլապիլիր։

— Հասըլը պու խուսուստա պէնիմ րէյիմի սօրմաեա՞ մը կէլտին։ Էկէր էօյլէ իսէ, պէն սանա նասիհաթ վիրէմէմ։ Պուլունտուղուն սինն իգթիզասընճա, սէն քէնտինի գուլլանապիլիրսին։ Անճագ պիր միւլահազատա պուլունապիլիրիմ քի, օ տախի չու տուր. չիւպհէլի պիր մէալէք իչին, մուհադագ պիր մէալէքի թէրք իթմէք, վէ կէօլկէտէ չիքեաը կէօրիւպ, էլտէքի չիքեարը պրադմագ՝ մուխաթարատան խալի տէյիլ տիր։ Իսթիֆանը վէրտիրին հալտէ, սանա ագչէ, վէ բէք չօգ ագչէ լազըմ օլաճագ տըր քի, պիր ֆապրիգա թէէսսիս, վէ պունտա պիւեիւք պիւեիւք թէճրիւպէլէր իճրա իտէպիլիրսին։

Էմիլ վանտամ, սէտասը պիր աղ տիթրէեէրէք, չէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Պու չէյլէրի պիլիեօրում. հալ պու քի խըտմէթի ասքէրիեէի թէրք իթմէք խուսուսունտաքի գարարըմ, նալընըղ ամէլեաթըմա զիեատէ վագըթ պուլմագ արզուսինտէն իլէրի կէլմէեիպ, պունուն իչին տիկէր պիր սէպէպ տէ վար տըր քի, տահա զիեատէ մուհիմմ տիր։

— Նէ՞ սէպէպ տիր։

— Կէնճ պիր գըղ սէվմէքտէեիմ։

ժիւլ Վէրիէը , չկրնար պիր սուրբերէտէ եկեղեցինէ պադ-տըղընտա , գաշլարը չաթըլտը , վէ անլընտա պիր էսէրը մահ-զունկեէթ կէօրիւլտիւ : Մէրգում , Վանտամըն պահսընը իթ-տիկի գըզ՝ Անժելիք օլտուղունու հիտա իթմէքչէ , պարիտանէ ,

— Օհօ՛ , բոմանչարտա օգունուլան աշգ ու սեվտալարտան պիրինէ՛ մի թուխտուլտուն , տէտի :

Վանտամ . — Պու աշգ ու սեվտամըն հիսէտարը տախի վար տըր :

— Շուպհէսիզ սեվտիկլի գըզըն ֆամիլեասը՝ պու մու-հապպէթինի պիլմէքտէ , վէ թամավիլ իչմէքտէ տիր :

— Խայր , հէնուզ պիլմէզ :

— Աճա՛յիպ :

— Սաատէթիմ , եախօտ տահա ուօղլուտու սաատէթիմիզ՝ սեվտիկիմ գըզըն բէտերինտէն պաղըր տըր :

Պու էնատէ պանքեր ճեվապ վիրմէտիկինտէն , Վանտամ , իֆատէսինէ չու եօլտա տէվամ իչէմի .

— Պու խուսուստա տահա էվվէլ պահս իթմէմէքլիկիմ , մէս-լէքի ասքերիտէ պուլունտուղում ճիհէթլէ , գաթիէն ճեվապը րէտտ ալմադըղընմ վէսվեսէսինէ մէպնի իտի : Խուսուսի իչլէ չու վագըթտա քի , հարպիեէ նէղարէթինին պիր էմրի իւղերինէ Ֆրանսատան հարէքէթ իթմէքլիկիմ իհթիմալտէն պայիտ տէ-յիլ տիր : Պինաէն ալէյհ իսթիֆատա գարար վէրիչիմ՝ պու սեպէպլէ տիր : Էֆքեարըմը թահսին իթմէօ՛րմուսունուզ :

Վէրիէը . — (Ղաեէթ սերթ պիր սուրբէթլէ .) Ասլա թահ-սին իթմէմ :

Վանտամ սարսըլտը , վէ իլիքլէրինէ գատար միւթէսսիր օլտու : Պիչարէ տելիդանլը՝ պալէատէքի սեօղլէրինին պանքեր թարաֆընտան հիւանի թէլագը օլունաճաղընը մէմուլ իտէր-քէն , պիւթիւն պիւթիւն աքսի պիր նէթիճէեէ ուղրամասընտա , ֆիքրինի աչըգտան աչըղա պէեան իտէպիլմէք իգթիտարընը ղայպ իթտի :

ժիւլ Վէրիէր՝ Անժելիքի էվլէնտիրմէք իսթէմէզ , եախօտ կէնճ , եանի սինէի իւչտէ պալիղէ օլտուղունտա էվլէնտիրմէք իսթէը իտի . պու իսէ , պաչգա պիր սեպէպէ մէպնի օլմաեըպ , էլպէթթէ գարինի քիրամըմընըղն անլամըչ օլաճագլարը վէճհ-

լէ, ագչէ սէպէպիյլէ իտի· զիրա քէնտիսի, պու գըզըն սէր-վէթի իտարէսինէ, անըն բէտէրի վէ վէլիսի օլմագ սըֆաթըյ-լա մէմուր օլտուղունտան, պու սէրվէթի սարֆ իթմիշ օլուպ, մէզպուրէ ագըլ պալիզ օլանա գատար հասըլ իթտիկի աշըղը գաբաթապիլէճէկինի մէմուլ իթմէքտէ իտի։ Հէր նէ իսէ, պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա, Ժիւլ Վէրիէր, - Լաքին, ուղրունա պու թարիֆ օլունմազ տիվանէլիկէ գաթլանտըղըն կէնճ գըզըն քիմ օլտուղունու սէօյլէմէտին, տէտի։

Վանտամ. - Իսմի՞նի մի։

— Էվվէթ, իսմինի սիւալ իտիեօրում. . . աճապա իսմի պիր սը՞րր մը տըր։

Վանտամ գըզարտը, վէ սէօզ սէօյլէմէք իւզրէ տօտագ-լարընը աչտըղընտա, եալընըզ Անժէլիք իսմի պիր նէֆէս կի-պի չըգտը, ֆագաթ թէլէֆֆիւզ օլունմատը։

Օլ վագըթ պանքէր՝ իսթիհզա իլէ,

— Մատէմ քի սէն ճէսարէթ իթմէեօրսուն, պէնիմ սէօզ սէօյլէմէքլիկիմ լազըմ օլտուղունու անլաեօրում։ Կէօնիւլ վէր-տիկին գըզ՝ պէնիմ գըզըմ օլտուղունու բէք ալէա անլատըմ, տէտի։

Վանտամ. - (Պաշընը էյէրէք.) Սէվկիւլիւ ամճա . . .։

Վէրիէր. - Վէրտիկին իյզահաթտան, Անժէլիքի սէվտիկին, վէ անըն թարաֆընտան սէվիլտիկին անլաշըլըեօր։ Տիմէք, սիզ, պէնիմ մալիւմաթըմ օլմաեարագ, պէնիմ էվիմտէ քիւչիւք պիր աշգ ու սէվտա րօմանընը մէվգըի սահնէեէ վազ իթմէք-լիկի թէնսիպ իթմիշսինիզ. . . Օ՛հ, տիւնեատա, պու աշգ ու մուհապպէթ գատար խալիսանէ վէ ֆազիլանէ պիր աշգ ու մուհապպէթ տահա պուլունամաեաճաղընը պիլիրիմ, չիւնքի սէն՝ միւսթագիմ իւլ ախլէագ պիր կէնճ օլտուղուն կիպի, Ան-ժէլիք տէ նամուսլու պիր գըզ տըր։ Պու սէպէպլէ, հարէքէ-թի վագըանըզը թէքտիրէ լաեըգ կէօրմէմ։

Վանտամ. - (Պաշընը գալտըրարագ.) Թէքտիրէ լաեըգ կէօրմէ՛զմիսինիզ. . . օ հալտէ, տիմէք օլուր քի, սէվկիւլիւ ամ-ճա, իզտիվաճըմըզա մուվաֆֆագաթ իտիեօրսունուզ։

— Պիլ աքիս ըէտտ իտէրիմ։

Վանտամընն լէհճէսի սօլարագ,

— Ր՞ետ մի իտիեօրսունուզ, տէտի,

— Էվվէթ, գաթիէն րէտտ իտեօրում, վէ սէն տէ, պէնտէն պու ճէվապը ալաճաղընը պիլմէլի իտին։ - Անժէլիքի նէ՝ վագըթ էյլէնտիրմէք ֆիքրինտէ օլտուղումու պիտտէֆաթ սանա սէօյլէմիշիմ տիր։ Թասավվուրումու ասլա տէյիշտիրմէմ։ Շէօյլէքի, գըզըմ հէր նէ վագըթ ՝ի ննի րիւշտէ պալիղ օլուր իսէ, օլ զէման քէնտիսինի էվլէնտիրմէքլէ մէշղուլ օլաճաղըմ։ Իմտի, օլ վագթա գատար արանըզտաքի հիսսիեաթըն թատիլ օլունաճաղընա, վէ իքի խըսըմ պէյնինտէ սըրֆ պիր տօսթլուգ վէ գարապէթ հիսսիեաթընտան իպարէթ օլաճաղընա շիւպհէ իթմէմ։

— Պու պապտէ եանըլըրսընըզ։ հիսսիեաթըմըզ այնի հալտէ գալաճագ տըր։

— Հիչ պիր նէթիճէյի միւֆիտէեի մուճիպ օլմաեաճաղը ճիհէթլէ, հիսսիեաթընըզըն այնի հալտէ գալմասընա թէէսսիւֆ իթմէմէք գապիլ տէյիլ տիր։

— Հիչ օլմազսա, պանա պիր իւմիտ կէօսթէրին։

— Քիմէսնէ իրթէսի կիւնիւ նէ՝ օլաճաղընը պիլմէտիկինտէն, պէն տէ սիզէ իւմիտ վիրէրէմ։

— Տիմէք օլուր քի, Անժէլիք հագգընտա իզհարը մուհապպէթ իթմէքլիկիմի մէնն իտիեօրսունուզ։

— Սէնին գալպին պանա բաճի տէյիլ տիր։ Անճագ, գըզըմըն ֆիքրինի խէեալի իւմիտլէր իլէ իչղալ իթմէքտէն կէրի տուրաճաղըն խուսուսընտա, մահզա, սէնին նամուսլու պիր ատէմ վէ մէրտ պիր ասքէր օլտուղունա կիւվէնմէքտէեիմ,

— Քէնտիսինի պէտպախթ գըլարը՞մ մը իթիգատընտասընըզ։ Հագգըմտա բիաեէթինիզ, վէ թէվէճճիհինիւզ եօ՞գ մու տուր։

— Սէնի ՝էվէրիմ, վէ սանա բիաեէթիմ տէ վար տըր, ֆագաթ թէքրար իտէրիմ, իքի սէնէ սօնրա Անժէլիքին միւսթագպէլինի տիւշիւնէճէեիմ, վէ օլ վագթա գատար գարարըմը վէ նիեէթիմի թատիլ իթմէեէճէյիմ։ Իմտի ֆ պուրասընը պիլ տէ, արթըգ պունտան պահս իթմէեէլիմ։

— Պունտան պէօյլէ խանէնիզէ կէլմէքլիկիմի՞ տէ մի մէնն իտիեօրսունուզ։

— Ասլա, պէնիմ խանէմ տայիմա սէնին իչին աչըգ պուլունաճադ աըր։ շու շարթ իլէ քի, թահսին իթմէտիյիմ թասավվուրունու ասլա տիւշիւնմէեէճէքսին, եախօտ ասլա տիւշիւնմէեօր կիպի կէօրիւնէճէքսին։

Վանտամ, լէհճէսի սօլմուշ օլարագ աեաղա գալգտը, վէ էն մուազղէզ իւմիտլէրի՝ մէրհամէթսիզ պիր քիմսէ թարաֆընտան բախնէտար օլմուշ պիր քիմսէ կիպի տիթրէեէրէք։

— Բէք ալէա, սիզէ իթաաթ իտէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Օրասընը բէք իյի պիլիեօրում, վէ սանա էմնիյեէթիմ պուլունտուղունուն իսպաթը տա շու տուր քի, վագըթ վագըթ պիզիմ իլէ էօյլէն վէ ագշամ թաամը իթմէքլիկինէ միւսաատէ իտէրիմ... Ֆագաթ, սագըն խըտմէթի ասքէրիեէտէն իսթիֆա իթմէեէսին, անլատը՝ն մը... Շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլատըգ... Էկէր շու մէէլուն տիւեիւնէ կէլիրսէմ, օրատա թէքրար պուլուշուրուզ։

Պանքէր, եէկէնինի եալընըզ վէ մահզուն հալտէ պրագարագ թէնէֆֆիւսխանէտէն չըգըպ, քէնտի տայիրէսինէ կէչտի, վէ բարտըսիւսիւ իլէ էլտիվէնլէրինի, պասթօնունու վէ շաբգասընը ալտըգտան սօնրա, դըզընը թէքրար կէօրմէքսիզին օթէլտէն տիշարը չըգտը։

Էօժէն Լուազօ վէ Վիգթօրին Պէրօ՝ պիր գաչ տագըգատան պէրու կիթմիշ օլտուգլարընտան, Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարի, Մ. Վէրիէրին թօբճու միւլազիմիյլէ իթտիկի միւլագաթըն նէթիճէսինէ, էնտիշէ վէ հէեէճան իլէ պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Անժէլիք՝ բէնչիրէնին եանընտա աեագտա տուրմուշ օլտուղու հալտէ, բէտէրինին՝ ծթէլին հավլիսինտէն կէչտիկինի վէ տիշարը չըգտըղընը կէօրտիւ։

Վանտամ, մէրգումուն րիֆագաթընտա օլմատըղընտան, կէնճ գըզ՝ պու տէլիգանլընըն սալօնա կէլէրէք, քէնտիսինի պուլաճաղընը միւլահազա իթտի, վէ չէնտ տագըգա պէքլէեիպ, մէյտանա չըգմատըղընը կէօրտիւկիւնտէ, տիւչարը եէյիս օլտու, վէ բահիպէ Մարիեի տէ պիրլիքտէ ալարագ, միւլագաթըն ճէրէեան իթմիշ օլտուղու օտաեա կիթտի։

Էմիլ Վանտամ սիմասընընն հալի պօզուլմուշ, վէ կէօզլէրի

գըզարմըշ օլարագ , հալէա , մուսահիպլինին քէնտիսինի պը-
րագըպ կիթտիկի զէման տուրմուշ օլտուղու մահէլլետ աեագ-
տա տուրուեօրտու , վէ կէօղլէրինտէն իրի տանէլի եաշլար ա-
գըեօրտու ։

Վանտամ, Անժէլիքի կէօրտիւկիւնտէ, իքի էլիլէ եիւղիւ-
նիւ կիղէտի իսէ տէ, կէնճ գըզ՝ պիր պագըշտա օլանը կէշէնի
անլաեարագ , պիր քէտէրի ազիմ եիւրէկինի գաբլատըղընտան,
եէրէ տիւշմէմէք իչին րահիպէ Մարինին գօլթուղունա տաեան-
մաղա մէճպուր օլտու ։ Մուսիխարէն զայիֆ վէ ժիւէսիր պիր
սէտա իլէ ,

— Բէտէրիմ սիղի տինլէմէք իսթէմէտի մի , տէյի սիւալ
իթտի ։

Վանտամ. – Խա՛յր , տինլէտի , ֆագաթ տինլէտիքտէն սօն-
րա , «Ժըղըմըն ֆիքրինի խէեալի իւմիտլէր իլէ իշղալ իթմէք-
տէն կէրի տուրաճաղըն խուսուսընտա , մահզա տաէնին նամուս-
լու պիր աատմ վէ մէրտ պիր ասքէր օլտուղունա կիւվէնմէք-
տէեիմ» տէյի պէեան իթտի ։

Անժէլիք . – (Պաեըլմադ տէրէճէսինէ կէլէրէք .) Պունու
քէնտիսի սէօյլէտի մի ։

Վանտամ. – Քէվէթ ։ վէ իլավէթէն տէ , «Ինքի սէնէ սօնրա
Անժէլիքին միսաթագպէլինի տիւշինէճէյիմ, վէ օլ վագթա
դարար վէ նիյեէթիմի թատիլ իթմէեէճէեիմ» տէյի պէեան
իլէտի ։

Անժէլիք . – Մահիհէն , բէտէրիմ պէօյլէ՞ մի սէօյլէտի ։

Վանտամ. – Բէճա իթտիմ. . . եավարտըմ. . . ֆագաթ աս-
լա մէրհամէթի իսիպտէ , ճիւղի պիր իւմիտ օլսուն վիրմէտի ։

Անժէլիք՝ էմիլ Վանտամա տօղրու պիր իքի ատըմ պա-
րագ , պաչընը եիւքսէքտէ թուրթտուղու , վէ կէօղլէրի բարի
լատըղը հալտէ ,

— Բէտէրիմ սիղէ սէօզ վիրմէք իսթէմէեօր . . . բէք ա-
լէա , իսթէմէսէն . լաքին պէն եալընըզ սիղին օլաճաղըմը ճէ-
նապը Ալլահ հուզուրունտա եէմին իտէրիմ, տէտի ։

Րահիպէ Մարի . – Պէն տէ սիղին միւթթէֆիգէնիղ օլմագ-
լըղը վատ իտէրիմ, վէ պու վատըմը թուրթաճաղըմ ։

Վանտամ. – (Թէէսսիւրի ալիմլէ .) Պէնիմ նամուսումտա ,

քենտի վատրմը թութմագլըղը պանա էմր իթմէքտէ տիր ։ Շիմ-տիլիք Ալլահա ըսմարլատըգ ։

Պիր գաչ սանիյեէ սօնրա, կէնճ զապիթ օթէլտէն հարէ-քէթ իթտի ։

44

Անժէլիք՝ վագը օլան հալտէն ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտու, վէ մէզքիւր մէմուլին զայրի նէթիճէյի վէ յեուսիեէթ-իշթիմալին քենտիսինտէ հասըլ իթտիկի քէտէր, էմիլ Վանտա-մըն տիւչար օլտուղու քէտէր ու էլէմտէն նօգսան տէյիլ իտի, վէ մէրգում տէլիգանլընը օթէլտէն մուֆարագաթընը կէօր-տիւկիւնտէ, էօնիւ ալընմազ պիր ֆէլաքէթէ մէրգումուն կի-րիֆթար օլտուղունու, վէ քենտիսինին հէր իւմիտի վէ արզու-սու մահվ իտիլտիկինի տիւշիւնտիւ, վէ բահիպէ գատընը գու-ճաղընա տիւշէրէք ։

— Օ՛հ, Մարի, Ազիզէմ Մարի ... պիչարէ մէշեուսէն կի-տիեօր ... անըն իլէ պիրլիքտէ պէնիմ տէ էօմրիւմ կիտիեօր ... Ա՛հ, բէտէրիմ բէք զալիմ իմիշ, տէտի, վէ պիր ազ էվվէլ կէօսթէրտիկի ճէսարէթ եէրինէ իւզէրինէ պիր թագաթսըզ-լըգ արզ օլուպ, ագլընը զայպ իթմէքտէ իտուկինի զանն իյ-լէտի ։

Մարի՝ մէզպուրէնին գօլթուղունա կիրիպ, պիր սէտիրէ գատար կէօթիւրտիւ, վէ օրատա եավաշճա եաթըրըպ, քիմէսէն թարաֆընտան իշիտիլէմէեէճէք սուրէթտէ եավաշ պիր սէտա իլէ ։

— Զէվալլը գըզճըղա՛ղ, սէնին սաատէթինէ նէզարէթ վէ տիգգաթ իտէճէեիմ, վէ սէնին տավան ուղրունա խըզմէթ իթմէք վէ օ տավաեը գազանմագ խուսուսընտա ճէնապը Ալ-լահ տա իգթիզա իտէն գուվվէթի պանա էհսան պուեուրաճագ տըր, տէյի պէեան իյլէտի, վէ Անժէլիք, բահիպէ Մարինին միւտաֆաաթը սաեէսինտէ, ազ վագըթտա քենտիսինի պուլ-տու ։

Արնօլտ Տէսվիները իսմինի ալմըշ օլան Շարլ Ժերարը թերք իթտիկիմիզտէ, մերգում եաթաղընա եաթմըշ իտի, ֆագաթ պու եաթըշը՝ ուեռումագ իչին օլմաերպ, տիւչար օլտուղու չէտիտ տարպէնին էօնիւնիւ նա՞սըլ ալապիլէճէկինի տիւչիւնմէք իչին իտի։

Մերգումուն պուլունտուղու հալ վէ մէվգի, ֆէվգէլատէ միւչքիլ օլուպ, հէր հանկը թարաֆա տէօնսէ, մէմնուն օլունաճագ պիր սուրէթի թէսվիեէ պուլամաեօրտու։

Քէնտինին մէշրու մալի ատտ իթմիշ օլտուղու էլլի միլեօն ֆրանգլըգ սէրվէթ՝ քէնտիսինտէն չըգմըշ օլուպ, Արնօլտ՝ պու սէրվէթի էլտէ իթմէկէ պիր չարէ պուլմագ իւզրէ, գուվվէյի թէխայեիւլիեէսինի իքի սաաթ գատար եօրտու իսէ տէ, տայիմա գարշըսընա պիր ախվար չըգմագտա օլուպ, պու տիվարը աշմաղա էնմէկէ պիր տիւրլիւ մուվաֆֆագ օլամաեօրտու։

Նիհաեէթ, հիտտէթ վէ մէյեուսիեէթլէ, կէօզիւնիւ գաբամագսըզըն եաթագտան գալգտը։

Հէր սապահ կիպի, գաբուճու գարընը, տայիրէեի սըրաեա գօյմաեա կէլէճէք վագթը եագլաչըեօրտու։ Իմտի, Բարգ-Սէն-Մօրտան կէթիրիլմիշ վէ Էթիէն Պէրօտան չալընան էշեաեը հավի պուլունմուշ օլան բաքէթի օրթատա պրագմագլըգ միւնասիպէթ ալամազ իտի։

Պինապէրին պիւեիւք պէզի վէ պօղազ մէնտիլինի սէօքիւպ, պունլարըն իչինտէքի էշեաեը չըգարտը, վէ անախթարընը տայիմա ֆէտինտէ սագլատըղը պիր տօլապըն չէքմէճէսինտէ հըֆզ իթտի։ Մէզքիւր սէրվէթ՝ պիր տիկէրի իչին պիւեիւք պիր չէյ տիմէք իտի իսէտէ, էլլի միլեօն ֆրանգը խէեալ իթտիկի ճիհէթլէ, քէնտի նէզտինտէ էհէմմիեէթի պուլունմամագտա իտի։

Մալիսմիւմիւզ օլան պանգնօթլարտան վէ իքի միլեօն ֆրանգլըգ միւճէվհէրաթ վէ էլմասլարտան մաատա, Արնօլտ, Էթիէն Պէրօնուն Օթէլ տէզ Էնտտէ պրագտըղը չըզտանը վէ մէքթուպլարը տախի ալմըշ իտի։

Արնօլտ՝ մէզքիւր մէքթուպլարա բէք ճիւզի էհէմմիեէթ վէրմիշ իտի։ Ֆագաթ ախկէր մաատէլէրի ճէպինտէ եէրլէշտիրիրքէն, իշպու մէքթուպլար էլինէ բասթ կէլմէքլէ,

— Պագալըմ չու մէքթուպլար նէ՞ տիր։ Հիչ չիւպհէմ եօգ տուր քի, պունլարըն պէնճէ էհէմմիեէթի օլմաեաճաղընտան, միւնտէրիճաթլարընա քէսպի վուգուֆ իթտիքտէն սօնրա եագմագլըղըմ լաղըմ կէլէճէք տիր, տէյի պէեան իյլէտի, վէ պիրէր պիրէր պու մէքթուպլարը աչարագ, հէր պիրինին ատրէսլէրինի օգումաղա պաշլատը։

Զիքր իթտիկիմիզ մէքթուպլար՝ հիքեաեէմիզին ասըլ նօգթաի հարէքէթի օլուպ, վէ պունտան էվվէլ եազըլանլար իսէ, հիքեաեէմիզին մուգաատէմէսի տիմէք օլտուղունտան։ իշպու ատրէսլէրի Արնօլտ իլէ պիրլիքտէ օգումագ իսթէրիզ։

Իշթէ Արնօլտուն սըրա իլէ օգուտուղու ատրէնլէր։

«— Միւսիւ Ֆրէտէրիգ Պէրթէն, Բարիսաէ Սէն-Մօր սօգաղընտա 115 նիւմէրօլու մահէլլտէ մաքինիսթ։

«Միւսիւ Բիէր Պէրօ, բաչավրաճը, Սէնթ-Ուան ճատտէսինտէ, Վիլա տէ Տէօ-Մօնտ։

«— Միւսիւ Լա Ֆուժէր, Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսու միւտիրի։

«— Միւսիւ Էժզէն Լուազօ, Միւճէլլիտ, Ֆլէօրիւս սօգաղընտա, Ն. 11։

«— Մատմուազէլ Վիգթօրին Պէրօ, չիչէքճի, Էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղընտա, Ն. 22։

Արնօլտ՝ սօն իքի ատրէնի օգուտուղտան սօնրա, օգումասընը տուրտուրուպ,

— Պու իսիմլէրի զաթէն իշիթմիշ օլտուղումա էմինիմ։ Ֆաս գաթ նէ՞րէտէ վէ նէ՞ ահվալ սըրասընտա իշիթմիշիմ տիր, տէտի, վէ պիր գաչ սանիյեէ թէֆէքքիւրտէն սօնրա,

— Խաթրըմա կէլիեօր . . . ասմնիպուս արապասընըն իւսթ գաթընտա իտիմ . . . պիր տիւեիւնտէն պահս իտիլիեօրտու, վէ պու տիւեիւն միւնասիպէթիյլէ Անժէլիք Վէրիէրին վէ բէտէրինին իսիմլէրի թէլէֆֆիւզ օլունմուշ իտի։ Պունուն մանէասը նէ՞ տիր։ Էլպէթթէ մէքթուպլարըն միւնտէրիճաթը պու խուսուսու պանա անլաթաճագ տըր, տէտի, վէ ատրէսլէրին գրաաթընա տէվամ իյլէտի։

«— Միւսիւ Բօլ Պէրօ, Սէն սօգաղընտա 27 նիւմէրօտա միւսթախտէմ։

«— Տուլ մատամ Բէրօ, չամաշըրճը, Մօնմարթըրտա Կարօ սօգաղընտա 17 նիւմէրօտա։

«Տուլ մատամ Ֆէրու, Պուլէ սօգաղընտա, 44 նիւմէրօտա սաթըճը։

«Մատմազէլ Մէզունի Կօթիէ Մօնսօ սօգաղընտա, 26 նիւմէրօտա։

«— Մատմազէլ Ժան Տէսուրտի, տիքիշճի, Սէն սօգաղընտա 27 նիւմէրօտա։

«— Մ. Ժօրժ տը Ներվէյ, պիլա սանաաթ, Միրօ մէսնիլ սօգաղընտա, 55 նիւմէրօտա։

«— Մատամ լա գօնթէս տը Ներվէյ, պիլա սանաաթ, այնի սօգագտա, այնի նիւմէրօտա։

«— Մ. Էմիլ Վանտամ, Վէնսան ասաքիրի մուսթահֆըզասընըն, եէտինճի թօբճու ալայընտա միւլազիմ։

Արնօլտ՝ իքինճի տէֆա տուրուպ,

—Վանտամ, միւլազիմ Վանտամ, Անժէլիքի սէվմէքտէ օլտուղունու զանն իտիպ, տէմիր եօլունտա, արգատաշլարընտան պիրի իլէ կէօրիւշտիւկիւնիւ իշիթմիշ օլտուղում զապիթ տիր։ - Տիմէք Էթիէն Պէրօ՝ պու զապիթի թանըեօր իմիշ։ Ֆագաթ նա՞սըլ թանըեօր։ Իշթէ պու խուսուս պէնի էնտիշէեէ տիւչար գըլաեօր։ Իհթիմալ քի պիր ազտան իշի անլաեաճաղըմ։ Պէն իսէ, էվվէլճէ պու մէքթուպլարա էհէմմիեէթ վիրմէեօրտում. մէկէր իսէ պունլար բէք մուհիմմ իմիշ, տէտի։

Եալընըզ իքի մէքթուպ գալմըշ օլուպ, Արնօլտ՝ պունլարտան պիրինի աչտը, վէ պունուն իւսթիւնտէ տէ պուլվար Հօսման սօգաղընտա, 24 նիւմէրօլու մահէլլտէ պանքէր Ժիւլ Վէրիէր տէ Յի եազըլմըշ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ, ֆէվգէլատէ իզհարը թէաճճիւպ իյլէտի։ վէ հէման եիւքսէք սէտա իլէ,

— Վէրիէր . . . Անժէլիքին բէտէրի . . . իսմի, սէնաաթը, իգամէթկեահը, թա քէնտիսի տիր . . . Պու չէյլէրէ հիչ մանէա վէրէմէեօրում . . . Աճապա պու մէքթուպ նէ՞ եազըլմըշ տըր, աէտի։

Արնօլտ մահֆազաեը եըրթըպ, տէրունինտէքի քեաղըտը չըգարտը, վէ աթիտէքի ճիւմլէլէրի օգուտու

«Միւսիւ,

«Սիզէ ղաեէթ մուհիմմ պիր չէյ թէպլիղ իտէճէեիմ։

«Մաստէ՝ հագգընըզ պուլունան պիր սէրվէթէ տայիր տիր, վէ պէն օ սէրվէթի սիզէ թէսլիմէ մէմուր օլմուշում տուր։

«Իմտի, մայիսին օն պէշինճի կիւնիւնէ միւսատըֆ օլան եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն, ագշամըն սաաթ ալթըսընտա, Գլիշի ճատտէսինտէ, Բէր Լաթուիլտէքի լօգանթաեա կէլմէնիզի ըէճա իտէրիմ։ Օրատա պիրլիքտէ թաամ իտէրիզ, վէ կէրչի պու տավէթիմին սիզէ ղարիպ կէօրիւնէճէկինի պիլիր իսէմտէ, պու պապտէ իճապէթ իթտիկինիզ թագտիրտէ, նատիմ օլմաեաճաղընըզը թէէմին իտէպիլիրիմ։

«Մուվասըլէթինիզէ էմին օլարագ, իլթիֆաթ վէ իհթիրամաթըմը թագտիմ իյլէրիմ։

«ԳԱԼԿԻԻԹԱ»

Արնօլտ՝ պու մէքթուպու օգուպուգտան սօնրա, չէօյլէ սէօյլէտի.

— Գալկիւթա՛ ... Էթիէն Պէրօ՝ Գալկիւթա տէյի իմզա իթմիշ։ Պու տավէթ պանա ղարիպ, վէ հաթթա ֆէնա պիր լաթիֆէ կէօրիւնիւեօր ... Աճապա Վէրիէր պու տավէթի գապուլ իտէճէք մի իտի, տէտի։

Սօն մէքթուպ՝ մատմազէլ Անժէլիք Վէրիէրէ խիթ պէն եազըլմըշ օլուպ, Արնօլտ՝ պու մէքթուպուն մահֆազասը ըշտը՝ վէ միւնտէրիճաթընը՝ պալէատէ իշար իթտիկիմիզ մէքթուպուն այնը օլտուղու կիպի, օլ պիրլէրի տախի այնի ճիւմլէլէրի հավի իտի։

Արնօլտ, հայրէթ իչինտէ պուլունմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ էլինի անլընա վուրարագ,

— Շիմտի իշի անլատըմ։ Պու ատէմլէր, Էթիէն Պէրօնուն ագրապասը տըրլար։ Քէնտիսի, սապըգ էֆէնտիմին պանգասընտա պուլունտուղու սըրատա, պունլարտան պաճս իտիեօրտու, վէ օ շաշգըն՝ հաեաթընտա սէրվէթինի անլէրէ թէվզի իթ-

մէք իսթէեօրտու։ Մէքթուպլարքն ալթընտա իմզասընը եազ-մամասը տա, քէնտիսինի թանըտըգլարը զէման, քէմալը հայ-րէթլէ մահղուզ օլմագ իչին իտուկի աշիքեար տըր... Պու կիւն իսէ, մէրգում էօլմիւշ օլտուղու ճիհէթլէ, իշպու ագրապա-սը քէնտիսինին վարիսլէրի տիրլէր։ Իւմիտ իթտիկիմ, վէ օ սէ-պէպլէ պաշըմը թէհլիքէ թահթընա գօյտուղում էլլի պիր միլ-եօն ֆրանգը արալարընտա թէվզի իթմէկէ հագգլարը վար տըր, տէտի։

Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա, մէրգում, սապըգ էլմաս թա-ճիրինին ճիզտանընը, տէրունինտէ տիկէր պիր քեաղըտ գալըպ գալմատըղընա թէէմին օլմագ իւզրէ, եէնիտէն արաշտըրըր իքէն, շէօյլէ սէօյլէտի.

— Էլլի պիր միլեօն ֆրանգը արալարընտա թէվզի մի իթ-մէ՛ք... լաքին պու միրասը թալէպ իտէպիլմէք իչին, վարիս-լէրտէն հէր պիրի՝ օթուզ պէշ սէնէտէն պէրու ղայպտա պու-լունան Էթիէն Պէրօնուն պէրհաեաթ իտուկինի, քէսպի սէրվէթ իթմիշ օլտուղունու, վէ շու էսնատէ ահրէթէ եօլճու օլմուշ պուլունտուղունու պիլմէլի տիր։ Հալ պու քի պու շէյլէրի։ պէնտէն պաշգա պիլէն եօգ տուր, վէ քիմսէ տէ պիլէմէզ...

Արնօլտ՝ իֆատէսինի պիթիրմէզտէն, ճիզտանընը պագըլմա-մըշ օլան պիր կէօզիւնտէն մասանընը իւսթիւնէ տէօրթ տիւ-րիւմլիւ պիր քեաղըտ տիւշմէքլէ, գաթիլ, տէրհալ պու քեա-ղըտը ալարագ աչտը, վէ միւնտէրիճաթընա աթֆը նազար ի-տիպ, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Վասիեէթնամէ տիր, տէտի։

Ֆիլվագը մէզքիւր քեազըտըն պալէասընտա,

ՊՈՒ ՊԷՆԻՄ ՎԱՍԻԵԷԹՆԱՄԷՄ ՏԻՐ

տէյի եազըլմըշ օլուպ, զիյրինտէ տախի աթիտէքի սաթըրլար մէվճուտ իտի.

«Պէն, վազիի իմզա, պէտէնէն վէ ֆիքրէն սալիմ օլտու-ղում հալտէ պէեան իտէրիմքի, պու մահէլլտէ զիքրինի պէյ-հուտէ աատ իթտիկիմ պազը նիեէթլէրի մէվգրի իճրաեէ վազ իթմէզտէն էվվէլ վէֆաթ իտէր իսէմ, վէֆաթըմը միւթէագըպ, էլլի պիր միլեօն ֆրանգտան իպարէթ օլան վէ էմանէթէն Բօ-

չիլտ պանգասընա թէսլիմ իտիլմիշ պուլունան սէրվէթիմին, աթիտէ էսամիսի եազըլմըշ օլուպ, ադրապամ օլան էշխաս միեանընտա միւսավաթէն թագսիմ վէ թէվզի իտիլմէսինի իսթէրիմ։»

Վասիեէթնամէնին պու սըրասընտա, մահֆազալարըն իւսթլէրինտէ մուհարրէր օլան իսիմլէր գայտ իտիլմիշ օլուպ, խաթիմէսի շու սուրէթտէ իտի.

«Պալէատէ զիքր օլունան էսամիտէն պիրի, եախօտ պիրտէն զիեատէսի վէֆաթ իտէր իսէ, պունլարտան հէր պիրինին հիսսէսի՝ տիկէր վարիսլէր միեանընտա թէվզի իտիլէճէք, վէ լաքին տայիմա միւսավաթա րիաեէթ օլունաճագ տըր։

«Եազըլտը Բարիստէ 9 Մայիս 1884 թարիխինտէ։

«ԷԹԻԷՆ ՊԷՐՕ»

Արնօլտ՝ մէզքիւր ճիւմլէլէրի օդուտուգտան սօնրա,

— Ա՛հ, թէտպիրլէրինի բէք եօլունտա իթթիխազ իթմիշ . . . հէր շէյի էվվէլինտէն քէշֆ իթմիշ . . . Պու վասիեէթնամէնին պէնիմ եէտիմտէ պուլունմասը ֆայիտէտէն խալի տէյիլ տիր . . . քի՞մ պիլիր . . . տէտի։

Արնօլտ սէօզիւնիւ քէստի, վէ պաշը կէօքսիւնէ տօղրու էյիլէրէք, տէրին պիր միւլահազաեա տալտը. պիր գաչ սանիյեէ սօնրա մէրգում պաշընը եօգարը գալտըրտըգընտա, չաթըլմըշ օլան գաշլարը տիւզէլմիշ, կէօզլէրինտէ էսէրը մէսէրրէթ հասըլ օլմուշ, վէ տօտագլարընտա զարիպ պիր թէպէսսիւմ հուսուլէ կէլմիշ իտի։

Աճապա մէրգում նէ՞ տիւշիւնմիւշ իտի։ Պարօն տը Բօչիլտին պանգասընա էմանէթէն թէսլիմ իտիլմիշ օլան միլեօնլարը էլտէ իթմէք իւզրէ պիր չարէ պուլմո՞ւշմու իտի։

Պու սիւալէ, հիքեաեէմիզին տէվամը ճէվապ վէրէճէք տիր։

45

Արնօլտ՝ օթուրտուղու իսկէմլէտէն գալգըպ, Էթիէն Պէրօնուն վասիեէթնամէսինի վէ մէրգումուն քէնտի վէրէսէսինէ եազմըշ օլտուղու մէքթուպլարը՝ Բարգ-Սէն-Մօր սէյֆիեէսինտէն կէթիրտիկի էշեաեը վազ իթմիշ պուլունտուղու սանտըգտա հըֆզ իլէ, իքի բաքէթ պանգնօթ ալտը, վէ Ինկիլիզ գըեաֆէթինէ կիրիպ, պուլվար Պօմարշէեէ նազըր օլան գաբուտան տիշարը չըգտը։

Մէրգում սօգաղա չըգտըղընտա, չիզտանընը աչըպ Էգօ ճատտէսինտէ քեային սէյֆիեէնին ֆէրաղ սէնէտինի եազտըրաճագ օլտուղումուգավէլաթ մուհարրիրինին իսմ, շէօհրէթ վէ մահէլլի իգամէթինի արատը։

Մէզքիւր մուգավէլաթ մուհարրիրինին իսմի Պէրթիէր օլուպ, իտարէխանէսի Բիվօլի սօգաղընտա պուլունմաղլէ, Արնօլտ մէզքիւր իտարէխանէեէ կիթտի։

Սէնէտ հազըրլանըպ, սահիպի միւլք օլան քիմսէ թարաֆընտան իմզա իտիլտիկի կիպի, միւշթէրիսինին տախի վազը իմզա իտիլմէսինէ պէքլէնմէքտէ իտի։

Մօրթիմէր վէ շիւրէքեասը պանգասը սապըգ մէմուրու՝ սէնէտի Ռուիլիամ Սգօթ տէյի իմզալաեըպ, գարարլաշտըրըլմըշ օլան պէտէլի էօտէեէրէք, Էթիէն Պէրօնուն տէհշէթլի սուրէթտէ թէլէֆ իտիլմիշ օլտուղու խանէեէ շէրան միւթէսարրըֆ օլտու։

Մէրգում, իտարէխանէտէն չըգտըգտան սօնրա, Վէնսան տէմիր եօլունա կիտիպ, Բարգ-Սէն-Մօր իչին պիր պիլէթ ալտը, չիւնքի քեաֆֆէյի ճանիլէր միսիլլու մահէլլի ճինաեէթի թէքրար կէօրմէք խուսուսունտա գարշը դօնուլմազ վէ վահշիեանէ պիր արզու վէ մէրագ քէնտիսինի օլ թարաֆա սէվգ իթմէքտէ իտի։

Իմտի, մահէլլի ճինաեէթէ մուվասըլէթլէ, ֆիիլի գաթլըն

իճրա խախտիկի օտանը, կիւնտիւզ վագիը սօղուգ գան իլէ տօլաշտը, վէ պաղչէնին տէրունինաէն պիլ միրուր, մահուտ թահշ օճաղընա վասըլ օլտու քի, պունտա, սապըգ էլմաս թաճիրինին նաչը՝ պիր մէճհուլ մէղար տէրունինաէ տէֆին խախտիչ իտի։

Ճանինին ֆիքրինի հիւքիւմէթէ պիլտիրէճէք հիչ էսէր մէվճուտ օլմանըպ, դուշտար, տէրունը պաղչէտէ էօթմէքտէ իտիլէր։

Պինանըն էթրաֆընտա տէրին պիլ սուալուգ հիւքմֆերմա օլուպ, խայինէ մէրդում՝ ֆիլթուհաթքեարանէ սուրէթտէ,

— Շիմտի պու էվ պէնիմ մալիմ տիր, ըէյիմի ալմաորգճա, քիմսէ պուրաեա կիրէմէզ։ Տիւնեանըն թէքմիլ բօյնուէրի պուրաեա կէլտէլէր, էթիէն Պէրհանուն նաչընը պուլամադըպ... խուսուսա քի եապանի օթլարուտա պու նաչըն իւղէրինտէ պիւնիմէքտէ տիրլէր... Իչպու նաչըն պուլունմասընը, վէ վասիեէթին մէյտանա չըգմասընը մէնֆաաթը մախսուսէմ իճապ իթթիրաիկի կիւնէ գատար պուրասը մէճհուլ գալճագ տըր... օ կիւն տէ կէլէճէք տիր, տէտի։

Ա.րնօլտ՝ մէղարըն եանընտան այրըլըպ, եօգուչմարի եէրտէն եօգարը չըգտը, վէ սէյիհէնին պիլճիւմլէ դարուլարընը դարաատրդտան սօնրա, պաղչէեի թէրք իթտի, վէ պու տէֆտա չըմէնարքֆէրէ բաքիպ օլմադըզըն եաեան Բարիսէ աւտէթ իթմէք իւղրէ եօլա ըէվան օլտու։

Մէրդում, գիւատէսիլլէ հավաեա, հարէքէթէ վէ եալընդըզըպ միւհթաճ օլուպ, միւլահաղաթ վէ թաատիվուրաթընէն հէտէֆ օլտուղու եէկեանէ նօգթա՝ էրնէն Պէրհանէ գէնճլըքընա դէրհեալ էթմէք խուսուսու օլարագ, ժուանվիլէ, անտէն վէհնան օրմանընա վէ պատէհու Սէն-Մանտէե վասըլ օլտու, վէ պու մահէլլէտէ, գարնընըն աճլըգընը տիւչիւնէրէք, ռատաթընա պագտը, վէ ագշամըն տէօրտիւ օլատուգունու անլատըգտան սօնրա, Սալթ տէ Ֆոնթ նամ պիւեիւք վէ մէչհուլ լօգանթատնէն գարշընընտա պուլունատուղու ճիհէթէչ, իչպու լօգանթատա կիրտի, վէ պիր գաչ տիւրլիւ թատամ իլէ պիր միգտար տա նէֆիս չարատ կէթիրթտի։

Հէնուզ վագիթ էրքէն օլմադըչ, լօգանթանըն միւչհէտ-

բիլերի կելմիշ օլմատըգլարընտան, Արնօլտ եալընըզ պուլունտուղու վասի սալատա, լօգանթա սահիպինին՝ միւշթերիլերին սիբարըշլարընը վէ հիսապլարընը ալտըզը քիւչիւք օտանըն եագընընտա օթուրմուշ իտի։

Պրագալըմ մերգում թամամընը իթմէքտէ օլսուն։

Միւճէլլիտ Էօժէն Լուազօ վէ չիչէքճի Վիգթօրին Պէրօ՝ Ժիւլ Վէրիէրին խանէսինտէն մուֆարագաթ իթտիքտէն սօնրա, ագրապալարընտան Ժօրժ տը Ներվէյին նէզտինէ կիթտիլէր. զիրա Լուազօ, պիւթիւն ֆամիլեասը էֆրատընըն տիւեիւնտէ հաղըր պուլունմալարընը արզու իթտիկինտէն, քեաֆֆէսինէ կիտէրէք, հէր պիրինի տավէթ իթմէյի թասմիմ իյլէմիշ իտի։

Ժօրժ տը Ներվէյ՝ զէմանէմիզ ճահիլ կէնճլէրինտէն օլուպ, ճէմիյեէթի իճթիմահյեէ տախիլինտէ քէնտի մէվգիսի վէ ասլը՝ Լուազօտան խայլի ֆէրգլի օլմասըյլա, վագտա միւտտէթի էօմրիւնտէ, ուզագտան պիր խըսըմը օլան մերգում Լուազօեու եալընըզ իքի իւչ տէֆա կէօրմիւշ իտի իսէ տէ, տավէթի վագըա խօշունա կիթտիկինտէն, վէ քիւչիւք սընըֆլարա մէնսուպ էֆրատտան միւրէքքէպ պիր էյլէնճէտէ պուլունմագլըգ զէվգլի պիր հալ օլաճաղընը տիւչիւնտիւկիւնտէն, քէնտիսի, մէմնունէն իշպու տավէթի դապուլ, ֆագաթ վալիտէսի բահաթսըզ իտուկի հասէպիյլէ անըն կէլէմէեէճէկինի իթիեան իյլէտի։ Շու գատարքի, Ժօրժ՝ ֆամիլեանըն պիր նէսլինին եէկեանէ վէքիլի օլտուղունտան, Էօժէն Լուազօ՝ սատէճէ անըն կէլմէսինտէն մէմնուն գալարագ, նիշանլըսըյլա պիրլիքտէ Մօնսօ սօգաղընտա քեային ագրապալարընտան Մէլանի Կօթիէ նամ գատընըն խանէսինէ աղիմէթ իյլէտիլէր։

Մէլանի Կօթիէ՝ նամուս վէ իֆֆէթ ալէմինտէ տօղմուշ օլտուղու հալտէ, պիր խայլի սէնէլէրտէն պէրու պու ալէմի թէրքլէ, ֆահշիեաթ ալէմինէ տախիլ օլմուշ պիր գատըն օլուպ, մէզքիւր սօգագտա քիւչիւք պիր օթէլտէ իդամէթ իթմէքտէ իտի։

Մէզպուրէ, կէչիրտիկի եէնի էօմիւր իճապընճա, իքի իւչ սէնէտէն պէրու միւճէլլիտի վէ չիչէքճի գըզը կէօրմէմիշ օլտուղու հալտէ, պունլարըն վիզիթասընտան ֆէվգէլատէ մէմնուն օլարագ, տավէթլէրինի դապուլ իթտի, զիրա ամէլէտէն միւ-

ըէթթէպ պիր տիւեիւն ճէմիյեէթինաէ հազըր պուլումադըգ՝ քէնտիսինէ քէյֆլի պիր էյլէնճէ զանն օլունտուղու կիպի ։ Ժօրժ տը Ներվէյին տախի մէզքիւր տիւեիւնաէ հազըր պուլու-նաճաղընը լսապէր ալտըզընտա , մէմուունիյեէթի արմտը . չիւնքի քէնտիսիյլէ օ տելիգանլը պէ յինինաէ պիր րապըթա մէվճուտ իսի ։ Իշպու րապըթատան իլէրուաէ պահս իտէճէկիմիզի չիմ-տիսէն պէեան իյլէրիզ ։

Լուազօ վէ Վիգթօրին՝ տավէթ իտէճէքլէրի սայիր քիմսէ-լէրէ տախի կիտիպ , էօյլէտէն իւչ սաաթ սօնրա իշպու տավէթ մուամէլէսի խիթամ պուլունճա , Վիգթօրին ,

— Շիմտի նէ՞ եապաճաղըզ ... պու կիւն պէն , մատամը-մըն տիւքքեանընա ավտէթ իթմէմ , տէտի ։

Լուազօ . – Մատամընըն տիւքքեանընա կիթմէքտէն տահա ղիեատէ մուհիմմ իյլէրիմիզ վար տըր ։ Էսասի պիր մատամէեի հէնուզ թէրթիպ իթմէտիք ։

— Հանկըսը տըր ։

— Տիւեիւնիւիւզ միւնասիպէթիյլէ վիրէճէկիմիզ զիեա-ֆէթին թէտարիւքեաթընը տիմէք իսթէրիմ ։ Իմտի , պուրատան տօղրուճա Սալթ փէ Ֆոռէ լօգանթատընա կիտէլիմ , վէ օրատա թատմըմզը իթմէքլէ պէրապէր , լօգանթանընն տահիպիյլէ տէ պիզիմ իչ իւղէրինէ կէօրիւշէլիմ ։ Մատմուազէլ Անժէլիք վէ-րիէր՝ վէնատան օրմանընը իչիթտիկինտէ , խօշլանտը ։ Իմտի , սէօյ-լէտիկիմ լօգանթա , վէնատան օրմանընտա եապգըն օլտուղունտան, իչիմիզէ եարար ։ Պու թէքլիֆիմէ սէն նէ՞ տէրսին ։

— Սէն անը միւնասիպ կէօրտիւկիւն հալտէ , պէնճէ հիչ պիր տէեէճէք եօգ տուր ։

— Բէք էյի ... զէվճինի սէվէն պիր գատըն իչին , իթտա-թը մութլաղա չարթը էվվէլ տիր ։ Հայտէ պիր արապաեա օ-թուրալըմ ... Պու կիւն ճէօմէրտիկէ գարար վիրտիմ ... հիչ պիր մասրաֆը սագընմաեաճաղըմ ։

Սաաթ պէչտէ , պու իքի կէնճ նիչանլըլար՝ Արնօլտ Տէս-վինէքնըն հալէա օթուրմագտա պուլունտուղու լօգանթաեա կիրտիլէր ։ Պունլար Ֆէվգէլատէ մէսերրէթ իչինտէ պուլունտու-եօրլար իսի ։

Նամըլ պուլունմասընլար քի , պիրի՝ պիր միւճէլլեթ վէ

տիկերի պիր չիչէքճի գըզ օլտուղու հալտէ, տիւեիւնլէրինտէ պիր պանքէր իլէ անըն գըզը, պիր թէաթրօ տիրէքթօրու, պիր վիգօնթ պիր տէ թօրճու զապիթի պուլունաճագ օլտուդ-լարընտան, իշթէ պու խուսուս՝ մէրգումլարը սօն տէրէճէ մէս-րուր գըլմագտա իտի։

46

Էօժէն Լուազօ՝ լօգանթաեա կիրտիկի սըրատա,

— Սապահլար խայր օլսուն, էֆէնտիլէր, տէտի։

Էֆէնտիլէր տիմէսի, սըրֆ պիր սէօզտէն իպարէթ օլուպ, օլ էսնատէ լօգանթատա, լօգանթա սահիպիյլէ կարսօնտան վէ Արնօլտտան պաշգա քիմսէ եօգ իտի։ Կարսօն՝ եէնի կէլէն միւշթէրիլէրի դարշըլաեարագ,

— Միւսիւ վէ մատամ շիւպհէսիզ թաամ իթմէք իսթէ-եօրլար, տէտի։

Էօժէն. - Էվվէթ, նէֆիս վէ ալէա թաամլարընըզտան պիր մըգտար շէյ իսթէրիզ քի, լօգանթանըզ հագգընտա պիր ֆիքր հասըլ իտէպիլէլիմ. չիւնքի կէլէճէք ճումաա իրթէսի կիւնիւ իչին միւքէմմէլ պիր սուֆրա սիբարըշ իթմէք իսթէրիզ։

Կարսօն. - Բէք էյի, միւսիւ, բէք էյի։ Ֆամիլեաճա՞ մը թաամ ըսմարլամագ իսթէեօրսունուզ։

— Խա՛յր, տիւեիւն իչին թաամ իսթէրիզ։

— Թէմամ... անճագ պու խուսուստա լօգանթանըն սա-հիպիյլէ կէօրիւշմէլիսինիզ։

Լօգանթանըն սահիպի, ճէրէեան իտէն սէօզլէրի իշիթմէք-լէ, ճամէքեանլը օտատան տիշարը չըգըպ, մէրգումլարը սէ-լամլատըգտան սօնրա,

— Հէրֆանէ՞ իլէ մի զիեաֆէթ վէրիլէճէք տիր, տէտի։

Վիգթօրին. - (Սըգըլարագ.) Հէրֆանէ՞ իլէ մի։ - Միւսիւ, էյլէնի՞ եօրմուսունուզ։ Պիզ, ադրապա վէ ահըպպամըզը տա-վէթ իտիեօրուզ. անլէրին թաամլարը պէտէլինի քէնտիլէրինէ թէէտիեէ իթտիրմէք ճայի՞զ մի տիր։

Լօգանթաճը . – Տարըլմաերըն , մատամ, պու պիր սատէ սիւալտէն իպարէթ սիր . . . Թաամընըզտան էվվէլ ալ , եօգ-սա սօնրա՞ մը տիւեիւն զիեաֆէթինտէն պահա իթմէք իսթէ-եօրսունուզ :

Լուաղը . – Թաամըմըզ հազըր օլտուղու սըրատա կէօրիւ-չէպիլիրիզ :

Լօգանթաճը . – Բէք ալէա . էօյլէ իսէ , միւատատէնիղլէ սիզէ , իչթիհա այընճը պիր չէյ իչըրամ իտեր իսէմ , գապուլ իտի՞րմիսինիզ :

Լուաղը . – Նի՞չին գապուլ իթմէեէլիմ :

Լօգանթաճը . – Իմտի չու սուֆրալարտան պիրինի ինթի-խապ իտերէք օթուրսուն :

Կէնճ միւճէլլիտ՝ սախթէ Ինկիլիզին օթուրմուշ օլտուղու մահէլլէ եագըն պիր մասաեը իրաեէ իթմէքլէ , անտէ օթուր-տուլար :

Արնօլտ՝ պիր կիւն էվվէլ օճինիպուս արաապասընըն իսթ գաթընտա պուլունտուղունտա , էօժէն Լուաղը՝ Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ սըրթընը քէնտիսինէ չէվիրմիշ օլտուղունտան , գա-թիլի մեզպուր , միւճէլլիտին եիւզիւնիւ կէօրմէմիշ իտի , վէ պինապէրին չիմտի քէնտիսինի թանըեամազ իտի :

Լօգանթաճը . – Միւսիւ վէ մատամ, վէրմո՞թ մու , մա-տէր մի , պիթթէր մի , ապսէնթ մի , քէսքին քիգօն մու իս-թէրսինիզ :

Լուաղը . – Պէն քիւչիւք պիր գատէհ իլէ ապսէնթ իսթէ-րիմ :

Վիգթօրին . – Խա՛յր , խա՛յր , րէճա իտերիմ , ապսէնթ իչ-մէ : Ապսէնթ իչին ղէհիր տիր տէրլէր , վէ սէն անը իչտիկին-ատ , ֆէնալըգ հիսս իտիեօրսուն : Իզտիվաճըմըզ րէսմինին իլա-նընտան իթթիպարէն ապսէնթ իչմէեէճէկլինի վատ իթմիշ օլտու-ղունու ունուԹմա : Իչպու իլանըմըզ իսէ վուգու պուլտու : Ինսան՝ քէնտի վատընը ԹուԹմալը տըր :

Լուաղը . – Բէք էյի , բէք էյի , տարըլմա . . . վատ իթ-տիմ , վատըմը ԹուԹաճաղըմ . . . ապսէնթ իսթէմէմ , վէ մա-տէմ քի մատէր իչմէքլիյիմէ միւսաատէ իտիեօրսուն , պանա պիր մատէր վէրիլմէսինի արզու իտէրիմ :

Լօգանթաճը՝ կարսօնու ճէլպլէ, իւչ գատէհ մատէր ըսմարլատը, վէ պու գատէհլէր տօլտուրուլուպ կէթիրիլտիկինտէ, լօգանթաճը գատէհինի պօշալթարագ,

— Սիզէ պիր սալօ՞ն մու լազըմ օլաճագ տըր, տէյի սիվալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Հա՞նկը կիւն իչին։

— Ճումաա իրթէսի իչին։

— Գա՞չ քիշիլիք։

— Պիր ազտան սէօյլէրիմ։ Տավէթլիլէրիմին ճէտվէլի եէտիմտէ տիր։

Լուազօ՝ ճէպինտէն պիր քեաղըտ չըգարըպ, աչտը, վէ չիչէքճի գըզա խիթապէն,

— Վիգթօրի՞ն, պէն իսիմլէրի սէօյլէեէճէեիմ, սէն տէ բարմագլարըն իլէ սայ, տէտի, վէ պատէհու թէքէպպիւրանէ քեաղըտտաքի իսիմլէրի օդումաղա պաշլատը։

« —Խըսըմըմըզ պանքէր Ժիւլ Վէրիէր։ -Գըզը Անժէլիք... օլտու իքի։

Արնօլտ՝ քէնտի եագընընտա թաաթի օլունան սէօզլէրէ գուլագ վէրմէեիպ, քէնտի միւլահազաթ տէրեասընա տալմըշ օլտուղու հալտէ, նասըլսա մէղքիւր իքի իսիմ գուլաղընա տէյտիկինտէ, պիրտէն պիրէ սարսըլարագ, զիեատէ տիգգաթ իթմէկէ պաշլատը, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Նէ՞ թէսատիւֆլէ պու ատէմ Վէրիէրտէն վէ Անժէլիքտէն պահս իտիեօր, տէյի պէեան իյլէտի։

Էօժէն Լուազօ՝ օդումասընա շու վէճհլէ տէվամ իթտի.

« Թօբճու միւլազիմի Էմիլ Վանտամ։

Արնօլտ եէնիտէն սարսըլտը։

Էօժէն Լուազօ. -(Տէվամ իտէրէք.) « Վիգօնթ Ժօրժ տը Նէրվէյ։

« Թէաթրօ տիրէքթօրու Լա Ֆուժէր։

« Բօլ Պէրօ։

« Տուլ մատամ Բէրօ։

« Բիէր Պէրօ։

« Ֆրէտէրիդ Պէրթօն։

« Տուլ մատամ Ֆէրօն ։

« Մէլանի Կօթիէ ։

« Ժան Տէսուրտի ։

« Պէսլէմէսի ։

« Սէն ։

« Պէն ։

« Իշթէ պու ֆամիլեամըզ . . . պիւեիւք պիր ալայ . . . ճիւմլէսի տէ հազըր պուլունաճագլարընտան, տիւեիւնիւմիւզ միւքէմմէլ օլաճագ տըր ։ – Շիմտի տէ ահըպպաեը թաատատ իտէլիմ ։

« Պապա Պիտար ։

« Գարըսը ։

« Գըզը ։

« Օղլու ։

« Բօլ Մինեօն ։

« Շարլ Պիկէ ։

« Պարթէլէմի ։

« Սամսօն ։

« Միսթիգօ ։ – Իշթէ հէբսի պու գատար ։

Վիգթօրին . – Էհէ՛, սէնին էֆէնտինի, վէ պէնիմ մատամըմ իլէ զէվճինի ունութմա ։

Լուազօ . – Էօյլէ իսէ, իւչ քիշի տահա զամմ էթ ։

Լօգանթաճը . – Ճէման դաչ քիշի օլտու ։

Լուազօ . – Օթուզ ։

Լօգանթաճը . – Էօյլէ թաամը՞ մը, եօգստ ագշամ թաամը՞ մը իսթէեօրսունուզ ։

Լուազօ . – Իքիսինի տէ իսթէրիզ ։

Լօգանթաճը . – Թաամլարըն միւքէմմէլ օլմասընը իսթէ՞րմիսինիզ ։

Լուազօ . – Հայ հայ, եալընըզ պիր տէֆա էվլէնիլտիկի, վէ տայիմա վիգօնթլարա, պանքէրլէրէ վէ զապիթլէրէ թէսատիւֆ իտինմէտիկի հալտէ, վէրիլէճէք զիեաֆէթին միւքէմմէլիեէթի միւճէրրէտ տիր ։

Լօգանթաճը . – Հազըրլաեաճաղըմ թաամլարըն թէֆէրրուաթընը անլամագ իսթէ՞րմիսինիզ ։

Լուազօ. – Պէյհուտէ շէյ տիր. տիգգաթլէ թէրթիպ ի-տիլմէսի քեաֆի տիր։

Վիգթօրին. – (Գատըն օլմասըյլա, գաիտէյի թասարրու-ֆա րիաեէթի էլտէն պրագմաեարագ.) Ֆիեաթլար տա միւ-թէտիլ օլմալը տըր։

Լօգանթաճը. – Պու խուսուստա սիզ միւսթէրիհ օլուն։ Պէն, չօդ բարա իսթէմէեէրէք, միւքէմմէլ թաամլար թէրթիպ իթմէքլէ քէսպի շէօհրէթ իթմիշիմ տիր։ Հէր տավէթլի իչին ալէսսէվիեէ պիւեիւքլիւքտէ պիրէր ատի շարապ շիշէսի, իւչ քիշի իչին պիրէր էսկի մասօն շարապ շիշէսի, տէօրթ քիշի ի-չին պիրէր մէտօգ շիշէսի վէ պէշ քիշի իչին պիրէր շամբանեա շիշէսի քեաֆի տիր զանն իտէրիմ։

Վիգթօրին. – Էվվէթ, քեաֆի տիր։

Լուազօ. – Իճապ իտէր իսէ, ֆազլա իսթէրիզ։

Վիգթօրին. – Էյ պու պապտէքի մէսարիֆիմիզին մալի չօ-ղա՞ մը օլաճագ տըր։

Լօգանթաճը. – Էօյլէն վէ ադշամ թաամլարը իչին ատէմ պաշընա օնար ֆրանգ մասրաֆ վար տըր։

Վիգթօրին. – Լաքին միւքէմմէլ օլաճագ տըր, տէյի՞լ մի։

Լօգանթաճը. – Օլ խուսուստա սիզ հիչ գասավէթ իթմէ-եին։ Շու գաաար քի, ատէմ պաշընա օն իքիշէր ֆրանգ վիր-մէեի կէօզէ ալըրսանըզ, զիեաֆէթին տահա զիեատէ մութան-թան օլաճաղը տէրքեար տըր։

Լուազօ. – (Խահիշլէ.) Բէք ալէա, ատամ պաշընա օն իքիշէր ֆրանգ վէրիրիզ։ Պանքէրի, վիգօնթու, խուսուսիյլէ պանքէրի իւղէրիմիզէ կիւլտիւրմէք իսթէմէմ։ – Պանքէր զէն-կին օլտուղունտան, հէր շէյին միւնասիպինի պիլիր։ – Ճիւմլէ-միզ օթուզ քիշիեիզ. իշպու օթուզու օն իքի բագգամ իլէ ճէմ իթտիկիմիզտէ, իւչ եիւզ ալթմըշ ֆրանգա պալիզ օլուր։ Նուֆուս սաեապիլմէք իչին, մութլագա պանքէր օլմաեա լիւզում եօգ տուր։ Շիմտի սիզէ ալէլ հիսապ պիր շէյ վէր-մէք լաղը՞մ մը տըր։

Լօգանթաճը. – Բէշին պիր մըգտար ագչէ ալմագ ատէ-թիմիզ տիր։

Լուազօ. - Նէ՞ գատար ագչէ իսթէեօրսունուզ . . . իքի եիւզ ֆրանգ քեաֆի՞ մի տիր։

— Սիզ պիլիրսինիզ։

Լուազօ. - (Վիդթօրինէ խիթապէն.) Միւսթագպէլտէքի զէվճէմ, միւսիւեէ իքի եիւզ ֆրանգ վէր։ Սանտըգքեար սէն սին։

Վիդթօրին. - Քէնտի վատըն մուճիպինճէ տայիմա տա սէնին սանտըգքեարըն դալաճաղըմ։

Լուազօ. - Օլ պապտէ վէսվէսէ իթմէ։ Հաֆթալըզլարըմը թէմամիյլէ սանա կէթիրիպ թէսլիմ իտէճէեիմ։ - Մէյխանէճիեէ պիր հապպէ պիլէ վէրմէեէճէեիմ։ Գաթիէն մունթազամ պիր էօմիւր կէչիրմէք իսթէրիմ։

Վիդթօրին. - (Չիզտանը չըգարըպ, լօգանթաճըեա օն ատէտ լուի ալթունու վիրէրէք.) Ալըն, միւսիւ, սիզէ իքի եիւզ ֆրանգ իթա իտիեօրում։

Լօգանթաճը՝ մէզքիւր ալթունլարը ճէպինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, Վիդթօրինէ պիր մագպուզ սէնէտի վէրտի, վէ իլավէթէն,

— Էօյլէ թաամընը սաաթ դա՞չտա իսթէրսինիզ, տէտի։

— Պիր պուչուգտա, վէ ադշամ թաամընը տա սաաթ եէտիտէ։

— Անլաշըլտը։

— Ֆագաթ խըզմէթլէրիմիզ չաբուգ կէօրիւլմէլի, չիւնքի կէվշէք իշ կէօրիւլտիւկիւնտէ, զիեաֆէթէ սօուդլուգ արըզ օլուր։

— Սիզի խօշնուտ իթմէկէ չալըշըրըմ . . . խըզմէթինիզէ չալըշմագ իւզրէ, մահիր պիր կարսօն թայեին իտէրիմ։

— Խուսուսիյլէ պիւեիւք պիր սալօն թէրթիպ իթմէլիսինիզ։

— Էն պիւեիւք սալաեը սիզին իչին թախսիս իտէրիմ։ - բագս իճրա իտէճէ՞ք միսինիզ։

— Զանն իտէրիմ քի, պապալըգ, բագս իճրա իտիլէճէք տիր։

— Էօյլէ իսէ սիզին իչին պիր տէ բիանօ հազըրլարըմ։

Լօգանթաճը պու սէօզլէրտէն սօնրա, իքի նիշանլընըն եա-

նընտան մուֆարագաթ իթտի, վէ Էօժէն Լուազօ՝ Վիգթօրինէ խիթապէն,

— Եարըն սապահ պապա Լօրիօեու պուլաճաղըմ։ Օ կիւնիւ իգթիղա իտէն արապալարը քէնտիսինին թէտարիք իթմէսինի, վէ պիզի քէնտիսի պիզզաթ պէլէտիեէ տայիրէսինէ վէ քիլիսէեէ կէօթիւրմէսինի իսթէրիմ, տէտի։

Վիգթօրին. - Օէպէպ նէ՞։

Լուազօ. - Չիւնքի պապա Լօրիօ՝ ուղուրլու պիր ատէմ տիր։ Հաթթա քէնտիսինին մահուտ 13 նիւմէրօլու արապասընա բաքիպ օլմամըզը իսթէրիմ։

47

Վիգթօրին. - Ֆագաթ 13 նիւմէրօ՝ ուղուրսուզ պիր բագդամ աըր տէրլէր։

— Ասլա, չիւնքի պապա Լօրիօ՝ պու բագդամ սաեէսինտէ քէսպի սէրվէթ իթմիշ տիր։ Օ արապաեա օթուրուր իսէք, գըսմէթիմիզ բասթ կիտէր, վէ պիր կիւն, արզու իթտիկիմ վէճհլէ, Սէնթ-ժէնէվիէվ քիւթիւպխանէսինտէ միւճէլլիտլիք տայիրէսինին նազըր մուավինլիկի մէմուրիեէթի պանա իհալէ գըլընըր։ Էվվէթ, էվվէթ, կիտիպ պապա լօրիօեու կէօրէճէեիմ. քէնտիսի նամուսլու վէ էյի պիր ատէմ տիր. պիզտէն չօգ իւճրէթ տէ ալմագ իսթէմէզ։

Մէզքիւր կէնճլէրին թաամլարը կէթիրիլտի։

Արնօլտ Տէսվինեը՝ ժիւլ Վէրիէր իլէ Անժէլիքին վէ Վանտամըն իսիմլէրինի իշիթտիկի տագըգատան պէրու քէնտի եագընընտա իրատ օլունան սէօզլէրտէն հիչ պիր քէլիմէ գաչըրմաեըպ, Էօժէն Լուազօնուն պօշպօղաղլըղընա ճիտտի էհէմմիեէթ վէրիեօր իտի։

Իքի կէնճլէր եէմէքլէրիյլէ մէշղուլ օլարագ, մուհավէրէեի գաթթ իթտիքլէրինտէ, Արնօլտ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի։

— Նէ՛ զարիպ թէսատիւֆ . . . մուԹլագ սուրէԹտէ ԵԸԸ տըղըմ պանա եարտըմ իտիեօր : Պու տէլիդանլը իլէ գԸՁ՝ էԹիէն պէրօ ֆամիլեասընա մէնասուպ տըրլար , վէ մէրգումեն վարիսլէրի տիրլէր : Պունլար էվլէնիեօրլար , վէ տավէԹլիլէրին իսիմլէրի տէ , մահուտ մէքԹուպլարըն մահֆազալարը իւսԹիւնտէ օգուտուղում իսիմլէր տիր : Իմտի , էլմաս Թաճիրինին էլլի պիր միլեօն ֆրանգընը արաալարընտա Թէվզի իտէճէք օլան ֆամիլեա՝ պուրատա Թօգլանաճագ տըր : Բեաֆֆէսինի գարշըմտա կէօրէպիլէճէհիմ , վէ Թաասվուրումու մէվգըի իճրաեէ վազ իտէպիլմէք իւզրէ , պունլարըն զայիֆ Թարաֆլարընը անլաեա-պիլէճէհիմ :

Արնօլտ՝ Թաամընը պիԹիրմիշ օլտուղունտան , վէ Սալֆ ոը ՃաֆլըտԷ պունտան զիեատէ տուրմաեա աէպէպլի գալմատըղընտան , վիգԹօրին իլէ նիչանլըսընը եալընըզ պըրագարագ , քէնտիսի , իԹտիկի մասրաֆը էօտէմէք իւզրէ տէսԹիկեահա տօղրու իլէրլէտի :

Պու արա , լօգանԹաճը , գարըսընա չու վէճհլէ իֆաատէի հալ իԹմէքտէ իտի :

— Ճուման իրԹէսի կիւն իչին իքի նէֆէր մահիր կարսընա իհԹիեատընըմ վար արը : Եարըն մէէքիւլաԹընըղը տիւզմէք իւզրէ չարշըեա կիԹտիկիմտէ , ՐօքէԹ սօգաղընտա Գարտօնուն խըտմէԹքեարան տայիրէսինէ ազըմէԹլէ , ճումաա իրԹէսի սապահը իչին իքի նէֆէր կէօսԹէրիշլի վէ էրպապ խըզմէԹճի կէօնտէրմէսինի Թաավիյէ իտէճէհիմ :

ՍախԹէ Ինկիլիզ , պու խուսուսու ֆիքրինտէ սագլատը , վէ պօրճունու էօտէհիպ , լօգանԹատան չըգտը , վէ պիր արապաեա րաքիպէն , խանէսինէ ավտէԹլէ , իչ չարեէք սաաԹ սօնրա , էվվէլքի էլպիսէսի եէրինէ , Թէմիզ պիր խըզմէԹճի էլպիսէսի կիեինմիշ օլտուղու հալտէ Թէքըար տըշարը չըգտը , վէ Րօքէֆ սօգաղընտա Գարտօնուն խըտմէԹքեարան իտարէխանէսինէ պիլ ազիմէ , իտարէխանէյի մէզքիւր սահիպինին զէվճէսի օլան պիչիմիզ չէհրէլի պիր գարըեա Թագտիմ օլունտու : Մէրգումէ , Աբնօլտա տօղրու իլէրլէեէրէք ,

— Բէնտինիզի գայտ իԹտիրմէ՞ք մի իսԹէէօրսունուզ , տէյի սիւալ իԹտի :

Աբնօլա . – Էվվէթ , մատամ ։

— Խըղմէթքեար մագամընտա՞ մը ։

— Միւսթէհնա վագըթլարտա գուլլանըլան լօգանթա ուչաղը մագամընտա ։

— Իամինիզ նէ՞ տիր ։

— Վէրլի ։

— Նէ՞րէտէ օթուրուբսունուզ ։

— Շարանթօն սօգաղընտա , 38 նիւմէրօլու մահէլլտէ ։

— Պու կիւնլիւք սիզէ մախսուս պիր չէյիմիզ հօգ տուր ։ վագըթ տափի կէճ օլտուղունտան , պիր ազատան իտարէխանէմիզ գարանտաճագ տըր ։ Ֆագաթ , եարըն սապահ սաաթ տօգուզտա ալմէթ իտին ։ Շիւպհէսիզ պիր իշ պուլունուր ։

— Բէք էյի , մատամ , եարըն թամ սաաթ տօգուզտա պուրատա կէլիրիմ ։

Աբնօլա՝ ավտէթ իթմէք իւզրէ իքէն , մէրգումէ , քէնտիսինի չաղըրըպ ,

— Դայտիեէ ալմագ իւզրէ գըրգ սու վիրմէնիզ լազըմ տըր , տէտի ։

Աբնօլա , հագգընըզ վար , մատամ , ունուտուտուօրտում , տիեէրէք , իքի ֆրանգ վէրիպ , օրատան մուֆթարագաթ իթտի ։

Իրթէսի կիւն , մէրգում , մուայեէն սաաթտա խըտմէթքեարան իտարէխանէսինէ ադիմէթլէ , հէնուզ օն տագըզատան պէրու պէքլէմէքտէ իքէն , Սալն ալ Ֆաֆլ լօգանթասընըն սահիպի կէլտի , վէ զիւրրինի իթտիկիմիզ պիչիմսիզ չէհրելի դարը իլէ թօգալաչարըղընտա , մէղպուրէ , թէպէսսիմ իլէ ,

— Պիր քիմսէեե իհթիեաճընը՞զ մը վար տըր , տէտի ։

Լօգանթաճը . – Էվվէթ . . . ֆագլա իքի կարսօնա իհթիեաճըմ պուլունմադտա տըր ։

— Պու կիւն իչի՞ն մի ։

— Խա՛յր , ճումատա իրթէսի իչին , չիւնքի օ կիւնիւ տիւեիւն զիեաֆէթի վէրիլէճէք տիր ։

— Իչթէ սիզէ պիր կարսօն , . . ճումտա իրթէսի կիւնիւնէ գատար պիր տիկէրինի պուլուրում ։

Խըտմէթքեարան իտարէխանէսինէ մէմուրէ գատըն պալէատէքի սէօզլէրի սէօյլէրքէն , Աբնօլտու կէօսթէրմէքտէ իւ-

տի։ Արնօլտ՝ աեաղա գալգտրղընտան, լօգանթաճը մէրգումա տէօնէրէք։

— Սուֆրա խըտմէթինի էյիճէ պիլի՞րմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Արնօլտ. - Էվվէթ, օն սէնէտէն զիեատէ տիր քի, պու սանաաթ իլէ մէշղուլում։ Մ. Պրէպան նէզտինտէ, Մէրտէ, Պօնվալէտէ վէ Բալէ-Բօայեալտա չալըշմըշըմ տըր։

— Ճումաա իրթէսի, բազար վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի լօգանթամտա գալապիլի՞րմիսինիզ։

— Շիւպհէսիզ, չիւնքի եաշամագ իսթէրիմ, վէ մէշղուլիեէթտէն ասլա գաչընմամ։

— Ֆագաթ նէ՞ շարթլար իլէ կէլմէեէ բազը օլուրսունուզ։

— Հեր նէ կիւնա շարթլար իլէ պէնտէնիզի գապուլ իտէրսէնիզ, բազը օլուրում. չիւնքի հագգանիեէթբէրվէր պիր քիմսէ օլտուղունուզու պիլիրիմ։

— Վա՛յ, սիզ պէնի թանը՞եօրմուսունուզ։

— Նա՞սըլ թանըմամ. Սէն-Մանտէտէ, Սալն տէ Ֆամիլ նամ լօգանթանըն սահիպի տէյի՞լմիսինիզ։ Պիրինճի տէրէճէ լօգանթա սահիպի օլմագլըզտա շէօհրէթինիզ տէրքեար տըր։

Լօգանթաճը. - (Քէյֆլէնէրէք.) Էօյլէ իսէ, տօսթում, ճումաա իրթէսի սապահը բէք էրքէն լօգանթամա կէլին։

— Բէք էյի, էֆէնտիմ. էրքէնճէ կէլիրիմ։

— Իքիմիզտէ, ումարըմ քի պիրիպիրիմիզտէն խօշնուտ գալաճաղըզ, վէ բէք իհթիմալ տըր քի, սիզի չօգ տէֆա գուլլանաճաղըմ։

— Տայիմա վէ մէսուտէն էվամիրինիզէ իթաաթա հազըրըմ։

Արնօլտ, պու սէօզլէրտէն սօնրա խըտմէթքեարան իտարէխանէսինի թէրքլէ, Թուրնէլ սօգաղընա ավտէթ իտէրքէն, քէնտի քէնտիեէ,

— Ճումաա իրթէսիեէ գատար իւչ կիւն վար տըր . . . հեր շէյի տիւշիւնէպիլիր, վէ եօլունտա թէրթիպ իտէպիլիրիմ, տէտի։

. . . . . .

. . . . . .

Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի, Էթիէն Պէրօնուն աշըրըլմասընտա գուլլանըլմըշ օլան աթ վէ արապաեը պիր ան էվվէլ սաթարագ, էվվէլճէ հասըլ իթտիքլէրի քեարը արթըրմաեը արզու իթմէքտէ իտիլէր։

Իմտի Սգօթ՝ իլք կիճէքի եօրղունլուղունու կէչիրմէք իւզրէ ագշամա գատար ուեուտուգտան սօնրա, ագշամ վագթը ախըրա կիթտի։ Հայվան՝ քէմալը իչթիհա իլէ եէմ եէեօրտու, վէ զանն իտէրսին քի, ուզուն միւտտէթ միւշքիլ եօլլարտան կէչէրէք շէտիտ եազմուրուն ալթընտա գաթթ իթտիկի մէսաֆէնին եօրկունլուղունու արթըգ հիսս իթմէեօրտու։

Սգօթ, քէնտի քէնտիեէ,

— Եարըն աթ բազարընըն կիւնիւ տիւր . . . Արապաեը՝ աթա գօշուլու օլարագ կէօթիւրիւրիւմ, վէ էլպէթթէ էյի պիր միւշթէրի պուլուպ սաթարըմ. շիմտիքի հալտէ, արապալըղը վէ ախըրը պանա քիրաեա վիրէն շախսը կիտիպ պուլաեըմ, վէ եարըն անախթարլարը թէսլիմ իտէճէեիմի խապէր վիրէեիմ, տէյի միւլահաղա իթտի։

Իմտի մէրգում, ախըրը վէ արապալըղը քէնտիսինէ քիրաեա վիրէն շարապճընըն տիւքքեանընա կիթտի։

Տիւքքեանընն էօնիւնտէ պիր արապա տուրմուշ օլուպ, արապաճըտա տէսթկեահընն գարշըսընտա պիր գատէհ շարապ իչիեօրտու։

Ուիլ Սգօթ, իչէրի կիրիպ, շարապճըեա,

— Եարըն ախըր վէ արապալըղընըզը թէրք իտէճէկիմի սիզէ խապէր վէրմէեէ կէլտիմ, տէտի։

Շարապճը. — Աճա՛յիպ, պու գատար չաբո՞ւգ մու։ Տիկէր պիր մահէլլէտէ արապալըգ վէ ախ՞ըր մը քիրալատընըզ։

— Խա՛յր, աթը վէ արապաեը սաթմագ իչին էմր ալտըմ, վէ պու էմր սէրիան իճրա օլունաճաղընտան, եարըն իքիսինիտէ սաթմագ իւզրէ աթ բազարընա կէօթիւրէճէեիմ։

Շարապընը իչմիշ վէ թիւթիւն չիպուղունու թիւթտիւրմէքմէ պուլունմուշ օլան մէզքիւր արապաճը՝ սէօզէ գարըշարագ,

— Սաթըլըգ պիր աթ վէ պիր արապա՞մը վար տըր, տէտի։

Սգօթ. - Էվվէթ, պիր տէ պէյկիր թագըմը վար տըր։ Քեաֆֆէսի տէ իշէ եարար չէյլէր տիր։

Արապաճը. - Հայվան նա՛սըլ չէյ տիր։

Սգօթ. - Հէնուզ զաեէթ կէնճ, դուվվէթլի վէ մունթազամ եիւրիւեիւշլիւ տիւր։

— Արապա նա՛սըլ չէյ տիր։

— Տէօրթ քիշիլիք տիր, վէ եէնի եէրինէ կէչէպիլիր։

— Էկէր զիեատէ պահալը տէյիլ իսէլէր, պէլքի աթ բազարընա կէօթիւրիւպ սաթմագտան սիզի դուրթարըրըմ։

— Տէեէրինտէն զիեատէ պէտէլ իսթէմէմ... հէմ տէ ուեուշապիլիրիզ զանն իտէրիմ։

— Ախըր վէ արապալըզ նէ՞րէտէ տիր։

— Պուրատան պիր ազ ուզագտա, եանի Ֆիլիբ-Օկիւսթ ճատտէսինտէ տիր։

Շարապճը. - Պապա Լօրիօ, արապա իլէ աթա պիր քէրրէ պագըն։ Սիզէ միւնասիպ չէյլէր տիր զանն իտէրիմ։

48

Զաթէն օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլան Լօրիօ, Ուիլ Սգօթա խիթապէն։

— Գաբունուն էօնիւնտէ կէօրտիւկիւնիւզ 13 նիւմէրօլու արապամա օթուրուն տա, աթ իլէ արապանըզը թէֆթիշ իթմէք իւզրէ ախըրընըզա կիտէլիմ, տէտի։

Սգօթ. - Բէք էյի։

Ֆիլիբ՝ - Օկիւսթ ճատտէսինտէ գա՛չ նիւմէրօլու մահէլլէ կիտէճէեիզ։

— Սէքսէն իւչ նիւմէրօլու։

Պու սուրէթլէ Լօրիօ վէ Սգօթ՝ շարապճը ախքքեանընտան տիշարը չըգտըգլարընտա, Լօրիօ՝ արապանըն գաբուսունու աչտը, վէ Սգօթ բաքիպ օլտուգտան սօնրա, արապա հարէքէթ իթտի, վէ իւչ տագըգատա, արապալըզա վասըլ օլտու։

Պապա Լօրիօ՝ արապա իլէ ալմը արիզ ու ամիգ թէտգիգ-տէն սօնրա ,

— Հայվան եօրկուն վէ արապա տա էսկի տիր : Գօշում թագըմը տա տախըլտէ օլարագ պունլար իչին նէ՞ իսթէեօրսու-նուզ , տէյի սիւալ իթտի :

Մգօթ . — Պին պէչ եիւզ ֆրանգա սաթմագ իչին պանա էմր վէրիլմիչ տիր :

Լօրիօ . — (կիւլէրէք .) Պէն տէ , պու ֆիւեաթըն ֆահիչ օլ-տուղունու թահդըդ վէ պէեան իթմէկէ քէնտի քէնտիմէ էմր վէրիրիմ :

— Միզ նէ՞ միգտար վիրմէք իսթէրսինիզ :

— Պին եիւզ ֆրանգ :

— Լաքին տէեէրինի վէրմէտինիզ :

— Միզ պիլիրսինիզ . չու գատարը սէօյլէրիմ քի , վէրտի-կիմ ֆիւեաթը՝ ամի բազարընտա պուլամաեաճագսընըզ :

— Հիչ օլմազսա պին եիւզ էլլի ֆրանգ վէրին քի , էլլի ֆրանգը տա պանա գալսըն :

— Բէք էյի , էօյլէ իսէ , հայտէ չարապճընըն մէչհանէ-սինէ կիտէլիմ տէ , օրատա հէմ պիր չիչէ չարապ իչէլիմ , հէմ տէ պու իչի պիթիրէլիմ :

Պու սուրէթլէ մէրգումլար , մէղքիւր տիւքքեանա ավտէթ-լէ , պիր մահանըն հանընտա օթուրտուլար , վէ չարապճըեը տախի տավէթ իթտիլէր : Պու ատէմլէր , չարապ գատէհլէրինի պօչալթտըգլարը սըրատա , 13 նիւմէրօլու արապանըն սահիպի՝ ագչէ ճիղահանընը չըգարըպ , պունտան ալտըղը պիր գաչ լուի ալթունտունու Ուիլ Մգօթա իթա իլէ ,

— Շիմախիթք սիզէ եիւզ էլլի ֆրանգ վէրիեօրում . եարըն արապա իլէ աթը ալտըղըմ սըրատա տախի պին ֆրանգըդ պիր պանգնօթ վէրիրիմ , տէտի :

Մգօթ . — (Լուի ալթունլարընը ճէպինէ վաղ իտէրէք .) Մագպուղ սէնէտի իսթէ՞րմիսինիզ :

Լօրիօ . — Պէյհուտէ տիր , չիւնքի պիր չահիտիմիզ վար տըր , վէ պունտան գաթինագալ . պիր ատէմին աղղընտան չըգան սէօզ՝ տահա մագպուլ տուր : Իմտի , եարըն սապահ , թամ սաաթ տօգուզտա , Պաթինեօլտա Մուան սօղ աղընտա սիզի

պէքլէրիմ։ Պապա Լօրիօ տէյի սիւալ իտին, Պապա Լօրիօ՝ 13 նիւմէրօլու արապասը կիպի մաարուֆ տուր։

Մգօթ. – Բէք ալէա, եարըն թամ սաաթ տօգուզտա կէլիրիմ։

Լօրիօ. – Էօյլէ իսէ, պուրատա տուրմաեա սէպէպիմիզ գալմատըղընտան, պէն կիտիեօրում։

Իրթէսի սապահ, սաաթ սէքիզտէ, Ուիլ Մգօթ՝ ախըրը վէ արապալըղը քէնտիսինէ քիրաեա վէրմիշ օլան քիմսէյէ, մէզքիւր մահէլլէրին անախթարլարընը պիլթէյէլիմ, քէնտիսի Մուան սօգաղընա կիթտի։

Լօրիօ՝ սապահլաեըն բէք էրքէն գալդըղը օլուպ, արապալարընըն հարէքէթինէ նէզարէթ իթմէքտէ, կիւնլիւք քիրալարըն պէտէլլէրինի ալմագտա, վէ արապաճըլարա, տուրաճագլարը մահէլլէրի միւպէյեին թարիֆանաիէլէր վէրմէքտէ իտի։

Մէրգումուն օն պէշ գատար սաի վէ օն գատար տիւեիւնէ մախսուս պիւեիւք արապալարը պուլունմագտա օլուպ, պիւեիւք պիր էվին թէքմիլ ալթ գաթըընը իշղալ իթմիշ իտի, վէ հավլինին իչ թարաֆընտա ղաեէթ վասի վէ միւֆէրրիհ ախըրլար իլէ, պաղըլարը գաբալը վէ տիկէրլէրի այըդ օլարագ արապալըղլար մէվճուտ իտի։

Պապա Լօրիօ՝ խայլի իհթիեար օլմասըյլա պէրաձէր, ուեանըդ պիր սաէմ օլուպ, պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա կիտէը կէլիր, էմրլէր վէրիր, վէ պաղը խուսուսաթտա իթիրաղաթընը պէեան իյլէր իտի։

Հէր նէ իսէ, Պապա Լօրիօ՝ քեաֆֆէյի արապալարընըն հարէքէթինտէն սոնրա, իտարէխանէսինին պիւեիւք գաբուսունու գաբամագտա իքէն, պիր տէլիգանլը, րիֆագաթընտա, մալիւմիւմիւզ օլան Միսթիդօ նամ միտալեաճը տէլիգանլը օլտուղու հալտէ, կէլտիլէր։

Էօնտէն եիւրիւմէքտէ օլան շախս՝ կիւլէրէք, – Պապա Լօրիօ, իտարէխանէնիվի գարամաղտան էվվէլ, է պէթթէ իչէրի կիրմէմիզէ միւսաատէ իտէրսինիզ, տէյիլ մի, աէտի։

Լօրիօ. – Վա՛յ, էօժէն Լուաղօ վէ Միսթիգօ, սիզմիսինիզ. սապահլար խայր օլսուն էվլատլարըմ։ (Լուաղօեա խիթապէն.) Օղլում, սէն պիղիմ մահէլլէմիզա՞ մի իգամէթ իտիեօրսուն։

Լուազօ. - Խա՛յր, մուվագգաթէն պու թարաֆտա պուլունուեօրում։

Կէնճ նիշանլը, պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, արգատաշըյլա պիրլիքտէ հավլիեէ կիրտի, վէ պապա Լօրիօ իլէ թօգալաշտը։

Լօրիօ. - Ղալիպա նէհրին օլ պիր թարաֆընա կէչմէք իւզրէ պիր գօնագ արապասը քիրալամաեա կէլտին, էօյլէ՞ մի։

Լուազօ. - Պապա Լօրիօ, պիր արապա տէյիլ, պիր խայլի արապալար քիրալամայա կէլտիմ։

— Իշթէ պու ֆէնա։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի բէք կէճ գալմըշսըն։ Քեաֆֆէյի արապաճըլար կիթտիլէր։

— Պանա պու կիւն արապա լազըմ տէյիլ տիր։

— Նէ՞ վագըթ իչին լազըմ տըր։

— Ճումաա իրթէսի իչին լազըմ տըր։

— Տիւեիւն իշի իչի՞ն մի։

— Էվվէթ։

— Քի՞մ էվլէնիեօր։

— Քիմ էվլէնտիկինի քէշֆ իտին պագալըմ, Պապա Լօրիօ։

— Տիլիմի քէտիլէրէ վէրտիմ... Շու պէտպախթ հէր քիմ իսէ, իսմինի սէօյլէ պագալըմ։

Լուազօ. - (Կիւլէրէք.) Օ պէտպախթ պէն իմ։

— Սահի՞հ մի։

— Տօղրուսու պուլունտուղուն սիննտէ էվլիլիկէ գարար վէրտիկինէ թէաճճիւպ իթտիմ։

— Նէ՞ չարէ, եագաեը էլէ վէրտիմ։

— Սէնին կիպի ագըլլը պիր տէլիգանլընըն պու եօլտա հարէքէթի՝ մուճիպի թէհայեիւր տիւր։ -Նիհաեէթ պու խուսուս՝ սանա բաճի տիր։ - Անճագ, նիշանլընըն վալիտէսի վա՞ր մը տըր։

— Խա՛յր։

—Նէ՛ իսէ, պու ճիհէթի՝ գապահաթընըն աղըրլըղընը պիր ազ թախֆիֆէ մէտար տըր։ Եօգսա էկէր գայիմ վալիտէն պուլունսա իտի, պունտան սօնրա սէնինլէ թէքլիֆսիզճէ գօնուշմաեաճագ իտիմ։ Էյ քիմի՞ն իլէ էվլէնիեօրսուն։

— Ա.գրապատճան պուլունան վիզթօրին պէրօ իլէ էվլէ-նիեօրում։

— Վիզթօրին պէրօ՞ մու . . . չու չիչէքճի վէ տիլպէր գըզ մը . . . Մէզպուրէ՝ էվվէլճէ զանն իթթիհամ գատար ֆէննա պիր գըզ տէյիլ տիր։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, պապա Լօրիօ։

— Թէշէքքիւր իտէճէք սէպէպ եօգ տուր։ Մէն պիլիրսին քի, պէն տօղրու սէօյլէրիմ։ – Հէր նէ իսէ, չիմտի սանա պիր թագըմ արապալա՞ր մը լազըմ տըր։

— Էվվէլթ։

— Գա՞չ թանէ։

— Տէպտէպէլի իշ կէօրմէք իսթէեօրսունուզ։ – Պիր տէֆալըգ մասրաֆլա միւֆլիս օլունմազա։

— Ճէմիյէէթինիզ գա՞չ քիչի օլաճագ տըր։

— Օթուզ գատար օլաճագ իսէ տէ, պիզ եիկիրմի եէտի քիչի ֆարըզ իտէրիմ։

— Տավէթլիլէրինիզտէն իւչիւ եահա՞ն մը կէլէճէքլէր տիր։

— Պիլաքիս . . . ամճամ պանքէր ժիւլ Վէրիէր՝ գըզը իլէ պիրլիքտէ քէնտի արապասընա րաքիպէն կէլէճէկի կիպի, ագրապատճան վիզօնթ տը Նէրվէյին տախի էլպէթթէ պիր արապասը պուլունմազլէ, օ տախի պիզէ միւհթաճ օլմաեարագ անընըա կէլէճէք տիր։

— Վա՛յ, ֆամիլեանըն տախիլինտէ պիր թագըմ պանքըլէր վէ վիգօնթլա՞ր մը վար տըր։

— Էվվէլթ, ֆագաթ պունատան տօլաեը պէն մաղրուր տէ։ յիլիմ, չունքի ֆամիլեամըն տախիլինտէ պիր թագըմ բաչավրաճըլար տա պուլունմագատա տըր. պունլար իչին տէ մահճուպիյէթ հիսա իթմէմ։

—Տիմէք օլուր քի, եիկիրմի եէտի նէֆէր տավէթլի հիսապ իտէլիմ։ Պունլար իչին եէտի արապա պօլ պօլ քիֆայէթ իտէր։ Իմտի, սիզէ ալթը թանէ կիւզէլ լանտօ իլէ ախիրէն սամըն ալտըղըմ վէ միւճէտտէէն պօյաեաճագ օլտուղում տատի պիր արապաեը թէտարիք իտէրիմ։ Ատի տէտիկիմ արապա պուսապահ պանա թէսլիմ օլունաճագ տըր։ Խօշնուա գալընաճաղընա չիւպհէ իթմէմ։

— Պապա Լօրիօ, պու արապալարըն քիրա պէտէլի նէ՞ օլաճագ տըր։

— Իշպու արապալար, պիր կիւն ագշամա գատար մաեէթինիզտէ՞ մի պուլունաճագլար տըր։

— Էվվէթ, սապահըն սաաթ տօգուզունտան եարը կիճէեէ գատար էմրիմիզ ալթընտա պուլունմալը տըրլար։

— Օղլում, պէնի տինլէ։ Պէն սէնին պապանը վէ վայիտէնի թանըմըշըմ տըր. սէնին տէ չօճուգլուղունու պիլիրիմ։ Պինապէրին սէնտէն քեար իթմէք իսթէմէմ։ Հիսապըմը եաբարըմ, վէ սէնտէն, մասրաֆըմտան ղայրի պիր շէյ ալմամ։ Պու իշինէ կէլի՞ր մի։

— Բէք ալէա իշիմէ կէլիր։ Հագըգէթէն սիզ ղաեէթ ինսանիեէթլի պիր զաթսընըզ։ Ֆագաթ սիզտէն պիր շէյ տահա րէճա իթմէք իսթէրիմ։

— Նէ՞ տիր։

— Վիգթօրին իլէ պէնիմ ղարիպ պիր ֆիքրիմիզ վար տըր։ Շէօյլէ քի, պէլէտիեէ տայիրէսինէ վէ քիլիսէեէ, վէլհասըլ հէր ներէեէ կիտէր իսէք, պիզզաթ սիզին քէնտի արապանըզլա պիզի կէօթիւրմէնիզի արզու իթմէքտէեիզ։

— Պէ՞ն մի։

— Էվվէթ, սիզ պապա Լօրիօ։ Պու միւնասիպէթլէ տավէթլիլէրիմիզտէն պիրի տէ սիզ օլուրսունուզ։

— Բէք էյի, օղլում, պու թէքլիֆին մէմնունիեէթիմի մուճիպ օլտու։ Իմտի, պէն տէ էն կիւզէլ արապամ իլէ կէլին վէ կիւվէյիեի կէօթիւրէճէեիմ։

— Խա՛յր, խա՛յր, պիզիմ արզումուզ պու տէյիլ տիր։

— Եա նէ՞ տիր։

— 13 նիւմէրօլու արապանըզըն տայիմա ուղուր կէթիրմիշ օլտուղունու իշիթմիշիմ։

— Պու բէք սահիհ տիր... պու 13 նիւմէրօլու արապամ սաեէսինտէ պախթըմ եավէր օլմուշ տուր։

— Էօյլէ իսէ, Վիգթօրին վէ պէն, սիզին մէզքիւր արապանըզա բաքիպ օլմագ իսթէրիզ։ Պիզճէ տէ զանն օլունուեօր քի, պու արապանըզ գըսմէթիմիզի աչաճագ տըր։

— Լաքին պու արապամ տէօրթ քիշիլիք ատի արապա

լարտան օլմասըլլա , տիկէր սալթանաթ արապալարընըն էօ-նիւնտէն կիթմէսի , կէլինին չանընա լէքէ կէթիրէպիլիր ։

— Պէյիս եօդ տուր ։

— Սիզճէ պէյիս օլմամասը գապիլ իսէ տէ , արապաճը պէն գօմանտա իտէճէկիմ ճիհէթլէ , պու խուսուս պէնիմ իզ-ղէթի նէֆսիմէ տօգունուր . վէ էկէր էնանաի հարէքէթտէ իս-ղէրիմէ կիւլէրլէր իսէ , կիւճիւմէ կիտեր ։ Անճագ պու խու-սուստա պիր չարեի թէսվիեէ վար տըր ։ Շէօյլէ քի լանտօլար-տան պիրի եիւզ օն իւչ րագգամը տըր ։ Իմտի , մատէմ քի պունուն տա պիր օն իւչ րագգամը վար իսէ , մաթլուպ հա-սըլ օլմուչ տիմէք տիր ։

— Նէթիճէսինին այնի օլտուղունա ինանըեօրմուսունուզ ։

— Էվվէթ ։

— Էօյլէ իսէ , հայտէ էվվէ կիտէլիմ ։ Սիբարըչընըզը գալէմէ ալտրգտան սօնրա , մախզէնիմտէն էսկի պիր չիչէ չալտապ չըգա-րտաղըմ ։ Իւչիւմիւզ պիրլիքտէ Վիգթօրինին աչգընա նուչ ի-տէրիզ ։

— Բէք ալէա , թէքլիֆինիզի րէտտ իթմէմ , պապա Լօրիօ ։

Պու սուրէթլէ Լօրիօ , Լօժէն Լուսազ վէ Միսթիգօ՝ իտա-րէխանէյէ տօղրու կիթմէքտէլէր իքէն , սօդագտան պիր արա-պա աէսի , վէ պիր քիմսէնին տէ , « Րէճա իտէրիմ , գաբուեու տչընըզ » տէյի նիտա իթտիկի իչիտիլտի ։

49

Պապա Լօրիօ տուրուպ , էնտիչէ իլէ ,

— Աճապա արապաճըլարըմտան պիրինէ պիր գազա կէլ-տի տէ , ավտէ՞թ մի իտիեօր , տիեէրիք , անինտէ գօչուպ գա-բուեու աչտը , վէ եէկ նաղարտա Ուիլ Սգօթթու Թանըեարագ միսթէրիհ օլտու ։ Մէրգում , աթ իլէ արապաեը Թէսլիմ իթ-մէք իւզրէ կէթիրմիչ իտի ։

Պապա Լօրիօ . – Վա՛յ , սի՛զմիսինիզ ։ Իչէրի պուեուրուն Պիդ պիր չիչէ պօշալմաճաղըզ , արգատաչըզդ իտէրսինիզ , տէտի ։

Ուիլ Սգօթ՝ Միսթիգօեու թանըեարագ , տէրհալ եիւ-զիւնիւն գըրմըզըլըղը եէրինէ , լէհճէսի սօլտու ։

Վագաա քէնտիսի միւթէպէր պիր խանէնին սէյիսի գը-եաֆէթինէ կիրմիշ իտի իսէ տէ , եինէ Միսթիգօ թարաֆընտան թանըլմագ վէսվէսէսինտէն խալի տէյիլ իտի ։

Ֆիլվագը էկեր թանըյսա իտի , թէպտիլ գըեաֆէթինի նա՞սըլ իչղահ իտէճէք , վէ արապաճըլըգ մէմուրիեէթինի նէ՞ սուրէթլէ սալիհէ չըգարաճագ իտի ։ Վէրէճէկի իչղահաթ՝ թա-պիի ինանըլմազ պիր սուրէթտէ պուլունաճաղընտան , թէհ-լիքէլի վէ մուխաթարալը օլապիլիր իտի ։

Միսթիգօ՝ արապանըն իսկէմլէսինտէ օթուրան ատէմի մա-քինավարի աթֆը նաղար իլէ , պունուն քիսվէթի քէնտիսինէ մէճհուլ կէօրիւնմէտիկինտէն , քէնտի քէնտիեէ ,

— Պու ղարիպ չէյ տիր . պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի , պու ատէմի պիր մահէլլտէ կէօրմիչիմ տիւր , տէյի միւլա-հազա իթտի , վէ տիւչիւնմէեէ պաչլատը ։

Պապա Լօրիօնուն տավէթի գարշըսընտա պիր տագըգա պիլէ թէրէտտիւտ կէօսթէրմէք՝ մուխաթարալը օլտուղունու Ուիլ Սգօթ միւլահազա իտէրէք , վէ Միսթիգօ քէնտիսինի թա-նըտըղը թագտիրտէ , ինքեարտա պուլունմագլըղըն քեարը ա-գըլ օլտուղունա գարար վէրէրէք , արապանըն իսկէմլէսինտէն էնտիքտէն սօնրա ,

— Իչթէ թամ վագըթտա վասըլ օլտում , տէտի ։

Միսթիգօ՝ հալէա կէօղլէրինի արապաճըտան աեըրմատը-ղընտան , արապաճը , եանի Ուիլ Սգօթ տախի կէօղլէրինի չէ-վիրմէեէրէք ,

— Նէ՞ օ տէլիգանլը , եիւզիւմտէ ղարիպ պիր չէ՞յ մի վար տըր քի , պու գատար տիգգաթլէ պանա պագըեօրսունուղ , տէյի պէեան իչլէտի ։

Միսթիգօ . — Խա՛յր , եիւզիւնիւզտէ հիչ պիր ղարիպ չէյ եօգ տուր . անճագ սիզի պիրինէ պէնզէթտիմտէ , անըն իչին պագըեօրում ։

— Պէնի պիրինէ՞ մի պէնզէթտինիզ ։

— Էկէրչի սիզ միւսիւ Ուիլ Սգօթ տէյիլ իսէնիզ , ֆիլվա-գը սիզի անա պէնզէթմիչ օլաճաղըմ ։

— Միւսիւ Ուիլ Սգօթ քի՞մ տիր։

— Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինին արթիսթլէրինտէն պիրի տիր։

Ուիլ Սգօթ գահգահա իլէ կիւլէրէք,

—Եանըլըեօրսունուզ, պէն սէօյլէտիկինիզ ատէմ տէյիլիմ։

—Ա.ֆվ իտէրսինիզ։

—Տէտիկինիզ պիր ֆէնալըգ տէյիլ քի աֆվ իտէեիմ։ Պիր արթիսթէ պէնզէմէքլիք՝ տայիմա մուճիպի մէմնունիյեէթ տիր։

Միսթիգօ. -(Քէնտի քէնտիեէ.) Թըպդը քէնտիսի տիր, ֆագաթ Ուիլ Սգօթուն, քէնտիսինի պէնտէն կիզլէմէեէ հիչ պիր սէպէպի օլմատըղը հալտէ, մութլադա պէն եանըլըեօրում։

Ուիլ Սգօթ. -(Պապա Լօրիօեա.) Հայվանը ախըրա կէօթիւրէլի՞մ մի։

Լօրէօ. -Խա՛յր, արապասընա գօշուլու գալսըն։ Արապաեա, Շէհիր էմանէթինտէ նիւմէրօ վազ իթտիրմէք իւզրէ, պիր ազտան աթը վէ արապաեը օրաեա կէօթիւրէճէեիմ։ Կէլին, հիսապընը իքմալ իտէեիմ։

Պէօյլէճէ զիքր իթտիկիմիզ իւչ չախս իլէ Միսթիգօ՝ իտարէխանէեէ աղիմէթ իթտիքլէրինտէն, օրատա իհթիեար պիր պէսլէմէ, պիր շիշէ չարապ վէ տէօրթ ատէտ դատէհ կէթիրտի։

Սգօթ. -Միւսիւ Լօրիօ, պէն ուղուն միւտտէթ տուրամամ։ Էֆէնտիմէ գավուշմագ իչին, Բուաթիէեէ վասըլ օլմագ իւզրէ էօյլէն շըմէնտըֆէրինէ բաքիպ օլմալըեըմ։

Լօրիօ. -(Պիր չէքմէճէ աչարագ.) Հիսապլարըմըզ չաբուգ խիթամ պուլուր։ Օղլում, Լուազօ, սէն գատէհլէրի տօլտուր։

Լուազօ, մուճիպինճէ հարէքէթ իթտիկի սըրատա, Պապա Լօրիօ մասանըն իւզէրինէ պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթ իլէ պիր եաբրագ քեաղըտ, պիր միւրէքքէպ հօգգասը, վէ պիր գալէմ վազ իթտի։ Պատէհու,

—Ալըն սիզէ պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթ, ֆագաթ պիր մագպուզ սէնէտի եազըն, տէտի։

Սգօթ, պապա Լօրիօնուն էլինտէ քէնտինին էլ եազըսընը պրագմագ իսթէմէտիկինտէն, կիւլէրէք,

— Պունուն իչին եազը պիլմէք լազըմ տըր, հալ պու քի պէնիմ անամ պապամ, պէնի մէքթէպէ կէօնտէրմէկէ ունութմուշլար տըր, տէտի։

— Ռճա՛յիպ։

— Լաքին մագպուզ սէնէտինէ լիւզում վա՞ր մը տըր։ Պուրատա իքի շահիտ վար տըր քի, մալի թէսլիմ իթմիշ վէ պէտէլինի ալմըշ օլտուղումու, իգթիզա իթտիկինտէ թէէմին իտէպիլիրլէր։ Իմտի, սիզտէն հիչ պիր շէյ թալէպ իթմէեէճէեիմ տէրքեար տըր։

— Հագգընըզ վար տըր, պէնիմտէ սիզտէն մաթլուպում գալմամըշ տըր։

— Էօյլէ իսէ, պունուն իւզէրինէ չագալըմտա, պէն արթըգ կիտէեիմ։

Պու սուրէթլէ տօլու օլան գատէհլէր պօշանըպ, պատէհու Ուիլ Սգօթ՝

— Ինշալլահ թէքրար կէօրիւշիւրիւզ, տիեէրէք, օրատան մուֆարագաթ իթտի։

Միսթիգօ՝ մէրգումուն արգասընտան պագարագ,

— Պու ատէմին՝ Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէքի օեունճուեա պու մէրթէպէ պէնզէմէսի, շաշըլաճագ շէյ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Էօժէն Լուազօ. - (Կիւլէրէք.) Պու տէրէճէ իտտաա վէ իսրար իթմէքլիք տէ պիր նէվ խասթէլիք տիր...

Լօրիօ. - Պու ատէմ պիր արապաճը օլուպ, քէնտիսի եօլճուլուգ սէպէպիյլէ էֆէնտիսինին աթ վէ արապասընը սաթմըշ տըր։ Կէլէճէք ճումաա իրթէսի կիւնքի տիւեիւն ճէմիյեէթինտէ պու արապա տախի պուլունաճագ տըր։ - Շիմտիլիք պիզ պու սէօզլէրի պրագալըմտա, իչկիմիզէ պագալըմ..։ Լուազօ իլէ զէվճէսի օլաճագ գատընըն սըհհէթլէրինէ, վէ ֆամիլեաճա սաատէթի հալլէրինէ իշպու պատէեի թէքլիֆ իտէրիմ։

Պունլար՝ պիրէր գատէհ տահա չագտըգտան սօնրա, պիրիպիրլէրինտէն այրըլտըլար։

Միսթիգօ՝ հալէա կէօրտիւկիւ շախսըն քիմ օլտուղունա գանմաեարագ, վէ մէզքիւր միւշապէհէթի ղարիպէ ֆիքրինտէն չըգմաեարագ, քէնտի թիճարէթիյլէ մէշղուլ օլմագ իւզրէ Մօնմարթր

թէբէլէրինէ կիթտիկի կիպի, Լուազօ տախի միւճէլլիտխանէ-սինէ ազիմէթ իյլէտի։

Իրթէսի կիւն, ալաֆրանկա սաաթ օն պիր բատտէլէրին-տէ, Արնօլտ Տէսվինեը՝ խանէսինտէն չըգըպ, թաամ իթմէք իւզրէ Պասթիյլ մէյտանը ճիվարընտա քեային միւթէատտիտ լօգանթալարտան պիրինէ կիթտի։ Մէրգում, պուլվար Պօմար-շէտէն կէչէրքէն պիր ղազէթա սաթըն ալմըշ օլտուղունտան, լօգանթատա, սիբարըշ իթտիկի թաամըն կէթիրիլմէսինէ տէ-կին, մէզքիւր ղազէթաեը աշըպ, պունուն գրաաթընա տալտը։ Պիրտէն պիրէ Արնօլտ, աթիտէքի ֆըգրաեը կէօրմէքլէ, լէհ-ճէսի սօլտու, գաշլարը չաթըլտը, վէ վիճուտի սարսըլտը։ Ֆըգրայը մէզքիւրէյի զիյրտէ նագլ իտէրիզ.

«Զիյրտէքի վագըաեը, սըհհէթինի թէէմին իտէրէք, տէրճ ու պէեան իտէրիզ։

«Էվվէլքի ագշամ, Ատլիեէ նէզարէթինին պիր գօմիսէրի՝ րէֆագաթընտա պիր բօլիս խէֆիեէսի պուլունտուղու, վէ Բա-րիս միւտտաիի ումումիլիկինին միւսթէնթիգլէրի էֆէնտիլէր-տէն պիրինին իմզասըյլա պիր ճէլպնամէյի համիլ օլտուղու հալտէ, եալընըզ պիր գաչ սաաթտան պէրու Բարիսէ մուվա-սըլէթ իթմիշ օլան մուխաթարալը պիր խըրսըզը տէրտէսթ իթ-մէք իւզրէ, Ժիւպէր սօգաղընտա Օթել տէզ Էնտէ կիթմիշ տիր։

«Թէէմին օլունտուղունա նէզարէն, պու խըրսըզըն ախզ ու կիրիֆթի ղաեէթ էսրարի պիր վագըատան իլէրի կէլմիշ տիր։ Շէօյլէ քի մէրգում, քէնտիսինին քիմ օլտուղունու մու-սատտագ քեաղըտլարը օթէլին իտարէսինէ թէսլիմ իթմէք իս-թէմէմիշ տիր։ – Իմտի մէրգում, Մարսիլեատա պուլունտուղու զէման, Օթել տէզ Էնտին միւտիրինէ քէշիտէ իյլէտիկի պիր թէլէկրաֆնամէսինտէ իմզա մագամընտա վազ իթտիկի ԷՐԻԷՆ Պէրօ իսմիյլէ թանըլմըշ իսէ տէ, բէք իհթիմալտէն տիր քի պու իսիմ սախթէ տիր։

«Տէրքեար օլան ատէթ վէ ուսուլիմիզ վէճհլէ, պու ախզ ու կիրիֆթ վագըասընըն սէպէպինի թահգըգ իթտիկիմիզտէ, օգուեանլարըմըզա պիլտիրէճէկիմիզի շիմտիտէն վատ իյլէրիզ։»

Արնօլտ՝ իշպու ֆըգրաեը սօն սաթըրընա գատար օգու-

տուգտան սօնրա, մէգքիւր ղազէթաեը հիտտէթլէ ավուճունտա էզտի, վէ մուախխարէն չէօյլէ սէօյլէտի.

—Պու պուտալալարըն վիճուտինի չէյթան օրթատան գալտըրսըն . . . Քէնտիլէրինէ ֆարզ օլմաեան իչլէրէ պուրունլարընը սօգմալարը՝ տիվանէլէկին սօն տէրէճէսի տիր։ – Իչթէ պու մալիւմաթ՝ բօլիսին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իտէճէք տիր։ – Գապիլ օլսա, չու օթէլճի գարըեը պօղար իտիմ, չիւնքի չիւպհէ եօգ տուր քի, պու ղազէթանըն մուխպիրի իչպու մալիւմաթը քէնտիսինտէն ալմըշ տըր։

«Ինթիմալտէն, հաթթա մուհագգագ օլտուղու իւզրէ, էկէր թահգըգաթ իճրասը էմր օլունուր իսէ, նէթիճէլէրինին բէք մուզիրը օլաճաղընտա իչթիպահ եօգ տուր։

«Պու ադչամտան էվվէլ, սապըգ էլմաս թաճիրինին ղայպուպէթի անլաչըլաճագ տըր։

«Պարօն տը Բօչիլտ պանգասը մէմուրլարընընն նազարը տիգգաթը ճէլպ իտիլէճէք տիր։

«Ինկիլթէրրատա մահէլլի մէմուրիեէթիմէ կիթմիշ օլմատըղըմ չու սաաթտա էլպէթթէ մալիւմիւ պուլունան Ճօն Մօրթիմէր՝ պէնի պուլտուրմագ իւզրէ հէր թարաֆա թէլէկրաֆնամէլէր քէշիտէ իյլէեէճէք տիր։

«Էկէր պու ղազէթանըն պէնտի տէ նազարը տիգգաթընա չարբար իսէ, օլ վագըթ ֆիքրի խայլիտէն խայլի մէշղուլ օլաճագ տըր։

«Պէնիմ թարիխի հարէքէթիմի Էթիէն Պէրօնուն թարիխի հարէքէթիյլէ թաթպիգ իտէճէկի կիպի, Էթիէն Պէրօնուն Բարիստէ աչըրըլտըղընը, վէ պէնիմ Լօնտրաեա վասըլ օլմատըղըմը թահթը նազարը տիգգաթա ալաճագ, վէ պունտան պիր թագըմ նէթիճէլէր չըգարաճագ տըր։

«Իչթէ, պունլար, պէնիմ քէշֆ իտէմէտիկիմ մուհագգագ վէ տէհչէթլի մուխաթարալար տըր։»

Արնօլտ, պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, եինէ կէօզլէրինի մէգքիւր ղազէթանըն ֆըգրաի մալիւմէսինէ աթֆ իթտի։ Մէրգում, պու ֆըգրաեա պագարքէն, կէօզիւնէ չու աթիտէքի ֆըգրա իլիշտի.

«Ումուր վէ վէգախյի պահրիեէտէն պահս իտէն պիր ղա-

ղէթաատան ալտըղըմըզ մալիւմաթա նէղարէն, իւչ հաֆթա մուդաատէմ, պահրը Հինտտէ տէհղէթլի պիր գասըրղա վուդու պուլուպ, ղաեէթ պիւեիւք թօնէլաթօլուգ պէշ ալթը սէֆինէ Օպօգ բիչկեահընտա ղարդ օլմուշլար տըր։ Հավալարըն պօղուգլուղու սէպէպիյլէ կէճիքմիշ օլան իքի բօսթա վաբօրու տախ, ղարդ վէ նապէտիտ օլան վաբօրլար միեանընտա պուլունուեօրլար։ Գունլար, էշեա վէ նուֆուսլարըյլա պիրլիքտէ թէլէֆ օլմուշլար տըր։»

Ալինօլա Ցէսվինեը՝ պու ճիւմլէեի օդուտուղունտա, պիր տէրէճէ միւսթէրիհ օլտու, վէ քէնտի քէնտինէ,

— Օհօ՛, չիմտի հէր վագըթտան պիեատէ եըլտըզըմա հինանըեօրում։ Իչթէ պու գաղա պէնի գուրթարըեօր։ Իւչ հաֆթա մուդաատէմ պէն Սիւէյիշտէ իտիմ։ — Բարիպ օլտուղում բօսթա վաբօրու, հավանըն պօզուգլուղու սէպէպիյլէ կէճ գալատագ ղարդ օլան վաբօրլարտան պիրի օլապիլիր իտի։ Շիւպհէսիզ ձօն Մօրթիմէր պու գաղալարտան իտապէրտար տըր, վէ Լօնտրաեա մուվասըլէթ իթմէտիկիմ մալիւմիւ օլտուղունտա, պէնի էօլմիւչ զանն իտէճէք տիր։ Պու թարաֆտան վէսվէսէմ եօգ տուր։ Շիմտի պէնիմ վէսվէսէմ՝ Ֆրանսա բօլիսինին թահգըգաթը հագդընտա տըր, տէտի։

50

Ալինօլա, պիր գաչ սանիյէե միւլահաղաեա տալտը, վէ պատէհու չու եօլտա միւլահաղա իթտի,

— Հիչ պիր շէյ պէնի թէհլիքէյէ իլգա իտէմէզ, հիչ պիր շէյ պէնի իթհամ իյլէեէմէզ, վէ գուրնազճա տավրանմագլա, է՛ն պիւեիւք թէհլիքէլէր պիրլէ սավուշուր։ Իմտի, պէն տէ պու խուսուստա ուղրաշաճաղըմ, վէ օեուննուն թէքմիլ գօղալարը տա պէնիմ էլիմտէ տիր։

«Պանա Անժէլիք վէրիեը լաղըմ տըր. օնա տա մալիք օլաճաղըմ։

«Էթիէն Պէրօնուն միլեօնլարընը տախի էլիմտէն գաչմամասը էլզէմ տիր, վէ գաչըրմաեաճաղըմ։

«Քեաֆֆէյի ազայը ֆամիլեանըն հազըր օլաճագլարը իշպու տիւեիւնտէ պուլունուր իսէմ, նէ՛ եօլտան կիտէճէկիմի անլաեաճաղըմ, վէ պիլա թէրէտտիւտ, պիլա զաաֆէթ մագսէտէ տօղրու կիտէճէեիմ, վէ գարշըմա չըգան մէվանիեի տէ, էկէր քէնտի լէհիմէ չէվիրէմէզսէմ, էզիպ կէչէճէեիմ։»

Պու արա, մէրգում տէլիգանլընը սիմասընտա էսէրը սիւքիւնէթ հասըլ օլուպ, կէօզլէրինտէ բարլագլըգ վէ տօտագլարընտա թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլունտու։

Էմր իթտիկի պիֆթէք կէթիրիլմէքլէ, Արնօլտ, լաեըգըյլա եաշամասընը տիւշիւնմէքտէն զայրի միւլահազասը պուլունմաեան պիր իրատճը կիպի գարնընը տօեուրտու։

Արնօլտ Տէսվիները, եախօտ տահա տօղրուսու Շարլ Ժէրար, -չիւնքի մէրգում Գալկիւթատա, քէնտիսինին օլան պու իսմ իլէ թանըլմըշ տըր, -ճօն Մօրթիմէրին, քէնտիսինի, զիքր իթտիկիմիզ գանըրղատա պօղուլմուշ տէյի զանն իթտիկինի ֆարզ իյլէմէսինտէ, հագգը պուլունմագտա իտի։

Մէզքիւր գասըրղա խապէրի՝ բէք չաբուգ Գալկիւթատա իշիտիլիպ, պանքէր ճօն Մօրթիմէր, Լօնտրաեա կէօնտէրտիկի մէմուրուն, ֆէլաքէթզէտէկեան միեանընտա պուլունտուղունու էվվէլճէ զանն իթմէմիշ իտի։

Հալպուքի Լօնտրատաքի շիւպէսի միւտիրինտէն Շարլը Ժէրարըն հէնուզ Լօնտրաեա մուվասըլէթ իթմէտիկինի պա թէլէկրաֆ խապէր ալտըղընտա, օլ վագըթ, մէզքիւր վէսվէսէեէ զահիպ օլտու։

Շու հալտէ, Շարլը Ժէրարըն, սէքիզ կիւնտէն պէրու մահէլլի մէմուրիեէթինէ վասըլ օլմուշ օլմասը լազըմ կէլիրքէն, աքսի հալի, պիթթապի մէրգումուն գազաղէտէկեան իլէ պիրլիքտէ զայպ օլմուշ օլտուղունա շիւպհէ պրագամազ իտի։ Շու գատար քի, բաքիպ օլտուղու վաբօրուն իսմի մալիւմ օլմատըղընտան, օլ պապտէ պիր իսպաթը մաստի իսթիհսալ օլունամազ իտի։

Խիւլասա, հէր խուսուս խապիսին թասավվուրաթը մուզիրրէսինէ միւսայիտ կէլմէքտէ իտի. չիւնքի պիր այ սօնրա

ճօն Մօրթիմէր, ահըպպասընտան պիրինին չիֆթլիքլէրինէ ավա կիթմէք իւզրէ, վաբօր իլէ, Կանժ նէհրինտէն կէչիպ գարաեա չըգմագ իչին վաբօրտան պիր սանտալա բաքիպ օլմագտա ի-քէն, գազաէն տէնիզէ տիւշմիւշ, վէ վագը օլան իգտամաթա բաղմէն գուրթուլամամըշ իտի։

Պու սուրէթլէ, քեաթիպի հագգընտա իյզահաթ վիրէպի-լէն վէ մէրգումուն բէնչէի ճէղաեա չարբրլմասընա պայիս օ-լապիլէն եալընըզ պիր ատէմ պուլունտուղու հալտէ, օ տախի պէօյլէճէ մէյտանտան գալգաը, վէ պանքէրին վէֆաթընը ղազէթալարտան խապէր ալտըղընտա, Արնօլտուն, քէնտիսի-նի ճէղատան մուաֆ ատտ իտէճէկի թապիի իտի։

Պու կէնճ միւֆսիտ՝ Օթել տէղ Էնտ վագըասընը ղազէ-թանըն պիրինտէ օգուտուղունտա, թէաճճիւպ իթտիկի կի-պի, տիկէր քիմսէլէրին տախի, մէզքիւր ֆըգտաեը օգումագ-լա հայրէթտէ գալապիլմէլէրի՝ իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ իտի։

Պու միսիլլուլէր իչինտէ, պաշլըճա իզհարը հայրէթ վէ թէաճճիւպ իտէն բօլիս միւտիրի օլուպ, մէրգում, եէվմի մէզ-քիւր սապահըսը մուամէլաթը ճարիեէնին թէսվիեէսինտէն սօնրա, եաղըխանէսի իւզէրինտէ մէվզու պիր գաչ ղազէթա-նըն սարղըսընը երրթտը, վէ Արնօլտ Տէսվինեընըն լօգան-թատա օգուտուղունու պիլտիկիմիզ ղազէթա պիթթէսատիւֆ էլինէ կէչմէքլէ, պունու աչտը, վէ պալէատէ այնէն նագլ իթ-տիկիմիզ մալիւմաթ նազարը տիգգաթընա չարբարագ, իքի տէ-ֆա քէմալը թէաճճիւպլէ մալիւմաթը մէզքիւրէեի օգուտուգ-տան սօնրա, քէնտի քէնտիեէ,

— Պու բէք ղարիպ շէյ տիր... Պու մուհիմմ մատտէտէն պէնիմ ասլա խապէրիմ եօգ տուր։ Իշպու ճէլպնամէեի իմզա-լաեան միւսթէնթիգ քիմ օլապիլիր, վէ պու ճէլպնամէնին իճ-րասընա մէմուր օլան ատլիեէ միւֆէթթիշի աճապա քիմ օլու-եօր։ Զապթիեէ նէզարէթի նէֆէրաթընտան պիրի տէ, պու դօմիսէրին բիֆագաթընտա իմիշ, պու նէֆէր քիմ տիր։ Իշթէ, իւչ տիւրլիւ մուամմա... Հալ պու քի, էվվէլքի կիւն, պէն, հէման ագշամա գատար զապթիեէ նէզարէթինտէ գալտըմ։ Իմտի, պիր ազ արաշտըրալըմ պագալըմ, տէտի

Պինտպէրին բօլիս միւտիրի իքի կիւն էվվէլքի բաբօրթօլարտան պիրինի պէլքի կէօրմէմիշ տիր զաննըյլա, մէզքիւր բաբօրթօլարը թէքրար կէօզտէն կէչիրտի իսէտէ, պու մուամմաեը եինէ անլաեամատը։ Պատէհու ֆէվգէլատէ մէրագտա գալարագ, Ատլիեէ նէզարէթինէ պիլ ազիմէ, միւտտաիի ումումիեէ գարթընը կէօնտէրիպ, պու սուրէթլէ միւմաիլէյհին նէզտինէ տախիլ օլտու։ Միւտտաիի ումումի իսէ, էլինտէ թութտուղու պիր ղազէթաեը թագտիմ իտէրէք,

— Պու կիւն պէն տէ սիզի կէօրմէք իսթէեօրտում, վէ շու մալիւմաթ հագգընտա սիզտէն իյզահաթ իսթէեէճէք իտիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Պէն տէ, միւտտաիի ումումի էֆէնտի, պէնիմ խապէրիմ օլմաեարագ պազը թալիմաթ վէրիպ վիրմէտիկինիզի սիւալ իթմէկէ կէլտիմ։

— Պէն առլա էմր վէրմէտիմ. հաթթա Օթել տէզ Էնտտէ պիր քիմսէնին ախզ ու կիրիֆթ օլունտուղունու տախի պիլմէեօրում։

— Պու ճիհէթլէ պէնիմ տախի մալիւմաթըմ պուլունմատըզընտան, սիզէ իյզահաթ վիրէմէմ։

— Էօյլէ իսէ, պիր ան էվվէլ իշի անլամագ լազըմ տըր։ Պէլքի պու մալիւմաթ՝ պիր մուխպիրին լաթիֆէսի տիր։ Իմտի, Օթել տէզ Էնտէ կիտէրէք, թահգըգը քէյֆիեէթ իտին։ Էկէրչի պու ղազէթանըն եազտըղը, վէ շիւպհէսիզ ագշամքի ղազէթալարըն նագլ իտէճէքլէրի եօլտա պիր վագըա վուգուա կէլմէմիշ իսէ, պու ղազէթանըն սահիպի իմթիեազընը պուլուն, վէ եալան եանլըշ մալիւմաթ վէ հավատիսաթ նէշր իթտիկի իչին, ալէյհինտէ թաագիպաթը ատլիեէ իճրա օլունաճաղընը շէտիտէն պէեան իտին, լաքին էվվէլ էմիրտէ միւսթէնթիգլէրի կէօրիւն, վէ անլէրտէն ալաճաղընըզ մալիւմաթը պիր ան էվվէլ պանա պիլտիրին։

Բօլիս միւտիրի, պու էմր մուճիպինճէ, եարըմ սաաթ սօնրա, քիմսէնին իշտէն մալիւմաթը պուլունմատըղը խապէրինի կէթիրտի։

Շէօյլէ քի, միւսթէնթիգլէրտէն հիչ պիրի՝ Էթիէն Պէրօ իսմինտէ պիր քիմսէ ալէյհինտէ ճէլպնամէ՝ իմզալամըշ օլմատը-

ղընտան, ղազէթա մալիւմաթընըն պաշտան սօնունա գատար ասլ ու էսասսըզ օլտուղու թապիի իտի։

Միւտտաիի ումումի. — Պու եօլտա ապէսիեաթա արթըգ խիթամ վէրմէք լազըմ տըր։ Պու միսիլլու պի էսաս նէշրիեաթըն թահգըգը զըմնընտա պիր մէմուր թայեին իտէճէկիմտէն, սիզ, անընլա պիրլիքտէ Օթէլ տէզ էնտէ, վէ իշպու ղազէթանըն իտարէխանէսինէ կիթմէլիսինիզ, տէտի։

Պիր սաաթ սօնրա, պիր միւսթէնթիդ իլէ քեաթիպինի վէ բօլիս միւտիրինի համիլ օլան պիր արապա՝ Ժուպէր սօգաղընտա, Օթէլ տէզ Էնտին գարշըսընտա տուրտու։

Օթէլտէ, քիմսէ, ղազէթանըն ֆըգրայը մալիւմէսինի օգումամըշ օլտուղունտան, հիւքիւմէթ թարաֆընտան պասգըն վուգու պուլաճաղը զանն օլունմաեօր իտի։

Օթէլին սահիպի, գըսսա պիր եօլճուլուգտան պիր կիւն էվվէլ ավտէթ իթմիշ օլուպ, օթէլ խալգը, վագը օլան վուգուաթլարը մէրգումա պիլտիրմիշլէր իտի, վէ վուգուա կէլէն ախզ ու կիրիֆթ մատտէսինտէ հիչ պիր բէղալէթ զուհուր իթմիշ օլմատըղը ճիհէթլէ, օթէլ սահիպի վագըաեա բէք տէ էհէմմիեէթ վէրմէմիշ իտի։

Հիւքիւմէթ մէմուրլարընըն օթէլէ կիրտիքլէրի զէման, օթէլ սահիպի, մասլահաթկիւզարը օլան գատըն իլէ պիրլիքտէ իտարէխանէտէ պուլունմասըյլա, բօլիս միւտիրինի կէօրտիւկիւնտէ թանըտը, վէ իքի կիւն էվվէլ 13 նիւմէրօլու գաթտա ախզ ու կիրիֆթ գըլընան եօլճու հազգընտա իսթիճվապ վուգու պուլաճաղընը զանն իլէ, հիւքիւմէթ մէմուրլարընա տօղրու իլէրլէտի, վէ քէմալը հիւրմէթլէ սէլամլաեըպ,

— Էֆէնտիլէր, պէօյլէ սապահ վագթը վուգուա կէլէն վիզիթանըզըն սէպէպինի անլաեօրում, տէտի։

Բօլիս միւտիրի. — Վայ սիզ մահուտ պէնտի օգուտունո՞ւզ մու։

Օթէլճի. — Հա՞նկը պէնտտէն պահս իտիեօրսունուզ։ Պէն հիչ պիր չէյ օգումատըմ։

— Էօյլէ իսէ, նէ՞ տիեօրսունուզ։

— Էվվէլքի ագշամ պուրատա ախզ ու կիրիֆթ օլունան պիր սարիգտէն տօլաեը թահգըգաթ իճրասընա կէլտիկինիզի

անլամագ իչին, պիր չէյ օգումաեա իհթիեաճ եօգ տուր։

Բօլիս միւտիրի վէ միւսթէնթիգ՝ մէղքիւր սէօզլէրի իշիթտիքլէրինտէ, թապիի պիր թէաճճիւպ վէ հայրէթլէ պիրիպիրինէ պագըշտըլար։ Պատէհու միւսթէնթիգ՝ քէլամա աղազլէ,

— Պու օթէլին սահիպի սի՞զմիսինիզ, տէտի։

— Էվվէթ միւսիւ։

— Էվվէլքի կիւն օթէլինիզտէ պիր քիմսէ ախզ ու կիրիֆթ օլունտո՞ւ մու։

— Էվվէթ։

— Սիզին հուղուրունուզտա՞ մը։

— Խա՛յր, միւսիւ, օ կիւնիւ պէն սէյեահաթլա Ամիէնտէ պուլունուեօրտում։ Անճագ մասլահաթկիւզար սըֆաթըյլա պըրագտըղըմ պու գատըն՝ հէր չէյի պանա հիքեաեէ իթտի։

Միւսթէնթիգ. – (Կէնճ գատընա տէօնէրէք.) Մա՛տամ, միւսթէճիրլէրինիզտէն պիրինի տէրտէսթ իթմէք իւզրէ կէլտիքլէրինտէ, սիզ պուրատա՞ մը իտինիզ։

Գատըն. – Էթիէն Պէրօ նամ շախսը՞ մը. Էվվէթ, միւսիւ, պուրատա իտիմ։

— Տէտիկինիզ ատէմ քի՞մ իտի։

— Իքի կիւն էվվէլ էօյլէտէն սօնրա վասըլ օլմուշ պիր էճնէպի . . . պիր սէյեահ իտի։

— Նէ՞րէտէն կէլիեօր իտի։

— Պիլմէեիզ։

— Աճա՛յիպ, նա՞սըլ պիլմէեօրսունուզ։ Բօլիս նիզամաթը մուճիպինճէ, գապուլ իթտիկինիզ էշխասըն իսիմլէրինի, չէօհրէթլէրինի, սանաաթլարընը վէ նէրէտէն կէլտիքլէրինի տէֆթէրլէրինիզտէ գայտ իթմէք պօրճունուզ տէյի՞լ մի տիր։

— Պուրասընը բէք էյի պիլիեօրում, միւսիւ. պէն տէ սէյեահըն բասբօրթունու իսթէմէքլէ, վէ քէնտիսինի իսթիճվապ իթմէքլէ, պու գավանիյն ու նիզամաթա մուվաֆըգ հարէքէթ իթտիմ։ Հալ պու քի քէնտիսի բասբօրթունու վիրմէք չէօյլէ տուրսուն, ճէվապ պիլէ վիրմէք իսթէմէտի։

— Վա՛յ, պու թէքլիֆի ըէ՞տտ մի իթտի։

— Էվվէթ, հաթթա սիզի թէէմին իտէրիմ քի, պիր տէրէճէ թէրպիեէսիզճէ ըէտտ իթտի։

— Էօյլէ իսէ, իսմինի նա՞սրլ անլատընըզ։

— Պիր կիւն էվվէլ, քէնտիսի իչին պիր տայիրէ ալըգօյմագ իւզրէ Մարսիլեատան ալմըշ օլտուղում թէլէկրաֆնամէ՝ ՀԻՒՆ Պէրօ տէյի իմզալանմըշ իտի։

— Օ թէլէկրաֆնամէեի հըֆզ իթտինի՞զ մի։

— Էվվէթ միւսիւ։

— Ըէճա իտէրիմ, օ թէլէկրաֆնամէեի պանա վէրին։

— Ալըն։

Մէրդումէ, պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, պիր չէքմէճէ աչըպ, պունտան չըգարտըղը մավի ըէնկլի պիր քեաղըտը միւսթէնթիգէ իթա իյլէտի։

Միւսթէնթիգ՝ թէլէկրաֆնամէեի օգուտուգտան սօնրա,

— Էվվէթ, Մարսիլեատան կէօնտէրիլմիշ տիր, տէտի, վէ իլավէթէն տախի, - Մատէմ քի օ ցէյեահըն մուվասըլէթի զէմանընտա սիզ հազըր իմիշսինիզ, պու պապտէ թաֆսիլաթը լազըմէեի իթա իթմէնիզի ըէճա իտէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Միւսիւ, խաթրըմտա օլան վագըաչարը ճիւմլէթէն սիզէ պիլտիրիրիմ. ֆագաթ պու վագըալար պիւեիւք պիր չէյ տէյիլ տիր։ - Իշպու սէյեահ, տայիրէսինէ կիթտիքտէն, վէ օթէլին կարսօնլարը՝ մէրդումուն խայլիճէ պիւեիւքլիւքտէ պուլունան իքի սանտըղընը տայիրէսինէ չըգարտըգտան սօնրա, քէնտիսի, մէքթուպ եազմագ իւզրէ, օգգա, դալէմ վէ սայիրէնին օտասընա կէօթիւրիւլմէսինի թալէպ իթտի, վէ պատէհու թուալէթինի եաբարագ տիշարը չըգտը։ - Քէնտիսինի կէթիրմիշ օլան արապա, օթէլին գաբուսունտա մէրդումա պէքլէեօրտու։

— Չօգ վագըթ խարիճտէ գալտը՞ մը։

— Իւչ սաաթ գատար գալտը։ Ավտէթինտէ, եօլճուլուգ քեաղըտլարընը իսթէտիմ քի բօլիս տէֆթէրիմիզէ կէչիրէեիմ ... չիւնքի մէսուլիեէթ թահթընտա գալմագ իսթէմէեօրտում, վէ քէնտի թավր ու հարէքէթլէրի պանա զարիպ կէօրիւնիւեօրտու։

51

Բօլիս միւտիրի։ — Պու թապիի վէ մէշրու իֆատէեէ սէյեահը մէրգում՝ բէտտ ճէվապը՞ մը վէրտի։

Մասլահաթկիւզար դատըն։ — Էվվէթ, միւսիւ։ Քէնտիսի՝ Ֆրանսըզ, հաթթա Բարիսլի օլտուղունու, վէ վաթանը օլան շէհրէ ավտէթ իթտիկինի, վէ քիմսէեէ իրտեէ վէ իպրազ իտէճէք քեաղըտլարը պուլունմատըղընը, վէ քիմսէնին տէ քէնտիսինտէն օ քեաղըտլարը իսթէմէեէ հագգը օլմատըղընը պիլպէեան, շիտտէթլի, հաթթա թէրպիեէսիզճէ բէտտ ճէվապը վիրտի՝։

— Օ ատէմին թավր ու հարէքէթլէրի ղարիպ օլտուղունու պէեան իտիեօրտունուզ։

— Էվվէթ, միւսիւ։ Մահզուն, մէշղուլ վէ տիւչիւնճէլի կէօրիւնիւեօրտու։ Քէնտիսի իչին ալըգօնուլան տայիրէնին 13 նիւմէրծլու իտուկի, վէ քէնտիսինէ թախսիս օլունաճադ պաշդա տայիրէ պուլունմատըղը պէեան իտիլտիկինտէ, ֆէվգէլատէ խօշնուտսուղլուգ իզհար իլէ, սիմասը՝ մահզունիյեէթ քէսպ իթտի։ Էֆքեարը պաթըլէ սահիպի օլուպ օլմատըղընը սիւալ իթտիկիմտէ, պու սիւալիմ, ղալիպա հարէքէթի վագըասընըն կիւլիւնճլիւ օլտուղունու քէնտիսինէ անլաթտը, չիւնքի օնտան սօնրա օտամտա տուրմաեըպ, կարսօնուն արդասընտան կիթտի։

— Օթէլէ ավտէթինտէն սօնրա, քիմէսնէ քէնտիսինի կէօրմէեէ կէ՞լմէտի մի։

— Հիւքիւմէթ մէմուրլարընտան մաատա քիմէսնէ կէլմէտի։

— Մէրգումու ախղ ու կիրիֆթ իթտիքլէրի զէման սաաթ գնչ իտի։

— Թագրիպա ադշամընն սաաթ սէքիզի իտի։

— Շիւպհէսիզ սիզ մահէլլէնիզին բօլիս գօմիսէրինի թանըրսընըզ։

— Հայ հայ։

— Քէնտիսի՞ մի կէլմիշ իտի։

— Խայր, միւսիւ։

— Հալ պու քի, կէլէն պիր գօմիսէր իտի, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ, միւսիւ։ Ատլիեէ գօմիսէրլէրինտէն իտի. քէն-տիսի տէ պու րիւթպէյի հայիզ օլտուղունու անլաթտըղը կի-պի, ալէամէթի ֆարիգասընը տա իպրազ իյլէտի։

Իքինճի տէֆա, միւսթէնթիգ իլէ բօլիս միւտիրի՝ պիրի-պիրինէ պագըշտըլար։ Մուախխարէն միւսթէնթիգ շէօյլէ տէ-վամ իթտի.

— Պու կէլէն գօմիսէրին րիֆագաթընտա տիկէր մէմուր վա՞ր մը իտի։

— Էվվէթ, պիր բօլիս մէմուրու վար իտի։

— Նա՞սըլ կէլտիլէր։

— Պիր արապա իլէ կէլտիլէր. արապա՝ գաբունուն էօ-նիւնտէ պէքլէեօրտու, վէ կիթտիքլէրի զէման եօլճունուն սան-տըգլարընը արապանըն արգասընա վազ իթտիլէր։

Բօլիս միւտիրի. - Աճա՛յիպ, սանտըգլարընը տա՞ մը կէօ-թիւրտիւլէր։

— Էվվէթ, միւսիւ։

— Էյ պու սըրատա Էթիէն Պէրօ տէտիկինիզ եօլճու նէ՞ սէօյլէեօրտու։

— Պիր եանլըշլըղա գուրպան օլտուղունու թէէմին, վէ հէր հալտէ քէնտիսինի պիր տիկէրի զանն իթտիքլէրինի իտտաա իտիեօրտու։

Պու սէօզլէր թաաթի օլունտուղու սըրատա, միւսթէնթի-գին զապթ քեաթիպի՝ մասլահաթկիւզար գատընըն վիրտիկի ճէվապլարը մուխթասարէն եազմագտա իտի։

Միւսթէնթիգ, պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա,

— Մէղքիւր սանտըգլար՝ էլպէթթէ շըմէնտըֆէր եախօտ բօսթա վաբօրլարը եաֆթալարընը համիլ իտիլէր, վէ պունլար-տան՝ մէղքիւր սանտըգլար միւթէսարրըֆընըն նօգթաի հարէ-քէթի թապիի անլաշըլըեօրտու, տէյի պէեան իյլէտի։

— Ֆիլվագը, միւսիւ, պու եաֆթալար բէք չօգ իտի։

— Ճիւմլէնիզտէ պիր գաչ տանէսինի խաթըրլաեօ՞րմու-սունուզ։

— Պունու կարսօնլարա սիւալ իթմէլիսինիզ։

Կարսօնլար ճէլպ օլունուպ, իսթիճվապ օլունտուգլարընը-

տա, օլ պապտէ հիչ պիր մալիւմաթլարը օլմատըղընը սէօյլէ-տիլէր։

Բօլիս միւտիրի. — Սէյեահը մէրգում գա՞չ եաշընտա կէօ-րիւնիւեօր իտի։

— Այթմըշ, եախօտ այթմըշ պէշ կէօրիւնիւեօր, վէ սաչ-լարը հէման աղարմըշ իտի։

— Արապա պուրատան կիթտիկինտէ, հա՞նկը թարաֆա միւթէվէճճիհ օլտուղունու պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Ատլիեէ միւֆէթթիշինին՝ զապթիեէ նէզարէթինէ կի-տիլէճէկինի արապաճըեա պէեան իթտիկինի իշիթտիմ։

— Գօմիսէր իլէ ըիֆագաթընտաքի բօլիս մէմուրունուն էշ-քեալընը թարիֆ վէ պէեան իտէպիլի՞րմիսինիզ։

Պու սիւալ իւզէրինէ, Օթէլ տէզ էնտին սահիպիյլէ մաս-լահաթկիւզար օլան գատընըն սիմալարընտա էսէրը թէաճճիւպ հուսուլէ կէլտի, վէ օթէլին սահիպի՝ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Գօմիսէրին էշքեալը՞մը . . . Միւսիւ, տիմէք սիզ քէն-տիսինի թանըմաեօրսունուզ, տէտի։

— Խա՛յր, զիրա օ սախթէ գօմիսէր՝ քէնտի քէնտիսինէ պու սըֆաթը վէրմիշ, վէ հագգը պուլունմատըղը պիր վազիֆէյի մէմուրիեէթի իյֆաեէ գալգըշմըշ. . . Իմտի, օ ատէմ իլէ ըի-ֆագաթընտաքի սախթէ բօլիս մէմուրունուն, վէ քէնտիլէրինի պէքլէեէն արապանըն արապաճըսընըն՝ իւչ հէմթէօհմէթ, իւչ խըրսըզ վէ պէլքի տէ իւչ ճանի օլտուգլարը անլաշըլըեօր։

Օթէլին սահիպի իլէ գատըն՝ տէհշէթլէ ըէֆը սէտա, վէ «իւչ ճանի՞մի» տէյի թէքրար իթտիլէր։

— Էօյլէ օլտուղունա իհթիմալ վար տըր. զիրա շու էսնատէ շիւպհէսիզ գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ օլան էթիէն Պէրօ նամ շախսա գարշը հիչ պիր ճէլպնամէ վէրիլմէմիշ տիր։ Օթէլինիզ-տէ իճրա իթտիկիմիզ թահգըգաթտան, պիր ճինաեէթ իճրա իտիլմիշ օլտուղու գաթիէն անլաշըլըեօր։ Շիւպհէսիզ հիւքիւ-մէթ՝ ճանիլէրի պուլաճագ տըր։ Իմտի, մատամ, պիր ազ էվ-վէլ իֆատէ իթտիկիմ վէճհլէ, օ սախթէ գօմիսէրին, սախթէ բօլիս մէմուրունուն վէ արապաճընըն էշքեալլէրինի պիլտիրմէ-նիզի ըէճա իտէրիմ։

— Պէն արապաճըեը կէօրմէտիմ։ Գօմիսէր, եախօտ քէն-

տի քէնտիմնէ օ սըֆաթը վէրջէն չախա՝ եյլի եաչընատա վար իտի, վէ օրթա պօյլու օլուպ, սաչլարընա ագ րէնկի գարըշմըչ իտի։ Թավը ու հարէքէթի ղաեէթ նազիքեանէ օլտուղու կիպի, քիպարճա, լէթաֆէթլէ վէ վագար իլէ թէքէլիւմ իտիչ եօր իտի։ Սախթէ բօյիս մէմուրունա կելմինճէ, մէրգումա զիեաոէ տիդդաթ իթմէտիմ։ Եալընըզ գօհու ֆալօրի սպդալը նը աէրիսաթընը իտիեծրում։

— Պու սէօյլէտիքլէրինիզին ճիւմլէսի՝ միւպհէմ ալը, պիղէ ըէհպէր օլապիլէճէք հիչ պիր խուսուսի ալէյհիմէթ կէօրմէտինիզ մի։

— Ի՞նչը։

— Ս.րապանըն նիւմէրօսու վա՞ր մը իտի, վէ օ նիւմէրօ դա՞չ իտի։

— Միւսիւ, պէնտէնիզ պունա տա տիդդաթ իթմէյիմ, լաքին պէնքի կարսօնլար պու խուսուսու պիլիրլէր։

Կարսօնլար ճէլպ օլունուպ, թէքրար իսթիճվապ օլունտուլար իսէ տէ, հիչ պիր ֆայիտէյի մալիւմաթ վէրէմէտիլէր. չինքի էշեալարը արապանըն արդասընա եիւքլէթքլէրիդէ ման, հավա ղաեէթ ֆէնա օլտուղու, վէ եաղմուրան կէօզլերի դարմարընչ պուլունտուղու ճիհէթլէ, հիչ պիր չէյ կէօրէմէմիչլեր իտի։ Իմամ, կարսօնլարը սավարգաման սօնրա, միւմքէնթիզ, աչիքեար մէյհուսիեէթլէ։

— Պիզէ ըէհպէր օլաճագ հիչ պիր իշարէթ եօգ տուր... Շիւպհէսիզ ուսթալըդա ֆաղըրլանմըչ, վէ տէհչէթլի պիր մէհարէթլէ մէվգըի իճրաեէ գօնուլմուչ օլան էարարի պիր ճինգեէթ գարչըսընատա պուլունուեօրուզ։ (Մաթլաֆաթկիւզար գատընա խիթապլէ.) Տիւչիւնիւն, մատամ, օրթէլինիզատէ պիր տուղատա տիւչմիւչ օլան պիչարէ սէյհահ հադդընատա գուվվէի հաֆըզանըզատա պաղը թաֆսիլաթ վէ թէֆէրրուաթ արաեընն, տէյի պէեան խլէտի։

— Ա.րաեօրում, միւսիւ, արաեօրում։

Մէզպուրէ, լաեըդըյըա տիչիւնէպիլմէք իւզրէ, պաչընը կէօքսիւ իւզէրինէ էյտիկի կիպի, կէօզլերինի տախէ գարատը, վէ պիրտէն պիրէ,

— Հա՛, պիր խուսուսիեէթի խաթըրընա կէլսէ, տէխէ։

— Նէ՞ տիր, չաբուդ սէօյլէեին։

— Սէյեահըն կէլտիկի կիւնտէն պիր կիւն էվվէլ, Մ. Էթիէն Պէրօեա խիթապէն եաղըլմըշ պիր մէքթուպու համիլ պիր համալ պուրաեա կէլտի։

— Էյ օ մէքթուպու պուրաեա պրագտը՞ մը։

— Խա՛յր, միւսիւ, զալիպա պիզզաթ Մ. Էթիէն Պէրօեա թէսլիմ իթմէք իւզրէ էմր ալմըշ իտի։ Անճագ քէնտիսինի պուլմատըղընտան, Մ. Էթիէն Պէրօնուն նէ վագըթ կէլէճէկինի պէնտէն սիւալ իթտի։

— Սիզ նէ՞ ճէվապ վէրտինիզ։

— Մարոիլեատան հէնուզ պիր գըթա թէլէկրաֆնամէ ախզ իթմիշ օլտուղումտան, իրթէսի կիւն կէլէճէկի ճէվապը-նը վէրտիմ։

Բօլիս միւտիրի. — Տիմէք բէք եագըն վագըթտա մէրդու-մուն կէլէճէկի մալիւմ իմիշ։ Մէքթուպու կէթիրէն համալըն քիմ օլտուղունու պիլմէք լազըմ տըր։ Պէյքի անըն վասըթտ-սըյլա, մէզքիւր մէքթուպու քէնտիսինէ թէսլիմ իտէն, վէ թապիի սախթէ գօմիսէր, եախօտ սախթէ բօլիս մէմուրու օ-լան շախսըն իզինի պուլապիլիրիզ։

Միւսթէնթիգ, — (Մասլահաթկիւզար գատընա.) Սիզ օ համալը թանըեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթա միւսիւ. չօգ տէֆա քէնտիսինի խըզմէթտէ գուլլանմըշ օլտուղումտան թանըրըմ։ — Գօմարթէն սօդաղը գարշըսընտա Մատլէն պուլվարընտա տուրուր։ Իսմի տէ Պաս-թիէն տիր։

Բօլիս միւտիրի. — Բէք էյի, տէտի, վէ ըիֆագաթլարընտաքի բօլիս մէմուրունա շէօյլէ խիթապ իթտի. — Իշար օլունան մահէլլէ կիտին, պագըն համալ Պասթիէն օրատա՞ մը տըր։ Էկէր օրատա իսէ, պէնիմ օտամա կէօթիւրիւպ, միւսթէնթիգ էֆէն-տինին թահթը էմրինտէ օլարագ մուհաֆազա իտին։ Էկէր պիր եէրէ կիթմիշ իսէ, պէքլէեին . . . պիր արապա թութուն. ֆագաթ սագըն պու համալա, քէնտիսինտէն նէ իսթէնիլտի-կինէ տայիր մալիւմաթ վէրմէեին։

Ուֆագ թէֆէք վէ զայիֆ վիճուտ պիր ատէմ օլտուղու իչին, զապթիեէ նէզարէթի տայիրէսինտէ. Այիւմէթ, եանի

քիպրիթ լագապըյլա մաարուֆ ծլան, ֆագաթ ասըլ իսմի Ֆլօնեի պուլունան բօլիս նէֆէրի,

— Սիզ պու խուսուստա միւսթէրիհ օլուն, միւտիր էֆէնտի, տիեէրէք, օրատան մուֆարագաթ իթտի, վէ քէնտի ամիրլէրի տէ Օթէլ տէզ Էնտտէ նէ գատար տուրսալար, վէ իսթիճվապաթը նէ տէրէճէ ուղաթսալար, հիչ պիր նէթիճէյի միւէսսիրէեէ տէսթրէս օլամաեաճագլարընա իսքեաթ օլմալարը իւզէրինէ, օթէլ խալգընա, մէզքիւր թահզըգաթը իպթիտախյեէեի քիմսէեէ ֆաչ իթմէմէլէրինի թավսիեէտէն սօնրա, քէնտիլէրինի կէթիրմիչ օլան արապաեա ավտէթ իյլէտիլէր։

Արապաճըեա, Ատլիեէ նէզարէթի տայիրէսինէ ուղրամագ իւզրէ էմր վէրիլտի։

Ալիւմէթ՝ իշար օլունան մահէլլտէ համալը պուլուպ,

— Օղլում, Զապթիեէ նէզարէթինտէ սիզտէն պազը մալիւմաթ իսթէնիլէճէք տիր։ Պունունլա պէրապէր սագըն գօրգմաեըն։ Սիզէ գարշը պիր շէյ եօգ տուր, վէ էսնաֆլըդ միտալեանըղա տա խալէլ կէլմէեէճէք տիր։ Թէքրար իտէրիմ, գօրգաճագ սէպէպինիզ եօգ տուր։ Իմտի, պիր ան էվվէլ նէզարէթէ վասըլ օլմագ իչին պիր արապաեա բաքիպ օլաճաղըզ, տէտի։

Պասթիէն՝ պու սէօզլէրտէն միւսթէրիհ օլարագ, Ալիւմէթ իլէ պիրլիքտէ իսթէնիլէն մահէլլէ կիթտի, վէ օրատա Ալիւմէթ տախի ըիֆագաթընտա օլտուղու հալտէ, բօլիս միւտիրինին մուվասըլէթինէ պէքլէտի։

Մէրգում, պիր աղ վագըթ սօնրա մուվասըլէթ իտէն միւտիրի միւմայիլէյհ իլէ, վէ բօլիս նէֆէրի Ֆլօնեի տէ պէրապէր օլարագ, միւսթէնթիգ տայիրէսինէ կէօթիւրիւլիւպ, օրատա իսթինթագը շու եօլտա իճրա օլունտու։

— Տէօրթ կիւն մուգատտէմ ժուպէր սօգաղընտա, Օթէլ տէզ Էնտէ պիր մէքթուպ կէօթիւրտիւկիւնիւզիւ խաթըրլաեօրմուսունուզ։

— Էվվէթ, միւսիւ։

— Օ մէքթուպ քիմէ՞ խիթապէն եազըլմըշ իտի։

— Միւսիւ Էթիէն Պէրօեա։

— Թա քէնտիսի։ -Էյ օթէլտէ սիզէ նէ՞ ճէվապ վէրտիլէր,

— Օթէլին մասլահաթկիւզարը գատըն՝ հէնուզ օ միւսիւնիւն կէլմէտիկի, ֆագաթ քէնտիսի իչին պիր տայիրէ ալըգօնուլմասընա տայիր ալմըշ օլտուղու պիր թէլէկրաֆնամէեէ պագըլըրսա, իրթէսի կիւն կէլմէսի մուհագդագ օլտուղու ճէվապընը վիրտի։ Պու ճէվապ իւզէրինէ, պէն օրատան չէքիլտիմ, չիւնքի մէքթուպու շախսէն սահիպինէ թէսլիմ իթմէք, վէ կէլէճէկի կիւն վէ սաաթը անլամագ իւզրէ էմր ախզ իթմիշ իտիմ։

— Վա՛յ, սիզէ պու եօլտա պիր էմր վէրիլմի՞շ մի իտի։

— Էվվէթ, հաքիմ էֆէնտի։

52

— Մէքթուպու սիզէ թէսլիմ իտէն քի՞մ իտի։

— Պիր Ինկիլիզ։

Միւսթէնթիգ տայիրէսինտէ հաղըր պուլունան բօլիս միւտիրի. — Պիր Ինկիլի՞զմի։

— Հէմ ասըլ Ինկիլիզ։ Օլ տէրէճէ ղարիպ իսթիլլահը վար իտի քի՝ ֆիատէլէրինի կիւճ իլէ անլաեապիլիեօրտում։

Միւսթէնթիգ. — Օ Ինկիլիզի էվվէլճէ ասլա կէ՞օրմէմիշ մի իտինիզ։

— Ասլա կէօրմէմիշ իտիմ։ Պէն իսկէմլէմտէ օթուրմուշ իտիմ. քէնտիսի պիր արապատան աշաղըեա էնէրէք պանա իշարէթ իթտի, եանըմա եագլաշտը, վէ մէքթուպունոէ թէսլիմ իտէրէք, նէ եաբաճաղըմը էյի ֆէնա անլաթտը։

— Ճէվապընը ալմագ իւզրէ սիզէ նէ՞րէտէ պէքլէեօրտու։

— Պուլվարըն տիկէր թարաֆընտա պուլունան գահվէխանէտէ։ Մէքթուպունու օրատա քէնտիսինէ իեատէ իթտիմ։

— Օ ատէմին էշքեալընը անլաթապիլի՞րմիսինիզ։

— Միւսթէնթիգ էֆէնտի, պիր Ինկիլիզին էշքեալընը թալիմ իթմէք միւշքիւլ տիւր։ Պունլար՝ ալէլ ումում ուզուն պօյլու վէ տէյիրմի տիրլէր, վէ հէման ճիւմլէսի եէկտիկէրինէ պէնզէրլէր։ . . Պանա մէքթուպ թէսլիմ իտէն շախս՝ օթուզ

եաշընտա կէօրիւնիւեօրտու։ Օրթա պօյլու, գըրմըզը սաչլը, վէ ֆավօրի սագալլը իտի։ Իչթէ մէրգում հագգընտա եալընըզ պու մալիւմաթը վէրէպիլիրիմ։

— Քէնտիսինի թէքրար կէօրմէտինիզ մի։

— Խայր, միւսթէնթիգ էֆէնտի։

— Քէնտիսինի թէքրար կէօրտիւկիւնիւզտէ, թանըեապիլիրմիսինիզ։

— Էվվէթ, իլք կէօրիւշիւմտէ թանըեապիլիրիմ։

— Բէք էյի, Պասթիէն, էկէր թէնատիւֆէն քէնտիսինի բասթ կէլիրսէնիզ, շիւպհէեէ մահէլլ վիրմէեէրէք արգասընտան կիտին, վէ ներէեէ կիթտիկինի վէ ներէտէ իգամէթ իթտիկինի անլամազտան, բէշինի գօյվէրմէեին, վէ տէրհալ կէլիպ պանա խապէր վէրին։ Շաեէտ պէն պուրատա օլմազ իսէմ, բօլիս միւտիրի էֆէնտիեէ միւրաճաաթ իտին։ Հիւքիւմէթ նամընա սարֆ իթտիկինիզ վագթըն պէտէլինի ալաճաղընըզա էմին օլուն։

—Բէք էյի, էֆէնտիմ, պու խուսուսու սիզէ վատ իտէրիմ։

Միւսթէնթիգ համալըն էլինէ եիւգ ... գըյմէթինտէ պիր սիքքէ սըգըշտըրտը վէ համալ՝ սէլամ վէրիպ օրատան մուֆարագաթ իթտի։

Բօլիս միւտիրի. — (Միւսթէնթիգէ.) Էֆէնտի, սիզ պու շէյլէրէ նէ տիեօրսունուզ։

Միւսթէնթիգ. — Պէն զանն իտէրիմ քի, տայիմա պիւեիւք թէշէպպիւսլէրտէ պուլունմաեա չալըշան պիր թագըմ հայտուտլար շիրքէթի դարշըսընտա պուլունուեօրուզ։ Պու խապիսլէր՝ քիւսթախլըզը սօն տէրէճէեէ „հաթթա ճիննէթ մէրթէպէսինէ վարտըրըեօրլար, վէ մուվաֆֆագ տախի օլուեօրլար։ Իչթէ իսպաթը տա մէյտանտա տըր։ Պունլար մահիր քիմսէլէր տիրլէր. իմտի պիզ անլէրտէն տահա մահիր օլմալըեըզ։ Շիմտիեէ դատար, պիզէ բէհպէր օլաճագ հիչպիր ալէամէթ զըճհուր իթմէտի, ֆագաթ էր եա կիճ մէմուլին զայրի պիր վագըա զուհուր իթմէքլէ, պիզէ եօլ կէօսթէրէպիլիր։ Պիր ճինաեէթ իճրասը մագսէտիյլէ, սըֆպթը հաքիմիյեէթին հագգ ու սէլահիեէթի իքթիսապ իտիլմէսի՝ պիզէ դարշը մէյտան օդումագ տիմէք տիր։ Պու հալտէ պիզ տէ մուճիպինճէ հարէքէթ իտէ-

ղևամա . Թոլիա միւտիրի էֆէնտի՝ նիզե , ղայրէթինիզե վէ մե-
մուրլարընըզըն ղայրէթինէ կիւվէնմէքտէհիմ . – Պիզե ֆիթռա-
հաթ լազըմ տըր :

— Միսաթէնթիդ էֆէնտի , վպա իսէրիմ քի , պու ֆիւ-
թուհաթը խամիհսալ իտէճէհիզ :

Ա՛ֆէդիւր սօն սէօղլէրտէն սօնրա , բօլիս միւտիրի իլէ Ալիւ-
մէթ , վէ Պասթիէր , խամինթագըն վուգու պուլտուղու օտա-
տան մուֆարագաթի իմտիլէր , վէ միսաթէնթիդ տէ , վուգուի
հալի իսպէր վէրմէք իչդէ՝ միւտաաիի ումումինին նէզարէնէ
ազիմէթ իյլէտի :

Ա՛րնօլտ Տէսվինը՝ մալիւմիւզ օլան ղազէթա ֆիղրա-
սընը օգուտուղու լօգանթատա թաամընը իմտիքտէն սօնրա ,
պուլվար Պօմարշէնին պօյունտան ճիւրիւճէպ , մէզքիւր պուգ-
վարտա վագը պիւճիւք բօմբախանէյէ կիրչտի :

Խամըրլարտա օլտուղու վէճհլէ՝ Ա՛րնօլտ Ս.կօվլինի իս-
մինտէ պիր իմպալիալըտա միւրաճաաթլա , ժօզէֆ-Ա՛նդրէ Տէ-
վինը նամ քիմսէ հագդընտա մալիւմաթ ալմասընը թաւսիյէ իմ-
վէ մէրդում պու թէքլիֆի գապուձլ իմմէսի իւղերինէ պա-
ճագը մալիւմաթը թահգիրէնա պիլտիրմէսի , վէ եաղաճաղը մէք-
թուպըն՝ բօմբախանէճիէն աՀընամագ իւղրէ Ա. Ֆ. Հ. հարիճա-
րըյըտա պուլվար Պօմարշէտէքի բօմբախանէյէ կէօնտէրիլմէսի
գարարլաշտըրըլմըշ իտի :

Ա՛րնօլտ՝ մէզքիւր բօմբախանէյէճ պիլ ագիմէ , զիրր օլա-
նան հարճլար իլէ մէքթուպ վիրուտա իմմիշ օլուպ օլմատըգընը
գօրտու ,

Բօմբախանէ մէմուրու պիր տայիրէյի մախսուսէտէ մէճ-
զուբ օլան մէքթուպլարը պուլմըըրդ : Ա՛րնօլտա պիր մէքթուպ
վէրտի , վէ մէրդում տիշարը չըգտըրընտա , ամիճէքի ճիւմլէ-
լէրի օգուտու .

« Ա՛իւսիւ .

« Ցիւն ագշամճան պէրի Պլէրէտէն ավտէթ իմտիմ .

« Խամէտիկինիզ քնաղըտլար եէտիմտէ տիր . Ֆագաթ ար-
զուձ իմտիկինիզ մալիւմաթը միւթէմէհիմէնի խամինհսալ իտէ-

պիլմէքլիկիմ իչին, Լօնտրաեա գատար կիթմէքլիկիմ լազըմ տըր։

«Հէր հալտէ սիզի կէօրմէլիեիմ։

«Ինթիրամաթը ֆայիգամը թագտիմ իտէրիմ։»

«ԱԿՕՍԹԻՆԻ»

Արնօլտ՝ իշպու մէքթուպու հըֆզ իլէ, Իթալեալընըն խանէսինէ կիթտի, վէ Ակօսթինի քէնտիսինի թանըեարագ։

— Վայ սի՞զմիսինիզ. սիզի կէօրտիւկիւմէ բէք մէմնուն օլտում, տէտի։

—Մէքթուպունուզու եարըմ սաաթ ագտէմ ալըպ պուրաեա կէլտիմ։ Իմտի, էվվէլ էմիրտէ Պլէրէտէ ինթիհսաղ իթտիկինիզ մալիւմաթը վէ քեաղըտլարը պանա պիլտիրին։ Սօնրա Լօնտրա սէյեահաթընտան պահս իտէրիզ։

—Իշթէ հէր շէյի սիզէ անլաթաերմ. —«Ժօզէֆ-Արնօլտ Տէսվիներ եէտի եաշընտա օլտուղու զէման, Լուշտա, պէքեար գալմրշ օլան պիր խըսըմը եանընտա իգամէթ իթմէքտէ պուլունմուշ, վէ օն տէօրթ եաշընտա պուլունտուղունտա, թալիմ ու թէրպիեէսի զըմնընտա Բարիսէ կէօնտէրիլիպ, Մէատին մէքթէպինէ կիրմիշ վէ եիկիրմի պիր եաշընտա իքէն, Պլէրէեէ ավտէթլէ, պիրիպիրինտէն իքի այ ֆասլա իլէ վէֆաթ իթմիշ օլան բէտէր վէ վալիտէսինին միրասընա միւթէսարրըֆ օլմագ իւզրէ, թէքմիլ պիր սէնէ օրատա կէչիրմիշ տիր։

«Մէրգում, պիր սէնէ կէօնիւլլիւ ասքէրլիկի իտիպ, եիկիրմի իւչ եաշընտա, միլքիեէ միւհէնտիսլիկի մէմուրիեէթի իլէ Ինկիլթէրրատա Բլիմութ շէհրինէ կիթմիշ, վէ իքի սէնէ սօնրա, մէմուրիեէթի մէզքիւրէեի թէրքլէ, Լօնտրաեա ազիմէթ իյլէմիշ տիր։» —Իշթէ ալտըղըմ մալիւմաթ պունտան իպարէթ տիր։

—Արնօլտ Տէսվիներընըն՝ Բլիմութտան Լօնտրաեա կիթմիշ օլտուղունու նա՞սըլ պիլիեօրսունուզ։

—Պէշ այ մուդատտէմ, մէրգում, բէտէր վէ վալիտէսինին վէֆաթ իլմուխապէրլէրինի վէ քէնտիսինին վէլատէթ իլմուխապէրինի իսթէմէք իւզրէ, Պլէրէտէքի տայիրէյի պէլէտի-

եէ քիթապէթինէ պիր մէքթուպ եաղմըշ մըր։ Իչթէ, օ մէք-
թուպ Լօնտրատան եաղըմըշ տըր։

— Բէք ալէա . . . էյ իսթիհսալ իթտիկինիզ քեաղըտլար
հաՆկըլար տըր։

— Ռնղէր տէ չունլար տըր .

« Պիրինճի . Վագթիյլէ Լուշտա մուգիմ օլուպ , Արնօլտ
Տէսվինեընըն չօճուգլուղու մուալլիմի օլմուշ օլան խըսըմըն վէ-
ֆաթ իլմուխապէրի ։

« Իքինճի . Արնօլտ Տէսվինեընըն վալիտէսինին վէֆաթ իլ-
մուխապէրի ։

« Իւչիւնճիւ . Բէսէլինին վէֆաթ իլմուխապէրի ։

« Տէօրթիւնճիւ . Արնօլտ Տէսվինեընըն վէլատէթ իլմուխա-
պէրի ։

« Պէշինճի . Պաղը լահդըգաթը ատլիէ խիւլասասը ։

— Շու սահաթտա Արնօլտ Տէսվինեընըն հէնուզ հահաթ-
տա պուլունան ադրասասը քիմլէր տիր ։

— Ադրասասընտան քիմսէսի եօգ տուր ։

— Էմի՞նմիսինիզ ։

— Փեամիլէն էմինիմ . . . նէ՛ եագընտան վէ նէ՛ ուզագ-
տան մէրգումուն հիչ պիր խըսըմը գալմամըշ տըր ։

— Թաատտա իթտիկինիզ քեաղըտլարը պանա վէրին ։

—Վատ իթտիկինիզ պին ֆրանգա մուգապիլ վիրէճէնիմ,
աէյիլ մի։

— Օրասը մալիւմ։

— Էյ Լօնտրա սէյհահաթընը նէ՞ եաբաճաղըշ։

— Պու սէյհահաթ պէյհուտէ տիր ։

— Նի՞չին ։

— Արնօլտ Տէսվինեընըն Լօնտրատա նէ օլտուղունու պի-
լիէօրում։

Իթալեակը՝ մուսահիպինէ թէաճճիւպ վէ մէրագլէ պագ-
տը , վէ մէրգում տելիգանլը պու պագըշա ճէվապ վիրմէեիպ ,
անճագ ,

— Ցագաթ պունլարտա , մուհիմմ, հէմ զահմէթ մուհիմմ
պիր քեաղըտ նօգսան տըր , աէտի ։

— ՀաՆկըսը ։

— Արնօլտ Տէսվինեը իչին կէօնիւլլիս սաքէրլիկի իթմիշ տիր տիէօրտուննուզ։

— Լ՛վվէթ ։

— ՀաՆնկը ալայտա վէ նէրէտէ իթմիշ տիր ։

— Թուրտա եիկիրմի եէտինճի թապուրուն կէօնիւլլիս էֆրատընտան պուլունմուշ տուր ։

— Բէք ալէտա , իղիննամէսինի լազըմ ոլը ։

— Իղիննամէսինի պուլմազ միւնքիլ տիր ։

— Իղիննամէսինի պանա թէսլիմ իթտիկինիզտէ , ծիզե իւչինճիս պիր պինլիք պանդնօթ վէրէճէեիմ ։

— Ծագաթ . . .

— Ծագաթ ֆալան լազըմ տէյիլ տիր ։ Պանա պիր իղիննամէ , եաթօտ պանա մուատիլ պիր քեաղըտ լազըմ ոլը . ամմա պու քեաղըտը նա՞սըլ թէտարիք իտէճէկինիզէ կէլինճէ , օրտաը պանա պիտ տէյիլ տիր ։ Սիզ քէնտի սանատաթընըզը պիլմէլիսինիզ ։ Էկէր պիր ատէտ պին ֆրանգլըդ քիֆաեէթ իթմէեօր իսէ , տահա զիեատէ էօտէրիմ ։ Լաքին իղիննամէեի իսթէրիմ , անլաեօրմուսունուզ , լազըմ ոլը ։

— Բէք էյի , թէտարիք իտէրիմ ?

— Սիղին տիկէր խըզմէթլէրինիզէ իչթիեաճըմ պուլունմագ միւհթէմէլ իտուկինտէն , չուրտաը տէրխաթըր իտին քի , պէն սալա բազարլըդ իթմէմ . լաքին մուդաալինտէ , իմքանսըզլըդտան պահս օլունմասընը տա խոլէմէմ . Պու տէքճէտէ միւմքինսիզ չէյ եօգ տուր ։ Անճագ ֆիեաթը վէ պէտէլի միւնասիպ օլմալը ոլը ։

Անկօթինի՝ պու իֆտատէեի թատատիգ իտէրճէսինէ պաչընը սալլատը ։

Արնօլտ . — (Բէլամընա տէվամ իտէրէք) Պանա չաղըչանլար՝ թէմամիյլէ միւթի օլմալը , վէ մահրէմի էսրարլ պուլունմալը տըրլար ։ Պէնիմ զիեատէ իւճրէթ վէրիչիմ՝ միւքէմմէլ ալէթլէրէ մալիք օլմադըղըմ իչին տիր ։ Հէր նէ իսէ , պու թապիմաթըմա տիդգաթ իտին , վէ Պլէրէտէն կէթիրտիկինիզ էվրագը պանա թէսլիմ էյլէեին ։

Իթալեալը . — (Տամղալը օլան եէտինտէքի քեաղըտլարը վիրէրէք .) Քեաֆֆէտա տէ մուսատտագ տըր ,

Արնօլտ. -(Մէզքիւր քեաղրտլարը ալըպ, մուգապիլինտէ պանգնօթլարը իթա իտէրէք.) Վատ իթտիկիմ մէպլաղը ալըն... կէթիրէճէկինիզ իզիննամէեի ունութմաեըն... Շիմտի տէ սիզէ սէօյլէեէճէկիմ սէօզլէրի եազըն։

Իթալեալը. -(Էլինէ պիր գալէմ ալարագ.) Պէքլէեօրում, նէ՞ եազաճաղըմ։

— Շու իսմ վէ ատրէսի եազըն։

Պանդէր Ժիւլ Վէրիէր,

Պուլվար Հօսմանտ, նիւմէր 54.

— Սօնրա՞։

— Պու ատէմին հագըգէթտէ քիմ օլտուղունու, վէ ճէսիմ զանն օլունան սէրվէթինին նէ միգտարտա իտուկինի էվսաֆը հասէնէ՞ մի եօգսա մէմտուհէ՞ մի սահիպի պուլունտուղունու թահգըգ պիրլէ, պանա մալիւմաթ վիրմէլիսինիզ։

— Բէք էյի։ Պու մալիւմաթը չաբո՞ւգ մու իսթէեօրսունուզ։

— Նէ գատար չաբուգ օլուր իսէ, մէմնուն օլուրում։

Արնօլտ՝ օրատան մուֆարագաթ իթմէք իզրէ աեաղա գալգտըղընտա,

— Պունտան պէօյլէ պանա X·Y·Z հարֆլարըյլա մէքթուպ եազմաեըն. պէն սիզի կէօրմէեէ կէլիրիմ, տէտի, վէ օրատան մուֆարագաթընտա, Իթալեալը եալընըզ գալընճա,

— Պու ատէմ, քի՞մ տիր. նէ՞ իսթ՞էեօր, նէ՞ արաեօր, տէյի տիւշիւնտիւ, վէ պիր ազ միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա.

— Պուրալարը պանա նէ՞... Խըզմէթիմին պէտէլինի վէրիեօր, պանա օ լազըմ... Համիի միւհթէրէմիմ ազիզ ժագա նիեազ իտէրիմ քի՞ պու ատէմի տահա ուզուն միւտտէթ պանա միւհթաճ իթսին, տէ՞յի պէեան իյլէտի, վէ Արնօլտուն քէնտիսի իչին պրագտըղը պանգնօթլարա մէսէրրէթլէ պագմաեա պաշլատը։

53

Էմիլ Վանտամ, քետեր վէ մէյեուսիեէթի աղիմէ իլէ Անժէլիքտէն մուֆարագաթ իտէլիտէն պէրու, պու կէնճ դըզ՝ քէսպի մահզունիյեէթ իթմիշ իտի։

Մէզպուրէ, օլ թօբճու զապիթիյլէ աշդ ու սէվտա հագգընտա կէօրիւշէրէք, պազը վատլարտա վէ եէմինլէրտէ պուլունտուղու էճիլտէն, անըն գալպինտէքի մուհապպէթ քէօքլէրինին նէ՛ տէրէճէ գավի վէ էսասի օլտուղունու բանա անլաեօրտու. վէ էկէրչի սէվտիկի օլ տէլիգանլըյլա էվլէնէպիլէճէկի իւմիտի օլամասա իտի, հաեաթընը հիչ հիւքմիւնտէ ատտ իտէճէկի թապիի իտի։

Քէնտիսի, սիննինին քիւչիւքլիւկիւնէ բաղմէն, ճէսարէթ վէ սէպաթլէ մութթասըֆէ օլտուղունտան, հէր կէօնա մուպարազալարա վէ ֆէտաքեարլըգլարա հազըր իտուկինի հիսս իտիեօրտու. լաքին շուրասը ճաի սիւալ տըր քի, ֆէտաքեարլըգլար վէ մուպարազալար՝ պէքլէտիկի սաատէթի հուսուլէ կէթիրէպիլի՞ր մի իտիլէր. քէնտիսինի, հէտէֆ օլտուղու մագսէտէ իյսալ իտէպիլի՞ր մի իտիլէր։

Անժէլիք՝ բէտէրինի բէք էյի թանըմըշ իտի։

Անըն միւրատը եախօտ տահա տօղրուսու ինատը ալէյհինտէ ուղրաշմագտա մուվաֆֆագ օլամաեաճաղընը պիլիեօրտու։

Շու հալտէ, նիեէթինտէն ֆարիղ կէլմէմէկէ գարար վէրմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, կէօնլիւնիւն արզուսու վէճհլէ էվլէնմէք հագգընը հայիզ օլմադ իւզրէ սիննի պիլուղէ վասըլ օլմասընա պէքլէմէսի լազըմ տէյի՞լմի իտի։

Շիւպհէսիզ քէնտիսի պէքլէմէքտէն գօրգմաեօրտու, լաքին օլ վագթա տէկին հաեաթը նէ՞ օլաճագտը։

Պունտան պաշգա, Վանտամընը, միւսթագպէլտէն գաթը իւմիտ իտէրէք, վէֆաթընը արամագ, եախօտ հէր շէյի ունութմագ իւզրէ Ֆրանսատան իրագլանմաեաճաղընը քի՞մ պիլիր իտի։

Պիրինճի շրգգը կէնճ գըզ տիւշիւնմէք իսթէմէեօրտու ։

Իքինճիսինէ կէլինճէ, Վանտամըն՝ հէր շէյի ունութմասը գապի՞լ մի իտի ։

Մէզպուրէ, մէրգում տէլիգանլընըն քէնտիսինի ունուտաճաղընը զանն իթմէտիկի կիպի, պունուն միւմքին օլտուղունու տա ֆարզ իթմէեօրտու ։ Պունունլա պէրապէր, պազը միւպհէմ վէսվէսէլէր ֆիքրինի իսթիլա իթմէկէ պաշլամըշլար իտի ։

Էմիլ Վանտամ մէյեուսէն օրատան կիթմիշ իտի, վէ շիւպհէսիզ պանքէրին միւրատըյլա, օթէլին գաբուլարը տախի քէնտի գարշըսընտա գաբանաճագ իտի ։

Անժէլիք՝ իշպու հագգսըզլըղա գարշը իզհարը հիատէթ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, պու հիտտէթինի աչըգտան աչըղա իպրազ իտէմէտիկի ճիհէթլէ, նէ՞ ֆայիտէսի օլապիլիր իտի ։

Տիկէր թարաֆտան ըահիպէ Մարի տէ, իհթիմալ քինէթիճէլէրի կէօրիւլմէեէճէք օլան պիր մուամէլէյի շէտիտէեէ շիմտիտէն պաշլամագտան կէնճ գըզը մէնն իտիպ, մէզպուրէեէ սիւքիւնէթ, սապր վէ հէր շէյէ գաթլանմագլըգ նասիհաթլարը վիրմէքտէ, հաթթա էմր պիլէ իթմէքտէ իտի ։

Պանքէրին՝ կէնճ զապիթի սավտըզը կիւն, Անժէլիք, բէտէրինի պուլուպ, « Պէն անը սէվէրիմ, վէ օնտան ղայրի քիմսէ իլէ էվլէնմէք իսթէմէմ » տիմէք իսթէեօրտու, ֆագաթ ըահիպէ Մարինին պու պապտէ ըէյինի իսթիֆսար իթտիկինտէ, մէզպուրէ,

— Ազիզէմ, պու թասավվուրուն վէ պու թէտպիրին բէք ֆէնա տըր ։ Էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմա, ագըլսըզճա թէշէպպիւսլէ հէր շէյի տիւչարը թէհլիքէ գըլմա ։ Պապանը էօյլէ սէօզլէր սէօյլէթմէկէ մէճպուր իթմէ քի, սօնրա, նիեէթինտէն ֆարիղ կէլմէկէ իզզէթի նէֆսի մանի օլմասըն ։ Սէնին մէնաֆիինի կէօզէտէճէկիմի վատ իթմիշ իտիմ, պու վատըմտա գուսուր իթմէեէճէեիմ ։ Պանա էմնիեէթին վար տըր · սէն իշի պանա պըրագ, պէն իճապընա պագարըմ. եալընըզ իգտամաթըմա միւյեին օլմասը, վէ ճէսարէթ վէ իւմիտտէն պէնի մահրում գըլմամասը իչին, ճէնապը Ալլահա տուա էթ ։ -Պիլմիշ օլ քի, Էմիլ Վանտամ սէնին զէվճին օլաճագ տըր, տէյի ճէվապ վէրմիշ իտի ։

Անժէլիք, բահիպէ Մարիեէ էմնիյեէթի ֆէվգէլատէսի պուլունմագլա պէրապէր, եինէ իւմիտսիզ օլտուղունտան, միւղտարըպ օլուեօրտու վէ կէօղ եաշլարը տէօքիւեօրտու։

Լաքին Ժիւլ Վէրիէր՝ ֆիոդ ու ֆիճուր ալէմինէ տալմըշ, վէ մէսալիհի միւշքիլէսիյլէ մէշղուլ պուլունմուշ օլտուղունտան, վէ խուսուսիյլէ քէնտիսինտէն մատտա քիմսէեի տիւշիւնմէմէք ատէթի պուլունտուղունտան, գըզընըն իզտիրապաթընտան շիւպհէ պիլէ իթմէմէքտէ իտի։

Պէեան իթտիկիմիզ թաամտան սօնրա, տէօրթ կիւն կէչտիկի հալտէ, թօբճու միւլազիմի՝ պուլվար Հօսման օթէլինէ աեագ պասմատըղընա, վէ կէչէն սաաթլար՝ պիչարէ դըզճըղազա զաեէթ միւտհիշ կէօրիւնտիւկիւնէ մէպնի, մէրգումէ, պիր արա, Վանտամա մէքթուպ եազմաեը տիւշիւնտիւ, վէ հէր սըրրընը բահիպէ Մարիեէ պիլտիրտիկի կիպի, պունու տախի պիլտիրտիկինտէն, մէզպուրէ, կէնճ գըզը նիեէթինտէն ֆարիղ կէթիրտի, վէ Անժէլիք, օ հաֆթանըն նիհաեէթինտէ տավէթ օլունտուգլարը տիւեիւն էյլէնճէսինտէ Էօժէն Լուաղօեու կէօրէճէկինի խաթըրլաեարագ, մէքթուպ եազմագ թասավվուրունու կէրի պրագտը։ Շու դատար քի, պագալըմ Ժիւլ Վէրիէր՝ մէզքիւր տիւեիւն զիեաֆէթինտէ պուլունմաեա մուվաֆֆագաթ իտէճէ՞ք մի իտի։ Իմտի Անժէլիքին պու պապտէքի թէրէտտիւտինէ գարշըլըգ, բահիպէ Մարի,

— Էկէր սէն իսրար իտէր իսէն, բէտէրին օ էյլէնճէտէ պուլունմաեա գարար վէրիր, տէտի։

— Մէմուլ իտէ՞րմիսին։

— Պու խուսուստա իսքեաթ օլմուշում տուր։ Բէտէրին, սէնին իզտիվաճըն կիպի մուհիմմ պիր մատտէտէ մուխալիֆէթ իտէր իսէ տէ, էհէմմիեէթսիզ մատտէլէրտէ հիւսնի բիզասըյլա մուվաֆֆագաթ կէօսթէրիր. պունտան գաթինազար, պէն տէ սէնի օ սըրատա իլթիզամ իտէրիմ։ — Պու կիւն ամճամ էօյլէ թաամընա կէլէճէ՞ք մի տիր։

— Էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, սուֆրատա, եէկէնինէ էթտիկի վատը խաթրընա պրագ։

— Բէք էյի, բէք էյի, պու տէտիկինի եաբարըմ, վէ

ճումաա իրթէսի կիւնիւ տէ, Էմիլ Վանտամա, քէնտիսինէ օ-լան մուհապպէթիմէ շիւպհէ իտէմէտիկինի, վէ տայիմատա քէնտիսինի սէվէճէկիմի պիլ պէեան, իւմիտինի գաթթ իթ-մէմէսինի պիլտիրիրիմ։

Թաամ վագթը եագլաշտըղընտան, Անժէլիք՝ օթէլին հավլիսինէ պիր արապա կիրտիյինի իշիթտի, վէ տէրհալ բէն-չիրէեէ գօշուպ, բէտէրինին՝ մէզքիւր արապատան աշազըեա էնտիկինի կէօրտիւ։

Պիր տագըդա սօնրա, պանքէրի մէրգում, գըզը իլէ եէ-կէնինին պուլունտուգլարը օտաեա կիրտի, վէ գըզընըն քէն-տիսինէ թագտիմ իթտիկի անլը պուս իթտիքտէն սօնրա,

— Էօյլէ թաամը հազը՞ր մը տըր, տէյի սիւալ իթտի, վէ Անժէլիք տախի,

— Էֆէնտի բէտէր, թաամ օտասընա կիթմէք իչին սիղին կէլմէնիզէ պէքլէեօր իտիք, տէտի։

Չէնտ տագըդա սօնրա, Ժիւլ Վէրիէր, Անժէլիք վէ Մարի սուֆրաեա օթուրտուլար։

Ժիւլ Վէրիէր՝ լէհճէսի պիր ազ սօլմուշ օլտուղու հալտէ պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէքսիզին թաամ իտիեօրտու, վէ Անժէլիք տէ բէտէրինէ տիգգաթ իթմէքտէ օլուպ, մէրգու-մուն շախսը օրատա մէվճուտ իսէտէ, միւլահազասընըն շիւպ-հէսիզ պաշգտ թարաֆտա իտուկինի պիսսուհուլէ անլաեօրտու։ Պատէհու կէնճ գըզ,

— Էֆէնտի բէտէր, տիւշիւնճէլի կէօրիւնիւեօրսուն . . . աճապա ինֆիալընը մուճիպ օլաճագ պիր հա՞լ մը վագը օլտու։ Պանգաճա իշլէրին՝ արզու իթտիկին սուրէթտէ ճէրէեան ի՞թ-մէեօր մու, տէյի սիւալ իթտի։

Գըզըն պու սիւալի՝ Վէրիէրին միւլահազաթընը պիրտէն պիրէ գաթթ իթմէքլէ, մէրգում սարսըլտը, վէ ճէվապա ա-ղազ պիրլէ,

— Մ՞ուճիպի ինֆիալըմ օլաճագ հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տուր։ Լաքին իշլէր, էն զիեատէ միւսայիտ վագըթտա պիլէ, ինսանը տայիմի միւլահազաթտան խալի իթմէզլէր։ Տիւշիւնմէք, հիտապ իթմէք, իշլէրի սըրաեա գօյմագ, վէ իլէրիսինի քէշֆ իյլէմէք՝ քեաֆֆէյի պանքէրլէրին վէզաիֆինտէն տիր։ Իմ-

տի, պէն տէ տիկերլէրի միսիլլու պու-
լունուեօրում։ Շու հալտէ, գըզըմ, պէնի տիւշիւնճելի կէօր-
մէքէ, միւզտարըպ օլմա։

— Ասլա միւզտարըպ օլմաեօրում, վէ սէնին հիսապլարընա
վէ ըլանլարընա միւտախէլէ իթմէք ֆիքրինտէ տէյիլիմ։ Ջիրա
պու կիպի մէշղուլիեէթլերլէ սրգըլարագ, էօլմէսէմ պիլէ, թէ-
ճէննիւն իտէրիմ։ Լաքին սէն տէ, էֆէնտի բէտէր, պիր ազ
բահաթ իթմէլիսին . . . Հիչ օլմազսա, թաամ վագըթլարընա-
տա հէր կիւնա տիւշիւնճէյտէն խալի օլմալըսըն։ Սէնի թէէմին
իտէրիմ քի, էյի պիր քիսվէթտէ պուլունմաեօրսուն . . . բարա
դաշանմագ՝ պու գատար կիւճ տիւր հա՛ . . . Լաքին պիզ սէ-
նին եանընտա պուլունտուդճա, չու մէէլուն ագչէեի տիւշիւն-
մէ, եալընըզ դըզընը տիւշիւն։

Պանքէր. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Թէէմին իտէրիմ քի,
սէվկիւլիւ գըզըմ, պէնտէ սէնի տիւշիւնիւեօրում։

— Հալ պու քի պէն տէ սէնի թէէմին իտէրիմ քի, չու
հալտէ սէնի հէր քիմ կէօրսէ, գըզընը տիւշիւնտիւկիւնիւ զանն
իտէմէզ։ Տահա պիր ազ էվվէլ ֆէվգէլատէ թասալը վէ մահ-
զուն իտին։

— Պու կիւն հէր վագըթտան զիեատէ քէյֆլի օլտուղում
ճիհէթլէ, կէօրիւնիւշիւմ՝ մութլագա սէնի եանըլթմըշ տըր։

— Սահի՞հ մի։

— Սահիհ տէ սէ՞օզ միւ։

— Պէնի խօշնուտ իթմէկէ մէյեա՞լ մըսըն։

— Զանն իտէրիմ քի, սէնի հէր վագըթ խօշնուտ իթմէկէ
մէյլիմ վար տըր։

Անժէլիքին պու ատրա գաշլարը չաթըլտը։ Բէտէրինին մէղ-
քիւր քէլիմէսի, մէրդում թաւաֆընտան վանտումա կէօսթէ-
րիլէն պարիտանէ գապուլիյեէթի, մէզպուրէնին խաթրընա պը-
րագտը իսէ տէ, պունու իյմանէն պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէք՝ չու
էանատէ քէք պիւեիւք չարըգըդ տիմէք օլաճաղընտան, կէնճ
դըզ, օլ պապոֆ սիւքիւթ իթտի, վէ լաքին սիմասը քէապի
ֆէրահիյեէթլէ,

— Օ հալտէ ճումա իրթէսի կիւնիւ տիւեիւնէ կիտէճէ՞ք-
միեիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Պանքէր՝ կէնճ միւճէլլիտին տավէթինի քեամիլէն ունութ-մուշ օլտուղունտան , սատէտիլանէ ,

— Հա՞նկը տիւեիւնէ , տէյի սիւալ իթտի ։

Բահիպէ Մարի . – (կիւլէրէք .) Ա՛ճայիպ ամճա , գուվվէի հաֆըզանըզ նէ՛ գաւաար գըսսա տըր ։ Խաթըրընըզա կէլմէճօր մու . տէօթի կիւն էվվէլ եէկէնինիզ էօժէն Լուազօ նամ սահիպի լիեագաթ տէլիգանլը պուրաեա կէլէրէք , եագընտա տիւեիւն րէամի իճրա օլունաճաղընը խապէր վէրտի , վէ սիզինտէ հաղըր պուլունմանըզը պիւեիւք պիր լութֆ մագամընտա թէժէնի իթտի , վէ սիզտէ , մէրգումուն տիւեիւն րէամինտէ վէ զիեաֆէթինտէ հաղըր պուլունաճաղընըզը վատ իթտինիզ ։

— Սահիհ սիր , պէն իսէ պու խուսուսու քեամիլէն ունութմուշ իտիմ ։

54

Անժէլիք . – Էօյլէ իսէ պէնիմ խաթրըմա կէլիեօր , վէ սէնին խաթրընա պրագմադ իչին , պու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իթտիմ ։

Պանքէր . – Պու րէամ վէ զիեաֆէթ՝ էօնիւմիւզտէքի ճունմաա իրթէսի կիւն իճրա օլունաճագ տըր , տէյի՞լ մի ։

— Էվվէթ ։

— Օ կիւնիւ մէչղուլիեէթիմ պուլունտուղունտան , եէկէնիմին տավէթինէ իճապէթ իտէմէեէճէեիմ ։

Անժէլիք՝ պէլքի պիր աղ չիտտէթլէ ճէվապ վիրմէք իւզրէ իքէն , բահիպէ Մարի քէնտիսինէ վագըթ պրագ մաեաբագ ,

— Ֆագաթ , աէվկիւլիւ ամճա , օ կիւնիւ գապուլ իթմիշ իտինիզ ։ Պու կիւն իսէ , աէօղիւնիւղիւ կէրի ալամազընըզ , վէ գըզընըզը՝ էն եագըն ագրապասընտան պիրինին տիւեիւնիւնէ կէօթիւրմէմէզլիք իտէմէզտինիզ ։ Պու խուսուս՝ գըզընըզըն ինֆիալընը մուճիպ օլապիլիր , չինքի օ տիւեիւնտէ պուլունմագ-ըզ՝ քէնտիսի իչին պիր մահզուզիեէթ վէ էյլէնճէ օլմագտան պաշգա , պիր վազիֆէ տիր , տէյի պէեան իյլէտի ։

Պանքեր ։ – (Իմիհղա իլէ ։) Անժէլիք՝ օ պայաղը տիւ-
եիւնէ կիմժէեէ պու գատար հավէնքեա՞ր մը տըր ։

Կէնճ գըզ գըզարտը , վէ բահիպէ Մարի տէ ,

— Ֆագաթ , ամճա , նի՞չին պու աաի թապիրի գուլլանը-
եզրանէնգոձզ , տէտի ։

— Հագգընը սեօյլէեօրում . չիւնքի օ տիւեիւնաէ պուլունա-
ճագ աաէմլէր պիզիմ ալէմտէն տէյիլ տիրլէր ։

Անժէլիք . – Օրասը էօյլէ ամմա , ֆամիլեամըզտան տըրլար
Նիհպեէթ , էֆէնտի բէտէր , պու խաւուստա ուղուն բուզաթի-
եէ մուպահասա իմժէեէլիմ ։ Պիր ազ էվվել , կէօղլիւմիւ խօշ
գըլմագ իւզրէ հեր չէյէ գաթլանմաեա հազըր օլտուղունու
պէեան խաիեօրտուն . . . Իմամ , եէկէնինին նիչանլըընա տիւ-
եիւն հէտիեէմի կէօթիւրմէքլիք մէսէրրէթինաէն պէնի մահրում
իմժէեէրէք , մէզքիւր վաատնը իսպաթ իմժէլիսին ։ Ամէնի էղ-
ճան ու ատլ սէվմէքաէ պուլունան գըզըն հագգընտա խայր-
խահլըզընը իպրաղ իլլէ , վէ կէլէճէք ճումաա իրթէսի կիւնիւ ,
վագթընը պէնիմ իչին գէտա , վէ եէկէնինին տիւեիւնիւնէ կի-
տէճէկիմիզի վատ էթ ։

Պանքեր . – (Թէրսլիքլէ ։) Մատէմ քի գաթիչէն իմթեօր-
սուն , բէք ալէա կիտէրիզ ։ Ֆագաթ չիմճատէն սանա խատէը
վէրերիմ քի , պիզ օ ճէմիյեէթաէ սալա եագըշմաերզ ։ մաա-
խարա վէ կիւլիւնճիւ պիր հալտէ պուլունաճաղըզ ։

— Նի՞չին ։

— Չիւնքի պէն սաի պիր ատէմ տէյիլիմ , վէ Թարիա հէյ-
եէթի իմթիմահյեէսի տախիլինաէ կէօղէ չարըաճագ պիր վա-
զիեէթի հայիզ պուլունմագտաերմ , վէ չամաշըրճը վէ նէվզե-
վաթճը գարըլարըն վէ պիր Թագըմ բաչավրաճըլարըն պուլուն-
տուգլարը պիր ճէմիյեէթաէ պանքեր վէրիեը իլէ գըզընըն վի-
ճուտի զաեէթ ույղունսուզ վէ միւնասիպէթսիզ չէյ օլաճագ
տըր ։

— Լաքին տէտիկինիզ ատէմլէր՝ նամո սլու քիմսէլէր տիր-
լէր ։

— Նամուսլու քիմսէլէրն տախի օլսալար , սաի սընըֆլարտան
տըրլար ։ Հէր նէ հալ իսէ , սէնինն միւլատըն օլսուն ։ Եէվմի
մէզքիւրտէ կիտէրիզ ։

— Հիւսնի րիզա իլէ, տէյիլ մի։

— Օլ դատար հիւսնի րիզա իլէ քի, պիզզաթ կէլինէ պիր հէտիեէ կէօթիւրէճէեիմ։ - Ումարըմ քի խօշնուտ օլաճագսըն։

— Էվվէթ . . . էվվէթ . . . խօշնուտ օլաճաղըմ։

Մէզպուրէ պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, բէտէրինին պօղազընա սարըլարագ, իքի եանաղընը պուս իթտի։ Պատէհու քէլամընա տէվամ պիրլէ, - Ա՛հ, էֆէնտի բէտէր, սէն բէք խայրխահսըն, վէ էզճան ու տիլ սանա թէշէքքիւր իտէրիմ, տէտի։

Պանքէր, իսթէմէեէրէք գըզընը պուս իթտիքտէն սօնրա, անըն գօլլարընտան այրըլարագ աեաղա գալգտը, վէ թաամ տախի խիթամ պուլմուշ օլմասըյլա, խայլիճէ մահզուն պիր հալտէ սալատան տիշարը չըգտը։

Անժէլիք. - Տավա գազանըլտը։

Բահիպէ Մարի. - Լաքին ազ զահմէթ չէքիլմէտի. պունունլա պէրապէր պէն տահա զիեատէ միւշքիլաթա թէսատիւֆ իտիլէճէկինտէն գօրգուեօրտում։ - Ֆագաթ ամճամըն իւզէրինտէքի հալի անլաեամաեօրում։ Պիր գաչ կիւնտէն պէրու աճիպ պիր թապիեաթ քէսպ իթմիշ կիպի կէօրիւնիւեօր։

— Պիլիրսին քի, վալիտէմին ֆամիլեասը, էֆքատընը ապա սէվմէմիշ տիր. հալ պու քի օ ֆամիլեա՝ քէնտիսինէ տէ մէնսուպ տուր։

— Պիլիեօրում, ֆագաթ իւզէրինտէ տիկէր պիր հալ օլմալը տըր։

— Նէ՞ հալ օլապիլիր։

— Պէլքի ագչէ զարարընա ուղրամըշ, վէ իշլէրինճէ միւշքիլաթա թէսատիւֆ իթմիշ տիր։

— Պու տէտիկին բէք տէ իհթիմալտէն տէյիլ տիր, զիրա բէտէրիմ ղաեէթ մահիր օլուպ, պանգասը տա, Բարիսին է՛ն մազպութ վէ միւթէպէր պանգալարընտան տըր։

— Ալլահ վիրէ էօյլէ օլսուն, անճագ պէն թապիի պիր հիսս իլէ գօրգուեօրում։

Օլ էսնատէ Անժէլիքին պէսլէմէսի՝ թաամ օտասընա կիրիպ,

— Մատմազէլին տիքիշճիսի, մատմազէլէ պիր ֆիսթան կէթիրմիշ տիր, տէտի։

Անժէլիք . – Բէք ալէա . . . քէնտիսինի օտամա կէօթիւրիւն. պիր ազտան կէլիրիզ։

Պէշլէմէ տիշարը չըգտը , վէ Անժէլիք՝ ըահիպէ գատընա ,

— Պիլիրսին ա , տիքիշճիմ՝ ագրապտմտան ժան Տէսուրտի տիր . . . Պապա՛՝ ագրապտմտան օլտուղու իչին քէնտիսինի գուլլանմագըղըմը իսթէմէեօրտու , ֆագաթ պէն իսրար իթ. տիմ . . . Քէնտիսի ֆագիրէ օլուպ , չալըշմաեա միւսթաճ տըը , վէ տիկէր թարաֆտան վէսութ տա տէյիլ տիր . . . Մէզպուրէ զաեէթ մահիր պիր իշճի գըզ տըը . . . Պանա կէթիրտիկի ֆիս. թանը չիմտի կէօրէճէքսին ։ Տիւեիւնէ կիթտիկիմտէ , օ ֆիսթա. նը կիեինէճէեիմ։

Կէնճ գըզ իլէ ըահիպէ Մարի , երկիրմի պէշ եաշընտա , նազիք , կիւզէլ , մահճուպ վէ մահզուն պիր գատընճըղազ պու. լունան ժան Տէսուրտինին քէնտիլէրինէ պէքլէտիկի օտաեա կիթտիլէը ։

Տէօրթ եաշընտա պիր գըզ տա , մէրդումէնին րիֆագա. թընտա պուլունուեօր իտի ։

Անժէլիք . – (Իշճի գատընտա .) Սապահլար իսայր օլսուն ժա՛ն ։ (Պատէհու չօճուղա խիթապէն .) Սապահ խայր Լինա , պէնի էօքմէեէ կէլմէ՛զմիսին ։

Զօճուգ գօլլարընը աչարագ , մատմազէլ Վէրիէրէ գօշուպ ,

— Սապահ խայր , թէյդէճիեիմ , տէտի ։

ժան Տէսուրտի գըզարըպ վէ չօճուղու թապիրլէեէրէք ,

— Լինա՛ , սուս օլաճա՛գմըսըն . պու սէօզլէրի սանա սէօյ. լէմէկէ քի՛մ միւսաատէ իթտի , տէյի պէեան խյլէտի ։

Անժէլիք . – ժա՛ն , չօճուղա իլիշմէեին , քէնտիսինին գա. պահաթը եօգ տուր , տէյի՛լ մի ։

ժան . – Խա՛յր , վէ պէնիմ իչին , պու պիչարէ մասումու սիւքիւթէ մէճպուր իթմէքլիկիմ , զաեէթ էսէֆ օլունաճագ պիր հալ տիր ։

Անժէլիք . – Ֆագաթ նի՛չին Բօլ գէլօ , վատ վէ եէմին իթ. միչ օլտուղու ազտը իղտիվաճտան հալէա կէրի տուրմագ տա տըը ։

ժան . – Նի՛չին մի . ֆիքրինտէ եախօտ գալսինտէ նէ՞ մէվ. ճուտ օլտուղունու քի՛մ պէեան խտէպիլիր . . . Քէնտիսինէ պու

խնաստուստա պահս իթտիկիմտէ , սէրթճէ , « Ի՛նչբոպէ . . . ինչբոպէ . . . պոհա վօֆԸրճըզ վոր պըր . . . Շոտ հալ եյի պէր . . . տէյի ճէվապ վիրմէքտէ տիր :

Ժան Տէսուլտի՝ մէղքիւր սօն քէլիմէլերի թէլէֆֆիւզ իթտիքտէն սօնրա , եիւզիւնիւ Էլլերի իչինտէ կիզլէեիպ , հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամտաեա պաշլատը , վէ Լինա՝ Անժէլիքին գուճաղընտան այրըլըպ , ժան Տէսուրտիէեէ տօղրու կիտերէք ,

— Աղլամա՛ , վալիտէճիեիմ , տէտի :

Անժէլիք . – Զէվալը ժանըմ , սիզ պախթիեար տէյիլսինիզ :

Ժան . – Պախթիեա՞ր մը , պէ՞ն մի . . . օ՛հ , խա՛յր , խա՛յր : ճէնապը Ալլահ պէնի ճէզալանտըրտը . . . պու իսկ , բէք հագդւը տըր . . . զիրա պէն պու ճէզաեա լաեըգըմ . . . ճէսուր օլմալը իտիմ , քէնտիմի մուհաֆազա իթմէլի իտիմ , ֆագթի եարմտաըմ : – Եալընըզ պիր էօզիւրիւմ վար տըր քի , օ տախի Բօլ Պէրօեու նամուսլու պիր ատէմ զանն իթմէքլիկիմ տիր :

— Սիզին իլէ էվլէնմէք վատընը իճրա իթմէք իսթէմէտիքտէն մաատա , Բօլ Պէրօ հագդընըզտա սուի մուամէլաթտա տա պուլունմազտա՞ մը տըր :

— Ֆէնտի սէպէպսիզ օլ գատար միւզտարըպ օլուեօրում քի , պազը սըրալարտա էօլմէեի թէրճիհ իտիեօրում՞ . Ա՛հ , պիր ազ ճէսարէթիմ օլսա իտի , չիմտիեէ գատար չօգտան ահրէթէ եօլճու օլմուշ օլուր իտիմ :

Բահիպէ Մարի . – Ժա՛ն , ժա՛ն , պու կիպի սէօզլէր սէօյլէմէեին . . . ֆիքրինիզտէն պու եօլտա միւլահազաթը պէր թարաֆ իտին . . . թէլէֆի նէֆսէ հագդընըզ եօգ տուր . . . միւթթէհիմ վէ պէտալախթ տախի օլաձնըզ , եաչամանըզ լազըմ տըր . . . ձէնապը Ալլահ պուննու սիզէ էմր իտիեօր : Պունտան գաթի նազար պիր դըզընըզ վար տըր :

— Գըզը՛մ մը . . . ա՛հ , էվվէթ գըզըմ վար տըր . . . էկէր օ օլմասա իտի , չօգտան քէնտիմի Սէն նէհրինէ աթար իտիմ վէ Հագդ Թէալա հազրէթլէրի պանա աֆվ պուեուրուր իտի . զիրա պիր կիւն կէլէճէք տիր քի , Անըն միւրաստընա բաղմէն , չու պարը ազիմին ալթընտա նիհաեէթ թէսլիմի բուհ իտէճէ-

եիմ.... զիրա օլ վագրթ, աղլամագտան կէօզլէրիմին գուվ-վէթի գալմաեաճաղը կիպի, հիչ պիր իւմիտիմ տէ պուլունմա-եաճագ տըր։

Անժէլիք. – Գաթը իւմիտ իթմէմէլի, Ժա՛ն։

— Սիզ նէ՞ տիեօրսունուզ։ – Բօլ Պէրօնուն պէնտէն օսանմ-մրշ օլտուղունու, վէ վագը օլան վատլարընը իսթիհզա իթտի-կինի աշիքեարէն կէօրիսեօրում։

— Պունունլա պէրապէր վատլարընը իճրա իթմէեէճէկինէ էլտէ պիր իսպաթ եօգ տուր։ Պու կիւնէ գատար պէքլէտինիզ, պիր միւտտէթ տահա ճէսարէթլէ պէքլէեին ... Բօլ Պէրօ գը-զընը սէվմէլի տիր, վէ սէվմէմէսի գապիլ տէյիլ տիր։ Պէլքի պու սէվկիւլիւ մասումու մէշրուիյեէթ տայիրէսինէ իտխալ իթ-մէք լազըմ կէլտիկինի անլամագլըգ վագթը եագըն տըր։ Քէնտինի, սիզին տէ, պէնիմ տէ խըսըմըմըզ տըր։ Իմտի, սի-զին իլէ իզտիվաճը զաեէթ միւնասիպ օլաճագ տըր։ Շիմտի մէմուրիեէթինտէ՞ մի տիր

— Էվվէթ, Գրէտի Լիօնէ պանգասընտա տըր... հաթթա մաաչը տա արթմրշ օլուպ, այտա իւչ եիւզ ֆրանգ ալմագ-տա տըր։ Պէնիմ քեարըմը տա իլավէ իթտիկիմիզտէ, պիզտէ շու քիւչիւք գըզըմըզ տա ֆէվգէլատէ մէսուտ օլապիլիր իտիք։

— Ինշալլահ, օ տա օլուր։

Ժան. – (Պաշընը սալլաեարագ.) Պէօյլէ պիր շէյ մէմուլ իթմէք իչին, ատէթա մէճնունէ օլմագ լազըմ տըր։ Բօլ Պէ-րօնուն կիթկիտէ պէնտէն սօուտուղունա էմինիմ։ Ախլէագը տա պօզուլուեօր... Ագշամլարը ուզուն միւտտէթ գահվէխանէ-լէրտէ վէ մահալը սայիրէտէ գալըեօր, տահա նէ՛լէր եաբտը-զընը տա պիլմէմ... բէք չօգ բարա սալֆ իտիեօր... Շու հալտէ, էվինէ ասլա կէլմէեէճէկի վէ գըզըմըն՝ բէտէրսիզ գալաճաղը կիւնիւն եագըն օլտուղունու քէշֆ իտիեօրտում։

Ժան, քէնտիսինի զապթ վէ թէսկին իթմէք խուսուսընտա-քի ճահտ վէ ղայրէթինէ բաղմէն, եէնիտէն հէօնկիւր հէօնկիւր ազլամաեա պաշլատը։

Լինա՝ թէաճճիւպ վէ իզթիրապլէ կէօզլէրինի աչըպ, վա-լիտէսինէ պագըեօրտու, վէ սէօզլէրինի անլամագսըզըն տին-լէեօրտու։

Պու մասումճըղաղ՝ վալիտէսինին կէօղլէրինտէն ագան եաշ-
լարը կէօրտիւկիւնտէ, գօլլարընը աչարագ վէ բէբէլէեէրէք,

— Վալիտէճիեիմ, աղլամա . . . քիմ սանա ֆէնալըգ իթ-
տի . . . աղլամա . . . պէնի սէվ . . . պունտան սօնրա ճանընը
սըգմաեաճաղըմ, տէտի, վէ Ժան՝ էեիլիպ չօճուղունու գուճագ-
լաեարագ, քէմալը մուհապպէթլէ եիւրէկէնտէ անը սըգտը։

Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի՝ ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլա-
րագ, եաշարմըշ օլան կէօղլէրինի սիլտիլէր։ Պատէհու Անժէ-
լիք մուհավէրէնին էսասընը թէպտիլ իթմէք մագսէտիյլէ,

— Ժա՛ն, Էօժէն Լուաղօնուն էվլէնէճէկինի պիլիեօ՞րմու-
սունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, պիլիեօրում։ Էօժէն վէ Վիգթօրին պիզի կէօր-
մէեէ կէլտիլէր, վէ հէր նէ դատար չարբըգ պիր վազիեէթտէ
պուլունուեօր իսէք տէ, պու ճիւմլէ իլէ պիզի տավէթ իթտի-
լէր։ Պու միւնասիպէթլէ տէ Բօլ Պէրօեա իզտիվաճըմըզտան
պահս իթտիմ, միւթատը վէճհ իլէ, «Տահա վագթըմըզ վար
տըր» տէյի ճէվապ վէրտի։

— Սիզ օ տիւեիւնէ կիտէճէ՞քմիսինիզ։

— Շիւպհէսիզ։

— Պէն տէ կիտէճէեիմ։

Ժան. — (Թէաճճիւպանէ.) Սի՞զտէ մի։

— Էվվէթ, բէտէրիմ՝ Էօժէնին խըսըմլարընտան տըր . . .
Հէր նէ իսէ. օ սըրատա Բօլ Պէրօ իլէ, սիզին մէսէլէ իւզէրինէ
կէօրիւշմէքլիկիմի արզու իտէ՞րմիսինիզ։

Ժան. — (Նէվիմա տէհշէթլէ.) Խա՛յր, խա՛յր։

— Նի՞չին։

— Քէնտիսինտէն տօլաեը սիզէ թէշէքքի իթտիկիմ իչին,
պէնի թազիրլէր, վէ քի՞մ պիլիր, պէլքի տէ պէնի թէրք իթմէք
իչին պունու այնի ֆըրսաթ ատտ իտէր։

— Սիզ պիր նամուսլու գըզ օլուպ, քէնտիսինի հաստէն
զիեատէ սէվմէքտէն պաշգա խէթանըզ պուլունմատըղը հալ-
տէ, սիզի, վէ քէնտիսինին տախի էվլատը օլան գըզընըզը թէրք
իթմէկէ միւգթէտիր օլտուղունու զանն իտէ՞րմիսինիզ։

— Էվվէթ, էսէֆլէ սէօյլէրիմքի, քէնտիսինին պունա տա
միւգթէտիր իտուկինի զանն իտէրիմ։

Բահիպէ Մարի . – Ժան՛, միւպալէզա իտիեօրսունուզ՝ ձէսուր վէ իմանընըզատա գավի օլուն ։ Ալլահ իթմէկեէ , էկէր էյլէ պիր ֆէնալըգ վագը օլուր իսէ , կէլին Անժէլիքի պուլուն ։ Օ սիզի թէսէլլիեէ չալըշաճաղընատան, հիչ օլմազսա , պիլա մուսավէնէթ գալմազսընըզ ։

—Իքինիզատէ խայրխահսընըզ ։ . . իքինիզինտէ ֆամիլեամըզըն մէլէքլէրի օլտուղունուզու պիլիեօրում, հաթթա սիզէ պու իսիմլէր վէրիլիեօր . . . լաքին պիր ֆէնալըգ՝ չիֆաեապ օլամազ ֆէնալըգլարտան պուլունուր իսէ , մէլէքլէր տախի անը իսլահ իտէմէզլէր ։

55

Անժէլիք . –Ժան՛, չու միւլահազաթը մահզունէեի պէրթաբաք իտին ։ Բօլ Պէրօ պէնիմ խըսմըմ օլուպ, քէնտիսիյլէ սէրպէսթճէ կէօրիւշմէկեէ հադդըմ վար տըր , լաքին պու հադդը էօյլէ պիր մէհալէթլէ իսթիմալ իտէճէկիմ քի , գօրգու վէ քէտէրլէրինիզի պանա իգրար վէ պէեան իթմիչ օլտուղունուզա չիւպհէ իտէմէեէճէք տիր ։ Սիզ իչին սօնունա պագըն . . . էկէր իլէրուատէ մէսուա օլուր իսէնիզ, պէլքի օ սաաատէթի պանա պօրճու պուլունաճագսընըզ ։ Պու խուսուսուն իսթիհսալի իչին , էլիմտէն կէլէնի տիրիլ իթմէկեճէկիմ ։

Ժան . – (էլինի Անժէլիքէ ուզաթարագ ։) Սաեէնիվատէ քեամիլէն գալը իւմիտ իթմէմ ։

Անժէլիք . – Էվվէթ , էվվէթ , իւմիտ իտին . իւմիտ իտին ։ – Շիմտի պագալըմ ֆիսթանընմ նա՞սըլ օլտու ։

Ժան՝ կէթիրմիչ օլտուղու ֆիսթանը թիւլտէն պիր պօղչա տէրունինաէն չըգարսը ։ Պու ֆիսթան՝ է՛ն մէչհուր տիքիշճի տիւքքեանլարընատա տիքիլմիշճէսինէ մունթազամ օլուպ , Անժէլիք օլ պապատ իզհարը հայրէթ էյլէտի , վէ պիրլիքտէ կէթիրմէսինի Ժանա թավսիեէ իթմիչ օլտուղու հիսապ բուսուլասընատաքի պէտէլի էօտէտի , վէ պատէհու Լինաեա էյիլէրէք , էլինաէն թուտուպ , մինիմինի վէ զըրմըզը բարմագ-

լարը արասընա պէշ եիւզ ֆրանգլըդ պիր պանդնօթ վազ իլէ ,

— Ալ, գըզըմ, պուննունլա տա վալիտէն սանա կիւզէլ պիր ֆիսթան տիքսին , տէտի ։

Ժան . – (Հէհէհան իլէ .) Օ՛հ , ազիզէմ : . . սիզին խայրխահլըզընըզը ասլա ունութմաեաճաղըմ։

Լինա՝ գօլարընը Անժէլիքէ ուզաթաըզընտան , կէնճ գըզ՝ չօճուղու գուճագլատը , վէ մուհապպէթլէ էօբիպ , գուլաղընտան տախի ,

— Չօճուղում, ագըլլը օլ . . տայիմա վալիտէնի սէվ , տէտի։

Լինա՝ Անժէլիքին գուճաղընտան այրըլըպ , վալիտէսինին եանընա կիտերէք վէ անը պուս իտերէք ,

— Օ՛հ , վալիտէմի չօգ սէվերիմ, վէ տայիմա տախի սէվէճէեիմ, տէյի պէեան իյլէտի ։

Ժան . – Սէվկիւլլու մէլէ՛ք . . . Եէկեանէ սաատէթի՛մ . . .

Անժէլիք . – Ժա՛ն , ճումաա իրթէսի կիւնիւ , տայիւէյի պէլէտիեէտէ վէ քիլիսէտէ պուլուշաճաղըզ, տէյի՛լ մի ։

Ժան . – Սիզ զիեաֆէթաէ տուրմաեաճա՞զմընըզ։

— Շիւպհէսիզ տուրաճաղըմ, վէ օրատա Ֆօլ Պէրօ իլէ կէօրիւշէճէեիմ։

— Լաքին թէքրար ըէճա իտէրիմ քի , հիչ պիր չիւպհէեէ զահիպ օլմասըն , պիրա քէնտիսինտէն ֆէվգէլատէ գօրգարըմ։

— Սիզ հիչ գօրգմաեըն , պէն էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմամ։ Շիմտիլիք Ալլահա ըմմարլատըգ , ինշալլահ եագընտա թէքրար կէօրիւշիւրիւզ։ Ձէսարէթի էլտէն պրագմաեըն ։

Պատէհու Անժէլիք՝ պիչարէ խըսըմը իլէ թօգալաշտը , քիւչիւք Լինաեը էօբտիւ. քէզալիք րահիպէ Մարի տէ այնի մուաժէլէտէ պուլունուպ , անտէն սօնրա վալիտէ վէ գըզը՝ մաամմուաղէլ Վէրիէրլին տայիրէսինտէն մուֆարագաթ իթտիլէը ։

Պունլարըն կիթմէսինի միթէտագըպ , րահիպէ Մարի չուսէօզլէրի սէօյլէտի .

— Պիչարէ գատընճըզա՛զ. . . Ազիզէմ Անժէլիք , պաչէն պէնտէն , նի՞չին տիւնեաատան չէքիլտիկիմի , վէ քէնտիմի թէմաժիյլէ խըտմէթի Իլահիեէեէ ֆէտա իթտիկիմի սիւալ իտէրսին ։ Զիւնքի պէն , հաեաթըն՝ պիր թագըմ մէյհուսիեէթ , մահզունիեէթ , քէտէր վէ խէթալար իլէ մէմլու օլսուղունու ան-

լամըչ իտիմ։ Հալ պու քի քէնտիմի քեամիլէն խըտմէթի ինահի-
նէէե գէտա իթ ՚ձէքլէ , սիքիւնէթի թամամէէե, հիչ պիր շէյ իլէ
մախլուխ օլմահան մէսէրլէթ վէ լէքէսիլ պիր հադըգէթէ մա-
լիքիմ, վէ քէնտի եարէլէրիմի պաղլամահա լիւզումում պուլուն-
մատըղընտան , տիկկըլէրին եարէլէրինի պաղլաճապիլիրիմ, ձի-
րա պէն , իպրալանմազ պիր վինճուտէ մալիք պուլուճուեօ-
րում։

— Մա՛րի , ժան Տէսուրտիեի հիմահէի տէճէնիզ, տէյի՞լ
մի ։

— Շիւպհէսիզ, լաքին ալ գանըմտա միէլէմմա օլան եիւ-
րէկլինին եարէսինէ չիֆտա պուլտուրապիլէճէ՞քմիսիզ Ա՛հ , ին-
սանի սէֆալէթլէր . . . Պու գէվալը գըղճըգազըն ախլէագը
միսթագիմ վէ ֆիքր ու րուհու նէճիպ իտի . . . քէնտիսի մէ-
սուտ , Նամուսլու վէ միւհթերէմ պիր գամիլեանըն վալիտէսի
օլմահա լաճըգ իտի . լաբին աչգ ու սէվտա ալէ պիր ատըգա-
ճըգ զահաֆէթ՝ քէնտիսինի ղայըը մէչրու վէ ղայըը մունթազամ
պիր էօմրէ իլգա իթտիկի կիպի , մահվընա սէպէպ օլան խային
վէ ալչագ խըսըմըտա , մէզպուրէ իլէ էվլէնէրէք , խէթտաքնը
թամիր վէ թահսիհ իթմէք իտթէմէքտաե ատր ։ Օհհ Անժէլիք ,
ազիզէմ Անժէլիք . . . սանա քիմսէնի սէվմէմ տիմէմ. ղիրա
Հագգ Թէնալա ձէվմէկէ վէ սէվիլմէկէ միւսահատե իթմէքտաե
տիր . լաքին սէվիլտիկինէ էմին օլ, եօգսա նէնին պու տունյղու-
լու րուհուն իլէ գիւհատէսիլէ միւզտարըպ օլուրսուն ։

— Էմիլ Վանտամտան չիւպհէ իտէմէտիկիմի պիլիրսին .
քէնտիմէ օլան էմնիյէթիմ գատար օնա սա էմնիեէթիմ պու-
լունմագտա տըր ։

Կէնճ ղըզ՝ պու սէօզլէրտէն սոնրա , մուհավէրէնին թա՛բ-
զընը թէպսիլ իտէրէք , շէօյլէ իլավէ իթտի .

— Շու գէվալը ժանըն սէօզլէրինի բէտէրիմին տինլէմէ-
տիկինէ մէմնուն օլտում։ Վալիտէմին սէֆիլ օլան գամիլեսը-
նա հագարէթէ իթմէք իչին , պունտա պիր պէհանէ պուլաճագ
իտի ։ Բէտէրիմին՝ քէնտի սէրվէթի հագգընտաքի ղուրուրիեե-
թի ֆէվգելատե տիր , ֆագաթ ասլա տէրխաթըը իթմէղ քի ,
սէնին . . .

Րահիպէ Մարի՝ մէզպուրէնին քէլամընը քէսէրէք ,

— Սուս օլ, Անժէլիք, սուս, պիլիրսին քի պէնիմ եաբմըշ օլտուղում պիր շէյի խաթըրա կէթիրմէմէքլիկինի սէնտէն ըէճա իթմիշիմ տիր, տէտի:

— Էվվէթ, խէթա իթտիմ, ֆագաթ նէ՞ եաբաեըմ: Բէտէրիմէ օլան ֆէվգէլատէ մուհապպէթիմէ բաղմէն, պազը սըրալարտա, անըն թահգիրամիզ վէ խսթիհզաքեարի սէօզլէրի դալպիմէ բէք զիեատէ թէէսսիր իթմէքտէ տիր . . . Նէ՞ եաբաեըմ, պունտա պէնիմ թագսիրաթըմ եօգ տուր. էլիմտէ տէյիլ տիր. արթըգ պու մէսէլէտէն պահս իթմէեէլիմ . . .

. . . . . .

. . . . . .

Պէեան իթտիկիմիզ վէճհլէ, Ուիլեամ Սգօթ՝ պապա Լորիօնուն իտարէխանէսինտէ Միսթիգօեա թէսատիւֆ իթտիքտէն սօնրա, պու թէսատիւֆտէն սըգըլարագ, պիր ան էվվէլ օրատան սավուշմուշ իտի: Վագաա մէրգում բէք չաբուգ եագասընը օ՝պէլիեէտէն գուրթարմըշ իտի իսէ տէ, ըէվիշի հալէ նէզարէն Միսթիգօ էլան շիւպհէտէ գալտըղընտան, տիւչարը էնտիշէ օլապիլիր, մալիւմաթ ալմաեա գալդըշապիլիր: թէսատիւֆիւնիւ շունա պունա հիքեայէ իտէպիլիր, վէ քիմ պիլիր, կիւնիւն պիրինտէ հագըգէթի հալի անլաեարագ, քէնտիսի եանի Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպի իչին տէ պիր նէթիճէի մուզիրը տէ հուսուլէ կէլէպիլիր իտի:

Ուիլ Սգօթ՝ Լէբիք սօգաղընտա խանէսինէ ավտէթինտէ, Թրիլպի՝ սապըրսըղլըգլա քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլտուղունտան, կէօրիւր կէօրմէզ՝

— Նէ՛ գատար կէճիքտին արգատաշ. . . աճլըգտան վէ սուսուզլուգտան պօղուլուեօրում. . . հայտէ թաամա կիտէլիմ, տէտի:

Սգօթ. — Արգատաշ, թաամտան էվվէլ տահա մուհիմմ վէ միւսթաճէլ իշիմիզ վար տըր:

Թրիլպի. — Աճա՛յիպ, նէ՞ վար տըր:

Սգօթ: — Թէպտիլի մէքեան իտէճէեիզ:

Թրիլպի. — (Թէաճճիւպլէ.) Թէպտիլի մէքեա՞ն մը:

— Էվվէթ:

— Պունու եաբմագ իչին հա՞նկը սինէք սէնի թահրիք իտի-եօր ։

— Միսթիգօ իսմինտէքի սինէք թահրիք իտիեօր ։

— Շու քիւչիւք միտալեաճը՞ մը ։

— Թա քէնտիսի ։

— Անլաեօրում ։

— Շիմտի սանա անլաթըրըմ ։

Պու սըրատա Ուիլ Սգօթ՝ օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլան վագըաեը նագլ իթտիկինտէն, Թրիլպի, տինլէտիքճէ գաչլարը չաթըլմագտա իտի ։ Նագլիեէթին նիհաեէթինտէ, Թրիլպի,

— Օհօ՛, օ սինէք եավրուսունու պօղմագ՝ պէնիմ՝ իչին մահ-զուզիեէթ տիր ։ Ֆըրսաթ զուհուրինտէ, օ ֆըրսաթը գաչըր-մաեաճաղըմա էմին օլապիլիրսին ։ Լաքին պանա էօյլէ կէօրիւ-նիւեօր քի, սէն թէհլիքէեի միւպալաղա իտիեօրսուն, տէյի պէեան իյլէտի ։

— Սէն պու զաննտա՞ մըսըն ։

— Շիւպհէսիզ, չիւնքի սէնին իլէ Ֆէրնանտօ ճանպազխա-նէսինին Ուիլ Սգօթու արասընտա պիր միւշապէհէթ մէվճուտ օլմամաեա նէ՞ սէպէպ վար տըր ։ Պու կիպի միւշապէհէթլէր էքսիքսիզ տիր ։

— Օրասը էօյլէ ամմա, օ հայլազ՝ բանթօմիմալարտա ալ-գըշլատըղը Սգօթ իլէ Թրիլպինին, մէզքիւր ճանպազխանէտէն չըգմըշ օլտուգլարընը խապէր ալապիլիր, վէ շիւպհէսիզ խա-պէր ալաճագ տըր, վէ օ հալտէ, պապա Լօրիօլուն իտարէ-խանէսինտէ թանըտըղընը զանն իթտիկի ատէմին՝ Ուիլեամ ըՍ-գօթ օլտուղունա, վէ շիւպհէլի պիր սանաաթ իլէ մէշղուլ պուլունտուղունա գանաաթ իտէճէք տիր ։

— Լաքին պիզ թէտպիրլէրիմիզի՝ հագգըմըզտա շիւպհէեէ մահէլլ պրագմաեաճագ սուրէթտէ իթթիխազ իթմիշիզ տիր ։

— Պու տէրէճէ էմին օլմագլըգտա իշ տէյիլ տիր ։ Մա-հուտ արապա՝ ալէյհիմիզտէ պիր իսպաթ օլապիլիր ։ Սէն տէ անլաեապիլիրսին քի, ժուպէր սօգաղընտան պիր ատէմ աշըրըլմասը վագըասը՝ բօլիս թարաֆընտան էր եա կիճ մալիւմ օլաճաղընտան, պու վագըաեը իճրաեէ միւթէճասըր օլան շախսլար վէ պունլարըն արապասը արանըլաճագ տըր ։ Շու

հալաէ, օ ոինէք եավրուսունուն պիր պօշպօղազլըղը, պիզի տեր-տեսթ իթաիրմէեէ քեաֆի տիր ։ Սէն պուննա նէ՞ տէրսին ։

Թրիլպի · — (Գուլաղընը գաչըեարագ ·) Ֆէյֆիեէթի Շարլ ժէրարա խապէր վիրմէք լազըմ տըր ։

— Ֆագաթ էվվէլ էմիրտե , Թէպտիլի մէքեան իթմէքլի-կիմիզ իգթիզա իտեր ։

— Հալ պու քի , տիկէր պիր մահէլլ արամագ վէ էշեա-մըզը նագլ իթմէք՝ վագթա միւհթաճ տըր ։

— Էշեա տէտիկինին նէ՞ գըյմէթի վար տըր ։ Պա գօնթ-րաթ Ամէրիգաեա կիթտիկիմիզի վէսիլէ իտերէք , մեզքիւր էշ-եաեը էսկի էշեա սաթան պիր թաճիրէ կէօթիւրիւպ ֆիրուխթ իտերսինիզ ։ Պու միւտտէթ զարֆընտա պէն տէ պիր օտա քիրա-լարըմ վէ տիկէր էշեա սաթըն ալըրըմ ։

— Պու թասավվուրուն բէք էյի տիր , . . լաքին սանտըգ-լարը նէ՞րէեէ կէօթիւրմէք լազըմ տըր ։

— Անլէրի չիմտիլիք պուրատա պրագ , վէ թազարլըղընը պիթիրիպ , գաբուճունզուն տա հագգընը վէրտիքտէն սօնրա , կէլ պէնի պուլ ։

— Նէ՞րէտե ,

— Րօչէսթէքի Գաթը-Սէրժան լօգանթասընտա ։ Հէր հան-կըմըզ էվվէլճէ վասըլ օլուր իսէք · պէքլէմէզլիկիզ ։

— Բէք ալէա ։

Պու սուրէթլէ իքի ինկիլիզլէր պկըլիքտէ աշաղը էնտի-լէր ։

Սգօթ՝ գաբուճունուն տաիրէսի էօնիւնտէն կէչէրքէն , մէզ-քիւր տայիրէեէ կիտիպ , պա մուգավէլէ Ամէրիգաեա կիտե-ճէքլէրի ճիհէթլէ , էշեալարընը սաթմագ իւզրէ օրատան գալ-տըրթտըրաճագլարընը , վէ խանէ սահիպինէ օլան պօրճլարընը տախի թէէտիեէ իտէճէքլէրինի գաբուճուեա խապէր վէրտի ։

Մէրգում տըչարը չըգտըրընտա , թէրք իտէճէքլէրի մա-հէլլէտէն ուզագ պիր մահէլլէ ինթիխապ իթմէլէրի էմրի պա-սիրէթ իգթիզասընտան օլտուղունու միւլահազա իլէ , Գիլչի պուլվարընա մուվասըլէթինտե , պօչ օլան պիր արապաեա թա-քիպէն, գըրդ ատագդա սօնրա , Ամէերիպ ֆէօբրիւսիս բիչկեա-հընտա արապատան էնտի , վէ եիկիրմի եիկիրմի պէչ մէթրօ

գատար մէսաֆէ գաթթ իթտիքտէն սօնրա, «քիրալըգ գաթ» եաֆթասընը համիլ պիր խանէնին գաբուսունտա տուրտու, վէ կէզմէք իւզրէ իշպու խանէեէ կիրտի։

Պու գաթ՝ տէօրտիւնճիւ գաթտա իքի օտատան միւրէք-քէպ օլուպ, բէնչիրէլէրտէն պիրի պուլվարա վէ տիկէրի ժարտէն տէ Բլանթ նամ պաղչէեէ նազըր իտի։ Պու գաթըն քիրասը միւթէտիլ օլտուղունտան, բէք չաբուգ սէզլաշըլտը։ Մուախխարէն Սգօթ՝ պիր թագսիթ բէշին վէրիպ, Տանիէլ Բէրրօն իսմիյլէ պիր մագպուզ ալտը, վէ պազը մօպիլեա սաթըն ալըպ կէօնտէրէճէկինի խապէր վէրտի։

Իսթէնիլէն էշեա, ազ վագըթտա գուլլանըլմըշ էշեա սաթան պիր թաճիրին եանընտա պուլունուպ, մէրգում, էշեայը մէզքիւրէեի պիր գաչ սաաթտան կէօնտէրէճէկինի վատ իթտի։

Ուիլ Սգօթ՝ պու իշի կէօրտիւքտէն սօնրա պիր օմնիպուս արապասընա րաքիպէն, Բլաս տը լա Պասթիլէ կիթտի, վէ Գաթր-Սէրժան լօգանթասընտա Թրիլպիեի պուլտու քի, մէրգում իշինի պիթիրմիշ օլտուղունտան, արգատաշընա պէքլէեօրտու։

Պու իքի արգատաշլար, մուվազգաթէն իշլէրի օլմատըղընտան, միւքէմմէլէն վէ րահաթճա գարընլարընը տօեուրտուլար։

Պիր արա, Թրիլպի՝ Սգօթա,

— Թէպտիլի մէքեան իթտիկիմիզի Շարլ Ժէրարա խապէր վէրմէլիեիզ, տէտի։

— Պիր ազտան քէնտիսինէ պիր մէքթուպ եազարըզ, վէ հէր շեյի պիլտիրիրիզ։

— Մէքթուպ իլէ պիլտիրմէեէլիմ, եազըլը քեաղըտլարըն տայիմա թէհլիքէսի վար տըր։

— Քէնտիսինին թավսիեէլէրինի ունութմա . . . Մէօհիւր տամղասընը ալթընա պիր միտալեա վազ օլունաճագ տըր։ Մէքթուպու եազտըղըմըզ թարիխ՝ իքինճի մահֆազանըն տէրունինէ գայտ իտիլէճէք տիր, վէ իքի սաաթ սօնրա Բլաս Բօայեալընա քէմէրի ալթընտա տօլաշաճաղըզ։

Սգօթ. - (Եէլէկինին ճէպինի արաշթըրարագ.) Էվվէթ,

ֆագամի միտալեամ իւզերիմտէ օլաճադ իտի . պէն ասլա անը եանըմտան աեըրմամ։

Թրիլպի . – Պէն տէ էօյլէ ։

Մէրգում պունու տիեէրէք , ագչէ չիզտանընտան քէնտի միտալեաընը չըգարըպ կէօսթէրտի ։

56

Ուիլեամ Մգոթ հալէա ատամագտա ծլուպ , եէլէկինին սաղ ճէպինտէ պուլամաեընճա , սօլ ճէպինի ատաչթըրտը , ֆագամի եինէք պիլա նէթիճէ գալտը ։ Պատէհոզ ։

— Իչթէ պու ղարիպ չէյ տիր. միտալեամը սամի ճէպինէ գօյմուշ իտիմ ։ Ժուպէր սօգաղընտաքի հէրիֆի Բարգ-Մէն-Մօրա կէօթիւրտիւկիւմիւզ կինն հալէա եանըմտա իտի , տէտի ։

— Ո կիւնիչ տէ պու եէլէկի մի կիւճինմիշ իտին ։

— Էվվէթ ։

— Ղայպ էթմիշ օլմալըըն ։

— Պէն տէ էօյլէ ծանն իտիեօրում ։

— Ֆագամի նամընը ղայպ էթմիշ օլ պիլմի սին ։

— Խաթըրըմա կէլիեօր քի , միտալեամը , գամչը իչի ճէչինէ գուլլանմագ իւզրէ ֆագալատըղըմ սիճիմին պոճունտուղոզ ճէպէ վաղ էթմիշ իտիմ . օ սիճիմի չըգարըրքէն , պէտպէէլլի չօլըաղլըգէա միտալեաեը տիւչիւրմիւչիւմ ակըը ։

— Պէնիմ միտալեամ մէվճուտ օլտուգճա , ղայպըն պիճեւէք պիր չէյ տէյիլ տիր ։ Պունտան գաթինագար հիյի հաճ ճէթտէ պիր թանէ տահա պուլապիլիրսին , քիւչիւք թաճիրին գուլճոզսոզ պունլար իլէ ածու տոճէ ։

Մգոթ՝ պու ղայպընա էսասէն ճհճմմիեէթի վիրմէ տիկինտէն , ֆիթուրսուղլուգ ալեամէթի իպրաղ էթտի , վէ թաամլատրընը պիթիրսուքչէրինտէ , մէրգուման իչի արգատաշլար՝ պիր մէքթուպ եազմագ իւզրէ իգթիզա էտէն չէյլէրի , պիր մէօհիւճ մուճոճ վէ եագաճագ պիր մում իսթէտիլէր ։

Ոչիլ Մգոթ՝ Թրիլպինին միտալեասընը ալարագ , Ցունօլա Տէսվինընընը՝ էթիէն Պէրօեու գաթլ ու թէլէֆ իթմէզտէն

պիր կիւն էվվէլ եաբտըղը կիպի, մէզքիւր միտալեաեը մէօհիւր մումունուն ալթընա եէրլէշտիրտի, վէ պատէհու միւլագաթըն իքի սաաթ սօնրա վուգու պուլաճաղը իշարէթինի թահրիր իյլէտի։

Թրիլպի. – Սաաթը գա՞չ եազտըն։

Սգօթ. – Իւչ։

— Լաքին շիմտի սաաթ պիր տիր։

— Եէրլէշտիրիլէճէք օլան էշեամըզը ալմագ իւզրէ, սաաթ իւչտէ Օբիթալ պուլվարընտա պուլունմագլըղըմ լազըմ տըր։ Էշեայը մէզքիւրէ թաճիրի, վատ իթտիկի սաաթտա էշեաեը կէթիրսէ պիլէ, անլէրին եէրլէշտիրիլմէսի՝ եինէ ազ իշ տէյիլ տիր։ Պու սէպէպլէ սաաթ իւչ եազտըմ քի, սաաթ պէշտէ միւլագաթըմըզ վուգու պուլսուն։

— Սէն էշեաեը եէրլէշտիրտիկինտէ, պէն նէ՞ եաբաճաղըմ։

— Պիր արապա թութուպ, սանտըգլարըմըզը էսկի էվիմիզտէն Օբիթալ պուլվարընտա 8 նիւմէրօլու մահէլլէ կէթիրմէլիսին։ Գարընտաշ օլտուղումուզու, պիրլիքտէ եաշատըղըմըզը վէ լագապըմըզ Բէրրօն, վէ սէնին իսմին Վիգթօր, պէնիմ տէ Տանիէլ օլտուղունու ունութմաեասըն ՀՀ։ Պէն շիմտի պիր համալ վասըթասըյլա մէքթուպու ատէմիմիզէ կէօնտէրէճէեիմ, վէ օնտան սօնրա սէնի եէնի իգամէթկեահըմըզտա պէքլէեէճէեիմ։

Իքի Ինկիլիզլէր պիրիպիրինտէն այրըլտըլար։

Սգօթ՝ Պօմարշէ պուլվարընտա պուլտուղու պիր համալ վասըթասըյլա վէ եիկիրմի — իւճրէթ վիրէրէք, մէքթուպու մէզքիւրու։ Թուրնէլ սօգաղընտա 36 նիւմէրօլու խանէտէ Արնօլտ Տէսվիներեա կէօնտէրտի։

Համալ, մէզքիւր խանէնին հավլիսինէ կէլտիկինտէ, գաբուճու օտասընը պօշ, վէ գաբուեու իհթիեաթէն քիլիտլի պուլտու. զիրա ծլ էսնատէ մատամ Բիլուա վէ գըզը՝ էվին նէրտիվէնլէրինի թէմիզլէմէքլէ մէշղուլ իտիլէր։

Եալընըզ բէնչիրէտէ աչըլմըշ օլան պիր տէլիք գաբալը ծլմաեըպ, պու տէլիկին ալթընտա պիր մասա պուլունմագտա իտի։

Համալ, չէնա տագըգա պէքլէեիպ, քիմսէ կէլմէտիկինտէն, գօլունու մէզքիւր տէլիքտէն իչէրի սօգտու, վէ զաթէն

իւզէրինտէ պազը ղազէթա վէ մէքթուպլար գօնուլմուշ օլան մէղքիւր մասանըն իւսթիւնէ եէտինտէքի մէքթուպու վազ իլէ, օրատան մուֆարագաթ իթտի ։

Իլք տէֆտ գաբուճունուն գըզը Թազի օտաեա կիրմէքլէ, ղազէթա վէ մէքթուպլարը ալտը, վէ խանէ միւսթէճիրլէրինէ մախսուս օլան տայիրէլէրէ թագսիմ իթտի ։

Խանէյի մէղքիւրտէ միւսթէճիրլէրին օտալարընա չըգըլարագ, մէքթուպ վէ ղազէթալարընը թէվզի իթմէք ատէթտէն օլմաեըպ, հէր միւսթէճիր՝ գաբուճունուն օտասընա կէլէրէք, քէնտի մահէլլի մախսուսունտան մուհարրէրաթը մէղքիւրէսինի ալըր իտի ։

Արնօլտ, օ կիւնիւ, պուլվար Պօմարշէեէ նազըր օլան գաբուտան տիշարը չըգմագլա, մէքթուպունու ալամաեըպ, պէքլէնիլէն միւլագաթ մահէլլինէ կիտէմէտի, վէ Սգօթ իլէ Թրիլպի՝ սաաթ պէշտէն տօգուզա գատար պօշ եէրէ մահէլլի մուայեէնտէ պէքլէտիքտէն սօնրա, նիհաեէթ մէյեուսէն խանէլէրինէ ավտէթ իթտիլէր ։

Արնօլտ՝ ագշամըն սաաթ օն պիրինտէ եինէ պուլվար թարիքիյլէ խանէսինէ ավտէթ իտիպ, իրթէսի կիւն էրքէնճէ Թամբըլ նամ մահէլլէ պիլ ազիմէ, Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանթասընտա կարսօնլուգ իթմէք իւզրէ կիեէճէկի էլպիսէեի թէտարիք իթտի ։

Օլ էսնատէ գաբուճու գատըն եալընըզճա քէնտի տայիրէսինտէ օլմաղլէ, կէչէրքէն մէրգումու սէլամլատը իսէ տէ, մէքթուպուն վիրուտինտէն հիչ պիր խապէրի օլմատըղը ճիհէթլէ, օլ պապտէ պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէտի ։

Այնի վագըթտա, Սգօթ տախի Թրիլպիեէ,

— Շարլ Ժէրարըն եէնի իգամէթկեահըմըզը պիլմէսի, վէ Միսթիգօնուն պէնի թանըեապիլէճէկինտէն խապէրտար օլմասը, հէմ պիզիմ վէ հէմ քէնտիսինին մէնֆաաթըմըզտան տըր։ Լաքին քէնտի իգամէթկեահընա կիթմէքլիկիմիզի դաթիէն մէնն իթմիշ օլտուղու հալտէ, պունա նէ՞ չարէ պուլապիլիրիզ, տիմէքտէ իտի ։

— Պէլքի տէ Բարիստէն կիթմիշ տիր ։

— Իշթէ պուրասընը թահգըգ իթմէք լազըմ տըր ։

— Նա՞սըլ թահգըզ իտէպիլիրիզ։

— Էվվէլ էմիրտէ համալտան, մէքթուպու թէսլիմ իտիպ իթմէտիկինի անլաեալըմ, վէ ալաճաղըմըզ ճէվապ մուճիպինճէ հարէքէթ իտէլիմ։

Իքի Ինկիլիզէր՝ պիր գայմագճը տիւքքեանընտա գարընլարընը տօեուրտուգտան սօնրա Բլաս տը լա Պաթիլէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիլէր։

Համալ՝ քէնտի մահէլլի մախսուսունտա պուլունտուղունտան, Սգօթ՝ եանընա եագլաչարագ,

— Տիւն սիզին իլէ Թուրնէլ սօգաղընա պիր մէքթուպ կէօնտէրտիկիմիզի խաթըրլաեօ՛րմուսունուզ, տէտի։

— Էվվէթ, 36 նիւմէրօլու խանէէ։

— Ծ մէքթուպու քիմէ՞ թէսլիմ իթտինիզ։

— Փիմէէէ, չիւնքի գաբուճունունտասընտա քիմսէ եօգ իտի։

Համալ՝ պու սիրատա վագըաեը հիքեաեէ իթտի։ Սգօթուն սուրաթը էքչիտի, վէ պատէհու ճէպինտէն եիկիրմի մը գըյմէթինտէ պիր սիքքէ տահա չըգարըպ համալա վիրէրէք,

— Թէքրար Թուրնէլ սօգաղընա կիտին։ Շիւպհէսիզ պու տէֆա գաբուճունուն օտասընտա պիրինի պուլուրսունուզ։ Էվվէլ էմիրտէ Մ. Տէսվինէրընըն Բարիստէ օլուպ օլմատըղընը, վէ պատէհու տիւն կէօթիւրտիւկիւնիւզ մէքթուպու քէնտիսինէ թէսլիմ իտիպ իթմէտիքլէրինի սիւալ իտին։ Էկէր Մ. Տէսվին, եը խանէսինտէ պուլունուեօր իսէ, օտասընա չըգըն, վէ տիւնքի կիւն իճրա իտիլէմէմիշ օլան միւլագաթըն՝ պու կիւն այնի սաաթտա իճրա իտիլմէսի լազըմ կէլտիկինի սէօյլէէրին... Զաբուգ կիտին... Պուրատա սիզի պէքլէեօրում, տէտի։

— Գօշարագ կիտիպ կէլիրիմ։

Համալ, Թուրնէլ սօգաղընա մուվասըլէթինտէ, գաբուճու իլէ գըզը օտալարընտա իտիլէր։

Համալ. – Րէճա իտէրիմ, Մ. Տէսվինեը պուրատա՞ մը տը՞ր։

Գաբուճու. – Հավլինին արգասընտա տը՞ր... 13 նիւմէրօլու սօֆատա տը՞ր։ Գաբուսունու չալըն։

— Տայիրէսինտէ՞ մի տիր։

— Պիլմէմ... Մ. Տէսվինեըընըն պու թարաֆտան տիչա-

ը չըգմագ իչին գաբուսու օլաուղու կիպի, պուլվար Պօմարշէ թարաֆընտա տախի պիր գաբուսու վար տըր։ Շէօյլէ քի քիմ-սէնին խապէրի օլմագսըզըն կիտիպ կէլէպիլիր։

— Տիւնքի կիւն կէթիրտիկիմ, վէ օտանըզ գաբալը օլտուղու ճիհէթլէ, բէնչիրէտէն չու մասանըն իւզէրինէ վազ իթտիկիմ մէքթուպու քէնտիսինէ թէսլիմ իթտինիզ մի։

Մատամ Բիլուա՝ գըզընա խիթապէն,

— Մէքթուպ մու. հա՞նկը մէքթուպ։ Սէօյլէնէն մէքթուպու սէն նէ՞ եաբտըն, տէյի սիւալ իթտի։

Թազի. - Բէք իհթիմալ տըր քի, տայիրէյի մախսուսէսինէ վազ իթտիմ, ֆագաթ խաթրըմա կէլմէեօր։

— Պիր պագալըմ։

Գաբուճու գատըն՝ օթուրտուղու մահէլլտէն գալգըպ, միւսթէճիրլէրին ղազէթա վէ մէքթուպլարընը հըֆզընա մախսուս օլան տայիրէլէրտէն Տէսվիներընը տայիրէսինի արաշտըրտը իսէ տէ, պօշ պուլարագ, գըզընա,

— Պունտա մէքթուպ եօգ տուր։ Սագըն եանլըշլըգլա, մէքթուպը մէզքիւրու՝ սէյեահ մաղազա մէմուրու օլան վէ միւսթէճիրլէրիմիզտէն պուլունան Մ. Տէլվիներընը մուհարրէրաթ տայիրէսինէ վազ իթմիշ օ՞լմաեասըն, տէյի պէեան իյլէտի։

Թազի. - (Ֆիթուրսուզճա.) Իշպու իքի իսիմլէր եէկտիկէրինէ ֆէվգէլատէ պէնզէտիքլէրինտէն, պու խուսուս իհթիմալտէն տիր։

— Զաբուգ կիթ, Մ. Տէլվիներեա սիւալ էթ քի, քէնտիսինին օլմաեան պիր մէքթուպու ալմը՞շ մը։

— Մ. Տէլվիներ պու սապահ Բանա կիթտի, վէ պուրատան կէչէրքէն, հիչ պագմագսըզըն, ղազէթա վէ մէքթուպլարընը ալըպ ճէպինէ վազ իթտի։

Գաբուճու գարը. - (Եիւքսէք սէտա իլէ.) Բէք պիւեիւք խէթա իթմիշսին, Մ. Տէսվիներ կիպի էյի պիր միւսթէճիրի տարըլթմաեա սէպէպ օլտուն։ Հիչ օլմազսա եօգարը չըգըպ, իչի քէնտիսինէ անլաթաեըմ։

Մատամ Բիլուա, տէրհալ, սիննինէ մուվաֆըգ օլմաեան պիր սիւրաթ վէ չէվիքլիքլէ Արնօլտուն տայիրէսինէ չըգտը, վէ ֆագաթ պիր ազ սօնրա մահզունէն ավտէթլէ,

— Տիշարը չըդմըշ... նէ՛րէեէ կիթմիշ օլտուղունու պիլ-մէք տէ միւմքին տէյիլ տիր, տէտի։

Համալ, ալտըղը մէզքիւր ճէվապտան սօնրա, Թրիլպի իլէ Սգօթուն քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլտուգլարը մահէլլէ ավտէ-թինտէ, Սգօթ,

— Նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի, վէ համալ՝ վուգուի հալի նագլ իյլէտի։

Սգօթ. - Տիմէք էվին իքի գաբուսու վար տըր։

Համալ. - Էվվէթ, միւսիւ. պիրի Թուրնէլ սօգաղընտա, վէ տիկէրի Պօմարշէ պուլվարընտա։

— Պուլվար թարաֆընտաքի նումէրօեու պիլիեօ՞րմուսու-նուզ։

— Խա՛յր, միւսիւ. գաբուճու գարը պիր շէյ սէօյլէմէտի։

— Բէք էյի, թէշէքքիւր իտէրիմ։

Համալըն կիթմէսինտէն սօնրա, Սգօթ՝ Թրիլպիեէ,

— Սէն պու իշէ նէ՞ տէրսին, տէյի սիւալ իթտի։

— Պէն զանն իտէրիմ քի, մէքթուպ՝ Տէլվինէը իսմինտէ տի-կէր պիր միւսթէճիրին էլինէ կէչտիկի իչին, քէնտիսի տէ միւ-լագաթ մահէլլինտէ պուլունամամըշ տըր։

— Շիմտի նէ՞ եաբմալը։ Տիկէր պիր միտալեամըզ եօգ քի, պաշգա պիր խապէր կէօնտէրէպիլէլիմ։

— Մատէմ քի Բարիստէ իսէ, պու ագշամ խանէսինէ ավ-տէթ իտէճէկինէ հիչ շիւպհէ եօգ տուր։ Իմտի, պուլվար թա-րաֆընտա սէն, վէ Թուրնէլ սօգաղը թարաֆընտա պէն քէն-տիսինի գօլլարըզ։

Գարանլըգ պաստըղընտա, իքի Իրլանտալըլար, հէր պիրի նէզարէթ վազիֆէսինի իյֆա իթմէք իւզրէ պիրիպիրինտէն այ-րըլտըլար։

Թրիլպինին վազիֆէսի գօլայ իտի իսէ տէ, պիլաքիս Սգօթ՝ պուլվար ճիհէթինտէ խանէյի մէզքիւրուն գաբուսունու թախ-մին իլէ արամաեա մէճպուր իտի։

Պունունլա պէրապէր, մէրգումուն հիսապը տօղրու իտի, չիւնքի հէր իւչ սանիյեէտէ պիր քէրրէ, Էթիէն Պէրօնուն գա-թիլինին իգամէթ իթտիկի խանէնին պաղչէ բարմագլըղը էօ-նիւնտէն կէչիպ տէօնմէքտէ իտի։

57

Հալ պու քի Ուիլ Սգօթուն վէ Թրիլպինին նէօպէթճիլիք-լէրինտէն հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլմաեըպ , չէհրին սաաթլա-րը եարը կիճէկի եարըմ սաաթ կէչմէքտէ օլտուղունու իչար իթթիքլէրինտէ , իքի արգատաչլար եօրկունլուգտան վէ սըգըլ-մագտան թապ ու թագաթլարը գալմատըղը հալտէ , էլան ին-թիզամըղ ատըմլար իլէ կէղինմէքտէ իտիլէր :

Սգօթ՝ քէնտի քէնտիէե չէօյլէ տիմէքտէ իտի .

— Մէսաֆէկի ֆէնա հիսապ իթտիմ : – Շարլըն իգամէթ-կեահը՝ տահա եօգ արտա , եախօտ տահա աչաղըտա պուլուն-տուղունտան , մէրգումֆ պէն կէօրմէքսիզին ավտէթ իթմիչ օ-լաճագ ոըր : Պէլքի տէ թէպտիլ գըեաֆէթ իթմիչ օլմասըյ-լա քէնտիսինի թանըեամատըմ . . . էկէր Թուրնել սօգաղընտան կէչմիչ օլսա իտի , էլպէթթէ Թրիլպի պանա խապէր վիրէճէք իտի :

Տիկէր թարաֆտա , Թրիլպի տէ Թըպգը պու եօլտա թէ-ֆէք քիւրաթ իչինտէ իտի :

Պունլար՝ պէքլէմէքտէն օսանըպ , իքիսի տէ մահէլլի մէմու-րիեէթլէրինի թէրքլէ , պէրիպիրինի գարշըլատըգլարընտա , պիր չէյէ մուվաֆֆագ օլամատըգլարընը , վէ սապահա գատար պէք-լէեէմէեէճէքլէրինի , չիւնքի զապթիեէլէր թարաֆընտան թու-թուլմագ իհթիմալինտէն պաշգա , գարընլարը ֆէվգէլատէ աճ օլտուղունու սէօյլէտիքտէն սօնրա , թաամ իթմէք իւզրէ , պիր-լիքտէ Սէնթ-Անթուան սօգաղընտա տօպրու հարէքէթ իթտիլէր :

Ուիլ Սգօթ՝ պէչ տագըգատան պէրու Պօմարշէ պուլվա-րընտան հարէքէթ իթմիչ օլտըղը հալտէ , Սրնօլտ , գօլթուղու-ալթընտա պիր բաքէթ օլարագ զպհիր օլտու , վէ քէնտի խու-սուսի անախթաարըյլա իգամէթ կեահընըն պաղչէ գաբուտունու աչըպ իչէրի կիրտի :

Մէրգում , քէնտիսինի եէնի պիր չափա հալինէ իֆրաղ ի-տէն պիր թագըմ մունթազամ քեաղըտլարա մալիք օլմասըյ-

լա , թուրնել սօգաղընտաքի օթէլինտէ պունտան պէօյլէ իգա-
մէթի իտմէեէճէկինի , վէ պինապէրին իճրա իտէճէկի վազի-
ֆէեէ մուվաֆըգ տիկէը պիր խանէեէ պիր ան էվվէլ նագլը
մէքեան իթմէսի լազըմ կէլտիկինի տուշիւնմուշ իտի :

Արնօլտ՝ քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի .

— Պու սըրատա պէհէմէհալ մէսարիֆ լազըմ տըր . . . Ար-
նօլտ Տէսվինեը՝ Հինտիստանտա քէսպի սերվէթլէ ավտէթի իթ-
տիկինտէ , ղաեէթի տէպտէպէլի պիր էօմիւր կէչիրմէլի տիր :
Շիւպհէսիզ կիւնիւն պիրինտէ էթիէն Պէրօնուն միլեօնլարընա
միւթէսարրըֆ օլաճագ օլան ատէմ, պիրտէն պիրէ զարդըրէթ-
տէն ֆէվգէլատէ սերվէթէ նայիլ օլմուշ կիպի կէօրիւնմէմէլի
տիր : Մագսէտիմէ վասըլ օլմագ իչին , էլմասլարըն վէ ինճու-
լէրին սանըդճասը պանա քեաֆի տիր :

Արնօլտ էտնաի բահտէ պու միւլահազալարտա պուլուն-
մագլա պէրապէր , քէնտիսի իչին իգթիղա իտէն պագը էչեաեը
սաթըն ալտը , պատէհու Մէն-Լազար նամ սօգագտա վագը
օլուպ , էթիէն Պէրօնուն ոն տէֆա թաամըրնը իթտիկի գահվէ-
խանէ վէ ղնգաֆէթաեա կիրտի, վէ օրատա գարընըը տօեուլուպ,
մէվճուտ օլան մալիումաթ վէ իլանաթ ղազէթալարընը կէօզ-
տէն կէչիրտի , վէ մուախսարէն պօղճունու էօտէեիպ , պիր ազ
տան կէլիպ ալմագ իւզրէ , չըգընըը տախի կաինօնա թէչլիմ
իտէրէք ֆ ղնգանթատան չըգտը , վէ Թիվօլի նամ սօգաղա մի-
թէվէճճիհ օլտու :

Մէրգում, իչպու սօգաղըն հէնուզ օրթալարընա վասըլ
օլմուշ իլքէն , պիր տիվարըն իւզերինտէ եաբըչտըրըլմըշ օլան
սարը պիր եաֆթա նազարը տիգգաթընա թէսատուֆ իմմէքլէ ,

— Իլանաթ ղազէթալարընտա օգուտուղում օթէլ տիր . . .
Պու մահէլլէ իչիմէ կէլիր · պագալըմ էվտէ իչիմէ կէլէճէք մի
տիր , տէյի միւլահազա իթտի , վէ եաֆթաեա եագլաշարագ ,
աֆիտէքի սաթըրլարը օգուտու .

« Մ՝ըՂՒՆՒՆԸՂԸՅԼ պէրապէր ՝ի՛ե ԵՒ՝ՂԼԼԷ ԴԷՂ՝ՒՅ ԱՐՆ՝ԱԵ ՀԱՎՒ ՎԷՒՂՒ՝ՒՆ՝
ԱՒՐ ՕՐԵՂ՝ ԴՒՂՒՆՈՒԼ ՖՂՆԱՐ ՒՂԷ ԱՈՐԸԼԱՔՒ ՊՂՐ : »

Պու սաթըրլարըն ալթընտա տախի էվվին թագսիմաթ ըյլա
հավի օլտուղու մահէլլէր թարիֆ իտիլմիշ իտի , վէ խաթիմէի
պէր վէճհի աֆի իտի

«Պա՜ պապրե ևեօրէ՜ւէե էմրեեենէլէրէն՝ Բաբէսրե Գաձրե սէբաղընբա ֆաբէվէլըլ ֆահաբէլէրէ Մ. Պէօղէեե, եաէօբ Գլէշէ ճաբսրեսինբե 64 նէ՜մէ-բօլը֊ ֆահէլըբե ֆաբէյ էաձե սահիռէ Մ. Պէրմիէրե, վէ ևէվէե էմրեեենէլէրէն 62 նէ՜մէբօբսէէ էաբսրճաձա ձիբճաձա էրմէվէլէրէ էէրնաբ օլառնոբ։»

Գլիշի ճաատէսի՝ պուլունտուղու մահվլէ եագըն օլտուղունատ, Արնօլտ մէղքիւզ ճաատէսէ 64 նիւմէրօլու խանէեէ կիմտի, վէ սաթըլըզ օլտուղու իլան խոիլէն խանէ սահիպի օլան վէ տիվարճը գալֆալարընատ պուլունան Մ. Պէրմիէեի կէօրիւպ։

— Միւսիւ, թիվօլի սօղաղընտա միւթեասրրըֆ օլտուղունուզ քիչիւք օմէլինիզտէն պահս իմմէք իչին կէլսիմ, տէտի Մ. Պէրմիէ. — Միւսիւ, պէն օրաեը սաթմազ ֆիքրինտէեիմ, քիրաեա վիրմէք նիեէմինատ տէյիլիմ։

— Պէն տէ սաթըն ալմազ իսթէրիմ։

— Քեամիլէն ճէսիտա տիր, պինասը միւհքէմ վէ թագսիմաթը միւքէմմէլ տիր։ Պէն օ պինաեը պիր գըզ իչին ինչա իմտիրտիմ իսէ տէ, մէղպուրէ, զէննկին համիսի թարաֆընտան թէրք խոիլսիկինտէն, սաթըն ալամատը։ Լաքին, միւսիւ, օբրասը պիր ճէվհեր տիր. կէզտինիզ մի։

— Խա՛յր, ֆիեամըը անլատըգտան սօնրա կէզէճէեիմ։

— Պիր տէֆատան սիզէ սօն ֆիեամըը սէօյլէեիմ... բազարըզ իմմէք իսթէմէմ, չինքի տիեէճէկիմ ֆիեամտան տուն սաթար իսէմ, զարար իտերիմ։

— Է՛յ սօն ֆիեամ նէ՞ տիր։

— Իքի եիւզ եիկիրմի պէշ պին ֆրանգ տըր։ Իչինիզէ կէ֊լիր մի։

— Էկէր, թէէմին իմտիկինիզ վէճհէ, օմէլինիզ պիր ճէվհեր իսէ, էվվէմ պու ֆիեամ իչիմէ դէլիր։

— Կիտէլիմ, քէնտինիզ կէօրիւպ մուհաքէմէ իտերսինիզ։

Պիր սաաթ սօնրա, մէղքիւր քիչիւք օմէլ էթրաֆընտան կէզիլիպ, խանէ սահիպինին օլ խոչսուսատա միւպալէղա իմմէ֊միշ օլտուղու անլաշըլմտը։

Արնօլտ.—(Մ. Պէրմիէրէ.) Պու օմէլի իքի եիւզ եիկիրմի պէշ պին ֆրանգա գապուլ իտերիմ։ Պիր արապա թոդիմալըմտա, պէնի մուգավէլաթ մուհասիբինիզէ կէօմիւրիւն։ Իսմ վէ չէօհ֊

ըէթիմի օրատա պիլտիրտիքտէն պաշդա , գայտիեէ վէ թահրի-
րիեէ հագգը օլմագ իւզրէ տէ , քէնտիսինէ պիր մըդտար մէպ-
լաղ իթա իտէրիմ։ Բազար իրթէսի կիւնիւ սէնէէտի իմզալաեըպ,
պէտէլի լաղըմէի վէրիրիմ։

Մ. Պէրթիէ . – (Մէսիւրէն .) Միւսի՛ւ , մուամէլէնիզ բէք
միւքէմմէլ տիր . . . սիզին կիպի բէք չօգ միւշթէրիլէրէ մալիք
օլմաեը արզու իտէրիմ։

Պէօյլէճէ մէրդումլար պիր արապաեա բաքիպէն մուգավէ-
լաթ մուհարրիրինէն նէզտինէ կիթտիլէր ։

Ամնօլտ , օրատա , եէտինտէ պուլունան օն պին ֆրանգ
գատար մէպլաղը թէսլիմ իլէ , իսմինի վէ չէօհրէթինի պիլտիր-
տի , վէ մուգավէլաթ մուհարրիրինէ , բաղար իրթէսի կիւնիւ
սէնէէտի իմզալաեաճաղընը պիլ պէեան , մահէլլի մէզքիւրտէն
մուֆարագաթընտա , Մ. Պէրթիէ՝

— Միւսիւ Տէսվինը , սիզտէն պիր շէյ րէճա իտէճէեիմ,
տէտի ։

— Նէ՞ րէճա իտէճէքսինիզ ։

— Թաամը պիրլիքտէ իթմէքլիկի արզու իտէրիմ։ Րէտտ
իտէրսէնիզ , բէք մահզուն օլաճաղըմ։

— Ազիզիմ միւսիւ Պէրթիէ , թէքլիֆինիզլի մէճմուներէն գա-
պուլ իտէրիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ։ Պէնի պէքլէմէմէլէրի իչին էվիմէ
պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իթտիմ։ Էվվէլա արապա իլէ
պուլվարա կիտիպ , օրատա իշթիհա աչաճագ պաղը իշկի իչ-
տիքտէն սօնրա , թաամ իթմէք իւզրէ Պրապան լօգանթասընա
ազիմէթ իյլէրիզ ։

— Բէք էյի ։

Մէրդումլար՝ պու մինվալ իւզրէ հարէքէթ իտիպ , Ամնօլտ՝
Մ. Պէրթիէտէն այրըլտըղընտա , քիւչիւք բաքէթինի պրագմըշ
օլտուղու գահվէխանէէ կիտիպ , մէզքիւր բաքէթի ալըպ ,
մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէճհլէ , Ուիլ Սգօթտուն կիթմէսինի
միւթէագըպ , Պօմարշէ պուլվարը թարիգիյլէ իգամէթկեահընա
ավաեթ իյլէտի։

Մէրգում , ալէսսապահ Սէն-Մանտէրէ կիտէճէկինտէն ,
վէ պինապէրին պիր գաչ սաաթտան զիեատէ իսթիրահաթա

վագթը պուլունմատըղընտան, անինտէ եաթաղընա եաթտը, վէ ալաֆրանկա սաաթ պէչտէ ուեանաթրագ, Սալըն տէ Ֆամիլ լօգանթասընտա կարսօնլուգ իթմէք իւզրէ սաթըն ալտըղը էսվապը կիեինտի, վէ այնաեա պագալագ, ասլա թանըլմազ տէրէճէտէ պիր սուֆրա ուշաղը օլտուղունա թէէմին օլարագ, պիր արապաեա լապիպէն, զիքր իթտիկիմիզ լօգանթաեա կիթտի, վէ լօգանթաճը՝ մէրգումըզն սէօվիւնտէ պուլունմասընտան տօլաեը մէմնուն օլարագ,

— Վագթ ու զէմանիյլէ կէլմէնիզ, մուճիպի մահզունիէթիմ օլտու։ Ումալըմ քի, սիզին իլէ ուեուշապիլէճէկիզ, տէտի, վէ պատէհու իլավէթէն, – Իամինիզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Իամիմ Տէզիրէ տիր։

— Իմտի, Տէզիրէ, պէնիմլէ կէլին քի, սիզի, պու կիւն իճրա իտիլէճէք օլան տիւեիւն զիեաֆէթինին սալաըընա կէօթիւրէեիմ։

Արնօլտ բարտըսիւսինիչ չըգարըպ, լօգանթաճըյլա պիրլիքտէ կիթտի։

Պրագալըմ անլէր՝ տիւեիւն զիեաֆէթինին թէտարիքաթըյլա մէշղուլ օլտուընլար, պիչ՝ էօժէն Լուազօ իլէ Վիգթօրին Պէրօեու պուլալըմ։

Սապահըն ալաֆրանկա սաաթ սէքիզինտէ, Վիգթօրին՝ կէլինլիք պէեազ ֆիսթանըընը կիեինմիչ, վէ սաչլարըյլա կէօքսիւնէ ղարիպ չիչէքլէր թաալիգ իթմիչ օլուպ, տայիրէյի պէլէտիէեէ կիթմէկէ հազըրլանմըչ իտի։

Բիւչիւք գըղըյլա կէլմիչ օլան տիքիչճի ժան Տէսուրտի, էլինտէ պիր իյնէ օլտուղու հալտէ, կէլինին ֆիսթանընը գուսուրլարընը տիւզէլթմէքտէ իտի։

Պիչարէ գատընճըղազ՝ մահզուն օլտուղու հալտէ, էկէր Բօլ Պէրօ նամուսու պիր ատէմ եօլունտա վազիֆէսինին իյֆա իթտէ իտի, պէն տէ պու սաատէթէ նայիլ օլապիլիր իտիմ... պէն տէ մէսուտ վէ միւհթէրէմ հալտէ քիլիսէպէն չըգար իտիմ... էվլատըմտա, պիր իտմէ, եանի բէտէրինին իտինէ մալիք օլուր իտի, տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի։

58

Սաամի տօղուղ ինգտելէրինտէ, արդպալար ։ կիւվէյիճի համիլ օլարադ վազըլ օլտուլար ։

Պապա Լօրիօ, թապիի է՛ն կիւզել լանտօլարընտան պիրինի գօմանտա իթտիկի հալտէ էօնատէն հարէքէթի իսթեօրտու ։

Մինթիգօ՝ կիւվէյինին եանընտա պուլունուպ ։ անըն ֆըզիվէթինի իչիտէ մէմուր օլմաօընտան տօլայը իգթիսար իտէրէք, ալէյհտարտահ էօժէն Լուաղօեա կիմդիչ, վէ օ կիւնքի մէմուրիեէթի հադգընտա մէրգումտան թալիմաթ իսթէտիկինտէ, կիւվէյի շու եօլտա թալիմաթ իթա իչլէմիչ փոխ ։ —

— Տիւեիւնիմտէ քիմնէնին օն բալա պիրէ ձարի իթմէսինի իսթէմէմ։ Իմտի, հէր թարաֆա նէզարէթի իտէրիք ։ տավէթլիլէրին արզուլարընը իճրա իթմէքտէն կէրի տուրմա ։ էրքէքլէր վէ գատընլար իլէ մուամէլէյի նազիքանէտէ դուսուր իթմէյ։ Պաշլըճա խրձընմըմ Անժէլիքի դաերըմագըղընը թավսիյէ իտէրիմ։ Անժէլիք էյի պիր գըզըտըր, վէ քէնտի ապրապալարը զէնգին օլմատըգլարը իչին մահճուպ օլմազ։ Էկէր ապըղատէկեան օլսէն վէ չիք պիր պանքէր պուլունան բէտէրի տիւեիւնիմէ կէլիր, վէ պու առըէթլէ գամիլաճա էյիէնճէմիզ պաշգա պիր բարլագըդ վերիր իսկ՝ անըն կէլիչի՝ մահզա Անժէլիքին սաեէսինտէ օլաճադ տըր ։ Ֆադաթ, մէշղուլիեէթի հասէպիյլէ կէլէմէեէճէկինի տիւնքի կիչնի թահրիրէն պէլտիրմիշ օլմա Ֆռանչէսգո-Մօտէրն թէսաթքօտու տիրէքթօրու էա Յուժէր կիսպի հարէքէթտէ պուլունուր աէյի վէսվէսէ իթմէքտէեիմ։

Մինթիգօ ։ – Ախֆատաշ, տիւեիւնիւնտէ իյիա իտէճէք օլտնաղտա մէմուրիեէթինտէն տօլայը տէն մուսաթերիֆ օլ։ Պէն հէր չէյի պըրտօրնտա իճրա իտէրիմ։ Պէն իդթիզա իտէն պագը չէ յէրի ։ էզճիւմլէ պիր թագըմ գօրտէլաճաը տաթըն ալմըշըմ տըր ։

Լուաղօ. – Գօրտէլաարը նէ՞ եարաճադըն ։

— Կէլինին տիզ պաղը նիշանընը պունլարտան թէրթիպ իտէճէեիմ։ Պիլիրսին ա՛, պու ատէթ՝ էսկի զէմանտան գալմըշ տըր։ Վագաա եէնի մօտա օլարագ եիւզիւքլէր հէտիեէ օլունուր իսէ տէ, պէնճէ էսկի ուսուլ վէ ատաթ՝ եէնիլէրէ միւրաճճահ տըր։ Տէօրթ պէեազ գօրտէլա բարչասը՝ պիր թօրլու իլէ էլպիսէնին տիւյմէ տէլիկի եէրինէ վազ իտիլիր իսէ, բարլագ պիր թէէսսիր հասըլ իտէր։ Իմտի, պէն կէլին վէ կիւվէյինին մաեէթլէրինտէ պուլունուպ, անլէրին ֆախրի խըզմէթինէ թայեին օլունտուղում ճիհէթլէ, պէնիմ պօրճում պու տուր։

Իշպու սէօզլէրտէն սօնրա, կիւվէյի՝ միտալեաճըեա չէնտ ատէտ եիկիրմի ֆրանգլըգ սիքքէ վէ պիր գաչ՛ թանէ եիւզ ուլուգ ըիալ վիրէրէք,

— Պու ագչէեի սանա, ֆէվգէլատէ մէսարիֆաթ իչին վէրիեօրում . . . , հի՛չ պիր մասրաֆը էսիրկէմէ, տէտի, վէ պատէհու մէզքիւր իքի արգատաշլար՝ Վիգթօրինին իգամէթկեահընա կիթտիլէր։

Օրատա, Լուաղօ, արապաճըլարա վէրիլէճէք օլան էվամիրի Միսթիգօեա պէեան իլէ, քէնտիսի 13 նիւմէրօլու արապաճըեա եագլաչարագ,

— Հայտէ պապա Լօրիօ, եէրինիզտէն էնին տէ, Վիգթօրինի թէպրիք իտին, տէյի պէեան իյլէտի։

Լօրիօ. - Հագգըն վար տըր, օղլում. արապաճը սըֆաթըյլա եէրիմտէն գըմըլտանմամալը իսէմ տէ, տավէթլի մագամընտա կէլինէ թագտիմի իլթիֆաթ ու իհթիրամա պօրճլուեում։

Լօրիօ՝ կէնճ օլմատըղընտան, պիր ազ աղըրճա, օթուրտուղու մահէլլտէն էնիպ, Էօժէն Լուաղօ իլէ կիթտիկինտէ, Միսթիգօ՝ սօն արապանըն արապաճըսըյլա՛ պաշլատըղը միւքեալէմէեէ տէվամ իտիեօրտու։

Իշպու արապա՝ Ուիլ Սգօթտան սաթըն ալընմըշ օլան արապա օլուպ, Միսթիգօ՝ պունուն արապաճըսըյլա,

— Անլաշըլտը՞ մը արգատաշ, պէն՝ կիւվէյինին մաեէթինտէ պուլունմաեա մէմուր տէլիգանլը օլտուղումտան, պունտա պէն օթուրաճաղըմ։ Իմտի, քիմսէնին օթուրմասընա միւսաատէ իթմէեին, տէյի պէեան իյլէտի։

Արապաճը մուվաֆագաթ ճէվապը վերտիկինտէն, Միսթիթօ չէօյլէ տէվամ իթտի։

— Տիւեիւնճիւլէր քիլիսէտէն չըգըպ արապալարընա բաքիպ օլտուգլարընտա, պիղ, քէմալը սիւրաթլէ Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանթասընա կիթմէլիեիզ։ Սուֆրաեա աթֆը նազար իթմէք, վէ տավէթլիլէրին օթուրաճագ օլտուգլարը մահէլլէրի թագսիմ իյլէմէք իւզրէ, պէն, քեաֆֆէսինտէն էվվէլ օրաեա վասըլ օլմագ իսթէրիմ։

Արապաճը. - Աթլարըմըզ սէրի իւլ հարէքէ տիրլէր . . . քեաֆֆէսինտէն էվվէլ եէթիշէպիլիրիզ։

Միսթիգօ՝ թավսիեէլէրինի պիթիրտիքտէն սօնրա, կէլէն ագրապաեը գապուլ իլէ, քէնտիլէրինէ բէհպէր օլմագ իւզրէ Վիդթօրինին իդամէթկեահը գաբուսունտա տուրտու։

Իլք տէֆա, Անժէլիք Վէրիէրին խանէսինտէ կէօրմիւշ օլտուղումուզ ժան Տէսուրտի նամ գատընը պաշտան չըգարան վէ Լինանըն բէտէրի պուլունան Բօլ Պէրօ կէլտի։

Մէրգում, ուզուն պօյլու, եագըշըգլը, սիեահ սաչլը, տօնուգ լէհճէլի, իւսթիւ պաշը սըրալը, վէ էլտիվէնլի պիր տէլիգանլը օլուպ, թավր ու հարէքէթինտէն, քէնտի քէնտիսինէ պէյէնմիշ իտուկի անլաշըլըեօրտու։

Միսթիգօ՝ Վիդթօրինին տայիրէսինի մէրգումա թարիֆ իյլէտի։

Օնտան սօնրա չամաշըրճըլըգ իտէն Բէրօ նամ տուլ գատըն կէլտիկինտէն, Միսթիգօ՝ պունուն իքի եանաղընը պուս իթտի, վէ պատէհու տիկէր պազը ագրապա վէ տավէթլիլէր կէլտիլէր։

Պունլար թագըմ թագըմ եօգարը չըգմըշլար իքէն, միւքէլլէֆ պիր արապա՝ ազամէթլի պիր հալ իլէ կէլիպ տուրտու։ Պու արապանըն աթլարը կիւզէլ վէ կէօսթէրիշլի վէ արապաճըսը ուզուն ճիզմէլի վէ սօրկուճլու իտի։

Իշպու արապատա Մէլանի Կօթիէ օթուրմուշ օլուպ, Միսթիգօ՝ արապանըն գաբուսունու աչարագ, վէ աշաղը էնմէսի իչին մէզպուրէեէ եարտըմ իթմէք իւզրէ էլինի ուզաթարագ,

— Պէսպէլլի մատմուազէլ Կօթիէ սիզսինիզ, տէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ, պէն իմ։

— Պէն տէ կիւվէյինին մաեէթինէ մէմուր տէլիգանլըերմ։
— Տիմէք պէնի կէլինին եանընա կէօթիւրիւրսիւնիւզ։
— Մա էլ մէմնունիյեէ մամզէլ։
— Մ. տը Ներվէյ վասըլ օլտո՞ւ մու։
— Հէնուզ վասըլ օլմատը։

Պու արալըգ տիկէր իքի քիշի կէլտիլէր քի, պունլար տա պիլ խասսա զիքրէ շայեան տըրլար։

Պու իքի քիշինին կիեինմիշ օլտուգլարը էլպիսէլէր՝ զաեէթ կիւլմէեէ շայեան օլուպ, շէօյլէ քի Ֆէրու նամ տուլ գատըն իւչ ըէնկլի թիւյլէր իլէ միւզէյեէն սարը պիր շաբգա, վէ աչըգ գըրմըզը մէրինօս գումաշընտան պիր ֆիսթան կիեինմիշ, վէ զայիֆ ումուզլարը իւզէրինէ տէ պէեազ տանթէլատան պիւեիւք պիր շալ ալմըշ վէ տէօրթ քէօշէ բարմագլարընը սէքիզ տիւյմէլի ուզուն էլտիվէնլէր իլէ հըֆզ իթմիշ, վէ էլտիվէնլի բարմագլարընա ատի եիւզիւքլէր թագմըշ իտի։

Բիէր Պէրօ տա, էսկի մօտա պիչիմինտէ լաճիվէրտ ըէնկլի, բարլագ պագըր տիւյմէլի վէ ուզուն էթէքլի սէթրի, վէ պաղը թէաթրօճուլարընն թէրէքէսինտէն գալմա, վագթիյլէ աչըգ ըէնկլի իքէն, շիմտիլէրի ըէնկի սօլմուշ աթլաս եէլէք, զէյթինի բանթալօն, պէեազ գրավաթ, վէ ուզուն շէքիլլի պիւեիւք պիր շաբգա կիեինմիշ իտի։

Բիէր Պէրծ վէ Ֆէրու նամ տուլ գատըն՝ Մէլանի Կօթիէեի կէօրտիւքլէրինտէ, թէաճճիւպանէ ըէֆը սէտա իթտիլէր։ Պատէհու Բիէր Պէրօ՝ իսթիհզաքեարի պիր սէլամլա,

— Պու նէ՞... Կէթէ թէաթրօսունուն հիւրիւ գըզլարընա պէնզէմիչսին... եալընըզ ֆիսթանընըն էթէյի իչին այրըճա պիր արապա լազըմ տըր, տէտի։

Մէլանի. -(Կիւլէրէք.) Էթէյիմի գօլթուզումա ալաճաղըմ։

Բիէր. -(Իչկիտէն պօղուլմուշ օլան սէտասըյլա.) Էկէր պու բարլագ գումաշ ուճուզ իսէ, տիեէճէեիմ եօգ տուր։ Հալ պու քի պու ֆիսթանլըգ իչին վէրիլէն պէտէլ իլէ ալթը նէֆէր գըզըն էլպիսէլէրի եաբըլապիլիր։ -Էկէր սէն իրատ թօբլաեօր իսէն, պէն՝ հէր նէ իսթէրսէն օլուրում։

Մէլանի. -(Կիւճէնէրէք.) Սէվկիւլիւ տայը, պագալըմ սիզ չօգ իրատ թօբլաեապիլտինի՞զ մի։

Բիէր Պէրօ. - Օ՛հ, պէ՞ն մի. բէք էյի պիլիրսին քի, պէ-նիմ, չէօբ վէ բաչավրա թօբլամաեա մախսուս օլան քիւֆէմ ի-լէ դանճամտան մաատա, սէրվէթիմ վէ իրատըմ եօդ տուր. լաքին մալիք օլտուղում պու շէյլէր, նաֆագամը էլտէ իթ-մէկէ քեաֆի տիրլէր... Հէր նէ իսէ, պիր սէնէտէն պէրի տիր քի, սէնի կէօրմէմիշիմ տիր, եանըմա կէլ քի, եիւզիւնիւ պիր քէրրէ պուս իտէեիմ։

Մէլանի, ըէտտէ ճէսարէթ իտէմէտիկինտէն, եիւզիւնիւ թագտիմ իթտի։

Միսթիգօ. - Պապա Բիէր, մատէմ քի սիզ եօգարը չըգը-եօրսունուզ, եէկէնինիզի կէլինին նէզտինէ կէօթիւրիւն... Պէն պուրատա տիկէրլէրինէ պէքլէմէեէ մէճպուրում, տէտի։

Բիէր. - Բէք էյի... Հայտէ, Մէլանի, պէնի դօլթուղու-նա ալտա կիտէլիմ։

Պունլար իչէրի կիրտիքլէրի ղէման, Էօժէն Լուազօ տիշարը չըգըպ, Միսթիգօեա խիթապէն,

— Կիթմէք վագթը կէլտի իսէ տէ, տավէթլիլէրիմիզ թէքմիլ օլմատը, տէյի պէեան իյլէտի։

Միսթիգօ. - Նօգսան օլան քի՞մ տիր։

Լուազօ. - Բէք չօգ նօգսանըմըզ վար տըր։ Էզճիւմլէ միւ-սիւ Վէրիէր իլէ քէրիմէսի Անժէլիք, վէ ագրապամտան Էմիլ Վանտամ, եանի մալիւմիւն օլան թօբճու միւլազիմի հէնուզ կէլմէտիլէր։

Թամ օլ էսնատէ զապիթի մէրգում, արապա իլէ վասըլ օլտուղունտան, արապատան էնէրէք, Էօժէն իլէ թօգալաշտը, վէ Միսթիգօեու տախի սէլամլատը։

Վանտամ՝ պիւեիւք իւնիֆօրմասընը կիեինմիշ օլուպ, լէհ-ճէսի տօնուգ, վէ կէօզլէրի մահղունիյեէթ իչինտէ օլարագ, էնլի վէ տէյիրմի պիր մօրլուգ՝ էթրաֆընա չէվրիլմիշ իտի։

Էօժէն. -(Վանտամա.) Խասթա՞մըսընըզ. սիմանըզ՝ էյլէն-ճէ մահէլլինտէ պուլունմաեա եագըշըր սիմալէրտէն տէյիլտիր։

Վանտամ. - Հիչ պիր շէյիմ եօգ տուր. եալընըզ պիր ազ եօրկունում... սամարըմ քի կէճիքմէտիմ։

Էօժէն. - Թամ վագըթտա կէլտինիզ... Հալ պու քի միւսիւ Վէրիէրէ էլան պէքլէեօրուզ։

Միւլազիմ՝ սարսըլարագ , եավաշ ոչտա իլէ ,

— Մատմուազէլ Անժէլիք կէլմի՞ մի , տէյի սիւալ իթտի ։

— Բէտերիյլէ կէլէճէք տիր ։ Անճագ էկէր կէճիքիրլէր իսէ , եօլա չըգմամըշ իճապ իտէճէք տիր . չիւնքի տայիրէյի պէլէմիեէ միւտիրինի պէքլէտէմէեիշ ։

— Մ. Վէրիէր իլէ գըզընըն կէլէճէքլէրինէ էմի՞նմիսինիշ ։

— Ա՛ճ՛յիպ , կէլէճէքլէրինի վատ իթտիքլէրի զէման , սիշ տէ հազըր իտինիշ ։

Վանտամ՝ տիւշիւնմէեէ պաշլատը ։ Պանքէր՝ իսթէմէեէրէք իթմիշ օլտուղու վատը թուրթաճա՞գ մը իտի ։ Հալ պու քի օլ կէնճ զապթի , մահզա Անժէլիք իլէ պուլուշմագ իւմիտիյլէ օրաեա կէլմիշ օլտուղու հալտէ , շաեէտ մէզպուրէ կէլէմէզսէ , կէչիրէճէկի սաաթլար քէնարսի իչին նէ՛ գատար ուզուն կէօրիւնէճէք , վէ տիկէր տավէթլիլէրին չամաթալը վէ կիւրիւլթիւլիւ էյլէնճէլէրինտէն նէ՛ տէրէճէ սըգըլաճագ իտի ։

Պապա Լօրիո՝ սէթրիսինին տիւյմէ տէլիկի եէրինտէ պէյազ գօրտէլալարտան թէրթիպ օլունմուշ պիւեիւճէք պիր նիշան պուլունտուղու հալտէ , էվտէն տիշարը չըգըպ , կիւվէյիեէ խիթապէն ,

— Միւսիւ Լուազօ , պիլիեօրսունուզ ա՛ վագըթ կէչտի , տէտի ։

Լուազօ . — Էօյլէ իսէ կիտէլիմ . կէճ գալանլար՝ տայիրէյի պէլէմիեէտէ պիզի պուլսունլար։ Միսթիգօ՛, հայտէ կիթ կէլինէ խապէր վէր , վէ պիլճիւմլէ միւսաֆիրլէրի աշաղը տավէթ էթ ։

Միսթիգօ՝ իշպու էմր մուճիպինճէ սէրիան կէլինին վէ տավէթլիլէրին նէզտինէ պիլ ադիմէ , ալտըդը թալիմաթը թէպլիգ իյլէտի ։

59

Կիւվէյի իլէ կէլին վէ տավէթլիլէր ալայընըն էվտէն տիշարը չըգըպ , արապալարա տօղրու իլէրլէտիքլէրի զէման , մաքինասը օլմաեարագ սէնասաթը մաքինիսթ օլան վէ Պաթինեօլ

վէ Գլիչի պուլվարընէն միւթէպերանընտան պուլունան Փրէտէ-
րիք Պէրթէն զահիր օլաու : Մէրգում, կուաթօլու պիր էլպիսէ
կիեինմիշ իտի :

Լուաղօ . – (նիւքսէք սէտա իլէ .) Հէյէ չիւքիւր , կէլսի :

Պապա Բիէր . – Տայիմա կէճիքիր . . . պուննունլա պէրա-
պէր կէճիքմէսի՝ մէչղուլիեէթի սէպէպսիլէ տէյիլ տիր :

Մէլանի՝ Բէրօ գաոընէն գուլաղընա էյիլէրէք ,

— Նէ՛ կիւղէլ տէլիգանլը տըր . . . աճապա քիմ տիր ,
տէյի սիւալ իլլէտի :

Զամաչըրճը Բէրօ գաոընէն . – աճա՛յիպ , քէնտիսինի թա-
նըմաեօքմուսուն :

— Խա՛յր :

— Խլսըմընէն Փրէտէրիք Պէրթէն տիր . . . նա՛սըլ, վիճուա-
ճա կիւղէլ պիր տէլիգանլը տէյի՛լ մի տիր :

— Էվվէթ , պիր էրքէք իչին , լիւղումունտան զիեատէ կիւ-
ղէլ տիր :

— Սէնտաթը նէ՞ տիր :

— Կիւղէլ գըզլարը սէվէր :

— Ֆագաթ կէնճ գըզլարը սէվմէք՝ սէնտաթ տէյիլ տիր :

— Բէնտիսի իչին ղալիպա պիր սէնտաթ օլմուշ տուր . . .
թապիի կէնճ գըզլար տա քէնտիսինի սէվէրլէր . . . :

Պէրթէն , պու արա Բէրօ գաոընա տօղրու իլէրլէեիպ է-
լինի սըղարադ ,

— Սաղահլար խայր օլսուն , հալա գաոընէն , տէտի , վէ
պատէհու թավը ու գըզտիէթինտէն հայրան օլտուղու Մէլա-
նինին հուղուրունտա թէվաղու իթմէգլէ , Մատամ . . . տէյի
իլավէթէն տէրմիեան իլլէտի , վէ մէզպուրէնին քիմ օլտուղու-
նու սիւալ իտէրճէսինէ չամաչըրճը գաոընա պագտըղընտան ,
պու գաոընտա ,

— Սգրապամըզտան Մէլանի կօթիէ տիր . . . պունտան
ագտէմ հագգընտա սանա պահա իթմիշ օլտուղումտան , քէն-
տիսինի թանըմալը իտին , տէտի :

— Խաթըրըմա կէլիեօր . սիզ պանա Մէլանի իչին տիլպէր
պիր գըզ օլտուղունու պէեան իթմիշ իտինիզ : Հալ պու քի ,
քէնտիսի , զանն իթտիկիմտէն պէշ գաթ զիեատէ տիլպէր իմիշ :

Պէն իսէ, քէնտիսինի պու գատար կիւզէլ մէմուլ իթմէտիկիմ իչին, թանըեամատըմ։

Մէլանի դըզարարագ,

— Ազիզիմ, էկէրչի իֆատէյի վագըանըզ խալիսանէ իսէ, ֆէվգէլատէ նազիքեանէ տիր, տէտի։

Ֆրէտէրիք. — Կէօզլէրիմէ պագտըղընըզ հալտէ, ֆիքրիմի անլաեապիլիրսինիզ։

Կէնճ վէ տիլպէր գըզ, թէպէսսիւմ իտէրէք, կէօզլէրինի մէրդում տէլիգանլըեա աթֆ իթտի քի, օլ էսնատէ պիր թավրը մախսուս իլէ պըեըղընը գըվըրըեօրտու։ Լաքին պիրտէն պիրէ մէճհուլ պիր հիսստէն թահրիք օլունարագ, թէպէսսիւմ քեարի հալի՝ վագարը ազիմէ թահվիլ օլտու։ Չիւնքի Ֆրէտէրիք Պէրթէն՝ հէեէճան վէ թէաճճիւպիւ ազիմլէ քէնտիսինէ նազար իթմէքտէ օլուպ, մէրդումուն պու պագըշը թա գալպկեահընա գատար թէէսսիր իթտիկինտէն, քէնտիսինտէ խօշ պիր հէեէճան վէ նէվիմա պիր հալը տէհշէթիշթիմալ հասըլ իյլէտի։

Միսթիգօ՝ իքի էլլէրինի պօրու շէքլինէ վազ իլէ,

— Մատամլա՛ր, միւսիւլէ՛ր, հայտէյին արապալարա օթուրուն... Պէլէտիեէ միւտիրի էֆէնտի պէքլէմէքտէն խօշլանմազ, տէյի իխթար իթտի, վէ այնի վագըթտա ագրապա վէ տավէթլիլէր լանտօլարա բաքիպ օլտուլար։

Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ, Ֆրէտէրիք Պէրթէն՝ Մէլանինին գուբէ արապասընա օթուրտու, վէ քեաֆֆէյի արապալարա օթուրուլտուգտան սօնրա, իքի քիշի աչըգտա գալտըղընտան, Միսթիգօ՝ անլէրի տէ քէնտիսինին եալընըզճա բաքիպ օլաճաղը արապաեա, եանի պապա Լօրիօնուն Ուիլեամ Սգօթտան ստթըն ալմըշ օլտուղու արապաեա օթուրթտու վէ քէնտիսի տէ արապաճընըն եանընտա օթուրտու։

Պէօյլէճէ, բէնչիրէլէրտէ վէ սօգագլարտա թօբլանմըշ օլան էհլի մէրագըն նազարը տիգգաթլարընը ճէլպ իտէրէք, ալայ եօլա չըգըպ, ազ վագըթտա պէլէտիեէ տայիրէսինէ մուվասըլէթ իթտի։

Վանտամ, արապանըն գաբուսունտան էյիլիպ վէ տայիրէյի մէզքիւրէնին գաբուսունտա պիր զօնագ լանտօսու կէօրիւպ

պունուն՝ ժիւլ Վէրիէրին արապասը օլտուղունու թանըտըղընտան, մէսրուր օլտու, վէ անինտէ արապատան էնիպ, սէվկիլիսինէ գավուշմադ իւղրէ, քեաֆֆէհինտէն էվվէլ տայիրէյի պէլէտիէեէ կիրմէք արզուսինտէ պուլունտու իսէ տէ, իպրահիտա կիւվէյի իլէ կէլինին վէ պատէհու եադըն տավէթլիլէրին կիրմէլերի գայիաէտէն օլմադըէ, օլ պապատ քէնտիսինի զապթա մէճպուր օլտու։

Խիւլասա, արապալար արտ արտա պէլէտիէէ գարուսու էօնիւնտէ տուրտուդլարընտա, քեաֆֆէյի տիւեհիւնճիլէր աշաղըեա էնէրէք, կիւվէյի իլէ կէլինին արդասընտան իչերի կիրտիլէր։

Ագտը իղտիմաճ սալասընըն պուլունտուղու պիրինճի գաթըն էչիկինտէ, չարդասը էլինտէ օլարադ, կիւմիւշ տիւյմէլի վէ լաճիվէրտ էլպիսէլի խատէմէտէն պիրի տուրմուշ օլուպ, Վիգթօրինէ խիթապէն,

— Մատամ, պէլէտիէէ միւաիրի էֆէնտի պիր գաչ տադրգատան կէլիր . . . իչերի պուեուրուն վէ օթուրուն, տէտիկինտէն, տիւեհիւն ալայը իչերի կիրտի։

Իւք կիրէնլէրտէն պիրի օլան Վանտամ՝ էթրաֆա կէօզ կէզտիրիպ, Անժէլիքի, բէտէրիյլէ րահիպէ Մարինին եանընտա կէօրտիւկիւնտէ, ազիմ պիր մէսէլրէթի հիսա իթտի։

Կէնճ գըզ տախի մէրդում տէլիգանլըեը արամազտա օլմասըյլա, իքիսինին պագըչլարը՝ եէկտիկէրինէ թէսատիւֆ իթտիլէր։

Վանտամըն պագըչընտա աչգ ու սէվտա ալէամէթի միւշահէտէ օլունտուղու կիպի, Անժէլիքին պագըչը տա, պիր չօգ վատալարը միւպէյեին իտի։

Մէրդում՝ Անժէլիքէ եադըլաշարադ, անընըա կէօրիւշմէք վէ անըն թաթլը սէտասընը իչիթմէք էչէտտի արզուսինտէ պուլունուեօրտու իսէ տէ, կիւվէյի իլէ կէլին վէ ագրապալարընտան էքսէրսիտ, պանքէրի կէօրտիւքլէրինտէ, եանընտա կիտէրէք, մէրդումուն տախիլի նէֆրէթլինէ րաղմէն, քէնտիսիլէ թօդալաշմադտա օլտուդլարընտան, թատլի Վանտամ՝ մէղքիւր արզուսու մուճիպինճէ հարէքէթի իտէմէտի։

Շու գատար քի, բէտմի սէլամը իճրա իտէնլէր՝ պանքէ-

րին նէֆրէթինի տերք իթտիքլէրինտէն , օլ պապտէ քէնտիլէր տէ բէք զիեատէ մուհապպէթ կէօսթէրմէեօրլար իտի ։ Ֆագաթ Անժէլիք , քէնտի հագգընտա վագը օլան մուամէլէյի իլթիֆաթքեարանէեի սատէ , ֆագաթ նազիքեանէ պիր թավը իլէ գապուլ իտիպ , ճիւմլէսինէ տօսթճա մուգապէլէտէ պուլունուեօր իտի ։

Մահուտ բաչավրաճը Բիէր Պէրօ՝ ժիւլ Վէրիէրին էթրաֆընտաքի զալէպէլիկի գուվվէթլի տիրսէքլէրիյլէ եարըպ , իչէրլէտի , վէ պանքէրին էլինի թուֆարագ , վէ գուվվէթլիճէ սըգարագ , չէօյլէ պէեան իթտի .

— Սապահլար խայր օլսուն էնիչթէ . . . պիր մահէլլտէ պուլունապիլմէքլիկիմիզ իչին պէօյլէ պիր ֆըրսաթ զուհուր իթժէլի իմիշ , հէ՛ . . . Ա՛յնի թարիգտէն կիթմէտիկիմիզ իչին տիր քի , չօգտան պէրու եէքտիկէրիմիզի գարշըլամաեօրուզ . . . Սիզ , էլինիզտէ գանճա օլարագ , րիւզկեարըն , եաղմուրուն , հաթթա գարըն ալթընտա , չէօբլիւք եըղընլարը իչինտէ բաչավրալար արամազսընըզ ։ — Սիզ , սըճագ օտանըզտա վէ ալէա գօլթուգու իսկէմլէյէրտէ իսթիրահաթ իտէրսինիզ , վէ թօբլատըղընըզ քաչավրալար իսէ , պինլիք պանգնօթլար տըր ։ Նա՛օրէ , պանքէր էֆէնտի , պու սաեէտէ չիչմանլանըեօ՞րմուսունուզ ։ (Մէրգում՝ պու սէօզլէրի իրատ իտէրքէն , էնիչթէ թէկմիեէ իթտիկի ժիւլ Վէրիէրին գարնընա թէքլիֆսիզճէ վուրմագտա իտի ։) Սէրվէթինիզտէն պիր միգտար տա պանա հիսսէ չէգարմալը իտինիզ ։ Ֆամիլեամըզ իչին պու տա պիր չէրէֆ տիմէք տիր ։

Ժիւլ Վէրիէր պիր հինտի թէքէսի կիպի գըզարտը , վէ պու եօլտա ատէմլէր իլէ իւլֆէթ իթմէսինէ սէպէպ օլտուղու իչին , նժէլիքէ թէրս չէհրէ իլէ ալթքը նազար իթտի ։

Բիէր Պէրօ չէօյլէ տէվամ իյլէտի .

— Պէյքի , էնիչթէ , սիզին կիպի ղէնկին օլմագ իչին , սիզին կիպի պօրսա մուամէլաթընտա պուլունմագ լազըմ օլտուղունու պէեան իտէճէքսինիզ ։ Նէ՞ եաբալըմ , պէն տէ չէօբլիւք եըղընլարըյլա մուաէլաթտա պուլունմագտաեըմ . . . Շու տա վար քի , բէք չօգ քիմսէլէրին թաստիգի վէճհլէ , հէր իքիսի արասընըտա պիւեիւք պիր ֆէրգ եօգ տուր ։

Պանքէր. – (Իսթիհզաքեարի սուրէթտէ.) Ազիզիմ միւսիւ Պէրօ, սիզ՝ հեր քէսի պու միսիլլու սէօզլէրլէ կիւլտիւրմէեէ չալըշըեօրսունուզ, ֆագաթ պու սէօզլէրին շիմտի մօտասը կէչմիշ տիր։

Պու արա Ֆրէտէրիք Պէրթէն՝ Ժան Տէսուրտինին աշըգը Բօլ Պէրօեա եագլաշարագ, պանքէր իլէ բաչավրաճը պէյնինտէ թաաթի օլունան սէօզլէրի տինլէմէքտէ իտի։

Պէրթէն՝ Բօլա. – Էյլէնճէմիզ ֆէնա պաշլամատը։ Կէօրիւնիւր քի, պապա Բիէր՝ Ժիւլ Վէրիէրին աթվար ու հարաքեաթընտան խօշլանմաեօր։ Պունունլա պէրապէր շու Ժիւլ Վէրիէր տէ, քէնտինէ պէեէնմիշ ատէմին պիրի տիր . . . Էկէր պիզիմ իհթիեար, գաֆաեը պիր ազ թութտուրուր իսէ, իշին ըէնկի պաշգալաշաճագ տըր, տէտի։

Պանքէր, պու արա Վանտամը կէօրմէքլէ, Բիէր Պէրօտան ուզագլանմագ իչին, մէրդում տէլիգանլըեա եագլաշտը, վէ մէրդում իլէ թօգալաշարագ,

— Ազիզիմ, պու ատէմլէր սօն տէրէճէ ատի վէ պաեաղը մախլուգ տըրլար։ Պուրատա պուլունմագ տավէթինի գապուլ իթմէքլէ, զաաֆէթ կէօսթէրտիկիմէ էլան թէէսսիւֆ իտիեօրում։ Հաթթա շու էսնատէ պիլէ Անժէլիք իլէ պիրլիքտէ չէքիլմէքլիկիմէ քի՞մ մանի օլտուղունու պիլմէեօրում, տէյի պէեան իյլէտի։

Վանտամ, պանքէրին պու սէօզիւ ֆիիլէն մէվգըի իճրաեէ վազ իթմէսինտէն գօրգարագ, անինտէ ճէվապա աղազ իտէրէք,

— Պու սըրատա պիր ազ միւսամէհա լազըմ տըր . . . Նէ՛ չարէ թէրպիեէլէրի նօգսան տըր. ֆագաթ էսասէն էյի ատէմլէր տիրլէր, վէ պիզիմ տէ ագրապամըզ տըրլար, տէտի։

Պանքէր. – Մ՛ատէմ քի պիր քէրրէ տավէթի գապուլ իթտիմ իսէ, չարէ եօգ, սօնունա գատար տուրմալը։ Ֆագաթ սիւպհա՛ն Ալլահ, պու նէ՛ միւշքիլ անկարեա տըր։ (Պատէհու միւքեալէմէնին էսասընը թէպտիլ իտէրէք.) Պիր գաչ կիւնտէն պէրու կէօրիւնմէտիկինին սէպէպի նէ՞ տիր։

Վանտամ. – (Էնտիշէ իլէ.) Զանն իտիեօրտում քի . . .

— Պահս իտէրիմ քի, Անժէլիք հագգընտա սէնինլէ սէր-

պէսթճէ իֆատէյի մէրամ իթտիկիմտէն տօլաեը կիւճէնմիշ-սին տիր. լաքին պու խուսուստա հագգըն եօգ տուր։ Սանա սէօյլէտիկիմ սէօզլէը՝ ասլա էվիմիզէ կէլմէնէ մանի օլամազ-լար։ Սէն պէնիմ նէ իսթէտիկիմի վէ նէ իսթէմէտիկիմի պի-լիսին։ Իմտի, մուճիպինճէ հալէքեթի իթմէքլիք, սէնին էլին-տէ տիր։

— Բէք զիեատէ մէչզուլ իսիմ... Մէնսուպ օլտուղում ալայըն թօնքինէ կէօնտէրիլմէսինտէն պահս օլունուեօր։

— Բէք ալէա, բէք ալէա. պու խուսուս սէնին իչին հէր նօգթաի նաղար իլէ խայըրլը տըր։ Էվվէլ էմիրտէ քէսպի թէ-մէյեիզ իտէրսին, վէ պունտան գաթինազար, սէնի բարլագ պիր միսթագպէլէ նայիլ գըլաճագ օլան մէսլէքտէն չէքիլմէք կիպի ագըլըզճա պիր թասավվուրու իսթէր իսթէմէզ թէրք իյէրսին։ Պէօյլէ կէնճ չաղտա էվլէնմէք՝ նէ՛ գատար ագըլըզըգը տըր... Ա՛հ, էկէր պէն քէնտիմ պիլսէ իսիմ... Պիր քիմսէ՝ էվլէնմէք թասավվուրունտա պուլունմագ իչին՝ է՛ն եիւքսէք վազիեէթտէ օլմալը տըր, վէ եէլ աղրըլարը պաչլատըղընը հիսս իթտիկին-տէ...

Վանտամ. – (Պիր տէրէճէ իսթիհզա իլէ.) Տիմէք օլ վա-գըթ, խասթա պագան պիր գարը պուլմալը տըր։

— Հայ հայ, պէնճէ իչին է՛ն տօղրուսու պու տուր։ Լէկէր տիւնեաեը վէ հաեաթը պիլէն պիր ատէմին նասիհաթընա սիւ-լիւք իթմէք իսթէր իսէն, պու տէտիկիմի եաբմալըսընն։

Պանքէրին հէր պիր սէօզիւ՝ էրիմիշ գուրշուն տամլասը կի-պի էվիլ Վանտամըն գալպկեահընա ագմագտա, վէ պիչարէ տէլիգանլը՝ քէնտի մէսուտիեէթինի էլինտէ թուպմագտա օլան օլ զալիմտէն հիչ պիր նէմթճէյի խայրլեէ իւմիտ իտէմէեճէ-կինի անլամագտա իսի։

60

Պու արա իզտիվաճլար սալասընա տիկէր պիր քիմսէ կիր-մէքլէ, ումում արասընտա պիր փըսըլթը հասըլ օլտու։

Պու եէնի կէլէն չախս՝ օգուեանլարըմըզճա զաթէն մա-

լիւմ օլան վիգօնթ ժօրժ տը Նէրվէյ օլուպ, մէրգում եիկիրմի պէշ չաղլարընատա սարարմըշ եիւզլիւ, չուգուր եանագլը, վէ քիչմիշ պալըգ կէօզլէրի կիպի տօնուգ կէօզլիւ վէ սէյրէք սաչլը պիր տէլիգանլը օլուպ, պըճըգլարը տախի քէտի պըճըղը միսիլլու պիր գաչ ըէնկսիզ գըլտան իպարէթ իտի։

Մէրգում ֆէվգէլատէ զայիֆվիճուտ օլուպ, գօլլարը վէ տիզլէրի ուզուն օլմասըյլա, ղարիպ պիր չէքլ քէսպ իթմիշ իտի։ Գուրու պիր էօքսիւրիւք՝ պէշ տագըգատա պիր մէրգումուն տար եիւրէկինի թազէիգ իյլէմէքտէ իտի։

Պու տէլիգանլընըն կինինտիկի էլպիսէնին ղաեէթ պիչիմլի օլտուղունու, զանն իտէրիզ քի թաֆսիլէ հաճէթ եօգ տուր։

Բաչավրաճը Բիէր Պէրօ՝ մէրգումա տօղրու իլէրլէեէրէք

— Վայ եէկէնի՛մ, սիզվիսինիզ, նասըլսընըզ, տէտի, վէ հաղըրունա խիթապլէ, -Զօճուգլարըմ, պու տէլիգանլըեը կէօրիւեօ՛րմէսունուզ, պիր վիգօնթ տուր, տէյի պէեան իյլէտի, վէ եէնի կէլէն չախսըն էլտիվէնլի էլինի թուվարագ, օլ գատար գուվվէթլէ սըգտը քի, մէրգում տէլիգանլը՝ չիպուգ կիպի ինճէ աեագլարը իւզէրինտէ սարսըլտը, վէ պիր գաչ տէֆա էօքսիւրախ-քտէն սօնրա,

— Բէք էյիեի՛մ, բէք էյիեի՛մ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Բիէր Պէրօ. - Օղլում, լագըրտը արամըզատա գալսըն... սէնտէ էյի պիր հալ կէօրիւնմէեօր։ - Սէօզիւմէ իթիմատ էթ, հիւննապ իլէ մէրինօս պալըզը եաղընատան եաբըլմըշ իլաճատան պիր աղ իչ. վէ խուսուսիյլէ չու չաչգըն Լուազօնուն մէսլէքինէ սալիք օլմա... էկէր վիճուտուննուն զաաֆկէթինէ պագմաեարագ էվլէնիրսէն, էվլէնտիկին կիւն ճէնաղէ մասրաֆընը հաղըրլամալըսըն,

ժօրժ. - Տայիմա չագաճըսըն, պապա Պէրօ, տէտի, վէ իհթիեար բաչավրաճըեը թէրքլէ, Անժէլիքի վէ բահիպէ Մարիեի, վէ էլան Վանտամ իլէ կէօրիւշմէքտէ օլան ժիւլ Վէրիէրի սէլամլատը։

Վանտամ տախի վիգօնթուն կէլմէսինտէն պիլ իսթիֆատէ, Անժէլիքին եանընա եագլաչըպ, էլինի թուվարու, վէ եավաչ սէտա իլէ,

— Սիզի կէօրտիւկիւմէ նէ՛ գատար մէմնուն օլտում...

Սիզտէն ուզագտա օլտուղում զէման, սայքի եաշամաեօրտում . . . Պիլսէնիզ պու կիւնիւ վէ պու սաաթը նա՞սըլ պէքլէեօրտում։ Լաքին բէտէրինիզին, սիզի էն սօն տագըգատա պուրաեա կէթիրմէեէ բազը օլմաեաճաղը իհթիմալինի տիւշիւնտիւքճէ, թիր թիր տիթրէեօրտում, տէյի պէեան իյլէտի։

— Պու պապտէ վէսվէսէ իթմէեէ հագգընըզ վար իտի։ Ֆիլվագը քէնտիսի կէլմէք իսթէմէեօրտու, Հալ պու քի պէն պու թէսատիւֆիւ ֆէվգէլատէ արզու իթտիկիմտէն, օլ մէրթէպէ իսրար իթտիմ քի, նիհաեէթ մուվաֆֆագաթա մէճպուր օլտու։

— Անժէլի՛ք, սիզ բէք էյի պիր գըզսընըզ, վէ պէն սիզի ֆէվգէլատէ սէվէրիմ։

— Տիգգաթ իտին . . . սէօզիւնիւզիւ իշիտէն օլապիլիր։

Պու իքի նէվճիվան աշըգ վէ մաշուգուն մուհավէրէսի բէք աղ տէվամ իթտի։

Ժօրժ տը Նէրվէյ՝ պանքէրին նէզտինտէն մուֆարագաթլա, Մէլանի Կօթիէեէ եագլաշտը, վէ տէօրթ թէլտէն միւրէթթէպ պըեըղընը միւթէազզիմանէ պիւքէրէք, լագըրտըեա պաշլաեաճաղը սըրատա, Մէլանի՝ եավաշ սէտա իլէ,

— Պու թավր ու հարէքէթին նէ՞ օլուեօր . . . Պէնի թէհլիքէեէ իլդա իթմէ՞ք մի իսթէեօրտուն . . . ֆամիլեանըն էօնիւնտէ պէօյլէ միւնասիպէթսիզ թէքլիֆսիզլիքլէր հիչ եագըշմազ, տէյի իֆատէ իյլէտի։

Վիգօնթ տը Նէրվէյ իսէ, պու սէօզլէրէ գաթան էհէմմիեէթ վիրմէեէրէք,

— Ֆագաթ, պէնիմ սէվկիւլիւմ . . . տէեիպ իֆատէեէ իպթիտար իթմէք իւզրէ իքէն, Մէլանի՝ իֆատէսինի քէսէրէք,

— Ֆագաթ ֆալան լազըմ տէյիլ տիր։ Պուրատա ագշամա գատար ագրապա մագամընտա մուամէլէ իթմէլիեիզ։ Էկէր իսթէրսէն ագշամ. . . տէտի։

Պու կիպի սէօզլէր թաաթի օլունտուղու էսնատէ, տայիրէյի պէլէտիեէ միւտիրի կէլմէքլէ, միւքեալէմէլէր գաթթ օլունտու, վէ կիւվէյի իլէ կէլին վէ շահիտլէրի քէնտի մահէլլի մախսուսլարընա կիթտիքլէրինտէ, իզտիվաճ մուամէլէյի բէսմիեէսինէ պաշլանտը, վէ պու մուամէլէ բէք գըսսա օլուպ,

խիթամընտա, թէքրար արապալարա բաքիպէն քիլիսէեէ կի-տիլտի։

Վանտամ՝ պանքէրին լանտօսունա, վէ ժօրժ տը Ներվէյ տէ Մէլանինին գուբէ արապասընա օթուրտուլար։

Վէզայիֆի բուհանիեէ տախի էլլի տագըգա դատար իմ-թիտատ իտիպ, նիհաեէթ խիթամ պուլտու։

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէճհլէ, Միսթիգօ՝ Ուիլեամ ըՕ-գօթուն սաթտըղը արապաեա իքի քիշիեի տավէթ իթմիշ օլուպ, պունլար Էսժէն Լուազօնուն իշ արգատաշլարը իտիլէր։ Միս-թիգօ, պունլարա խիթապէն,

— Արգատաշլար, Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանթասընտա հէր շէյին հազըր օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ, քեաֆֆէ-սինտէն էվվէլ կիթմէեէ մէճպուրում. . . Իմտի, մատէմ քի պէնիմլէ պիրլիքտէ կէլէճէքսինիզ, պիր ան էվվէլ արապաեա օթուրուն, տէյի պէեան իյլէտի։

Միսթիգօ, պու սէօզլէրտէն սօնրա, արապաճընըն օթուր-տուղու մահէլլէ չըգտը, վէ արապաճըեա խիթապէն,

— Պագսանա, պապա, չաբուգ եօլա չըգմալըեըզ քի, հիչ օլմազսա տիւեիւնճիւլէրտէն երկիրմի տագըգա էվվէլ լօ-գանթաեա վասըլ օլապիլէլիմ, տէտի։

Արապաճը՝ աթընը գամչըլատըղընտան, հայվան քէմալը սիւրաթլէ հարէքէթէ պաշլատը։

Միսթիգօ՝ մէզքիւր սէօզլէրի սէօյլէտիկի ղէման՝ Անժէլիք Վէրիէրի տիւշիւնիւեօրտու։

Քէնտիսի, կիւվէյինին խըզմէթլէրինի կէօրմէեէ մէմուր օլմասըյլա, ղաեէթ մէշղուլ օլտուղունտան, օլ կէնճ գըզա սէլամ պիլէ վէրէմէմիշ իտի։ Մէրգում, քէնտի քէնտիեէ շէօյ-լէ ամմէքտէ իտի.

— Պապասը՝ սըգըլաճագ պիր ատէմէ պէնզէեօր . . . հազզ իթմէտիկիմ պիր շախս տըր, լաքին մամզէլ Անժէլիք ասլա քէնտիսինէ պէնզէմէզ . . . ղայէթ թէրպիեէլի վէ նէզաքէթ-լի պիր գըզ տըր . . . Թէյզէսինին գըզը օլտն բահիպէ տա-խի շայեանը թագտիր պիր գատըն տըր . . . պէն քէնտի պաշըմա պիր եէր թէէսսիս իթմէք ֆիքրինտէ օլտուղումտա, եարտըմլարընը տիրիզ իթմէեէճէքլէրինի վատ իթտիլէր։ Վատ-

լարընը պիլ ֆիիլ իճրա իտէճէքլէրինէ էմինիմ ։ - Ա՛հ, անլէր պէնիմ ճիտտի վէ սամիմի համիլէրիմ օլաճագլար տըր ։ Ումարըմ քի ադչամա գատար քէնտիլէրիյլէ կէօրիւշմէեէ վագթըմ օլաճագ տըր ։

Միսթիգօ, իշպու միւլահազատա պուլունտուղու զէման, կիեինմիշ օլտուղու եէնի պօթինլէրի աեագլարընը սըգտըղընտան, պունլարը օլ գատար շիտտէթլէ սալլաեօրտու քի, աեագլարը ալթընտաքի տէօրթ քէօշէ հասըր գաեարագ, նիհաեէթ սօգաղա տիւշիւպ, տէօշէմէ աչըգ գալտը ։

Իշպու տէօշէմէ՝ թախթատան օլուպ, տէմիր չիպուգլար իլէ թութտուրուլմուշ իտի ։

Միսթիգօ՝ պունուն տիւշտիւկիւնիւ կէօրմէեիպ բասթ կէլա պաշընը էյտիկինտէ, օրասընըն աչըգլըղընա տիգգաթ իթմէքլէ, արապաճընըն տիրսէյինէ վուրարագ,

— Պու նէ՞ պապալըգ. աճապա պիր ազ էվվէլ աեագլարըմըզըն ալթընտա պիր հասըր պուլունտուղունու զանն իթմէքլէ, խէեալաթա զահի՞պ մի օլուեօրտում, տէտի ։

Արապաճը տախի եէրէ էյիլէրէք,

— Էվվէթ, աեագլարըմըզըն ալթընտա պիր հասըր վար իտի, տէտի ։

— Էյ նէ՞ օլտու ։

— Օլ գատար սալլանըեօրսունուզ քի, ագըպէթքեար հասըրը սօգաղա տիւշիւրտիւնիւզ ։

— Պիւեիւք պիր զարար տէյիլ տիր ։ Պէտէլինի պապա Լօրիօեա էտա իտէրիզ ։

Միսթիգօ՝ եէնիտէն տէօշէմէեէ աթֆը նազար իթտիկինտէն, բարլագ պիր նէսնէ կէօզիւնէ իլիշտի, վէ նէ օլտուղունու անլաեամատըզը պու նէսնէեի ալմագ իւզրէ էյիլտիկինտէ, արապաճը՝ մէզքիւր հարէքէթէ տիգգաթ իթմիշ օլտուղունտան,

— Նէ՞ տիր օ, տէյի սիւալ իթտի ։

Միսթիգօ. - Ռրալըզա կիրմիշ պիր օնլուգ սիքքէ օլմալը ։ Շիմտի նէ օլտուղունու կէօրիւրիւզ ։

Միսթիգօ՝ եարըմ միլիմէթրօ պիւեիւքլիւկիւնտէ պիր մատէն բարչասը օլան մէզքիւր նէսնէեի թըրնագլարըյլա չէքիպ ալտը, վէ արապաճը տա կիւլէրէք,

— Պէնիմտէ հիսսէմ վար տըր հա՛, տէտի ։

Միսթիգօ՝ գահգահա իլէ կիւլիւպ, պատէհու,

— Պու սիքքէ տէյիլ տիր. կիւմիւշտէն քիւշիւք պիր միտալեա տըր, տէյի պէեան իյլէտի, վէ եագընէն տախի թէտգիդ իլէ,

— Մօնմարթր թէբէլէրինտէ, եէնի քիլիսէ ճիվարընտա սաթտըղըմ միտալեալարա պէնզէր, տէտի, վէ թէտգիդաթընա տէվամ իտէրէք, միտալեանըն օրթասընտա քիւշիւք պիր տէլիք պուլունտուղունու միւշահէտէ, վէ շու եօլտա միւլահազասընա տէվամ իյլէտի.

— Ղարիպ շէյ տիր . . . պու միտալեա՝ շու նօգսանըյլա պէրապէր, Ֆէրնանտօ ճանպաղիանէսինտէ օեունճուլուգ իտէն Վիլեամ Սգօթա սաթտըղըմ միտալեաեա պէնզէմէքտէ տիր ։ աճապա պուրատա նա՛սըլ պուլունուեօր ։

Նակէհան պու տէլիգանլընըն կէօզլէրի իրիլէշիպ, էլինի անլընա վուրարագ եինէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Եանըլմամըշ օլտուղումու շիմտի անլաեօրում։ Շու արապաեը պապա Լօրիօնուն նէզտինէ կէթիրմիշ օլան ատէմ, թա քէնտիսի իմիշ, վէ պէն, քէնտիսինի բէք ալէա թանըտըմ իտէ տէ, օ ինքեար կէլտի ։ Ֆագաթ պու միտալեա պիր իսպաթ տըր ։ Քէնտիսի տիւշիւրմիւշ, վէ հասըրըն ալթընա գայմագլա, տէօշէմէ թախթալարընըն արասընտա գալմըշ. ։ ԷվվէթՀ էվվէթ, շախսը մէրգումուն՝ Վիլեամ Սգօթ օլտուղունա շիւպհէմ գալմատը ։ - Լաքին պու հալին մանէասը նէ՞ տիր . . . Պու արապա քէնտիսինէ նէրէտէ՞ն կէչմիշ . . . Պու իշտէ գարանլըգ պիր ճիհէթ վար իսէ տէ, իյզահընա չալըշաճաղըմ։

Միսթիգօ՝ իշպու միւլահազաթտա իքէն, արապա, Սէն-Մանտէ ճատտէսինտէքի լօգանթանըն էօնիւնտէ տուրտու, վէ մէրգում տէլիգանլը էլինտէքի միտալեաեը ճէպինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսիյլէ Էօժէն Լուազօնուն րէֆիգլէրի արապատան էնտիլէր ։

Լօգանթաճը՝ պիր արապանըն տուրտուղունու իշիթտիկինտէ, տէր հալ իսթիգպալէ գօշարագ,

— Մ. Լուազօնուն տիւեիւնճիւլէրինտէ՞ն մի սինիզ, տէտի ։

Միսթիգօ. – Էվվէթ, միւսիւ, վէ պէն միւսիւ Լուաղօնուն խըզմէթինտէ պուլունմաեա մէմուր տէյիգանյրերմ։ Պիզ, կիւվէյի իլէ կէլինտէն վէ տավէթլիլէրտէն եիկիրմի տագըգա էվվէլ վասըլ օլտուգ։ Հէր շէյին մունթազամ օլուպ օլմատըղընը կէօրմէք, վէ տավէթլիլէրին եէրլէրինի թէրթիպ իթմէք իւզրէ, խասսէթէն էօնտէն կէլտիմ։

61

Լօգանթաճը. – (Թէֆախխիւրանէ.) Միւսիւ, տիդդաթ վէ թէմամիյեէթ՝ պէնիմ մէսլէքիմ տիր։ Պէն տիւեիւնճիւլէրէ պէքլէեօրում, անլէրի ասլա պէքլէթմէմ... – Մախսուս եաֆթալար հաղրրլատըմ, պունլարըն իւզէրինէ նալընըզ խիմլէր եաղըլմագ լազըմ տըր։ Եէտինիզտէ էսամի ճէտվէլի վա՛ր մը տըր։

— Էվվէթ, վար տըր. պէն տէ պու իշի կէօրմէք Փիքրինտէ իտիմ։

— Պէնիմլէ կէլին, միւսիւ։

Պէօյլէճէ լօգանթաճը, Միսթիգօեու, սուֆրանըն գուրուլմուշ օլտուղու սալաեա կէօթիւրտիւ։

Արնօլտ Տէսվինեը՝ սօլ գօլթուղունուն ալթընտա պիր բէշկիր օլարագ պէքլէեօրտու։

Մէրգում, Միսթիգօեու կէօրիւպ, իլք պագըշտա թանըտըղընտան, ճիւղիճէ սարսըլտը վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Վայ, պու քիւլհանի՞ տէ մի պուրատա պուլունուեօր... Պէրէքէթ վէրսին քի, թանըլմազ հալտէեիմ, տէտի։

Լօգանթաճը. – (Արնօլտու կէօսթէրէրէք.) Պու պիր ալըշըգ ուշագ օլուպ, սօնունա գատար էմրինիզէ թապի պուլունաճագ տըր։ Եէրլէրինիզի քէնտիսիյլէ թէրթիպ իտին... Պէն բիշիրիլէն եէմէքլէրէ նէզարէթ իթմէք իսթէրիմ։

— Բէք էյի։

— Պու խըզմէթճինին իսմի Տէզիրէ տիր։

Լօգանթաճը՝ Միսթիգօ իլէ Տէզիրէեի եալընըզ պրագարագ, քէնտիսի օրատան չէքիլտի։

Տէզիրէ՝ պիր տէֆա տահա այնաեա պագըպ, միւսթէրիհ օլտուգտան սօնրա, Միսթիգօեա,

— Էմրինիզէ հազըրըմ, միւսիւ, տէտի։

Միսթիգօ. — Եազմագ պիմիրմիսինիզ։

Տէզիրէ. — Էվվէթ, միւսիւ, ղաեէթ թէմիզ եազմագ պիլիրիմ։

— Էօյլէ իսէ, օթուրուն տա, սիզէ սէօյլէեէճէկիմ իսիմլէրի եաֆթալարըն իւզէրինէ եազըն։ Չաբուգ իտէլիմ, չիւնքի վագթըմըզ եօգ տուր։

Սախթէ Տէզիրէ օթուրուպ, միւրէքքէպ հցգգասընա պիր գալէմ պաթըրարագ. — Իւչ տագըգալըդ պիր իշ տիր... Սէօյլէեին, պէքլէեօրում։

Պէօյլէճէ Միսթիգօ իսիմլէրի պիլտիրտի, վէ Արնօլտ տախի եազտը։ Պատէհու միտալեաճը տէլիգանլը՝ մէրգումուն եազըսընա պագարագ,

— Պու նէ՛ կիւզէլ եազը տըր. տօսթում, սիզ լօգանթատա կարսօնլուդ իտէճէկինիզէ, քիթապէթ խըտմէթինտէ պուլունմալըսընըզ, տէտի։

Արնօլտ՝ ղաեէթ սիւրաթլէ եազտըզընտան, ազ վագըթտա պու իշ պիթտի։ Մուախխարէն քիւչիւք միտալեաճը, եաֆթալարը ալարագ,

— Շիմտի եէրլէրի թագսիմ իտէլիմ... Էվվէլ էմիրտէ, կիւվէյի իլէ կէլին, սուֆրանըն պաշ թարաֆլարընտա գարշը պէ գարշը օթուրմալը տըրլար։ Կէլինին սօլ թարաֆընտա իհթիեար Բիէր Պէրօ, վէ սաղտա պանքէր Վէրիէր, մամզէլ Անժէլիք Վէրիէր՝ կիւվէյինին սօլ թարաֆընտա, հալասը տուլ մատամ Բէրօ սաղընտա, մամզէլ Վէրիէրին եանընտա թօբճու միւլազիմի Մ. Վանտամ պուլունմալը տըրլար... Հիչ շիւպհէմ եօգ տուր քի, պու եօլտաքի թէրթիպիմտէն կիւճէնմէեէճէք տիրլէր։ Պանքէր Վէրիէրին եանընտա Մէլանի Կօթիէ, վէ պապա Պէրօնուն եանընտա տախի տուլ մատամ Ֆէրու օթուրմալը տըրլար։ Պու իքիսի շիշէլէրի պօշալթմագ իւզրէ իթթիֆագ իտէրլէր։ Դալան եաֆթալարը հէր նէ եօլտա

թէրթիպ իթսէք, պէյիս եօդ տուր, տէտի, վէ քեաֆֆէյի եաֆթալարը թապադլարըն եանընա վազ իթտի։

Պու էսնատէ Արնօլտ Տէսվիները քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի.

— Պու սուրէթլէ, Էթիէն Պէրօնուն ֆամիլեասը աղասընը իսիմլէրինտէն պաշդա, թասվիրլէրինի տախի թանըեաճաղըմ... Պու սալաեը թէրք իթմէեէրէք, իսթէտիկիմ կիպի քէնտիլէրինէ տիդդաթ իտէպիլէճէեիմ, վէ պանա միւթթէֆիգ վէ շէրիք օլապիլէնի ինթիխապ իտէճէեիմ։

Միսթիգօ՝ եաֆթալարըն թէվղիինտէն սօնրա, տիւեիւնճիւլէրին մուվասըլէթինէ պէքլէմէք, վէ դատընլարը գօլթուղունա ալարագ արապատան էնտիրմէք իւզրէ տիշարը չըդտը։

Սախթէ Տէզիրէ, մէրգումուն տիշարը չըդտըղը զէման թէպէսսիւմ իտիեօրտու, վէ չէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի.

— Պէնի թանըեամաեաճաղընա էմինիմ։ Պու կիւնքի կիւն լօգանթա կարսօնլուղու իտէն Տէզիրէ իլէ պունտան ագտէմ Մօնմարթըրտա, Սագրէ-Քէօր քիլիսէսինին պիր միտալեասընը սաթըն ալան Ինկիլիզ արասընտա հիչ պիր միւնասիպէթ եօգ տուր։ Պինաէն ալէյհ քէնտիսինտէն ասլա գօրգում պուլունմամագտա տըր։

Արնօլտ, քեամիլէն միւթմէյին օլտուղունտա, էմրի ալթընտա իքի կարսօն պուլունարագ կէօրէճէկի խըզմէթէ հասրը էֆքեար իթմէկէ պաշլատը։

Արապալարըն թէքէրլէքլէրի վէ աթլարըն աեագլարը սէսի իշիտիլմէքլէ, տիւեիւնճիւլէրին եագլաշմագտա օլտուգլարը անլաշըլտը, վէ ֆիլվագը պունլարըն մուվասըլէթինտէ, Միսթիգօ՝ քէնտիլէրինէ աղըրլըգ վիրէն շալ, քիւրք, տուա քիթապը վէ սայիրէ կիպի էշեանընն վազը զըմնընտա, դատընլարը քիւչիւք պիր օտաեա կէօթիւրմէք իւզրէ ֆէվգէլատէ ճահտ վէ ղայրէթ իպրազ իտիեօրտու։

Մէրգում, պիր արա ֆըրսաթ պուլուպ, խալիսանէ պիր թէէսսիւր վէ հեեէճան իլէ Անժէլիքէ աթիտէքի սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Մամզէլ, նէ՛ տայիրէյի պէլէտիեէտէ, վէ նէ՛ քիլիսէտէ, թէքմիլ պիր կիւն եանընըզտա կէչիրէճէկիմտէն տօլաեը

նէ՞ տերէճէ մէսուտ վէ պախթիեար օլտուղումու սիզէ պէեան իտէմէտիմ... պու խուսուսու տիւշինմէքլիք՝ զանն իտէրիմ քի պիր թագսիրաթ տէյիլ տիր. զիրա սիզ պէնիմ հագգըմտա ֆէվգէլատէ խայրխահանէ մուամէլէ իթտիկինիզտէն, դալ-պիմտէ հագգընըզտա թէվէճճիւհիւ ազիմ պուլունտուղունու թէէմին իտէրիմ։

Մատմուազէլ Վէրիէր. — Խանէմիզէ կէլմէնիզի սիզէ իխ-թար իթմիշ իտիմ, նիչի՞ն կէլմէտինիզ։

— Ճէսարէթ իթմէտիմ։

— Ֆէնա իթտինիզ. բէտէրիմին՝ սիզի թանըմասընը իսթէ-րիմ. քէնտիսի սէզէ ֆայիտէլի օլապիլիր... Մատէմ քի պու կիւն սիզտէ պուրատա պուլունուեօրսունուզ, սիզի բէտէրիմէ թագտիմ իտէրէք, հագգընըզտա խայրխահլըզընը թէմէննի ի-տէճէեիմ։

— Մամզէլ, պու գատար ինսանիեէթինիզտէն տօլտեը նէ՛ տերէճէ թէշէքքիւր իթսէմ, եինէ ազ տըր։

Պու արա Միսթիգօ՝ հէր թարաֆտան չաղրըլտըզընտան, Անժէլիք այրըլմազա մէճպուր օլտու։

Իւչ տագըդա սօնրա, պու տէլիգանլը քիւչիւք սալօնա կիրիպ, սիւքիւթ իտիլմէսինի պիր հարէքէթի նազիքեանէ իլէ իխթարտէն սօնրա,

— Աուֆրա հազըր տըր, մատամլար, կէլինին զիեաֆէթի սիզի պէքլէեօր... միւսիւլէ՛ր, տամալարը գօլթուգլարընըզա ալըն, տէտի, վէ ազ սօնրա, քեաֆֆէյի տավէթլիլէր՝ իսիմ-լէրինի հավի օլան եաֆթալար իլէ թայեին օլունան եէրլէրինէ օթուրտուլար։

Արնօլտ Տէսվիններ՝ Անժէլիքին կէլտիկինի կէօրտիւկիւնտէ, սայքի պէյնինտէ վէ տամարլարընտա շէտիտ պիր աթէշ մէվ-ճուտ տուր զանն իթտի։

Մէրգումուն տայիմա խաթրընտա օլան, վէ ուեանտըզըն-տա, հէր վագըթ կէօզլէրի էօնիւնէ կէլէն, վէ ուեուտուղուն-տա, րիւեալարընտա կէօրիւլէն օլ կէնճ գըզ, պու տէֆա քէն-տիսինէ, Մարսիլեատան Բարիսէ գատար պիրլիքտէ իթմիշ օլ-տուղու պիր գաչ սաաթլըգ եօլճուլուգտաքի հալինտէն տահա չօգ զիեատէ կիւզէլ վէ տիլպէր կէօրիւնմէքտէ իտի։

Արնօլտ, մէզպուրէնին եանընտա օթուրմուշ օլան վէ պու եագընլըգ սէպէպիյլէ հիսս իտէկէլտիկի մէսէրրէթ՝ կէնճ գըզըն սիմասընտա միւշահէտէ օլունտուղու միսիլլու, քէնտի սիմասընտա միւշահէտէ օլունան օլ թօրճու ղապիթինէ թահգիր վէ ատավէթլէ աթֆը նազար իթտի։ Պատէհու քէնտի քէնտիեէ,

— Վագթ ու սըրասը կէլտիկինտէ, պու շէյլէր թէսվիեէ օլունաճագ տըր . . . Շիմտիլիք թէհամմիւլ լազըմ, տէտի։

Մուախխարէն միւլահազաթը մէզքիւրէեի պէրթարաֆ իտէրէք, պիր լօգանթա խըտմէթճիսի գըեաֆէթիյլէ օրաեա կէլմէսի սէպէպլէրի իւզէրինէ տիւշիւնմէեէ պաշլատը։

Տավէթլիլէրին իսիմլէրինի, հէր թապաղըն եանընա քէնտիսի վազ իթմիշ օլտուղունտան, Էթիէն Պէրօնուն ագրապա վէ միւթէալլիւդաթը իսիմլէրինէ վագըֆ օլմուշ օլուպ, անճագ քիսվէթլէրինի թէտգիգ իթմէսի լազըմէտէն իտի։

Իլք տէֆա քեաֆֆէյի տավէթլիլէրին սալաեա կիրմէսիյլէ հասըլ օլան գարղաշալըգ սէպէպիյլէ, Արնօլտ, ճիւմլէսինի կէօրէմէմիշ իտի։ Ֆագաթ մուախխարէն կէօզլէրինի էթրաֆա աթֆ իթմէքլէ, պապա Լօրիօեու կէօրտիւկիւնտէն, քէնտի քէնտիեէ,

— Էթիէն Պէրօեու, Օթէլ տէզ Էնտէ կէօթիւրէն արապաճը տըր . . . Տիմէք պու արապաճը՝ պու ատէմլէրի թանըեօր . . . Պու խուսուսու պիլտիկիմէ մէմնուն օլտում, տէտի։

Թաամըն իպթիտալարը հէման սիւքիւթլէ կէչտի, չիւնքի վագըթ կէճիքմիշ վէ ճիւմլէսինին գարնը աճըգմըշ օլտուղունտան, հէր քէս, անճագ գարնընը տօեուրմաեը տիւշիւնիւեօրտու։ Եալընըզ Ժիւլ Վէրիէր՝ ումումի իշթիհաեա իշթիրաք իթմէեիպ, սըգըլըեօրտու, վէ թապաղընա վազ օլունան թաամլարա հէման էլ պիլէ տօգունտուրմաեօրտու։

Արնօլտ, ֆիքրինտէն շէօյլէ միւլահազա իթտի.

— Պանքէր՝ զաեէտ պէտչէհրէլի կէօրիւնիւեօր . . . պէսպէլլի պուրաեա իսթէեէրէք կէլմէմիշ տիր, վէ պու ճէմիյեէթտէն սըգըլմագտա տըր։ Պու ճիւմլէ իլէ եա պէն եանըլըեօրում, վէ եախօտ քէնտիսինին տալկըն տալկըն տուրուշունուն տիկէր պիր սէպէպի վար տըր, չիւնքի սիմասընտա եալընըզ

ճան սրգընթըսը տէյիլ, գասավէթ վէ իզթիրապ ալէամէթլէ-
րի տախի մէվճուտ տուր։ Աճապա պու ատէմին իշլէրի եօլուն-
տա ճէրէեան ի՞թմէեօրմու։ — Նիչէ սէրվէթլէր վար քի, մազ-
պութ զանն օլունտուգլարը հալտէ, ճիւզի պիր սատէմէտէն
եբգըլըրլար . . . Պէլքի քէնտի սէրվէթի տէ պու գապիլ սէլ-
վէթլէրտէն տիր . . . Էկէր պէօյլէ իսէ, պու օեունտա պաշ-
լըճա գօզա մալիք օլաճաղըմ։

Արնօլտ թէտդիդաթընա տէվամ իլէ, վիգօնթ տը Նէր-
վէյ հագգընտա շէօյլէ միւլահաղա իթտի.

— Պունուն տա ալթը այտան զիեատէ էօմրիւ եօգ տուր
. . . Սայքի քէնտիսինի տիւշիւնմէք պէյհուտէ տիր. . . Պունուն
իլէ Մէլանի Կօթիէ արասընտա ալէագա մէսէլէսի մէվճուտ
օլմալը, զիրա պիրի պիրինէ արա սըրա կէօղ գաշ իլէ իշա-
րէթլէր իտիեօրլար։

« Շու Բօլ Պէրօեա կէլինճէ, պու տախի սօն տէրէճէ խօտ-
պին օլմալը տըր։ Վիճուտինին միւքէմմէլիեէթինէ պէեէնմիշ
պիր ատէմ տիր, լաքին էլպէթթէ պիր զայիֆ ճիհէթինի պու-
լաճաղըզ . . . Իհթիմալ՞ քի քէնտիսիյլէ պիր իշտէ կէօրէպիլի-
րիմ։

« Պիլա ֆասլա իշկի իշմէքտէ օլան շու իհթիեար Բիէր Պէ-
րօ՝ հիչ իշէ եարամազ. չիւնքի սէրիսօշլար պօշպօղազ օլուրլար.
պանա իսէ, մահրէմի էորար լազըմ տըր։

Իքինճի թագըմ թաամլար կէթիրիլտիկինտէ, ումում իւ-
զէրինտէ հէեէճան հասըլ օլմուշ օլուպ, Ժիւլ Վէրիէր պիլէ,
էվվէլքի գատար մահզուն օլմատըզընտան, իքի կէնճ զէվճ ու
զէվճէնին սատատէթլէրի աշգընա իտարէյի ագտահ օլունմասը-
նա թէքլիֆէ թէնէզզիւլ, վէ կէթիրտիկի տիւեիւն հէտիեէսինի
Վիգթօրինէ իթա իյլէտի։

Մէզքիւր հէտիեէ՝ գըրմըզը գաբագլը պիր գութու տէրու-
նինտէ, քէօսթէքլի կիւզէլ պիր սաաթ օլուպ, կէլին իշպու
հէտիեէտէն մէմնուն գալտը, ֆագաթ Բիէր Պէրօ՝ պու ֆըր-
սաթտա տախի իսթիհզա վէ թահզիրէ վէսիլէ պուլարագ,

— Իշթէ պու տա պանքէր թասավվուրու տուր։ Տիւշէսէ
լաեըգ օլան պիր սաաթը, Վիգթօրինին, միւտտէթի էօմրիւնտէ
թաշըմաեաճաղը, վէ պէլքի եալընըզ Մօն-տը-Բիէթէ նամ

էմանէթ սանտըղընա կէօթիւրմէք իւզրէ, պիր կիւն համիլ պուլունաճաղը տէրքեար տըր, տէտի, վէ պու իֆատէսինէ մուգապէլէթէն ումումէն գահգահալը պիր կիւլիւշ վուգու պուլտուղունտան, իհթիեար բաչավրաճը իլավէթէն;

— Քէնտինիզ սէօյլէեին, պաճանահ, թարաֆէյն սէրվէթլէրի օլմաեարագ էվլէնէն պու պիչարէլէրէ եիւզտէ օն պէշ պուչուդ հիսապըյլա քիւչիւք պիր իրատ պըրագմըշ օլսա իտինիզ, տահա խայըրլը օլմա՞զ մը իտի, տէտի։

Վիգթօրին. — Խա՛յր, խա՛յր, պու կիւզէլ սաաթա տահա զիեատէ մէմնուն օլտում, վէ հէր վագըթ տա իւզէրիմտէ թաշըեաճաղըմ։

Պատէհու մէզպուրէ՝ օթուրտուղու մահէլլտէն գալգըպ, պանքէրին եանագլարընը պուս իթտի։

Անժէլիք տախի հէտիեէսինի կէլինէ իթա իյլէտի։ Պու հէտիեէ՝ քեաֆֆէսի տէ ճէտիտ ալթուն մէսքիւքեաթ օլարագ պէշ եիւզ ֆրանգը հավի քիւչիւք պիր չըգըն օլուպ, մէզքիւր լուի ալթունլարը հիյնի հաճէթտէ պիւեիւք խըզմէթլէր կէօրէպիլէճէկինտէն, պունտան տօլաեը Վիգթօրին ֆէվգէլատէ մահզուզ օլտու։

Մէզքիւր իքի հէտիեէնին իթասընը միւթէագըպ, սուֆրատա ումումի պիր մէսէրրէթ վէ շազլըգ հուսուլէ կէլիպ, Էմիլ Վանտամ իլէ Անժէլիք զիեատէ սէրպէսթճէ կէօրիւշմէեէ ֆըրսաթ պուլտուլար։

62

Վանտամ իլէ Անժէլիք արասընտա սուրէթի մահրէմանէտէ ճէրէեան իտէն մուհավէրէեի պէր վէճհի աթի պէեան իտէրիզ։

Անժէլիք. — Տօ՛սթում, պուրաեա կէլմէք իւզրէ բէտէրիմ նէզտինտէ ֆէվգէլատէ իսրար իտիշիմ, սիզի կէօրմէք մագսէդ տիյլէ իտի։ Պէն գարար վէ էֆքեարըմը ասլա վէ գաթա թէպտիլ իթմէեէճէեիմ. լաքին սիզտէ պանա գաթիէն սէօյլէեին

քի, հեր նէ օլուր իսէ օլսուն, պանա թէմամիյլէ էմնիեէթինիզ վա՞բ մը տըր։

Վանտամ. — Պէնիմ չէքտիյիմ միհն ու մէշագդաթը բէք էյի պիլիրսինիզ. պէնիմ հեր կիւնա իւմիտիմ մահվ վէ զայիլ օլտու։

— Իշթէ պու էյի տէյիլ տիր. պէն տախի բէտէրիմին մէմուլին ղայրի մուխալիֆէթինտէն միւթէէսսիր վէ միւքէտտէր օլտում, ֆագաթ իւմիտիմի ղայպ իթմէտիկիմտէն, գուվվէթ վէ ճէսարէթիմ պագի տիր, վէ հեր նէ օլուր իսէ օլսուն, տայիմա գուվվէթ վէ ճէսարէթիմի մուհաֆաղա իտէճէեիմ։

— Բէտէրինիզ իլէ կէօրիւշտիւնի՞ւզ միւ. անըն մուվաֆֆագաթընը իսթիհսալէ սայ իթտինի՞զ մի։

— Խա՛յր։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի պու սրրատա զիեատէ թաճիլ իթմէք՝ հեր շէյի տիւչարը թէհլիքէ գըլմագ տըր։ Տահա հէնուզ իթթիխազ գըլընմըշ օլան պիր գարարա գարշը չըգմագտա նէ՞ ֆայիտէ վար տըր։ Պունտան գաթինազար, պու միւպահասա վէ միւճատէլէեէ իլք տէֆա պէն պաշլամաեաճաղըմ։

— Քի՞մ պաշլաեաճագ տըր։

— Իքիմիզին տէ մուհաֆըզ մէլէքի պուլունան բահիպէ Մարի պաշլաեաճագ տըր։ Քէնտիսի, տավամըզը, պէնտէն եիւզ գաթ զիեատէ հիւսնի սուրէթտէ միւտաֆաա իտէպիլիր։ Բահիպէ Մարինին՝ բէտէրիմին իւզէրինտէ պիր ազ թէէսսիր վէ նուֆուզու վար տըր, եախօտ տահա տօղրուսու պունտան էվվէլ վար իտի։ Վար իտի տէյիշիմ, շունուն իչին տիր քի, պիր գաչ կիւնտէն պէրու բէտէրիմ օլ գատար թէպտիլ օլմուշ տուր քի, նէ՛ թէյզէ դըզըմ վէ նէ՛ պէն քէնտիսինի ատէթա թանըեամաեօրուզ, վէ պէօյլէ պիրտէն պիրէ վէ մէմուլին ղայրի սուրէթտէ վուգուա կէլէն թէպէտտիւլիւն սէպէպլէրի նէ՛ օլապիլէճէկինի քէմալը էնտիշէ իլէ տիւշիւնիւեօրուզ։ Սիզտէ պու թէպէթտիւլէ տիզգաթ իթտինի՞զ մի։

— Էվվէթ, ղաեէթ թասալը, գասավէթլի կէօրիւնիւեօր։

— Պու սապահ տայիրէյի պէլէտիեէտէ պուլունտուղումուզտա, կէօրիւշիւեօրտունուզ։ Սիզէ նէ՞ սէօյլէեօրտու։

— Պէնիմ իչին մուճիպի թէէսսիւֆ վէ քէտէր իֆատէլէրտէ պուլունուեօրտու ։

— Նիհաեէթ, նէ՞ տիեօրտու ։

— Արզուլարըմը վէ թասավվուրլարըմը ունութմագ չարթըյլա քէնտի խանէսի պէնիմ իչին ասլա դաբանմամըշ իտուկինի պէեան իտիեօրտու ։ Լաքին, Անժէլիք, պու կիպի պիր սէօզ՝ էվինիզտէն քեամիլէն թարտ վէ թէպիտ օլունմագլըղըմա մուատիլ տէյի՞լ մի տիր ։ Անժէլիք, ազիզէմ Անժէլիք, բէտէբինիզ՝ սիզին իլէ էվլէնմէքլիկիմէ ասլա բուի ըիզա կէօսթէրմէեէճէք տիր ։

— Ասլա քէլիմէսի էօյլէ պիր լուղէթ տիր քի, շօգ տէֆա հիչ պիր մանէա իրաեէ իթմէզ ։ Շուարատան պիրի (1) « Միւսթագպէլ՝ քիմսէեէ այիտ տէյիլ տիր. միւսթագպէլ՝ ճէնապը Հագդա մախսուս տուր » տէմիչ տիր ։ Շու տա վար քի, էկէր բէտէրիմին ինատընը ղալէպէ իթմէք միւմքին օլամազ իսէ, պէքլէրիզ ։

— Նէ՞ վագըթա դատար ։

— Սիննի պիլուղէ վասըլ օլարագ քէնտի քէնտիմէ հաքիմ օլաճաղըմ զէմանա դատար ։

— Օ հալտէ իքի սէնէ պէքլէմէք լազըմ տըր ։

— Իքի սէնէ չաբուգ կէչէր ։

— Մուղայիրի օլարագ, իքի սէնէ պիր էպէտիյեէթ դատար ուղուն միւատէթ տիր ։ Պու միւատէթ զարֆընտա պէն նէ՞ օլաճաղըմ. . . սիզտէն իրագտա օլարագ եաշաեապիլէճէ՞ք միեիմ ։

Անժէլիք. —(Լէհճէսի սօլարագ.) Նէ՞ տիեօրսունուզ. պէնտէն իրագտա՞ մը ։

— Ասքէրլիքտէն իսթիֆա իթտիկիմ հալտէ, բէտէրինիզին հիտտէթինի տահա զիեատէ արթըրաճաղըմ ։ Պուրասընը քէնտիսի պանա աշիքեարէն անլաթտը ։ Պունտան գաթինազար, պուլունտուղումուզ ահվալ էսնասընտա իշպոտ իսթիֆա մատտէսինին պիր դապահաթ տիմէք օլտուղունու տա ինքեար կէլէմէմ ։ Վաթանըմըն պանա իհթիեաճը պուլունուր իսէ, պէն

(1) Վիգթօր Հիւկօ ։

տէ վաթանըմա օլան վազիֆէմի իյֆա իթմէլիեիմ, վէ մուխա-
թարա նէ՝ դատար պիւեիւք օլուր իսէ, օնտան դաչընմագլըգ
պէնճէ ափվ օլունմազ պիր դապահաթ սայըլըր։

— Տօ՛սթում, պու սէօզլէրի սէօյլէմէեին . . . Պէնի հէմ
գօրդուտուեօրսունուզ, հէմ մէյեուս դըլաեօրսունուզ։ Զէվճէ-
նիզ օլտուղումտա եանըմտա գալմագ իւզրէ, մէսլէքի ասքէ-
րիեի թէրք իթմէքլիկէ մուվաֆֆագաթ իտիեօրտունուզ։ Պէն
տէ իշպու ֆէտաքեարլըզըն սիզճէ նէ տէրէճէ պահալը իտու-
կինի պիլմէքլէ պէրապէր, մուվաֆֆագաթը վագըանըզտան
տօլաեը քէնտիմի մէսուտ վէ պախթիեար ատտ իտիեօրտում։
Բէտէրիմին մուխայիֆէթինտէն նաշի տիւչարը էնտիշէ օլմաեա-
րագ, թասավվուրունուզու նիչին մէվգըի իճրաեէ վազ իթմէք
իսթէմէեօրսունուզ . . . բէտէրիմին մուխայիֆէթինէ ղալէպէ ի-
տէպիլէճէկիմի թէքրար սիզէ վատ իտէրիմ։ Բէճա իտէրիմ,
եալվարըրըմ, պէնի թէրք իթմէեին . . . Բէք էյի անլաեօրում
քի, պու մուֆարագաթ՝ պիր գըշլատան տիկէր գըշլաեա կիթմէք
եօլուտա օլմաեըպ, մուհարէպէ իթմէք իւզրէ ուզագ պէլտէլէրէ
սէյեահաթ իթմէք տիր։ Էվվէթ, սիզ Թօնքինէ կիթմէք իսթէ-
եօրսունուզ . . . Պանա էմնիյեէթինիզ եօ՞գ մու տուր . . . Գալ-
պիմէ վէ արզումա շիւպհէ՞ մի իտիեօրսունուզ։ Հէնուզ զէվճէ-
նիզ օլմագսըզըն, պէնի տուլ պրագմա՞գ մը իսթէեօրսունուզ։

Էմիլ Վանտամ, պու արա պաշընը էյիպ սիւքիւթ տուր-
տուղունտան, Անժէլիք չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Հայտէ, չու էսնատէ իսթիֆա իթմէմէնիզի գապուլ ի-
տէեիմ, լաքին պիսսուհուլէ իսպաթ իտէպիլիրիմ քի, սի-
զին մահէլլինիզ՝ Ագսաի Շարգ տէյիլ, Բարիս տիր։ Էսլիհա-
նըն միւքէմմէլիեէթի իչին թօբճուլարա մախսուս օլմագ իւզրէ
պիւեիւք պիր իճատ իլէ մէշղուլսունուզ։ Վազիֆէնիզ՝ պու ի-
ճատ ուղրունա հասրը վիճուտ վէ զիհին իտէրէք, օ իշի պաշա
չըդարմագտան իպարէթ տիր։ Պու եօլտա հարէքէթ իթմէքլէ,
վաթանընըզա հագըգաթէն ֆայիտէլի օլմուշ օլուրսունուզ։
Թօնքինտէ, օլ գատար ասաքիր միեանընտա, սիզին պուլունուպ
պուլունմամանըզըն էհէմմիեէթի եօգ իսէտէ, Բարիստէ, տիրա-
եէթինիզ վէ մէհարէթինիզ իլէ պիր իսթիսնահյեէթ տիմէք օլա-
ճագսընըզ։ Իմտի, մահզա համիյեէթի վաթանիեէնիզ վէ Ֆրան-

սաեա օլան մուհապպէթինիզ միւգթէզիեաթընտան օլմագ իւզրէ, պուրատան մուփարագաթ իթմէեին Ամիրլէրինիզ իլէ միւնասիպէթինիզ պէրքէմալ տըր. պինաէն ալէյհ անլէրէ եալընըզ պիր գաչ սէօզ սէօյլէրսէնիզ, պուրատա գտլմանըզա միւսաատէ իտէրլէր։ Տօսթում, պու պիր գաչ սէօզիւ սէօյլէեին . . . սէօյլէեէճէկինիզի պանա վատ իտին . . . Մուփարագաթ թասավվուրունուզտա էկէր փարիզ կէլիրսէնիզ, պէնի մէմնուն գըլաճագսընըզ։

Միւլազիմ, ճէվապ վիրմէք իւզրէ իքէն, սուփրանըն էթրաֆընտա հասըլ օլան ազիմ պիր շամաթա՝ իֆատէյի հալ իթմէսինէ մանի օլտու։

Վիգթօրին՝ գօրգուսունտան քէսկին պիր սէտա բէֆ իլէ աեաղա գալգըպ, իսկէմլէսինի աճէլէթէն կէրի սիւրտիւ։ Տիկէրլէրի տէ, հէման քեաֆֆէթէն այնի մուամէլէտէ պուլունտուլար։ Էօժէն Լուազօ տախի ղէվճէսինին եանընա գօշտու։ Ճիւմլէսի տէ գարմագարըշըգ սէտալար իլէ, «Նէ՞ վար տըր» տէյի սիւալ իթմէքտէ օլուպ, պու սիւալլէրէ քիմէսնէ ճէվապ վէրէմէեօրտու. լաքին իշպու մուամմա ազ վագըթտա հալլ օլունտու։

Շէօյլէ քի, Միսթիգօ չէնտ տագըգատան պէրու ղայպ օլմուշ օլուպ, մէրգումուն ղայպուպէթինէ քիմսէ տիգգաթ իթմէմիշ իտի։

Պիրտէն պիրէ սուֆրանըն ալթընտան պիր էլ չըգըպ, Վիգթօրինին թէրք իթտիկի մահէլլտէ ուզաթըլտը։

Իշպու էլ՝ գօրտէլալարտան եաբըլմըշ պիր պաղը սալլամագտա օլուպ, եէրին ալթընտան չըգմագտա օլան պիր սէտա տախի,

— Կէլինին բաչապաղը տըր, տէյի նիտա իթմէքտէ իտի։

Պու իֆատէեէ մուգապէլէթէն գահգահալը պիր կիւլիւշ գօբտու, վէ Վիգթօրին մահճուպիյեէթինտէն նաշի գըզարարագ,

— Նէ՛ գատար գօրգագլըգ, պէն իսէ, պիւեիւք պիր ֆէնալըգ վագը օլուեօր տէյի զանն իթտիմ, տէտի։

Պու արա Միսթիգօ՝ կիզլէնմիշ օլտուղու եէրտէն տիշարը չըգտըղընտան, մէրգում ալգըշլանտը, վէ հէնուզ Սալօն տէ

Ֆամիլ լօգանթասը ճիվարլարընտա տէրքեար օլմաեան չու քիւչիւք Բօլ տը Գօգքեարի մէնզարէեի իքմալ իթմէք իւզրէ, Միսթիգօ՝ պիր մագաս իսթէտի, վէ էվվէլճէ պիր թապագ տէրուշնինէ վազ իտիլմիշ օլան պիր դաչ սանթիմէթրօ ուզունլուզունտաքի գօրտէլալարը բարչալաեըպ, վէ Արնօլտ Տէսվիններ տախի լօգանթանըն կարսօնու օլմագ հասէպիյլէ, թօբլու կէթիրիպ, Միսթիգօ՝ սուֆրանըն էթրաֆընը տօլաշարագ, հէր տավէթլինին կէօքսիւնէ եախօտ էլպիսէսինին տիւյմէ տէլիկի մահէլլինէ գօրտէլա բարչալարը թապիգ իթտի։

Բիէր Պէրօ, պիր ազ սէրխօշ օլարագ,

— Մատէմ քի քեաֆֆէմիզտէ նիշանլարա նայիլ օլտուգ, Վէնսան օրմանընտա պիր քէրրէ տօլաշմամըզ լազըմ տըր։ Էլպէթթէ նէօպէթճիլէր պիզէ սէլամա տուրուրլար, տէտի։

Պու թէքլիֆ, ումում հազըրունտան գապուլ օլունտուզունտան, պապա Լօրիօ,

— Արապալար հազըր տըր, տէտի։

Էօժէն Լուազօ. — Խա՛յր, խա՛յր, արապալարա իհթիեաճըմըզ եօգ տուր. եաեան կիտէճէեիզ։ Արապալար, պիզի ալմագ իւզրէ, սաաթ պէշ բատտէլէրինտէ Տօմէսնիլ կէօլիւնէ կէլսինլէր։ Օրատա տօլաշարագ վէ պիրէր սիկարա թիւթտիւրէրէք եէտիկիմիզի հազմ իտէրիզ։ Եիւրիւմէք իսթէմէեէնլէրին, պուրատա գալմաեա հագգլարը վար տըր... Պուրատա հէր քէս սէրպէսթ տիր։

Պապա Լօրիօ՝ Միսթիգօնուն գուլալընտան. — Պէն պուրատա գալաճաղըմ... Կէօրիւեօրսուն ա՛, օղլում, վիճուտիմ միւքէմմէլ, վէ ագլըմ պաշըմտա իսէ տէ, տիզլէրիմ զայիֆ տիր... Պու տա, մահզա տայիմա արապա իսկէմլէսինտէ օթուրմաեա ալըշմըշ օլտուզումտան նէշէթ իթմէքտէ տիր։

Միսթիգօ. — Օթուրուն... օթուրուն... պապա Լօրիօ, պէն տէ սիզէ արդատաշլըգ իտէրիմ։

— Սէ՞ն մի։

— Էվվէթ, պէն։

— Աճայի՛պ, պու սիննտէ պուլունտուզուն հալտէ, տիկէր շէրիքլէր իլէ կէզմէեէ նի՞չին կիթմէեօրսուն։

— Չիւնքի սիզէ տիեէճէք խուսուսի իֆատէլէրիմ վար տըր։

կուվեյի իլէ կէչլին գաթէն լօգանթ ատան կիթ միչ օլտուգ-լարընտան , ֆամիլեա աղասըլյա սիկէր սավէթլիլէր տէ թա-գըմ թագըմ մահելլի մէղթուտէն մուֆարագաթ իթտիլէր ։

Պինապէրին Սալօն տէ Ֆամիլտէ եալընըզ Լօրիօ իլէ Մի-խիթօ վէ իքի իւչ տէվիգանլը գալըպ , պու տէվիգանլըլար պի-լարաօ օյնատտըգ իւզրէ եանընտաքի օտալարան պիրինէ չէ-քիլտիլէր ։

Ինթիւար արապաճը իլէ Միխիթօ , պիւեիւք սաչատա գալըպ , քէնտիլէրի իչին պիրա կէթիրթտիլէր , հալ պու քի սահթէ Տէզիրէ իլէ մաեէթինտէքի խըզմէթքեարլար՝ սուֆրա-նըն խըզմէթլէրինի կէօրմէքտէ , վէ ագչամ թաամը սուֆրա-սընը հափըրճամագտա խոխլէր ։

Լօրիօ , գատէհինի Միխիխգօնուն գատէհիյէ թօգըլաշ-սըգտան , վէ պիրասրնէրն նըսֆընը խչտիքտէն սօնրա ,

— Մատտէ նէ՞ տիր . . . մատէմ քի իքիմիզ գալըգ , ֆիքրինի խզահ խէպիլիրսին , տէտի ։

Միխիխգօ . — Մալումամթ ալմադ խթէրիմ։

— Մալումա՞թ մը ։ Սանա մալումաթ վիրէպիլէճէկիմի զանն իտէ՞միսին ։

— Էվվէթ , զանն իտէրիմ։

— Տուբ , ժուռնէմիսի եագաերըմ տա , սօնրա սէնի տինլէ-րիմ . — ժուռնէթ՝ թիւթիւն չիպուղումուն իսմի տիր ։ Հայտէ , տինլէեօրում։

Միխիխգօ չու եօլտա լիֆտաէեէ ազագ խլէմի .

— Էօժէն Լուազօ իլէ պէնիմ , տիւեիւն արապալարընը ըսմարլամագ իւզրէ խանէնիզէ կէլտիկիմ կիւնիւ խաթ ըրլաեօ-մուսունուզ ։

— Էվվէթ , խաթ ըրլաեօրում , չիւնքի պիր ազ էվվէլ սանա սէօյլէտիկիմ վէճհլէ , հէնուզ ագլըմ պաչըմտա տըր ։ Պուն-տան պաչգա , պու տէտիկին վագըտ՝ բէք էսկի տէյիլ տիր ։

— Օ հալտէ , սիզէ պիր արապա կէթիրմիչ օլան արապա-ճըեը թանըտըղըմը զանն իմտիկիմտէ խաթ ըրլաեօ՞մուսունուզ

— Պիր կիւն էվվէլ սաթը ալտըղըմ վէ պու կիւն պուրա-եա կէլմէք իւզրէ լոքթալ օլտուղուն արնապա՞ մը . . . էվվէթ , պիլիեօրում։

— Իմոի, պատկա Լօրիօ, պէն տէ իչիթ արապատան վէ արապաճըտան պահս իտիեօրում։

— Վ.ճա՛իպ, պէնի թէաճճիւպտէ պրագըեօրսուն։

— Թէաճճիւպ իթթէնիլ իթմէյէնիլ, պու պու տուր։

— Ծէրնանտօ ճանպազիանէսինտէ ֆեուենճզլադ իթտիկի-նի պէեան իչլէտիկին ապապաճըտան մը պագհ իտէճճէքսինա։

— Էվվէթ։

Պէեան իթտիկիմիզ վէճհչէ, Ակնօլտ Տէավինեը, պուևիւ-ք սալատա պիր թարաֆտան օվ պիր թարաֆա կիտիպ կէլմէքտէ, մահէթհնտէքի խզդմէթճիլէրէ էմրլէր վիրմէքտէ, վէ իբի Սիւլ-թէյմինին օվռումուշ օլսուդլարը քիւչիւք մասանըն ճանպազան ալիտատէֆաթ կէչմէքտէ իտի։ Անչէր իպկ, սազընճաեա վէ եա-վաչ ատպէ լադըբտը իթմէճէ հիչ պիր սեպէպլէրի պուլունմա-սըղընտան, սախթէ չօգանիմա ուշաղը մէդդուտլարըն միւքա-լէմէքսինտէն պաղը սեօղլէր իչիտէպիլիէօրտու։

63

Ակնօլտ, պապա Լօրիօնուն իրատ իթտիկի, «Ծէրնանտօ ճանպազիանէսինտէ օեուենճուլուդ իթտիկինի պէեան իչլէտիկին արապաճըտանըմը պահս իտէճճէքսին» սեօղիւնիւ իչլիթտիկինտէ, պիրտէն պիրէ սարսըլտըդ սուրատու, վէ օլ իբի քիչինին եա-նընտա իչի պուլունուրճասընա, եանլարընա եապըշարագ, զիեատէ տիզդամի իթմէկէ պաչլատը։

Միսթիզօ չեօյլէ տէվամ իթտի։

— Էվվէթթ, ծնաան պահս իթմէք իսթէրսիմ... մէդքիւր օ-եուենճուննուն իսմինի վէրտիկիմի տէ խաթըրընա ալմանըզընըզ... Մէրգումուն իսմի Ուիլեամ Սգօթ տուր։

Ակնօլտ, պու սեօղլէրտէն պիր լուղէթ պիլէ գաչըրմատըդ, քէնտի քէնտինէ,

— Ուիլեամ Սգօթ մու..., Ուիլեամէն պահս իտիեօրսուր, տէտի։

Լօրիօ. - Էյ։

Միսթիգօ. - Օ ատէմտէ ինքեար կէլտի։

— Չիւնքի սէն եանըլըեօրտուն . . . Պիր քիմսէնին տիկէր պիր քիմսէեէ պէնզէթիլմէսի՝ հէր կիւն վագը օլան հալլէրտէն տիր։

— Լաքին եանըլմատըղըմա պու կիւն իսքեաթ օլտում։

— Տիմէք ● ատէմ եալան սէօյլէմիշ տիր։

— Թէէմին իտէրիմ քի, քէնտիսի սախթէ պիր արապաճը տըր, վէ չալընմըշ օլան արապաեը սիզէ սաթմըշ տըր։

— Օղլում, մասա՞լ մը նագլ իտիեօրսուն։ - Ռճա՛յիպ, պէն, եանի պապա Լօրիօ, մէղքիւր արապաեը վէ աթը, տէ-եէրլէրի գըյմէթինտէ սաթըն ալմագլա, մէրգումուն եաթա-ղը՞ մը օլտում։ - Լաքին չունա մէմնունում քի, պու տէտիք-լէրին սըրֆ զաննիեաթտան իպարէթ օլուպ, էսասէն պիր իս-պաթըն եօգ տուր։

— Տուրուն, չիմտի հէր չէյի սիզէ անլաթըրըմ։

— Չաբուգ սէօյլէ, չիւնքի ֆէվգէլատէ մէրագտա գա-յըեօրում։

— Չէնտ կիւն ագտէմ, Մօնմարթրտա, Լաբէնա-ժիլ նամ լօգանթա վէ մէյխանէտէ պուլունուեօրտում։

— Պիլիեօրում, չօգ տէֆա օրաեա պաղը աշըգ մաշուգ-լարը կէօթիւրմիշիւմ տիւր։

— Ուիլ Սգօթ իլէ արգատաշլարընտան օլան տիկէր պիր օեունճու, եանի Թրիլպի տէ օրատա պուլունուեօրլար իտի։ Քէնտիլէրիյլէ կէօրիւշտիւմ, վէ տէրտէսթի ինշա օլան քիլիսէ-նին էթրաֆընտա սաթմագտա պուլունտուղում վիտալեալար-տան պիրէր թանէ քէնտիլէրինէ սաթտըմ։

— Բէք էյի, պունտան նէ՞ նէթիճէ չըգար։

— Պու սապահ, քիլիսէճէ իճրա իտիլէն իզտիվաճտան սօնրա, տավէթլիլէրին իսիմլէրինի հազըրլամագ վէ եէրլէրինի թայեին իթմէք իչին պուրաեա կէլտիկիմտէ ; դիքր իթտիկիմ արապանըն իսկէմլէսինտէ, արապաճընըն եանընտա օթուրմուշ իտիմ։

— Կէօրտիւմ. օ արապաճընըն իսմի Վէնսան տըր։ Մէր-գում պանա, աեագլարընը սալլաեարագ, քիւչիւք պիր աեագ

հասրրընը սօգաղա տիւշիւրտիւկիւնիւ տէ խապէր վէրտի։

— Պապա Լօրիօ, պէն տէ սիզէ պունու սէօյլէեէճէք իտիմ. զիրտ քէշֆիմէ սէպէպ օ օլտու։ Հասրր տիւշտիւքտէն սօնրա, տէօշէմէնին պիր թարաֆընտա բարլագ պիր նէսնէ կէօրտիւմ։ Էյիլիպ ալտըմ, վէ էվվէլ էմիրտէ պունու պիր օն բարալըգ զանն իթտիմ։

— Տէյիլ մի իտի։

— Խայր։

— Եա նէ՞ իտի։

— Քիւչիւք պիր միտալեա իտի... հէմտէ Ուիլեամ ըՍդօթա սաթտըղըմ միտալեա իտի։

— Մէզքիւր միտալեալար պիրիպիրլէրինէ պէնզէտիքլէրի հալտէ, օնա սաթտըղըն միտալեա օլտուղունու նա՞սրլ պիլէպիլիրսին։

— Օ միտալեա՝ տիկէրլէրինէ պէնզէմէեօրտու։ Պունուն հէր նասրլսա օրթասընտա քիւչիւք պիր տէլիք պուլունմագտա իտի։ Ուիլեամ Սդօթ, իշպու միտալեաեր քէնտիսինէ սաթտըղըմ զէման պու խուսուսու անլաթտը, վէ պէն տէ թէպտիլ իթմէք իսթէտիմ իսէ տէ, էհէմմիեէթի օլմասըղընտան պահսլա մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմէտի։ Իշթէ օէօյլէտիկիմ միտալեա պու տուր։

Միսթիգօ ճէպինի արաեբպ, սէօյլէտիկի միտալեաեր պապա Լօրիօեա կէօսթէրտի։

Լօրիօ. - Էվվէթ, հագգըն վար տըր։

Միսթիգօ. - Շիւպհէսիզ հագգըմ վար տըր... իքի միտալեանընն տյնի նօգսանլարը օլմասընը ֆարզ իթմէք՝ ադըլլըլըգ տէյիլ տիր։ Իմտի, արապանընն իսկէմլէսի իւզէրինտէ իշպու միտալեաեր ղայպ իթմիշ օլան քիմսէ, պէնտէն պունու սաթըն ալմըշ օլան Ուիլեամ Սդօթ տուր. Հասրլը, պապա Լօրիօ շուրաեր պանա անլաթտըրըն քի, պու արապաեր սիզէ սաթան ատէմին քէնտիսինի կիզլէմէեէ ճիտտի սէպէպլէրի եօգ իտի իսէ, նի՞չին սիզին խանէնիզտէ պէնի թանըմագ իսթէմէտի... Քէնտիսինի թանըտըղըմը պէեան իթտիկիմտէ, նի՞չին շաշըրտը, վէ աճէլէթէն ստվուշուպ կիթտի։

«Պապա Լօրիօ, պու չէյլէր՝ թապիի տէյիլ տիր։ Պունուն ալթընտա պիր հիյլէ վար տըր քի, հէր հալտէ անլամաեա չալըշաճաղըմ։

«Օ ատէմ, սիզէ սաթտըղը աթը վէ արապաեը նէ՛րէտէն ալտըղընը պէեան իտիեօ՞րմու իտի։

— Քէնտիսի, պանա, էֆէնտիսի Բարիսի թէրքլէ էեալէթտէ եաշամաղա գարար վէրտիկինտէն պահսլա, անլէրի էֆէնտիսի հիսապընա սաթմագտա օլտուղունու սէօյլէեօրտու։

— Հէլէ պու սէօզիւ քեամիլէն եալան տըր, չիւնքի տահա պիր գաչ կիւն էվվէլ Ֆէրնանտ ճանպազխանէսինտէ օեունճուլուգ իթտիկինի ըանա պիլիրիմ։ Պապա Լօրիօ, օ արապանըն՝ պիր ճինաեէթ իճրասը իչին գուլլանըլմատըղընը քի՞մ պիլիր։

Արնօլտ Տէսվիններ պու սէօզլէրի իշիթտիկինտէ, գուլագ թօզլարընըն թէրլէտիկինի հիսս իթտի, վէ պապա Լօրիօ՝ գուլաղընը գաշըեարագ,

— Ճինաեէ՞թ մի . . . պունունլա պէրապէր օլամազ չէյ տէյիլ տիր . . . Պունտան օթուզ սէնէ մուգաատէմ, պէն, արգատաչլարըմ իլէ պիր մէյխանէտէ պուլունտուղում սըրատա, պու կիւնքի կիւն Շարանթօն խասթախանէսինին պաշ թապիպի պուլունան եէկէնիմ Էթիէն Լօրիօնուն զէվճէսի օլմուշ օլան կէնճ պիր գըզը աշըրըպ թէլէֆ իթմէք իշինտէ գուլլանմագ իւզրէ պիր արապամը աշըրտըլար, տէտի։

Միսթիգօ. — Իշթէ սիզտէ թաստիգ իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, օլապիլիր չէյ տիր։

— Սիզին իլէ բաղարլըղա կիրիշտիկինտէ, Ուիլեամ Սգօթուն ալտըղը իսմի պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Խա՛յր, չիւնքի մագպուզ սէնէտինէ իհթիեաճ կէօրիւլմէտիկի խաթրըմտա օլմագ կէրէք տիր։

— Իշթէ պու ֆէնա զիրա պէլքի պու խուսուս՝ իշին թահգըգընա մէտար օլապիլիր իտի։

— Լաքին, մէրգումուն իսմինի անլամագ գօլայ տըր։

— Նէ՞րէտէն։

— Պօնարտան։

— Պօնար քի՞մ տիր։

— Արապանըն վէ աթըն բաղարլըղընը իթ տիկիմիզ շարապճը տիւքքեանընտան։ Մալիւմ եա՛, արապալըղը վէ ախըրը քիրա-եա վէրմիշ օլան մէրդում շարապճընըն տէսթկեահը էօնիւնտէ պոչ հագիդի եախօտ սախթէ արապաճըեա թէսատիւֆ իթտիմ։

— Պօնար տէտիկինիզ քիմսէ նէ՞րէտէ մուդիմ տիր։

— Ֆիլիբ-Օկիւսթ ճատտէսի քէօշէսինտէ վագը Մօնթրէօյլ սօդաղընտա։

— Անլատըմ։

— Նէ՞ եաբմագ ֆիքրինտէսին։

— Եանըլըպ եանըլմամըշ օլտուղումու թահգըգ իթմէք իսթէրիմ։

— Էյ սօնրա՞։

— Սօնրասընը պիլմէմ . . . ֆագաթ իշիմէ եարտեապիլիր. իմտի թահգըգ իթմէք իսթէրիմ. հէմտէ ալտանմագ իսթէմէմ, վէ էկէր Ուիլեամ Սգօթ պէնի ալտաթմըշ իսէ, մութլագա հագըգէթի հալի անլամաեա չալըշաճաղըմ։

Մուհավէրէ պու մէրքէզտէ իքէն, եանընտաքի օտատա պիլարտօ օյնաեան տէլիդանլըլարտան պիրի սալօնա կիրէրէք,

— Միսթիգօ վէ պապա Լօրիօ, կէլին պագալըմ. մատէմ քի տիւեիւնճիւլէրէ րիֆագաթ իթմէտիք իսէ, պարի պիզ տէ պիր ազ չագըպ էյլէնէլիմ, տէտի։

Միսթիգօ. - Բէք էյի, բէք էյի, կէլիեօրուզ՝ տիեէրէք, իհթիեար արապաճըյլա պիրլիքտէ պիլարտօ սալասընա կիրտի, վէ Արնօլտ Տէսվինեը՝ լէհճէսի սօլմուշ, վէ պագըշը մահզունիյ-եէթպախշ պիր հալտէ օլարագ, գըմըլտանմագսըզըն սուֆրա-նըն եանընտա գալաբզընտա, քէնտի քէնտիեէ,

— Հագիդի պիր մուխաթարա պէնի թէհտիա իտիեօր։ Շէյթանի պիր թէսատիւֆ շու քիւլհանիեի գարշըմա չըգար-տը։ Պագ պիր քէրրէ պէտպախթլըզա քի, քէնտիսի Սգօթու թանըեօր, շոյ արապաճը տա մէրդումա բասթ կէլիեօր, վէ ա-րապանըն իսկէմլէսինտէ մահուտ միտալեաեը պուլուեօր . , . օ միտալեա քի, ազիմ պիր իսպաթ օլուպ, Ֆէրնանտօ ճանպազ-խանէսինտէ մուդատտէմա օեունճուլուգ իթմիշ օլան Սգօթուն թէօհմէթինի իրաեէ իտիեօր, վէ սաթտըղը արապանըն իճրա իթմիշ օլտուղու վազիֆէեի մէյտանա չըգարըեօր։

Սախթէ լօգանթա ուշաղը պիրտէն պիրէ իֆատէսինի գաթթ իլէ, էլինի թէրլի անլընա կէօթիւրտիւ, վէ աղ սօնրա չէօյլէ սէօյլէտի.

— Սիւքիւնէթ լաղըմ տըր . . . միւպալէղաեա յիւղում եօգ տուր։ Արապանըն իչինտէ պիր տամլա պիլէ գան ագմամըշ օլտուղունտան, ճինաեէթի վագրա անընլա իսպաթ օլունամազ։ Տիկէր թարաֆտան Ուիլ Սգօթ տախի, քէնտի մէնֆաաթը իգթիզասընճա սիւքիւթ իտէճէք տիր, վէ պիր մասալ ույտուրուպ, Բարիս բօլիսինի իդֆալէ մուվաֆֆագ օլաճագ տըր։ Ֆագաթ վուդուի հալի պանա խապէր վիրմէտիկինէ նէ՞ տիմէլի։ Էկէր քէնտիսի, պուլուշմագլըղըմըղա ալէամէթ օլան միտալեաեը ղայպ իթտի իսէ, Թրիլպի տէ օ միտալեաեա մալիք օլտուղունտան, անը գուլլանապիլիր իտի։ Ֆի՞մ պիլիր քէնտիսինի նէ՛ վագրթ կէօրէպիլէճէեիմ։ Էկէր գապիլ օլսա չու տագըգատան պու լօգանթաեը թէրք իտէր իտիմ. լաքին պունու եաբմագ՝ էմրի պասիրէթէ գարշը հարէքէթտէ պուլունմագ տըր . . . Եարըն իչի անլաեապիլիրիմ։

«Ֆիսթիզօեա կէլինճէ, օ տա քէնտինի սագընսըն։ Էկէր Ուիլ Սգօթա նէզարէթ իթտիկինի, վէ Լօրիօնուն արապալըղընտա Ուիլին քէնտիսինի նի՞չին թանըմագ իսթէմէտիկինի անլամաեա չալըշաըղընը կէօրիւր իսէմ, վա՛յ հալինէ, ֆագաթ պու պապտէ թագսիրաթ քէնտինին օլաճագ տըր։ Նի՞չին քէնտիսինէ այիտ օլմաեան իչլէրէ գարըշըեօր։

Պու արա լօգանթաճը կէլիպ պազը էմրլէր վէրտիկինտէն, Արնօլտնէն քէնտի քէնտիեէ սէօյլէտիկի սէօզլէր գաթթ օլունտու։

Մէրգում սախթէ կարսօն՝ թապիի քէնտիսինէ չէքի տիւզէն վէրիպ, ալթիւսթլիկինիւ պէլլի իթմէտի։

Լօգանթաեը մուվաղգաթէն թէրքլէ, Տծմէսնիլ կէօլիւ ճիվարընտա էյլէնմէքտէ օլան տիւեիւնճիւլէրէ նագլը քէլամ իտէլիմ։

Պունլարտան էն կէնճլէրի պիրիպիրրինի թաագիպ իթմէքտէ, վէ պիր թագըմը աղաճլարըն տրալարընտա կիզլէնմէքտէ օլուպ, պազըլարը տախի ճիվարտա վագը պիր լօգանթանըն քիւչիւք մասալարը էթրաֆընտա օթուրուպ, պիրա գա-

տէհլերինի պօշալթարագ էյլենմէքտէ իտիլէր ։

Իշպու զիքր իթտիկիմիզ էշխաստան մաատա, տիկէր պազըլարը տախի, աղաճլըգլը եօլլարտա չիֆթ չիֆթ կէզինմէքտէ օլուպ, պունլարտան եէնի կէլին Վիգթօրին իլէ պունուն ագրապասընտան վէ Գրէտի Լիօնէ պանգասը մէմուրլարընտան Բօլ Պէրօ էօնտէն կիթտիքլէրի հալտէ, պիր ազ արգատան տախի Անժէլիք Վէրիէր իլէ միւլազիմ Վանտամ, քէմալը կէրմի վէ հէեէճան իլէ կէօրիւշէրէք եիւրիւմէքտէ իտիլէր ։

Պանքէրին գըզը իլէ թօբճու զապիթի՝ Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանթասընտա պաշլատըգլարը մուհավէրէեէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, պունլարըն միւքեալէմէսինտէն մալիւմաթը ճէտիտէ ալամաեաճաղըմըզ ճիհէթլէ, Բօլ Պէրօ իլէ Վիգթօրինին միւքեալէմէսինի օգուեանլարըմըզա պէեան իթմէկի էլզէմ ատտ իտերիզ ։

Պու իքի կէնճլէր, եան պէ եան եիւրիւմէքտէ օլուպ, եէնի կէլին, գօբարտըզը պիր չիչէեի արա սըրա գօգլամագտա, վէ Բօլ Պէրօ իսէ, մէրգումա էյիլէրէք, պիէտէպանէ նազար իլէ պագմագտա, վէ միւթէէսսիր պիր հալտէ կէօրիւնմէքտէ իտի ։

64

— Տիմէք, - տիեօրտու Բօլ Պէրօ՝ Վիգթօրինէ, - սէն պու կիւն էվլէնտին ։

Չիչէքճի գըզտա մէրգումա ճէվապէն, - Էվլէնտիկիմի բէք էյի պիլիրսին, չիւնքի կէլինլիք էլպիսէմի կիյինմիշ օլտուղումու կէօրիւեօրսուն, վէ պէլէտիեէ միւտիրի էֆէնտի իլէ բաբաս էֆէնտիեէ, սէնին գարշընտա, իզտիվաճըմա մուվաֆֆագաթ իթտիկիմի իշիթտին ։

Պէրօ. - Հէմտէ Էօժէն Լուազօ իլէ էվլէնտին ։ - Պու խապէրի պիլտիրմէք իւզրէ պիրլիքտէ կէլտիկինիզտէ, սիզէ ինանամաեօրտում ։

Վիգթօրին. - (Պաշընը եօգարը գալտըրարագ.) Նի՞չին ։

— Զիւնքի Էօժէն ստնա լաեբգ տէյիլ տիր։ Պու խուսուսու սէն պէնտէն տահա էյի պիլիրսին։

— Խայր, պիլմէեօրում... Էօժէն Լուազօ՝ չալըշղան պիր տէլիգանլը տըր, բարա տա գազանըր։

— Էվվէթ, ֆագաթ գազանտըղը բարանը սագլամազ։ Ախլէագը պօղուգ պիր ատէմ տիր։ զիեատէ ապսէնթ իչէր։

— Էօժէն՝ ախլէագընը թէպտիլ իտէճէկինի պանա վատ իթմիշ տիր։

— Վատ իթմէք զօլայ տըր. ֆագաթ օ սիննտէ ինսան՝ ախլէագընը թէպտիլ իտէմէզ։

— Պիր գատըն՝ սէպաթ սահիպի օլուր վէ զէվճինի սէվէր իսէ, զէվճինէ, պէքեարլըղը զէմանընտաքի ախլէագը վէ ատաթը եէրինէ, տիկէր ախլէագ վէ ատաթ էօյրէթէպիլիլ։

— Բէք ալէա, հալ պու քի պու խուսուստա սէնին սէպաթըն վէ միւրատըն եօգ տուր, զիրա սէն Էօժէնի սէվմէզսին։

Վիդթօրին՝ օլ անէ տէկին մերգում տէլիգանլը իլէ թէքլիֆսիզլիք ալէամէթի օլարագ «սէն» տիեէրէք սէօզ սէօյլէմէքտէ իքէն, պիրտէն պիրէ թէպտիլի լիսան իլէ,

— Պունու ծիզէ քիմ սէօյլէտի, տէյի պէեան իյլէտի։

— Պանա էօյլէ չըգըշլար իթմէք պէյհուտէ տիր... Սէն տէ պիլիրսին քի, պիրինճի տէֆա քիմէ կէօնիւլ վէրմիշ օլտուղունն մալիւմում տիւր։

Վիդթօրին. — (Գըզարարագ.) Բօ՛լ, շու էսնատէ վագը օլան մուամէլէնիզ՝ պիր ֆէնալըգ տըր։ — Էվլէնտիկիմ կիւն նիչին պանա պու շէյլէրտէն պահս իտիեօրսունուզ։ Պէօյլէ պիր կիւնտէ պու եօլտա պիր խաթըրէտէ պուլունմագլըգ՝ ալիճէնապլըգ տէյիլ տիր։

Լաքին Բօլ Պէրծ՝ պու թէքտիրէ էհէմմիեէթ վիրմէեէրէք,

— Էկէր Էօժէն Լուազօ՝ սէնին կէչմիշ զէմանընը պիլսէ իտի, սէնինլէ էվլէնիր մի իտի տէյի զանն իտէրսին, տէտի։

— Էվվէթ, էվլէնիր իտի, հաթթա հէր շէյի քէնտիսինէ սէօյլէմէմէքլիկիմ՝ պէլքի խէթա օլտու։

— Նամուսում իւզէրինէ սէօյլէրիմ քի, շու զէվճին օլանա պու տէրէճէ էմնիյեէթ փպրազ իթմէքլիկին՝ հիտտէթիմի մուճիպ օլուեօր։

— Սիզտէ իֆատաթը պէտխահանէ վէ մուզիրէնիզ իլէ պէնիմ հիտտէթիմի մուճիպ օլուեօրսունուզ։

— Մէսուտ վէ պախթիեար օլմագ՝ սէնին էլինտէ իտի։

— Բէճա իտէրիմ, մէսուտ վէ պախթիեար օլմագ իչին նէ եաբմագ լազըմ իտի։

— Պիր տիկէրիյլէ էվլէնմէլի իտին։

Վիգթօրին. — (Իսթիհզա իլէ.) Սիզին իլէ, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ, պէնիմ իլէ. պիլիրսին քի, սէնի տայիմա սէվմիշիմ տիր, վէ հալէա սէվմէքտէեիմ Իմտի, պիր ազ էվվէլ իճրա օլունան իզտիվաճ պիզիմ իզտիվաճըմըզ օլմասը սէնին էլինտէ իտի, պուրասը բէք էյի մալիւմիւն տիւր։

— Օ հալտէ ժանը վէ քիւչիւք գըզընըզը ալչագճա թէ՞րք մի իտէճէք իտինիզ։

— Սէնին իչին հէր շէյէ գաթլանմաղա հազըր իտիմ։

Վիգթօրին տուրտու, վէ տէլիգանլընըն գարշըսընա կէչիպ, վէ կէօզլէրինի անըն կէօզլէրինէ ամֆ իտիպ,

— Պու սէօզլէրի ճիտտի օլարագ սէօյլէմէեօրսունուզ, տէյի՞լ մի, տէյի պէեան իյլէտի։

— Նամուսում իւզէրինէ տէրիմ քի, սէօյլէտիքլէրիմ ճիտտի տիր։

— Բէք էյի, էօյլէ իսէ սօն տէֆա օլմագ իւզրէ ֆիքրիմիզի իյզահ իտէլիմ։ — Պէնի տինլէեին։ Պիր տագըգաճըգ ֆարզ իտէլիմ քի, սիզի սէվէ իտիմ, — համտ օլսուն քի սէվմէմիշիմ տիր, — սիզէ ֆէվգէլատէ աշըգ օլմուշ պուլունսա իտիմ, վէ անճագ սիզին իլէ էվլէնմէքլէ նայիլի սաատէթ օլաճաղըմը անլամըշ օլսա իտիմ, ժանըն վէ գըզընըզըն խաթըրէսի՝ սիզի տինլէմէքտէն վէ զէվճէնիզ օլմագտան պէնի մէնն ի՞թմէեէճէքլէր մի իտի։ Սիզի սէվէն վէ սիզին իչին եաշաեան օլ իքի պիչարէ մախլուգու ալչագճասընա եիւզ իւսթիւ պրագմաեա միւգթէտիր օլմագլըզընըզըն միւլահազասը, մուհապպէթիմի, ատավէթ վէ թահդիրէ թահվիլ իթմէկէ քեաֆի օ՞լմաեաճագ մը իտի։

Բօլ Պէրօ տախի, թէքլիֆսիզճէ «սէն» տէեէրէք իֆատէյի մէրամ իթմէքտէն տուր օլարագ,

— Հալ պու քի սիզ պէնիմլէ տայիմա պու սուրէթլէ կէօրիւշմէմիշսինիզ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Վիգթօրին. – (Շէօյլէ տէվամ իթտի.) Ագտը իզտիվա-ճըմտան էվվէլ, սիզ պանա աշգ ու մուհապպէթ նէօղլէրի ի-բատ իթտիկինիզտէ, տէտիքլէրինիզի լաթիֆէ զանն իլէ կիւլ-տիւմ։ Ժանա, զէվճէնիզ նազարըյլա պագըեօրտում, վէ պէ-նիմտէ սիզէ մէթրէս օլաճաղըմը մէմուլ իտէմէզ իտինիզ... Սիզ պէնիմ սըրրըմը պիլիր իտինիզ..., էօյլէ պիր խէթաեը թէքրար իթմէքտէն իսէ, էօլմէեի թէրճիհ իտէր իտիմ։ Ճշիմ-տի իսէ, քէնտի շախսըմա միւթէսարրըֆ տէյիլիմ, վէ սիզտէ պանա, սօն տէֆա օլմագ իւզրէ կէչմիշ իւմիտլէրինիզտէն պահս իտիեօրսունուզ, տէյի՞լ մի։

Բօլ. – (Կէնճ գատընըն էլինի թութմագ իսթէեէրէք.) Կէչմիշ իւմիտլէրիմիզտէն պահս իթմէեիպ, իլէրուտէքի իւմիտ-լէրիմտէն պահս իտիեօրում։

Վիգթօրին. – (Պիր ատըմ բիւճաթ իտէրէք.) Ա՛հ, սիզ պիր մէճնունսունուզ։

— Էվվէթ, մէճնունում, ֆագաթ սէնին սէպէպին իլէ մէճ-նունում, վէ սանա միւթէսարրըֆ օլմատըգճա, քէնտիմի զապթ իտէմէեէճէեիմ։

Եէնի կէլինին լէհճէսի սօլարագ, սէրթ վէ եավաշ պիր սէտա իլէ,

— Պու մուամէլէնիզ՝ տիվանէլիք տէյիլ, իլլա էտէպսիզլիք տիր։ Սուս օլուն, տէտի։

— Գալպիմտէքի աթէշի աշգ ու սէվտամը թէսկին իտէպի-լի՞րմիեիմ։

— Էկէր էօյլէ պիր աթէշի աշգ ու սէվտա վար իսէ, մահ-ճուպ օլմալըսընըզ, վէ անը կիզլէմէլիսինիզ։

— Սէնի սօն տէրէճէ սէվէրիմ, վէ սէնի գըսգանմագտաեըմ։

— Սի՞զմի պէնի գըսգանըեօրսունուզ... լաքին նէ՞ հագգ-լա վէ քի՞մտէն գըսգանըեօրսունուզ։

— Պիր ազ էվվէլ իսմինի գապուլ իթտիկին քիմսէտէն։

— Էկէր քէնտիսինի չաղըրըր իսէմ, էկէր պանա, հագա-րէթ իթմէքլէ, անը թահգիր իթտիկինի քէնտիսինէ սէօյլէր ի-սէմ, սիզի սիւքիւթէ մէճպուր գըլաճաղընը ինանը՞րմըսընըզ։

— Զաղըր, վէ պէնի անըն մուվաճէհէսինտէ իթհամ էթ պագալըմ։

— Վա՛յ, պանա գարշը մէյտա՛ն մը օգուեօրսունուզ։

— Էվվէթ։

— Բէք էյի, շիմտի կէօրիւրսինիւզ։

Վիգթօրին, արգատա գալմըշ օլան տիւեիւնճիւլէրէ տօղրու պիր գաչ ատըմ ալմըշ իքէն, Բօլ Պէրօ՝

— Սագըն քէնտինի, տիեէրէք, մէրգումէեի հարէքէթինտէն կէրի տուրտուրտու։

— Նէ՞տէն նագընաճաղըմ։

— Էկէր սէն սէօյլէրսէն, պէն տէ սէօյլէրիմ։ Իթհամա գարշը իթհամ։ - Կէչմիշ էօմրիւնիւ Էօժէնտէն կիզլէտիկինի մէրգում պու սուրէթլէ խապէր ալաճագ տըր։

— Պու մէրթէպէ այչագ վէ խայի՞նմիսինիզ։

— Նի՞չին օլմաեըմ... սէնի էլտէ իթմէք իսթէրիմ, վէ էլտէ տէ իտէճէեիմ։ Մատէմ քի պունտան պէօյլէ զէվճէմ օլամազսըն, մէթրէսիմ օլաճագսըն։ Անը... եանի զէվճինի... շու ամէլէ բարչասընը... շու ապսէնթ միւպթէլասընը սէվէպիլի՞րմիսին... Պէնիմ սանա կէօսթէրէճէկիմ մուհապպէթի շէտիտէեի օ սանա իպրազ իտէպիլի՞ր մի։ - Շու էսնատէ պիլէ, սէնին եանընտա պուլունտուղումտա, սանա պագտըղըմտա, գալպիմ թահրիք օլունուեօր, վէ պէյնիմտէ սայքի պիր ալէվ հասըլ օլուեօր։ Տամարլարըմտա ճէրէեան իտէն գան օլմաեըպ աթէշ տիր, վէ ագլըմը տա օ աթէշ ղայպ իթտիրիեօր... Շիմտի սէն էվլէնտին... օլմուշ պիթմիշ պիր վագըտեա գարշը էլիմտէն հիչ պիր շէյ կէլմէզ. լաքին պու իզտիվաճտան, խուսուսիյլէ սէվմէտիկին զէվճտէն չաբուգ օսանաճագսըն։ - Օ հալտէ պէնի սէվմէքտէն քի՞մ սէնի մէնն իտէճէք տիր։ Հաթթա շիմտիտէն պէնի սէվմէնէ քի՞մ մանի օլապիլիր։ Սէվ պէնի, սէվ, աշգ ու սէվտա՝ թաթլը շէյ տիր։

Բօլ Պէրօ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, Վիգթօրինէ եագլաշտը, վէ մէզպուրէեի, եաբրագլար իլէ տիվար հալի քէսպ իթմիշ օլան պիր թարաֆա կէօթիւրմէեէ սայ իթտի։ Վէ պու արա կէնճ գատըն պաեըլմագ բաստէսինէ կէլտիկինտէն, Բօլ՝ տիւշմէմէսի իչին մէզպուրէեի գուճագլամագ իսթէտի, ֆագաթ բիւճաթլէ,

— Խա՛յր, խա՛յր, պէն ասլա սիզին օլմաեաճաղըմ, անլա-

ճօրմուսունուզ. . . . հագգընըզտա հիսս իթտիկիմ տույլու՝ սըրֆ նէֆրէթ վէ իսթիքրահտան իպարէթ տիր։ Պու պապտէ զէվճիմէ պիր չէյ սէօյլէմէեէճէեիմ, զիրա սէօյլէտիկիմ հալտէ, սիզի գաթլ ու թէլէֆ իտէր, վէ պէն իսէ, պէնիմ սէպէպիմլէ գան ագմասընը իսթէմէմ։ Ֆագաթ նասիհաթըմա սալիք օլարագ, չու մէքրուհ թասավվուրլարընըզը պէր թարաֆ իտին, վէ էկէր հագարէթի վագըանըզը ունութմամլը, վէ սիզէ պիր կիւն ավֆ իթմէքլիկիմի իսթէրսէնիզ, պունտան պէօյլէ՝ պէնի թահգիր իտէճէք հիչ պիր քէլիմէ, հիչ պիր հարէքէթ վէ հիչ պիր պագրշտա պուլունմաեըն։ – Շունու տէրխաթըր իտին քի, պէն, իշլէտիկիմ խէթաեա բաղմէն, նամուսլու պիր գատընըմ։ Հագարէթլէրինիզէ թէհամմիլ իթմէքտէն իսէ, հէր չէյի Էօժէնէ իգրար ու իթիրաֆ իթմէեի թէրճիհ իյլէրիմ։ Շիմտի պուրատա տուրաճագ սէպէպիմիզ գալմատըզը ճիհէթլէ, պէն, տավէթլիլէրին նէզտինէ ավտէթ իտիեօրում։

Պատէհու Վիգթօրին, սիւրաթլէ, Էօժէն Լուազօնուն պուլունտուղու թարտֆա կիտիպ, Բօլ Պէրօ տախի, մէզպուրէնին արդասընտան պագարագ,

— Ա՛հ, սէնի սէվէրիմ, վէ սէնին միւրատընա բաղմէն, սանա մալիք օլաճաղըմ, տէմէքտէ իտի, վէ քէնտիսի տէ, կիւվէյի իլէ կէլինին ֆամիլեասընտան օլան պազը քիմսէլէրին պուլունտուգլարը ճիհէթէ տօղրու իլէրլէտի։

Անժէլիք Վէրիէր իլէ Էմիլ Վանտամ, վէ Ժան Տէսուրտի իլէ քիչիւք Լինա՝ Բօլ Պէրօնուն կիթտիկի ճէմիյեէթ Ֆչինտէ պուլունուպ, Լինա բէտէրինի կէօրտիւկիւտէ, գարշըլաեարագ, վէ գօլլարընը աչարագ,

— Նէ՞րէտէ իտին, պապաճըղըմ, տէյի սիւալ իթտի։

Վիգթօրին. – Պէնիմլէ իլէ իտի, գըզըմ. բէտէրին վէ պէն կէօրիւշիւեօրտուգ. սանա օլան մուհապպէթինտէն պանա պահս իտիեօրտու։

Անժէլիք. – (Բօլ Պէրօնուն գօլթուղունա կիրէրէք, վէ պու հարէքէթիյլէ մէրգումու թէաճճիւպտէ պրագարագ.) Ազիզիմ Բօլ, պիր գաչ տագըգա գատար գավալիէրիմ օլմագ իսթէ՞րմիսինիզ։

Բօլ Պէրօ. — Մա էլ մէմնունիյեէ էմրինիզէ իթաաթա հազըրըմ։

— Լինա, սէվկիլիւմ, հայտէ սէն վալիտէն իլէ գալ, պիզ պիր ազտան ավտէթ իտէրիզ։

Ժան՝ չօճուղունու չաղըրտը, վէ այնի վագըթտա Անժէլիքէ աթֆը նազար իլէ, եանագլարընտա ճիւզի գրմըզըլըգ հասըլ օլտու, չինքի մատմուազէլ Վէրիէրին՝ թասավվուրունու մէվգրի իճրաեէ վազ իտէճէկինի տէրք իթտի։

Պանքէրին գըզը, Բօլ իլէ պիրլիքտէ պիր ազ աչըլտըգլարընտա, չու եօլտա մուհավէրէեէ իպթիտար իյլէտի.

— Ազիզիմ Բօլ, Էօժէն Լուազօնուն իզտիվաճընա նէ՞ տէտինիզ, տէտի։

— Նէ՞ տիեէճէեիմ... պու իզտիվաճ սիզի թէաճճիւպտէ պրագտըզը կիպի, պէնի տէ թէաճճիւպտէ՞ մի պրագմըշ օլտուղունու զանն իտիեօրսունուզ։

— Պէն ասլա օ իզտիվաճտան տօլաեը թէաճճիւպտէ գալմատըմ. պու սիւալիմտէ զաեէթ սատէ տիր։ Պու կիւնքի բէսմի ագտը իզտիվաճ հագդընտաքի միւլահազանըզը սօրուեօրում։

— Հիչ պիր միւլահազամ օլմամըշ տըր. չու գատար քի իքիսի տէ պու բէսմի իզտիվաճա մուվաֆֆագաթ իթտիքլէրի հալտէ, քիմսէ քէնտիլէրինին հարէքէթի վագըասընա պիր շէյ տիեէմէզ։

— Պու իզտիվաճ սաեէսինտէ մունթազամ վէ նամուսլու պիր վազիեէթ սահիպի օլաճագլարը, վէ իթիպարը ումումիեի ճալիպ պուլունաճագլարը՝ սիզի տիւշիւնտիւրմէեօ՞ր մու։

— Նէ՞ միւնասիպէթլէ տիւշիւնտիւրսիւն։

— Շախսընըզ վէ Ժան վէ Լինա միւնասիպէթիյլէ։

— Ազիզէմ, սիզի թէէմին իտէրիմ քի, նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրում։

Բօլ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէմէքլէ պէրապէր, մէզպուրէնին ֆիքրինի բէք ալէա անլաեօրտու, վէ մէմուլին ղայրի պիր միւլագաթտան տօլաեը տիւչարը էնտիշէ օլուեօրտու։

65

Ռնժէլիք. – Ադիզիմ Բօլ, պանա այիտ օլմաեան պիր մէ-սէլէեէ միւտախէլէ իթմէքլէ շիւպհէսիզ խէթա իթմէքտէեիմ, վէ պու եօլտա պահս իթտիկիմտէ, նէզաքէթէ գարշը հարէ-քէթտէ պուլունտուղումտան աօլաեը միւթէէսսիւֆիւմ։ Լաքին, պու պապտէ մաազուր թութուլաճագ պիր սէպէտիմ վար տըր։ Ղաեէթ լաթիֆ, հաղիմ վէ չալըշղան օլան ժանը նէ տէրէճէ սէվտիկիմի պիլիրսինիզ։ Լինաեա տախի ֆէվգէլատէ մուհապպէթիմ պուլունտուղու մալիւմունիւզ տիւր. հաթթա քէնտիսինին սաղտըճը օլմաեը տա զիեատէսիյլէ արզու իթմէք-տէեիմ։ Էսէֆ իտէրիմ քի, պու արզումուն դուվվէտէն ֆիիլէ կէլմէսի միւմքին տէյիլ տիր, վէ պու միւմքինսիզլիկէ սէպէպ սիզսինիզ։ Իմտի, պունտան ճէսարէթ ալարագ, շու սիւալի արզ իթմէկի էհէմմիեէթտէն ատտ իյլէտիմ քի, տահա ու-զուն միւտտէթ, ժան վէ սիզ, օնա տա, սիզէ տէ լաեըգ օլմա-եան չարբըգ վէ շայեանը թէօհմէթ վազիեէթտէ գալաճա՞գ-մըսընըզ. . . Վիդթօրին իլէ Էօժէն Լուազօնուն ագտը իզտի-վաճընտա հաղըր պուլունտունուզ, նի՞չին անլէրէ սիզտէ իմթի-սալ իթմէեօրսունուզ։

Բօլ. – (Իսթիհզաքեարի պիր թէպէսսիւմլէ.) Պէ՞ն մի էվ-լէնէճէեիմ։

— Շիւպհէսիզ։ – Պու սուրէթլէ ժան իլէ Լինա գարշըսընտաքի վազիֆէնիզի իյֆա իթմիշ օլուրսունուզ։

— Պու վազիֆէմի պէն իյֆա իթմիշիմ տիր . . . եանի Լի-նաեը էվլատ մագամընտա գապուլ իյլէմիշիմ տիր։

— Պու գատարը քեաֆի տէյիլ տիր։ Պիչարէ չօճուղու հէ-նուզ վաֆթիզ պիլէ իթտիրմէտինիզ։

— Սիննինի պուլուպ իսթէտիկի մէզհէպի գապուլ իտէնէ գատար պէքլէեէճէեիմ։ Պէն, հիւրրիեէթի մութլագա թարաֆ-տարըեըմ։ Կէրէք պու խուսուս վէ կէրէք սայիր խուսուսաթ իչին հիւրրիեէթի իլթիզամ իտէրիմ։ Պինապէրին իզտիվաճը գա-

պուլ իթժէտիկիմ կիպի , վաֆթիզի տէ գապուլ իթժէմ։

Անժէլիք պիրտէն պիրէ լահզիք օլունարագ ,

— Պէնիմլէ էյլէնիէօ՛մմուսունուզ , տէպի ։

— Խա՛յր , պիլաբիս ճիւտի սուրէթտէ վէ քէմալի խալիսէթլէ սէօյլէօրում։

—Լաքին ագտը իղտիվաճը գապուլ իթմէտիկինիզ հալաէ, նէ՞ի գապուլ իտէրսինիզ։

— Էվլիլիք սէրպէսթի տիր ։ . . էրքէք վէ գատըն պիրիպիրինի կէօրիւրլէր , պէեէնիրլէր , պէեէնտիքլէրինի եէքտիկէրինէ սէօյլէրլէր , ֆիլիէն պու խուսուստա խոպաթի ինէրլէր , վէ պէօյլէճէ հէր շէյ օլուր պիլմէր ։

— Պէօյլէճէ հէր շէյ օլմուշ պիլմիշ Ա՛ի օլար ։

— Էվվէթ ։

— Լաքին գանտունու նէ՞ եապալըմ ։

— Գանտուն զաթէն չարբըդ վէ միւհիմաճը իսլահ օլուպ , թէէմմին օլուն քի , էր եա կիճ իսլահ օլանճաճադ տըր ։ Ա՛ըրմըդ իլէրլեեճի, վէ ինսանլըքտ վէեպոիլ օլուեօր։ Իլերուտէ չօդ շէյլէր կէօրէճէեիդ ։ Լաքին պու սօզլէր , կէնճ դըզլարըն անլատամատճաճագլարը մէսէլէլէր օլնուպ , ֆիքրիմի բէք էյի անլատամազընըդ ։

Անժէլիք . (Մահզունէն .) ժանա վէ Լինատա չայեանը թէէսսիֆ պիր միսաֆագպէլ հազըրլամագտա ծլանուժունու վու բէք էյի անլատօրում ։

— Նի՞չին . . . Լինա կէնճ պիր գըզ օլտուղունտա , քէնտի դարարընը պիղզաթ իմա խտճէք տիր ։ Ա՛ըրատա մէղպուրէեէ տէրգատան աչըղա , « Պիր թաֆթաֆտա բաբաղլար չիրքէմի, վէ տիկէր թաւրաֆտա բէնէնինն պուլունուեօր . . . Անլերին ֆիքաըր վէ պէնիմ էֆքեարըմ չունչար տըր . . . ինսիրատ էմ » տէեէճէէիմ , Ա՛է քէնտիսի տէ մատանէի պիլէրէք ինսիրատը նը ֆճրա խտճէք տիր։ Էկէր բաբաղար թաւրաֆընտա մէյլ խտեր խտ , քէնտիսինի վաֆթիզ իմտիրէճէք , խրիսթիանճան մէղհէպի ագայիտինի էօյրէնէճէք , պու մէղհէպին այինղէրինտէն օլան պապաթ վէ Խոսֆանճան եօլունտա կիտէճէք, Ա՛ղհէպ գանյիտէսինճէ էվլէնէճէք , վէ տինճէ սայիր վէզայիֆինի տէ իյֆա խտճէք տիր ։ Ֆիլաքին , էկէր բէեէրի կիսի տուշինիւրսէ , բէեէրի

կիպի հարէքեմտէ պուլունաճագ ըլլը . – Էվվէլ , պէնճէ իզ-միլաճ սէրպէսթի օլմալը տըր , եաշասըն սէրպէսթիյէմ :

— Նէ՛ կիւզել սէրպէսթիյէմ :

— Կիւճէնմէյինն , ապիզէմ . . . պէն պու խուսուսատա էֆ-քեարըմը թէպահիլ իմմէմ : Էյի խաթըրըմա կէլտի , պոյ եօլտա թէչէպպիւստէ պուլունմանըզ իչին ժա՞ն մը սիզէ ըէճա իթտի :

— Ա՛հ , օ պիչարէ գատըն սիզէ նէտէն պահս իթտիկիմի տահի պիլմէզ :

— Բէք ալէա , չինջնի քէնտի ֆիքը վէ մէպտէէրիմի պի-լիը :

— Ֆիքը վէ մէպտէէրինիզ՝ հէր չէյի ինքեաՙր մը կէլմէք տիր :

— Էսկի տիւնեանըն քեաֆֆէյի պաթըլ իթիգատլարընը , էվվէլ , ինքեար կէլմէք տիր : Պու մէսէլէքիմ իսէ , պէնճէ մու-ճիպի իֆթիխար տըր : Պէն՝ իչպու մէսէլէքին ըէհպէրլէրինտէն օլաճաղըմ :

— Տիմէք օղուր քի , չու ինսանընըզ հիչ պիր չէյ իլէ ղա-լէպէ խալմէմէզ :

— Գապիլ տէյիլ տիր . զիրա սէտիկինիզ ինսան , ապի-զէմ , գանի օլմուչ օլտուղում էֆքեար իւզերինէ պինա խալ-մէչ տիր , վէ պէնիմ պու եօլտա էֆքեարըմ իսէ , գաեատան բէք տիր :

Անժէլիք՝ օլ անէ տէկին Իօլ Պէրօնուն գօլթուղունտա օլտուղու հալտէ , պու տէֆա մէրգումտան այրըլարագ ,

— Պիչարէ ժան . . . զէվալլը Լինա . . . տէտի :

— Քէնտիլէրինի աճըմաեա հիչ պիր սէպէպ եօգ տուր : Անլէր , էյիլիքլէրին էն պիւեիւկինէ , եանի սէրպէսթիյէթ մալիք տիրլէր : Ժանըն հիչ պիր պօրճու եօգ տուր , հալթա իթտաթ իմմէկէ տէ պօրճլու տէյիլ տիր , վէ էկերչի չու հաչ լինտէն մէմնուն տէյիլ իսէ , եարընտան պէնի քէնտիք իմմէնէ հագդը վար տըր :

Պու սուրէթլէ Իօլ Պէրօ՝ ախլաղդը մէզունմէսինի աչիքեա-րէն պէեան իթտիկինտէն , վէ Անժէլիքին արթըգ օլ պապատ իւմիտի գալմատըղընտան , նիհաեէթ պիր մուտտէթ սիւքու-նէթլէ եէքտիկէրինտէն այրըլմըլար :

Մերգումլարըն ոօլաշարդլարը ղէման, ժան ոպ ալարըն տան պագմագտա օլուպ, կէրչի իյատ իմտիքլերի սէօզլերի իչհաէվէոօրտու իսէ տէ, գալպի չիտաէմլէ չարըըէոօրտու։ Հալ պու քի Անժէլիք՝ քէնտիսինէ եագլաշարդընտա վէ Բօլ տախի ուղագլանարդընտա, ժան, պանքէրին գըզընըն մահղունիյէէմպախ սիմաըրը կէօրմէքլէ, քէնտիսի տէ տիւշարը եէյիս ու քէտէր օլարագ, եառվաշ սէտա իլէ,

— Րէատա իմտի, տէյիլ մի, տէյի սիւալ իմտի։

Անժէլիք, պիր ա՜հ իտէրէք մուգապէլէ իմտիկինտէն, պիշարէ գատըն պաշընը էյտի, վէ կէօզլէրինտէն պիր գաշ տամլա եաշ ագար։

Պու չէյլէր օլտուղու, եառօտա պու սէօզլէր ճէրէեան իմտիկի էանատէ, Մէլանի կօմիէ իլէ Ֆրէսէրիք Պէրմէն՝ ճէմիյէէմին պուլունտուղու մահէլտէն խայրի ուզաղա աչըլարագ, աշգ ու սէվատան պահս իմմէքտէ իտիլէր։ Անճագ ժօրժ որ Նէրվէյ հագպընտա սէօղ աչըլտըղընտա, Մէլանի՝ օլ խատմատիզագ տէլիգանլըեա, մահզա սէրվէմի պուլունտուղու իչին մուհապպէմի վար կիպի կէօրիւնտիւկիւնիւ, հալ պու քի անըն զայպուպէմի զէմանլարընտա, սէվտիկի պիր քիմսէ իլէ իւղէմ վէ միւնատիպէմի օլմասընը արզուլէտիկինի տէյմիեան իյլէտիկինտէն, կիւզէլ վէ պիչիմլի օլմասը յլա Թիմիխատ իտէն մէրգում Ֆրէսէրիգ Պէրմէն, օ քիմսէ քէնտիսի օլմասընը Թէքլիֆ վէ Մէլանի տախի պու Թէքլիֆի գապուլ իմտի։ Պու սուբէմէ մուհավէրէ իլէրլէեէրէք, Մէլանի՝ մէրգումու խանէսինէ տավէմ իտէրէք։

— Տիւեիւն զիեաֆէմինտէն սոնրա, ժօրժ պէնի կէօմիւրճէկինտէն, պու կիւն պանա կէլմէքլիկին օլմազ, ֆագաթ կէլմէք իչին սէրպէսմ պիր վագըմ պուլմատա չալըշ, տէտի, վէ մահէլլի իգամէմի Մ՚ոնսս սօզ աղընտա 26 նիւմէրօլու խանէ օլտուղունու անլամտըգտան սոնրա, -Լմիի պասիրէմէ գարշը հարէքէմտէ պուլունմագտան սագըն, խուսուսիյլէ ժօրժ որ Նէրվէյ գարշըընտա պուլունտուղունտա, քէնտինէ տիգգամէմ . . . անը տարըլմամատա ճիտատի սէպէպլէրիմ վար որը, տէյի պէեան իյլէտի։

— Անլաեօրում, մէրգումու պու գատար գաեըրտըղընը՝

ալթուն մատէնի օլտուղու իչին տիր . . . Սէն վէսվէսէ իթմէ . . . Պէն նասըլ հարէքէթ իտէճէեիմի պիլիրիմ ։

Պատէհու սօն պիր տէրուղուշտան սօնրա , . մէրգումլար եէկտիկէրինտէն այրըլտըլար , վէ Ֆրէտէրիգ եալընըզ գալըզ-ղընտա , քէնտի քէնտիեէ ,

— Զանն իտէրիմ քի , արզուլէտիկիմ եօլտա պիր գարբեր ագըպէթքեար պուլտում , տէտի ։

Օլ էսնատէ արապալար կէլտիկինտէն , տավէթլիլէր պուն-լարա բաքիպէն , Վէնոան օրմանընտա պիր տէվր իթտիլէր ։ Պատէհու ճիւմլէսի սուֆրաեա օթուրմագ իւզրէ Սալօն տէ Ֆա-միլ լօգանթասընտա թօբլանտըլար ։

Ագշամ թաամը բէք քէյֆլի օլտու , վէ էյլէնճէլէրի եարը կէճէեէ գատար իմթիտատ իթտի ։

Իշպու թաամ իլէ էյլէնճէ հագգընտա թաթվիլի քէլամա լիւզում կէօրմէեիզ ։

Մուֆարագաթ էսնասընտա , Էմիլ Վանտամ , պիր թագ-րիպ Անժէլիքին եանընա կէլիպ , մէրգումէնին էլինի սըգարագ ,

— Իւմիտիմ սիզտէ տիր , տէտի ։

Անժէլիք . - Էմին օլուն . պէն սէօզիւմտէ գուսուր իթմէ-եէճէեիմ ։

Անժէլիք , քէնտիսինի վէ բէտէրինի պէքլէմէքտէ օլան լանտօ արապասընա օթուրմազտան էվվէլ , կէնճ գըզ , Միսթի-գօեու պիր իշարէթլէ չաղըրըպ , բէտէրինէ շէօյլէ սէօյլէտի .

— Էֆէնտի բէտէր , պու տէլիգանլըեը սիզէ թագտիմ իթմէք իչին ագշամա գատար պիր ֆըրսաթ արատըմ , լաքին կիւվէյինին մաեէթինտէ պուլունմագլըգ խըամէթինի տէրէօհ-տէ իթմիշ օլմասըյլա օլ տէրէճէ մէշղուլ իտի քի՝ արատը-ղըմ ֆըրսաթը պուլամատըմ ։ Մօնմարթր թէբէլէրինտէ արա-պամըզըն աթլարընտան պիրինին քէնտիսինի տէվիրէրէք եա-րալատըզը վագըասընը էվվէլճէ սիզէ պիլտիրմիշ իտիմ ։ Իսմի Տթանիսլաս Տօւմէյ տիր ։ Սիզէ եախօտ պանա միւհթաճ օլտու-ղու կիւն , էլտէն կէլէն մուավէնէթի տիրիզ իթմէեէճէկիմիզի քէնտիսինէ վատ իթմիշիմ տիր ։

Վէրիէր ՝ (Սէրթճէ .) Բէք էյի . . . էկէր պիր իհթիեա-ճընըզ օլուր իսէ , խաթիպանըզը գըզըմա վէրին , օ պանա թէպ-

լիղ խոբը։ Շխմոխլիք կիճելեր խայր օլսուն, օղլում. (Պատէհու սրապաճըեա.) Օմէլէ կիտէճեիզ։

Ա.պապա եօլա չըգտըղընաա, Միսթիգօ՝ պանքէրլին պարտանէ սէօզլէրինտէն տօլաըը հայրէթտէ գալարագ, քէնտիք քէնտիեէ,

— Պու նէ՛ սէրէճէ խօրհատ հէրիֆ տիր... գըզը քէնտիսինէ ապա պէնզէմէեօր։ Պու իսէ, մեզպուրէ իչին մուճիպէ իֆթիխար տըր, ատ յի պէեան իլէտի։

66

Ժօրժ տը Նէրվէյ իլէ Մէլանի կօմիէ, անպահլաեըն պինմիչ օլտուգլարը խուսուսի գուրէ արապաօընա եինէ պինտիլէր։

Մ. վը Նէրվէյ՝ հէքիմինին գաթիէն վագը օլան մէմնուիյեէթինէ մուխալիֆ օլարագ, զիեատէճէ չամբանեա վէ իչի իչ թանէ պիկարա իչմիչ օլտուղունտան, պիր տիւրլիւ էօքսիւրմէքտէն քէնտիսինի մէնն խաէմէեօրտու։

Մէլանի. – (Սէրթճէ.) Պու էօքսիւրիւք նէ՞ վագըթի խիթամ պուլաճագ տըր։ Պիլիրսին քի սըգըըեօրում։

Վիգոնթ. – Նինի, պու պէնիմ թագսիրաթը՞մ մը տըր։

— Էվվէթ, սէնին թագսիրաթըն տըր... Պիր ինսան, սէնին կիպի տէօրթտէ իչ բայը էրիմիչ օլսար իսէ, պագալա պալըղը եաղընտան պաշգա պիր չէյ գոռլանմազ։

— Նինի, պիր ադ ուեուր իսէմ, հիչ պիր չէյիմ գալմազ։

— Ոուեումագըա իչ պիթմէզ, պէնի տինլէմէլիսին, իսպէրինէ ադչէն վա՞ր մը տըր։

— Վիգոնթ թէքրար էօքսիդիմեեէ պաչլատը, վէ էօքսիսրիւկու տուրտուղունտա, պօղուգ պիր սէտա իլէ,

— Իսպէրիմտէ ադչէմ մի օլմագ..., պիլիրսին քի, նէ՛ իսպէրիմտէ վէ նէ՛ խանէմտէ ադչէմ եօգ տուր... վալիտէյնին թախախաթընտան եէնիտէն գարդէն ադչէ վիրմէք իսթէմէտիկինի էվվէլքի կիւն սանա անլաթտըմ։ Ա՛հ, վալիտէմ բէք

ինատճը տըր . . . Պիր քէրրէ խայր տէտի՞ մի խայր օլաճագ տըր. քէնտիսինտէն օն բարա պիլէ ալընամազ ։ Իմտի պէքլէմէք լազըմ տըր ։ Պունունլա պէրապէր էկէր իհթիեաճըն պիր գաչ ատէտ լուի ալթունունա իսէ . . . տէյի պէեան իյլէտի ։

— Իհթիեաճըմ պիր գաչ լուի ալթունունա տէյիլ պիր ։ Տէօրթ պին ֆրանգա միւհթաճըմ ։

Պիր արա գաթթ օլունմուշ օլան էօքսիւրիւկիւ թէճտիտ օլունուպ, պու էօքսիւրիւք տուրտուղունտա, մէրգում,

— Տէօրթ պին ֆրա՞նգ մը . նէ՞րէտէն պուլաճաղըմ, տէյի սիւալ իթտի ։

— Օ պանա բաճի տէյիլ տիր ։ Պանա եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն մէզքիւր մէպլաղ լազըմ տըր, եօգսա մահքէմէլէրէ միւրաճաաթ օլունաճագ տըր ։

— Քի՞մ մահքէմէլէրէ միւրաճաաթ իտէճէք տիր ։

— Արապաճը իլէ տիքիշճի գատըն ։

— Պրագ իթսինլէր ։

— Լաքին պիւթիւն էշեամը սաթտըրըրլար ։

— Սաթտըրսընլար ։

— Էյ սօնրա՞ ։

— Սօնրասը շու քի, օլ վագթա գատար պէն ագչէ պուլուր, վէ էսկիսինտէն զիեատէ ճէտիտ մօպիլեա սաթըն ալըրըմ ։

— Պունլար հէբ հավաեի սէօզլէր տիր . . . Նէ՛ մահքէմէլէրէ միւրաճաաթ օլունմասընը, վէ նէ տէ էշեամըն սաթըլմասընը իսթէմէմ ։ Տէօրթ պին ֆրանգ իսթէրիմ ։

— Պէն տէ իսթէրիմ, լաքին վալիտէմ վիրմէք իսթէմէեօր իսէ, նէ՞ եաբմալը ։

— Ա՛հ, շու պունամըշ վալիտէնին հալի՝ նիհաեէթսիզ սուրէթտէ տէվամ իտէճէ՞ք մի տիր ։

— Օլ խուսուստա պահս իթմէ . կիթաիքճէ պօյնու պիւքիւլմէեէ պաշլաեօր . . . պիր ազ վագըթ տահա սապր լազըմ տըր . օնտան սօնրա վէրասէթ վասիեէթնամէսի աչըլաճագ, նագտ օլարագ պինէր ֆիանգլըգ պանգնօթ բաքէթլէրի իլէ սէնէտաթ վէ թահվիլաթ զուհուր իտէճէք տիր . . . օլ վագըթ քէնտիմին վէ սէնին պօրճլարըմըզը էտա իտիպ, իսթիրահաթլա եաշաեապիլիրիզ ։

— Էվվէթ, էկէր վալիտէնտէն էվվէլ, սէն ահրէթէ եօլ-ճու օլմաղ իսէն . . .

— Նի՛նի, պու կիպի սէօզլէր սէօյլէմէ . . . պիլիրսին քի պու սուրէթլէ պէնի կիւճէնտիրիեօրսուն, հէմ տէ պու լագրր-տըլարըն մանէասը եօգ տուր։ Քէնտիմի, բանաեըրլարտաքի բէհլիվանլար կիպի գուվվէթլի հիսս իտիեօրում. . . պէն եիւզ սէնէ եաշաեաճաղըմ, վէ ճիւմլէնիզին ճէնազէ պլայընտա պուլունաճաղըմ։

Նէրվէյ՝ եէնիտէն էօքսիւրմէեէ պաշլատըղընտան, մէյվէ-լէրի գօբարըլմագ իսթէնիլէն պիր էրիք աղաճը կիպի սար-սըլտը։

Մէլանի. — Բէք ալէա, տօսթում, միւմքին օլտուղու գա-տար վէ իսթէտիկինտէն զիեատէ եաշա, ֆագաթ պէնիմ տէօրթ պին ֆրանգըմը տա ունութմա։

— Միւմքին տէյիլ տիր։

— Ա.ճա՛յիպ, շիմտիեէ գատար գումարտա սարֆ իթմէք իչին գարզէն պիր խայլի ագչէ պուլտուղուն կիպի, տահա պիր միգտար ագչէ պուլապիլիրսին. եօգսա միւնասիպէթիմիզ գաթթ օլունուր։

— Զաթէն իւչ եիւզ պին ֆրանգ պօրճլուեում։

— Տէօրթ եիւզ պին ֆրանգ պօրճլու օլ տա, պունուն էլլի պին ֆրանգընը պանա կէթիր։

— Պիր աղ էվվէլ եալընըզ տէօրթ պին ֆրանգ իսթէեօր-տուն։

— Մուգաատէմէ օլմագ իւզրէ տէօրթ պին ֆրանգ լազըմ տըր . . . գուսուրունու տա բէյտէրբէյ իսթէեէճէեիմ։ Պունա մուվաֆֆագաթ իթմէտիկին հալտէ, պունտան պէօյլէ զաբու-մու գաբալը պուլաճագսըն։

— Նէ՞ եաբապիլիրիմ, գարզէն ագչէ վէրէնլէրին ճիւմլէսի պէնտէն եիւզ չէվիրիեօրլար։

— Էկէր սէն իսթիդրազ իթմէք իսթէրսէն, պէն սանա պիր սէրմաեէտար պուլուրում։

— Էյի եա, պէնիմ տէ արզում օ տուր։

— Օ հալտէ, եարըն սէնի մէրգումա կէօթիւրիւրիւմ։ Էկէր հազըր ագչէսի եօգ իսէ, քի պու իհթիմալտէն տիր, պիղզաթ

սէնին ագչէնի սանա թահսիլ իթտիրիր։ Շու գատար քի պուն-ուն մալի սէնին իչին պիր ազ չօղա օլուր։

Ժօրժ տը Ներվէյ, մէմնունիյեէթ ալէամէթի օլարագ բահաթճա նէֆէս ալտըղընտան, Մէլանի՝ շու եօլտա տէվամ իյլէտի.

— Պու եօլտա իսթիգրազլարըն ֆայիզլէրի պիր ազ զիեա-տէճէ օլտուղունու պիլիեօրում, լաքին նէ՞ եաբաեըմ. սէրթ հավա իլէ եաշամագ իսթէմէմ։

Մէզպուրէ, պիր ազ միւլահազատան սօնրա,

— Շու միւշքիւլ հալտէն վէ էնտիշէտէն գուրթուլմագ իչին տիկէր պիր թէտպիր վար տըր քի, բէք օ գատար զարար-լը տէյիլ տիր, տէտի։

— Նէ՞ տիր։

— Էվլէնմէք թէտպիրի տիր։

— Նէ՛ զարիպ ֆիքիր...

— Էվլէնիրսէն, վալիտէն էլպէթթէ սանա պիր ճէհէզ ագչէսի վէրէճէք տիր։

— Լաքին օ ագչէնի ասհապը մաթլուպ ալաճագլար տըր։

— Գապիլ տիր քի, վալիտէն, սէնին ագիլանէ հարէքէթ իթտիկինի կէօրմէքլէ, քէնտիսինէ եալընըզ պիր իրատ վիրմէք-լիկին շարթըյլա, պիւթիւն սէրվէթինի պիզզաթ գուլլանմագ-լըղընա միւսաատէ իտէճէք տիր։ Օլ վագըթ պօրճլարընը էտա իթտիքտէն սօնրա, եինէ սէրվէթ սահիպի օլապիլիրսին։

— Էվլէնմէք իչին, հազըրտա պիր գատըն պուլունմագ լազըմ տըր։ Էօյլէ պիր գատըն թանը՞ եօրմուսուն։

— Աճա՛յիպ, օ գատըն պէն իմ։

Ժօրժ՝ պու արա հայրէթլէ մաշուդէսինէ աթֆը նազար իթտի. չիւնքի մէզպուրէնին իֆատէի վագըասընըն ճիտտի օ-լուպ օլմատըղընը պիլմէեօրտու։ Մէլանի՝ շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Զանն իտէրիմ քի վիգօնթէս իւնվանընը քէնտիմէ լա-եըգըյլա եագըշտըրաճագըմ. պունա սէն նէ՞ տէրսին։

— Ազիզէմ, սէն պուլունմազ պիր մախլուգսուն։

— Պէնիմլէ էվլէնմէք իսթէմէ՞զմիսին։

— Սէն պիլիրսին քի, պէն պու թէքլիֆինի գապուլէ հա-զըրըմ. լաքին վալիտէմ բազը օլմազ։

— Օ հալտէ պաղը թէհտիտաթտա պուլունուրսուն ։

— Բէք էյի, շու գատար քի էկէր վալիտէմ ճէհէզ ագչէսի վիրմէք իսթէմէզսէ, եինէ էվլէնիրիզ։

— Օ օլամազ շէյ տիր ։

Պու սէօզլէր իլէ, արապա, Մօնսօ սօգաղընտա Մէլանինին իգամէթ իթտիկի խանէնին էօնիւնէ մուվասըլէթ իթմէքլէ, մէզպուրէ, քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Եօգարը չըգա՞ր մըսըն, տէյի սիւալ իթտի ։

—Խա՛յր, պիր ազ էօքսիւրիւեօրում, պաշըմտա աղրըեօր. պու սէպէպլէ արապա իլէ քէնտի խանէմէ կիթմէք իսթէրիմ։

— Նասըլ իսթէրսէն էօյլէ եաբ . . . լաքին եարըն սէնի, միւհթաճ օլտուղում ագչէեի գարզէն ալտըրմագ իւզրէ պիր քիմսէնին նէզտինէ կէօթիւրէճէկիմի ունութմա ։ Իմտի, պէնի ալմագ իւզրէ սաաթ իքի տէ էվիմէ կէլ։

— Կէլիրիմ։

— Շիմտիլիք կիճէլէր խայր օլսուն ։

Պու սուրէթլէ Մէլանի՝ արապատան էնտի, վէ արապա Միրօմէսմիլ սօգաղընա տօղրու կիթտիկի սըրատա, քէնտիսի տէ, « Պու ատէմին ալթը այլըգ էօմրիւ անճագ գալմըշ տըր. իմտի սէրվէթինին պագըյեէսի պէնիմ օլմալը տըր ։ Ալթը այտան էվվէլ եա քէնտիսի զէվճիմ օլմալը տըր, եախօտ վալիտէսի էօլմէլի տիր ։ Հէր իքի շըգգտա տախի, միրասըն պանա գալմասը իչին թէտապիրի լազըմէեի իթթիխազ իթմիշիմ տիր ,» տիեէրէք, քէնտի տայիրէսինէ չըգտը ։

Սալօն տէ ֆամիլ լօգանթասընտա, տիւեիւն զիեաֆէթի խիթամ պուլտուգտան սօնրա, կարոօնլար, սիւրաթլէ օրթալըզը թօբլամագ վէ թէմիզլէմէքլէ մէշղուլ օլտուլար ։ Սապահըն ալաֆրանկա սաաթ իքիսինտէ քեաֆֆէսի տէ կիտիպ, եալընըզ Ա. նօլտ Տէսվիններ եախօտ Տէզիրէ, պաշ կարսօն օլտուղու ճիհէթլէ, կէօրէճէք հիսապլարը պուլունտուղունտան, օրատա գալտը ։

Հիսապ մուամէլէսի խիթամ պուլտուղունտա, լօգանթաճը՝

— Օղլում, եարըն բազար տըր, հէր պիրի եիկիրմիշէր քիշիլիք իքի պիւեիւք էօյլէն սուֆրամըզ, վէ դըրգար քիշիլիք իւշ

պիւեիւք ագշամ սուֆրամըզ վար տըր։ Իմտի, եարըն սապահ կէճիքմէեէրէք թէքրար կէլին, տէտի։

Արնօլտ՝ ալմագ իսթէտիկի մայիւմաթը ալմըշ օլուպ, կարսօնլուգ խըտմէթինտէ տէվամ իթմէկէ լիւզումու գալմամըշ իտի իսէ տէ, թէքլիֆի վագըեը աչըգտան աչըղա ըէտտ իթմէք միւնասիպէթսիզ օլաճաղընտան,

— Բէք էյի, կէլիրիմ, տէտի։

Լօգանթաճը. - Էկէր իսթէրսէնիզ պուրատա եաթըն. սիզին իչին շիմտի պիր եաթագ հազըրլաթտըրըրըմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, լաքին էվիմէ կիթմէլիեիմ քի, եարըն իչին չամաշըրըմը տէյիշտիրէեիմ։

— Հագգընըզ վար տըր . . . սիզ նէ՞րէտէ իգամէթ իտիեօրսունուզ։

— Պուլվար Վօլթէրտէ, 84 նիւմէրօլու խանէտէ։

— Պուրաետ բէք եագըն տըր. եարըն սապահ էրքէնճէ կէլմէեի ունութմաեըն։

Արնօլտ, սօգաղա չըգտըղընտա, պաշը աթէշ կիպի սըճագ օլտուղունտան, կիճէնին սէրինլիկիյլէ ֆէրրահլանմագ իւզրէ շաբգասընը չըգարտը։

Մէրգում, ֆէվգէլատէ եօրկուն օլտուղունտան, կիւճ հալ իլէ աեագտա տուրապիլիեօրտու, վէ եօլունա տէվամ իտէպիլիեօրտու։ Քէնտի քէնտիեէ տէ,

— Ա՛հ, շու կիւնիւ զաեէթ զահմէթլէ կէչիրտիմ, ֆագաթ ումարըմ քի իչլէր սրրասընտա ճէրէեան իտիեօր, տէտի, վէ խանէսինէ մուվասըլէթինտէ եաթաղընա եաթըպ, տէրին պիր ույգուեա տալտըղընտան, խայլի կէճ ուեանտը։

Օլ էսնատէ սաաթ տօգուզ օլմաղլէ, Արնօլտ, անինտէ եաթաղընտան էնտի, չիւնքի բազար օլմագլա պէրապէր, բէք չօգ իչլէրի վար իտի։

Էվվէլ էմիրտէ Թուրնէլ սօգաղընը թէրքլէ, Թիվօլի սօգաղընտաքի քիւչիւք օթէլտէ եէրլէշմէք իսթէեօրտու։ Մէզքիւր օթէլ իչին սաթըն ալտըղը էշեա տա ղայրը քեաֆի օլտուղունտան, պիր թագըմ էշեա տահա սաթըն ալմասը լազըմէտէն իտի։ Պունտան գաթինազար, Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպիեի կէօրիւպ, Միսթիդօ հագգընտա իյզահաթ իսթէմէսի,

վէ Իթալեալը Ակօսթինիեի տախի զիեարէթ իթմէսի էհէմմի ումուրտան պուլունմագտա իտի։

Պինապէրին ալել աճէլէ էլպիսէլէրինի կիեինտի, վէ էվվէլ էմիրտէ խանէի մէզքիւրու թէրք իթմէք իչին նէ՛ պէհանէ պուլաճաղընը տիւշիւնմէքտէ իքէն, մուախխարէն օրասընը՝ խալի պիր եէր օլուպ, հէր վագըթ քէնտիսի իչին ֆայիտէլի օլապիլէճէկինի պիլ միւլահաղա, մահէլլի մէզքիւրու թէրք իթմէեէրէք, պիր աեաղընը տայիմա օրատա պուլունտուրմաեա գարար վէրտի։

67

Արնօլտ՝ թուալէթինի պիթիրիպ, ճէպինէ պիր գաչ պանդա գայմէսիյլէ պազը քեաղըտլար գօյտուգտան վէ Թիվօլի սօգաղընտաքի քիւչիւք օթէլին անախթարլարընը ալտըգտան սօնրա, տիշարը չըգմաեա հազըրլանըրքէն, Թուրնէլ սօգաղը թարաֆընտան տայիրէսինին չանը շիտտէթլէ չալընտըղընտան, մէրգում քէնտի քէնտիեէ,

— Քիմ օլապիլիր ... պէն Բարիստէ քիմսէեի թանըմամ։ Եալընըզ Սգօթ իլէ Թրիլպի պէնիմ մահէլլի իգամէթիմի պիլիրլէր. անլէրէ տէ, պուրաեա կէլմէլէրինի սուրէթի գաթիեէտէ մէնն իթմիշիմ տիր, տէտի։

Պու արա գաբու թէքրար չալընտըղընտան, Արնօլտ, պիր պիւրօ իւզէրինտէ մէվզու օլան տօլու պիր բէվօլվէրի պիթթէսատիւֆ ալարագ ճէպինէ գօյտու, վէ պատէհու իլէրլէեիպ, պիր տէրէճէ հէեէճան իլէ գաբուեու աչտը։

Պիր քիմսէ ճինաեէթ իշլէմիշ օլուր իսէ, թէտապիրի իհթիեաթքեարանէեի նէ տէրէճէ իթթիխազ իթմիշ օլսա, հէր շէյէ մունթազըր պուլունմալը տըր։

Գաբունուն էշիյինտէ, ալէամէթի ֆարիգաեը համիլ պիր համմալ պուլունմաղլէ, Արնօլտ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տէտի։

Համալ. -(Ինկիլիզճէ.) Սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ։ Իքի կիւն տիւր քի էվինիզին էթրաֆընը տօլաշտըզըմըզ հալտէ, պիր տիւրլիւ սիզէ թէսատիւֆ իտէմէտիք։

Արնօլտ՝ մէրգում համալըն Ուիլեամ Սգօթ օլտուղունու սէսինտէն թանըետրագ, իչէրի ալըպ գաբուեու գաբատը, վէ պատէհու, -Ֆագաթ, պուրաեա կէլմէեի պէն սանա մէնն իթմիշ իտիմ, տէտի։

Ուիլ Սգօթ. -Պիլիեօրում, հալ պու քի վէրտիկինիզ թէն-պիհին խիլաֆընտա հարէքէթ իթմէքլիկիմ, քէնտի քէյֆիմ ի-չին օլմաեըպ, հասպ էլ իճապ պու եօլտա հարէքէթտէ պու-լունտում։

— Պիզ, էվվէլճէ պու իհթիմալաթը տիւշիւնմիւշ իտիք։ Իմտի պանա մէքթուպ եազմալը, վէ մալիւմ օլան ալէամէթի կէօնտէրմէլի իտին։

— Տիմէք օլուր քի, պէնտէն հիչ պիր խապէր ալմատընըզ։

— Թէզքիրէ եազմը՞շ մը իտին։

— Էվվէթ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Էվվէլքի կիւն . . . ղալիպա ագըլլը գաբուճունուզ, մէքթուպումու, էվին տիկէր պիր միւսթէճիրինէ վէրմիշ տիր քի, Տելվինէը թէսմիեէ օլունմասըյլա, իսմի՝ սիզին իսմինիզէ պէնզէմէքտէ տիր։ Իշթէ վուգուի հալի սիզէ նագլ իտէեիմ։

Սգօթ՝ օգուեանլարըմըզճա մալիւմ օլան հիքեայէեի նագլ իտիպ պիթիրտիկինտէ, Արնօլտ շէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Համտ օլսուն քի, Տելվինէընըն եէտինտէ օ մէքթուպուն վէ միտալեանըն հիչ պիր էհէմմիեէթի եօգ տուր։ Մէրգում, պունտա պիր եանլըշլըգ վուգու պուլմուշ օլտուղունու տէրք իտէճէք տիր։ Լաքին պու իշտէ տահա զիեատէ վէխիմ պիր խուսուս վար տըր . . .

— Նէ՞ տիր։

— Միտալեանը ահմագճա ղայպ իտիշին տիր։

Ուիլ Սգօթ. -(Հայրէթտէ գալարագ.) Վա՛յ, սիզ պու վագըաեը պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Պունու տա վէ տիկէր շէյլէրի տէ պիլիրիմ։ Պէնի պուլ-մագ իսթէմէքլիկինիզ՝ Մօնմարթր թէբէլէրինտէ սիզէ վէ պա-

նա պիրէր միտալեա սաթմըշ օլան Միսթիգօ նամ տէլիգանլը-տան տօլայը տէյի՞լ մի տիր ։

— Էվվէթ ։

— Իշթէ օ Միսթիգօ՝ Լօրիօեա սաթմըշ օլտուղուն աթը վէ արապաեը թէսլիմ իթմէկէ կիթտիկինտէ սէնի թանըմըշ տըր ։

— Էվվէթ . . . եախօտ թանըեօր օլտուղունու զանն իթ-միշ տիր . չիւնքի հագգըմտա եալընըզ շիւպհէ իթմէքտէ տիր ։

— Իքի կիւն էվվէլ շիւպհէսի վար իտի իսէ տէ , շիմտի հագըգէթի հալէ վագըֆ օլմուշ տուր ։

— Նասը՞լ ։

— Սանա սաթտըղը միտալեա սաեէսինտէ . զիրա սէնին ղայպ իթտիկին միտալեաեը արապատա պուլմուշ վէ թանըմըշ տըր ։

— Իհթիմալի եօգ տուր . միտալեալար պիրիպիրինէ պէն-զէրլէր ։

— Խա՛յր , սէնին ղայպ իթտիկին միտալեա ֆէնա տարպ իտիլմիշ օլուպ , թա օրթասընտա պիր տէլիկի պուլունմագտա տըր ։

— Սահիհ տիր . պու ճիհէթ պէնիմ տէ խաթրըմա կէլի-եօր ։ Պագ չու մէէլունա՛ ։

— Հէմտէ օ տէլիգանլընըն էֆքեար վէ նիեաթը՝ ղաեէթ մուզիրր տիր ։

— Պանա գարշը՞ մը . ֆագաթ նէ՞ սէպէպլէ ։

— Լօրիօնուն նէզտինտէ քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթտիկին զէման , շախսընը վէ քիմ օլտուղունու մուսիրրանէ սուրէթտէ ինքեար կէլմէքլիկին՝ մութլագա վէխիմ պիր սէպէպլէ տիր տէյի տիւշիւնիւեօր , վէ սախթէ պիր իսիմլէ աթ վէ արապա-նըն սաթըլմասընը՝ պաղը էսրարա համլ իտիեօր ։ Հաթթա մէյ-տանտա պիր ճինաեէթ վագըասը պուլունմասընը շիւբհէլէնիեօր ։

— Նէ՞ տիեօրսունուզ ։

— Տօղրուեու սէօյլէեօրում ։ Միսթիգօ իլէ Լօրիօնուն կէօ-րիւշտիւքլէրինի պիզզաթ իշիթտիմ ։

— Օ հալտէ իքիսինի տէ պօղմագ լազըմ տըր , վէ պու մէմուրիեէթի պէն տէրիւհտէ իտէրիմ ։

— Տիվանէլիք իսթէմէզ ։ Եալընըզ թէտապիրի լազըմէեի իթթիխազ իթմէլի ։

— Պիզ թէտապիրի լազըմէնին իթթիխազընա պաշլատըգ։

— Նէ՞ եաբտընըզ։

— Խանէմիզի վէ իսմիմիզի թէպտիլ իթտիք։

— Բէք էյի իթմիշսինիզ։ Էյ շիմտի նէ՞րէտէ իգամէթ ի-տիեօրսունուզ։

— Օբիթալ պուլվարընտա 8 նիւմէրօլու խանէտէ, Սալ-բէթրիէր գարշըսընտա, վէ Պուֆօն սօգաղընտա 7 նիւմէրօլու խանէտէ, ժարտէն տէ Բլանթ գարշըսընտա։ - Տիմէք իսթէրիմ քի էվիմիզին իքի գաբուսու վար տըր։

— Իսմինիզէ նէ՞ գօյտունուզ։

— Բէրօն պիրատէլէր տէտիրթտիք. պէն Տանիէլ օլտում, Թը-րիլպի տէ Վէգթօր օլտու։

Արնօլտ՝ մէղքիւր մահէլլի իգամէթի վէ իսիմլէրի գայտ իթտիքտէն սօնրա,

— Էշեանըզը նագլ իթտինի՞զ մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Պու թէրթիպլէրինիզ ֆէնա տէյիլ տիր. պունտան սօն-րա քէնտինիզի թանըթմամաեա չալըշըպ, Միսթիգօեու տա կէօզիւնիւզտէն ղայպ իթմէմէլիսինիզ։

— Պէն եինէ էվվէլքի էֆքեարտաերմ։ Մէրգումու թէլէֆ իտիպ օրթատան գալտըրսագ օլմա՞զ մը։

— Էվվէլճէ մէրգումուն նէ եաբմագ իսթէտիկինի անլա-եալըմ։ Պուլունտուղումուզ վազիեէթի թէհլիքէեէ իլգա իթմէք պէյհուտէ տիր։ Հէմտէ գայիտէյի ումումիեէ վէճհլէ, թա-լիմաթըմ մուճիպինճէ հարէքէթ իթմէլիսինիզ։

— Տիմէք օլուր քի, տահա պիզէ իհթիեաճընըզ օլաճագ տըր։

— Իհթիմալ տըր։

— Տայիմա խըզմէթինիզէ հազըրըզ։

— Ումուրըմ .. սիզէ թէպլիզ իտէճէք պիր խուսուսում օլուր իսէ, խապէր վէրիրիմ։ Շիմտիլիք պուրատան կիթ։ Պէն տիշարը չրգաճաղըմ ... սէնին արգանտան աշաղը էնիեօրում։

Ֆիլվագը Ուիլ Սգօթուն մուֆարագաթընտան ազ սօնրա, Արնօլտ Տէսվիներ՝ խանէսինի թէրքլէ, սէրթ պիր չէհրէ իլէ տօղրուճա գաբուճու գարընըն օտասընա կիրտի, վէ,

— Մատամ, սիզտէն ապա խօշնուտ տէյիլիմ, զիրա պանա խիթապէն եազըլմըշ օլան պիր մէքթուպուն՝ միւսթէճիրլէրինիզտէն տիկէր պիր զաթա վէրիլմիշ օլտուղունու խապէր ալտըմ, տէտի։

Գաբուճու գատըն. — (Միւէսսիր պիր սէտա իլէ.) Միւսիւ Տէսվիններ, պու պապտէ թէէսսիւֆ իթմէքլէ պէրապէր, աֆվընըզը տիլէրիմ։ Թէէմին իտէրիմ քի, պու պապտէ պէնիմ հիչ գապահաթըմ եօգ տուր։ Թազի՝ մէքթուպուն իւզէրինտէքի եազըեը լաեըգըյլա օգումաեարագ, Մ. Տէլվիններընն մէքթուպ վէ ղազէթալարընա մախսուս օլան տայիրէտէ հըֆզ իթմիշ տիր։

— Էյ պու միւսիւ տէ էլպէթթէ պունտա պիր եանլըշլըգ օլտուղունու անլատըղը հալտէ, մէքթուպու նիչին իեատէ իթմէտի։

— Միւսիւ Տէլվիններ՝ սէյեահաթ իտէր պիր թիւճճար մէմուրու օլմասըյլա, մէքթուպու ալտըգտան սօնրա Բանա կիթմիշ տիր։

— Պունունլա պէրապէր էհէմմիեէթսիզ պիր մէքթուպ իմիշ... եանի անընլա պանա պիր հէտիեէ կէօնտէրիլիեօրմուշ։ Պու ճիւմլէ իլէ ղայպ օլմասը՝ էբէյիճէ կիւճիւմէ կիթտի։

— Ա՛հ, միւսիւ Տէսվիններ, սիզէ վատ իտէրիմ քի, պիր տախի պէօյլէ պիր շէյ օլմաեաճագ տըր։ Պունտան պէօյլէ սիզին իչին կէլէճէք մէքթուպլարը պէն օտանըզա կէթիրէճէեիմ, վէ էկէր սիզի պուլամազ իսէմ, եաթագ օտանըզըն մասասը իւզէրինէ վազ իտէճէեիմ։

— Բէք էյի... հէր նէ իսէ, Մ. Տէլվիններ Բարիսէ ավտէթ իտէր իսէ, մէքթուպու եաեօտ իչինտէ պուլունան մատտէեի իսթէեին... պու մատտէ՝ կիւմիւշտէն քիւչիւք պիր միտալեա օլուպ, կէրչի էհէմմիեէթի եօգ իսէ տէ, հէտիեէ օլտուղու իչին սագլամագ արզուսինտէեիմ։

— Օլ խուսուստա գուսուր իթմէմ, միւսիւ։

Արնօլտ՝ գաբուճու գարընըն օտասընտան չըգտըգտան սօնրա, պիր արապաեա բաքիպէն, պիր կիւն էվվէլ Բէթինեէր սօգաղընտա քէնտիսինէ միւնասիպ պիր խանէ արատըղը սըրատա կէօրմիւշ օլտուղու պիր մօպիլեա մաղազասընա կիթտի։

Օ կիւնիւ բաղար օլմագլա պէրապէր, մաղազա աչըգ իտի։

Արնօլտ՝ մաղազա սահիպինի Թիվօյի սօդաղընա կէօթիւրիւպ, իլէրտէքի բէնչշէնպիհ կիւնիւ թէսլիմ իթմէք շարթըյլա, մէրգումա միւքէմմէլ պիր էվ թագըմը ըսմարլատը։ Մէրգում թաճիր՝ հէր շէյի, հաթթա մաթպախ, արապալըգ վէ ախըրա մախսուս ատէմլէրի տէ թէտարիք իթմէեի վատ իթտի։ Շէօյլէ քի քէնտիլէրինի գուլլանան էֆէնտիլէրի մէմայիքի էճնէպիէեէ կիթմիշ օլտուգլարը ճիհէթլէ աչըգտա գալմըշ օլան վէ նամուսլու զէվճ ու զէվճէ պուլունան պիր արապաճը իլէ պիր աշճը գատընը կէթիրմէք թէքլիֆինտէ պուլունտուղունտա, Արնօլտ,

— Քէնտիլէրինի կէօրէպիլիրմիեիմ, տէյի սիւալ իթտի։

— Հէմ բէք չաբուգ կէօրէպիլիրսինիզ, չիւնքի պէնիմ խանէմտէ իգամէթ իտէրլէր։ Գաբուճունուզ կիտիպ չաղըրապիլիր։

Եարըմ սաաթ սօնրա, արապաճը ժագ, վէ զէվճէսի աշճը Գաթէրին, իքիսիտէ քեամիլ վէ նամուսլու քիմսէլէր օլտուգլարը հալտէ կէլտիլէր։ Արնօլտ, քէնտիսինէ կիւզէլ պիր արապա վէ էյի ճինստէն պիր աթ իլէ, պունլար իչին իգթիզա իտէն էտէվաթը պուլմասընը արապաճըեա թէնպիհ իթտի, վէ մօպիլեաճըեա պիր գաչ ատէտ պին ֆրանգլըպ պանգնօթ վէրիպ, խանէ էշեասընընը բէնչշէնպիհ սապահը թէսլիմ իտիլէճէկի խուսուսունտա մօպիլեաճընընը վագը օլան վատընտան սօնրա օրատան մուֆարագաթ իթտի։

Արնօլտ՝ Սէն-Լաղար մէվգիֆինտէքի լօգանթատա գահվալթը իթտիքտէն սօնրա, Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպիեի կէօրմէք իչին հէնուզ վագթը պուլունտուղունու պիլ միւլահազա, սիկարասընը եագարագ, Իթալեալը Ակօսթինինին խանէսինէ կիթտի։

Մէրգում Իթալեալը օլ էսնատէ խանէսինտէ պուլունտուղունտան, Արնօլտ,

— Իշլէրիմի կէօրտիւնիւզ միւ, տէյի սիւալ իթտի։

Ակօսթինի. - Էվվէթ, պիր գաչ կիւնէ գատար իսթէտիկինիզ իլմուխապէրի ալաճագսընըզ։ Գալէմլէրտէ չալըշան պիր

միւլազիմ մէմուր էլտէ իթտիմ քի, պիր միգտար ագչէ վիր-
մէքլէ, իսթէտիկիմ սէնէտի, քեաֆֆէյի մէօհիւրլէրի համիլ
օլարագ պանա թէսլիմ իթմէկի տէրիւհտէ իյլէտիր։

— Բէք էյի, պանքէր Ժիւլ Վէրիէր հագգընտա տա մա-
լիւմաթ ալտընը՞զ մը։

— Էվվէթ, անըն էվրագը իքմալ օլունմուշ տուր։

Արնօլտ. - (Թէաճճիւպլէ.) Պու գատար չաբո՞ւգ մու։

— Էվվէթ, արգատաշլարըմտան պիրի՝ մալիեէ իշլէրիյլէ
մէշղուլ օլտուղունտան, պանգա վէ պօրսա ատէմլէրինին ճիւմ-
լէսի հագգընտա մալիւմաթը վար տըր։ Իշթէ պու արգատա-
շըմ, ագչէ պէտէլիյլէ, իսթէտիկիմ թաֆսիլաթը պանա իթա
իթտի։ Օ թաֆսիլաթը տէրհալ անլամաեը արզու իտիեօ՞րմու-
սունուզ։

— Շիւպհէսիզ։

Ակօսթինի՝ եազըխանէսի իւզէրինտէն տիւրիւլիւ պիր քեա-
ղըտ ալտը։ Պու քեաղըտըն իւսթինտէ պիւեիւք հարֆլար իլէ
ԺԻԻԼ ՎԷՐԻԷՐԻՆ ԷՎՐԱԳԸ տէյի եազըլմըշ իտի, վէ պատէհու,

— Պիլմէք իսթէտիկինիզ մալիւմաթըն ճիւմլէսի պունտա
մէվճուտ տուր, տէտի։

Արնօլտ. - Բէք էյի. էվրագը օգուեուն։

68

Իթալեալը էվրագը մէզքիւրէեի հըֆզ իտէն քեաղըտը աչ-
տըղընտա, էլ եազըսըյլա իւզէրլէրի տօլու պիր չօգ քեաղըտ
չըգարըպ, եիւքսէք սէտա իլէ աթիտէքի ճիւմլէլէրի օգուտու.

— «Ժիւլ-Շարլ Վէրիէր՝ 1828 սէնէսի յունվարը 15 ինտէ
Լուար-է-Շէր էեալէթինին Բօմորանթէն պէլտէսինտէն տօղմուշ
օլուպ, բէտէրի Նաբօլէօն Վէրիէր, վէ մէշրու վալիտէսի տէ
Ժիւլի Պէրօ իսիմլէրինտէ պուլունմուշլար տըր։

«Մէրգումուն էպէվիյնի օլտուգճա հալ վէ վագըթլարը
սըրասընտա օլուպ, չօճուգ՝ խայլի վասի թալիմ վէ թէրպիեէ
կէօրմիւշ, վէ օն ալթը եաշընտա օլտուղու զէման, տէրսլէրինի

իքմալ լթմէք իզրէ Բարիսէ կէօնտէրիլմիշ , վէ եիկիրմի հա-
չընտա պիր պանքէր նէզտինէ տախիլ օլմուշ տուր :

« Խթիտատ ու գասլիլեէթի սահէսինտէ սիւրաթլէ իլէր-
լեեիպ , աղ վագըթտա տօլկուն մահաշ իլէ էմնիյեէթէ տայիր
պիր մէմուրիեէթէ կէչմիշ տիր :

« Քէնտիի հալիս վէ պիր ան էվվէլ քէսպի սէրվէթի իթ-
մէք արզուսինտէ օլուպ , մէմուր օլտուղու պանգանըն խարի-
ճինտէ պուղը ուճագ թէֆէք իշլէր կէօրմէքլէ , վէ քեաճիճէյի
թէշէպիւսաթընտա քէսպի մուվաֆֆագըյեէթ խոէրէք , թէ-
մէթթիւլէրինի արթըլմագլա , սերվէթ էսասընը վաղ խոէպիլմիշ ,
վէ ագտ իթտիկի պիր իղտիվաճ սահէսինտէ , սէրվէթի մէզ-
քիւրէ տահա զիեատէ արթմըշ տըր :

« Շէօյլէ քի 1863 տէ , քէնտի ագրապասընտան , եանի Պէ-
րօ ֆամիլեասընտան օվտուզ պէշ չաղլարընտա տուլ պիր գա-
տըն իլէ էվլէնմիշ տիր : Պու գատըն , քէնտի ֆամիլեասընտան
սէրվէթէ մալիք պուլունմամըշ իսէ տէ , մէմուրին զայրի պիր
միրասա նասիլ օլմուշ օլան իլք զէվճինին վուգուի վէճաթը , վէ
պիլա վէյէտ օլմասըյլա , քէնահինէ պիր միլեօն ֆրանգտան զի-
եատէ սէրվէթի գալմըշ տըր : Պու սէրմաեէ վէ քէնահինին մա-
լիք օլտուղու մէպալիղ իլէ ժիւլ Վէրիէր՝ պիր պանգա թէէխա
իտիպ , աղ վագըթտա պու պանգա խայլի իշէրի կիթմիշտիր :

« Մէզքիւր իզտիվաճտան պիր գըզ չօճուգ տիւնեաեա
կէլիպ , Ոնժէլիք թէամիեէ իտիլմիշ տիր :

« Մէզքիւր չօճուղուն վէյատէթինտէն պէշ սէնէ սօնրա ,
մատամ Վէրիէր թէրքի հաեաթ իթտիկինտէն , մէզքիւր պիր
միլեօն Ոնժէլիքէ միրաս գալմըշ իսէ տէ , Վէրիէր՝ մատմազէլ
Ոնժէլիքին սինինի պիլուղէ վասըլ օլտուղու զէման հիսապ վիր-
մէք իշղրէ , վէլիի մէշլու սըֆաթըյլա մէզքիւր պիր միլեօնուն
իտարէսինէ մէմուր օլմուշ տուր :

« Ժիւլ Վէրիէրին , քէնտի գըզընտան մատտա , պիր տէ էօք-
սիւզ գըզ եէկէնի վար տըր քի , պու տա , քէնտի իսթիտատ
վէ արզուսու վէճհլէ , ըահիպէլիք մէսլէքինէ կիրմիշ տիր :

« Պու ըահիպ՝ ըահիպէլիք սըֆաթընա մահսուս էլպիսէ-
եի կիեինէճէկի սըրտատա , պիր միլեօն պէշ եիւզ պին ֆրանգ-
լըգ պիր միրասա նասիլ օլմուշ , վէ պանքէր , մէզպուրէեի գան-

տըրտըղընտան, իշպու եէկէնի տէ, ումուրը խայրիէեէ գուլ-լանմագ իւզրէ, մէզքիւր միրաս ագչէսինին պէշ եիւզ պին ֆը-րանգընը քէնտիսինէ ալըգօեարագ, մապագիսինի Վէրիէրին պանգասընա էմանէթէն թէսլիմ իթմիշ տիր . . . »

Արնօլտ. – Քէնտիսինէ պիր միլեօն ֆրանգ պրագմըշ հա՛:

Ակօսթինի. – Էվվէթ, հաթթա Վէրիէր չարբըգ պիր մէվ-գիտէ պուլունմասը յլա, մէզքիւր միլեօն՝ բէք միւսայիտ պիր վագըթա թէսատիւֆ իթմիշ տիր: Չիւնքի միւէսսիսի, պաշլըճա հիսսէտարը վէ միւտիրի օլտուղու պիր սանայի շիրքէթի զա-րարլարա ուղրաեարագ, պիր թագըմ շիքեաեէթլէր իլէ քէն-տիսինին ճինաեէթ մահքէմէսինէ ճէլպի թապիի իքէն, եէկէնի օլան բահիպէնին ագչէսիյլէ, միւթէշէքքիլէրի խօշնուտ իտէ-րէք, ֆէլաքէթին էօնիւնիւ ալմըշ իսէ տէ, պիր քէրրէ իգպալի թէրս տէօնմիւշ օլտուղունտան, պու կիւնքի կիւն մուզաիգանընն սօն տէրէճէսինէ վարմըշ տըր:

— Պունա էմինմիսինիզ:

— Քեամիլէն էմինիմ: Շու սաաթտա պիլէ, Ժիւլ Վէրիէր, Պէլճիգանընն մէրմէր թաշ օճագլարընընն իշլէթիլմէսի իշին թէ-էսսիս իթմիշ օլտուղու պիր շիրքէթտէ ագալլի իւչ եիւզ պին ֆրանգ ղայպ իյլէմիշ տիր:

Արնօլտ. – (Մէզքիւր բագգամը տէֆթէրինտէ գայտ իտէ-րէք.) Իւչ եիւզ պին ֆրանգ մը:

Ակօսթինի. – (Տէվամ իտէրէք.) Կէչէնլէրտէ իզհարը իֆլաս իտէն անօնիմ պիր վաբօր շիրքէթինտէ տէ, պէշ եիւզ պին ֆրանգտան զիեատէ զարար վոոգու պուլմուշ տուր:

Արնօլտ, պու եէնի բագգամը տա էվվէլքինին ալթընա եազտը, վէ Իթալեալը տախի շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Վէրիէր՝ ուզագտան ագրապասը օլուպ, Ֆանթէզի Մօտէրն թէաթրօսու միւտիրի պուլունան Լա Ֆուժէր նամ քիմսէեէ, էօտիւնճ իքի եիւզ պին ֆրանգ վէրմիշ տիր քի, հէմ քէնտիսինին վէ հէմ մէրգում Լա Ֆուժէրին մէթրէսի օ-լան պիր գատըն՝ զիքր օլունան թէաթրօ իտարէսիյլէ մուգա-վէլէ իտէպիլսին: Չօդտան պէրու ղայպ օլմուշ օլան մէզքիւր իքի եիւզ պին ֆրանգտան մաատա, պիր թագըմ միւթէա-հիւտլէրէ իթասը լազըմ կէլէն ագալլի եիւզ էլլի պին գատար

ֆրանգ իչին տախի քէֆիլ օլմուշ տուր։ Պունտան պաշգա բրօվա իտիլմէքտէ օլան պիւեիւք պիր թէաթրօ օեունունտա մուհիմմ պիր ըօլ իճրա իթմէք իսթէեէն մէզպուրէ մէթրէսի նին արզու վէ իպրամլարընա մուվաֆֆագաթլա, Մէզքիւր թէաթրօ օեունունուն մէվգըի թէմաշաեա վազը մագսէտիյլէ եէնիտէն եիւզ էլլի պին ֆրանգ իթա իթմիշ տիր։

Արնօլտ. – (Պու միգտարը աախի եազարագ.) Եիւզ էլլի պին ֆրանգ . . . պիր միլեօն իւչ եիւզ պին ֆրանգա վասըլ օլտուգ, լաքին ժիւլ Վէրիէրէն վազիեէթինէ, պու գատար ճիւզի ագչէ իլէ խալէլ կէլմէմէլի տիր։

— Պիլաքիս մահվիյեէթի եախօտ մուզահիգանը օլ տէրէճէտի տիր քի, պու շայեա եաեըլմաղա պաշլամըշ տըր, վէ պանգասընա էմանէթէն ագչէ թէսլիմ իթմիշ օլան բէք չօդ քիմսէլէր՝ եագընտա բարալարընը կէրի իսթէեէճէքլէրի տէրքեար տըր։

— Իսթէտիքլէրի հալտէ, էլպէթթէ թէէտիեէ իտէճէք տիր։

— Բէճա իտէրիմ, նէ՞ իլէ թէէտիեէ իտէճէք տիր։ Միւշթէրիլէրինին, պիր միլեօնտան զիեատէեէ պալիզ օլան ագչէսի՝ պօրսա մուամէլաթընտա զայպ իթմիշ տիր։

— Ֆագաթ բահիպէնին իհթիեաթ ագչէսի վար տըր։

— Տիկէրլէրինին ագչէսի իլէ պէրապէր պէր հավա օլմուշ տուր։

— Գըզընըն սէրվէթի եօ՞գ մու տուր։

— Օ չօգտան խիթամ պուլմուշ տուր։ Ֆարզ իսէլիմ քի, եարըն Վէրիէր քէնտի պիլանչօսունու թանզիմէ մէճպուր օլսա, իւչ միլեօնտան զիեատէ աչըզը զուհուր իտէճէկի, վէ զայեաթը իճապ իթտիրէն մուամէլաթը սարրաֆիեէնին ճինսի իճապընճա, մէրգումուն իլանը իֆլաս իյլէեէճէկի տէրքեար տըր։

— Տէտիկինիզ մէթրէս քի՞մ օլուեօր։

— Մուխաթարալը պիր մախլուգ օլուպ, մէրգումա սէնէվի ագալլի եիւզ պին ֆրանգա մալի օլմագտա տըր։ Մէզպուրէնին, Վէրիէր պանգասընտա պիր մըգտար ագչէսի պուլունուպ, իքի սէպէպլէ ագչէսինի ալմագ իսթէմէքտէ տիր։ Շէօյլէ քի, էվվէլ էմիրտէ՝ սէրվէթինի վազ իթմիշ օլտուղու մա-

հելէ էմին տէյիլ տիր . վէ սանիեէն՝ պիր պինա սաթըն ալ-մադըղը թասմիմ իթմիշ տիր : Կէօսթէրիշլի վէ ազամէթլի պիր գըզ իսէ տէ . հիչ պիր տէեէրի պուլունմամագտա տըր , հա-սըլը երլան կիպի պիր գըզ տըր , վէ պանքէր քէնտիսինտէն գօրդմագտա տըր :

— Նիչին :

— Չիւնքի թէքմիլ Բարիս պու գարըեը թանըտըղընտան , արապարը աչըլտըղը հալտէ , պօշպօղազըղըյա , մէրգումա պիւեիւք զարար վէրիր : Հալ պու փի , արապարը աչըլաճաղը մէմուլ տուր . չիւնքի թէքրար իտէրիմ քի , մէզպուրէ քէնտի ագչէսինի թալէպ իտիւօր · ագչէսի իսէ , քէնտիսինին րուհսա-թը էվվէլճէ ալընմաեարագ , Պէլճիգանըն մէրմէր թաշը օճագ-լարը թէշէպպիւսիւնտէ զայ օլմուշ տուր . անտէն պաշգա , մատամ տը Նէրվէյ իսմինտէ տիկէր պիր գաարընըն սէրվէթի տէ , սէվահիլէ իշլեեէն եէլքէնլի եախօտ պուխուրլը սէֆինէլեր գումբանեաընտա մահվ օլմուշ տուր :

— Նէրվէյ մի . . . ժիւլ Վէրիէրին խըսըմլարընտան պիր գաարընը մէթրէս իթթիհազ իթմիշ օլան վիգոնթ ժօրժ տը Նէրվէյին վալիտէսի օ՛լմասըն :

— Էվվէթ , Մ՛էլաթի կօթիէեի մէթրէս տէյի գուլլանմագ-տա օլան վիգոնթ ժօրժ տը Նէրվէյին վալիտէսինտէն պահս ի-տիեօրում : Պու գաարընընտա տէօրթ եիւզ պին ֆրանգտան դիեատե պիր մէպլաղը պու սուրէթլէ տիւչարը թէհլիքէ օլ-մուշ տուր : Քէնտիսի եաշլը վէ խասթա օլուպ , եագընտա թէրքի հաեամ իտէճէք տիր : Օղլու իսէ , տայիմա իչի ուճու պիր եէրէ կէթիրէմէտիկինտէն , մէզպուրէտէն բարա խոթէմէք-տէ տիր : – Հասըլը եալընըղ պիր քելիմէ՝ Վէրիէրի մահվ իթ-մէքլիկէ քեաֆի տիր . վէ պու սէպէպլէ քէնտիսի՝ զիքր իթտի-կիմ թէհթրօճու մատմուազել Լէօնանըն թէէսիր վէ նուֆու-զու ալթընտա պուլունմադտա սըր :

« Խիւլասա , Վէրիէր ագըլը պիր աաէմ տիր , ֆագաթ սօն տէրէճէ զէվզ վէ էյլէնճէ միւպթէլասը տըր , վէ քէնտիսի իչին ֆայիտէ պուլտուղու , եախօտ ֆայիտէ պուլունտուղու զանն իթտիկի հէր չէյի եաբմաեա հազըր տըր : – Գըզընը էվ-լէնտիրմէք իսթէմէզ, չիւնքի անը էվլէնտիրմէքլէ , վասիլիք հի-

սապլարընը վիրմէք մէճպուրիեէթինտէ պուլունաճագ տըր , վէ իէեալաթը հագըգաթ աատ իտէն քիմսելէր կիպի , գըզը մատ-մուապէլ Անժելիքին սինինի պիլուղէ վասըլ օլմասընա գատար , մէզպուրէնին միւասընատա հասըլ իթմիչ օլտուղու աչըզը դա-բաեապիլէճէկինի մէմուլ իթմէքտէ տիր :

Ակօսթինի՝ պու ատա սէօզիւ քէստիկինտէն , Արնօլտ՝

— Ալտըղընըզ մալիւմաթ հէր պու գատար մը տըր , տէ-յի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , պանքէրի մէրգումտ հագգընատա ալտըղըմ մա-լիւմաթ հէր պու գատար տըր , լաքին գըզընա ատյիր չունու տախի պիլտիրիրիմ քի , մատմուազէլ Անժելիք վէրիէր ան սէ-քիզ եաչընատա օլտուղու հալտէ , բէտէրինտէն միւսթագիլ տիր : Բէնտիսի հալիմ , մէրհամէթլի , հագըգէթլի պիր գըզ օլմագլա պէրապէր , տէմիր կիպի սէրթ միւրատը վար տըր : Եալընըզ պիր քիմսէ անըն իւզէրինտէ գաթի պիր թէէսսիր վէ նուֆու-զու հայիզ օլուպ , օ տախի քէնտի ագրապասընատան րահիպէ Մարի տէր :

Ակօսթինի պուրատա սէօզիւ քէստիկինտէն , Արնօլտ Տէս-վինէը՝

— Իչտու մալիւմաթլարը հավի քեաղըտլարը պանա վէ-րին , ատէտ , վէ իթալեեալը մէզքիւր էվրագը թէսլիմ իթմէսին-տէ , Արնօլտ՝ անլէրի ճէպինէ գօեուպ , ճիզտանընատան պաղը իսիմլէրի հավի պիր քեաղըտ չըգարտը , վէ քէլամէ ազազլէ ,

— Սիզէ եէնի պիր իշ ատհա կէթիրտիմ, պունուն իչին տախի պօլ իւճրէթ վիրէճէեիմ, ատէտ :

Ակօսթինի՝ մէզքիւր քեաղըտը ալըպ , եիւքսէք սէսատ իլէ ,

— Լա Ֆուժէր , Մէլանի կօթիէ , ժօրժ տը Նէրվէյ իսիմ-լէրինի օգուտու :

Արնօլտ . — Զաթէն պու իսիմլէրի պիլիեօրսունուզ , չինքի պիր ազ էվվել քէնտինիզ իշար իսիեօրատունուզ : Իմտի , պու ատէմլէր հագգընատա տախի մալիւմաթ ալարագ պանա պիլ-սիրմէնիզ լազըմ տըր :

— Միւսթաճէլ մի տիր :

— Էվվէթ , իւչ կիւնէ գատար պու մալիւմաթը իթա ի-տէպիլիր միսինիզ :

— Ումարըմ։

— Բէք էյի . պէն իւչ կիւնաէն երինէ կէլիրիմ։

Արնօլտ՝ օրատան մուֆարադաթի իթմէք իւզրէ աեաղա դալդմըշ իքէն , գաբունուն չանը չալընտըղընատան , մէրգում ,

— Պուրատա կէօրիւնմէք իսթէմէմ, աէտի ։

Զան իքինճի տէֆա չալընտըղընտան , Իթալեալը պիր գաբու աչարագ , Արնօլտա ,

— Պուրաեա կիրին , պուրասը պէնիմ եաթագ օտամմըը ։ կէլէն չախսը տէրհալ սավարըմ , տէտի ։

Տելիգանլը իչերի կիրտի , վէ գաբուեու քէնախինէ տօղ-լու չէքտի իսէ տէ , պիւսպիւթիւն գաբամատը . չէօյլէ քի կէ-լէն չախսը կէօրէպիլիը , վէ ճերէեան իտէճէք մուհավէրէեի աինլէեէպիլիր իտի ։

Ակօսթինի՝ տայիրէսի գաբուտունու աչտըղընտա , էչիքտէ եիւպիւնիւ թիւլ իլէ էօրթմիւչ պիր գատըն զահիր օլտու ։

Ակօսթինի . – Ինմի իսթէեօրսունուզ , մատամ , տէյի սի-վալ իթմէսինտէ , բէչէլի գատըն՝ եիւզիւնտէքի բէչէեի պէր-թարաֆ իթտի , վէ Ակօսթինի հայրէթլէ ,

— Վա՛յ , մատամուազէլ Մէլանի կօթիէ , սի՛զմիսինիզ , տէ-յի սիւալ իմտի ։

Արնօլտ , իյատ օլունան իսմի իչիմտիկինտէ , քէնտի քէն-տիեէ ,

— Մէլանի կօթիէնին պուրատա նէ՞ իչի վար տըը , տէտի , վէ պու արա իթալեալը՝ կէնճ գատընը իչերի ալարագ , չու եօլտա մուհավէրէեէ պաշլատը .

— Զօդատան պէրի տիր քի սիզ պուրաեա կէլմէեօրտու-նուզ . պու կիւն հաՆկը ըիւզկեար սիզի պուրաեա ամտը , տէտի ։

Մէլանի պիր իսկէմլէ այրագ , պիր պաճաղը պիր թարաֆ-տա , օլ պիր պաճաղը սիկէր թարաֆտա օլարագ օթուրտու ։ Պատէհու չու եօլտա իֆատէեէ աղազ իմտի .

— Պապալըգ , սիզին իլէ կէօրիւշմէեէ կէլտիմ ։ Տայիմա ժօրժ տը Նէրվէյ իլէ օլտուղում պէլճի մալիւմիւնիւզ տիւը ։

— Էօյլէ օլտուղունու իչիմտիմ ։

— ժօրժ իսէ , գումար սէպէպսիյլէ սէֆիլ պիր հալէ կէլ-

միշ տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէն քէնտիսինէ կէօնիւլ վէրմիշիմ տիր։ Մէրգումուն ալթը այլըգ, վէ քէնտիսինէ տիգգաթ իթտիկի հալտէ, չօգ չօգ պիր սէնէլիք էօմրիւ գալմըշ տըր։ Իմտի, միւսթագպէլի թէէմին իթմէք վագթը շիմտի օլտուղունտան, ժօրժ իլէ էվլէնմէք իսթէրիմ, վէ պու խուսուստա րէյինիզի ալմաեա կէլտիմ։ Պու թասավվուրումա սիզ նէ՞ տէրսինիզ։

— Թասավվուրունուզ պէնճէ բէք կիւզէլ տիր, ֆագաթ պագալըմ ժօրժ գապուլ իտէ՞ր մի։

— Պէլքի պազը կէօնա թէրէտտիւտ կէօսթէրէպիլիր իսէ տէ, պէն քէնտիսինի իգնա իտէպիլիրիմ... Անըն զէվճէսի օլտուղումտա, հիյնի վէֆաթընտա թապիի տուլ գալաճաղըմ, վէ սէրվէթի տէ պէնիմ օլաճագ տըր։

— Նէ՞ սէրվէթի վար տըր։ — Շու սաաթտա քիւլլիեէթլի պօրճու օլուպ, վալիտէսինին՝ քէնտի սէրվէթինի օնա թէրք իտէճէկինէ տէ շիւպհէ իտէրիմ։

— Վալիտէսի չօգ տիւշկիւն տիւր. պէլքի իզտիվաճըմըզտան էվվէլ ահրէթէ եօլճու օլուր։

— Օ հալտէ տէ վիգօնթուն ալաճագլըլարը՝ գալաճագ միրաս իւզէրինէ հիւճում իտէպիլիրլէր։

— Վիգօնթուն վալիտէսի խայլի զէնկին օլտուղունտա, ալաճագլըլար՝ թէքմիլ միրասը թիւքէտէմէզլէր։ Մէզպուրէնին, եալընըզ ագրապամտան պանքէր ժիւլ Վէրիէր նէզտինտէ տէօրթ եիւզ պին ֆրանգտան զիեատէ ագչէսի պուլունմագտա տըր։

Ակօսթինի՝ պու ճիհէթլէ պիլտիկի մալիւմաթ իճապընճա ճէվապ վիրմէեիպ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուղունաան, Մէլանի շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Ժօրժուն պօրճու հէման իքի եիւզ պին ֆրանգ տըր։ Պու պօրճ՝ էվլէնէճէկիմիզ զէմանա գատար իքի միսլինէ տախի պալիզ օլսա, գօնթէսին վէֆաթը զէմանընտա, եինէ պիզէ ալթը եէտի եիւզ պին ֆրանգ գալապիլիր։ Պու խուսուստա պանա նէ՞ րէյ վէրիրսինիզ։

— Էկէր էվլէնէպիլիրսէնիզ, էվլէնին տէրիմ։ Լաքին պուրտեա կէլմէքլիկինիզ, եալընըզ պէնտէն րէյ իսթէմէք իչի՞ն մի տիր։

— Խա՛յր, տիկէր պիր մատտէ իչին տախի կէլմիշիմ տիր։

— Զաթէն էօյլէ օլտուղունու զանն իտիեօրտում. տիկէր մատտէ նէ՞ տիր։

69

— Տիկէր մատտէ՝ ագչէեէ ֆէվգէլատէ միւհթաճ օլմագլըղըմ տըր։ - Վիգօնթ՝ վալիտէսինին վէրտիկի թախսիսաթը վատէսինտէն էվվէլ ալմըշ օլուպ, շիմտի իսէ, վալիտէսի հիչ պիր բարա վիրմէք իսթէմէտիկինտէն, պէն մուզաիգատա պուլունուեօրում։

— Բէք էյի, վիգօնթ իսթիգրազ իտէմէեօ՞ր մու։

—Խա՛յր, հէր վագըթքի միւգրիզլէրի՝ քէնտիսինտէն եիւզ չէվիրիեօրլար։ Պու սէպէպլէ սիզի պուլմաեա կէլտիմ։

— Լաքին սիզ պիլիրսինիզ քի պէնիմ բարամ օլամազ։

— Պիլիեօրում, վէ սիզին ագչէնիզէ կիւվէնմէեօրում։ Հալ պու քի տօլկունճա ֆայիզ վէ բարլագ պիր գօմիսիօն իլէ էլլի պին ֆրանգ գատար գարզէն ագչէ վէրիր պիր Եէհուտիեի էլպէթթէ թանըրսընըզ։ Պու մէպլաղըն նըսֆընը պէն ալապիլիրիմ, սիզին իչին տէ պին ֆրանգ չըգարըրըմ։

— Պէնիմ իչին վատ իթտիկինիզ պին ֆրանգ՝ ֆէնա պիր միւքեաֆաթ օլմատըղընը իգրար իտէրիմ. լաքին էսէֆ իտէրիմ քի, պու կիւնքի կիւն իչլէր բէք պօզուգ կիտիեօր, վէ հէր քէս սէրմաեէսինի սագլաեօր։ Պինապէրին էօյլէ պիր ճէսիմ մէպլաղը գարզէն վիրմէք իսթէեէն եախօտ վիրէպիլէն քիմսէեի թանըմաեօրում։

— Ֆագաթ վիգօնթ պօրճունու էօտէեէպիլիր. իմզասը տա միւթէպէր տիր։

Ակօսթինի. - (Ումուզլարընը չէքէրէք.) Պօշ սէօզլէր սէօյլէմէեին։ Վիգօնթուն եալընըզ նէֆէսի գալմըշ օլտուղունու պիր ազ էվվէլ քէնտինիզտէ թաստիգ իտիեօրտունուզ։ Պինապէրին մէրգում վալիտէսինին միրասընա նայիլ օլմազտան թէրքի հաեաթ իտէր իսէ, քէնտի թարաֆընտան իմզա իտիլմիշ օ-

լան սենեալերին լաղանա եաբրագլարը գատար տա էհեմմի-եէթլերի օլամազ ։

— Պօրճլարընը վալիտէսի էօտէր ։

— Պու տախի շիւպհէլի տիր ։ Պունտան պաշգա, պու խուսուստա մուպահասա իթմէք նէ՞եէ եարար ։ Թէքրար իտէ-րիմ քի, պէն քիմսէեի թանըմամ ։ Իմտի իսթիգրազ մատտէ-սինտէն սարֆը նազար իլէ, Մ. տը Ներվէյ իլէ էվլէնմէնիզ՝ սի-զին իչին է՛ն էյի թարիգ տիր ։ Հիյնի թէրէքէտէ եինէ սիզէ պիր շէյ գալըր . . . հիչ օլմազսա վիգօնթէս իւնվանը գալ-մըշ օլուր ։ Հէր նէ իսէ, ազիզէմ, սիզի ուզուն միւտտէթ ալը-գօեամատըղըմա աֆվ իտին, չիւնքի պէն տէ տիշարը չըգաճա-ղըմ ։

Մէլանի, օրաեա կէլտիկի զէման, մուվաֆֆագըյեէթի-նէ էմին օլտուզու հալտէ, պունուն ագսիսի վուգուինտէ, ֆէվգէլատէ մահզունէն աեաղա գալգտը, վէ Ակօսթինի՝ մէզ-պուրէեի գաբուեա գատար կէօթիւրտիւքտէն սօնրա, արգա-սընտան գաբուեու գաբատը, վէ օտասընա ավտէթինտէ, Ար-նօլտ Տէսվինեը,

— Չաբուգ պու գատընը չաղըրըն, վէ պու ագշամ մա-չուգընա էլլի պին ֆրանգ վէրիլէճէկինի վատ իտին . . . վա-գըթ կէչիրմէեին . . . պէն եինէ կիզլէնիեօրում, տէյի պէեան իյլէտի ։

Արնօլտ, եէնիտէն կիզլէնտի, վէ Ակօսթինի սիւրաթլէ տա-յիրէսինտէն տիշարը չըգըպ, նէրտիվէն բարմագլըղընտան է-յիլէրէք,

— Մատմուազէլ Մէլանի՛, տէյի չաղըրտը ։

Կէնճ գատըն, օլ էսնատէ պիրինճի գաթտա պուլունտու-ղունտան, քէնտիսինին չաղրըլտըղընը իշիթտիկինտէ տուրտու, վէ պաշընը եօգարը գալտըրարագ,

— Քի՞մ պէնի չաղըրըեօր, տէյի սիւալ իթտի ։

— Պէն, Ակօսթինի ։ Բէճա իտէրիմ, պիր ազ եօգարը չը-գըն ։

Մէլանի, մահզուզէն վէ սէրիան նէրտիվէն գատէմէլէրին-տէն եօգարը չըգըպ, իչ օտաեա կիրէր կիրմէզ,

— Պիր չարէ պուլտունո՞ւզմու, տէյի սիւալ իթտի ։

Ակօսթինի. - Պէլքի . . . պիր ազ էվվել քիմսէեի խաթըրլաեամաեօրտում, լաքին տիշարը չըգմանըզտան սօնրա, պիր ոէրմաեէտար խաթըրլատըմ քի, գարզէն սիզէ ագչէ վիրէճէկինի մէմուլ իտէրիմ։

— Ճապա եարըն ալապիլիրմիեիզ։

— Շիմտի ստաթ իւչ տիւր։ Սաաթ պէշտէ օ սէրմաեէտարը կէօրէճէեիմ, վէ պու կիւն բազար օլտուղունտան, քէնտիսինի խանէսինտէ պուլաճաղըմա էմինիմ։ Պու ագշամ վիդօնթ տը Նէրվէյ իլէ պէրապէր պուրաեա կէլին. լազըմ օլան ճէվապը ալըրսընըզ։

— Էկէր միւսայիտ ճէվապ ալընը՞ր իսէ։

— Պանգնօթ եախօտ պանդա իւզէրինէ պիր չէք օլարագ էլլի պին ֆրանգ ախզ իտէճէքսինիզ։

— Նէ՞ ֆայիզ իլէ։

— Պէն տէ պիլմէմ. չիւնքի ագչէեի վիրէճէք օլան ատէմ պէն տէյիլիմ։ Էկէր իշինիզէ կէլմէզսէ ըէտտ իտէրսինիզ։

— Հիչ ըէտտ իթմէք գապի՞լ մի տիր։ Պէնճէ վէրիլէճէք ֆայիզին էհէմմիեէթի եօգ տուր։ Զաթէն պու ճիհէթ ժօրժա այիտ տիր . . . Ակօսթինի՛, սիզ բէք էյի ատէմսինիզ. շու էյիլիկինիզի ասլա ունութմաեաճաղըմ. . . Պու ագշամ սաաթ եէտիտէ կէլէճէկիմիզէ էմին օլուն, վէ սիզ տէ սէրմաեէտարընըզա կիթմէեի խաթըրտան չըգարմաեըն։

Մէլանի, պու տէֆա մէսրուրէն օրատան մուֆարագաթ իթտի, վէ Իթալեալը՝ Արնօլտուն եանընա ազիմէթլէ,

— Տիմէք օլուր քի, պօղազընա գատար պօրճլու օլուպ, ճան վիրմէք հալինտէ պուլունան, վէ վալիտէսինին միրասընտան ասլա խսթիֆատէ իթմէեէճէկի միւհթէմէլ օլան պիր քիմսէեէ գարզէն էլլի պին ֆրանգ վիրմէեէ մուվաֆֆագաթ իտիեօրսունուզ։

— Էկէր արզու իտէր իսէ, իւչ միսլինի վիրմէեէ տէ հազըրըմ։

— Տիմէք սիզին պիր մագսէտինիզ վար տըր, վէ պու մագսէտէ վասըլ օլմագ իչին, հիչ պիր մասրաֆտան գաչընմաեօրսունուզ։

Արնօլտ. - (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Իհթիմալ տըր . . .

(Պատէհու իլավէթէն.) Վայիտէսինին միրասընա նայիլ օլաճաղը կիւն վիդօնթ թարաֆընտան թէէտիեէ վէ թէսվիեէ օլունմագ իւզրէ սէքսէն պին ֆրանգլըգ պիր տէյն սէնէտի հազըրլաեըն։

— Պու իսթիդրազը վիրէճէք ատէմին իսմի նէ՞ տիր։

— Ռուէլեամ Սգօթ։

Ակօսթինի պու իսմի եազտը, վէ Արնօլտ չէօյլէ տէվամ իթտի։

— Պէն պու իշտէ քէնտիմի կէօսթէրմէք իսթէմէմ, սիզ պանա վէքեալէթ իտէճէքսինիզ։ Պիր սաաթա գատար իսթիդրազ ագչէսինի սիզէ կէթիրիրիմ, վէ սիզտէ պանա տէյն սէնէտինին միւսվէտտէսինի կէօսթէրիրսինիզ։

— Բէք էյի։

— Շիմտի սիզ պանա, միւհթաճ օլտուզում պիր մալիւմաթը իթա իտին։ - Բարիստէ, էլմաս վէ ինճու թիճարէթիյլէ մէշղուլ օլան պիր ատէմ թանը՞րմըսընըզ։ Լաքին պու ատէմ, քիւլլիեէթլիճէ մէպալիղի նագտէն վէրէպիլէճէք տէրէճէտէ ոահիպ սէրվէթ օլմալը տըր։

— Էվվէթ, պիլմէմ գաչ միլեօնլարա մալիք պիր Եէհուտի թանըրըմ. զաեէթ նամուսլու, վէ պէյն էլ թիւճճար միւթէպէր պիր զաթ տըր։ Սամուէլ Բընար իսմինտէ օլան վէ Պէլշաս սօգաղընտա 27 նիւմէրօլու խանէտէ մուգիմ պուլունան պու զաթըն քիւլլիեէթլի սէրվէթի վար տըր։

— Իշթէ պանա տա պէօյլէ պիր ատէմ լազըմ տըր։ Պու կիւն քէնտիսինի խանէսինտէ պուլապիլէճէկիմի մէմուլ իտէ՞րմիսինիզ։

— Մէրգում եաշլը պիր ատէմ օլուպ, նատիրէն տիշարը չըգտըղընտան, խանէսինտէ պուլաճաղընըզը մէմուլ իտէրիմ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Արնօլտ՝ Թուրնէլ սօգաղընտա քեային իդամէթկեահընա ավտէթ իթմէք իւզրէ, Ակօսթինինին նէզտինտէն մուֆարագաթ իտիպ, էսնաի բահտէ, քէնտի քէնտիեէ,

— Վէրիէրին նէ եաբաճաղընը պիլմէեէրէք, պու բարթիեի գազանաճաղըմա շիմտիտէն էմինիմ։ Եագընտա, մէրգում հիւքմիւմիւն ալթընտա պուլունարագ, քեամիլէն պանա իթաաթ

իտէճէք, վէ թէէսսիրիմ թահթընտա հարէքէթ իյլէեէճէք տիր։ Անճագ պու չէյլէրին մալի պանա չօղա օլաճագ տրը։ Էթիէն Պէրօնուն սէյեահաթ չանթասընտա պուլտուղում ագ-չէ՝ եագընտա թիւքէնէճէք տիր։ Իմտի, մալիք օլտուղում միւ-ճէվհէրաթը նագտա թահվիլ իթմէլիեիմ։ Զաթէն Սամուէլ Բընարըն իսմինի իշիթմիշիմ տիր . . . Թէքլիֆիմի ումարըմ քի բէտտ իթմէզ, տիմէքտէ իտի։

Արնօլտ, խանէսինէ մուվասըլէթինտէ, ճիղտանընա էլլի պին ֆրանգ վազ իթտիկի կիպի, զիգըյմէթ թաշլարը համիլ սանտըգճաեը տախի պիր ղազէթատա հըֆզ իլէ, Պօմարշէ պուլվարը թարաֆընտան տիշարը չըգաը, վէ պիր արապաեա բաքիպէն, Ակօսթինինին նէզաինէ ազիմէթ իյլէտի։

Ակօսթինի՝ ժօրժ տը Նէրվէյ թարաֆընտան սէրմաեէտար Ուիլեամ Սգօթա վէրիլէճէք օլան տէյն սէնէտինին միւսվէտ-տէսինի իքմալ իթմիշ օլուպ, Արնօլտ, պու միւսվէտտէեի օ-գուտուգտան սօնրա, - Բէք էյի տիր, - տէտի, վէ իլավէթէն տախի, - Պու իսթիգրազ՝ թէֆէճի պօրճու գապիլինտէն օլմա-երպ, նամուսլու պիր ֆայիզ օլմագ իւզրէ, եալընըզ սէնէվի եիւզտէ պէշ վէրիլմէսի լազըմ կէլէճէկինի տէ իշպու սէնէտէ գայտ իտին, տէյի տէրմիեան իյլէտի։

Ակօսթինի. - Իֆաաէնիզ բէք թէմամ տրը։

Արնօլտ. - (Եազրխանէնին իւզէրինէ պանդնօթլար վազ իտէրէք.) Ալըն, էլլի պին ֆրանգ վէրիեօրում։ Մէլանի Կօ-թիէ՝ սիզէ պին ֆրանգ գօմիսիօն վատ իթմիշ իտի. սիզ իքի պին ֆրանգ իսթէեին, զիրա տէեէր, վէ պու ագչէեի սիզէ վէրէճէկի տէ շիւպհիսիզ տիր։ Եարըն սէնէտի ալմաեա կէլիրիմ։

Պատէհու Արնօլտ՝ սանտըգճասընը գօլթուղու ալթընա ալարագ, արապասընա բաքիպէն, Սամուէլ Բընարըն իգամէթ իթտիկի խանէեէ վասըլ օլտու։

Մէրգումա գաբուեու աչան՝ ուզուն պօյլու, սիեահ էլպի-սէլի վէ պէեազ գրավաթլը պիր խըզմէթքեար,

— Միւսիւ, քիմի՞ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Մ. Սամուէլ Բընարը կէօրմէք իսթէրիմ։

— Իշ իչի՞ն մի։

— Էվվէթ։

—Բազար կիւնիւ իսթիրահաթա մախսուս օլուպ, իշ կէօրիւլմէզ։ Պունտան պաշգա Մ. Սամուէլ եէլ աղրըսընտան ֆէվգէլատէ միւզտարըպ օլտուղունտան, քիմսէեի գապուլ իտէմէզ, անճագ սիզին իչին իսթիսնախյեէթ իտիպ իտէմէեէճէկինի պիլմէմ։ Իմտի, միւսիւ, էկէր իսթէրսէնիզ գարթընըզը պանա վէրին։

— Պէյհուտէ տիր. զիրա Մ. Սամուէլ պէնի թանըմազ, պինապէրին պէնի միւսթէսնա ատտ իթմէեէ հիչ պիր սէպէպի եօգ տուր։ Եալընըզ Հինտիսթանտան, Պէնարէստէն, Կօլգօնտան վէ ախիրէն Սէյլանտան կէլմիշ օլան պիր սէյեահըն՝ քէնտիսինէ իրաեէ իտէճէք կիւզէլ շէյլէրի պուլունտուղունու էֆէնտինիզէ սէօյլէեին։

— Ղալիպա էֆէնտիմէ կէօսթէրէճէք պազը ինճուլէրինիզ պուլունմալը տըր։

—Էվվէթ, պազը ինճու վէ էլմասլարըմ վար տըր, վէ Մ. Սամուէլ Բընարըն՝ պու կիպի զիգըյմէթ նէսնէլէրի ֆէվգէլատէ թագտիր իթտիկինի պիլտիկիմտէն, պու կիւն քէնտիսինի կէօրմէեի տիւշիւնտիւմ։ Իմտի, թարաֆընտան գապուլ օլունմագ խուսուսընտաքի էհէմմիեէթի պէեան իլէ պէրապէր, կէլմիշ օլտուղումու խապէր վէրին։

Պու սէօզլէր՝ գաբունուն էշիկինտէ թաաթի օլունտուղունտան, գաբուճու, պիր արա Արնօլտու իչէրի ալարագ վէ քիւչիւք պիր սալօնա կէօթիւրէրէք,

— Միւսիւ, սիզ պիր ազ պուրատա պէքլէեին. պէն կիտիպ սէօյլէտիքլէրինիզի Մ. Սամուէլ Բընարա պիլտիրիրիմ, տէտի։

Պէօյլէճէ խըզմէթքեար քիւչիւք սալօնտան չըգըպ, էֆէնտիսի նէզտինէ կիթտի, վէ ազ սօնրա ավտէթինտէ,

— Մ. Սամուէլ Բընար զաթընըզը գապուլ իտիեօր . . . Պուեուրուն կիտէլիմ, միւսիւ, տէյի պէեան իյլէտի, վէ Արնօլտու պիր գաչ տայիրէլէրտէն կէչիրէրէք, խայլիճէ պիւեիւք վէ ղաեէթ սատէ պիր օտաեա կիրտիրաի։

70

Իշպու օտանըն էշեասընտան է՛ն մուհիմմի՝ չելիքաէն պիւ-
եիւճէք պիր գասա օլուպ , օրթատա տախի տէօրթ քէօշէ պիր
մասա պուլունմագտա իտի ։ Մէզքիւր մասա՝ Օսմանլը խալը-
սըլա էօրթիւլիւ օլարագ , իւսթիւնտէ պազը թէրտալիլեր իլէ
պիր բէրթէվուզ , վէ ճէվահիրճիլերին գուլլանտըգլարը պիր
չօգ մատաէլեր մէվճուտ իտի ։

Տէրունինտէ պիեատէճէ աթէշ եանմագտա օլան պիր չը-
մինէնին եանընտա մէվզու էնլի պիր գօլթուգլու իսկէմլէտէ
թագրիպա եէթմիշ եաշլարընտա պիր ատէմ, տիզլէրինէ պէ-
եազ եունլու գալըն գումաշլար էօլթիւլմիւշ օլարագ եասըլան-
մըշ իտի ։

Պու ատէմ՝ Սամուէլ Էրնար օլուպ , մավի ֆանէլատան
էնլի պիր կիճիլիք էլպիսէ կիեէնմիշ իտի , վէ պաշը աչըգ օ-
տուզունտան , պէեազ սաչլարը միչահէտէ օլունուեօր իտի ։
Մէրդումուն ուզուն սագալը տախի սաչլարը կիպի ազարմըշ իտի։

Անօլա , Սամուէլի սէլամլատը , վէ Սամուէլ տէ պաշընը
էեէրէք մէրդումա իեատէի սէլամ էթտի , վէ մուախթարէն ,

— Միւսիւ , սիզի գապուլ էթմէք իւզրէ աեազա գալգա-
մատըզըմ իչին աֆվընըզը րիճա իտէրիմ . . . Եէլ ազրըսընտան
նոչի գօլթուգլու իսկէմլէմտէ ատէթա մընխլանմըշըմտըր ։ Ա՛հ ,
միւսիւ , պէօյլէ պիր ֆէննա ազրըեա միւտահէթի էօմրիւնիւզտէ
տիւչար օլմամանըզը թէմէննի իտէրիմ։ Շու էանատէ քիմսէյի
գապուլ իտէմէմ , վէ սիզին իչին պիր իսթիանախյեէթի թէրվիճ
էթմէքլիկիմ իսէ , մահզա , չայեանը հայրէթ պազը նէսանէլերի
համիլ օլուպ , պէնտէնիզէ կէօսթէրմէք իւզրէ կէլմիշ օլաու-
զունուզուն թարաֆընըզտան իտապէր վէրիլմէսի իչին տիր , տէ-
յի պէեան իյլէտի , վէ պատէհու քէնտի օտա խըզմէթճիսինէ
խիթապլէ ,

— Միւսիւեէ պիր իսկէմլէ վէրին , վէ պէնիմ գօլթուգ-
լու իսկէմլէմի տէ մասաեա եագըն կէօթիւրիւն ։ Օնտան սօնրա
պիզի եալընըզ պլագըն , տէտի ։

Խըզմէթքեար , պու էմրլէրի իճրա էթտիխի սըրատա , Ա-

նօլտ , սանտրգճասընը մասանըն իւսթիւնէ վազ իթտի , վէ իհ-
թիեար , քելամա տէվամ պիրլէ ,

— Միւսիւ , զանն իտէրսէմ, պիրինճի տէֆա օլարագ գար-
չը պէ գարչը պուլունուեօրուզ, տէտի։

— Վագաա սիզ պէնի պիրինճի տէֆա օլարագ կէօրիւեօր-
սունուզ, ֆագաթ պէն սիզին պահսընըզը չօգ տէֆա իչիթմի-
չիմ տիր , վէ հաթթա Մէյլանտա պուլունտուղում զէման
սիզի կէօրմիւչիւմ տիւր ։

Մամուէլ. – Իքի սէնէ էվվէլ, տէյի՞լ մի ։

Արնօլտ . – (Ղաեէթ մահիլանէ եալան սէօյլէեէրէք .) Էվ-
վէթթ , իքի սէնէ էվվէլ։

— Մէյլանտա եէրլի՞ մի իտինիզ։

— Խա՛յր , միւսիւ , կէչիճի պիր եօլճու իտիմ։ Մահէլլի ի-
գամէթիմ Պալթիմօր իտի ։ Քէնտիմ Ֆրանսըզ օլուպ , Մէատին
մէքթէպի շակիրտանընտան օլտուղում ճիհէթլէ , էլմաս ար-
մագ իւզրէ , Հինտիսթանտա պազը թէհալրիեաթ իճրա իթտիմ
վէ պու թէհալրիեաթըմ սէվէրատար օլտու ։ Պունտան գա-
թինազար , Մէյլանտա վէ սայիր մահէլլէրտէ , պազը մուպա-
եաա վէ ախզ ու իթատա պուլունարագ , պու կիւնքի կիւն
պիր խայլի նատիր իւլ էմնալ վէ գըյմէթտար թաչլարա մա-
լիք օլտում , վէ նիհաեէթ օլտուգճա քէսպի սէրվէթ իտէրէք ,
Ֆրանսաեա ավտէթ իթմէկի արզու իյլէտիմ։ Պունտան պէօյլէ
իսէ , վաթանընմ օլան Բարիսի թէրք իթմեեէճէեիմ։

— Օ թաչլարը պանա կէօսթէրմէք իչի՞ն մի կէթիւրտինիզ։

— Խա՛յր , սաթմագ իչի՞ն կէթիրտիմ։

— Սաթմագ իչի՞ն մի ։

— Էվվէլթ , վիզիթամըն մագսէտի պու տուր ։

— Մաոէմ քի հագդըմտա պազը մալիւմաթ ալմըչ օլ-
տուղունուզու պէեան իտինօրտունուզ, ֆէվգէլաատէ նաաիտէ
օլան թաչլարը սաթըն ալըր օլտուղումու պիլմէյիսինիզ։ Պու նա-
տիտէ թաչլար իսէ , չու էնսատէ բէք նատիր օլտուղունտան ,
պուլամաեօրում։ Պունունլա պէրապէր , իքի հիւքմտար խանէ-
տանըլարը արաաընտա ագտ օլունաճագ պիր իզտիվաճ իչի՞ն ,
հէտիեէ օլմագ իւզրէ պազը միւճէվէրթաա միւհթաճ օլտու-
ղում ճիհէթլէ , պունըլարտան պիր մըգտար պուլմաեը զիեա-
տէսիյլէ արզու իթմէքտէեիմ։

— Պէլքի արատըղընըզ միւճէվհէրաթը պէն սիզէ կէթիր-միշիմ տիր։

— Արզու իթմէրլէ պէրապէր, մէմուլ իթմէմ։

— Կօլգօնտտա մուգիմ ագրապամտան պիր ճէվահիրճի՝ եէտիմտէքի թաշլարը կէօրտիւկիւնտէ հայրան օլմուշ տուր. պիզզաթ կէօրիւպ մուհաքէմէ իտէպիլիրսինիզ։

— Իգրար իտէրիմ քի, պէնի զիեատէսիյլէ մէրագտա պը-րագըեօրսունուզ։

Արնօլտ, սանտըգճանըն էթրաֆընտաքի քեազըալարը պէր-թարաֆ իտիպ, եէտինտէ պուլունան քիւչիւք պիր անախթար իլէ գաբազընը աչտը, վէ Սամուէլ՝ սանտըգճանըն միւհթէլի-եաթընա աթֆը նազար իլէ, եիւզիւնիւն սօլկունլուղու գըր-մըզըլըղա թահվիլ օլտու, կէօզլէրի գըզարտը, վէ նակեահ եէլ աղրըսընը ունուտարագ, պիր եայ իլէ թահրիք օլունուր-ճասընա աեաղա գալգտը, վէ էլլէրինի մասանըն իւզէրինէ վազ, վէ կէօզլէրինի զիգըյմէթ թաշլարա աթֆ իլէ, պիր գաչ սանիյեէ գատար հայրէթ վէ իսթիղրապտէ գալտը։

Արնօլտ՝ Սամուէլին հայրէթինէ տիգգաթ իտէրէք,

— Ղալիպա պէեէնտինիզ, տէտի։

Սամուէլ Բընար ճէվապ վիրմէեիպ, մէզքիւր սէօզիւ իչիթ-մէեօր կիպի կէօրիւնտիւ, վէ էլմասլարըն էն պիւեիւկիւ օլուպ, կիւվէրճին եումուրթասը տէրէճէսինտէ պուլունան պիր էլ-մասը սանտըգճատան չըգարտը, վէ հէեէճանընտան նաշի տիթրէմէքտէ օլան էլիյլէ պիր բէրթէվսուզ ալարագ, էլմա-սըն հէր թարաֆընը ուզուն միւտտէթ թէճէսսիւս վէ մուայ-եէնէ իթտի։

Պատէհու մէզքիւր էլմասը պիր թէրազիտէ վէզն իտէրէք,

— Եալընըզ պունուն տէեէրի, տօգուզ եիւզ պին ֆրանգ տըր։ Հագգընըզ վար տըր, միւսիւ. պու ատէթա պիր սէր-վէթ օլուպ, էն զիեատէ հարիս քիմսէլէր պիլէ եալընըզ պու-նունլա խօշնուտ օլապիլիրլէր, տէտի, վէ էլլէրինի սանտըգճաեա վազ իլէ, պիր ավուճ զիւմրիւտ, էլմաս վէ ինճու չըգարտը։

Սամուէլ. - Հագըգէթէն պունլարըն շայեանը հայրէթ օլ-տուղունու պէեան իթտիկինիզտէ, միւպալէղա իթմէմիշսինիզ։ Խիւլասա պունլարը սաթմագ իսթէ՞րմիսինիզ։

Աբնօլա . – Էվվէթ , էկէր ալմագ իսթէրսէնիզ , սաթմագ ֆիքրինտէնիմ։ Շէօհրէթինիզի իչինմիչ օլտուղումտան , էվվէլճէ սիզէ միւրաճաաթ իթտիմ։

— Պունտաքի զիգըյմէթ թաշլար՝ ագալլի իչ միլեօն ֆըրանգ տէեէրինտէ տուր ։

— Պունուն օն միսլի տէեէրի տախի օլսա , սիզին իչինի կիւճլիւք եօգ տուր ։

— Էվվէթ , ֆիքաթճա ուեուշուր իսէք , պէտէլինի իթտաեէ հազըրըմ։

— Զաթընըզ նամուալու վէ տաիլ պիր զաթ օլտուղունուզտան , ուեուշմագըզըմըզդա հիչ պիր մանի օլմազ։

— Էվվէլ էմիրտէ , թաշլարը վէ ինճուէրի պիրէր պիրէր թահդըգ վէ վէզն իթմէք լազըմ ըր ։ Պու իսէ , խայլի վագթա միւհթաճ տըր ։

— Պէնիմ վագթըմ վար տըր ։

— Էօյլէ իսէ , իճապընա պագալըմ։

Սամուէլ , մուվագգաթէն ունուքմուշ օլտուղու եէլ աղրըսընըն թազեիգի սէպեպիյլէ , եէնիտէն գօլթուգլու իսկէմլէսինտէ օթուրմաեա մէճպուր օլտու , վէ Աբնօլտա խիթապէն ,

— Էլինիզէ պիր եարրագ քեաղըտ վէ պիր գալէմ ալըն վէ պէն հէր պիր էլմաս վէ ինճուեի թարթտըդճա , տիրէմլէրինի գայնա իտին , տէտի ։

Աբնօլա , իչար օլունան քեաղըտ վէ գալէմի ալըպ , եագմաղա հազըրլանտը , վէ Սամուէլ՝ թարթմագ վէ թէտգիդ իթմէք մուամէլէսինէ պաշաեըպ , վէզնէրինի գրաթ հիսապըյլա պիլսիրտիկի կիսի , միգտարը նագտիլէրինի տախի զիքը իթմէքտէ իտի ։

Պու մուամէլէ , պիր սաաթտա խիթամ պուլտուղունատա , Սամուէլ ,

— Ձէմինի եարըն , տէտի ։

Աբնօլտ ճէմինի եարտըագ ,

—Միգտարը նագտինին մէճմուի՝ իչ միլեօն տէօրթ եիւզ եիկիրմի պին ֆրանգ տըր , տէտի ։

Սամուէլ . – Թաճիր ֆիքաթընատա թագտիր իթտիմ։

— Պիլիեօրում , չինքի պունլարըն պէհէրինին գըյմէթի

հագգընտա օլտուդճա պէնիմ տէ մալիւմաթըմ վար տըր։

— Պու եօլտա թախմին վէ թագտիր իտէրէք, քէնտիմ իչին եիւղտէ եիկիրմի պէշ քեար հասր իթտիմ։

— Օ սիզին հագգընըզ տըր։

— Տիմէք օլուր քի, թէքլիֆիմի գապուլ իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ։

— Պու եօլտա չաբուգ իշ կէօրիւլմէսինտէն մէմնուն օլտում։ Անճագ հագգընըզըն նէ՞ սուրէթլէ թէէտիեէ իտիլմէսինի արզու իտէրսինիզ։

— Սիզ նա՞սըլ իսթէրսէնիզ, պէն բազը օլուրում։

— Էվվէլ էմիրտէ սիզէ տեօրթ եիւզ եիկիրմի պին ֆրանգը էտա իթմէք իսթէրիմ։ Պու միգտար ագչէեի, իշպու սանտըգճանըզ միւքէմմէլէն իսթիեապ իտէպիլիր։

— Բէք էյի, միւսիւ։

— Անճագ պագիսի իչին տէ, կէօրիւլտիւկիւ անտէ թէէտիեէ օլունմագ իւզրէ, հէր պիրի պիրէր միլեօնլուգ, իւչ միւխթէլիֆ պանգաեա իւչ չէք իմզալաեաճաղըմ։

— Պունլար հա՞նկը պանգալար տըր։

— Բօչիլտ պանգասը, Հէրլանժէր պանգասը, Օբէնհէյմ պանգասը։ Իսթէտիկինիզ հալտէ, ագչէնիզի ալմաեարագ, մէզքիւր պանգալարտա քէնտինիզ իչին պիր հիսապ աչտըրապիլիրսինիզ։ Էկէր Հինտիսթանա ավտէթ իթմիշ օլսա իտինիզ, պու մէպլաղ իչին, Գալկիւթատա Մօրթիմէր վէ շիւրէքեասը պանգասը իւզէրինէ սիզէ պիր բօրիչա իթա իտէր իտիմ։

Արնօլտ, պիրտէն պիրէ մէզքիւր իսմին թէլէֆֆիւզ օլունտուղունու իշիթտիկինտէ, պէլլիսիզճէ տիթրէտի, վէ ճէվապա աղաղլէ,

— Մօրթիմէր պանգասընը պիլիրիմ, ֆագաթ նասըլ քի սէօյլէտիմ, Հինտիսթանա ավտէթ իթմէեէճէեիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Շախսէն ճօն Մօրթիմէրի թանը՞ր մը իտինիզ։

— Խայր, եալընըզ իսմինի իշիթմիշ իտիմ։

— Շիմտի անըն խալէֆի օլան՝ քէնտի եէկէնի Լիօնէլ Մօրթիմէր տիր։

Արնօլտ՝ գուլագ գապարտարագ,

— Խալէ՞ֆի մի. պանգանըն միւտիրի իշտէն չէքիլտի՞ մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Պիր այ էվվէլ վէֆաթ իթտի։

Էկէր Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի քէնտի քէնտիսինի զապթա գատիր օլմասա իտի, մէզքիւր խապէրի ալտըզընտա, օթուրտուղու եէրտէն սըչրաեըպ նիտա իտէճէք իտի իսէ տէ, քէնտիսինի զապթ վէ թէսկինէ միւգթէտիր օլտու, վէ ղաեէթ սաքին պիր թավր իլէ,

— Վախ զէվալլը, բէք էսէֆ իթտիմ, տէտի։

— Էվվէթ, զիեատէսիյլէ էսէֆ օլունաճագ շէյ տիր, չինքի քէնտիսի նամուսլու, վէ պիննիսպէ կէնճ պիր ատէմ իտի։ Հէր նէ հալ իսէ, զիքր իթտիկիմ իւչ չէքլէրի գապուլ իտիեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթ, եալընըզ սիզէ պիր շէյ սիւալ իթմէք իսթէրիմ։ Մ. Ժիւլ Վէրիէրին նէզտինտէ ագչէնիզ վար մը տըր։

Սամուէլ. — (Սուրաթը էքշիթէրէք. —) Ճիւզի ագչէմ վար տըր։ Ճէման պէշ եիւզ սէքսէն պին ֆրանգ տըր քի, եագընտա ալմագ ֆիքրինտէեիմ։

— Օ պանգա էմին տէյի՞լ մի տիր։

— Պիլմէմ, լաքին Վէրիէրին կիտիշի՝ զայրը մունթազամ տըր վէ հագգընտա պիր թագըմ շայեանը թէէսսիւֆ րիվաեէթլէր տէվէրան իտիեօր իսէ տէ, պէլքի տէ ասըլսըզ տըր։

— Պալթիմօրտաքի տօսթլարըմտան պիրի՝ մէզքիւր պանքէրի պանա ֆէվգէլատէ թավսիեէ իթմիշ օլտուղունտան, քէնտի եանընտա պիր միգտար ագչէ պրագմագ նիեէթինտէ իտիմ։

— Բէք ալէա, օ պանգա իւզէրինէ սիզէ պէշ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր չէք վէրէպիլիրիմ, լաքին պանա իթիգատ իտին, վէ բարանըզը ուզուն միւտտէթ եանընտա պրագմաեըպ, թալէպ իյլէեին։

— Բէք ալէա... Պու մուամէլէ իլէ Պալթիմօրտաքի տօսթումա իթմիշ օլտուղում վատը մէվգըի իճեաեէ վազ իթմիշ օլուրում, վէ պիր գաչ կիւնէ դատար տախի նասիհաթընըզը իճրա իտէրիմ։

Սամուէլ պիր չան չալմասընտա, էֆէնտիսինի գօլլամագ

իւզրէ եանընտաքի օտատա պէքլէմէքտէ օլան սատրգ խըզ-մէթքեար իչէրի կիրտի, վէ Սամուէլ՝ մէրգումա գասանըն ա-նախթարընը պիթթէսլիմ, տէօրթ եիւզ եիկիրմի պին ֆրանգ իլէ, Բօչիլտ, Հէրլանժէր, Օբէնհէյմ վէ ժիւլ Վէրիէր պան-գալարը չէքլէրինտէն կիթիրթտի, վէ պատէհու,

— Աֆվ իտէրսինիզ, միւսիւ, իսմինիզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Արնօլտ.—Իսմիմ Արնօլտ Տէսվիններ տըր, վէ ասլըմը մու-սատտագ քեազըտլարտա չունլար տըր։

Սամուէլ.—(Մէզքիւր քեազըտլարը էլիյլէ պէր թարաֆ իտէրէք.) Պունլարա լիւզում եօգ տուր. մալլէրի ալըպ պէ-տէլինի էօտէեօրում։ Պիզիմ թիճարէթիմիզտէ սուրէթի մուա-մէլէ՝ պու թարզ տըր։ Իգամէթկեահընըզ նէ՞րէտէ տիր։

— Թիվօլի ոօգաղընտա, 24 նիւմէրօլու խանէ տիր։

— Բէք ալէա... Պաշգա մալիւմաթ իսթէմէմ։ Պէն չէք-լէրինիզի իմզալատըզըմտա, սիզտէ պանգնօթլարը սայըն, վէ չէքլէր հագգընտա շուրաեը գայտ իտին քի, շաեէտ ժիւլ Վէրիէր նէզտինտէ, պէշ եիւզ պին ֆրանգ թէէտիէէսի իչին միւշքիլաթա թէսատիւֆ իտէրսէնիզ, պէն օ ագչէեի անինտէ էտտեէ հաղըրըմ։

Օն տագրգա սօնրա, Արնօնլտ Տէսվիններ՝ խըզմէթքեարընը ըէհպէրլիկիյլէ Սամուէլ Բընարընը իգամէթկեահընտան մուֆա-րագաթ իթտի, վէ արապասընա ավտէթի սըրատա, շէօյլէ տի-մէքտէ իտի.

— Տիմէք օլուր քի, պանա դարշը շահատէթ իտէպիլէն եալընըզ ճօն Մօրթիմէր վար իքէն, օ տա վէֆաթ իթմիշ տիր ... Իշթէ խայըրլը պիր խապէր, վէ խայըրլը պիր կիւն... Կէօրէճէք իշլէրիմ իչին եէտիմտէ օլտուգճա ագչէ մէվճուտ տուր... պանքէր ժիւլ Վէրիէր բէնչէմին ալթընտա տըր... Էթիէն Պէրօնուն էլլի միլեօնու պէնիմ օլաճաղը կիպի, Անժէ-լիք տախի պէնիմ թահթը թասարրուֆումտա պուլունաճագ տըր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ

ՎԷ

ԷԼՄԱՍ ԹԱՃԻՐԻՆԻՆ ԽԻԹԱՄԸ

ԲԱՐԻՍՏԷ ՆԷԼԷՐ ՕԼՈՒՐ

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

ԲԱՐԻՍԼԻ ՊԻՐ ՖԱՄԻԼԵԱ

Սիւէսիֆի

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷԲԷՆ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ՆԱՇԻՐԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԷՐԵԱՆ

معارف نظارت جليله‌سنك ٢٣٢ نومرولى رخصتيله طبع اولنمشدر

Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
Եէնի-ճամի, Չիչեք-բազարը Ն. 23
ՍԹԱՆՊՕԼ

1889 Բ—27

ՄԻՒԹԻՐՃԻՄԻ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ՎԻՆՆԻՍ BIBLIOTH. MECHITH. VINDOB.

Elementi di grammatica

greca antica

per uso

delle scuole secondarie classiche

di

Giuseppe Fumagalli

professore nel R. Liceo Parini di Milano

Milano

Ulrico Hoepli, libraio-editore

1889

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

ՔԱՐԻՍԼԻ ՊԻՐ ՑԱՄԻԼԵԱ

1

Մէլանի Կօթիէնին աշըգը օլան վիգօնթ ժօրժուն վալիտէսի մատամ տը Ներվէյին իգամէթկեահը, Միրօմէսնիլ սօգաղընտա վասի վէ սատէ պիր պինա օլուպ, պունտա, պիր արապաճը, պիր օտա խըզմէթքեարը, պիր պէսլէմէ վէ պիր աշճը գարը չալըշմագտա իտիլէր։

Պիրինճի գաթտա մատամ տը Ներվէյ, վէ իքինճիսինտէ օղլու ժօրժ պէյթութէթ իթմէքտէ իտիլէր։

Պէշ սէնէտէն պէրու գօնթէս, տիւչար օլտուղու գալպ խասթէլիկի սէպէպիյլէ, ուզուն պիր իսկէմլէտէ տայիմա մրխլանմըշ կիպի գալըպ, բէք նատիրէն տիշարը չըգմագտա իտի։

Մէզպուրէնին, տէրունինտէ մէշէ աղաճընտան մամուլ պիւեիւճէք գարեօլտսը մէվզու օլան եաթագ օտասընա կէլմէլէրինի գարիինի քիրամըմըզա ըճա իտէրիզ։

Խասթա՝ թապիպինին տայիմի թավսիեէսի մուճիպինճէ եագըլմըշ օլան պիւյիւք պիր աթէշին գարշըսընտա օթուրմուշ, եախօտ տահա տօղրուսու նիմ եաթմըշ իտի։

Մէրգումէ, էլլի պէշ եաշընտա իտի իսէ տէ, սիմասընըն սօլկունլուղունա, զայիֆլիկինէ, չէքտիյի մէշագգաթըն լէհճէսինտէ հասըլ իթտիկի չիզիքլէրէ, վէ սաչլարընըն հէման աղարմըշ օլմասընա պագըլըր իսէ, եէթմիշ եաշընտա զանն օլունուր իտի։

Արնօլտ Տէսվիներընըն գաթլ իթտիկի պիչարէ էլմաս թաճիրինին ամճալարընտան պիրի՝ ատի պիր նէֆէր մագամընտա խըտմէթի ասքէրիէեէ տախիլ օլուպ, մէյտանը մուհարէպէ-

լերտէ ժէնէրալ բաեէոինէ թէրֆի օլունարագ, քէնտիսինէ իմ-բէրաթօր Նաբօլէօն թարաֆընտան գօնթ իւնվանը, վէ պու իւնվանընն էրքէք օլան էվլատլարընա տախի ինթիգալ հագգը վէրիլմիշ իտի։

Թէօպալտ Պէրօ, եախօտ գօնթ տը Նէրվէյ, էվլէնէրէք, Աշիլ վէ Լուի իսիմլէրինտէ իքի էրքէք էվլատը տիւնեաեա կէլ-միշ իտի։

Աշիլ՝ բէք կէնճ եաշընտա էվլէնիպ, պու իզտիվաճտան պիր գըզ տիւնեաեա կէլտի։ Էօժէնի-Մարթա իսմինտէ պու-լունան պու գըզ՝ գալպ խասթէլիկինէ տիւչար օլտուղունու պէեան իթտիկիմիզ գատըն տըր։

Էօժէնի-Մարթանընն պիւեիւք բէտէրի Թէօպօլտ վէֆաթ իթտիկի կիպի, բէաէրի տախի վէֆաթ իթտիկինտէ, հէման իհթիեարլանմըշ օլան ամճասը Լուի տը Նէրվէյ՝ ֆամիլեասը վէ սէրվէթի սաեէսինտէ, Բօմա սէրայընտան պազը մուաֆի-եաթ իսթիտա, վէ պու մուաֆիեաթը իսթիհսալ իտիպ, եէ-կէնի իլէ էվլէնտի, վէ պու սուրէթլէ մէզպուրէեէ գօնթէս իւնվանընը հասր իյլէտի։

Մէզքիւր իզտիվաճտան Ժօրժ տը Նէրվէյ տիւնեաեա կէլ-տի իսէ տէ, մէրգում պիւեիւտիւկիւնտէ, վիգօնթ իւնվանըն-տան տահա զիեատէ խօշլանտըղընտան, գօնթ եէրինէ մէզ-քիւր իւնվանը գուլլանմաեա գարար վէրտի։

Գօնթէսին իհթիեար զէվճի բէք չաբուդ թէրքի հաեաթ իթտիկինտէն, օղլու եիւզիւնտէն ճէվր ու ճէֆալարա տիւչար օլտու։

Ժօրժ՝ հէմ ագըլսըզ, հէմ ախլէագսըզ պիր տէլիգանլը օլուպ, սօն տէրէճէ խօտպին վէ ախլէագը պօզուգ իտի։

Գուվվէյի ֆիքրիէեէ միւթէալիդ խուսուսաթտա թէնպէլ օլտուղունտան, վալիտէսինին իպրամլարընա բաղմէն հիչ պիր շէյ էօյրէնէմէմիշ, վէ զիհնինի հիչ պիր խուսուստա եօրմամըշ իտի։

Թէնպէլ վէ իշէ եարամազ պիր ատէմ օլմագ իսթէմիշ, վէ էօյլէ տէ օլմուշ իտի։

Պիր թարաֆտան պու հալ, տիկէր թարաֆտան մէրգու-մուն զայիֆմիզաճ օլմասըյլա պէրապէր, թէնպէլլիք վէ հօվար-

տալըգ եօլունտա կէչիրտիկի էօմրիւն մուզիրը նէթիճէլէրինտէն միւզտարըպ օլմասը, պիչարէ վալիտէեի ֆէվգէլատէ միւքեատէր վէ մահզուն գըլմագտա իտի։

Պու ֆէնալըգլարտան պաշգա, մէզքիւր տէլիգանլը վէրէմ իլլէթինէ միւպթէլա օլմուշ օլմասըյլա, մատամ տը Նէրվէյ՝ մէրդումուն վէֆաթը մուհագգագ օլտուղունու պիլտիկինտէն, քէնտինինտէն էվվէլ օղլունուն ահրէթէ եօլճու օլաճաղը իհթիմալի՝ տաղի տէրունունու արթըրմագտա իտի, չիւնքի սէվիլմէեէ նէ գատար ղայրը լաեըգ օլսա, էվլատ օլուպ տա պիր վալիտէ թարաֆընտան սէվիլմէմէք գապիլ տէյիլ տիր։

Հալ պու քի, իշպու հիքեաեէմիզին պիրինճի գըսմընտա կէօրիւլտիւկիւ վէճհլէ, ժօրժ՝ վալիտէսինին մուհապպէթինէ գարշըլըգ մուհապպէթ իպրազ իթմէեիպ, պու ախլէագը պօզուգ հայլազ՝ միրասընա կէօղ տիքմիշ օլտուղու պիչարէ գատընճըղազը տիւշիւնտիւքճէ, անըն եաշամասընտան տօլաեը սըգըլմագտա, վէ պիր ան էվվէլ վէֆաթընը արզուլէմէքտէ իտի։

Ժօրժ, Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանթասընտա իճրա օլունան տիւեիւնտէ իչտիկի շամբանեա շուրուպընըն պուխարըյլա պաշը հէր նէ գատար աղըրլաշմըշ իտի իսէ տէ, Մէլանինին սէօզլէրի էհէմմիեէթինի վէ մանէասընը անլաեամաեաճագ տէրէճէտէ սէրխօշ տէյիլ իտի։

Մէրգում, քէնտի մէթրէսի ախլէագընը բէք էյի պիլիր իտի, եախօտ բէք էյի պիլմէքտէ օլտուղունու զանն իտէր իտի։

Մէզպուրէ, իզտիվաճտան պահս իթտիկի ճիհէթլէ, ճիտտէն էվլէնմէք միւլահազասընտա օլտուղու անլաշըլըպ, հալ պու քի ժօրժ՝ պէքեար գալմագ, սէրպէսթ օլմագ, վէ էօմրիւն վէ իսթիգլալիեէթին սէֆասընը չըգարմագ արզուսինտէ իտի։

Մէլանիտէն՝ խուսուսիյլէ քէնտի իզզէթի նէֆսինէ մուվաֆըգ թավր ու յիսան գուչլանտըղը իչին, մէթրէս մագամընտա խօշնուտ օլուպ, ֆագաթ նէ՛ անընլա, նէ՛ տէ պիր տիկէրիյլէ նիզամէն էվլէնմէք իսթէմէզ իտի. պէլքի զէնկին պիր գատըն պուլսա իտի, օլ վագըթ պու դարարընը թէպտիլ իտէր իտի։ Իմտի, մէրգում, թագաթ վէ տէրմանտան մահրում օլարագ

վէ էօքսիւրմէքտէն պօղազը իւֆիւնէթլէնաիկի կիպի, եիւրէկի տէ սայքի աթէշլէր իչինտէ պուլունարագ, օտաօրնա չըգտըղընտա, քէնտի քէնտիւե,

— Պէ՞ն մի էվլէնէճէեիմ. իչթէ պու օլաճագ չէյ տէյիլ տիր։ Մէլանխինին պու թէքլիֆի, պանա խօշ կէօրիւնմէք մագսատինտէն պաշգա պիր չէյ համլ օլունամազ։ Ամըլ նիեէթի պէնտէն բարա չէքմէք տիր, պէնտէ իսէ բարա եօգ տուր։ Ֆալիտէմ, էյլէնճէլէրէ կիտէրէք սըհհէթիմէ խալէլ կէթիրիեօրում պէհանէսիյլէ, թախսիսաթըմը քէստի. հալ պու քի պէնիմ սըհհէթիմ պէրքէմալ տըր, վէ ագչէեէ տէ միւհթաճըմ, տէտի, վէ պիր ազ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա, չէօյլէ իլավէ իթտի. – Լաքին ագչէեէ միւհթաճըմ, ագչէ խաթէրիմ տիմէք գօյայ ամմա, իճրասընա գալդըչմագ կիւճ տիւր... վալիտէմի բէք էյի թանըրըմ... ղաեէթի ինատօը պիր գարը տըր... Պէչինճի այլըղըմը պիլէ բէչինէն վիրմէք խաթէմէմիշ տիր... Շու հալտէ նէ՞ չարէ պուլմալը։

Ժօրժ տը Նէրվէյ, իչպու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, էլպիսէէրինի սօեունատ եաթագընա կիրտի, վէ պաշընը եատաթըղը իւղէրինէ վազ էթտիկինտէ, միւլահազատընա չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Մէլանի՝ պու խուսուստա պիր չարէտի պուլունատուղունու պէեան իտիեօր... նէ՞ չարէ օլապիլիը։ Էլինին ալթընատա իսթիդրազ վէրմէեէ հազըր պիրիսինի պիլտիկինի սէօյլէեօր... Պու ատէմ քիմ տիր։ Պունլար հէր պօշ լագըրտըլար տըր։ Մատտէ չու տուր քի, պէնիմ օն բարամ պիլէ եօգ տուր, վալիտէմին իսէ, վէրիեը նամ պանքէրտէ քիւմ իլէ պանգա գայմէլէրի վար տըր։ Պէն չիմտի չօճուգ տէյիլիմ, վէ վէլէտտի էէկեանէեիմ։ Իմտի, վալիտէմ պանա բարա վէրմէլի տիր, եօգսա բաթըրտը կիւրիւլթիւ չըգարաճաղըմ։

Ժօրժ՝ իչպու գարարընտան սօնրա, տէրին պիր ույգուեա տալտը, վէ ույգու արասընտա վագը օլան րիւեալտը իլէ սապահ օլուպ, ալաֆրանկա սաաթ տօղուղ րատտէլէրինտէ, տիլի աճը, պաշը աղըը վէ զիհնի տաղընըդ օլարագ ուեանտը, վէ էվլագընը կիեինիպ, պիր այնաեա պագմասընտա, եիւզիւնիւն սարարմըշ վէ սօլմուշ, եանագլարը չուգուրլաշմըշ,

կէօզլէրի էթրաֆը մօրարմըշ, վէ տօտագլարը աղարմը օլտուղունու կէօրտիւ, վէ քէնտիսինի շու հալտէ պուլաուղունտա, ֆէվգէլատէ իզհարը քէտէր իթտի։

Մէրգում, քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ սէօյլէտի.

— Շու տիւնքի մէէլուն տիւեիւն՝ գօլումու գանատրմը քէտտի։ Եիւզիւմ չիյնէնմիշ քեաղրատա տէօնմիւշ . . . չիմտի պու սուրաթ իլէ վալիտէմտէն ագչէ իսթէմէեէ նա՞սըլ կիթմէլի . . . Եինէ պէնիմ սրհհէթիմին նազիք օլմասընտան, վէ սրհհէթիմէ տիդգաթ վէ իթինա իտիլմէսինտէն՝ պահս իտէճէք տիր։ — Հալ պու քի, պէն, բարմաղրմըն ուճույլա պիր ինէք տէվիրմէեէ միւզթէտիրիմ։

Պու արա մէրգումուն էօքսիւրիւկիւ թէքրար իտէրէք, պէշ տագըգա գատար իմթիտատ իթտի, վէ պատէհու քէնտիսինէ չէքի՞ տիւզէն վէրիպ, պիրինճի գաթա էնտի, վէ ներտիվէն պաշընտա, մատամ տը Ներվէյին օտասընտան չըգմագտա պուլունան պէսլէմէեէ թէսատիւֆլէ,

— Ժօզէֆին, վալիտէմ գալգտը՞ մը, տէյի սիւալ իթտի։

Պէսլէմէ. — Էվվէթ, միւսիւ վիդօնթ, պիր սաաթտան պէրի գալգմըշ տըր։

— Կէօրէպիլի՞րմիեիմ։

— Ումարըմ։ Քէնտի չօրպասընը կէթիրտիմ։

— Ահվալը սրհհիյեէսի նա՞սըլ տըր։

— Հէր վագըթքի կիպի մուզտարըպ տըր։

— Պու նապահ պիր ազ քէյֆլի՞ մի տիր։

— Վահ, պիչարէ մատամըմ. քէյֆլի օլմասընը նա՞սըլ մէմուլ իտէրսինիզ։

— Պիլիեօրում, անըն միւզտարըպ օլտուղու գատար իզտիրապ չէքմէք՝ բէք միւշքիւլ տիւր։ Լաքին, Ժօզէֆին, պիլիրսինիզ քի, պագը կիւնլէրի վար տըր քի, միզաճը էյի կէօրիւնիւր . . . Պու կիւնտէ, ֆ կիւնլէրտէն պիրի կիպի՞ մի տիր, տէյի սիւալ իտիեօրում։

— Զանն իթմէմ, միւսիւ Ժօրժ։

— Նի՞չին զանն իթմէեօրսունուզ, քէնտիսինտէ պիր ֆէնալը՞գ մը կէօրտիւնիւզ։

— Թասվիրի հէր վագըթքի կիպի վէ պէլքի տահա զիեա-

տէ մահզուն տուր . պիր աղ էվվէլ կէօղէբինին եաշարմըշ օլ-
տուղունու կէօրտիւմ :

Ժօրժ սըգըլարագ , գաշլարը չաթըլըպ , գուլաղընը գա-
շըմալա պաշլատը , չիւնքի վալիտէսի օ կիւնիւ ֆէնա պիր հալ-
տէ պուլունտուղու ճիհէթլէ , մէրդումէտէն բարա թաղէպ իմ-
մէկէ բէք տէ միւսայիտ տէյիլ իտի :

Գունունլա պէրապէր Ժօրժ , ագչէնէ ֆէվգելատէ իհթի-
եաճը պուլունտուղու հալտէ , պու իշի նա՞սըլ կէրի պրագա-
պիլիը իտի :

Իմտի , տէրհալ գարարլ վէրիպ , պէսլէմէնէ ,

— Ժօրժ՛ֆին , վալիտէմ սիւալ իտին քի , չիմտի պէնի
նէզահինէ գապուլ իտէպիլիր մի , եօղսա պիր ազատ՞ն մը կէլէ-
եիմ , տէտի :

Պէսլէմէ . — Բէք էյի , միւսիւ վիգոնթ :

Պէսլէմէ կիթտի , վէ Ժօրժ եաւընըզ գալտըղընտա , պու
մահհիմմ մէսէլէտէն վալիտէսինէ նէ՞ եօլտա լագըրտը աչաճա-
ղընը տիւշիւնմէնէ պաշլատը :

Աղ ատնրա Ժօրժֆին ավտէթլէ ,

— Պուեուրուն , միւսիւ վիգոնթ , վալիտէնիզ սիղէ պէք-
լէեօր , տէյի խապէր վէրտի :

Ժօրժ՝ տէհլիզ եէրինէ գուլանըլան քիւչիւք պիր սալօն-
տան կէչիպ , խոսթանըն օտասընա կիրտիկինտէ ,

— Ծապահլար խայր օլսուն , վալիտե , տէտի :

Մատամ տը Նէրվէյ՝ պիր պագըշտա օղլունուն ֆիմասը
ալթիսթթլիկինիւ կէօրտիւ , վէ տէրհաղուշ իթմէք իւզրէ էլի-
նի թուխտուղունտա , իշպու էլինն աթէշ կիպի սըճադ քլտու-
ղունա տիգդաթ իտէրէք ,

— Նէ՞ օ , օղլում , պու սապահ նէ՞յին վար տըր , տէտի :

— Հիչ պիր չէյիմ եօք տուր , վալիտէճիեիմ , նէ՞յիմ օլա-
պիլիր :

— Պու կիւն հէր վագըթտան զիեատէ լէհճէն ասլմալ
տուր , վէ սըթմանն վար տըր կիպի կէօրիւնիւեօրսուն :

— Սըթմա՞ մը , ասլա . . . եալընըզ պիր աղ եօրկունում
. . . պու տա զարարլը պիր չէյ տէյիլ տիր . . . պու կիճէ
կէճ եաթտըմտա , օնտան իլէրի կէլմիշ տիր :

— Էվվէթ, պիլիեօրում, եարը կիճէեի իքի սաաթ կէչէ-րէք եաթտըն . . . կէլտիկինի իշիթտիմ . . . չիւնքի պէն տէ ուեանըգ իտիմ։

— Էօժէն Լուազօնուն տիւեիւնիւնտէ իտիմ . . . խայլի ուզուն սիչրտիւ . . . Պիլիրսին քի, հէր քէստէն էվվէլ օրաեը պրադըպ չըգամազ իտիմ։ Պու եօլտա պիր հարէքէթիմ սուի թէէսսիրի մուճիպ օլուր իտի . . . Պէնիմ իչին մաղրուր տուր տէնիլիր իտի, հալ պու քի պէնիմ ասլա ղուրուրիեէթիմ եօգ տուր։

2

Մատամ տը Ներվէյ. — Պու տիւեիւնիւն զիեաֆէթինտէ չօդ շամբանեա վէ սայիր իչկիլէր իչտի՞ն մի։

Ժօրժ. — Էվվէթ, վալիաէճիեիմ, պէն տէ հէր քէս գատար իչտիմ։

— Լաքին իչկի գուլլանմամաեը հէքիմլէրին սանա թէնպիհ իթտիքլէրինի պիլիրսին։

— Վալիտէճիեիմ, հէքիմլէր տայիմա հէր շէյի միւպալէ-ղալը կէօսթէրիրլէր։ Սէօզ սէօյլէմիշ օլմագ իչին, պու կիպի իխթարաթտա պուլունուրլար . . . մագսէտլէրի՝ վիզիթալարը-նը չօղալթմագ, վէ հիսապլարընը արթըրմագտան իպարէթ տիր։

— Լաքին, օղլում, սէնին թապիեաթըն նազիք տիր . . . իհթիմամ վէ իթինա լազըմ տըր։

— Վալիտէճիեիմ, իթիգատըն ղաեէթ եանլըշ տըր . . . պէն տէմիր կիպի գուվվէթլիեիմ . . .

Մէրգում տէլիգանլը շիտտէթլի պիր էօքսիւրիւեէ թու-թուլարագ, պու էօքսիւրիւք պիր խայլի սանիյեէ տէվամ իթ-տիկինտէն, սէօզիւնիւ իքմալ իտէմէտի։

Մատամ տը Ներվէյ մահզունէն օղլունա պագարագ, կէօզլէրի եաշարմագտա իտի։ Մէզպուրէ քէնտի քէնտիեէ,

— Պիչարէ չօճուգ, քէնտի ահվալը սըհհիեէսի հագգընտա

խեեալաթա զահիպ օլուեօր . . . քենտիսինին աղբր խասթա օլ-
տուղունու անլամաեօր , տէտի ։

Պատէհու էօքսիւրիւկիւ թէսկին օլտուղունտա , մէզպուրէ
հէեէճանընը զապթ իլէ ,

— Տիւեիւնտէ ; չօգ ճէմիյեէթ վա՞ր մը իտի ; տէյի նիւալ
իթտի ։

— Բէք չօգ ճէմիյեէթ վար իտի ։

— Խըսըմըմըզ օլան վէ պէնիմ պանքէրիմ պուլունան ժիւլ
Վէրիէր տէ մէվճո՞ւտ մու իտի ։

— Էվվէթ , քէրիմէսի Անժէլիք իլէ պիրլիքտէ օրատա իտի։
Անժէլիք , բահիպէ Մարի իլէ պիրլիքտէ սէնի կէօրմէկէ կէլմէք
նիեէթինտէ օլտուղունու պանա սէօյլէտի ։

—Կէլսինլէր , մէմնունէն քենտիլէրինի գապուլ իտէրիմ . . .
Օղլում , պու սապահ պէնիմ իլէ , եախօտ տահա տօղրուսու
պէնիմ եանըմտա գահվալթը էթ . չիւնքի պէն օլ գատար ազ
չէյ եէեօրում քի , եէտիկիմէ գահվալթը տինէմէզ ։ - Հէմ տէ
պու կիւն բազար տըր . . . ումարըմ քի , հաֆթանըն պու կիւ-
նիւնիւ օլսուն եանըմտա կէչիրմէեէ մուվաֆֆագաթ իտէրսին
. . . Հէման սէնի ասլա կէօրմէեօրում ։

— Հագգըն վար , վալիտէճիեիմ , ֆագաթ նէ՞ չարէ , զի-
եատէսիյլէ մէշղուլում ։

— Նէ՞ իլէ մէշղուլսուն ։

— Ղաեէթ ճիտտի իշլէր իլէ , չիւնքի սէնի թէէմին իտէ-
րիմ քի , պէն տէ ագլը պաշընտա պիր ատէմ օլմաեա պաշ-
լատըմ ։

Մատամ տը Նէրվէյ . - (թէաճճիւպլէ վէ բէք տէ ինա-
նամաեարագ .) Սէ՞ն մի ։

— Էվվէթ , պէն , պիւեիւք պիր իշ իլէ մէշղուլում ։

— Նէ՞ իշ իլէ ։

— Շիմտի սէօյլէրիմ . . . չօգ տէֆա եիւզիւմէ վուրտու-
ղուն պօշ պօշ կէզմէքլիք էօմրիւնտէն արթըգ օսանտըմ , նէֆ-
րէթ իթտիմ ։ Պունունլա պէրապէր պու թարզ կէչիրտիկիմ
էօմիւր՝ պիւթիւն պիւթիւն գայիտէսիզ գալմատը , զիրա աթ
եարըշլարընա , սէրգլըլէրէ , թէաթրօլարա , վէլհասըլ էյլէն-
ճէ մահէլլէրինէ կիթմէքլէ , մէշհուր արթիսթլէր , շէօհրէթշու-

ար մուհարրիրլէր, մաարուֆ ղազէթաճըլար ՝ վէլհասըլ հէր կիւնա իշ վէ կիւճ իլէ մէշղուլ օլանլար իլէ իւլֆէթ վէ միւնասիպէթ հասըլ իթտիմ, պէն տէ անլէր կիպի չալըշմագ իսթէրիմ։

— Լաքին սէն, նէ՛ արթիսթսին, նէ՛ մուհարրիր վէ նէ՛ տէ ղազէթաճը։

— Եանի հէնուզ տէյիլիմ, ֆագաթ օլմաեա գարար վէրտիմ, վէ ղազէթաճը օլմագ իսթէրիմ։

— Պու տէտիկին՝ շայեանը մէտհ ու սէնա պիր արզու իսէ տէ, գուվվէտէն ֆիիլէ կէթիրէպիլէճէկին պէնճէ միւմքինսիզ կէօրիւնմէքտէ տիր, գիրա պիրտէն պիրէ ղազէթաճը օլունամազ։ Ղազէթաճը օլմագ իչին, մալիւմաթ վէ գապիլիյեէթի մախսուսէեէ մալիք օլմագ լազըմ տըր։

— Պէլքի վագթիյլէ էօյլէ իմիշ, լաքին պու կիւնքի կիւն իսթէեէն ղազէթաճը օլապիլիեօր։

— Աճա՛յիպ, պիր քիմսէնին մալիւմաթը լազըմէսի օլմաեարագ, թէֆրիգա եախօտ պէնտի մախսուսլար եազմասը գապի՞լ մի տիր։

— Վալիտէճիեիմ, սէն պէնիմ նէ տէտիկիմի անլամաեօրսուն. պէն քէնտիմ թէէլիֆ իթմէք իսթէմէմ, տիկէրլէրինէ թէէլիֆ իթտիրմէք իսթէրիմ։ — Պէնիմ իսթիտատըմ՝ սէր միւէլլիֆ օլմագտա տըր։

— Վագաա նամուսլու իշ, ֆագաթ սէն օլամազսըն։

— Սէր միւէլլիֆ օլմագլըղըմ սէնին էլինտէ տիր։

— Նա՞սըլ։

— Էկէր պանա մուավէնէթ իտէր իսէն, նասըլ քի իտէճէկինէ շիւպհէմ եօգ տուր, մէշհուր էրպապը բօլիթիգանըն վէ էհլի գալէմին իշթիրաքլարըյլա, նիւսխէսի պիր ... պէտէլինէ օլարագ պիր ղազէթա թէէսսիս իթմէք ֆիքրինտէեիմ. պու թէշէպպիւսիւմ, մուվաֆֆագըյեէթի ազիմէեի մուճիպ օլաճագ տըր... Տիկէր ղազէթալար՝ հէբ կէրի գալաճագլար տըր։

— Ֆագաթ պիր ղազէթա թէէսսիս վէ նէշր իթմէք իչին՝ սէրմաեէ լազըմ տըր։

— Շիւպհէսիզ, վէ իշթէ, վալիտէճիեիմ, պէն տէ պու սէպէպլէ սանա կիւվէնմէքտէեիմ։

— Պանա՞ մը կիւվէնմէքտէսին ։

—Տիկէրլէրինէ միւրաճաաթը քէնտիմճէ խէթա ատտ իթտիմ։ Սայքի ագչէնի, ֆայիզ ալմագ իւզրէ պիր պանդաեա թէսլիմ իթմիշ օլաճագսըն, վէ Եիւքսէք ֆայիզ ալաճագսըն։ Խըսըմըմըզ ժիւլ Վէրիէր նիզտինտէ, պէնիմ իչին պիր գրէտի աչապիլիրսին... պու գրէտինին՝ հուտուտը ղայրը մահտուտ օլմասընա լիւզում եօգ տուր։ Եիւզ պին ֆրանգ պանա քեաֆի տիր։ Պու եիւզ պին ֆրանգըտա տէֆաթէն ալաճագ տէյիլիմ... անճագ ղազէթաճըլըգ մուամէլաթընա եարընտան իթիպարէն պաշլամագ նիեէթիմտէ օլտուղումտան, պու կիւն պանա օն պին ֆրանգլըգ պիր չէք վէրիրսէն, մէմնուն օլուրում։

Խասթա գատըն՝ սուրէթի լաթիֆանէտէ էլինի օղլունուն գօլունա վազ իլէ,

— Ժօ՛րժ, զիեատէ իլէրի կիթմէ՝ տէտի։

— Զաթէն, վալիտէճիեիմ, ֆազլա պիր տէեէճէեիմ գալմատը։

— Եիւզիւմէ էյի պագ։

Ժօրժ, վալիտէսինին ֆիքրինի անլաեարագ,

— Եիւզիւնէ պագմագտա նէ՞ սէպէպ վար, տէտի։

— Կէօզլէրինին իչինի օգումագ իսթէրիմ... Օղլում, սէն պէնի ալտատըեօրսուն, եախօտ ալտաթմաեա չալըշըեօրսուն. լաքին արթըգ իղֆալ օլունամամ։ Պահսընը իթտիկին ղազէթա եալան տըր... Զալըշմագ իսթէտիկինէ տայիր օլան սէօզիւն տէ եալան տըր։ — Պու սէօզլէր, մահզա վալիտէլիք մուհապպէթիմլէ սանա վիրմէք իսթէմէտիկիմ բարաեը պէնտէն պիր թագրիպ ալմագ իչին սըրֆ պէհանէ տիր։

— Վալիտէլիք մուհապպէթիյլէ՞ մի։ Ա՛հ, պու մուհապպէթինիզ բէք սէ՛րթ տիր։

— Էվվէթ, վալիտէլիք մուհապպէթիյլէ սանա բարա վիրմէեօրում. չիւնքի սէնին եաշամանը իսթէեօրում. հալ պու քի ագչէ սաեէսինտէ իճրա իթտիկին ղէֆք վէ ճիւնպիւշլէր, սուբէլէր, գումարտա կէչիրտիկին կիճէլէր, վէ սայիրէ վէ սայիրէ սէնի հէլագ իտիեօրլար։ Սէ՞նին իչին մուհլիք օլան պիր էօմրէ վիճուտին իլէ աթըլմագլըզըն՝ սուի գաստ տըր։ Հէնուզ եիկիրմի տէօրթ եաշընտա օլտուղուն հալտէ, պիր իհթիեարա

պէնղէեօրսուն, վէ պէն սէնի կէօրտիւքճէ, գալպիմ տիւչարը հիւղն ու քէտէր օլուեօր, կէօզլէրիմ եաշարըեօր։ Օ՛հ, ժօ՛րժ, ժօ՛րժ, էկէր պէնի պիր աղ սէվսէ իտին, պուչ եօլտա հարէքէթ իթմէզ իտին։

— Շիմտի նէ՞ աղլաեօրսուն . . . լաքին աղլամագլըղըն նէեէ՞ եարար։

— Պէնիմ միւղտարըպ օլտուղումու հիչ օլմազսա պու սուրէթլէ անլարսըն։

— Միւղտարըպ օլմագլըղընտա պէնիմ թագսիրաթըմ եօգ տուր։ Նիհաեէթ պէն նէ՞ ֆէնալըգ իթտիմ։ Էյլէնիեօրմուշում, պունտա ֆէնալըգ նէ՞րտէ տիր։ Քէնտիմի թէլէֆ իտիեօրմուշում, պունուտա սէն սէօյլէեօրսուն։ Էվվէլ էմիրտէ պու իֆատէն սահիհ տէյիլ տիր. վէլէվ սահիհ օլսա։ գալան պիր միւտտէթճիք էօմրիւմիւ՝ քէնտի միզաճըմա կէօրէ իսթիմալ իթմէք, վէ քէյֆ վէ զէֆքլէ վագթըմը կէչիրմէք՝ զանն իտէրիմ քի պանա այիտ պիր մաստէ տիր։ Սէնին, պու սէպէպլէրի ույտուրուպ պանա սէօյլէմէքլիկին՝ քէսէնին աղզընը գաբամագ իչին տիր . . . Սէնին պանա ասլա մուհապպէթին եօգ տուր։ Վալիտէ, սէն պէնի սէվմէեօրսուն, ագչէնի սէվիեօրսուն։

Մատամ տը Ներվէյ տիթրէեէրէք աեաղա գալգտը, վէ լէհճէսի՝ պիր էօլիւ բէնկինտէն զիեատէ սօլմուշ օլարագ՝ պօղուգ պիր սէտա իլէ,

— Ժօ՛րժ, արթըգ էլվէրիր. սէնին գալպին եօգ տուր, վէ պանա վաճիպ օլտուղուն հիւրմէթտէ գուսուր իտիեօրսուն, տէտի։

— Սէնտէն պիր չէք իսթէտիկիմ իչի՞ն մի հիւրմէթտէ գուսուր իթիեօրում. . . ֆագաթ սէնին պու հարէքէթին տէ միւնասիպէթսիզ տիր, չիւնքի պանա վիրմէք իսթէմէտիկին ագչէեէ պէն տէ սէնին գատար սահիպիպ, շու ճիհէթլէ քի, պէն սէնին եէկեանէ էվլատընըմ, վէ պինաէն ալէյհ սէրվէթինին եէկեանէ վարիսի պուլունմագտաեըմ։

Գօնթէս, պու ճիւմլէեի իչիթտիկինտէ, տիպլէրի գըրըլմըշճասընա գանաբէսինէ օթուրտու, վէ կէօզլէրինտէն աշաղըեա իրի տանէլի եաշլար ագտը։ Պատէհու բէբէլէեէրէք։

— Եէկեանէ էվլատըմ օլտուղուն սահիհ . . . սէրվէթիմին եէկեանէ վարիսի պուլունտուղուն օ տա սահիհ . . . Հալ պու քի սէրվէթիմէ միւթէսարրըֆ օլմագլըղըն իչին, պէնիմ վէֆաթըմա պէքլէմէլիսին . . . Պէն հաեաթտա օլտուգճա, սէրվէթիմին սահիպի միւսթագիլիեիմ. չու գատար քի, հաեաթըմը գըսալթտըղըն իչին, չաբուգ օ սէրվէթէ սահիպ օլապիլէճէքսին, տէյի պէեան իյլէտի։

Պու արա խասթա, սօլումագտա, վէ հընչգըրմասընտան նաշի պօղուլմագ բատտէսինտէ օլուպ, գալպինին չարբընթըսընը թէսկին իթմէք իւզրէ իքի էլլէրինի կէօքսիւ իւզէրինէ վազ իթտի։

Էկէր պու սըրատա, ախլէագ պօզուգլուղու, Ժօրժուն ախլէագ պօզուգլուղու գատար օլմաեան տիկէր պիր էվլատ օլսա իտի, անինտէ մէյեուս վալիտէնին եանընտա տիզ չէօքէրէք, աֆվլըգ տիլէեէճէկի տէրքեար իտի։

Հալ պու քի Մէլանի Կօթիէնին տշըգը պու եօլտա պիր հարէքէթտէ պուլունմատըգտան պաշգա, ումուզլարընը չէքէրէք, ահաղա գալգտը, վէ քէմալը հէրարէթլէ օտատա տօլաշտըղը հալտէ։

— Պագսանա, վալիտէ, պունլար հէբ պօշ լաֆլար տըր . . . պէօյլէ սէօզլէրին մօտասը կէչմիչ տիր . . . Պօշ չէյլէրտէն տօլաեը տիւչարը հիտտէթ օլուեօրսուն . . . Պունունլա պէրապէր մատտէ նէ՞ տիր։ Բէք թապիի պիր չէյ . . . բարամ եօգ տուր, բարա իսթէեօրում . . . Մատէմ քի բարան վար տըր, պանա վէրմէլիսին, տէտի։

— Սոչս օլ, տէֆ օլ շունտան։

Ժօրժ. — (Պիէտէպանէ վալիտէսինին գարշըսընտա տուրարագ.) Նէ՝ սուս օլուրում, նէ՝ տէ կիտէրիմ։ (Պատէհու իլավէթէն.) Պանա ագչէ լազըմ տըր . . . պիր ան էվվէլ վէր տէ կիտէեիմ, սէն տէ գուրթուլասըն։

— Խա՛յր, վիրմէեէճէեիմ. շիմտիեէ գատար հէր իսթէտիկինի եաբմագլա սէնի խօշնուտ գըլմըշ օլտուղումտան տօլաեը վիճտանըմ պէնի մուախէզէ իտիեօր . . . Պուլունտուղուն հալէ սէպէպ պէնիմ, վէ պունտան տօլաեը քէնտիմի իթհամ իթմէքտէեիմ։ Իմտի, պունտան պէօյլէ սանա պիր բարա վիրէմէմ

— Սօն սէօզիւն պո՞ւ մու տուր ։

— Էվվէթ , սօն սէօզիւմ պու տուր ։

— Էօյլէ իսէ , պէն տէ պէքլէեէճէեիմ ։

— Վէֆաթըմա պէքլէեէճէքսին , տէյի՞լ մի ։

— Մատէմ քի պէնի մէճպուր իտիեօրսուն , էվվէթ օնա պէքլէեէճէեիմ.

Վալիտէսի թարաֆընտան ֆէվգէլատէ սէվիլմիշ օլան պու էվլատըն իրատ իթտիկի մէզքիւր ալչագճա սէօզլէր , գօնթէսի սօն տէրէճէ մէհման պրագըպ , պօզուգ պիր սէտա իլէ ,

— Պու էվլատ պէնի էօլտիւրիւեօր , տէտի , վէ ֆիլվագը պիչարէ գատընճըղազ՝ էօլմէեէ հազըր կէօրիւնիւեօրտու . . . Շէտիտ պիր նէօպէթ իլէ զայիֆ ազալարը պիւքիւլիւպ , ուզուն պիր ահ իթտի , վէ զայագըլ պիր հալտէ գալտը ։

Ժօրժ , արգասընա պիր աթֆը նազար պիլէ իթմէքսիզին , շամաթա իլէ գաբուեու գաբաեարագ օտատան տիշարը չըգ-տը , վէ Ժօզէֆին նամ պէսլէմէեի գարշըլաեարագ , սէրթ պիր թավր իլէ ։

— Կիթ վալիտէմի կէօր , ղալիպա սանա զիեատէ իհթի-եաճը վար տըր , տէտի ։

Պէսլէմէ , թէլաշ իլէ մատամընըն օտասընա կիրտիկինտէ , Ժօրժ տախի քէնտի տայիրէսինէ չըգտը , վէ խանէեի թէրք իթմէք իւզրէ , բարտըսիւսինիւ ; էլտիվէնլէրինի վէ շաբգասընը ալտը ։

Օլ էսնատէ մէրգումուն շիտտէթլէ էօքսիւրիւկիւ թութ-մուշ՝ օլուպ , պիր արա էօքսիւրիւկիւ թէսկին օլտուղունտա ,

— Ա՛հ ՝ օ պէնիմ նաֆագամը քէսիեօր . . . հիչ պիր սէօզ տինլէմէք իսթէմէեօր . . . լաքին պու սուրէթլէ ուզուն միւտ-տէթ եաշամագ դապիլ տէյիլ տիր . . . տէտի ։

Մէրգում , պու միւլահազա իլէ , քէմալը շիտտէթ իւզրէ օտասընտան էնիպ , տօղրուճա Մօնսօ սօգաղընտա քեսյին մա-շուգէսինին իգամէթկեահընա ազիմէթ իյլէտի ։

Անճագ մէրգումէնին պէսլէմէսի՝ Ժօրժու գարշըլաեարագ ,

— Մատամ տիշարը չըգտը , միւսիւ , տէտի ։

Ժօրժ . — Պու վազըթտա՞ մը ։

Պէսլէմէ . — Էվվէթ , միւսիւ , վէ էօյլէնտէն սօնրա կէլմէ-

նիզի սիզէ խապէր վիրմէքչիկէ մատամ պէնտէնիզի մէմուր իթտի։ Ղալիպա մուիհմմ պիր մատատ իչին սիզի իսթէեօր օլմալը։

— Բէք էյի, կէլիրիմ։

Մուախխարէն վիգօնթ, գահվալթը իթմէք իւզրէ մէնսուպ օլտուղու սէրգլըեէ կիթտի։

70

Սաաթ իւչ բատտէլէրինտէ, Ժօրժ տը Ներվէյ՝ Մէլանինին խանէսինէ կիթտի։ Մէրգում, օլ էսնատէ, Իթալեալը Ակօսթինիտէն ավտէթ իթմիշ օլուպ, մէսրուր պիր հալ իլէ Ժօրժուն կէլմէսինէ պէքլէեօրտու։ Իմտի, մէրգումը կէօրտիւկիւնտէ,

— Իքի եիւզ լուի ալթունումու կէթիրտի՞ն մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Լաթիֆէ իտէճէք վագըթ տէյիլ տիր. նէ՛ հալտէ պուլունտուղումու բէք էյի պիլիեօրսուն։

— Հալ պու քի վալիտէն վար տըր...

— Վալիտէմ մի. ա՛հ, օնտան պահս իթմէ... Արամըզտա վագը օլան պիր մէնզարէտէն ոօնրա, քէնտիսինտէն՝ եալընըզ լանէթինի, եախօտ օնա եագըն պիր նէթիճէ իսթիհսալ իտէպիլտիմ։ Պու սէպէպլէ հիտտէթ վէ զաղապ իչինտէ պուլունուեօրում։

— Հէր նէ իսէ, հիտտէթինի թէսկին էթ։

— Հիտտէթիմի թէսկի՞ն մի իտէեիմ. լագըրտըսը գօլայ ամմա, հիչ օն բարամ օլմաեարագ, թէսկինի հիտտէթ գապի՞լ մի տիր։

— Ագչէտէ՞ն մի պահս իտիեօրսուն... պու ագշամ ագչէեէ մալիք օլաճագսըն։

— Հէ՛, տէտի վիգօնթ՝ ճիտտի սուրէթտէ սէօյլէեիպ սէօյլէմէտիկինէ թէէմին օլմագ իւզրէ Մէլանիեէ պագարագ։

— Էվվէթ, պու ագշամ ագչէեէ, հէմտէ բէք չօդ ագչէեէ մալիք օլաճագսըն։

— Նէ՞ գատար ագչէեէ ։

— Էլլի պին ֆրանգա ։

— Ատամ սէնտէ՛։

— Իֆատէմէ ինանմատըզընը անլաեօրում. . . հալ պու քի հագըգէթի հալի սանա սէօյլէեօրում։ Ո՛հ , ժօրժ , պէնիմ իչին պիւեիւք պիր մում եագմալըսըն ։ Սանա էմնիեէթի օլան պիր ֆայիզճի պուլտում։ Իմզա վիրմէք վէ բարալարա գա. վուշմագ իւզրէ , պու ագչամ սաաթ եէտիտէ պուլուշմագը. ղըմըզ լազըմ տըր ։ Կէօրիւեօրսուն ա , իչտէ ուզամաեօր ։ Հայտէ , Պուա օրմանընա կիտիպ տօլաշալըմ։

Սաաթ եէտիեէ պէշ տագըգա գալարագ , ժօրժ վէ Մէ. լանի՝ Շէհիր էմանէթի տայիրէսի ըրխթըմընտա արապատան է. նիպ , Ակօսթինինին գաբուսունու չալտըլար ։

Իթալեալը, պունլարա գաբուեու աչտըգտան սօնրա , թէ. պէսսիւմ իտերէք ,

— Վագթընտա կէլէճէկինիզէ չիւպհէ իտիեօրտում. . . պուեուրուն , տէտի ։

Մէլանի . — (Օտաեա կիրտիքտէն սօնրա .) Մ. ժօրժ տը Նէրվէյի սիզէ թագտիմ իտէրիմ։

— Պէն միւսիւեիւ զաթէն չօգտան պէրի թանըրըմ. . . Օթուրունուզտա կէօրիչէլիմ։

— Մէլանի . (Սապըրսըզլըգլա .) Մուվաֆֆագ օլտունո՞ւզ մու , աչըգտան աչըղա անը պէեան իտին ։

Ակօսթինի . — Մուվաֆֆագ օլտում. ֆագաթ աղ միւչքի. լաթ չէքմէտիմ. . . Միւսիւ վիգօնթ , Բարիս բիայտասընտա նա. մուսունու պիւթիւն պիւթիւն պօզմուշ. . . Պունունլա պէրա. պէր սիզէ գարզէն ագչէ վիրէճէք ատէմի իգնա իթտիմ։ Շու գատար քի պունուն մալի սիզէ պիր ազ պահալը օլաճագ. տըր ։

Ժօրժ , պու սըրատա ֆէրահլանտը , չիւնքի մաշուգէսինին վէրտիկի թէէմինաթա րաղմէն , պէօյլէ պիր պիւեիւք իչին մու. վաֆֆագըյեէթինէ բէք ազ իթիմատ իտիեօրտու ։ Պինապէրին Իթալեալընըն սէօղլէրինի տինլէտիքտէն սօնրա ,

— Պու տէտիկինիզ՝ իչին թէֆէրրուաթընտան տըր , տէյի պէեան իլլէտի , վէ Մէլանի տէ , անը թաստիգէն ,

— Էվվէթ, էվվէթ, հէմ տէ էհէմմիեէթի օլմաեան թէ-
ֆէրրուաթտան տըր, տէտի։

Ակօսթինի եաղըխանէսինին պիր չէքմէճէսինի աչըպ, Ար-
նօլտուն կէթիրմիշ օլտուղու պանգա պիլէթլէրինի չըգարա-
րագ գարշըսընա վազ իթտի։

Ժօրժ իլէ Մէլանի՝ մէրգումուն հարաքեաթընա տիգգաթ
իտիեօրլար իտի։

Ակօսթինի. - Շիմտի սիզէ օգուեաճագ օլտուղում սէնէ-
տի իմզալատըղընըզ անտէ, պու պանգնօթլարը վիրէճէեիմ։

Մէլանի. - Օգուեուն, չաբուգ օգուեուն, միւսիւ։

Ակօսթինի՝ տամղալը պիր քեաղըտ չըգարըպ, Իթալեան-
լարա մախսուս պիր թէլէֆֆիւզ իլէ, աթիտէքի սաթըրլարը օ-
գուտու.

«Պէն, վազի իւլ իմզա, Ժօրժ տը Նէրվէյ, միւսիւ Ուիլ-
«եամ Սգօթա, սէքսէն պին ֆրանգ պօրճլու օլտուղումու գա-
«պուլ իտէրիմ...»

Ժօրժ՝ սըչրաեարագ,

— Հէ՛, նէ՞ տէտինիզ... տէյի սիւալ իթտի։

— Սէքսէն պին ֆրանգ տէտիմ...

— Էլլի պին ֆրանգ ալըպ, սէքսէն պին ֆրա՞նգ մը պօրճ-
լու օլուեօրում... պիր ազ պահալը պուլտուղունուզ պո՞ւ-
մու տուր։ Խա՛յր, խա՛յր, տիւնեա ալթիւսթ օլսա, պէն պէօյ-
լէ պիր սէնէտի ասլա իմզալամամ։ Էլլի պին ֆրանգ եէրինէ
սէքսէն պին ֆրանգ վէրէմէմ։

— Սիզ պիլիրսինիզ, ազիզիմ միւսիւ. մատէմքի պու չար-
թը գապուլ իթմէեօր իսէնիզ, արթըգ հիչ պունտան պահս
իթմէեէլիմ։

Ակօսթինի, պու սէօղլէրի սէօյլէեէրէք, պանգա գայմէ-
լէրինի ալըպ, եինէ չըգարտըղը մահէլլէ վազ իթտի։

Պու սըրատա Մէլանի քէսպի մահզունիյեէթ իթտիկի կիպի,
Մ. տը Նէրվէյ տախի իզհարը քէտէր իլէ,

— Ֆագաթ, միւսիւ, սիզտէ պիլիեօրսունուզ քի, թէքլի-
ֆինիզ աղըր տըր, պիր ազ եօլունտա վէ հագգանիեէթվէճհ
իւզրէ մուամէլէ իտին, տէտի։

— Բարանըն սահիպի պէն տէյիլիմ. պէն սատէ պիր վէ-

քիլիմ քի, ալտըղըմ էմրի իճրա իաիեօրում։ Իմտի, իֆատէյի վագըամը ասլա թէպտիլ իտէմէմ։

— Պունունլա պէրապէր . . .

— Պէյհուտէ սէօզլէրէ հիչ լիւզում եօգ տուր, միւսիւ վիգօնթ, էվվէթ, եախօտ խայր տէյիպ իչինտէն չըգմալը։ Գարարընըզը պիր ան էվվէլ վէրին, չիւնքի պուրատա ուզուն միւտտէթ գալամամ, տիշարը չըգաճաղըմ։

— Իսմինի ասլա իչիթմիշ օլմատըղըմ շու Ուիլեամ Սգօթ զէնկի՞ն մի տիր։

— Հէմ ղաեէթ զէնկին տիր։

— Պէնիմլէ տիկէր իշլէրտէ պուլունմաեա մէյեա՞լ մը տըր։

— Պիրինճի տէֆա սիզին իլէ պու իշտէ պուլունմագտան կէրի տուրմատըղը իչին, պունտան սօնրա տիկէր իշլէրտէ պուլունաճաղընը տա մէմուլ իտէրիմ։

— Բէք ալէա, օ հալտէ քէնտիսիյլէ միւնասէպաթա պաշլամըշ օլմագ իչին թէքլիֆինի գապուլ իյլէրիմ։ Իմտի, ըէճա իտէրիմ, սէնէտի օգումաեա տէվամ իտին։

Ակօսթինի օգումասընա շէօյլէ տէվամ իթտի.

— «. . . Պու սէքսէն պին ֆրանգ, պանա, նագտ օլա-
«րագ էօտիւնճ մագամընտա, վէ պիր նամուս պօրճու օլմագ
«իւզրէ վէրիլմիշ տիր։ Իշպու մէպլաղը, վալիտէմ դօնթէս տը
«Նէրվէյին միրասընա միւթէսարրըֆ օլտուղումու միւթէա-
«գըպ, պիրինճի ֆըրսաթտա էտա իտէճէեիմ։ - Ֆայիզլէրի տէ,
«սէնէվի եիւզտէ պէշ օլմագ իւզրէ ըէսէլմալ իլէ պիրլիքտէ
«թէէտիեէ օլունաճագ տըր»։

Ժօրժ, իքինճի տէֆա օթուրտուղու եէրտէն սրչրաեարագ,

— Վա՛յ, պիր տէ ֆայի՞զ մի վար տըր . . . ֆագաթ, էֆէնտիմ, պու բէք աղըր թէքլիֆ տիր, տէյի նիտա իթտի։

— Էլհամտիւլլահ իմզալանմըշ հիչ պիր չէյ եօգ տուր. էկէր իշինիզէ կէլմէեօր իսէ, ըէտտ իտինիզ։

Ժօրժ. - (Իսթիհզա իլէ.) Պու միւգրիզ էֆէնտինին տահա սայիր մէթալիպաթը եօ՞գ մու տուր։

— Խայր։

— Զօգ շիւքիւր, պու սօն իմիշ։

— Գապուլ իտիեօ՞րմուսունուզ։

— Նէ՞ չարէ գապուլ իտէճէեիմ, լաքին սիզին շու միւսիւ Ուիլեամ Սգօթ՝ մալիք օլտուղու ալթունլարտան իսթիֆատէ եօլունու բէք էյի պիլիեօր։

— Օ քէնտի հագգը տըր։

— Հէր նէ իսէ, մատէմ քի պաշգա չարէ եօգ իսէ, շու սէնէտի պանա վէրին տէ իմզալաեըմ։

Ակօսթինի, մէզքիւր սէնէտի ժօրժա վէրմէքլէ, մէրգում, թէրսլէնէրէք թէքրար օգուտու, վէ պատէհու էլինէ պիր գալէմ ալարագ,

« Իշպու սէքսէն պին ֆրանգլըգ պօնօեու օգուտում վէ թաստիգ իթտիմ.

ԺՕՐԺ ՏԸ ՆԷՐՎԷՅ

տէյի եազտը։

Ակօսթինի, պօնօեու էլինէ ալըպ, ժօրժուն եազտըղը քէլիմէլէրէ վէ իմզաեա տիգգաթ իթտի, վէ չէքմէճէսինի թէքրար աչըպ, էլլի պին ֆրանգլըգ պանգա գայմէսինի շըգարըպ, գըրգ տօգուզ պինինի սայարագ, ժօրժուն հուզուրունա վազ իլէ,

— Իշթէ սիզէ գըրգ տօգուզ պին ֆրանգ, տէտի։

Մ. տը Նէրվէյ, իւչիւնճիւ տէֆա սրչրաեարագ,

— Պու նէ՞, գըրգ տօգուզ պին ֆրա՞նգ մը. լաքին էլլի պին ֆրանգ օլաճագ իտի, տէտի։

— Մատամ Կօթիէ, սիզին նամընըզա օլարագ պանա պին ֆրանգ գօմիսիօն վատ իթմիշ տիր։

Մէլանի. - Էվվէթ, էվվէթ. խուսուսիյլէ Մ. Ակօսթինի՝ այնի շարթլար իլէ սիզէ տիկէր էլլի պին ֆրանգ ալտըրմագ իւզրէ, սէրմաեէտտրը նէզտինտէ թէշէպպիւսաթ իճրա իտէճէկինի վատ իթմէքլէ, իշպու պին ֆրանգա պիհագգըն լաեըգ պուլունմուշ տուր։

Ակօսթինի. - Էվվէթ, պու խուսուսու գաթիէն թէահհիւտ իտէրիմ։ Եարըն, պու պօնօեու իթա իթտիկիմ սըրատա, քէնտիսինէ պունտան տօլաեը պահս իտէճէեիմ, վէ ճէվապընը տա մատամ Կօթիէեէ կէթիրիրիմ։

Ժօրժ. - (Կիւլէրէք.) Զալըշըն քի միւսայիտ ճէվապ ալա-

սընըզ. օ հալտէ, սիզէ իքի պին ֆրանգ իքրամիեէ վատ իտէ-
րիմ։

Ակօսթինի. – Իքրամիեէնիզի գաղանմաղա չալըշաճաղըմ։

Վիգօնթ տը Նէյվէյ, գըրդ տօգուզ պին ֆրանգ պանգ-
նօթու տիւրիւպ ճէպինէ հրճզ, վէ Մէլանի իլէ պերլիքտէ Ա-
կօսթինինին նէզտինտէն մուճարագաթ իլլէտի։ Մէզպուրէ,
քէնտի սաեէսինտէ գարզէն ալընմըշ օլան մէպլուղտան քէնտի-
սի իչին պիւեիւք պիր հիսսէ չըգարմագ ֆիքրինտէ իտի։

Իրթէսի կիւն Արնօլտուն կէօրէճէք խայլի իշլերի պուլուն-
տուղունտան, սապահլաեըն մուամէլաթընը չու եօլտա գա-
բարլաշարըրտը։

Էվվէլ էմիրտէ Ակօսթինիեի կէօրէճէք, սօնրա Սամուէլ
Բընարտան ալտըղը չէքլէրին պէտէլինի թահսիլ իտէճէք, վէ
մուախխարէն պաղը պանքէրլէրին նէզտինէ կիտէրէք, անլէր-
տէ էմանէթէն ազէ պրագաճագ, եախօտ քէնտի նամընա հի-
սապի ճարիլէր աչընրագաճագ իտի։ Պունտան պաշգա, էչեասընըն,
թիմօլի սօգաղընտաքի իգամէթկեահընտա եէրլէշտիրիլմէսինէ
նէզարէթ իտէճէկի կիպի, արապաճը իլէ աչճընըն՝ քէնտիլէրի
իչին պիր իգամէթկեահ ինթիխապ իթմիչ օլուպ օլմատըգլարը-
նը տախի անլամագ, վէ եէնի իգամէթկեահընըն ֆէրաղ ու ին-
թիգալ սէնէտինի իմզալամագ իւզրէ, Մ. Պէրթիէ իլէ պերլիք-
տէ մէրգումուն մուգավէլաթ մուհաբրիրի նէզտինէ կիթմէք
ֆիքրինտէ իտի։

Պաշըճա պիր թէչէպպիւսիւնիւ, եանի ֆիքրինտէ գուր-
տուղու տէհչէթլի ֆաճիանըն պիրինճի ֆասլը օլմագ իւզրէ
ժիւլ Վէրիէրէ վիրէճէկի վիզիթաեը իրթէսի կիւնիւ իչֆա իթ-
մէկի Արնօլտ թաստիմ իթմիչ օլուպ, պինապէրին խանէսինտէն
չըգորղընտա, Ակօսթինիեէ կիթտի։ Մէրգում տախի քէնտի-
սինէ պէքլէեօրտու։ Պու իքի չախս արապընտա ամիտէքի մու-
հավէրէ ճէրէեան իթտի.

Արնօլտ. – Իմզալատը՞ մը։

Ակօսթինի. – Էվվէթ, իմզալատը։

— Նիքեաեէթ իթմէեէրէք մի։

— Մահզա կէօռթէրիչ օլարագ, մուգավէլէնին չէքիլ վէ
էասընա գարչը չիքեաեէթ իթտի իսէ տէ, էկէրչի մուգավէ-

լէտէ սէքսէն պին ֆրանգ եվրինէ եիւզ պին ֆրանգ ասխի եազտըրմըշ օլսա իտինիզ, այնի սուրէթտէ վէ հէման իքի էլ-լէրիյլէ իմզալաեաճաղը մուհադդադ իտի։ Չիւնքի սիզին իլէ այնի չարթլար թահթընտա օլարադ տիկկէր պիր մուամէլէտէ պուլունմաեը չէտինէն արզու իտիեօր, վէ պու խուսուստա սիզին իլէ կէօրիւշմէքլիկիմի ասէ պանա րէճա իթտի։

— Բէք ալէա, պու պապտէ մուվաֆֆագաթ իթմէյմէնէ նէ սէպէպիմ վար ատը։

— Ա՛ճա՛յիպ, եինէ՞ մի քէնտիսինէ բարա վիրմէք ֆոթէ-ճէրաուն։

— Հայ հայ։

— Ֆագաթ տիւշիւնիւն պիր քէրրէ քի . . .

— Պու կիպի իշլէր պանա րաճի ատը։ Էկէրչի պէն բարա-մը թէհլիքէյէ իլդա իթմէք, հաթթա զայըպ իթմէք իտիթէեօր իսէմ, պունա քիմսէնին պիր տիեէճէկկի օլամազ։ Իմտի, սիզ վի-դօնթ ատը Նէրվէյէ սէօյլէյէնի քի, պիրէր այ ֆասլա իլէ քէնտի-սինէ իքի եիւզ պին ֆրանգա գաձար ագչէ վիրէպիլիրսիմ։ Սիզ պօրճ սէնէտինի պանա իթա իտին։ – Պու պապտէ խըտմէթի-նիզէ թէչէքքիւր իտէրիմ։ – Շիմտի պէն, օ ջէլիգանլըընըն պօրճլարընըն միգտարը ահհինի, վէ ալաճագ ահհալէրի քիմսէր օլտուգլարընը անլամագ իտիթէրիմ։ – Պիր ան էվվէլ պու-նուն իճապընա պագըն։

— Պու կիւնտէն իթիպարէն իշէ պաշլարըմ։

— Սիզէ պաշգա պիր տիեէճէէիմ գալմատը։

Պատէհու Աբնօլա Տէավինեը՝ Ակօսթինինին օռատընատան հարէքէթ իթտի։

4

Մէրդում, մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարագաթընատան սօն-րա, Բօյիլտ, Օբէնհէյմ վէ Չէրլանճէր պանդալարընա պիլ ա-դիմէ, Սամուէլ Բընար թարաֆընտան իմճալանմըշ օլան չէքլե-րին պետէլէրինի թահսիլ իթտի, վէ պունլարտա պիրեր միգ-

տար գրէտի աչարագ, մուգապիլինտէ չէք տէմէթլէրի ախզ իյլէտի։ Շու հալտէ, պիրինճի սընըֆտան օլան իշպու իւչ պանգատա իքի միլեօն պէշ եիւզ պին ֆրանգ մաթլուպու գալտը։

Արնօլտ՝ պու պանգալարտա իշինի պիթիրիպ, Թիվօլի սօգաղընտաքի իգամէթկեահընա կիտէրքէն, քէնտի քէնտիեէ,

— Մուհարէպէ ագչէսի հազըր տըր, տէտի։

Խանէի մէղքիւրտէ աշճը գատըն՝ մաթպախ տայիրէսի էշեասընը թէրթիպ իթմէքլէ մէշղուլ օլտուղու կիպի, զէվճի արապաճը տախի սապահտան պէրու պիր արապա իլէ պիր աթ մուպաեաասընա ուղրաշմագտա, վէ մօպիլեաճընըն ամէլէսի տէ խանէ էշեասընը եէրլէշտիրմէքտէ իտիլէր։

Արնօլտ, պունլարա կէօզ կէզտիրտիքտէն սօնրա,

— Հէր չէյ սրրասընտա տըր, տէյի միւլահազա իթտի։

Պատէհու մէրգում՝ գահվալթըսընը իտիպ, մուգավէլաթ մուհարրիրինին իտարէխանէսինէ կիթտի, վէ սաթըն ալտըղը պինայը ճէտիտին ֆէրաղ վէ ինթիդալ մուգավէլէսինի իմզալաեըպ, պօրճլու օլտուղու մէպլաղը տախի էօտէտի։

Օ կիւն ագշամ օլուեօրտու; վէ Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի իրթէսի կիւնքի միւլագաթա եախօտ տահա տօղրուսու մուարաղաեա հազըրլանմագ իւզրէ իսթիրահաթա միւհթաճ իտի։

Պինապէրին պիր ազ ագշամ թաամը իթտիքտէն սօնրա, խանէսինէ ավտէթ իյլէտի։

Պալէատէքի ֆասըլլարտա նագլ իթտիկիմիզ վուգուաթլարըն ճէրէեանը էսնասընտա, միւատաիի ումումիլիք իլէ Բօլիս նէզարէթի, Օթէլ տէզ Էնտ վագըպսը, եանի Մարսիլեատան քէշիտէ իթտիկի թէլէկրաֆնամէեէ վազ իթմիշ օլտուղու Էթիէն Պէրօ իսմիյլէ մալիւմ օլան եօլճունուն ղայպուպէթի վագըասըյլա քէմալը կէրմի իւզրէ մէշղուլ օլուպ, վագաա պու խուսուստա ֆէվգէլատէ ղայրէթ օլունուեօրտու իսէ տէ, հիչ պիր նէթիճէյի միւֆիտէեէ տէսթրէս օլունամաեօրտու։

Բօլիս միւտիրիեէթինին է՛ն մահիր մէմուրլարը հէր թարաֆա սէյիրթմէքտէ օլուպ, ճիւմլէսի տախի թէշէպպիւսաթընտա պօշա չըգմագտա իտի. չիւնքի թէհարրիեաթը վագըալարընտա հիչ պիր ճիտտի նօգթաի հարէքէթ իսթիհսալ իտէմէ-

տիքլերինտէն, նէթիճէյի մաթլուպէեէ տէսթրէս օլամամալարը թապիի իտի։

Պունլարըն ալմըշ օլտուգլարը մալիւմաթ, սախթէ պիր հիւքիւմէթ գօմիսէրինին, սախթէ պիր բօլիս մէմուրույլա պիրլիքտէ ժուպէր սօգաղընտա, Օթել տէզ էնտէ կիթմիշ օլմասընտան, վէ օ սախթէ գօմիսէրին, սապահլտեըն կէլմիշ օլան պիր սէյեահը տէրտէոթ իթտիքտէն սօնրա, պիր արապաեա իրքեապ, վէ էշեասընը տախի մէզքիւր արապաեա թահմիլ իթմէսինտէն, վէ արապաճըեա, բօլիս նէզարէթի տայիրէսինէ կիթմէք իսթէտիքլէրինի էմր իտիպ, թապիաթիյլէ օրաեա կիթմէմիշ օլտուգլարընտան իպարէթ իտի։

Մէրգուման սախթէ մէմուրլարըն էշքեալը հագգընտա մալիւմաթ ալընամատըղը կիպի, սէյեահը մէրգումու աշըրմագ իւզրէ գուլլանըլմըշ օլան արտպանըն նիւմէրօսու տախի անլաշըլամամըշ իտի։

Տէմիր եօլու իտարէսինտէն ալընմըշ օլան մալիւմաթտա տախի ֆայիտէլի պիր շէյ պուլունմաեըպ, էվվել էմիրտէ, Բարիս արապաճըլարընըն ճիւմլէթէն իսթիճվապընա իպթիտար իտիլմէսի տիւշիւնիւլմիւշ իտի իսէտէ, մէզքիւր մէճհուլ արապաեը գուլլանմըշ օլան արապաճընըն տախի, դիքր օլունան սախթէ մէմուրլարա շէրիք օլտուղու թապիի պուլունտուղունտան, թասավվուրը մէզպուրտէն ֆարիղ կէլինտի։

Իմտի, պու խուսուստա թախմինաթ վէ զաննիեաթ իչինտէ գալընըպ ՝ էր եա կիճ իչին անլաշըլապիլէճէկի մէմուլ օլունամաեօրտու։

Պունունլա պէրապէր, պիր կիւն զուհուրա կէլէն պիր հատիսէնին, իշպու գարանլըգ վագըաեը զահիրէ իխրաճ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէկի զանն օլունտու։ Շէօյլէ քի, էօյլէտէն իքի սաաթ սօնրա, միւտտաիի ումումիլիկէ մախսուս պիր խըտմէթճի, պարօն Բօչիլտին վէքիլի օլան զաթըն՝ միւտտաիի ումումի իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինի խապէր վէրտիկինտէն, մէրգումուն իչէրի կիրտիրիլմէսի տէրհալ էմր օլունտու, վէ միւտտաիի ումումի, պու ատէմէ, պիր իսկէմլէտէ օթուրմասընը իխթար իթտիքտէն սօնրա, – Միւսիւ, վիզիթանըզըն սէպէպինի անլաեապիլի՞րմիեիմ, տէտի։

Պարօն Բօչիլտին վէքիլի. - Միւսիւ, պիր ղազէթանըն պէն-տինտէն տօլաեը սիզին իլէ կէօրիւշմէեէ կէլտիմ։

— Բօչիլտ պանգասը հագգընտա թահգիրամիզ պիր պէ՞նտ մի եազմըշ տըր։

— Ասլա։

— Էօյլէ իսէ, նէ՛ տիմէք իսթէտիկինիզի իյզահ իտին։

— Մէզքիւր պէնտին մաէլինէ պագըլըր իսէ, շու էսնատէ միւտտաիի ումումիլիկին, պազը ղարիպ վուգուաթլար իլէ մու-հաթ օլան պիր ղայպուպէթ մատտէսիյլէ մէշղուլ օլտուղու անլաշըլմագտա տըր։

— Ժիւպէր սօգաղը վագըասընտա՞ն մը պահս իտիեօր-սունուզ։

— Էվվէթ, եագըն կիւնլէրտէ, էօյլէտէն սօնրա, Օթէլ տէզ Էնտէ վանըլ օլմուշ օլան Էթիէն Պէրօ իսմինտէ պիր սէյ-եահըն ղայպուպէթինտէն, վէ սախթէ պիր բօլիս գօմիսէրինին մէրգումու տխզ ու կիրիֆթ իթմէսի վագըասընտան պահս իթ-մէք իսթէեօրում։ Պու կիւն օ վագըալարա տայիր օլան պէնտ մանզարը աճիզանէմ օլտու։ . . .

— Մէզքիւր անլաշըլմաեան մատտէ հագգընտա իյզահա՞թ մը կէթիրտինիզ։

— Պէլքի. ձ. էվվէլ էմիրտէ Էթիէն Պէրօ իսմի նազարը տիգգաթըմը ճէլպ իթտի։ Սէպէպի իսէ, շու տուր. պունտան օն պէշ կիւն գատար ագտէմ, օտամտա օթուրմուշ օլտուղում հալտէ, մէզքիւր իսիմտէ պիր զաթ, Գալկիւթանըն է՛ն միւթէ-պէր պանգալարընտան Ճօն Մօրթիմէր պանգասընըն Ֆրանսա պանգասը իւղէրինէ չէքիլմիշ պիր չէքինի համիլէն օտամա կիրտի, վէ մէզքիւր չէքին պէտէլինի պիթթահսիլ, այնի մէպլաղա միւ-սավի պանգամըզտա քէնտիսի իչին պիր գրէտի աչըլմասընը թէքլիֆ իթտի։

— Թահսիլ օլունաճագ ազչէ պիւեիւճէ՞ք մի իտի։

— Էլլի պիր միլեօն ֆրանգ իտի։

— Միւտտաիի ումումի՝ հայրէթի ազիմէթ իլէ. -Էլլի պիր միլեօ՛ն մու։

— Էվվէթ, էֆէնտիմ. պու միլեօնլար իրթէսի կիւն թահ-սիլ օլունտու, վէ գրէտի տախի աչըլտը։

— Պէօյլէ պիր մէպլաղըն միւթէսաթըրըֆը էթիէն Պերօ իա-մինտէ օլան վէ ղայպ իտիլէն շախս օլտուղդնու մէմրէզ ինսի-միհինիզ։

— Պէնճէ պու խուսուս չիւպհէտէն վարէսթէ տիր ։ Էվվէ-լա չունուն իչին ֆի , պու իչի իսիմլէր այնի տիր , վէ պունտան մատտա ։ ղաղէթատա կէօրիւլէն էշքեաճ գադդուլ իթտիկիմ վէ այնի սադդահ Բարիսէ վասըլ օլմուշ օլան սէ յահա նօվէլա-ը նօվէլասընա պէնզէմէքտէ տիր ։

— Պու հալտէ , իշդու ճինահէմին սէպէպի աչիքտարէն անլաշըլմադտա տըր ։ Համիլ օլտուղու չէք՝ պէսպէչի էթիէն Պերօնուն եէտինտէ , եախօտ պէտէլի սանտըդլարընատա պու-լունտուղու զանն օլունմուշ տուր . չիւնքի քէնտիսիյլէ պիրլիք-տէ սանտըդլարը տուչիի մէյտանատա եօգ տուր ։

— Մուհադդադ տըր տա տիեէմէսէմ , իհթիմալ տըր ։ Անճաք պու վագըանըն միւթէճասըրլըտըր քի՞մլէր օլտուղդնու ղանն իտիեօրտունուղ ։

— Շիմտիյէ գատար քիմսէ հադդընատա չիւպհէ եօգ տուր . . . Ջաթընըղ , վէրտիկինիզ չու գըյմէթտաը մալկվամթա պաղը չէյլէր տահա իլավէ իտէպիլիրսինիզ ։

— Սիզէ ըէհպէր օլապիլէճէք հիչ պիր մալիսմամըտ եօգ տուր ։ Շու գատարը պիլիրիմ քի , էթիէն Պերօ Հինտիսթան-տան կէլիեօրտու , քէնտիսի պունու պանա սէօյլէմի , վէ վա-թանը օլան Բարիս չէհրինտէ թէէսսիսի իդամէթ իտէճէք իտի ։

— Տիմէք օլուր քի , Բարիստէ նէ՛ եաբմադ ֆիքրինտէ օլ տուղունու պիլմէզսինիզ ։

— Ասլա պիլմէմ ։

— Սիզին պանգանըղ իւզէրինէ քէնտիսինէ պիր չէք վէր-միշ մի իտինիզ ։

— Խա՛յր ։ Ֆրանսա պանգասընտան մէպլաղը մաթլուպուն թահսիլ իթտիքտէն սոնրա չէք վիրէպիլիր իտիք . չիւնքի եէ-տինտէքի չէք սահթէ օլապիլիր իտիք Անճաք քէնտիսինէ , հա-միլ օլտուղու չէքին ախղ օլաշնտուղունու միւսթէյէին պիր մադպուղ իթա իթմիշ իտիմ ։

— Սիզի կէօրմէք իչին թէէքրար նէ՞ վագըթ կէլէճէք իտի ։

— Իչի իւչ կիւնտէն . օնտան պէրու իսէ մէյտանա չըք-

մատրղընտան, ֆէվդէլատէ թէաճճիւպ իտիեօրտում։

— Չէքի իմղալաեան զաթ, եանի Գալկիւթատաքի պանքէր ճօն Մօրթիմէր հագգընտա պազը մալիւմաթ վիրէպիլիր-միսինիզ։

— Ճօն Մօրթիմէր պիր այտան պէրու վէֆաթ իթմիշ տիր։

— Նշթէ պու ֆէնա խապէր. չիւնքի Էթիէն Պէրօեու եալընըզ քէնտիսի թանըեապիլիր, վէ անըն իթա իտէճէկի մալիւմաթ՝ պիզճէ մուհիմմ վէ միւֆիտ օլապիլիր իտի։ Էթիէն Պէրօնուն, եէտինտէ, համիլինէ վէրիլմէք իւզրէ էլլի պիր միլեօն ֆրանգլըգ պիր չէք պուլունարագ, հանկը կիւն վէ հանկը սաաթտա Բարիսէ վասըլ օլաճաղընտան քիմին խապէրտար օլտուղունու պիլմէք լազըմ իտի։ Շիւպհէսիզ Էթիէն Պէրօնուն Բարիսէ մուվասըլէթի կիւն վէ սաաթընը պիլէն՝ Գալկիւթա էհալիսինտէն, վէ հաթթա ճօն Մօրթիմէրին էթրաֆընտաքի ատէմլէրտէն օլմագ կէրէք տիր։ Պու վագըա՝ անլէր թարաֆընտան թէրթիպ վէ իճրա օլունմուշ՝ վէ պատէհու քէնտիլէր ղայպ օլմուշլար տըր։ Պու ատէմլէր քիմլէր տիրլէր, քէնտիլէրինի նէրէտէ արամալը, նէրէտէ պուլմալը . . . Պէլքի շու սաաթտա Բարիստէն խայլի ուզագտա տըրլար։ Բէճա իտէրիմ, սիզէ պիր շէյ տահա սիւալ իտէճէեիմ։

— Սիւալ պուեուրուն։

— Էթիէն Պէրօնուն, սիզէ թէսլիմ իթտիկի չէքտէն մաատա, տիկէր ագչէսի պուլունտուղունու զանն իտէրմիսինիզ։

— Զանն իտէրիմ քի տիկէր ագչէսի տէ պուլունմուշ տուր. չիւնքի էօյլէ զէնկին պիր ատէմին՝ մէվճուտ խայլի նագտը պուլունմամասը գապիլի թասավվուր տէյիլ տիր։ Պունունլա պէրապէր պու խուսուսու անլամագտա կիւճլիւք եօգ տուր։ Գալկիւթատաքի պանգա, հէր նէ գատար միւտիրի վէֆաթ իթմիշ իսէ տէ, Էթիէն Պէրօեա, էսնաի հարէքէթինտէ թէսլիմ իտիլէն մէպալիղին միգտարը սահիհի հագգընտա սիզէ մալիւմաթ վիրէպիլիր։

— Պանքէր Մօրթիմէրին եէրինէ քիմ նասպ օլունմուշ տուր։

— Քէնտինին կէնճ պիր եէկէնի։

— Էօյլէ իսէ, պու կիւնտէն քէնտիսինէ պիր թէլէկրաֆ-նամէ քէշիտէ իտէրիմ։

— Շիմտի, միւտտաիի ումումի էֆէնտի, պէնտէնիզ տէ զաթընըզտան պիր շէյ ըէճա իտէճէեիմ։

— Պուեուրուն։

— Եէտիմիզտէ, ղայպտա օլան Էթիէն Պէրօ հիսապընա թահսիլ օլունմուշ էլլի պիր միլեօն ֆրանգ վար տըր։ Պու մէպ-լաղը նէ՞ եաբմալըերզ։

— Իշ անլաշըլանա, վէ էկէր Էթիէն Պէրօնուն վէֆաթը թէհագգուդ իտէր իսէ, մէրգումուն վարիսլէրի մէյտանա չը-գանա գատար սագլամալըսընըզ։ Պունտան պաշգա, պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ, պու մէպլաղտան տօլաեը հէր քիմ պանգանըզտա շիւպհէլի պիր թէշէպպիւստէ պուլունուր իսէ, տէրտէսթ իթտիրմէլիսինիզ։

— Զաթէն պու խուսուստա իգթիզա իտէն էվամիր իթա գըլընմըշ տըր։ - Միւտտաիի ումումի էֆէնտի, պիր ազ էվ-վէլ սէօյլէտիկինիզ պիր քէլիմէ՝ ֆիքրիմի աչտը։

— Նէ՞ քէլիմէ։

— Վարիսլէր քէլիմէսի . . . Էթիէն Պէրօնուն ղալիպա Բա-րիստէ ֆամիլեասը պուլունմուշ տուր, չինքի քէնտի իֆատէ-լէրինտէն, ֆամիլեասը յլա պիրլիքտէ իգամէթ իթմէք ֆիքրին-տէ օլտուղու անլաշըլըեօրտու։ Իմտի, էկէրչի պիր ճինաեէթ վուգու պուլմուշ իսէ, պունա միւթէճասըր օլանլարըն՝ պիր ան էվվէլ միրասա նայիլ օլմագ արզուսինտէ պուլունան ագրապա վէ թէալլիւգաթը օլմատըգլարընը քի՞մ պիլիր։ Շու հալտէ ֆամիլեասը էֆրատընը արաթտըրըպ, քէնտիլէրինի իսթիճվապ իթտիրմէքլիք, սիզճէ միւնասիպ վէ էլզէմ կէօրի՞ւլմէեօրմու։

— Շիմտիլիք քէնտիլէրինի իսթիճվապ իթտիրէմէեիզ, ան-ճագ գավի պիր նէզարէթ ալթընտա պուլունտուրուրուզ, վէ քէնտիլէրինի պուլտուղումուզտա, լազըմ օլան իսթիճվապը իճրա իտէրիզ։

Պու իքի շախս արասընտա պազը սէօզլէր տահա թաաթի օլունուպ, պատէհու պարօն Բօչիլտին վէքիլի պանգաեա ավ-տէթ իթտիյի սըրատա, միւտտաիի ումումի տէ, Օթէլ տէզ Էնտ վագըասընա մէմուր օլան միւրթէնթիգի վէ բօլիս միւտի-

րինի ճէլպ պիրլէ, վէրիլէճէք էվամիրէ վէ իճրասընա իպթիտար օլունաճագ թահգրգաթ վէ թէհարրիյաթա տայիր ուզուն ուզատի անլէր իլէ կէօրիւշտիւ։

Ակօսթինի՝ Ժօրժ տը Ներվէյ իլէ Էթիէն Պէրօնուն ագրապասը հագգընտա Արնօլտ Տէսվինեընին իսթէտիկի մալիւմաթը ալմագլա մէշղուլ օլտուղու սրրատա, պիր արա, պիր կիւն էվվէլքի վատը մուճիպինճէ Մէլանի Կօթիէնին խանէսինէ կիթտի։

Կէնճ գատըն, մէրգումու մէմնունէն գապուլ իթտի, չիւնքի վիգօնթա թէսլիմ օլունան գրրգ տօգուզ պին ֆրանգըն թահսիլի մատտէսինտէ Ակօսթինին ֆէվգէլատէ եարտըմը վուգու պուլտուղունու թագտիր իտիեօրտու։

Մէլանի. – Նա՛սըլ, մուխապէրաթընըզտա մուվաֆֆագ օլտունո՛ւզ մու։

— Մէմուլինիզտէն, հաթթա պէնիմ տէ մէմուլիմտէն չօգ զիեատէ միւքէմմէլէն մուվաֆֆագ օլտում։

— Էօյլէ իսէ, պու խայրրլը խապէրինիզտէն տօլաեը սիզի պիր քէրրէճիք տէրաղուշ իթմէլիեիմ։

Ֆիլվագը, պու կէնճ գատըն, իշպու սէօզլէրինի միւթէագրպ մէրգումուն պօղազընա սարըլտը։

5

Մէլանի. – Էյ շու համիյեէթլի միւգրիզիմիզ պու տէֆա նէ՞ գատար ագչէ վէրիեօր։

Ակօսթինի. – Հէր պիր տէֆասընտա էլլի պին ֆրանգ օլմագ իւզրէ, իւչ թագսիթտէ եիւզ էլլի պին ֆրանգա գատար վէրմէեէ բազը օլուեօր։ Շու գատար քի պունուն իչին եէնի պիր շարթ թայեին իտիեօր։

— Պու շարթ նէ տէրէճէ աղըր տախի օլսա, Ժօրժա գապուլ իթտիրմէեի տէրիւհտէ իտէրիմ։

— Ասլա աղըր աէյիլ տիր։ – Սէրմաեէտարըմ Մ. Ուիլեամ Սգօթ՝ Մ. տը Ներվէյին քիմլէրտէն գարզէն ագչէ ալմըշ օլտու-

ղունու, վէ պօրճունուն միգտաբը սահիհի նէ իտուկինի անլամագ իսթէեօր։

— Աճապա պօրճլարընը էօտէեէճէ՞ք մի տիր ։

— Օրտասընը պիլմէմ, պէն եալընըզ պիր վասըթտեըմ։ — Ասհապը մաթլուպուն լիսթասընը Մ. տը Ներվէյտէն ալամա՞զմըսընըզ։

— Վիգոնթ պիր ազ ինատճը տըր ամմա, պագալըմ ։

— Քէնտի պիլիր . . . պու պիր շարթ տըր քի, օլմաեընճա օլմազ՝ էկէր գապուլ իթմէզ իսէ, հիչ պիր շէյ եաբըլամազ։

— Արզու իթտիկինիզ իսիմլէրի պէն անլար, վէ նիհաեէթ եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն սիզէ կէթիրիրիմ։ Զաթէն պիրինի պիլիեօրում։ — Հանօվր սօգազընտա միւթէմէքքին սարրաֆ Պլօգ տուր։ Ժօրժա գտրզէն եիկիրմի պէշ պին ֆրանգ վէրմիշ տիր ։

Իթալեալը, պու իսմի ճէպ տէֆթէրինտէ եազտըգտան, վէ Մէլանիեէ, վատընը ունութմամասընը իխթար իթտիքտէն սօնրա, օրատան մուֆարագաթ իյլէտի։

Խաթըրլարտա օլտուղու իւզրէ, Մէլանի իլէ ագրապասընտան օլան Ֆրէտէրիք Պէրթէն նամ կիւզէլ տէլիգանլը պէյնինտէ Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանթասընտա սուրէթի մահրէմանէտէ միւքեալէմէ վուդու պուլմուշ, վէ պու իքիսի, սալը կիւնիւ, Մէլանինին խանէսինտէ պուլուշմագ իւզրէ սէօզլէշմիշլէր իտի։ Իքիսի տախի պու սէօզլէրինի ունութմամըշլար իտի։ Մէլանի, քէնտի ախլէագը մէզմումէսի իճապընճա, պու իւլֆէթի արզու իթտիկի հալտէ, տիկէրի տէ, այնի ախլէագտան մաատա, պիր տէ մէզպուրէտէն բարա չէքմէք ֆիքրինտէ իտի, զիրա Ֆրէտէրիգ՝ չօգտան պէրու, քէնտի իսթէտիկի եօլտա զէնկին պիր գարբեա չաթարագ, անընլա իւլֆէթ իթմէք հավվէսինտէ իքէն, Մէլանիեի, թամ միւրատընա մուվաֆըգ պուլմուշ իտի։

Իմտի, մէրգում տէլիգանլը, վիճուտճա կիւզէլ օլտուղու կիպի, սալը ագշամը, քէնտիսինէ ֆէվգէլատէ չէքի տիւզէն վէրիպ, վէ զաեէթ կուսթօլու պիր դաթ էլպիսէ կիեինիպ, պըյըգլարընը վէ սաչլարընը տախի պու մինվալ իւզրէ թէրթիպ իտէրէք, Մէլանինին խանէսինէ կիթտի, վէ մէրգումէ տախի, գապուլիյեէթէ մուվաֆըգ սուրէթտէ քէնտիսինի թէզ-

եին իթմիշ օլտուղու հալտէ, մէսէրբէթի ազիմէ իլէ մէրգում տէլիգանլըեը գապուլ իյլէտի։

Շուրաեը տախի պէեան իտէլիմ քի, պու կէնճ գատըն, սէրպէսթ օլմագ իչին, ժօրժ տը Ներվէյէ, սալը կիւնիւ թէյզէսի խանէսինէ միւսաֆիրլիկէ կիտէճէկինի, վէ օ կիճէսի օրատա գալաճաղընը էվվէլճէ խապէր վէրմիշ, վէ ժօրժ պու իֆատէեէ գանարագ, քէնտիսի տէ, օ կիճէեի եէտինտէ գալմըշ օլան պիր մըգտար ագչէ իլէ դումարխանէտէ կէչիրմէք իւզրէ, մէզքիւր ֆըրսաթտան մէմնուն օլմուշ իտի։

Հասըլը օ կիճէսի Ֆրէտէրիք Պէրթէն իլէ Մէլանի Կօթիէ եէեիպ իչտիլէր վէ էյլէնտիլէր, վէ իսթէսի կիւն, Ֆրէտէրիք՝ Մէլանիտէն ալտըղը պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթու ճէպինտէ եէրլէշտիրիպ, քէնտի խանէսինէ միւթէվէճճիհէն մաշուգէսի նէզտինտէն մուֆարագաթ իթտի։

. . . . . .

. . . . . .

Եիկիրմի տէօրթ սաաթ գատար կէչէն միւտտէթ զարֆընտա, Արնօլտ Տէսվիններ, ֆազլա մալիւմաթ ալմագլա մէշղուլ օլտու, վէ մէզքիւր եիկիրմի տէօրթ սաաթ սօնրա, էլմաս թաճիրի Սամուէլ Բընար թարաֆընտան քէնտիսինէ վէրիլմիշ օլան պէշ եիւզ պին ֆրանգլըգ չէքին պէտէլինի թահսիլ, եախօտ մէզքիւր չէքի թագտիմ իթմէք իւզրէ Լը Բէլըթիէ սօգաղընտա քեային Ժիւլ Վէրիէր պանգասը իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իյլէտի։

Օլ էսնատէ սաաթ օն իքի չալըեօրտու։

Արնօլտ, տօղրուճա պանգանըն իտարէխանէսինէ չըգտը։ Մահէլլի մէզքիւրտէ պիր խայլի մէմուրիյն՝ բարմագլըգ արգասընտա եազըխանէլէրի գարշըսընտա օթուրմուշ օլուպ, հիսապ մուամէլէլէրիյլէ մէշղուլ իտիլէր։

Մահէլլի մէզքիւրտէ պուլունան պիր մէմուր, Արնօլտա խիթապէն,

— Միւսիւ, նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Մ. Ժիւլ Վէրիէր իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ։

— Մ. Վէրիէր պու սապահ հէր վագըթքի կիպի կէլտի, վէ խանէսինէ գահվալթը իթմէեէ կիթտի.

— Թէքրար կէլի՞ր մի։

— Իհթիմալ տըր։

— Սաաթ գա՞չտա։

— Սաաթ պիր իլէ իքի արասընտա։ Ֆագաթ էկէրչի պանգաճա պիր իշ իչին կէլմիշ իսէնիզ, պանգանըն մասլահաթ-կիւզարընա միւրաճաաթ իտէպիլիրսինիզ։

— Պիր չէքին պէտէլինի թահսիլէ կէլտիմ։

— Էօյլէ իսէ, օ չէքի թաստիգ իթտիրմէք իւզրէ, 2նիւ-մէրօլու տայիրէեէ միւրաճաաթ իթմէլիսինիզ։

Արնօլտ՝ իշար օլունան տայիրէեէ կիթտի, ֆագաթ պու-նուն գաբուսու գաբալը օլտուղունտան, գաբուեու հաֆիֆճէ չալտը։

— Թագրիպա եիկիրմի եաշընտա պիր տէլիգանլը մէզքիւր տայիրէտէ օթուրմուշ իտուկինտէն, Արնօլտ,

— Պիր չէքին պէտէլինի ալմաեա կէլտիմ, տէտի։

— Մէմուր՝ իշպու չէքի ալարագ, մուայեէնէտէն սօնրա, եավաշ սէտա իլէ,

— Սամուէլ Բընարըն հիսապը տըր, տէտի ՝՝ վէ թէէտիեէ իտիլմէսի լազըմ կէլէն պէտէլին միգտարընը կէօրտիւկիւնտէ, քէնտի քէնտիեէ վէ միւթէէսսիրէն,

— Պէշ եիւզ պին ֆրանգ, տէտի, վէ արգատաշլարընտան պիրինին տայիրէսինէ կիտէրէք,

— Սամուէլ Բընարա օլան հիսապըմըզ նէ՞ միգտար տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Իքինճի մէմուր. — (Պիւեիւք պիր տէֆթէրէ պագտըգ-տան սօնրա. —) Պէշ եիւզ սէքսէն պին ֆրանգ։ — Շիմտի պու հիսապտան նէ՞ գատար էօտէնմէք լազըմ կէլիեօր։

— Պէշ եիւզ պին ֆրանգ։

— Վա՛յ, պու բէք պիւեիւք մէպլաղ տըր։

— Պու խուսուս սանտըգքեարա այիտ տիր։ Կիտիպ քէն-տիսինէ քէյֆիեէթի խապէր վէրիրիմ։

Պատէհու մէրգում տէլիգանլը սանտըգքեարըն օտասընա կիտիպ, գաբուեու չալմագսըզըն իչէրի կիրտի։

Սանտըգքեար. — Նէ՞ խապէր։

— Կէօրիւլտիւկիւ անտէ համիլինէ էօտէնմէք իւզրէ պիր

չէք կրնար։ Սամուէլ Բընար թարգմանուած իմպալանմըշ տըր, վե թէեարեէ օլունմասը լազըմ կելէն մեպլուզ տախ պէչ եիւզ պին ֆրանգ տըր։ – Սամուէլ Բընարըն պիպիմ իլէ օլան հիսաալը պէչ եիւզ սէքսէն պին ֆրանգ օլսուդու կիպի, կրնարիկիմ չէք ատ մունթազամ տըր։

Սանտրգքեար՝ միդտարը մէղբիւրու իչխինճէ սապսըլա-րագ։

— Պէչ եիւզ պին ֆրա՞նգ մը, նէ՞ տիեօրսունուզ, տէյի պէեան իչլէտի՞։

— Բէնտինիզ պադըն։

Սանտրգքեար՝ չէքի պիզզաթ մուայեէնէ իսէրէք, եան-լըշլըգ օլմատըղընա թէէմին օլսուդունտա,

— Միւսիւ Վէրիէր՝ խանէխինտէն չըգտըղընտա, պիր միդ-տար սէրմանէ թէատրիքի մազոսիյէ Ֆրանսա պանգասընա ազիմէթ իսէճէք իտի։ Շիմտիքի հալտէ թալէպ օլունան ագ-չէ պուրատա մէվճուտ տէյիլ տիր։

— Շիմտի նէ՞ եարմալը։

— Դու միւսիւ Ալնօլտ Տէովինեը պիզզա՞թ մը կէլմիշ տիր։

— Զանն իսէրիմ. . . զանէթ չիք պիր զամ տըր։

— Պէլքի պանգամըղըն միւշթէրիլէրինտէն պիրի օլմագ նի-եէթիյլէ, ադչէսինի պուրատա պրագարագ, ֆայիգքինի ալմագ ֆիքրինտէ պուլունուեօր։

— Խա՛յր, թահսիլ իթմէք իսթէտիկինի աչըգտան փչըղա-նալաթը։

— Պէլքի ֆիքրինի էյիճէ անլաթամամըշ տըր. . . թէքրար նիւալ իտինա

— Լկէրչի բարնասընը ալմագ իսթէրսէ, նէ՞ ափիէլի։

— Ախզ վէ գապզ իթմէք իւզրէ սաաթ իւչտէ թէքրար կէլմէսինի ըէճա իտին։

— Ֆագաթ պունուն սուի թէէսսիրի օլուր։

— Պիլիեօրում, լաքին պիզ նէ՞ եարարըմ։ – Ընճագ չէքին պէտէլինի էօտէեէպիլէմէզ հալտէ օլսուդումուզու պէլլի իթ-մէքտէն, վէ խուսուսա մէրգումու պանա կէօնաէրմէքտէն սա-գընըն։

Պէօյլէճէ մէրգում տէլգանըլը ս անտրգքեարըն տապիրե-

սինոէն չըդըպ , քենաի օտասընա կէլսի , վէ օրատա քենաի-սինէ պէքլէմէքտէ օլան Արնօլտ՝

— Ջէրի թաասիդ իթաինի՞ղ միւ միւսիւ , տէյի սիւալ իթաի ։

— Էվվէթ ։

— Մանթաղա՞մ մը ոըր ։

— Բէք մունթաղամ ոըր ։

— Էօյլէ իսէ , պէտէլի օլան պէչ հիւզ սինի ֆրանգը էօտէնին , եախօտ հանկը տայիրէնէ միւրաճաաթ իմմէքլիկիմ լազըմ օլտուղունու պիլսինիզ ։

6

Կէնճ մէմուր . — (Ինտիչէլի պէյ հալ իլէ .) Միւսա , աֆվընըզա մաղրուրէն շուրաաը պիլսինիզիմ բի , մէմունին զայըր քիւչիւք պիր հատունէ վադը օլուեօր , Մ. Վէրիէր՝ նադիէ թէտարիքի ղըմընընդա ֆրանսա պանգասընա կիթմիշ տիր ։ Իմտի , չէքինիզին պէտէլինի սոկ վէ դապղ իթմէք իւղրէ սաաթ իւչտէ թէքրար կէլմէնիզի րիճա իտէրիղ ։

Արնօլտ՝ պէօյլէ պիր ճէվապա պէքլեեօրտու , եախօտ ամերիկալընընդ քի մէմուր պիրէ իտիեօրտու ։ Իմտի , սէօնի եւրոպէլընընդ քի մէմուր պիրէ իտիեօրտու ։

— Իչտէ պու իֆտաէնիզ՝ հէր կիւնա իչիմիզին խարճնատէ տիր . . . Մ. Ժիւլ Վէրիէր՝ քենաիսինէ էմինյեէթ իմմիշ օլան պիր խայլի ղէվամըն ապչէլէրինէ էմանէթտար օլուպ , անղլերին ապչելերի հէր սաաթ քենաի էմրի թահվիլնատա պուլունմամասը՝ բէք ղարիպ չէյ տիր ։

— Մ. Սամուէլ Բրնար էվվէլճէ պիրէ խատէր վերմիշ օլմատըղնատան , պու կիւն իչտու տապչինին իմէտիտե իտիլճէկկընի մէմուր իթմէօրտուզ ։

— Մ. Սամուէլին խատէր վիրմէսինէ հիչ կիւճում եօղ առը ։ Քենաի տապչէսի տայիմա հազըրտա պուլունմագ կէրէք տիր ։ Ծօղրուսու պէօյլէ պիր ղարիպ պանգաեը իւք տէքա օլա-

րաղ կէօրիւեօրսա՛մ։ –Հէր նէ իսէ , միւսիւ , սիզ շուշ չէ լի պանա վէրին . քէնտի իմզասը հագդընտա իտիլէն չայևանը թէէսօնֆֆ գապուլևէմի , կիտիպ Սամուել Բընարա անլամմադ իմմէրիմ։

Ա՛յնի տագըպատա , Արնօլտ Տեվինեընըն արգասընատն պիր սէս իչիտիլէրէք , պու սէօյն տահիպի ,

— Միւսիւ , մատամէ նէ՞ տիր , վէ պէօյլէ ևիւքսէք՝ սէտա իլէ սէօղ սէօյլեմէնիզին սէպէպի նէ՞ օլուեօր , տէյի սիւալ իմտի ։

Արնօլտ՝ արգասընա սէօնտիւ , վէ պանքէրի գարշըսընատա կէօրտիւ իսէտ , թանըտըղըը պէլլի իմմէք իմմէտիկինտէն,

— Միւսիւ , սիզէ ճէվապ վիրմէզտէն էվվէլ, քիմ՞ օլտուղունուզու անլամտանը բէճա իտէրիմ , տէտի ։

Մէսյն տահիպի . – Պէն ժիւլ Վէրնէրիմ։

— Թէմամ էֆէնտիմ, էյի վագըթտա կէլտինիզ։

— Նի՞չին ։

— Իմի իտին քի չէքիմին պէտէլինի էօտէսինէէր ։

— Էօտեմէք իմմէմեօրլար մը ։

— Էվվէմի , Ֆրանսա պանդասընատան տաղչէ իլէ ավտէթի-նիզէ գատար էօտեմէք իմմէմեօրլար իտի ։ – Մատէմ քի ավտէթ իմտինիզ, արթըդ պու մահզուրա ուպէպ դալմատը ։

Վէրնէր՝ ալտ արտա սօլտու վէ գըզարտը , վէ հէռեճան իլէ ,

— Զէքինիզին պէտէլի նէ՞ միգտար տըր , տէտի ։

— Պէշ ևիւղ պին ֆրանգ տըր ։

Պանքէր սարսըլտը իսէ տէ , ալմիսմիւկինու պէլլի իմմէք իմմէտիկինտէն ,

— Միւսիւ , օտամա գատար կէլմէհէ թէնէզիւլ պուեուրմուսունուզ , տէտի ։

Արնօլտ , պու օեուննունու զաեէթի սօսդ գանըզըգլա իճրաեէ տէվամ իտէրէք ,

— Օտանըզա՞ մը կէլմէք . . . փարամի օտանըզտա նէ՞ իչիմ վար տըր , տէյի սիւալ իմտի ։

— Սիզէ պապը իյզահամ վիրմէք իմմէրիմ։

— Պէն իյզահամ սինէմէք արզուսինտէ տէյիլիմ, ազչէեի իմմէրիմ։

Վերիկը. – (Մեծ տիեզերքեր.) Միսթերիոն օլուն, միւ-
ֆիւ, ադչէնիզ Թէհտիեհ օղունաճագ տըր։ Ընճագ, էվվելա
բաամա կելին, պիր աղ կէօրիւշելիմ։

— Օսանըդա կէքվէքլիկիմ իչին պու գատար իսթար իսթե-
ճօր իսէնիզ, բէք ալէա, կէլիճօրսում։

Պանքերը չիտաէթլէ օտասը գարուսունդու աչըպ, Ա.րնօլա
վէ քէնափի իչերի կիրտիքաէն սօնրա, դաբուեու աչդ ատան
գաբատը, վէ չարդասընը չըդարըպ, լէհճէսի ֆէվգելատե
ոզլուձ վէ կէօղլէրի տօնուդլանմըշ օլտուղու, վէ տօտադլարը
Թէրըէնափիկի հալտե, Ա.րնօլտա տէօնէրէք,

— Միւսիւ, պիր Թազըմ տօլամպաճլը սէօղլեր իլէ վա-
գըթ զայպ իմմէքտէն իսէ, աչըդտան աչըդա սիզէ իֆադէյի
հալ իմմէք իստէրիմ։ Նիհայէյի համիլ օլաուղունուզ չէքին պե-
տէրինի պու կիւն ալմադ իստէրսէնիզ, պէնիմ իչիմ պիրմիլ
տիր, վէ քէնափի բէվօլվեր իլէ Թէլէֆ իմմէքտէն պաշգա չա-
րեմ դալմամըշ տըր, տէտի։

Ա.րնօլտ. – (Պարիտանէ սուրէթտե.) Պու վէրտիհինիզ մա-
լիմմաԹ՝ պէնիմ իչին եէնի տէյիլ տիր։ Պուրատա կէլտիհիմ
սըրատա, էվվելճէ պու խուսուստա մալումաթըմ վար իտի։

Ժիւլ Վէրիէր՝ Թէաճճիւպ վէ իղթիրապլէ, քէնափ միւա-
տընա բաղլէն, բիւճաք իմմտի, վէ ճէվապա աղզադ իտէրէք,

— Պիլհասմա իտինիզ, ֆագաթ նէ՞ չէյի պիլհասրտու-
նուզ, տէյի սիւալ իմմտի։

— Սիզին հալը իֆլաստէ պուլունտուղունուզու։

— Ֆագաթ...

— Օ՛հ, սէօյլիւմիւ քէսմէեին։ Ֆրանսա պանգասընտան
ալմադ իստէնէճէկսինիզ պէչ եիւզ պին ֆրանգ մէպլաղըն՝ հէ-
նուզ սինինի բիւչտե վասըլ օլմուշ օլմահահ, վէ վասիսի օլմա-
նըզլա, սերվէթթինին կասրէպմինե մէմուր օլտուղունուզ կըզը-
նըզ մատմուազէլ ինճէլիքին մալիք օլտուղու պիր միլէօնուն
պագիյեհի իստըկինի պիհհասրտում։

Պանքերը, պու տէֆա բուսուլտուր պիւթիւն պիւթիւն
զայպ իտէրէք, պիր ատըմ տահա բիւճաք իմմտի, վէ Ա.րնօլտ
տահհի չէօյլէ տէվամ իլլէտի.

— Քէնափ սէրմահէնիզտէն մահատա, էվվելճէ բուխսաթ-

լարընը թահսիլ իմ մէկի ունուտարագ ։ միւչի էրկէրինիզին սէր-
մահէսինին տախի զայալընա աֆպէպ օլան քհաֆիֆէյլ թէչէպ-
պիւսաթը մուղիրրէնիզի , եանի Պէլճիգատա մէրմէր թաշ օ-
ճագլարը իչինի , սէվահիլտէ իչլէնէն վաքօր չիւքէթինի , ֆան-
թէզի-Մօտէրն թէխմիրօտու մագրաբընը , վէ ղիքրի բէք մահ-
ֆասաալ օլան տահա սայիր իչլէրինիզի պիլիւօրում . . . Մ'ատա-
մուաղէլ Լէօնա խամինատե պիր գապընը սուրէթի ֆէվգէլատէտե
հիմանէ իմ տիկինիզտէն , վէ պօրնատա վէ գումանդատա մուա-
մէլատա պուլունտուղունուզտան , վէ զանէթի աչըգ սաչըգ
իտրաֆլարտա պուլունմուչ օլմնընըզտան խապէրսարըմ : Վէլհա-
սըլ աչըլընըզըն միդտարընը , վէ ապըլսըզճա հարաքեատի վէ
մուամէլատընըզտա աչըլան չուդուրուն տէրինլիկինի տէ պիլի-
րիմ : Շու հալտէ , եա պիր թէսատուֆ , եախօա պիր միւճիզէ
իլէ գուրմուշմազ իսէնիզ մահվ օլմուչսունուզ տուր : Միւսիւ
Վէրիէր ֆ պիր ազ եվվէլքի իֆատէնիղ բէք հագդընը իտի : Էկէր
քարատըն թէէտիեէ իտիլմէսինատե իսրար իտէն , եախօտ պիր-
տիքլերինի սէօյլէր իսէմ , սիղին իչին , քէնտի քէնտինիզի թէ-
լէֆ իմ մէքտէն զայըի եաբաճագ պիր չէյ գալմազ : Ամմա պիր
միւֆիս մագամընտա մահքէմէ հուզուրունա թագտիմ օլուն-
մաեը թէրճիհ իտէրսէնիզ , օնա պիր տիւէճէիմ եօգ տուր :

Պանքէր՝ լէհճէսի , խասթանըն սօն տագըդատը կիպի տէհ-
չէթի պիր հէյեէթ քէսպ իտէրէք պիր իսկէմիէեէ օթուրատու ,
վէ պիր գաչ սանիյեէ հալը եէյիսիչթիմալ իչինատ տուրատուզ-
տան սօնրա , պէթէքքրար աեաղա գալգարագ ,

— Միւսիւ , պէն սիղէ նէ՞ եաբարըմ քի , պոա եօլտա պէ-
նիմ մահվըմը արղու իտիեօսունուզ , տէտի :

— Սիղին մահվընըզը արղու իթտիկիմի քի՞մ սէօյլէեօր :

— Հարէքէթինիզ , վէ պու կիւն պէտէլի էօտէնէմէեէճէ-
կինի պիլէրէք թագտիմ իթտիկինիզ չու չէք սէօյլէեօր :

— Պէնիմ միւրաատըմ՝ հաեաթ վէ վազիեէթինիզտե պէնիմ
իչին կիզլի հիչ պիր խուսուս օլմատըզընը , վէ պինաեէրին , սի-
ղին տախի , պէնիմ հիւքմիւմ ձլմընատա պուլունտուղունուզու
իսպաթ իմ մէքտէն իսպարէթ տիր :

— Պու խուսուսու իսպաթ իմ մէքտե նէ՞ մէնֆաաթընըզ
վար տըր :

— Բէք պիւյիւք մէնֆաաթըմ վար տըր։ Սիզին պանա քեամիլէն իթաաթընըզը իսթէրիմ։

— Նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրում։

— Պիր ազտան անլարսընըզ. . . օթուրուն, ազիզիմ միւսիւ Վէրիէր, սիզէ ուֆագ պիր հիքեաեէ նագլ իտէճէեիմ։ Պունդան պաշդա, միւսթէրիհ օլուն, հիքեաեէմ մուֆասսալ օլմաեաճագ տըր։

Պանքէր, քէնտիսինի մահվ իթմէկէ միւգթէտիր օլտուղունու պէեան իթտիքտէն սօնրա, շիմտի տախի եարտըմընա միւսարաաթ իթմէկէ մէյեալ կէօրիւնէն չախսը մէրգումա պագտըդճա, հայրէթ վէ էնտիշէսի արթըեօրտու։ Մէրգում պանքէր, եինէ իսկէմլէսինէ օթուրտուղունտա, Արտօլտ տախի եանընտա օթուրարագ,

— Քէսպի սիւքիւնէթ իտին, զիրա սէօյլէեէճէկիմ չէյլէրի լնեըգըյլա մուհաքէմէ իտէպիլմէք իչին, սիւքիւնէթէ վէ գուվվէյի ֆիքրիէեէ իհթիեաճընըզ պուլունաճագ տըր։ Շիմտի պէնի տինլէմէեէ միւգթէտիր օլտուղունուզու հիսս իտիեօ՞րմուսունուզ, տէտի։

Վէրիէր. — (Սէս իլէ ճէվապ վիրմէքտէն զիեատէ հարէքէթլէ.) Էվվէթ, տէտի, վէ քէնտի քէնտիեէ տախի, պու ատէմ քի՞մ տիր, վէ պէնտէն նէ՞ իսթէեօր, տէյի միւլահազա իթտի։

Արնօլտ. — (Քէլամընա տէվամ իտէրէք.) Պիր ազ էվվէլ սէօյլէտիքլէրիմի զանն իտէրիմ քի թէքզիպ իթմէեօրսունուզ։ Սիզ մահվ օլմուշսունուզ տուր, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ, իդրար իտէրիմ քի, պախթ ու թալէիմ էյի պիր հաշտէ պուլունմամագտա տըր։

— Պէլքի պախթ ու թալէինիզի էսկի հալինէ իրճա իթմէք գապիլ տիր։ Բահաթ զիհին իլէ պու խուսուստա կէօրիւշիւրիւզ։ — Միւսիւ, շիմտի սիզ եիւզիւմէ պագըն, պէնի թանըեօ՞րմուսունուզ։

Ժիւլ Վէրիէր՝ մուսահիպինէ տիգգաթլէ պագտըգտան սօնրա,

— Խա՛յր, միւսիւ, թանըմաեօրում. պունունլա պէրապէր սիմանըզը ագտէմճէ կէօրմիւշ օլտուղումու զանն իտիեօրում։

— Պէնի եալընըզ պիր տէֆա կէօրմիւշսիւնիւզ տիւր։

— Նէ՞ վագըթ։

— Մատմուազէլ Վէրիէրին, ագրապասընտան օլան բահիպէ Մարի իլէ պիրլիքտէ Մարսիլեատան կէլտիկի կիւն։ Օ կիւնիւ սիզ, քէնտի լանտօ արապանըզ իլէ անլէրի ալմաեա կէլմիշ իտինիզ։ Գըզընըզ վէ բահիպէ Մարինին բաքիպ օլտուգլարը վակօնտա պէն տէ մէվճուտ իտիմ, վէ մէվգիֆին խարիճինտէ պուլունուեօրտում։ Խաթրընըզա կէլիեօ՞րմու։

— Էվվէթ, էվվէթ, շիմտի խաթրըմա կէլիեօր։

— Քէրիմէնիզ մատմուազէլ Անժէլիք բէք կիւզէլ վէ տիլպէր գըզ տըր։ - Իլէրուտէ մէզպուրէ հագգընտա պահս իտէրիզ։ Շիմտիլիք, ազիզիմ միւսիւ Վէրիէր, նազարը տիգգաթընըզը տավէթ իտէրիմ։

— Նազարը տիգգաթըմ թէմամիյլէ սիզէ հասր օլունմուշ տուր։

— Սիզ, եիկիրմի իւչ սէնէ մուգատտէմ, ագրապանըզտան օլան վէ Պէրօ ֆամիլեասընա մէնսուպէ պուլունան կէնճ վէ տուլ պիր գատըն իլէ էվլէնտինիզ։

Պանքէր՝ քէնտիսինէ միւթէալլիդ խուսուսաթա մէրգում մուսահիպինին վագըֆ պուլունմասընտան տօլաեը հայրէթտէ գալարագ,

— Էվվէթ, տէտի, վէ Արնօլտ չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Օլ վագըթ սիզ, լաեըգլը մաաշ իլէ պիր պանքէր եանընտա պուլունուպ, թասարրուֆ իտիեօրտունուզ։ Կէնճ վէ տուլ գատընըն տախի պիր միլեօնու օլուպ, օ միլեօնու ճիհէզ մագամընտա սիզէ կէթիրմիշ իտի։ Իշթէ, էվվէլ էմիրտէ թէէսիս վէ պատէհու հէտմ իտէճէք օլտուղունուզ բարլագ սէրվէթ թարիգինէ պու սուրէթլէ տախիլ օլտունուզ Զէվճէնիզին գարընտաշընը թանը՞ր մը իտինիզ։

— Հա՞նկըսընը, չիւնքի բէք չօգ գարընտաշլարը վար իտի։ Ֆամիլեասը քէսիր իւլ նուֆուս իտի։

— Էթիէն Պէրօտան պահս իթմէք իսթէեօրում։

— Մատէնլէր մէքթէպի շակիրտինտէ՞ն մի։

— Էվվէթ։

— Օ էօլմիւշ տիւր։

— (Շաշրարագ.) Նէ՞տէն պիլիեօրսունուզ։

— Վագաա դաթի մալիւմաթըմ եօգ տուր, լաքին թէքմիլ ֆամիլեա անը էօլմիւշ զանն իթմէքտէ տիր։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի օթուզ պէշ սէնէ մուգատտէմ ներէեէ կիթտիկինի սէօյլէմէեէրէք Ֆրանսաեը թէրք իթմիշ, վէ օլ վագըթտան պէրու հագդընտա ասլա խապէր ալընմամըշ տըր։

— Օլ պապտէ պէն սիղէ մալիւմաթ վիրէպիլիրիմ։

— Էթիէն Պէրօ հագդընտա՞ մը։

— Էվվէթ։

— Ֆրանսատան հարէքէթինտէ ներէեէ կիթտիկինի պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Հինտիսթանա կիթտիկինի պիլիրիմ։

— Օրաեա կիթմէկէ նէ՞ սէպէպի վար իտի։

— Զիգըյմէթ թաշլար արաեարագ, Մաաէնլէր մէքթէպի շակիրտի օլմագլա թահսիլ իթտիկի մալիւմաթտան իսթիֆատէ իթմէք իսթէմիշ տիր։ Մէրգումուն պու ֆիքրի բէք կիւզէլ օլուպ, չիւնքի ղաեէթ զէնկին պիր էլմաս մատէնինէ թէսատիւֆ իթմիշ տիր։

Վէրիէրին կէօզլէրինտէ օլ անէ տէկին մահզունիյեէթ միւշահէտէ օլունմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ թամաի պիր ֆիքր իլէ կէօզլէրի բարլաեարագ, -Ա՛հ, իթտի, վէ Արնօլտ սէօզիւնէ տէվամ պիրլէ,

— Չէնտ սէնէ չալըշտըգտան սօնրա, Էթիէն Պէրօ իւչ միլեօն ֆրանգա մալիք օլմուշ տուր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Իւչ միլեօ՞ն մու։

— Պու պիր շէյ տէյիլ իտի, վէ քէնտիսի իշպու իգպալ եօլունտա տուրմաեաճագ իտի։ -Սէյլանա պիր եօլճուլուգ իտէրէք, ինճու թէհարրիսի իմթիեազընը իսթիտա վէ իսթիհսալ իթմիշ, վէ պու սաեէտէ մէրգում պիւեիւք թէմէթթիւլէրէ նայիլ օլուպ, տիկէր թարաֆտան էլմաս մատէնճիլիկի բարլագ սուրէթտէ տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ, վէ օն պէշ սէնէ սօնրա Էթիէն Պէրօնուն սէրվէթի՝ իւչ միլեօնտան օն պէշ միլեօնա չըգմըշ տըր։

Վէրիէր՝ էլլէրինի գավուշտուրարագ, քէմալը հէեէճան իլէ,

— Օն պէշ միլեօ՞ն մու . . . տէտի։

7

Արնօլտ. - Տուրուն, իֆատէմի իքմալ իթմէտիմ։

« Արատան օն պէշ սէնէ տահա կէչտիկի հալտէ, Էթիէն Պէրօ մատէնլէրինի, ինճուլէրի վէ իտարէխանէլէրինի սաթմըշ տըր, վէ ալթը հաֆթա մուգատտէմ, թէքմիլ սէրվէթինի նազաէ թահվիլ իտէրէք, էլլի պիր միլեօն ֆրանգա մալիք օլմուշտուր։

Պու տէֆա Վէրիէրին կէօղլէրի գարարարագ, սէսի տիթրէտիկի, վէ էլինի՝ եաշարմըշ օլան անլընա տօղրու կէօթիւրտիւկիւ հալտէ,

— Էլլի պիր միլեօն ֆրա՞նգ մը։ - Գըզըմըն տայընը վէ պէնիմ գայնըմ Էթիէն Պէրօնուն էլլի պիր միլեօն ֆրանգ սէրվէթի վար հա՛... Օ հալտէ պէն գուրթուլտում, չիւնքի Էթիէն պանա իքի միլեօն, իւչ միլեօն ֆրանգ էօտիւնճ վէրէճէկինտէն, իշիմի սըրաեա գօեապիլիրիմ։ Քէնտիսի իչին պու դատարճըգ մէպլաղ պիր շէյ տէյիլ տիր։ Պու սուրէթլէ տիւչար օլտուղում զարարլարը դաբաթապիլէճէկիմ կիպի, իթիպարըմըն տա էվվէլինտէն տահա զիեատէ բարլագ օլաճաղը տէրքեար տըր, տէտի։

— Էթիէն Պէրօ սիզէ օն բարա պիլէ վէրմէզ։

— Քէնտիսինին եագըն պիր խըսըմընա մուավէնէթ իթմէք իսթէմէեէճէկինէ նէ՞ սէպէպ վար տըր։

— Սէպէպի բէք աշիքեար տըր։

— Նէ՞ տիր։

— Սէպէպի շու տուր քի, Էթիէն Պէրօ ահրէթէ եօլճու օլմուշ տուր։

— (Տէհշէթլէ.) Վա՛յ, Էթիէն Պէրօ եօլմի՞ւշ միւ տիւր։

Պիր դաչ սանիյեէ գատար Վէրիէր, մահզուն գալտը. ֆագաթ պիրտէն պիրէ զիհնինտէ հասըլ օլան պիր միւլահազա իւզէրինէ, մէսրուրէն պաշընը եօգարը գալտըրարագ,

— Մատէմ քի վէֆաթ իթմիշ իսէ, միրասընտան հիսսէտար օլմաեա հագգըմ վար տըր, տէտի։

— Շուտիկ, լաքին ալաճաղընըզ հիսուհ՝ իմիհնաճաթընըզա քիֆաեէթ իսէճէ՞ք մի տիր։ Պիր քերըհ միւլահազա իտին քի, միւմէվէֆանըն պըրագոըզը սէրվէթ, հէր նէ գատար ճէսիմ իսէ տէ, օն պէշ քիշիեհ թագսիմ օլունարագ, հէր պիրինիզէ հէման հիչ մէսաղէնինտէ ադըէ գալմաճագ տըր։

Վէրիէր։ (Թէռճիւպլէ.) Վարիսըէր նէտէ՞ն օն պէշ քիշի օլուեօր։

Ալնօլա. — (Ճէպինտէն պիր քեագըտ չըգարըպ, չէօյլէ տեվամ իթտի.) Միրասա հիսոհտար օլաճագլարըն կասիիսի չու տուր։ (Մէյդուամ աթիսէքի իսիմլերի օգուտու.)

« Բօլ Պէրօ.

« Բէրրօ նամ տուլ գաատըն.

« Բիէր Պէրօ.

« Էօժէն Լուաղօ.

« Վիգիլօրին Պէրօ.

« Պրէտէրիք Պէրիթէն.

« Պէրօն նամ տուլ գաատըն.

« Մէլանի Կօթիէ.

« Ժան Ցէուրտի.

« Էմիլ Վանտամ.

« Գօնթէս տը Նէրվէյ.

« Վիգոնթ տը Նէրվէյ.

« Լա Ֆուժէր.

« Ժիւլ Վէրիէր.

« Անժէլիք Վէրիէր.

« Իչիթ կէօրիւեօրսունուզ ա՛, ճէման օն պէշ վարիս մէվճուտ օլուպ, հէր պիրինէ իւչ միլեօն լէտի եիւզ էլլի պին ֆրանգ իսապէթ իթմէքտէ տիր։

— Էվվէթ, ֆագաթ իսըսմընզ տէրճէլէրի պիր սիեագտա օլմատըղընտան, հիսսէլէր տախի թագսիմ միւսաւի օլմաեաճագտըր։ — Գունտան պաշգա իչի վարիս ֆողլա սաեըեօրսունուզ։

— Անլէր քիմլէ՞ր տիր։

— Դըղըմ իլէ վիգոնթ տը Նէրվէյ... եալընըզ գոնթէս տը Նէրվէյ վէ պէն, պիր չիւպէնին վէքիլլէրի սըֆաթըյլա թագսիմլաթա մէմուր օլաճաղըզ։

— Խա՛յր, իչլեր պու եօլտա թէրթիպ օլունմամըշ տըր։ Ումումուն միրասլարը միւսավի օլաճաղը կիպի, իշպու ճէտվէլտէքի իսիմ սահիպլէրինին ճիւմլէսի տէ միրաս ալաճաղլար տըր։

— Պու խուսուսու պիլմէք իչին, Էթիէն Պէրօնուն վասիեէթինին իճրասընա սիզին մէմուր օլմանըզ լազըմ կէլիր։

Արնօլտ. — (Պանքէրին քէնտիսինէ վէրտիկի իւնվանտան տօլաեը թէպէսսիմ իտէրէք.) Ֆիլվագը, պէն, վասիեէթին իճրասընա մէմուրում։ Դայնընըզըն պիր վասէյեէթնամէսի վար տըր, վէ պու վասիեէթնամէ՝ իշար վէ զիքր իթտիկիմ եօլտա եազըլմըշ տըր։

— Աճա՛յիպ։

— Էթիէն Պէրօ՝ իւչ հաֆթա էվվէլ Մարսիլեատան Բարիսէ կէլմիշ։ օ տգշամը զայպ օլմուշ, եախօտ օրթատան վիճուտի գալտրըլմըշ տըր։

— Նէ՞ մագսէտլէ։

— Սէրվէթինի զասպ իթմէք մագսէտիյլէ։

— Գաթիլ թութուլտո՞ւ մու։

— Խա՛յր, թութուլմաը, վէ թութուլմաեաճագ տըր։

— Օ հալտէ գայնըմըն սէրվէթի նէ՞ օլտու։

— Օնա ասլա խալէլ կէլմէմիշ տիր, չիւնքի մէպլաղը մէզքիւր՝ Ֆրանսա պանգասը իւզէրինէ պիր չէքտէ մէվճուտ օլտուղու հալտէ, Էթիէն Պէրօ՝ տէմիր եօլունտան էնտիկինտէ, մէզքիւր չէքի պիր պանգաեա թէսլիմ իթմիշ, վէ օ պանգա տախի պէտէլինի ախզ վէ իսթիֆա իյլէմիշ տիր։

Վէրիէր. — (Էնտիշէ իլէ.) Պարի օ պանգա միւթէպէ՞ր մի տիր։

— Իթիմատ իտին քի, սիզին պանգանըզտան զիեատէ միւթէպէր տիր։ Եանի Բօչիլտ պանգասը տըր։

— Պարօն Բօչիլտ եախօտ վէքիլի, պու չէքէ մուգապիլ պիր մագպուզ սէնէտի վէրմիշլէ՞ր մի։

— Էվվէթ։

— Օ սէնէտ նէ՞ օլմուշ։

— Գաթիլ անը չալմըշ։

— Ֆագաթ պիր ազ էվվէլ տէտիկինիզ վէճհլէ, գաթիլ անը գուլլանտմաեաճագ, վէ պինապէրին ճինաեէթի վագըասընտան իսթիֆատէ իտէմէեէճէք տիր։

— Հալ պու քի, վարիսլէր տէ քէնտի հաղգլարընը ալամաեաճագլար տըր, չիւնքի Բօչիլտ պանգասը, քէնտիսինտէ մահֆուզ օլան մէպլաղը վէրմէք իչին, էվվէլճէ իթա իթմիշ օլտուղու մագպուզ սէնէտինի ախզ իյլէմէլի տիր։

— Ֆագաթ օլապիլիր քի, ասհապը հուգուգըն հաղգլարը վէրիլմէսի իչին, հիւքիւմէթճէ պիր հիւքմ սատրը օլապիլիր։

— Օ եօլտա պիր հիւքմ սատրը օլամազ։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի հիւքիւմէթ, Էթիէն Պէրօնուն վէֆաթը իսպաթընը էլտէ իթմէմիշ տիր, վէ իտէմէզ. . . հիւքիւմէթ իչին շախսը մագթուլ էօլմիւշ օլմաեըպ, ղայպտա տըր, վէ վէրասէթ մատտէսինէ շէրան իպթիտար օլունմագ իչին, ծթուզ սէնէ վագըթ կէչմէք լազըմ տըր։ - Եալընըզ իքի քիշի վուգուի հալի պիլիրլէր, անլէր պէեան վէ իսպաթ իտէպիլիրլէր։

— Պունլարը սիզ պիլի՞եօրմուսունուզ։

— Էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, հիւքիւմէթէ խապէր վէրին . . . պունու եարմագլա պէնի գուրթարըրսընըզ։

— Խա՛յր. ասլա հիւքիւմէթէ խապէր վիրմէմ. անլաեօ՞րմուսունուզ, ֆագաթ սիզէ պէեան իտէպիլիրիմ։

— Սէօյլէեին, պէքլէեօրում։

— Պու իքի շախսլար՝ սիզ վէ պէնիմ։

Վէրիէր՝ իզհարը տէհշէթլէ.

— Սիզ վէ պէ՞ն մի, եօգսա եալընըզ սի՞զ մի պիլիրսինիզ, տէյի իֆատէ իթտի։

Արնօլտ. - (Սիւքիւնէթի քետմիլէ իլէ.) Շիւպհէսիզ . . . Նէ՛ տիմէք իսթէտիկիմի անլամաեօ՞րմուսունուզ։

— Անլամաեա գօրգուեօրում։

— Տիմէք անլաեօրսունուզ . . . Գօրգմաեըն, միւսիւ, վէ էֆքեարընըզը թէմամիյլէ պէեան իտին։

— Էօյլէ իսէ, գայնըմըն գաթիլի, վէ Բօչիլտ պանգասընտան վէրիլիպ նաշըն իւզէրինտէն չալընան մագպուզ սէնէտինին համիլի . . .

Վէրիէր՝ տահա սէօզիւնիւ իքմալ իթմէմիշ իքէն, Արնօլտ՝ ճէպինտէն տիւրիւմլիւ պիր քեաղըտ չըգարըպ, պունուն տիւ-

բիւմինիւ աչարագ, վէ պանքէրէ կէօսթէրէրէք,

— Իշթէ մագպուզ սէնէտի, տէտի։

Պանքէր՝ մէղքիւր քեաղըտա աթֆը նազար իթտի, վէ պատէհու քէմալը տէհշէթլէ վէ տիթրէեէրէք, վէ դաբուեա տօղբու բիւճաթ իտէրէք,

— Դաթի՛լ, դաթի՛լ, տէյի բէբէլէտի։

Լաքին Արնօլա, ելլաբրըմ կիպի սիւրաթլէ մէրդումուն եօլունու քէստիրիպ վէ եաղըխանէնին իւզէրինտէն ալտըղը բէ-վօլվէրի եիւզիւնէ գարշը թութարագ, եավաշ, ֆագաթ քէսկին պիր սէտա իլէ,

— Եալընըզ պիր սէս նիտա իտէրսէնիզ, սիզի վուրուպ թէլէֆ իտէրիմ։ - Հէմտէ ազիզիմ պանքէր, պու սիլահ սիզին տիր. իշլէրինիզ սէպէպիյլէ հալը մէեուսիեէթ իչինտէ պուլունտուղունուղ, վէ էմանէթէն պանգանըզա թէսլիմ իտիլմիշ օլան պէշ եիւզ պին ֆրանգը էօտէեէմէտիկինիզ մալիւմ օլտուղունտա, հէր քէս, սուի գաստա ճիւրէթ իթտիկինիզի զանն իտէճէք տիր, վէ է՛ն էվվէլ պէն պու խուսուսու թէէմին իտէճէեիմ, տէտի։

Վէրիէր, պիր ատըմ տահա զիեատէ ալըր իսէ, մուսահիպինին՝ վագը օլան թէհտիտինի պիլա թէրէտտիւտ իճրա իտէճէկինի անլատըղընտան, տէհշէթի ազիմէ իլէ պիր գօլթուգլու իսկէմլէեէ օթուրտու, վէ Արնօլա տա, սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք,

— Իշթէ շիմտի ագըլլանտընըզ. . . պիր ազ էվվէլ պէնի թէաճճիւպտէ պըրագըեօրտունուզ։ Հագըզէթէն պէն սիզի ագըիլ պիր քիմսէ զանն իտիեօրտում։ Պունունլա պէրապէր եալընըզ պիր խուսուս՝ նազարը տիգգաթընըզա չարբմալը իտի, եանի, ղայպ վէ մահվը իսթէնիլէն պիր ատէմէ պէօյլէ էսրարի սէօզլէր սէօյլէնէմէտիկի մալիւմինիւզ օլմագ կէրէք իտի։ Հէր նէ իսէ, պէն սիզի գուրթարմագ իչին պուրաեա կէլտիմ, տէտի։

— Պէնի գուրթարմա՞գ մը . . . սի՞զ մի։

— Էվվէթ . . . լաքին պէնի տինլէեին. իգտամաթըմը իքմալ իթմէտիմ։ Կէօզ տիքմիշ օլտուղում Էթիէն Պէրօնուն սէրվէթինի էլտէն գաչըրտըմ իսէ տէ, պիւթիւն պիւթիւն ֆարիզ

կելմէտիմ։ Էկէր օ սերվէթին թէքմիլի էլիմէ կէչմէղսէ, նըսփը-նը օլսան էլսէ իմմէլիմիմ։ Եիմսի, բլսոնըմը անլամսաեա պայ-լաեօ՛րմուսունուղ։

— Խա՛յր։

— Հադըդէթէն պէնի հայրէթմսէ պրոդըեօրսունուղ... Պու սոպահ ֆիքրինիզ պարիսկ պիր հալ քէսոպ իմմիշ։ Իսմի, մաաէմ քի ազ սէօզ իլէ իչի թէմմամիյլէ անլամահօրսունուղ, թէֆէրրուաթըլլա իյղահ իմմէք իսթէրիմ։ Եէօյլէ քի էթիճն Պէրօ՛ուն՝ զոյպ օլմուշ օլմահըպ վէֆսաթ իմմիշ խաուկի անլաք չըլանա, վէ նայը պուլունուպ, վէֆսաթ իչճուխապէրի թան-զիմ օլունանա գաաար, մահսուա էլլի պիր միլեօն ֆրանգ՝ Բօ-չիչ պանդ սօրնըն մաղսուի սանտըղլարընսա մահֆուղ գա-լանագլար սրը։ Մէդրիւբ միլեօնլաբ՝ սուհա ուղուն միւսաֆէթ օրսաա գալասիյիրլէր, ֆադսաթ պիղ անլէրի չըդարմաճաղըզ։ Պիղ սիմէքլիկիմ չունուն իչին տիր քի, սիզ, պու միւչրիլ իշ-սէ պէնիմ չէրիքիմ օլաճադ սընըզ։

— Եէրիքինի՞զ մի, սալա, սալա։

— Մէնֆաաթընըզ՝ չէրիքիմ օլմանըզը իճաղ իմտիրմէքսէ աիր։ Պունսան գաթիհնաղար, պու խուսուսսա պանա ճէվապը րէսուս վէրեմէզսինիզ։ Եագանըզը պիր քէրրէ թուխտըմ, պիր սաթի դօյ վէրմէմ։ – Շու գաաար քի, էկէր պէնի հիւքիմմէթէ զամմանըղամուղ կիսի պիր թաաավվուրսա պուլունուեօր խսէ-նիզ, հիչ պիր իսպաթա միւսթէնէտ օլմահան պէօյլէ պիր աղ-վիեաթսան սօղաեը հէր քէսին կիւլմէսինի իսդէրինիզ ճէլլ իսէճէկինիզ սէրքեսր աըր. Հալ պու քի պէն սիզի, եաղընըզ պիր սէօզ իլէ գալէպէնալիկէ կէօնսաերմէեե միւդթէսիրիմ։ Սիզ, հէմ սաթէքեսր պիր միւֆլիսինիզ, հէմ էմինիյեթէն սիզէ իմէսիմ օլունմուշ օլան մէպալիղին իմթիհսանընսա պուլունմուշսունուղ, վէլ-հասըլ հադըդընըզսա սուհա պիր խայրի չէյլէր սէօյլէեէպիլի-րիմ քի, պունլար սիզի լա նուվէլ-Գալէօնիայա գաաար սեվդ իսէպիլիրլէր։ – Իսմի, դաւշըրսուա պիր թադըմ սաթիթէ գօ-մէսիալար իճրասընսան, վէ նասիհսուղս սաէմ թաիլը թուխ-մադսան ֆարիզ կելմն։ Պու ըօչունուղ իլէ զահէթի աճընսաճադ հալսէ պուլունուեօրսունուղ։ Շու հալսէ պօշ սէօզլէր իլէ

վագթըմըզը սարֆ իթմէեիպ, պիր ան էվվէլ իթթիֆագ իտէլիմ։ Պիզ, պիրիպիրիմիզի անլամագ իչին եարաաբլմրչըզ տրը։ Պէնիմ սիզէ իհթիեաճըմ վար տըր, լաքին մէճճանէն պանա չալըշմաեաճագսընըզ։ — Պէն Էթիէն Պէրօնուն սէրվէթինին նըսֆընը իսթէրիմ, օնա մալիք օլաճաղըմ, վէ օ սէրվէթին տիկէր նըսֆընը, եանի եիկիրմի պէշ միլեօն պէշ եիւզ պին ֆրանգընը տա սիզէ թէրք իտէճէեիմ։

Վէրիէր՝ մէզքիւր միգտարը ճէսիմի իշիթտիկիտէ, կէօզլէրի բարլատը, վէ Արնօլտ տախի շէօյլէ տէվամ իթտի—

—Սիզտէն վէ գըզընըզտան ղայրի տիկէր վէրէսէ պուլունմատըզընը պիր տագըդաճըդ ֆարզ իտէլիմ. օ հալտէ էլլի պիր միլեօն ֆրանգ սիզին օլաճագ, վէ վասիեէթնամէ մուճիպինճէ, անըն վէ սիզին արանըզտա միւսավի սուրէթտէ թագսիմ իտիլէճէք տիր։

— Պունլար սըրֆ սէօզ տիւր. պիր ազ էվվէլ քէնտինիզ, Էթիէն Պէրօնուն վէֆաթ իլմուխապէրի հիւքիւմէթէ թէսլիմ օլունմատըգճա, միրասա սահիպ օլունամաեաճաղընը պէեան իտիեօրտունուզ։

—Վագթը միւնասիպինտէ հիւքիւմէթ՝ օ իլմուխապէրէ մալիք օլաճագ տըր։ Տիկէր պիր իթիրազընըզ վա՞ր մը տըր։

—Շիւպհէսիզ, վէ պու իթիրազըմ բէք մուհիմմ տիր։ Եալընըզ պէն վէ գըզըմ վարիս օլմաեըպ, պու իշտէ օն պէշ նէֆէր վարիս պուլունմագտա տըր։

8

Արնօլտ՝ իրատ իթտիկի սէօզլէրէ զիեատէ էհէմմիեէթ վիրտիրմէք իչին, պիր թարզը մախսուս իւզրէ աթիտէքի եօլտա իֆատէեէ աղազ իյլէտի.

— Էվվէթ, սիզ, եանի ասհապը միրաս օն պէշ նուֆուսունուզ. վասիեէթնամէ տախի պունա մուսատատագ տըր։ Օ վասիեէթնամէ քի, եէտիմտէ պուլունմագտա տըր։ Ֆագաթ էկէր սիզ պանա եարտըմ իտէրսէնիզ, էկէր մագսէտէ

երմէք իչին իսթիմալ իտէճէկիմ վէսաիթէ իշթիրաքը գապուլ իյլէրսէնիզ, Էթիէն Պէրօնուն սէրվէթի ճէսիմէսի եալընըզ պիզիմ օլաճագ տրր։

— Մագսէտէ երմէք իչին իսթիմալ իտէճէկինիզ վասըթալար նէ՞ տիրլէր։ — Թէքլիֆինիզի գապուլ իթմէզտէն էվվէլ, • վասըթալարը պիլմէքլիկիմ լազըմ տրր։ Անճագ շունու սիզէ խապէր վէրիրիմ քի, պէն ճինաեէթ իճրասընա մուվաֆֆագաթ իտէմէմ... Գան ագըլմասընտան նէֆրէթ իտէրիմ։

— Նէ՛ ճինաեէթ իճրա օլունաճագ, նէ՛ տէ գան տէօքիւլէճէք տիր։ — Եալընըզ տիկէր վարիալէր օրթատան գալտըրըլաճագ իսէ տէ, պունտան տօլայը նէ՛ հիւքիւմէթ վէ նէ՛ քիմէսնէ պիզի մուտխէզէ իթմէեէճէքլէր տիր։

— Քի՞մ քէնտիլէրինի օրթատան գալտըրաճագ տրր։

— Քէնտի աշգ ու սէվտալարը, եանի ախլէագլարը, վէ խուսուսիյլէ ֆագր ու զարուրէթ։

Պանքէր՝ թէաճճիւպլէ Արնօլտա աթֆը նազար իթտի, վէ մէրգում տէլիդանլը տախի, տօտագլարընտա էսէրը թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլունարագ,

— Էվվէթ, սէֆալէթի ազիմէ քէնտիլէրինի ֆիիլի գաթլէ եախօտ սուի գաստէ սէվգ իտէճէք տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Հալ պու քի զիքր իթտիկինիզ ատէմլէրտէն հէր պիրի սօն տէրէճէ հալը սէֆալէթ վէ զարուրէթտէ օլմաեըպ, էքսէրիսինին հալ վէ վագթը սըրասընտա տրր։

— Սիզ • իչի պանա պըրագըն. իւչ այ կէչմէզտէն, անլաեօ՞րմուսունուզ, իւչ այ կէչմէզտէն տիեօրում, էլլի պիր միլեօն ֆրանգա միւթէսարրըֆ օլաճագոընըզ. պու էլլի պիր միլեօնուն նըսֆը սիզէ, վէ նըսֆը տիկէրի տախի գըզընըզա կէչէճէք տիր։

Վէրիէրին կէօզլէրի թամաքեարլըզլա բարլամաեա պաշլաեարագ,

— Էկէր պու շէյ օլուր իսէ... տէտի։

— Էկէր պէն, շու շէյ օլմալը տրր տէր իսէմ, օլուր։

— Սէրվէթի մէզքիւրէնին նըսֆընը սի՞զ մի իսթէեօրսունուզ։

— Թէքմիլինի պէնիմ սաեէմտէ էլտէ իտէճէկինիզ ճի-հէթլէ, նըսֆընըն պանա կէչմէսինի չօգ պուլմազսընըզ զանն իտէրիմ։

— Խայր, ֆագաթ օ միլեօնլար՝ պէնիմ իլէ գըզըմըն արասընտա թագսիմ օլունաճաղընտան, հիսսէնիզի նէ՞րէտէն ալաճաղընըզը պիլմէեօրում։ Պէն սիզին պու հիսսէնիզէ էլ տօգունտուրամատըզըմ կիպի, սիզին տախի, պէնիմ հիսսէմէ էլ տօգունտուրաճաղընըզը մէմուլ իթմէմ։

— Միւսթէրիհ օլուն. սիզին հիսսէնիզէ ասլա էլ տօգուն-տուրմաեաճաղըմ։

— Օ հալտէ թէքրար իտէրիմ, հիսսէնիզի նէ՞րէտէն ալա-ճագսընըզ։

— Պէն հէր շէյի տիւշիւնմիւշիւմ տիւր, մատմուազէլ Ան-ժէլիք Վէրիէր իլէ էվլէնէճէեիմ, վէ մունթազամ պիր մուգա-վէլէնամէ իլէ, անըն սէրվէթի պէնիմ օլաճագ տըր։

— Գըզըմ իլէ էվլէնէճէ՞ք միսինիզ։

— Էվվէթ, չիւնքի պու իզտիվաճ՝ հէր կէօնա մուամէլէ-նին էսասը օլաճագ տըր։ — Պէն սիզին շէրիքինիզ օլաճաղըմ։ — Պանգամըզ տախի Ժիալ Վէրիէեր վէ Տեսվինեը պանգասը թէսմիեէ օլունաճագ, վէ սիզէ վատ իտէրիմ քի ազ վագըթտան իշպու պանգա էհէմմիեէթ քէսպ իտէճէք տիր։ Արդամըզտա էլլի պիր միլեօն ֆրանգ սէրմաեէմիզ օլաճաղընտան, իշպու սէրմա-եէ վէ պէնիմ զայրէթիմ իլէ պիւթիւն ճիհանը սարսապիլէճէ-կիմիզէ սէօզ վէրիրիմ։

— Հալ պուքի...

— Իթիրազաթա սէպէպ եօգ տուր... թէքլիֆլէրիմի եա գապուլ եախօտ րէտտ իթմէլի։ Անճագ, սէօզիւմէ իթիմատ իլէ գապուլ իտին, եօգսա մահվ վէ խարապ օլմուշսունուզ տուր, զիրա խարապիեէթինիզին նէթիճէլէրի՝ սիզին իչին իֆլաս վէ ճինաեէթ մահքէմէսի տիր։

— Լաքին գապուլ տախի իթսէմ, եինէ խարապիեէթ հալինտէ տէյի՞լմիեիմ։ Թասավվուր իթտիկինիզ մագսէտէ էր-մէք իչին, պիր ազ էվվէլ, իւչ այ լազըմ օլտուղունու պէեան իտիեօրտունուզ։

— Շիւպհէսիզ։

—Հալ պու քի պէնիմ, սէքիզ կիւն պիլէ պէքլէմէեէ իդ-տիտարըմ պուլունմատըղընը թէճրիւպէսիյլէ պիլիրսինիզ։ Վարիտաթըմ թիւքէնմիշ օլուպ, էկէրչի պու հալտէն պահս իտէճէք օլուր իսէնիզ, պու ագշամ հէր քէս հագըգէթի հալէ վագըֆ օլաճագ տըր։ Պու կիւն սիզին պիլտիկինիզի, եարըն տիկէրլէրի տախի պիլէճէքլէր տիր, վէ օլ վագըթ նէ՛ դատար ուղրաշսամ, նաֆիլէ օլաճագ տըր։ Պիր լէշ իւզէրինէ հիւճում իտէն գարղալար միսիլլու, քեաֆֆէյի ասհապը մաթլուպ իւզէրիմէ հիւճում իտէճէքլէր տիր։

— Պէն, Սամուէլ Բընար թարաֆընտան իմզալանմըշ օլան պէշ եիւզ պին ֆրանգլըգ չէքին պէտէլինի թալէպ իթմէքտէն կէրի տուրուրում։

—Հալ պու քի պու խուսուս մուճիպի սէլամէթ օլմաեըպ, սայքի պիր մէօհլէթ տիմէք տիր։

—Վագը օլաճագ մաթլուպաթա գարշը գօեապիլմէք իչին նէ՞ միգտար ագչէ լազըմ տըր։

Ժիւլ Վէրիէր տիւշիւնտիւ, վէ էլինէ պիր քեաղըտ իլէ պիր գուրշուն գալէմ ալըպ, հիսապ իթտիքտէն սօնրա,

— Պիր միլեօն պէշ եիւզ պին ֆրանգ լազըմ տըր, տէտի։

— Էկէր պու պիր պուչուգ միլեօնու սիզէ կէթիրիր իսէմ, վատլարըմը թութան, վէ բիւեաեը հագըգէթէ թէպտիլէ միւգթէտիր օլան պիր քիմսէ օլտուղումու օլ վագըթ ինանա-ճա՞գմըսընըզ։

— Հա՛յ հա՛յ։

— Բէք ալէա, էկէր շարթլարըմը գապուլ իտէրսէնիզ, մէպլաղը մէզքիւրու սիզէ թէսլիմէ հազըրըմ։

— Ֆագաթ Անժէլիքէ, սիզին զէվճէնիզ օլմասը իչին ճէպր իտէպիլիր՞միեիմ։

— Օ պանա այիտ պիր մատտէ տիր։ Պէն սիզտէն, եալը-նըզ մուվաֆֆագաթընըզը թահրիրէն իսթէրիմ։

— Բէք էյի։ - Անճագ միւլտհազա իտին քի, պուլունտու-ղում հալ նէ տէրէճէ միւշքիլ վէ կէրկիլի տիր։ - Իմտի, պիր միլեօն պէշ եիւզ պին ֆրանգը պանա նէ՞ վագըթ թէսլիմ իտէճէքսինիզ։

— Շէրիք օլտուղումուզու մուպէյեին մոսգավէլէեի, մու-

գավէլաթ մուհարրիրինիզ նէզտինաէ իմզալատըղըմըզը մու-
թէաղըպ, վատ իթաիկիմ ապչէեի վէրլէճէեիմ, վէ չու տադը-
գատան իչլէրինիզէ ալէագատար օլարադ, պանդանըզը իհէա
իաէճէեիմ։ – Սամուէլ Րընարըն պէչ եիւզ պին ֆրանգընը
տախի հիսապ իաէրէք, սիզէ իքի միլեօն ֆրանգ սէրմաեէ կէ-
թիրմիչ օլաճաղըմ։ Ակիզ չէրիքիմ, պու մէպլաղատան իաթիֆատէ
իաէպիլէճէկիմիզէ չիւպհէմ եօգ տուր։

Ակնօլա, պիր ազ սիւքիւթատէն սօնրա, չէօյլէ տէվամ
իթտի.

— Ֆագաթ պու թասալը հալինիզին սէպէպի նէ՞ պիր։
Ա՛ճապա թէրէաաիւ՞ատ մի իսիեօրսունուզ։ Ա՛հ, պիլինեօրսուն,
էթիւէն գէրօնուն մահվը վագրատը սիզի տիւշինատիւրիւ-
եօր։ Ֆագաթ պու տիւշունճէնիզ չօճուգճա չէյ սիր։ Գուն-
ատան պաշգա, մէրգուտուն մահվընա չալըշմադըա, սիզի իչին
չալըշմըշ օլուեօրսուն։ Սէօզիւմէ իթիմատ իտին, վէ ինսանըն
եօմրունատէ եալընըզ զահիրի հալի թահթընադարը տիգգաթա-
ալըն։ Գանա էյի պագըն, իըրսըզ եախատ գաթիչէ պէնզէեօ՞լ-
մուեուսուն։ Խա՛յը, տէյիլ մի։ – Սիզատէ ֆէվգելատատ չայեանը
իհթիրամ պիր զաթա պէնզէեօրսունուզ, հալ պու քի միւքէմմէլ
պիր հօվարատա վէ չարդընսընըզ։ – Թէքրար իսիեօրսուսուն.
պիզ, պիրիպիրիսիզէ եաշամադ իչին եարատըլմըշըզ տըր։
Սիզի պիր չուգուրատան գուրթարմաեը թէահհիւատ իտէն, վէ
սիզատէն պանգա գայմէլէրի իսթէճէճէք եէրէ, սիզէ օ գայմէ-
լէրատէն կէթիրէն պիր ատէմէ իմթիզաճ իթմէքլիք բէք գօլայ
տըր։ – Սօյլէեին, պու կիւն ազչէճէ իհթիեաճընընըզ վա՞ր մը
տըր։

— Էվվէթ, չիւնքի սանատըգ հէման պօշ տուր։

— Նէ՞ գատար ազչէ իսթէրսինիզ։

— Իքի եիւզ պին ֆրանգ։

— Իւզէրիսէ օ գատար ազչէ վար տըր, սիզէ վէրիրիմ։
Սիզ տէ պանա պիր մագսուզ սէնէատի իթա իտէրսինիզ։ Սա-
մուէլ Րընարըն պէչ եիւզ պին ֆրանգընը տախի պանգա մուա-
մէլաթընըզատա գուլլանարադ, պէնիմ իչին պիր հիսապ աչար-
սընըզ։

Ակնօլա՝ պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, բարտրսիւսիւնիւն ճէպին-

տէն իքի քիւչիւք բաքէթ չըդարըպ, պէհէրի պինէր ֆրանգ-լըդ եիւզ ատէտ պանդնօթու հավի օլան մէզքիւր բաքէթլէրի աչտը, վէ եազըխանէնին իւսթիւնէ վազ իլէ,

— Սայըն, տէտի:

Վէրիէր սայտը, վէ պատէհու սանտըգքեարը չաղրրթըպ, մէրդումա,

— Եագընտա շէրիքիմ օլաճագ օլան Մ. Արնօլտ Տէսվիններ իչին պիր հիսապ աչըն: Պու իքի եիւզ պին ֆրանգ իլէ, Սամուէլ Բընար հիսապընտան Արնօլտ Տէսվիններ հիսապընա կէչմիշ օլան պէշ եիւզ պին ֆրանգ՝ պու զաթըն հիսապընա գայտ իտիլէճէք տիր: Անճագ պանդանըն էմրի թահթընտա պուլունաճագ տըր: (Արնօլտա խիթապէն.) Համիլ օլտուղունուզ չէքի սանտըգքեարըմա վիրմէք իսթէ՞րմիսինիզ: Սիզէ քեաֆֆէյի մէպալիզ իչին պիր մագպուզ սէնէտի իթա իտէճէեիմ:

Արնօլտ՝ չէքի վէրտի, վէ սանտըգքեար՝ պիր ազ էվվէլ պանդանըն իչի պիթմիշ տիր տէյի զանն իտէրքէն, իշպու նէթիճէյի հասէնէեի կէօրտիւկիւնտէ, ֆէվգէլատէ հայրէթտէ գալարագ, վէ մէզքիւր իքի եիւզ պին ֆրանգը ալարագ օրատան կիթտի:

Վէրիէր՝ եէտի եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր մագպուզ սէնէտի իմզալատըգտան սօնրա,

— Իսթէտիկինիզ պու տուր, տէյի՞լ մի, տէյի պէեան իյլէտի:

— Էվվէթ, ումարըմ քի իթթիֆադըմըզ միւքէմմէլ օլաճագ տըր: — Պանդա մուամէլաթընտա աճէմի եախօտ չօլբազ օլմատըղըմը եագընտա իսպաթըյլա կէօրէճէքսինիզ: Շիմտի եաբաճագ իքի իշիմիզ գալտը:

— Հա՞նկըլար տըր:

— Էվվէլա մուգավէլաթ մուհարրիրիմին նէզտինէ կիտիպ, տէրհալ, շիրքէթիմիզ մուգավէլէսի միւսվէտտէսինի թանզիմէ քէնտիսինի մէմուր իթմէք տիր:

— Բէք էյի, պէն կիթմէեէ հազըրըմ: — Էյ սօ՞նրա:

— Սօնրա պէնի մատմուազէլ Անժէլիքէ թագտիմ իտէրսինիզ:

Վերիէր՝ երինէ թէրէտտիւտ ալէամէթի կէօսթէրտիկինտէն, Արնօլտ կիւլէրէք,

— Ազիզ շէրիքիմ, պէյհուտէ նի՞չին քէնտինիզի եօրուեօրոունուզ։ Կէրի տէօնմէք վագթը կէչտիկինի, սիզ պէնտէն տահա էյի պիլիրսինիզ։ Մատէմ քի պիր քէրրէ էլինիզի մէնկէնէեէ դօյտունուզ իսէ, թէքմիլ վիճուտինիզտէ կիրմէլի տիր։ — Գուսուրու իչին սիզ միւսթէրիհ օլուն։ Պէն, մատմուազէլ Անժէլիքի, գատընլարըն է՛ն մէսուտու իթմէկի վատ իյլէրիմ, չիւնքի չիմտիեէ գատար հէր եաբտըղըմ, խուսուսիյլէ պէնի քէնտիսինէ եագլաշտըրմագ մագսէտիյլէ իտի։

Վերիէր. — (Հայրէթլէ.) Սիզի քէնտիսինէ եագլաշտըրմա՞գ մը . . . տիմէք քէնտիսինի սէվիեօրսունուզ։

Արնօլտ. — (Ճշիքեար պիր խալիսէթ իլէ.) Քէնտիսինի սէվմէքտէ սէ՞օզ միւ տիւր. ատէթա սէճտէ գըլմագտաեըմ։ Շըմէնտըֆէրտէ քէնտի եանընտա կէչիրտիկիմ պիր դաչ սաաթտան պէրու, տիլպէր վէ ճալիպ թասվիրի հէր թարաֆտա պէնի թաագիպ իտիեօր. եալընըզ քէնտիսինի աիւշիւնիւեօրում, քէնտիսինի կէօրիւեօրում։ — Էկէր քէնտիսինէ միւթէսարրըֆ օլմագտան ֆարիզ կէլմէքլիկիմ լազըմ կէլսէ իտի, թէրքի հաեաթ իթմէքտէն պաշգա եաբաճագ պիր չարէմ գալմազ իտի։ — Օ՛հ, էվվէթ քէնտիսինի մէսուտ գըլաճաղըմ, գատընլար միեանընտա, է՛ն մութլուսու, է՛ն կիւզէլի, է՛ն տիլպէրի, է՛ն զէնկինի, վէ է՛ն զիեատէ սէճտէ գըլընմաեա լաեըդ օլանը իտէճէյիմ։ Զանն իտէրիմ քի, ազիզիմ գայիմ բէտէր, պու սէօզլէրիմ միւսթագպէլ իչին սիզի միւսթէրիհ վէ միւթմէյին գըլմաեա քեաֆի տիր։

Վերիէր ճէվապ վիրմէտի։ Մէրգում, Անժէլիքին սէպաթլը ախլէագընը վէ թօբճու միւլազիմի Էմիլ Վանտամ հագգընտաքի մուհապպէթի շէտիտէսինի պիլտիկինտէն, մէզպուրէնին՝ տիկէր պիր քիմսէ իլէ ագտը իզտիվաճա մուվաֆֆագաթ իտէճէկի քէնտիսինճէ մէմուլ վէ միւհթէմէլ կէօրիւնմէեօրտու։

Պէրէքէթ վէրսին քի Արնօլտ, մէզպուրէնին բուի բիզասընը պիզզաթ թահսիլ իթմէեի տէրիւհտէ իթմիշ իտի։ Շաեէտ Անժէլիքին բուի բիզասը թահսիլ տախի օլունամասա, երինէ շիրքէթ մուգավէլէսի իմզալանաճագ, վէ պիր միլեօն պէշ եիւզ

պին ֆրանգ տախի վերիլեճէք իտի։ Իմտի, իշին աքսի թարաֆը տախի վագը օլսա, եինէ Վերիէր իշին ֆայիտէտէն խալի տէյիլ իտի։

Հէր նէ հալ իսէ, պանքէր,

— Պէնիմ արապամը կէրի եօլլատըմ։ Սիզին արապանըզ վա՞ր մը տըր, տէյի սիւալ իթտի, վէ Արնօլտ տախի,

— Էվվէթ, պէնիմ արապամ աշաղըտա տըր, տէտի։

— Մուգավէլաթ մուհարրիրինիզ նէ՞րէտէ իգամէթ իտէր։

— Գօնտէ սօգաղընտա։

— Բէք էյի, հայտէ կիտէլիմ։

Պէօյլէճէ իքիսի պիրլիքտէ պանգատան հարէքէթլէ, Թիվօյի սօգաղընտաքի խանէնին ֆէրաղ վէ ինթիգալ սէնէտինի թանզիմ իթմիշ օլան մուգավէլաթ մուհարրիրինին նէզտինէ կիթմէք իւզրէ արապաեա բաքիպ օլտուլար, վէ էսնաի բահտէ, իմզալտեաճագլարը մուգավէլէնին պաշլըճա շարթլարընը արալարընտա գարարլաշտըրտըլար։

9

Թէշքիլ իտիլէճէք շիրքէթտէ, հէր պիրինին խուսուսի վազիֆէլէրի օլմասը, շէօյլէ քի. Տէվիներընն պանգանըն՝ մուտմէլաթը խարիճիեէսի, վէ Վերիէրին տախի ումուրը տախիլիեէսի իլէ իշթիղալ իյլէմէլէրի, վէ իքիսինին միւսավի նուֆուզ վէ հագգլարը պուլունմասը թէնսիպ գըլընտը։

Պունլարըն մուհավէրէսի տէվամ իթտիկի սըրատա, պանքէր, բէնչէսինէ տիւշմիւշ օլտուղու քիպար հայլազըն՝ ղաեէթ միւսթայիտ պիր շախս իտուկինի, վէ անընլա շէրիք օլմասընտան ֆէվգէլատէ մուհասէնաթ կէօրէճէկինի անլտեարագ, պունտան տօլտեը օլ տէրէճէ մէսէրրէթ հիսս իթտի քի, օլ մէմուլին ղայրի շէրիքին քէնտիսինէ նէ՛ կիպի շարթլար իլէ թագտիմ օլունտուղունու հէման ունութտու։

Արնօլտ, էսնաի մուհավէրէտէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի.

— Պանգամըզա պիր տէ ճէմաաթ պանգասը շիւպէսի իլավէ իտէճէեիզ։ Պու կիպի պանգալար, քիւչիւք թիւճճար, հաթթա ամէլէ սընըֆը իչին, միւճթէմիայը Ամէրիգատա բէք չօգ տուր։ Պու պապտէ իսթիմալ օլունաճագ ագչէ իլէ պիւեիւք քեար հասըլ օլապիլիր. զարար իսէ, նատիրէն վուգու պուլուր։ Լաքին պաշլըճա էյիլիկի շու տուր քի, օ սաեէտէ ինսանիեէթին է՛ն պիւեիւք էյլիքտարը կիպի պիր հալ քէսպ իտիլիր, վէ պունունլա տա հէր մաթլուպ հասըլ օլապիլիր։ — Պէօյլէ պիր թէշէպպիւս՝ Ֆրանսատա պիրինճի տէֆա իհտաս օլունաճաղընտան ումումէն թագտիր օլունաճաղընտա շիւպհէ եօգ տուր։ Պիր այ կէչմէտէն, սանտըգլարըմըզա եաղմուր կիպի սէրմաեէլէր եաղաճագ, վէ ազ վագըթտա տախի պիւեիւք սէրվէթէ մալիք օլաճաղըզ։ Պիր սէնէեէ գատար պանգա մուամէլաթընտա պիրէր հիւքիւմտար օլմագլըղըմըզը իսթէրիմ, վէ օլաճաղըմըզա տա շիւպհէմ եօգ տուր։ Պու սէօյլէտիքլէրիմին ֆիիլիեաթընը իլէրուտէ կէօրէճէքսինիզ։

Վէիիէր՝ Արնօլտուն թէշվիգամիզ սէօզլէրինտէն ճէսարէթի մախսուսէ քէսպ իտէրէք, շէրիքի քէնտիսինի հէր նէրէեէ կէօթիւրիւր իսէ, օրտեա կիթմէեէ հազըր պուլունմագտա իտի։ Զանն իտէրսին քի իշիթտիկի եախօտ մէմուլ իթտիկի միլեօնլար՝ պիր ֆիշէնք աթէշինին գըլըլճըմլարը միսիլլու կէօզլէրի էօնիւնտէ բարլաեօրլար իտի։

Արապա՝ մուգավէլաթ մուհարրիրինին խանէսի դաբուսունտա տուրտուղունտա, իքի շէրիք պէյնինտէ հէր շէյ գարարլաշտըրըլմըշ իտի։

Պիր սաաթ զարֆընտա շիրքէթ մուգավէլէսի թանզիմ օլունարագ իմզալանտը։ Արնօլտ, Վէրիէրէ, պիրի Բօչիլտ պանգասը իւզէրինէ պիր միլեօնլուգ, վէ տիկէրի իւչ եիւզ պին ֆրանգլըգ Օբէնհէյմ պանգասը իւզէրինէ իքի գըթա չէք թէսլիմ իտիպ, պատէհու Լը Բէլըթիէ սօգաղընտա վագը Վէրիէրին պանգասընա կիթտիքլէրինտէ, պանքէր, շէրիքինի պանգանըն մէմուրլարընա թագտիմ իթտի, վէ օ տախի անլէրէ, պիր մէսէրրէթի մախսուսէ ալէամէթի օլարագ, ճէօմէրտճէ պախչիշլէր իթա իթտիկինտէն, օ կիւնտէն ճիւմլէսինին թէվէճճիւհլէրինի գազանտը։

Մուսախարէն Աբնօլտ վէ Վէրիէր եալընըզ գալարգլա-
րընաա , Վէրիէր՝

— Պու օտաները էքիեէ պէօլտիւրէճեէիմ, տէտի ։

Աբնօլտ . – Նի՞չին ։

— Սիզին տէ այրըճա պիր տայիրէնիզ պուլունմատը իչին ։

— Պէյհուտէ տիր , պուրատա , սիզին եաղըլտանէնիզին
եանընտաա տիկէր պիր եազըլտանէ վազ իտիլմէքլէ մահ-
լուպ հասըլ օլար ։ Պէնտէ պուրատա չալըշտըկտընսընըզ՝ Գօշ մէ-
սարիա ֆահիտանն սազընտըրմ. չիմտի մատտէ, սիզին սէրվէթի-
նիզի իչիւ դա իլմէքտէն իպարէթ տիր ։ Սիզին տիճարէտ-
մէքլիկիմ չունուն իչին տիր քի, պէն՝ սիզին իչին ճեվուլմէ-
եօրում ։

— Հալպու քի վէրտիքլէրինիզի իչէրուտէ ա՛լմաեաճադ-
սընըզ ։

— Թէմամ , թէմամ, թէչէքքիւր իտէրիմ։ Հէր նէ հալ
իսէ , պազը խուսուսի իշլէրիմտէն տօլայը մուվաֆֆաղ գալթը սիզ-
տէն մուֆթարաղ ա՛թըմ լազըմ տըր ։ Նաըրնատան իլմիհալէն
պանգաճա իշլէրէ իսդիհտար օլմէրիմ։ – Գուննճա ադչէնիզի
սարֆ վէ իսթիմալ իլմիչ օլտուղունտաղ խայըրսըզ իշլէրինիզ-
տէն ֆայիտէլի պիր նէթիճէ հասուլ դալիլ օլուպ օլմատըղը-
նը արիզ ու տմիդ թահդըդ իլմէք լազըմ տըր ։

— Պու կիւն սիզի թէքրար կէօրմէեէճէքմիեիմ։

— Ա՛ֆվ իտէրսինիզ. պու ադչամ պէնի մաատուաղել Անժէ-
լիքէ թադտիմ իլմէկի վաա իլմիչ օլտուղունտուղու , վէ պէ-
նիմ տէ աէօզիւնիւզէ էճիեէճէթ իլմտիկիմի ունուդմաեընէ ։

— Խա՛յր , ունուդմամ։

— Նէ՞ւչտէ պուլուչաճաղըզ։

— Էկէր իսթէրսէնիզ, պուրատա պուլուչուրուզ։

—Թամ սաաթ ալթըտա պուրաեա կէլիրիմ։

— Սիզէ պէքլէրիմ, վէ պէնիմ լանտօմ իլէ պուլմաը ճօդ
մանա կիտէրիդ ։

Աբնօլտ վէ Վէրիէր թօգալաչըրդըլարը զէմանի, Աբնօլտ՝ չէ-
րիքինին էլի տիթրէմէքտէ օլտուղունու հիսս իթտի , վէ «Պու
ադչամ կէօրիւչիւրիւզ» տիեէրէք , տիշարը չըգտը ։

Պանքէր , եալընըզ գալարղընտաա , պիր գօլթուգլու իսկէմ-
լէտէ օթուրուպ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Պէն նէ՞ եաբտըմ. էլլէրի ալ գանլարա պօեանմըշ օ-
լան վէ պունտան տօլայը իֆթիխար իտէն պիր գաթիլ իլէ
չէրիք օլտում . . Բէնափիմի օնա թէսլիմ իափ , անըն էյլէն-
ճէսի , ալէթի օլմաեը գապուլ իթտիմ . . . Գըղըմը տախի քէն-
ափինէ վատ իթտիմ, վէ պու վաեըմը թուաթմաեա մէճպու-
րաըմ. . . Ա՛հ , պէն պիր ալչաղըմ . . . ալչագտան տա պէտթէ-
րիմ . . . Պէնի պիր չաբգըն թէսմիեէ իթմէկէ պու աաէմին
հագդը վար աըր, եէյի պէեան իլլէտի ։

Վէրիէր , պատէհու աէօզիւնիւ քէսէրէք՝ էթթաֆընա կէօղ
կէզտիրտիկի սըրատա , հէր չէյէ աթֆը նազար իթտի , վէ օա
ճապա ֆէնա պիր բիւեա՞մ մը կէօրմէ.քտէն ուեանըեօր աէյի
միւլահազաեա տալտը ։ Հալ պու .քի պուլունտուղու հալ ույ-
գու օլմաեըդ , հագըգէթի գարշըսընտա պուլունուեօրտու ։

Պինապէրին իֆտատէսինէ չէօյլէ աէվամ իթտի .

— Նէ՞ եաբաալիը իափ . . . գայնըմընի գաթիլինի հիւքիւ-
մէթէ թէսիմ իթմէ.ք իւզրէ պաղըրաճագ իտիմ, աէյ՛լ մի ։
Ցագաթի պու աաէմ աե պէնի էօլափըրէճէ.ք իափ , վէ էկէր
պունա մռվաֆֆագ օլմատա , պէնի քիւրէճէ կէօնտէրէճէ.ք ի-
տիւ Գինաէն ալէյհ , սիւքիւթ իթտիմ . . , պաշըմը էյտիմ . . . վէ
պէնիմ գուրթարըճըմ տա քէնտիսի օլտու . . . Սէլամէթիմի ,
էթիէն Պէրօնուն գանը.յլա թօրլանմըշ օլան միլեօնլար տաեէ-
սինտէ իտթիհատալ իյլէտիմ, չիւնքի օ միլեօնլարըն եիկիրմի եի-
կիմի պէչի պէնիմ օլաճագ տըր . Հագըգէթէն զէննկին օլաճա-
ղըմ. հէմ մէմուլիմաէն չօգ զիեատէ զէննկին օլաճաղըմ։ Էվ-
վէթ , էվվէթ , պու մուգավէէէեի իտիլաամագըղըմ բէ.ը իտա-
յըրը.ը օլտու . . . Պու չէրիք՝ հէր ումիտու աէրիգհտէ իտիեօր.
իտնի թայէին իթտիկի իտաթթ իւզրէ եօլտունա աէվամ իթտին ,
քէնտիսինի եօլտան ատա ալըդօյմաեաճագըմ։ Ա՛ճժէլիք՝ մէր-
գումուն զէվճէսի օլաճագ տըր . . . անը աէվիեօրմ՝ ծա՜ ձանը մէ-
սուտ դըլաճագ տըր , վէ մալիք օլաճայը ճէսիմ ճիհէ.ը տգ-
չէսի , եանի եիկիրմի ալթը միլեօն ֆրանգտա հագդըն մէ՛ղլագ,
պանկատա դալարագ , սէնէ պէ սէնէ , կիւն պէ կիւն վէ սաաթ
պէ՛ատաթ արթաճագ տըր ։ — Պու փատահ , պիրտա վարիսաթ
օլտու՛ղուսմտան , տագըմ պաշըմտա աէ.յիլ իտի . պու ձագչամ
իսէ , անըմ տօղլու սուրէթտէ եիւրիւեէպիւրիմ։ Մէ.յեուսիյ-

եէթի մուճիպ օլան հալը մաղի կէչտի. իւմիտպախշ վէ բարլագ միւսթագպէլ պանա այիտ տիր...

Արնօլտ, շէրիքինին օտասընտա սաաթ ալթըտա պուլունաճագ իքէն, սաաթ պէշտէ կէլիպ, Վէրիէրէ,

— Իսթէեէրէք էրքէն կէլտիմ. կէօրիւշմէք իչին պիր սաաթ վագթըմըզ վար տըր. պու վագթըմըզտան իսթիֆատէ իտէլիմ. Սիզտէն պաղը մալիւմաթ իսթէրիմ, տէտիչ

Վէրիէր. - Իսթէտիկինիզ մալիւմաթը վիրմէեէ հաղըրըմ։

— Ֆանթէդի-Մօտէրն թէաթրօսու միւտիրի Լա Ֆուժէր ագրապանըզտան մը տըր։

— Ղաեէթ ուղագտան ագրապամտան տըր։

— Հէր նէ իսէ, եէտիմաէ օլան էսամի ճէտվէլի վէ համիլ օլտուղում վասիեէթնամէ մուճիպինճէ, Էթիէն Պէրօնուն վէրէսէսինտէն պիրի տէ օ տուր։

— Էվվէթ, հայլազըն պիրի տիր։

— Ֆիլվագը տէտիկինիզ օ հայլազ. մահվիյեէթէ, սէֆալէթէ վէ էօլիւմէ մահքիւմ տիւր... Հիչ պիր շէյ քէնտիսինի գուրթարամազ չիւնքի պէն անըն խարապընը իսթէրիմ։ Իմտի, քէնտիսիյլէ մուամէլէնիզին նէ՛ մէրքէզտէ պուլունտուղունու էվվէլճէ անլամալըերմ։ -Մէրգումա նէ՞ գատար իսթիգրազ իթմիշսինիզ տիր։

— Իւչ եիւզ էլլի պին ֆրանգ։

— Պու մաթլուպունուզտան պիր շէյ ալմաեա իւմիտինիզ վա՞ր մը տըր։

— Շու էսնատէ թէաթրօսունտա հազըրլանմագտա օլան ֆէվգէլատէ պիր լուպիեաթա իւմիտ իտիեօրում։ Հէր ագշամ, հասըլաթ ագչէսինտէն պիր միգտար օլսուն ալարագ, պու սուրէթլէ մաթլուպումու թէսվիեէ իթտիրէճէեիմ։

— Թահրիրէն պիր մուգավէլէնիզ վա՞ր մը տըր։

— Էվվէթ։

— Սիզ պէնի շու թէաթրօ միւտիրիյլէ կէօրիւշտիւրմէլիսինիզ։ - Քէնտիսի ագըլլը ատէ՞մ մի տիր։

— Քէնտի քէնտիսինի գուրնազ եէրինէ գօյմուշ տուր. ֆագաթ պէնճէ սէֆիլ պիր ատէմ, վէ պաեաղը պիր խըրսըզ տըր։

— Նէ օլտուղունու աշիքեարէն անլարըմ... Էկէր գապիլ օլուր իսէ, էվվէլ էմիրտէ մաթլուպումուզու ալմալըերզ։ Աօնրա տախի իճապընը իճրա իտէրիզ։ Մատէմքի եօլումուզուն իւզէրինտէ պուլունուեօր, վէ պիզի թաճիզ իտիեօր, պինաէն ալէյհ ծրթատան գալգմալը տըր։ — Շիմտի, քեամիլէն նազիք պիր մաստէտէն պահս ինէճէեիմ։ Էկէրչի կիւճէնմէեէճէկինիզի վատ իտէրսէնիզ, սիզէ պիր շէյ սծրաճաղըմ։

— Խա՛յր, կիւճէնմէմ։

— Ֆուժէր թէաթրօսու ագթրիսլէրինտէն մատմուազէլ Լէօնանըն իւզէրինիզտէ թէէսսիրի ազիմի ծլմալը տըր, վէ կիւճէնմէեին սէօզիւմէ, ղալիպա սիզի պուրնունուզտան թութմուշ տուր։ Պու հալ՝ իքի միւխթէլիֆ սուրէթտէ իյզահ ծլունապիլիր։ Եա օ գըզա ֆէվգէլատէ մուհապպէթինիզ վար տըր, եախօտ քէնտիսի սիզի գօրգութմագտա տըր։ Պունլարտան աօղրուսու հա՞նկըսը տըր։

— Տօղրուսու պէնի գօրգութուեօր։

— Նի՞չին։

— Պուլունտուղում ագչէճէ մուզաիգա հալինի պիլտիկի իչին։

— Վագտա պու սապահ ահվալը մալիեէնիզ պօզուգ իտի իսէտէ, պու ագշամ մէմնուն օլունաճագ սուրէթտէ տիր։ Իմտի, գօրգմաեա սէպէպինիզ գալմատըղընտան, քէնտիսիյլէ գաթը մուամէլէ իտէպիլիրսինիզ։

— Պէնիմտէ արզում պու տուր։

— Մատմուազէլ Լէօնանըն սիզտէ ագչէսի վա՞ր մը տըր։

— Էվվէթ։

— Նէ՞ գատար տըր։

— Եիւզ տօգսան պին ֆրանգ։

— Պու մէպլաղը նէ՞ եաբտընըզ։

— Պէլճիգատա մէրմէր թաշ օճագլարը իչինտէ գուլլանտըմ։

— Անըն բուխսաթըյլա՞ մը։

— Խա՛յր, օ պիլմէեէրէք։

— Տիմէք մէսուլսունուզ, ագչէսինի էօտէմէնիզ լազըմ տըր։ Պէն պու իչի թէսվիեէ իտէրիմ։ Սիզ պէնի մատմուազէլ Լէօնաեա թագտիմ իտին. Էկէր արանըզտա աշգ ու սէվտա

պաղը մէվճուտ տէյիլ իսէ, պէն սիզի սուրէթի գաթիեէտէ մէզպուրէտէն աերմադլըզը տէրիւհտէ իտէրիմ։

Պէօյլէ պիր գաթը մուամէլէտէն մէմնուն օլուրում, զիրա Լէօնա սրգրլաճագ պիր մախլուգ տուր։ Շու գատար քի քէնտիսինի կիւճէնտիրմէքլէ, Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսունաաքի մէնաֆիիմիզի տիւշտրը թէհլիքէ իթմէմէլիեիզ։

— Սիզ միւսթէրիհ օլզուն. օ մէնաֆիինիզէ ասլա խալէլ կէլմէզ։ - Ֆուժէրէ միւթէալլիգ օլան քեաֆֆէյի քեաղըտլարը պանա վէրին. պէն մուխապէրաթա իպթիտար իյլէրիմ։

— Օ քեաղըտլարը եարըն սիզէ վէրիրիմ։

Արնօլտ սաաթընա պագտը։ Օլ էսնատէ սաաթ այթըեա ցն տագըգա գալմըշ իտի։

Պանքէր. - Իսթէտիկինիզ զէման կիտէպիլիրիզ։ Արապաճըմ պիր չարեէքտէն պէրի պուրատա օլմադ կէրէք տիր։ Էյի խաթրըմա կէլտի. ումարըմ քի պու ագշամ տիկէր պէր մահէլլէ սէօզլիւ տէյիլսինիզ։

— Ասլա։

— Իշթէ • էյի։

— Նիչին։

— Չիւնքի թաամըմըզտա սիզի այըգօեաճաղըմ։ Պու ագշամ սուֆրամըզտա պիր միսաֆիրիմիզ օլաճաղընը Անժէլիքէ խապէր կէօնտէրտիմ։

— Պու տավէթի նազիքեանէնիզէ թէշէքքիւր, վէ մէմնունէն դապուլ իտէրիմ։

Պէօյլէճէ Վէրիէր վէ եէնի տօսթու, քէնտիլէրինի պէքլէմէքտէ օլան լանտօեա բաքիպ օլտուլար։

Արապա՝ պուլվար Հօսմանա տօղրու իլէրլէտիկի սրբատա, մէրգումլար, միւխթէլիֆ միւլահազաթտա օլմալարըյլա սիւքիւթ տուրտուլար։

Արնօլտ՝ Անժէլիքի տիւշիւնիւեօրտու։ Շու գատար քի, մէրգումուն մէզպուրէեէ օլան մուհապպէթի՝ մէշրու աշգ ու սէվտալարտան օլմաերպ, շէտիտ վէ վահշիեանէ պիր արզուտան իպարէթ իտի։ Քէնտիսի, Անժէլիքի սէվմէեօրտու. ֆագաթ պէլքի շէտիտէն անը արզուլէեօրտու։

Վէրիէր իսէ, պու զէքի, թէրպիեէլի վէ զարիպ ատէմին

քիմ օլտուզունու , վէ հէր ճիհէթլէ ճէնթըլմէն վէ լաքին գա-
թիլ պուլունան օլ չոխսըն ավուճ ավուճ պանդա գոյմէլէրինի
նա՞սըլ ուարի իմտիկինի ափուչնափուքճէ , հէմ չէրիքի հէմ ե
դուրմայրճըսը օլան չոխսը մէրդումտան ոօլաեը հագըդէթէն
տէհշէթէ կիրիֆթար օլուեօրտու ։

10

Անժէլիք , օ կինիու էֆէնտէն ածնրա բէտէրինտէն ալոըդը
պիր իմէգքէրէնին մէալինտէն , ագչամըի սուֆրալարընտա պիր
միսաֆիրլէրի օլաճաղընը անլատը . Ֆնդամ պու եօլատա տա-
վէթլէր՝ չօդ տէֆա վուգու պուլտուղու ճիհէթլէ , թէճաճիւլ
իմմէտի . չոդ գաատար քի , մատմուազէլ Վէրիէր՝ իդմիզա իտէն
էմրլէքքի վէրտիկի կիսի , բէտէրինին միսաֆիրինի գապուլ իմ-
մէք իչզրե տէ կիեհինիպ դուշնոը ։ Ա՛էզպուրե, բահիպէ Մարի
իլէ պիրլիքտէ ոալօնմա պուլՋՈՒմադաա իքէն , իանէքնին գա-
րուսու բէչկհահրնատա պիր արապանըն ատուդտուղունու , վէ
« գարուհու աչըն » տէյի վագը օլան իֆատէյի իչիմտի ։

Օ անտէ , Ֆրապա գարուսունուն իքի գանատը աչըըտագ,
լանտօ ալնապաը՝ հաճվլուտէ պիւեիւք նէյտիվէնին էֆենտիճան
տուբտու ։

Բահիպէ Մարի՝ բէՇՆիրէնին եանընտա օմուկմաչ օլաուղունտան , իաարիճէ ոմիֆը նաղար իմմէք իւղիրէ բէրտէնին ու-
ճունու գալտըրտը իսէ , պանքէրի թանըտը , Ֆապամ միսաֆիրին եիւղիւնիւ կէօրէմէեէրէք բէրտէյի թէքրար գարատը ։

Անժէլիք ։ – Ծատմ ալիը պուչուգ տուր . Ֆատամ իսէ , ատամ եէմիտէ իտիլիր . . . Հիչ պիր վագըմ բէտէրիմ պու գա-
տար էրքէն կելմէզ իտի , ատմ ։

Ծիւլ Վէրիէր Վէ Ա.րնօլա նէյտիվէնին գատէմէլէրինտէն
ՀԸԳԸՊ , տէհլիզէ վատըլ օլտուպլատընտա , իսրղմէթքեար՝ բայ-
ատըսիւլէրինի չըգարտը ։

Պանքէր . – (Ֆրղմէթքեատա .) Ծատմոատաղէլ ոալօնտա՛ մը
տըր ։

—Լավ է, էֆէնտիմ։

—Եալընը՞զ մը տըր։

—Խայր, էֆէնտիմ բահիպէ Մարի՝ մատմուազել իւէ պէրթաֆէր տիր։

Պու խապէր իւզերինէ Վէրիէրատ սրդըղմադըզդ էօբէրի կէօրիւլտիւկիւ կիպի, Արնօլտ Տէվինեըրըն տախի դաշլարը չաթըլըր։

Մէրդում, տէմիր եօլունատա պուլունտուղու սըրատա, օղ իքի կէնճ դատընլարըն միւքեալէմէսինի խաթըրըլամագլա, վէ քէնտիսի ֆէնալըգ րուհու օլտուղու հալտէ, մատմուազել Վէրիէրին խայրխահ պիր բէհպէրլիվէ մէլէքի օլտուքդէնու զանն իթտիւկի օղ դատընտան դօրդունօրտու։

Հալպուկ քի Դալկիւթա պանքէրլինին տապըգ քեպվիպի, պէզդէ չէյլերտէչ մէյտուս օլան քիմսէլէրատէն օլմաեըգ, բահիպէ Մարի իւէ քէնտի արատընատա պիր մդդալէմէթի վէ միճատէլէ վոզդու պուլնա պիլէ, պունտա քէնտիսինին զափիպ կէլէճէկինէ էմին օլտուղու կիպի։ Շաեէտ վէ հեր կէօնդ մէմուրին խիլաֆընտա օլարագ, բահիպէյի մէզպուրէֆ ճիտդի պիր մանի տէ օլտա, քէնտիսի օ մանիեի մահվ իտէճէք իտի։

Պինատէլին Ալքնօլտ պանքէրին ոըդըլըղընը տերք իտէքէր,

—Ադիզ տօքթուր, գըզընըզ մատմուազէլին ապրատպոսընտան պուլունան բահիպէ իչին տաքի մէճհուլ պիր քիմսէ տէյիլիմ. մալիսիւնիւզ օլտուղու վէճհլէ, տէմիր եօլունատա քէնտիլէրիլէ պիրլիքտէ ձէյեահաթ իթտիմ, տէտի։

Պու ատա, խըզմէթքեար, սալօն դաբուդունուդ աշալըղընատան, լսանե միւսաֆիրի էվվէլտա Արնօլտու կիստիքտի, վէ ապդատան քէնտիսի կիստի։

Բահիպէ Մարի իւէ Անժէլիք՝ կէլէնէրի խաթիդպալ իթմէք իւզրէ սեաղատ գալգմըշ օլտուգլարը հալտէ, իքիսի ֆէ պիր վադըթատա միւսաֆիրին եիւզիւնէ պագատադ, իչհարը հայրէթ իթտիլէր, չիւնքի Մարսիլեատան Բարիսէ կէլտիքլէրի զէման, միւսաֆիրի մէրդումուն քէնտիլէրիյլէ պիրլիքտէ եօլճուլուգ իթմիչ իտուկինի խաթըրլատըլար։

Անժէլիք՝ Արնօլտու սէլամլաեըգ, անլընը տախի, պուս իթմէսի իչին քէտերինէ թագտիմ իթտի։

Վէրիէր. - (Գրզընա.) Ոէվկիւլիւ գրզըմ, Մ. Արնօլտ Տէսվիններեր սանա թագտիմ իտէրիմ։

Անժէլիք. - Էկէր եանըլմաեօր իսէմ, միւսիւեիւ զաթէն կէօրմիւշիւմ տիւր։

Գալպի ֆէվգէլատէ չարբմագտա ալան վէ Անժէլիքին կիւզէլլիկինտէն կէօզլէրի գամաշմագտա պուլունան Արնօլտ, սէսի պիր ազ տիթրէեէրէք,

— Մատմազէլ, գուվվէի հաֆըզանըզ եանըլմաեօր։ Շըմէնաբֆէրտէ, այնի վակօնտա պիրլիքտէ սէյեահաթ իթտիք, տէտի։

Բահիպէ Մարի տախի պարիտանէ,

— Պէն տէ մատմուազէլին եանընտա պուլունտուղում ճիհէթլէ, միւսիւեիւ թանբեօրում։

Անժէլիք. - Միւսիւ, էսնայի սէյեահաթըմըզտա, հագգըմըզտա զաեէթ նազիքեանէ մուամէլէ իթտինիզ։ - Տիժօն պիւֆէսինտէն պազը եէեէճէք կէթիրմէքլէ, պիզի միւթէշէքքիւր գըլտընըզ։ Կիւնիւն պիրինտէ սիզէ, բէտէրինին խանէսինտէ իզհարը թէշէքքիւր իտէպիլէճէկիմի մէմուլ իթմէեօրտում։

Արնօլտ, — Պունունլա պէրապէր, մատմուազէլ, պէնի պուրատա կէօրմէքլիկինիզ բէք զիեատէ իհթիմալտէն իտի. զաթէն չօգտան պէրու բէտէրինիզէ էճնէպի տէյիլիմ, վէ Բարիսէ վուգու պուլան սէյեահաթըմըն պաշլըճա մագսէտի տէ, քէնտիսիյլէ միւնասիպէթ իթմէքտէն իպարէթ իտի։

Կէնճ գըզ, իֆատէյի մէզքիւրէտէն տօլաեր ֆէվգէլատէ թէաճճիւպտէ գալտը իսէ տէ, պու թէաճճիւպիւնիւ պէեան իթմէք իսթէմէտիկինտէն, եալընըզ բէտէրինէ աթֆը նազար իթտի։ Վէրիէր տէ՝ գըզընըն ֆիքրինի անլաետրագ,

— Սահիհ տիր... Մ. Տէսվիններեպ մէքթուպ եազմըշ իտիմ, հաթթա մուվասըլէթինէ սապըրսըզլըգլա պէքլէմէքտէ իտիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Անժէլիք. - Ֆագաթ, էֆէնտի բէտէր, սիզ պանա պու խուսուստա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէմիշ իտինիզ։

— Թապիի, չիւնքի մատտէ՝ քէնտիսիյլէ պէնիմ արամըզտա մէնֆաաթ մատտէլէրինէ վէ պանգա մուամէլաթընա տայիր իտի։ Պու կիպի շէյլէրտէն իսէ, սանա պահս իթմէք միւթատըմ տէյիլ տիր։

Պանքէր, պիր աղ սիւքիւթաէն սօնրա,

—Օէվկիւլիւ դըղըմ, Մ. Տէսվինեըը, սանա, տավէքվևվիզ մագամընտա խնդատիմ իզմտիմ. Ֆագաթի քէնտիսի տիկէր պիր սըֆաթլա պուրատա պուլունմադըտա տըր, տէյի պէեան լյէտիւ Բահիպէ իւէ Անժէլիք խաֆիւէն եէկատիկէրինէ պագըշըլաչա Պաաէհու մաամդաղէլ Անժէլիք,

— Տիկէր սըֆաթլա՞ մը, տէտի։

— Էվվէթ. – Զաթէն տօսթումտ պուլդունա Մ. Ակնօլա Տէսվինել պու տապահտան պէրի շէրիքիմ օլմուշ տուր։

Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի՝ այնի վագըթտա թէաճճիւպլէ րէֆը սէտա իթթիլէր։

Անժէլիք. – Շէրիքինիզ մի... Ֆագաթի քէնտինիզէ պիր շէրիք ալմագ նիւէթինատ պուլունտուղունուզու պիլմէեօրտում։ Գիւթիւն ալէմատ մալիում վէ մաարուֆ օլան պիր պանդաէր, շիմտիյէ գատար քէնտի պաշընըզա իտարէ իթտիկինիզ կիպի, պաշնտաճ պէօյլէ տաճի օ եօլտա իտարէ իտէպիլէճէք գատար թիզի տահիպ պէրվէթ զանն իտիեօրտում։

Վէրիէր. – (Ձիւգճճէ էնտիշէ իւէ.) Շիւպհէ եօգ քի, ալտուգճա պէնկինիմ։ Գինատպէրին քէնտիվէ պիր շէրիք պուլմադըղըմ՝ սէրմաճէ թէատրիկի մագսատույէ օլմաեըպ, մէշղուլիւէթիմի էքսիլթմէք իչին տիր։ Սէն հէնուզ կէնճսին, վէ տահա պիր խայլի սէնէլէր կէչիրտիկին հալտէ, կէնճլիկինէ խալէլ կէլմէեէճէկի աէրքեար տըր ա հալպու քի պէն իհթիեաըլատըմ. էվվէլքի գուվվէթիմ գալմատը. իչլէր պէնի եօրմադա պաշլատը։ Սահիպի պուլունտուղում պանդա կիպի պիր պանդա՝ կէնճ պիր ատէմին իտարէսինէ միւհթաճ տըր։ Իմտի, Մ. Տէսվինեը՝ հէմ կէնճ, հէմ ճէհուր, վէ հէմտաէ զաէթէ զէննկին թմատըյա, չիրքեթիմիզ սաեէսինատ, Վէրիէր պանդասընըն դու վէկտի հաեաթնեէսի իլքի միսլինէ, տէօրթ միսլինէ, հաթթա օն միսլինէ պաթիզ օլաճագ տըր. – Դըզըմ, պիզ միւճիպէ վէ հիքմէթլէր իչլէնէճէկսինիզ, վէ սէնսին ճիհէզինի ֆէվգելատէ սուրէթտէ ապթըրաճաղըզ։

Ակնօլա Տէսվինեը տաճի հէնէճան իւէ չէօյլէ իւտվէ իթտի.

— Գէն տէ, մաամմուաղէլ, պու մագսէա ուղրունա ճէսաբէթլէ չալըշըրղմտա, քէնտիմի պահթիեար ատտ իտէճէկիմ։

Անժէլիք. . Միւսիւ, պէն խայլիճէ զէնկինիմ. արզուլէրիմ զաեէթ սատէ տիր, վէ պիւեիւք պիր սէրվէթէ հավվէսիմ եօգ տուր։ Վալիտէմտէն գալան վէ բէտէրիմ եէտինտէ մահֆուզ պուլունան սէրվէթ. պէնիմ իչին, քիֆաեէթտէն զիեատէ տիր... Ֆագաթ, նիհաեէթ, բէտէրիմ քէնտի հարաքեաթընտա սէրպէսթ տիր։ Հէր նէ գարար վէրիր իսէ, իճրա օլունմալը տըր, վէ պէն տէ քէնտիսինի թահսին վէ թաստիգտէն պաչդա պիր չէյ եաբամամ, չիւնքի հարէքէթի վագըասընը սէպէպլէրի՝ չիւպհէսիզ ճիտտի վէ նամուսքեարանէ տիր։

Մատմուազէլ Վէրիէր պու սէօզլէրի թէլէֆֆիւզ իթտիկի զէման, կէօզլէրինի պանքէրին կէօզլէրինէ տիքմիչ օլտուղունտան, պանքէր՝ պու պագըշըն մանէտսընը անլատը, եանի դըզընը ֆիքրինի քէշֆ իթտի իսէ տէ, ասլա պօղուլմաեարագ,

— Էվվէթ, դըզըմ, հարէքէթիմին սէպէպլէրի զաեէթ ճիտտի վէ նամուսքեարանէ տիր։ Վէ պունա չիւպհէ իթմէեէ ճէկինէ տէ էմինիմ, տէտի։

Պատէհու միւլագաթըն թարզընը թէպտիլ իտէրէք,

— Եագընտա թաամ իտէճէեիզ, տէյիլմի։ տէտի։

Անժէլիք. - (Ասմա սաաթա պագարագ.) Հէր վագըթքի կիպի թամ սաաթ եէտիտէ թաամ իթմէքլիկիմիզ իչին, տահա եիկիրմի տագըդա միւատէթիմիզ վար տըր։

— Պէն, Մ. Տէսվիններ իլէ պիրլիքտէ օտամա կիտիեօրում։ Օրատա պիր աղ կէօրիւշէճէեիզ։

Անժէլիք. - Թաամ վագթընը պիզ սիզէ խապէր վէրիրիզ։

Վագտա Անժէլիք, բէտէրինին ագտը շիրքէթի խապէրինի մէմնունէն թէլագդը իթմէմիչ իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ Արնօլտ՝ մէզպուրէնին եանընտա օլմագ իչին, անըն պուլունտուղու սալօնտա գալմաեը թէրճիհ իտէր իտի. Ֆագաթ, մուվագգաթէն կէնճ դըզտան մուֆարագաթլա, Վէրիէր իլէ պիրլիքտէ կիթմէեէ մէճպուր օլտու,

Բահիպէ Մարի՝ Անժէլիք իլէ եալընըզ գալտըզընտա,

— Ազիզէմ, սէն օլտնը կէչէնի անլաեապիլտի՞ն մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, բէք էյի անլատըմ։

— Նէ՞ տիր ։

— Պիր վագըմտան պէրու ֆիքրիմի իսթիյա իտէն միւսթէմ վէսվեսէյէրին պէնի ճանըմմադտա օլմատըղընա քէնտիմճէ դանատաթ հասըլ օլաու ։ Բէտերիմ ճա տիւչարը իֆլաս օլմուշ տաւր , եախօտ իյլէրինտէն տոլայը ղաճէյի էնտիչէ իչինտէ տիր , վէ Լէմիլ Վանտամ իլէ էվլէնմէքլիկիմէ բաղը օլմամտաըրընը սէպէպի եէկճանէսի տէ պու տաւր ։ Մէղքիւր իղտիվաճ՝ վալիտէյին պանտա պըրագմըշ օլաուղու , վէ չիւպհէսիղ բէտերիմին պուլանմըշ պուլունտուղու սէրվէթի հիւտայընընը վէրիլմէսինի ինթաճ իթթիրէճէք իսի , հալպու քի բէտերիմ վարիտաթընը թիւքէթմիշ օլուպ , քէնտիսի , միւսթաղիլէն ճաշամտանը է՛ն պիւյուք արզու իտէն պիր տաէմ օլտուղու հալտէ , քէնտիսինէ պիր չէրիք ալմտաը , մտհպա պիր կիրտասիյէ քէնտրընտա պուլունմտաը սէվնէպիյլէ տիր ։ Ա՛հ , էվվէթմ , քէնտիսինի պու ճօշտա հարէքէթէ սէվգ իտէն ճիտտի սէպէպլէրի անլատօրտա , վէ տիթրէճօրտա ։

— Անժէլիք , սէվկիլիւմ , թէշաշ իթմէ ։

— Գարշըմտա նէչըյան չուպուրու կէօրտիւկիւմ , վէ պաշլատճաղ տէհշէթլի միւնտարէպէյի քէշֆ վէ ինտիմին իթտիկիմ հալտէ , թէշաշ իթմէմէք զապսըլ մի տիր ։

— Հա՞նկը միւտարէպէտէն պահս իտիճօրտուն ։

Անժէլիք ։ — (Քէմալը էնտիչէ իլէ ։) Պիզիմլէ սէյիրտահաթ իտէն վէ պիրտէն պիրէ բէտերիմին չէրիքի օլան պու տաէմ , պէնիմ պիր միւշթէնիմ տիր , վէ տիւշմէնլէրին տէ էն մուհտաթարալըսը տըր ։

— Սէվկիլիւմ , պիլմէմ քի բիւճա մը կէօրիւճօրտուն ։

— Խա՛յր , խա՛յր , բիւճա կէօրմէճօրտում , հալպու քի ադըլպաթիլ օլտրադ , սէրպէսթ օլաճաղըմ կիւնէ զատար , նէ՞ տէրէճէ մինն ու մէչատդամ չէքէճէկիմի խաթթըրտատըզճա , տիթրէմէքտէն քէնտիմի մէնն իտէմէճօրում ։

— Նէ՞տէն զօրզուճօրտուն ։

— Ցէլաքէթլերին վէ մահճուպիյէթլէրին է՛ն փէնտալըտան ... պիր աղ էվվէլ , Ա՛հօլա Ցէօլինտը տէհիլէն տաէմին պանտա պադըշընը պլէնէմէմ տիր ։ Լէմիլ Վանտամ իլէ էվլէնմէքվիկիմէ բաղը օլմատան բէտերիմ , պէնի պու տաէմ իլէ էվլէնմէ-

տիրմէք իսթէեէճէք տիր։ – Քէնտիսիյլէ իզտիվաճըմ՝ շիրքէթ-լէրինին էսասը օլաճագ տըր։

— Լաքին պու միւմքինսիզ չէյ տիր։

— Պէն տէ սանա մուհագդագ տըր տիեօրում։ – Բէտէ-րիմ կիրտապը խարապիեէթէ եագլաշմըշ օլտուղու, վէ քէն-տինին, պէնիմ վէ պէլքի տէ սէնին սէրվէթլէրիմիզ ղայպ օլմուշ պուլունտուղու հալտէ, օ ատէմ գուրթարըճը մագամընտա կէլէրէք, քէսէսինի բէտէրիմէ աչմըշ, վէ բէտէրիմ տէ, պու-նա մուգապիլ, պէնի անընլա էվլէնտիրմէեի վատ իթմիշ տիր։ Արալարընտա պիր բազարլըգ վուգու պուլմուշ, վէ պէնտէ սաթըլմըշ պիր նէսնէ պուլունմուշում տուր։

Բահիպէ Մարի. – (Անժէլիքին արթմագտա օլան հէեէ-ճանընտան պիզզաթ տիւչարը տէհշէթ օլարագ.) Ա՛հ, սուս օլ, սուս օլ։ Պու սէօյլէտիքլէրին հէբ ղաննիեաթ տըր։

Անժէլիք. – Պիլաքիս հագըգաթ տըր։ Սէն պէնի թէէմի-նէ չալըշըեօրսուն, լաքին էսասէն պէնիմլէ հէմէֆքեարսըն, կէօզլէրինտէն էօյլէ օլտուղունու անլաեօրում։ Ինքեարա տա ճէսարէթ իտէմէզսին, չիւնքի ինքեար իթմէք իչին, Եալան սէօյլէմէքլիկին լազըմ տըր։ Էվվէթ, միւտարէպէ շէտիտ օլա-ճագ տըր, ֆագաթ սօնունա գատար ուղրաչաճաղըմ։ Պէնի մահվ իտէպիլիրլէր, լաքին ղալէպէ իտէմէզլէր։ Վագը օլան եէմինիմի նագզ իթմէքտէն իսէ, էօլմէեի թէրճիհ իտէրիմ։ Սէվտիկիմ վէ քէնտիսինտէն սէվիլտիկիմ Էմիլ Վանտամա պիր եէմին իթտիմ . . . էվվէթ հէր նէ վուգու պուլուր իսէ պուլ-սուն, եալընըզ քէնտիսինին օլաճաղըմը եէմին իթտիմ. պու եէմինիմի թութաճաղըմ, վէ քէնտիսինէ խիեանէթ իթմէք-տէն իսէ, էօլմէեի թէրճիհ իտէճէեիմ,

11

Բահիպէ Մարի՝ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա օլան Անժէլիքի գուճաղլաեարագ, չէօյլէ պէեան իթտի.

— Եանըլըեօրսուն, ազիզէմ, վէ չիւպհէսիզ սուի դաստ-

տան պատճ իթտիկին հալտե , ասըլ ֆինըրինի տերմիեան իթմէ-
հօրտան : Շու էնտատե մէճհուլ պիր զաննա դարշը պէեանը
մութալաա իտիհօրտան : Պէլքի տե ալէյհինտե պատս իթտիկին
էվճամ վէ իէհալամ , եալընըզ սէնին գուվվէյի իթէտայեիս-
լիեէնտե մէվճուտ տուր , Գու կիտինքի կիւն սէնի տիւշարը աէհ-
շէթ գըլաըրան մատտե, ումարըմ քի եարըն սանա թէպէսիւմ
իթտիրէճէք տիր : – Սէնի նէ՛ գատար սէվտիկիմի , հաեաթընը
նէ՛ տէրէճէ քէնտի հաեաթըմ տատ իթտիկիմի , վէ կէօզ եաշ-
լարընտան նէ՛ մէրհէպէ մուզտարըպ օլտուղումու պիլիրսին . . .
իմտի , գոյվէր քի սանա պագը նատիհտիլար վէրէճէիմ : – Բէ-
ճա իտէրիմ սիւքիւնէթի էլտէն պրագմա , վէ չիմտիեէ դա-
տար հիչ պիր սէպէպտիեէթի պուլունմատան քէտէր վէ էլէմ
իլէ , բէտէրինին հուզուրունա չըդմա , չիւնքի օ հալտե արզու
իթտիկին պագը իզտիվաճա տահա զիեատե մուհտաճիեէթ իթ-
վէնինէ սէպէպ օլսրտուն : Ամիզէմ , կէօզէրինին եաշլարընը
սիլ . . . Նէ՞տէն գօրդուեօրտուն . . . Էկէր տահինէն օ հալտա
պիր մուտաէէպէեէ իհթիճաճ կէօրիւրսէ խտ , ֆրիմիզ պիր-
լիքտե չարշընըզ , վէ զալէպե պտխի իտէքիզ , զիլտա օ հալտե
ճէնտապը Ալլահըն պիզիմլե պէրապէր օլաճաղընտա չիւպհե հօզ
տուր :

— Տահա պու տապահա գատար , բէտէրիմին բիզտաընը
թահսիլ իտէպիլէճէկիմի մէմուլ իտիհօրտուտ , վէ իչինի էն ֆէ-
նա ճիհէթինի տիւչիւնէրէք , էկէր բէտէրիմ ըհտտա ճէվապընը-
տա իտրար իտէր իտե , աշգ ու սէվտա՝ պէտրէմէք իւզրէ պտնա
ճէտտիէթի վէ թէհամմիւլ վէրիր տիհօրտուտ : Ֆագաթի , հիչ օ-
մազտա , թատղիզ վէ իպթիրտագ թահսիլընտա օլմահարտագ ֆէք-
էէրիմ տէյի մէմուլ իտիհօրտուտ . չիմտի իտե , տիւչին պիր
քէրրէ քի , էկէր բէտէրիմ , պէնի , տինինիմ րիւշտե վատըլ օ-
մազտան էվվէլ , վէ քէնտի արզուտա բտղմէն էվվէնտիրմէք իտ-
թէրսե , էօմրիմ նէ՞ օլաճագ վէ պէն նէ՞ օլաճաղըմ :

— Պէրի խտհտի օլան պիրի թատրիմ մուտիպէթի վէ ֆէ-
լահէթէէրի չիմտիտէն քէշֆ վէ թահտին իթմէքտե նէ՞ սէպէպ
վար սըր : Թէքրտր բէճա իտէրիմ , տղիզէմ , տիւքիւնէթի էլ-
տէն պրագմա : Էկէրչի չայտանը թէէսսիւֆ հիսսէտտէն սահի-
հէ չըգտր իտե , իճապընը տիւչիւնիւրիւզ :

Անժելիք՝ մէնաիլիլէ կէօղլէրինի սիլաի իսէտէ , սիմասընաաքի հիտաէթլի վէ միւթէհասիւք հալի ղայիլ օլմատը , վէ եավաշ սէտա իլէ տաախ ,

— Շու Արնօլա Տէավինեըն պուրատա նէ՞ եարմագ իչին էլէտրիկինի պիլսիկիմ հալատէ , հադդընատա նէ՞ տէքէճճէ նէֆրէթի հինդ իթտիհդոմ տէյք իտէմէզսին , ֆէյտի ։

— Ֆագոթ , ասփղէմ , պու նէֆրէթինի քէնտիսինէ պէյլի իմմէքպէն սագըն ։

— Նիչին ։

— Էօյլէ սէպէպլէր իչին քի , էհէմմիեէթինի սէնատէ թապոտիր իտէպիլիրսին ։ Էկէր զանընըն տէղրու իսէ , էկէր պու ատէմ էճնէպի պիր դուրթարըճը սըֆթաթը ըյլա պու էվէ կիրիեօր իսէ , գաթիէն բէտէրինէ հաբիմ տիմէք տիր ։ Իմտի, անը կիւճէնտիր մէք վէ հիտաէթլէնտիրմէք՝ պէյլի հէնուզ էօնիւ ալընմատը իհթիմալաէն պուլունան պիր ֆէնալըղը չիւպհէսիզ պիր ան էվվէլ թաճիլ իթտիրմէք տիր ։ Իմտի, աէվկիւլիւմ, հիսսիեաթընը եիւղիւնատ վէ թաալը ու հափէքէթինատ իպրաղ իթմէ . . . վագատ ճէնապը հաքդ եալընը հէր վաղըթ մէնն իթմիշ տիր , լաքին միւնասիպէթսիզ պիր տօղրուլուգ տիկելըէրէ , վէ լինտանըն քէնտի չախսընա մնզարրաթը օլսւր խոէ , օ սըյատա սիւքրէթի իթմէքլիւք միւսաատէլի տիր ։ Տիւշիւն քի , բէտէրինին նամնուսու վէ պէյլի ատ սէնին հաեաթընը թէհլիքէտէ պուլուդնաղաօրլար ։

Անժելիք թաասալը վէ տիւշիւնճէլի տուրարադ ճէվապ վէրմէտի ։

. . . . . .

Վէրիէր՝ Արնօլա Տէավինեըրը քէնտի օտասընա կէօթիւրտիւքտէն սօնրա ,

— Բէճա իտէրիմ, օթուրուն . սիղէ պագը մուհիմմ սէօղլէրիմ վար տըր , տէտի ։

Արնօլա . — Միւսթագպէլէն եարաճագ իշլէրիմիզ հագդընաա մի սէօղլէրինիզ վար տըր ։

— Խայր ։

— Տիմէք իզտիվաճ թաասվվուրըմըզ հագդընատա կէօրիւշմէք իսթէեօրսունուզ ։

— Էվվէթ։

— Սէվկիւլիւ շէրիքիմ, սէօյլէեին. սիզի տինլէեօրում։

— Պանա իթտիկինիզ պիւեիւք խըզմէթէ միւքեաֆաթէն դըզըմ իլէ էվլէնմէք իսթէտինիզ։ Պու պապտէ պէն սիզէ ճէվապը ըէտտ վիրէմէզ իտիմ։ Պինաէն ալէյհ մուվաֆֆագաթ իթտիմ, վէ Անժէլիքի սէվտիկինիզ, վէ անըն հագդընտա հիւսնի մուամէլէտէ պուլունաճաղընըզ, վէ զէնկին օլմանըզլա, գըզըմըն էօմրիւ մէսուտ օլաճաղը իչին, մուվաֆֆագաթը վագըամտան տօլաեը տախի նատիմ օլմաեօրում։ Անճագ շունու սիզէ խապէր վիրիրիմ քի, շիմտի սիզին գատար պէնիմ տախի արզու իթտիկիմ պու իզտիվաճըն մէվգըի ֆիիլէ կէլմէսի իչին, եալընըզ պէնիմ մուվաֆֆագաթըմ քեաֆի տէյիլ տիր։ Պիր մանի գարշրսընտա պուլունուեօրուզ։

— Պիլիեօրում։

— Վայ, պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթ, մատմուազէլ Անժէլիքին պիրինի սէվտիկինի, եախօտ սէվմէքտէ օլտուղունու զանն իթտիկինի պիլիրիմ։

Վէրիէր. — (Հայրէթլէ.) Էկէր շէյթանա ինանսա իտիմ...

Արնօլտ. — (Թէպէսսիւմլէ.) Պէնիմ, շէհիրլի գըեաֆէթինտէ պիր շէյթան օլտուղումու զանն իտէ՞րմիսինիզ։ Ազիզ շէրիքիմ, թէաճճիւպիւնիւզիւ տահա գիեատէ արթըրմագ իչին շունու տախի պէեան իտէրիմ քի, մատմուազէլ Վէրիէրին քի՞մի սէվտիկինի տախի պիլիրիմ։

— Իշթէ օ միւմքին տէյիլ տիր։

— Էմիլ Վանտամ իսմինտէ պիր թօրճու միւլազիմինի սէվմէեօ՞ր մու, վէ պու տա, միրաս մաատէսինտէ պիզի թազեիգ իտէն ագրապանըզտան տէյի՞լ մի տիր։

Ժիւլ Վէրիէր՝ ճիւզիճէ տիթրէտի, վէ Արնօլտ տախի շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Օլ իքի նէվճիվանըն մուհապպէթլէրի՝ զաեէթ խալիսանէ վէ սամիմի օլուպ, մատմուազէլ Անժէլիք հիսսիեաթընը իդրար վէ իթիրաֆ իթտիկի կիպի, միւլազիմ Վանտամ տախի թասավվուր վէ արզուսունու սիզէ պէեան իյլէմիշ տիր։ Ֆագաթ սիզ աչըգտան աչըզա, թէքլիֆի մէզքիւրէ ըէտտ ճէվա-

պը վերտինիզ, չինքի գըզընըզը էվլէնտիրտիկինիզ հալտէ, վալիտէսինտէն գալմըշ օլան օ սերվէթին հիսապընը մէզպուրէ-եէ վիրմէկէ մէճպուր իտինիզ, սերվէթին քի, զայ իթմիշ օլ-տուղունուզ ճիհէթլէ, պու կիւնքի կիւն մահզա սաեէմտէ քէնտինիզի պուլմուշսունուզ տուր։ Պու սէօյլէտիքլէրիմ տօղ-րու տէյիլ մի տիրլէր։

— Բէք տօղրու տըրլար... Անճագ պէն, սիզին հէր պիր շէյտէն խապէրտար օլտուղունուզու պիլմէտիկիմտէն, էվվէլ-ճէ սիզի խապէրտար իթմէք լազըմէտէն ատտ իյլէտիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ... շիմտի պէն տէ սիզէ պիր շէյ սօրաճաղըմ։

— Բէք էյի, ճէվապընը վէրիրիմ։

— Սիզտէ օլան մուհապպէթի բէտէրանէ, զանն իտէրիմ քի բէք գուվվէթլի տէյիլ տիր։

— Գըզըմը սէվէրիմ, ֆագաթ պու մուհապպէթիմ հատ-տը մագուլ տայիրէսի խարիճինտէ տէյիլ տիր։ Գըզըմըն նա-յիլի սաատէթ օլմասընը արզու իտէրիմ, վէ պու արզումու հիչ պիր քէյֆէ ֆէտա իթմէք տէ իսթէմէմ։

— Տիմէք օլուր քի, մատմուազէլ Անժէլիք իլէ էվլէնէրէք, անըն սաատէթինի թէէմինէ չալըշմագ իսթէմէքլիկիմ, նէզտի-նիզտէ շայեանը թահսին տիր։

— Շիւպհէսիզ... հաթթա պու իզտիվաճըն իճրասը ի-չին, պէն տէ էլիմտէն կէլտիկի մէրթէպէ չալըշաճաղըմ։ Նէ՞ վագըթ էվլէնմէք արզուսինտէսինիզ։

— Եագընտա պունա տայիր գարարըմըզը վէրիրիզ։ Շիմ-տիլիք քէնտիսինի գազանմագ էֆքեարընտաեըմ։

— Պու խուսուստա մուխալիֆէթի ազիմէեէ թէստիւֆ իտէճէքսինիզ։

— Պէն մուխալիֆէթ վէ մուդավէմէթի իշ Եէրինէ գօյմամ, չինքի մուդաֆֆէր չըգաճաղըմա էմինիմ։

— Բէք ալէա, էօյլէ իսէ, սիզէ թէմամիյլէ մէէզունիյ-եէթ իթա իտէրիմ։

Արնօլա. - (Ֆիքրինտէն.) Պէնիմ պիր ալչագ օլտուղումա շիւպհէ եօգ իսէ տէ, պու բէտէր՝ պէնտէն տահա զիեատէ ալ-չագ տըր։

Պու արա խըզմէթքեար կէլէրէք, սուֆրանըն հաղըր օլտուղունու խապէր վէրտի։

Վէրիէր իլէ Արնօլա՝ կէնճ գըզ իլէ բահիպէ գատընըն զաթէն պուլունտուգլարը թաամ օտասընա կիթտիլէր։

Անժէլիք, մէրասիմի միւթատէ վէճհլէ, բէտէրինէ վէ անըն միւսաֆիրինէ պէքլէմէք իւզրէ սալօնտա տուրմագտա իքէն, Արնօլտուն գօլթուղունա կիրմէկէ մէճպուր օլմամագ իչին, մէրասիմի մէզքիւրէ խիլաֆընտա օլարագ էվվէլճէ թաամ սալասընա կիթմիշ իտի։ Շու գատար քի, բահիպէնին թավսիեէսինէ պինաէն, եիւզիւնտէ էսէրը թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլունուեօրտու։

Արնօլտ, իլք պագըշտա, Անժէլիքին կէօղ գաբագլարը գըզարմըշ օլտուղունու կէօրմէքլէ, քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ միւլահաղա իթտի.

— Աղլամըշ . . . ֆագաթ աղլամասընա սէպէպ նէ՞ օլապիլիր . . . ճճապա բէտէրիյլէ պէնիմ արամըզտա գարարլաշտըրըլան իղտիվաճ թասավվուրունու չագտը՞ մը։ Քէնտիլէրինի աշըգ զանն իտէն պու կէնճ գըզլարը, թէաճճիւպ օլունաճագ սուրէթտէ հիսս իթմէքլիք խասսէսինէ մալիք օլուեօրլար։ — Իմտի մուհարէպէ լազըմ տըր, վէ էվվէլ պէ էվվէլ վէ միւմքին մէրթէպէ պիր ան էվվէլ, շու միւլազիմ Վանտամտան դուրթուլմագ իդթիզա իտէր։ Բահիպէ Մարիեէ կէլինճէ, անըն տախի մուխաթարալը պիր խասիմ օլտուղունու անլաեօրում։ Խուսուսիյլէ քի Անժէլիքին քէնտիսինէ ֆէվգէլատէ էմնիյեէթի օլտուղունտան, մուխաթարասը զիեատէ տիր։ Քէնտիսի պու սըրատա պանա պիր մանիի ազիմ տիր, չաքին վա՛յ հալինէ . . .

Թաամըն իպթիտալարընտա, սուֆրատա պուլունանլար արասընտա պիր թազեիգ վէ սըգընթը հիւքմ իտիեօրտու իսէ տէ, Արնօլտ, տարիմա քէնտիսինի գուլլանապիլմէք իդթիտարընը հայիզ օլտուղունտան, իլք տէֆա միւքեալէմէեէ պաշլաեարագ, վէ տիկէրլէրի տէ իշպու միւքեալէմէեէ իշթիրաք իտէրէք, օրթալըղըն սիւքիւնէթի իզալէ օլունտու։

Թաամ՝ ագշամըն սաաթ տօգուղունա գատար իմթիտատ իտիպ, պատէհու պանքէրին շէրիքի ճէտիտի, օ ագշամը Ան-

ժէլիքէ, թասավվուր վէ արզուսունու պիլտիրմէք իսթէմէտիկի ճիհէթլէ, խանէի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ իթտի։

Մէրգումուն կիթմէսինտէն սօնրա, Ժիւլ Վէրիէր քէնտի օտասընա չէքիլէճէկի սրրատա, մէրգում իլէ պէրապէր եալընըզ գալմըշ օլան բահիպէ Մարի՝ օտասընա կիթմէսինի մէնն իլէ,

— Միւսաատէնիզ օլուր իսէ Ֆ պիր դաչ տագըգա գատար զաթընըզ իլէ կէօրիւշմէք արզուսինտէեիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Վէրիէր. — (Կիւլէրէք.) Ճիտտի պիր միւքեալէմէմի՞զ մի վուգու պուլաճադ տըր։

— Էվվէթ, ճիտտի։

— Գաեըրմագտա օլտուղունուզ ֆուգարա իչին ագչէեէ իհթիեաճընը՞զ մը վար տըր։ — Նէ՞ գատար ագչէ իսթէեօրսունուզ։ — Եարըն արզու իթտիկինիզ միդտարտա կէօնտէրիրիմ։

— Խա՛յր, ագչէտէն պահս իթմէեէճէեիմ։

— Եա նէ՞տէն պահս իտէճէքսինիզ։

— Միւսաատէնիզլէ օտանըզա կէլիպ, օրատա սէօյլէրիմ։

— Մատէմ քի հէր հալտէ եալընըզ գալմագլըզըմըզ իդթիզա իտիեօր իսէ, պուեուրուն կիտէլիմ։ Ֆագաթ միւլագաթընըզ պիր դաչ տագըգատան զիեատէ սիւրմէսին. զիրա շիմտիտէն սիզէ խապէր վէրիրիմ քի, զաեէթ եօրկուն օլտուղումտան, ույգու տէյի էօլիւեօրում։

— Խա՛յր, պիր դաչ տագըգատան զիեատէ սիզի բահաթսըզ իթմէմ։

Վէրիէր՝ բահիպէեի քէնտի օտասընա կիրտիրիպ, վէ մէզպուրէեէ օթուրմասընը իսթարտէն սօնրա, քէնտիսի աեագտա գալարագ,

— Հայտէ պագալըմ, պէքլէեօրում, տէտի։

Բահիպէ Մարի. — Գըզընըզը սէվէրսինիզ, տէյի՞լ մի։

— Անժէլիքտէ՞ն մի պահս իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ . . . բէճա իտէրիմ, սիւալիմէ ճէվապ վէրին։

— Սիւալինիզ բէք զարիպ տիր. պիր բէտէր՝ քէնտի գըզընը տայիմա սէվէր։ Իմտի սիւալինիզէ նէ՞ ճէվապ վիրէպիլիրիմ . . .

— Սիզ գըզընըզը էօլտիւրիւեօրսունուզ . . . լաքին էօլտիւրմէքտէ օլտուղունուզու կէօրմէեօ՞րմուսունուզ։

Պանքէր՝ հիտտէթլէնիպ եիւքսէք սէտա իլէ։

— Պու եօլտա պիր իֆատէտէ պուլունաճաղընըզը ապա մէմուլ իթմէեօրտում . . . Ա՛հ, պէ՞ն մի գըզըմը էօլտիւրիւեօրում . . . ֆագաթ նա՞սըլ, սէօյլէեին, պու խուսուսու պիլմէք մէրագընտաեըմ, տէտի։

— Օն պէշ կիւն մուգատտէմ Մ. Վանտամ սիզին իլէ պիր միւքեալէմէ իթտի։

— Էյ սօնրա՞։

— Պու միւքեալէմէտէ, թարաֆընըզտան թահսիլ օլունաճաղընը մէմուլ իթտիկի պիր թէքլիֆի պէեան իյլէտի։

— Հալ պու քի պէն, վաղիֆէմ վէճհլէ թէքլիֆի մէղքիւրիւ բէտտ իթտիմ։ Վանտամ պիր տիվանէ տիր. քէնտիսի՝ ագտը իղտիվաճտան իսէ, պուլունտուզու ասքէրլիք մէսլէքինին իճապաթընը վէ իհտաս իթմէք իսթէտիկի թօրլարը տիւշիւնսէ, հագգընտա տահա խայըրլը օլուր։ Եիւքսէք բիւթպէլէրի հայիզ օլմաեան զապիթանտան մաատա, էվլի օլան տիկէր զապիթլէրի սէվմէմ։

— Հալ պու քի քէնտիսի իսթիֆասընը վիրմէք իսթէեօր։

— Էվվէթ, պիլիեօրում. ֆագաթ պու թաստվվուրու, տահա պիւեիւք, հաթթա աֆվ օլունմազ պիր տիվանէլիք տիր։

— Մ. Վանտամ՝ Անժէլիքի սէվիեօր։

— Օրասը պանա ֆարզ պիր չէյ տէյիլ տիր . . . Էվվէլ էմիրտէ քէնտիսի ղէնկին օլմաեըպ, Անժէլիքտէ, հէնուզ էվլէնմէք չազընտա պուլունմամագտա տըր։

— Հալ պու քի Անժէլիք՝ Էմիլ Վանտամը սէվիեօր։

— Միւնասիպսիզլիք իտիեօր։ Թէրպիեէլի վէ հէր չէյին եադըշըզընա բիաեէթի օլան պիր գըզ՝ բէտէրինին բիզասը օլմագսըզըն քիմսէեի սէվմէմէլի տիր։ Կիւլիւնմէեէ չաեան խէեալաթըն վէ բօմանլարա մախսուս ահվալը զարիպէնին հագիգի էօմրէ կիրմէսինի ասլա թէճվիզ իտէմէմ . . . Հէր նէ հալ իսէ, իֆատաթընըզըն սօնունու տինլէեէլիմ։

— Ֆագաթ, իսմէթ վէ իֆֆէթի չամիլ օլան մուհապպէթլէրի ճէնապը Ալլահ թագտիր, վէ թէպէրրիւքեաթը Բապ-

պանիեէսինի իհսան իյլէր։ - Իմտի, սիզ, գըզընըզ իլէ եէկէ-նինիզին իզտիվաճլարընա ըէտա ճէվապը վիրմէքլէ, անլէրին պէտպախթլըզընա սէպէպ օլաճագսընըզ։

Պանքէր. - (Իսթիհզաքեարի սուրէթտէ.) Հա՛ հա՛ հա՛։

12

Բահիպէ Մարի, օլ անէ տէկին Վէրիէրտէն կէօրմիւշ օլ-մատըզը պու բիաեէթսիզլիկէ ֆէվգէլատէ թէաճճիւպ իտէ-րէք, պէօյլէ զարիպ վէ ազիմ թէպէտտիւլիւն սէպէպինի տիւ-շիւնմէքտէ իտի։

Ժիւլ Վէրիէր իֆատէսինէ շու եօլտա տէվամ իթտի.

— Սէվկիւլիւ եէկէնիմ, ասլա վագըթ կէչիրմէեէրէք պէ-նիմլէ կէօրիւշմէք իսթէմէքլիկինիզ էկէր պու մատտէ իչին ի-տի իսէ, բահաթճա եաթմագլըզըմա միւսաատէ իթսէ իտինիզ, տահա խայըրլը օլուր իտի։ Իմտի, կիեինմիշ օլտուզունուզ էլ-պիսէեէ հիւրմէթսիզլիք իթմէքսիզին, շունու պէեան իտէրիմ քի, վէզաիֆի բէտէրանէմի պանա էօյրէթմէեէ գալգըշմանըզ խայլիճէ զարիպ տիր։ Պէն իսէ, իշպու տիւնեանըն պու կիպի չէյլէրինտէն չէքիլմիշ օլան պիր բահիպէ՝ իզտիվաճ մատտէլէ-րինէ միւտախէլէ իթմէզ տէյի զանն իտիեօրտում։

— Սիզ տէ, պիլիրսինիզ քի, պէն Անժէլիքի, քէնտի գըզ-գարընտաշըմ մագամընտա սէվէրիմ։ Անըն միւզտարըպ օլ-տուզունու կէօրտիւքճէ, պէն տէ անընլա վէ անըն իչին միւզ-տարըպ օլուեօրում։ Պիզէ պու տիւնեանըն ումուր վէ խուսու-սաթընտան ասլա չէքիլմէմէք միւրաատէ օլունտուգտան պաշ-գա, իխթար տախի գըլընմըշ տըր, չիւնքի կէօրտիւկիւ-միւզ քէտէրլէրի թէսէլլի իթմէք, միւքէտտէրլէրէ մուավէ-նէթտէ պուլունմագ, վէ գապիլ իսէ պու կիպի եարէլէրէ շի-ֆա քէսպ իթտիրմէք, էֆէնտիմիզ հազրէթի Իստ թարաֆընտան պիզէ էմր օլունմուշ տուր։ Սէօզիւն հիչ պիր գըյմէթի եօդ տուր, ֆիիլիեաթ վէ իճրաաթ լազըմ տըր։ Պու ալէմին

հիչ պիր հալի, նազարը ախգադաթըմըզ խարիճինաէ ատտ իտիլէմէզ, – Անժէլիքին մուհապպէթի՝ քէնտիսի իչին պիր մէնպահ իղթիրապ օլուպ, պէնտէ, իֆֆէթի ու իսմէթի տերքհար օլան օլ մուհապպէթի տէյիլ, իլլա մէղքիւր իղմիրապը քէնտիսինէն թէպեիտ իմմէք արզուսինաէիմ։ Վէղահիֆի քէտերտնէնիղի սիղէ էօյլէթմէքլիք միւլահազատը ասլա խաթըրըմա կէլմէմիչ տիր. անճագ չու խուսուստա սիպի տէ պէնիմիլէ հէմէֆքաար իմմէք իսթէօրսէմ քի, Անժէլիքին պիւթիւն հաճաթը՝ քէնտի աչգ վէ մուհապպէթինէ մէրպութ օլուպ, էկէրչի քէնտիսինէն պու իւմիտի ալըր իսէնիզ, պէլքի վէֆաթընա սէպէպ օլմուչ օլաճագսընըզ։

Վէրիէլ. – (Ինչաէն պիրէ միւքետդէմէնին թարզընը թէպոլ իլէ, սէրթ պիր հալտէ.) Ֆագաթ իմէմտի, պու ադչամ իչպու սէօղլէր նէճաէն իճապ իմտի։

Բահլպէ. – Զիւնքի սիզին ագա իմտիկինիզ չիրքէթ՝ Անժէլիքի գօրգումտուեօր։ Մէղպուրէ, պաղը չայեանը թէէսսիֆ թէտպիրքէրինիզտէն տօղաեը հարըլ օլան աչըղըն եէլինի տօղտուրմագ իւղրէ՞քէնտինիզէ պիր չերիք ալմըչ օլաուղունուզու զանդ իլէ, պիր թէհլիքէ քէչի վէ թահմին իտիէօր։ Հաթթա, մուճիպի էնտիչէ պիր չիտտէթլէ քէնտիսինէ պագմադըտա օլան օլ էճնէպի չահսա քէնտի միւաթագպէլինի հաար իմմիչ օլմանընըզտան տօղաեը վէսվէսէ իչինտէ պուլունուեօր։ Իմտի, պէնտէ չունու բէճա իմմէք իչին սիղին իլէ միւքեալէմէ իմմէք իսթէտիմ քի, էկէր իչպու մէրքէզտէ իսէ, հէնուզ վաղըթ վար իքէն, պու գաբուրտան ֆարիչ կէլինի։ Մուախախարէն էօնիւ ալընամաեան պիր չէյ, պու գատար չոբուզ գարար վիրիլէմէզ. – Անժէլիք՝ վալիտէսինաէն քէնտիսինէ գալան սէրվէթի, տալա թաալէպ իմմէմէք չարթըլա թէրք իմմէկէ ըտաը օլաուղուս կիպի, պէնտաիի եէտինիզտէ պուլունան պէչ եիուղ պին ֆրանգըմը սիպէ թէրք իսէրիմ, լաքին էվլատընըզտա մէրհամէթ իտին։ Մէվմէնէճկի վէ թահդիր իտէճէք օլաուղու պիր ատէմի քէնտիսինէ զէվճ ինթիհապ իտէրէք, դալկինի չիքէսթ գըլմաեընէ։ Կէօրիւեօրսունուզ ա՛, պիզէ եավվարըեօրում, վէ գըզդարընըտաշըմ թէտիկ իմտիկիմ օլ կէնճ գըզ իչին պիզ իւզէրինտէ մէրհամէթինիզի թէմէննի իտիեօրում։

Ֆիլվագը, պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի զէման, սէսի տիթրէմէքտէ վէ կէօզլէրի եաշարմագտա օլան բահիպէ Մարի տիղ չէօքմէքտէ իտի, վէ հէր նէ գատար ժիւլ Վէրիէր՝ զահիրէն ֆիթուրսուզ կէօրիւնիւեօրտու իսէտէ, եէկէնինին սէօզլէրինի տինլէտիքճէ, միւպհէմ պիր թէէսսիր վէ հէեէճան հիսս իտիեօրտու։

Մէզպուրէնին քէնտիսինէ հէր սէօյլէտիկի սահիհ օլուպ, պունու քէնտիսինի տէ հիսս իտիեօրտու, անլաեօրտու, վէ իզթիրապը գալպ կիպի պիր հալ՝ քէնտիսինի թազեիդէ պաշլամըլ իտի։

Շու գատար քի, բահիպէ Մարինին սէտասը գալպինէ թէէսսիր իթտիկի սրբատա, էնանիեէթ, մէնֆաաթբէրէսթլիք վէ աճ կէօզլիւլիւք սէտասը տա, ֆիքրինէ շու սէօզլէրի խիթապ իթմէքտէ իտի։

— Էթիէն Պէրօնուն էլլի պիր միլեօնունու ունութմա . . . պիր թարաֆընտա պիւեիւք պիր սէրվէթ, վէ անընն նէթիճէլէրինտէն օլան տարաթ, տէպտէպէ, զէֆք, ճիւմպիւշ վէ էնվաի չէհվէթ վար տըր. վէ տիկէի թարաֆտա իսէ, խարապիյեէթ, սէֆալէթ վէ մահճուպիյեէթ պուլունմագտա տըր։ Պունտան գաթինաղար, կէրի տէօնմէք վագթը կէչտի . . . մուգավէլէ ագտ օլունտու . . . շիրքէթիմիզ իմզալանտը։

Պու իքի սէտանըն արասընտա թէրէտտիւտ միւմքին օլմաեըպ, ժիւլ Վէրիէր՝ գարշըսընտա հէման տիղ չէօքմիւշ, պաշընը էյմիշ, վէ էլլէրինի եէկտիկէրինէ գավուշտուրմուշ օլան բահիպէ Մարիեի պիրտէն պիրէ աեաղա գալտըրարագ,

— Սէվկիւլիւ եէկէնիմ, պիլիրսինիզ քի, սիզտէն իշիթտիկիմ պու սէօզլէրտէն ֆէվզէլատէ միւթէէսսիր օլմաեա հագգըմ վար տըր։ Սիզ վէ Անժէլիք, նէ՞ գատար վագըթտան պէրու պէնի թէճէսսիւս իթմէքտէ, վէ հարաքեաթ վէ մուամէլաթըմ հագգընտա պիր թագըմ զիւիւմլէրէ զահիպ օլմագտա պուլունուեօրսունուզ։ Պու ճիւմլէ իլէ սիզէ աֆվ իտէրիմ, զիրա գըզըմ հագգընտաքի չարբըգ մուհապպէթինիզլէ պու սէօզլէրի պանա սէօյլէտիկինիզի զանն իտէրիմ։ Օ սէօզլէրի ունութմագ իսթէրիմ, ֆագաթ սիզտէ չուրասընը տէրխաթը իտին։ Շու սաաթտա քիմսէ պէնիմ թասավվուրլարըմը պիլմէզ

վէ պիլէմէզ։ Իշ վագթընտա պէն բիմսէնին նասիհաթընա միւհ-թաճ տէյիլիմ. միւրատըմընը իճրասընը վէ պանա իթաաթ ի-տիլմէսինի իսթէրիմ։ Իմտի, սէվկիւլիւ եէկէնիմ, պու դարա-բըմ մալիւմիւնիւզ օլտուղու հալտէ, արթըգ սիզին իլէ պու-բատա տուրմաեա պիր սէպէպիմ գալմատը . . . կիճէլէր խայր օլսուն։

Բահիպէ Մարի. – (Ազլաեարագ.) Ա՛հ, եա՛ Բապպի, եա՛ Բապպի . . . պիչարէ գըզա աճըեըն . . . Պիզէ մէրհամէթ ի-տին, տէտի, վէ պատէհու եիւզիւնիւ էլէրի տէրունինտէ կիզ-լէեէրէք, տիշարը չըգտը։

Մէրգումէնին աղիմէթինտէն սօնրա, Ժիւլ Վէրիէր՝ օտա-սընըն գաբուսունու գաբատը։

Բահիպէ Մարի օտատան տիշարը չըգտըգտան սօնրա, օ անէ տէկին էյիլմիշ օլան պաշընը գալտըրըպ, հէման եիւքսէք պիր սէտտ իլէ,

— Եա՛ Բէպպ, էկէր սէն պիզէ եարտըմ իթմէզ իսէն, Անժէլիք մահվ օլմուշ տուր, տէտի։

Պատէհու, խանէի մէզքիւր տախիլինտէ քէնտիսինէ թախ-սիս իտիլմիշ օլան քիւչիւք տայիրէեէ կիթտի։

Մէզպուրէ, Ժիւլ Վէրիէր իլէ կէօրիւշմէք Ֆիքրինի Անժէ-լիքէ էվվէլճէ պիլտիրմիշ օլմատըղընտան, միւլագաթը վագըա-նըն նէթիճէսիզ գալտըղընը տա պիլտիրմէեէ լիւզում կէօրմէ-տի. չիւնքի պու խուսուս՝ կէնճ գըզը հագըգէթի հալէ վագըֆ իտէճէկինտէն, անըն տէհշէթինի արթըրմաեա սէպէպ օլաճա-ղընտան, սիւքիւթ իթմէքլէ պէրապէր, էլ ալթընտան իշ կէօրմէքլիք էվլէա իտի։

Հալ պու քի բահիպէ Մարի, Անժէլիքի թէհտիտ իտէն մուխաթարանըն միւմքին մէրթէպէ էօնիւնիւ ալմագ, վէ Սը-նօլտ Տէսվինեընըն թէէսսիրի մուզիրրինի մէնն իթմէք իչին նէ՞ եաբապիլիր իտի. զիրա բահիպէյի մէրգումէ՝ եալընըզ օ շախ-սը մէճհուլուն մուխաթարանըն էսասը օլտուղունու, վէ անճագ անըն շախսընտա գարշը ուղրաշմագ լազըմէտէն իտուկինի բանա անլամագտա իտի։

Իմտի, մէզպուրէ տիզ չէօքիւպ, Ֆիքրինի թէնվիրէ հիմմէթ իյլէմէսի իչին, ճէնապը Հագգա ուզուն միւտտէթ տուա իթտի։

Պիր տաաթ ածրա աեաղա գալգաբլընտա , աղ էվվէլ մահ-
ղընն օլան սիմաոր թէպոիլ օլմուշ , վէ կէօղէլերի բարլամագտա
պուլունմուշ իսի չինդիլ Արնօլտ Տէավինը աէնիլէն վէ ժիլ
վէրիէրին չէրիքի ճէահսի օլան օլ պէրհահաթ մէէլունա վէ
չահաը մուղիրէ գարշը ուպրաշմագ իչին իգթիզա իսէն սիլահը
պուլմուշ իսի , եահօա պուլմուշ օլտուղունու զանն իսինծի-
տու :

Մէզպուրէնին, իճրաաընը թաամիր իմտիկի բլանը եաղընտա կէօրէճկիմիշտէն, պուրաճըգտա պէհանընա լուղում եօգտուր :

Անժէլիք , օ կիճէհի բէք աէհչէմլի հալսէ կէչիրսի : Պաղը միտհիշ բիւեալար՝ ույդուտունու բահաթսըզ իսիպ , եիւզլէրինի կէօրէմէգիկի պիր թագըմ տիւշմէչէրին էթրաֆընը իհսահա իսէրէք , քէնահինի գարանլըգ մահէլլէրէ չէքիշմիրսիկլէրը , վէ էմիլ Վանտամընի՝ կէօրմէտիյի պիր մահէլլէսէ սըրթ իւսթիւ , վէ էօրիւ կիպի գըմըչտանմագ սըղընն եամթ մրչ օլանուղտ , վէ պօղազընըն էթրաֆը ալ գանչլարա միւչէմմա իտառէկի , ճէ պուրուչուգ չէհրէլի պիր առչիկ՝ մէրկոմա եագլաշարագ , եիրէկինէ պիր խանչէր սարլասըղը բիւեասընտա կէօղլէրի էօնիւնէ կէլիեօրտու :

Պիչարէ գըղճըղազ , օ կիճէսի , վիճուսի թէրլի , ազասը դուվվէթսիզ վէ պոչը պայը օլարագ պէլբի ծնտէֆա ուեանըգ, թէբրսար եամմագտա , վէ այնի հալ եէնիտէն պաչլամագտա իսի :

Նիհահէթի սապահ օլուպ , գորանլըգ զայիլ օլարագ մէզքիր խէևալի թաավիլլէր , վէ տէհչէմլի մէնզարէլէրտէ խիթամ պուլտու :

Անժէլիք գալգըպ , աճլէթմէն էլպիեէսինի կիեէնտի : Մէզպուրէ իղթիրապ վէ էնահիչէլէրինի պէր թարաֆ իթմէք իւզրէ , տէրուէնը խանէտէ եօգարը աշաղըեա էնիպ չըգմագ արզուսինտէ իսի իսէ տէ , խանէ խալդը ուեուամագտա օլտուգլարընտան , քիմսէեի ուեանարմագ խիթէմէեօրտու :

Նիհահէթի գարու վէ բէնչիրէ գանտալարընըն աչըլմասը սէֆինի իչիտիպ , օտասընտան տըշարըեա չըգտը , վէ պիրինճի գաթընն սօղասընտա իւչ սէօրթ սէֆտա պօյունա կէգտի : Պուն

սուրէթլէ մէրգումէ, թահրիգ օլունմուշ օլան սինիրլէրինի թէսկին իթտիքտէն սօնրա, թէքրար օտասընա կիրտի, վէ եաղրխանէսի գարշըսընտա օթուրուպ, պիր մէքթուպ քեաղըտը իւղէրինէ պիր գաչ սաթըր եաղը եազտըդտան սօնրա, պու քեաղըտը տէօրթ տիւրիւմ իթտի իսէտէ, մահֆազա տէրունինէ վազ իթմէտի։

Անժէլիք, պու իշի կէօրտիւքտէն սօնրա, բէնչիրէեէ եազլաշարագ, տիշարըեա աթֆը նազար, վէ ժիւլ Վէրիէրին խանէեի թէրք իթտիկինի միւշահէտէ իյլէտի։

Մէրգումուն տիշարը չըգմասընը միւթէագըպ, բահիպէ Մարի սախի խանէի մէզքիւրու թէրք իթտի։

Անժէլիք, քէնտի քէնտիեէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի.

— Պէսպէլլի բէտէրիմ եաեան քէնտի պանգասընա, վէ բահիպէ Մարի տէ գուտտաս տինլէմէեէ կիտիեօր։ Քէնտի ղայպուպէթլէրի զէմանընտա իշ կէօրէճէք վագթըմ վար տըր։ Թէյզէ գըզըմտան էվվէլ պուրաեա ավտէթ իտէրիմ։ Հիչ օլմազսա, պու սուրէթլէ քէնտիսինին հիչ պիր չէյտէն խապէրի օլմազ, վէ պանա պիր թագըմ նասիհաթլար վիրմէզ։ Հէր նէ գատար վիրէճէկի նասիհաթլարըն ղաեէթ մագուլ օլաճաղընա շիւպհէմ եօգ իսէտէ, պէն օ նասիհաթլարա սալիք օլմագ իսթէմէմ։

Մուախխարէն մատմուազէլ Վէրիէր, քէնտի թուալէթ օտասընա կիտիպ, պաշընա պիր շապգա վէ սըրթընա պիր մանթօ կիեինտիքտէն սօնրա, օտասընա ավտէթ իթտի, վէ տէօրթ տիւրիւմիւ քեաղըտը ճէպինէ վազ իլէ, քիմսէնին թէաճճիւպինիւ մուճիպ օլմագսըզըն տիշարը չըգաը. զիրա Ինկիլիզ գըզլարը կիպի եալընըզճա տիշարը չըգմագ, վէ սէրպէսթճէ հէր իշինի կէօրմէք միւթատը իտի։

Խըզմէթքեարլար, Ինկիլիզ վէ Ամէրիգայը ֆամիլեալար իլէ տօլու օլան պու մահէլլէնին ատաթընա իթիեատ իթմիշ օլտուգլարընտան, Անժէլիքին հարէքէթինէ թէաճճիւպ իթմէզ իտիլէր. պունտան պաշգա մէզպուրէեի սէվտիքլէրի ճիհէթլէ, անըն հարաքեաթընտան հիչ պիրի հագգընտա սուրէթի պէտխահանէտէ զէհապլարտա պուլունմագ՝ քիմսէնին ֆիքրինէ կէլմէզ իտի։

Ան֊ժէլիք , սիւրաթլէ եիւրիւեէրէք , Պուլվար Հօսման֊տաքի պիւեիւք բօսթախանէ մէրքէզինէ կիրտի, վէ թէլէկրաֆնամէլէրէ մախսուս օլան տայիրէեէ իլէրլէեէրէք , ճէպհինէ վազ իթտիկի քեաղըտը մէմուրա վէրտի : Մէմուր , քեաղըտը ալըպ, հավի օլտուղու լուղէթլէրի եիւքսէք սէսլէ օգուեարագ սայտը , եանի ,

— « Մէսէֆ վանտա՛ , վէնանդա եէրինէ իւչճու գէլմէզ : — Պու֊կիմ կիմ : — Մէսաֆէզ : — Անժէլի՛ք : »

« Ճէման օն պիր լուղէթ տիր · էլլի պէշ սանթիմ վիրմէլի֊սինիզ , մատամ , տէտի :

Անժէլիք · — Ալըն , միւսիւ :

Կէնճ գըզ՝ իսթէնիլէն մէպլաղը վէրտիքտէն սօնրա ,

— Միւսիւ , պու թէլէկրաֆնամէ նէ՞ վագըթ քէչիտէ գըլընաճագ տըր , տէյի սիւալ իթտի :

— Պիրազտան քէչիտէ գըլընըր :

— Նէ՞ գատար վագըթտա մահէլինէ վափըլ օլուր :

— Պիր սաաթտան :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , միւսիւ :

Պէօյլէճէ մէղպուրէ , մուհիմմ պիր թտաավվուր մէվգըի իճրաեէ վազ իտիլտիկինտէ , հասըլ օլան ֆէրահիյեէթ կիպի պիր ֆէրահլըգլա բօսթախանէտէն հարէքէթ իթտի :

13

Թէքրար իտէրիզ , Անժէլիք , էվտէն միշարը չըգտըղընտա, քիմսէեէ մալիւմաթ վէ հիսսապ վիրմէեէ մէճպուր տէյիլ իտի , պունունլա պէրապեր պու տէֆթաքի չըգըշընըն պիր սէպէպլի պուլունտուղունու զանն իթտիրմէք իւզրէ, պիր մաղազաեա կիրիպ , էօյլէ թտաամընտան էվվէլ խանէսինէ թէսլիմ իտիլմէք իւզրէ պաղը էշեա քսմարլատը :

Պու սիքտիրըշը իթտիքտէն սօնրա , խանէսինէ ավտէթլէ , պաղը էմրլէր վէրտի , չիւնքի հիքեաեէմիզտէն տախի անղաշըը֊

տըղը վէճհլէ, էվին ումուր վէ խուսուսաթընն իտարէսի քէն-տի եէտինտէ պուլունմադտա իտի։

Անժէլիքին զաննը վէճհլէ, բահիպէ Մարի՝ միւթատը իւզ-րէ օ սապահը տախի քիլիսէեէ կիտէրէք, հազրէթի Մէրեէմա-նէ թասվիրի գարշըսընտա տիզ չէօքտիւ։ Մէզպուրէնին սիմա-սընտա, էնտիշէյի ազիմէ էսէրի միւշահէտէ օլունուեօրտու։

Բահիպէ Մարի՝ տինտարճա տուասընը իթտի, ֆագաթ օ կիւնիւ, քիլիսէտէ հէր վագրթաան ազ տուրտու, չիւնքի գուտ-տաս պիթինճէ, իթիեատ իթտիկի սայիր իպատէթլէրինի իտէ-ճէք եէրէ, քիլիսէտէն չըգտը, վէ էն եագըն արապալըզա կիտէրէք, պիր արապաեա բաքիպ օլտու, վէ արապաճըեա,

— Արապանըզը սաաթ իլէ թութուեօրում . . . սաաթը-նըզա պագըն, տէտի։

Մէսրուր սիմալը վէ ազարմըշ սաչլը օլան արապաճը, քէ-մալը հիւրմէթլէ,

— Գըզգարընտաշ՛, Ճէրէեէ կիտէճէքսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Մօնմարթրտա, Ֆօնթէն-տիւ-Պիւ սօգաղընտա 5 նիւ-մէրօլու մահէլլէ։

— Անլատըմ։

Արապաճը մահէլլի մախսուսունա չըգարագ,

— Հա՛յտէ, հօբ, Գօգօթ, տէյի պաղըրտը։

Բահիպէ Մարինին բաքիպ օլտուղու արապանըն նիւմէրօ-սու 13 օլտուղունու օգուեանլարըմըզ անլատըգլարընտա, մէզ-քիւր արապանըն արապաճըսը պիզզաթ պապա Լօրիօ իտուկինի տէրք իտէճէքլէրի տէրքեար տրր։

Լօրիօ, նամուսույլա գազանմըշ օլտուղու իրատը վէ քի-րաեա վէրտիկի արապալարըն հասըլաթըյլա բահաթճա եաշա-եապիլէճէք տէրէճէտէ օլտուգճա սէրվէթ սահիպի իտի իսէ-տէ, պու ճիւմլէ իլէ երինէ քէնտի զայրէթինտէն նաշի, պիզ-զաթ արապա գօմանտա իթմէքլիքտէն տէ կէրի տուրմաղ իտի։

Մէրգում, արապաճը տօղմուշ վէ արապաճըլըգլա եաշա-մըշ օլուպ, արապաճը գալարագ էօլմէք իսթէեօրտու։

Հէր նէ իսէ, արապա Մօնմարթրտա Ֆօնթէն-տիւ-Պիւ սօ-գաղընտա իշար օլունան նիւմէրօլու խանէնին բէշկեահընա մու-

վասրլէթինտէ Լօրիօ հայվանլարը տուրտուրտու։

Խանէի մէզպուր՝ ամէլէ էպնիեէսինէ պէնզէեիպ, բահիպէ Մարի արապատան էնտիքտէն սօնրա, մէզքիւր խանէնին էշիեինտէն կէչտի, վէ նէրտիվէնէ կէօթիւրէն գարանլըգ պիր եօլտան իլէրլէտի։ Պու եօլուն նիհաեէթինտէ վէ սօլ թարաֆտա տար վէ գարանլըգ պիր օտա պուլունուպ, բահիպէ Մարի՝ գաբունուն ճամէքեանընա իքի տէֆա վուրտու։

Մէզքիւր օտատա քիմսէ պուլունմատըղընտան, ճէվապ վիրէն օլմատը։

Օլ վագըթ բահիպէ Մարի՝ նէրտիվէնէ տօղրու տէօնիւպ գուլագ վէրտի իսէտէ, հիչ պիր սէս իշիթմէտիկինտէն, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Քիմսէ վա՞ր մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

Տէրին պիր սուսլուգ հիւքմ իթտիկինտէն, մէզպուրէ՝ քէնտի քէնտիեէ,

— Պու տա պիր պէտպախթլըգ տըր. գաբուճունուն օտասընտա քիմսէ պուլունմատըղը կիպի, սէսիմի իշիտէճէք պիր ատէմ տախի եօգ տուր։ Քիմէ միւրաճաաթ իթմէլի. հէր գաթա չըգըպ գաբու գաբու չալամամ, տէտի։

Բահիպէյի մէզպուրէ իշպու սօն սէօզլէրի թէլէֆֆիւզ իտէրքէն, պաշընա թագեա վէ աեագլարընա էսկի բապուճ կիեինմիշ օլան վէ գօլթուղունուն ալթընտա տէօրթ լիպրալըգ էքմէք պուլունան պիր իհթիեար գարը, տիշարտան կէլէրէք, պօղուգ պիր սէտա իլէ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, բահիպէ։ Ֆուգարա իչին սատագա թօբլամաեա՞ մը կէլտինիզ ... էկէր պունիեէթլէ կէլտինիզ իսէ, պէյհուտէ զահմէթէ գաթլանմըշսընըզ, չիւնքի պուրատա իգամէթ իտէնլէր, իեանէ իթմէկէ միւգթէտիր օլմագ չէօյլէ տուրսուն, քէնտիլէրի իեանէեէ միւհթաճ տըրլար։ Պուրասը զէնկինլէրին իգամէթ իթտիքլէրի օթէլլէրտէն տէյիլտիր, տէտի։

Բահիպէ Մարի. - (Պէեանաթը մէզքիւրէտէն տօլաեը թէպէսիւմ իտէրէք.) Մատամ, պէն պուրաեա իեանէ թօբլամագ իչին կէլմէտիմ։

— Էօյլէ իսէ նէ՞ իսթէեօրսունուզ։ Պուրատա գաբուճու պէն իմ։

— Մթանալուս Տիւմէյ նամ տէլիդանը պուրատա՞ մը իգամէթ իտեր, անը անլամազ իսթէրիմ։

— Միսթիգո՞ ճիւ..., էվվէթ, պուրատա իգամէթ իտեր։

— Բէնում օտասընատա՞ մը տուր։

— Ջօդ տէֆա քէնոմ օտասընատա պուլունուր։ Գիշարէն իչատա սահիպի՞ մի զանն իսթեօրսունուզ քի, հիչ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմաեարագ, սպասկըն ալաֆրանկա սպասթ տօգուզ պուչղունա գատար օտասընատա իգամէթ իմտիկնի ֆարղ վէ զանն իսթեօրսունուզ։

— Նէ՞ վագըթ ավտէթ իտէճէկնի պիլի՞րսիսինիզ։

— Իշթէ անը պիլմէմ։ Ավտէթինին վագթ ու սաաթը մալում տէյիլ տիր։ Պաղչէն եարը կիճէյէն սօնրա ավտէթ իտէր։ Բէնոսխինի նէ՞ եարաճագսընըզ։

— Բէնոսխյէ կէօրուշմէք իսթէրիմ։

— Ա՛ճապա մէրգումու, քիլիսէլէրտէ տուա օղուեան չօճուգըար սըրապընա՞ մը կէչիրէճէքսինիզ։ Ա՛հ, էկեր էօյլէ իսէ, կիեճէկէկ գըրմըզը էլպիսէ վէ իւղերինաէն լապա օլաճաղը պէեազ կէօմլէք՝ քէնոսխինէ զաեէթլէ եագըշաճագ տըր։ Վագաա պէօյլէ չէյլէրէ մէրագլը տէյիլ իսէմտէ, Միսթիգոնուն՝ մէղքիւր գըեաֆէթլէ քիլիսէ խըզմէթի էյֆա իմտիկնի կէօրմէեէ կէլէճէեիմ։ – Հէը նէ իսէ, էկեր քէնոսխինէ իհթիեաճընըզ վար իսէ, միւճէտտէէն ինչա օլունան քիլիսէեէ գատար կիթմէլիսինիզ։

«Միսթիգո՝ օրատա թէսպիհ վէ միաալեա սաթար։ Մէրգումա մահէլլի մէղքիւրտէ պուլունապիլիսինիզ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ։

Բահիպէ Մարի՝ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկէ զէման, իհթիեար գարընըն ավուճունա իքի ֆրանգ սըգըշարրտը, վէ իհթիեարէյի մէղպուրէ՝ մէղքիւր սիքքէեի կէօրսիւկիւնտէ, պիրտէն պիրե լիսանը թամթըլաշարագ։

— Թէշէքքիւր իտէճէք պիր շէյ տէյիկ տիր։ պիլաքիս հիչ պիր խըզմէթինիզտէ պուլունամամաղմ։ Լէկերչի Միսթիգոեա պիր իֆատէնիզ վար իսէ, քէնոսխինի պուրմագ զահմէթինատէն սիզի գուրթարմագ իւզրէ, իսթէրսէնիզ պանա սէօյլէ եին, պէն օնա թէպլիղ իտէրիմ, սէյիր պէեան իյլէտի։

— Խա՛յր, պիղծքի քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէլիեմ։

— Բահիպէ գըղգարընտա՛շ, ինշալլահ եվինէ կէօրիւշիւրիւզ. զիրա սիզսէն բէք հազը իթտիմ։

Մարի՝ արապաճը պապա Լօրիօեա խիթապէն,

— Տօսթում, հայտե պէնի Ընագրէ-Գէօր քիլիսէսինէ կէօթիւրիւն, տէտի։

Պապա Լօրիօ՝ արապաներըն մահէլլի մահոսուսընտա օթուրմուշ օլտուղու հալտե, թավր ու հարէքէթի քէնտիսինէ զարիպ կէօրիւնէն պիր չախըր գօլլամագտա իտի։

Օլ չախըն մէջտուլ իսկ, պիր գոչ տագըդատան պէրու սօդաղըն Ադիկէի թարաֆընտա վէ էվին գարշըսընտա էնինէ պօյունա տօլաչնէօրտու։

Կիեհնահիկի էլտիթէ գյոեէթի սէֆիլճէ օլուպ, ինղուն վէ նապլը սաչլարը՝ էակի վէ եամալը վէ ասըլ րէնկի Ջամալիմ պիր բալթօնուն իւզէրինէ ուզանմըշ իտի։ Բանթալօնու իլէ ա-եաղ գապլարը վէ չարդասը տա պուռնտան աշաղը գալմաեընչ, մէրդումուն հէյեէթի մէճմուասը՝ քէնտիսինի խընրաըղ մագա-մընտա կէօթէրմէքտէ իտի։

Լօրիօ, քէնտի քէնտինէ,

— Նէ՛ չիրքին հէրիֆ, պանա էօյլէ կէլիեօր քի, պու ա-տէմի զաթէն գիրը մահէլլեե կէօրմիւշիւմ տիւր, տէյի միւլա-հազա իթմէքտե իլքէն, րահիպէ Մարինին վազը օլան էմրի իւզէրինէ սօն ատֆտա չախսը մէրդումա աթֆը նազար իլէ, ա-րապաներնէն եուլարընը էլէ ալարագ վէ գամչըսընը վուրարագ, եօլա չըգտը՛կ

Արապա՝ Ջոնթէն-տու-Պիւ քէօչէսինի տէօնքր ագճամէզ, զիքը իթտիկիմիզ սէֆիլ ատէմ պէչընը եօգաարը գալտըրըպ, ֆիքրինաէն,

— Պու րահիպէ գաատընըն Միսթիգնունուն էվինտէ նէ՞ իչի վար տըր։ Պուննու անլամագ լազըմ տըր։ Էկեր պապա Լօրիօ րահիպէնի քիչիւք միտալեաճըեա կէօթիւրիւեօր իսէ, թէաճ-ճիւպ իտէճէք չէյ տիր։ Գիլմէմ ամմա, պու իչին ալթընտա մահրէմ պիր քէյֆիեէթի օլմալը տըր, տէտի։

Պէօյլէ տիեէրէք, չախսը մէրդում, րահիպէ Մարինին տի-չարը չըգմըշ օլտուղու գամբուեա տօղրու իլէրլէտի, վէ հավ-

լիեէ կիրիպ, ի՛հթիեար գաբուճու գատընը օտասը գաբուսունա եագլաշտը։

Մէղքիւր գաբու եարը աչըգ օլուպ, շախսը մէճհուլ ճամա վուրտուղունտան, ի՛հթիեար գարը,

— Քի՞մի իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Միւսիւ Միսթիգօեու կէօրմէք իսթէրիմ։

— Պու կիւն հէր քէս պու չօճուղու կէօրմէեէ կէլիեօր... Ֆագաթ քէնտիսի պուրատա տէյիլ տիր... պիր ազ էվվէլ պուրատան կիթմիշ օլան բահիպէեէ տախի այնի ճէվապը վէրտիմ։ Պու ադշամ ուղրաեըն, քէնտիսինի կէօրէպիլիրսինիզ։

Շախսը մէճհուլ՝ շիւպհէսիզ արզու իթտիկի մալիւմաթը ալմըշ իտի, զիրա օնտան զիեատէ շէյ սօրմաեըպ, տիշարը չըգտը, վէ բահիպէ Մարինին կիթտիկի եօլա սալիք օլարագ, ֆիքրինտէն,

— Թէմամ, կէօրտիւկիւմ բահիպէ գատըն Միսթիգօ իչին կէլմիշ... լաքին պու գատըն քի՞մ տիր, տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի։

Մէրգում, քիլիսէի ճէտիտին ինշաաթընա եագլաշտըղընտա, քիլիսէի մէզքիւր էօնիւնտէ տուրմուշ օլան Լօրիօնուն արապասընը միւշահէտէ իլէ,

— Մութլագա պու բահիպէնին պուրաեա կէլիշի՝ քիւչիւք միտալեաճընը եէրինտէ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իչին տիր։ Շու հալտէ քէնտիսինի եա պուլմուշ տուր, վէ եախօտ պէքլէմէքտէ տիր։ Իմտի, պու սըրատա ֆազլա մալիւմաթ ալամաեաճաղըմտան, պուրատա տուրաճագ պիր իշիմ գալմամըշ տըր, տէյի միւլահազա իթտի, վէ կէրիեէ տէօնէճէք իքէն, քիլիսէնին իթթիսալինտէ վագը օլուպ, գալֆալարըն մտհէլլի իճթիմաը օլան քիւչիւք պիր տայիրէտէն բահիպէ Մարինին տիշարը չըգտըղընը կէօրտիւ։ Մէզպուրէ, սաղ վէ սոլ թարաֆլարընա աթֆը նազար իթտի, վէ քէտէրլի կէօրիւնիւեօրտու։

Պապա Լօրիօ մէզպուրէեէ խիթապլէ,

— Գըզգարընտաշ, պիր շէ՞յ մի արաեօրսունուզ, տէյի սիվալ իթտի։

— Էվվէթ, խանէսինտէ պուլամատըղըմ ճիհէթլէ, պու-

բատա պուլաճագրմր մէմուլ իթտիկիմ պիր տէլիգանլրեր տրաեօրում։ Ոէօյլէտիկիմ տէլիգանլը՝ պու քիլիսէնին ճիվարլարընտա թէսպիհ, միտալեա վէ պու կիպի շէյլէր նաթար։

14

Պապա Լօրիօ. – (Եիւքսէք սէտա իլէ.) Գըզգարընտաչ, աճապա Միսթիգօտա՞ն մը պահս իտիեօրսունուզ։

Բահիպէ. – Էվվէթ, միւսիւ, անտէն պահս իտիեօրում. քէնտիսինի թանը՞րմըսընըզ։

— Էվվէթ, թանըրըմ, աթէշ կիպի ճէսուր, չալըշղան վէ նամուսլու պիր տէլիգանլը տըր։ Էվվէթ, օլ գատար նամուսլու տուր քի, էկէր սօգագտա պիր օնլուգ սիքքէ պուլաճագ օլսա, քէնտիսինին օլմատըղը իչին ճէպինէ աթմաղ, սահիպինի պուլմագ իւզրէ էօթէքինէ պէրիքինէ քէյֆիեէթի իլան իտէր։– Ֆօնթէն-տիւ-Պիւ սօգաղընտա քէնտիսինի արամագտա օլտուղունուզու էկէրչի պիլսէ իտիմ, պօշ պիր սէյեահաթտան սիղի գուրթարըր իտիմ։ Պու սապահ, արապալըղըմա կէլմէնիզտէն աղ էվվէլ քէնտիսինի կէօրտիւմ, վէ պու ագշամ թէքրար կէօրմէեէճէեիմ։

— Պու սապա՞հ մը,

— Էվվէթ, գըզգարընտաչըմ... Քէնտիսի, պիր գաչ կիւն ագտէմ, տիւեիւնիւնտէ, խըզմէթի ֆախրիեէսինտէ պուլունմուշ օլտուղու պիր արդատաշընըն խանէսինէ կիթմէք իւզրէ, նէհրին օլ պիր թարաֆընա կէչիեօրտու։ Օ տիւեիւնտէ պէն տէ պուլունմուշ իտիմ. հէմ իքի սըֆաթըմ վար իտի. եանի հէմ արապա քիրալաեըճը, հէմ տէ տավէթլի սըֆաթլարընը հայիզ իտիմ։ Միսթիգօեա, օ թարաֆտա, Սէն սօգաղընտա թարաֆըմտան պիր խըզմէթտէ պուլունմասընը բէճա իթտիմ. պու ագշամ մահէլլէսինէ ավտէթինտէ, պանա ճէվապ կէթիրէճէք տիր։ Պէնիմ իգամէթկեահըմ Պաթինեօլտա տըր։

— Պէեան իթ տիկինիզ տիւեիւն՝ Մ. Լուազօնուն տիւեիւնիւ օլմալը տըր։

— Էվվէթ, գըզգարընտաշըմ։

— Էօյլէ իսէ Միսթիգօ Մ. Լուազօեու կէօրմէեէ՞ մի կիմ տի։

— Էվվէթ։

Բահիպէ Մարի՝ արապասընա րաքիպէն, քէնտիսինի Մ. Լուազօնուն իանէսինէ կէօթիւրմէսինի իչթիեար արապաճըեա իսթար իթմէք իւզրէ իքէն, մուսախարէն ֆիքրինի թէպտիլ իթտի, չիւնքի Միսթիգօեա սէօյլէեէճէկի չէյ՝ քիմսէնէ թա-րաֆընտան իչիտիլմէմէք լազըմ կէլտիկինտէն, Լուազօնուն իանէսինէ կիթմէսի՝ ղարիպ կէօրիւնէպիլիր իտի։ Պինապէրին բահիպէյի մէզպուրէ պիր թագըմ ղաննիեաթա սէպէպիյէէթ վիրմէքտէն սոգընտըղընտան, արապաճըեա,

— Միւսիւ, պու ագշամ • տէլիգանլըեը կէօրէճէկինիզէ էմինմիսինիզ, տէտի։

— 13 նիւմէրօլու արապանըն արապաճըսը Լօրիօ օլտու-ղումա նոտոլ էմին իսէմ, մէրգում տէլիգանլըեը տախի պու ագշամ կէօրէճէկիմէ օլ գատար էմինիմ։

— Էօյլէ իսէ, եարըն սապահ պուրատա պուլունմասընը քէնտիսինէ թարաֆընտան պէեան իթմէնիզի րէճա իյլէրիմ։

— Սաաթ գաչտա։

— Թամ սաաթ սօգուդ պուչուգտա։

— Բէք էյի։

— Էկէր քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք իսթէեէն քիմսէնին քիմ օլտուղու հագդընտա մէրագ իտէր իսէ, կիւնիւն պիրինտէ քէնտիսինի չըղնաեան աթլարըն կէօթիւրտիւքլէրի արապատա, Պուլվար Հօսմանտաքի պանքէրին գըզը իլէ պիրլիքտէ պուլուն-մուչ օլան րահիպէնին քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինի պիլ-տիրին։

— Անլատըմ, գըզգարտաչ. իֆտտաթընըզը թէմամիյլէ քէնտիսինէ թէպլիղ իտէրիմ։

— Շիմտի, րէճա իտէրիմ, սիզի պուլտուղում արապա-լըզա ավտէթ իտէլիմ։

Պու սուրէթլէ արապա եօլունա տէվամ իթտի։

Շիապհէլի չախա՝ արապաճը իլէ միւշթէրիսի արալարընտա

միւքեալէմէ ճերէեան իթտիկինի կէօրտիւ իսէ տէ , վագը օ-
լան սէօղլէրտէն հիչ պիր քէլիմէ իշիտէմէտի ։

Անճագ , արապանըն իրագլանտըղընը կէօրմէքլէ , պաչընը
սալլաեըպ , քէնտիսի տէ Պիւ-Մօնմարթը թէքէլէրինտէն աշա-
ղըեա էնտի ։

Բահիպէ Մարի , էօյլէ թաամը վագթընտան ազ էվվէլ
խանէսինէ ավտէթ իտիպ , սէյեահաթը վագըասը հադգընտա
Անժէլիքէ պիր չէյ սէօյլէմէտի ։

Կէնճ դըզ տաիի , Էմիլ Վանտամա կէօնտէրտիկի թէլէկ-
րաֆնամէտէն րահիպէեէ հիչ լագըրտը աչմատը ։

. . . . . .

Էօժէն Լուազօ իլէ Վիգթօրին Պէլօնուն իզտիվաճընտան
պէրու պիր հաֆթա կէչմիչ իտի ։

Տիւեիւնտէն սոնրա կէչէն իքի իւչ կիւն զարֆընտա , եէնի
կիւվէյի թաթիլ իտիպ , պաուէհու Պիպլիօթէք Սէնթ ժէնէվիեվ
միւճէլլիսխանէսինտէ իչինէ տէվամէ պաչլատը ։ Վիգթօրին
տախի չիչէքճիլիկէ մախսուս օլան էտէվտընը , զէվճինին իգա-
մէթկեահընա կէօթիւրտիւ ։

Իզտիվաճլարընտան սոնրա սէքիզ կիւն կէչմիչ օլտուղու
հալտէ , Վիգթօրին՝ Էօժէնտէն տօլաեը միւթէչէքքի պուլու-
նուեօրտու ։ Զիւնքի մէրգումուն , տիւեիւնտէն էվվէլ վագը օ-
լան կիւղել վաուլորընըն եալընըզ խաթըրէսի գալմըշ օլուպ ,
Էօժէն՝ իչինի թաթիլ իթմէսինի միւթէագքպ , տօղրուճա խա-
նէսինէ կէլէճէք եէրէ , մէչհանէեէ կիտիպ , օրատա ապսէնթ
իչերէք կէճիքմէքտէ իտի ։

Իքի տէֆա , մէրգում , թապիրի ատի վէճհլէ քէօսէր-
խոշ օլարագ խանէսինէ ավտէթ իթտիկինտէն , պիրինճի տէֆա
Վիգթօրին , թաթիլ սէտասըյլա վէ նահհաթ եօլունտա պաղը
իֆաատաթտա պուլունմուչ իտի ։ Հետագաթ Էօժէն՝ ապսէնթի իչ-
տիկինտէ , ֆէնա պիր ախլէագ քէսպ իթտիկինտէն , ղէվճէսի-
նէ թէրճէ ճէվապը վէրտի ։

Իքինճի տէֆա Էօժէն՝ էվվէլքինտէն զիեատէ սէրխոշ օլ-
ատուղունտան , Վիգթօրին՝ պիր ազ շիտտէթլի մուամէլէտէ
պուլունտու , վէ կէնճ միւճէլլիտ տախի , քէնտիսի հաքիմի
մութլագ օլուպ , քէյֆինէ վէ միղաճընա կէօրէ հարէքէթ իտէ-

ճէկինի, վէ թանըտըղը պաղը գօճալար կիպի գարբսրնըն գօ-
մանտասը թահթընտա պուլունմաեաճաղընը պաղըրարագ սէօյ-
լէտի, վէ իճրաի հիւքմ վէ նուֆուզ զըմնընտա, իւզէրինտէ
թաամ թէրթիպ իտիլմիշ օլան սուֆրաեը հիտտէթ վէ ղազապ-
լա տէվիրտի։

Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ, Վիգթօրին զիեատէ-
սիյլէ միւթէէսսիր օլարագ աղլատը։

Պունլարըն ֆամիլեաճա էօմրիւ ֆէնա պաշլաեօրտու։ Պէօյ-
լէ ծուգատտէմէնին, միւսթագպէլի նէ՞ օլապիլիր իտի։

Իշպու սօն մէնզարէնին իրթէսի կիւնիւ, Միսթիգօ, տիւ-
եիւնիւն պաղը ուֆագ թէֆէք մէսարիֆաթընըն հիսապընը
վիրմէք իւզրէ, էրքէնճէ Լուազօնուն խանէսինէ կիթտի։

Հալպու քի Լուազօ ղտեէթ էրքէն վէ թէրս չէհրէ իլէ
խանէսինի թէրք իթմիշ իտի. անճագ Վիգթօրին՝ Միսթիգօնուն
կէլէճէկինտէն պիր կիւն էվվէլ խապէրտար օլտուղունտան, օ
սապահ,

— Պիլիրսին քի Մ. Միսթիգօ էօյլէ թաամընա կէլէճէք
տիր, տէտիկինտէ, Լուազօ՝

— Պիլիեօրում, պէն տէ էօյլէն կէլիրիմ, տիեէրէք, վէ
միւթատը վէճհլէ, ղէվճէսինի տէրաղուշ իյլէմէեէրէք, սա-
վուշուպ կիթմիշ իտի։

Թապիաթիյլէ Վիգթօրին եէնիտէն աղլամըշ իտի, վէ Միս-
թիգօնուն գաբուեու չալտըղը զէման, հալէա մէզպուրէնին
եանագլարընտան աշաղըեա կէօզ եաշլարը ագըեօրտու։

Վիգթօրին՝ տէրհալ կէօզլէրինի սիլիպ գաբուեու աչտը,
վէ միտալեաճը՝ խօշ պիր հալ իլէ մէզպուրէնին էլլէրինի թու-
թարագ,

— Սապահ խայր, մատամ Լուազօ... (Կիւլէրէք.) աճա-
պա իչէրի կիրմէքլիկիմէ իղին վա՞ր մը տըր... լաքին կիւվէյի
իլէ կէլինին ֆախրի խըզմէթինտէ պուլունան պիր քիմսէ իչին,
պու գատարճըգ միւսաատէ օլունուր, տէյի՞լ մի, տէյի պէ-
եան իթտի։

Վիգթօրին էլան աղլամագտա օլմասըյլա, Միսթիգօ պու
հալի կէօրտիւկիւնտէ, րիւճաթ իտէրէք, թէաճճիւպանէ,

— Նէ՞ օ, պունուն մանէասը նէ՞ տիր։ Վալլա չէշմէսի՞ մի

օլտունուզ. հէմտէ, սիմանըզըն չու հալի նէ՞ տիր։ Միզի մէս-
րուր պուլաճաղըմ տէյի զանն իտէրքէն, պէօյլէ աղլամանըզ
վէ մահղունիյեէթինիզ ղարիպ չէյ տիր, տէտի։

Կէնճ գատըն պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէքսիզին կէօն-
կիւր հէօնկիւր աղլամաեա տէվամ իտիպ,

— Լաքին սահիհ, սիզ պու կիւն Վէրսայլըն չաղլաեան-
լարընա պէնզէօրսունուզ։ Մունլագա էվինիզտէ ֆէվզէլատէ
պիր չէյ օլմուշ օլմալը տըր։ Անճապա Լուազօ խասթա՞մը տըր։

Վիգթօրին՝ պաշը իլէ մէրգումուն խասթա օլմատըղընը
անլաթտըղընտա, Միսթիգօ՝

— Էկէր խասթա տէյիլ իսէ, եա նէ՞ վար ատը, տէյի
սիւալ իթտի։

— Պու սապահ պէնի էօրմէքսիզին կիթտի։

Միսթիգօ գահգահա իլէ կիւլէրէք,

— Անճա՛յիպ, պունուն իչի՞ն մի պու գատար տիթիւթ օ-
լուէօրսունուզ. պունուն իչի՞ն մի մէղարտան չըգմըշ կիպի պիր
թասվիրտէ պուլունուէօրսունուզ, վէ չու կիւղել կէօզլէրինիզի
գան չանտաղընա թահվիլ իյլէօրսունուզ։ Գօրդմաեըն, վագը օ-
լան զարարըն պիր գաչ միսլինի թատմին իթտիրիրսինիզ։ Էվվէթ,
Լուազօ թատա կէլտիկինտէ, պիր եէրինէ, պէլքի պիր տու-
զինա գատար սիզի պուս իտէր, տէտի։

— Ա՛հ, պիթտի... հէր չէյ պիթտի... պունտան պէօյ-
լէ պէն պէտպախթ օլաճաղըմ... պէն էվլէնմէմէլի իտիմ։

— Անճա՛յիպ, տուրուն պագալըմ. էվլէնմէնիզ տահա աչ-
քիզ կիւն տուր... պէօյլէ պօշ պիր չէյ իչին, պու սէօզլէրին
հիչ մանէտաը եօգ տուր։

— Սիզ հէր չէյի պիլմէզլինիզ։

— Տահա պաշգա նէ՞ վար տըր։

— Էօժէն իքի քէֆա սէրխօշ օլարագ խանէսինէ ավտէթ
իթտի։

— Միսթիգօ. — (Գուլաղընը գաչըեարագ.) Վա՛յ։

— Էվվէթ, ապռենթ իչէ իչէ սէրխօշ օլմուշ իտի։ Հէմտէ
սէրխօշլուղունտա բէք ֆէնա պիր ատէմ օլմագտա տըր։ Փէն-
տիսինէ վագը օլան պագը իթիրազլարըմ իւզէրինէ, միւսթա-
գիլ պիր հաքիմ օլտուղունու իսպաթ իթմէք իչին սուֆրաեը

տէվիրտի, վէ իւզէրինտէ պուլունան չէյլէրի գըրտը... Պու հալտէ, եարըն տախի պէնի տէօյմէեէճէկինէ հիչ պիր իսպաթ եօգ տուր։

Միսթիգօ. - (Սրգըշարագ.) Հաղըգէթէն պունլար էսէֆ իտէճէք չէյլէր տիր. լաքին, ազիզէմ մատամ Լուազօ, մէյեուս օլմագ վէ ճէսարէթտէն տիւշմէք լազըմ տէյիլ տիր։ Էօժէն էյի պիր տէլիգանլը տըր, պէն քէնտիսինէ պազը նասիհաթ վէրիրսէմ, մէյխանէեէ կիթմէքտէն ֆարիղ կէլիր։

— Մէմուլ իթմէմ, միւսիւ Միսթիգօ, չիւնքի պու գատար վատլարտան սօնրա, էվվէլքի տիլէագընա պու տէրէճէ չաբուգ պաշլամասը, պէնիմ իչին իւմիտպախշ տէյիլ տիր։

— Պէլքի տէ պու խէթա՝ թէմամիյլէ քէնտիսինէ այիտ պուլունմամագտա տըր, մատամ Լուազօ։

— Նէ՞տէն։

— Միւճէլլիտխանէտէ պազը արգատաշլարը վար տըր... պունլար պիրիպիրինէ իքրամ իթմէք իւզրէ պիր մէյխանէեէ վէ անտէն տիկէր պիր մէյխանէեէ կիտէրլէր, վէ պէօյլէճէ պիլմէեէրէք վէ իսթէմէեէրէք սէրխօշ օլուրլար։

— Խա՛յր, միւսիւ Միսթիգօ, Լուազօ՝ միւճէլլիտխանէտէքի արգատաշլարըյլա գահվէխանէ վէ մէյխանէեէ կիթմէեօր։

— Էօյլէ իսէ քի՞մին իլէ կիտիեօր,

— Քէնտի մահվընա սէպէպ օլաճագ պիր ատէմ իլէ, եանի ֆամիլեա իչինտէ պուլունան պիր Յուդա իլէ։ Լուազօ անը տօսթ զանն իթմէքտէ իսէտէ, տօսթու օլմատըգտան պաշգա, զաեէթ միւհլիք տիւշմէնի տիր... էօյլէ օլտուղունու բանա պիլիեօրում... վէ եալընըզ պիր սէօզ սէօյլէեէճէք օլսամ...։

— Սէօյլէեին, չաբուգ սէօյլէեին։

Վիգթօրին, կէչմիշ զէմանը խաթըրլաեարագ, լէհճէսի սօլտու, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Խա՛յր, միւմքին տէյիլտիր... տէտի, վէ պատէհուաշիքեարէն, - Օ ատէմ պիր ալչագ տըր... սաատէթինի մահվ իտէճէք տիր... զաթէն պու եօլա տա պաշլամըշ տըր։ Պէն իսէ քէնտի ալէյհինտէ հիչ պիր շէյ եաբամամ, տէյի իլավէ իթտի։

— Ֆագաթ քի՞մտէն պահա իտիեօրսունուզ... Մատամ

Լուաղօ , պաննա էնինյեէթ իտէպիլիրսինիղ . . . Պէն զէվճինիպին տօսթուեում, սիզին տախի տօսթունուզում. թապիամ իյլէ սիզի իլթիզամ իտէճէեիմ։ Էկէր էօժէնի կիւճէնտիրմէկերէք թագիվլէմէք իգթիզա իտէր իսէ , պու խուսուսու պէն տէրէօհտէ իտէրիմ։ Պու պապաէ էլիմտէն կէլէնի տիրիղ իթմէմ։ — Մէքիղ կիւն էվլի գալարդտան սօնրա , սիզի պու տէրէճէ մահզուն կէօրմէք գալպիմի բարա բարչա իտիեօր ։

«Մէօյլէեին պագալըմ, Լուաղօեու պաչտան չըզարան հայլազ, օ տախթէ տօսթ քիմ տիր ։

15

Վիգթօրին , հէման հագըզէթի հալի սէօյլէեէճէք իքէն աղաճըդ միւլահազա իւղերինէ , պու նիեէթինտէն կէրի տուրտու . չինքի Բօլ Պէրօ ալչագ պիր քիմսէ օլտուղունտան , մէզպուրէ թարաֆընտան ղամմազանտըղընա խապէրտար օլտուղունտա , մէրգումէնին սըրրընը ֆաշ իտէրէք ախաղը ինթիգամ իթմէեէճէկինի քիմ պիլիր իտի ։ Պունու եաբմագ խուսուսընտա մէրէտաիւտ իթմէեէճէկի տէ բէք զիեատէ իհթիմալտէն իտի ։ Պունտան գաթինազար , հիչ չիւպհէ եօգ իտի քի , էօժէն Լուաղօ տախի , Վիգթօրինին , ֆամիլեաճա նիզալարընա էճնէպիլէրի տախի տախիլ իթմիչ օլտուղունու խաթէր ալմաընտա , հիտատէթի տահա զիեատէ արթաճագ իտի ։

Պինապէրին մէզպուրէ , պիր իքի սանիյէ միւլահազատան սօնրա ,

— Օլ տախթէ տօսթուն քիմ օլտուղունու սիզէ պիլտիրմէքլիկիմ պէյհուտէ տիր , միւսիւ Միսթիզօ։ Հէմտէ քիմ օլպտուղունու սէօյլէմէքլիկիմին հիչ պիր ֆայիտէսի եօգ տուր ։ Պունտան գաթինազար , ազ իլանէ հալէքէթ իթմէք իչին , սապըրը օլմազ լազըմ ատը . . . Եաղմուրտան սօնրա հալա աչըլըբ . . . էօժէն ատ հէր վագըթ սերխօշ օլմահաճագ տըր , հաթա թա հագգըմտա սուի մուամէլէտէ պուլունտուղունտան տօլա-

եը նատիմ օլաճագ տըր։ Իմտի, պու պապտէ արթըգ տիւ-
շիւնմէեէլիմ... զաթէն ազան կէօզ եաշլարըմը սիզէ կէօս-
թէրմէքլէ խէթա իթտիմ... Հէր նէ իսէ, գարարըմըզ վէճհլէ,
պու կիւն էօյլէ թաամընը պուրատա իտէճէքսինիզ, տէյի՞լ մի,
տէյի պէեան իթտի։

— Էվվէթ, պիլիրսինիզ քի, Էօժէն իչին իթտիկիմ մաս-
րաֆըն հիսապընը քէնտիսինէ վէրէճէեիմ։ Ֆագաթ էկէր պու
խուսուս պու կիւն սիզի թաճիզ իտէրսէ...

— Ասլա... Էօժէն սիզին կէլէճէեինիզի պիլիր, վէ քէն-
տիսի սաաթ օն պիրտէ պուրատա պուլունաճագ տըր.

— Քէնտիսինին մուվասըլէթի զէմանընտա պէնտէ կէլիրիմ։

— Տիմէք, պէքլէմէզսինիզ։

— Խա՛յր, 13 նիւմէրօլու արապանըն արապաճըսը պապա
Լօրիօնուն պիր իշի իչին կիտէճէեիմ։ Ավտէթիմտէ Էօժէնի ալ-
մագ իւզրէ միւճէլլիտխանէեէ ուղրաեըպ, պիրլիքտէ կէլիրիզ։

— Բէք էյի, միւսիւ Միսթիգօ, տիմէք պիր ազտան եինէ
կէօրիւշիւրիւզ։

— Էվվէթ, մատամ Լուազօ, պիր ազտան կէօրիւշիւրիւզ։

Միսթիգօ՝ օրատան տիշարը չըգտը, վէ էսնաի ըահտէ
շէօյլէ միւլահազա իթմէքտէ իտի.

— Իչթէ սէֆիլ վէ միւքէտտէր պիր գատըն... շու հայ-
վան Լուազօ՝ նամուսլու, կիւզէլ վէ չալըշղան պիր իշճի գըզ
իլէ էվլէնմէք իգպալինէ նայիլ օլուր տա, գըյմէթինի պիլմէ-
եէրէք, շիմտի տէ սուի հարաքեաթա գալգըշըր. տօղրուսու
ազ թէաճճիւպ իտէճէք հալ տէյիլ տիր։ - Ֆագաթ պու պի-
չարէ գատըն քի՞մտէն պահս իթմէք իսթէեօրտու։ Ֆամիլեա-
մըզ տախիլինտէ պուլունան պիր Յուդա, պիր ղատատր, սախ-
թէ պիր տօսթ տէտի։ - Պու քի՞մ օլապիլիր։ Մէզպուրէ իս-
մինի սէօյլէմէք իւզրէ իքէն, տուրտու... Պէն տէ պիլիրիմ,
Լուազօ զայիֆ թապիեաթլը տըր, գարշըսընա հէր քիմ չըգ-
սա, օնա ուեար, վէ ապսէնթ իչտի՞ մի, պիւթիւն պիւթիւն
ահմագ հալի քէսպ իտէր։ - Պիր կիւն տէ սէրխօշլուգ հալիյլէ
Վիգթօրինէ հիւճում իտէճէկինէ շիւպհէմ եօգ տուր։ Էօյլէ
թաամընա պիրլիքտէ կէլտիկիմիզ սըրատա, քէնտիսինէ պազը
նասիհաթլար վիրմէլիեիմ։ Գատընլարըն քէտէր վէ էլէմինի

կէօրմէեի սէվմէմ։ – Հագըդէթէն էրքէքլէր զարիպ մախլուգ տըրլար, վէ զանն իտէրսին քի մէսուտ օլմամագ իչին իւճրէթ ալմըշլար տըր կիպի, սաատէթ վէ րիֆահիյեէթլէրինի քէնտիլէրի ըէտտ իտէրլէր։

Միսթիգօ՝ պապա Լօրիօ նէզտինտէքի իչինի պիթիրտիքտէն սօնրա, Լուազօնուն չալըշտըղը միւճէլլիտխանէեէ կիթտի, վէ մէրդումուն տիշարը չըգմասընա պէքլէեէրէք դաբունուն եանընտա տուրմուշ իքէն, կէնճ պիր քիմսէնին օ ճիվարտա էնինէ պօեունա տօլաշտըղընը կէօրտիւ, վէ պիր արա պու տէլիգանլը իլէ եիւղ պէ եիւղ կէլտիքլէրինտէ, Միսթիգօ քէմալը թէաճճիւպլէ,

— Վա՛յ, միւսիւ Բօլ Պէրօ սի՞զմիսինիզ, տէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ Միսթիգօ, պէն իմ, տէյի Բօլ Պէրօ ճէվապ վէրտի.

Պատէհու մէրդումլար թօգալաշըպ, Միսթիգօ,

— Պէն սիզին իտարէխանէնիզի Պուլվար տէզ Իթալիէնտէ տիր տէյի զանն իտիեօրտում. Հա՞նկը ըիւզկեար սիզի պու մահէլլէ աթտը, տէյի սիւալ իթտի։

— Պուրաեա եագըն պուլվար Սէն-Միշէլտէ քեային շիւպէտէ պիր մէմուրիեէթիմ վար տըր։ Լուազօնուն տիշարը չըգաճաղընը պիլտիկիմտէն, քէնտիսինի պէքլէմէք իւզրէ պուրաեա կէլտիմ։

— Ղարիպ չէյ. պէն տէ օ՛ մագսէտլէ պուրաեա կէլմիշիմ տիր։

— Տիմէք օլուր քի պիրլիքտէ էօյլէ թաամը իտէճէնիզ։

— Նա՞սըլ։

— Պու սապահ, պանգաեա կիթտիկիմ էսնատէ քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթտիմ. պէնի խանէսինտէ էօյլէ թաամընա տավէթ իթտի։

— Պանա պէքլէտիկինի սիզէ սէօյլէմէտի՞մի։

— Խայր . . . կէճիքմիշ իտիմ. արամըզտա եալընըզ պազը սէօզ թաաթի օլունտու։

— Թամամ, էօյլէ իսէ սուֆատա ահպապլըդ իտէրիզ։

— Բօլ ճէվապ վիրմէտի. մէրդում, Միսթիգօնուն թէսատիւֆիւնտէն տօլաեը միւքէատէր կէօրիւնիւեօրտու։

Օլ էսնատէ, միւճէլլիտխանէնին գաբուսու աչըլարագ, իշճիլէր՝ էօյլէ թաամլարընը իթմէք իւզրէ տիշարը չըգմաեա պաշլատըլար։

Լուազօ տախի զահիր օլուպ, Բօլ Պէրօ իլէ Միսթիգօեու կէօրտիւկիւնտէն, պունլարա տօղրու իլէրլէտի, վէ էվվէլ էմիրտէ, Միսթիգօեա խիթապլէ,

— Սապահլար խայր օլսուն, արգատաշ, էվէ ուղրատը՞ն մը, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Պուրաեա տա, մահզա պէնի պէքլէմէք իչին կէլմիշ օլմալըսըն. Նէզաքէթինէ թէշէքքիւր իտէրիմ։ — Բօլ տախի պիզիմլէ պիրլիքտէ էօյլէ թաամը իտէճէք տիր։ Հէբսիմիզ, տիւեիւն կիւնիւ կիպի էյլէնէճէեիզ։ Ասնիէրէ կիտիպ, օրատա միւքէմմէլէն էյլէնիրիզ. պու պապտէ միւճէլլիտխանէնին միւտիրինտէն բուսաթ ալմըշ օլտուղումտան, հիչ վազիֆէ իթմէմ։ Անճագ էվվէլճէ Վիգթօրինէ խապէր կէօնտէրմէք լազըմ տըր, զիրա գատընլար՝ մէրագլը օլուրլար։ Կիւզէլ պիր վագըթ կէչիրէճէեիզ, էօյլէ տէյի՞լ մի Բօլ։

— Շիւպհէսիզ... վագտա պու կիւն պէն պազը մահէլլէրէ կիտէճէք իտիմ իսէ տէ, իշպու խըզմէթիմի եարըն իճրա իտէրիմ։

— Էյ սէ՞ն, Միսթիգօ։

— Պէն, սիզէ արգատաշլըգ իտէմէմ։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի պու ագշամ խըզմէթիմ վար տըր. օ խըզմէթի իյֆա իթմէլիեիմ։

— Սէն պիլիրսին. պիզ, եանի Բօլ վէ պէն կիտէրիզ։ Հայտէ, արգատաշ եօլա չըգալըմ։

Բօլ Պէրօ. — Էվվէթ, Ֆագաթ էօյլէ թաամընտան էվվէլ, իշթիհա աչմագ իւզրէ պիր ազ վագըթ չագըշտըրալըմ։ Պիրէր գատէհ ապսէնթ՝ քիաֆի տիր։

Միսթիգօ. — Վա՛յ, սապահլաեըն ապսէնթ իչի՞լիր մի։

Լուազօ. — Նիչին իչիլմէսին... պու սուրէթլէ իշթիհամըզ աչըլըր։

Միսթիգօ — Ֆագաթ պէն սէնին զէվճէնէ, եօլտա կէճիքմէեէճէկիմիզի վատ իթմիշ իտիմ։

Լուազօ. - Շու զէվճէմի պրագսանա, էվլենտիկիմիզ իչին պանա գօմանտան օլմուշ օլտուղունու զանն իտիեօր... Հալ պու քի պէն, էրքէքլէրին հուգուգունու իլան իտէրիմ... Զաթէն պիւեիւք իխթիլալ տա պու սէպէպլէ զուհուրպ կէլմիշ տիր։

Բօլ Պէրօ. - (Իսթիհզա իտէրէք. -) Պիր ապսէնթ իչմէքտէ ասլա ֆէնալըգ օլմազ։ Էկէր գարըլարը տինլէմէք լազըմ կէլիրսէ, ինսան, պիր գաչ բարա թօբլաեբպ տա, քէնտի թուալէթլէրինէ սարֆ իթմէք իչին, սուտան պաշդա պիր շէյ իչմէմէլի տիր։

Բօլ Պէրօ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման, Միսթիգօ՝ խէֆիէն մէրգումա տիդգաթ իտէրէք,

— Իշտէ Յուդա տէնիլէն, վէ Լուազօեու պաշտան չըգարան սախթէ տօսթ պու օլմալը տըր, տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի։ (Պատէհու աշիքեարէն.) Պանա հիչ պիր շէյ իքրամ իթմէեին, չիւնքի իչմէք իսթէմէմ։

Էօժէն. - Սէն պիլիրսին։

Պու տրալըգ պիր գահվէխանէնին էօնիւնտէն կէչմէքտէ օլտուղլարընտան, Բօլ Պէրօ պունուն գաբուսունու աչար, վէ միւճէլլիտ քէնտիլիկինտէն իչէրի կիրտի իսէտէ, Միսթիգօնուն գօլունտան թութուպ հէման ճէպրէն կիրտիրտիկի սըրատա,

— Էկէր ալգօլլու միւսքիրաթտան գօրգուեօր իսէնիզ, պիր գատէհ պատէմ սիւպիէսի իչէրսինիզ, տէտի։

Միսթիգօ. - (Քէնտի քէնտիեէ.) Պիչարէ գատընճըզազ, ֆիլվագը էկէր գըզ գալմըշ օլսա իտի, տահա էյի օլուր իտի։

Բօլ վէ Լուազօ գարշըպէ գարշը օթուրուպ, ապսէնթ կէթիրթտիլէր։

Լուազօ. - (Միսթիգօեա.) Սէօյլէ պագալըմ, սէն նէ՞ իչէրսին։

Միսթիգօ. - Հիչ պիր շէյ իչմէտիկիմի զաթէն սէօյլէտիմ։

— Ղալիպա իրատլար տիւզմէք իսթէեօրսուն։

— Իրատ տախի տիւզէմէսէմ, պարի վագթըմը իշրէթլէ կէչիրէրէք, կիւնիւն պիրինտէ աճ գալմագ տէրէճէսինտէ մուզիրր ատէթլէրէ սալիք օլմագտան սագընմըշ օլուրում։ (Գատէհլէրտէքի ապսէնթի կէօսթէրէրէք.) Շու իչտիկինիզ՝ էօյլէ

պիր ղէհիր տիր քի, թէտրիճէն գուվվէթինիզի զայիլ, վէ սիզի սէրսէմլէթտիքտէն սօնրա տախի վիճուտինիզի թէլէֆ իտէր։ Էվվէթ, ապսէնթ՝ ինսանը Մաղաս վէ Շարանթօն գալէլէրինէ, եախօտ խասթախանէեէ կէօնտէրմէք իգթիտարընը հայիզ տիր։

Լուազօ վէ Պէրօ գահգահա իլէ կիւլիւշտիւլէր։

Միսթիգօ. – Սիզ իսթէտիկինիզ գատար կիւլիւն. պէն հագըգէթի հայի սէօյլէեօրում։

Լուազօ. – (Գատէհինի պիր իչիմտէ պօշալթարագ.) Էօյլէ իսէ, չիմտիտէն Մաղասա, Շարանթօնա, եախօտ խասթախանէեէ տօղրու եօլա չըգարըզ, տէտի։

Միսթիգօ. – (Տիթրէտի, վէ քէնտի քէնտիեէ.) Պու հալին ագըպէթի ֆէնա տըր։ Իշպու սուի ախլէագը իլէ պու տէլիգանլը մահվ օլաճագ տըր։

Բօլ Պէրօ. – Պիրէր գատէհ տահա իչէլիմ մի։

Միսթիգօ. – Սիզին պիր ֆիքրի մախսուսընըզ օլմալը... մութլագա պու տօսլթոմու սէրխօշ իթմէք մի իսթէեօրսունուզ։

Լուազօ. – Խայր, խայր, պիր գատէհ քեաֆի տիր... Հէմտէ թաամըմըզա կիտէլիմ, սօնրա պիզիմ պէլալը գարըեը տարըլմըրըզ։

Պէօյլէ տիեէրէք Լուազօ՝ Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ գահվէխանէտէն տիշարը չըգտը, վէ Բօլ Պէրօ տախի գահվէխանէտէ իտիլէն մէսարիֆի էօտէմէք իւզրէ օրատա գալտը։

Միսթիգօ. – (Միւճէլլիտէ.) Աճայիպ, էվլէնտիկին սէքիզ կիւն օլտուղու հալտէ, չիմտիտէն զէվճինի պէլալը գարը՞ մը թէսմիեէ իտիեօրսուն։

Լուազօ. – Ֆագաթ քէնտիսի հէր չէյէ մանէա վէրիեօր։

Միսթիգօ. – Սէնտէ անընլա բէք էյի մուամէլէ իթմէեօրսուն։ Իշրէթտէն ֆարիղ կէլմէկի վատ իթմիշ իտին...

Լուազօ. – (Հիտտէթլէ.) Իշրէթէ տէվամըմտան տօլաեը քէնտիմի սանա չիքեաեէ՞թ մի իթտի։

— Օ պանա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտի. ֆագաթ կէօզլէրիմ եօ՞գ մու. հարէքէթինի կէօ՞րմէեօրմուեում։

— Պիր գատէհ ապսէնթ իչմէքտէն նէ՞ մաղարրաթ օլապիլիր։

Պունլար պու մուհավէրէեի իթմէքտէ իքէն, Բօլ Պէրօ՝

ավտէթլէ , Լուազօեա խիթապէն ,

— Լաքին էվվէլճէ խապէր վիրմէեէրէք, պէնի էօյլէ թաա-մընա կէօթիւրմէքլիկինտէն տօլաեը սագըն զէվճէն տարըլմա-սըն , տէտի ։

— Տարըլմասը՞ն մը , տարըլմաեա նէ՞ սէպէպ վար տըր . պիզ ագրապա վէ ահպապ տէյլ՛լմիեիզ ։

Պու սուրէթլէ մէրգումլար եօլա չըգըպ , ազ վաղըթաա Լուազօնուն խանէսինէ մուվասըլէմ իթտիլէը ։

Սուֆրա գուրուլմուշ օլուպ , Վիգթօրին պէգլէեօրտու ։

Լուազօ , էվտէն իչէրի կիրաիկի սըրատա , զէվճէսինի ա-բաղուշ իթմէք իւզրէ իլէրլէեէրէք , խօշ պիր սէաա իլէ ,

— Սապահլար խայր օլսուն , տէտի ։

Վիգթօրին՝ թէպէսսիւմ իլէ զէվճինէ եադլաշմագաա և-քէն , գաշլարը չաթըլարագ. րիւճաթ խոիպ ,

— Եինէ՞ մի ապսէնթ իչմիչսին , տէտի ։

— Եալընըզ պիր տամլա իչսիմ ։ Իսթէրսէն Միսթիգօտան սիւալ էթ . . . Զաթէն պէն օգաատարը տա իչմէք խոթէմէ-եօրտում, ֆագաթ միւմքին օլամադը ,

— Միւմքին օլամսադը՞ մը . . . Նի՞չին ։

— Ագրապամըզտան Պէրօ իլէ պիրլիքտէ իտիմ . . . ֆա-գաթ Պէրօ նէ՞րէտէ . . . կէլմէնէ Բօլ . . . գաբուննուն խարի-ճինտէ նի՞չին տուրուեօրսուն ։

Գրէտի Լիօնէ պանգասը մէմուրու իչէրի կիրիպ , գաբու-եու արգատան գաբատը ։

16

Վիգթօրին՝ պիրտէն պիրէ Բօլ Պէրօեու կէօրտիւկիւնտէ , էօլիս կիպի լէնկի սօլտու , պատէհու եիւզիս ֆէվգէլատէ գը-զորտը , վէ վիճուտի տախի տիթրէտի ։ Մ՛էրգում, Վիգթօրինէ խիթապլէ , վէ թէքլիֆսիզճէ ,

— Սապահլար խայր օլսուն , ազիզէմ, նա՛սըլ օլտուղու-

նուղու սիւալ իթմէքլիկիմէ լիւղում եօդ տուր։ Սիզի հէր վագըթտան զիեատէ թազէ վէ տիլպէր կէօրիւեօրում։ Զէվճինիզին տավէթի նազիքեանէսինի պիլ գապուլ, թէքլիֆսիզճէ, սիզին իլէ պիրլիքտէ էօյլէ թաամը իթմէեէ կէլտիմ, տէտի։

Վիդթօրին, պու արալըգ հէեէճանընը թէսկինէ մուվաֆֆագ օլարագ,

— Բէք էյի իթմիշսինիզ, սուֆրամըզա եալընըզ պիր քիշիլիք թագըմ տահա իլավէ իթմէքլէ մաթլուպ հասըլ օլուր, տէյի պէեան իյլէտի։

Լուազօ. — (Կիւլէրէք.) Էկէր թաամըմըզ քեաֆի տէյիլ իսէ, տօմուզ սուճուղու սաթան թաճիր պուրաեա եագընտըր ... հայտէ, սուֆրաեա օթուրալըմ ... Բօլ վէ Միսթիգօ՝ մատամըն պիրէր թարաֆընա, պէն տէ գարշըտա օթուրուրում։

Պէօյլէճէ սուֆրաեա օթուրուլտու։ Էսնեի թաամտա Վիդթօրին ասլա սէօզ սէօյլէմէեօրտու, վէ Միսթիգօ տախի տիլսիզ կիպի տուրուեօրտու։

Պու տէլիդանլը թապիեաթճա էհլի մէրագ օլմասըյլա, Բօլ Պէրօնուն իչէրի կիրտիկի զէման վագը օլան հաշէ տիգգաթ իթմիշ իտի։ Շէօյլէ քի Վիդթօրին, Բօլ Պէրօեու կէօրտիւկիւնտէ, լէհճէսի էվվէլա սօլմուշ վէ սօնրա գըզարմըշ օլտուղունտան, իքիսինին արասընտա պիր սըրր մէվճուտ իտուկինի Միսթիգօ տէրք իթմիշ իտի իսէ տէ, օ սըրրըն նէտէն իպարէթ պուլունտուղունու թապիի պիլէմէզ իտի։

Թաամըն տէվամը էսնասընտա ումումի պիր տուրկունլուգ հիւքմ իտիպ, հէր նէ գատար Գրէտի Լիօնէ պանդասը մէմուրու պու տուրկունլուղու պէր թարաֆ իթտիրմէեէ չալըշըեօրտու իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամտեօրտու։ Պիր արա մէրգում,

— Պիզիմ պուրատա ճէմ օլմուշ օլտուղումուզտան տօլաեը մէմնունում։ Ֆամիլեամըզ էֆրատընըն պիր եէրտէ թօբլանմալարը՝ նատիրէն վուդու պուլուր. պու իսէ մուճիպի էսէֆ տիր, չիւնքի այնի ֆամիլեա էֆրատը չօգ տէֆա պուլուշմալը վէ իւլֆէթ իթմէլի տիրլէր, տէտի։

Լուազօ. — Ֆիլվաղը, հագգըն վար տըր, հէմ տէ նիչին էօյլէ օլմասըն։ — Բաղար կիւնիւ սէն պանդաեա, պէն տէ միւճէլլիտիսանէեէ կիթմէեիզ։ Իմտի ֆամիլեալարըմըզ սըգ սըգ

պուլուշապիլիրլէր, վէ էկէր հավա միւսայիտ օլուր իսէ, եա Ոէն եախօտ Մարն նէհրի քէնարընա կիտէրէք, դահվալթը ի-տէրիղ։ Վիդթօրին, սէն պունա նէ՞ տէրսին։ Թասավվուրում միւքէմմէլ տէյի՞լ մի տիր։

Կէնճ գատըն՝ աշիքեար պիր թէրէտտիւտլէ. — Ֆագաթ . . . էվվէթ . . . շիւպհէսիզ . . . տէտի։

Բօլ Պէրօ. — (Գաշլարը չաթըլարադ.) Ազիզէմ, պու թէքլիֆ բէք տէ խօշունուզա կիթմէտի կիպի կէօրիւնիւեօր։

Լուաղօ. — (Սէրթճէ.) Քէնտիսի պիլիր . . . պու թէքլիֆ պէնիմ իշիմէ կէլիր. էկէր քէնտիսի գապուլ իթմէզսէ, էվտէ գալսըն։

Զէվճ ու զէվճէ արասընտա միւնազաա պաշլամագ իւզրէ իքէն, Միսթիգօ՝ պիր թագրիպ միւքեալէմէնին թարզընը թէպտիլ իթտի։

Վիդթօրին, պու արա, սուֆրա թագըմլարընը գալտըրմաեա իսթիճալ իթտիկինտէն, Էօժէն,

— Պիր սաաթ գատար ֆազլա բուխսաթըմ վար տըր. իմտի թէլաշ իթմէք պէյհուտէ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Թաամտան սօնրա, կէնճ գատըն դահվէ կէթիրտի։

Միսթիգօ՝ քէլամա իպթիտար իտէրէք,

— Զանն իտէրիմ քի հիսապլարըմըզը թէսվիեէ իթմէք վագթը կէլտի, տէտի։

Լուաղօ. — Պէնտէն ագչէ իսթէմէեէ՞ մի կէլտին, եախօտ արթմըշ ագչէ՞ մի կէթիրտին։

— Էվվէթ, արթմըշ ագչէ կէթիրտիմ։

— Ա.ֆէրի՛ն . . . Նէ՞ գատար տըր։

— Եիկիրմի եէտի ֆրանգ տըր։ Իշթէ, սէնին հիսապընա իթտիկիմ մէսարիֆին թաֆսիլաթը շու տուր։ Թէտգիգ էթ։

Այնի վագըթտա Միսթիգօ՝ սուֆրանըն իւզէրինէ զիքր իթտիկիմիզ մէպլաղ իլէ պիր տէ եաղըլը քեաղըտ վազ իթտի։

Էօժէն ճէվապա աղաղ իտէրէք,

— Թէտգիգ ֆալան լազըմ տէյիլ տիր։ Սէն պու ագչէեի գարըմա թէսլիմ էթ, պէնիմ սանաըգքեարըմ քէնտիսի տիր։ Եալընըզ եէտի ֆրանգը պանա վէր, տէտի։

Վիդթօրին՝ կէօզ եաշլարընը զապթ իթմէք իչին տօտագ-

լարընը ըմբրտը, վէ աղզընտան պիր քէլիմէ պիլէ չըգարմա-
եըպ, մէզքիւր եէտի ֆրանգը զէվճինէ վէրտի, վէ օ տախի
պու բարաեը ալընճա, աեաղա գալգըպ,

— Հայտէ Բօլ, արթըգ կիտէլիմ, միւճէլլիտխանէ պէնի
պէքլէեօր։ Էօյլէ պիր ուսթապաշըմըզ վար տըր քի, տալա
միւսաատէ իթմէզ, տէտի։

Բօլ Պէրօ. - Էվվէթ, էվվէթ, պէնտէ պանգաեա ավտէթ
իթմէլիեիմ, պիրլիքտէ կիտէլիմ։ (Պատէհու Վիգթօրինէ խի-
թապէն.) Ազիզէմ, կէլէճէք բազար կիւնիւ, Սէն սօգաղընտա
վագը խանէմիզտէ թաամտա պուլունաճաղընըզը ունութմա-
եըն։

Վիգթօրին. - Ֆագաթ... պիլմէմ...

Լուազօ. - Էվվէթ... էվվէթ... կէլիրիզ... սաաթ պէշ-
տէ խանէնիզտէ պուլունուրուզ։ Շիմտիլիք հօշճա գալ, գարը,
ինշալլահ ագշամ կէօրիւշիւրիւզ։

Մէրգում, պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն զէվճէսինի անլընտան
պուս իթտի, վէ իլավէթէն տախի,

— Էկէր միւթատըմտան զիեատէ կէճիքիրսէմ, սագըն տա-
րըլմաեասըն, չիւնքի միւսթաճէլ իշիմիզ վար տըր, տէյի պէ-
եան իյլէտի։

Բօլ Պէրօ. - Հօշճա գալըն, ազիզէմ, ինշալլահ բազար կիւ-
նիւ եինէ կէօրիւշիւրիւզ։

Մէրգում, պու սըրատա թօգալաշմագ իւզրէ, էլինի կէնճ
գատընա ուզաթաղընտան, Լուազօ՝ դահգահա իլէ կիւլէրէք,

— Պու նէ՞ տիր... գատընլար իլէ թօգալաշմագ՝ պիւեիւք
իլթիֆաթլարտան տըր։ Հալ պու քի ագրապա արասընտա պու
հալ եագըշըգ ալմազ։ Եագըշանը՝ էօբիւշմէք տիր։ Հայտէ Բօլ,
պու պապտէ նէզաքէթ լազըմ տէյիլ տիր։ Միւթէալլիւգաթա
մախսուս օլան մէրասիմ իւզրէ մուամէլէտէ գուսուր իթմէ,
տէտի։

Վիգթօրինին լէհճէսի սօլտու։ Զէվճինին պու թէքլիֆինի
ըէտտ իթմէք՝ գապիլ տէյիլ իտի. չիւնքի ըէտտ իթտիկինտէ,
պիր թագըմ իյզահաթ իթասընա, հաթթա պէլքի տէ պիր
մուարազա վուգուինէ սէպէպ օլմուշ օլաճագ իտի։ Հալ պու քի
պու սըրատա պէհէմէհալ պէօյլէ պիր սէպէպիյեէթտէն գա-

չընմագ լազըմէտէն իտի։ Պինապէրին, արղուսու վէճհլէ ըիւ-ճաթ իտէճէք եէրէ, թէքլիֆի մէզպուրէ մուվաֆֆագաթ կէօս-թէրտի, վէ Բօլուն տօտագլարը վիճուտինէ տօգունտըղընտա, սայքի վիճուտի աթէշտէն եանըյօր կիպի պիր հալ հիսս իլէ, տիթրէտի, վէ պաեըլմագ աէրէճէսինէ կէլտի։ Լուազօ իսէ, մուամէլէյի մէզքիւրէտէն մէմնուն օլարագ,

— Թէմամ, իշթէ միւնասիպի պու տուր... արթըգ կի-տէլիմ, տէտի։

Միսթիգօ՝ Վիգթօրինին էլինի թութուպ, հէեէճան իլէ սըգարագ,

— Ինշալլահ թէքրար կէօրիւշիւրիւզ, մատամ Լուազօ, տէտի, վէ ղտեէթ եավաշ սէտա իլէ տէ, - ճէսուր օլուն, տէ-յի պէեան իյլէտի, վէ քէնտիսի տէ, մէրգուման իքի քիշինին արգասընտան տիշարը չըգտը։

Կէնճ գատըն եալընըզ գալտըղընտա, տիզլէրինին քէսպի զատֆ իթտիկինի հիսս իլէ, պիր իսկէմլէտէ օթուրտու, վէ եանագլարը իրի կէօզ եաշլարը յլա ըսլանտըղը սըրատա,

— Եա՛ Բապպի, պէնի նէ՞ կիպի քէտէր վէ էլէմլէրէ գար-շը չըգարաճագսըն... օ քէտէր վէ էլէմէ թէհամմիւլ իթմէկէ ճէսարէթիմ օլաճա՞գ մը տըր... պու այչաղա գարշը քէնտիմի միւտաֆատեա գուվվէթիմ պուլունաճա՞գ մը տըր, վէ հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, հագըգէթի հալի պէեան իթմէքլիկիմ լա-զըմ կէ՞լմէեէճէք մի տիր, տիմէքտէ իտի։

Գաբուտան պիր գաչ ատըմ ուղագտա Լուազօ, Բօլ Պէրօ վէ Միսթիգօ տուրուպ, Լուազօ՝ Միսթիգօեա խիթապէն,

— Տիմէք սէն պիզիմ իլէ կէ՞լմէեէճէքմիսին, տէտի։

Միսթիգօ. - Խայր, վէ էկէր սէնին եէրինտէ օլսա իտիմ, նէ՛ եաբաճաղըմը պիլիր իտիմ։

Լուազօ. - Նէ՞ եաբար իտին։

— Պու կիւնքի էյլէնճէեի բազարա պրագըր իտիմ։

— Նի՞չին։

— Հիչ օլմազսա, կիւնտէլիկինի ղայպ իթմէզ իտին։

Բօլ Պէրօ. - (Իսթիհզա իլէ կիւլէրէք.) Ղալիպա Մ. Միս-թիգօ նասիհաթլար վիրմէեէ գալգըշըեօր։

Միսթիգօ. - Նի՞չին վիրմէեիմ։ Հէր նէ տախի օլսա, վէր-

տիկիմ նասիհաթլար՝ խայրրլը տրրլար, անլաեօրմուսունուզ, միւսիւ Բօլ Պերօ։ - Էկէր Վիդթօրին, քէնտի զէվճինին։ չալըշաճագ եէրէ, սիզին իլէ զէֆք վէ էյլէնճէեէ կիթտիկինի պիլսէ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլար։ Պիչարէ գատընճրղազ՝ կէօզ եաշլարը տէօքմէք իչի՞ն մի եարատըլմըշ տըր։ Պէն էհէմմիեէթսիզ պիր տէլիդանլըերմ, ֆագաթ պիր քիմսէ էվլէնտիկի հալտէ, գարըսընա, պէսլէմէ կիպի մուամէլէ իտէմէզ օլտուղունու պիլիրիմ։ Պիր զէվճ՝ զէվճէսինէ բիաեէթ իթմէլի, էմնիյեէթ կէօսթէրմէլի։ վէ զէֆքինի էյլէնճէսինի տիւշիւնմէզտէն էվվէլ, խանէսինին, ֆամիլեասընըն իհթիեաճաթընը տիւշիւնմէլի։

Լուազօ. - (Հիտտէթինտէն նաչի եումրուգլարընը սըգարագ.) Օ տէյիլ ամմա, պու լագըրտըլարը պէնիմ հագգըմա՞մը սէօյլէեօրսուն։

Միսթիգօ. - Հագգընտա շիւպհէն եօգ իսէ, նի՞չին ալընըեօրսուն։

— Շիմտի սէնի թէբէլէրիմ։

— Գուվվէթինին սաեէսինտէ պէնի թէբէլէեէպիլիրսին, լաքին պու հարէքէթին իլէ սէնին պիւեիւք պիր աչչագ օլտուղունու իսպաթ իթտիքտէն պաշգա, պէնիմ հագգլը իտուկիմի ճէրհ իթմիշ օլամազսըն... Էվվէթ, սէնին ֆամիլեաճա էօմրիւնիւն մուգատտէմէսի խայրրլը տէյիլ տիր... Սանա ֆէնա նասիհաթլար վիրէն վար տըր. պունու պիլիեօրում, լաքին նէ՞ մէնֆաաթ իլէ պու նասիհաթլարըն վէրիլտիկինի պիլմէմ։ Էվվէթ, իշ եէրինի պրագըպ տա, մէյխանէլէրէ կիթմէքլիկին իլէ քէնտինի մահվ իտիեօրսուն։ Էկէր պէնի, եանի սէնին հագըգի պիր տօսթունու տինլէսէ իտին, Ասնիէրէ կիտիպ էյլէնէճէք եէրէ, տօղրուճա իշինին մահէլլինէ ավտէթ իտէր, վէ պու ագշամ խանէնէ ավտէթինտէ, պէշ սատթլըգ իշ վէ քէնտի նամուսունու գազանըր իտին։ Պու սէօյլէտիկիմ՝ ֆէնա պիր շէ՞յ մի տիր։

Լուազօ - (Հիտտէթլէ.) Է՛յ նասիհաթլարըն պիթտի՞ մի, եօգսա սիլլէեի էնտիրէեի՞մ մի։

Միսթիգօ. - (Ումուզլարընը չէքէրէք.) Պէնիմ քիմսէեէ զարարըմ եօգ տուր, վէ սէրխօշ տա օլմատըղըմտան, սէն պանա սիլլէ աշգ իտէմէզսին։

Բօլ. - (Լագըրտրեա գարրշարագ.) Պրագ, ատամ սէն տէ, պու քիւլհանի իչին հիտտէթլէնմէք պիլէ տէյմէզ։ Վագթըմը-ղը ղայպ իտիեօրուզ, հայտէ կիտէլիմ։

Լուազօ. - (Եումրուղունու Միսթիգօեա կէօսթէրէրէք.) Էլպէթթէ սէնի եինէ եագալարըմ։

Միսթիգօ. - (Բօլուն վէ Լուազօնուն արգալարընտան պա-գարագ.) Կիթտիկին եօլտա պէնի եագալաեամազսըն։ (Իլավէ-թէն տախի շէօյլէ սէօյլէտի.) Լուազօ՝ ահմաղըն պիրի տիր։ Բօլ Պէրրօ տախի մուզիրր պիր մախլուգ տուր։ Զէվայլը Վիգ-թօրի՛ն, շու չալըշղան վէ նազիք գատընը տիւշինտիւքճէ, վէ անըն պէտպախթ օլաճաղը խաթրըմա կէլախքճէ, եիւրէկիմ բարէ բարչա օլուեօր։ Ա՛հ, շու ապսէնթ միւպթէլալարը՝ ա-աէթա հայվան կիպի ատէմլէր օլուեօրլար։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Միսթիգօ, վագթընը ղայպ իթ-մէք իսթէմէտիկինտէն, Մօնմարթր սօդաղընտան ազիմէթ իյ-լէտի, վէ Սագրէ-Քէօր քիլիսէսի ճիվարլարընտա սաթտըղը մի-տալեալարը վէ սայիրէի հավի օլան մահուտ գութուեու ալ-մագ իւզրէ, տօղրուճա քէնտի խանէսինէ ազիմէթ իյլէտի։

Իչէրի կիրտիկինտէ, գաբուճու գարը,

— Էյ Միսթիգօ՛, Միսթիգօ՛, տէյի մերգումու չաղըրտը-ղընտան, իշպու քիւչիւք միտալեաճը նէրտիվէնտէն չըգմագտա իքէն, արգասընա տէօնէրէք,

— Նէ՞ վար տըր, մատամ Բըթի-բա-թա-բօն, տէյի սիւալ իթտի։

— Պուրաեա կէլին . . . գուլաղընըզտան պիր շէյ տիեէ-ճէեիմ։ - Պու սապահ պուրաեա պիր քիմսէ կէլիպ սէնի սօր-տու։

— Քի՞մ իտի։

— Պիր բահիպէ գատըն։

Միսթիգօ՝ բահիպէ Մարիեի ասլա խաթըրլամաեարագ,

— Միւմքին տէյիլ տիր, տէտի։

— Էվվէթ, սիղի թէէմին իտէրիմ քի, պիր բահիպէ կէլ-տի, ֆագաթ ղինա պէօճէյինտէն գօրգան բահիպէլէրէ պէն-ղէմէեօրտու։ Հէմտէ կէնճ վէ կիւզէլ իտի, վէ արապա իլէ կէլտի։

— Բէք էյի, նէ՞ իսթէեօրտու։

— Սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէեօրտու. պէն տէ քէնաիսխ-նի, եէնի քիլիսէնին թահրաքընա կէօնաէրսիմ։

— Օրատա տէյիլ իսիմ։ Թէքրար կէլէճէկսինէ տայիր պիր սէօզ սէօյլէմի՞ մի։

— Խայր, ֆագաթ թէքրար կէլիյսէ, նէ՞ ճէվապ վիրէեիմ։

— Գէշ տագըդտառան եէնի քիլիսէ թահրաքընա կիրիեօրում, օրատա կէօնաէրիմ։

— Բէք էյի։

Միսթիգօ՝ պու սէօղլէրտէն սօնրա քէնաի գահրտա ղահվէյի վէ մօալլեատը տա ճէսիո իտի։

Մէրդում, գարուճու գարըտան ալտըղը մահիմահի իւզէրինէ մէրագտա գալարագ, վէ մէզպուրէ բահիպէնին քէնարինէ նէ՛ սէօյլեեճէկսինի տիւչիւնէրէք, մահուա ֆուխտուտունու ալըպ, եէնի քիլիսէ թահրաքընա տօղրու իլէրլէտի։

17

Արնօլտ Տէվինեը՝ պուլվար Հօսմանտա քեայինի պանքէր վէրիէրին խանէսինտէ թահամ իմտիկի կիւնիւն իրթէսի կիւնու, սահահվաեըն էրքէն, չէրիքի օլմուշ օլտուղու շահսըն պանդասընա ադիմէթ իմտի։ Թամ օլ էռնատէ վէրիէր տէ քէնաի օտասընա կիրիեօրտու։

Արնօլտ՝ չէրիքի իլէ թօգալաշըդտառան սօնրա,

— Պու սահահ պուրատա պիր ֆազ չալըշճաղըղ, վէ էօյլէտէն սօնրա Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսունա կիտէճէիղ։ Հէր հալտե Մ. Լա Ֆուժէրի կէօրմէքիկիմիղ լազըմ ատը. սիղ, մէրգումա իչին սէրթ թահրաքընը կէօսթէրինիղ։ – Նկէր մահմուտաղել Լէօնա սիղէ պիր պար օլմագ իսթէր իսէ, պու խոսուսու մէզպուրէտէն գուրմուշմահա պիր վէսիլէ օլաճագ տըր, տէտի։

Պանքէր. — Իշէ պաշլամաղտան էվվէլ, տիւնքի կիւն, աղիմէթինիզտէն սօնրա խանէմաէ վագը օլան հալի սիզէ հիքեաեէ իթմէք իսթէրիմ։

— Սրգըլաճագ պիր շէյ մի օլտու։

— Վագըաեը նագլ իտէեիմտէ, քէնտինիզ հիւքմ իտին։

Պու սուրէթլէ մէրգում, քէնտիսիյլէ բահիպէ Մարի ա. բասընտա ճէրէեան իտէն վէ օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլան մէնզարէեի պէր թաֆսիլ հիքեաեէ իթտի։ Արնօլտ՝ իշպու հիքեաեէեի քէմալը տիզգաթլէ տինլէեիպ, խիթամընտա,

— Պու սէօզլէրտէն աշիքեարէն շու անլաշըլըեօր քի, քէնտիմի մատմուազէլ Անժէլիքէ սէվտիրմէքտէ ֆէվգէլատէ կիւճլիւք չէքէճէեիմ, տէտի։

— Պէն տէ էօյլէ զանն իտիեօրում։

— Եէկէնինիզ բահիպէ ատուի էքպէրիմ օլաճագ տըր։

— Պէն տէ պու ֆիքիրտէեիմ։

— Զաթէն պունա պէնիմտէ շիւպհէմ վար իտի, ֆազաթ էսէֆ իթմէեին, պէն միւշքիլաթ վէ մէվանիտէն մէյեուս օլմամ։ Բէմալը գուվվէթլէ ուղրաշաճաղըմ, վէ նիհաեէթտէ կէօրէճէքսինիզ քի, մուվաֆֆագ օլաճաղըմ։ Լաքին սիզտէն մալիւմաթ իսթէրիմ. եէկէնինիզին էմանէթէն եէտինիզէ թէսլիմ իթմիշ օլտուղու մէպլաղ նէ՞ միգտար տըր։

— Պէշ եիւզ պին ֆրանգ։

— Շու սատթտա օ ագչէտէն նէ՞ գատար գալմըշ տըր։

— Թագրիպա իւշ եիւզ պին ֆրանգ։

— Եէկէնինիզ թարաֆընտան նէ՞ սուրէթլէ սիզէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր։

— Էլտէն էլէ։

— Մագպուզ սէնէտի տէ իթա օլունմամըշ տըր, տէ յի՞լ մի։

— Էվվէթ, չիւնքի եէկէնիմ իլէ պէնիմ արամըզտա, մատտէ պիր էմնիյեէթ մէսէլէսինտէն իպարէթ պուլունմուշ տուր։

— Շու հալտէ, էկէր բահիպէ Մարի պիթթէսատիւֆ վէֆաթ իտէր իսէ, (չիւնքի քէնտիսի հէր նէ գատար կէնճ իսէ տէ, էօլիւմ՝ հէր սիննտէ վագը օլապիլիր.) սանտըղըմըզտա պէշ եիւզ պին ֆրանգըմըզ օլաճագ, վէ պունտան տօլաեը քիմսէեէ հիսապ վիրմէեէ տէ պօրճլու օլմաեաճաղըզ։

Ժիւլ Վէրիէր սրրֆ քէնտի մէնաֆիի զաթիեէսինի տիւշիւ-նէն պիր ատէմ օլմագլա պէրապէր, եէնի շէրիքինին պու եօլ-տա իֆատէի հալ իթտիկինի իշիթտիկինտէ, տիթրէտի, վէ,

— Լաքին... տիեէրէք, սէօզէ պաշլամագ իսթէտի իսէ տէ, Արնօլտ, մէրգումուն իֆատէսինի գաթթ իտէրէք,

— Եէկէնինիզին ագչէսի տէֆթէրլէրինիզտէ նէ՞ թարզտա գայտ օլունմուշ տուր, տէյի սիւալ իթտի։

— Քէնտի շախսի հիսապըմա օլարագ գայտ օլունմուշ տուր։

— Եէկէնինիզին իսմի եազըլմամըշ տըր ա՛։

— Խա՛յր, եազըլմամըշ տըր։

— Ալիմ Ալլահ, պու հարէքէթինիզ՝ զաեէթ մահիրանէ վէ էմրի պասիրէթ վէ իհթիեաթա մուվաֆըգ տըր։ - Հէր նէ իսէ, պիր թարաֆտան մատմուազէլ Անժէլիքի ճէլպէ, վէ տիկէր թարաֆտան եէկէնինիզին էֆքեարընը զալէպէեէ չալըշմագ իւզ-րէ, պու ագշամ պէնի խանէնիզտէ թաամա տավէթ իտէրսէ-նիզ, մէմնուն օլուրում։

— Եալընըզ պու ագշամ տէյիլ, պունտան պէօյլէ հէր կիւն թաամընըզը խանէմտէ իտէճէքսինիզ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ... պիր ազ տա տիկէր իշլէրիմիզ իլէ մէշղուլ օլալըմ։

Ֆիլվագը, մէրգումլար պազը գարըշըգ իշլէր իլէ մէշղուլ օլտուգլարը կիպի, միւսթագպէլտէքի թասավվուրլարընտան տախի պահս իթտիլէր։

Օլ գատար մէշղուլիեէթէ տալտըլար քի, Վէրիէր, խանէ-սինտէ էօյլէ թաամը վագթընը ունութտուղունտան, Արնօլտ, մէրգումա,

— Պու կիւն էօյլէ թաամընը պիրլիքտէ պիր լօգանթատա իտէրիզ, վէ անտէն Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսունա կիտէրիզ, տէտի։

— Բէք էյի, ֆագաթ թէաթրօ իշինի գաթիէն թէսվիեէ իթմէքլիկի ունութմաեընն։

— Օ խուսուստա սիզի մէմնուն իտէրիմ։

Եիկիրմի պագըգա սօնրա, իքի շէրիքլէր՝ պիր լօգանթա-տա թաամ իթտիքլէրի սրրատա, Արնօլտ, Լա Ֆուժէրին մու-

գավէլէլէրինի վէ Վէրիէրին Լէօնտեա վէրտիկի մէքթուպլարըն միւսվէտտէլէրինի կէօզտէն կէչիրտի։

Սաաթ իքի պուչուգ բատտէլէրինտէ, պու իքի շէրիքլէր, զիքր իթտիկիմիզ թէաթրօեա կիթտիլէր։

Օլ էսնատէ օեուն բրօվասը իճրա օլունուեօրտու։ Քեաֆֆէսի օեունճուշար, սահնէ իւզէրինտէ օլուպ, պանքէրին թէաթրօ իտարէսիյլէ միւնասիպէթի պուլունտուղունու վէ գարզէն ագճէ վէրտիկինի պիլտիքլէրինտէն, մէրդումու կէօրտիւքլէրինտէ, թէվազու վէ հիւրմէթ իթմէքտէ իտիլէր։

Լէօնա իլէ թէաթրօ տիրէքթօրու, պանքէրի վէ րէֆիգինի կէօրտիւքլէրինտէ, Լա Ֆուժէր,

— Վա՛յ, ազիզիմ պանքէր, նէ՛ միւսայիտ վագրթտա կէլտինիզ. պէն իսէ, սիզին իլէ կէօրիւշմէք արզու իթտիկիմտէն, պիր թէզքիրէ եազաճագ իտիմ, չինքի սիզէ պազը մուհիմմ սէօզիւմ վար տըր, տէտի։

Վէրիէր. - (Պարիտ պիր սուրէթտէ.) Շիմտի, կէրէք օլ խուսուստա, վէ կէրէք պուրաեա կէլմէմէ սէպէպ օլան մատտէ հագդընտա կէօրիւշիւրիւզ։ - Անճագ, միւսաատէնիզլէ, էվվէլ էմիրտէ եէնի շէրիքիմի սիզէ թագտիմ իտէրիմ։

Լա Ֆուժէր վէ Լէօնա, սուրաթլարընը էքշիթէրէք իզհարը թէաճճիւպ իթտիլէր։

Լա Ֆուժէր. - Շէրիքինի՞զ մի։

Պանքէր. - Էվվէթ, միւսիւ Արնօլտ Տէսվինեը՝ պէնիմ շէրիքիմ տիր։

Թարաֆէյն սէլամլաշտըլար։ Պատէհու Լա Ֆուժէր՝ Արնօլտուն էլինի թութուպ, տախիլէն ֆէվգէլատէ միւզտարըպ օլմագլա պէրապէր, սուրէթի զահիրէտէ տօսթ կիպի կէօրիւնմէեէ սայ իթտի, վէ Լէօնա տախի, Արնօլտ իլէ թօգալաշարագ,

— Տօսթլարըմըզըն տօսթլարը՝ պիզիմ տէ տօսթլարըմըզ տըր, տէտի։

Արնօլտ. - (Լա Ֆուժէրէ խիթապէն.) Միւսիւ, օտանըզտա չէնտ տագըդտ պիզիմ իլէ կէօրիւշմէք իսթէ՞րմիսինիզ։

Լա Ֆուժէր. - Ֆագաթ, միւսիւլէր, պէն հազըր օլմաեարագ լուպիեաթըն բրօվասը նա՞սըլ իճրա օլունապիլիր։ Պու-

նունլա պերապեր, հեր շեյտեն էվվել իշ լազըմ տըր . . . Պու-
եուրուն միւսիւլեր, օտամըզա կիտելիմ։

Լէօնա. – Պէն տէ սիզին իլէ կելիեօրում։

Արնօլտ. – (Մէղպուրէեէ խիթապէն.) Մատամ, իշ հագ-
դընտա կէօրիւշէճէյիմիզի իշիմ մէտինի՞զ մի։

Լէօնա. – Թէաթրօ ումուրունա, վէ տիրէքթօր իլէ Վէրիէ-
րին իշլէրինէ վուգուֆիեէթիմ վար տըր։

Արնօլտ. – Խա՛յր, մատամ, սիզին՝ միւտիրին օտասընտա
պուլունմանըզ, միւքեալէմէմիզէ զարար վէրէպիլիր։

Լէօնա, գաշլարը չաթըլարագ, իսրար իթտի իսէ տէ, Լա
Ֆուժէր՝ մէրգումէեէ պիր իշարէթ իթտիքտէն սօնրա, տիկէր-
լէրինէ տէ,

— Կելին, միւսիւ, տէյի պէեան իյլէտի։

Պատէհու թէաթրօ միւտիրի՝ իքի շերիքի քէնտի օտասընա
կէօթիւրիւպ, Լէօնա իսէ, եալընըզ գալտըզընտա, հիտտէ-
թինտէն նաշի աեագլարընը եէրէ վուրարագ, քէնտի քէնտիեէ,

— Պու թավր վէ չըգըշըն մանէասը նէ՞ տիր. հէր հալտէ
պու մուամելէ ֆէվգելատէ պիր շեյ տիր . . . ֆագաթ վու-
գուի հալ նէ՞ տիր։ – Վէրիէր քէնտիսինէ պիր շերիք պուլմուշ.
սէպէպի նէ՞ տիր։ Տիմէք տիր քի եալընըզճա իշինէ տէվամ
իտէմէեօր իմիշ։ Պանա վէրտիկի սէլամտա, իսթէեէրէք տէյիլ
իտի. սէլամը վազիֆէմ տէյիլ ամմա, բարամը իսթէրիմ։ Էլ-
պէթթէ եաղընտա իշին նէ օլտուղունու անլարըզ, տիմէքտէ
իտի։

18

Լա Ֆուժէր՝ Վէրիէրի վէ Արնօլտ Տէսվիններեը օտասընա
կէօթիւրտիւքտէն սօնրա, քէնտիսի՝ եազըխանէսինին գարշը-
սընտա օթուրտու, տիկէրլէրի տէ իսկէմլէլէրէ օթուրտուլար։

Պու սըրատա, Արնօլտ, քէլամա աղազլէ,

— Մ. Վէրիէր քէնտիսինին շերիքի օլտուղումու զաթընըզա

պէեան իթտի։ Ֆիլվագը տիւնտէն պէրու պու սըֆաթը հայիզ պուլունմագտաեըմ։ Մ. Վէրիէրին չէրիքի օլտուղումտա, պանգանըն խայըրլը վէ խայըրսըզ քեաֆֆէյի ումուր վէ մուամէլաթընտա հիսսէմ օլտուղունու գապուլ իթտիմ, տէտի։

Լա Ֆուժէր. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Օ՛հ, միւսիւ, Մ. Վէրիէրին քեաֆֆէյի ումուր վէ մուամէլաթը խայըրլը տըր։

Արնօլտ. — Խա՛յր, միւսիւ, հէբսի տէ խայըրլը տէյիլ տիր։ Մ. Վէրիէր, չօգ տէֆա, սայիրլէրէ խըզմէթ իթմէք արզուսիյլէ զարարտիտէ օլմուշ տուր։ Հաթթա պանգանըն մուամէլաթընա քէսպի վուգուֆ իթտիկիմտէ, չէրիքիմին պիտտէֆաթ ալտանմըշ իտուկինի թահգըգ իյլէտիմ, վէ զատֆէթինին մուզիրը նէթիճէլէրինէ գարշը չէտիտէն վէ քէնտիսիյլէ պիլ իթթիֆագ ուղրաշմաեը գարարլաշտըրտըմ, վէ կէօզտէն կէչիրտիկիմ միւթէատտիտ էվրագ միեանընտա, միւսիւ Լա Ֆուժէր, սիզէ այիտ օլանլարը տախի պուլուպ թէտգիգ վէ միւթալէա իյլէտիմ։

Պու սէօզլէրին իրատ օլունտուղու սրրատա, Լա Ֆուժէր ֆէվգէլղաեէ սըգըլըեօրտու իսէ տէ, պէլլի իթմէմէեէ չալըշըեօրտու։ Մուախխարէն, իֆատէեէ աղաղլէ,

— Պիզիմ, միւսիւ Վէրիէր իլէ օլան իշլէրիմիզ՝ սատէ վէ աշիքեար տըր։ Հիսապլարըմըզ մէյտանտա տըր։ Քէնտիսինտէն, պիր տէֆա իւչ եիւզ պին ֆրանգ, վէ տիկէր պիր տէֆա տախի էլլի պին ֆրանգ ալմըշըմ տըր, տէտի։

— Պիր տէ, տիկէր պիր թաճիրտէն ալթմըշ պին ֆրանգ ախզ իթմիշսինիզ, վէ Վէրիէր տէ մէրգումա սիզին իչին քէֆիլ օլմուշ . . .

— Էվվէթ, ճէման տէօրթ եիւզ օն պին ֆրանգ տըր . . . պունուն իչին տէ պազը թէահիւտաթ ալթընա կիրիշմիշիմ տիր։

— Հալ պու քի թէահհիւտաթընըզը իյֆա իթմէմիշսինիզ։

— Ագրապա վէ միւթէալիւգաթըն եէքտիկէրինէ մուավէնէթ իթմէլէրի լազըմէտէն տիր։

— Իշ իչինտէ ագրապա վէ միւթէալլիւգաթ միւնասէպէթ ալմազ։ Պունտան գաթինազար, պէն սիզին խըսըմընըզ տէյիլիմ։

— Նիհաեէթ, միւսիւ, մէրամընըզ նէ՞ տիր. սօն տէֆա

գարզէն ալաճաղըմ եիւղ էլլի պին ֆրանգը, հէր ագշամ, լուպիեաթ հասըլաթընտան իքի պին պէշ եիւղ ֆրանգ վիրէքէք էօտէմէքլիկիմ գարարլաշտըրըլմըշ տըր։ Պու թէահհիւտիւ իյֆա իտէճէեիմ։

— Լաքին պունտան էվվէլ տիկէր պիր թէահհիւտիւնիւզ վար տըր։

— Հա՞նկըսը տըր։

Արնօլտ, չիղտանընտան տամղալը վէ տիւրիւմիւ պիր քեաղըտ չըգարըպ, վէ ճէվապէն,

— Իչթէ պու թէահհիւտիւնիւզ. պունունլա, 1884 մայիս 21 տէ, եանի պէշ կիւն սօնրա եիւզ պին ֆրանգ էօտէմէնիզ մէչրութ տուր, վէ պիզիմ պուրաեա կէլիշիմիզ, իմզանըզըն ահքեամընը իճրաեէ սիզի տավէթ իթմէք իչին տիր, տէտի։

Լա Ֆուժէր՝ ըէնկի սօլարագ։

— Պու մէպլաղըն տիկէր պիր զէմանտա թէէտիեէ իտիլէճէկի Մ. Վէրիէր իլէ գարարլաշտըրըլմըշ տըր, տէտի։

Արնօլտ. - Պու գարարընըզ եազըլմը՞շ մը տըր։

Լա Ֆուժէր. - Խա՛յր, ֆագաթ . . .

— Ֆագաթ ֆալան լազըմ տէյիլ տիր, միւսիւ . . . Պօրճլուսունուզ . . . պօրճունուզու թանըմըշտընըզ, շիմտի թէէտիեէ իթմէնիզ լազըմ կէլիր։ - Էկէր մայիս 31 տէ թէէտիեէ իթմէզսէնիզ, նամուսում իւզէրինէ սէօյլէրիմ քի, սիզի մահքէմէեէ ճէլպ իտէճէեիմ։

— Հալ պու քի պու հարէքէթինիզ ադիլանէ օլամազ։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի օ հալտէ պէնի իղհարը իֆլաս հալինէ կէթիրմէքլէ, հէր ագշամքի հասըլաթ ագչէսինտէն ալաճագ օլտուղունուզ իքի պին պէշ եիւզ ֆրանգը տա ղայպ իթմիշ օլաճագսընըզ։

— Հալ պու քի իւմիտինիզ վէճհլէ հասըլաթ օլմա՞զսա։

— Միւմքին տէյիլ տիր քի հասըլաթ օլմասընը։ Թէաթրօեու չէրէֆլէնտիրմէք վէ թէքմիլ պօրճլարըմը էօտէմէք իչին պու օեունա կիւվէնմէքտէեիմ։

— Վէ օեունունուզու մէվգըի սահնէեէ կէթիրմէք իչին,

պու կիւն տէ Մ. Վէրիէրտէն էլլի պին ֆրանգ իսթէմէք նիեէ-թինտէ իտինիզ, աէյի՞լ մի։

Վէրիէր. – Պէնտէ՞ն մի էլլի պին ֆրանգ։

Լա Ֆուժէր. – (Արնօլտուն քէնտի նիեաթը հագգընտա պու սուրէթլէ մալիւմաթ ալմըշ օլմասընտան աօլաեը ֆէվգէ-լատէ թէաճճիւպտէ գալարագ.) Միւսաատէ իտին... միւ-սաատէ իտին...

Արնօլտ. – (Մէրգումուն քէլամընը քէսէրէք.) Միւսիւ, էֆքեարբմըզը պիր ազ աչըգտան աչըղա պէեան իտէլիմ։ Սիզ թէհլիքէլի պիր օեուն օյնաեօրսունուզ։ Պիրինճի տէֆա Մ. Վէ-րիէր սիզէ տօսթլուգտա պուլունտուղունտա, տուզաղա տիւշ-միւշ տիւր, վէ հալէա քէնտիսինի իղֆալ իթմէք ֆիքրինտէսի-նիզ։ Համտ օլսուն, պու տէֆա պէն հազըր պուլունտուղում-տան, քեաֆֆէյի թէրթիպլէրինիզի պիլիրիմ, վէ անլէրի մէյ-տանա չըգարմագ՝ վազիֆէմ իգթիզասընտան տըր։ – Շէրիքիմ իւզէրինտէ հուտուասուզ թէէսսիր վէ նուֆուզ իճրա իթմէք, վէ անըն գասասընը իսթէտիկինիզ եօլտա գուլլանմագ իւզրէ, մատմուազէլ Լէօնաեը ալէթ մագամընտա գուլլանմըշսընըզ։ Միւսիւ, մատմուազէլ Լէօնա սիզին հէմ ալէթինիզ, հէմ տէ մաշուգէնիզ օլտուղու հալտէ, սանաաթընըզա նէ՞ իսիմ վէր-մէլի։

Վէրիէր. – (Աեաղա գալգարագ.) Մաշուգէսի՞ մի։

Լա Ֆուժէր. – Եալան տըր, միւսիւ, եանլըշ տըր։

Արնօլտ. – Պու տէտիկիմ օլ գատար սահիհ տիր քի, թէ-աթրօտա պիլմէեէն եօգ տուր, զիրա սիզ պու խուսուսու քիմ-սէտէն կիզլէմէեօրսունուզ։ Իմտի, իշ պու մէրքէզտէ օլտուղու թագտիրտէ, հագգընըզտա հիչ պիր իհթիրազտա պուլունա-մաեըզ. Հուգուգումուզու իսթիմալ իտէճէեիզ։

Լա Ֆուժէր. – Տիմէք պէնիմ մահվըմը, վէֆաթըմը իս-թէեօրսունուզ։

Արնօլտ. – Խա՛յր, բարամըզը իսթէեօրուզ, վէ ահմագ քիմսէլէր եէրինէ կէչմէք իսթէմէեօրուզ։ Իմտի, միւսիւ, սիզէ խապէր վէրիեօրուզ, մայիս 31 տէ, եիւզ պին ֆրանգ իսթէ-րիզ, պիլմիշ օլուն։

Պատէհու Արնօլտ՝ քէմալը եէյիս իչինտէ օլարագ քէնտի-

լերինի ալըգօյմաղա չալըշան Լա Ֆուժէրին ըէճա եօլունտաքի սէօզլէրինտէն հիչ պիրինէ ճէվապ վիրմէեէրէք, Վէրիէր իլէ պիրլիքտէ օտատան տիշարը չըգըպ, սօգագտա, մէրգում պանքէրէ խիթապէն,

— Էվվէլա եիւզ պին ֆրանգ ախզ իտէճէեիզ, տէտի։

Վէրիէր. — Մէմուլ իտէ՞րմիսինիզ։

— Շիւպհէմ եօգ տուր։

— Ֆագաթ պու ագչէեի քի՞մտէն ալաճագ տըր։

— Լէօնատան։

— Մէմուլ իթմէմ։

— Կէօրիւրսիւնիւզ։

Պու արա իքի չէրիքլէր սահնէեէ վասըլ օլտուլար։

Օեունուն թէճրիւպէսի խիթամ պուլմուշ օլտուղունտան, մատմուազէլ Լէօնա՝ պիր բէնչիրէնին տրգասընտա տուրմուշ օլտուղու հալտէ, Վէրիէրէ պէքլէեօրտու։ Մէզպուրէ՝ պանքէրի կէօրտիւկիւնտէ, իսթիգպալ իլէ,

— Միւտիր իլէ իշինիզ խիթամ պուլտուղու հալտէ, զանն իտէրիմ քի շիմտի կէօրիւշէպիլիրիզ, տէտի։

Վէրիէր, Արնօլտուն օրատա հազըր պուլունմասը սաեէսինտէ ճէսարէթ ալարագ,

— Սաաթ պէշէ գատար պանգատա օտամտաեըմ։ Էկէր կէլմէք իսթէրսէնիզ, պէնի օրատա պուլապիլիրսինիզ, տէտի։

Պանքէր, պու սէօզլէրտէն սօնրա, եօլունա տէվամ իթմէք իսթէտի իսէտէ, Լէօնա՝ գարշըսընա կէչիպ, արսըզճա պիր թարղ իլէ,

— Շու թավր ու հարէքէթին խիթամ պո՞ւլմաեաճագ մը, տէտի։

Արնօլա. — Տիգգաթ իտին, մատամ, պիր ազ եավաշ լագըրտը իտին, չիւնքի սէսինիզի իշիտէն օլապիլիր։

Լէօնա. — Քի՞մ իշիտէճէք տիր։

— Աշըգընըզ միւսիւ Լա Ֆուժէր։

— Շիմտի Լա Ֆուժէրտէն պահս իթմէք սըրասը տէյիլ տիր։ — Մատտէ պանա վէ միւսիւ Վէրիէրէ տայիր օլուպ, պիզիմ տէ պազը իշլէրիմիզ վար տըր։

— Եանի եէտիմիզտէ պիր միգտար ագչէնիզ պուլունմագ-

տա տըր։ Էվվէթ պիլիեօրում, մատամ, վէ զանն իտէրիմ քի։ մաթլուպունուզ՝ եիւզ տօգսան պին ֆրանգ տըր։ Տէօրթ կիւնէ գատար պու բարանըզը ալապիլիրսինիզ։ Շէօյլէ քի, մայիս 30 տա, սապահըն սաաթ տօգուզունտան իթիպարէն, սանաըզա միւրաճաաթ իտին. մագպուզունուզա մուգապիլ ագչէնիզ թէսլիմ օլունաճագ տըր։ — Շիմտիլիք, մատամ, տիրէքթօրունուզ միւսիւ Լա Ֆուժէրի կէօրիւն։ Շիւպհէսիզ, պու ագշամ թէաթրօսունու գաբաեըպ գաբամամագ վէ պիլանչօսունու եաբըպ եաբմամագ լազըմ օլտուղունու անլամագ իւզրէ, բէյինիզի ալմաեա միւհթաճ տըր։

Մուախխարէն Արնօլտ Տէսվինեը՝ Վէրիէր իլէ պիրլիքտէ գաբուեա տօղրու իլէրլէտի։ Արնօլտուն սօն սէօզլէրի՝ Լէօնանըն իւզէրինէ երլտըրըմ կիպի թէէսսիր իտէրէք, եալընըզ գալտըզընտա, քէնտի քէնտիեէ,

— Թէաթրօեու գաբամա՞գ մը . . . պիլանչօսունու եաբմա՞գ մը . . . Տիմէք օլուր քի, րօլումու իճրա իտէմէեէճէեիմ։ Օ րօլ իսէ, թամ պանա մախսուս տուր, վէ էմսալի տէ ասլա կէօրիւլմէմիշ տիր . . . խա՛յր, խա՛յր, պու միւմքին տէյիլ տիր . . . Պունա մուվաֆֆագ օլմագ իչին տէ, Վէրիէրտէն ալաճաղըմ ագչէեի գարզէն Լա Ֆուժէրէ վիրէճէեիմ, տէտի։

Մէրգումէ, սիւրաթլէ վէ տիվանէ կիպի տիրէքթօրուն օտասընա չըգտը։

Գալտըրըմտա վէ թէաթրօնուն գարշըսընտա, իքի շէրիքլէր արապալարընա բաքիպ օլմազտան էվվէլ, տուրտուլար։

Վէրիէր. — Զանն իտէրիմ քի, պիզ պու իշտէ զարարլը չըգաճաղըզ, տէտի։

Արնօլտ. — (Ումուզլարընը չէքէրէք.) Սիզ էմին օլուն . . . վազիեէթինիզ միւքէմմէլ տիր։ — Լէօնանըն ագչէսի իլէ, այըն խիթամընտա եիւզ պին ֆրանգ վէ տիկէր ալթմըշ պին ֆրանգ թէէտիեէ օլունաճագ տըր։ Մէգքիւր ալթմըշ պին ֆրանգըն սահիպինէ պազը եօլլար էօյրէթէճէեիմ. ումարըմ քի բէտտ իթմէեէճէք տիր։ — Պիր քէրրէ օ ագչէ թիւքէնիր իսէ, Լա Ֆուժէր՝ կիւվէնտիյի լուպիեաթը պաշա չըգարամաեաճագ տըր։ Թապիաթիյլէ թէաթրօ սաթըլաճագ, վէ պիզտէ պաշլըճա ալաճագլըլարտան օլաճաղըզ։ Պինապէրին պէն տէ, պու կիւնքի

կիւն սիզճէ թէհլիքէաէ կէօրիւնէն մէպլաղըն պիւեիւք գըսմը-
նը իսթիհսալէ պիր չարէ պուլաշիլէճէեիմ։ Պունունլա պէրա-
պէր , ագչէնին պիր ճիւզի գըսմը ղայպ օլուր իսէ , պունուն
նէ՞ էհէմմիեէթի վար ոըը ։ – Լա Ֆուժէր՝ սայքի գօլ վէ պյագ-
լարը պաղլը օլարագ պիզիմ էլիմիզտէ տիր ։ – Նէթիճէի հալ՝
իֆլասա վէ ֆէնա պիր զարուրէթէ տիւշար օլարագ , եա գուր-
շուն իլէ եախօա Ոէն նէհրինէ աթըլարագ , թէհլէֆը նէֆստէն
իպարէթ օլաճագ ոըը ։ Պէյլէճէ պիզի թազեիդ իտէն էթիէն
Պէրօնուն վարիսլէրինտէն պիրի օրթատան գալգաճագ ոըը ։

. . . . . .

. . . . . .

Անժէլիք Վէրիէր , մալիւմ օլան կիւնիւ , քէմալը էնտիշէ
իչինտէ կէչիրտի ։

Մէզպուրէ , սապահլաերն թօրճու միւլազիմի Վանտամա
քէչիտէ իյլէտիկի թէլէկրաֆնամէտէն սօնրա , մէրգում տէլի-
գանլընըն , ասլա վագըթ ղայպ իթմէկէրէք , տավէթինէ իճա-
պէթ իտէճէկինի մէմուլ իտիեօրտու ։

Հալ պու քի , ագչամըն սաաթ ալթըսը օլտուղու հալտէ ,
մէրգում տէլիգանլը մէյտանա չըգմասը ։

Անժէլիք , սալօնտա , հավլիեէ նազըր օլան պիր բէնչիրէ-
նին եանընտա օթուրուպ , սօգագ գաբուսունու կէօզէթմէքտէ
վէ տինլէմէքտէ իտի իսէ տէ , հէր գաբու աչըլըչընտա , պիր
թագըմ լիւզումսուզ ատէմլէր չըգըպ կիրմէքտէ իտիլէր ։ Պի-
չարէ գըզճըղազ , ղաեէթ մահզունն վէ միւքէտտէր պիր հալտէ
օլուպ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Ա՜ճապա նի՞չին կէլմէեօր . թէհլէկրաֆնամէմի ալըր ալ-
մազ , ա՜ճապա նի՞չին տավէթիմէ իճապէթ էթտի , տիմէքտէ
իտի , վէ պին տիւրլիւ միւլահազաթ ֆիքրինի մէշղուլ էթմէք-
տէ իքէն , սօգագ գաբուսունուն չանը չալընըպ , պուլվար
Հօսմանտա նազըր օլան մէգքիւր գաբու աչըլմասընտա , կէնճ
միւլազիմ զահիր օլտու ։

19

Մատմուազէլ Վէրիէր՝ մէրգումու կէօրիւր կէօրմէզ, սէվինճինտէն բէֆը սէտա իթտի, չիւնքի Էմիլ Վանտամըն կէլմէսիյլէ, տէրունի խանէեէ սաատէթ վէ իւմիտ տախիլ օլտուղունու մէմուլ իթմէքտէ իտի։ Հաթթա մէսէրրէթինտէն նաշի, հէր կէօնա մէրասիմի ունուտարագ, տէհլիզին էշիկինէ գատար մէրգումու իսթիգպալէ կիթտի, վէ գօլունտան թութուպ սալօնա կէօթիւրէրէք,

— Կէլին . . . չաբուգ կէլին . . . սիզին կէճիքմէքլիկինիզ՝ էօլիւմիւմէ սէպէպ օլուեօրտու, տէտի։

Միւլազիմ. - Ազիզէմ Անժէլիք . . . մէմուրիեէթտէ իտիմ . . . պազը թիւֆէնքլէրին թէճրիւպէսինէ մէմուր օլան գօմիսիօնա ազաեըմ։ Էօյլէտէն սօնրա ագշամա գատար թօբ մէյտանընտա վագըթ կէչիրտիք։ Թէլէկրաֆնամէնիզի տէ ագշամըն սաաթ պէշինտէ ախզ իթտիմ։

— Սիզէ գապահաթ պուլմաեօրում, անճագ պէնիմ միւզտարըպ օլտուղումու անլաթըեօրում։

Վանտամ. - (Շէօյլէ իլավէ իթտի.) Հալ պու քի խապէրինիզի ալըր ալմազ, պիր տագըգա պիլէ զայպ իթմէեէրէք կէլտիմ. . . լաքին պէնի պու գատար միւսթաճէլէն տավէթ իթմէնիզտէ նէ՞ սէպէպ վար տըր . . . Սիմանըզ նի՞չին պու տէրէճէ ալթիւսթ օլմուշ. . . Նէ՞ վագը օլտու։

— Տօսթում, մուհապպէթիմիզ թէհլիքէտէ տիր . . . ազիմ վէ ճիտտի մուխաթարալար՝ մուհապպէթիմիզի թէհտիտ իտիեօրլար։

— Էսէֆ իտէրիմ քի, պու մուխաթարալար պու կիւնտէն մէվճուտ տէյիլ տիրլէր . . . Մալիւմ օլան մուճիպի թէէսսիւֆ սէօզլէրին բէտէրինիզ թարաֆընտան իրատ օլունտուգլարը կիւն օ մուխաթարալարը պէն տէրք իթտիմ։

— Տօսթում, սիզ հէր շէյի պիլմէզսինիզ։ Մուխաթարալար բէք եագըն տէյիլ իտի, վէ պունլարա գարշը ուղրաշմագ

գապիլ, եոխօտ պէքլէմէք միւմքին իտի։ Հալ պու քի շու սա-
աթտա թէհամմիւլ միւմքին տէյիլ տիր։ Մուխաթարա եադըն
տըր . . . վադըթ գալմամըշ տըր . . . վէ էկէր պէնի սէվէր-
սէնիզ, իշ կէօրմէք լազըմ տըր։

— Սիզի սէվմէք տէ սէ՞օզմիւ . . . ա՜հ, օլ պապատէ չիւպ-
հէնիլ եօդ տուր։ Սիզ, տիւնեաատա հէր չէյի միւրաճճահսը-
նըզ . . . սիզին իչին հէր չէյի կէօզէ ալըրըմ . . . հէր չէյի
հազըրըմ . . . ֆագաթի թէքքար իտէրիմ, նէ՞ վար տըր, նէ՞ վա-
գու պուլտու։

— Բէտէրիմ քէնտիսինէ պիր չէրիք ալտը։

— Զանն իտէրսէմ, պու թապիի պիր չէյ տիր։

— Բէտէրիմին՝ թապիեաթը վէ միւսթագիլ վէ հիւրր
օլմագլըգ տրդուլարը մալիւմ օլտուղու հալտէ, չէրիք ալմասը՝
ասլա թապիի տէյիլ տիր։ – Բէտէրիմ՝ րէյ հագգընը հայիզ
օլան պիր չէրիքէ թէհամմիւլ իտէմէզ . . . Էկէրչի պէօյլէ պիր
չէրիքի գապուլ իտիեօր իսէ, պաչգա պիր չարէսի օլմատըղը
իչին իտիեօր։ Ա՜հ, բէտէրիմին եագընտա պիր ֆէլաքէթէ տիւ-
չար օլմագ հալինտէ պուլունտուղունու հիսս իթտիկիմտէ, եա-
նըլմաեօր իմիշիմ։ Շիւպհէսիզ բէտէրիմ, պօրսատա վէ մուա-
ժէլաթը սայիրէյի մալիեէտէ ճէսիմ զարարլարա ուղրաեա-
րագ, մահզա իզհարը իֆլաստան գուրթուլմագ իչին, քէնտի-
սինէ պիր չէրիք ինթիխապ իթմիշ տիր։

Վանտամ. – (Հայրէթլէ.) Պանա նէ՞ խապէրլէր վէրիեօր-
սունուզ։

— Շայեանը թէէսսիֆ պիր հագգդէթի խապէրի վէրիեօ-
րում. անճագ իչլէրին պու մէրքէզտէ օլտուղունա էմին օլ-
պիլիրսինիզ։

— Հալ պու քի պաս էսէֆ օլունաճագ հալտէ տէ, պիզիմ
իչին թէհլիքէ կէօրմէմ. պիլաքիս . . .

— Սիզ պու հալէ նէ՞ մանէա վէրիեօրսունուզ։

— Բէտէրինիզին, սիզի պիզիմլէ էվլէնտիրմէք իսթէմէմէ-
սինէ, սինի րիւչտէ պալիզ օլտուղունուզ զէմանն սիզի էվլէն-
տիրմէք իսմէմէսինէ մանէա վէրիեօրում։ Շիւպհէսիզ սիզին
սէրվէթի զաթիեէնիզի րէնտի խուսուսի իչլէրինէ գուլլանմըշ
օլտուղունտան, վէ պէյլի տէ օ տէրվէթի թէհլիքէյէ իլգա

իթտիկինտէն, միւշքիլ պիր հիսապը սիզէ վիրմէքտէն միւմքին մէրթէպէ գաչընմասը թապիի իտի... Հալ պու քի պու կիւնքի կիւն մուվազէնէսինի պուլմուշ, վէ պօշ սանտըգլարը տօլմուշ իտուկինտէն, ագտը իզտիվաճըմըզը ըէտտ իթմէքլիկէ սէպէպ գալմամըշ տըր։ Պինապէրին բէտէրինիզին, քէնտիսինէ եէնի պիր շէրիք ալմասընտան տօլաեը թէլաշ իտէճէք եէրէ, պու շիրքէթ սաեէսինտէ պախթիեար օլապիլիրիզ։

— Օ՛հ, սուս օլուն, սուս օլուն։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի սիզի թէէմին իթմէքտէ օլան խուսուս՝ սիզի տիթրէթտիրէպիլիր։

— Նէ՛ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրում։

— Բէտէրիմին շէրիքի՝ եիկիրմի ալթը եիկիրմի եէտի չաղլարընտա պիր տէլիգանլը տըր։

Վանտամ տիթրէտի, վէ Անժէլիք՝ շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Մէրգում, տիւնքի կիւն պուրատա ագշամ թաամը իթտիկի կիպի, պու կիւն տախի ագշամ թաամընը պուրատա իտէճէք տիր։ Հաթթա հէր կիւն սուֆրամըզտա պուլունաճաղը ըէսմէն պանա խապէր վէրիլտի... Բէտէրիմ իյզահաթ վիրմէտի իսէտէ, պէն հէր շէյի լաեըգըյլա անլատըմ։ Շէօյլէ քի բէտէրիմ իլէ օլ զէնկին սէրմաեէտար արասընտա, եալընըզ ագչէ վէ մէնֆաաթ շիրքէթի մէվճուտ օլմաեըպ, տիկէր պիր թարզ բազարլըգ տախի վար տըր։

Վանտամ. - (Լէհճէսի սօլարագ.) Բազարլը՞գ մը։

Անժէլիք. - Էվվէթ... օ տէլիգանլը պանա աշըգ օլմուշ տուր։

Վանտամ. - (Հիտտէթլէ.) Պունու սիզէ սէօյլէմէեէ ճէսարէթ իթտի՞ մի։

— Խայր, պանա պու խուսուստա պիր շէյ սէօյլէմէտի, լաքին պիր կէնճ գըզ՝ նէ գատար սատէտիլ վէ սաֆտէրուն օլսա, քէնտիսինէ աթֆ օլունան կէօզլէրին մանէասընտան եանըլմազ... Իմտի, պէն տէ, մէրգումուն պանա մուհապպէթի պուլունտուզունա էմինիմ. ըահիպէ Մարի իլէ պիրլիքտէ Մարսիլեատան ավտէթիմ էսնասընտա, շըմէնտըֆէրտէ պիզիմլէ պէրապէր պուլունտու։ Զաթէն օլ վագըթ պանա պագըեօր-

տու, ֆագաթ պէն, պիր տախի քէնտիսինի կէօրմէեէճէկիմէ էմին օլտուղումտան, պու պագրշընա ասլա էհէմմիեէթ վիրմէեօրտում։ – Շու հալտէ նակեահ բէտէրիմին չէրիքի օլտուղունու խապէր ալարագ քէնտիսինի կէօրտիւկիւմտէ, նէ՛ տէրէճէ իզհարը հայրէթ վէ տէհշէթ իթտիկիմի քէնտինիզ հիւքմ իտին։ – Հիչ շիւպհէ իթմէեին, Էմիլ, բէտէրիմ իլէ մէրգում արասընտա ագտ օլունան բազարլըգտա, պէնիմ իզտիվաճըմ էսաս իթթիխազ օլունմուշ տուր, վէ սիզէ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկիմ զէման, իզտիվաճըմ գարարլաշտըրըլմըշ տըր։ Պու պապտէ եէտիմտէ մատտի իսպաթըմ եօգ տուր, չիւնքի թէքրար իտէրիմ, պանա հիչ պիր շէյ սէօյլէնմէմիշ տիր, հալ պու քի մանէն իսքեաթ օլմուշում տուր։ – Էվվէթ, բէտէրիմ, իֆլաստան գուրթուլմագ իչին, քէնտի գըզընը պիր զէվճէ սաթմըշ տըր։

— Ֆագաթ պու սէօյլէտիկինիզ՝ նէֆրէթ իտէճէք շէյ տիր։

— Էվվէթ, նէֆրէթ վէ իքրահ իտէճէք շէյ տիր, լաքին մատտէ պու տուր։ Շիմտի թէհլիքէնին մուհագգագ օլտուղունու վէ վէխամէթինի անլաեօրմուսունուզ։ Իշթէ պու սէպէպլէ սիզէ թէլէկրաֆ քէշիտէ իյլէտիմ...։ Սիզի սէվէրիմ... քէնտիմի սիզէ հասր իթմէք իսթէրիմ... ֆագաթ էկէր բէտէրիմ՝ սէքիզ կիւնտէն, օն պէշ կիւնտէն, պիր այտան, պէնի ճէպրէն օ ատէմ իլէ էվլէնտիրմէք իսթէր իսէ, նէ՞ եաբաճաղըմ։

— Մուխալիֆէթ իթմէլիսինիզ։

— Մուխալիֆէթ իթմէեէ իգթիտարըմ, գուվվէթիմ վա՞ր մը տրր. հէր կիւն, հէր սաաթ, հէր տագըգա վուգու պուլաճագ մուհարէպէտէ պէն մաղլուպ օլմա՞եաճագ մըեըմ։

Վանտամ. – (Իքի էլիյլէ անլընը սըգարագ, վէ պօղուգ պիր սէտա իլէ.) Սիւպհա՛ն Ալլահ... սիւպհա՛ն Ալլահ։

Անժէլիք. – (Հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեաբագ.) Էվվէթ, պէն ղաեէթլէ պէտպախթ պիր գըզըմ... Հաթթա պու եօլտա եաշամագտան իսէ, եաշամամագ պէնճէ էվլէա տըր։

Կէնճ ղապիթ, մէզպուրէնին պաշընը քէնտի կէօքսիւնէ տաեաթարագ, անըն կէօզ եաշլարընը քէնտի պուսէլէրիյլէ սիլտի։

Թամ օլ վագըթլարտա, ոօգագ գաբուսունուն չանը

չալընմաղլէ , կէնճ գըզ, անինտէ բէնչիրէեէ գօշտու , վէ ժիւլ Վէրիէր իլէ Արնօլտ Տէսվիններընն հավլիտէն կէչտիքլէրի-նի կէօրտիւկիւնտէ տիթրէտի , վէ քէմալը տէհշէթլէ ,

— Իշթէ , օ տուր , տէտի ։

Վանտամ տախի բէնչիրէեէ եագլաշըպ , տիշարըեա պագ-մասընտա , կէօզլէրի աթէշ կիպի բարլաեարագ ,

— Պու մէսէլէ գօլայ թէսվիյէ օլունապիլիր . . . շիւպհէ-սիզ պու պիր ալչագ ատէմ տէյիլ տիր . . . քէնտիսինի տուէլ-լօեա տավէթ իտէճէեիմ, վէ օլ վագըթ ճէնապը Ալլահ՝ քէն-տի հիւքմիւնիւ իճրա իտէճէք տիր , տէտի ։

Կէնճ գըզ , իքի էլլէրինի ըէճա եօլունտա Վանտամա ու-զաթարագ ,

— Խա՛յր , խա՛յր , տուէլլօ իթմէեին , պէլքի օ սիզի թէ-լէֆ իտէր , տէյի պէեան իյլէտի ։

— Նէ՞ զարարը վար տըր . . . էկէր օ պէնի թէլէֆ իտէր իսէ , ասլա էսէֆ իթմէեէճէեիմ ։

— Հալ պու քի օ հալտէ պէն նէ՞ օլաճաղըմ ։

Վանտամ . - (Հէեէճան իլէ .) Ֆագաթ ճէնապը Ալլահ ա-տիլ տիր . . . անը պէն թէլէֆ իտէճէեիմ ։

— Տօսթում , քէսպի սիւքիւն իտին . . . պու եօլտա սէօզ-լէրի սիզէ սէօյլէմէքլէ խէթա իթտիմ , վէ զաթէն մէվճուտ օ-լան իզթիրապ վէ էնտիշէլէրիմէ՝ տիկէր եէնի իզթիրապ վէ էնտիշէլէր իլավէ իյլէտիմ . . . չըգան կիճէ ֆէնա պիր ըիւեա կէօրտիւմ . . . սիզ գանլար վէ պիրուհ հալտէ եաթմըշ իտի-նիզ . . . պէլքի պու ըիւեա՝ ճէնապը Հագգըն պիր իխթարը իտի . . . Խա՛յր , խա՛յր . . . տուէլլօեա ասլա սէպէպիեէթ վիրմէեին . . . մէրգումա գաթան հագարէթ իթմէեին . . . անընլա տուէլլօտա պուլունմաեըն , զիրա օլ վագըա իւզէրինէ պէն արթըգ եաշաեամամ ։

— Տուէլլօ իթմէմէքլիկիմ գապի՞լ մի տիր . . . Պու ա-տէմ սաատէթիմի պէնտէն զասպ իթմէեի թէճրիւպէ իթսին տէ , պէն՝ խազինէմի միւտաֆաա իթմէք իւզրէ , քեաֆֆէյի վէսայիթի միւմքինէեի իսթիմալ իթմէեիմ , պու օլապիլիր չէ՞յ մի տիր ։ - Օ հալտէ պէն ալչագ պիր ատէմ օլմուշ օլուրում , վէ սիզին տէ պունտան պէօյլէ հագգըմտա ատավէթ վէ թահ-

գիրտէն մասատա հիսսիեսաթ ընըզ օլամազ։ – Ա՛հ, բէտերինիղին սէօզլէրի իւզէրինէ սալա ճէսարէթիմ դալմամըշ իքէն, պու քէրրէ տուէլլը Թասավվուրու՝ ճէսարէթիմի իհատէ իտիեօր Օ սէօզլէրին Թէէսսիրիյլէ պաշըմը էհիեօրսուս, լաքին տուէլլօ իչին պաշըմը եօգաբը գալտըրմագտաեըմ։

Թամ պու տադըգատա սալօնուն գաբուսու աչըլտագ, Վէրիէը՝ Արնօլտ իլէ պիրլիքտէ էշիեին իւզէրինատէ կէօրիւնուիւ։

Վէրիէը. – (Անլը պուրուշարագ.) Վա՛յ, էմիլ պուրատա՞մը տըր։

Վանտամ. – Իլթիֆաթըմը արզ իթմէկը իւզրէ կէլմիմ։

— Զօգտան պէրի՞մ պուրատասըն։

— Պիր գաչ տադըգատան պէրի։

— Պիզիե իլէ պիրլիքտէ ագշամ Թասամը իտէճէքսին, տէյի՞ր մի։

— Խա՛յր, Վէննանա ավտէթ իտիեօրում։

Անժէլիք. – Տիմէկ պու ագշամ նէօպէթին վար աըր։

Վանտամ. – Խայր։

Անժէլիք. – Էօյլէ իսէ նիչին կիտիեօրսուն... Լկեր բէտերիմ պուրատա գալմագլըղըն իչին իարար իթմէեօր իսէ, պէն իարար իտերիմ։

Պատէհու կէնճ գրզ՝ Արնօլտու կէօսթէրէրը,

— Աճապա, էճնէպի պիր քիմսէնին, խուսուսի օլան սուիքրամըզտա հադըր պուլունմասընատան նաչի հիճապ իտէրէք մի բէտերիմի վէ պէնի հուզուրունուզտան մահրում գըլմագ իսթէեօրսունուզ։

— Ապիզէմ, պիր ասքէր՝ պէօյլէ չէյլերտէն հիճապ իթմէզ... մատէմ քի, սուիքրանըզտա պուլունմագլըղըմը պու տէրէճէ արզու իտիեօրսունուզ, պու պապտէ սիզէ մուվաֆֆագաթ իտերիմ։

Վէրիէը. – (Մէրդում տէլիգանլըըը Թագտիմ իտերէք։) Մ. Էմիլ Վանտամ՝ Թօքճու միւլազիմլէրինատէն վէ պէնիմ ագրատագամատան պիրի տիր։ (Պատէհու Արնօլտու Թագտիմ իտերէք։) Մ. Արնօլտ Տէավինէը՝ տիւնատէն պէրու չէրիքիմ տիր։

Վանտամ ճիւպիճէ պաշընը էյտի, փագաթ օլ գառառը

ճիւզիճէ էյտի քի, պու մուամէլէսի՝ նազիքեանէ օլմագտան զիեատէ թահգիրամիզ իտի։

Պանքէր վէ շէրիքի պու խուսուսա տիզգաթ իթտիքլէրինտէն, Վէրիէրին գաշլարը իքինճի տէֆա օլարագ չաթըլտը։ Արնօլտ տախի կէօզլէրինի միւլազիմէ աթֆ իթտիկինտէն, պու իքի տէլիգանլընը կէօզլէրի եէքտիկէրինէ թէսատիւֆ իթտի։

Վանտամըն պագըշընտա ատավէթ էսէրի, հալ պու քի Արնօլտուն պագըշընտա, քէնտի քէնտիսինէ հաքիմ օլտուղունա իսպաթ օլարագ, սիւքիւնէթի ազիմէ էսէրի միւշահէտէ օլունուեօրտու։

Պու էսնատէ բահիպէ Մարի, սէսսիզճէ սալօնա կիրտիկինտէն, Արնօլտ՝ կէօեա հիւրմէթի ազիմէ իլէ մէրգումէեի սէլամլատը։ Բահիպէ Մարի՝ պիրտէն պիրէ Էմիլ Վանտամ իլէ Արնօլտու, եանի իքի խասմի գարշը պէ գարշը կէօրտիւկիւնտէ, իղհարը թէաճճիւպ վէ էնտիշէ իյլէմէքտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէտի։

Շիւպհէսիզ օլ իքի տէլիգանլը օրատա հազրը պուլունտուգլարը իչին, Վէրիէր՝ պունլարը եէկտիկէրինէ թագտիմ իթմիշ իտի։ – Վանտամ, Մ. Վէրիէրին քէնտիսինէ եէնի պիր շէրիք ինթիխապ իթմիշ օլտուղունու, վէ աշգ ու մուհապպէթինին նէ՛ կիպի մուխաթարաեա հէտէֆ օլմուշ պուլունտուղունու բանա անլամըշ, հաթթա Անժէլիք մուխաթարայը մէզքիւրէեի պիլտիրմիշ իտի։

Պինաէն ալէյհ, պու հալտէն, պու թէսատիւֆտէն միւտհիշ պիր նէթիճէ զուհուրա կէլէճէկի թապիի տէյի՞լ մի իտի։

20

Բահիպէ Մարի՝ քէնտիսինին մուվասըլէթինտէն էվվէլ օլանը կէչէնի անլամագ իւզրէ, Անժէլիքի իսթիճվապ իթմէք արզուսինտէ իտի իսէ տէ, պունուն իմքեանը օլմատըղընտան, պէքլէմէք վէ ահվալէ տիգգաթ իթմէսի լազըմէտէն իտի։

Թաամըն հաղըր օլտուղու խըզմէթքեար Թարաֆընտան խապէր վէրիլտիկինտէն, Արնօլտ՝ գօլունու Անժէլիքէ Թագիմ իթտի, վէ օլ կէնճ գըզ, մէրգումուն գօլթուղունա կիրմէզտէն էվվէլ, պիր սանիյէ գաատար Թէրէտտիւտ իթտի. չիւնքի էմիլ Վանտամըն տիթրէտիկինի, վէ իզհարը հիտտէթ իյլէտիկինի կէօրտիւ իսէ տէ, Թէքլիֆի վագրեա մուխալիֆէթ իթմէսի՝ ազիմ մահզուրլարը մուճիպ օլապիլէճէկինէ մէպնի, խահնախահ, նէֆրէթ իթտիկի չախսըն գօլթուղունա կիրտի։

Բահիպէ Մարի, պու հալէրտէն հիչ պիրինի կէօզիւնտէն ղայպ իթմէյէրէք,

— Վանտամ հէր չէյի պիլիեօր... Մէրգում վէ Արնօլտ Տէվինեը եէկատիկէրինի Թագպիհ իտիեօրլար, տէյի միւլահազա իթտի։

Էննահ Թաամտա, Արնօլտ, տայիմա քէնտի քէնտիսինէ հաքիմ օլարագ վէ սօղուգ գանլըլըղընը մուհաֆազա իտէրէք, օրթալըղը մէսէրլէթ իչինտէ սագլամաեա սայ իթտի իսէտ, մուվաֆֆագ օլամաեարագ, մէզքիւր Թաամ հէմ ազ վագրիթ իտտիտաատ իթտի, հէմտէ զաեէթ մահզունէն ճէրէեան իյլէտի։

Թաամտան սօնրա սալօնա կիտիլտի։

Միւլազիմ, զաեէթ Թէրպիեէլի պիր կէնճ օլմասըյլա պէրապէր, հիսս իտէկէլտիկի սապըրսըզլըղը կիղլէեէմէեօրտու։ Արնօլտուն օրատա վիճուտի՝ զապիթի մէրգումու ֆէվգէլատէ տիւչարը հիտտէթ իթմէքտէ օլուպ, հաթթա պիտտէֆաթ Թէճավուզքեարանէ սէօղլէրտէ տախի պուլունտու իսէ տէ, Արնօլտ, իրատ օլունան սէօղլէրտէն պիր չէյ անլամաեօր կիպի ֆիթաուրսուզ կէօրիւնիւեօրտու։

Վէրիէը, պիւեիւք պիր արպէտա զուհօը իտէճէկինի հիսս իտիեօրտու, ֆագաթ Տէվինեընըն մէհարէթի հագընտա էմնիյէթի քեամիլէսի պուլունմասընտան նաչի ասլա միւզտարրըզ օլմաեարագ, քէնտի քէնտիեէ,

— Պու տէլիգանլը քէնտի մագսատինէ տօղրու եիւրիւեօր. չըզարըղը եօլտան հիչ պիր չէյ քէնտիսինի կէրի տուրտուրմաեաճագ տըր, տէյի տիւչիւնմէքտէ իտի։

Պինաէրին ֆիթաուրսուզճա գահվէսինի իչմէեէ տէվամ իթտի։

Վագրթ վագրթ Վանտամ, Անժէլիքին հիսսիեաթընն տօղրու օլուպ օլմատըղընը հէր հալտէ անլամաեը չէտիտէն արզու իտիեօրտու իսէ տէ, պանքէրի քէնտի ալէյհինտէ թահրիք իթմէմէք իչին, մէզքիւր արզուսունու թէսկին իտիեօրտու։

Պուլունլա պէրապէր, մէրգում,

— Ազիզիմ ամճա, չօգ տէֆա սիզին աղզընըզտան, իշինիզտէ քէնտինիզէ պիր չէրիք ալմագտան նէ՛ տէրէճէ խօշլանմատըղընըզը իշիթմիշ օլտուզում հալտէ, պու ագշամ քէնտինիզէ պիր չէրիք ինթիխապ իթմիշ օլտուղունուզու խապէր ալտըղըմտա, զիեատէսիյլէ թէաճճիւպտէ գալտըմ։ Ղալիպա իշինիզտէ չէրիք պուլունտուրմամագլըգ էֆքեարընըզ թէպտիլ օլմուշ, տէտի։

Պանքէր. — (Ֆիթուրսուզճա պիր թավր իլէ.) Սէնէլէր կէչտիքճէ, վէ ինսան թէճրիւպէ սահիպի օլտուգճա, էֆքեարը տա թէպտիլ օլուեօր։ Ասլա թէպտիլի էֆքեար իթմէեէն ատէմ՝ ղարիպ պիր քիմսէ օլտուղու տարպը մէսէլէնին աօղրուլուղունու պու կիւնքի կիւն պէն տէ թաստիգ իտէեօրում։ Զաթէն զիեատէսիյլէ չալըշտըմ, վէ սիննիմ ալտըգճա, եօրղունլուզումտա արթտը . . . Պինապէրին եանըմտա, քէնտիմէ պիր մուավին պուլմագլըղը, վէ պու մուավինին կէնճ, ագիլ, վէ չալըշղան օլմասընը արզու իթտիմ։

Արնօլտ. — (Քէմալը նէզաքէթլէ.) Միւսիւ, Մ. Վէրիէրին ինթիխապընը թահսին ի՞թմէեօրմուսունուզ։

Վանտամ. — (Քիւսթախանէ պիր թավր իլէ.) Միւսիւ, սիզի թանըմատըղըմտան, Մ. Վէրիէրին ինթիխապը էյի՞ մի, ֆէնա՞ մը օլտուղունու պիլէմէմ։

Արնօլտ. — (Եինէ նէզաքէթ իւզրէ.) Պէլքի Մ. Վէրիէրին, գարարընը վէրմէզտէն էվվէլ. րէյինիզի ալմանըզը արզու իտէր իտինիզ։

Տօղրուտան տօղրուեա վուգու պուլան պու տարպէ իւզէրինէ, Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի պիրիպիրինէ պագըշտըլար։ Վանտամ ճէվապ վիրմէք իւզրէ իքէն, Ժիւլ Վէրիէր քէնտիսինէ վագրթ պըրագմաեարագ,

— Քիմսէնին րէյինի ալմատըղըմը, վէ քիմսէնին նասիհաթլէրինի գապուլ իթմէտիկիմի հէր քէս պիլիր։ Պինապէ-

րին եէկէնիմինտէ, քէնտինտէն նասիհաթ իսթէմէքլիկիմի ֆիք-
րինտէն կէչիրմէեէճէկի թապիի տիր։ Ղալիպա քէնտիսի, պիր
շերիք ալմըշ օլտուղումա թէաճճիւպ իտիեօր . . . հալ պու քի
պու թէաճճիւպիւնիւն պէնճէ էհէմմիեէթի եօգ տուր։ Պու
շերիքտէն մէմնունում, էմնիյեէթի քեամիլէմէ մալիք տիր։
Զաթէն քէնտիսի պէնիմ տօսթում տուր, վէ մէմուլ իտէրիմ
քի, եագընտա պէնիմ իչին, պիր տօսթտան վէ շերիքտէն տա-
հա զիեատէ եագըն պուլունաճագ տըր։

Պանքէր պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, օլ անէ տէկին գա-
րանլըգտա գալմըշ, եախօտ լաեըգըյլա անլաշըլամամըշ օլան
մէսէլէեի աշիքեարէ չըգարտըգընտան, Անժէլիք իլէ Մարի
տէհշէթլէ տիթրէտիլէր, Վանտամ տախի հիտտէթլէ տիթրէտի,
վէ պու հիտտէթի՝ տիւչար օլտուղու քէտէրին ալթընտա էզիլ-
մէմէք իւզրէ քէնտիսինէ գուվվէթ վէրտի։ Մէրգումուն գարշը-
սընտա ալէնի պիր տիւշմէն պուլունուպ, պունա գարշը ուղրաշ-
մագ լազըմ կէլմէքտէ իտի։ Պինապէրին պօղուգ պիր սէտա իլէ։

— Եագընտա տօսթ վէ շերիքտէն տահա եագըն օլմագ
իչին, էվլատ օլմագ լազըմ տըր, տէտի։

Արնօլտ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Միւսիւ Վանտամ,
պէնի էվլատ օլմաեա նալաեը՞գ մը պուլուեօրսունուզ։

Վանտամ. — Միւսիւ, էվվէլճէ սէօյլէտիկիմ կիպի, թէք-
րար իտէրիմ, պէն սիզի թանըմամ։

Արնօլտ. — Միւսիւ, պէն զաթընըզը պիր քիպարզատէ
տատ իթմէքտէեիմ, վէ պու գատընլարըն մուվաճճէհէսինտէ,
իշպու խուսուսա հագգընտա իսրար իթմէեէճէկինիզի մէմուլ ի-
տէրիմ։

Վէրիէր. — Եէկէնիմին, պու ագշամ, պիր ճէնթըլմէնէ լա-
եըգ օլմաեաճագ պիր սուրէթտէ քիւսթախանէ պէեանը հալ
իթմէսի սէպէպինի անլաեօրում։ Անճագ, արամըզտա թաաթի
օլունան պազը սէօզլէրի տէրխաթըր իթմէսինի իխթար իյլէրիմ։
— Թէքրար իտէրիմ, էվիմին սահիմի մութլագըեըմ, վէ օլմագ
իսթէրիմ։ Քէյֆիմ՝ քէնտիմէ պիր շերիք ալմագ իսթէտի, ալ-
տըմ, պու քիմսէեէ այիտ տէյիլ տիր։ Էկէր պու շերիքի քէն-
տիմէ տամատ տախի ինթիխապ իթմէք իսթէր իսէմ, իտէճէեիմ
վէ քիմսէ, անլաեօ՞րմուսունուզ տիւնեատա քիմսէնին, պու

պապտէ պանա նասիհաթ վիրմէեէ, պէնի թէքտիր իթմէեէ հագգը օլամազ։ - Իշթէ պէնիմ միւրատըմ վէ քէյֆիմ պու տուր։

Անժէլիք. - (Աեաղա գալգարագ.) Պապաճըղըմ...

Վէրիէր. - (Տահա զիեատէ ամիրճէ.) Էվվէթ, պէնիմ միւրատըմ վէ քէֆիմ պու տուր։

Պու արա լէհճէսի սօլարագ թէքրար Գօլթուգլու իսկէմլէեէ օթուրմուշ օլան մատմուազէլ Անժէլիքին իքի էլինի Մարի թութուպ, իքի խասիմլէր իսէ, թէհտիտամիզ պիր սուրէթտէ եէքտիկէրինէ պագըշմագտա իտիլէր։

Արնօլտ՝ բահիպէ Մարի իլէ Անժէլիքէ խիթապ իտէրէք,

— Մատամլար, պու տէրէճէ շէտիտ պիր մուարազանըն վուգուինտէն տօլաեը թէէսսիւֆ իտէրիմ, ֆագաթ զանն իտէրիմ քի իշպու մուարազաեը պէն թահրիք իթմէտիկիմի թաստիգ վէ թէսլիմ իյլէրսինիզ, տէտի։

Վանտամ. - Ֆիլվագը պու մուարազանըն թէքմիլ մէսուլիեէթինի գապուլ իտէրիմ... պիլմէք իսթէեօրտում, պիլիրիմ։ Մատմուազէլ Անժէլիք, վէ բահիպէ Մարի, հուսուլինէ սէպէպ օլտուղում մուարազատան տօլաեը ֆվընըզը բէճա իտէրիմ... Ալլահա ըսմարլատըգ, միւսիւ Վէրիէր։

Մէրգում տէլիգանլը, Արնօլտուն եանընտան կէչտիկի սըրատա տախի, եավաշ սէտա իլէ,

— Միւսիւ, սիզի տիշարտա պէքլէեօրում, տէտի։

Տէսվիններ՝ մէզքիւր իֆատէեի իշիթմէմիշ տիր կիպի ֆիթուրսուզճա տուրտու։

Պատէհու թօբճու զապիթի՝ մահէլլի մէզքիւրու թէրք իթտիկի կիպի, Արնօլտ տախի օրատան մուֆարագաթ իթտիկինտէ, պանքէր տէ քէնտի օտասընա չէքիլտի։

Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարի եալընըզ գատըգլարընտան, բահիպէյի մէզպուրէ՝ Անժէլիքէ,

— Միւսիւ Վանտամը սէ՞ն մի կէթիրթտին, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, տէյի կէնճ գըզ ճէվապ վէրտի։

— Նի՞չին։

— Մուհապպէթիմիզի թէհտիտ իտէն մուխաթարալարը

քէնտիսինէ պիլտիրմէք իչին ։ Հագգըմ օլտուղունու վէ տախիլ հիսէսաթ ըմըն տօղրու իտուկինի անլատըն ա ։ Թէօէրիմին սէօյլէտիքլէրինի իչիթտին ։

— Էվվէթ , հէր չէյի իչիթտիմ վէ անլատըմ ։ Էվվէթ մու. հապպէթին թէհտիտ ալթընտա տըր , ֆագաթ մուսթագպէլինէ նէզարէթ իթտիկիմ ճիհէթլէ , հէր իւմիտ զահտ օլմամըշ իքէն , պու քէրրէ սէնին , էմրի պասիրէթ խիլաֆընտաքի հարէքէթին իւզէրինէ , ֆէնալըղըն վուկուի հէման մուհագգըգ տըր տիեէպիլիրիմ ։

— ֆէնալըգ՞ մը ։

— Էվվէթ . . . կէսրմէտինմի . . . Մ. Վանտամըն կէօզլէրի հիտէտ վէ ղազապընտան նաչի աթէշ կիպի բարլաեօրտու։ Մէրգում , էնտահ հարէքէթինտէ , բէօէրինին չէրիքի օլան ատէմին գուլաղընտան պիր գաչ սէօզ սէօյլէտի ։ Մ. Ուրնօլտ տախի անինտէ տրշարը չըգտը ։ Շիապհէսիզ Վանտամ քէնտիսինի տիշարտա պէքլէեօր ։

Սիւպհա՜ն Ալլահ . . . օ հալտէ նէ՞ եաբմալը ։

— Ջանն իտէրիմ քի , արաալարընտա տուէլլօ վուգու պուլաճագ տըր ։

— Տուէլլօ՞մու . . . Էվվէթ , էվվէթ . . . հագգըն վար տըր , հաթթա պու ագշամքի միւլագաթտան էվվէլ Վանտամ պու տուէլլօեու իսթէեօրտու ։ Խաամինի թէլէֆ իտէճէկինի սէօյլէեօրտու ։

— Սիլահ իսթիմալինաէ պախթը քէնտիսինէ գարշը օլապիլիր ։

— Սահիհ տիր , եա Րէպպի , սահիհ տիր ։ Թէք իհթիմալ տիր քէնտիսի թէլէֆ օլապիլիր . . . Սիւպհա՜ն Ալլահ , սիւպհա՜ն Ալլահ . . . զաթէն սէֆիլ վէ մաղրուր իտիմ . չիմտի քէտէր վէ իղթիրապլարըմ տահա զիեատէ արթտը ։ Եա՛ Բապպի , պու գատար մուսիպէթ՝ գուտրէթիմին մաֆէվգինտէ տիր ։ Հէլագ օլուեօրում . . . պու միւլահազա պէնի բէնճիտէ իտիեօր . . . խա՛յր , խա՛յր . . . Էմիլ պիլիր քի քէնտիսինի սէվէրիմ . . . քէնտի էօլիւմիւ պէնի թէլէֆ իտէճէյինի ասէ պիլիր . . . իմտի , պէնիմ իչին պու գատար մուազղէղ օլան հաեաթընը թէհլիքէեէ իլգա իթմէք իսթէմէեէճէք . . . տուէլլօ իթմէեէճէք տիր ։

Բահիպէ Մարի շիւպհէլի պիր թարզտա պաշընը սալլաեա-
րագ,

— Վանտամ զապիթ տիր, հէմտէ ճէսուր օլուպ, խասմի-
նէ զալիպէ չալապիլիր . . . Պունտան գաթինազար եէկտիկէրինի
թահգիր իտէն, վէ վէխիմ պիր մէսէլէ իլէ պիրիպիրինտէն այ-
րըլան պու իքի շախսըն սուլհէն իմթիզաճ վէ իթիլաֆլարը նա՞-
սըլ մէմուլ օլունապիլիր։ – Հասըլը հէր շէյ միւմքին տիր . . .
Արնօլտ Տէսվիններ՝ պու տուէլլօտան րիւճաթ տախի իտէպիլիր։
– Իմտի ազիզէմ, սիւքիւնէթի էլտէն պրագմա, վէ վուգուի
հալի եագընտա անլաեաճաղըմրզա էմին օլ։ Եարըն, բէտէրինէ,
անըն քիսվէթինէ վէ հարաքեաթընա տիգգաթ էթ . . . պէ-
նիմ տիկէր թարաֆտա իշիմ վար տրը, վէ սէնին իչին չալըշ-
մագտաերմ։

Պատէհու բահիպէ Մարի՝ Անժէլիքի օտասընա կէօթիւր-
տիւ, ֆագաթ քէնտիսի տէ քէնտի տայիրէսինէ չէքիլէճէք եէր-
տէ, Վէրիէրին տայիրէսինէ կիտիպ, գաբուսունու եավաշճա
չալտը։

Պանքէր, քէնտի իշ օտասընտա պուլունուպ. Արնօլտուն
թէէսիս իթմէք իսթէտիկի ԷՀԱԼԻ ՊԱՆԳԱՍԸնա միւթէալլիգ օ-
լարագ քեաղըա իւզէրինէ եազմըշ օլտուղու պաղը թասավվու-
րաթը մալիեէ հագգընտա տիւշիւնմէքտէ իտի։

Օլ էսնատէ ագշամըն սաաթ օնու օլուպ, Վէրիէր, գա-
բուսունուն չալընաըղընը իշիթտիկինտէ, գըզը Անժէլիքին քէն-
տիսիյլէ միւճատէլէեէ կէլմիշ օլտուղունու զանն իլէ, պիրտէն
պիրէ պօղուլտու, վէ գաբունուն աչըլմասընա միւսաատէ իթ-
մէմիշ իքէն, գաբու թէքրար չալընաըղընտա, « կիրին » տէտի։

Օլ վագըթ գաբու աչըլարագ, բահիպէ Մարի էշիքտէ
կէօրիւնտիւ։

21

Ժիւլ Վէրիէր՝ եէկէնինի կէօրտիւկիւնտէ, խօշնուտսուզ-լուգ թավրըյլա աեաղա գալգարագ, սէրթ պիր սէտա իլէ,

— Էկէր Էմիլ Վանտամըն տավասընը իլթիզամ վէ միւտա-ֆաա իթմէք իչին կէլտինիզ իսէ, չէքիլմէնիզի իխթար իտէրիմ։ Օ տավա ղայպ օլմուշ տուր. սիզի ասլա տինլէեէմէմ։ Թահ-թը հիմաեէնիզէ ալմըշ օլտուղունուզ եէկէնիմին պու ագշամ-քի հարէքէթի՝ ղաեէթ միւնասիպէթսիզ օլմուշ տուր։ Սօն տէրէճէ հիտտէթ վէ ղազապ իչինտէեիմ, տէտի։

Բահիպէ Մարի. - Թահթը հիմաեէմէ ալմըշ օլտուղումու պէեան իթտիկինիզ կէնճին տավասընը միւտաֆաա իթմէեէ կէլմէտիմ։ Սիզ խանէնիզտէ հաքիմսինիզ. տահա պիր ազ էվ-վէլ քիմսէտէն րէյ վէ նասիհաթ ալմազ օլտուղունուզու պէ-եան իտիեօրտունուզ։ Պու սէօզլէրինիզի թէմամիյլէ իչիթտիմ։

— Էօյլէ իսէ, նէ՞ սէպէպլէ կէլտինիզ։

— Խուսուսի պիր սէպէպ իչին կէլտիմ։

— Օ պաշգա . . . արզունուզ նէ՞ տիր։

— Եիկիրմի պին ֆրանգա իհթիեաճըմ վար տըր։

— Եիկիրմի պին ֆրա՞նգ մը։ Ղալիպա էօթէեէ պէրիեէ սատագալար վիրմէ՞ք մի իսթէեօրտունուզ։ Ախլէագ վէ ատա-պա մախսուս պիր տարպը մէսէլ վար տըր քի, «Էյիլիք իթ-մէք իչին եալան սէօյլէմէք՝ ֆէնալըգ տէյիլ տիր» տէրլէր։

Բահիպէ Մարի՝ ալաճաղը ագչէեի նէ մագսէտէ գուլլա-նաճաղընը կիզլէմէք իսթէտիկինտէն,

— Խա՛յր, ագչէեէ իհթիեաճըմ՝ սատագա վիրմէք մագսէ-տիյլէ տէյիլ տիր։ - Գըզգարընտաշլարըմ պուլունան բահի-պէլէր, չօճուգլարը խրիսթիեանլըգ եօլունտա թալիմ վէ թէր-պիեէ իթմէքտէ օլտուգլարը մէքթէպլէրտէն թարտ օլունտուգ-լարընտան, քէնտիլէրինէ սալիք օլմաեա հազբր օլան չօճուգ-լարը թէրք իթմէք իսթէմէեօրլար։ Պինապէրին քէնտի մաս-րաֆըմըզլա սէրպէսթ պիր մէքթէպ աչաճաղըզ։ Պու սէպէպլէ,

քէնաի մալիմիզ օլմագ իւզրէ պիր պինա ինչա իաէճէկիմիզաէն, սերվէթիմին պիր գըսմընը պու ուղուրա հասը վէ վագֆ իթ-մէք իսթէրիմ։

— Օ սիզին պիլէճէք իչինիզ տիր, լաքին եիկիրմի պին ֆրանգ՝ պիւեիւք պիր մէպլաղ տըր։

— Իհթիմալ քի պու գատար իլէ տէ իքթիֆա իթմէեէճէ-եիմ։

— Սէրմաեէնիզին տահա մուհիմմ պիր գըսմընը տա՞ մը պու մագսէտէ գուլլանմագ իսթէեօրսունուզ։

— Մագսէտիմէ վասըլ օլապիլմէք իչին, իճապ իսէր իսէ, եէտինիզտէ պուլունան մէպլաղըն թէքմիլինի գուլլանաճաղըմ։ - Սէրվէթիմի՝ միւնասիպ վէ ֆայիտէլի ատտ իթմէիկիմ խուսուս-տա գուլլանմաեա հագգըմ վար տըր. պու հագգըմը ինքեար կէլէմէեէճէկինիզ կիպի, սուրէթի իսթիմալինտէն տօլաեը տա-քի պէնի իթտպ իաէմէզսինիզ, չիւնքի մալիք օլտուղում պիր պուչուգ միլեօնտան պիր միլեօնունու սիզէ վէրմիչիմ տիր։

— Սիզի ասլա իթապ իթմէմ, ադիզէ եէկէնիմ. հարէքէ-թինիզտէ սերպէսթսինիզ։ Խիւլասա սիզէ եիկիրմի պին ֆրանգ լազըմ տըր, տէյ՛լ մի։

— Էվվէթ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Պիր ան էվվէլ։

— Սիզ տէ պիլիրսինիզ քի, եէտիմտէ պու գատար մէպ-լաղ եօգ տուր։ Իմտի, եաըրն վէրիրիմ։

— Եաըրն սապահ սաաթ օնտա մահէլլինէ թէշլիմ իթմէ-լիեիմ։

— Սաաթ սօգուզտա տայիրէմէ կիաէճէեիմ, պիրլիքտէ կէլլին, թէշլիմ իսէրիմ։

— Թամ սաաթ սօգուզտա, եիկիրմի պին ֆրանգը ալ-մագ իւզրէ սիզէ կէլէրիմ։ - Կիճէլէը խայր օլսուն։

— Խայըրա գարշը, ադիզէ եէկէնիմ։

Պաութհու բահիպէ Մարի՝ օտատան տիշարը չըգտըղըն-ատան, պանքէր եալընըզ գալընճա,

— Սաաադալարը, սէրպէսթ մէքթէպլէրի, վէ բուհանիճէ տիկէր թասավվուրլարըյլա, պանա թէշլիմ իթտիկի եարըմ

միլեօնու թէլէֆ իտէպիլիր . . . Վագաա քէնտիսինէ իմզալը պիր մագպուզ սէնէտի վիրմէտիկիմ խայբրլը օլտու իսէտէ, իսթէտիկինի վիրմէմէզլիք իտէմէմ։ Օն բարասընա գատար կէրէ վիրմէք լազըմ տըր. Հալ պու քի Արնօլտ վէ պէն պու ագչէնին պանգատա գալաճաղընը իւմիտ իտիեօրտուդ։ Քէնտի մալիմիզ կիպի ատտ իթմէքտէ իտիք, տէտի։

Մուախխարէն Ժիւլ Վէրիէր՝ եինէ իշինէ տէվամ իթտի։

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ, Միսթիգօ՝ պապա Լօրիօնուն քէնտիսինէ իհալէ իթտիկի պիր մէմուրիեէթին նէթիճէսինի պիլտիրմէք իւզրէ, էվվէլա քէնտի խանէսինէ կիթտի, վէ պիր ազ թաամ իթտիքտէն սօնրա, 13 նիւմէրօլու արապանըն սահիպի նէզտինէ ազիմէթ իյլէտի։

Օլ էսնատէ պապա Լօրիօ սուֆրատա օլտուղունտան,

— Օղլում, թաամ իթտի՞ն մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, պապա Լօրիօ։

— Իշթէ օ ֆէնա. պիրլիքտէ թաամ իտէր իտիք։ Պունունլա պէրապէր պէնիմլէ չագմագլըղընա հիչ մանի եօգ տուր։ Սանա պիր գատէհ պուրկօնեը շարապը վէրէեիմ. պագ նէ՛ գատար լէզիզ տիր։ — Իհալէ իթտիկիմ մէմուրիեէթի իճրա իթտի՞ն մի։

— Էվվէթ, վէրտիկինիզ ֆիեաթ իլէ եարըն սիզէ իքի թագըմ միւքէմմէլ գօշում կէօնտէրիլէճէք տիր։

— Էօյլէ իսէ ալէա, կէլ պիրէր թանէ չագալըմ։

Գատէհլէր տօլտուրուլուպ, իչիլտիքտէն սօնրա, Լօրիօ՝

— Օղլում, սէն պէնիմ խըզմէթիմի կէօրտիւն, պէնտէ սէնին խըզմէթինի կէօրէճէեիմ։

— Պէնի՞մ մի։

— Էվվէթ, հէմ էօյլէ տիր սընըֆ թարաֆընտան քի, օ սընըֆա նէ՛ սէն, նէ՛ տէ պէն մէնսուպ տէյիլիզ. տիմէք իսթէրիմ քի, կէնճ պիր գատընըն պանա իհալէ իթտիկի պիր սիբարըշը իճրա իտէճէեիմ։

Միսթիգօ՝ գաբուճու գարընըն քէնտիսինէ սէօյլէտիկինի տէրհալ խաթըրլաեարագ,

— Պիր բահիպէ գատընտա՞ն մը պահս իթմէք իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ . . . ֆագաթ սէն նէ՞տէն պիլիեօրսուն ։

— Գարուճում սէօյլէտի ։

— Անը պէն 13 նիւմէրօլու արապամ իլէ սէնին էվինէ, վէ սօնրա սէնի պուլմագ իւմիտիյլէ, եէնի քիլիսէնին թարաֆընա կէօթիւրտիւմ։ Սէնի պուլմատըղընտան տօլաեը զիեատէսիյլէ սըգըլմըշ օլտուղունա տիգգաթ իթտիմ։

— Էյ օ բահիպէ գատըն պէնտէն նէ՞ իսթէեօրտու ։

— Պիլմէմ . . . քէնտիսի սանա անլաթաճագ տըր ։

— Նէ՞ վագըթ ։

— Եարըն ։

— Նէ՞րէտէ ։

— Սագրէ-Քէօր քիլիսէսի էօնիւնտէ ։

— Սաաթ գա՞չտա ։

— Թամ սաաթ օնտա ։

— Բէք էյի, ֆագաթ պու խուսուս պէնի մէրագտա պըրագըեօր։ Պէնիմ կիպի պիր կէնճ իլէ կէօրիւշմէք իսթէեէն բահիպէ գատըն քի՞մ օլապիլիր ։

— Շիմտի քիմ օլտուղունու սէօյլէրիմ։ Քէնտիսինի՝ պիր արապա աթլարընըն սէնի եարալամըշ օլտուղու կիւն, այնի արապատա կէնճ պիր գըզ իլէ օթուրմուշ օլան բահիպէ օլտուղունու սանա պիլտիրմէքլիկիմի թավսիեէ իթտի ։

Միսթիգօ՝ էլինի տիզինէ վուրարագ,

— Հա՞ անլատըմ . . . խաթրըմա կէլիեօր . . . բահիպէ Մարի տիր . . . տէտի ։

Լօրիօ . - Էյ շիմտի թանըտը՞ն մը . . .

— Էվվէթ, վէ նէ՛ իսթէտիկինիտէ պիլիրիմ . . . Մութլագա մանասթըրըն պիրինտէն պիր խայլի միտալետ իսթէմիշ օլտուգլարընտան, սիբարըշ իտէճէք տիր ։ - Պապա Լօրիօ, պու խուսուսու պանա խապէր վիրմէքլիկի տիւշիւնտիւկիւնիւզէ թէշէքքիւր իտէրիմ։

—Ըաքին, վագթինտէ պուլունմաեը ունութմաեասըն սէօյլէտիկին բահիպէ պու խուսուսու պանա թէնպիհ իթտի ։

— Սէն միւսթէրիհ օլ, պէն վագթինտէ պուլունուրում։

Մէրգումլար պիրէր գատէհ պօշալթըպ, պատէհու կէնճ միտալեաճը՝ իհթիեար արապաճըտան այրըլտը, վէ քէնտ

խանէսինէ կիտէրքէն, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէ-մէքտէ իտի.

— Բահիպէ Մարինին էվվէլա պէնիմ էվիմէ կէլմէսինտէ, սօնրա պէնի պուլմագ իւզրէ, Սագրէ-Քէօր քիլիսէսի թարաֆընա ազիմէթ իյլէմէսինտէ, վէ օրատա տախի պուլամաեարագ, պապա Լօրիօեա հագգըմտա պազը թավսիեէլէրտէ պուլունմասընտա, մութլագա մուհիմ պիր սէպէպ օլմագ կէրէք տիր։ Ֆագաթ պու սէպէպ նէ՞ օլապիլիր։ Ֆիքրիմ պու խուսուս իլէ մէշղուլ օլտուգճա, սապահա գատար կէօզլէրիմի գաբամաեաճաղըմ... Ահ, սապահ օլսա տա, իշի անլաեարագ ֆիքրիմ բահաթլանսա։

Օլ էսնատէ մէրգում, Կար սօգաղընտան կէչմէքտէ օլտուղունտան,

— Մատէմ քի պու թարաֆտա պուլունուեօրում, Բէրրօ գատընըն խանէսինէ կիտէպիլիրիմ։ Չամաշըրըմ հազըր օլմալը տըր, վէ եարըն սապահ բահիպէ գատըն իլէ կէօրիւշմէեէ կիթտիկիմտէ, պէեազ կէօմլէք կիեինէպիլիրիմ։ Հէմտէ միւնասիպի պէօյլէ տիր. պագալըմ Բէրրօ գատընըն պարագասը աչը՞գ մը տըր, տէտի, վէ ատըմլարընը չաբուգլաթարագ, ճիւզիճէ միւնէվվէր օլան պիր տիւքքեանըն էօնիւնէ մուվասըլէթ իթտի։

Պու տիւքքեան՝ Բէրրօ գատընըն իտի, վէ տիկէր չամաշըրճը տիւքքեանլարը միսիլլու, տէրունինտէ պիւեիւք պիր մասա, գուլբլու սէբէթլէր, պիր սօպա, վէ չամաշըրլարը ասմագ իչին իբլէր պուլունմագտա իտի։

Իքի իւթիւճիւ գատըն, օլ էսնատէ չալըշմագտա օլուպ, վագըթ իսէ կէճ օլտուղունտան, վէ պիր ան էվվէլ կիթմէք իսթէտիքլէրինտէն, պու իքի գատընլար խահիշլէ իւթիւ վուրմագտա իտիլէր։

Բէրրօ գատըն տախի իւթիւլէնէն չամաշըրլարը սէբէթլէրտէ տիւզմէքտէ օլուպ, կէնճ պիր քիմսէ տէ սօպանըն եանընտա օթուրմուշ իտի։

Միսթիգօ. -(Իչէրի կիրէրէք.) Ճիւմլէնիզէ, ֆագաթ պաշլըճա Բէրրօ գատընա ագշամլար խայր օլսուն. չամաշըրըմը ալմաեա կէլտիմ, հազը՞ր մը տըր, տէտի։

Բէրրօ գատըն. - Էվվէթ, հազըր տըր օղլում, կէթիւրէ-պիլիրսին։

Միսթիգօ. - Թէշէքքիւր իտէրիմ. քիւչիւք պիր բաքէթ եաբըն տա կէօրիւրէեիմ։

Պու արա սօպանըն եանընտա օթուրմուշ օլան կէնճ աեա-զա գալգարագ,

— Եահո՛ւ, պու գատար թէպտի՞լ մի օլտում քի, պէնի թանընեամաեօրսուն, տէտի։

Միսթիգօ՝ պու սէօզիւ սէօյլէեէն ատէմէ աթֆը նազար ի՞թտիքտէն սօնրա, թէաճճիւպանէ ըէֆը սէտա իլէ պէրապէր, գահգահալը պիր կիւլիւշ գօբարտը։ Պատէհու շու սէօզլէրի իրտա իթտի.

— Իշտէ պու զարի՛պ... սէ՞նմիսին Ֆրէտէրիք Պէրթէն... նէ՞ օ, արապաճըլար կիպի պօղազընը թէսթէրէ իտէրճէսինէ եագա գօյմուշսուն, իյնէ կիպի սիվրի ուճլու էօգչէսիզ բօթին-լէր, էնլի բանթալօն կիեինմիշսին, թէք ճամլը պիր կէօզլիւկիւ պուրնունա թագմըշսըն, վէ քէօսթէքլի պիր տէ սաաթ ալմըշ-սըն... Աճապա Սէնայի բիեանգօսունուն պիրինճի իքրամիեէ-սինի՞ մի գազանտըն։

Ֆրէտէրիք. - Էվվէթ, պիրինճի իքրամիեէեի գազանտըմ, նա՞սըլ պու սուրէթտէ քէնտիմի կիւզէլլէթմէեի պիլիեօ՞րմու-եում։ Շիք պիր ատէմէ պէնզէմի՞շմիեիմ։

Միսթիգօնուն ճէվապ վէրմէեէ վագթը օլմատը, չիւնքի արգատան իշիտիլէն պիր սէս,

— Պանա սօրարսան, թըպգը մայմունա պէնզէեօրսուն, տէյի պէեան իյլէտի։

Հազըր պուլունանլարըն ճիւմլէսի թէաճճիւպլէ արգալա-րընա տէօնտիւլէր։

Պու եէնի կէլէն շախս՝ բաչավրաճը պապա Բիէր Պէրօ օլուպ, մէրգում, գանճասընը վէ քիւֆէսինի գաբունըն եա-նընտա պրագըպ, գըզգարընտաշընա պիր վիզիթա վիրմէք իւզ-րէ, ֆէնէրինի էլինտէ թուլթարագ իչէրի կիրմիշ իտի։

Պու բաչավրաճը՝ Մէլանի Կօթիէնին իխթարը մուճիպինճէ վէ ագճէսիյլէ ղաեէթ շիք պիր գըեաֆէթէ կիրմիշ օլան Ֆրէ-տէրիքէ խիթապէն,

— Սէ՞ն տէ մի մօսիէօլէր սըրասընա կէչտին. օ տէյիլ ամմա սըրթընտաքի էլպիսէլէրի նէ՞րէտէն աշըրտըն, տէտի։

Ֆրէտէրիք. — Աշըր՞մագ մը։

Բիէր. — Աշըրմագ տէրսէմ, մութլագա ճէպրէն աշըրմըշսըն, եախօտ ղասպ իթմիշսին տիր տէմէք իսթէմէեօրում։ Պէնճէ, նամուսույլա ճէպէ կիրմիշ օլմաեան բարաեա՝ աշըրըլմըշ տըր տէրիմ վէսսէլամ։ Տօղրուսու շու սանաաթընա վէ քեարընա տիեէճէեիմ եօգ տուր։ Պէնիմ կիպի գանճանըն ուճույլա պիր թագըմ բաչավրալարը թօբլամաեօրսուն ա՛։

Ֆրէտէրիգ. — (Հիտտէթլէնէրէք.) Ֆագաթ, տայը, սիզտէ ամմա թէրպիեէսիզճէ մուամէլէ իտէրսինիզ։

— Վա՛յ, սէնինլէ թէրպիեէլի՞ մի պուլունաճաղըմ։ — Պէն սատէ պիր բաչավրաճըեըմ, պէնիմ իչին զէնկին օլմագ իւմիտի եօգ տուր, ֆագաթ թէհլիքէտէ պուլունմամագտա տըր։

— Հէր քէս իսթէտիկի թարզտա էօմիւր կէչիրմէեէ սէրպէսթ տիր։ Պէն մագսէտիմէ, գատընլար սաեէսինտէ էրմէք իսթէեօրում. պանա քիմ նէ՞ տիեէպիլիր։ Անլէր պէնի իլէրի սիւրիւեօրլար. պինապէրին մագսէտիմէ վասըլ օլաճաղըմ։

— Էվվէթ, էվվէթ, Մազաս գալէսինէ գատար իլէրի կիտէճէեինէ շիւպհէմ եօգ տուր։

— Օտա պանա այիտ շէյ տիր. կիճէնիզ խայր օլսուն, թէյզէ. (Բաչավրաճըեա.) Սէնինլէ տարկըն օլտուղումտան, սէլամ վիրմէքսիզին սէնտէն այրըլըրըմ։

22

Բաչավրաճը. — (Տիւքքեանըն ճամէքեանընտան եումրուղունու եէկէնինէ կէօսթէրէրէք.) Սէնի երլա՛ն... տէտի։

Միսթիգօ. — Պապա Պէրօ, թէհի եէրտէ իզհարը հիտտէթ իթմէնիզտէն նէ՞ ֆայիտէ հասըլ օլուր։ Արթըգ պիր քէրրէ մուզիրը թարիգէ սաբմըշ օլտուղու հալտէ, սիզ անը իսլահ իտէմէզսինիզ. սօնունա գատար եօլունա տէվամ իտէճէք տիր։

— Էվվէթ, էվվէթ, սօնու գալէպէնտլիք տիր . . . ֆագաթ պու տա ֆամիլեամըզա շէրէֆ կէթիրմէզ։

— Պէնճէ, պու ալէմտէ խէթա՝ ֆայիլինէ այիտ տիր, ֆամիլեասընա շումուլի եօգ տուր։ — Հէր նէ իսէ, վալիտէ, սիզ պէնիմ չամաշըրլարըմը վէրին։

— Ալ օղլում։

— Պօրճում նէ՞ տիր։

— Օն պէշ սու։

— Ալըն . . . թէմիզ հիսապ՝ հէր վագըթ մագպուլ տուր։

Պու սէօզլէր թաաթի օլունտուղու էսնատէ, իւթիւճիւ գատընլար իշլէրինի պիթիրմիշ օլուպ, մուֆարագաթա հազըրլանըրլարքէն, պունլարտան պիրի՝

— Միւսիւ Միսթիգօ, պիզ տէ սիզին կիտէճէկինիզ թարաֆա կիտէճէեիզ։ Պիզէ րիֆագաթ իտէրսէնիզ, մէմնուն օլուրուզ, չիւնքի պուրալարտա պազը մուզիրը քիմսէլէր պուլունապիլիր. եանըմըզտա պիր էրքէք պուլունմասը՝ ֆայիտէլի տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Միսթիգօ՝ հագգընտա կէօսթէրիլէն պու իլթիֆաթա թէշէքքիւրէն, մէրգուման գատընլար իլէ պիրլիքտէ չամաշըրճը տիւքքեանընտան հարէքէթ իթտիլէր։

Բէրրօ գատըն՝ տիւքքեանտա գարընտաշըյլա եալընըզ գալտըղընտա,

— Իշթէ եալընըզ գալտըգ, պանա պիր տիեէճէյի՞ն մի վար տըր, տէյի սիւալ իթտի։

Բաչավրաճը. — Էվվէլա տիւքքեանընը գաբա։

— Վայ սէօյլէեէճէկին սը՞րր մը տըր։

— Էվվէթ, հէմ մուհիմմ պիր սըրր տըր։

— Բէք էյի, տիւքքեանը մը շիմտի գաբարըմ։

Մէզպուրէ անինտէ տիւքքեանըն գանատլարընը գաբատը, վէ ագշամա գատար չալըշմագտան թապ ու թագաթը գալմամըշ օլտուղունտան, պիր իսկէմլէեէ սէրիլիվէրտի, վէ մուախխարէն գարընտաշընա խիթապէն,

— Սէօյլէ պագալըմ, մատտէ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Մատտէ՝ գարընտաշըմըզ հագգընտա տըր։

— Հո՞նկը գարընտաչըմըզ։
— Էթիէն Պէյօ հագգընտա։
. . . . . .
. . . . . .

* *
*

Էմիլ Վանտամ, պանքէրին սալօնունտան չըգտըղը զէ-
ման, Արնօլտ Տէսվինեընըն եանընտան կէչէրէք, մէրգումուն
գուլաղընտան աշաղըեա, «Սիզի տիշարտա պէքլէեօրում» տէ-
միչ, վէ չիտէթ վէ հէնէճան իլէ խանէի մէզքիւրաէն մուֆա-
րագաթ իթմիչ իտի։

Վանտամ, սօգաղա չըգտըղընտա, սապըրսըզլըգլա գալ-
տըրմ իւզէրինտէ տօլաշմաեա պաշլատը, վէ խանէնին գա-
բուսունու կէօզիւնտէն աեըրմաեըպ, խասմինին մէյտանա չըգ-
մասընա պէքլէեօրտու, Մէրգում, քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ տի-
մէքտէ իտի։

— Խա՛յր, րուհում իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, պէօյլէ
պիր ալչագլըղըն իրթիքեատ օլունմասընա միւսաատէ իթմէյէ-
ճէեիմ. . . Վէրիէր՝ հալը մուզահիգաեա տիւչար օլարագ, քէն-
տի գըզընը սաթմըչ տըր . . . Անժէլիքին պու պագտէքի զան-
նը եանլըչ տէյիլ տիր։ Պու սաէտ՝ հէր չէյէ միւգթէտիր տիր։
– Թէլէֆ իթմիչ օլտուղու պիր սէրվէթին, վէ պու կիւնքի կիւն
վիճուտի պուլունմաեան պիր ճիհէթին հիսապընը վիրմէմէք իւ-
չին, հէնուզ սինինի րիւշտէ պաղիղ օլմաեան գըզընը էօյլէ պիր
սաէտ իլէ էվլէնտիրմէքտէ տիր քի, նէ՛ ճիհէթ ագչէսի իս-
թէմէքտէ, նէ՛ տէ սայիր մաթլուպաթտա պուլունմագտա տըր։
– Տօղրուսու պու բէք պիւեիւք մէհարէթի տիր։ Լաքին պէն,
պու նամուսսուզ թասավվուրուն գուվվէտէն ֆիիլէ կէլմէսինէ
մանի օլաճաղըմ։ Սէվկիւլիւմիւ պէնտէն ալամաեաճագլար։

Վանտամ, սօն սէօզլէրի սէօյլէմիչ իքէն, էվին գաբուսու
աչըլտըղընտան, մէզքիւր գաբուտան պէչ ալթը սաոըմ ու-
զագտա պուլունան միւլազիմ՝ հարէքէթինի գաթթ իթտի։
Արնօլտ Տէսվինեը էթրաֆընա աթֆը նազար իլէ, Վանտամը
կէօրիւպ եանընա կիթտի, վէ քէլամա աղազ իտէրէք,

— Միւսիւ, տիշարտա պէնի պէքլէնէճէնինիզի խապէր

վերմիչ իտինիզ։ Պինապէրին սիզի ուզուն միւտաէթ պէքլէթ-մէք իսթէմէեէրէք չըգըպ կէլտիմ։ Պէսպէլլի պանա խուսուսի պիր իֆատէնիզ օլմալը, տէտի։

— Էվվէթ։

— Պուեուրուն սէօյլէէին, սիզի տինլէեօրում։

— Մ. ժիւլ Վէրիէրին վագը օլան հարէքէթինտէն պահա իտէճէք տէյիլիմ։

Արնօլտ. — (Թէպէսսիւմլէ.) Անլաեօրում։

— Պիրի պիրինիզ իլէ չէրիք օլմուշ օլմամըշընըզ. պանա բաճի պիր քէյֆիեէթ տէյիլ տիր։

— Ֆիլվագը պու խուսուս սիզէ այիտ պուլունմամագտա տըր։

— Լաքին էկէր քէնտի գըզը Անժէլիքի սաթմաեա գալգըշմըշ իսե . . .

— Մատմուազել Վէրիէրի՞ մի . .

Մէրգում պու քէլիմէլէրի մանէատաը պիր թարզտա թէլէֆֆիւզ իտիպ, Վանտամ իսե,

— Էվվէթ, մատմուազել Վէրիէրի՝ քէնտիսինի հալը մուզաիգատան գուրթարմագ իչին գուլլանմագ իսթէրսե, պու խուսուս պանա այիտ օլմազէ, մէնն իտէճէեիմ, տէյի պէեան էյլէտի։

— Նէ՛ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրում, միւսիւ։

— Պիլաքիս բէք էյի անլաեօլսունուզ, վէ ճէվապ վիրմէնիզի թալեպ իտէրիմ։

Վանտամ, սէսինի եիւքսէլթմիշ օլտուղունտան, պազը եօլճուլար՝ իտիլէն սէօզլէրի տինլէմէք իւզրէ, պաչլարընը չէվիրիպ, հարէքէթլէրինի գաթթ իթմէքտէ իտիլէը։

Արնօլտ. — Տիգգաթ իտին, միւսիւ, սօգագ օրթասընտա րեզալէթ չըգարըեօրսուեունուզ. հէր քէսէ մասխարա օլուեօրուզ։ Ջանն իտէրիմ քի, շու էանատէ քէնտինիզէ մալիք տէյիլսինիզ։

Վանտամ. — Ֆագաթ, միւսիւ, սիզին սօղուգ գանլըլըգընըզտա ֆէվգէլատէ տիր։

— Սօղուգ գանլըլըգ տա պիր գուվվէթ տիր։

— Շիւպհէսիզ. հալ պու քի, պազը նագիք սըրալարտա ֆիթուլսուզ օլան քիմսէ՝ ալչագլըգ սըֆաթընա լաեըգ պու-

լուծուր։ Գօրգարրմ քի սիղտե պիր ադջագ օլմահասընըզ։

Ա.րնօլտ. – (Ձմուղլարընը չեքէրէք.) Միճսիս, պիր ազ էվվէլ իքի տէֆա քէնտինիզ սէօյլէտինիզ։ Պէնի թանըմատըղընըզ հալտէ, նամըզ մուհաքէմէ իտէպիլիրսինիզ։

— Թանըմամ, ֆագաթի նասըլ ատէմ օլսուդունուզու ֆէրք իտիեօրում։

— Էմի՞նմիսինիզ։

— Սիզ պիւեիւք պիր սէրվէթե մալիքսինիզ։

— Ա.ճապա պիւեիւք սէրվէթէ մալիք օլմագըզ տա պահա՞թ մը տըր։

— Անժէլիքէ աչըզ օլմուչսունուզ տոսթ։

— Մատմուազէլ Վէրիէրէ, տէյի՞լ մի։

Վանտամ, տօղրուտան տօղրու քէնտի իֆատէսինէ տէվամ իտէրէք,

— Անըն քէտէրինին հալը մուզաֆգատա օլմասընտան պիլ իտիմիֆատէ, գըզընը սաթըն ալըեօրսունուզ... Իչիթ գու ա-յըզ տըր, հիճապ իտէճէք հալ տիր։

Ա.րնօլտ. – (Սապրը թիւքէնմէյէ պաչլաեարադ.) Ֆագաթի պիւքիւնէթինէ մուհաֆազաեա սայ իտէրսէք.) Իֆատէլէ-լինիզ հէր պու գառաթր մը տըր, եէյի սիւսլ իչիտ։

— Խա՛յր, միւսիւ, տիեէճէքլերիմ հէր պու գառար աէ-յիլ սիր։ – Պէն մատմուազէլ Վէրիէրի սէվէրիմ։

— Անժէլիքէ մի։

— Իսթիհզա լազըմ տէյիլ տիր, միւսիւ։ Մատմուազէլ Վէրիէրի սէվէրիմ, վէ անըն թարաֆընտան սէվիլմիչիմ տիր։ Նըզամէօրմուսունուզ։

— Անլաեօրում, ֆագաթի սիզին աչգ ու սէվտանըզա մախ-սուս սըրրլարընըզ պանա այիտ օլմասըդընտան, իլէրուտէ պունատան պանա պահա իթմէմէկնիզի լեճա իտէրիմ։ – Մ. Վէ-լիէր վէ պէն, հարաքաթի վէ թատավվուրաթըմըզատան տօղաեր քիմսեեէ հիսապ վիրմէեէ պօրճլու տէյիլիզ... – Սիզ մատմու-ազէլ Վէրիէրի սէվիեօրմուչսունուզ։ Մատմուազէլ Վէրիէր տէ սիզի սէվիեօրմուչ... էյ սօնրա՞։ Հալ պու քի Մ. Վէրիէր պէ-նի քէնտիսինէ տամամ դըլմագ իսթէեօր։ Ֆարզ իտէլիմ քի, պէն տէ մէզպուրէ իլէ էվլէնմէք իսթէմէսէմ, լուխաթի ընըզը

իսթիտտ վէ իսթիրհամ իթմէք իւզրէ սիզէ միւրաճաաթ իտէ-ճէկիմի մէմուլ իտէ՞րմիսինիզ։

— Սիզ Ռնժէլիքի սէվիեօ՞րմուսունուզ, վէ անընլա էվլէն-մէք իսթիեօ՞րմուսունուզ։

— Էօյլէ ֆարզ իթսէք, նէ՞ լազըմ կէլիր։

— Շու լազըմ կէլիր քի, անը սէվմէնիզի, վէ անընլա էվ-լէնմէք թասավվուրունտա պուլունմանըզը մէնն իտէրիմ։ Հա-սրլը սիզին իլէ Մ. Ժիւլ Վէրիէր արասընտա ագտ օլունմուշ օ-լան բազարլըզըն իճրասընա միւսաատէ իտէմէմ։

— Վա՛յ, պու խուսուստա պանա մանի՞ մի օլուեօրսու-նուզ։

— Էվվէթ։

— Լաքին էկէր, պու մէմնուիյեէթէ էհէմմիեէթ վիրմէզ իսէմ, նէ՞ լազըմ կէլիր։

— Նէ՛ լազըմ կէլտիկինի ազ վագրթտա կէօրիւրսիւնիւզ։

— Օ հալտէ, միւսիւ, սիզտէ մուհագգագ պիլին քի, է-կէր էֆքեար վէ նիեաթըմ վար իսէ, իսրար իտէճէեիմ, վէ էկէր մատմուազէլ Վէրիէր իլէ էվլէնմէքլիկիմի՝ բէտէրի վէ պէն իսթէր իսէք, էվլէնէճէեիմ։

— Էօյլէ իսէ, միւսիւ, պէն տէ սիզէ պիր այչագ նազա-րըյլա պագարըմ, վէ մուճիպինճէ մուամէլէ իտէրիմ։

Վանտամ, էլտիվէնի իլէ Արնօլտ Տէսվիներեա պիր սիլլէ աշգ իթմէք իւզրէ էլինի եօգարը գալտըրտը իսէ տէ, Արնօլտ՝ գօլույլա մէրգումուն պիլէկինի գավիէն թութուպ, հարէքէ-թինէ մանի օլտու։

Այնի վագրթտա մէրգումլար էթրաֆընտա պազը եօլճու-լար թօբլանմաեա պաչլատըլար։

Արնօլտ, պօղուգ պիր սէտա իլէ,

— Միւսիւ, սիլլէնիզի գապուլ իթմիշ ատտ իտէրիմ, վէ եարըն սիզի թէլէֆ իտէճէեիմ։ -Շահիտլէրիմ՝ շահիտլէրինիզլէ նէ՞րէտէ պուլուշաճագ տըրլար, տէտի։

— Եարըն, սապահըն սաաթ օնունտա, Վէնսան օրմանըն-տա քեային զապիթան գահվէխանէսինտէ։

— Բէք էյի։

Պատէհու Վանտամ ղալէպէլիկի եարըպ, սիւրաթլէ օրա-տան մուֆարագաթ իթտի։

Թամ օլ էսնատէ Արնօլտուն գօլթուղունա պիր քիմսէ կիրէրէք։

— Նէ՞ օ, միւսիւ Տէսվիններ, բազու իլէ տուէլլօ՞մու իտիեօրսունուզ, տէտի։

Պու շախս՝ Արնօլտա Թիվօլի սօգաղընտա վագը խանէսինի սաթմըշ օլան Պէրթիէ նամ էպնիեէ գալֆասը օլուպ, Արնօլտ՝ մէրգումու թանըտըղընտա,

— Սիզ հազը՞ր մը իտինիզ... Վուգուաթը կէօրտիւնիւզ, վէ իրատ իտիլէն սէօզլէրի իշիթտինի՞զմի, տէտի։

— Էվվէթ։

— Օ հալտէ, ազիզիմ միւսիւ Պէրթիէ, պանա պիւեիւք պիր խըտմէթտէ պուլունապիլիրսինիզ։

— Մէմնունէն խըզմէթինիզէ հազըրըմ։ Տիլէտիկինիզ խըզմէթ նէ՞ տիր։

— Պանա շահիտ օլմանըզը արզու իտէրիմ։

— Օլուրում, վէ ահըպպամտան պիրի տէ, էկէր իսթէրսէնիզ, սիզէ իքինճի շահիտ օլապիլիր։

— Իսթէրիմ, վէ թէշէքքիւր տախի իտէրիմ։

— Տուէլլօնուզուն սէպէպի նէ՞ տիր։

— Կէօրտիւկիւնիւզ թօբճու միւլազիմի Վանտամ՝ շէրիքիմ օլան պանքէր Վէրիէրին գըզընը սէվիեօր։

— Բէք էյի։

— Պէն տէ սէվիեօրում... պու սէպէպլէ պիրիպիրիմիզէ բաքիպ օլմուշուզ տուր... գուսուրունու անլաեապիլիրսինիզ։

— Վա՛յ, քէնտիսի եալընըզ գալմագ իչին, վիճուտինիզի օրթատան գալտըրմագ ֆիքրինտէ՞ մի պուլունուեօր։

— Էվվէթ։

— Հագարէթի սիզ կէօրտիւկիւնիւզտէն, սիլահ ինթիխապը հագդը սիզէ այիտ տիր։ Իմտի, նէ՞ սիլահ ինթիխապ իտէրսինիզ։

— Թապանճաեը ինթիխապ իտէրիմ, չինքի գըլըճտան զիեատէ թապանճա իլէ տուէլլօ իթմէկէ իգթիտարըմ պուլունմագտա տըր։

— Բէք ալէա... շարթլարընըզ նէ՞ տիր։

— Տուէլլօմուզուն ճիտտի սուրէթտէ իճրասընը իսթէրիմ։

- Արամըզտա եիկիրմի ատըմ մէսաֆէ պուլունմալը տըրքի, հէր պիրիմիզ պէշ ատըմ գատար իլէրի կիտիպ, սէրպէսթճէ սիլահըմըզը իսթիմալ իտէպիլէլիմ։ Իքիմիզտէն հէր հանկըմըզըն պախթը եավէր օլուր իսէ, անըն թապանճասը ղալէպէ իտէճէք տիր։

— Տուէլլօ նէ՞րէտէ վուգու պուլաճագ տըր։

— Պէլճիգա հուտուտունտա, Քիէվրէն նամ մահէլլտէ... Օրատա միւնասիպ պիր եէր արարըզ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Եարըն ագշամ եարը կիճէեի եիկիրմի տագըգա կէչէրէք հարէքէթ իտէրիզ։ Անլաշըլտը, տէյի՞լմի։

— Էվվէթ, բէք ալէա անլաշըլտը... Վէնսան օրմանընտան ավտէթիմիզտէ նէ՞րէտէ պուլուշաճաղըզ։

— Սիզի վէ իքինճի շահիտիմ օլաճագ զաթը, Պրէպան լօգանթասընտա էօյլէ թաամընտ տավէթ իտէրիմ... Սաաթ օն պիր պուչուգտան իթիպարէն օրատա սիզի պէքլէրիմ։

— Բէք էյի... եարըն պուլուշուրուզ։

Պէօյլէճէ իքի շախսլար պիրիպիրինտէն այրըլտըլար։

Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Արնօլտ Տէսվինեը՝ Թիվօլի սօգաղընտաքի խանէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ օլուպ, մէրգում, խանէի մէզքիւրէ էսնաի ավտէթինտէ, քէնտի քէնտիեէ,

— Պէնիմ իլէ մագսէտիմ արասընտա պիր թագըմ միւշքիլաթ զուհուր իտէճէկինի վէ պու միւշքիլաթա գարշը ուղրաշմագլըղըմ լազըմ կէլտիկինի պիլիեօրտում։ Պու միւշքիլաթտան պիրինճիսի, պէլքի տէ է՛ն մուխաթարալըսը Էմիլ Վանտամ տըր, ֆագաթ մահվ իտիլէճէք տիր։ - Եըլտըզըմ պանա մույեին տիր, պունունլա պէրապէր հիյնի հաճէթտէ պէն տէ եըլտըզըմա եարտըմ իտէճէեիմ, տիմէքտէ իտի։

Արնօլտ խանէսինէ ավտէթինտէ, եաթաղընա եաթտը իսէ տէ, եաթմասը՝ ուեումագ իչին օլմաեըպ, տիւշիւնմէք վէ բըլանլարընը թասմիմլէմէք իչին իտի։

23

Բէրրօ գատընըն տիւքքեանընը թէրք իթտիկիմիզ զէման, իհթիեար բաչավրաճը Բիէր Պէրօ գըղգարընտաչընա խիթապէն,

— Գարընտաչըմըզ էթիէն Պէրօ հագգընտա պահս իթմէք իւզրէ կէլտիմ, տէմիշ իտի։

Մէրգումէ գատըն՝ քէմալը թէաճճիւպլէ,

— Էթիէնտէ՞ն մի... պիչարէ էթիէնիմիզտէ՞ն մի պահս ելմէկէ կէլտին, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Օթուզ պէշ սէնէտէն պէրու ղայպ օլան օղ գարընտաչըմըզ հագգընտա պանա նէ՞ սէօյլէեէպիլիրսին... Շիւպհէսիզ չօգտան պէրու էօլմիւշ օլաճագ տըր։

— Ինչ՞ պիլիր։

— Քէնտիսինտէն պազը խապէրլէ՞ր մի ալտըն։

— Պէլքի։

— Պէնի մէրագտա պըրաեըեօրսուն... էկէր հագըգեթէն մալիմաթըն վար իսէ, չաբուգ սէօյլէ։

— Բաչավրաճըլըգ սէննաաթըմըզըն պազը կէօնա էյիլիկի վար տըր։ Էլիմտէ գանճա վէ սըրթըմտա սէբէթիմ օլարագ, պիւթիւն կիճէ Բարիսի տօլաշըր իսէմ, իրթէսի կիւն տէ, գաչամա գատար թօբլատըղըմ չէօբլէրին իչինտէն չըգարտըղըմ քեաղըտ բարչալարընը, աչգ ու սէվտաեա միւթէալլիգ եէմինլէրի, ագչէ վատալարընը, էօլիւմ թէհտիտլէրինի, գօնթրաթ բարչալարընը, աթըմըզ ղազէթալարը, վէլհասըլ պիր թագըմ եալան վէ էսասսըզ ֆըգրալարը օգուեաբագ էյլէնիրիմ։

Բէրրօ գատըն սապըրսըզլըգ հարէքէթի իպրազ իթտիկինտէն, բաչավրաճը Բիէր՝ քէլամա տէվամ իտէրէք։

Սապըրլը օղ... գարտաչըմըզ էթիէն, հիչ պիրիմիզ իլէ սէլամլաշմաեարագ Ֆրանսատան կիտէլի՝ օթուզ պէշ սէնէ օլտու, տէյի՛ր մի, տէտի։

— Էվվէթ, օթուզ պէշ սէնէ։

— Վագթիյլէ րիվաեէթ օլունտուղու իւզրէ, ղալիպա մէր-գում Հինտիսթանը քէպիրէ կիթմիշ, վէ օնտան սօնրա, ֆա-միլեամըզ էֆրատընտան հիչ պիրիսինէ պիր խապէր կէօնտէր-մէմիշ տիր։

— Հինտիսթանը քէպիր նէ՛ գատար ուզագ մահէլլ տիր։ — Թէքրար իտէրիմ, պիչարէ օրատա էօլմիւշ օլմալը տըր։

— Օ՞ մու օրատա էօլմիւշ օլաճագ տըր։ Գուվվէյի վիճու-տիեէսի գօլէրաեա պիլէ մուգուվէմէթ իտէճէք մէրթէպէտէ միւքէմմէլ տիր։

— Հալ պու քի զարուրէթ վէ սէֆալէթ՝ է՛ն գավի իւլ պիւնեէ քիմսէլէրի պիլէ թէլէֆ իտէր։

— Զարուրէթ վէ սէֆալէ՞թ մի... Էթիէն կիպի ալիմ օլան վէ Մատէնլէր մէքթիպի շակիրտանընտան պուլունան ղայրէթլի վէ հարիս պիր քիմսէ՝ զարուրէթ վէ սէֆալէթտէն գօրգմազ։ — Պիլիեօ՞րմուսուն, գըզգարընտաշ, Հինտիսթանը քէպիր տէտիքլէրի մէմլէքէթ, Գօգաներ կիպի պիր մէմլէքէթ տիր... Լահանա տիքմէք իչին պաղչէնի գազսան, ալթուն քիւլիւչէլէրի պուլուրսուն, վէ պուրատա, Բուպէլտէ, գու-թուլար իչինտէ, կէմիրիլմիշ քէմիքլէր զուհուր իթտիկի միսիլ-լու, օրատաքի թարլալարտա ասխի էլմասլար զուհուր իտէր։

— Էկէր Էթիէն էօլմէմիշ իսէ, նի՞չին մէքթուպ եազմա-եօր։

— Թապիեաթընը խաթրընա կէթիր... միւվէսվիս վէ քիմ-սէ իլէ իւլֆէթ իթմէզ պիր ատէմ իտի։ Պունտան պաշգա, բէք չօգ իչի տէ օլմալը տըր։ Պու հալ՝ էլինէ գալէմ ալըպ տա մէքթուպ եազմասընա միւսաատէ իթմէզ։

— Պունու անլաեօրում, լաքին պիր ատէմին տույղուսու նէ գատար ազ օլսա, ֆամիլեասը պուլունտուղունու ունութմա-մալը, վէ ֆամիլեասը էֆրատընը նէ՛ օլտուգլարընը տիւշիւն-մէլի տիր։

— Պէն տէ պու պապտէ սէնինլէ հէմէֆքեարըմ, ֆա-գաթ մէսէլէ պու տէյիլ տիր։

— Եա նէ՞ տիր։

— Էթիէն տահա պիր գաչ կիւն էվվէլ եաշաեօրմուշ, վէ միլիօնլարա մալիք իմիշ։

— Բիէ՛ր, մասա՛լ մը սէօյլէեօրսուն։

— Խայր, սըրֆ հագըգէթի պէեան իտիեօրում։

— Պիր գաչ կիւն էվվէլ էթիէն միլեօնլար սահիպի օլա-
րագ, եաշաեօրմուշ, տէեօրսան։ Շիմտի եաշամաեօ՞ր մու։

— Էօլմիւշ օլմալը տըր։

— Էօլմիւ՞շ միւ։

— Էվվէթ, գաթլ իտիլմիշ օլմալը տըր։

Բէրրօ գատըն պիր սըչրաեըշտա աեաղա գալգարագ,

— Ա՛հ, պու միւմքի՞ն մի տիր, տէտի։

— Միւմքին տէյիլ, մուհագագ տըր։

— Սէն նէ՞տէն պիլիեօրսուն։

— Պէնի տինլէ... շիմտի անլարսըն։

Բիէր Պէրօ՝ ճիպինտէն տէօրթ տիւրիւմլիւ պիր քեաղըտ
չըգարըպ, աչտըգտան սօնրա,

— Իշթէ պէն պունու չէօբ սէբէթիմտէ պուլտում, տէտի,
եիւքսէք սէտա իլէ աթիտէքի սաթըրլարը օգուտու.

— «Ախիրէն ղազէթամըզտա, Ժուպէր սօգաղընտա քեա-
«յին Օթէլ տէզ էնտէ էնմիշ օլան էթիէն Պէրօ նամ քիմսէնին,
«պիր ատլիեէ գօմիսէրի վասըթասըյլա սուրէթի ղարիպէտէ
«օլարագ ախզ ու կիրիֆթ իտիլտիկինի եազմըշ իտիք...»

Բէրօ գատըն։ – (Գարընտաշընըն օգումասընը քէսէրէք.)
էթիէն բօլիս թարաֆընտան տէրտէ՞սթ մի օլունմուշ... ֆա-
գաթ պիչարէ նէ՞ եաբմըշ...

Բիէր. – Տինլէ, տահա պիթիրմէտիմ։ (Օգումասընա տէ-
վամ իթտի.) «Պու կիւն, վագըայը մէզքիւրէեի թասհիհ
«իտէպիլիրիզ, հաթթա թասհիհէ մէճպուրուզ. – Շէօյլէ քի,
«էթիէն Պէրօ՝ բօլիս նէզարէթինտէ միւսթախտէմ պիր գօմի-
«սէր վէ պիր զապթիեէ մարիֆէթիյլէ տէրտէսթ օլունմաեըպ,
«եախօտ տահա տօղրուսու աշըրըլմաեըպ, իլլա, մէրգում
«եօլճուեու պիր տուզաղա տիւշիւրմէք մագսէտիյլէ, մէզքիւր
«սըֆաթլարը սախթէ սուրէթտէ իքթիսապ իթմիշ օլան իքի
«շախսը մուզիրր մարիֆէթիյլէ աշըրըլմըշ տըր։ –Օլ իքի շախսը
«մուզիրրին մագսէտի իսէ, համիլինէ թէէտիեէ օլունմագ իւզ-
«րէ սէյեահը մէրգումուն իւզէրինտէ պուլունտուղունու զանն
«իթտիքլէրի, վէ Ֆրանսա պանգասընտան թահսիլ իտէճէքլէ-

« րինի մէմուլ իյլէոիքլէրի էլլի պիր միլեօնլուգ պիր չէքի զասպ « իթմէքտէն իպարէթ պուլունմուշ տուր : Էթիէն Պէրօ անասըլ « Ֆրանսըզ օլուպ , Հինտիսթանտան , վաթանը պուլունան Բա- « րիս չէհրինէ հէնուզ ավտէթ իթմիշ , վէ մէզքիւր շայեանը « Թէէսսիւֆ զայպուպէթ կիւնիւնաէն պէրու մէյտանա չըգ- « մամըշ տըր : -Մէրգումուն գաթը ու Թէլէֆ իսիլմիշ օլտուղու « զանն օլունուեօր : »

Բաչավրաճը ֆըգրայը մէզքիւրէէի նիհաեէթինէ գատար օգումուշ օլտուղունտան տուրտու :

Պու պէնտ՝ միւտտաիի ումումիլիկին էմրի եախօտ մալիւ- մաթը իլէ եազըլմըշ իտի :

Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթի միւտտաիի ումումիսի՝ Գալկիւ- Թաեա պիր Թէլէկրաֆ քէշիտէսկլէ , փիլվագը էթիէն Պէրօ իսմինտէ պիր քիմսէնին՝ պանքէր ճօն Մօնթիմէր Թարաֆըն- տան իմզալը էլլի պիր միլեօն ֆրանգլըգ պիր չէքի համիլէն վէ Ֆրանսաեա միւթէվէճճիհէն օրատան հարէքէթ իթմիշ օլտու- ղունա տայիր պիր Թէլէկրաֆնամէ ախզ իյլէմիշ , վէ պու Թէլէկ- րաֆնամէտէ , պազը իյզահաթը հավի պիր մէքթուպուն պի- րինճի բօսթա իլէ կէօնտէրիլէճէկի խապէր վէրիլմիշ իտի :

Միւտտաիի ումումիլիք տայիրէսի՝ էօյլէ էսրարի վէ քէյ- ֆի մահէյա ախզ ու կիրիֆթ ըիվաեէթինին պէյն էլ նաս քէսպի Թագվիյեէթ իթմէմէսի իչին , մալիւմաթը մէզքիւրէնին նէչրի- նի լազըմէաէն ատտ իթմիշ , վէ օ մալիւմաթը հավի զազէթա բարչասը տա իհթիեար բաչավրաճընըն էլինէ կէչմիշ իտի :

Բէրրօ գատըն քէմալը հէեէճան վէ տէհչէթլէ ֆըգրաեը մէզքիւրէէի տինլէտիքտէն սօնրա , իքինճի տէֆա օլարագ , վէ եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Միւպահ՛ն Ալլահ , գարընտաչըմըզ գաթը ու Թէլէֆ իսիլմիշ հա՛ . . . ֆագաթ նէ՛ գատար տիւչինիւեօր իսէմ , մագթուլուն՝ պիզիմ Էթիէն օլտուղունա տայիր հիչ պիր տէլիլ վէ էմարէ պուլամաեօրում , տէտի :

— Պէն տէ պիլիրիմ ֆի բանաեըրտա Մարթէն իսմինտէ բէք չօգ մէրքէպ վար տըր , հալ պու ֆի իսմինի օգուտուղում Պէրօ՝ պիզիմ Պէրօ օլտուղունա ասլա չիւպհէմ եօգ տուր : - Էթիէն Բարիսլի իտի , պու տա Բարիսլի տիր . Էթիէն Հինաիս-

թանտա իտի, պու տա օրատան ավտէթ իտիեօր... Վէլհասըլ հէր հալ վէ վուգուաթ մութապըգ տըր։

— Հէմ տէ միլեօնլար սահիպի իմիշ։

— Էլլի պիր միլեօն ֆրա՛նգ...

— Պու գատար ագչէ նէ՞ օլաճագ տըր։

— Պու գատար ագչէ՞ մի։ Էկէր մէզքիւր Էթիէն պիզիմքի իսէ, վէ էկէր վէֆաթ իթմիշ իսէ, պիզ քէնտիսինին, վարիսլէրիեիզ։ Պէն միրասըմա սահիպ օլուր իսէմ, տէօրթ թէքէրլէքլի վէ իքի աթլը պիր չէօբ արապասը սաթըն ալապիլէճէեիմ, վէ անընլա արզու իթտիկիմ մահէլլէ կիտէպիլէճէեիմ։

— Ֆագաթ եալընըզ պիզ վարիս տէյիլիզ։

— Օրասընը պիլիեօրում, լաքին պունտա պէյիս եօգ տուր։ Պու գատար միլեօնլարտան հիսսէմիզէ տիւշէճէք օլան մէպալիզ իլէ քիւչիւք իրատլարա տա սահիպ օլապիլիրիզ։ Խուսուսա քի, սէն վէ պէն, միւթէվէֆանըն էն եագըն ագրապասընտանըզ... Շիմտի, գըղգարընտաշըմ, պէնի տինլէ, վէ սանա սէօյլէեէճէքլէրիմի խաթըրլա։

— Օլ պապտէ միւսթէրիհ օլ։

— Շիմտիքի հալտէ, ֆամիլեամըզ իչինտէ, պու վագըտեր եալընըզ սէն վէ պէն պիլիրիզ։ Իմտի, շիմտիլիք վագըտեր քիմսէեէ պիլտիրմէեէլիմ։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի պէնիմ պիր ֆիքրիմ վար տըր։

— Նէ՞ տիր։

— Պիչարէ գարընտաշըմըզ գաթլ ու թէլլէֆ իտիլմիշ տիր... Պու խուսուսու ղազէթա պէեան, վէ հէր շէյ իսպաթ իտիեօր։ - Իմտի էվվէլճէ վուգուի հալի անլամաեա չալըշալըմ... գարընտաշըմըզըն ինթիգամընը ալմագ լազըմ տըր... Պաշլըճա վազիֆէմիզ պու տուր։

— Պունուն իչին նէ՞ եաբաճագսըն։

— Օթէլ տէզ Էնտտէ սախթէ պիր գօմիսէր թարաֆընտան ախզ ու կիրիֆթ իտիլմիշ օլան ատէմին՝ հագըգէթէն պիւեիւք գարընտաշըմըզ օլուպ օլմատըղընը, էվվէլ էմիրտէ թաստիգ իտէճէեիմ։

— Պու խուսուստա նէ՛րէտէն մալիւմաթ ալաճագսըն։

— Թապիի միւտտաիի ումումիլիք տայիրէսինտէն ։

— Միւտտաիի ումումիլիք տայիրէսինէ՞ մի կիտէճէքսին ։

— Նի՞չին կիթմէեիմ ։ — Վագաա բաչավրաճըերմ ամմա, ինթիխապ իթմէք վէ ինթիխապ օլունմագ հագգընը հաեիզիմ ։ Տիմէք մէպուստա օլապիլիրիմ ... պէլքի տէ օլաճաղըմ ։ Քի՞մ պիլիր ։

— Միւտտաիի ումումիլիքտէ նէ՞ սէօյլէեէճէքսին ։

— Նէ՛ սէօյլէեէճէկիմի տահա պէնտէ պիլմէմ ... վագը օլաճագ իֆատաթըմը էվվէլճէ հազըրլամագ՝ միւթատըմ տէյիլ տիր ։ Մէշհուր պիր նաթըգէբէրտազտա տէյիլիմ, ֆագաթ տիլիմիտէ ճէպիմտէ սագլամամ, վէ հէր նէ լազըմ իսէ սէօյլէեէճէեիմ ։ Շու սէօյլէտիկիմի ֆիքրինտէ էյի սագլա . էկէր պիզիմ պապա էթիէնի գաթլ ու թէլէֆ իթտիլէր իսէ, գաթիլինի պէն պուլմագ իսթէրիմ ։

— Գարտաչըմ, սագըն քէնտինի թէհլիքէեէ գօյմա ...

— Սէն հիչ վէսվէսէ իթմէ ... շիմտիլիք, գըզգարտաչ ֆէնէրիմի եագաեըմ տա արթըգ կիտէեիմ . միրաստան ալաճաղըմըզ միլեօնլար շէօյլէ տուրսուն, եարընքի էթմէք բարամըզը տա ունութմաեալըմ ։

Ֆիլվագը Բիէր Պէրօ՝ ֆէնէրինի եագըպ, գըզգարընտաչընըն տիւքքեանընտան տիշարը չըգտը, վէ սէբէթինի սըրթընա վէ գանճասընըտա էլինէ ալըպ, սօգագլարտան չէօր չէօբ արաեարագ, Բարիսէ տօղրու իլէրլէմէեէ պաշլատը ։

24

Իրթէսի սապահ, սաաթ ալաֆրանկա տօգուզա չարեէք գալարագ, Վէրիէրի, պանգասընա կէօթիւրմէք իւզրէ աշաղըտա պիր արապա պէքլէեօրտու ։ Պանքէր՝ քէնտի տաեիրէսինտէն չըգտըղընտա, բահիպէ Մարի՝ մէրգումու տէհլիզտէ պէքլէմէքտէ օլտուղունտան,

— Սիզին իլէ պիրլիքտէ կէլէճէեիմ, տէտի ։

— Պիրլիքտէ կէլմէքլիկինիզ տիւնտէն գարարլաշտըրըլտը,

սէվկիւլիւ եէկէնիմ, հալ պու քի շու արալըգ օ գատար իշլէրիմ վար քի, հագըդէթէն թէքլիֆինիզի ունութմուշ իտիմ, տէյի պանքէր ճէվապ վէրտի։

Հէր նէ իսէ, չէնտ տագըգատա պանգաեա վասըլ օլտուլար։

Արնօլտ, ղաեէթ էրքէն պանգաեա կէլմիշ օլուպ, պազը ումուր իլէ մէշղուլ իքէն, քէմալը հիւրմէթլէ բահիպէեի սէլամլատը, վէ մէզպուրէ տախի իեատէեի սէլամ իլէ պէրապէր, մէրգումուն սիմասընա տիգգաթ իթտի, վէ սիմասընըն սաքին վէ մէսրուր օլտուղունու կէօրտիւ։

Բահիպէ. – Միւսիւ, իշպու վիզիթամ՝ պազը իշտէն տօլաեը տըր։

Վէրիէր. – Էվվէթ, խայրխահլըգտա պուլունմագ իւզրէ, եէկէնիմին եիկիրմի պին ֆրանգա իհթիեաճը վար տըր ... Իմտի, ազիզ տօսթում, քէնտիսինէ եիկիրմի պին ֆրանգ թէսլիմ իտին։

— Շիմտի վէրիրիմ։

Արնօլտ՝ անախթարը քէնտի եանընտա պուլունան պիր սանտըղը աչըպ, հէր պիրի պինէր ֆրանգլըգտան օնար պինլիկի հավի իքի քիւչիւք տէմէթ չըգարտը, վէ պունլարը բահիպէեէ վէրտի։ Մէզպուրէ՝ մէզքիւր պանգնօթլարը սայտըղը սըրատա, Արնօլտ՝ լէվհալը պիր քեաղըտա պիր գաչ սըրա եազը եազտըղընտան, բահիպէ,

— Սիզէ պիր մագպուզ իմզալամագլըղըմ լազըմ տըր, տէյի՞լ մի, տէտի։

Արնօլտ. – (Եազտըղը քեաղըտը կէօսթէրէրէք.) Մագպուզ հազըր տըր։

Բահիպէ Մարի, մէզքիւր քեաղըտը, միւնտէրիճաթընը օգումագսըղըն իմզալատը, վէ մուախխարէն կիթմէկէ հազըրլանարագ,

— Միւսիւլէր, սիզի իշինիզտէն մէն իթմէք իսթէմէմ, վէ պանքէրին էլինի թութուպ, Տէսվիներեա տախի սէլամ վէրտիքտէն սօնրա տիշարը չըգտը։

Մէզպուրէնին մուֆարագաթընտան սօնրա, Վէրիէր շէրիքինէ խիթապէն,

—Շու մագպուզու երրթրն, եախօտ եագրն, չինքի տէֆ-թէրլէրիմտէ եէկէնիմին իսմի պուլունմատըղընտան, պունտան էվվէլ թէսլիմ իթմիշ օլտուղում մէպալիղ կիպի, իշպու եի-կիրմի պին ֆրանգ տա քէնտի խուսուսի հիսապըմա կէչիրիլմէք լազըմ տըր, տէտի։

Արնօլտ. - Պիլաքիս, պու մագպուզու սագլամագ իսթէ-րիմ։

— Նէ՞ ֆայիտէսի վար։

— Չինքի պու իւչ սաթըր վէ պու իմզա սաեէսինտէ, բահիպէ Մարի պիղէ եիկիրմի պին ֆրանգ պօրճլու տուր։ - Մագպուզու էօյլէ պիր սուրէթտէ եազտըմքի, մուպահասասը միւմքին օլամազ։ - Լաքին շիմտի պու պահսը պէր թարաֆ իտէլիմ, սիզէ տահա մուհիմմ իֆատէլէրինիզ վար տըր։

— Նէ՞ կիպի մուհիմմ իֆատէլէրին վար տըր։

— Եարըն տուէլլօ իտիեօրում։

Վէրիէր՝ օթուրտուղու եէրտէն գալգըպ, ըէնկի սօլարագ

— Տուէլլօ՞ մու իտիեօրսունուզ... լաթիֆէ՞ մի սէօյլէեօր-սունուզ, տէտի։

— Լաթիֆէ իթմէկէ ասլա արզում եօգ տուր։

— Քիմի՞ն իլէ տուէլլօ իտիեօրսունուզ։

— Էմիլ Վանտամ իլէ։

— Պու խուսուստա տօղրուսու շիւպհէ իտիեօրտում։ -Տի-մէք տիւն ագշամ, էվիմտէն չըգտըգտան սօնրա, սիզի տուէլ-լօեա թահրիք իթմէք իւզրէ տիշարտա պէքլէմիշ...

— Էվվէթ։

— Տուէլլօնուզ՝ Անժէլիքտէն տօլայը տըր, տէյի՞լ մի։

— Թապիի։

— Տիւն ագշամ թէհամմիւլ օլունմազ հալտէ իտի... վէլհասըլ միւրատըմը վէ էֆքեարըմը քէնտիսինէ անլաթտըմ, վէ պունտան պէօյլէ էվիմէ աեագ պասապիլէճէկինէ շիւպհէմ վար տըր։

— Էվինիզէ աեա՞գ մը պասմագ... զաթէն քէնտիսինի գաթլ ու թէլէֆ իթտիկիմ հալտէ, պու խուսուսա իմքեան գալմազ։

— Սիզ քեամիլ պիր ատէմ օլմանըզլա, մէրգումուն մահ-

զա պիր ֆիքրի մախտուս իլէ սիզի թահդիր իտերէք վագը օ-
լան տուէլլօ թահրիքինի գապուլ իթմէմէլի իտինիզ։

— Էօյլէ նազիք տագըգալար վար տըր քի, քեամիլ, հաթ-
թա նամուսլու պիր ատէմ, վազիֆէսինտէ գուսուր իտէմէզ։
Տիմէք իսթէրիմ քի, պազը սըրալարտա տուէլլէօու, պիլա ի-
թիրազ գապուլ իթմէք լազըմ տըր։

— Վէ գարնընըզա պիրդալըճ տարպէսի, եահօտ պաշընը-
զա պիր գուրշուն ախզ իտիպ, ահրէթէ եօլճու օլմազ կէրէք
տիր, տէյիլ մի։

— Պունլար՝ տուէլլօնուն իհթիմալաթընտան տըր։

— Էկէր եէկէնիմի թէլէֆ իտէրսէնիզ, նէ՞ ալէա . . . քէն-
տիսի պունա միսաֆահազգ տըր, վէ պու սուրէթլէ վէրէսէ-
տէն պիրի տէ էքսիլմիշ օլուր . . . ֆագաթ էկէր սիզ թէլէֆ
օլուր իսէնիզ . . .

— Նէ՞ օլապիլիր։

— Ֆիքրի ազիմիմիզ նէրէտէ գալըր։

— Հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի, ճըլգ չըգար։

— Սօնրա պէնիմ հալիմ նիճէ օլուր։

— Սիզին հալինիզի իսլահ իթտիմ, իչլէրինիզի պըրաեա
գօյատում։

— Ֆագաթ միլեօնլա՞ր . . .

Արնօլտ . – (Ծէսինի եավաչլաթարագ .) Մ՛իլեօնլա՞ր մը . . .
էթիէն պէրօնուն վէֆաթը թաստիգ օլունանա գատար պէքլէ-
մէլիսինիզ քի, օ միլեօնլարտան հիսսէնիզի ալապիլէսինիզ։

Վէրիէր . – (Հիտաէթլէ .) Ա՛հ . . . տիմէք ուզուն միւտ-
տէթ, պէլքի տէ տայիմա պէքլէմէկէ մէճպուր օլաճաղըմ . . .
Ա՛հ, լանէթ օլսուն չու տուէլլօեա . . . լանէթ օլսուն չու
վանտամա . . . վէլհասըլ լանէթ օլսուն սիզին Անժէլիք հագ-
գընտաքի աչգ վէ մուհապպէթինիզէ . . .

— Պու աչգ ու մուհապպէթիմէ լանէթ օգուժաեըն, չիւն-
քի օ պէնի սիզէ սէվգ իթտի։

— Ֆագաթ երինէ օ սիզի թէլէֆ իթտիրէճէք տիր։

Արնօլտ . – Հաեաթտա օլարագ ավտէթ իթմէկէճէկիմէ է-
մինմիսինիզ . . . Թապանճա իսթիմալինտէ ղաեէթ մահիրիմ։

— Եէկէնիմտէ սիլահ իսթիմալինէ ֆէվգէլատէ միւգթէ-

տիր տիր . . . Քէնտիսի աթէշլի սիլահլարը իքմալ, հաթթա իխ-թիրա իտէր . . . Սիզ պիր գալէմ իլէ օյնատըղընըզ կիպի, օ տախի սիլահ իլէ օյնար։

— Պունլար պօշ լագըրտըլար տըր . . . պախթ ու թալի տէնիլէն շէյ՝ պազէն մէմուլին ղայրի նէթիճէլէր հասըլ իտէր։ Հէր նէ իսէ, տուէլլօ իթմէկէ մէճպուրում, վէ իտէճէեիմ։

— Հիչ տէյիլ իսէ, իշլէրինիզի թէրթիպ իթտինի՞զ մի։

— Հա՞նկը իշլէրիմի։

— Աճա՛յիպ, վասիեէթնամէնիզի։

— Միւսթէրիհ օլուն, թէրթիպ իթմիշիմ տիր, վէ սիզի տէ ասլա ունութմամըշըմ տըր։

— Օ՛հ, պունու տիմէք իսթէմէեօրում. . . շահիտլէրինիզ քի՞մլէր տիր։

— Ահըպպամտան թանըմատըղընըզ իքի քիշի տիր։

— Նէ՞րէտէ տուէլլօ իտէճէքսինիզ։

— Եարբն սապահ Պէլճիգա հուտուտունտա . . . Պու ագ-շամ, եախօտ պու կիճէ կիտիեօրում. . . Պու ճիւմլէ իլէ խա-նէնիզտէ ագշամ թաամընտա պուլունապիլիրիմ. . . Լաքին մատմուազէլ Անժէլիքին պու խուսուստա ասլա մալիւմաթը օլմամալը տըր։

— Ա՛հ, օ շէյթան Անժէլիք . . . հէր շէյին սէպէպի քէն-տիսի տիր։

— Պու պապտէ արթըդ պահս իթմէյէլիմ. . . թէսվիեէ ի-տէճէք բէք չօդ իշլէրիմ օլտուղունտան, շիմտիլիք պուրատան մուֆարագաթ իտէրիմ, վէ սաաթ պէշ պուչուգտա սիզի ալ-մաեա կէլիրիմ։

Արնօլտ, Վէրիէրի ղտեէթ տիւշիւնճէլի հալտէ պրագա-րագ, պանգատան մուֆարագաթ իթտի։

Մէրգումուն տիւշիւնճէլի օլմասը սէպէպի շու իտի քի, Վէ-րիէր վէ Տէսվիներ պանգասը՝ պիրինճի սընըֆ պանգալար սը-րասընա կէչէճէկի սըրատա, զուհուրա կէլէն տուէլլօ վագըա-սը միւնասիպէթսիզ օլտուղու կիպի, Էթիէն Պէրօնուն էլլի պիր միլեօնտան իպարէթ օլան ճէսիմ միրասընըն պէրհավա օլմասը տա իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ իտի։

Արնօլտ իսէ, քէնտի երլտըզընա գաթիէն էմին օլտու-

ղունատան , ղաեէթ հայը սիւքիանէթտէ օլուպ , վէրիէրտէն մոճֆարագաթ իթտիքտէն սօնրա , պիր սիլահճը մաղձազասընա կիտերէք , պիր չիֆթ թապանճա սաթըն ալտը , վէ կաթթին-Րընէթին սիլահ թալիմինէ մախսուս օլան տայիրէսինէ պիլ ա-ղիմէ , սէյիրճիլէրի հպարէթտէ պրագաճագ տէրէճէտէ ալթ-մըշ գատար գուրշուն պօշալթտը : Սիլահ մուալլիմի , Արնօլ-տուն կիթմէսինտէն սօնրա ,

— Պու տէլիգանլը քիմին իլէ տուէլլօ իտէրսէ , խասմինի ահրէթէ եօլճու իտճէկմինէ չիպահէմ եօգ տուր , տէյի միւ-լահազաթտի :

Բահիպէ Մարի , երկիրմի պին ֆրանգը համիլ օլտուղու հալտէ , ճիվաբընտա պուլունան արտպալըգտան պիր արապա-ետա բաքիպէն , Սագրէ-Քէօր քիլիսէսի թալաֆընա կիթտի :

Հէնուզ սաաթ օն չալմամըշ իտի , հալ պու քի Միսթիգօ՝ էրքէնտէն օրատա պուլոսնուեօրտու :

Ալրագա վասըլ օլտուղունտա , մէրդում միտալեաճը՝ ա-բապանըն ճամբնտան բահիպէեի թանըեարագ , արապանըն գաքուսունու աչտը : Բահիպէյի մէզպուրե աչագը ինէրէք ,

— Հէյլէ չիւքիւր , օղլում , նիհաեէթ սիզէ բասթ կէլսիմ : Սիզի կէօրմէք իսթէտիկիմի թապէր վէրտիլէ՞ր մի , տէյի սուալ իթտի :

— Էվվէթթ , բահիպէ գատըն , իչթէ պէն տէ թամ վագըթ-տա պուլունտում :

— Վագթինտէ վէ մահէլլինտէ պուլունաճաղընըզա էվին իտիմ : Պէնիմլէ կէլմէք իսթէ՞րմիսինիզ :

Միսթիգօ՝ ֆէվգէլատէ մէրագ իչինտէ օլարագ , բահիպէ-նին արգասընտան կիթտի : Մէզպուրէ վէ Միսթիգօ քիլիսէնին իթթիհալինտէ վագը պիր տայիրէեէ կիրտիլէր : Քիլիսէեէ մախ-սուս հէտիեէլէր պու տայիրէտէ թէալիմ իտիլիր , վէ միւճէտ-տէտէն եաբըլմագտա օլան քիլիսէ ինչաաթընը զիեարէթ իչին իճապ իտէն րուհսաթնամէլէր օրատան ալընըր իտի :

Բահիպէ Մ՛արի , իչէրի կիրտիկինտէ , միւահինճէ պիր բա-բաս օրատա պուլունուպ , մէրգումու թանըտըղը ճիհէթիլէ , սէլամլատըգտան սօնրա ,

— Միւհթէրէմ քէտէր , չիպահէսիզ զաթէն կէօրմիւշ օ-

տուղունուզ շու չօճուգ իլէ պիր ազ կէօրիւշմէք իսթէրիմ, տէտի, վէ Միսթիգօեու կէօսթէրտիկինտէ, բաբաս,

— Քիւչիւք Սթանիսլաս Տիւմէյ իլէ՞ մի . . . քէնտիսի էյի պիր չօճուգ տուր, վէ պուրատա ճիւմլէմիզ թարաֆընտան սէվիլմէքտէ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Էկէր սօֆանըն ուճունտա պուլունան քիւչիւք օտա պօշ իսէ, չէնտ տագըգա գատար օրատա պուլունմագլըղըմըզա միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ։

— Բահիպէ գըզգարտաշ, պուրասը սայքի սիզին խանէնիզ տիր . . . Սէօյլէտիկինիզ քիւչիւք օտա պօշ տուր. օրատա սէրպէսթճէ կէօրիւշէպիլիրսինիզ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ։

Պատէհու բահիպէ Մարի, զիքր իթտիկի սօֆանըն պօյունա կիտիպ, պիր գաբու աչտը, վէ Միսթիգօեա «կիրին» տիմէսինտէ, մէրգում տէլիգանլը՝ մէրագ վէ թէաճճիւպիւ արթարագ, իխթարը մէզքիւր մուճիպինճէ իչէրի կիրտի։

Բահիպէ Մարի. —(Միսթիգօեա խիթտպլէ.) Օթուրուն օղլում, վէ պէնի տինլէեին։ (Իքիսի տէ տէրունը օտատա պուլունան իսկէմլէլէրտէ օթուրտուլար։) Պիր թագըմ մուգատտէմաթա կիրիշմէեէրէք, իշպու արզու իթտիկիմ միւլագաթըն սէպէպինի սիզէ անլաթաերմ։ —Թէյզէ գըզըմ մատմուազէլ Վէրիէր վէ պէն, հագգընըզտա ֆայիտէլի թէշէպպիւսաթտա պուլունաճաղըմըզը վատ իթմիշ իտիք. պու կիւնէ տէկին վատըմըզը իճրա իտէմէմէքլիկիմիզին սէպէպի շու տուր քի, սիզին, կէլիպ պիզի պուլմանըզա պէքլէեօրտուգ։ Պու կիւն ինէ, մուավէնէթինիզի թէմէննի իթմէք իւզրէ պէն սիզէ կէլտիմ։

Միսթիգօ. —(Իշիթտիկի սէօզլէրէ ինանամաեարագ.) Մուավէնէթիմի՞ մի . . . պէնի՞մ մի . . .

— Էվվէթ, թէյզէ գըզըմ Անժէլիքին նամընա մուավէնէթինիզի տիլէմէեէ կէլտիմ։

— Ահ, կիւզէլ վէ խայրխահ մատմուազէլէ, վէ սիզէ, բահիպէ գըզգարտաշ, խըտմէթ իթմէք իչին էլիմտէն կէլէնի տիրիզ իթմէմ. . . Եարալանտըզըմ, վէ իքինիզին թաթլը սէօզլէրիյլէ թէտավի օլունտուղում կիւնտէն պէրու, տնըն իչին վէ սիզին իչին, գալպիմտէ խալիսանէ պիր տօսթլուգ հասըլ օլ-

տուղունու հիսս իթտիմ, վէ իքինիզէ տախի ֆայիտէլի օլապիլ-
մէք ֆըրսաթընը հէր կիւն էզճան ու տիլ թէմէննի իթմէքտէ
իտիմ։

Իշթէ, օղլում, պու կիւն իշպու ֆըրսաթ վագը օլտու . . .
թէյզէմին գըզը մուխաթարատա օլմաղլէ, սիզէ միւհթաճ
տըր։

— Մուխաթարատա՞ մը տըր . . . նա՞սըլ։

— Սաատէթի թէհտիտ ալթընտա օլուպ, տէհշէթլի պիր
ֆէլաքէթ՝ եագընտա քէնտիսինի իսթիլա իտէպիլիր։

25

— Ֆագաթ, բահիպէ գըզգարընտաշ, պէն հիչ պիր շէյ
տէյիլիմ, հաթթա ատէմ տախի սայըլմամ, չիւնքի պանա հէ-
նուզ, արսըզ չճուգ իսմինի վէրիրլէր։ Իմտի, պէն նէ՞ եաբապի-
լիրիմ, մատմուազէլ Անժէլիքին սաատէթինի թէհտիտ իթտիկինի
պէեան իյլէտիկինիզ մուխաթարա նէ՞ տիր։

— Շիմտի անլաթըրըմ։ Թէյզէ գըզըմ պիրինի սէվէր։

Միսթիգօ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Սիննինին միւգթէ-
զիեաթընտան տըր, վէ մատմուազէլ Անժէլիք սէվիլմէեէ լա-
եըգ տիլպէր պիր գըզ տըր։

— Քէնտիսինի սէվէն տէ, աշգ ու մուհապպէթինէ լաեըգ
օլուպ, միւսթագիմ իւլ ախլէագ օլմասըյլա, եէկեանէ արզու-
սու, զէվճէսի օլտուղունտա, թէյզէմին գըզընը մէսուտ իթ-
մէքտէն իպարէթ տիր . . . պու զաթ ասքէրիտէն օլուպ, իսմի
Էմիլ Վանտամ տըր . . . Զանն իտէրիմ քի, մէրգումու թանըր-
սընըզ։

— Էվվէթ, թանըրըմ, բահիպէ գըզգարընտաշ։ — Էօժէն
Լուազօ իլէ Վիգթօրին Պէրօնուն ագտը իզտիվաճլարընտա քէն-
տիսինէ թէսատիւֆ իթտիմ, զապիթլիք հիւսնի թավր ու հա-
րէքէթի վէ պագըշընտաքի իսթիգամէթի՝ պիրտէն պիրէ նա-
զարը թէվէճճիւհիւմիւ ճէլպ իյլէտի։ Եալընըզ պիր տէֆա

կէօրմէքլէ , Նամուսլու պիր ատէմ օլտուղունա չիւպհէ իտիլէ-
մէզ ։

— Նամուսունա հիչ տիեէճէք եօգ տուր ։

— Պէնպէյլի զէնկին օլմատըզը իչին , Մ. Վէրիէր գըզընը վիրմէք իսթէմէէօր ։

— Էկէր եալընըզ պու օլսա իտի , իքի նիչանլըլար , — չիւնքի պէն քէնտիլէրինի ճէնապը Ալլահ նէզտինտէ նիչանլը ատտ իտերիմ , -Անժէլիքին , քէնտի հարաքեաթընտա սէրպէսթ օլմասը իչին սինին րիւշտէ վասըլ օլմասընա սապր իլէ պէքլէ-
լէր իտի , հալ պու-քի պու կիւնքի կիւն օ կէնճ գըզ եալընըզ բէտերինին էմրինէ վէ հիւքմիւնէ թապի օլուպ , օ տախի գը-
զընը էվիլ վանտամ իլէ էվլէնտիրմէք չէօյլէ տուրսան , պիր տիկերիլէ էվլէնտիրմէք իսթէէօր ։ — Շու հալտէ , մուհապ-
պէթլէ եէկտիկերինէ մէրպութթ օլան օլ իքի գալպ՝ Մ. Վէրիէ-
րին միւրատընըն իճրասըյլա այրըլտըգլարընտա , իզտիրապ վէ էնտիշէլէրի նէ տէրէճէտէ օլաճաղընը անլաեապիլիրսինիզ ։

— Էվվէթ , րահիպե գըզգարտաշ , քէք էյի անլաեօլում , լաքին պու հալէ նէ՞ չարէ պուլապիլիրիմ ։ Պէօյլէ սըրալարտա մատմուազէլ Անժէլիքէ վէ Մ. Վանտամա նա՞սըլ եալտըմ ի-
տէպիլիրիմ ։

— Շիմտի անլաթըրըմ . . . — Մ. Վէրիէրին՝ գըզընա պէվճ տէյի գապուլ իթմէք իսթէտիկի քիմսէ , իչ տէօրթ կիւնտէն պէրու քէնտի չէրիքի օլմուշ տուր ։

— Շէրիքի՞մ մի . . . վա՛յ , Մ. ժիւլ Վէրիէր քէնտինէ պիր չէրի՞ք մի ալըեօր ։ Տիմէք օլուր քի էօժէն Լուազօնուն տիւեիւ-
նիւնտէ իչիթտիկիմ սէօզլէր տօզրու իմիշ ։

— Նէ՞ իչիթտին ։

— Մ. ժիւլ Վէրիէրին հալը մուզահիդատա օլտուղունա տայիր ճէրէեան իտէն պաղը սէօզլէրի պիթթէսատիճ իչիթ-
տիմ ։

— Պու պապտէ գաթի մալիւմաթըմ օլմատըզընտան , պիր չէյ տիեէմէմ , ֆագաթ Մ. Վէրիէրին պիր թագըմ իսրաֆաթ վէ մուզիրր մուամէլաթ , վէ պօրսատա գայպլարըյլա տիւչար օլմագ իւզրէ օլտուղու ֆէյլաքէթին էօնիւնիւ ալմագ իչին քէն-
տիսինէ պիր չէրիք պուլտուղունա չօգ չիւպհէմ վար տըր ։

— Ֆագաթ, բահիպէ գըղգարտաշ, էկէր Մ. Վէրիէր հալը մուզաիգատա իսէ, նասը՞լ պիր տիկէրի, եանի շէրիքի, քէնտի ագչէսինի, հէմտէ շիւպհէսիզ քիւլլիեէթլի ագչէսինի պօշ պիր սանտըղա տօլտուրմաեա մուվաֆֆագաթ իտիեօր։

— Ֆիլվագը, էկէր մատտէ եալընըզ ագչէտէն իպարէթ օլսա իտի, պու մուամէլէեէ մանէա վէրիլէմէզ իտի, լաքին օրթատա տիկէր պիր մատտէ վար տըր։ - Օ ատէմ, օ շէրիք, Անժէլիքի ֆէվգէլատէ սէվիեօր վէ անընլա էվլէնմէք իսթէեօր, վէ մագսէտինէ վասըլ օլմագ իչին, տօլտուրուլմասը լազըմ կէլէն չուգուրա միլեօնլար աթըեօր . . . Գավիէն իսքեաթ օլմուշում տուր, թէչքիլ օլունան շիրքէթ պիր բազարլըգ տրր . . . Մ. Վէրիէր՝ քէնտի սէրվէթինի գուրթարմագ իչին գըզընը սաթըեօր։

Միսթիգօ. - (Ղաեէթ միւթէէսսիր պիր սուրէթտէ.) Լաքին պու մուամէլէ՝ պիւեիւք պիր ալչագլըգ տըր։ -Օ հալտէ՞. . .

— Օ հալտէ սիզէ միւրաճաաթ իթմէկի՝ տիւշիւնտիւմ։ - Հէր նէ գատար սիննէն հէնուզ պիր չօճուգսունուզ, լաքին ագլ ու տիրաեէթլէ պիւեիւք պիր ատէմին եէրինէ կէչէպիլիրսինիզ։ Սիզէ էմնիյեէթի քեամիլէմ օլտուղու կիպի, պու էսրարը ֆաշ իտէմէեէճէկինիզէ վէ սատագաթընըզա տախի իթիգատըմ պէրքէմալ տըր։

— Պու զանն վէ իթիգատընըզտա հագգընըզ վար իսէ տէ, սէօզլէրինիզտէն հալէա պիր շէյ անլաեամաեօրում . . . թէքրար իտէրիմ, պէնիմ էլիմտէն նէ՞ կէլիր։

— Շիմտի անը տա սէօյլէրիմ . . . Մ. Վէրիէրին շէրիքի հագգընտա, պէնտէ թապիի պիր էմնիյեէթսիզլիք մէվճուտ տուր։ Պիլմէմ ամմա, օ ատէմին սէվապը ահվալի պանա շիւպհէլի կէօրիւնիւեօր։ Քէնտիսինին եալընըզ զէնկին օլտուղունու պիլիեօրուզ, ֆագաթ քի՞մ տիր, ներէտէն կէլիեօր, վէ Մ. Վէրիէրէ հիւքմ իթմէք վէ Անժէլիքի սաթըն ալմագ իչին գուլլանտըղը ագչէնին մէնպաը նէ՞րէսի տիր, պուրալարընը պիլմէեիզ։

— Է՛յ . . .

— Իմտի, պու Արնօլտ Տէսվիններընն ներէտէն չըգտըղընը, վէ սէվապըգը ահվալինին նէտէն իպարէթ օլտուղունու անլա-

մագ լաղըմ տըր ։ Մէրգուսուն սէվապըգը ահվալի անկաշըլա-
րագ , Անժէլիքին սէլամէթի թէէմին օլունաճաղընը հիսս իտի-
եօրում ։ – Իչիմէ պու սէպէպլէ սիզի պուլմաեա կէլտիմ ։

— Ա՜ճա՜յիպ , բահիպէ գըզգարատաշ , պու պապատ թահ-
գըգաթ իճրա իթմէքլիկիմի՞ մի իտիէեօրսունուզ ։

— Էվվէլթ . . . նէ՞ Անժէլիք , նէ՞ վանտամ վէ նէ՞ պէն ,
Աբնօլա Տէսվինեըրնըն արգասընատան կիտէմէիզ , անըն չիմոխքի
եօմրիւճէ նէզարէթի իտէմէիզ , սէվապըգը ահվալի հագդընատա
մալիւմաթ ալամաեըզ , վէլ հասըլ տայիմի սուրէթատ վէ նա-
լա եօրուլմաեարագ , անը թահթը նէզարէթի վէ տիգգաթատա
պուլունատուրամաեըզ ։ Պիզէ միւքինսիզ օլան պիր չէյի սիզ եա-
բապիլիրսինիզ , վէ սիզի թանըմատըդը ճիհէթլէ , քէնտիսինի
գօլլամագտա օլտուղունուզա տայիր հիչ պիր չիւպհէեէ տէ
զահիպ օլամազ ։

Մխթիգօ . – (Գաւլաղընը գաչըեաբագ ·) Ֆագաթ , բա-
հիպէ գըզգարատաշ , պու մէմուրիեէթի պանա աճիպ կէօրիւնիւ-
եօր . . . պու մէմուրիեէթի իյֆաեէ միւքթէտիր՞ միեիմ ։

— Սիզէ էմնիեէթիմ վար տըր , քէնտինիզէ չիւպհէ իթմէ-
եին ։

— Պէնի , ճասուս գըլմա՞գ մը իտի էեօրսունուզ ։

— Խա՜յր , սիզի գուրթարըճը գըլմագ իտի էեօրում ։ –
Վազիֆէնիզ կիւզէլ տիր , վէ , էկէր մատմուազէլ Վէրիէրին
սաատէթի՝ սաեէնիզատ թէէմին օլունուր իսէ , սիզին իչին նէ՞
պիւեիւք մէսէրրիեէթ օլաճագ տըր ։

— Լաքին վէսաիթի իճրաիյեէ մալիք տէյիլիմ՝

— Վէսաիթի իճրաիյեէի պէն սիզէ կէթիրատիմ ։ Պէն
զէննկինիմ , վէ սերվէթիմին պիր գըսմընը չիմտիլիք թահթը էմ-
րինիզէ վաղ իթտիկիմ կիպի , էկէր իգթիզա իտէրսէ , թէ-
չէպիւսիւմիւղաէ մուվաֆֆագ օլմագ իչին թէքմիլ ոերվէթի-
մի պու ուղուրա հասլ վէ ֆէտա իտէճէեիմ ։ Սէօյլէ քի , մու-
վաֆֆագաթ իտիեօ՞րմուսունուզ ։

Մխթիգօ . – (Պիր գաչ սանիյեէ միւլահազատան սօնրա .)
Էվվէլթ . . . հէր իսթէտիկիֆիզի եարաճաղըմ , լահիպէ գըզգար-
տաշ . . . Ֆրէրլէրին մէքտէ պինտէ օլտուղում զէման , Ա՛ըլ՜ն չէ
Ֆ՜չէՀ՜ պ՜ՆէՀ մասալը օգուտում ։ Պու մասալտա , արպան տէհ-

չէթլի, վէ քիւչիւք սինէքտէ զայիֆ կէօսթէրիլմիշ օլտուղու համտէ, սինէք՝ արսլանա ղալէպէ չալմըշ տըր։ Պէն տէ, ճէնապը Հագդըն մուավէնէթիյլէ մէրգումա ղալէպէ չալաճաղըմ... խուսուսա քի պէնիմ խասիմ՝ արսլան տէյիլ, պիր չագալ տըր։

Բահիպէ Մարի – (Մէսէրրէթլէ էլլէրինի գավուշտուրարագ.) Օ՛հ, թէշէքքիւր իտէրիմ, օղլում, թէշէքքիւր իտէրիմ։

— Իֆատաթըմըզը խիւլասա իտէլիմ, գըզգարտաշ... Ալնօլտ Տէսվինեըննըն հագըգէթտէ քիմ օլտուղունու անլամագ լազըմ տըր, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ։

— Մէվապըգը ահվալինտէ լէքէ օլուպ օլմատըղընը սուրէթի մահիրանէտէ մէյտանա չըգարմաեա, վէ հարաքեաթի վէ մուամէլաթընա նէզարէթի իթմէնէ չալըշմալըեըմ, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ... հէմ տէ պիր ան էվվէլ... հաթթա պու կինտէն պաշլամալըսընըղ, զիրա զիհաատէսիյլէ գօրգուեօրում։

— Նէ՞տէն գօրգուեօրսունուղ։

— Տիւն ագշամ, Մ. Վէրիէրին խանէսի սալօնունտա, օ ատէմ իլէ Մ. Վանտամըն արասընտա չէտիտ պիր մուարազա վուգու պուլտու։ Կէօզլէրինտէ հիտտէթ վէ ատավէթ էսէրի միւշահէտէ օլունուեօրտու... Մ. Վանտամ, Մ. Տէսվինեըննըն գուլագընտան պագը սէօզ սէօյլէտիքտէն սոնրա մուֆարագաթի իթտի։ Մէօյլէտիկի սէօզլէրի իչիթմէտիմ իսէ տէ, չիւպհէսիզ պիր մահալլէտէ պուլունմագ արզուսինտէ օլտուղունու անլաթտը, չիւնքի ազ սոնրա Մ. Տէսվինեը տախի ազիմէթի իչլէտի։ Պէսպէյլի պուլվար Հօսմանտա պուլուշմուշ օլմալը տըրլար։ Պիրի պիրինի տուէլլօեա թահրիք իթմէտիքլէրինի քիմ պիլիր... Պէլքի տէ տուէլլօ իթմէկէ կիթմիշլէր տիր։ Էմիլ Վանտամըն տուէլլօտա թէլէֆ օլաճակը իհթիմալի հագդընտա միւլահազասը յօք տիթրէեօրում... Անժէլիք պունտան խապէրտար օլսա, եա թէրք հայեաթի իտէր, եախօտ ագլընը գաչըրըր։ Սահիհէն տուէլլօեա գարար վէրտիքլէրի մալիմ օլսա, պէլքի էօնիւնիւ ալմանըն պիր չարէսի պուլունուր։

— Բահիպէ գըզգարտաշ, պու տէտիկինիզ ֆէվգ էլ ատէ միւշքիլ տիր։ Պէն, Մ. Տէսվինեըեը ասլա կէօրմէմիշիմ տիր. մէրգումու գօլլամագ իչին իսէ, քէնտիսինի թանըմագ լազըմ տըր։ Մահէլլի իգամէթի նէրէսի տիր։

— Թիվօլի սօգաղընտա ախիրէն պիր խանէ սաթըն ալտըղընը, վէ օրատա իգամէթ իթմէքտէ օլտուղունու պիլիրիմ։

— Էվինին նիւմէրօսու գա՞չ տըր։

— Պիլմէմ։

— Պունու անլամագ գօլայ տըր. զաթէն Թիվօլի սօգաղը պուրաեա ուզագ տէյիլ տիր։

— Պունտան պաշգա, հէր կիւն, Բէլըթիէ սօգաղընտա քեայինմ, վէրիէրին 42 նիւմէրօլու պանգասընա կիթմէքտէ տիր։

— Մ. Վէրիէրին պանգասը օրասը մը տըր։

— Էվվէթ ... Տահասը վար. հէր ագշամ պուվար Հօսմանտաքի էվիմիզէ թաամ իթմէկէ կէլիեօր, վէ ալէսէվիեէ Մ. Վէրիէրէ րիֆագաթ իտիեօր։

— Ծաաթ գա՞չ սուլարընտա կէլիեօրլար։

— Ալթը իլէ ալթը պուչուգ արասընտա։

— Բէք էյի. իհթիմալ քի պու ագշամ պու ատէմի կէօրիւրիմ, վէ պիր քէրրէ թաավիրի ֆիքրիմտէ եագըլըր իսէ, պիր տահա պօզուլմազ։ Գըզգարընտաչ, սիպտէն պիր շէյ սիվալ իթմէք իսթէրիմ։

— Էտին։

— Պէն պու հայլազ հագգընտա իսթէտիկիմ մալիւմաթը, քէնտի մէմլէքէթինտէն ալմագ ֆիքրինտեիմ։ Ահապա մէմլէքէթինի պիլմեօրմուսունուզ։

— Պու կիւն պիլմէմ, լաքին անլամաեա սայ իտիպ, սիզէ պիլտիրիրիմ։ – Սիզ նէ՛ ատըմլարընըզը, նէ՛ տէ թէշէպպիւսաթընըզը էսիրկէմէյին ... Պու ալէմտէ ագշէ տէնիլէն շէյ՝ հէր կիւնա մուվաֆֆագըյէթին անախթարը տըր ... Իմտի, պու թէշէպպիւստէ պօլ պօլ ագշէ սարֆ իտին։

Միսթիգօ՝ մասխարաճա պիր հալ իլէ սուրաթընը պուրուշտուրարագ,

— Պօլ պօլ ագշէ սարֆ իտին տիմէք գօլայ ամմա, բարա նէ՞րէտէ ... տէտի։

— Թէքրար իտիեօրում, սէրվէթիմի էմրինիզ թահթընա վազ իթմիշիմ տիր, վէ իլք մուամէլաթընըզ իչին լազըմ օլան մէպլաղը չիմտիտէն վէրիրիմ։

Այնի վագրթտա բահիպէ Մարի՝ պիր սաաթ գատար էվվէլ Արնօլտ Տէսվիններտան ալտըղը իքի բաքէթ պանգնօթու Միսթիգօեա վէրտի, վէ պու քիւչիւք միտալեաճը՝ մէզքիւր բաքէթլէրի ալտըղը սրրատա,

— Աֆվ իտէրսինիզ, բահիպէ գըզգարտաշ, պու նէ՞ գատար մէպլաղ տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Եիկիրմի պին ֆրանգ տըր։

— Եիկիրմի պին ֆրա՞նգ մը տըր, ֆագաթ պու քէսրէթլի պիր մէպլաղ տըր։

— Թէքրար իտիեօրում. հիչ պիր շէյի էսիրկէմէեին, պէնճէ էսասի շէյ՝ թահգըգաթ նէթիճէլէրինին պիր ան էվվէլ մալիւմ օլմասընտան իպարէթ տիր։

— Էօյլէ իսէ, բահիպէ գըզգարտաշ, սիզէ պիր մագպուզ սէնէտի վիրէեիմ։

— Սիզէ էմնիյեէթիմ պուլունտուղու հալտէ, մագպուզ սէնէտինէ նէ՞ իհթիեաճ վար տըր։

— Հագգընըզ վար տըր, պանա էմնիյեէթինիզ պուլունտուգճա, մագպուզա հաճէթ եօգ տուր . . . Հալ պու քի, պու իշլէր իլէ մէշղուլ օլմագ իչին, պէնիմ քիւչիւք թիճարէթիմի, միտալեաճըլըղըմը թէրք իթմէք իճապ իտէճէք տիր, տէյի՞լ մի։

— Թապիաթիյլէ։

— Պէն տէ էօյլէ եաբըլմագ լազըմ կէլտիկինի անլաեօրում. . . ֆագաթ իլէրուտէ եինէ քէնտի սանաաթըմա տէվամ իտէպիլիրիմ։

— Իլէրուտէ անընտա իճապընա պագարըզ. պէլքի պու սանաաթը տէվամէ իհթիեաճընըզ գալմաեաճագ տըր։

— Հարաքեաթ վէ մուամէլաթըմըն հիսապընը սիզէ նէ՞րէտէ վէրէճէեիմ։

— Հէր կիւն, պու կիւնքի սաաթտա պէն պուրաեա կէլէճէեիմ, վէ իշլէրինիզ իլէ մէշղուլ օլմանըզտան նաշի սիզի պուրատա պուլամատըղըմ հալտէ, իրթէսի կիւն թէքրար կէլէճէեիմ. . . Սիզ վագրթ կէչիրմէեէրէք իշէ պաշլաեըն, պէն տէ սիզէ, Արնօլտ Տէսվիններնըն մէմլէքէթի հագգընտա ալաճաղըմ մալիւմաթը կէթիրմէեէ չալըշըրըմ։

— Պոռ մալիւմաթա ֆէվդ էլ ատէ իհթիեաճըմ վար տըր։ Մէրգումու շախսէն պու ագշամ թանըեաճաղըմտան, պանա էմին օլուն գըզգարընտաշ... մատմուազէլ Անժէլիքին մէսուտիեէթի իչին խայըրլը նէթիճէլէր իսթիհսալ իտէճէեիմէ իւմիտվարըմ։

— Պէն ատ, օղլում, պու խուսուստա Անժէլիք իլէ պէրապէր տուա իտէճէեիմ... Շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլատըգ, եարըն ինշալլահ կէօրիւշիւրիւզ։

Պէօյլէճէ բահիպէ Մարի՝ քիւչիւք քիլիսէտէ տուա իթմէկէ կիթտիկի հալտէ, Միսթիգօ տախի եէտինտէքի ագչէեի էմին պիր մահէլլտէ կիզլէմէք իւզրէ խանէսինէ ավտէթ իյլէտի։

26

Թամ սաաթ օն պիր պուչուգտա, Արնօլտ, տուէլլօ իչին սաթըն ալտըզը թապանճալարը հավի գութուեու խանէսինէ կէօթիւրտիւքտէն սօնրա, շահիտլէրինին, Էմիլ Վանտամըն շահիտլէրիյլէ վուգու պուլան միւլագաթլարը նէթիճէսինի խապէր վիրմէք իւզրէ կէլէճէք օլտուգլարը լօգանթաեա կիթտի, վէ մէրգումլարա ինթիզարէն, ալէա թաամլար վէ շարապլար ըսմարլատը։

Էօյլէն վագըթլարը իքի շահիտլէր կէլտիքլէրինտէն, Արնօլտ, պունլարա,

— Նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի։

— Հէր շէյ թէրթիպ օլունտու։

— Թէրթիպ օլունտու նէ՞ տիմէք։ Մ. Վանտամ տուէլլօ ի՞թմէեօր մու։

— Պիլաքիս տուէլլօ իթմէք իսթէեօր... Հէր շէյ թէրթիպ օլունտու տիմէքլիկիմիզին սէպէպի շու տուր քի, մէրգումուն շահիտլէրի՝ թէքլիֆլէրիմիզէ ասլա մուխալիֆէթ վէ իթիրազ իթմէտիլէր։ — Հասըլը եարընքի կիւն Պէլճիգա հուտուտընտա իճրա իտիլէճէք օլան տուէլլօնուն շարթլարը շուն

լար տըր։ Սիլահ օլարագ թապանճա գուլլանըլաճագ, վէ իքի խասիմլէր՝ եէքտիկէրինտէն եիկիրմի պէշ ատըմ ուզագտա տուրաճագլար տըր։ Վէրիլէճէք իշարէթտէ, խասիմլէր պիրիպիրինէ գարշը եիւրիւեիւպ, աթէշ իտէճէքլէր տիր։ Գուլլանըլաճագ սիլահլար՝ թարաֆէյնին պախթ ու թալէինի թայեին իտէճէք տիր։ Եալընըզ պիրէր էլ թապանճա աթըլաճագ տըր։ Սիզինտէ մաթլուպունուզ՝ պունլարտան իպարէթ տիր, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ, էվվէթ .. հայտէյին սուֆրաեա օթուրալըմ։

Պունլարըն թաամը խայլի ուզուն սիւրտիւ վէ բէք քէյֆլի օլտու։ Պատէհու մէրգումլար, եարը կիճէեէ չարեէք գալարագ Նօր տէմիր եօլու մէվգիֆինտէ պուլուշմագ վատըյլա պիրիպիրինտէն այրըլտըլար։

Արնօլտ, լօգանթատան մուֆարագաթընտան սօնրա պանգաեա ազիմէթինտէ, Վէրիէր քէնտիսինի գարշըլաեարագ,

— Նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի։

Արնօլտ տախի, - Եարըն տուէլլօմուզ վուգու պուլաճագ տըր, տէյի ճէվապ վէրտի։

— Տիմէք օլուր քի, հէր հալտէ տուէլլօ իտէճէքսինիզ։

— Էվվէթ։

Պիր միւտտէթ իքի շէրիք չալըշտըլար, վէ սաաթ ալթըտան ազ սօնրա, պուլվար Հօսմանտաքի խանէեէ թաամ իթմէկէ կէլտիքլէրինտէ, խանէի մէզքիւրուն գարշըսընտա վէ պուլվարըն տիկէր թարաֆընտա պիր քիրա արապասը իւչ չարեէք սաաթտան պէրու տուրմուշ, վէ պապա Լօրիօտա պու արապանըն արապաճը մահէլլինտէ օթուրմուշ իտի։

Կիւլէրէք եաեան կէլմիշ օլան Ժիւլ Վէրիէր իլէ Արնօլտ, գաբունուն աչըլմասընա պէքլէտիքլէրի սըրատա, արապանըն գաբուսունտան պիր պաշ տիչարը չըգարագ, Արնօլտ Տէսվիններեը պաշտան աեաղա գատար թէճէսսիւս իթտի։

Պանքէր վէ շէրիքի իչէրի կիրիպ գաբու արգալարընտան գաբանտըղընտա, մէքթէպլի գըեաֆէթինտէ պիր տէլիգանլը մէզքիւր արապատան աշաղըեա էնտի։

Պու տէլիգանլը Միսթիգօ օլուպ, իհթիեար արապաճըեա խիթապէն,

— Պապա Լօրիօ, խըզմէթինիզ խիթամ պուլտու. թէշէք-քիւր իտէրիմ, վէ պօրճումու տա էօտէմէք իսթէրիմ, տէտի։

— Գօլլատըղըն ատէմի կէօրտի՞ւն միւ։

— Էվվէթ . . . հաթթա լէհճէսի պիլէ ֆիքրիմտէ եա-զըլտը։

— Պաշգա պիր մահէլլէ կիթմէք իսթէ՞րմիսին։

— Խայր, տահա պուրատա իշիմ վար տըր. Ֆագաթ զանն իտէրիմ քի եագընտա պիրլիքտէ սէյեահաթլար իտէճէեիզ։

— Էյի եա, էյի եա, չիւնքի պիլիրսին քի, օղլում, պէն Բարիսին գուրտուեում. . . 13 նիւմէրօլու արապամ իլէ պու չէհրին հէր թարաֆընը տօլաշմըշըմ տըր։ Քեաֆֆէյի տուզագ-լարը տա անլարըմ, վէ սանա գըյմէթտար նածիհաթլար վիրէ-պիլիրիմ . . . Ալլահ բասթ կէթիրսին, օղլում. ինշալլահ թէք-բար կէօրիւշիւրիւզ։

— Ինշալլահ պապա Լօրիօ։

Միսթիգօ՝ Վէրիէր օթէլինին թա գարշըսընտա վագը ա-րապաճըլար իլէ էվ ուշագլարընըն պուլունտուզլարը պիր լօ-գանթաեա կիրիպ, տիւքքեանըն ճամէքեանը արգասընտա պիր գանաբէտէ օթուրտու, վէ պիր միգտար թաամ կէթիրթտի։ Մէրգում, օթուրտուղու եէրտէն, պանքէրին խանէսինէ կիրիպ չըգանլարը կէօրէպիլիր իտի։

Միսթիգօ, շու եօլտա միւլահազա իթտի.

— Էկէր պու ատէմ եէնի շէրիքի իլէ թաամ իտէճէքսէ, նասըլ քի իհթիմալտէն տիր, պէն, պու միւտտէթ զարֆընտա իւչ տէֆա թաամ իտէպիլիրիմ։ Օնտան սօնրա տիշարը չըգտը-ղընը գօլլաեըպ, նէրէեէ կիտէճէկինի անլամագ իսթէրիմ. . . Մէրգումուն քեաֆֆէյի հարաքեաթը հագգընտա բահիպէ Մա-րիեէ տօղրու մալիւմաթ վիրմէլիեիմ։

Պու սէօզլէրտէն անլաշըլտըղը իւզրէ, Միսթիգօ, տէրէօհ-տէ իթտիկի միւշքիլ վէ թէհլիքէլի վազիֆէեի քէմալը վիճտա-նի իւզրէ իյֆա իթմէկէ հազըր իտի։

Ֆիլվագը պու տէլիգանլընըն իշպու մէմուրիեէթի թէհ-լիքէլի իտի. չիւնքի քէնտիսինին խապէրի օլմաեարագ թանըլ-մըշ օլտուղու Արնօլտ Տէսվինեը՝ էկէրչի մէրգումուն քէնտիսի-նի գօլլատըղընը տէրք իթսէ իտի, պիչարէնին հագըգի թէհլի-

քէ վէ մուխաթարալարա թապի օլմասը տէրքեար իտի։

Պունտան պաշգա գարիինի քիրամըմըզ, շիւպհէսիզ, ղայպ օլան միտալեա մատտէսինտէն տօլտեը Թրիլպի իլէ Ուիլ Սգօ-թուն մէրգումու գօլլամաեա մէմուր օլտուղլարընը ունութ-մամըշլար տըր։ Հաթթա պունլարտան պիրինին՝ Ֆօնթէն-տիւ-Պիւ սօգաղընտա իգամէթ իտէն Միսթիգօնուն խանէսինի կէօ-զէթմէքտէ օլտուղունու տա կէօրտիւք։

Մէրգում տէլիգանլընը, տէրէօհտէ իթտիկի մէմուրի-եէթի ճէտիտէսի իճապընճա կիրտիկի թէպտիլ գըեաֆէթ, քէնտիսինի պիւթիւն պիւթիւն թաղեիր իթմէմիշ իտի իսէտէ, պունունլա պէրապէր շաեէտ Արնօլտուն նազարը տիգգաթը քէնտիսինէ աթֆ օլունսա պիլէ, քիմ օլտուղու խուսուսընտա շիւպհէտէ գալաճաղը թապիի իտի։ Խուսուսիյլէ սիեահ սաչ-լարը իւզէրինտէն կիեինտիկի սախթէ սարը սաչլար՝ քիսվէթինի քեամիլէն թէպտիլ իթմիշ օլուպ, անճագ պու էլպիսէեի ա-լէլ աճէլէ սաթըն ալմըշ օլմասըյլա, բէք իսթէտիկի կիպի օլ-մամըշ օլտուղունտան, իլէրուտէ տահա միւքէմմէլլէրինի թէ-տարիք իթմէք նիեէթինտէ իտի։ Չիւնքի Միսթիգօ՝ ղաեէթ գուրնազ, ֆէթին վէ զէքի պիր Բարիս չօճուղու օլմասըյլա, պազը ուսթա գօմէտիաճըլար միսիլլու, իյֆասընը թէահհիւտ իթտիկի խըզմէթի քէմալը մուվաֆֆագըյեէթ իւզրէ պաշա չը-գարմազ իչին, հէր կէօնա թէպտիլ գըեաֆէթլէրէ կիրմէք թասավվուրընտա պուլունուեօր իտի։

Պանքէրին խանէսինտէ շայեանը զիքր հիչ պիր հատիսէ վուգու պուլմաեըպ, թապիաթիյլէ սուֆրատա կէչէն վագըթ՝ բէք քէյֆլի սուրէթտէ միրուր իթմէտի։

Անժէլիք, մահզուն օլմասըյլա, իրատ օլունան սրուալլէրէ քէսիք քէսիք ճէվապլար վէրիեօրտու։

Բահիպէ Մարի սիւքիւթ տուրուպ, տիգգաթ վէ թէճէս-սիւս իտիեօրտու։

Ժիւլ Վէրիէր՝ միւլահազաթընը կիզլէմէեէ մուվաֆֆագ օլամաեօրտու, չիւնքի մէրգում, շաեէտ Արնօլտ Տէսվիննը՝ Էմիլ Վանտամըն գուրշունունա գուրպան օլուր իսէ, խայեալ իթտիկի միլեօնլարըն նէ՛րէտէ գալաճաղը թասավուրլարը զիհ-նինի իշղալ իտիեօրլար իտի։

Եալընըզ Արնօլտ, հէր վագրթքի կիպի շերէմէթլի թավր ու հարէքէթինի մուհաֆազա իտիպ, սաաթ տօգուզտա Անժէլիք իլէ կէնճ բահիպէեի սէլամլաեարագ, սալօնտան տիշարը չըգտը։

Ժիւլ Վէրիէր՝ տէհլիզէ գատար մէրգումա բիֆագաթ ի-տիպ, օրատա,

— Տուէլլօտան սծնրա պանա աճէլէթէն պիր թէլէկրաֆ-նամէ քէշիտէ իթմէեէ ունութմաեըն, տէտի։

Արնօլտ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Պու խուսուսու վատ իտէրիմ, վէ վատըմը տա թութարըմ, էկէր...

Պանքէր. — (Մէրգումուն իֆատէսինի քէսէրէք.) Սուս օլուն — պու կիպի էֆքեարը զիհնինիզտէն չըգարըն, զիրա պուն-լար՝ մուճիպի ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթ տիր։

— Սիզի թէէմին իտէրիմ քի, էֆքեարըմ՝ ղաեէթ իթմի-նանպախչ տըր... Սիզ պիլիրսինիզ քի, պէն քէնտի եըլտըզը-մա կիւվէնիրիմ... Սիզ բահաթճա ուեուեուն, ումարըմ քի եագընտա կէօրիւշիւրիւզ։

Արնօլտ Տէսվինեը՝ պիր սիկարա եաբըպ, Վէրիէրին խանէ-սինտէն չըգարագ, Թիվօլի սօգաղընա միւթէվէճճիհ օլտու։

Միսթիգօ տախի, հագըգէթէն պիր մէքթէպլի թարզընտա պիր սիկարանըն տիւմանընը թիւթտիւրէրէք, նէօպէթճիլիք վազիֆէսինի իյֆա իտիեօրտու։

Արնօլտ՝ Վէրիէրին խանէսինի թէրք իթտիկինտէ, քէնտի-սի տէ օն օն իքի ատըմ արգատան կիտէրէք, մէրգումու թաա-գիպէ տէվամ իյլէտի։

Արնօլտ՝ պաշընը էյէրէք, սուրաթլէ վէ միւթէֆէքքիր սուրէթտէ եիւրիւեիւպ։ Թիվօլի սօգաղընտա, խանէսի էօ-նիւնէ մուվասըլէթինտէ, գաբուեու պիր անախթար իլէ աչըպ իչէրի կիրտի։

Միսթիգօ, մէրգումուն խանէսինէ կիրտիկինի կէօրտիւ-կիւնտէն,

— Էվին նումէրօսունու անլամաեա իհթիեաճ գալմատը, չիւնքի պիզզաթ տէրունինէ կիրտիկինի կէօրտիւմ, տէյի միւ-լահազա իյլէտի։

Անճագ իչէրտէն պիր սէս իշիտիլմէքլէ, Միսթիգօ՝ գաբու-եա եագլաշըպ, տինլէտի, վէ շու քէլիմէլէրի իշիթտի.

— Ժա՛գ, դուբէ արապամը սաաթ օն պիրտէ հազըրլա. եարը կիճէեէ չարեէք գալարագ, նօր չըմէնտէֆէրի մէվգիֆինտէ պուլունմալըըմ։

Միսթիգօ, քէնտի քէնտիէէ Թէքրար իլէ,

— եարը կիճէեէ չարեէք գալարագ, նօր չըմէնտէֆէրի մէվգիֆինտէ պուլունմալըըմ... Օ գատար կէճ վագըթտա օրատա նէ՞ իշի օլապիլիր, տէտի, վէ պու մուամմաէը անինտէ ֆայէ իտէմէտիկինտէն,

— Մատէմ քի պէնիմտէ օրաէա կիթմէքլիկիմ ըազըմ իսէ, էլպէթթէ իշի անլարըմ, տէյի իլավէթէն միւլահազա իյլէտի, վէ կէճ եախօտ արգատա գալմամագ իւզրէ, էվվէլճէ եօլա չըգտը։ Օսաաթ օն պիր պուչուգտա մէզքիւր մէվգիֆէ մուվասըլէթլէ, կէլէն արապալարա վէ արապաճըլարա տիգգաթ իթմէէէ պաշլատը։

Եարը կիճէեէ չարեէք գալարագ, պիր գուբէ արապասը կէլիպ, պիւեիւք գաբուտա տուրտու, վէ Արնօլտ Տէվինեը եօլճու էլպիսէսիյլէ վէ էլինտէ ղարիպ շէքիլլի պիր գուԹու ԹուԹարագ, արապատան աշաղըեա էնտի։

Միսթիգօ իւք կէօրիւշէ Արնօլտու Թանըեըպ, վէ մէզքիւր գուԹունուն՝ Թապանճա գուԹուսու օլտուղունու անլաեարագ,

— Բահիպէ Մարինին գօրդտուղու մատտէ ղալիպա վուգու պուլաճագ տըը, տէյի տիւշիւնտիւ։

Ա.րապա օլ էսնատէ մէվգիֆտէն ավտէթ իթտի։

Պատէհու Արնօլտ, պիլէթ վէրիլէն պիւեիւք սալաեա կիրիպ, օրատա իւքի քիշի իլէ Թօգալաշտը։

Միսթիգօ, պու հալի կէօրտիւկիւնտէ,

— Շիւպհէսիզ շահիտլէրի տիր. տուէլլօ իտէճէկի սահիհլէշիեօր... Ֆագաթ նէրէտէ իտէճէկինի անլամագ լազըմ տըը, տէյի Թէֆէքքիւր իթտի։

Թամ օլ էսնատէ Միսթիգօ՝ էմիլ Վանտամը իւքի քիշի իլէ պիրլիքտէ կէօրիւպ տիթրէտտի։ Մէրգումուն րէֆիգլէրի՝ հեր նէ գատար սիվիլ գրեաֆէթտէ իտիլէր իսէ տէ, ասքէքիտէն օլտուգլարը՝ րէվիշէրիրտէն անլաշըլըեօրտու, վէ պիրինէն գօլԹուղու ալԹընտա պիր Թապանճա գուԹուսու վար իտի։

Քիւչիւք միտալեաճը՝ վանտամը կէօրմէսի իւզերինէ, մերգում թօքճու միւլազիմի իլէ Արնօլտ Տէսվինները սրասքնտա պիր տուէլլօ վուգու պուլաճաղը հագգընտա չիւպհէսի գալմաեըպ, վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հիսս իթտի, վէ քէնտի քէնտինէ,

— Թէաթրօլարտա թագլիտէն իճրա իտիլէն տուէլլօլարտա, իքի խասիմտէն պիրի մուվազգա էօլիւր . . . պու՝ գայիտէտէն տիր . . . Իմտի, էկէր Մ. Վանտամտա խասմինի էօլտիւրիւր իսէ, նէ՛ պիւեիւք պախթիեարլըգ օլաճագ տըր, տէվի պէեան էյլէտի,

27

Մխթիգօնուն գինինտէ նակեահ պիր միւլահազա հասըլ օլագագ,

— Կիտէճէքլէրի մահէլլէ պէն տէ կիտէճէեիմ . . . հիչ օլմազսա, վուգուի հալի բահիպէ Մարիեէ պիր սուրէթի հագգագեէտէ պիլտիրիրիմ, տէյի տիւչիւնտիւ, վէ օնտան սօնրա Արնօլտ Տէսվինեըեը գօլամաեըպ, էմիլ Վանտամը կէօզէթլէմէկէ պաշլատը,

Պու արա, պիլէթճինին տայիրէսի աչըլարագ, Վանտամ, պիլէթինի արմաեա միւսարաաթլէ,

— Պանա Պլան-Մխսօն իչին պիրինճի մէվգիտէն իւչ պիլէթ վէրին, տէյիպ, պիլէթճիտէն մէզքիւր պիլէթլէրի ալտը,

Արգատան կէլմէքտէ օլան Մխթիգօ տախի, Պէլճիգա հուտուտունա մախսուս օլարագ քէզալիք պիրինճի մէվգիտէն պիր պիլէթ ալտը, վէ քէնտիսի չէքիլտիքտէն սօնրա, սըրաեա կէչէն տիկէր եօլճուլար միեանընտա Արնօլտ Տէսվինեը տախի պուլունուեօրտու,

Մխթիգօ՝ պէլլի իթմէեէրէք գուլագ վէրիպ, Արնօլտուն տախի Պլան-Մխսօն իչին իւչ ատէտ պիլէթ իսթէտիկինի իչիթտի, վէ իքի խասիմլերի, մուվասըլէթ խտէճէքլէրի մահէլլտէ

պուլաճաղընա էմին օլարագ, պիրինճի մէվգիֆէ մախսուս օլան սալաեա կիրիպ, գաթարըն հարէքէթինէ պէքլէտի

. . . . . .

. . . . . .

Իհթիեար բաչավրաճը Բիէր Պէրօ, վէրտիկի գարարտան սօնրա վագըթ ղայպ իթմէտի։

Մէրգում, կիճէնին պիւեիւք գըսմընը բաչավրալարը թօրլամագլա կէչիրիպ, Սէնթ-Ուանտա վագը բաչավրաճըլարա մախսուս օլան իգամէթկեահընա ավտէթինտէ, պիր ազ էքմէքլէ պիր ազ թուզլու տօմուզ էթիճեէտի, վէ պիր գատէհ տախի բագը իչիպ, եէկէնի Էօժէն Լուազօնուն տիւեիւնիւ կիւնիւնտէ կիեինտիկի կիպի, օլտուգճա քէնտիսինէ չէքի տիւզէն վէրտիքտէն սօնրա, քէնտի քէնտիեէ, «Հայտէ պագալըմ, պապալըգ, եօլա չըգալըմ» տիեէրէք, եօլա ըէվան օլտու։ Մէրգումա բասթ կէլէն տիկէր բաչավրաճըլար՝ շու թավր ու գըեաֆէթինէ թէաճճիւպ իտիեօրլար իտի։

Պապա Բիէր՝ պիր օմնիպիւս արապասընա բաքիպէն, մահէլլի մագսուտի օլան Ատլիեէ նէզարէթի տայիրէսինէ կիթտի։

Բիէր Պէրօ՝ քէնտի հալինճէ պիր ֆէյլէսօֆ օլուպ, տիւնեանընն պիւեիւք վէ իգթիտար ոահիպի օլան քիմսէլէրինի նէ՛ գըսգանըր, նէ՛ պունլարա հայրան օլուր, նէ՛ տէ անլէրտէն գօրգար իտի։

Էսնաի բահտէ, «Միւտտաիի ումումի օլսուն, քիմ օլուր իսէ օլսուն, իֆատէի հալտէն ասլա չէքինմէեէճէեիմ» տէյիպ, տայիրէյի ատլիեէտէ գաբուճունուն օտասընա կիրիպ։

—Պագսանա, ճիւմհուրիեէթ միւտտաիի ումումիսինին տայիրէսի նէ՞րէտէ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Նէրտիվէնտէն եօգարը չըգըն, խատէմէտէն պիրի սիզէ կէօսթէրիր, տէյի գաբուճու ճէվապ վէրտի։

Իհթիեար բաչավրաճը՝ նէրտիվէնտէն չըգըպ, խատէմէտէն պիրինէ միւրաճաաթընտա, միւտտաիի ումումիլիք տայիրէսինի թարիֆ ալտը, վէ խայլիճէ վասի պիր օտաեա վասըլ օլուպ, գանաբէլէրտէ օթուրմուշ օլան երկիրմի գատար քէսանընն, միւտտաիի ումումինին նէզտինէ չըգմտեա պէքլէտիքլէրինի կէօրտիւ։

Մէզքիւր օտանընն նիհաեէթինտէ վէ պիր բէնչէրէ եանընն

տա քիւչիւք տիկեր պիր եազըխանէ պուլունուպ, պու եազըխանէնին գարշըսընտա պիր մէմուր օթուրմուշ, եազը իլէ մէշղուլ իտի։

Բիէր Պէրօ՝ շաբգասը էլինտէ օլտուղու հալտէ, մէրգում մէմուրա տօղրու իլէրլէեիպ, գապաճա պիր նէզաքէթլէ թէվազու իթտի, վէ մէմուր պաշընը գալտըրըպ, բաչավրաճըեա էօյլէ պիր սուրէթտէ աթֆը նազար իթտի քի, պունուն մանէասը՝ աշիքեարէն,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տիմէք իտի։

Իհթիեար բաչավրաճը տա պու մանէաեը անլաեարագ,

— Ճիւմհուրիեէթ միւտտաիի ումումիսինէ իքի չիֆթ սէօզիւմ վար տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Միւլագաթ արզուսինտէ օլտուղունուզու իսթիտա իթտինի՞զ մի։

— Խա՛յր։

— Պիր ճէլպնամէ ախզ իթտինի՞զ մի։

— Խա՛յր, միւտտաիի ումումի իլէ կէօրիւշմէեէ իհթիեաճըմ վար տըր, պէնիմ իսթիտամ տա, ճէլպնամէմ տէ պու տուր։ Շու գատարը պիլտիրիրիմ քի, կէօրիւշէճէկիմ մաատէ մուհիմմ տիր։

— Էօյլէ իսէ, ալթմըշ սանթիմիք տամղալը պիր քեաղըտ իւզէրինէ իֆատէնիզի եազըպ, միւլագաթ իսթիտա իտին եազաճաղընըզ քեաղըտը բօսթաեա, պիլա իւճրէթ պըրագապիլիրսինիզ. չիւնքի միւտտաիի ումումիլիկէ մախսուս օլան էվրագ վէ սայիրէ բօսթա իւճրէթինտէն մուաֆ տըր։ Թալէպինիզ պուրաեա կէլէճէկինտէն, էկէր իճապ իտէր իսէ, սիզէ պիր ճէլպնամէ կէօնտէրիլիր։

Բիէր Պէրօ. — (Թապիեաթը սապըրսըզ օլտուղունտան.) Ֆագաթ, սիզտէ իշի նէ՛ գատար ուզաթտընըզ... Պէն սիզէ մուհիմմ վէ միւսթաճէլ պիր մաատէտէն պահս իտիեօրում, սիզտէ պանա տամղալը պիր քեաղըտ իւզէրինէ իֆատէնիզի եազմալըսընըզ տիեօրսունուզ։ Լաքին օ քեաղըտը սաթըն ալմագ իչին ճէպիմտէ օն իքի — օլմասա, նէ՞ եաբմալը... ճէպինտէ օն իքի — ագչէսի պուլունմաեանլար բէք չօգ կէօրիւլմիւշ տիւր, տէյի՞լ մի... — Ֆարզ իտէլիմ քի, տէտիկինիզ

կիպի իսթիտա իթսէմ, պու իսթիտամ թէտգիգ իտիլէճէք, վէ սօնրա պանա թահրիրէն ճէվապ վէրիլէճէք . . . պու արա-լըգտա իչի իւչ կիւն կէչէճէք, վէ պու միւտտէթ զարֆընտա թապիի ճանիլէր տէ սէրպէսթճէ մէրամլարընը իճրա իտէպիլէ-ճէքլէր տիր . . . Պունլարը թուլթտուրմագ իչին մէրճիրինէ միւ-րաճաաթ օլունսա, սէօզիւնիւ նէ՛ տինլէյէն վար, նէ՛ իչտէն . . . Պո՞ւ մու տուր իտարէնիզ . . . Ֆրանսատա ահֆեամը ա-տալէթ պու սուրէթլէ՞ մի իճրա օլունապիլիր . . . Թէչէֆքիւր իտէրիմ, տօղրուսու հիչ տիեէճէք եօգ տուր։

Բիէր Պէրօ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման, սէսինի եիւք-սէլթմիչ օլուպ, մէմուր իսէ, հիտտէթլէնէրէք,

— Մէսինիզի քէսին արթըգ, տէյի էմր իթտի։

— Մէսիմի քէամէսէմ, վէ էֆքեար ու միւլահազաթըմը սօ-նունա գատար պէեան իթսէմ, նէ՞ լազըմ կէլիր։

— Շիմտի սիզի թուլթտուրուպ մէրքէզէ կէօնտէրիրիմ։

— Իչթէ օլ վագըթ թէմամ օլուր։ — Պիր թարաֆտան գարընտաչըմ գաթլ ու թէլէֆ իթտիլտիկի հալտե, տիկէր թարաֆտան պէն տէ մահզա, քէմալը նէզաքէթլէ մալիումաթ իսթէմէեե կէլմիչ օլտուղում իչին հապսե ալմըլըրըմ։

— Պուրասը մալիումաթ ալաճագ մահէլլ տէյիլ տիր . . . Էկէր մատտե՝ պիր ճինաեէթէ տայիր իսէ, մահէլլէնիզին բօ-լիս գօմիսէրինէ միւրաճաաթ իտին, օ տա միւտահիլ ումումիլի-կէ իչի թէպլիղ իտեր. Եաճօտ տօղրուտան տօղրուեա կիտիպ բօլիս միւտիրինի պուլուն։

— Օ գուչ հա՞նկը եուվատա պուլունուր։

— Օտասը՝ Զապթիեէ նէզարէթի տայրէսինտե տիր։

— Շիմտի կիտիեօրում։

Պէօյլէճէ իհթիեար բաչավրաճը, չարգաասընը կիեինիպ, վէ տիլինէ վէրերէք, Զապթիեէ նէզարէթի տայրէսինէ ապի-մէթ իթտի, վէ հավլիտե տուրան պիր զապթիեէ նէֆէրինտէն, բօլիս միւտիրինին օտասընը թարիֆ ալտըգտան սօնրա, պիր գաբու աչտը, վէ խայլիճէ վասի օլան նէվիմա պիր իչ օտասը-նա կիրտի քի, պունտա պէչ ալթը նէֆէր սիվիլ գըեաֆէթլի մէմուրլար օթուրմուչ օլուպ, պազըսը եաղմագլա, վէ տիկէրլէ-րի ղաղէթա օգումագլա մէչղուլ իտիլէր։

էթիէն Պէրօնուն սախթէ գօմիսեր թարաֆընտան գալոր-
րըլմասընտան սօնրա , Օթել տէզ էնտին բօլիս նէզարթի մարի-
ֆէթիյլէ պասըլտըղը սըրատա հազրը պուլունտուղու մալիւ-
միւմիւզ օլան իքի նէֆէրլէր՝ մէզքիւր իչ օտանըն գաբուսուն-
տա տուրուպ , եավաչ սէտա իլէ կէօրիւշիւեօրլար իտի :

Պունլարտան Գաղնէօվ իսմինտէ օլան պիրի՝ իհթիեար բա-
չավրաճըեա խիթապէն ,

— Ֆի՞մի իսթէեօրսունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

— Բօլիս միւտիրի էֆէնտիեի կէօրմէք իսթէրիմ , ազիզիմ
միւսիւ :

— Ղաեէթ մէչղուլ օլուպ , քիմսէեի գապուլ իտէմէզ ,
քեաթիպինի կէօրիւն :

— Ֆագաթ իֆատէմի քէնտիսինէ արզ իթմէք-իսթէրիմ : –
Պէնիմ իչիմ էֆէնտի իլէ տիր , խըզմէթքեար իլէ տէյիլ տիր :

Ալիւմէթ իսմինտէ օլան տիկէր նէֆէր : – Պու գատար
մուհիմմ օլան իֆատէնիզ նէ՞եէ տայիր տիր :

— Մալիւմաթ ալմագ իսթէրիմ :

— Նէ՞ խուսուստա :

— Բէք եագընէն պանա թէալլիւգիւ օլան պիր մատտէ
հագգընտա . . . հասըլը պիր ճինաեէթ վագըաաը հագգընտա :

— Իսմինիզ նէ՞ տիր :

— Բիէր Պէրօ :

Իքի նէֆէր , պու խսմի իչիթտիքլէրինտէ , գուլագ գա-
պարթտըլար :

Գաղնէօվ . – Հա՛ հա՛ , Բիէր Պէրօ՞ մու . . . աճապա սիզ ,
ժուպէր սօգաղընտա վագը Օթել տէզ էնտտէն աչըրըլան , վէ
օնտան պէրու մէյտանա չըգմըշ օլմաեան էթիէն Պէրօնուն խը-
սըմը՞մըսընըզ :

— Էկէր օ էթիէն՝ զանն իթտիկիմ Պէրօ իսէ , պէն քէնտի
գարընտաշըեըմ :

— Իվվէթ , սիզ անըն գարընտաշըսընըզ , եախօտ իհթի-
մալ քի գարընտաշը օլասընըզ : Պիր տագըգաճըգ պէքլէեին ,
Բօլիս միւտիրի էֆէնտիեէ խաապէր վիրէեիմ :

Պատէհու Գաղնէօվ , բօլիս միւտիրինին օտասընա կիրիպ ,
Օթել տէզ էնտտէն աչըրըլան էթիէն Պէրօնուն գարընտաշը

օլտուղունու պէեան իտէն պիր իհթիեարըն կէլմիշ իտուկինի խապէր վէրտի։

Բօլիս միւտիրի՝ իշպու խապէրի ալտըղընտա,

— Ղազէթալարտա տէրճ իթտիրտիկիմիզ պէեանաթըն ֆայիտէսի կէօրիւլտիւ... Հայտէ, օ ատէմի կէթիրին, վէ սիզ տէ պուրատա պուլունուն քի, իֆատէլէրինի զապթ իտէսինիզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Պիր տագըգա սօնրա, իհթիեար բաչավրաճը բօլիս միւտիրինին գարշըսընա կէլմէքլէ, միւտիր՝ մէրգումուն ղարիպ րէսմինի անինտէ թէճէսսիւսլէ,

— Սիզ, ղայպ օլան էթիէն Պէրօնուն եագըն պիր խըսըմը օլտուղունուզո՞ւ մու պէեան իտիեօրսունուզ, տէտի։

Բիէր. — Տուրուն, բօլիս միւտիրի էֆէնտի, շիմտի հէր շէյի սիզէ պիլտիրէեիմ։ Պէն, քէնտի հալիմէ կէօրէ բաչավրաճըերմ։ — Բաչավրաճը օլան սօգագլարտան պուլտուղունու թօբլար. էվվէլքի կիւն բաչավրաճըլըգ սէբէթիմտէ, պիր ղազէթա բարչասը պուլտում քի, պունտա ժուպէր սօգաղը վագըասը հիքեաեէ օլունմուշ իտի։

«Էթիէն Պէրօ իսմինի կէօրիւր կէօրմէզ, ագլըմ պաշըմտան կիթտի, սայքի նէֆէս ալամազ օլտում... Պու իսիմտէ պիր գարընտաշըմ վար իտի քի, օթուզ պու գատար սէնէլէրտէն պէրու, քէսպի սէրվէթ իթմէք իչին Հինտիսթանա կիթմիշ իտի. ղազէթանըն մէզքիւր ֆըգրասընտա, հագըգէթէն Հինտիսթանտան պահս օլունմուշ իտի։

«Օլ վագըթ, քէնտի քէնտիմէ, պու էթիէն Պէրօ՝ գարընտաշըմ օլմալը տըր, տէյի տիւշիւնէրէք, սիզտէն մալիւմաթ իսթէմէեէ կէլտիմ։»

Բաչավրաճը պու եօլտա իֆատէի մէրամ իթտիկի սըրատա՝ բօլիս միւտիրի՝ տիգգաթը ազիմէ իլէ քէնտիսինի թէտգիգ իտիեօրտու։ Նիհաեէթ, միւմաիլէյհ, շու եօլտա ճէվապա աղազ իյլէտի.

— Պիզտէն նէ՞ մալիւմաթ պէքլէեէպիլիրսինիզ։ Պիզիմ տէ մալիւմաթըմըզ եօգ տուր. ղայպտա օլան շախսըն հաեաթտա՞ մը, եօգսա էօլմի՞ւշ միւ օլտուղունու պիլմէեիզ։ Աշըրըլմագ վագըասընտան ազ էվվէլ, Բարիսին պաշլըճա պանքէրլէրինտէն

պիրինին նեզտինէ ճեսիմ պիր մէպլաղ պրրագրլմրշտրը։ Էսէֆ օլունուր քի, հէր շէյ՝ պիր ճինաեէթ վուգուա կէլմիշ իտուկինի զանն իթտիրիեօր իսէտէ, պու ճինաեէթ հագգընտա մէյտանտա մաստի իսպաթ եօգ տուր։

— Տիմէք օլուր քի, էթիէն Պէրօ հագգընտա սիզին տէ մալիւմաթընըզ պուլունմամագտա տըր։

— Պուրաեա կէլմէնիզէ սէպէպ օլան ղազէթա ֆրգրասընտա օգուտուղունուզ մալիւմաթտան պաշգա պիր շէյ պիլմէնիզ . . . գարընտաշընըզ Ֆրանսաեա ավտէթ իթմէք նիեէթինտէ օլտուղունու պիլտիրմի՞շ մի իտի։

— Գարընտաշըմըզ Ֆրանսատան կիթտիքտէն սօնրա, քէնտիսինի նէ՛ կէօրտիւք, նէ՛ տէ պիր խապէր ալտըգ։

— Աճա՛յիպ, հիչ պիր մէքթուպ, հիչ պիր թէլէկրաֆտա՛ մը ալմատընըզ։

— Ասլա։

— Պու հալտէ ղայպտա օլան շախս՝ գարընտաշընը՛զ մը տըր։

— Լօյլէ զանն իտիեօրում։

— Պու էսասսըզ պիր ֆիքիր տիր, չիւնքի Պէրօ իսմի նատիր տէյիլ տիր։ - Տիկէր ագրապանըզ վա՛ր մը տըր։

— Էվվէթ, հէմտէ բէք քէսրէթլի տիր։

— Նէ՛րէտէ սաքին տիրլէր։

— Ճիւմլէսի տէ Բարիստէ։

28

— Պու քէսրէթլի ֆամիլեա ազասընըն եէկտիկերիյլէ միւնասէպաթը վա՛ր մը տըր։

— Զանն իտէրիմ քի վար տըր։ Տահա օն պէշ կիւն էվվէլ, եէկէնլէրիմտէն պիրինին Սէն-Մանտէտէ իճրա օլունան տիւեիւն զիյնէթի միւնասիպէթիյլէ, քեաֆֆէմիզ տախի Մալօն տէ Ֆամիլ լօգանթասընտա թօրլանմըշ իտիք։ Օրասը մէշհուր պիր

լօգանթա տըր։ Նէֆիս թաամլարը, լեզիզ չարապլարը վար տըր։

— Էթիէն պէրօնուն՝ Հինտիթանա կիթմէք իւզրէ Բարիսէն մուֆարագաթընտան պէյու, ագրապանըզտան հիչ պիրի քէնտիսինտէն խապեր ալմամըշ մը տըր։

— Էվվէթ, հիչ պիրի... էկեր էթիէն խապեր կէօնտէրմիշ օլսա իտի, եէկատիկէրիմիզէ թէպլիղ իտիլերէք մալիւմ օլուր իտի, Պունտան պաշգա, էկեր գարտաշըմ մէքթուպ եազմաեը տիւշիւնսէ իտի, հիչ շիւպհէ եօգ տուր քի, պանա եախօտ գըզգարընտաշըմա եազար իտի։

— Գըզգարընտաշընըզ էվլի՞ մի տիր։

— Տուլ տուր... Շարլօթ Պէրօ խամինտէ տիր։

— Նէ՞իլէ մէշղուլ տուր։

— Զամաշըրճը տըր։

— Իգամէթ կեահը նէ՞րէտէ տիր։

— Յոննմարթրտա կարօ սօգաղընտա 17 նիւմէրօլու խանէ տիր։

Բօլիս միւտիրինէն թավսիեէսի վէճհէ, Գաղնէօվ՝ բաշավրաճընըն իֆպահէլերինի զապտ իտիեօրտու։

Բօլիս միւտիրի.— Ֆեաֆֆէյի ագրապընըզըն իսմլէրինի վէ մահէլլի իգամէթլէրինի պէեան իտին։

— Էթիէնին մուֆարագաթընտան սօնրա, քէնտիսինտէն խապեր ալըպ ալմամըշ օլտուղլարընը անլամագ իչին, իսմլէրինի վէ մահէլլի իգամէթլէրինի պիլմէք իսթէօր իսէնիզ, վագթընըզը զայա իտիեօրսունուզ... անլէր, պէնտէն ֆազլա պիր շէյ պիլմէզլէր։

— Պէյլիս եօգ տուր. սիզ, սէօյլէտիկիմի եաբըն։

Բիէր Պէրօ՝ իչտու էմր մուճիպինճէ հարէքէթ իթտի, վէ ժիւլ Վէրիէրին իսմինի վէրտիկինտէ, բօլիս միւտիրի՝ թէաճիւպանէ պիր հարէքէթտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէեէրէք։

— Ժիւլ Վէրիէր տէտիկինիզ՝ պանքէր՞ մի տիր, տէյի սիվալ իթտի։

— Էվվէթ... ֆօտուլ, զուրուրիեէթլի հէրիֆին պիրի տիր.., Եէկէնիմ օլան գըզընըն պիր բարմաղը, պէնճէ, քէնտինին թէքմիլ վիճուտինաէն տէեէրլի տիր։

Մէզքիւր իսիմլէրին իֆատէսի վէ զապթը խիթամ պուլուտուգտան սօնրա , քօլիս միւտիրի ,

— Էյ Բիէր Պէրօ , զայպտա օլան չախս՝ գարընտաչընըզ օլուպ օլմատըղընը անլամազ իչին , սիզ տէ պիզիմ կիպի , հագըգէթի հալին զահիրէ իխրաճընա պէքլէմէլիսինիզ , տէտի ։

— Էնմիչ օլտուղու օթէլտէ էվրագ վէ սայիրէ պուլունմամըչ մը տըր ։

— Հէր չէյ այըրըլմըչ օլտուղունտան , հիչ պիր չէյ պուլունմատը ։

—Ֆագաթ նազարը տիգգաթըմը ճէլպ իտէն զաղէթատա , Գալկիւթատան պիր մէքթուպ պէքլէտիկինիզի պիլտիրմիչսինիզ ։

— Պու մէքթուպուն Բարիզէ վիսուլի՝ պիր այա միւհթաճ տըր ։ – Պուննունլա պէրապեր , պու պապտէ կէօսթէրտիկինիզ թէլաչըն սէպէպինի բանա անլաեօրում ։ (Քօլիս միւտիրի՝ պու արա կէօզլէրինի տիգգաթլէ իհթիեար բաչավրտճըեա աթֆ իթտի .) Էկէր զայպտա օլան ատէմ հագըգէթէն գարընտաչընըզ օլուպ տա վէֆաթ իթմիչ իսէ , կիւզէլ պիր միրասա մալիք օլաճագսընըզ ։

Բիէր Պէրօ . – (Ղաեէթ խալիսանէ պիր թարզտա .) Մ'իրասա ֆիլան եէրինտէ գալսըն ... պէն միլեօնլարա միւհթաճմըեըմ ... հաթթա միլեօնլարըմ օլսա պիլէ , սարֆ իթմէք եօլսունու պիլիր միեիմ ։ – Բաչավրտճըեըմ , երինէ բաչավրտճը գալատճաղըմ ։ – Պէն պու սանատթտան մէմնունում վէսաէլտմ ։ Սըրթըմտա բաչավրա սէքէթիմ վէ էլիմտէ գանճամ օլմասա , քէնտիմտէ պիր նօգսան պուլունտուղունու հիսս իտէրիմ ... Պէն բաչավրալար իչինտէ էօլէճէեիմ ։ – Խա՛յր , խա՛յր , միրասըն պէնճէ էհէմմիեէթի եօգ տուր , լաքին էկէր գարընտաչըմ գաթը ու թէլէֆ իտիլիչ իսէ , գաթիլին ճէզասըզ գալմասընը իսթէմէմ ։ – Վագտա էթիէն եալընըզ քէնտի մէնաֆիի չախսինէ տիւչիւնիւպ , եապըն ադրապասընը տալա տիւչիւմէզ իտի ։ Պու ճիւմլէ իլէ գարընտաչըմ օլմասըլյա , գաթիլի հէր քիմ իսէ , կիյեօթին ալէյթի ալմընտա պաչընըն քէսիլմէսինի իսթէրիմ ։

Բօլիս միւտիրի. - Հագըգէթէն սիզին էյի պիր գարընտաշ օլտուղունուզու անլաեօրում... Իգամէթ իթտիկինիզ մահէլ նէ՞րէսի տիր։

— Պէն Սէնթ-Ուանտա, բաչավրաճըլարա մախսուս օլան մահէլլտէ իգամէթ իտէրիմ։

— Բէք էյի. պիր խապէր ալտրղըմ անտէ, սիզի պուրաեա ճէլպլէ թէպլիղ իտէրիմ։ - Շիմտիլիք պու գատար կէօրիւշմէքլիկիմիզ քեաֆի տիր, արթըգ կիտէպիլիրսինիզ, չիւնքի վագթըմ գըյմէթտար տըր։

Իհթիեար բաչավրաճը՝ հալինէ մուվաֆըգ սուրէթտէ սէլամ վէրիպ, մէյեուսէն օրատան մուֆարագաթ իթտի։ Ֆիքրինտէն տախի. -Սէնթ-Ուանտա գալսամ, տահա էյի իտի, չիւնքի օրատան պուրաեա գատար կէլիպ, վէ հիչ պիր մալիւմաթ ալմաեարագ ավտէթ իթմէք՝ զահմէթիմի ասլա տէյմէտի, տէտի։

Բօլիս միւտիրի իսէ, մէմնունէն էլլէրինի օվուշտուրարագ, Գազնէօվէ խիթապէն։ - Պու համիյեէթլի ատէմ սաեէսինտէ, Էթիէն Պէրօնուն քեաֆէեի ագրապասընըն իսիմլէրինի էօյրէնտիք. շիմտի պու ատէմլէրին էսասէն նասըլ ատէմ օլտուգլարընը վէ նէ՛ սուրէթլէ եաշատըգլարընը թահգըգ իթմէք լազըմ տըր։ -Գալգիւթատան Օթէլ տէզ էնտէ կէլմիշ օլան սէյեահ՝ մութլագա պուրատան տիշարը չըգան բաչավրաճընըն գարընտաշը տըր։

Գազնէօվ. - Ֆագաթ, էֆէնտիմ, պու խուսուստա մէյտանտա հիչ պիր իսպաթ եօգ տուր։

— Կէրչի իսպաթ եօգ իսէտէ, էօյլէ օլտուղունու հէր հալ զանն իթտիրմէքտէ տիր։ - Սիզ պու իշ իլէ իշթիղալէ տէվամ իտին, զիրա պիր նէթիճէեէ վասըլ օլմագլըղա ֆէվգ էլ ատէ էհէմմիեէթ վէրիեօրում։

— Ֆագաթ գօրգարըմքի, հիչ պիր նէթիճէեի միւֆիտէեէ տէսթրէս օլամաեաճաղըզ։

— Նի՞չին։

—Չիւնքի, իսքեաթ օլուեօրումքի, Էթիէն Պէրօեու, թա հարէքէթ իթտիկի նօգթատան պիր թագըմ էճնէպի ճանիլէր թաագիպլէ, պիր տագըգա պիլէ կէօլկէսինտէն այրըլմամըշլար,

վէ ճինաեէթլէրինի իճրա իթմէլէրինի միւթէագըպ, Բարիսի վէ Ֆրանսաեը թէրք իյլէմիշլէր բտի:

— Պէն տէ պու էֆքեարտաերմ, լաքին հէր նէ վագը օլսա, վազիֆէմիզի պաշա չըգարմալըեըզ... ճանիլէր ղայպուպէթ իթտիլէր իսէ, նաշը պէրապէրլէրինճէ կէօթիւրմէտիլէր ա':

— Էվվէթ, էվվէթ.. իհթիմալ քի օ նաշ պօղազընա պիր թաշ պաղլը օլարագ Օէն նէհրինտէ պուլունուեօր, վէ պու կիւնլէրտէ, թէշխիս իչին ճէնազէլէրին վազ իտիլտիքլէրի Մօրկ նամ մահէլլին թաշլարը իւթիւնտէ կէօրիւլէճէք տիր:

— Պէլքի... հէր նէ իսէ, պիզ արամագտան տուր օլմամալըեըզ:

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Գազնէօվ՝ բօլիս միւտիրինին տայիրէսինի թէրք իթտի:

. . . . . .

. . . . . .

Ժիւլ Վէրիէր՝ թարիֆ օլումազ պիր հալը էնտիշէտէ օլուպ, էօյլէեէ պիր սաաթ գալարագ, թաամ իթմէք իւզրէ խանէսինէ միւթէվէճճիհէն պանգատան մուֆարագաթը զէմանընա գատար Արնօլտտան հիչ պիր խապէր ալմամըշ իտի:

Խաթըրլարտա օլտուղու վէճհլէ, ճանիի մէրգում, վագը օլաճագ տուէլլօեու միւթէագըպ, շէրիքինէ պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէսիյլէ վագուի հալի պիլտիրմէեի վատ իթմիշ իտի:

Պէլճիգա հուտուտունտա իճրա օլունան պու կիպի միւսատէմաթ, ալէսսէվիեէ ղաեէթ էրքէն վուգու պուլուր: Հալ պու քի սաաթլար կէչտիկի հալտէ, էլան Արնօլտտան պիր թէլէկրաֆնամէ վիրուտ իթմէտի:

Աճապա Արնօլտ Տէսվիները թէլէ՞ֆ մի օլմուշ իտի:

Շու հալտէ, մէրգումուն վէֆաթը, ալթունտան պիր տաղ շէքլինտէ կէօրիւնէն լաթիֆ պիր բիւեանըն մահվ վէ իզալէսի տիմէք իտի:

Զաթէն Վէրիէր՝ Արնօլտ Տէսվիները իլէ միւշարէքէթ իտէլի ազ պիր զէման օլմուշ իքէն, պանգասը՝ պէթէքրար քէսպի իթիպար իտէրէք, քեարլը վէ վասի մուամէլաթա եէնիտէն պաշլանմըշ իտի: Հալ պու քի կէօզլէրի գամաշտըրըճը պիր նէվ ը-

շըգլար իչինտէ զահիր օլան էլլի պիր միլեօն ֆրանգ եանընտա, պու գատարճըգ մուվաֆֆագըյեէթին հիւքմ ու թէէսսիրի օլամազ իտի։

Վէրիէր՝ օ միլեօնլարա քէնտի մալի նազարըյլա պագմաեա ալըշմըշ օլուպ, պու միլեօնլար սաեէսինտէ տարաթ վէ սալթանաթըյլա Բարիս էհալիսինին կէօզլէրինի գամաշտըրաճաղընը, վէ էն մէշհուր վէ մաարուֆ պանքէրլէր սըրասընա կէչէճէկինի խէեալ իթմէքտէ իտի։ Իշպու միւլահազաթ վէ թէֆէքքիւրաթ իլէ քէսպի ղուրուրիեէթ վէ մէֆթունիյեէթ իթմէքտէ օլտուղու հալտէ, եալընըզ պիր թապանճա գուրշունու, սապուն քէօբիւկիւնէ միւշապիհ օլան խէեալաթը մէզքիւրէսի նին ճիւմլէսինի մահվ վէ իզալէ իտէպիլիր իտի։

Իմտի, աճապա օ գուրշուն պու նէթիճէեի հասըլ իթմիշ մի իտի։ Իշթէ, Վէրիէր, պու ճիհէթի տիւշիւնտիքճէ, ագլընը ղայպ իթմէք տէրէճէսինէ կէլիեօրտու։

Մէրգում, խանէսինէ էսնաի ավտէթինտէ, շէօյլէ միւլահազա իթմէքտէ իտի.

— Հուտուտտան քէշիտէ օլունան պիր թէլէկրաֆնամէ, պիր սաաթ զարֆընտա անճագ Բարիսէ վասըլ օլապիլիր։ — Տուէլլօ սաաթ եէտի սուլարընտա վուգու պուլմուշ օլմալը տըր։ Թէլէկրաֆլա հիչ պիր խապէր ալընմամասընտան, Արնօլտուն վէֆաթ իթմիշ օլտուղու անլաշըլըեօր... Ա՛հ, լանէթ օլսուն շու տուէլլօեա... շու տարպէեէ տիւչար օլուշում, գըզըմըն սէպէպիյլէ տիր։ Էկէր պունտան սօնրա, հալէա աշգ ու մուհապպէթինտէն պահս իթմէկէ ճէսարէթ իտէրսէ... Վանտամըն Անժէլիքէ մուհապպէթի օլտուղունու պանա պէեան իթտիկի կիւն, շէվգաթ ու մէրհամէթի պէրթարաֆ իտէրէք, խանէմէ աեագ պասմասընը մէնն իթմէլի, վէ գըզըմ իլէ քէնտի արասընտա հէր կիւնա իւլֆէթի միւմքինսիզ գըլմալը իմիշիմ։ Էկէր իշպու էսասի էմրի պասիրէթի իթթիխազ իթմիշ օլսա իտիմ, շու տագըգատա պու իզտիրապլարա տիւչար օլմազ իտիմ։ — Անժէլիք վէ Վանտամ սէֆալէթիմէ, մահվըմա սէպէպ տիրլէր... ֆագաթ իքիսինտէն տէ ինթիգամըմը ալաճաղըմ։

Պանքէր խանէսինէ մուվասըլէթինտէ, հէնուզ թաամ

վագթը տէյիլ իքէն , տէրհալ սուֆրա գուրուլմասընը հիա-
տէթլէ էմի իթտի , վէ թաամ սալասընա կիթմէսինտէն ազ
եվվէլ , րահիպէ Մարի իլէ Անժէլիք եանընա կէլտիլեր :

Անժէլիք . – (Բէտէրինէ .) էֆէնտի բէտեր , եալընը՞զ մը
կէլտին , տէտիկինտէ , պու սէօզ՝ պանքէրին գանլը եարէսինէ
տէմիր կիպի սաբանտըզընտան , եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Էվվէթ , եալընըզ կէլտիմ : Սէնին տէ իսթէտիկին վէ
արզուլէտիկին պու իտի , տէյի՞լ մի : – Մ. Ալինօլտուն , պու-
րատա պուլունմատըզընը կէօրմէքլէ , սէրպէսթ վէ րահաթ
նէֆէս ալըեօրսուն : Ֆագաթ չուրաեը տէյխաթըը էթ քի , է-
կէր քէնտիսի պու սուֆրատա պուլունմազ իսէ , եէրինէ պիր
տիկէրի կէլէճէք , վէ օ տա , սալա Էմիլ Վանտամ օլմաեաճագ
տըը . պու պապտէ եէմին իտիեօրում , իչիտիեօ՞րմուսուն . վէ
եէմինիմի տէ թուլթաճապըմ , տէտի ,

Րահիպէ Մարի իլէ Անժէլիք՝ տիթրէեէրէք եէկտիկէրինէ
պագըշտըլար : Վէրիէր՝ պու պագշը կէօրիպ ,

— Ալանըզտա հասըլ օլմուշ օլան իթթիֆագատան խապէր-
տար տէյի՞լմիեիմ զանն իտիեօրսունուզ : Իքինիզտէ , Մ. Տէս-
վինեը ալէյհինտէ , վէ պինապէրին անը իլթիզամ իթտիկիմ
իշին պէնիմ ալէյհիմտէ իթթիֆագ իթմիշինիզ , վէ վուգուի
հալէ սէպէպ սիզսինիզ , տէտի :

Րահիպէ Մարինին վէ Անժէլիքին լէհճէլէրի սօլտու , վէ
կէնճ գըզ՝ կիւճ հալ իլէ աեագտա տուրապիլտիկի , վէ թէք-
միլ միւլահազասը սէվկիւլիւսինէ աթֆ իտիլմիշ պուլուտուղու
ճիհէթլէ ,

— Վուգուի հալ նէ՞ տիր , տէյի սիւալ իթտի :

Պանքէր , կէօզլէրի հատտէն պիեատէ բարլաեարագ գը-
զընըն իւզէրինէ եիւրիւեիւպ , թէհտիտամիզ սուրէթտէ ,

—Սէ՛ն , սէն Վանտամը չէրիքիմէ գարշը թահրիք իթտին . . .
սէնին ճէհալէթին , ահմագճա ինսանճըլըղըն , վէ պէնիմ միւ-
բատլարըմա գարշը իթաամթսզլըղըն՝ պիր ատէմին . . . պէլքի
տէ իքի ատէմին վէֆաթընա սէպէպ օլտուլար , տէյի պէեան
նյլէտի :

Անժէլիք . –(Իքի էլլէրինի կէօքսինէ վազ իտէրէք .) Նա՛
Բապպի , եա՛ Բապպի . . . էֆէնտի բէտեր նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ ,

— Հագըգէթի սէօյլէեօրում։

— Էմիլ Վանտամ...

— Էմիլ Վանտամտան պանա նէ՞... օ պէնիմ իչին հիչ տիր... հալ պու քի պանա լազըմ օլան Արնօլտ Տէսվիններ օլտուղու հալտէ, պէլքի շու սաաթտա, օ մէէլուն թօբճու միւլազիմի Էմիլ Վանտամըն գուրշունունտան վուրուլարագ, գանլը թօբրագ իւզէրինտէ ճան վէրմէքտէ տիր։

Անժէլիք, տէհշէթլի պիր սէտա իլէ,

— Ա՛հ, իքիսի տուէլլօ՞մու իտիեօրլար... տէտի։

— Էվվէթ, սէնին սաեէնտէ եախօտ իքինիզին սաեէսինտէ տուէլլօ իտիեօրլար. զիրա, պու տուէլլօնուն հէր հալտէ վուգուի իչին, սիզ, էլինիզտէն կէլէնի տիրիզ իթմէտինիզ։ Ֆագաթ պիլմիշ օլուն քի, իսթիրահաթըմը վէ սէրվէթիմի թէէմին իտէճէք պիր շիրքէթի էկէրչի մահվ իտէրսէնիզ, պէն տէ իքինիզի մահվ իտէճէեիմ։

92

Ժիւլ Վէրիէր՝ սօն սէօզլէրի իրատ իթտիկի զէման, պիր հարէքէթի թէհտիաքեարանէտէ պուլունտու։ Բահիպէ Մարի իսէ, քէլամա ազազ պիրլէ,

— Պէնի իսթէտիկինիզ ճէզաեա չարբըն, ֆագաթ Անժէլիքի էսիրկէեին։ Կէօրիւեօրսունուզ քի, իգթիտարընտան զիեատէ քէնտիսինի տիւչար ճէվր ու ճէֆա գըլաեօրսունուզ, պիչարէեի աճըեըն, տէյի իֆատէ իթտի։

Վէրիէր. — (Վահշիեանէ պիր թարզտա.) Իքի քիշինին եէկտիկէրինէ գաթլ ու թէլէֆ իթմէսինէ սէպէպ օլան նալաեըգ պիր մախլուդ՝ հիչ պիր կէօնա մէրհամէթէ շայէսթէ օլամազ։

— Անժէլիք. — (Լէհճէսի՝ էօլիւ կիպի սօլմուշ օլարագ, վէ ըէճա եօլունտա էլլէրինի ուզաթարագ.) Պապաճըզըմ, պապաճըզըմ, մէրհամէթ իտին. Մ. Տէսվիններեա, Մ. Էմիլ Վանտամ թարաֆընտան հագարէթ վագը օլտուղունու... պիրի

պիրինի տուէլլօեա թահրիք իթտիքլէրինի վէ շիմտի տէ տուէլլօ իթմէքտէ օլտուգլարընը սէօյլէմէեին։

— Էվվէթ, տուէլլօ իտիեօրլար . . . տուէլլօ իթտիլէր, վէ պէլքիտէ շու սաաթտա իքիսի տէ էօլիւեօրլար, անլաեօրմուսունուզ։ Իշթէ ագըլսըզ պիր գըզըն մուվազէնէսիզ պէյնի՝ պագ իշի ներէլէրէ գատար կէօթիւրիւեօր . . . Պիր բէտէրին արզու վէ միւրատլարընա իթաաթ օլունմազ . . . իսեան իտիլիր . . . վէ պու իսեան՝ պիր թարաֆտան մահվիյեէթ վէ տիկէր թարաֆտան վէֆաթը մուճիպ օլուր։ — Էկէր Վանտամ, Տէսվիններեը գաթլ ու թէլէֆ իթտի իսէ, վա՛յ անըն հալինէ . . . Էկէր Վանտամ հաեաթտա իսէ, սագըն սէվինմէեէսին, չինքի ատավէթիմլէ անը թաագիպ իտէճէեիմ, վէ պիր ելանը էզտիքլէրի կիպի, պէն տէ սիզին աշգ ու մուհապպէթինիզի . . . հաթթա սէնի էզէճէեիմ։

Վէրիէր՝ պու արա քէնտիսինէ մալիք օլմաեըպ, գըզընըն պիլէքլէրինտէն թութմուշ պիւքիւեօրտու. ատէթա գըրմագ իսթէրճէսինէ սըգըեօրտու։

Պիչարէ գըզճըղազ, աճըսընըն շիտտէթիյլէ ագլընը ղայպ իթմէք տէրէճէսինտէ պուլունտուղունտա, պաշը արգասընա տիզրու տէվրիլմիշ օլտուղու, վէ տօտագլարը տիթրէտիկի հալտէ, զայիֆ պիր սէտա իլէ ինիլէեօրտու։

Բահիպէ Մարի, պու էսնատէ բիւր հիտտէթ օլուպ, պանքէրէ տօղրու իլէրլէեէրէք, կէնճ գըզը գուրթարմագ իչին, մէրգումուն էլլէրինի թութտու, վէ շիտտէթլէ շու սէօղլէրի իրատ իթտի.

— Քէնտինիզէ կէլին, քէնտինիզէ. Անժէլիքին վալիտէսի եօգ տուր. Էկէր անը միւտաֆաա իտէն վալիտէսի պուլունսա իտի, պիչարէեի պու եօլտա տիւչարը ճէվր ու ճէֆա գըլմաեա ճէսարէթ իտէմէզ իտինիզ. Ֆագաթ վալիտէսինին ղայպուպէթի սէպէպիյլէ, պէն անը միւտաֆաա իտէճէեիմ, վէ սիզին գուվվէթինիզ՝ պէնիմ զաաֆէթիմէ գարշը հիւքիւմսիւզ գալաճագ տըր։ Տէրխաթըր իտին, պիր էրքէյին, պիր գատընը, հաթթա քէնտի գըզը տախի օլսա, թահգիրէ հագգը եօգ տուր։ Իմտի, շու եօլտա հարէքէթինիզէ տէվամ իթմէեին, եօգսա ինսաֆընըզ պուլունտուղունա շիւպհէ իտէճէեիմ։ —

Մ. Տէսվիներնըն վէֆաթը իհթիմալինտէն տօլաեը կէօսթէր-տիկինիզ թէլաշ վէ մէյեուսիեէթտէն, անըն իլէ սիզին արա-նըզտա, մէնֆաաթ շիրքէթի տէյիլ, տիկէր պիր մուզիրր շիր-քէթ պուլունտուղունու հասպ էլ մէճպուրիեէ զանն իթմէքլի-կիմի իճապ իթտիրմէքտէ տիր, վէ պիլմիշ օլուն քի, հէր քէս տէ պէնիմ կիպի զանն իտէճէք տիր։

Վէրիէր պու սէօզլէրի իշիտինճէ, լէհճէսի պիր ազ սօլտու, վէ հիտտէթի՝ սիւքիւնէթէ թահվիլ օլուպ, Անժէլիքի եիթէ-րէք, պիլէքլէրինի գօյվէրտի, վէ պիչարէ տախի սարսըլարագ, հէման պայկըն հալտէ, արգասընտա պուլունան պիր իսկէմլէ-եէ տիւշիւվէրտի։

Բահիպէ Մարի, էյինի կէնճ գըզա տօղրու ուզաթարագ,

— Գըզընըզըն վէֆաթընը՞ մը, եօգսա Մ. Տէսվիներնըն վէ-ֆաթընը՞ ինթիխապ իթմէքլիկինիզ լազըմ կէլսէ, թէրէտտիւտ-տէ պուլունո՞ւրմուսունուզ, տէտի։

Պանքէր. – (Ումուզլարընը սիլքէրէք.) Շիմտի ինթիխապ վագթը տէյիլ տիր... Պէն, խանէ խալգըմըն պանա իթա-աթ իթմէլէրինի իսթէրիմ։ – Հէր քէսին՝ միւրատըմա իթաաթը-նը թալէպ իլէ, մուպահասա վէ գօնթրօլ գապուլ իթմէմ, վէ հէր քիմ, պու կիւն պու թալիմաթըմը ունուտուր, վէ եարըն թէքրար ունութմագ իսթէր իսէ, էվիմտէն չըգըպ կիթմէլի տիր։ – Սիզտէ, բահիպէ Մարի, պուրասընը էյի պիլին, վէ պունտան պէօյլէ պու վէճհլէ հարէքէթ իթմէքտէն կէրի տուր-մաեըն։

Պատէհու Վէրիէր՝ պայըլմըշ օլան գըզընա վէ մահզուն հալտէ պուլունան եէկէնինէ աթֆը նազար պիլէ իթմէքսիզին, պիրտէն պիրէ թաամ սալասընը պրագըպ կիթտի։

Գաբունուն արգասընտա քիմսէեէ կէօրիւնմէեէրէք տուր-մուշ օլան խըզմէթքեար, սուֆրատա խըզմէթ իթմէք իւզրէ իչէրի կիրմէեէ ճէսարէթ իտէմէեօրտու։

Բահիպէ Մարի, Անժէլիքէ եագլաշարագ, պիչարէնին թէ-մամիյլէ պայկըն օլտուղունու տէհշէթլէ միւշահէտէ իտինճէ, «եարտըմա՛, եարտըմա՛» տէյի նիտա իտիպ, օլ վագըթ մէր-գում խըզմէթքեար մէյտանա չըգտը, վէ բահիպէեէ խիթա-պէն,

— Նէ՛ խոթէեօրսունուզ, բահիպէ գըզգարտաշ, տէյի սիվալ իթտի ։

— Մատմուազէլի օտասընա կէօթիւրիւն ։

Խըզմէթքեար , հէր նէ գատար կէնճ տէյիլ իտի խէ տէ , գուվվէթլի օլտուղու, վէ տօղտուղունու կէօրտիւկիւ օլ գըզճըղաղա ֆէվգէլատէ թէվէճճիւհիւ պուլունտուղու ճիհէթլէ, անինտէ գուճագլաեըպ , բահիպէ Մարի տէ պիրլիքատէ կէլէրէք , եաթագ օտասընա չըգարտը , վէ պիր գանարէ իւզերինէ եաթըրտըղընտա , բահիպէ Մարի ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, տօսթում, ֆագաթ վուգուի հալէ տայիր քիմսէեե պիր չէյ սէօյլէմէմէնիզի րէճա իտէրիմ. . . Մ. Վէրիէրին շու էանատէ նէ՛ օլտուղունու պիլմէեօրում. . . քէնտիսինի հիչ պիր վագըթ պու հալատէ կէօրմէմիշիմտիր , տէտի ։

Խըզմէթքեար . – Ֆիլվագը , բահիպէ գըզգարտաշ, պիր գաչ կիւնատէն պէրու միւսիւ չօգ թէպտիլ օլմուչ տուր ։ Մութլագա չօգ չալըշմասը՝ սինիրլէրինի թահրիք իտիեօր ։

— Իհթիմալ տըր ։

— Բահիպէ գըզգարընտաշ, տահա պանա իհթիեաճընըզ վար՞ մը տըր ։

— Խա՛յր , տօսթում, կիտէպիլիրսինիզ. ֆագաթ թէքրար իտէրիմ, քիմսէյէ պիր չէյ սէօյլէմէյէին ։

Ընժէլիք՝ հալէտ պայկըն օլմասը,յլա , բահիպէ Մարի , թուալէթ օտասընա կիրտի , վէ պիր րուհ չիչէսիյլէ պիր ազտա թաղէ սու կէթիրտի ։

Մէզպուրէ , մէզքիւր սու իլէ մատմուազէլ Ընժէլիքին գուլագ թօզլարընը ըսլաթտըղը կիպի, լուհու տախի գօգլաթտը իսէտ , պայկընըլըղը կէչմէտիկինատէն, բահիպէ չի մէրգուզ՝ իգտամաթ վէ մէսաեինին նէթիճէսիզ գալմասընտան տօլաեը մահղուն օլարագ , սօլմուչ օլան եանագլարը՝ կէօզ եաչլարըյլա ըսլանտը վէ քէնտի քէնտիեէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի ։

— Լաքին նա՞սըլ օլուեօր քի , չու Տէսվինեը , խըսըմըմ օլան պու ատէմ իւզերինտէ պու եօլտա խապասէթլէրտէ պուլունմագ տէրէճէսինտէ , իճրտի հիւքմ վէ թէէսսիր իտիեօր , զանն իտէրսին քի պու Տէսվինեըտա օրթա տէհրէ

մախսուս օլտուղու ռիվաեէթ օլունան չէցթանի իգթիտարլարտան պիրի մէվճուտ տուր։

— Նիհաեէթ Անժէլիք ճիւզիճէ գրմրլտանրպ, կէօզ գաբագլարը թահրիք օլունտու. բահիպէ Մարի իգտամ վէ իհթիմամը արթըրտը։ Պիչարէ գրզճըղազ՝ քէնտիսինի պուլտուղունտա, թէաճճիւպանէ օտանըն էթրաֆընա կէօզ կէզտիրտի, վէ պատէհու նազարը տիգգաթընը բահիպէեէ հասր իտէրէք, վէ գօլլարընը մէզպուրէեէ աօղրու աչարագ,

— Մարի՛... Մարի՛... պէն ղաեէթլէ պէտպախթըմ, տէտի, վէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա պաշլատըղընտան, բահիպէ տախի աղլաեարագ,

— Աղլա՛, սէվկիւլիւմ, աղլա՛, կէօզ եաշլարը ինսանը ֆէրահլաթըրլար... ֆագաթ մէյեուս օլմա, տէտի։

— Հալէա իւմիտ իտէպիլիր՞միեիմ։

— Նի՞չին իթմէեէսին։

— Զանն իտիեօրում քի իւմիտ իթմէկէ իմքեան գալմամըշ տըր։

— Ճէնապը Ալլահ ինտինտէ հէր շէյ գապիլ տիր։

Անժէլիք պաշընը եօգարը գալտըրտը։ մէզպուրէնին կէօզլէրի աթէշ կիպի բարլաեօրտու։ Շու հալտէ, սէսի կիւճ իլէ չրգարագ, վէ եալընըզ հընչգրմասընը գաթթ իտէրէք, իֆատէեէ շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Տիմէք, հիսս իթտիկին մէէլուն տուէլլօ վուգու պուլտու, վէ տուէլլօ իտէնլէրտէն պիրի տէ շիւպհէսիզ թէրքի հաեաթ իյլէտի... պէլքի իքիսիտէ վէֆաթ իթմիշլէր տիր... Էկէր իքիսինտէն պիրի հէնուզ հաեաթտա իսէ, աճապա հա՞նկըսը տըր։ — Պու ճիհէթի տիւշիւնէմէեօրում. էֆքեար վէ միւլահազաթըմ այթիւսթ օլուեօր... հէր թարաֆտա գան միւշահէտէ իտիեօրում... Պիր գաչ կիւն էվվէլ կէօրտիւկիւմ բիւեա՝ գուվվէտէն ֆիիլէ կէլիեօր... Բիւեամտա, Էմիլ Վանտամը, մուհլիք սուրէթտէ վուրուլմուշ օլարագ, ալ գանլարա միւլէմմա թօբրագ իւզէրինտէ ֆէրիլմիշ կէօրիւեօրտում։

— Անժէլիք, սէվկիւլիւմ, բէճա իտէրիմ, եալվարըրըմ, քէսպի սիւքիւնէթ էթ...

Հալ պու քի կէնճ գրզ՝ բահիպէնին սէօզլէրինէ գուլագ

ասմաեարագ, իֆատէսինի չու վէճհլէ իլերի կէօթիւրտիւ.

— Հէր շէյ պիթտի... էկէր օ վէֆաթ իթտի իսէ, պէն տէ մահվ օլտում... Գուվվէթ վէ ճէսարէթտէն տիւշիւպ, իթաաթա մէճպուր օլաճաղըմ... Իթաա՞թ մը իթմէք... (Կիճէ բիւեալարը իչինտէ կէզէնլէրէ մախսուս թավր ու հարէքէթլէ աեաղա գալգարագ.) Խա՛յր... խա՛յր... ասլա... իթաաթ իթմէեէճէեիմ... Էկէր օ ատէմ Վանտամը թէլէֆ իթտի իսէ, վա՛յ հալինէ: — Սէվկիւլիւմիւն ինթիգամը ալընաճագ տըր, վէ պէն ախզը ինթիգամը տէրէօհտէ իտէրիմ:

— Անժէլի՛ք... Անժէլի՛ք... հէրարէթին՝ ֆիքրինիզ ալթիւսթ իտիեօր... Սէն քէնտի քէնտինէ ֆէնալըգ իտիեօրսուն... թէքրար իտիեօրում, ազիզէմ, սիւքիւնէթի, իթիտալը էլտէն պրագմա:

Անժէլիք. — (Ամիրճէ պիր թավր իլէ,) Պիլմէք լազըմ տըր, անլաեօր՞մուսուն, պիլմէք իսթէրիմ: — Վէնսանտա քէնտի իգամէթկեահընա կիտէճէեիզ. օրատան հէր շէյի անլարըզ... էկէր օ վէֆաթ իթմիշ իսէ, պէն տէ եաս էլպիսէլէրի կիեինէճէեիմ, վէ տուլ պիր գատըն կիպի եաշաեաճաղըմ, վէ ինթիգամըմը ալմաեընճա, եաս էլպիսէլէրինի չըգարմաեաճաղըմ... պատէհու, Մա՛րի, պէն տէ սէնին մէսլէքինէ սալիք օլաճաղըմ... քէնտիմի ճէնապը Ալլահա սունաճաղըմ վէ մանասթըրտա էօմիւր կէչիրէճէեիմ... — հայտէ, կիտէլիմ:

— Սէվկիւլիւմ, պէնի տինլէ, տիզ չէօքէրէք սանա բէճա իտիեօրում: — Թէշէպպիւսիւն՝ ագրլըզճա տըր; Վէնսանտա, Մ. Վանտամըն խանէսինէ կիտէմէզսին:

— Նի՞չին:

— Չիւնքի պէօյլէ պիր հարէքէթ, հէր նէ գատար հատտը զաթինտէ պիկիւնահ իսէ տէ, միւնասիպէթսիզ տիր:

— Միւնասիպէթսիզ օլդեպ օլմամասընտա պէնճէ հիչ պիր էհէմմիեէթ եօգ տուր: Էկէր էմիլ եարալանմըշ իսէ, պէն կիթմէտիկիմ հալտէ, անըն եարալը օլտուղունու քի՞մ պանա խապէր վիրէճէք տիր: — Էկէր վէֆաթ իթմիշ իսէ, եաթաղը եանընտա քի՞մ տուա իտէճէք տիր... Վէլհասըլ հաեաթտա օլսուն, էօլմիւշ օլսուն, քէնտիսինի թէքրար կէօրմէք իսթէրիմ, հայտէ կիտէլիմ:

Պու արա մատմուազէլ Վէրիէր գաբուեա տօղրու իլէրլէ-տիկինտէն, բահիպէ Մարի՝ մէզպուրէեի մէնն իտէրէք,

— Բէճա իտէրիմ, պու շէյի եաբմա . . . պէն պիզզաթ կիտէր, թահգըգը ահվալ իտէրիմ. . . հագըգէթի անլարըմ, տէտի։

— Լաքին ալաճաղըն խապէր նէթիճէյի միւէլլիմէ իսէ, պէնտէն կիզլէրսին։

— Հէր նէ օլմուշ իսէ, եէմին իտէրիմ քի, սէնտէն կիզ-լէմէեիպ խապէր վէրիրիմ։ Ծագաթ էվվէլ էմիրտէ միւսաատէ էթ պանա քի, օլանը կէչէնի թահգըգ իտէեիմ . . . Էկէր սէ-նին հուզուրունու ֆայիտէլի կէօրիւր իսէմ, անը տախի սանա պիլտիրմէեէ, վէ սէնի մէրգումուն նէզտինէ կէօթիւրմէեէ թէ-րէտտիւտ իթմէմ։ Պունտան պաշգա, պու գատար չաբուգ աղ-լամագտա վէ մէյեուս օլմագտա սէպէպ նէ՞ . . . Բէտէրինին պու խուսուստա մալիւմաթը եօգ տուր. պէօյլէ օլտուղու սէօզ-լէրինտէն տէ անլաշըլըեօր . . . զանն իտիեօր . . . թէխայեիւլ իտիեօր . . . հալ պու քի հագըգէթտէ հիչ պիր շէյ պիլմէզ . . . Շիւպհէսիզ պու տուէլլօ Բարիս ճիվարընտա վէ Ֆրանսա տախիլինտէ վուգու պուլմամըշ տըր . . . հէր կէօնա թաագի-պաթտան խալի օլմագ իչին, խասիմլէր՝ Ֆրանսա հուտուտունու կէչմիշ օլաճագլար տըր։ Պինապէրին, էսէֆլէ սէօյլէրիմ քի, սէպէպ օլտուղուն տուէլլօնուն նէթիճէլէրի հագգընտա հէ-նուզ մալիւմաթ ալընամամըշ տըր։

Անժէլիք. – (Իքի էլլէրինի գավուշտուրարագ.) Պու տու-էլլօնուն սէպէպի պէ՞նմիեիմ։

— Շիւպհէսիզ, չիւնքի էկէր սէն, Էմիլ Վանտամը պու-բաեա տավէթ վէ ճէլպ իթմէք իւզրէ քէնտիսինէ պիր թէլէկ-րաֆնամէ քէշիտէ իթմէսէ իտին, էկէր սէն Արնօլտ Տէսվիններ-տան պահսլա անըն գըսգանճլըգ տույղուսունու թահրիք իթ-մէմիշ օլսա իտին, պու տուէլլօ վուգու պուլմազ իտի։

— Պու կիւնքի կիւն պու սէօյլէտիկին սահիհ իսէ տէ, օլ էսնատէ պաշգա տիւրլիւ հարէքէթտէ պուլունամազ իտիմ։

— Իհթիմալ տըր . . . հէր նէ իսէ միւսթագպէլտէ նէ օ-լաճաղընը տա, ճէնապը Ալլահտան մաատա քիմսէ պիլմէզ։ Հա-սըլը շու սաաթտա, պու իշին նէթիճէսի ներէտէ գարաբ գը-

լընաճաղը պիլինէմէզ։ Պինապէրին, շիւպհէսիզ իլէրուտէ միւհ-թաճ օլաճաղըն գուվվէթինի մուհաֆազա իյլէ . . . Հայտէ ա-շաղըեա էնէլիմ տէ սուֆրաեա օթուրալըմ։ Պիր բարչա թա-ամ էթ . . . գալպինի թէսկին գըլ, վէ սէպէպի օլնմատըղընը մէմուլ իթտիկիմ իզտիրապ վէ էնտիշէնէ խիթամ վէր . . . Վատըմ իւզրէ պիզզաթ Վէնսանա կիտէճէեիմ։

Անժէլիք՝ մատտի վէ մանէվի ֆէվգէլատէ զաաֆ հիսս իթմէկէ պաշլատըղընտան,

— Իւզէրիմտէ թագաթսըզլըգ մէվճուտ տուր, տէտի։

Բահիպէ Մարի. -Իսթէրսէն, թաամըմըզը օտանտա իտէ-լիմ։

Անժէլիք, պաշընը սալլաեարագ պու թէքլիֆի գապուլ իթտի. պատէհու եէնիտէն հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատըղընտան, հէեէճան վէ իզտիրապը պիր տէրէճէ թէսկին օլտու։

30

Գաթարըն՝ Բարիստէն հուտուտա գատար էսնաի հարէ-քէթինտէ, Միսթիգօ, պիրինճի սընըֆ վակօնուն պիր թարա-ֆընտա օթուրմուշ օլտուղու հալտէ, մատմուազէլ Վէրիէրին տօսթու Էմիլ Վանտամ իլէ խասմի Արնօլտ Տէսվիներ արա-սընտա վուգու պուլաճագ տուէլլօեու նասրլ մէնն իտէպիլէ-ճէկինի, եախօտ հիչ օլմազսա, տուէլլօնուն նէթիճէսինի նէ՝ սուրէթլէ թօրճու միւլազիմինին լէհինտէ չէվիրէպիլէճէկինի տիւշիւնմէքտէ իտի։

Շուրասընըն թաֆսիլինէ հաճէթ եօգ տուրքի, Միսթիգօ, նամուսա միւթէալլիգ մատտէլէրտէ թէճրիւպէքեար օլմատը-ղընտան, վէ պինապէրին պիր տուէլլօնուն մուգատտէմաթ վէ թէֆէրրուաթը հագգընտա պիպէհրէ իտուկինտէն, « պու հալէ նէ՞ չարէ պուլմալը » տիմէքտէն էօթէեէ կիտէմէմէքտէ իտի։

Թապիաթիյլէ պու մուամմա ֆիքրինտէ հալլ օլունամա-երպ, պէօյլէճէ գաթար՝ մահէլլի մագսուտինէ մուվասըլէթ

-իթմէքլէ, Միսթիգօ, սիննի իճապընճա, չէվիքլիքլէ վակօնտան աշաղըեա աթլատը, վէ իքի թագըմ խասիմլէրին, եօլ աչըլ-սրն իչին գաթարըն հարէքէթինէ տէկին ըսթասիօնտա պէքլէ-մէքտէ օլտուգլարընը կէօրտիւ։

Արատան չէնտ տագըգա կէչինճէ, լօգօմօթիֆին ըսլըղը չալընըպ, գաթար եօլա չըգտըղընտա, իքի խասիմլէր, շահիտ-լէրի վէ տիկէր սէյեահլար կիպի, Միսթիգօ տախի, տայիմա արատա պիր ազ մէսաֆէ պըրագարագ, եիւրիւմէկէ պաշլա-տը։

Պիր միւտտէթ եիւրիւտիւքտէն սօնրա, իքի թարաֆ խա-սիմլէր տուրուպ, Արնօլտուն շահիտլէրինտէն, էպնիեէ գալ-ֆասը Պէրթիեէ, Վանտամըն շահիտլէրինէ խիթապէն,

— Միւսիւլէր, տուէլլօեա միւսայիտ պիր մահէլլ պիլիր-միսինիզ, տէտի։

Վանտամըն շահիտլէրինտէն պիրի. — Էվվէթ, Բարիսէ տօղրու տէմիր եօլ խաթթընա սալիք օլուպ, պիր չարեէք գա-տար եիւրիւտիւկիւմիւզտէ, տուէլլօ իտիլմէկէ ղաեէթլէ միւ-սայիտ քիւչիւք պիր օրմանա վասըլ օլուրուզ։ Պու եօլտա մուա-մէլաթ իչին զաթէն իւչ տէֆա պու օրմանա կէլմիշիմ տիր... Պունտան տահա ալէասը խաթր ու խաեալէ կէլէմէզ... իմտի սիզ էօնտէն եիւրիւեիւն... էլլի ատըմ գատար գաթը մէսա-ֆէ իթտիկինիզտէ, պիզ տէ արգանըզտան եօլա չըգարըզ։

Պէրթիէ թէվաղու իտէրէք, Տէսվինեընը վէ տիկէր շահի-տին նէզտլէրինէ ավտէթլէ, ալտըղը մալիւմաթը քէնտիլէրինէ թէպլիղ իթտիքտէն սօնրա, իշար օլունան թարիգէ տուխուլ իտիլտի։ Պու թարիգէ քէնտիլէրինտէն էվվէլ պիր տիկէրի տա-հա կիրմիշ իտի։ Շախսը մէրգում Միսթիգօ օլուպ, պալէատէ իշար իթտիկիմիզ միւքեալէմէտէն պիր գաչ սէօզ իշիթմիշ օլ-տուղու ճիհէթլէ, պու սէօզլէրտէն խսթիֆատէ իթմէք իւզրէ, քիւչիւք օրմանա տօղրու սիւրաթլէ հարէքէթ իյլէտի։

Օ սապահը հավա ղաեէթ կիւզէլ օլուպ, ուֆուգտա վէ պէրրագ պիր ասիւմանտա ղահիր օլան շէմսին դիեալարը՝ ճի-վար աղաճլըգլարը թէնվիր վէ թէզեին իյլէմէքտէ իտի։

Արնօլտ, սիմասընտա ասլա էսէրը հէեէճան միւշահէտէ օլունմաեարագ, շահիտլէրիյլէ կէօրիւշմէքսիզին եիւրիւմէքտէ

օրուպ, հալ պան քի վանտամ, թապիեամեճա սեպամերնա վէ ճէ-
սարէթինէ րաղվէն, լէհճէսի սօլկունչ վէ քէնտիսի հէնէճան ի-
չինտէ կէօրիւնիւեօրտու։ Մէրգումէն գաշլարը չամերլմագտա
վէ պլեերզընը ըսերմագտա իսի՝ ֆէնտի չահիտլէրինտէն պիրի,
մէզքիւր հարէքէթտէն տօլաերը թէճճիւպտէ գալարագ,

— Նէ՞ օլուեօրսուն, ալիզիմ, պու սապահ սէնի ֆէնա
հալտէ կէօրիւեօրում, տէտի։

— Քինիր նէթիճէսի օլուպ, մէնինէ միւգեթէտիր օլամաեօ-
րում, վէ նէ՛ սէպէպէ համլ իտէճէկիմի պիլմէեօրում, ֆա-
գաթ միսմերէրիհ օլ տօսմումտ, պու հալ չաբուգ կէչէճէք տիր,
վէ տուէլլօ մահէլլինտէ ասլա պու չէհրէտէ պուլունմահաճաղըմ։

— Ջաթէն պէն տէ սէնի պու ճիհէթլէ մահզուն զանն
իթմէեօրում, իլլա յահամերզ օլտուղունտան տօլաերը վէսվէ-
սէ իտիեօրում։

Նիհաեէթ քիչիւք օրմանա մուվասըլէթ իտիլտի։ Միսթի-
գօ, պէշ տագըդտան պէրու մահէլլի մէզքիւրտէ, չալը չըր-
բըլար արգասընտա կիզլէնմիշ օլտուղունտան, էվվէլա աեագ,
վէ սօնրա ինսան սէվլերի իչիթտի։

Իքի խասիմ թագըմլար պիրիպիրինէ գավուշտուղլարըն-
ատա, օրտաթճա մալիմամերը պուլունան զատիթ,

— Միսիւլէր, օրմանա կիրելիմ... էլլի տաքմ էօթէտէ
աղաճընդ պիր եէր վար տըր· պու եօլտան օրաեա կիտէպիլի-
րիզ, տէտի։

Մէրգուման ալմը քիչի օրմանա կիրտիլէր։

Միսթիգօ տախի, աղաճլարըն վէ չալը չըրբըլարըն իչին-
տէն կէչէրէք, մէրգումլար իլէ պիր վագրիմտա, իշար օլունան
աղաճընդ եէրէ մուվասըլէթ իլէտի, վէ խասիմլէր իլէ չա-
հիտլէրի տուրտուգլարը զէման քէնտիսի տէ տուրտու։

Պէրթևէ՝ վանտամ իլէ Յէսվինեերեա խիթապէն,

— Միսիւլէր, տուէլլօնուն չարթլարընը խաթըրընըզա պը-
րագըրըմ. չէօյլէ քի գըրգ տաքմ մէտաֆէտէ տուրտուղունուզ
հալտէ, հէր պիրինիզ՝ պիրիպիրինիզէ տօղրու օն տաքմ իլեր-
լէեպիլէճէէքսինիզ։ – Պիրինճի աթէչին նէթիճէսի հէր նէ օ-
լուր իսէ օլսուն, թարաֆէյնատէն եալընըզ իքի գուրշուն աֆը-
լաճագ տըր, տէտի։

Էմիլ Վանտամ վէ Արնօլտ Տէսվինը՝ մուվաֆֆագաթ ալէամէթի օլարագ պաշլարընը էյտիլեր։

Պէրթիէ՝ չէյլէ տէվամ իթտի։

— Միզ տէ սիլահ կէթիրտինիզ, պիզ տէ, ինքի խասիմ լէրին՝ սիզին սիլահլարընըզա՞ մը, եօգսա պիզիմքիլէրլէ մի տուէլլօ իտէճքլէրինի պահթ ու թալիւէրի գարարլաշըրաճագ տըր, տէտի, վէ ճէպինտէն պիր սիքքէ չըգարարագ։

— Պու սիքքէնի հավաեա ալըեօրում. եիւզի՛ւ միւ, արդա թարաֆը՞ մը, սէյլէեին տէտի։

Վանտամըն չահիտլէրինտէն օլան զապիթլէրինտէն պիրի։ — Արդա թարաֆը։

Սիքքէ եէրէ տիւշիւ, վէ Պէրթիէ սիքքէ տէ իւչիւճիւ նաբօլէօնաւն, թաավիրինի կէօսթէրէրէք,

— Պագըն, միւսիւ, եիւզիւ տիւր. տիմէք քի պիզիմ սիլահլարըմըզը գուլլանաճաղըզ. չու գատար քի, Մ. Տէսվինը պունլարը ասլա գուլլանմամըշ տըր, տէյի պէեան էյլէտի, վէ մէզքիւր սիքքէնի ճէպինէ վազ իթտիկինտէ, Արնօլտուն իքինճի չահիտի՝ թապանճա գուրթուսունու աչըր։

Պէրթիէ. — Պիզտէն իքիմիզ սիլահլարը տօլտուրաճագ տըր, տիկէր իքիսի տէ, գըրգ ատըմը սաեըպ, խասիմլէրին, տուրաճագլարը եէրլէրէ, վէ իշարէթի վէրիլտիքտէն սոնրա պիրի պիրինին իւզէրինէ եիւրիւրքէն կէչմէեէճքլէրի հուտուտ իւզէրինէ գուրումուշ աղաճ տալլարը վազ իտէճքլէր տիր։

Պիրի Վանտամըն չահիտլէրինտէն վէ տիկէրի՝ Արնօլտ Տէսվինըընըն չահիտլէրինտէն օլարագ իքի չահիտ՝ ատըմլարընը սաեըպ, մէսաֆէլէրի վէ տուրաճագլարը նօգթալարը թային իմէք իւզրէ թօբրաղա գուրու աղաճ տալլարը վազ իթտիլէր։

Պու էսնատէ Պէրթիէտէ, տէօրտինճի չահիտին կէօղլէրի էօնինտէ թապանճալարը տօլտուրուպ, իշ պու մուամէլէնի իքմալ իտինճէ։

— Պու իշ տէ պիտտի, տէտի։

Արնօլտ վէ թօքճու միւլազիմի, թապանճալարընը ալմահա կէլտիքլէրինտէ, կէօղլէրի եէկտիկէրինէ բասթ կէլտի։ Վանտամըն պագըշընտա ապիմ պիր ատամվէթ էսէրի բարլամագտա օլուպ, հալ պու քի Արնօլտ Տէսվինը փիլտուրսուճճա տուրուեօրտու։ Պիր ատա միւլազիմ, չահիտլէրինտէն պիրինէ։

— Մ՛օ՛իս , սանա սօն պիր իխթարըմ վար տըր ։ Էկէր պիր ազտան վէֆաթ իտէր իսէմ, ճիզտանըմտա պիր մէքթուպ իլէ պիր թասվիր պուլաճագսըն . իյթէ օ մէքթուպու վէ թասվիրի , էլ վէտա վէ սօն պիր եատիկեար օլմագ իւզրէ , ագրապամ տան օլան վէ նիշանլըմ պուլունան մատմուազել Վէրիէրէ կէօթիւրիւպ թէսլիմ իտէրսին , տէտի ։

Տէսվիները պու սէօզլէրի իյիթտի իսէ տէ , ասլա միւթէէսսիր օլմասը ։ Եալընըզ կէօզլէրինտէ պիր տագըգաճըդ գանլը պիր բարլագլըդ հուսուսլէ կէլտի իսէտէ , մէզքիւր բարլագլըդ անինտէ սէօնիւպ , պատէհու մէրգուման խասիմլէր մէվգիի մախսուսլէրինէ ավտէթ իթտիլէր ։

Տէօրթ շահիտլէր տէ պիր եէրէ ճէմ օլտուլար ։ Ա՛յնի վագըթտա խասիմլէր սիլահլարը գալտըրըպ , ֆագաթ նիշան ալմատըլար ։

Իշարէթ վէրմէկէ մէմուր օլան զապիթ , զաեէթ եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Պի՛ր ... իքի՛ ... ի՛ւչ ... քէլիմլէրի թէյէֆֆիւզ իթտիկինտէ , Ա՛րնօլտ իլէ Վանտամ , տէրհալ պիրիպիրինէ տօզրու իլերլէտիլէր ։

Օլ էնատէ Տէսվիները էօլիւ րէնկի քէսպ իթմիշ օլուպ , պիլաքիս միւլազիմ Վանտամ՝ սօուգ գանլըլըգ հալինտէ պուլունուեօրտու ։

Վանտամ, սիւրաթլէ եէտի սէքիզ ատըմ ալտըգտան սօնրա , լաեըգըյլա նիշան ալմագ իւզրէ պաշընը էյտի , վէ սիլահընըն թէթիկինէ պատմասընտա , թասպանճա բաթլաեըշը իշիտիլտի , վէ օրթալըգ տիւման իլէ գարարտը ։

Մ՛իսթիգօ , եաբրագլարըն արաասընտա վէ Վանտամըն հէմման գարշըսընտա տուրմուշ օլուպ , էյիճէ կէօրէպիլմէք իշին էլի տիթրեեէրէք , աղաճ տալլարընը պէրթարաֆ իթտի , վէ Տէսվիներընըն աեագտա օլուպ , եիւրիւմէքտէ իտուկինի միւշահէտէ էյլէտի ։

Ա՛րնօլտ , գուրու պիր տալ վազ իտիլմիշ օլան սինօրա մուվասըլէթինաէ , տուրտու , վէ սիլահընըն աթէշի պօշա կիթմիշ օլան վէ քէնտիսինտէն աղաճըդ ուզագտա պուլունան խասմինէ տօպրու նիշան ալտը , ֆագաթ մէնզարէյի մէզքիւրէտէ հազըր

օլանլարա թիւքենմէզ պիր ուղունլուգտա կէօրինէն պիր տա-
գըգա գատար վագրթ կէչտիկի ճիհէթլէ, տէօրթ շահիալէր,
պիր աղըզտան,

— Հա՛յտէ ֆրիլահընըզը աթէշլէեին, տէյի պաղըրտըլար։

Լաքին Արնօլտ, թապանճասընըն թէթիկինէ պասաճագ
եէրտէ, մէզքիւր սիլահը հավաեա տօղրու գալտըրտը, վէ
Վանտամ տախի,

— Նէ՞ եաբըեօրսունուզ, միւսիւ, պէնի էօլտիւրմէք՝ հագ-
գընըզ տըր, ֆագաթ պանա պու եօլտա էզիյեէթ վիրմէք՝
հագգընըզ տէյիլ տիր։ Իմտի, մատէմ քի հաեաթըմա շու
էսնատէ սահիպսինիզ, պիր ան էվվէլ պէնի թէլէֆ իտին,
տէտի։

— Սահիհ տիր, պէն սիզին հաեաթընըզա սահիպիմ, վէ
պու էֆէնտիլէր տէ, էօյլէ օլտուղունու հիյնի հաճէթտէ թաս-
տիգ իտէճէք տիրլէր։ Հալ պու քի սիլահըմը աթէշլէմէեէճէ-
եիմ, չինքի սիզի թէլէֆ իթմէք իսթէսէմ պիլէ, պու կիւն
թէլէֆ իթմէք իսթէմէմ։

Վանտամ. - (Շիտտէթլէ.) Ֆագաթ, պէն տէ սիզին աֆ-
վընըզը գապուլ իթմէմ։

— Պէն սիզէ աֆվ իթմէեօրում, պիր մէօհլէթ պըրագը-
եօրում... ումարըմ քի, պունու ըէտտ իթմէզսինիզ։

31

Վանտամ. - (Թէաճճիւպլէ.) Մէօհլէ՞թ մի... պու մէօհ-
լէթին մանէասը նէ՞ օլուեօր։

— Հաեաթընըզ պանա այիտ տիր. պունու պիր ազ էվ-
վէլ քէնտինիզ տախի սէօյլէեօրտունուզ։ Իմտի, օ հաեաթը
պու կիւն սէրպէսթ պրագմագ իսթէեօրում. լաքին հէր հան-
կը կիւն անը ալմագ իսթէր իսէմ, նամուսլու պիր ատէմ օլ-
մանըզլա, - նասըլ քի էօյլէ օլտուղունուզա շիւպհէ իթմէմ, -
հաեաթընըզը էմրիմ թահթընա վազ իթմէկէ պօրճլու պուլունա-
ճագսընըզ։

— Ֆագաթ պու շայեանը նէֆրէթ պիր թէքլիֆ տիր. տիվանէլիք տիր, պիր տագըգա պիլէ ֆազլա եաշամագ իսթէմէմ, վուրո՛ւն, էօլտիւրի՛ւն պէնի։

Պատէհու Գալկիւթա պանքէրինին սապըգ քեաթիպի թապանճասընը աշաղը էնտիրտի, վէ քէմալը սիւքիւնէթլէ,

— Իսթէտիկիմ կիւն վէ սաաթտա հաեաթընըզը գաթթ իտէճէեիմ. պէն սիզին սահիպի մաթլուպունուզում. հէր նէ վագըթ միւնասիպ ատտ իտէր իսէմ, մաթլուպումուն թէէտիեէսինի թալէպ իլէեէճէեիմ, տէտի։

Վանտամըն ահըպպասը օլան շահիտլէրի արալարընտա իսթիշարէտէն սօնրա, պունլարտան պիրի,

— Պիզ, պէօյլէ պիր սուրէթի թէսվիեէյի գապուլ իտէմէեիզ, տէտի։

Արնօլտ. — Էֆէնտիլէր, սիզ իսթէր գապուլ իտին, իսթէր իթմէեին. գարարըմը թէպտիլ իտէմէզսինիզ... Պիր եատիկեար վէ պիր էլվէտա օլմասը լազըմ կէլէն մէքթուպ իլէ թասվիրի՝ մատմուազէլ Վէրիէրէ պիզզաթ Մ. Վանտամըն կէօթիւրմէսինի իսթէրիմ։

Վանտամըն պիր շահիտի. — Էֆէնտի՛, պուրատա սիզին արզուլարընըզըն հիւքմիւ օլամազ. պիզ շահիտլէրին վազիֆէլէրի իճրա օլունմագ կէրէք տիր։ Պու վազայիֆտէն պիրի իսէ, ֆէվգէլատէ ղարիպ կէօրիւնէն ճէհալէթինիզի իզալէ իթտիրմէքտէն իպարէթ տիր... Մունթազամ պիր տուէլլօտա խասմինիզ իւզէրինէ աթէշ իթմէկէ հագգընըզ վար իտի... լաքին պու հագգը իսթիմալ իթմէտինիզ. պու խուսուս սիզէ այիտ տիր։ Ֆագաթ էկէր իլէրուտէ թապանճանըզը Մ. Վանտամըն իւզէրինէ աթէշլէրսէնիզ, մէշրու պիր խասիմ օլմաեըպ, ճանի վէ գաթիլ սայլըրսընըզ։

Արնօլտ. — (Պարիտանէ թարզտա.) Պու սիզին էֆքեարընըզ օլուպ, պէնիմ տէյիլ տիր։

Շահիտ. — Ֆագաթ պու էֆքեարընըզ եանլըշ տըր. քեաֆֆէյի ասհապը նամուսուն, պէնիմ կիպի տիւշիւնէճէքլէրինէ գաթան շիւպհէ եօգ տուր։

Վանտամ. — (Պիրտէն պիրէ.) Պու գատար մուպահասա քեաֆի տիր։ Մ. Տէսվիներ՝ չօգտան պէրի էսկիմիշ օլան պիր

մէլօտրամը թէճտիտ իթմէքլէ, ղարիպ պիր հալտէ պուլունուեօր։ Իմտի, նասըլ իսթէրսէ էօյլէ եաբսըն . . . Քէնտիսինի, հաեաթըմըն սահիպի մութլագը տէյի թանըրըմ, վէ զապթնամէտէ պու իֆատէմին գայտ իտիլմէսինի ըէճա իտէրիմ։

Տէօրթ շահիտլէր. – (Պիր աղըզտան.) Ասլա, ասլա։

Պէրթիէ. – Զապթնամէեէ պէօյլէ պիր իֆատէեի գայտ իթմէք՝ աֆվ օլունմազ պիր նիզամսըզլըգ տըր։ Պու պապտէ միւհթէրէմ միւվէքքիլիմ իլէ միւթթէֆիգ տէյիլիմ, վէ հարաքեաթը միւսթագպէլէսինին մէսուլիեէթինի գապուլ իթմէմ։

Արնօլտ. – (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Ազիզիմ Մ. Պէրթիէ, հարաքեաթը միւսթագպէլէմին հիչ պիրիսինտէն տօլաեը սիզի մէսուլ թութմագ էֆքեարընտա պուլունմաեօրում։ Զապթնամէնիզի, նասըլ իսթէրսէնիզ էօյլէ թանզիմ իտին. պէնիմ իչին շուրասը մուհագգագ տըր քի, պէն Մ. Վանտամըն հաեաթընա հաքիմի մութլագ պուլունուեօրում, վէ օ հաեաթը ալմագ հագգըմ իգթիզասընտան տըր։ Պու հագգը իսթիմալ իթմէքլիք, պէնիմ իլէ վիճտանըմ արասընտա պիր մէսէլէ տիր։

Վանտամըն շահիտլէրինտէն պիրի. – Տահա տօղրուսու, սիզին իլէ Ճինաեէթ մահքէմէսի արասընտա պիր մէսէլէ տիր։

Արնօլտ. – Ճինաեէթ մահքէմէսի . . . բէք էյի . . . շու գատար քի, էֆէնտիլէր, սիզ օ մահքէմէտէ շահատէթէ կէլտիկինիզտէ, մուզաֆֆէրիեէթէ մաղհար օլաճաղըմա իշթիպահ եօգ տուր։

Պէրթիէ. – (Վանտամըն շահիտլէրինէ խիթապէն.) Հէր նէ իսէ, ըսթասիօնտա պուլուշալըմ. օրատա մէֆգիֆ եագընընտա թաամ իթմէքլէ պէրապէր, Բարիս գաթարընա ըաքիպ օլմազտան էվվէլ զապթնամէեի թանզիմ իտէպիլիրիզ։

Վանտամըն շահիտլէրի. – Բէք ալէա, էմրինիզէ հազըրըզ։

Պէօյլէճէ Վանտամ վէ շահիտլէրի էօնտէն վէ Արնօլտ իլէ շահիտլէրի տախի էլլի ատըմ գատար ուզագտան եիւրիւմէեէ պաշլատըլար։

Պէրթիէ. – (Արնօլտա.) Պիլիրմիսինիզ քի, սիզ ալիճէնապսընըզ։ Քէնտի սիլահընըզը խասմինիզէ գարշը աթէշլէմէք իս-

թէմէտիկինիզ հալտէ, անըն աթէչինէ քէնտինիզի նէչին հէտէֆ իթտինիզ։

Ա.րնօլտ. – Շու քիւչիւք միսիւնէ պիր տէրս վիրմէք իսթէր իտիմ... վէրտիմ... պու գատարը պանա քեաֆի տիր։

—Վագաա պու տէրս՝ բէք չէտիտ տիր, վէ պու վուգուաթտան սոնրա, միւլազիմ իչին եաբաճագ եալընըզ պիր թէտպիր վար տըր։

— Նէ՞ տիր։

— Բարիսի թէրքըէ, քէնտիսինի թէլէֆ իթմէք իւզրէ թօնքինէ չէքիլմէք տիր։

— Պէնտէ սիզինլէ հէմէֆքեարըմ, վէ նէթիճէյի մասլահաթըն պու եօլտա օլաճաղընը զանն իտէրիմ։

Ա.րնօլտ՝ Վանտամ իլէ ահրպպասընըն կիրտիքլերի լօգանթանըն եագընընտաքի լօգանթաեա կիրիպ, պաղը թաամլար ըսմարլատը, վէ պու թաամլար հաղըրլաթըլտըղը էանատէ, քէնտիսի, վատը մուճիպինճէ ժիւլ վէրիէրէ թէլէկրաֆնամէ քէչիտէ իլլէմէք նիեէթիլլէ տէմիր եօլունա ադիմէթ իլլէտի։

Շու գատար քի, մահէլլի մէվգիֆի՝ իչիւնճիւ սընըֆ լսթասիօնլարտան օլմասըլլա, խուսուսի թէլէկրաֆնամէլէր քէչիտէսինի տէրիւհտէ իտէմէզ իտի։ Իմտի, թէլէկրաֆ քէչիտէ իթմէք իչին, պիր քիլօմէթրօ ուզագտա օլան վէ բօսթա վէ թէլէկրաֆ իտարէխանէսինի հավի պուլունան քէօյէ կիթմէք լազըմ օլուպ, Տէսվինեը՝ մահէլլի մէզքիւրէ կիթմէկի զայիտ ատտ իլէ, քէնտի քէնտիեե,

— Պօչ եէրէ եօրուլմաղա նէ՞ լիւզում վար տըր... վէրիէր ավտէթիմէ պէքլէեէճէք տիր... էկէր միւզտաորըպ իսէ, տահա էյի եա՛, չինքի սէվկիւլիւ չէրիքինին գըյմէթինի օ հալտէ տահա կիեատէ թագտիր իտէճէք տիր, տէյի միւլահազա իթտի։

Պատէհու գաթթարլարըն վագթ ու հարէքէթլէրինի թահգըգ իթտիքտաէն սոնրա, լօգանթաեա ավտէթինտէ, թաամլար հաղըր իտիլմիչ իտի։

Տուէլօճուլարըն հարէքէթինտէն աղ սոնրա, Միսթիգօ, կիզլէնմիչ օլտուղու, վէ նագլ իթտիկիմիզ վուգուաթը կէօր-

միւշ իտուկի մահէլլի թէրք իթտի. ֆագաթ Արնօլտ՝ Վանտամը էօլտիւրիւր տէյի օլ տէրէճէ հէեէճան իչինտէ պուլունուեօրտու քի, անճագ պիր միգտար մէսաֆէ գաթթ իթմէքլէ, հէեէճանը կէչտի, վէ եիւրիւտիւկիւ սրրատա, աճապա նիչին Արնօլտ, խասմինէ գարշը գուրշուն չէքմէքտէն կէրի տուրտու տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, պունա տալա պիր ճէվապը սէվապ պուլամաեօրտու։

Հէր նէ իսէ, մէրգում տախի, Արնօլտ կիպի, գաթարլարըն վագթ ու հարէքէթինի անլամագ իւզրէ տէմիր եօլունա կիթտի, չիւնքի պիր ան էվվէլ բահիպէ Մարիեի պուլուպ, կէօրտիւկիւնիւ վէ իշիթտիկինի նագլ իթմէք արզուսինտէ իտի։

Պինապէրին էօյլէն վագթը պիր գաթար, մէզքիւր մէվգիֆէ ուղրաեըպ, ագշամըն սաաթ պէշինտէ Բարիսէ մուվասըլէթի մուգարրէր օլտուղունտան, Միսթիգօ՝ իշպու գաթարա բաքիպ օլմաեը տիւշիւնտիւ, վէ ըսթասիօնա եագըն պուլունան լօգանթալարտան պիրինէ ազիմէթլէ, պիր ազ թաամ իթտի։

Բահիպէ Մարի՝ պօշ վագըթ կէչիրմէեիպ, Անժէլիքէ պիր ազ նաֆագա եէտիրտիքտէն սօնրա, պիր քիրա արապասընա բաքիպէն, Վէնսան նամ մահէլլտէ Էմիլ Վանտամըն իգամէթկեահընա ազիմէթ իյլէտի, վէ խանէի մէզքիւր գաբուճուսունա միւրաճաաթընտա, գաբուճու,

— Մ. Վանտամ քէնտի տայրէսինտէ տէյիլ իսէ տէ, խըզմէթճի նէֆէրի պուրատա տըր, տէտի։

Բահիպէյի մէրգումէ, մէզքիւր սիւալինի խըզմէթճի ասքէրէ թէքրարլամասընտա, ասքէր սէլամընը վիրէրէք,

— Բահիպէ գըզգարընտաշ, միւլազիմիմ եիկիրմի տէօրթ ստաթ իչին իզինլի տիր... Տիւն ագշամ ահ՝ըպպասընտան իքի քիշի իլէ պուրատան կիթտի, վէ պու ագշամ տախի ավտէթ իտէճէք տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Ավտէթ իտէճէկի մուհագգա՛գ մը տըր։

— Միւլազիմիմ էօյլէ սէօյլէտի։

— Տիւնտէն պէրու քէնտի հագգընտա խապէր ալմատընը՛զ մը։

— Խա՛յր, բահիպէ գըզգարընտաշ։

— Մէջտունէն ներբեռ կիթտիկինի պիլիեօ՛րմուտունուզ։

— Օլ պապտե զաթան մալիւմաթըմ եօգ տուր։

Բահիպէնին պու սիւալի պէյհուտե իտի, չիւնքի նէֆէրի ձէրդուտ, զաւալլիթինին մահրէմի էսրարը օլմատըղընտան, պիթթապի օլ պապտե մալիւմաթը օլամազ իտի։

Իկէր Վանտամ էօլմիւշ եախօտ եարալանմըշ իտի իսէ, անճագ քէնտիսինին րիֆագաթընտա պուլունմուշ օլան իքի ահպապընըն աւտէթինտե օլ խուսուստա խապէր ալընապիլէճէք իտի։

Իմտի բահիպէ Մարինին չէքիլէճէկի եանատե, խըզմէթճի նէֆէը,

— Միւլազիմիմ աւտէթ քտէր իսէ, քէնտիսինէ պիր շէյ սէօյլէմէմ մի, տէյի սիւալ իթտի։

Բահիպէ Մարի. — Էվվէթ... եալընըզ, բահիպէ Մարինին քէնտի հագգընտա խապէր ալմագ իչին կէլմիշ օլտուղունու սէօյլէմէյի... Իսմիմի ունութմասընըզ մ՛։

— Խա՛յր, իսմինիզ բահիպէ Մարի խտուկինի ունութմամ, վէ թաւսիյէնիզի իճրա իտէճէկիմի վատ իտէրիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, տօսթում։

Բահիպէ Մարի, ապատասընա աւտէթ իթտի, ֆագաթ պու սըրատա նէ՛ թէտպիր իթթիխազ իտէճէկինի պիլմէեօմտու։ Պուլվար Հօտհանա աւտէթ իթտէ, էմիլ Վանտամըն խանէսինէ վուգու պուլան զիեարէթինին սէմէրէսիզ գալտըղընը Անժէլիքէ պիլտիմէքլէ, մէզպուլէնին հէեէճան վէ էնտիշէլէքինի թէսկին իթմէք չէօյլէ տուրտուն, տահա զիեատե ապթըրաճաղը տէյքեաթ իտի։

Բահիպէ Մարի՝ Վէրիէրին իֆատէսինին տօղրու օլտուղունու, եանի պիր տուէլլօ վուգուա կէլտիկինի բանա անլատը, զիրա Վանտամըն՝ ահպապաընտան իքիսի խէ պիրլիքտե կիթմիշ օլմասը, պու խուսուստա բէտտի նագահիլ պիր խապաթ իտի։

Մատմուազէլ Վէրիէր՝ սապրընըզլըգլա վէ գալպի չարքարագ, բահիպէնին աւտէթինէ մունթազըր օլտուղու հալտէ, անըն հաւվիտէ կէբտիկինի, սաքընուն բէնճիքէսինտէն կէօփուր կէօրմէզ, լէհճէսի տօկուն օլարագ վէ տիթրէեէրէք գաբչըլաբըպ,

— Նէ՛ խապէր, տէյի սիւալ իթտի։

Բահիպէ. — Հիչ պիր խապէր ալամատըմ, սէվկիւլիւմ։ Էմիլ Վանտամ Վէնսանտա տէյիլ տիր... Երկիրմի տէօրթ սաաթ իչին միւսաատէ իսթիհսալ իթմիշ օլմաղլէ, տիւն ագշամ հարէքէթ իթմիշ, վէ պու ագշամ ավտէթի մունթազըր պուլունմուշ տուր։

Անժէլիք, հալը մէյեուսիեէթլէ պիր իսկէմլէտէ օթուտուգտան սօնրա, եիւզիւնիւ էլլէրի տէրունինէ ալըպ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատը։

32

Ժիւլ Վէրիէր՝ քէմալը հիտտէթլէ խանէսինտէն չըգտըգտան սօնրա, պիր լօգանթաեա կիրտի, վէ օրատա պիր ազ թաամ իտիպ, վէ սէրխօշլանմագ մագսէտիյլէ տէ միւթատընտան զիեատէ շարապ իչիպ, ֆէվգ էլ ատէ թէլաշ վէ հէեէճան իլէ իտարէխանէսինէ ավտէթ իյլէտի։ — Մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէճհլէ, մէրգում, իտարէխանէսինտէ տախի Արնօլտ թարաֆընտան քէշիտէ իտիլմիշ հիչ պիր թէլէկրաֆնամէ պուլմատը։

Էօյլէտէն սօրա, թարիֆ օլունմազ պիր սապըրսըզլըգլա վագթընը պանգատա կէչիրտի, վէ գաթարա բաքիպէն, պիզզաթ, թահգըգը ահվալ զըմնընտա հուտուտա կիթմէքլիկի իքի իւչ տէֆա տիւշիւնտիւ իսէտէ, Արնօլտ Տէսվիններընն տախի եօլա չըգմըշ օլմասը իհթիմալինի միւլահազա իթմէքլէ, մէզքիւր թասավվուրունու մէվգըի իճրաեէ վազ իթմէքտէն կէրի տուրտու։

Մէրգում, օլ տէրէճէ շէտիտ հէրարէթ իչինտէ իտի քի, պիր եէրտէ տուրամաերպ, վէ պանգատան ուզագլանմագտա իսթէմէեիպ, գաֆէս իչինտէ պուլունան ճանվէր կիպի, օտասը տէրունինտէ պիւեիւք ատըմլար իլէ եօգարը աշաղը տօլաշմագտա իտի։

Նիհաեէթ, սաաթ պէշ պուչուգ բատտէլէրինտէ, թէհամմիւլիւ գալմաեարագ, պանգատան տիշարը չըգմագ ֆիքրինտէ իքէն, պիր արապանըն՝ պանգանըն գաբուսունտա տուրտուղունու իշիթտիկինտէ, պէլքի երկիրմինճի տէֆա օլարագ բէնչիրէեէ գօշուպ աչտը, վէ Արնօլտ Տէսվինեընը պիր քիրա արապասընտան աշաղը էնտիկինի կէօրմէքլէ, մէսէրրէթինտէն նաշի րէֆը սէտա իթտի, վէ քէնտի քէնտիեէ, « Հէլէ շիւքիւր, սաղ վէ սալիմ օլարագ ավտէթ իթտի . . . բահաթճա նէֆէս ալապիլիեօրում » տէտի։

Պատէհու բէնչիրէեի գաբաեըպ, գաբուեա՝ տօղրու իլէրլէմէսինտէ, Արնօլտ, հէր վագըթքի կիպի սաքին պիր հալ իլէ էշիքտէ կէօրիւնէրէք,

— Իշթէ, շէրիքի ազիզիմ, իշթէ պէն եինէ կէլտիմ, տէտի։

Վէրիէր. — (Մէրգումուն էլինի թութարագ.) Սիզի կէօրտիւկիւմէ պախթիեարըմ։ Ֆագաթ բէսմէն վագը օլան վատընըզա բաղմէն, նիչի՞ն պէնի պու գատար միւտտէթ խապէրսիզ պրագարագ, քէտէրէ վէ թէլաշա տիւչար գըլտընըզ։ — Պիր թէլէկրաֆ սիւրաթլէ քէշիտէ օլունապիլիր իտի։

— Էնտիկիմիզ ըսթասիօնտա խուսուսի թէլէկրաֆնամէլէր գապուլ օլունմաեօրտու, իշթէ օ սէպէպլէ մաազուրում։

— Մահզէրէթինիզ միւթէպէր տիր . . . Էմիլ Վանտամտան պահս իտին . . . էօլտի՞ւ միւ։

— Խա՛յր։

— Թէհլիքէլի սուրէթտէ եարալանմը՞շ մը տըր։

— Խա՛յր։

— Տիմէք տուէլլօ վուգու պուլմատը . . . եէկէնիմ աճապա ավֆլը՞գ մը տիլէտի։

— Աֆվլըգ տիլէմէտի, վէ տուէլլօ տա իթտիք։

— Աճայի՛պ, պու հալտէ օ մուզիրր շախսըն գաֆասընը նա՞սըլ էզէմէտինիզ։

— Թապանճամըն ուճույլա անըն թապանճասընը տիւշիւրթտիւմ, վէ պէն տէ քէնտի թապանճամըն թէթիկինէ պասմատըմ։

Ժիւլ Վէրիէր. — (Պիւսպիւթիւն հայրէթտէ գալարագ.)

Հէմ Անժէլիքին աշրգը, վէ հէմտէ Էթիէն Պէրօնուն վարիսի օլմագլա, պիզիմ իչին մուճիպի ղայիլէ պուլունան պիր ատէմի եալընըզ պիր գուրշուն իլէ օրթատան գալտըրմագ գապիլ իքէն, թապանճանըզըն թէթիկինէ նա՞սրը պասմատընըզ։

— Պու պապտէքի էֆքեարըմը, զանն իտէրիմ քի զաթէն սիզէ սեօյլէմիշիմ տիր։

— Շիւպհէսիզ, ֆագաթ պու տէֆա ահվալ վէ վուգուաթ այնի տէյիլ իտի։ Սիզի տուէլլօեա թահրիք իտէն քէնտիսի օլտուղու հալտէ, անը հաեաթտա պրագմաեա նէ՞ սէպէպ վար իտի։

— Միւսթէրիհ օլուն, էկէր քէնտիսինի հաեաթտա պրագտըմ իսէ, մանէն էօլտիւրտիւմ։ Շու սաաթտա Էմիլ Վանտամըն հիւքմիւ գալմամըշ տըր։ — Շահիտլէրտէն պիրինին տախի սեօյլէտիկի վէճհլէ, վէֆաթընը արամագ իւզրէ Թօնքինէ կիթմէքտէն պաշգա չարէսի գալմամըշ տըր։ Պու սուրէթլէ, պէնիմ էլիմլէ պիր տամլա պիլէ գանը ագմագսըզըն, եագամըզը քէնտիսինտէն գուրթարաճաղըմըզ տէրքեար տըր։ — Իմտի, պու խուսուստա, մագսէտիմ եէրինէ վարմըշ տըր։

— Նէ՛ տիմէք իսթէտիկինիզի անլամաեօրում։

— Պանա էմնիյեէթինիզ վա՞ր մը։

— Էվվէթ, հէմ տէ քեամիլէն էմնիեէթիմ վար տըր։

— Էօյլէ իսէ, պէնիմ, հէր շէյէ մէսուլ օլտուղումու պիլմէնիզ քեաֆի տիր։ Մատմուազէլ Անժէլիք նա՞սրլ տըր։

— Զանն իտէրիմ քի, շու սաաթտա բէք էյի տէյիլ տիր. զիրա պու սապահ քէնտիսիյլէ շէտիտ պիր մուարազամըզ վուգու պուլտու։

— Շիւպհէսիզ պու մուարազաեա սիզ սէպէպիյեէթ վիրմիշսինիզ տիր քի, պունտան տահա պիւեիւք խէթա օլամազ։

— Սիզտէն պէքլէտիկիմ թէլէկրաֆնամէեի ախզ իթմէմէքլէ, քէնտիմէ մալիք տէյիլ իտիմ։ Սիզի էօլմիւշ զանն իտիեօրտում։

— Տիմէք օլուր քի, սէվկիւլիւսիւ օլտուղունու զանն իթտիկի միւլազիմ Վանտամ իլէ տուէլլօ իթմէքտէ օլտուղումուզու տա գըզընըզա խապէր վէրտինիզ։

— Էվվէթ, սեօյլէտիմ։

— Ֆագաթ պէն ոիզէ՞ պոռ խոբասուսու քէնտիսինէ պիլ-տիդմէմէնիզի ըէճա իմժիշ իտիմ։ — Պու հարէքէթինդէ, էօյլէ պիր չալըագլըգ տըր քի, պիր թագըմ մուշքիլաթը մուճիպ օլ ղանաթդ, վէ միւթաա իմտիհկիմանէն էվվել հիսապեաթըմը քէնտիսինէ պէեան իմժէկէ պէնի մէճպուր գըլաճագ տըր։

— Պունատա հիչ պիր ֆէնալըգ եօգ տուր։ Ազիզիմ, վաննտամըն ըէգապէթինտէն գօրգունուդ օլմատըդընա էվին պուլանաուդունուդը հալըտ, պիր ան էվվէլ հէր շէյի անըլմաթափա լիսինդ։ — Թէքի այա գաատար տամամատըմ օլմանըդ լազըմ տըր։

— Գըզընըդա օլ տէրէճէ տէղիլտատէ օլմուշում տուր քի, պէն տէ, պու իշտիվաճըն կէճիքտիրիլմէմէսինի չմտիտէն արզ ըլու իտիեօրում։

— Պու կիչն պիզիմկէ պիրդիքտէ թաամ իտէճէքսինիդ, տէյիլ մի։

— Շիւպհէսիզ, զիրա մաամուաղէդ վէյրիէչէ իհթիրամաթը ֆայիգամը արզ վէ թագտիմ իմժէքսիզիմ պու կիւնլու կէչիրմէք իտէէմէճ։

— Էօյլէ իսէ, կիտէլիմ։

Պէճ ֆուրէթլէ իքի չէրիքլէր պուլվար Հօսմանա միւթէվէճճա ճիհէն հարէքէթի իմտիլէր։

Մխաթիպատա, իքի իթտիմլէր իլէ չահիտէրինին րաքիպ ոլտուգլարը գաթտար իլէ Բաթիսէ ավտէթի իտիպ, վագաա տէրէճէյի նիհաեէտէ եօրկուն իտի իսէ տէ, րահիպէ Մարինին իչէրի կիրտիկինի եափօտ տիշարը չրգաղըդընը կէօրմէք իւժիտիյէ, մուվաասըլէթինտէն պէյրու, պանքէրին խանէկի ճիվարընտա տոճլաչրնօր իտի։

Մէզպուրէեի կէօրէմէտի իսէ տէ, իքի չէրիքլէրին արաապատ ատան էնիպ մէգքիւր իտանէկէ կիրտիկլէգինի միւշահէտ իլլէտի։ Օլ վագըթ քէնտի քէնտիեէ,

— Պու կիչն, րահիպէ Մարիեէ թէսատուֆ իմժէկէ ասլա իւմիտիմ եօգ տուր. եարըն Սագրէ-ֆէօր քիլիսէյինէ կիտիպ պէքլէմէլիեիմ, տէեիպ, Մօնմարթր թէբէլէրինէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու։

Պանքէրին իգամէթի կեահլընտա, րահիպէ Մարի իլէ Անժէլիք սալօնտա պուլունուպ, թաամ վագթընտա պէքլէմէքտէ,

վէ էմիլ Վանտամ հագգընտա կէօրիւշմէքտէ իտիլէր։

Անժէլիք՝ հէր վագըթքի կիպի մահզունն օլուպ, շու գա-տար քի, բահիպէ Մարի՝ քէնտիսինի թէսէլլի իթմէք իւզրէ պիւթիւն սայ ու ղայրէթինի մէվգըի իճրաեէ վազ իթմիչ օլ-տուղունտան, մէյեուսիեէթի՝ էվվէլքի տէրէճէտէ տէյիլ իտի։

Մէրգուման գատընլար՝ միւքեալէմէլէրինէ օլ գատար տալմըշլար իտի քի, գաբուլարընն աչըլըպ գաբանտըղընը, վէ կէլէնլէրին ատըմլարը սէսինի իչիտէմէիպ, անճադ պանքէր իլէ չէրիքինին իչէրի կիրտիքլէրի զէման, իքիսի պիրլիքտէ պաշ-լարընը եօգարը գալտըրտըլար։

Անժէլիք, Արնօլտու կէօրիւլ կէօրմէզ, լէհճէսի ֆէվգէլա-տէ սօլտու, կէօղլէրի գըզարտը, սիմասը՝ տէհշէթլի վէ թէհ-տիտամիզ պիր հալ քէսպ իթտի, վէ պիրտէն պիրէ աեաղա գալգըպ, Արնօլտա տօղրու եիւրիւեէրէք, վէ կէօղլէրինի կէօզ-լէրինէ աթֆ իտէրէք։

— Օ՛ղ մի քէնտիսինի թէլէֆ իթտինիզ, տէտի։

Արնօլտ, կէնճ գըզընն հուզուրունտա թէվազու իտէրէք, տուտագլարընտա էսէրը թէպէսիմ միւշահէտէ օլունտուղու հալտէ,

— Մատմուազէլ, պէն քիմնէեի թէլէֆ իթմէտիմ, տէտի։

— Տիմէք օլուր քի թէհլիքէլի սուրէթտէ քէնտիսինի եա-րալատընըզ։

— Խա՛յր... րէճա իտէրիմ միւսթէրիհ օլուն, մատմուա-զէլ, չինքի հէր քիմսէն պահս իթմէք իսթէյօր իսէնիզ, պուն-տան տօլաեր վէսվէսէ իթմէեէ՛ք վէ գօրգմաեա սէպէպինիզ եօգ տուր։

Անժէլիք՝ սէրպէսթճէ նէֆէս ալտը, վէ Արնօլտ՝ քէլամա տէվամ պիրէէ,

— Նամուսում իւզէրինէ սէօյլէրիմ քի, միւսիւ Վանտամ պէրհաեաթ տըր, վէ պէնիմ կիպի սըհհէթի պէրքէմալ տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Կէնճ գըզ, Արնօլտուն սէօղլէրի սահիհ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ, կէօղլէրինի մէրգումուն կէօղլէրինէ աթֆ իթտի իսէ տէ, մէրգումուն միւլահազա վէ էֆքեարընտան պիր

չէյ անլաչըլամատըղը կիպի , կէօղէրինտէն տէ պիր չէյ անլաչըլամազ իտի ։

Պունունլա պէրապէր , պու տէրէճէ եալան սէօյլէմէսի տէ գապըլ տէյիլ իտի ։ Չէմտէ իրթէսի կիւնիւ անլաչըլաճաղը թապիի օլան պիր եալանը սէօյլէմէքտէ նէ մէճպուրիեէթի մուլուննմագտա իտի ։

Իմտի , Անժէլիք պիր տէրէճէ միւսթէրիհ օլտու ։

Պու արա խըզմէթքեար կէլիպ , սուֆրանըն հազըր օլտուղունու խապէր վէրտի ։

Մատմուազէլ Վէրիէր՝ թաամ սալաընա կիթմէք իչին , եինէ Արնօլտուն դօլթուղունա կիրմէեէ մէճպուր օլաճաղընը տէրք իթտիեինտէն , հալ պու քի մէրգումուն գօլթուղունա կիրմէսի՝ ֆէվգէլատէ նէֆրէթինի մուճիպ օլտուղունտան , պիրտէն պիրէ րահիպէ Մարինին էլինտէն թուԹուպ , անընլա պիրլիքտէ սալաեա տախիլ օլտու ։

Տէսվինեը վէ պանքէր՝ եէքտիկէրինէ պագըշտըլար ։

Պանքէրին պագըշընտան , « Մէսէլէ կիւճլէշիեօր » մանէասը չըգար , Արնօլտուն պագըշը տախի , աչիքեարէն , « Տիւնեատա միւմքինսիզ պիր չէյ եօգ տուր » տիմէք իտի ։

Թաամլըն հէմ աղ վագըթ իմթիտատ իթտիկինի , հէմտէ սիւքիթլէ ճէրէեան իչլէտիկինի պէեան իտեր իսէք , զանն իտէրիզ քի գարիինի քիրամըմըզը թէճաճիւպտէ պրագմաեըզ ։

Սուֆրատա օթուրանլար միեանընտա ումումի պիր մահզունիյեէթ հիւքմֆերմա օլուպ, Արնօլտ պիլէ , հեր վագըթ քէնտիսինի գուլլանապիլիրքէն , ֆիքրինին տալկըն օլտուղունու կիզլէեէմէմէքտէ իտի ։

Անժէլիք վէ րահիպէ Մարի՝ վէխիմ պիր հալ վագը օլաճաղընը հիսս իթմէքտէ իտիլէր ։

Ժիւլ Վէրիէր՝ գահվէսինի իչտիքտէն սոնրա , սուֆրատան գալգտըղընտան , մէրգուման տէօրթ շախսլար սալօնա կէչտիլէր ։

Արնօլտ՝ Անժէլիքէ եագլաչըպ , քէմալը թէվազու իլէ ,

Մատմուազէլ , չէնտ տագրգա գատար պէնտէնիզլէ խուսուսի պիր միլագաթա մուվաֆֆագաթ պուեուրմանըզը , քէ-

տէրինիզին միւսաատէսկյէ սիզտէն թէմէննի իմձէկէ կէլսիմ, տէտի ։

Կէնճ գըզ տիմրէեէրեք ։

— Խուսուսի միւլագաթի մը, տէյի սիւալ իմտի ։

— Էվվէթ, մատմուազէլ ։ — Սիզէ թէքրար իտէքիմ քի, քէտէրինիզ պու խուսուսա միւսաատէ իտիէօր . . . Համիմա տիէէպիլիրիմ քի, թէշվիգ տավկի կյէէօր ։

Ժիւլ Վէքիէր՝ պաչընը սալքընարագ մէզքիւր իֆատէեի թաստիգ իմտի ։

Անժէլիք՝ հէնէճանընը թէսկինէ չալըշարագ ,

— Պանա սէօյլէեճէնինիզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իմտի ։

— Թէէմին իտէքիմ, զաեէթ մուհիմմ չէյլեր սէօյլէեճէ-ճէիմ ։

— Էվվէթ . . . Էվվէթ . . . սէվկիւլիւ գըզըմ . . . Մ. Տէսվինեըեը տինլէմէք լազըմ տըր . . . ճիհամլէմիզին մէնֆաաթընա տայիր սէնինլէ կէօրիւշէճէք տիր .

Բահչէպէ Մարի՝ Անժէլիքին էլինի թուրթուպ էօյլէ պիր թարզտա սըգտը քի, մանէասը՝ թէքիֆի մէզքուրէ մուվաֆֆագաթ իմմէսինի իսթարատան իպարէմ իտի ։

Անժէլիք տախի, — Բէք էյի, միւսիւ, սիզի տինլէեօրում . . . սէօյլէեին . . .

— Միւլագաթըմըզ եալընըզ օլմագ կէրէք տիր ։

— Պուեուրուն կիտէլիմ ։

Պատէհու կէնճ գըզ, ճամէքեանընը պիր գաբու իլէ տօղրուտան տօղրուեա սալընա իրթիպաթը պուդունան քիւչիւք պիր հալվէթ օտասընա տօղրու իլէրլէտի ։

32

Անժէլիք՝ էօնտէն Արնօլտու մէզքիւր օտաեա կկոտիկիպ, մուախխարէն քէնտիսի տուխուալ իլէ գաբուվու գաբաատըգտան սոնրա, սաչընտան չըգմազտան էվվէլ տէտիկի կիպէ,

— Սէօյլէեին, միւսիւ, սիզի տինլէեօրում, տէտի։

Արնօլտ. — (Կէնճ գըզա պիր գօյթուգլու իսկէմլէ թագտիմ իտէրէք.) Էվվէլ էմիրտէ, օթուրուն, մատմուազէլ։

— Պու միւլագաթըմըզ ուզուն միւտտէթ մի տէվամ իտէճէք տիր։

— Միւսթէրիհ օլուն, միւմքին մէրթէպէ մուխթասար գըլմաեա չալըշաճաղըմ։

Անժէլիք, պիր գօյթուգլու իսկէմլէեէ օթուրտուղունտա, Տէսվիները շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Մատմուազէլ, Մ. Վանտամ իլէ պէնիմ արամըզտա վուգուա կէլէն տուէլլօնուն նէ՛ կիպի սայղըսըզլըգլա սիզէ խապէր վէրիլմիշ օլտուղունու պիլմէեօրում...

— Միւսիւ, պանա հիչ պիր խապէր վիրէն օլմատը. լաքին իչպու տուէլլօեու պէն զաթէն տէրք իտիեօրտում։

— Սիզի սէվտիկիմ ճիհէթլէ, բաքիպիմ վէ խասմիմ պուլունան միւլազիմտէն նէֆրէթ իթմէքտէ օլտուղումու անլամանըզլա, մէզքիւր տուէլլօմուզու տէրք իթմիշ օլմանըզ տէրքեար տըր...

Կէնճ գըզ, մէրգումուն քէլամընը քէսէրէք,

— Մուճիպի նէֆրէթիմ օլան պիր աշգ ու սէվտատան պահս իթմէք իչին պէնի պուրաեա կէթիրտինիզ իսէ, պէնիմ պուրատա պիր իշիմ եօգ տուր, իշթէ կիտիեօրում, տէտի, վէ ֆիլվագը աեաղա գալգըպ, գաբուեա տօղրու իլէրլէտի։

Արնօլտ իսէ, եէրինտէն գըմըլտանմաեըպ, զաեէթ սաքին պիր թավր իլէ,

— Մատմուազէլ, էսէֆ իտէրիմ քի, արամըզտա պազը իսթիյզահաթ լազըմ տըր. պունտան իճթինապ իթմէք իսէ, միւմքին տէյիլ տիր։ Հէմտէ պիր ան էվվէլ պու իսթիյզահաթա իհթիեաճ պուլունտուղունտան, սէօզիւմէ իթիմատ իլէ, պուրատան կիթմէեին, օթուրուն, տէյի պէեան իյլէտի։

— Բէք ալէա, աշգ ու սէվտանըզտան պահս իթմէմէք շարթըյլա պուրատա տուրմաեա մուվաֆֆագաթ իտէրիմ։

— Պիլաքիս, մատմուազէլ, պու մէսէլէտէն պահս իտէճէեիզ, հալ պու քի օլ գատար իհթիրամ իւզրէ վէ նազիքեանէ սուրէթտէ պու խուսուստա պահս իտիլէճէք տիր քի, ասլա

տիւչարը ինֆիալ օլմաեարագ վէ հիտտէթլէնմէեէրէք, իֆատաթը վագրաեը տինլէեէպիլէճէքսինիզ։ Իմտի, թէհամմիւլ իլէ, վէ սօնունա գատար իֆատէմի տինլէեին... սիզին իչին էն ագիլանէ թէտպիր վէ թարիգտէ պու տուր։ Շունու տախի իլավէթէն պէեան իյլէրիմ քի, պու էսնատէ, էհէմմիեէթինէ շիւպհէ իթմէտիկինիզ պիր թագրմ մէնաֆիի վէխիմէ, հաթթա թաշրտրղընըզ իսմին նամուս ու հայսիեէթի՝ վագը օլաճագ միւլագաթըմըզտան մէրպութ տուր։

Անժէլիք, մուգավէմէթի շէտիտէտէ պուլունմագ ֆիքրինտէ իքէն, հալը հազրը իճապընճա, քէնտիսինտէ զաաֆէթ հիսս իթմէկէ պաշլատը. չիւնքի պիր թարաֆտան Տէսվինեընըն պուզ կիպի սօղուգ թավր ու հարէքէթի վէ տիկէր թարաֆտան պու թավրընա ասլա մուգապիլ օլմաեան վէ գարլար ալթընտա սէթր իտիլմիշ պիր աթէշֆիշան տաղ կիպի տէրունը գալպինտէ մէվճուտ օլան մէրգումուն շիտտէթի աշգ ու սէվտասը՝ մէզպուրէ կէնճ գըզը տիւչարը տէհշէթ գըլմագտա իտի։

Մէզպուրէ, թէքմիլ վիճուտիյլէ մէրգումտան նէֆրէթ իտիեօրտու իսէտէ, պու նէֆրէթինէ բաղմէն, օնտան գօրգուեօրտու։

Իմտի գալգմըշ օլտուղու գօլթուգլու իսկէմլէեէ թէքրար օթուրմասընտա, Արնօլտ շէօյլէ տէվամ իթտի։

— Էվէլքի կիւն ագշամ, պու խանէտէ վագը օլան մէնզարէեի կէօրտիւնիւզ. վէ էկէր պէօյլէ պիր տավատա պիթարաֆ օլապիլսէ իտինիզ, Մ. Վանտամը շէտիտէն հիւքմ իտէր իտինիզ։ -Մէրգում թարաֆըմտան ասլա սէպէպիյեէթ վէրիլմէտիկի հալտէ, հիչ պիր ճիհէթլէ թէպրիեէ իտիլէմէեէն շիտտէթի ատավէթլէ պէնի թահգիր իթմիշ տիր։

—Միւսիւ, հագգընըզտա տիկէր պիր թարզտա մուամէլէ իտէպիլիր՞ մի իտի։ - Էմիլ Վանտամ՝ վէ պէն, շօգտան պէրի, տահա տօղրուսու տայիմա պիրիպիրիմիզի սէվմիշիզ տիր վէ սէվէրիզ... Պու խուսուստա եէկտիկէրիմիզէ եէմին տախի իթմիշիզ տիր։ Սիզ, պիրտէն պիրէ աշգ վէ մուհապպէթիմիզէ գարըշարագ, իւմիտլէրիմիզի վէ խէեալաթըմըզը մահվ իթտիկինիզ իչին, Էմիլ Վանտամըն սիզէ խասիմ նազարըյլա պագ-

մասը թապիի տիր։ – Պինապէրին պիր խասիմ վէ տիւշմէն գարշըսընտա, վազիֆէյի միւթէրէթթիւպէսի՝ քէնտիսինի միւտաֆաա եախօտ թէճավուզ իթմէքտէն իպարէթ օլուպ, Մ. Էմիլ Վանտամտա, պէն քէնտի եէրինտէ օլսամ, նէ՛ եապաճագ իտիմ իսէ, անը եապմըշ տըր։

— Տիմէք օլուր քի, սիզ անըն հարէքէթինի թասվիպ իտիեօրսունուզ։

— Շիւպհէսիզ, չիւնքի քէնտիսինի սէվէրիմ։

— Հադգըսընըզ, հէր նէ իսէ, սէօզիւմէ տէվամ իտիեօրում, թէքրար իտէրիմ, ասլա սէպէպսիյէթ վիրմէտիկիմ համտէ, Մ. Վանտամ թարաֆընտան թահգիր օլունտուղումտան, տուէլլօ տավէթինի գապուլէ մէճպուր օլտում... պինաէն ալէյհ տուէլլօ իթտիք... Հաեաթը պէնիմ էլիմտէ պուլունուեօրտու։ Շէօյլէ քի էկէր թապանճամըն թէթիկինէ պասմըշ օլսա իտիմ, շու սաաթտա նէ՛ խասմիմ, վէ նէ՛ տէ րագիպիմ պուլունմաեաճագ իտի։ Լաքին պէն, միւլազիմի մէրգումուն թարաֆընընզտան սէվիլտիկինի պիլտիկիմ իչին, քէնտիսինի էօլտիւրմէտիմ,

— Մէվկիւլիւմիւ էսիրկէմիշ օլտուղունուզ՝ պանա օլան, մուհապպէթինիզտէն նէչէթ իթտիկինէ ինանըըմընըմ տէյի զանն իտէրսինիզ։

— Էվվէթ, մատմուազէլ, սիզէ օլան մուհապպէթիմ սաիգասը յլա Վանտամը էօլտիւրմէտիմ։

Անժէլիք, ումուզլարընը չէքէրէք,

— Պու տէրէճէ պիւեիւք վէ ինանընըմաեաճագ պիր համիյէթին սէպէպինի տիւշինիեօր իսէմ տէ, հիչ պիր սէպէպ պուլունմաեօրում, տէտի։

— Պու սէպէպ մէյտանտա տըր. էլէրիմ գան իլէ միւլէմմա օլարագ նէզտինինիզէ ավտէթ իթմէք իսթէմէեօրսունուզ։ Հալտէ սիզ պանա գօլայլըգլա ալֆ իթմէեէճէք իտինիզ։ Պունտան գաթինազար, քէնտիսինտէն գօրգում օլմատըդը հալտէ, էօլտիւրմէքլիկիմտէ նէ՞ ֆայտէ օլապիլիր իտի։ Մատմուազէլ, սիզին իլէ անըն արանըզտա ագտը իզտիվաճ՝ գապիլի իճրա տէյիլ տիր։

— Ֆի՞մ մանի օլաճագ տըր։

— Հուգուգ վէ սէլահիյէթինի ինքեար կէլէմէտիկինիզ բէտերինիզ։ Պունա իսէ, օլ տերէճէ էմինիմ քի, Վանտամ, պանա թօգաթ վուրմագ իւզրէ էլինի գալըրըզը, վէ պիր նաէն ալէյհ պէնի թահգիր իթմիշ օլտուղուս հալտե, պէն քէնտիսինէ աֆվ իթտիմ։ Ո թապանճասընը պանա գարշը գուվլանտը, ֆագաթ թէէսիրսիզ գալըրզընտա, պէն, քէնտիսինէ գարշը պու հագգըմը իսթիմալ իթմէտիմ, վէ թէլէֆ ու մահվընա միւգթէտիր իքէն, պունտան կէրի տուրտում։ — Պու սէօյլէտիկիմի անլատօրմուսունուզ, մատմուազէլ։

— Խայր, անլամատօրում, ֆագաթ սուրէթի զահիրէտէքի ալիճէնապլըզընըզ պէնի գօրգուտուտօր։ Պու եօլտա հարէքէթ վէ մուամէլէնիզէ սէպէպ նէ՞ տիր։

— Պու խուսուստա իքի սէպէպիմ վար տըր. էվվէլա աշգ ու մուհապպէթիմէ խըզմէթ իթմէք, վէ սանիէն ինթիգամըմը թէէմին էյլէմէք իսթէմիշիմ տիր։ Պու սէօյլէտիկիմ սիզէ պիր մուամմա գապլընտէն կէօրիւնիւեօր։ Իշ պու մուամմաեը չուսուրէթլէ հալլ վէ էյզահ իտէրիմ. Մ. Վանտամընն էօմրիւ պանա այիտ տիր։ Բէնտիսինէ սալա աֆվ իթմէքտէ օլմատըղըմը, վէ եալընըզ պիր մէօհլէթ վէրմէքտէ պուլունտուղումու անլաթտըմ։ Հէր նէ վագըթ միւնասիպ կէօրիւր իսէմ, մէրգումու գաթլ ու թէլէֆ իթմէքլիք հուգուգ ու սէլահիյէթիմ տախլինտէ տիր։ Էկէր նամուսլու պիր ատէմ իսէ, նապըլ քի էօյլէ օլտուղունա չիւպհէմ եօգ տուր, պիրինճի տէֆա վուգուպուլաճագ տավէթիմէ իճապէթլէ, կէօքսիւնիւ պանա արզ վէ թագտիմ իթմէքլիք՝ վազիֆէսի իգթիզասընտան տըր։

Անժէլիք. — (Նէֆրէթլէ.) Ա՛հ, պու միւմքին տէյիլ տիր ... սահհ տէյիլ տիր։

— Պու պապտէ, մատմուազէլ, տուէլլօմուզա չահիտ օլան զէվաթը իսթիճվապ իտէպիլիրսինիզ. լաքին պէնիմ չահիտլէրիմի տէյիլ, Մ. Վանտամընն չահիտլէրինի իսթիճվապ իտին քի, իքի նէֆէր թօքճու զապիթանը վէ քէնտինին ահըպապասընտան տըրըլար։ Վիրէճէքլերի ճէվապտան, հագգգէթի հալի անլարսընըզ։

— Լաքին միւսէլլահ օլմաեան պիր ատէմի սօզուգ գան իլէ թէլէֆ իթմէք ալչագլըգ տըր, ճինաեէթ տիր։

— Պիլաքիս , հագգ ու սէլահիեէթիմի իճրա իթմէք տիր : Էմիլ Վանտամըն հաեաթը՝ մէչրու վէ նագապիլի ճերհ պիր սու-ըէթտէ պանա այիտ տիր , չիւնքի քէնտիսի պէնիմ հաեաթըմը գաթթ իթմէք իսթէտիկի հալտէ, մուվաֆֆագ օլամամըշտը : Իմ-տի , պիր գաչ կիւն մէրգումա միւսաատէ վէ մէօհլէթ իթա իտիեօր իսէմ , պունատա ճինաեէթ նէ՞րէտէ տիր :

— Խա՛յր , խա՛յր , սիզէ ինանմագ իսթէմէմ . . . Սիզ պիր ճանվէր տէյիլսինիզ . . . սէօյլէտիկինիզի պիլ ֆիքիլ իճրա իթմէ-եէճէքսինիզ :

— Իճրա իթմէմէքլիկիմ սիզին էլինիզտէ տիր :

— Պէնիմ մի:

— Էվվէլթ :

— Ֆագաթ նա՞սըլ պէնիմ էլինտէ օլուեօր :

— Էկէր զէվճէմ օլուր իսէնիզ, մէրգումա աֆվ իտէրիմ:

— Ասլա , ասլա . . .

— Տիմէք օլուր քի , Վանտամըն էօլիւմ իլամընը քէնտի-նիզ իթա իտիեօրսունուզ :

— Բէք ալէա , էօլսուն . . . պէն քէնտիսինի բէք էյի թա-նըմըշըմ տըր . . . տիկէրինին զէվճէսի օլմուշ օլսուզտումու կէօր-մէքտէն իսէ , էօլմէկի թէճիհ իտէճէք տիր . . . ասլա սիզին օլ-մաեաճաղըմ, միւսիւ , վէ անըն տուշ զէվճէսի գալաճաղըմ:

— Էմիլ Վանտամ էօլէճէք , վէ սիզ , հէր նէ օլուր իսէ թլսուն , պէնիմ օլաճագսընըզ :

— Պօշ եէրէ իւմիտ իտիեօրսունուզ . . . թէքրար իտիեօ-րում, պէն սիզին օլմաեաճաղըմ:

— Միւրաթը բէտէրինիզ՝ հինգտընըզա զալէպէ իտէպիլէ-ճէք տիր :

— Ֆագաթ պէն արզը թէսլիմիեէթ իթմէկէճեիմ:

— Պիր տագբգաճըզ պունու պու հօլտա ֆարզ իտէլիմ: — Օ հալտէ նէթիճէսի նէ՞ օլաճագ տըր : Սիզ պուրադընը պիլ-մէեօրսունուզ , պէն սիզէ անլաթաեըմ : — Բէտէրինիզ իլէ ագա իթմիշ օլտուղում չիրքէթի պօզաճաղըմ , պանգադընա կէթիրտիկիմ սէրմաեէմի ալաճաղըմ քի , պունուն նէթիճէսի օլմագ իւզրէ , պիր էյիտամ մէնն իտիմիշ օլան մահվիեէթ պու տէֆա տահա միւքէմմէլ սուրէթտէ նիւմաեան օլաճագ տըր :

Անժելիք . -(Տէհշէթլի պիր հալ իլէ .) Մահվիեէթ մի, պէնի ալտաթմագ իսթէօրսունուզ, եալան սէօյլէօրսունուզ։

— Էօյլէ՛ մի զանն իտէրսինիզ ։

— Բէտէրիմ իչին մահվիեէթ օլամազ ։

— Ա՛ճայիպ , պու նա՞սըլ օլապիլիր։

— Վալիտէմտէն միրաս օլարագ պիր միլիօն ֆրանգ սէրվէթիմ վար տըր . Բէտէրիմի գուրթարմագ իչին օն բարաբընա վարանա գատար քէնտիսինէ թէրք իտէրիմ։

— Էվվել էմիրտէ սիզին պիր միլէօնունուզ՝ պիր նէհրտէ պիր տամլա սու գապիլինտէն պիր . պունտան զաթինազար քէնտիսինի թէրք իտէճէկիմ կիւն , Բէտէրինիզտէն օ մէպլաղը իսթէմէեէ կիտէրսէնիզ , օ կիւնիւ Բէտէրինիզտե հիչ պիր չէյ գալմաեաճագ տըր . հաթթա նամուստան ղայրի հեր չէյիղայպ իթտիմ սէօզիւնիւ պիլէ տիեէմէեէճէք տիր . զիրա գուսուր մատտէլէր կիպի , նամուսու տախի մահվ օլաճագ տըր . – Թէէմին օլուն , մատմուազէլ , պու իչտե եալընըզ մատտի մահվիեէթ տէյիլ , մահճուպիեէթ տախի վար տըր ։ – Պէն էլիմի չէքտիկիմ զէման, Բէտէրինիզի թէհտիտ իտէճէք օլան թէհլիքէ՝ ատի պիր իֆլաս օլմաեըզ , ճինաեէթ մահքէմէլէրինէ , հապսխանէի ումումիլէրէ վէ քիւրէեէ սէվգ իտէճէք օլան իֆլասլարտան օլաճագ տըր ։ Սիզ , պիր միւֆլիսին վէ պիր բըրանկապսին գըզը օլաճագսընըզ ։ Պունու՞ մու արզու իտիեօրսունուզ։

Անժելիք . – (Մէյեուսիեէթլէ էլլէրինի գավուշտուրարագ .) Օ՛հ , յա՛ Բապպի , եա՛ Բապպի ։

— Իֆատէլէրիմին պիրազ սէրթ օլտուղունու էլպէթթէ թէսլիմ իտիեօրսունուզ , հագգընըզ տա վար տըր , չինքի իֆատաթըմ զալիմանէ օլուեօր , հալ պու քի գուրթարմագ իչին , իչպու չաեանը թէէսսիֆ հագգգէթի սիզե պէեան իթմէկէ մէճպուր օլտում . . . ֆիքրինիզտէն խէեալաթը պէրթարաֆ իտին ։ –Բէտէրինիզին, սիզին վէ մուլազիմ էմիլ վանտամըն իգպալլէրի էլինիզտե տիր ։ Մխթագպէլէնիզ , հեր նէ սիւրէթտե խթէրսէնիզ , էօյլէ օլաճագ տըր ։ Սիզի ֆէվգէլատէ, նիհաեէթ սիզ վէ թիւքէնմէզ աշգ ու մուհապէթլէ սէվմէքտէեիմ։ Պու խուսուստա չիւպհէ իթմէեէ հագգընըզ եօգ տուր , զիրա էվինիզտէն մահվիեէթ վէ նամուսսուզլուղու պէրթարաֆ իթմէքլէ ,

հագգընըզտաքի մի-հապպէթիմի իսպաթ իյլէտիմ։ –Շիմտիեէ գատար եաբատըղըմ չէ յլէրտէն, պունտան սոնրա եաբապիլէ-ճէքլէրիմի մու-հաքէմէ իտէպիլիրսինիզ։ –Պէնիմ մալիմ օլուն, օ հալտէ սիզի էյլէ պիր եի-քսէք տէրէճէեէ իյսալ իտէճէեիմ քի, քեաֆֆէյի գատընըլար՝ իգպալ ու սաատէթինիզի գըսգա-նաճագլար տըր։ Ֆագաթ էկէր եօլու-մուն իւզէրինտէ պապը մէվանի զու-հուր իտէր իսէ, անլէրի պէրթարաֆ իթ-մէնիզի իմ-թար իտէրիմ, վէ մէվանիի մէզքի-ւրէնին արգասընտա քէնտի-նիզի սիքէրլէմէեէ չալը-շմաեըն. զիրա սիզէ եէմին իտէրիմ քի, պիլա թէրէտտու-ւտ, պիլա ինսաֆ օ մէվանիեի մահվ իտէճէ-եիմ։ –Պէնի իսթիլա իտէն մու-հապպէթ կիպի պիր աշգ ու սէվտանըն, մագսէտինէ վասըլ օլմագ իւզրէ, տիւնեաատա հէր շէյի մահվ իտէճէկինէ իյթիպահ եօգ տուր։ Աշգ ու սէվտա եանընտա տիկէր հիչ պիր շէյին հիւ-քմիւ, տէեէրի օլմազ... Աշգ վէ մու-հապպէթ՝ հէր շէյէ ղալիպ տիր։

— Լաքին էկէր սիզ պէնի պու մէրթէպէ սէվիեօր իսէնիզ, գալպիմին, պիր տիկէրինին մու-հապպէթիյլէ մէմլու օլտուղու իչին սիզէ հասր իսթէյէեէճէկինի անլամալըսընըզ։

Արնօլտ. –(Ցէհչէթլի պիր թէպէսսիմլէ.) Իչթէ, պէն տէ պու սէպէպլէ օ տիկէրինի օրթատան գալտըրաճաղըմ. պու տա պէնիմ հագգըմ տըր։ Արզու վէ իսթէմէքլիք՝ տիւնեանընըն է՛ն պիւեիւք գու-վվէթլէրինտէն պիրի տիր. պինապէրին, պէն տէ, պէնի սէվմէնիզի իսթէրիմ։

Անժէլիք, պու արա Արնօլտուն աեագլարընա գաբանտը, վէ աղլաեարագ,

— Րէճա իտէրիմ, պէնի աճըրըն, մէրհամէթ իտին, տէ-տի։

— Սիզի սէվմէքլիկիմ՝ սիզի աճըտըղըմ իչին տիր։

— Իմտի, սիզի գարընտաշըմ մագամընտա սէվմէեի, սա-տըգ պիր գըզգարընտաշ կիպի հագգընըզտա իզհարը մու-հապ-պէթ իթմէեի սիզէ վատ իտէրիմ։

Կէնճ գըզ, քէսիք պիր սէտա իլէ պու քէլիմէլէրի իրատ իտէրքէն, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամասընտան, պօղուլմագ տէ-րէճէսինէ կէլիեօրտու։

34

Տէսվինեը. – Ա՛հ, պու սուրէթլէ աղլամաեըն։ – Կէօղ եաշլարընըզ՝ րիգաթըմը թահրիք իթմէք չէօյլէ տուրսուն, հիտտէթիմի թահրիք իյլէեօր։ Ֆիլվագը պու կէօզ եաշլարընըզ, վանտամը նէ՞ տէրէճէլէրրտե սէվմէքտե օլտուղունու-ղու իրաեէ իթմէքլէ, զաղապըմը իքի միսլինէ չըգարըեօր։ Հասըլը մէրգումսու թէլէֆ իթմէմի իսթէեո՞րմուսունուզ։

Անժէլիք. – Անըն վէֆաթը՝ պէնիմտե վէֆաթըմ տիմէք օլտուղունտան, եաշամասընը իսթէրիմ։

— Էէօլէ իսէ պէնի սէվին, զիրա անըն հաեաթը մահզա պու խուսուսա մէրպութ տուր։

Պու սըրատա մէրգում, կէնճ գըզըն քէնտիսինէ ուզաթ-տըղը էլլէրինի թուֆտուղունտան, Անժէլիք, իշպու մէք-րուհ տօգունուշտան տամարլարընտա տիթրէմէ հիսս իթտի, վէ տօտագլարընտա էաէրը թահգիր վէ կէօզլէրինտե քարլագ-լըգ հասըլ օլարագ, պիրտէն պիրէ աեաղա գալգըպ,

— Էկէր վանտամը պու սուրէթլէ գուրթարըր իսէմ, քէն-տիսի պանա լանէթ օգուեաճաղընտան, իշպու ալչագճա շար-թը գապուլ իտէմէմ։ Էկէր վանտամ էօլուրսէ, պէն տէ էօլէ-ճէեիմ, վէ էկէր էճէլ պէնի ալմագ իսթէմէզ իսէ, օլ վա-դըթտա քէնտիմի Հագգ թէալտա հասր վէ վագֆ իտէճէեիմ, տէտի։

— Սիզ պէնիմ օլաճագսընըզ։

— Ասլա սիզին օլմաեաճաղըմ։

— Քէնտինիզ պանա կէլէրէք, «Սիզին իլէ էվլէնմէք իս-թէրիմ» տիեէճէքսինիզ։

Անժէլիք՝ նէֆրէթտամիզ պիր հարէքէթտէ պուլունտու-զունտան, Արնօլտ, սիւքիւնէթլէ,

— Մատմուազէլ, սիզէ խապէր վիրմէք իսթէտիմ քի, տիւնեատա հիչ պիր շէյ՝ թայէրին իթմիչ օլտուղում եօլտան պէնի կէրի տուրտուրմազ։ Վահի պիր մուխալիֆէթ վէ մուգա-

վէժէթ նէթիճէլէրինի սիզէ կէօսթէրմէքլէ , պիզլաթ սիզէ գարշը քէնտինիզի սագընտըրմագ իսթէրիմ . . . Հէր նէ օլուր իսէ օլսուն , պէնիմ զէվճէմ օլաճագսընըզ . . . Պու խուսուսու սիզէ խապէր վէրտիմ . . . Շիմտի տէ , թէմէննի իթթիհիմ միւլագաթա մուվաֆֆագաթ պուեուրմանըզտան տօլաեը չիւքրանիեէյիմի արզ իտէրիմ : Վագը օլան լյզահաթ սաեէսինտէ , պունտան պէօյլէ արամըզտա սուի զանն եա էֆքեար օլամազ : Պունտան տօլաեը քէնտիմի պահթիեար ատտ իթթիհիմ կիպի , սիզի տահի մատմուազէլ , պահթիեար ատտ իտէպիլիրիմ :

Մուահխարէն Արնօլտ , քէմալը թէվազու իլէ մատմուազէլ Վէրիէրի սէլամլաեարագ , հալվէթի օտասընը թէրքլէ . պանքէը իլէ բահիպէ Մարինին պուլունտուդլարը սալօնա կիրտի :

Բահիպէ տահի , տէրհալ օրատան գալգըպ , Անժէլիքին նէզահինէ կէլտի , զիրա վուգուի հալի անլամագ մէրագընտա պուլունուեօրտու , վէ պիչարէ գըզճըզաղը կէօզ եաշլարը իչինտէ վէ հալը մէյէուսիեէթտէ կէօրտիւկիւնտէ , ֆէվգ էլ զահէ միւթէէսիր օլտու :

Անժէլիք՝ պաշընը բահիպէնին ումուզունա տահաթարագ ,

—Ա՛հ , պէն զահէթլէ պէտպախթըմ . . . սէֆիլէ պիր գըզըմ . . . քեաշքի էօլսէ իտիմ , տէտի :

Եէնիտէն հընչգըմալարը մէզպուրէյի պօղմագ տէրէճէսինէ կէթիրտիլէր :

Տէսվինեը իլէ չէրիքինէ կէլինճէ , պունլար միհանընտա եաընըզ պիր գաչ քէլիմէ թաաթի օլունտու . չէօյլէքի ,

Վէրիէը . – Նէ՞ խապէր , տէյի սիւալ իթթիհինտէ , Արնօլտ ,

— Ա՛ատմուազէլ Անժէլիքին ինատճըլըզը սօն տէրէճէտէ տիր . . . Համտ օլսուն քի , անըն ինատընը թէսկին իթմէկէ մախսուս վասըթալաթա մայիքիմ , տէյի ճէվապ վէրտի :

— Մուվաֆֆագը յէէթի գաթիէեէ էմի՞նմիսինիզ :

— Էվվէթ , թէմամիյլէ էմինիմ :

— Տիմէք քի հէր չէյ սըրասընտա տըր :

— Եարըն քէք չօգ մահէլլէրէ կիտէճէեիմտէն , ոատթ իչ սուլարընտա պանգատտա պէնի պէքլէեին ,

— Եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն Լա Ֆուժէրին վատէսի կիւ-նիւ օլտուղունու ունութմաերն։

— Ասլա ունութմամ։

Պէօյլէճէ իքի չէրիքլէր պիրիպիրինտէն այրըլտըլար։

Արնօլտ՝ զաեէթ եօրկուն օլմասը յլա, Թիվօլի սօգաղընտա քեայինի խանէսինէ պիլ ազիմէ, եաթաղընա եաթըպ, տէրին պիր ուլգուեա տալտը։

Իրթէսի կիւն սապահլաերն, մէրգում պիր արապա հազըրլամտըրըպ, Բէրծ թաըընֆաշլը իսմինի ալմըշ օլան Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպինին իգամէթկեահընա կիթտի։

Գաբուեու աչան Սգօթ օլուպ, Արնօլտու կէօրիւր կէօլմէզ,

— Վա՛յ սի՛զմիսինիզ... սիզի թէքրար կէօրէպիլէճէկիմիզ հագգընտա գաթը իւմիտ իտիեօրտուգ, տէտի։

Արնօլտ՝ օտաեա կիրիպ, գաբուեու գաբատրգտան սօնրա,

— Պիր խապէրինիզ վա՞ր մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Ջանն իտէրիմ քի վար տըր։

— Միսթիգօ հագգընտա՞ մը։

— Էվվէթ։

— Միսթիգօ նէ՞ օլտու։

— Իքի կիւն տիւր քի միտալեա սաթմագ իչին հէր վագըթքի մահէլլէ կէլմէտի։ Ջանն իտէրիմ քի սանտաաթընը թէպտիլ իթտի։

— Ղայպուպէթինին սէպէպինի անլամալը իտինիզ։

— Պու սէպէպի հէման անլաեօրում։ — Իւչ կիւն էվվէլ Ֆօնթէն-տիւ-Պիւ սօգաղընտա, Միսթիգօնուն իգամէթ իթտիկի խանէնին գարշըսընտա գօլճուղուգ իթտիկիմ սըրատա, պիր րահիպէնին քէնտիսինի սիւալ իթմէք իւզրէ կէլտիկինի կէօրտիւմ։

Արնօլտ. — (Տիթրէեերէք.) Րահիպէ՞ մի։

— Էվվէթ։

— Նա՞սըլ րահիպէ իտի։

— կէնճ իտի, վէ կիւզէլ կէօրինիւեօրտու։

Արնօլտուն գաշլարը չաթըլարագ,

— Սօնրա՞, պու րահիպէ նէ՞ եաբտը, տէյի սիւալ իթտի։

— Միսթիգօեու խանէսինտէ պուլմատըղընտան, միտալեա սաթտըղը մահէլլտէ մէրգումու արամաեա կիթտի։ Տիմէք օլուր քի, զաթէն Միսթիգօնուն կիտիպ կէլտիկի եէրլէրի պիլիր իմիշ... լաքին օ քիչիւք միտալեաճը օրատա տախի պուլունմատըղընտան...

— Հասըլը քէնտիսինի կէօրէմէտի։

— Իվվէթ, օ կիւնիւ կէօրէմէտի. ֆագաթ իրթէսի կիւնիւ թէքրար կէլտի, վէ չիւնքի Միսթիգօնուն միտալեաճըլըգ իթտիկի մահէլլտէ քէնտիսինէ պէքլէեօրտու։ — Վէլհասըլ րահիպէյի մէզպուրէ, Միսթիգօեու պիր տայիրէյի մախսուսէեէ կիրտիրիպ, իքիսի պիրլիքտէ պիր սաաթտան զիեատէ օրատա գալտըլար։ Պատէհու Միսթիգօ կիթտի, վէ անտէն պէրու քէնտիսինի պիր տահա կէօրմէտիմ։

— Իզինի գօլլամագ լազըմ իտի։

— Րահիպէնին իզինի գօլլամաեը տահա էլզէմ աստ իթտիմ։ Մէզպուրէնին իգամէթկեահընը անլամագ իսթէեօրտում։

— Անլատը՞ն մը։

— Էվվէթ... պու րահիպէ էյի կիեէինտիկի կիպի, րահիպէլէրէ մախսուս պիր մանասթըրտա տա իգամէթ իթմէեիպ, պուլվար Հօսմանտա, 54 նիւմէրօ իլէ մուրագգամ ղաեէթ կիւզէլ պիր խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ տիր։

Արնօլտ. — (Ֆիքրինտէն.) Օ տուր... զաթէն հիսս իտիեօրտում։ (Պատէհու աշիքեարէն.) Լաքին պու րահիպէ նիչին Միսթիգօեու կէօրմէք իսթէեօր։

— Պուրասընը պէն պիլմէմ։

— Օ րահիպէեի գօլլամագ, հարաքեաթընը, խուսուսիյլէ Միսթիգօեու թէքրար կէօրիւպ կէօրմէտիկինի թահգըգ իթմէք լազըմ սըր։ — Միսթիգօեա կէլինճէ, մէրգումու պուլմալը, վէ ասլա բէչինի պրագմամալը... սիզ իքի արգատաշ, խըզմէթլէրինիզի թագսիմ իտին... պիրինիզ րահիպէեէ, վէ տիկէրինիզ Միսթիգօեա մէմուր օլուն... արալարընտա կէչէնի տէօնէնի անլամագ իսթէրիմ.

— Բէք էյի, էֆէնտիմ, էմրինիզ մուճթինճէ հարէքէթ իտէրիզ։

Արնօլտ, եանընտա օթուրմուշ օլտուղու մասանըն իւզէրինէ պիր պանգա գայմէսի վազ իտէրէք,

— Պէլքի պու խըզմէթ իչին միւհթաճ օլաճաղընըզ թէպտիլ գըեաֆէթին պէտէլինի վէրիեօրում, տէտի։

— Տիկէր էմրլէրինիզ վա՞ր մը տըր։

— Հէնուզ եօգ տուր։ -Պիր սաաթտան Հալ Սանթրալտա, Բիէ տը Մութօն լօգանթասընտա պուլունունուզ։ -Պիրլիքտէ թաամ իտէրիզ, վէ էկէր ֆազլա թալիմաթ իթասընա լիւզում կէօրիւլիւր իսէ, օ հալտէ պիլտիրիրիմ։

Պատէհու ժիւլ Վէրիէրին չէրիքի գուբէ արապասընա բաքիպէն, Իթալիալը Ակօսթինինին նէզտինէ կիթտի։ Օլ էսնատէ Ակօսթինի՝ Ուիլեամ Սգօթ իսմինտէ թանըտըղը եէնի միւշթէրիսինին իսթէմիշ օլտուղու մալիւմաթը հավի էվրագը սըրաեա գօյմագլա մէշղուլ իտի։

Արնօլտ՝ եազըխանէնին եանընտա օթուրուպ,

— Իչին նէ՞րէսինտէեիզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Հէր չէյ հազըր տըր։

— Կէօրէլիմ։

Ակօսթինի՝ գարշըսընտա պուլունան էվրագըն իչինտէն պիր եաբրագ չըգարըպ, ԳՕՆԹԷՍ ՏԸ ՆԷՐՎԷՑ տիեէրէք, ալտըղը քեաղըտըն՝ քիմէ այիտ օլտուղունու խապէր վէրտի, վէ պատէհու, զաթէն մալիւմիւմիւզ օլմասըյլա թէքրարընա հաճէթ պուլունմաեան ֆամիլեաճա թաֆսիլաթը օգուտուգտան սօնրա, չէօյլէ տէվամ իթտի.

«Մատամ տը Նէրվէյ՝ գալպ խասթէլիկինէ տիւշար օլմուշ օլուպ, ասլա իսթիրահաթը եօգ տուր, վէ օղլունուն քէնտիսի կիպի հէման եագընտա թէրքի հաեաթ իթմէք իւզրէ օլտուղունու, ինթիզամսըզ սուրէթտէ եաշատըղընը, քէնտիսինէ ասլա իզհարը մուհապպէթ իթմէտիկինի, վէ անճագ բարա իսթէմէք իչին, քէնտիսինի (եանի վալիտէսինի) տէրխաթըր իյլէտիկինի, վէ մէթալիպաթը վազըասընա մուխալիֆէթ իտիլտիկինտէ, շիտտէթ վէ ճէպրէ գալդըշտըղընը կէօրտիւքճէ, զէմանը վէֆաթը մուհագգագ սուրէթտէ եագլաշըեօր։»

Արնօլտ. -(Կիւլէրէք.) Նէ՛ կիւզէլ թապիեաթ։

Ակօսթինի. -(Օգումասընա տէվամ իտէրէք.) «Եալընըզ

պիր այթիւսթլիւք գօնթէսի թէլէֆ իտէպիլիր։ Էվվէթ, մէզպուրէեի մէզարա սէվգ իթմէքտէ օլան գալպ խասթէլիկինէ պիր ան էվվէլ մուզիրր պիր նէթիճէ վէրտիրմէք իչին, եալընըզ պիր հիտտէթ, վէ ֆէնա վէ մէմուլին ղայրի պիր խապէր քեաֆի տիր։»

— Օղլունա նագլը քէլամ իտէլիմ։

— Զաթէն քէնտիսինի թանըտըղընըզ իչին, պուրատա թաֆսիլաթընա կիրիշմէեի զայիտ ատա իտէրէք, ասհապը մաթլուպունուն իսիմլէրինի գայտ իթտիմ։

— Պու իսիմլէրի նա՞սըլ թահգըգ իթտինիզ։

— Տիւնքի կիւն Մէլանի Կօթիէ օ իսիմլէրի պանա կէթիրտի։

— Մաթլուպաթընըն միգտարը մէճմուը նէ՞ տիր։

— Իւչ եիւզ էլլի պին ֆրանգ տըր. ֆագաթ պու բարատան մէրգում շաշգըն տէլիգանլը եալընըզ իքի եիւզ եիկիրմի պին ֆրանգ ալմըշ տըր։

— Պիր տագըգա պիլէ ղայպ իթմէեէրէք, օ մաթլուպաթը սաթըն ալմագ լազըմ տըր։ Պու պապտէ սիզէ իգթիզա իտէն մէպլաղը, էմրինիզ թահթընա վազ իտէրիմ։ -Տիկէրլէրինէ կէլէլիմ։

Ակօսթինի՝ օգումասընա շէօյլէ տէվամ իթտի.

« ՄԷԼԱՆԻ ԿՕԹԻԷ. - Պու պիր ֆահիշէ տիր ... ագլը ազ տըր, համիյեէթի հիչ եօգ տուր։ Ժօրժ տը Ներվէյ իլէ էվլէնմէք արզուսինտէ տիր. չիւնքի եագընտա անըն վէֆաթ իտէճէկինի զանն, վէ վալիտէսինին միրասընա մալիք օլաճաղընը խէեալ իթմէքտէ տիր։ -Շու էսնատէ մէզպուրէ, քէնտի ագրապասընտան հալինէ կէօրէ մաքինիսթ օլան վէ մէթրէսլէրի սաեէսինտէ եաշամագ իսթէեէն Ֆրէտէրիք Պէրթէն նամընտա պիր քիմսէեէ շիտտէթլէ ալէագա իթմիշ տիր։ -Պու Ֆրէտէրիգ Պէրթէն՝ հէր շէյէ միւգթէտիր պիր հայլազ տըր։

— Սօնրա՞։

— ԷՄԻԼ ՎԱՆՏԱՄ իսմինտէ պիրի տահա վար տըր։

—Անը պիր թարաֆա պըրագալըմ, չիւնքի մէրգում հագգընտա պիլտիքլէրիմ՝ պէլքի սիզին պիլտիքլէրինիզտէն չօգ զիեատէ տիր։

Պատէհու Ակօսթինի՝ տուլ Բէրրօ գատըն իլէ բաչավրաճը

Բիէր Պէրօ, չիչէքճի Վիքթօրին Պէրօ, զէվճի Էօժէն Լուազօ, Գրէտի Լիօնէտէ միւսթախտէմ Բօլ Պէրօ վէ անըն խըսըմը վէ մէթրէսի ժան Տէսուրտի, Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսու միւտիրի Լա Ֆուժէր, վէ Բէրրօն նամ տուլ գատընըն իսիմլէրինի զիքր իթմէքլէ պէրապէր, պունլարըն ախլէագլարը վէ եաշամալարը թարզը հագգընտա մալիւմաթ վէրտի իսէ, պու մալիւմաթը զաթէն գարիինի քիրամըմըզա պիլտիրմիշ օլտուղումուզտան, թէքրարընա հաճէթ կէօրմէեիզ։

35

Արնօլտ Տէսվիններ՝ մէզքիւր էվրագը միւքէմմէլէեի եէտինէ ալտըգտան սօնրա, Բըթի տը Մութօն լօգանթասընա պիլ ազիմէ, Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպիեի օրատա պուլտու, վէ պունլար իլէ պիրլիքտէ թաամ իթտիկի սըրատա, քէնտիլէրինէ պազը թալիմաթը ճէտիտէ իթա իթտի քի, նէթիճէլէրինի եագընտա անլաեաճաղըզ։

Օ սապահը բահիպէ Մարի, էրքէնճէ խանէսինի թէրքլէ, Միսթիգօեու կէօրմէք իւզրէ Սագրէ-Քէօր քիլիսէսի թարաֆընա կիթտի։

Միսթիգօ՝ հէր վագըթքի էլպիսէսինի կիեինմիշ օլարագ զաթէն օրատա պուլունտուղունտան, բահիպէեի կէօրտիւկիւնտէ գարշըլատը, վէ անընլա պիրլիքտէ, իքի կիւն էվվէլ միւլագաթ իթմիշ օլտուգլարը մահէլլէ կիրիպ, պիլտիկի վագըալարը հիքեաեէ իթտի։

Մարի, պու վագըալարը հէր նէ գատար գըսմէն պիլիր իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ մէրգում տէլիգանլընըն հիքեաեէսինտէն ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլարագ,

— Շու Արնօլտ Տէսվիններեը պիր շէյթան զանն իտիեօրում։ - Մէրգումուն սէվապըգը ահվալինի անլամաեա, շիմտի տահա զիեատէ էհէմմիեէթ կէօրիւեօրում։ Իմտի, նօգթաի հարէքէթ կիպի հէր հալտէ էլզէմ օլան մալիւմաթը սիզէ թէպլիղ իթմէքլիկիմի միւթէագըպ, թէհարրիեաթ վէ թահգըգա-

թա պաշլաեըն, օղլում։ Իճապ իտէն մալիւմաթը եագընտա սիզէ կէթիրէճէկիմի տէ մէմուլ իտերիմ։

— Պու խուսուստա պանա էճիհեէթ իտին. պէն՝ էլիմտէն կելէնի տիրիղ իթմէեէճէեիմ։ – Ֆագաթ սիզէ տիկեր պիր մատտէ պէեան իթմէք իսթէրիմ, – Զանն իտէրիմ քի իգամէթ-կեահըմը թէպտիլ իթմէքլիկիմ ֆէնա օլմաեաճագ տըր։

— Նիչին։

— Պուլունտուղում մահէլլէտէ հէր քէս պէնի թանըր... իմտի կիրտիկիմ թէպտիլ գըեաֆէթլերի կէօրտիւքէրինտէ, պին տիւրլիւ մանէա վէրէպիլիրլէր։ Վէլհասըլ սիզին հիսապը-նըզա չալըշմագտա օլտուղումու անլաեապիլիրլէր։ Պինաէրին Ա.րնօլտ Տէսվինեը իսմինտէ օլան չախսըն գուլաղընա եալընըզ պիր քէլիմէ տէեէճէք օլուր իսէ, հէր թէչէպպիւսիւմիւզ պէր-հալա օլմաւշ օլուր։ Պուրասընը սիզ տաիի տէրք իտէպիլիրսինիզ, ազիզէ գըզգարընտաչ... Պու սէպէպլէ, պիր ան էվվէլ, Բարիսին չու քէօչէսինի թէրքլէ, տիկեր պիր մահէլլէ նագլ իթմէկի տիւշիւնիւեօրում։

— Հագգընըզ վար տըր, ֆագաթ նէրէեէ նագլ իտէճէքսինիզ։

— Տահա պէն տէ պիլմէմ, լաքին միւնասիպ պիր մահէլլ պուլմագ գօլայ տըր։

— Պուլվար Հօսման եագընլարընտա, քիպար պիր խանէտէ պիր տայիրէ քերալաեըն քի, պէն տէ հիյնի հաճէթտէ սիզի կէօրմէք իւզրէ օրաեա կելէպիլէեիմ։ Ա.գէեի սագընմաեըն. քեաֆֆէյի թէտապիրի լազըմէեի իթթիխազ իտին. խայըրլը թէչէպպիւսաթը հիմաեէ իտէն ճէնապը Հագգը՝ միւյինինիզ օ-լաճաղընա էմին օլուն։ Եարըն կէօրիւշիւրիւղ։

— Ինշալլահ, րահիպէ գըզգարտաչ։

Միսթիգօ, րահիպէյի մէզպուրէտէն մուֆարագաթընտան սօնրա, քէնտիսի իչին պիր իգամէթկեահ արամաեա պաշլաեըպ, պիր գաչ սաաթ զարֆընտա, Նօթր-Տամ տը Լօրէթ քիլիսէսի եագընլարընտա Ֆլէչիէ նամ սօգագտա նամուսլու կէօրիւնէն պիր էվին տէօրտիւնճիւ դաթքընտա պիր տայիրէ քերալատը, վէ տէրհալ պիր միգտար էշեա սաթըն ալըպ, իրթէսի կիւնիւ եէնի իգամէթկեահընա նագլ իթմէք իւզրէ թէտարիքեաթընը

կէօրտիւ, վէ պատէհու խանէի սապըգընա ավտէթլէ, պու-
նուն գաբուճուսունա, Բարիստէն հարէքէթ իտէճէկինի պիլ
պէեան, իշլէմիշ օլան այլրգ իլէ իշլէեէճէք օլան այլրդըն նըսֆ
իճարէլէրինի թէէտիեէ իթտի, վէ իրթէսի սապահ գուլլանըլ-
մըշ էշեա սաթըն ալան պիր թաճիր ճէլպլէ, օտասընտաքի մօ-
պիլեաեը, վէ պիր արապա թութուպ շախսընա մախսուս պա-
զը շէյլէրի հավի պիր սանտըղը պու արապաեա եիւքլէթտի,
վէ գաբուճու մատամ Բրթիբաթաբօն իլէ թօգալաշտըգտան
սօնրա, պիզզաթ արապաեա րաքիպէն, արապաճըեա,

— Սիզէ սէօյլէտիկիմ մահէլլէ տօղրու եօլա չըգալըմ, տէ-
տի:

Միսթիգօ, կիտէճէկի սօգաղըն իսմինի վէ խանէնին նիւմէ-
րօցունու էվվէլճէ արապաճըեա պիլտիրմիշ իտի:

Արապա եօլա չըգտը, ֆագաթ այնի վագըթտա, Միս-
թիգօնուն խանէի սապըգընտան օթուզ ատըմ գատար ուզագ-
տա տիկէր պիր արապա տուրմուշ օլուպ, պու տախի, մէսա-
ֆէսինի մուհաֆազա իտէրէք, Միսթիգօնուն արապասը արգա-
սընտան եիւրիւմէեէ պաշլատը:

Իշպու իքինճի արապատա, պիր կէօզիւ իլէ եանաղընըն
պիր գըսմը սիեահ վէ էնլի պիր պաղ իլէ էօրթիւլմիւշ պիր
ատէմ պուլունուեօրտու:

Շու հալտէ, Արնօլտ Տէսվիններընըն էմրի մուճիպինճէ հա-
րէքէթ իտէկէլէն շախսը մէրգումուն Թրիլպի օլտուղունու,
շէյթան պիլէ օլսա անլաեամազ իտի:

Ֆլէշիէ սօգաղընտա Միսթիգօնուն արապասը տուրտուղու
կիպի, Թրիլպինին արապասը տախի տուրուպ, մէրգում Իրլան-
տալը արապատան էնտի, վէ Միսթիգօնուն եօլ սանտըղընը
սրրթլաեըպ, պիր էվին հավլիսինէ կիրտիկինի կէօրտիւ: Այնի
վագըթտա իքի քիշի տէ մէզքիւր հավլիեէ պազը էշեա կիր-
տիրմէքտէ օլտուղունտան, Միսթիգօ՝ պունլար իլէ կէօրիւշ-
տիւ:

Թրիլպի. — (Քէնտի քէնտինի.) Անլաշըլտը, շու քիւչիւք
սաթըճը թէպտիլի մէքեան իտիեօր: Տիմէք օլուր քի, քէն-
տիսինի գօլլաեան պուլունտուղունու տէրք իթմիշ, վէ թէտա-
պիրի իհթիեաթքեարանէ իթթիխաղընա լիւզում կէօրմիւշ: Ի-

թիմալ քի, բահիպէ գատըն իլէ պուրատա պուլուշաճագլար տըր . . . Տօղրուսու Մօնմարթը թէբէլէրինէ գատար չըգմագտան իսէ, պուրասը տահա միւնասիպ տիր։

Թրիլպի պու եօլտա միւլահազա իթմէքտէ իքէն, Միսթիգօնուն կիրտիկի գաբունուն իւզէրինտէ, քիրալը տայիրէ իպարէսինի հավի պիր եաֆթա կէօրտիւկիւնտէն, ֆիքրինտէ պիր թասավվուր տօղտու, վէ թէպտիլ գըեաֆէթինէ էմնիյեէթ իտէրէք, քէնտիսի տէ մէզքիւր հավլիեէ կիրիպ, գաբուճունուն օտասընա տօղրու իլէրլէեէրէք, գաբուճուեա,

— Պուրատա քիրալըգ տայիրէնիզ վա՞ր մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, միւսիւ։

— Գաչը՞նճը գաթտա։

— Տէօրտիւնճիւ գաթտա, կիւզէլ վէ քիւչիւք պիր տայիրէ օլուպ, պու սապահ եէնի պիր միւսթէճիրին նագլ իթտիկի տայիրէեէ պիթիչիք տիր։ Վագթիյլէ օլ իքի տայիրէ պիր տայիրէ իքէն, սօնրատան իքիեէ թագսիմ իտիլմիշ տիր։

Թրիլպի՝ սօն սէօզլէրի իշիթտիկինտէ, մէսէրրէթ տիթրէմէսինի մէնն իտէմէեիպ,

— Կէօրէպիլի՞րմիեիմ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, միւսիւ. շիմտի կէօրէպիլիրսինիզ, տէյի գաբուճու ճէվապ վէրտի։

Պու սուրէթլէ գաբուճու, չէքմէճէսինտէն պազը անախթարլար ալարագ, Թրիլպիկի տէօրտիւնճիւ գաթա կէօթիւրտիւ։ Միսթիգօ, օլ էսնատէ սօֆատա պուլունուպ, տայիրէ տէօշէմէճիսինին ատէմլէրինէ պազը թալիմաթ իթա իտիեօրտու։ - Թրիլպի՝ մէրգումուն եանընտան կէչիպ, հէման քէնտիսինէ տօգունտու իսէ տէ, Միսթիգօ՝ անը թանըեամատը։

Գաբուճունուն պէեան իթմիշ օլտուղու վէճհլէ, մէզքիւր իքի տայրէլէր՝ վագթիյլէ պիր տայիրէ օլտուղու հալտէ, մալ սահիպի՝ գօլայճա քիրալաեապիլմէք իւզրէ իքիեէ պէօլմիւշ իտի։

Թրիլպի. - (Քիրէճ օրասընընն նէմլիկի սէպէպիյլէ պաշգա պիր ընկ քէսպ իթմիշ տիվարը կէօսթէրէրէք.) Պու տիվար գաբլամասը ղալիպա թազէ տիր, տէտի։

Գաբուճու. – Էվվէթ, միւսիւ, ֆագաթ չաբուգ գուրուր. թախթալարը վէ այչըսը խաֆիֆ տիր։ Բէնչէրէլէրի սօգաղա նազըր օլուպ, գարշըտա քիլիսէ կէօրիւնիւր, վէ պիր տէ շահ-նիշիյնինիզ վար տըր։

Գաբուճու բէնչիրէեի աչըպ, շահնիշիյնէ կէլտիկինտէն, Թրիլպի տախի արգասընտան կէլտի։ Մէզքիւր շահնիշէյն տա-խի էյրէթի թախթա գաբլամալար իլէ իքիեէ պէօլիւմիւշ իտի,

Թրիլպի. – Իքի տայրէ շահնիշիյնին թէֆրիգի իչին հէնուզ բարմագլըգ վազ օլունմամը՞շ մը տըր։

Գաբուճու. – Պունուն իչին չիլինկիրէ միւրաճաաթ օլու-նարագ, իճապ իտէն բարմագլըգ սիբարրշ իտիլմիշ տիր։ Բար-մագլըզը եէրինէ գօյմագ կիւճ պիր շէյ տէյիլ տիր։ Շիմտի սիզ շունու պիլաիրին քի, պու տայիրէ իշինիզէ կէլիեօ՞ր մու։

— Էվվէթ իշիմէ բէք ալէա կէլիր... Ֆիեաթը նէ՞ տիր։

— Սէնէտէ սէքիզ եիւզ ֆրանգ տըր։

— Գապուլ իթտիմ։

— Միւսիւ մալիւմիւնիւզ տիւր քի, բէշին իւչ այլըգ թէ-էտիեէ, իթմէք՝ ատէթտէն տիր. պու սուրէթլէ հագգընըզ-տա մալիւմաթ ալմաեա իհթիեաճ գալմազ։

— Պիլիեօրում, վէ աշաղըեա էնտիկիմիզտէ, իւչ այլըգ իճարէեի թէէտիեէ իտէրիմ։

Պէշ տագըգա սօնրա, Թրրիլպի, էօմիւր սիկուրթասը տէլ-լալը Մ. Տավիտ իսմինէ օլարագ իւչ այլըգ պիր իճար մագպուզ սէնէտինի համիլէն խանէի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ իթտի, վէ արապասընա բաքիպէն, խանէսինէ էսնաի ազիմէթինտէ,

— Մահիրանէ պիր թէշէպպիւստէ պուլունտում, շու քիւ-չիւք Միսթիգօնուն օտասընտա օլանը կէլէնի անլաեապիլէ-ճէեիմ, վէ էկէր կիւնիւն պիրինտէ պու հայլազ՝ պիզի զիեա-տէ թաճիզ իտէր իսէ, հագգընտան կէլէճէեիմ. պու սու-րէթլէ համիմիզ օլան քիմսէ մէմնուն գալաճագ տըր, տէյի միւլահազա իյլէտի։

. . . . . .

. . . . . .

Էմիլ Վանտամ, հուտուտտան ավտէթ իտէլիտէն պէրու, պէեանէ հաճէթ օլմատըդը իւղրէ, զիհնի, էֆքեարը միւ-քէտտէրէ իլէ մէչղուլ իտի։

Մէրգում, տուէլլօսուննուն մէմուլին ղայրի նէթիճէսի իւ-զէրինէ քէնտինճէ էօյլէ պիր գարար վէրմիշ իտի քի, հիչ պիր շէյ իլէ պու գարարը թատիլ օլունամազ իտի, եախօտ քէնտիսի էօյլէ օլտուղունու զանն իտիեօր իտի։

Հաեաթը՝ խասմինին, րաքիպինին քէնէէսինտէ օլմասը,յլա, մէրգում՝ օ հաեաթը էր եա կիճ մահվ իտէպիլիր իտի։ Պինա-պէրին պու հալտէ, Էմիլ Վանտամ իչին, Բարիստէ եաշա-մագ գապիլ օլամազ իտի։

Պունտան պէօյլէ Բարիստէ գալմասընտա նէ՞ իւմիտի օլա-պիլիր իտի։

Անժէլիքին սիննի րիւշտէ վասըլ օլմասընա վէ պիլճիւմլէ մէվանիեէ րազմէն անընլա էվլէնմէսինէ պէքլէմէք՝ խաթր ու խէեալինէ կէլէմէզ իտի, չիւնքի էվլէնէճէկի կիւն, Որնօլտ Տէսվինեը, պիզզաթ քէնտիսինին, եանի Վանտամըն տախի թատիգ իթմիշ օլտուղու հագգ ու սէլահիյէթիյլէ քէնտի սինի պուլարագ, «Հաեաթընըզ պէնիմ տիր, իմտի անը ա-լըեօրում» տիեէճէկի, վէ րէվօլվէր իլէ քէնտիսինի վուրուպ թէլէֆ իտէճէկի տէրքեար իտի։

Իմտի Վանտամ, պիր կիւն սաաթլարլա տիւչիւնտիւքտէն, վէ պուլունտուղու հալին հէր թարաֆընը թէտգիգ վէ միւ-թալէա իյլէտիքտէն սոնրա, քէնտիսի իչին, եա նէֆսինի թէ-լէֆ իթմէք, եախօտ թէլէֆ իթտիրմէքտէն պաշգա չարէի սէլամէթ պուլունմատըղընա գարար վէրտի։

Զանն իտէրսին քի գըրգ սէքիզ սաաթ զարֆընտա, Էմիլ Վանտամ իհթիեարըդ քէսպ իտիպ, սիմասընտա մանէվի պիր էնտիչէ էսէրի միւշահէտէ օլունտուղու կիպի, պագըչը տա-խի մահզունիեէթ քէսպ իթմիշ իտի։

Մէրգում, խանէսինէ ավտէթինի միւթէագիպ, սաատգ խըտմէթճիսի օլան նէֆէր՝ րահիպէ Մարինին վիզիթասընը խապէր վէրտի։ Վանտամ, իչպու խապէրի իչիթտիկինտէ, գալպինին գանլը եարէլէրի թազէլէնտի, չիւնքի Անժէլիք հագ-գընտաքի ֆեվգ էլ ատէ մուհապպէթի հագգընտա, պունտան

պէօյլէ քէնտիսի իչին ասլա իւմիտ գալմամըշ իտի ։

Հէր նէ իսէ , Վանտամ , իւնիֆօրմասընը կիեհինիպ , խա-նէսինտէն չըգտըգտան սօնրա , վէնսան տէմիր եօլու մէֆգի-ֆինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտի , վէ Բարիս իչին պիր պիլէթ ալըպ , պիր սաաթ սօնրա հարպիեէ նէզարէթինէ թագտիմ օլունտու ։ Մէրգուժուն օրատա պազը ահրպպա-սընտան մաատա , նուֆուզլու պիր համիսի տախի պուլունմագ-տա իտի ։ Իհթիեալ պիր ժէնէրալ օլան վէ բէտէրինին վագ-թիլէ արգատաշը օլմուշ պուլունան պու համի , հարպիեէ նէզարէթինտէ գուեուտաթ միւտիրի իտի ։

35

Պու ժէնէրալ , Գըրըմ մահարէպէսինտէ , քէնտի եանըն-տա վէֆաթ իթմիշ օլան Վանտամըն բէտէրի հագգընտաքի մուհապպէթինի օղլունա հաար իթմիշ օլուպ , պունունլա պէ-րապէր , էմիլ Վանտամ տա օլ մուհապպէթ վէ թէվէճճիս-հէ չայէսթէ պուլունմագտա իտի ։

Իմտի , կէնճ միւլազիմ , հարպիեէ նէզարէթի տայիրէսին-տէ , համիսինին օտասը թարաֆընա պիլ ազիմէ , գարթընը կէօնտէրիպ , իչէրի կիրմէսի իչին միւսաատէ իսթիհսալ իթտի ։

ժէնէրալ՝ իսթիւնտէ պիր չոգ քեաղըտ վէ էվրագ մեվ-ճուտ օլան պիւեիւք պիր եապըխանէյինին արգասընտա օթուր-մուշ օլուպ , թէքմիլ սիեահ օլարագ , սիվիլ էլպիսէ կիեհին-միշ , վէ բարտըսիւսիւ իւզերինտէ , Լէժիօն տ'Օնէօր նիշանընը միւշիր քիւշիւք պիր տիւյմէ պուլունմագտա իտի ։

Պու ժէնէրալըն սաչլարը կիւմրահ , ֆագաթ գար կիպի պէեազ օլուպ , բալապըեըգլարը տախի աղարմըշ օլմասը յա-լա , կէօզիւնէ պաղգա պիր էհէմմիեէթի քէսպ իթտիրմիշ իտի ։ Միւսահիբէյհին եիւզիւնտէ , մէյտանը հարպլարատա ալմըշ պուլունտուղու ճէրիհանըն էսէրի հէնուզ կէօրիւլմէքտէ օլ-տուղու կիպի , 1870 մուհարէպէսինտէ տախի գալչասընա ի-սապէթ իտէն գումպարատան պիր աեաղը թօբալըշմըշ

օլտուղունատան , էմիլ Վանտամը կէօրտիւկիւնտէ , իսթիգպալ իչին ահաղա գալգտըղընտա , թօրալլահարագ պիր գաչ ա-տըմ իլէրլէտի , վէ էլինի թագտիմ իտէրէք ,

— Սէ՞ն միսին , օղլում , կէլ պագալըմ , տէտի ։

Վանտամ՝ իսթիհարըն էլինի քէմալը մուհապպէթլէ սըգտը ։

Ժէնէրալ . – Պու կիւն էօյլէ թաամընը պէնիմլէ պիրլիքտէ իտէճէքսին , տէյի՛լ մի ։

Վանտամ . – Խա՛յր , ժէնէրալըմ ։

— Իչթէ պուննա թէէսսիֆ իտէրիմ ։

Պու արա , ժէնէրալ , էմիլ Վանտամըն սիմասընտաքի մահզունիյեէթ հալի միւշահէտէ իտէրէք ,

— Պու նէ՞ տիր , պիլի՞րմիսին , եիւզիւնտէքի հալ՝ պիր ճէնազէեէ մախսուս տուր ։ Եաս ու էլէմէ մախսուս պիր շէ՛յ մի վար տըր ։ – Լաքին ինքեար իթմէ . . . մութլագա սէնտէ պիր շէյ վար տըր , աչիքեարէն կէօրիւնիւեօր ։ Հայտէ , օղ-լում , օթուր տա վուգուի հալի պանա պիլտիր ։ Պիր քիմսէ-տէն եախօտ պիր շէյտէն միւմէճէքքի՛միսին , տէտի ։

— Խա՛յր , ժէնէրալըմ ։

— Էօյլէ իսէ , պու հալէ սէպէպ նէ՞ տիր ։

— Բարիստէ սըգըլըեօրում ։

Ժէնէրալ , շաշըրարագ ,

— Աճա՛յիպ , սապահտան ագշամա գատար չալըշտըղըն հալտէ , նէ՞տէն սըգըլըեօրսուն ։ Պէն պէօյլէ պօշ լագըրտը-լարա ինանմամ . հագըգէթի հալի՝ սէյրահալէն վէ գաթիէն պիլտիրմէլիսին ։ Աճապա հագգընտա պիր սուի մուամէլէ՞ մի վուգու պուլուեօր ։

— Խա՛յր , ամիրալերիմին հագգըմտա վուգուա կէլէն մուա-մէլէյի խայրխահանէլերինէ միւմէճէքքիւրիւմ ։ Ժէնէրալ , հեր նէ գատար իֆատէյի վագըտմ սիզճէ ինանըլմազ կէօրիւ-նիւեօր իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ հագըգէթի հալի պէեան իւ-տիեօրում ։ Թէքրար իտէրիմ , Բարիստէ սըգըլըեօրում , վէ պու խուսուստա պիր չարէ հիմմէթ իթմէնիզ իչին սիզէ միւ-րաճաաթ իթմէքտէեիմ ։

— Պէնիմտէ արզում օ տուր . ֆագաթ նէ՞ չարէ իսթէ-

եօրսուն։ Էկէրչի իսթէտիկին միւմքին իսէ, բէք ալէա չալը-չըրըմ։

— Մալիւմ տիւր քի, շու էսնատէ, Ագսաի Շարգտաքի օրտումուզու թահքիմ իթտիրմէք իչին թօբճու զապիթանըն-տան պիր միգտարը ինթիխապ իտիլիեօր։ Իմտի, ինթիխապ օլունան զապիթան սըրասընա պէնիմ տախի կէչիրիլմէքլիկիմ իչին, հիմաեէյի ալիեէնիզէ միւրաճաաթ, վէ պիր ան էվվէլ Բարիստէն մուֆարագաթ իթմէք արզուսինտէ օլտուղումու արզ իտէրիմ։

Ժէնէրալ՝ պիր գաչ սանիյեէ գատար սիւքիւթ իւզրէ տուրուպ, կէօզլէրինի, կէնճ միւլազիմին կէօզլէրինէ աթֆ իտէրէք, վէ պիրտէն պիրէ եազըխանէսի իւզէրինէ եումրու-ղույլա վուրարագ,

— Եահո՛ւ, սէն տիվանէ՞մի օլուեօրսուն, տէտի։

— Սիզի թէէմին իտէրիմ քի, ժէնէրալըմ, ագլըմ թէ-մամիյլէ պաշըմտա տըր։

— Թօբճու մէճլիսի՝ սանա ֆէվգէլատէ հիւրմէթ վէ րիա-եէթ իթտիկի, վէ էսլիհայը հարպիեէմիզին իսլահը իչին վա-գը օլան քէշֆիեաթընը ճիտտէն թահթը նազարը տիգգաթա ալտըղը պիր զէմանտա, պուրատան կիթմէք թասավվուրուն՝ սըրֆ էսէրի ճիննէթ տիր . . . լաքին պու թէքլիֆին ճիտտի՞ մի տիր։

— Օլ գատար ճիտտի տիր քի, էկէր սիզ, Բարիստէն մուֆարագաթ իթմէք լութֆունու պէնտէնիզ իչին իսթիհսալ իթմէզսէնիզ, իսթիֆամը վէրէճէեիմ։

Իհթիեար ժէնէրալ՝ թէքրար եազըխանէսի իւզէրինէ եումրուղույլա վուրարագ,

— Իսթիֆա՞ մը . . . իսթիֆա՞ մը, տէտի։

— Էվվէթ, չիւնքի պիր քէրրէ սէրպէսթ օլուր իսէմ, կէօնիւլլիւ մագամընտա մահէլլի մէզքիւրէ կիտէպիլիրիմ, վէ կիտէճէեիմ։

— Լաքին Շարանթօն գաչկընը կիպի հարէքէթ իթմէքլի-կինտէ էլպէթթէ պիր սէպէպին վար տըր։

— Էվվէթ, ժէնէրալըմ, վէխիմ պիր սէպէպիմ վար տըր։

— Աճապա պու սէպէպ՝ աշգ ու սէվտաեա միւթէալլի՞գ

մի տիր ։ Ո՛հ , չու գատընլար , էօթէքինին պէրիքինին ճանընը եագմագտան պաշգա չէյ տիւչիւնմէզլէր ։

— Տայիմա մէմուլ օլունմուշ իքէն , միւէպպէտէն էլտէն չըգմըշ օլան սաատէթի կէօրէրէք , տիւչար իզթիրապ վէ եէ-յիս օլմագ՝ մուվաֆըգը մասլահաթ տէյիլ տիր ։

— Թէքրար սէօյլէրիմ քի , սէն պիր մէճնունսուն , հէմ տէ իֆքաթ մէրթէպէ մէճնունսուն ։

— Ֆեաչքի էօյլէ օլսա իտիմ , պու գատար իզթիրապ վէ եէյիս ու էլէմէ տիւչար օլմազ իտիմ ։

Պու արա կէնճ զապիթին եանագլարը իւզերինէ իքի տամլա կէօզ եաշը տիւշտիւ ։

Ժէնէրալ , իշպու կէօզ եաշը տամլալարընը կէօրտիւկիւն-տէն , միւէսսիր պիր սէտա իչէ , վէ մէրգումուն էլլէրինի թուրթարագ ,

— Նէ՞ օ , օղլում , աղլաեօրմուսուն , ֆագաթ պու հա-րէքէթին մուճիպի քէտէրի ապիմ տիր , տէտի ։

— Էվվէթ , ժէնէրալըմ , մուճիպի քէտեր վէ մահճուպիյ-եէթ օլտուղունու պէնտէ պիլիեօրում . լաքին նէ՞ եաբաեըմ , տիւչար օլտուղում ճէվր ու թաղեիգ՝ թէհամմիւլիւմիւն խա-րիճինտէ տիր ։ Պունունլա պէրապեր պէն տէ պիր ինսանըմ , վէ քէնտիմի նէ՛ գատար ճէսուր վէ սահիպ գուվվէթ զանն իթմիչ օլսամ , թէէսսիւր վէ հէեէճանա թապի պուլունմագ-տաեըմ ։

— Ֆագաթ պու տէրտինէ տէվա պուլունմա՞զ մը ։

— Եալընըզ պիր տէվա վար տըր ։

— Նէ՞ տիր ։

— Ունութմագլըգ ։

— Լաքին հա՞նկը չէյթանի մախլուգ սէնի պու տէրէճէ պիւեիւլէտի ։

— Գըզլարըն իչինտէ է՛ն էյիսի , է՛ն նամուսլուսու , է՛ն լաթիֆի , վէ է՛ն քեամիլի պէնի պու հալէ կէթիրտի ։

Ժէնէրալ . – (Շիտտէթլէ .) Աճա՛յիպ . . . գըզլարըն էն քեամիլի տէտիկին մախլուգ՝ պիր առքէրի աղլաթըղը իչին , պէնճէ բէք մուզիրր տիր ։

— Պէնի աղլաթան օ տէյիլ տիր , օ տախի պէնիմ կիպի

պէտպախթ տըր. չիւնքի պէն քէնտիսինի սէվտիկիմ գառար քէնտիսի տէ պէնի սէվէր։

— Տիմէք օղուր քի ֆամիլեասը արզուհուզա մուխալիֆէթ իթմէքլէ, պու պէտպախթլըղա սէպէպ օղուեօր։

— Էվվէթ։

Պու արա իհթիեար ժէնէրալ, ֆիքրի տաղընըզ վէ ալթիսթ օլարագ, օտասը տէյուհինտէ հիտտէթլէ տօլաշմագտա օլուպ, քէնտի քէնտիէ պաղը սէօղլէր սէօյլէտիքտէն սօնրա, պիրտէն պիրէ կէնճ զապիթին գարշըսընտա տուրտու, վէ աեաղընը եէրէ վուրարագ,

—Տայիմա չու չէյթան գարըլար՝ ֆէնալըղըմըզը մուճիպ օլուեօրլար։ – Հագգըն վար տըր, օղլում. չու աչգ ու սէվտա տէնիլէն չէյ՝ պիր քէրէ գալպիմիզտէ, չու էնատէ սէնին գալպինէ կիրմիչ օլտուղու կիպի մէյտան պուլուր իտէ, մուղիրր օթլարընն էն ֆէնտասը մագամընտա, միւմքին օլան վէսաիթին ճիւմլէսինի պիլ իսթիմալ, անը եիւրէկլիմիզտէն չըգարըպ աթմագ լազըմ տըր։ – Իմմի, ունուԹմագըզ սանա չիֆա պախշ իտէճէկինի զանն իտիեօրսուն, վէ ունուԹմագ իչին տէ, պուրատան կիթմէք իսթէեօրսուն։ Էվվէթ, Թէտպիրին մանթըգա մուվաֆըգ տըր... Հէմտէ պու սաեէտէ քէոպի Թէմէլյեիզ իտէրէք, տահա պիւեիւք բիւԹպէլերե տէ մաղհար օլուրսուն։ –Էվվէթ, Թօնքինտէքի ասքէրիմիզի թահքիմ իթմէք իւզրէ Ագսահ Եարգա միւսԹայիտ զապիթլէր կէօնտէրիլիեօր։ Վագաա օրատա էսպապը մուճիպէսի օլմաեարագ աչըլմըչ, վէ հիչ պիր մագսէտէ միւպԹէնի օլմագսըզըն տէվամ իթմէքտէ պուլունմուչ օլան մուհարէպէ, ագըլլըլըգ էսէրի տէյիլ իսէ տէ, մահտէմ քի պու մէսէլէտէ Ֆրանսա սանճաղընըն նամուսու վար տըր, մուհարէպէնի մէգքիւրէնի սօնունա գառար տէվամ իթմէք լազըմէտէն տիր... Իմմի, օղլում, սէն տէ, օլ Թարաֆա կէօնտէրիլէն զապիթլէր սըրասընտա պուլունաճագսըն։

Վանտամ. – (Մէսէրրեթլէ կէօղլէրի բարլաեարագ.) Վատ իտիեօրմուսունուզ, ժէնէրալըմ։

— Էվվէթ, մահտէմ քի իեատէյի իֆագաթըն իչին տիր, վատ իտէրիմ։ Կէրչի պու գարար՝ պէնի մահզուն իտիեօր, ֆա-

գաթ նէ՞ հաբաեբմ, իսրար իթտիկին վէ մուհիմմ պիր սէ-
պէպ կէօսթէրտիկին իչին, պու խուսուսա գաթլանըեօրում...
Հէր նէ իսէ, պու կիւն պուրատա գալ տա, էօյլէ թաամըն
պիրլիքտէ իտէլիմ: Պատէհու իճապ իտէն ժէմուրու կէօրիւպ
սէնին իչինի թէրթիպ իտէրիմ. – Պէչ կիւնէ գատար պիր
դաֆլէ եօլա չըգաճագ տըր... Ենմտի, պու արզուն հասըլ
օլտուղու հալտէ, մահզունիյէէթինի պէր թարաֆ էթ...
մէսրուր օլ, վէ կէլ կիտէլիմ, թաամըմըզտան էվվէլ պիրեր
ապսէնթ իչէլիմ... Վագտա ապսէնթ իսթիմալինին ֆէնա
պիր ատէթ օլտուղունու պիլիեօրում, լաքին էլիմտէ տէյիլ
տիր: Աֆրիգատա իհթիեարլանմըշ օլան պէնիմ կիպի քիմսէ-
լեր, քէնտիմիզի իսլահ իտէմէեիշ, վէ իսլահ իթմէք տէ իս-
թէմէեիշ:

Պէօյլէճէ ժէնէրալ, հէրէճանընը բէք տէ թէսկինէ մու-
վաֆֆագ օլմաեարագ, վէ տօսթունուն օղլունուն քէտէր
վէ եէհիսինտէն տօլաեը կէօզլերի եաշարմըշ պուլունարագ,
չաբգասընը, պատթօնունու վէ էլտիվէնլէրինի ալըպ, Վան-
տամը, Հալպիեէ նէզարէթի տայիրէսի եադընընտա, գահվէ-
խանէ վէ լօգանթա օլան պիր տայիրէեէ կէօթիւրտիւ:

Պունլար, օրատա թաամ իտիպ, պատէհու ժէնէրալ
Վանտամա,

— Պէնի պուրատա պիր սաաթ գատար պէքլէմէյիսին,
տէյիպ, քէնտիսի տիշարը չըգաը, վէ արատան պիր սաաթ
կէչմէզտէն ավտէթլէ,

— Պու իչտէ պիթտի. եարըն ագիմէթ էմրինի ալաճագ-
սըն, տէյի պէեան իյլէտի:

Վանտամ. – (Մէսերլէթլէ.) Թէշէքիւր իտէրիմ, ժէ-
նէրալըմ, թէշէքիւր իտէրիմ:

— Ֆագաթ սանա պիր չէյ թավսիեէ իտէճէեիմ: – Հիւս-
նի նէթիճէեէ իյսալ իտիլէմէեէն պիր աշգ ու սէվտաեը ու-
նութմագ պէհանէսիյլէ, քէնտինի թէլէֆ իթմէք՝ ճէսարէթի
վէ ագլ ու ֆէթանէթ էսէրի տէյիլ տիր: Տէրխաթըր էթ
քի, սէնի եիւզ պաշը րիթպէսինի հայիգ վէ խաչ նիշանընը
համիլ օլարագ թէքրար կէօրմէք արզուսինտէեիմ, վէ էկէր
տայիմի սուրէթտէ օրատա գալըր իսէն, պու խուսուստա

սանա մուվաֆֆագաթ իթմիշ օլտուղումտան տօղաեը միւթէէսիր օլաճաղըմ։ Զաթէն պուրատան մուֆարագաթըն, էսէրը ագըլ օլմատըղը հալտէ, պիր տէ քէնտինի իխթիեարի թէլէֆ իթտիրիր իսէն, վէֆաթընա չէրիք օլմուշ օլուրում։ – Օ թագտիրտէ, սէմավաթտա պուլունան բէտէրին պանա նէ՞ տիեէճէք տիր։ Հասըլը, եաշամագըղընը սանա էմր իտիեօրում, անլաեօրմուսուն. – Իմտի նամուսլու վէ չէճի պիր աստքէր կիպի հարէքէթ իտէճէկինէ, լաքին քէնտինի իխթիեարի վէ գաստի գուրշունլարա հէտէֆ իթմէեէճէկինէ տայիր պանա սէօզ վէր... Սէօզ վէրիեօրմուսուն։

Վանտամ, ճէվապ օլմագ իւզրէ, ժէնէրալըն էլինի սըգոտը, վէ միւմահիլէյհ տախի,

— Կիթմէզտէն էվվէլ պէնի կէօրմէեէ կէլէճէ՞քմիսին, տէյի սիւալ իթտի։

— Շիւպհէսիզ։

— Բէք էյի, հայտէ կէլ պէնի տէրուղուշ էթ տէ, արթըգ այրըլալըմ. պէն իչիմէ ավտէթ իտիեօրում։

Պատէհու իհթիեար ժէնէրալըն քէնտի պօղազընա սարըլան Վանտամը բէտէրանէ մուհապպէթլէ կէօքսիւնտէ սըգոտըգտան ասնրա, մէրգումտան մուֆարագաթ, վէ Վանտամ տախի վէնսանա ազիմէթ իյլէտի, վէ թէշէպպիւսիւ վագըա հագգընտա քիմսէեէ պիր շէյ սէօյլէմէտի։

37

Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսունտա, Լա Ֆուժէրին, մահվ օլմագ տէրէճէլէրինէ կէլմիշ օլան թէշէպպիւսիւնէ եէնիտէն մէթանէթ քէսպ իթտիրմէք իչին իւմիտ իթմէքտէ օլտուղու լուպիեաթըն թէճրիպէլէրինէ պիլա ֆասըլա տէվամ օլունուեօրտու։

Տիկէր թափֆտան, մէրգում թէաթրօ տիրէքթօրու, թէզեինաթ գալֆա վէ ըէսսամլարընա հէր կիւն եէնի եէնի

իշլէր եաբտըրըպ, ֆագաթ ագչէեէ կէլինճէ, տայիմա վատ իթմէքտէ իտի իսէտէ, մէրգումլարա պիր բարա պիլէ վիրմէ-մէքտէ իտի։

Լէօնա իլէ մէզքիւր տիրէքթօր արասընտա թանզիմ իտիլմիշ օլան մունթազամ պիր մուգավէլէ մուճիպինճէ, մէզ-պուրէնին, մահը ճարինին 31 ինճի կիւնիւ, հէմ մաաշլը ագթրիսի վէ հէմ տէ մէթրէսի պուլունտուղու Լա Ֆուժէրէ գարզէն եիւզ էլլի պին ֆրանգ վիրմէսի մուգարրէր իտի։ Պու սաեէտէ, Լէօնա, թէաթրօ տախիլինտէ պիր հիւքմիւ մախ-սուս սահիպի օլարագ, իճրա իտիլէն բիէսլէրին միւէլիֆլէ-րի, թէաթրօ ագթէօր վէ ագթրիսլէրի, վէլհասըլ քեաֆֆէյի թէաթրօ խալգը իլէ մուամէլէսի վէ մէթալիպաթը՝ տէրէճէ-եի աշմըշ թաշմըշ իտի։ Պու հարէքէթտէն տօլաեը խէֆի պիր ինթիզամսըզլըգ վէ իթաաթսըզլըգ պաշլամըշ օլուպ, այըն սօնունա պէքլէնիեօրտու։

Թէաթրօտա, ժիւլ Վէրիէրին հէմ Լէօնաեը, հէմ Լա Ֆուժէրի թէրք իթմիշ օլտուղունու պիլմէեէն օլմաեըպ, հէր քէս, « Էկէր մաաշլար մուայեէն կիւնտէ վէրիլմէզ իսէ, օլ վագըթ կէօրէճէք իշիմիզ վար տըր » տէնիլմէքտէ իտի։

Արթիսթլէրտէն պազըլարը, մաաշլարընտան պիրէր ճիւզի-նի էվվէլճէ ալմագ իւզրէ սանտըգքեարա միւրաճաաթ իթ-տիլէր իսէ տէ, ըէտտ ճէվապը ալտըգլարը միսիլլու, թէ-համմիւլ իտէմէեէնլէր տախի պիզզաթ տիրէքթօրա միւրա-ճաաթ իթմէլէրիյլէ, տիրէքթօր թարաֆընտան քէնտիլէրինէ շու եօլտա ճէվապ վէրիլտի.

— Տօսթլարըմ, այըն սօնունտա ճիւմլէնիզին հագգը վէ-րիլէճէք տիր . . . Շիմտիլիք լուպիեաթըմըզը տիւշիւնէլիմ։ Ճիւմլէմիզ իչին պու լուպիեաթ՝ մուճիպի սաատէթ օլաճագ տըր . . . Իմտի, տօսթլարըմ, իշինիզէ տէվամ իտին, այըն խիթամընտա մաաշլարընըզըն թէէտիեէ իտիլէճէկինէ էմին օլուն։

Մահը ճարինին 31ինճի կիւնիւ, Լէօնա, ժիւլ Վէրիէրին շէրիքիյլէ գարարլաշտըրըլմըշ օլտուղու վէճհլէ, Լը Բէլըթիէ սօգաղընտաքի պանգաեա ազիմէթլէ, տիրէքթօրուն օտասը-նա կիրտիրիլտի։

Արնօլտ, օլ էանատէ եալընըզ օլուպ, Լէօնաեը քէմալը նէզաքէթլէ գապուլ իտիպ, թէպէսսիմ իտէրէք,

— Մատամ, հիչ կէճիքմէտինիզ, տէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ, թայեին իթտիկլինիզ թամ վագըթտա կէլտիմ։ Ումմարըմ քի, ագչէմ հաղըր տըր։

— Էվվէթ, ֆագաթ պիր գաչ սանիյէ պէքլէյեին քի, սանտըղա կիտէյիմ։

Արնօլտ տիշարը չըգըպ, թահիլաթա կիթմէք իւզրէ քէնտի պօրտրօլարընա պէքլէմէքտէ օլան պիր թահսիլտարը պիր թարաֆա ալարագ, գուլաղընտան աշաղը,

— Մէօյլէտիկիմ գատըն պուրատա տըր... պօրտրօլարընըզա չէքլէրինիզ պունլար տըր... հայտէ կիտին պիր արապա թուրթուն, վէ գաբուտա պէքլէյեին... մէզպուրէ տիշարը չըգտըղընտա, արգասընտան կիտէյինիզ... քէնտիսիյլէ պիր վագըթտա թէաթրօյա վասըլ օլմայըսընըզ, տէտի։

— Բէք էյի, միւսիւ։

— Թավսիյէլէրիմի ունութմաեըն, վէ սիզէ սէօյլէմիքլերիմի այնէն թէքրարլաեըն։

— Պու խուսուստա միւլթէրիհ օլապիլիյսինիզ։

Պատէհու Արնօլտ՝ սանտըգտան եիւզ սէքսէն պիր պին ֆրանգ ալարագ, օտասընա ավտէթ իտիպ, Լէօնանըն գարշըսընա րագգամլարը հավի պիր քեաղըտ վազ իլէ,

— Իչթէ հիսապընըզ, ազիզէմ մատամ. թէտգիգ իտէպիլիրսինիզ, տէտի։

Լէօնա՝ քեաղըտտաքի լագգամլարը կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա,

— Եիւզ սէքսէն պիր պին ֆրանգ վէ եէթմիչ սանթիմ... թէմամ տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Արնօլտ. — Ալըն, սիզէ եիւզ սէքսէն պիր պին ֆրանգլըգ պանգնօթ, էլլի սանթիմլիք պիր սիգքէ, վէ օն սանթիմ օլարագ իքի սիգքէ վերիեօրում... Րէճա իտէրիմ, սաեըն քի, հպգըրլամըշ օլտուղում պիր մագպուզ աէնէտինի իմզա իտէսինիզ, տէտի։

Լէօնա՝ գայմէլերի սաեըպ, քիւչիւք պիր էլ չանթասընա վազ իթտի, մագպուզու իմզալատը, վէ պատէհու օ-

թուրտուղու իսկէմլէտէն գալգըպ, սէլամընը վէրտիքտէն սօնրա, գաբուեա տօղրու պիր ատըմ ալմըշ իքէն, Արնօլտ մէզպուրէեի տուրտուրուպ,

— Թէճրիւպէլէրինիզ մունթազամէն տէվամ իտիեօր մու, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, շայեանը հայրէթ սուրէթտէ տէվամ իտիեօր։

— Եէնի բիէսի նէ՞ վագըթ մէվգըի սահնէեէ վազ իթմէք ֆիքրինտէ պուլունուեօրսունուզ։

— Պիր գաչ կիւնտէն մէվգըի թէմաշաեա վազ օլունուր։

— Բօլունուզտան հալէա խօշնուտմուսունուզ։

— Էվվէթ . . . պէնիմ տէ, բիէսիմ տէ ֆէվգէլատէ մուվաֆֆագըյեէթ քէսպ իտէճէկիմիզէ շիւպհէմ եօգ տուր։

— Բէք ալէա . . . ինշալլահ Մ. Լա Ֆուժէր՝ պու ցաեէտէ քիւլլի ագչէ գազանըր։

— Պու իւմիտին պաշա չըգաճաղը տէրքեար տըր, միւսիւ։

Մուախխարէն Արնօլտ, քէմալը նէզաքէթլէ Լէօնաեը օտասը խարիճինէ գատար կէօթիւրտիւ, վէ մէսէրէթինտէն նաշի էլլէրինի օվուշտուրարագ թէքրար օտասընա ավտէթ իթտի։

Լէօնա, պանգատան մուֆարագաթընտան սօնրա, քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլան արապաեա րաքիպէն, արգասընտան տիկէր պիր արապա կէլտիկի հալտէ, թէաթրօեա միւթէվէճճիհէն եօլա չըգտը։

Լա Ֆուժէր, օլ էսնատէ, քէնտի օտասընտա, սապըրսըզլըգլա վէ պիւեիւք ատըմլար իլէ տօլաշըեօրտու, վէ քէմալը էնտիշէ իլէ մէթրէսինին մուվասըլէթինէ պէքլէեօրտու։

Զաթէն թէաթրօնուն սանտըգքեարը սապահտան պէրու իւչ տէֆա միւտիրին նէզտինէ կիտէրէք, պազը քէմսէլէրին՝ մաթլուպաթլարը իչին սանտըղա միւրաճաաթ իթտիքլէրի խապէրինի կէթիրտի; վէ Լա Ֆուժէր տախի,

—Պանգաեա կիթմիշ օլտուղումու, վէ պիր միգտար ագչէ իլէ ավտէթ իտէճէկիմի քէնտիլէրինէ սէօյլէեիպ պէքլէթտիրին, տէտի, վէ պատէհու եինէ օտասընտա էվվէլքի կիպի տօլաշարագ, - Էկէր էն սօն տագըգատա շու ալչագ Վէրիէր իլէ Լէօնա արասընտա պիր իխթիլաֆ վուգու պուլտու տա, բարասընը ալմաեա մուվաֆֆագ օլամատը իսէ, նէ՞ պիւեիւք

ֆէլաքէթ վուգու պուլաճագ տըր, տիմէքտէ իքէն, սօֆատա պիր աեագ սէսի, վէ իբէքլի ֆիսթան ֆըշըրթըսը իչիմէքլէ գաբուեսւ աչտը, վէ մէթրէսինի, եիւզիւ կիւլիւնճլիւ հալտէ կէօրտիւկինտէ, սերպէսթճէ նէֆէս ալարագ,

— Նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի։

— Ագչէմի ալտըմ։

— Վէրիեէրի կէօրտի՞ն միւ։

— Խայր, չէրիքինի կէօրտիւմ, ֆագաթ պէնի քէմալը նէզաքէթլէ գապուլ իտիպ, հիչ պիր չէյտէն պահա իթմէտիկինտէն, էօյլէ զան իտէրիմ քի, քէնտի բարալարընը թահսիլ իթմէք իչին պէքլէմէեէ գարար վէրմիչլեր տիր։

— Զաբուգ չու բարաեը պանա վէր, չիւնքի աչաղտա պէքլէեէն պազը ալաճագլըլարը պիր ան էվվէլ սավմագ լազըմ տըր։

— Շիմտի սանա, գարարըմըզ վէճհլէ, եիւզ էլլի պին ֆրանգ թէսլիմ իտէրիմ։

Լէօնա, չանթասընտաքի մէպլաղը մասանընը իւզէրինէ պօչաթմըչ իքէն, եավաչճա գաբու չալընտըղընտան, լա ֆուժէր՝ պիր ղազէթա իլէ պանգնօթլարը կիզլէտի, վէ «կիրին» տէյի ճէվապ վիրմէսինտէ, թէաթրօ սանտրգբեարը իչէրի կիրտի, վէ տիրէքթօր տախի, սապըրսըզլըգլա,

— Նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Պիր թահսիլտար կէլմիչ...

— Մագպուզ սէնէտի նէ՞ տիր։

— Ժիւլ Վէրիէրին էմրինէ եազըմըչ օլարագ, եիւզ պէչ պին ֆրանգլըգ պիր սէնէտի համիլ տիր։

— Ահ մէչլո՛ւն... լաքին պու ալչագլըգ տըր... վէրիեր՝ արամըզտա վէրիլէն գարար մուճիպինճէ պէքլէեէճէք իտի... իմտի, սագըն քէնտիսինէ պիր բարա թէէտիեէ իթմէեինիզ։

— Լաքին, միւսիւ, պու թահսիլտար նազիքեանէ լազըրտըեա գուլագ սամաեօր, վէ մաթլուպունու թահսիլ իթմէեըչէք պուրատան մուֆարագաթ իթտիկի թագտիրտէ, հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իտէճէկինի պէեան իտիեօր։

— Բէնտիսինի պուրաեա կէթիրին, պէն կէօրիւչիւրիւմ,

Սանտըգքեար տիշարը չըգտըգտան սօնրա, Լա Ֆուժէր՝ մէթրէսինէ խիթապ իտէրէք,

— Կէօրտի՞ւն միւ, շու հայտուտուն եաբտըղը ալչագլըղը... սէնին՝ քէնտի ագչէնի ալըպ օրատան չըգմագլըղընը միւթէագըպ, օ տա քէնտի մաթլուպունու իսթէմէք իւզրէ պուրաեա պիր ատէմ կէօնտէրմիշ տիր... Պունունլա պէրապէր պէնիմ պու ագչէեէ իհթիեաճըմ պուլունտուղունու վէ պունու քէնտիսինէ վէրտիկիմ հալտէ, տիկէր ալաճագլըլարըմա վէրէճէք բարամ գալմաեաճաղընը պիլիր։ -Սէն պու խուսուստա նէ՞ էֆքեարտասըն։

— Պէն տէրիմ.քի բարաեը վէրմէլի։ Զաթէն պէն տէ եիւզ էլլի պին ֆրանգը պունուն իչին սանա էօտիւնճ վէրիեօրում։ պագի գալան ագչէեի տախի լուպիեաթըմըզըն թէտարիքեաթընա հասր իտէրիզ։

— Ասլա, ասլա... շու Վէրիէր սահիհէն պիր խըսըմ տէյիլ, պիր ղատտար, պիր խային տիր։

Պու արա թահսիլտար՝ սանտըգքեար իլէ պիրլիքտէ կէլտի։ Պունլարըն արգասընտան տախի, թէաթրօտա օեունճուլարը ալգըշլամագ մէմուրիեէթինի իյֆա իտէնլէրին ռէյիսի կէօրիւնտիւ։

Լա Ֆուժէր՝ Վէրիէր վէ շիւրէքեասը պանգասընըն սանտըգքեարընա տօղրու իլէրլէեէրէք,

— Միւսիւ, պէօյլէ սապահլաեըն էրքէն եիւզ պէշ պին ֆրանգըն թահսիլինէ՞ մի կէլտինիզ, տէյի սիւտլ իթտի։

— Էվվէթ, միւսիւ, չիւնքի բօլիչանըն վատէսի հըլուլ իթմիշ տիր։

— Բէք էյի, վատէսի հըլուլ իթմիշ օլան բօլիչանըզը՝ էֆէնտինիզ օլան Ժիւլ Վէրիէրէ կէօթիւրիւն, վէ թարաֆըմտան սէօյլէեին քի, խըսըմընը սէֆիլ իտէճէք տէրէճէտէ ալչագլըղը իրթիքեապ իտէն պիր ատէմ՝ էտնալարըն էտնասը տըր։ Իշիտիեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթ, միւսիւ, ֆագաթ պէն նէ՞ եաբաճաղըմը պիլիրիմ. պուրատան չըգտըղըմտա, ալտըղըմ էվամիր մուճիպինճէ հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իտէճէեիմ։

— Շէյթանըն ինինէ գատար կիտին։

Այնի վագրթտա, թէաթրօ արթիսթլէրինի ալգրշլաեանլարըն րէյիսի եագլաշարագ, Լա Ֆուժէրին գուլաղընտան,

— Իսթէնիլէն շու բարաեը թէէտիեէ իտին, եօգսա եարըն Վէրիէր սիզի տիւշարը իֆլաս գըլար ... պու խուսուսու պանա սէօյլէտի, տէտի։

Լա Ֆուժէր՝ օթուրտուղու եէրտէն սրչըրաեըպ, թահսիլտարըն տիշարը չըգմըշ օլտուղու գաբուեա տօղրու իլէրլէեէրէք, մէրգումու չաղըրտը։ Վէրիէրին մէմուրու ավտէթլէ, թէրս չէհրէ իլէ։

— Տահա պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Բօլիչաեը վէրին, էօտէեէճէեիմ, լաքին շուրաեը տա պիլմիշ օլուն քի, էֆէնտինիզ պիր մուամէլէճի, հագգսըզ պիր քեարճը տըր ... չաբգըն, խօվարտա պիր ատէմ տիր ... պու սէօզլէրիմի քէնտիսինէ թէքրար իթմէեէ ունութմաեըն։

Լէօնա՝ եիւզ պէշ պին ֆրանգը սայտըղընտան, թահսիլտար՝ մէպլաղը մէզքիւրու ալըպ, սէլամ վիրմէքսիզին տիշարը չըգտը։

Սօֆատա պէքլէմէքտէ օլան ասհապը մաթլուպ, կիտէրքէն մէրգումու ալը գօեուպ, օն գատար քէսան՝

— Մաթլուպունուզու ալտը՞նըզ մը, տէյի սիւալ իթտիլէր։

Թահսիլտար էվվէթ, իչէրտէ բարա վար տըր, լաքին սէսինիզի չըգարմալըսընըզ քի, մաթլուպունուզու ալասընըզ. զիրա ամիրինիզ եալանճը տըր, քէնտիսինէ էմնիյեէթ իթմէեին։

Թահսիլտար՝ մէրգումլարա պու եօլտա ճէվապ վիրմէսիյլէ, Արնօլտ Տէսվինեընըն թավսիեէլէրինտէն պիրինէ թաթպիգ հարէքէթ իտիեօրտու։

Լա Ֆուժէր իսէ, օտասը տէրունինտէ հալէա նէ՛ եաբաճաղընը շաշըրմըշ օլուպ, չիւնքի թէաթրօ արթիսթլէրինի ալգրշլամաեա մէմուր օլանլարըն րէյիսի,

— Միւսիւ, սիւքիւնէթի էլէ ալըն տա, պիզիմ իչի տէ թէսվիեէ իտէլիմ, տէտի։

— Հա՞նկը իչի։

— Աճա՛յիպ, պէշ այ մուգաատէմ գարզէն սիզէ վէր-միշ օլտուղում ալթմըշ պին ֆրանգ իչին իթա իթմիշ օլտու-ղունուզ սէնէտին վատէսի պու կիւն հըլուլ իթմիշ տիր։

Լա Ֆուժէր. - (Հիտտէթլէ.) Սիզ տէ՞ մի թազեիգէ կէլտինիզ։

— Ազիզիմ տիրէքթօր, հիտտէթլէնմէեին, չիւնքի թէ-համմիւլ իտէմէմ, վէ մաթլուպումու ալմագ՝ իչին պունտան զիեատէ պէքլէեէմէմ։

38

Լա Ֆուժէր. - (Պիննիսպէ քէսպի սիւքիւնէթ իթմէկէ չալըշարագ.) Ֆագաթ, պու մէպլաղըն Էմրի թէէտիեէ վէ թէսվիեէսինտէ պազը մէրթէտէ միւսաատէքեարանէ տավ-րանըլաճաղը գարարլաշտըրըլմըշ իտի։

— Վագաա պունուն իհթիմալը վար իտի իսէտէ, մա-տէմ քի պու պապտէ եազըլմըշ պիր սէնէթ եօգ տուր, վէ իշլէրինիզ տէ աքսի կիտիեօր, ագչէմի շիմտի իսթէրիմ։

— Վէրիէր պու խուսուստա քէֆիլ օլմուշ տուր, անը մահքէմէեէ ճէլպ իտին. պէն պիր բարա պիլէ վիրմէմ, հէմ տէ բարամ տախի եօգ տուր։

— Պէն տէ պու եօլտա գուրտ մասալլարընա դուլագ ասանլարտան տէյիլիմ... Պու սապահ եիւզ սէքսէն պին ֆրանգ ալաընըզ։

Թըրնագլարընը ըսըրարագ պու սէօզլէրի տինլէմէքտէ օլան Լէօնա՝ պիրտէն պիրէ աթըլարագ,

— Սիզ նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ... օ բարաեը ալան պէնիմ. Մ. Լա Ֆուժէր տէյիլ տիր. մէզքիւր ագչէ պէնիմ մալիմ տիր. պինապէրին իսթէտիկիմ կիպի գուլլանմաեա հագըմ վար տըր. վէ սիզին կիպի պիր նէվ խըրսըզըն եէտինէ կէչմէսինի իսթէմէմ, չիւնքի սիզ նամուսունուզ իւզէրինէ եէմին իտէ-րէք իթտիկինիզ վատը կէրի ալըեօրսունուզ, տէտի։

Թէաթրօ արթիսթլէրինի ալգըշլաեանլարըն ըէյիսինին լէհճէսի պու հագարէթ իւզէրինէ սօլարագ, քէսկին պիր սէտա իլէ,

— Բարամը թէէտիեէ իթմէք իսթէ՞րմիսինիզ, եօգսա իսթէ՞մէզմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Խա՛յր, խա՛յր, խա՛յր, հազըրլատըղըմըզ բիեէսի մէվգըի թէմաշաեա վազ իթտիքտէն սօնրա, մաթլուպունուզու վէրէճէեիզ։

— Թէքրար իտիեօրում, շիմտի բարամա իհթիեաճըմ վար տըր... Էկէր վիրմէք իսթէմէսէնիզ, սիզ պիլիրսինիզ... Մատէմքի պու խուսուստա Վէրիէր քէֆիլ օլմուշ տուր, օ թէէտիեէ իտէր... Պուրատան չըգտըղըմտա, տօղրուճա քէնտիսինէ կիտէճէեիմ, ֆագաթ սիզ տէ թէէմին օլուն քի, պու կիւն միւֆլիս իլան օլունաճագսընըզ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, մէզքիւր սայիպի մաթլուպ գաբուեու արգասընտան շիտտէթլէ գաբաեարագ օտատան տիշարը չըգտը։

Լէօնա. – (Հիտտէթլէ.) Ութանմազ արլանմազլա՛ր։

Լա Ֆուժէր. – (Ագլը պաշընտան կիտէրէք.) Հագգը վար տըր, Վէրիէր իֆլասըմը իլան իթտիրէճէք տիր... Քեաշքի մաթլուպունու թէէտիեէ իթտիրսէ իտիք...

— Ֆագաթ նէ՞ իլէ թէէտիեէ իտէճէք իտիք։

— Մէյտանտա տահա եէթմիշ ալթը պին ֆրանգ գալըեօր։

— Բարամըն քեաֆֆէսինի սանա վէրիրի՞մ մի տէյի զանն իտիեօրսուն... Եալընըզ եիւզ էլլի պին ֆրանգ իթասը իչին սանա իմզա վէրտիմ... Օթուզ պին ֆրանգտա պէնտէ գալաճագ տըր, պէլքի տէ գուսուրունու ասլա կէօրմէեէճէեիմ։

Պատէհու Լէօնա, մէզքիւր օթուզ պիր պին ֆրանգլըգ պանգնօթու չանթասընտա հըֆս իթտի։

Լա Ֆուժէր. – Իշթէ, շիմտի իշիմ պիթտի։

Պու արալըգ, խարիճտէն պազը սէսլէր իշիտիլտիկի կիպի, սօֆատան տախի աեագ սէսի ալընըպ, սանտըգքեար պաղթէթէն իչէրի կիրտի, վէ իֆատէեէ աղազլէ,

— Մխսիս տիրէքթօր , պէքլէեէնլէր սապըխըզդզ ա-
լէամէթլէրի իպրաշ իտիւօրլար , տէտի ։

— Գունլարա նէ՞ գատար չէյ թէքտիւեէ իմ մէնիզ լազըմ
կէլիւեօր ։

— Եիկիրմի ֆքի պին ֆրանգ ։

— Ալթմըշլըխըն մաաշլարը տա տախիլ տէ՞ մի ։

— Խայր , մխսիս , ալթմըշլըխըն մաաշլարըյա պէրաբպէր
օթուզ ֆուշ պին ֆրանգ լազըմ տըր ։

— Ալթմըշլըխը իչին այրն պէչինէ գատար մէօհլէթ վար
տըր ։ Սիզէ օն պին ֆրանգ վէրէեիմ տէ՞ , ալէլ հիճպապ թէվզի
իտիյինիզ ։

Սանտըղքեար օն պին ֆրանգը ալտըգտան սօնրա իւա-
վէքէն ։

— Թէաթրօնուն թէզեինաթընա մէմուր օլան քիմսէ տէ՞
պէնիմլէ պէրապէր կէլմէք իստէտի . . . Սօֆատա պէքլէեօր ,
տէյի պէեան իչտէտի ։

— Օնէ՞ քամէեօր ։

— Բաշլա ։

— Իչէքի կէլսին ։

Սանտըղքեար չըգտը , թէզեինաթ մէմուրու՝ թէկռա չէհ-
րէ իլէ կիրիպ ։

— Սպիտիմ միւսիս , վաստընըզդըն իճրասընը իստէմէեէ կէչ-
տիմ , լուպիեաթ իչին զամէն պէչ թապիր թէալիմ իմտաթ ,
էկէր պրունլարըն պէտէլինէ իմա իտէրպէնիզ՝ տիկթրէրինիտէ
թէալիմ իտէրիմ . . . Եիմատի պանա վէրթճէկմինիզ՝ աէքիզ պին
ֆրանգ տըր , տէտի ։

— Տէօրթ պին ֆրանգ վէրէեիմ տէ՝ , պաչըռուճաղըմըզդ
օճգունուն օն պէչինճի կիւնինտէ տէ թէքմիլ հիսապըմըզդը թէս-
վիյէ իտէրիզ ։

— Գատար տէյիլ տիրա չիանքի աէկլէմ խէ մուշտունիա վէ
պօեա թաճիրլէրի՝ բարասըզ մօտամէկէ իմ մէզէր պինտաֆե-
րին քէնտիլէրինէ ագչէ իմա իմտէքլիկիտ լազըմ կէլտիկին-
տէն , պէն անլէր հագգընտաքի թէտաճիատաթընը ի՛չիա իմ-
տիկիմ կիպի , սիզ ալ քէնտի թէհահիւտաթընըզդը իչիա իմ-
վէլիպինիզ ։

— Սէքիզ պին ֆրանգտան ալթը պին ֆրանգընը վէրիրսէմ, իշինիզ կէօրիւլիւր միւ ։

— Թէքմիլ հագգըմը իսթէրիմ, եօգսա ամէլեաթը թաթիլ իտէրիմ ։

Լէօնա. — (Լագըրտըեա գարըշարագ.) Ֆագաթ գօրգմաեա սէպէպինիզ եօգ տուր, չիւնքի իճրա իտիլէճէք լապիեաթտա պէնիմ տէ բօլում վար տըր, հէմ տէ սօնունա գատար ինճէ վէ սըգը տիզլիք կիեինէճէեիմ, վէ ղաեէթ խաֆիֆ պիր պիւրիւնճիւքլէ սահնէեէ չըգաճաղըմ . . . Պու իսէ, լուպիեաթըն մուվաֆֆագըյեէթինէ թէէմինաթ տըր ։

Թէզեինաթ մէմուրու. — (Գաթի սուրէթտէ.) Մատամ, պէնիմ, սիզին իլէ իշիմ եօգ տուր ։

Լա Ֆուժէր՝ հիտտէթի արթարագ օտասը տէրունինտէ տօլաշըեօրտու ։

Մէրգում, ժիւլ Վէրիէր վէ շէրիքի Արնօլտ Տէսվիններընը թահրիքիյլէ պիւթիւն ասհապը մաթլուպունուն իթթիֆագ իթմիշ օլտուգլարընը տէրք իտիպ, պէօեիւք պիր ֆէլաքէթէ տիւչար օլտուղունու անլաեօրտու իսէ տէ, մահվ օլմագ բատտէսինտէ պուլունան քեաֆֆէյի տիրէքթօրլար կիպի, պիր էմնիյեէթի քեամիլէ ֆիքրինի իսթէլա իյլէմէքտէ իտի ։

Լա Ֆուժէր, պիրտէն պիրէ դարար վէրիպ եազըխանէսինի աչտը, վէ Լէօնանըն կէթիրմիշ օլտուղու մէպլաղըն պագըյեէսի օլան օթուզ պէշ պին ֆրանգտան սէքիզ պին ֆրանգը չըգարտը, վէ թէզեինաթ մէմուրընա խիթապլէ ։

— Պանա պիր մագպուզ սէնէտի իմզալաեըն, տէտի ։

Թէզեինաթ մէմուրու. — Զաթէն իմզալը պիր մագպուզ սէնէտի կէթիրմիշիմ տիր ։

Թարաֆէյն արասընտա նագտ վէ մագպուզ սէնէտի թաաթի օլունտուգտան սօնրա, թէզեինաթ մէմուրու տիշարը չըգտը, վէ այնի վագրթտա սանտըգքեար թէքրար իչէրի կիրտիկինտէն, Լա Ֆուժէր՝

— Պաշգա քիմ կէլտի, տէյի սիւալ իթտի ։

— Գումաշ թաճիրի կէլտի, միւսիւ տիրէքթօր ։

Լէօնա. — Պէնիմ գումաշլարը կէթիրմիշ մի,

— Շիմտիէ գատար թէսլիմ իթմիշ օլտուղու գումաշ-

լարըն հիսապ բուսուլասընը կէթիրմիշ, վէ թէոլիմաթընա տէ-
վամ իթմէզտէն էվվէլ, ալաճաղընըն թէէտիեէսինի իս-
թէեօր։

Լա Ֆուժէր պիր գօլթուգլու իսկէմլէեէ օթուրձգ, պա-
շընը էլլէրի տէրունինտէ հրֆզ իտէրէք,

—Սիւպհան Ալլա՛հ, սիւպհան Ալլա՛հ, տէտիկինտէ Լէօ-
նա տախի,

— Ֆագաթ պու ատէթա ֆէլաքէթ տիր . . . մութլա-
գա պու իշտէ իթթիֆագ վար տըր, տէտի։

Այնի վագըթտա օտանըն գաբուսու աչըլարագ, իւչ
պաշ կէօրիւնտիւ։

Պու պաշլար՝ արգատաշլարը թարաֆընտան մէմուր ի-
տիլմիշ օլան թէաթրօնուն իւչ արթիսթի օլուպ Լա Ֆուժէր
պիր սրչրիաեշտա աեաղա գալգարագ, վէ պունլարա սէօզ
սէօյլէմէկէ վագրթ պրագմաեարագ,

— Ատէթտէն օլտուղու իւզրէ, սիզէ բարա վէրմէք իչին
այըն 5 ինէ գատար վագթըմ վար տըր, տէտի։

Ագթէօրլէրտէն պիրի. - Էօյլէ օլտուղունու պիլիեօրուզ,
ազիզիմ տիրէքթօր, վէ պիզտէ պու կիւն խիթամ պուլան
այլըզըմըզը իսթէմէք իչին կէլմէեօրուզ. թէտախիւլտէ գա-
լան հագգըմըզը թալէպ իտիեօրուզ. . .

— Պիր ազ պէքլէեին . . . թէտախիւլտէ գալան հագ-
գընըզը տա, իճրա իտիլէճէք լոգպիեաթըն իլք հասըլաթըյ-
լա թէէտիեէ իտէճէեիմ։

—Միւմքին տէյիլ տիր . . . պիզիմ ալաճագլըլարըմըզտա
պէքլէմէք իսթէմէեօրլար։ Պու սապահ քիւլլիեէթլիճէ մէպ-
լաղ ախզ իթմիշ օլտուղունուզու պիլիրիզ, վէ արգատաշ-
լարըմըզ իլէ քէնտի թարաֆըմըզտան խապէր վիրմէք իչին կէլ-
տիք քի, էկէր տէրհալ ագչէմիզի վէրմէզսէնիզ, պու ագշամ
սահնէեէ չըգմաեաճաղըզ։

Տիրէքթօր ճէվապ վէրէճէք իքէն վագթը օլմատը, չիւն-
քի միւզիգաճըլարըն ըէյիսի մէճնուն կիպի օտաեա կիրէ-
րէք,

—Չաբուգ, չաբուգ, միւսիւ Լա Ֆուժէր, սանտրգքեարընը-
զա բարա վէրինիզ քի, միւզիգաճըլարա թէէտիեէ իթսին, եօգ-

սա պու ագչամ թէաթրօնա կէլմէյէճէքը սիրլեր . . . պու-
նու պաշա քէնտիլէրի աէօլէտիլեր , տէյի պէեան իթտի ։

Լա Ֆուժէր . – Սանտըգքեարըն եէսինտէ ագչէ վար
տըր , պլըն ։

Պու ալա սանտըգքեար իչէրի կիլմէքտէ օլտուղունատան ,
Լա Ֆուժէր , մերդումա խիթապէն ։

— Միւզիգաճըլարա նիչին քարտաֆիրմէօրսունուզ տէ-
յի սիւալ իթտի ։ Սանտըգքեար տախի ։

— Անլէրէ վիրէճէք գատար գանտըգտա մէճճուտ եօգ-
տըր , վէ պուրատա կէլիշիւոէ , գումաշ թաճիրինին , ալէլ
հիսապ մէպլաղ գապուլ իթմէք իսթէմէտիկինի խապէր վիր-
մէք իչին տիր , տէյի ճէվապ վէրտի ։

Լա Ֆուժէր . – (Գազգանտաք պիր ֆալ իլէ .) Ա՜հ մէճ-
լուտնար , տիմդիք պէնիմ մահվէրմա չալըշմադ իչին եէմին իթ-
միշլեր ։ Էկէր օլանճա ագչէմի վէրիր խէմ , էղգլիճէմէքը պա-
նա չրգարատախեաճապղըմ . . . թէաթրօեու գաբատմադտան զայ-
րի չարէմ գալմաեաճագ տըր ։

Պիր ալա . – Թագաեէրըն , հիչ օլմասա , պիրլաօլանտըրըճը
էքսիլմէր ։

Պու ատա , պիր ատէմ , զալընպէլինի եարըդ , Լա Ֆուժ-
էրին եազրխանէսի էօնիւնէ գատար իլէրլէտի ։

Պու ատէմ , Ակինօլտ Տէավինեը օլուպ , այգասընատան
տախի թէաթրօ , օեուճճուլարընը այգէչըմանատա մեհաեւր զան-
լարըն ըէյիսի եէթիշտի ։

Ակինօլտ . – (Լա Ֆուժէրէ խիթապէն .) Ա՜հ ալա , չէրի-
քիմ Մ՝էլէրիէր , սիրին պօրճունուզ զան ալմադդ պին ֆը-
րանգը պու զամադ թէէատիեե իթտի ։ Հաեո , այէ Հինկիզտե
մուսամէճէյի լազըմնեե թէճէպալաս իթմէկզադէն եվվէլ , մե-
լոդը մէզքիւրու իթտ ֆտիկ իթմէճճէկինիպլե սիւալ վիճմէճեե
կէլտիմ ։

Լա Ֆուժէր . – Էօ՜նա , էօտեմէք լազըմ տըր ։

Էէօնա . – Էօտեմէ՞ք , զամդեե ագչէմի պէյճունուե մահվ-
իթտիմ . . . եիւզ էլլի պին ֆրանգըմ պէրհավա օլտու ։

Լա Ֆուժէրա . – (Ակինօլտա .) Ձէսիմե ճէվամէ իթտա խէ-
րիմ պիր ազ վագքիմե միւսաատե կլտին ։

Ա.ռնօլտ . – Ոգչէնին թէքմիլի պիզէ լազըմ տըր ։

Լա Ֆուժէր . – Տիմէք օլուր քի պէնիմ իչին մահվ ու խարապիեէթտէն պաշգա չարէ ճօգ տուր ։

Զամէն իչիտիվիչ օլան սէս թէքրար պաղըրարագ ,

— Էօյլէ իսէ , պու տօլանտըրըճըները միւֆլիս իլան փոեֆիմ տէտիկինտէն , տիկէր օն գաատար սէտա ,

— Էվվէթ , էվվէթ , միւֆլիս իլան խէյիմ . . . ագչէսի վար տա էօտէմէք իսթէմէեօր , պու ատէթա տօլանտըրըճըլըգ տըր , տէյի թէքրար իմտիլէր ։

Լէօնա պու արա հընկըրտամագտա , վէ Լա Ֆուժէր տախի չարշապ կիպի աղարմիչ օլուպ , էթրաֆընտան վագը օլան ահվալի անլաեամաեօր զանն օլունմագտա իտի ։ Պիրտէն պիրէ սանտըղը աչարագ , վէ տէրունինտէ պուլունան պանգոթմլըները ֆըրլաթարագ ,

— Ալը՛նկ սանտըղքեար , աղը՛ն , աէտի , վէ ղէօնա ; և պու ագչէ պէնիմ տիր տիեէրիչ , հէման մէզքիւր գանդոթմլարըն իւզէրինէ հիւճում իմտի իսէ տէ , ալաճագ սահիպլէրիմտէն իչի իչ ոճֆէլի գօլունտան թուխթաուգլարըմտան սանտըգքեար մէպլաղը մէզպուրու զապթ իլէ , այդագարտան պիր խայլի քէֆան վէրմ տիքլէրի գալտէ , քէնտի տաաալընա չէքիլմիչ վէ Ալմօլտ՝ ածն գալաղըընտա ,

— Պիզիմ՝ տէ ճաքաճաղըմըզը պէն պիլիրիմ . . . պիճ ագչամ ալմազտան իտտիհէրէիիդէ ալըրսընըզ , տէյիպ , օրտանան մուֆարագաթ իմտի ։

Սանտըգքեար՝ եէտինտէքի ագչէլէրի թագիմ իմտիկէ պաշլաճագ իսէտէ , Թիկրիմի եէտ պէնի ֆիրաղ ճուձէնինէ քիֆանէթի իմտիտիկինտէն , քեաֆիֆէտի եէնգապաղ օլարագ ,

— Խիչա՛ . . . իչլա՛ս . . , տէ յի թէքրարլամագտա իտի-լէր ։

Լա Ֆուժէր օլ էնեատէ , ֆէֆգէլ ատէ եօրինէն պիր ատէմ կիպի չգիր գօլթուգլու խանէմլէտէ եաղլանմիչ իտի , Լէօնա տագխի հիճաեէթամիզ վէ ղաղատնագ պիր հալտէ գարշընտա տօտաճաօտու ։ Ի էզպուրդն տիչէրինի սրգարագ չէօյլէ տիմէքտէ իտի ,

— Սէն պիր քիւրէք ֆիրտուրիսթին . . . Տնաղտա ատէմ սօյ-

տուգլարը կիպի պէնի սօյուպ սօղանա չէվիրտին ։ - Խըրսը՛զ, սէն պօրճլարընը պէնտէն կիզլէմիշսին ։ Եիւզ էլլի պին ֆրանգըմըն օն բարասընը պիլէ կէօրմէեէճէեիմ... Պիլմէմ քի, հայտուտ, սէնին եիւզիւնէ թիւքիւրմէքտէն քի՛մ պէնի, մէնն իտիեօր ։

Պատէհու մէզպուրէ տախի, հէման պօշ օլան չանթասընը ալարագ, մէզքիւր օտատան տիշարը չըգտը ։

39

Լա Ֆուժէր եալընըզ գալտըղընտա, գաբուեա գատար եիւրիւեիւպ, իչէրտէն գաբունուն սիւրկիւլէրինի գօյտու, վէ սօնրա պէ թէքրար իսկէմլէսինէ օթուրմաղլէ, ագշամա գատար գըմըլտանմագսըզըն տալկըն տալկըն գալտը ։ Վագաա խարիճտէն գաբուսու չալընըեօրտու իսէտէ, ճէվապ պիլէ վիրմէեօրտու ։

Ագթէօրլէր, հազըրլատըգլարը օեունուն թէճրիւպէսի իչին կէլտիլէր իսէ տէ, միւտիր օրթատա օլմատըղընտան, քեաֆֆէսի տէ կէրի տէօնտիւլէր, վէ օեունուն միւէլլիֆլէրի պազը թատիլաթ իճրա իթմէք պէհանէսիյլէ, էլ եազըլարընը ալըպ կէօթիւրտիւլէր ։

Օ ագշամը իճրա օլունան լուպիեաթտա, թէտթրօ հէման պօշ օլուպ, պին պէշ եիւզ ֆրանգտան զիեատէ հասըլաթ օլմամըշ իտի, վէ պունու տա, օն իքի գատար հիւքիւմէթ մէմուրու կէլէրէք, ալթը նէֆէր ասհապը մաթլուպուն իսթիտալարը իւզէրինէ զապթ իթտիլէր ։

Ագթէօրլէրին նազըրը՝ Լա Ֆուժէրին օտա գաբուսունու թէքրար չալմագլա, նիհաեէթ մէրգում, լէհճէսի սօլմուշ օլարագ, անյքի քէնտինին կէօլկէսի կիպի տիշարը չըգտը, վէ օեունճուլար նազըրընը, - Նէ՞ եաբաճաղըզ, - տէյի վագը օլան սիւալինէ գարշըլըգ, Լա Ֆուժէր,

— Հիչ պիր շէյ, եախօտ տահա տօղրուսու իսթէտիկի-

նիզի եաբըն ... Պէնիմ իշիմ պիթտիկինի հիսս իտիեօրում, տէյի ճէվապ վէրտի։

Պատէհու Լա Ֆուժէր, թէաթրօտան մուֆարագաթլա ներէեէ կիտէճէկինի պիլմէտիկինտէն, տիվանէ կիպի Բարիսին իչինտէ կէլմէկէ պաշլատը, զիրա հիչ պիր եէրէ կիթմէեօրտու, վէ սէսսիզճէ ազլաեօրտու։

Սապահըն ալաֆրանկա սաաթ իքիսի ըատտէլէրինտէ, եօրկունլուգտան թագաթը գալմաեարագ, վէ մաքինավարի եիւրիւեէրէք, տէրունինտէ իգամէթկեահընը թէէսսիս իթմիշ օլտուղու թէաթրօեա ավտէթ իթտի։

Պիչարէ, տայիրէսինէ կիրէր կիրմէզ էլպիսէսինի չըգարմագսըզըն եաթաղընա եաթտը։ Օ կիճէեի բէք ֆէնա սուրէթտէ կէչիրտի։

Սապահըն սաաթ տօգուզու սուլարընտա, մէրգում խուսուսի օտասընա էնտի իսէ տէ ռքիմսէեէ թէսատիւֆ իթմէք իսթէմէեօրտու։

Ֆէտիսինին ղազէթալարընը գաբուճու կէթիրիպ, եազըխանէսի իւզէրինէտէ, մահէլլի մախսուսընա վազ իթմիշ իտի։ Լա Ֆուժէր՝ էլի տիթրէրէրէք պու ղազէթալարը աչըպ, թէաթրօ հավատիսաթընա ամֆը նազար իթտի, վէ ճիւմլէսինտէ տախի պիր կիւն էվվէլ քէնտի թէաթրօսու տախիլինտէ զուհուրա կէլէն շայեանը թէէսսիւֆ վագըալար, վէ իլավէթէն, « Պիր թէաթրօ տա տիրէքթօրսուզ գալտը, պագալըմ պունտան սօնրա սըրա քիմին տիր » սէօզլէրի կէօզլէրինէ թէսատիւֆ իթտի։

Լա Ֆուժէր, վիճուտի տիթրէեէրէք, եաթագ օտասընա չէքիլիպ օրատա գաբանտը։ Մէրգում, գըրգ սէքիզ սաաթտան պէրու հիչ պիր շէյ եէմէմիշ իտի։

Օ կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա, օն գատար ասհապը մաթլուպուն իսթիտասը իւզէրինէ, Թիճարէթ մահքէմէսի ճանիպինտէն մէրգումուն իֆլասը իլան օլունուպ, ագշամը տախի թէաթրօնուն գաբուլարը աչըլմատը, վէ իլաննամէլէրին իւզէրինէ պիր քեաղըա եաբըշտըրըլըպ, ԹԱԹԻԼ իպարէսի եազըլտը։

Պէօյլէճէ հէր շէյ խիթամ պուլտու։

Պիր հաֆթա պիլէ կէչմէդէն, Արնօլտ Տէսվինը, Էթիէն Պէրօնան վարիսլէրինտէն պիրի հագդընտաքի թէչէպպնաբնու հէման ընտիէն իբմալ խոպ, մէ յոտահեմէ տէնիլէն Հալ տէ գուշտուրունու իճրա խոհճէք խոմ։

Այլ ագշամը, Լէօնա, Լա Ֆուժէրի կէօրմէք իզդրէ իբի իչ տէֆա թէսմէրօտա կէլտի խսէ տէ, հէմ տիրէքթօրատա յիրէսինի, հէմտէ տիրէքթօրուն խուտուսի օտասընը դաբալը պուլսոն։

Մէղպուրէ, փըթէնի սապահ, սաաթը օն րատտէլէրինտէ թէքրար կէլէրէք, սանտըգքեար թէսատիգլէ,

— Տիրէքթօրէնուզդա կէօրտիւնմէզմիւ, տէյի. սիւալ իմտի։

Սանտըգքեար. — Խա՛յր։

— Ճօգարը չըգըճօրում։

Պու սուրէթլէ Լէօնան Լա Ֆուժէրին տայիրէսինէ կէճթիբէն նէրտիվէնտէն չըգմատա պաշլատըպ, պէչ գանտէմէնի չըգմըշ իբէն, պիր թապանճա սեսի իչիմտէվէլէ, քեմալը տէհչէթ իզդրէ տիմրէտի, վէ պիւլէնտի ավազ իլէ։

— Ա՛հ, քէնտիսինի էօլտիւրտիւ... պունա էմինիմ... չաքՃէգ, չարուգ եարատըմա կէլին, տէյի նիտա իմտի։

Պոչ նիտաեը իչիտէն սանտըգքեար իլէ պարուճոն վէքէ աթրօնեն իբի իչ խատէմէսի գօչտուլար, վէ գարուճու պիր գաչ տէֆա վուրուպ, ճէվապ ալմամալարը իզդրինէ, սանտըգքեար՝ գանդուճուեա։

— Հայտէ բօլէս գօմիսէրի նէզտինէ կիտին, ֆէ քէնտիսինի պուրանա կէթիրին... Զավըպա Մ. Լա Ֆուժէր՝ նէֆսինի թէլէֆ իմմիչ տուր, տէտի։

Գարուճու սիւրաթլէ կիմտի։ Օլ էանատէ՝ հէնէֆքանըն. տան նաչի տիպլէրինտէ գուվվէթ գալմամըշ օլան Լէօնա՝ նէրտիվէնին էն իւտի գատէմէսինէ վատըլ օլարագ, սանտըգքեարա։

— Ճէ՛ խապէր, տէյի սիւալ իմտի։

Սանտըգքեար. — Պաղը ինկիլիզլէր... Նէվիմա խըրլամա, պատէհու իբինճի տէֆա թապանճա բաթլաեըլը իչիմտէ։ Շիմտի խըրլամա տուրատու... պիչարէ էֆէնտիչ օլմազլը տըր։

Լէօնա. — (Հէեեճանընըն թարզը պիրտէն պիրէ թէպտիլ օլարագ.) Պիչարէ տիեեճէք եէրէ, խըրսըզ տիմէնիզ տահա տօղրու տուր։ Հայտո՛ւտ, պէնիմ եիւզ էլլի պին ֆրանգըմը սիրգաթ իթտի։ Հալ պու քի քէնտիսինի վուրուպ թէլէֆ իթտիկի իչին, չիմտի ալէյհինտէ իգամէի տավա տախի իտէմէմ։ Ֆագաթ պէնի տէ սէֆիլ պըրագտը։

Պու մուխթասար, լաքին պէլիզ մէրսիյեէտէն սօնրա, Լէօնա սավուշուպ կիթտի։ Արատան պիր չարեէք սաաթ կէչտիկի հալտէ, բօլիս գօմիսէրիյլէ պիր թապիպ վէ պաղը զապթիեէ նէֆէրաթը՝ թէաթրօնուն գաբուճուսոէ իլէ պիրլիքտէ կէլտիլէր։

Տայիրէնին գաբուսու աչտըրըլըպ իչէրի կիրիլտիքտէ, Լա Ֆուժէրին, ըէվօլվէր իլէ վուրուլմուշ օլարագ մագթուլէն եէրէ սէրիլմիշ իտուկի կէօրիւլտիւ։

Պիչարէ, իսթիմալ իթտիկի սիլահը էլինտէ թութմուշ օլուպ, պու սիլահտան իքի խարթուճ թութուշմուշ իտի, Պիրինճի գուրշուն գալպկեահընա կիրմիշ իտի իսէ տէ, մուհլիք պիր եարէ հասըլ իթմէտիկինտէն, Լա Ֆուժէր՝ իքինճի տէֆա ըէվօլվէրի աղզընա սըգմըշ, վէ պու սուրէթլէ հաեաթը թէլի քէսիլմիշ իտի։

Իշթէ պէօյլէճէ, էթիէն Պէրօնուն վարիսլէրինտէն պիրի էքսիլտի։

. . . . . .

. . . . . .

Էմիլ Վանտամ հարպիեէ նէզարէթինէ կիթտիկինին իրթէսի կիւնիւ միրալայընըն նէզտինէ չաղրըլտը։ Միրալայը՝ մէրդոմ հագգընտա ըիաեէթի ֆէվգ էլ ատէթի պուլունտուղու ճիհէթլէ, էլինի ուզաթարագ,

— Ազիզիմ, սիզէ ֆէնա պիր խապէր վիրէճէեիմ, տէտի։

Վանտամ, խասսէթէն թէաճճիւպ ալէամէթի կէօսթէրէրէք, ֆագաթ նէտէն պահս ալունաճաղընը անլաեարագ,

— Ֆէնա պիր խապէր՞ մի, միրալաեըմ, տէյի պէեան իյէտի։

— Էվվէթ, եանի հէմ սիզին իչին, հէմ պէնիմ իչին մուճիպի թէէսսիւֆ պիր խապէր ալտըմ, զիրա սիզէ ֆէվգէլ-

զաեէ թէվէճճիւհիւմ պուլունտուղու էճիլտէն, իշպու խապէր՝ պէնիմ իչին տախի մուճիպի թէէսսիւֆ տիւր։ — Տիմէք իսթէեօրում քի, հարէքէթինիզէ տայիր պանա էմր վէրիլտի։

— Պէնի նէ՞րէեէ կէօնտէրիեօրլար, միրալայըմ։

— Թօնքինէ։

Վանտամ, կէօզլէրինտէ հուսուլէ կէլէն էսէրը մէսէրրէթի կէօսթէրմէմէք իչին պաշընը էյտի։

Միրալայը տախի շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Եարըն եօլա չըգմալըսընըզ քի, եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն թուլօնա վասըլ օլասընըզ, վէ տէօրթ կիւնէ գատար տախի սէֆինէեէ րաքիպ օլապիլէսինիզ։

— Բէք էյի, միրալայըմ. միւտտէթի մուայեէնէ զարֆընտա հազըր օլուրում։

— Հարէքէթինիզ իչին վէրիլէն իշպու էմրտէն միւթէէսսիր օ՞լմատընըզ մը՝

— Սիլքի ճէլիլի ասքէրիտէ պուլունան հէր ֆէրտ՝ հէր շէյէ մունթազըր օլմալը, հիչ պիր շէյէ թէաճճիւպ իթմէմէլի, վէ տայիմա իթաաթը քեամիլէ իպրազ իյլէմէլի տիր։

— Լաքին սիզին մուֆարագաթընըզ՝ իճրա իթտիկինիզ, վէ պէնիմ վէ պիզզաթ հարպիեէ նազըրընըն նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիչ օլտուղունուզ թէտգիգաթըն տէվամընա մանի օլուր։

— Նէ՛ չարէ միրալայըմ, վէրիլէն էմրէ իթաաթ իթմէքլիկիմ լազըմ տըր։

— Ֆագաթ պէն սիզի պուրատա ալըգօյմագ իսթէրիմ։

— Միւմքին տէյիլ տիր։

— Պէլքի միւմքին տիր . . . էկէր իսթէրսէնիզ, ֆըրգամըզըն գօմանտանը օլան ժէնէրալը պուլուրում. իճապ իտէրսէ հարպիեէ նազըրընա գատար չըգարըմ, վէ մուֆարագաթընըզ հագգընտա վէրիլմիչ օլան էմրի կէրի ալտըրըրըմ։

— Հագգըմտա իպրազ իտէկէլտիկինիզ թէվէճճիւհաթա թէշէքքիւր իտէրիմ, ֆագաթ պու պապտէ թէվասսիւթ իթմէմէնիզի, վէ իշլէրին քէնտի միհվէրինտէ ճէրէեանընա միւսաատէ իյլէմէնիզի բէճա իտէրիմ։

— Նի՞չին։

— Մէպէպի մէյտանտա տըր. Թօնքինտէ մուխաթարա մէվճուտ տուր։ Հագգըմտա սուի ֆիքրտէ օլանլար, օրաէա կիթմէք իսթէմէտիկիմէ, մուխաթարատան գաչընմագ իսթէ-եօրում տէյի մանէա վէրիրլէր։

— Պէլքի հագգընըզ վար տըր . . . իմտի կիտին, ֆա-գամթ պէնիմ վէ արգատաշլարընըզըն թէէսսիւֆիւնիւ մու-ճիպ օլուեօրսունուզ։ – Էվրագընըզը ալըն . . . հիսապլարը-ընըզըն թէէվիեէսի իչին տէ սանտըգքեարրն նէզտինէ կիտին . . . Պու ագշամ զապիթանըն գահվէխանէսինտէ պուլու-շուպ, սիզին իլէ օրատա վէտալաշըրըզ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, միրալայըմ։

Վանտամ, մէզքիւր էվրագը մէհմունէն ալարագ, սան-տըգքեարըն նէզտինէ կիթտի, վէ օրաճա իչլէրինի կէօրտիւք-տէն սօնրա, խանէսինէ ավտէթլէ, սանտըգլարընը հազըրլա-մաընը մաեէթինտէքի նէֆէրէ էմր իթտի, վէ պատէհու իչ օտասընտա գաբանարագ, պիր գաչ տագըգա մահզունէն վէ միւթէֆէքքիր հալտէ տուրտու։ Պատէհու եազըխանէսինին գարշըսընտա օթուրուպ, ուզուն պիր մէքթուպ եազար, վէ պիթիրտիկինտէ, թէքրար օգուտտուղու կիպի, իքի իւչ տէֆա տախի էօբտիւ, վէ տիւրիւպ, մահֆազա տէրուննինէ վազ իւ-լէ, իւզէրինէ,

ՄԱՏՄՈՒԱԶԷԼ ԱՆԺԷԼԻՔ ՎԷՐԻԷՐ

Պուլվար Հօսման Ն. 54

ատրէսինի թահրիր իյլէտի։

Մուախխարէն վանտամ, սաաթընա պագըպ, արգա-տաշլարըյլա վէտալաշմագ վագթը օլատղունու կէօրտիւ-կիւնտէ, խանէսինտէն մուֆարագաթլա, Անժէլիքէ խիթա-պէն եազտըղը մէքթուպու բօսթախանէյէ թէսլիմ իլէ եօ-ղունա տէվամ իթտի։

40

Անժելիք՝ Արնօլտ Տէավինեը լէչ վիւլագայի իթտիկի կիոնտէն պէյտու, վիճուտճա վէ ֆիքիրճե հայը զատֆզ կիրիֆթար օլուպ, պիր տիւրլիւ զոր հալտէն խափ օլամաեօրտու։

Պիր արա, բահիպէ Մարինին մէվզուի իճրաեէ վազ իթաֆէք ֆիքրինաէ զէժուտունտուղու մաասավուդրամա պիր տէրճէ խուփտ իթմիշ իտի իսէ տէ, արտ պուտա ֆաքը օլան չայեանը ֆէնէսթրաֆ վուդուպթար իւզէրինէ չ՝ մէզքիւր իւմիտի գայիթ օլմուշ օլուպ, հաեուալթը՝ հէր ատամ իչին պիր ճեվրու ճէֆտա իտի։

Էվլատլար իչին պիր վաճիպէ դեմիէթ օլան մճհապպէթ վէ հիւրմէթի պաղրնը մուհաֆազա իտէմէեօրտու, էվվէթ, բէտէրինին ալչագկըղընտան տօլայը շիւպհէ ևմմէյէք՝ քէնտիսի իչին միւամքինտիզ իտի։

Արնօլտ Տէավինեը՝ շէրիքինին հաքիմի մութլապը օլուպ, հէր նէ էմր վիրսէ, ժիւլ Վէրիէր՝ պաշընը էեէրէք իթտաթ իթմէքտէ իտի։

Պանքէրին պու էտարէթի՝ Անժէլիք իչին ափհչէթլի վէ թէհամմիւլ օլունմազ պիր հալ օլուպ, պու հալտէն նա՞սըլ գուրթուլաճաղընը պիլմէմէեօրտու։ Պիչարէ գըզճըղազ, արզը թէալիմիյէսի իթմէքտէն իսէ, էօլմէսի պին տէֆա թէրճիհ իյլէմէքտէ իտի։ Պու սըրատա, աչըպտան աչըղա պաշ գալդըրմասը տահի, ափհչէթլի նէճիթճէրէք ինթահճ իտէպիլիր իտի, զիրա Արնօլտ Տէավինեըճըն տէտիկի կիպի, մէզպուրէնին աչըպտան աչըղն պաշ գալդըրմասը՝ Վանտամըն մանգիամիյէեէթինի հիւքմ իթտիրմէք տիմէք իտի։

Պինապէրին Անժէլիքին էօմիւրլիւք պիր ամաքինաեա պէնզէեիպ, խըզմէթքեարլար՝ էվամիրի լազըմէեի ահզ իթմէք իւզրէ տայիրէպինէ կէլտիքլէրինտէ, պունլարա ան-

ճագ մաքինավարի վէ ապէթ օլտուղու ճիհէթլէ , պազը էմրէէր իթա իմէքտէ իտի ։

Անժէլիք թաամլատա, սուֆրատա պուլունմաֆտան կէ-րի տուրամայորըզնատան , վէ պունտան գէթինազաք սուֆրա-տա պուլունմամասընա բէտէրի թարաֆընատան տախի մուվաֆֆագաթ վէօսթէմիվէտիկինտէն , մահզա թաամ վազգըլ-ըզնտա օտասընատան չըգըպ գուսդր զէմանլատա օտասըն-տա գաբանըզ գալըր իտի ։

Տէրսէնի խանէտէ մէզպուրէնին մուճիպի խզմէքտաշ թէ-պէտափուլու կէօրիւլիւպ , քեաֆֆեյի խանէ խայգը իսէ վասյա-խահլըզը , լէթաֆէթի , վէ թապիէքաթընըն պէճէնէպուզը ի-չին քէնտիսինի սէվտիքլէրի ճիհէթէ , հալինէ աճըճաեա , վէ պու թէպէրտիւլե սէպէպ օլմուշ օլան Արնօլա Տէավինէբտան տօլայը իսէճիհէն չիքեաճէմ իմ վէճե պազլամաչըյը իտի

Անժէլիք՝ բէտէրինին գարշըսընտա պուլունաուզոճտա , պուզ կիպի սիքիմի իմիհեաբ իտիպ , պիլաքիս պանքէր , միւթատընտան վիճատե քէյֆլի օլարագ , քէնտի քէնտինէ »

— Ֆոքնչայ կէչէճեք տիր » . . . գըզըլ եագընտա հէր չէյէ պըշաճագ տըր , վէ պէնտե կէօնլիմե կէչէր պիր տաք մատա մայիք օլաճաղըմ . . . ֆագաթ պու նէ՛ատէմ տիր . . . , եաղընըզ պիր մուամէյէտե պիչի կա ֆրուժէրատէն գուր-թաղտը . . . տիկէչը քեաֆֆեյի վարխա չերիլէյինտէն տե գուրմագաճագ տըր . . . հասըլը պաճքի մահիր պիր ատեմ տիր , տիմէքտե իտի ։

. . . . . ա . . . . . ,

Պըշանին ատաճ ալմը պուչուղու վատատա . փիլ վէ-րինջ թաամա կէմի իտուխիլ Արնօլա Ֆէավինէբ իլե պիրլիքտե խանէսի գարուտու էօնիւնատե ատապատան պաշպգնա էնտի-թաա ծը էնտատե « քէչէճի օտասընատան ,

— էֆէնտիմ , պիզ ատ էվվէլ բաամ պաճքի վէքթու պ կէ-թիդաժ . Սիզե թէսլիմ իմ վէճխ Լչին խարմէմի ֆինճիզչաղը-լուճագ քամիմ տեսած ։

Վէրիէր՝ մէքթուպչայը պլըպ , ֆէյտոնիէնտեն եօգարը չըգաբզը պլուտատա , խուչքլէրինտեքի խպաբէտե աճիկը Ֆազար իլե ,

— Պա՛գ պա՛գ , վանտամ պիր մէքթուպ եազմըշ տըր , տէյի պէեան իյլէտի ։

Տէվինեը . — Սիզէ՞ մի ։

— Խա՛յր , Անժելիքէ ... էկեր պունու մահվ իտեպիլէ իտիք ...

— Սագըն էօյլէ պիր շէյ եաբմաեըն ... մէքթուպու մատմուազել Վէրիէրէ վէրին ... Շու սաաթտա, մէրգում միւ-լազիմտէն գօրգաճագ հիչ պիր սէպէպիմիզ եօգ տուր ... պիր րիալա գարշը պինդուի պահաա կիրիչիրիմ քի , մէրգում, եազտըղը իշպու մէքթուպտա վատընը կէրի ալմըշ վէ էպէտի պիր վէտա խապէրի կէօնտէրմիշ տիր ։

— Փեաչքի՛ եանըլմասա իտինիզ ։

— Միւթէերիհ օլուն քի եանըլմաեօրում ։ — (կիւլէրէք տախի շէօյլէ իլավէ իթտի .) Պիլիրսինիզ քի , պէն տէ պու կիպի շէյլէրի անլամագ իչին իգթիտարը մախսուս վար տըր ։

Իքի շէրիքլէր սալօնա կիրտիքլէրինտէ, քիմսէ պուլունմա-եօրտու ։

Վէրիէր . — Պէշ տագըգա գատար սիզի եալընըզ պրա-գաճաղըմ. պէն օտամա կիտիեօրում, օրատան պիր շէյ ալա-ճաղըմ ։

Արնօլտ . — Կիտին , պէն տէ սիզին զայպուպէթինիզտէն պիլիմէիֆատէ , զաղէթալարը կէօզտէն կէչիրիրիմ ... Լաքին , մատմուազել Վէրիէրին ատրէսինէ եազըլմըշ օլան մէքթու-պու քէնտիսինէ վիրմէեի ունուԹմաեըն ։

— Պիր ազտան , եանի Թատամ վագԹը վէրիրիմ ։

Պանքէր տիշարը չըգտը , վէ Արնօլտ՝ պիր մատա իւզե-րինտէ մէվզու օլան զաղէթալարտան պիրինի էլինէ ալարագ , կէօզտէն կէչիրմէեէ պաշլատը ։

Օլ էանատէ Թօնքին մուհարէպէսինին է՛ն չէտիտ վագԹը օլուպ , Ագաան Շարգա տայիր հավատիսլէր՝ հէր զաղէթանըն պիրինճի սահիֆէսինտէ տէրճ իտիլմէքտէ իտի ։ Օ կիւնլէրտէ տէ , ժէնէրալ Նէհրիէնին Սիեահ-Սանճագլըլար իւզերինտէ չալըղը պիր ղալէպէտէն պահա օլունուեօրտու ։

Տէվինեը՝ մուհարէպէեէ միւթէալլիգ օլան ֆըգրալարը քէմալը տիգգաթլէ օգուտու ։

Օլ պապտէ եազըլմրշ օլան սօն պիր ֆրգրատա, ֆօրմօզ նամ մահէլլէ հիւճում իտէճէք օլան պահրիեէ թօրճու նէ-ֆէրաթընը իքմալ իթմէք իւզրէ պիր միգտար գուվվէյի մուավինէ կէօնտէրիլտիկի, վէ միւթէատտիտ պէրրի թօրու զապիթանընը տէրտէսթի իզամ օլտուղու իշար գըլընմրշ իտի։

Նակէհան Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի՝ մէզքիւր զապիթանընը էսամիսինին թա պալէասընտա Էմիլ Վանտամըն իսմինի կէօր-մէքլէ տիթրէտի, վէ քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ սէօյլէտի.

— Հա՝ ֆա՛ հա՛, պիւթիւն արզուլարըմ վէ զաննիեաթըմ մէվգրի ֆիիլէ կէյիեօրլար, լաքին բէք տէ տէհշէթլի օլմա-եան պու բաքիպին պու գատար չաբուգ պիր գարար վէրէ-ճէկինի մէմուլ իթմէեօրտում... Մէրգում, պիր տագըգա պիլէ կէչիրմէքսիզին, հարէքէթի իչին ամիրլէրինտէն էմր իս-թիտա իթմիշ տիր... պու ալէա, լաքին պու գատարը քեաֆի տէյիլ տիր... Էկէր իշպու բաքիպիմ պուրատան իրագլանըեօր իսէ, վէրասէթ հագգը պագի տիր... Թօն-քինէ կիտէնլէրին ճիւմլէսի տէ թէրքի հաեաթ իթմիշ... Իմտի Վանտամ տախի ավտէթ իտէպիլիր... Ֆագաթ ավ-տէթ իթմէմէլի տիր... Պինաէն ալէյհ թէտապիրի լազը-մէեի իթթիխազ իտէճէեիմ։

Արնօլտ, իքի իւչ սանիյեէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, շէօյ-լէ իլավէ իթտի.

— Վանտամ, Ռնժէլիքէ եազմրշ օլտուղու մէքթուպտա, շիւպհէսիզ հարէքէթ վէ ազիմէթինի խապէր վէրիեօր։ — Պու տարպէ շէտիտ օլաճաղընտան, իճապընը տիւշիւնմէք կէրէք տիր։ — Մէզպուրէ, պու սրրատա պիր տիվանէլիքտէ պու-լունմաեա միւգթէտիր տիր։ — Պէրէքէթ վէրսինքի, պու զա-զէթաեը օգումաեը տիւշիւնտիւմ։

Վէրիէր. — Պու արա ավտէթ իթտիկինտէն, Տէսվինեը մէրգումու իսթիգպալ իտէրէք,

— Պիր ազ էվվէլ սիզէ նէ՞ սէօյլէտիմ, տէտի։

Վէրիէր. — Նէ՞ խուսուստա։

— Եէկէնինիզ թարաֆընտան քէրիմէնիզէ եազըլմրշ օ-լան մէքթուպ խուսուսընտա։

— Գահիճը մուտ ածէ մէքթուպու օշմանը գըմիրնտա պէ-
եաչի խոհէօրտունուզ։ — Շիմնի էֆէնտիրնըզը թէպտիլ մի
իմ տինիզ։

— Պիլադիս։

— Նէ՞ պէյն։

— Գահիճը մուտ ածէյնին միւքէմմէլ օլտուղունա տայիր կէ-
ճիմոռ խոպաթըմ տա վար տըր։ Սիզ տէ պագըն։

Պու ռուբէթլէ Արնաւլու, դազէթանըն իլք սահիֆէսինտէ
օգուտուղոռ ֆըգըրտակը գարմաղըյլա չէրիքինէ էլտաճ իմտի-
կինտէյն, պանքէյ տախի մէզքիւր ֆըգըրտակը օգուտու, վէ
էլտաքցէք կէտա իլէ,

— Ինչձէ պու միւքէմմէլ... պու ալէա, տէտի։

— Էվվէմ, իշին ճօլունտա իտուկինէ պէն տէ թաքտիգ
իտէրիմ։

— Հիչ չիսպհէ ճօգ ուսուր քիա մէրգումի օրատա քէնտի-
վինի թէէքքի իմտիրէճէք տիր։

— Ռումզըմ։

— Նէ՞ տէյտինիզ, մէքթուպու թէալիմ իտէճիմ մի։

— Հայդ հայ, չիմտի մէքթուպտան վէրիլմէսի՝ հէր վագըթ-
ադան գիճատէ էլդէճ տիր։

— Լաքին մէքթուպու թէալիմ իմմէքլիկիմ, քաթը ղատը
կիւրիւլտիճէկ մուճիպ օլապիլիր։

— Սիզ հիչ պիր չէյտէն գօրգմաճըն։

— Լաքին Անճէլիք պիր տիվանէլիքտէ պուլունապիլիր։

— Եալընզը պիր ազ նէզարէթի վէճ տիպգամըչէ, հէր
կէճէճ տիվանէլիկի մէնն օլունապիլիր... Ֆագաթի մէքթու-
պուդ թաստամտան ադնրա թէալիմ իտինն։

Բահիպէ Մարի սալճնա կիւրիպտա պանքէյնին քէնտիտինէ
ուզաթտըղը էլի թուրթուպ սըգտը, վէ Արնաւլուդն սէլամըճնա
տախի ճիւզէճէ պայըրնը սալտըճարադ մուճապէյէ կիտտի։

Պանքէյ. — Անժէլիք նէրէտէ տիր։

Բահիպէ Մարի. — Պադը եմճէկը վէրիճօղա պիր ազտան
թաամ սալասընա կէլէճէք տէկը։

Արնաւլու, տօտագլարընտա ածը պիր թէպէսիմ հու-
սուլէ կէլէրէք,

— Պէնտէն գաչընբեօր, տիմէքտէ, վէ պու խուսուստա եանըլմամագտա իտի։

Խըզմէթքեար, սուֆրանըն հազըր օլտուղունու կէլիպ խապէր վէրտի, վէ մէրգում իւչ շախսլար թաամ սալասընա կիրտիքլէրինտէ, Անժէլիքի օրատա պուլտուլար։

Իքի շէրիքլէրին՝ պազը էհէմմիեէթսիզ մատտէլէր հագգընտա կէօրիւշմէք մէյլլէրինէ բաղմէն, թաամլարը ուզուն սիւրմէտի, չիւնքի նէ՞ եաբսալար վէ նէ՞ սէօյլէսէլէր, Անժէլիքին սիւքիւթի գաթիսինի, վէ բահիպ Մարինին հէման խասիմանէ թավր ու հարէքէթինի ասլա պէրթարաֆ վէ իզալէ իտէմէեօրլար իտի։

Սալօնա ավտէթ օլունտու, վէ Անժէլիք խուսուսի տայիրէսինէ չէքիլէճէկի սըրատա, Վէրիէր՝

— Անժէլի՛ք, եէտիմտէ սէնին իչին պիր մէքթուպ վար տըր. պուրաեա կէլտիկիմ զէման բօսթաճը կէթիրմիշ իտի. ազ գալտը քի սանա թէսլիմ իթմէկէ ունուտուեօրտում, տէտի։

Մէրգում, պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի էսնատէ, մէքթուպու գըզընա իթա իթտի, վէ օ տախի մահֆազասը իւզէրինէ պիր պագրշընտա, Վանտամըն եազըսը օլտուղունու անինտէ թանրտը, վէ լէհճէսի զաթէն սօլմուշ իքէն, էլի տախի տիթրէմէկէ պաշլատը։

Նակէհան մէզպուրէ՝ մէքթուպըն միհրի երրթըլբպ երրթըլմամըշ օլտուղունու անլամագ իւզրէ, մահֆազանըն օլ պիր թարաֆընը չէվիրտի, վէ Վէրիէր՝ մէրգումէնին մագսէտինի անլաեարագ,

— Նէ՞ պագրեօրսուն, պէնիմ իսմիմի համիլ օլմաեան պիր մահֆազաեը աչմաեա պէնի միւգթէտի՞ր մի զանն իտիեօրսուն... Պու մէքթուպտա էօյլէ պիր սը՞րր մը վար տըր քի, պէնիմ պիլմէքլիկիմ վէ անլամագլըզըմ ֆարզ վէ ճայիզ օլմասըն, տէտի։

Անժէլիք. — (Բէտէրինէ ճէվապ վէրտիկի էսնատէ, կէօզլէրինի տիք տիք Արնօլտ Տէսվիներընը կէօզլէրինէ տիքէրէք.) Պու մէքթուպ՝ էմիլ Վանտամ թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ պիր, — տէտի։

ժիւլ Վէլիէը. – Չանն իտէրիմ քի, մէրգուման իսմինի սօն տէֆա օլարագ իչիտիեօրուզ։

Անժէլիք, վանտամըն իսմինի վէրտիկի զէման, րահիպէ Մարի տիթչէտի, վէ այնի վագրթտա, քէնտիսի տէ, սուրէթա պիր սէլամ վէրէրէք, կէնճ գըզըն արգասընտան սալօնու թէրք իթտի։

Մէզպուրէլէրին կիթմէսինտէն սօնրա, իքի չէրիք եալընըզ գալտըգլարընտա, Անժօլտ տախի վէրիէրտէն մուֆարագաթ իթմէկէ հազըրլանտըըընտա, պանքէր, պու գատար չաբուգ կիտիչինին սէպէպինի սիւալ իթմէքլէ, Անժօլտ,

— Պիր ազ էվվէլ, գըզընըզըն պէլքի մէճնունանէ պիր հարէքէթտէ պուլունաճաղը իհթիմալինտէն պահսըա, ֆիքրիմի աչընըզ։ Վագտա մէզպուրէնին էօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունաճաղընը մէմուլ իթմէմ, ֆագաթ միւտէպիր քիմսէ, հէր չէյի էվվէլինտէն միւչիւնմէլի վէ իճապընը իճրա իթմէլի տիր։ Իմտի, պու մագսէտլէ չիմտիլիք սիզտէն մուֆարագաթ իտիեօրում, տէյի ճէվապ վէրտի։

Պէօյլէ տիեէրէք, Անժօլտ, իսանէի մէզքիւրտէն հարէքէթ իթտի։

40

Անժէլիք, բէտէրինտէն ալմըշ օլտուղու մէքթուպուն միւնտէրիճաթընա պիր ան էվվէլ քէսպի իթթիլա իթմէք արզուի չէտիտիլէ սիւզան օլտուղունտան, րահիպէ Մարիեի օտասընա ալարագ, հէճէճանը ագիմ իլէ,

— Պանա մէքթուպ եազմըշ... անլաեօրմուսուն... աճապա նէ՞ սէօյլէեօր... նէ՞ անլաթըեօր... պու մէքթուպտա պէնիմ իչին եէնի պիր ֆէլաքէթ մէվճուտ տուր... տիթրէեօրում... իհթիմալ քի գատէրիմի հավի օլան չու մէքթուպուն մահֆազասընը աչմաեա ճէսարէթ իտէմէեօրում...

գօրգաեօրում... օգումաեա ճէսարէթիմ օլմաեաճագ տըր, տէտի։

Բահիպէ Մարի. – Լաքին, ազիզէմ, ճէսուբ օլ... մէքթուպու օգումալըսըն։

Անժէլիք, պու արա օթաւրմաչ օլուպ, էլինին տիթրէմէխինտէն նաչի բարմագլարը արասընտա թահրիք օլունմագտա պուլունան մէքթուպը մէզքիւրու կէօզլէրի էօնիւնտէն պեըրամաեօրտու։

Բահիպէ Մարի. – Օգու, սէվկիւլիւմ օգու, տէյի թէքրարլամասընտա, մատմուազել Վէրիէր՝ եէնի պիր տիթրէմէքլէ, մահֆազաեը եըրթըպ, իչինտէքի քեագըտը աչտը, վէ օգումաեա պաչլամագ իսթէտի իսէ տէ, պիրտէն պիրէ կէօզլէրի գարարտըղընտան, օգուեամատը։ Պատէհու քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Օգուեամամ... կէօրիւեօրսուն քի օգուեամաեօրում... Մարի՛, պունտա ֆէնա պիր խապեր վար տըր, չիմտիեէ գատար տիւչար օլտուղում քէտերլէրտէն զիեատ ալըը պիր մուսիպէթէ կիրիֆթար օլաճաղըմը տէրք իտիեօրում... հիսս իտիեօրում... էվինիմ... Մարի, տէհչէթիմտէն նաչի տիթրէեօրում... Ա՛հ սէն օգու... րուհումուն չու միւթէէսսիֆ հալինէ աճը... գօրգուլաճագ չէյ հէր նէ իսէ, պանա սէօյլէ... հէր չէյէ հազըրըմ։

Բահիպէ Մարի, Անժէլիք կիպի տիթրէեէրէք, վէ գուլագ թօզլարը սօղուգ պիր թէր իլէ ըսլանարագ, միզքիւր մէքթուպու էլինէ ալտը։ Մէզպուրէ տախի, օ կէնճ գըզ հագգընտա տիւչարը իզթիրապ օլմաեա եէնի եէնի սէպէպլէր պուլունտուղունու տէրք իթմէքտէ իտի։

Պունունլա պէրաբէր, քէնտիսինին, Անժէլիքտէն տահա զիեատ ճէսարէթ վէ իգթիտարը օլտուղունտան, կէօզլէրի գարարմատը, վէ միւէսսիր պիր սէտա իլէ, աթիտէքի ճիւմլէլէրի օգուտու.

« Սէվկիւլիւմ Անժէլիք,

« Միւատէթի մէտիտէտէն պէրու, սիզէ, րուհումուն « թաթլը պիր նիշանլըսը մագամընտա նազար իտիեօրտում.

« քեաֆֆէյի իւմիտլէրիմ, միւսթագպէլիմ վէ հաեաթըմ սի-
« զին իւզէրինիզտէ իտի. լաքին աշգ ու մուհապպէթիմիզ լա-
« նէթլէնտի . . . գալպիմ տիւչարը ինֆիաղը ազիմ օլտու ։ Պուն-
« տան պէօյլէ ասլա վէ գաթա հաեաթըմ պանա այիտ տէ-
« յիլ տիր. Ճէնապը Ալլահ, քէնտի ատալէթիյլէ պէնի աճըր,
« վէ սիզին ուղրունուզա կիրիշտիկիմ տուէլլօտա ֆաթիհ չըգ-
« մագլըղըմա միւսաատէ պիւեուրուր տէյի զանն իթտիմ. լա-
« քին եանըլտըմ, զիրա Հագգ Թէալա պու խուսուսու միւրատ
« պուեուրմատը ։

« Տիւնեատա էն զիեատէ թահգիր իթտիկիմ չախս,
« շու էսնատէ հաեաթըմը իսթէտիկի կիպի գուլլանմագ հագ-
« գընը հայիզ պիր. չիւնքի հաեաթըմը ալապիլիրքէն, ալ-
« մատը, վէ պէն պու հագգը ինքեար կէլտիկիմ թագտիր-
« տէ, գավանիյնի նամուս խիլաֆընտա հարէքէթ իթմիշ օլա-
« ճաղըմ տէրքեար տըր ։

« Տուէլլօ խիթամ պուլտու, պէն մաղլուպ օլտում ։
« Պունտան պէօյլէ գապիլի իճրա օլմաեան աշգ ու մուհապ-
« պէթի գալպիմտէն տէֆ ու թէպիտ իթմէլիեիմ . . . ունութ-
« մալըերմ . . . ։ »

Անժէլիք սօլուեարագ վէ հայրէթ վէ հիտտէթլէ բէֆը սէտա իտէրէք,

— Ունութմա՛գ . . . ունութմագ իսթէեօր . . . վէ հիսսէ-
տար օլտուղումու պիլտիկի պիր աշգ ու մուհապպէթի գալ-
պինտէն տէֆ վէ թէպիտ իթմէք իսթէեօր . . . Աճապա բիւ-
եա՞մը կէօրիւեօրում . . . տիվանէ օլուեօրում տէյի զանն
իտիեօրում, տէտի, վէ աթէշ կիպի եանմագտա օլան գու-
լագ թօզլարընը՝ տիթրէմէքտէ պուլունան իքի քիւչիւք ավու-
ճունա ալարագ սըգտը ։

Բահիպէ Մարի գուսուր գալան մէքթուպուն գրաաթը-
նա տէվամ իթտի.

« Ագլըմ պաշըմտան կիտիեօր . . . ունութմա՛գ, խա՛յր
« ունութմաեաճաղըմ . . . Գալպիմին տարպէսի տէվամ իթ-
« տիքճէ, թասվիրինիզ անտէ մէմլու օլաճագ տըր, վէ եալը-
« նըզ վէֆաթ՝ ունութմագլըգ խասսէսինի պանա իթա իտէ-
պիլէճէք տիր . . . Եէկեանէ իւմիտիմ վէֆաթըմտա տըր ։

«Պունունլա պերապեր քենտիմի թելեֆ իթմեեճեեիմ...
«Պիր ասքեր իչին, քենտիսինի իհաթա իտեկելեն ճեվր ու ճե-
«ֆալարտան սուի գաստ իլե գուրթուլմագլըգ՝ այչագլըգ
«տըր, լաքին օ ճեվրու ճեֆալար գուտրեթիմին ֆեվգինտե
«օլտուգլարը իչին, ունութմագլըզը հարպ մեյտանլարընտա
«արաեաճաղըմ, զիրա հիչ օլմազսա, հարպ մեյտանլարընտա
«վուգուա կելեճեք վեֆաթըմ՝ շերեֆլի օլաճագ տըր...։»

Կենճ գըզ՝ մեյեուսանե պիր նիտա բեֆ իտերեք,

— Սիսպհա՛ն Ալլահ, սիսպհա՛ն Ալլահ, տետի, վե բա-
հիպե օգումասընա շեօյլե տեվամ իյլետի.

«Սեվկիլիւմ Անժելիք, տիւչար օլտուղումուզ ֆելա-
ֆքեթ՝ պանա սիրաեեթ իթտիկի կիպի, սիզե տե սիրաեեթ
«իտեճեք տիր։

«Պիր կիւն, հեր շեյե, հաթթա քենտինիզե բաղմեն,
«պիզի պիրիպիրիմիզտեն աեըրմաեա սեպեպ օլան շախսըն լա-
«նեթլի իսմինի թաշըեաճագսընըզ...։»

Անժելիք. — (Պաշընը եօգարը գալտըրարագ.) Ասլա..
հելե պու ասլա գապիլ տեյիլ տիր։

Բահիպե Մարի. — (օգումասընա տեվամլե.) «Պետպախթ
«օլաճագսընըզ, լաքին հիչ օլմազսա, եեմինինիզի նագզ իթ-
«մեմեք իչին, պանա օլան վատընըզը իեատե իտերիմ...
«Սերպեսթսինիզ... Ա՛հ, պու քելիմելերի եազմագ՝ նէ
«գատար միւշքիլ տիր։

«Շարգտա պուլունան օրտումուզա կիթմեք իւզրե իս-
«թիտա իթտիմ, վե իսթիտամա մուաֆֆագաթ ճեվապը ալ-
«տըմ։

«Պու մեքթուպ եետինիզե վասըլ օլտուղունտա, շիւպ-
«հեսիզ զաթեն սիզաեն իրադլանմըշ օլաճաղըմ։

«Ալլահա ըսմարլատըգ, ազիզեմ, եախօտ տահա տօղրու-
«սու ինշալլահ թեքրար կեօրիւշիւրիւզ, չինքի պիրի պիրիմի-
«զե թեքրար գավուշաճագ իսեք տե, պու ալեմտե տեյիլ,
«ահրեթտե գավուշաճաղըզ։ — Եագընտա վուգու պուլաճագ
«վեֆաթըմ զեմանընտա, տօտագլարըմտա պիր իսիմ... եա-
«լընըզ պիր իսիմ թեմեվվիւճ իտեճեք տիր, վե օ տա սիզին
«իսմինիզ օլաճագ տըր... օ իսիմ, սօն նեֆեսիմ իլե պիր-

« լիքտէ գուպպէյի ասիւմանէ ուչաճագ տըր . . .

« Թէքրար պէթէքրար Ալլահա ըսմարլատըգ , ազիզէմ : »

Բահիպէ Մարի՝ իշպու մէքթուպուն գրաաթընը պիթիրտիկի սըրատա, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեօրտու , հալ պու քի Անժէլիք սանէմ կիպի գըմըլտանմաեարագ , տալկըն տալկըն կէօզլէրինի աթֆ իտէրէք , վէ նէֆէսինի կիւճ իլէ ալարագ աեագտա տուրմուշ օլտուղու հալտէ , պիրտէն պիրէ ,

— Պու պիր վէտա տըր . . . կիտիեօր . . . իրագլանըեօր . . . պունտան պէօյլէ քէնտիսինի պիր տախի ասլա կէօրէմէեէճէեիմ . . . ունութմագ իչին էօլմէք իսթէեօր , վէ մէյտանը հարպլարտա էօլիւմիւնիւ արամաեա կիտիե՛օր . . . ագլըմը ղայպ իտէճէեիմ զանն իտիեօրում . . . կիտիեօր . . . էօլէճէք տիր . . . բէք ալէա , պէն տէ կէտէճէեիմ, վէ պիրլիքտէ էօլէճէեիմ, տէտի ։

Բահիպէ Մարի . - (Շաշըրարագ .) Անժէլիք , սէվկիւլիւմ նէ՞ տիեօրսուն ։

Անժէլիք . - (Շիտտէթլէ .) Տիեօրում քի պիզիմ աշգ ու մուհապպէթիմիզ տէյիլ , իլլա պու էվ լանէթլի տիր . . . Տիեօրում քի , գալպիմ Էմիլ Վանտամա այիտ օլուպ , պաշգա քիմսէեէ այիտ օլմաեաճագ տըր , վէ թէքրար իտէրիմ քի , մատէմ քի նիշանլըմ վէ հէման զէվճիմ օլան սէվկիւլիւմ կիտիեօր իսէ , քէնտի արգասընտան կիթմէք՝ պէնիմ տէ վազիֆէմ իգթիզասընտան տըր , պինապէրին իշպու վազիֆէմ իճապընճա արգասընտան կիտէճէեիմ ։

— Սէվկիւլիւմ , ազիզէմ , սէն ագլընը ղայպ իտիեօրսուն ։

— Քեաշքի ղայպ իթսէ իտիմ , օ հալտէ ազ միւզտարըպ օլուր իտիմ . . . լաքին էսէֆ իտէրիմ քի թէմամիյլէ ագլըմա մալիքիմ ։

— Շէօհրէթինի , նամուսունու տիւշիւն ։

Անժէլիք՝ ումուզլարընը չէքէրէք , վէ մահզունիյեէթլէ թէպէսսիւմ իտէրէք ,

— Նամուսու՞մու . . . բէտէրիմտէն սիւալ էթ քի , նամուսումուզու նէ՞ եաբտը , տէտի ։

— Ֆագաթ սէն քէնտինի . . . քէնտի իթիպարընը տիւշիւն ։

— Եալընըզ քէնտի աշգ ու մուհապպէթիմի տիւշիւնմէք իսթէրիմ... կիթմէզտէն էվվէլ Վանտամը կէօրմէք իսթէրիմ, վէ կէօրէճէեիմ։

Մատմուազէլ Վէրիէր՝ պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, պիր մանթօ կիեինտի, վէ բահիպէ Մարի, Անժէլիքի իշպու հարէքէթ վէ մուամէլէտէն ֆարիղ կէթիրմէք իչին նէ՛ եաբաճաղընը պիլմէեօրտու։ Անճագ կէնճ գըզըն էլլէրինի թութմաեա ճահտ իտէրէք,

— Անժէլիք... սէվկիւլիւմ... պէնի տինլէ... թէսկին օլ... պիր ազ տիւշիւն, տէյի թէքրարլամագտա իտի։

— Պէն տիւշիւնմիւշիւմ տիւր։

— Լաքին շիւպհէսիզ Էմիլ Վանտամ շիմտի կիթմիշ տիր։

— Խա՛յր, զանն իթմէմ։

— Պու հարէգէթին՝ պիւեիւք պասիրէթսիզլիք տիր... Էօյլէ պիր գապահաթ տըր քի, ճէնապը Ալլահ տախի կիւճէնիր վէ ճէզալանտըրըր։

— Պէն քի ճէնապը Ալլահ ալէյհինտէ հիչ պիր հարէքէթտէ պուլունմամըշ օլտուղում հալտէ, զաթէն պէնի ճէզալանտը՞րմատը մը։ Պու թագտիրտէ, ատալէթի Իլահիեէ նէ՞րէտէ տիր։

— Ազիզէմ, պու եօլտա հագարէթլէրտէ պուլունմա, պէնի գօրգուտուեօրսուն։ Էֆքեար վէ նիեաթը Իլահիեէեի քիմսէ պիլէմէզ... ճէնապը Ալլահ՝ սիզի տիւշարը ֆէլաքէթ գըլտըղը զէման, նայիլի սաատէթ գըլմաեա տա հազըր տըրիմտի, գաթը իւմիտ իթմէք՝ ասլա մուվաֆըգը մասլահաթ տէյիլ տիր։

— Նա՞սըլ իւմիտ իտէպիլիրիմ... եալընըզ քէնտիմէ էմնիյեէթիմ վար տըր... Էմիլ Վանտամը կէօրմէք... անըն արգասընտան կիթմէք... վէլհասրլ քէնտիսինի էօլիւմտէն մէնն իթմէք, եախօտ քէնտիսիյլէ պիրլիքտէ էօլմէք իսթէրիմ։ - Տիշարը չըգմալըեըմ, պրագ քի տիշարը չըգաեըմ։

Պու սուրէթլէ Անժէլիք՝ պաշընա պիր շաբգա վազ իլէ գաբուեա աօղրու իլէրլէմէքտէ իքէն, բահիպէ Մարի հէման աթըլարագ վէ կէնճ գըզա սարըլարագ,

— Մատէմ քի հէր հալտէ տիշարը չըգմագ իսթէեօր-

սուն, պէն տէ պիրլիքտէ կէլէճէեիմ . . . եանընտան ասլա այրըլմաեաճաղըմ։

— Ոէ՞ն մի . . .

— Հէր կիթտիկին մահէլլտէ պէրապէրինճէ պուլունաճաղըմ. . . հիչ օլմազսա, պէնիմ հուզուրում; ալէյհինտէ պիր թագըմ իֆթիրալար վուգուինէ մահէլլ պըրագմազ։

— Էօյլէ իսէ, կէ՛լ, կէ՛լ, չաբուգ կէլ։

Կէնճ գըզըն պու արա ագլը քեամիլէն պաշընտան կիթմիշ օլուպ, բահիպէ Մարի՝ քէնտիսինի էն եագըն արապալըղա կէօթիւրտիւ։

Օլ էսնատէ Ժիւլ Վէրիէրին խանէսի գարշըսընտա, պիր արապա գաբուսունուն իչինտէ, պիր ատէմ գըմըլտանմագսըզըն տուրմուշ օլուպ, իքի գատընըն տիշարը չրգտըգլարընը վէ սիւրաթլէ իլէրլէտիքլէրինի կէօրտիւկիւնտէ, քէնտիսի տէ տիվարլարըն եանընտան եիւրիւեէրէք, պունլարըն արգասընտան կիթմէեէ պաշլատը։

Մէրդում, էլլի ատըմ գատար գաթթ իթտիքտէն սօնրա, սօլ թարաֆ գալտըրըմընը թէրքլէ, սաղ թարաֆա կէչտի, վէ ատըմլարընը չաբուգլաթարագ, բահիպէտէն վէ Անժէլիքտէն էվվէլ արապալըղա մուվասըլէթ իյլէտի։

Արապալըգտա տէօրթ արապա պուլունուպ, մատմուազէլ Վէրիէր՝ պունլարտան պիրինին արապաճըսընա իթթապլէ,

— Վէնսանա կիթմէք իսթէրիզ, տէտի։

Վէնսան տէնիլէն մահէլլ՝ իսթիհքեամաթըն խարիճինտէ օլտուղունտան, վէ պինապէրին գաթթ իտիլէճէք մէսաֆէ խայլի ուզուն իտուկինտէն, արապաճը թէքլիֆի մէզքիւրու բէտտ իտէճէք իքէն, Անժէլիք, պու խուսուստա վագըթ պրագմաեարագ,

— Թէքլիֆիմիզի գապուլ իլէ, պիզի օրաեա կէօթիւրիւր իսէնիզ, էլլի ֆրանգ վէրիրիմ, տէտի, վէ արապաճը իշպու իւճրէթի իշիթտիկինտէ, անինտէ,

— Օթուրո՛ւն, օթուրո՛ւն, բիւզկեար կիպի սիւրաթլէ սիզի կէօթիւրիւրիւմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Բահիպէ վէ Անժէլիք արապաեա օթուրտուգլարընտա, արապաճը գամչըսընը վուրմագլա, արապա եօլա չրգտը։

42

Մէրգուման գատընլարը թաագիպ իթտիկինի կէօրտիւկիւմիւզ չախս, մէզքիւր սէօզլէրի իշիթմիշ օլտուղունտան, տիկէր պիր արապաճըեա,

— Արապաճը՛, շիմտի հարէքէթ իթմիշ օլան արգատաշընըզտան պէշ տագըգա էվվէլ պէնի Վէնսանա եէթիշտիրիրսէնիզ, սիզէ եիւզ ֆրանգ վէրիրիմ, տէտի։

Արապաճը. — Անլաշըլտը, էֆէնտիմ, եիւզ ֆրանգը շիմտիտէն գազանտըղըմա շիւպհէմ եօգ տուր. շիւնքի կիտէն արգատաշըմըն աթը իշէ եարամազ իսէ տէ, պէնիմ աթըմ պիր ինկիլիզ աթը տըր... Օթուրուն, միւսիւ, պէշ տագըգատան էվվէլ մահէլլի մագսուտէ եէթիշէպիլիրիզ։

Ֆիլվագը, իքինճի արապա, էվվէլճէ հարէքէթ իթմիշ օլան արապաեը կէչիպ, պիրինճի արապաեը արգատա պըրագտը։

Օլ էսնատէ Բարիս սաաթլարը օն չալմագտա օլուպ, հավա գարանլըգ վէ գուպպէյի ասիւման պուլութլու իտի իսէ տէ, եաղմուր եաղմաեօրտու։

Շէհրին տիշարըսընա չըգըլտըգտա, հէման ումումի պիր սուսլուգ էթրաֆա հիւքմ իտիպ, Ռատիրէն արապալարա վէ Ֆաեան քիմնէլէրէ թէսատիւֆ օլունուեօրտու։

Հէր նէ գատար վագըթ կէճ տէյիլ իտի իսէ տէ, տիւքքեանլարըն էքսէրիսի գարանմըշ իտի։

Էօնտէն կիթմէեէ պաշլաեան արապատա օթուրմուշ օլան չախս՝ պիր արա արապաեը տուրտուրուպ, պաշընը տիշարըեա սարգըտարագ արգասընա պագտը, վէ բահիպէ Մարի իլէ Անժէլիքին բաքիպ օլտուգլարը արապանըն ֆէնէրլէրինի ուզագտան կէօրմէքլէ միւսթէրիհ օլուպ, ժիւլ Վէրիէրին չէրիքի Արնօլտ Ֆէսվիններ օլտուղու էլպէթթէ օգուեանլարըմըզճա անլաշըլմըշ օլան չախսը մէրգում, արապաեը Վէնսան օրմանը թարաֆընա կէօթիւրիւպ, օրալարտա

տուրտուրմասընը արապաճըեա իխթար, վէ օ տախի մուճիպինճէ հարէքէթ իթմէքլէ, Արնօլտ, արապատան էնտի, վէ թէրէ միւլէմմա օլան աթընըն ումուզունա պիր էօրթիւ վազ իլէ, քէնտիսինէ պէքլէմէսինի արապաճըեա թավսիեէ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսի, Էմիլ Վանտամըն իգամէթկեահընը արամագ ֆիքրիյլէ իլէրլէտի։

Արնօլտ, մէրգումուն խանէսի նիւմէրօսունու պիլտիկինտէն, պիր կազ պօրուսունուն ճիւզիճէ այտընլըղը սաեէսինտէ, խանէյի մէզքիւրու պուլտու, վէ գաբուսու աչըգ օլուպ, պու գաբուտան քիւչիւք պիր պաղչէեէ կիրիլտիկի ճիհէթլէ, Արնօլտ իչէրի կիրտի, վէ էթրաֆը թէտգիգ իթմէքլէ մէշղուլ օլտըղը սըրատա, բահիպէ Մարի իլէ Անժէլիքին բաքիպ օլտուգլարը արապա տուրուպ, մէզպուրէլէր աշաղը էնտիլէր, վէ իգամէթկեահընն գաբուսունա տօղրու իլէրլէտիքլէրի էսնատէ, պաղչէտէ չալը չըրբըլար արգասընտա կիզլէնմիշ օլան Արնօլտ՝ նակեահ գարշըլարընա կէլտի, վէ Անժէլիք՝ մէրգումուն Արնօլտ Տէսվիները օլտուղունու թանըեըպ, տէհշէթինտէն նաշի լէհճէսի սօլարագ,

— Սի՛զ միսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Արնօլտ. — Էվվէթ, մատմուազէլ, պէնիմ. իսլահը նագապիլ պիր տիվանէլիք իճրասընտան սիզի մէնն իթմէք իչին կէլտիմ։

Անժէլիք. — (Թահգիրանէ.) Իւզէրիմէ նէզարէթ իթմէեէ հագգընըզ եօգ տուր։ Գօյվէրին կէչէեիմ։

— Մատմուազէլ, արամաեա կէլտիկինիզ շախս պուրատա տէյիլ տիր. լաքին էկէրէ օլսա իտի պիլէ, էմրինիզէ մուղայիր օլարագ սիզին իլէ պու գաբունուն արասընտա տուրուպ, կէչմէնիզի մէնն իտէճէք իտիմ։ Հայսիեէթինիզէ մուվաֆըգ օլմաեան վէ նամուսունու իխլալ իտէն պիր հարէքէթ վէ թէշէպպիւսիւ պունտան զիեատէ իլէրի կէօթիւրմէնիզէ միւսաատէ իտէմէմ։

Բահիպէ Մարի. — (Սիւքիւնէթլէ.) Միւսիւ, թէյզէ գըզըմըն նամուսու պէնիմ հուզուրում իլէ վիգաեէ իտիլմիշ տիր։

Արնօլտ. — Բահիպէ գըզգարտաշ, պու զաննընըզ եանլըշ

տըր · տիւնեա ֆէնա տըր , վէ միւֆթէրիլէր հիչ պիր չէյյէ հիւրմէթ վէ րիաեէթ իթմէզլէր : – Պինապէրին հուզուրունուզ՝ մատմազէլին նամուսունու վիզ աեէ իթմէք չէօյլէ տուրսըն , պիր ատիմը պասիրէթէ տիկէր պիր ատիմի պասիրէթ իլավէ իթմէք տէ տիր : – Մատմազէլ Անժէլիքէ նէզարէթ իթմէք հագգըմա կէլինճէ , պու հագգըմ՝ նազ ապիլի ինքւար տըր : – Մատէմ քի Մ. Վէրիէր , քէնտիսինէ տամատ օլմագլըզըմա մուվաֆֆագաթ իթմիչ տիր , պիր կիւն զէվճէմ օլաճագ օլան պու մատմազէլին իճրա իտէճէկի ճինէթէ գարշը , քէնտի միւրատընա բաղլէն նամուսունու մուհաֆազա իթմէքլիք՝ վազիֆէմ իգթիզանընտան տըր : Ալլահ իթմէեէ , ֆագաթ ֆարզ իտէլիմ քի , մատմազէլ Վէրիէր , չու կիճէ վագթը , վէ Մ. Վանտամըն հաբէքէթինտէն էվվէլ , անըն նէզտինէ կիթաե , պէօյլէ պիր միւնասիպէթսիզ վիզիթա հագգընտա պիր թագըմ րիվաեաթը պէտիահանէ վուգու պուլմաեաճա՞գ մը տըր : – Րիվաեաթը մէգբիւրէ՝ նիչանլըմ հագգընտա թահգիրամիզ օլտուղու հալտէ , պէնիմ իչին մուճիպի մահճուպիյէթի տէյիլ մի տիր . . . Հասըլը , սիզին նամուս վէ հայսիեէթինիզի մուհաֆազա իթմէքլէ , քէնտի նամուս վէ հայսիեէթիմի մուհաֆազա իտիեօրում :

Անժէլիք · – (Հիտտէթլէ .) Միւսիւ , սիզին նամուս վէ հայսիեէթինիզ վազիֆէմ տէյիլ տիր · Պէնիմ նամուս վէ հայսիեէթիմէ կէլինճէ , պաւնտա սիզէ նէ՞ . . . Մատէմ քի պու րատա պուլունուեօրում , պու րատա գալաճաղըմ . . . Մ. Վանտամըն պու րատա օլմատըղընը պէեան իտիեօրսունուզ . . . Բէք ալէա , ավէթինէ տէկին պէքլէեէճէեիմ . . . սիզին մատալընըզը իչ եէրինէ դօյմամ . . . Պէն հիւրրիւմ , վէ հիւրր օլմագ իսթէրիմ . . . Պունտան պաչգա էկէր պէն մուխիլլի նամուս պիր հաբէքէթէ պուլունուեօր իսէմ , օ տահա էյի , չիւնքի պու հալտէ պէնիմլէ էվլէնմէեի իսթէմէզսինիզ . . . Թէքրար իտիեօրում , միւսիւ , եօլումա մանի օլմաեըն , կէչմէք իսթէրիմ :

— Մատմուազէլ , ղալիպա սիզ , միւլազիմ էմիլ Վանտամըն հաեաթը պէնիմ մալիմ օլտուղունու ունուտուեօրսունուզ : Եէմին իտէրիմ քի , էկէր պու կիճէ մէրգուման եալընըզ

պիր քելիմէ սէօյլէյսէնիզ, հագգըմ իճապըննա ինէզիւնիւզ էօնիճէտէ քէնտիսինի թէլէֆ իտէճէկիմ։

Ա՛յնի վագըթտա Ա՛ընօլտ ճէպինատէն պիր ըէվօվկեր չըգարըպ թէթիկինէ պատաղըընտան, յահիպէ Մարի վէ Անժէլիք տէհշէթի կէրի չէքիլտիլեր։

Պիր սանիյէ սօնրա, մատմուազէլ Վէրիէր,

— Վագաա ալչագըդ իճրապըննա ղաճէթի միւսթապիտ օլտունտուղունուզու անլաթըըօրսունուզդ։ Ֆագաթ պու պապատէքի հարէքէթինիզ ֆարիֆարագըդտան իպտրէմի տէր։ Պու սէօյլէտիկինիզի ֆիքիրէն մէվգըի իճրաեէ գօյամազըընըզ, ագէտիվ

— Պիլաքիս, մատմուազէլ, ալիդի մէվտիկիմ գաատա խասմիի ֆճահդիր իլէտիկիմտէն, ասլա Վէրէտտիւա իլէմէքսիկին պու սէօյլէտիկիմի մէվգըի իճրաեէ գօճաճաղըմ։ Խաամիմտէն միւէպպէտէն գուրթուլմապըղըմ իչին, պիզգաթ թաարաֆընըղտան կէօռթէրիլէն չու ֆըրսաթը գաչըրաճագ գաատաքի պէնի չաշգընտըր զան իտիւօրսունուզ։ Ճապմիմի սագընաճագմըեմ... Փէնտիսիլէ պէնիմ արամըզտա միւտարէպէնին իմքեանը գալմատըղընը, վէ պանա մանի օլմագտա տէվամ իլէտիկի հալտէ, քէնտիսինի մահվ իտէճէկիմի անլատըղը իչին կիտիւօր... ունութմագ իչին ազիմէթ իտիւօր, վէ թէէվին օլան քի, միրուրը զէմանի իլէ ունուտտուճագ տըր։ Սիզ տէ քէնտիսի կիպի հարէքէթ իտին, ունուտտուն վէ գաատէրինիզէ յաթլանըն... զէվճէմ օլմանըզըզբէտէրինիզ իսթէօր... Մոնսյուիֆէթի վագըտընըզտան նէճանէթիճէ հասըլ օլաճագ տըր։ Սագավէմէթ վէ իսանընըզտա սիզի օլմամ միւտաֆաա իտէճէք տիր։ Էմիլ Վանտամըն կիթմէսինէ մանի օլմագ ֆիքրինտէ միսինիզ։ – Էմիլ Վանտամ ասքէր տիր, վէ պուճուհ տէվրէրինէ իթտաաթա պօյնըլու օլտուղունտան, հարէքէթի ու ազիմէթի իտէճէկի տէրքեար տըր։ –Ակսին, վէ յուսինէ թինիզէ ֆէվգէլատէ պիր հարէքէթտէ պուլունտուզդա նօռմտու կէօրիւեօրում։ Եանի հեր շէյի իմէրքէէ վէրդումէքէ պիրլիքտէ կիթմէք իսթէեօրսունուզ։ իչթէ պու հարէքէթինիզ սիզին իչին, իսլահը նագաապիլ օլտուգտան պաշգա, կիւնիւն պիրինտէ տէ պունտան տօլըեր էսէֆ իտէճէկինիզ ճէհէննէմ էշ, իշգու հարէքէթինիզի մէնն իթմէք, թէքրար ֆէրիմ քո-

վազիվէմ իդմիզասընտան տըր։ — Բահիպէ Մարին ասա-մըշտա հաքեմ օլմասընը դապուլ իտերիմ։ Միւսալ իտին քիւ իճրա իմ մէք ինթէտիկինիզ իչեմ՝ քենտիսինէ տախ տէհ-չէմի ազիմցեի մուճիպ օլմաեօ՞ւ մու իտի։ Սօրունուզը քենտի-սինէ քի, պիզգամի քենտի հուզուրու իչէ սիպի հիմաեէ իմ-մէք մագսատիլէ րիֆագամի ընդզատա պուլունմաեօ՞ւ մու... Վէլհասըլ քենտիսինտէն սիւսալ իտին քի, օ տրախ, սիզէ պէ-նիմ կիպի, պուրատան սավուշուպ կիմ մէնիզի նասիհամի իմ-մէզ մի։

Բահիպէ Մարի. — Մ. Տէսվինեըընըն պու պապտէ հագգը վար տըր, գըզըմ, նէ՛ սէնին մէվգին, նէ՛ տէ պէնիմ, պու-րատա տուրմագըզըմըզա մէնասիպ տէյիլ տիլէյ։ Հայտէ կիտէլիմ։

Օլ էնատէ Անժէլիք պաշընը էյիշ օլըդը հալտէ պիր-տէն պիրէ պաշընը եգգարը գալըրըպ՝ վէ իքի ելէբինի է-միլ վանատամըն իթաժէթկեահընա տօղրու ուզատէյպ, հընչ-գըրտագ,

— Ալլահա ըսմարլատըգ... Ալլահա ըսմարլատըգ, սէնի քի սեվէրիմ, սէնէ քի էօմրիւմտէն զիյադատ մուհապպէթիմ վար տըր... Պէլքի պիրիպիրիմիզի թէքրար կէօրմէեէճեճինիզ ֆագամի պէյնէսէնի տարիմա սէվէճէնիմ, վէ իմէրքի հաեամի իթթիհատիմ ընդատա, տիհանըմտան եալընըզ սէնինդիսինիզ չը-գարաճաղըմ, տէտի։

Անօլտ, պու քէլիմէլէրի իչիթթիհատէ, իլիքէրինէ գա-տար գըսգանճլըգ հիսս իչէ տիթէյէտի վէ քէսկին պիր սէլէ,

— Էկէր անըն եաչամասընը իսթէհօր իսէնիզ, պէնի թահ-րիք իմ մէքսիզին եօլունուզա կիտին... Հէմ տէ չաբուզ կի-տին... Էկէր պիր տագըգա տահա թէրէտտիւտ իտերսէնիզ, եէմին իտերիմ քի, պանձա իտամ հիւքմիւ վէրտիրէճէքսինիզ, տէյի պէեան իլլէտի։

Անժէլիք, Վանատամըն խանէսինէ սօն տէֆա ամֆը նա-զար իմտի, վէ բահիպէ Մարի մէզպուրէեի պաղչէտէն տի-շարը չըգարըգ; գաբուտու աչըգ գալմըշ օլան արտապաեա գատար կէնթիւրտիւ։

Սօգաղըն քէօչէսինտէ պիր ատէմ, վէ պիր ինսան աէսի

իչիտիլիպ , կէնճ գըզ տինլէտի , վէ Վանտամըն սէսի օլտուղունու թանըեարագ պիրտէն պիրէ բահիպէ Մարիեի եվթտի վէ տիթրէեէրէք , « օտուբ » տէտի ։

Ուրնօլտ տախի տիթրէտի , վէ տերհալ րէվօլվըրընը հաղըլաեըպ , եավաշ , ֆագաթի աչիքեար պիր սէտա իլէ ,

— Էկէր կիթմէզսէնիզ , էկէր պիր քէլիմէ իրատ իտէրսէնիզ , քէնտիսինի թէլէֆ իտէրիմ , տէյի պէեան իլէտի , վէ Անժէլիք՝ պօղուգ պիր սէտա րէֆ իտէրէք , արապաեա կիրտի , վէ բահիպէ Մարի տախի եանընտա օթուրուպ , գաբուեու գաբատը ։

Ուրնօլտ , արապաճըեա խիթապէն ,

— Զաբուգ արապաեը կէօթիւրիւն , տէյի չէտիտէն էմր վէլտիկինտէն , արապաճը՝ հայվանընա պիր գամչը էնտիրմէքլէ , հայվան՝ սիւրաթլէ հարէքէթէ պաշլատը ։

Լաքին մատմուազէլ Վէրիէր՝ արապանըն քէնչիրէ ճամընը էնտիրմէեէ վագըթ պուլմուչ օլտուղունտան , վէ օլ էսնատէ , Վանտամ՝ արապանըն եանընտան կէչմէքտէ իտուկինտէն , կէնճ գըզ՝ եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Ալլահա ըսմարլատըգ ... Ալլահա ըսմարլատըգ ... սէնի սէվէրիմ վէ տայիմա սէվէճէեիմ , տէտի , վէ կէնճ զապիթ պու սէսի իչիթտիկինտէ տուրտու իսէ տէ , արապաճընըն հայվանըն սիւրաթլէ եօլունա տէվամ իթտիկինտէն , արապա աղ վագըթտա նապէտիտ օլտու ։

Վանտամ , էնտիչէյի աղիմէ իլէ ,

Եանըլմամըշըմ ... Անժէլիք իտի ... էվվէլթ , արապա իլէ կիտէն օ տուր ... պէնիմլէ վէտալուշմագ իւզրէ պուրաեա գատար կէլէն քէնտիսի տիր ... հալ պու քի մուվասըլէթիմ պէմանընտա նիչին կիտիեօր , տիմէքտէ իբէն , պիրտէն պիրէ ումուզու իւզէրինէ պիր էլ տաեամըլագ , վէ Վանտամ արգասընա տէօնմէսինտէ , Ուրնօլտուն գարշըսընտա պուլունտու ։ Օլ վագըթ Ուրնօլտ ,

— Սիզին կէլտիկինիզ զէման մատմուազէլ Վէրիէր նիչին կիտիեօր տէյի թէաճճիւպ իտիեօրսունուզ , տէյիլմի պու սէպէպ աչիքեար տըր ... Սիզի կէօրմէսինի իսթէմէտիկի իչին կիտիեօր տէտի ։

Վանտամ. – (Լէհճէսի սօլարագ.) Եինէ սիզմի գարշըմա չըգտընըզ, է՛յ ղազապուլլահ... արթըգ պու իշէ խիթամ վէրէլիմ... վուրու՛ն, թէլէֆ իտին պէնի։

Արնօլտ. – Մատէմ քի պուրատան կիտիեօր իսէնիզ, սիզի թէլէֆ իթմէկէ նէ՞ լիւզում վար տըր... Գաքա պայքաբարլաք պէնիմ խըզմէթիմի կէօրէճէք տիրլէր... Իմտի, Ալլահա ըսմարլատըգ միւսիւ Վանտամ։

Պու սուրէթլէ Արնօլտ Տէսվիններ, Վանտամը, մէյեուսիեէթի ազիմէ իչինտէ պրագարագ, քէնտիսի արապասընա ավտէթ իթտի։

43

Անժէլիք, բաքիպ օլմուշ օլտուղու արապատա պաերլմըշ օլուպ, բէտէրինին խանէսինէ մուվասըլէթի զէմանընտա աերլտը։ Շէտիտ պիր հէրարէթ մէզպուրէնին գանընը աթէշ կիպի եագտըղը սըրատա, ազասը տիթրէեօրտու։ Տիշլէրի եէկտիկէրինէ չարբմագտա վէ տիզլէրի էյիլմէքտէ օլտուղունտան, բահիպէ Մարի, քէնտիսինի, անճագ գաբուճունուն գարըսընըն մուավէնէթիյլէ տայիրէսինէ կէօթիւրտիւ, վէ արապաճը տախի ճէօմէրտճէ իւճրէթինի ալըպ, օրատան սավուշտու։

Օլ էսնատէ Ժիւլ Վէրիէր՝ Էթիէն Պէրօնուն միլեօնլարընը սաերգլաեարագ տէրին պիր ույգուեա տալմըշ իտի։

Իրթէսի սապահ, Էմիլ Վանտամ, մահզունէն վէ միւքէտտէրէն Թուլօնա կիտիպ, պու տէլիգանլը վակօնա քաքիպ օլաճաղը էսնատէ, Արնօլտ Տէսվիններ տախի Ակօսթինինին խանէսինէ կիրտի։

Ակօսթինի. – Էյի վագըթտա վասըլ օլտունուզ... սիզէ վիրէճէք խապէրլէրիմ վար տըր։

Արնօլտ. – Վիրէճէկինիզ խապէրլէր նէ՞եէ տայիր տիր։

— Վիդօնթ տը Նէրվէյին ալաճագլըլարընա։ Մէրգումլար, ագչէլէրինի նագտէն ալմագ իւզրէ, մաթլուպլարընտան պիր խայլի միգտար թէնզիլէ բազը օլուեօրլար։

— Բէք է յի . պունլարտան հէր պիրինէ գապուլ իթտիրէճէք օլտուղունուզ սուրէթի Թէօվիհէնին էսասընը պիրլիքտէ գարարլաշտըրըրըզ :

Պիր գաչ սաաթ սոնրա Ամրօլտ Տէավինեը , Ուիլեամ Սգօթ իսմինէ , ժարժ տը Ներվէյին եէկեանէ ալաճապկընը օլտուղու , եախօտ էօյլէ օլտուղունու զանն իթմէքտէ իսի « վէզտա սուրէթլէ ժօրժուն իմզա իթմիշ պուլունտուղու սէնէտէրին , քէնտիսինճէ մալիւմ օլմաեան պիրիսինտէն մաատտա ճիւմլէսինի եէտինէ կէչիրտի :

. . . . . .

. . . . . .

— Լահանա՛ , չալկա՛մ , հավու՛ճ , ալէա սօղան .. չալկա՛մ , չալկա՛մ :

Պու սէպզէվաթըն իսիմլէրինի , սէպզէվաթճըլարա մախսուս օլան զարիպ պիր սէտա իլէ վիրէն քիմսէ՝ թագրիպա էլի չաղլարընտա պիր գատըն օյնատ , մէգքիւր սէպզէվաթը քիւչիւք պիր արապա իլէ սաճրեօրտու , վէ սապահտան պէրու խայլի ախշ ու իթա իթմիշ օլմասըլլա , արաբասընըն տէօրթտէ իւչ գրամը պօշանմըշ իտի :

Օգուեանլարըմըզըն խաթրըլարընտա օլտուղու վճճհլէ պու սէպզէվաթճը գատըն՝ էօժէն էուազօնուն տիւեիւնինտէ , վէ Օէնա-Մանտէտ կէօրտիւկիւմիւզ , վէ էթիէն պէրօնուն վարիսլէրինտէն պիրի օլտուղունու պիլտիկիմիզ Ֆերրօն գատըն իտի :

Մէզպուրե , պագի սէպզէվաթընը սաթարագ խանէխինէ ավտէթի իթմէքտէ օլուպ , շու գատաքի եօլտար բասթ կէլտիկի մէխանիզմլէրէ ուղրամասը մուրթատընտան օլմասըլլա , հէր ՄէԷրտէ պիրըը իքիշէր գատէհ շարապ իչմէքտէ , Ֆագաթ ասլա շէրհօշ օլմամագտա իտի :

Ֆէրրօն խաթունը՝ եօլունա տէվամ իթմէքլէ պէրապէր ,

—Է՛յ լահանա , հավուճ , չալկամ , եապան հավուճու ասլըն . . . թէքրար իթտիկի սըրատա , արատա պիր տախթ , գապա սէտասըլլա , -Իչթէ տիւնեա պէօյլէ տիր , պիր գատընըն հէմ պանքէր խըսըմլարը օլմալը , հէմ տէ կիւն տէ տեօրթ ֆրանգ գաղանմագ իչին , սապահտան ագշամա գատար գան

թէրլէրէ պաթարագ սօգագ սօգագ կէզմէլի... էյ նէ՛ չարէ, լահանա ալըն, շալկամ ալըն, հէր եէմէյէ չէշնի վէրիր սօղանըմ տա վար...

Պու արալըգ, գապա սէսլի պիր ատէմ,

— Պագսանա, խաթուն, նա՞սըլ թիճարէթին եօլունտա՞ մը տրր, տէյի սիւալ իթտի։

Ֆէրրօն գատըն պաշընը չէվիրիպ, բաչավրաճը Բիէր Պէրօեու կէօրմէսինտէ, թանըեարագ, իզհարը հայրէթլէ, վէ մէրգումուն էլինի սրգարագ,

— Վայ, սէ՞ն միսին, պապալըգ. պէօյլէ մահուտ չէօբճիւ սէբէթինի սըրթընտա թաշըմաեարագ նէ՞րէեէ կիտիեօրսուն, տէտի։

— Հիչ պիր եէրէ կիթմէեօրում։

— Տիմէք տօլաշըեօրսուն։

— Տօլաշմագսըզըն տօլաշըեօրում... տօղրուսու նէնի պէքլէեօրում։

— Գապիլ տէյիլ տիր։

— Հաթթա Պուլէ սօգաղընտա էվինէ կիթտիմ... գաբուճու գարը հէնուզ սէնի կէօրմէտիկինի պէեան իթտիկինտէն, գարշըլամաեա կէլտիմ, վէ իշթէ գարշըլատըմ։

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսուն։

— Էվվէլ էմիրտէ սանա պիր ապսէնթ իքրամ իթմէք իսթէրիմ։

— Գապուլ իտէրիմ... Քէլլէր սօգաղընըն քէօշէսինտէ իշլէկ պիր մէյխանէ վար տըր, հայտէ օրաեա կիտէլիմ։

— Բէք էյի։

Պու սուրէթլէ բաչավրաճը իլէ սէպզէվաթճը մէղքիւր սօգաղա տօղրու իլէրլէտիլէր։ Սէպզէվաթճը խաթուն՝ արապասընը պիր խանէնին գաբուսու եանընա վազ իլէ, խանէի մէզքիւր գաբուճուսունա, արապասընա նէզարէթ իթմէսինի ըէճա իյլէտիքտէն սօնրա, Բիէր Պէրօնուն նէզտինէ կէլտի։ Պու արա մէրգում, իքի գատէհ ապսէնթ ըսմարլամագտա օլուպ, պիւեիւճէք վիճուտլի պիր ատէմ տէ, մէյխանէեէ կիրիպ, մէրգումլարըն օթուրմուշ օլտուգլարը մասանըն եանընտա օթուրտու։

Ջաթէն պու ատէմ, Բիէր Պէրօնուն՝ Մէնթ-Ուանտաքի բաշավրաճըլար իգամէթկեահընը թէրք իթտիկինտէն պէրու, կէօլկէսի մագամընտա քէշինի պրագմամըշ իտի։

Մէրգում՝ եամալը վէ եաղլը պիր բալտըսիւ կիեինմիշ օլուպ, պու բարտըսիւ աեագլարընա գատար ուզանմըշ իտի։ Պաշընա տախի էնլինճէ պիր շարգա գէյմուշ օլտուղու հալտէ, պունուն քէնարըլարը յլա եիւզիւ, վէ ուզուն վէ տիւզէլմէմիշ պիր սագալ իլէ եանագլարը վէ չէնէսի հրֆէզ իտիլմիշ իտի։

Հասըլը թէքմիլ հէյեթի՝ կիճէ վագիթը, խալի մահելլերտէ թէսատիւֆ օլունմալարընտան խօշնուտ գալընմաեան էշխաստան օլտուղունու իլաեէ իտէն օլ շախա տախի, քէնտիսի իչին պիր ապսէնթ ըսմարլաերպ, վէ թօբրագտան մասմուլ թիւթիւն չիպուղունու տախի ճէպինտէն չըգարըպ, թիւթիւն իլէ տօլտուրտու, վէ եագտըգտան սօնրա իչմէեէ պաշլատը։

Ֆէլրօն գատըն՝ միւքեալէմէեէ չէօյլէ տէվամ իթտի։

— Պիր ազ էվվէլ պէնի արատըղընը, պէնի պէքլէտիկինի պէեան իտիեօրսուն... վագտա պանա ապսէնթ իքրամ իթմէքլիկին՝ նէզաքէթէ մուվաֆըգ իքրամ իսէ տէ, մատտե եալընըզ պու իքրամ օլմամալը, տէտի։

Բաշավրաճը. – Շիւպհէսիզ, սէնի պուլմագ իսթէմէքլիկիմ, եալընըզ պունուն իչին տէյիլ տիր։

Սէպզէվաթճը. – էօյլէ իսէ, մատտե նէճեէ տայիր տիր։

Ուզուն վէ եաղլը բալթօլու շախա, չիպուղունուն տիմանընը թիւթտիւրէրէք, եանընտա ճէրէեան իտէն սէօզլէրի տինլէմէքտէ իտի։

Բիէր Պէրօ. – Մատտե նէեէ տայիր օլտուղունու՞ մու սիվալ իտիեօրսուն։ – Բարան վա՛ր մը տըր, օնու պանա սէօյլէ։

— Վա՛յ, բարաեա իհթիեաճը՞ն մը վար տըր։

— էվվէթ։

— Նէ՞ միգտար շէյ իսթէեօրսուն։

— Եիւզ սա գատար (եանի եիկիւմի պէշ ղրուշ) իսթէրիմ։

— Խա՛յր, եիւզ սա իչիմի կէօրմէզ. եէթմիշ ֆրանգա միւհթաճըմ. հիչ էքսիք օլմազ։

— Օ՛հ սէֆալէթ . . . պապա Բիէր, պէն օ գատար բարաեը նէ՞րէտէն պուլապիլիրիմ. . . օն ֆրանգըմ վար տըր, մաէլմէմնունիյեէ արամըզտա թագսիմ իթմէկէ մուվաֆֆագաթ իտէրիմ։ Ֆագաթ պու գատար մէպլաղը սէն նէ՞ եաբաճագսըն։

— Սօգագտա եաթմամագ իչին գուլլանաճաղըմ. . . վագաա սօգագտա եաթտըղըմա էսէֆ իթմէմ, չիւնքի սօգաղըն գալտըրըմը՝ բաչավրաճըլար խանընտա կիճէտէ ալթը սապէտէլ իլէ եաթտըղըմ սաման եաթագ գատար պիլքի սէրթ տէյիլ տիր, անճագ սէրսէրիլէր կիպի սօգագտան գալտըրըլմագլըղըմ կիւճիւմէ կիտիեօր։

— Միւսթէճէրինէ եէթմիշ ֆրա՞նգ մը վիրմէքլիկին լազըմ տըր։

— Էվվէթ, իգամէթիմ վէ նաֆագամ իչին օ գատար ագչէ վիրմէլիեիմ. . . պիլմէմ քի պու սապահ հա՞նկը շէյթան ֆիքրինէ կիրմիշ տիր. . . շէօյլէ քի պունտան պէօյլէ վէրէսիեէ իլէ խանէսինէ քիմսէեի գապուլ իթմէեէճէկինի, վէ էկէր գըրգ սէքիզ սաաթա գատար մաթլուպունու էօտէմէզ իսէմ, խանընտա պէնի ալըգօյմաեաճազընը անլաթաը։ Իշթէ մաատէ պունտան իպարէթ տիր։

— Կէրչի պու խուսուս՛ մուճիպի թէէսսիւֆ իսէ տէ, պու պապտէ պէնիմ էլիմտէն հիչ պիր շէյ կէլմէզ։ Գըզգարընտաշըն Բէրրօ գատընա միւրաճաաթ իթսէնէ։

— Շիմտի օրատան կէլիեօրում, պիչարէնին օն բարասը պիլէ եօգ տուր։ Զամաշըրճըլըգլա անճագ իքի ուճու պիր կէթիրէպիլիեօր։

— Էնիշթէնէ միւրաճաաթ էթ։

— Քի՞մէ, պանքէր Վէրիէրէ՞ մի։

— Էվվէթ, քէնտիսի միլեօնլար իլէ օյնաեօր. . . ոանա իսթէտիկին ագչէեի գարզէն վէրէպիլիր։

— Ռճլըգտան էօլիւրիւմ, օնա միւրաճաաթ իթմէմ։

— Անլաեօրում, ֆագաթ գըզը ալիճէնապ տըր, համիյեէթլի տիր. քէնտիսինէ պիր տէֆա միւրաճաաթ իտէպիլիրսին։

— Վագաա անըն համիյեէթլի վէ ալիճէնապ օլտուղունու պիլիեօրում։ վէ քէնտիսինէ թէվէճճիւհ վէ ըիաեէթիմ

տէ վար տըր, լաքին մէզպուրէ Վէրիէրին գըզը օլտուղու ի-
չին, ասլա միւրաճաաթ իթմէմ։

— Մէլանի Կօթիէեէ կիթ։

— Սօնը կէլտի՞ մի . . . էօյլէ պիր գարընը գազանտըղը
ագչէեէ գանճամըն ուճունու պիլէ տօգունտըրմամ։

— Լաքին սէն տէ ղաեէթ ինճէսինի արաեօրսուն . . .
Մաստէ սօգագտա գալմամագ իչին օլտուղու հալտէ, հէր
նէրէտէն օլսա, բարա պուլմագտա պէյիս եօգ տուր. խու-
սուսա քի, ագչէնին մէքրուհ գօգուսու օլմազ։ — Սէնին իչին
միւրաճաաթ իտէճէք պիր գաբու տահա վար տըր, օ իսէ,
մաքինիսթ Ֆրէտէրիգ Պէրթէն տիր։

— Ալ պիր պօշ լագըրտը տահա . . . տօղրուտան տօղրու
Մէլանի Կօթիէեէ միւրաճաաթ իթմէք տահա էվլէա տըր։

— Եէնի էվլէնմիշ օլան Էօժէն Լուազօ իլէ Վիգթօրինէ
միւրաճաաթ իթսէն, նա՞սրլ օլուր։

— Իշթէ պու ֆիքիր ֆէնա տէյիլ տիր . . . պունլար էյի
չօճուգլար տրրլար . . . Լուազօնուն պիր միգտար բարասը օլ-
մալը տըր։ Էկէր իսթէտիկիմ մէպլաղը գարզէն վէրիրսէ,
հաֆթատա եիւզ — իթա իթմէքլէ, պօրճումու էօտէրիմ։
Շիմտի կիտիպ Լուազօեու պուլուրում։

Պու արա, եանընտաքի մասա գարշըսընտա օթուրմուշ
օլան ուզուն բալթօլու շախս, պիրտէն պիրէ լագըրտըեա գա-
րըշարագ,

— Լուազօ տա իսթէտիկինիզ մուավէնէթի իյֆա իտէ-
մէզ, տէտի։

Բաչավրաճը իլէ սէպղէվաթճը՝ թէաճճիւպ վէ մէրագլէ
մէրգումա պագտըլար։

Բաչավրաճը. — Տիմէք քէնտիսինի թանըեօրսունուզ։

Շախսը մէճհուլ. — Էվվէթ, ալթը հաֆթա մուգատտէմ
էվլէնմիշ օլան Էօժէն Լուազօտան պահս ի՞թմէեօրմուսունուզ։

— Էվվէթ, թա քէնտիսի. օ պէնիմ եէկէնիմ տիր։

— Օ հալտէ, թէքրար իտէրիմ, քէնտիսի սիզէ գարզէն
հիչ պիր բարա վիրմէզ։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի էվլէնտիկինտէն պէրու զէֆք ու ճիւնպիւշէ

տալմըշ տըր, հաֆթատա անճագ իքի կիւն չալըշմագտա վէ էկէր գարըսը ճէսուր վէ եօրուլմազ պիր գատըն օլմասա իտի, խանէլէրինտէ եէեէճէք էթմէքլէրի պիլէ պուլունմա-եաճագ իտի։

— Միւսիւ, նէ՞ խապէրլէր վէրիեօրսունուզ։

— Ասըլ հագըգէթի սէօյլէեօրում։

— Էօյլէ իսէ օ քիւլհանպէյի՝ Վիգթօրինի պէտպա՞խթ մը գըլմըշ տըր։

— Էվվէթ։

— Ա՛հ, հայլա՛զ. էլիմէ կէչսէ պօղարըմ։

— Իշինէ տէվամ իթտիրմէնին հէլէ իհթիմալի եօգ տուր։

— Քէնտիսինի կէօրիւպ, պազը նասիհաթլար վիրմէլի-եիմ. ագլընը պաշընա թօբլամալը...

— Պէն տէ պու խուսուսու, հէմ քէնտիսի, հէմ տէ զէվճէսի իչին արզու իտէրիմ։

— Սիզ քէնտիսինի նէ՞ միւնասիպէթլէ թանըեօրսունուզ։

— Այնի մահալլէտէ սաքինիմ. վէ քէնտիսինի բէք էյի թանըտըղըմ իչին, սիզէ գարզէն ագչէ վիրմէեէճէկինի սէօյ-լէեօրում։ - Հաթթա վիրմէք իսթէսէ տէ, վիրէմէզ։

— Շիմտի նէ՞ եաբմալը... Պէնիմ չաղըմտա օլան պիր ատէմ իչին, սօգագտա գալմագ միւշքիլ շէյ տիր։

— Աէյեուս օլմաերն... պէլքի պիր չարէ պուլունուր։

45

Բաչավրաճը. - (Մահզունէն.) Չարէ պուլունու՞ր մու, նա՞սըլ պուլունաճագ տըր։ - Միւսթէճիրիմ՝ պօշ լագըրտը-լարա գուլագ ասմազ, բարասընը իսթէր։ Վագաա շէտիտ իւլ միզաճ պիր գատըն իսէ տէ, հագգը օլտուղունու տա ին-քեար կէլէմէմ։ - Հասըլը պու միւշքիլէ չարէ օլմագ իչին, եէթմիշ ֆրանգը վիրմէք լազըմ տըր։ Պու մէպլաղը նէ՞րէտէն պուլաճաղըմ։

— Իսթէտիկինիզ ագչէեի սիզէ գարզէն վիրէն պիր քիմ-սէ էլպէթթէ պուլունուր։

Բաչավրաճը. — (Ումուզլարընը չէքէրէք.) Բաչավրա սէ-բէթիմի վէ գանճամը թէէմինաթ ալարա՞գ մը պանա գարզէն եէթմիշ ֆրանգ վիրէն պուլունաճագ տըր։ Օ ատէմ նէ՞րէտէ։

Շախսը մէճհուլ. — Պէլքի տէ եագընընըզտա տըր։

— Աճապա սի՞զ միսինիզ։

— Նի՞չին պէն օլմաեըմ։

Սէպզէվաթճը գարը՝ թահգիրամիզ պիր թավր իլէ, շախ-սը մէճհուլուն էսկի վէ եաղլը էլպիսէսինէ աթֆը նազար ի-տէրէք։

— Սի՞զ մի տէյի, սիւալ իթտի։

Շախսը մէճհուլ. — (Կիւլէրէք.) Վագաա կիեինմիչ օլտու-ղում շու էսկի վէ եաղլը էլպիսէեէ պագըլըրսա, պէօյլէ պիր մուավէնէթտէ պուլունաճաղըմա ինանըլամազ, զիրա կիեին-տիկիմ էլպիսէեէ իւչ ֆրանգ պէտէլ պիլէ վէրիլմէսի շիւպ-հէլի տիր։ Ֆագաթ պունտան նէ՞ հասըլ օլուր։ — Էօյլէ ա-տէմլէր վար քի, կէօսթէրիշի սէվէրլէր. պազըլար տա կէօս-թէրիշտէն հազզ իթմէզլէր... Պէն հազզ իթմէեէնլէրտէ-նիմ։ — Քիսվէթ վէ գըեաֆէթիմտէն, ղաեէթ հալը մուզաի-գատա օլտուղում անլաշըլըր. պունա տա պէն մէմնունում։ Էկէրչի ավուճ աչաճագ օլսամ, պէնի տիլէնճի ծանարագ սա-տագա վէրէնլէր տէ պուլունուր։ Պու ճիւմլէ իլէ օլտուգճա իրատլարըմ վար տըր. պու իրատլար ճիւզի իսէ տէ, նիհա-եէթ իրատ տըրլար, վէ միւհթաճ օլտուղունուզ ագչէեի սի-զէ վիրէպիլէճէք տէրէճէտէ տիրլէր։

— Ֆագաթ սիզ պէնի թանըմազսընըզ։

— Պիլաքիս սիզի չօգտան պէրի վէ բէք էյի թանըրըմ։ Պէն հէր քէսի թանըրըմ, նամուսլու պիր ատէմ օլտուղու-նուզու պիլիրիմ, միւսիւ Բիէր Պէրօ, վէ վիրէճէկիմ բարա-տան տա պիր շէյ ղայպ իթմէեէճէկիմէ էմինիմ։ Իմտի, պա-նա, եէթմիշ ֆրանգլըգ պիր մագպուզ սէնէտի եազըն... Ա-լըն, սիզէ իւչ ատէտ երկիրմի ֆրանգլըգ վէ պիր տէ օն ֆը-րանգլըգ։

Շախսը մէճհուլ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, ճէ-

պինտէն տէօրթ ատէտ ալթուն սիքքէ չըգարըպ , մասանըն իւզէրինէ գոյտու : Բաշավրաճը իսէ , պու սըրատա ադգը վէ կէօղէրի հատտէն դիէատէ աչըգ օլտուղու հալտէ տուրտուղու կիպի , Փէրրօն գատըն տու մասխարաճա պիր հայրէթլէ , մէզքիւր ղարիպ խայրխահա տիգգամի իտիէօրտու :

Պիր իքի սանիյէ սօնրա , Բիէր Պէրօ , թէրէտտիւտիւնիւ իրաեէ իտէր պիր սէտա իլէ .

— Պէնիմլէ էյլէնմէէօրսունուզ ա՛ , տէտի :

— Պէն իչ իչինտէ քէմսէ իլէ սուլա էյլէնմէմ : Հայտէ եանընտաքի տիւքքեանտա իգամէթի իտէն թիւթիւնճիւէ կիտին , վէ պէչ սանթիմլիք պիր բուլ ծաթըն ալըն : Եազաճագ օլտուղունուզ մագպուզ սէնէտինէ օ բուլու եաբըշտըրաճագսընըզ , օնտան սօնրա իչպու եէթիվիչ ֆրանգ սիզին օլաճագտըր :

— Ծագաթ մուախախարէն պու մէպլաղը նէ՞ սուրէթլէ սիզէ էօտէեէճէեիմ :

— Նասըլ իսթէրսէնիզ էօյլէ էօտէեին . ալթը այտան , պիր սէնէտէն , պէյիս եօգ տուր :

— Նէ՞ գատար ֆայիզ վէրէճէեիմ :

— Օն բարա պիլէ իսթէմէմ . . . սիզէ պիր խըզմէթտէ պուլունմագ ֆիքրինտէ պուլունուեօրում . խըզմէթ սաթմագ արզուսինտէ տէյիլիմ :

Պու արա սէպզէվաթըը գատըն՝ բաշավրաճըեա տիրսէկկիյլէ վուրարագ ,

— Հա՛յտէ շու խայրխահ միւսիւնիւն սանա սէօյլէտիկի բուլու ալ տա կէթիր , տէտի , վէ բաշավրաճը աեազա գալըգըպ , թէճաճիւպիւնտէն նաչի ագլը պաշընտան կիմմիշ օլտուղու հալտէ , սէրհոշ կիպի սալլանարագ մէյհանէտէն տիշարը չըգարը : Մէրգում , վապըայը մէզքիւրէեէ օլ տէրէճէ ինանամաեօրտու քի , ույգուտա՞ մը եօգսա ուեանը՞գ մը իտուկինի քէնտի քէնտիսինէ սիւալ իտիէօրտու :

Պիր գաչ սանիյէ սօնրա բաշավրաճը , տամղալը լէսմի պիր քեաղըտ կէթիրիպ , վէ տէսթիկեահտան տախի պիր գաչէմ իլէ պիր տէ միւրէքքէպ հօգգասը ալարագ , կէլիպ եէրրինէ օթուրտու :

Պատէհու մէգքիւր գալէմի չօլբազճա բարմագլարը արա-
սընտա թուխթուպ, հօգդաեա պաթըրթըգտան սօնրա,

— Եաղաճաղըմ հէր նէ իսէ, սէօյլէեին, տէտի։

— Էվվէլ էմիրտէ պաշտա բագդամ իլէ «Եէրնէդ ֆըռնըէ
սենէ» տէյի եազըն։

— Բէք էյի, եազըլսըը։

Շախսը մէճհուլ. – (Ցէվամ իլթաի.) «Կէլէճէք սեպտեմ-
բեր իպթիտասընտա, ծէնտր սօգաղընտա 39 նիւմէրօտա մու-
գիմ Մ. Գօրտիէեէ եախօտա քէնտի էմրինէ, նագտէն ախզ
իլթմիշ օղտուղում եէթմիշ ֆրանգը էօտէեէճէեիմ։» Պատէ-
հու թարխինի, ատլէսինի եազըն, վէ իմզա տրին։

Բաշավրաճը՝ մէգքիւր սէօզլէրի հէման օգունմազ պիր
սուրէթտէ վէ զարիպ պիր թարզտա եազտըգտան սօնրա,

Ինն-Ռառնտա վոքը Բալվրոճըլար խանքնտա
Բիէր Պէրօ

տէյի տէ իմզալատը։

Մուախխարէն էսկի բալթօղու չախա. – Շիմտի, ալըն տօս-
թում, պու բարա սիզին տիր, տէտի։

Բաշավրաճը. – (Ցէօրթ ատէտ ալթունու ճէպինէ ալթա-
րագ.) Պէօյլէ հա՛, ժիւսիւ Գօրտիէ, զաթըննըգ ծէնտր սօգա-
ղընտա 39 նիւմէրօղու խանէտէ իդամէթի իսթեօրտունուզ։

Շախսը մէճհուլ. – (Կիւլէրէէ.) Պէնիմ կիպի հիչ կէօս-
թէրիշի օլմահան պիր սօգագ տըը, տէյի՛լ մի։ Պէնի կէօր-
մէկ՛ մի կէլէճէքսինիզ։

Բաշավրաճը. – Էվվէլթ, սիզէ թէչէքքիւրէ կէլէճէեիմ,
զիւրա սիզ, հագըգեթէն պիր ատէմ խմիշսինիզ։

Ֆէլրօն գատըն. – Էօյլէ եա՛, էօյլէ եա՛, թէչէքքիւրէ լա-
եըգսընըզ։ – Ֆիլվագը, գալըպ գըեաֆէթինիզ պիչիմսիզ ամ-
մա, քէնտինիզ բէք համիյեէմլի պիր զաթսընըզ։ – Իմտի,
պետէլի թարաֆըմտան էօտէնմէք իւզրէ, պիրըր գատէհ իչկի
իքրամ իթմէք իսթէրիմ։

Գօրտիէ. – Խա՛յր, խա՛յր, թէչէքքիւր իտէրիմ. սաաթ
չիմտի ալթը տըը. պէնի պէքլէեէն վար տըը, կիթմէլիմ...
Ինշալահ թէքրար կէօրիւշիւրիւզ, պապա Բիէր... Եէկէնինիզ

Էօժէն Լուազօեու կէօրիւրսէնիզ, արանըզտա կէչէն ահվալի պանա պիլտիրին. քէնտիսինին իգամէթկեահը՝ պէնիմ իգամէթկեահըմա եագըն տըր... Մէրգումա պէնտէն տօլաեը հիչ պահս իթմէեին... քէնտիսի հագգընտա սիզէ պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմիշ օլմագլըղըմը իսթէմէմ։

— Անլատըմ. եարըն կիտիպ քէնտիսինի կէօրիւրիւմ, վէ սօնրա տախի սիզէ կէլիրիմ։ Այլահա ըսմարլատըգ, Մ. Գօրտիէ. թէքրար կէօրիւշէլիմ. թէշէքքիւրիւմիւ տէ էզճան ու տիլ թէքրար իտէրիմ։

Պու սուրէթլէ մէրգումլար թօգալաշըպ, միւսիւ Գօրտիէ բաչավրաճըտան այրըլտը։ Պու արա քեամիլէն սէրխօշ օլան Ֆէրրօն գատըն՝ սէօզ սէօյլէմէեէ իգթիտարը պուլունմատըղընտան, պիր թագըմ իշարէթլէր վէ հարէքէթլէր իճրա իտիեօրտու։

Բաչավրաճը՝ մէզպուրէեի ումուզունտան սարսարագ,

— Էյ իհթիեար, պանա պագ, այըլ պագալըմ, տէտի։

Սէպզէվաթճը գատըն. — (Քէնտիսինի թօբլամաեա չալըշարագ.) Էվվէթ... էվվէթ... սէպզէվաթըմը սաթմաեա վէ սօնրա տա չօրպամը բիշիրմէեէ կիթմէլիեիմ։ — Լահանամ տա վար, շալկամըմ, հավուճում, վէ ալէա սօղանըմ տա վար...

Մէզպուրէ կիւճ իլէ տօղրուլտու. էթրաֆընտա պուլունան խալգ իսէ, գահգահա իլէ կիւլիւշմէքտէ իտիլէր։

Բիէր Պէրօ՝ ֆէվգէլատէ միւշքիլաթլէ մէրգումէեի, սէպզէվաթ արապասընը պրագմրշ օլտուղու մահէլլէ գատար կէօթիւրէպիլտի. Ֆագաթ օրատա սէպզէվաթճը գատըն՝ արապասընը կէօթիւրէճէք եէրտէ պունուն տէրունինէ տիւշիւվէրտի, վէ սէպզէլէրին իւզէրինէ սէրիլիպ, խըրըլ խըրըլ խըրլամաեա պաշլատը։

Մէզքիւր սէպզէվաթ արապասընը մուհաֆազա իթմիշ օլան գաբուճու, օրալարտա օլմասըյլա, պու հալի կէօրտիւկիւնտէ։

— Պու պիչարէնին հիչ թագաթը գալմամըշ... էկէր քէնտիսինի թանըեօր իսէնիզ, էվինէ գատար կէօթիւրմէնիզ զանն իտէրիմ քի պիւեիւք պիր էյիլիք տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Զարէ նէ՞, կէօթիւրմէլի. ֆագաթ պու ուէպզէեի արապատա կէօթիւրմէք, էքէհիճէ ղարիպ չէյ տիր։

Պատէհու Բիէր Պէրօ՝ պիր երղըն չալկամը եասթըգ եէրինէ սէպզէվաթճը գարընըն պաշը ալթընա վազ իլէ վէ իւսթիւնէ տէ, արապատա պուլտուղու պիր պէզի էօրթէրէք, արապանըն իքի սաբլարընտան թուրթտու, վէ կէօրէնլէրին գահգահալը կիւլիւշլէրինի թահրիք իտէրէք, եօլունա տէվամ իթտի։ Հաթթա տիկէրլէրի կիւլտիւքլէրի զէմանի, քէնտիսի տէ կիւլիւեօրտու։

Պէրէքէթ վէրսին քի, կիտիլէճէք մէսաֆէ ուզուն օլմատրղընտան, բաչավրաճը՝ ազ վագըթտա վէ հիչ պիր գաղաեա ուղրամագսըզըն սէպզէվաթճընըն խանէսինէ մուվասըլէթ իթտի։

Գաբուճու գարը, պու արապանըն կէթիրիլտիկինի ուզագտան կէօրիւր կէօրմէզ,

— Պահս իտէրիմ քի Ֆէրյօն գատընը կէթիրիեօրսունուզ. հաֆթատա իչ տէֆա պու վագըա ղուհուր իթտիկի իչին, եէնի պիր չէյ սաեըլմազ, տէտի,

Բաչավրաճը։ – Լաքին քէնտիսինի նէ՞րէեէ թէալիմ իտէճէիմ. օտասընա գատար չըգարմաեա գուտրէթիմ եօգտուր։

Գաբուճու. – Արապասընը սագլատըղը չու աքրրա կէօթիւրիւպ պրագըն։ Օրատա սէրխոչլուղու կէչտիկինտէ, քէնտիլիկինտէն աեըլըր, վէ քիմսէնին եարաըմը օլմագսըզըն օտասընա չըգըպ չօրպասընը բիչիրիր. պու քէնտինին ատէթի տիր։

Բաչավրաճը պու մինվալ իւզրէ հարէքէթ իթթիքտէն սօնրա, քէնտի իսանէսինէ միւթէվէճճիհէն օրատան մուֆթարագաթ իթտի,

Բիէր Պէրօեա եէթմիչ ֆրանգ էօտիւնճ վէրմիչ օլան, վէ քէնտիսինի միւսիւ Գօրտիէ իսմինլէ թանըթտըրմըչ պուլունան չախսըն արգասընտան կիտէլիմ։

Պու ատէմ, մէյհանէտէն չըգտըգտան սօնրա պիր միգտար եաեան եիւրիւեիւպ, օրալարտա տուրմագտա պուլունան թէք աթը պիր արապաեա րաքիպէն, քէնտիսինի է-

գօլ-տը-Մէտսին նամ սօգաղա կէօթիւրմէսինի, վէ Սէն-Մի-
շէլ պուլվարը քէօշէսինտէ արապաեը տուրտուրմասընը արա-
պաճըեա թէնպիհ իթտի։ Ալապանըն բէյտէլէրինի տէ էն-
տիրտի։

Սաաթ ալթը պուչուգտա, արապա, իշար օլունան մա-
ֆէլլէտէ տուրտու, վէ գալտըրըմա նաղըր գաբուտու աչըլա-
րագ, պիր ատէմ աշնըլըեա էնտի։ Լաքին պու ատէմ եաղլը
վէ էսկի բալթօլու, վէ էնլի քէնարլը չաբգալը, վէչհասըլ
բաչավրաճըեա գարղէն ագչէ վէրտիկինի կէօրտիւկիւմիւզ
չախս օլմաեըպ, թագրիպա օթուզ չաղլարընտա, սագալըզ
վէ պըեըգսըզ, գաթիֆէ էլպիսէլի, վէ իւսթիւնտէ պէեազ
բիւսկիւլիւ օլարագ, մայի թագեալը պիր տէլիգանլը իտի։

Մէրգումէն թավը ու հարէքէթինտէն, հէր նէվ մէյ-
խանէլէրէ վէ եյլէնճէ եէրլէրինէ կիրէն չըգան իչճի թագը-
մընտան օլտուղու ջանն օլունուեօր իտի։

Ալապաճը, արապասընտան էնէն պու ատէմ հագգընտա
ասլա թէաճճիւպ ալէամէթի կէօսթէրմէտի։

Ո տէլիգանլը իսէ, Էգօլ տը Մէտսին սօգաղընտա պիր
գաչ ատըմ ալտըգտան սոնրա, ճամլարը պօեալը օլան պիր
պիրախանէեե կիրտի։

Ասպէնթ վագթը կէլմիչ օլտուղունտան, պիրախանէ՝
միչթէրիլէրիյլէ խընճախընճ տօլու իտի։

Պիրախանէնին մէվգիսի վէ հալի իճապընճա, միչթէրի-
լէրինին եալընզ թըպպիեէ մէքթէպի չակիրտանընտան իպա-
րէթ օլտուղու զանն օլունապիլիր իսէ տէ, էօյլէ օլմաեըպ,
իչլէրինի պիթիրտիքտէն սոնրա, հէր ճինս ամէլէ, մէսէլա
ուալթա պաչըլար, թէրզիլէր, միւճէլլիտլէր, մաթպաա միւ-
րէթթիպլէրի, հրոնֆալթ տէօքմէճիլէրի վէ սայիրէ վէ սայիրէ
օրասընը ալամկեահ իթթիխազ իթմիչլէր իտի։

Ընճագ, Շօք տ'Ալբժան իսմինտէ օլան մէգքիւր պիրախա-
նէնին միչթէրիլէրի բէք գարըչըգ օլտուղու իչին, մաղազա
սահիպլէրի օրաեա կիթմէզլէր իտի։

Պիրախանէնին սալաոընտա խըզմէթ իտէնլէր տէ, պիր
թագըմ գըզլար իտիլէր։

46

Եէնի կելէն շախս, իչէրի կիրտիկինտէ, թիւթիւն չիպուգլարընըն տիւմանընտան գաթը պիր սիս կիպի գաբլանմըշ օլան պիրախանէ խալգընա կէօզ կէզտիրտի։ Պէսպէլլի պիրիսինի արաեօրտու։ Գըզլարտան պիրի՝ մէրգումա եագլաշարագ,

— Ղալիպա Մ։ Լուազօեու արաեօրսունուզ, տէտի։

— Էվվէթ։

— Տահա կելմէտի։ — Պիր շէյ իչմէք իսթէ՞րմիսինիզ։

— Պանա պիր պիթէր կէթիրին։

Պու ատէմ, պիր մասանընն եանընտա օթուրուպ „ելինէ ալտըզը պիր ղազէթաեը կէօզտէն կէչիրիեօր կիպի պիր թավրտա պուլունտու։

Արատան պէշ տագըգա գատար կէչինճէ, Լուազօ մէյխանէեէ կելտի։ Լաքին պու Լուազօ, կիւլիւնճլիւ պիր հալտէ վէ ահվալը վիճուտիեէսի եէրինտէ, վէլհասըլ նամուսլու պիր իչճի գալըպ վէ գըեաֆէթինտէ օլարագ օգուեանլարըմըզա թագտիմ իթմիշ օլտուղումուզ տէլիգանլը օլմաեըպ, Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանթասընտա իճրա օլունան տիւեիւնիւ իչին իգթիզա իտէն թաամլարը ըսմարլատըզը զէման քէնտիսինի կէօրմիւշ օլան պիր քիմսէ, պու տէֆա կէօրտիւկիւնտէ թանըեամազ իտի։

Մէրգումուն էլպիսէսի էսկիմիշ օլտուղու կիպի, վագթիլլէ գըրմըզը ըէնկլի օլան սիմասը սօլմուշ, կէօզլէրի չուգուրա պաթմըշ, վէ էթրաֆը մօրարմըշ, հասըլը եիւզիւնտէ պիր խասթէլիք հալի հուսուլէ կէլմիշ իտի։

Լուազօ, պիրախանէ տէրունինտէ պիր գաչ ատըմ ալարագ, ահըպպասընը արամագ իւզրէ էթրաֆա աթֆը նազար իթմէքտէ իքէն, շախսը մէճհուլ,

— Արգատաշ, պու թարաֆա կէլին. պու կիւն իքրամ սըրասը պէնիմ տիր, տէտի։

Լուազօ իլէրլէեիպ վէ էլինի ուզաթըպ։

— Իքրամ սըրասը սիզի՞ն մի տիր... օյնաեաճաղըմըզ բիքէ՝ սըրա քիմին օլտուղունու խապէր վէրիր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Նասըլ իսթէրսէնիզ էօյլէ օլսուն... պոչնունլա պէրապէր պիրի պիրիմիզի թանըեալը սէքիզ կիւն օլտուղու հալտէ, պիր կիւն պախթիեար օլմատընըզ... իչիլէն իչկիլէրին պէտէլինի տայիմա սիզ էօտէտինիզ։.. պու քէրրէ տէ սիզէ ապսէնթի պէն իքրամ իթմէք իսթէրիմ։

— Բէք էյի, պիր ապսէնթ իչին թէքլիֆինիզի գապուլ իտէրիմ, լաքին տիկէր պիր ապսէնթ իչին բիքէ օյնամալըեըզ։

— Էկէր վագթընըզ վար իսէ, բէք ալէա, մէմնունէն օյնարըմ։

Էօժէն Լուազօ. - (Ումուղլարընը չէքէրէք.) Վագը՞թ մը։ Վագթըմ օլմասա տա, պուլուրում։

— Շիւպհէսիզ, լաքին գարընըզ տարըլմա՞զ մը։

— Պրագ չու գարըմը... զիեատէ սէօյլէ ճանըմը սըգըեօր... Աղլամագտան վէ սիթէմ իթմէքտէն պաչգա իչի եօգ տուր։ - Ժիւլի՛, պիզէ իքի գատէհ ապսէնթ իլէ պիր բիքէ թագըմը վէր։

Ժիւլի իսմինտէ օլան խըզմէթճի գըզ՝ քեաղըտլարը կէթիրտի, վէ իքի քատէհէ ապսէնթ տօլտուրտու։

Լուազօ. - (Շախսը մէճհուլա խիթապէն.) Նիհաեէթ պիր իչ պուլտունո՞ւզ մու։

— Խա՛յր, տահա պիր իչ պուլմատըմ... Պունունլա պէրապէր ալտըղըմ միրաստան հէնուզ պէշ պին ֆրանգըմ օլտուղունտան, պէքլէեէպիլիրիմ։ Էյի խաթրըմա կէլտի, պու կիւն Բօլ Պէրօեու կէօրտիւնիւ՞զ մու։

— Խայր, ֆագաթ պանգատան չըգտըղընտա, պուրտեա ուղրաեաճաղընա էմինիմ... - Եիւզ էլլի, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ։

Օեուն բարթիսի պաչլատը. շախսը մէճհուլ բիքէ օեունունտա Լուազօտան զիեատէ մահիր օլմասըյլա պէրապէր, խասսէթէն եանլըշլըգլարտա պուլունտուղունտան, Լուազօ՝ արտ արտա իքի տէֆա բարթիեի գազանտը։

Լուազօ. – (Կիւլերէք.) Արգատաշ, պու կիւն պախ-թիեար տէյիլսինիզ։ Շիմոիտէն իքիշէր գատէհ ապաէնթիվիզ վար տըր, պիրեր թանէսինի էվվել էվիրտէ չագալըմ։

Պէօյլէճէ գատէհլէրէ իքինճի տէֆա ապաէնթ տօլտու-բուլուպ պօշանտը։

Պու արա Լուազօնուն կէօզլէրի՝ հատտէն զիեատէ բար-լաեօրտու։

Շախար մէճհուլ իսէ, մէրգումու տիգգաթլէ թէճէսսիս իթմէքտէ օլտուղունտան,

—Արգատաշ, թաամ իթմէք իչին հէր հալտէ էվինէ կիթմէքլիկին մուգաբրէ՞ր մի տիր, տէտի։

— Մ'իւտտէթի էօմրիւմտէ էօյլէ պիր գարար վիրմէեէ-ճէկիմ տէրքեար տըր։

— Էօյլէ իսէ, Պօնվալէնին լօգանթասընտա թաամ իթ-մէք իւզրէ, սէնինլէ պիր քարթի բիւքէ օյնամաեը թէքլիֆ ի-տէրիմ։

Լուազօ. – (Ձէպլէրինէ արաչտըրարագ.) Ա.տամ պաչընա նէ՞ միգաար ագչէ սարֆ օլունաճագ տըր. մայիւմ եա՛, պէն-տէ զիեատէ իգթիտար եօգ տուր։

— Էկէր սէն ղայպ իտէրսէն, սէնին իչին պէն էօտէրիմ... Ծօնրա միւճէլլիտխանէտէն այըղընը ալարղընտա, պօրճունու իթա իյլէրսին։

— Բէք էյի, ֆագաթ ատամ պաչընա նէ՞ գատար մէ-սարիֆ իտիլէճէք տիր։

— Օլսա օլսա, իքիտիզ իչին եիկիրմի ֆրանք սարֆ իտի-լէճէք տիր։

— Բէք ալէա։

Էօժէն Լուազօ քեաղըտլարըը էլինէ ալար։ Թամ օլ էս-նատէ Բօլ Պէրօ տա մէյհանէեէ կէչէրէք, բիքէ օյնաեանլա-րըն եանընա կիթմտի։

Էօժէն. – Կել պագալըմ, արգատաշ. սէնին նիեէթինէ պիր ապաէնթ գազանմըշըմ տըր։ Շիմտի տէ միւքէմմել պիր թաամ իչին օյնաեօրուզ... Թաամըմըզտա, իւչիւնճիւ չախա օլարագ սէնտէ պուլունու՞ր մուտուն։

Բօլ՝ պու սիւալէ ճէվապ վիրէճէք եէրտէ,

— Տիմէք պու կիւն էօյլէ թաամը իչին էվինէ կիթմէ-եօրսուն, տէյի պէեան իյլէտի։

— Խայր, ատամ պաշընա օնար ֆրանգ սարֆ իտէրէք միւքէմմէլէն էյլէնէճէեիզ։

— Օն ֆրա՞նգ մը։ Խա՛յր, խա՛յր, պէ՛ն օթուզ ֆրանգ էօտէմէք թէհլիքէսինի կէօզէ ալմագ տէրէճէսինտէ սէրվէթէ մալիք տէյիլիմ։ — Պիրազտան խանէմէ ավտէթ իտէճէեիմ, չիւնքի օրատա պիրիյլէ պուլուշմագ իւզրէ սէօզլիւեիւմ, լաքին էվվէլ էմիրտէ սանա պիր շէյ խապէր վիրմէք իսթէ-րիմ։ Պիր ազ էվվէլ տաիրէմտէն չըգտըղըմտա, քիմէ թէ-սատիւֆ իթմիշ օլտուղումու, քէշֆ էթ պագալըմ անլաեա-պիլի՞րմիսին։

— Նասըլ անլաեապիլիրիմ։

— Վէրիէրէ թէսատիւֆ իթտիմ։

— Ժիւլ Վէրիէրէ՞ մի. պանքէրէ՞ մի։

— Էվվէթ։

— Պուրալարտա նէ՞ իշի վար իմիշ։

— Պազը իշլէրի իչին կէլմիշ... Լը Բէլըթիեէ սօգաղընտաքի պանգասընա պիր տէ էհալի պանգասը իլավէ իտէճէք իմիշ ... բարլագ իսիմ, տէյի՞լ մի։ — Շիմտիտէն պու պանգանընն իլաննամէլէրիյլէ Բարիս տիվարլարը տօլմագտա տըր։ Թապիաթիյլէ մէրգում պանգա մէմուրլարընը իքի միսլինէ իպլաղ իթմէկէ միւհթաճ օլտուղունտան, պէնի տէ քէնտի պանգասընա ալմաեը թէքլիֆ իթմիշ տիր։

— Ֆազլա մաաշ վէրիեօ՞ր մու։

— Այտա եէթմիշ պէշ ֆրանգ ֆազլա վէրիեօր։

— Էյի եա՛, էյի եա՛, պիր ան էվվէլ գապուլ իթմէեէ պագ։

— Սայքի գապուլ իթտիմ։

— Էսէֆ իտէրիմ քի, պիրիպիրիմիզի օ հալտէ սըգ սըգ կէօրէմէեէճէեիզ։

— Խայր, օրատա տա պանգանընն տէվայիրի սաաթ ալթըտա գաբանըեօր։

— Բէք էյի, բէք էյի. էյ նէ՞ վագըթ Վէրիէր պանգասընա կիրիեօրսուն։

— Գրէտի Լիօնէ պանգասընը թէրք իթմէք իչին սէքիզ, կիւն մէօհլէթ իսթէտիմ։

Շախսը մէճհուլ. — (Լագըրտըեա գարըշարագ.) Սէքիզ կիւն միւ... իշթէ պու ֆէնա... տիմէք սիզ իքի իսկէմլէնին արասընտա, եանի մուալլագտա պուլունուեօրսունուզ։ — Սէօզիւմէ իթիմաթ իլէ, Գրէտի Լիօնէտէ քի մէմուրիեէթինիզի թէրք իտիպ, պիր ան էվվէլ եէնի մէմուրիեէթինիզին պաշընա կէչին։

— Պու տա պիր ֆիքիր տիր... պու խուսուսու եարըն տիւշիւնիւրիւմ։

Պու արա Ժիչլի նամ խըզմէթճի գըզ իւչ գատէհ ապսէնթ կէթիրտի։

Բօլ Պէրօ՝ քէնտի գատէհինի պօշալթտըղը զէման, Էօժէն Լուազօ վէ բէֆիգի օյունլարընա տէվամ իտիեօրլար իտի։

Շախսը մէճհուլ, պիրինճի իքի բարթիեի ղայպ իթտիկի միսիլլու, իւչիւնճիւ բարթիեի ղայպ իթտի։

Լուազօ. — Արգարտաշ, պու կիւն սէնին պախթըն պիւսպիւթիւն պօզուլմուշ... թէքմիլ մասրաֆը սէն իտէճէքսին։

Պու արա Բօլ Պէրօ՝ ճէպինտէն սաաթընը չըգարըպ,

— Սաաթ եէտի պուշուգ տուր։ Պէնիմ իչին կիթմէք վագթը կէլտի եարըն երինէ պու վագըթտա պուրատա պուլուշուրուզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Շախսը մէճհուլ. — Սիկարա սաթըն ալմագ իչին, պէն տէ սիզին իլէ պիրլիքտէ կէլիրիմ։ (Պատէհու Լուազօեա խիթապէն.) Արդատաշ, Պէնի պուրատա պէքլէ։

Պու սուրէթլէ մէրգում, Գրէտի Լէօնէ պանգասը մէմուրու իլէ պիրախէնէտէն տիշարը չըգտը։ Պատէհու մէմուրը մէրգում, շախսը մէճհուլ իւլ ահվալ իլէ թօգալաշըպ, Էգօլ տը Մէտսին սօգաղընտա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու, վէ շախսը մէճհուլ տա, եագընտա պէքլէմէքտէ պուլունան քիրա արապասը եանընա կիտէրէք, պունուն արապաճըսընա,

— Գալտըրըմըն սաղ թարաֆընտան կիթմէքտէ օլան շուատէմի կէօրիւեօրմուսուն, տէյի սիւալ իթտի։

Արապաճը. — Էվվէթ, կէօրիւեօրում։

— Իշթէ, օ ատէմին արգասընտան կիթմէլի։

— Գօլայ չէյ ։

— Նէ՞րէեէ կիթտիկինի էօյրէնմէլի ։

— Օտա գօլայ, էյ պաշգա՞ ։

— Սօնրա արապալըղա ավտէթ իտէրսին, եարըն պէն սէնի կէօրիւրիւմ ։

— Բէք էյի ։

Արապաճը եօլա չըգտը, վէ Բօլ Պէրօեու կէօզիւնտէն ղայպ իթմէեէրէք, Էգօլ տը Մէտսին սօգաղընտան էնտի, վէ մէրգում տէլիգանլը իսէ, քէնտիսինի գօլլաեան պուլունտուղունտան շիւպհէսի օլմաեարագ, սաքինանէ եօլունա տէվամ իտիեօրտու ։

Մէճհուլ իւլ ահվալ քիմսէ, պիր թիւթիւնճիւ տիւքքեանընա կիրիպ, պազը հազըր սիկարա սաթըն ալտըգտան սօնրա, Շօպ տ'Արժան մէյխանէսինէ ավտէթ իյլէտի ։ Օլ էսնատէ, Լուազօ՝ ապսէնթին տէօրտիւնճիւ գատէհինի իչմիչ իտի ։

Իտիլէն մասրաֆ էօտէնտիքտէն սօնրա, պու իքի ահպապ Պօնվալէ լօգանթասընա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտուլար ։

Տիկէր թարաֆտան Գրէտի Լիօնէ պանգասը մէմուրու էօնտէն, վէ արապաճը պէյլի իթմէքսիզին, արապասընտա օթուրմուշ օլտուղու հալտէ խայլիճէ արգատան կիթտիքլէրի հալտէ, պիր արա Բօլ Պէրօ տուրտու, վէ պիր ազաճըգ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, պիր գաչ սանիյեէ գատար գալտըրըմտա էնինէ պօյունա տօլաշտը ։ Օլ էսնատէ արապա պիր սօգագ աղզընտա, պինապէրին օն պէշ եիկիրմի ատըմ գատար ուզագտա տուրմուշ իտի ։ Նիհաեէթ, Բօլ Պէրօ, պիր գարար վէրիպ, եօլունա տէվամէ պաշլատը ։

Մէրգումուն եիւրիւեիւշիւ բապըթասըզ իտի. կեահ բէք եավաշ, կեահ սիւրաթլէ եիւրիւեօրտու ։ Արապա տախի պէ թէքրար ահէսթէ ահէսթէ հարէքէթէ իպթիտար իթտի ։

Նակէհան Բօլ Պէրօ օն պիր նումէրօլու պիր էվէ կիրտիկինտէն, ղայպ օլտու ։ Արապաճը տա, արապասընը կէթիրիպ պու էվին էօնիւնտէ, վէ սօգաղըն գարշը եագասընտա տուրտուրտու ։

47

Բոլ Պէրօ՝ գաբուճուեա պիր շէյ սօրմագսըզըն, ըշըգ եագրլմըշ օլան ներտիվէնտէն սիւրաթլէ եօգարը չըգաը, վէ Էօժէն Լուազօնուն տայիրէսի գաբուսունա նազըր օլան սօֆաեա մուվասըլէթինտէ տուրտու։

Հէմ թաամ օտասը վէ հէմ իշ եէրի մագամընտա գուլլանըլան տայիրէտէ Վիգթօրին եալընըզ օլուպ, պիր լամպա ըշըղընըն գարշըսընտա չալըշըեօրտու, վէ արատա պիր տէ ասմա սաաթա աթֆը նազար իյլէեօրտու։

Պիչարէ գըզճըղազ՝ էվլէնտիկի կիւնտէն պէրու խայլի թէպտիլ օլմուշ օլուպ, թազէ եանագլարը սօլմուշ, վէ ագան եաշլարընտան գըղարմըշ օլան կէօզլէրինին էթրաֆը մօրարմըշ, հէմ տէ չուգուրլաշմըշ իտի։

Շըմինէ իւզէրինէ գօնուլմուշ օլան ասմա սաաթ պու արա չալտըղընտան, Վիգթօրին՝ թարիֆ օլունմազ պիր մէյեուսիեէթլէ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

—Սաաթ սէքիզ տիր... գատէր ու թալիիմ պու իմիշ... քէտէր վէ ռէճալարըմ ասլա քէնտիսինէ թէէսսիր իթմէտի... պու ագշամ թաամա կէլմէեէճէք, վէ եարը կիճէտէ, սէրխօշ վէ հայվան կիպի պիր հալտէ խանէսինէ ավտէթ իտէճէք տիր։

Պատէհու մէղպուրէ, իսկէմլէսինտէն գալգըպ, հէման պիթիրմիշ օլտուղու իշլէտիկի չիչէեի մասանըն իւզէրինէ գօյտու, վէ կէօզ եաշլարընը սիլտիքտէն սօնրա, շէօյլէ սէօյլէտի։

« Տիւչար օլտուղում էօմիւր նէ՞ գատար շայեանը թէէսսիւֆ տիւր։ - Էվվէլ նէ՞ տէրէճէ մէսուտ իտիմ։ - Արա սըրա էօլիւմ խաթըրէսիյլէ ֆիքրիմտէ մուճիպի քէտէր միւլահազաթ հասըլ օլուպ, ֆագաթ տիկէր վագըթլարտա հիչ պիր քէտէրիմ եօգ իտի, ասլա միւղտարըպ օլմաեօրտում... հաեաթըմըն իսթիրահաթը հիչ պիր սուրէթլէ իխլալ օլունմաեօրտու։

« Եալընըզլըգտան նի՞չին օսանտըմ։

« Քէնտիսիյլէ էվլէնտիկիմ ատէմի, պէնիմ կիպի ճէսուր վէ չալըշղան զանն իթտի... Իճրաի թասարրուֆ իլէ պիր միգտար ագչէ ճէմ իտիպ, միւսթագպէլիմիզի թէէմին իտէ-պիլէճէկիմիզի մէմուլ վէ թէխայեիւլ իյլէտիմ։

« Մէկէր իսէ, պու խուսուստա տիվանէ իմիշիմ։

« Լաքին չիմտի միւսթագպէլտէն գօրգուեօրում... Միւսթագպէլ պէնիմ իչին նէ՞ օլաճագ տըր։ – Ահ պուրասընը տիւշիւնմէք պիլէ իսթէմէմ։

« Ագտը իզտիվաճըմըզտան պէրու հէնուզ իքի այ միւտտէթ կէչմիշ օլտուղու հալտէ, սէֆալէթ վէ զարուրէթ հէման գաբումուզա վասըլ օլմուշ տուր... էքմէքսիզ գալաճաղըմըզ կիւն պիլէ եագլշամըշ տըր։

«Էօժէն, պիւթիւն քեարընը, պէլքի տէ քեարընտան զիեատէսինի պիրախանէլէրտէ, մէյխանէլէրտէ սարֆ իտիեօր, վէ պէնի տայիմա պուրատա եալընըզ պրագըեօր, պէնի քի, խանէմիզին մուվազէնէսինի մուհաֆազա իթմէք մագսէտիյլէ, սապահտան ագշամա գատար չալըշըեօրում... Ա՛հ, պու ութանաճագ հալ տըր... ալչագլըգ տրր... Պիրախանէլէրէ, մէյխանէլէրէ անը սիւրիւքլէեիպ կէօթիւրէն տէ, ագրապատան Բօլ Պէրօ տուր... Ա՛հ օ ալչագ վէ խային Պէրօ՝ կիւեա պէնի սէվմէքտէ օլտուղունու պէեան իտիեօր, հալ պու քի պիւթիւն միհն ու մէշագգաթըմըն սէպէպի եալընըզ քէնտիսի տիր... Քէնտի եիւզիւնտէն հաեաթըմ պիր իշկէնճէ օլմուշ տուր... Օ ալչաղը նէ՛ գատար թահգիր իտէրիմ... քէնտիսինտէն նէ տէրէճէ իսթիֆրահ վէ նէֆրէթ իյլէրիմ...

« Օ զէվճիմին մահվընա չալըշմաեա եէմին իթմիշ տիր։ Պէն իսէ անըն մասքէսինի աշաղը ալմաեա ճէսարէթ իտէմէեօրում, լաեըգ օլտուղու սուրէթտէ քէնտիսիյլէ մուամէլէեէ ճէսարէթիմ օլամաեօր, վէ թահգիր ու ատավէթիմի եիւզիւնէ գարշը անլաթամաեօրում... իխթիեարը սիւքիւթէ մէճպուրում, չիւնքի քէնտիսի սըրըմը պիլիր... Իճրա իթմիշ օլտուղու խէթատան մալիւմաթը վար տըր... Հաթթա հէր շէյի Էօժէնէ, սէօյլէեէճէք տէրէճէտէ ալչագ վէ խային օլտուղունտան, Էօժէնին տախի անըն թահրիքիյլէ պէնի թէլէֆ

իտէճէկի տէրքեար տըր, . . Հէբ պու շէյլէր ագլըմը ալըեօր, վէ պիլմէմ քի նի՞չին պանա էօլիւմ տէհչէթ վէրիեօր . . » Պու եօլտա եաշամագտան իսէ, էօլմէք էվլէա տէյի՞լ մի տիր։ »

Վիգթօրին պիրտէն պիրէ սէօզիւնիւ քէսիպ, ներտիվէնտէն ատըմ սէսի ալմագլա էթրաֆը տինլէտի։ Պու ատըմլար գաբունուն էօնիւնտէ տուտուգլարընտան, Էօժէն, « Էօժէն օլմալը տըր » տիեէրէք, գօշուպ գաբուեու աշտը, ֆագաթ գարշըսընտա Բօլ Պէրօեու կէօրմէսինտէ, տէհչէթլէ ըէֆը սէտա իթմէքտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէտի, վէ հէր նէ գատար գաբուեու գաբամաեա սայ իթտի իսէ տէ, մէրդում տէլիգանլը օլ էսնատէ օրաեա կիրմիշ օլտուղունտան, գաբուեու իչէրտէն գաբաեարագ, կէնճ գատընա խիթապէն,

— Աճայիպ, պէնտէն գօրգուեօ՞րմուսունուզ . . . ֆագաթ պիլի՞րմիսինիզ քի, պու հարէքէթինիզ՝ իզզէթի նէֆսիմէ տօգունուեօր, տէտի։

Վիգթօրին, հէեէճանը կէչմիշ օլտուղու ճիհէթլէ,

— Լաքին պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ . . . զէվճիմ պուրատա տէյիլ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Բօլ. — Զէվճէնիզին պուրատա պուլունմատըղընը պիլիեօրում. — Պիր ազ էվվէլ քէնտիսինտէն այրըլտըմ։ — Պու ագշամ մէրդում շէհիրտէ թաամ իտէճէք տիր։ — Հէլէ պու տէֆա օլսուն, քէնտիսինի պաշտան չըգարմըշ օլտուղումտան տօլաեը պէնի իթհամ իթմէզսինիզ։

— Ֆամիլեամ իչին իխթիլալ հասըլ իթտիկինիզտէն տօլաեը սիզի իթհամ իթտիկի, վէ էլան տախի իթհամ իթմէքտէեիմ։ Տիւեիւնիւմիւզիւն կիւնիւնտէ, Վէնսան օրմանընտա պէյնիմիզտէ վագը օլան ահվալի ունութտո՞ւմ մու ղանն իտիեօրսունուզ. Թէհտիտլէրինիզի տէրխաթը իթմէեօ՞րմուեում ղաննընտա պուլունուեօրսունուզ։ — Էվվէթ, սիզ թէհտիտլէրինիզի իճրա իթտինիզ . . . Էօժէնի չալըշմագտան սօղութտունուզ։ — Էվվէլճէ կիթմէտիկի մէյխանէլէրէ սիզ քէնտիսինի կէօթիւրտիւնիւզ. շէօյլէ քի օրալարտա էօյլէ հայլազլարա թէսատիւֆ իթմէքտէ տիր քի, պունլարա հայրան օլարագ, քէնտիլէրինէ իմթիսալ իթմէքտէ տիր։ — Ա՛հ, սիզին պանա իթտիկինիզ ֆէնալըգ բէք պիւեիւք տիւր, վէ շիմտի

պուրսեա նէ՞ քիսթախլըգլա կէլմէկէ ճէսարէթ իթտիկինի-
դի անլաեամահաօրում։

— Սիզէ օլան մուհապպէթիմիզ հէր չէյէ ճէսարէթ իտէ-
պիլըրիմ։

— Ա՜հ սուս օլուն, պէօյլէ պիր սէօզիւ թէլէֆֆիւզ իթ-
մէկին, զիրա մուհապպէթ քէլիմէսինի թահդիր իտիաօրսունուզ։

— Սիզի սէվերիմ։

— Եալան սէօյլէաօրսունուզ... Հագըգէթէն մուհապ-
պէթի օլան պիր քիմսէ, սէվտիկի գատընըն սաատէթինաէն
ղայրի պիր չէյ յարդու իթմէզ... վէ հէր չէյի անլաեարադ,
գալպինի սիգքիթ իթտիրմէք տէրէճէսինտէ քեաֆֆէյի ֆէ-
տաքեարլըգլարա գաթլանըր... Իմտի, էկէր սիզ պէնի սէվ-
սէ իտինիզ, նամուսլու պիր գատըն օլտուղում, վէ օլմագ իս-
թէտիկիմ իչին պանա հիւրմէթ վէ րիաեէթ իտէր իտինիզ։
Հալ պու քի սիզ պանա հիւրմէթ վէ րիաեէթ իթմէկ չէօղէ
տուրսուն, պէնի թահդիր տախի իտիաօրսունուզ, չիւնքի սի-
զի սէվէմէեէճէկիմի, սիզին օլամահաճապըմը, վէ էֆքեար ու
նիեաթընըզտա իսրար իթտիկինիզ թագտիրտէ, սիզի թահ-
գիր իտէճէկիմի սիզէ սէօյլէմիչ իտիմ։ – Սիզ իսէ, էֆքեար
վէ նիեաթընըզտա իսրար իտիաօրսունուզ։

Բօլ Պէրօ. – (Հէհէճանլէ) Եվվէթ, իսրար իտիաօ-
րում, վէ ատավէթինիզէ րագմէն իսրար իտէճէկիմ։ – Սիզի
սէվմէմ տիաօրսունուզ... պու սահիհ տիր, պիրա հագդընըզ-
տա հիսա իտէկէլտիկիմ աչգ քէլիմէսի թէֆսիրէ քեաֆի տէյիլ
տիր։ – Սիզէ սէճտէ գըլմագտաեըմ, սիզէ մալիք օլմագ իս-
թէրիմ, վէ հագդընըզտաքի հիսսիմ՝ պէնի թէճէննիւն իթ-
տիրմէքտէ տիր։ – Ճինէէթ տէնիլէն չէյ ագլէն միսթէնէտ
տէյիլտիր... Հիչպիր չէյ՝ աթէչի մուհապպէթիմի սէօնտիւրէ-
մէզ... հիչ պիր չէյ... հիչ պիր չէյ... Սիզէ միսթէսարրըֆ
օլմագ իչին, մատտի եախօտ հաեաթի օլսուն հիչ պիր մանի
եօղումտան պէնի տուրտուրմաեաճագ տըր։ Էկէր պու խու-
սուստա պիր ճինաեէթ իճրա իթմէքտէ լազըմ կէլիր իսէ,
պունա հազըրըմ։

Պու սըրատա Վիգթօրին տէհչէթլէ րիւճաթ իթմէքտէ
իքէն, Բօլ Պէրօ՝ սիւքիւնէթլէ չէօյլէ իլավէ իթտի.

— Պու եօլտա սէօզլէրին հիչ մանէասը եօգ տուր · իմ. տի , պիր ազ տա ագլ ու հիքմէթ իւղէրինէ պահս իտէլիմ : — էօժէն սիզի նէ կիպի էօմիւր իչինտէ եաշատըեօր :

— Նէ՞ կիպի էօմիւր իչինտէ եաշաեօր իսէմ , օ սիզէ րա. ճի տէյիլ տիր . պէն պուլունտուղում էօմրիւ՝ օլտուղու կիպի գապուլ իտիեօրում :

— Հալ պու քի միւղտարըպ օլարադ , աղլաեալագ գա. պուլ իտիեօրսունուզ : Եանագլարընըզ չուգուրա պաթըեօր : Զալըշմագլա վէ կէօզ եաշլարըյլա կէօզլէրինիզ աչընըեօր : — Հէր չէյտէն մահրումիյէթ , մէթրուքիյէթ , մէյեուսիէթ վէ գաթը իւմիտ՝ իչթէ էօժէն Լուազօնուն զէվճէսի օլմագ. լըզըն սիզէ պահչ իթտիքլէրի մահղուզիյէթ վէ չէրէֆ պուն. լարտան տըր :

— Էվլէնմէմէք պէնիմ էլիմտէ իտի : Ադտը իզտիվաճը գապուլ իթտիկիմ հալտէ , նէթիճէլէրինիտէ գապուլ իթտիմ :

— Շիմտիտէ օ նէթիճէլէրէ գաթլանըեօրսունուզ . . . Ա՛հ թէնպէլ , սէրհօշ , վէլ հասըլ հայվան կիպի պիր ատէմ իլէ էվլէնիլտիկի հալտէ , չու իզտիվաճ՝ նէ՞ գատար կիւզել գա. նուն տուր : Պու խուսուստա նէ՞նէ իւմիտինիզ օլմասը լա. զըմ կէլտիկինի պիլիր իտինիզ . . . Եանի աչգ ու մուհապպէթ տէ օլմազսա , (չիւնքի սիզ օ հայվան էօժէն Լուազօեու աս. լա սէվմէմիչսինիզ տիր , ա՛սլա , ա՛սլա .) իսթիհսալը սիւքիւ. նէթ վէ իսթիխրահաթը մէմուլ իտէպիլիր իտինիզ . . . Հալ պու քի աչգ ու մուհապպէթինիզ օլմատըզը կիպի , պէօյլէ պիր զէվճ սաեէսինտէ , կիւնիւն պիրինտէ եէեէճէք էթմէյինիզ տախի պուլունմաեաճագ տըր : — Պուրասընը սիզ պէնտէն է. յի պիլիրսինիզ , վէ միւսթագպէլ խաթըրընըզա կէլտիքճէ տիթ. րէեօրսունուզ : — Իմտի , ճէսուր օլուն , վէ սիզի բաղթ իտէն ղինճիրի գըրըն : — Թալագընըզը (գարը գօճա պօչամասը) թալէպ իտին . . . պունու իսթիհսալ իչին ասլա կիւճլիւք եօգ տուր , վէ օ հալտէ պէն , սիզէ ատէթա սէճատ գըլտըզըմ ճիհէթլէ , սիզի պախթիեար վէ մէսուտ իտէճէեիմ . . . վէ սիզ մօտասը կէչմէքտէ օլան էսիի ուսուլէ րիաեէթ իթտիկինիզ իչին , օ ուսուլ մուճիպլինճէ սիզի մէսուտ գըլաճաղըմ . . . Ցի. մէք խաթէրիմ քի սիզին իլէ էվլէնեճէեիմ :

— Սի՛զ մի պէնիմլէ էվլէնէճէքսինիզ։

— Էվվէթ , պէն ։

— Ֆագաթ սիզ սէրպէսթ տէյիլսինիզ։

— Պիլիրսինիզ քի եարըն սէրպէսթ օլապիլիրիմ։

— Ժան Ցէսուրիեի տայիմա սէվէճէկինիզէ , վէ անըն զէվճի օլաճալընըզա տայիր եէմին իթմիչ օլաուզունուզու տա պիլիրիմ , վէ Ժանտան գազանտըզընըզ էվլատ՝ եէմինլէրինիզի խաթըրա պրագմալը իտի ։

— Օ եէմինլէրի իթտիկիմ զէման կէնճ իտիմ... Պունտան գաթինազար , մալիմ տիւր քի , պու գապիլ եէմինլէր հեր վագըթ իճրա օլունմազլար ։ — Ժանը սէվէճէեիմի զանն իտիեորտում , հալ պու քի եանըլմըշըմ , զիրա եալընըզ սիզի սէվէճէք իմիչիմ։ — Իմտի , զէվճէմ օլմաեա մուվաֆֆագաթ իտին ։

— Ա.ալա ։

— Սիզի սէվէրիմ։

— Պէն տէ սիզի թահգիր իտէրիմ։ — Միւրաալըմ վէ սէպաթըմ՝ ասլա գապիլի իխլալ տէյիլ տիր... արամըզտա պու եօլտա հիչ պիր իւֆէթ օլամազ... պունտան պէօյլէ տէ սիզի ուզուն միւտտէթ տէ տինլէյէմէմ։ — Թէքլիֆաթընըզ թահգիր , վատլարընը ըէտտ վէ թէհտիտլէրինիզի իսթիհզա իտէրիմ։ — Սիզ պէնիմ իչին պիր տիւշմէնսինիզ , պէն տէ սիզէ տիւշմէն թարզընտա մուամէլէ իտէրիմ։ — Հա՛յտէ , տէֆ օլուն պուրատան... սիզի աչըգտան աչըզա գօվուեօրում։

Բօլ Պէրօ ։ — (Սիմասը՝ տէհչէթլի պիր հալ քէսպ իտէրէք ։) Պէնի գօվուեօրսունուզ հա՛ ։

— Շիւպհէսիզ , վէ գօվմաեա տա հագգըմ վար տըր ։ չիւնքի էվիմտէ պէնի թահգիրէ կէլմիչսինիզ , վէ պէնիմ չէքտիկիմ մէհնու մէչագգաթտա սիզին եիւզիւնիւզտէն տիր ։

— Տիմէք օլուր քի , արամըզտա միւտարէպէ պաչլատը ։

— Բէք ալէա , միւտարէպէ պաչլարսա , նէ՞ օլմագ լազըմ կէլիր ։

— Վիգթօրին , պու սէօզլէրինիզտէն տօլաեը միւթէէսսիֆ օլաճագսընըզ , չիւնքի պու սէօզլէրին մալի սիզէ չօղա օլաճագ տըր ։ — Պէնտէն աֆվըզգ տիլէեէրէք , պէնի սէվմի-

կինիզի պէեան իթմէկէ կէլէճէկինիզ կիւնէ գատար հագգը-նըզտա մէրհամէթսիզ պուլունաճաղըմ։

— Պէն սիզտէն աֆվլըգ տիլէմէեէ՞ մի կէլէճէեիմ։ Պու իֆրաթ նամուսսուզլուղու իրթիքեապ իթմէքտէն իսէ, էօլ-մէեի պին գաթ էվլէա ատտ իտէրիմ։

— Էօյլէ զանն օլունուր ամմա էօլիւնմէզ, վէ հէր շէյէ գաթլանըլըր։ Պու սէօյլէտիկիմի պիլ ֆիիլ սիզ տէ կէօրէճէք-սինիզ։ - Ազիզէմ, գուվվէյի հաֆըզանըզ բէք գըսսա տըր . . . կէչմիշ զէմանընըզ եէտիմտէ օլտուղունու ղալիպա ունուտու-եօրսունուզ։ - Ֆագաթ պէն հիչ պիր շէյի ունութմամ։ - Իմ-տի, թէքրար կէօրիւշիւրիւզ, Վիգթօրին, վէ պէլքի տէ եա-գըն վագըթտա կէօրիւշիւրիւզ։

Պատէհու Բօլ Պէրօ՝ թէհի եէրտէ իսթիհզա թարզընտա կէօսթէրմէեէ չալըշտըղը հիտտէթ վէ ղազապլէ լէհճէսի պօ-զուլմուշ օլարագ, պուլունտուղու տայիրէտէն չըգըպ, գա-բուեու տախի գաբատը։

Վիգթօրին, թագաթ վէ տէրմանը գալմաեարագ իշլէ-մէք իւզրէ օթուրտուղու իսկէմլէսինէ տիւշիւվէրտի, վէ անլը-նը իքի էլլէրի տէրունինէ ալարագ,

— Օ՛հ պէնիմ հալիմ նէ՞ օլաճագ տըր . . . աճապա պու ալչագ պէնիմ իչին նէ՞ եէնի իչքէնճէ սագլաեօր . . . հագգըմտա մէրհամէթսիզճէ տավրանաճագ տըր . . . պու խուսուստա եէմին իթտի . . . եէմինինի թութաճագ տըր . . . Ա՛հ, պէնիմ իչին արթըգ չարէի սէլամէթ եօգ տուր, տէտի։

Բօլ Պէրօ, սօգաղա չըգտըգտան սօնրա. պիր գաչ ա-տըմ ուզագտա պիր արապա կէօրիւպ, պու արապաեա տօղ-րու իլէրլէտի, վէ արապաճըեա,

— Պիրինի՞ մի պէքլէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթմէսինտէ,

— Էվվէթ, ֆագաթ կիտէճէկինիզ մահէլլ ուզագ տէ-յիլ իսէ, քիւչիւք պիր սէֆէր իտէպիլիրիմ։ - Նէ՞րէեէ կիտի-եօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Ցէն սօգաղընտա 27 նիւմէրօեա։

— Օրասը բէք ուղագ տըր, կէլէմէմ, չինքի շաեէթ պէ-նիմ ղայպուպէթիմ զէմանընտա, միւշթէրիմ չըգըպ պէնի արար իսէ, էյի պիր շէյ օլմազ։

Բօլ պէրօ իսրար իթմէեիպ , եաեան խանէսինէ ավտէթէ գարար վէրտի ։

Մէրգումուն կէօղիւքմէղ օլունճա , արապաճը՝ սիւրաթլէ ժարտէն տէ Բլանթ մահէլլէսինէ տօղրու հարէքէթէ իպթիտար իյլէտի ։

48

Էօժէն Լուազօ իլէ ըէֆիգի՝ Սէն-Միշել պուլվարընտա վագը լօգանթատա նէֆիս թաամլար վէ լէզիզ չարապլար իլէ դարընլարընը տօեուրմագտա օլուպ , Էօժէն Լուազօ , էնյաի թաամտա մահզուզիեէթ վէ մէմնունիյեէթինի պիլ պէեան ,

— Արգատա՛շ, պունլար էյի ամմա , եալընըզ պիր շեյ պէնի տիւշարը էնտիշէ գըլաեօր , տէտի ։

— Օ նէ՞ տիր ։

— Պու եէտիկիմիզ թաամլարըն , վէ իչտիկիմիզ չարապլարըն մալի , սանա ատամ պաշընա օն ֆրարդտան դիեատէ մալի օլաճադ տըր ։

— Պունտան սանա նէ՞ օլապիլիր . . . Մատէմ քի օեուրտա պէն եէնիլտիմ վէ իգրամը տա պէն իտիեօր իսէմ , սէն քէֆինէ պագ . . . Միրասըմ սաղ օլսուն ; Սէնին պաշգա արզուն վար իսէ , անը սէօյլէ ։

— Էվվէթ , սանա պիր թէքլիֆիմ վար տըր ։

— Նէ՞ տիր ։

— Թաամտան սօնրա թէաթրօեա կիտէլիմ ։

— Իչթէ պունու բէք էյի տիւշիւնատիւն . . . շու շարթ իլէ օթուրաճաղըմըզ ֆօթէջյլէրին իւճբէթինի պէն էօտէնէճէեիմ ։

— Օլսուր , լաքին պէն տէ թէաթրօտան չըգտըգտան սօնրա , իտէճէկիմիզ սուբէնին պէտէլինի էօտէմէք իսթէրիմ ։

— Խա՛յր , խա՛յր , սուբէ ֆալան լաղըմ տէյիլ տիր . . . Սօնրա էվէ բէք կէճիքիրիմ ։

— Էյ նէ՞ զարարը վար ։

— Պիզիմքի շիմտիտէն ֆէնա հիտտէթլէնմիշ օլմալը տըր ։

— Վա՛յ, քէնտիսինտէն գօրգուեօ՛րմուսուն։

Իօժէն Լուազօ. – (Եումիուղունու մասաեա վուրարագ.) Պէ՛ն մի քէնտիսինտէն գօրգաճաղըմ... պիր գարըտան գօրգմագ եագըշը՛ր մը... Օ՛հ, խա՛յր, խա՛յր... մատէմ քի սուբե իթմէմիզի իսթէեօրսունուզ, իտէրիզ... պագընըզ գօրգուեօ՛րմուեուսմ... Ինսան էվլէնիրսե գարըսընըն էսիրի օլմագ իչի՛ն մի էվլէնիր։ Օ հալտե էրքէքլէրին հուգուգու նէ՛րէտե գալըր։

— Զաթէն սէ բէք կէճիքմէեիզ. ալէա պիր չօրպա, օն իքի գատար իսթրիտեա, վէ պիր բարչա խամուր իչի եէրիզ, վէ պիր չիչէ չապլի, պիր մազակրան վէ պիր ազ տա գօնեագ իչէրիզ։ Հէբսի իւչ չարեէքլիք իչ տիր։ Օապահըն իքի սաաթընտան էվվէլ իչինէ կիտէպիլիրսին։

— Իչթէ օ էյի, չիւնքի սապահլատըն բէք էրքէն գալգմալըըմ։ – Իչիմիզ գաեէթ միւսթաճէլ տիր, վէ իչճի պաչըմըզ՝ վագիթ ու ղէմանըյլա կիթմէեէն ամէլէեի եօլա գօեաճաղընը անչաթմըշ տըր... Հաթթա կէչէն կիւն քէնտիսինէ պիր ազ սէրթճէ ճէվապ վէրտիկիմտէն, պանա գաչը խուսուսի հիտտէթ վէ ատավէթի վար տըր։ – Հագդըմտա ասլա միւսամէհալը տավրանմաեաճաղընա չիւպհէ եօգ տուր։ – Ֆագաթ պիզ հանկը թէաթրօեա կիտէճէեիզ։

— Շաթլէեէ։

— Էյի տէտին... իճրա օլունաճագ օեուն նէ՛ տիր։

— Ֆէէրի տէնիլէն օեուունլարտան տըր։

— Իչթէ պունա մէճմուն օլտում... չիւնքի պալէթ րագալարը գաեէթլէ սէվէրիմ... Պու կիպի օեուունլար, քէֆլի վէ էյլէնճէլի տիրլէր։

Շախսը մէճհուլ պու սէօզլէր արասընտա Լուազոնուն գատէհինի տօլտուրուպ, մէրգում իսէ, տօսթունուն տավէթինէ տայիմա իճապէթ իթտիկինտէն, հաթթա թաամըն ոճնլարընտա չամբանեա չարապը տախի իչիլտիկինտէն, Լուազօ, պաչընըն աղըրլաչտըղընը հիւս իթտի։

Ֆիլվագը մէրգում սէրխոչլանմագտա օլուպ, գահվէ իլէ պէրապէր տէ էնվայի իչկիլէր իչիլտի։

Շախսը մէճհուլ, հէր հալտե ըէֆիդինի սէրխոչ գըլմագ

խթէեիպ , օխէ պիլա մուխալիֆէթ տօսթունուն իքրամլա-
րընը դապուլ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, իչտիքճէ, թապ ու թա-
գաթը ազալմագտա իտի .

Եէնիլէն թաամլարըն վէ իչիլէն իչկիլէրին իւճրէթի էօ-
տէնտիքտէն սօնրա , Լուազօ , բէչկիրինի մասանըն իւզէրինէ
աթտըղը սըրատա , տիլի բէբէլէեէրէք ,

— Հա՛յտէ , արթըգ թէաթրօեա կիտէլիմ , տէտի ։

Շու գատար քի նէյտիվէնին գատէմէլէրինտէն էնմէք ի-
չին , չախսը մէճհուլ՝ գօլթուղունա կիրմէեէ մէճպուր օլտու,
վէ կիւլէրէք տէ ,

— Պու նէ՞ արդատաչ, չու հալինի կէօրէն սէնի սէրխօչ
զանն իտեր , տէտի ։

— Ա՛հ, օլ քէսկին չարապլար պաշըմը տէօնտիւրիւեօր . . .
լաքին թէննէֆֆիւզ իտէճէկիմ հավա սաեէսինտէ քէնտիմի
պուլաճաղըմա էմինիմ։

Լուազօ , էվվել էմիրտէ րէֆիքինին գօլթուղունա կիրէ-
րէք եիւրիւտիւ իսէ , վիճուտճա գուվվէթլի օլտուղունտան ,
վէ զաթէն իչրէթ իթմէկէ տէ ալըշըգ իտուկինտէն , ազ վա-
գըթտա մուվազէնէսինի պիր տէրէճէ պուլտու ։

Պունլար Շաթլէեէ մուվասըլէթլէրինտէ , մէնզարէ պիր
սաաթտան պէրի պաշլամըշ իտի ։

Լուազօնուն պօղազը գուրու վէ հերարէթլի օլտուղուն-
տան , ֆասըլլար արասընտա պիր խայլի պիրա իչէրէք , հէ-
րարէթինի կէչիրմէքտէ , վէ մերգումուն իչտիկի պիրալարըն
պէտէլի՝ տօսթու թարաֆընտան թէէտիեէ գըլընմագտա
իտի ։

Եարը կիճէեէ պիր չարեէք գալարագ մէնզարէ խիթամ
պուլուպ , ֆագաթ կէնճ միւճէլլիտ՝ սալաեա կիրտիկի զէման
գատար սէրխօչ օլմատըղընտան , վատ օլունան ըսթրիտեա-
լարը վէ չապլի չիչէսինի խաթըրլատը ։

Շաթլէտէն չարշը մահէլլինէ գատար օլան մէսաֆէ ազ
օլուպ , եօլտա կիտէրքէն , չախսը մէճհուլ ,

— Հէր հալտէ եարըն իշ եէրինէ կիթմէմէլի տիր . . . ֆա-
գաթ զաննըմտան պիեատէ գավի իւլ պիւնեէ օլտուղունու
չիմտի անլաեօրում , տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի ։

Պու լքի արդատաշլիք սուբէ [illegible]ճէքլերի մահէլլէ տա-
խիլ օլտուլար։

Պիղ պունլարը պուրատա թէրքէ, խանէսինէ կիմսիկի
սըրատա պրադմըշ՝ օլտուղումուզ Բօղ Պերօեու պուլալըմ։

Մէրգում քէչ չալըշդ եիւղևաօրտու, լաքին միւշահա-
զասը տահա չաբուդ եիւրիւեօրտու։

Վիգթօրինին մուխալիֆէթի վադըսըդ՝ քէնտիսինի տա-
հա գիեատե թահրիք իմմէքտե օլուպ, ինթիգամ ալմադ է-
չէտի արղուսու ֆիլքրինի վէ գալպինի իսթիդա իմմիշ իտի։
զիրա մէզպուրէ հագդընատքի մուհապպէթի հագըգիեէսի
վահչիեանէ վէ ճանվէրանէ պիր հիսսատէն իպարէթէ օլտուղու
իչին, հիչ պիր կիւզէլ տույղու վէ միւշահազասը պուլունմա-
մագտա իտի։

Քէնտիսի Վիգթօրինի քէմալը չիտտէթլէ արղուլէեիպ,
արղուսունա մուվաֆֆաթ օլմադ իչին, իճապ իտէր իսէ, ճի-
նանէթի իճրասընա տա միւքթէտիր պիր ատէմ իտի։ Նասըլ
քի պու խուսուսու պիղզաթ տահի ոէօյլէմիշ իտի։ Հասըլը
հէր հալտէ Վիգթօրինի էլտե իմմէք իսթէօրտու։ Պինապէ-
րին եօլտա կիմսիկի զէման, քէնտի քէնտիեե,

— Լվվէթ, Վիգթօրին պէնիմ օլաճագ տըր . . . Վագ-
թիլէ պիր թագըմ աշըդլաբը պուլունմուշ օլան պու գա-
տըն չիմտի պանա մուխալիֆէթի մի վտէճէք տիր . . . Խա՛յր,
խա՛յր, Վիգթօրինէ մալիք օլաճաղըմ. եէմին իտէրիմ քի անը
էլտե իտէճէեիմ. էկէր թահդիդլրդա պու խուսուս գապիլ
օլամազ իսե, ճէպր իսթիմալ իտէճէեիմ, տիմէքտե իտի։

Բօղ Պէրօ՝ ՍԷն սօգաղընտա վագը 27 նիւմէրօլու պիր
խանէնին տէօրտիւնճիւ գաթընտա իդամէթ իտիպ, տայիրէ-
սի բէնչէրլէրի՝ պիր թարաֆտան հավլիեէ վէ տիկէր թա-
րաֆտան պագը էվլէրին տամլարընա նագդը իտի։

Մէրգում, սօգադ գաբուսունու արդատան գաբատըգ-
տան սոնրա, պաչընը եօգարը գալարրըպ, տայրէսինին բէն-
չիրէլէրինէ պագադ։

Պու բէնչիրէլէրտէն այարընդըդ կէօրիւնիւեօրտու։

Բօղ, սիւրաթլէ եօգարը չըգարադ, գաբունուն չանընը
չալտը, վէ պիր իքի սանիյեե սոնրա գաբու աչըլըպ, ժան Ցէ-

սուրտի , գըզը Լինա իլէ պերլիքտէ կէօրիւնտիւ ։

Ջօճուգ բէտերինի կէօրտիւկիւնտէ ,

— Ա՜հ պապա՛ տըր . . . ապշամխայր , պապա , պէնի էօր տէտի , վէ քիւչիւճէք եանագլարընը Բօլ Պէրօեա սուն-մասընտա՝ մէրդում , չօճուղու չիտաէթլէ եիթերէք , վէ ,

— Հա՛յտէ հա՛յտէ , Բօլ վէր քի կէչէեիմ , հայըազ , տիեէրէք մռագապէլէ իթտի ։

Լինա , մահզունէն օտանըն պիր թարաֆընա կիտիպ աղլամաեա պաչլատը ։

Ժան . – Ագշամ խայր , Բօլ ։

— Ագշամ խայր ։

— Նէ՛ գատար կէճիքտին ։

— Էվվէլ էմիրտէ կէճ տէյիլ տիր . . . պունտան պաչգա տահա էրքէն կէլէմէմ . . . թատամ հաղը՛ր մը տըր ։

— Պիր սաաթտան պէրի հաղըր տըր ։

— Էօյլէ իսէ , սուֆրատա օթուրալըմ ։

Պէօյլեճէ Բօլ Պէրօ՝ քիւչիւք պիր սալատա կէչտի քի, պունտա իւչ քիշիլիք սուֆրա գուրուլմուչ իտի ։

Ժան՝ Լինաեը չաղըրըպ , քէնտիսիյլէ բէտերինին արատընտա օթուրտու ։

Պիչարէ չօճուգ հալէտա ապլամագտա օլտուղունտան , վէ քիւչիւճէք բարմագլարըյլա գըզարմըչ օլան կէօղլերինի կիսլէմիչ իտուկինտէն , Բօլ Պէրօ սերթ պիր թավր իլէ վէ էլինին թէրս թարաֆըյլա , չօճուղուն բարմագլարընա վուրարագ ։

— Սուս օլաճա՞գմըսըն , տէտի ։

Ժան . – (Թաթլը պիր սէտա իլէ .) Բօ՛լ, չօճուղու թաղիրլէմէ . . . պիր գապահաթը եօգ տուր . . . քինտիսինի էօբմէտիկին իչին աղլաեօր . . . պիչարէնին գալպի մաղհուն տուր . . . հէմ տէ մահզուն եալընըզ օ տէյիլ տիր ։

Բօլ . – Ելինէ պաչլամաեալըմ . . . չօլպաեր կէթիր . . .

Ժան իթատի իթտի ։

Բօլ . – Պու կիւն քիմսէ կէլտի՞ մի ։

Ժան . – Էվվէլի , իչի քիչի կէլտի . թէրզի իլէ գատապ ։

— Նէ՞ տէտիլէր ։

Հիսապ բուսուլալարընը պիր թահսիլտարա թէսլիմ իթ-տիքլէրինի , վէ մահքէմէճէ թաագիպ օլունմագ իսթէմէզ-սէն , պիր ան ՚էվվէլ օ թահսիլտարը կէօրիպ , անընլա ու-եուշմագլըդընը լազըմ իտուկինի սէօյլէտիլէր :

Պու թահսիլտարընն իսմի նէ տիր :

Բաօն-Պլան սօգաղընտա Ն նիւմէրօլու խանէտէ մուգիմ Ակօսթինի իմիշ :

— Բէք էյի , քէնտիսինի կէօրիւրիւմ :

— Բօլ զալիպա սիւչարը զարուրէթ վէ սէֆալէթ օլուեօ-րուզ . . . Էքմէքճի տախի պուննան պէօյլէ պէքլէմէեէճէ-կինի , վէ բարա ալմաղագճա էթմէք վիրմէեէճէկինի սէօյլէ-տի : — Զաթէն պօրճլարըմըզ վար իտի , չու էանատէ իսէ , հէր չէյ ալէհիմիզտէ տիր կիպի կէօրիւնիւեօր : — Պիլիրսին քի , է-լիմտէն կէլէնի եաբըեօրում , ֆագաթ մուվաղէննէեի պուլմա-եա վիւգթէտիր օլմաեօրում : — Խարիճտէքի մէսարիֆինի պիր ազ էքսիլթմէլիսին :

— Խարիճտէքի մէսարիֆիմի էքսիլթմէ՞ք մի . . . նի՞չին . . . հէր արզումու իճրա իթմէլիեիմ :

— Բէք էյի ամմա , էվիմիզին իտարէսի գապիլ օլմա-եօր :

— Էկէր պու եօլտա էօմիւրտէն իսօչնուտ տէյիլ իսէն , դաբուլար այըգ տըր :

— Տէմէք պէնի գօմուեօրսուն :

— Խա՛յր , ֆագաթ սէրպէսթ օլտուղուն ճիհէթլէ , հիչ պիր չէյ կիթմէնէ մանի տէյիլ տիր տիեօրում :

49

Ժան Տէսուրտի , պիր գաչ սանիյէե գատար հէեէճա-նընտան նաչի սէօզ սէօյլէեէմէեիպ , տալկըն տալկըն մէր-գումա պագտըգտան սոնրա , հէեէճանընը թէսկին իչին իքի էլլէրինի եիւրէկի իւղէրինէ վազ իտէրէք , վէ հընչգըր-մալարընը զապթ իյլէեէրէք ,

— Բօ՛լ... Բօ՛լ... պէն սանա նէ՞ եաբտըմ քի պու սէօզ-
լէրի սէօյլէեօրսուն, տէմի։

— Մէն պանա հիչ պիր չէյ եաբմատըն... ֆագաթի պէ-
նի սըգըեօրսուն... պէնի եօրուեօրսուն... իչթէ հէր եաբ-
տըղըն պու տուր։

— Պանա աճը, գըզընա մէրհամէթ էթ... պու կիպի
չէյլէր սէօյլէմէ։

Բօլ. – (Էլինի մասանըն իւզէրինէ վուրարագ.) Հայ Ալ-
լահ պէլանը վէրսին... բահաթ պրադմաեաճա՞գ մըսըն քի,
թաամըմը իտէեիմ։ – Պու էօմիւը տէյիլ, ատէթա ճէհէննէմ։

Ժան. – Մէպէպի քի՞մ տիր։

— Մէպէպի քի՞մ օլապիլիր... չու եօլտա աղլաեըշ վէ
սըզլաեըշլարըն իլէ, սէպէպի սէնսին։

— Պիր գատէհէ տէրէճէսինատէն զիեատէ սու տօլտու-
րուլուր իսէ թաշար... Իմտի պու պապտե պէնիմ նէ՞ թագ-
սիրաթըմ վար տըր։

Բօլ. – (Թապաղընը գըրարագ.) Պէլքի գապահաթ պէ-
նիմ տիր, տէյի՞լ մի։

Պու արա Լինա իսկէմէսինատէն էնիպ, տիթրէեէրէք մաթ-
պախա կիթտի։

Ժան, պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէքսիզին, օթուրտուղու
եէրտէն գալգըպ, գըրըլան թապաղըն բարչալարընը թօբ-
լատը։

Բօլ, պիր նիզա արանըեօրտու։ Մէրգումա,

— Գասապ իլէ թէրզինին ալաճագ բուսուլալարը գա՞չա
պաիդ օլուեօր, տէյի սիւալ իթտի։

Ժան, մէզքիւր իքի բուսուլաեը պուլուպ կէթիրտի, վէ
ճէմլէրինէ պագարագ,

— Եէտի եիւզ եիկիրմի ֆրանգա, տէյի ճէվապ վէրտի։

— Պու պօրճալը վէրիլմէլի տիր։

— Լաքին պուրատա բարամ օլմատըղընը սէն պիլիրսին։

— Պու սապահ էլլի ֆրանգ ալաճագըն տէյի զանն իս-
տիեօրսուս։

— Պէն տէ էօյլէ զանն իստիեօրտում, ֆագաթ օն պէշ
կիւն կէրիեէ պրագարլար։

— Անժելիք Վերիերին սանա պօրճու վա՞ր մը տըր։

— Էվվէթ, իքի եիւզ ֆրանգ պօրճու վար տըր։

— Իշթէ էյի եա՛։

— Լաքին կիտիպ իսթէմէեէ ճէսարէթիմ եօգ տուր։

— Նի՞չին։

— Պուլունտուղումուզ հալի քէնտիսինէ էթրաֆը յլա պիլտիրմէք լազըմ կէլիր...։

— Պունտա նէ՞ ֆէնալըգ վար տըր։ — Պիզ միլիօն սահիպլերի տէյիլիզ քի վազիֆէ իտէլիմ... Պունտան գաթինազար, պիր քիմսէ ալաճաղընը իսթէմէք իչին, հէր հալտէ զարուրէթ իչինտէ օլմամագ լազըմ տէյիլ տիր։

— Օրասը էօյլէ ամմա...

— Ամմա ֆալան իգթիզա տէյիլ տիր... Եարըն կիտիպ օ բարաեը ալըրսըն, վէ ալաճագ սահիպլերինէ ալէլ հիսապ պիրէր միգտար շէյ վէրիրսին։

— Ֆագաթ ալաճագլըլարըմըզ՝ ասլա ալէլ հիսապ գապուլ իթմէեէճէքլերինի խապէր վէրտիլեր։

— Էօյլէ իսէ, էլմասլարընը, սաաթընը, իքի չիֆթ քիւբէլերինի, վէ եիւզիւքլերինի պանա կէթիր... իշճի պիր գատըն իչին, պու կիպի օեունճագլարա լիւզում եօգ տուր... Եարըն սապահ պէն պունլարըն իճապընա պագարըմ։

Ժան. — (Եավաշ սէտա իլէ.) Պիր գաչ կիւն էվվէլ սաաթըմը ըէհինէ գօյտում։

Բօլ. — (Պիրտէն պիրէ աեաղա գալգարագ.) Սաաթընը ըէհինէ՞ մի գօյտուն... պանա խապէր վիրմէքսիզին սաաթընը ըէհինէ՞ մի գօյտուն... պուրատա պուլունան էշեաեա էլ տօգունտուրմագլըղըն իչին քի՞մ սանա հագգ ու սէլահիյեէթ վէրտի։

— Եաշամագ լազըմ իտի, վէ պէն տէ պիր թագըմ ուֆագ թէֆէք պօրճլարտան տօլաեը սրգըլըեօրտում։ Պունտան գաթինազար պաշգա նաֆագա վէ էրղագ օլմատըղը հալտէ, սէնին գարնընը նա՞սըլ տօեուրապիլիր իտիմ։

— Տիկէր պիր չարէ պուլմալը իտին։ — Ֆագաթ վազթիյլէ պուրատա հիչ պիր շէյէ սրգընթը չէքիլմէզ իքէն, շիմտի աճլըդտան էօլմէք բատտէսինէ՞ մի կէլինմիշ տիր։

Ժան . – (Թաթլըլըգլա .) Վագթիլլէ սէն տէ օլտուգճա պիր չէյ գաղանըեօրտուն , վէ պէնիմ քեարըմտա չիմտիքի գատար օլմատըդը հալտէ , եւնէ թէշէքքի իմմէեօրտուն . . . Բահաթճա եաշաեօր իտիք , վէ օն քարա պիլէ պօրճումուզ եօգ իտի : – Շու գատար քի օլ զէման այլըգլարընը թէմամիյլէ էվիմիզէ կէթիրիր իտին :

— Օլ վագըթ եաբմատըդըմը պու կիւն եաբըեօրում , նէ՞ տիեէճէքսին : Պէն հաքիմիմ , հէմ տէ հաքիմի մութլագըմ . . . նասըլ իսթէրսէմ , էօյլէ հարէքէթ իմմէեէ հագգըմ վար տըր : Էօյլէ օլտուդունու տա չիմտի իսպաթ իտէճէիմ : – Էլ-մասլարընըն գուսուրունու պանա վէր :

Ժան , քէմալը իթաաթլէ պիր տօլապ աչըպ , պունուն իչինտէն , էսկի կիւմիւշ թագլիտինտէ պիր քիւչիւք սանտըգճա չըգարըպ , Բօլուն դարչըսընտա վազ իթտի , վէ պատէհու սուճրա թագըմլարընը գալարըպ , մանպախա կիթտի : Լինա՝ էլան օրատա աղլաեօրտու :

Ժան , չօճուդունա պիր ազ չէյ եէտիրտիքտէն սօնրա եաթաղընա եաթըրտը , վէ պիչարէ չօճուգ իսէ , կէօղլէրի եաչարմըշ վէ գալպի մահզունն օլարագ ույուտու :

Պու արալըգ Բօլ Պէրօ սանտըգճաեը աչըպ , պունուն տէրունինտէն գըյմէթտար բարչալարը ալարագ պիր քեաղըտա սարտըգտան սօնրա , ճէպինտէ հըճգ իթտի :

Ժան ավտէթլէ , մահզունէն ,

— Հէբսինի տէ ալտը՞ն մը , տէյի սիւալ իթտի :

— Իչիմէ կէլէնլէրի ալտըմ :

— Հիչ օլմազսա , էմանէթի սանտըղընտան գարղէն ալաճաղըն ագչէտէն Լինաեա պիր չիֆթի աեագգապը ալ . . . պիչարէնին աեագգապլարը տէլինմիշ տիր :

— Հէր չէյտէն էվվէլ պօրճլարըմըզը վիրմէլիեիզ , էշեամըզ թահթը հաճգէ ալընմասըն . . . լանէ էշեամընն սէքուէթօրօ իտիլմէսինի իսթէմէմ :

— Լաքին գըզընը տա տիւչիւն :

— Չօճուդուն թուալէթի պանա բաճի տէյիլ տիր :

Պիչարէ Ժան , էօյլէ պիր ատէմէ գարչը ուղրաչմագլըդըն միւմքինսիզ օլտուդունու անլաեարագ թէքքար պաչընը էյտի ,

վէ իչինէ տէվազ իթտիկինտէ , Բօլ տախի ուչուտու .

Մէղպուրէ , մէշղուլիեէթի էնտասընտա , կէօղ եաչլա-
րընըն եանադլարը իւզէրինէ տամլա տամլա ադտըղընը հիսս
իտիեօրտու ։

Ջէվալը դատընճըղազ էլան էվհամա զահիպ օլապիլիր
մի իտի ։

Քէնտիսինիլէ Բօլուն արաասընտա հէր կիւնա իւլֆէթ վէ
միւնասիպէթին խութամ պուլունտուղունու , վէ կիւն պէ
կիւն մէրդումուն, քէնտիսինտէն զիեատէ սօվուտուղունու, վէ
հաթթա քէնտիսինտէ էվլատլըգ մուհապպէթի տախի գալ-
մըշ օլմաեըպ , Լինատան տօլաեը ֆիլմուրսուզ վէ վաղիֆէ-
սիզ իտուկինի անլամամագ գապի՛լ մի իտի ։

Տիկէր թարաֆտան ֆագր ու զարուրէթ էսէրլէրի զա-
հիր օլմաեա պաչլաեըպ , պու հալին նէթիճէսի նէ՛ օլաճաղը
քէչֆ օլունամաեօրտու ։

Ժան , ղէքեա վէ ֆիրասէթի բէք աչըդ վէ միւլահազասը
տօղրու օլտուղունտան , քէնտիսի իչին էն էյի թարիդ , պէլ-
քի Բօլ իւլէ գաթիէն գաթը ալէագա վէ միւնասիպէթ իտէ-
րէք, դըզը իւլէ պէրապեր վէ եալընըզճա եաչամագտան իպա-
րէթի օլտուղունու , վէ օ սաեէտէ , հիչ օլմազսա պինիճսպէ
սաքին վէ րահաթ օլարադ , գըզընը պիւեիւթմէք իչին չալը-
չապիլէճէկինի անլամագտա իսի իսէ տէ , պու այրըլմագլըզա
քէնտիսինին էօն սեագ օլմասը , եէնի պիր խէթա օլաճաղը ,
վէ պու խէթանըն իլէրուտէ Լինա հագգընտա զարարը տօ-
գունապիլէճէկի միւլահազալարը տա , ֆիքրինտէ էվվէլքի թէ-
ֆէքքիւրաթըյլա միւսաոէմէ իտէրէք , քէնտիսինի քէմալը
իզթիրապ վէ մէյեուսիեէթտէ միւսթաղրադ գըլմագտա իտի-
լէը ։

Ժան , իրթէսի կիւն պէտէլինի ալաճաղը պիր քիչիւք
իչի պիթիրմէք իւզրէ եարը կիճէեէ գաոար չալըշար ։ Պատէ-
հու գըզընը պուս իթտիքտէն օճնրա , պիր աղ ուեումաեա
սայ իթտի իսէ տէ , ֆիքրի օլ գաոար մէշղուլ իտի քի , ու-
եումաեա մուվաֆֆագ օլամաոը , վէ սապահտան սոգչամա
գաոար չալըշմըշ օլտուղու հալտէ , կիճէեի տախի ույգու-
նուղըուդլա կէչիրտի ։

Ժան Տէսուրտի իշինի պիթիրտիկի զէման, Վիդթօրինտէ, քէնտիսի գատար միւթէէսսիր վէ մահզուն հալտէ օլարագ, էլինտէքի իշի պրագտը, վէ պէլքի եիկիրմինճի տէֆա բէնչիրէեի աչըպ, քէմալը էնտիշէ վէ իզթիրապ իլէ խալի օլան սօգաղա աթֆը նազար իթտի։

Էօժէն Լուազօ հէնուզ ավտէթ իթմիշ օլմաերպ, Բօլ Պէրօնուն ազիմէթինտէն սօնրա, մէզպուրէ, հէեէճանը պիր ազ թէսկին օլտուղունտան, զէվճինէ պէքլէեէրէք թէքրար իշինէ պաշլամըշ իտի։

Օգուեանլարըմըզըն մայիւմիւ օլտուղու վէճհլէ, Էօժէն Լուազօ, արգատաշը յլա պիրյիքտէ պուլունտուղունտան, ագշամ թաամընա կէլմէեէճէկի տէրքեար իտի։

Սաաթ սէքիզ պուչուգ, տօգուզ, տօգուզ պուչուգ վէ օն չալտը։

Հէր տագըգա, Վիդթօրին, աեագ սէսլէրի իշիթմէքտէ օլտուղունու զանն իտէրէք, տինլէեիպ, բէնճիրէեէ գօշմագտա վէ բէնչիրէեի աչմագտա իտի։

Հէր նէ գատար Լուազօ՝ բէք չօգ տէֆա զէվճէսինի պէքլէթմիշ վէ հէլէ սօն հաֆթալարտան պէրու չօգ տէֆա եարը կիճէտէն սօնրա խանէսինէ ավտէթ իթմիշ իտի իսէ տէ, մէզպուրէ, զէվճինին կէճիքմէսինտէն տօլաեը օ կիճէսի հէր վագգըթտան զիեատէ միւզտարըպ օլմագտա իտի։

Մէրգումէ, պիր ազ թաամ իթմէք իսթէտի, ֆագաթ հիւզն ու եէեիսինտէն նաշի պօղազընտան աշաղըեա պիր լօգմա պիլէ էնմէտիկինտէն, թաամ իթմէք ֆիքրինտէն ֆարիղ կէլտի, վէ վագթըն կէչտիկինի տույմամագ իւմիտիյլէ թէքրար իշինէ տէվամ իթտի։

Լաքին պօշ իւմի՛տ. Վիդթօրին տիշարըեը տինլէտիկի զէման, բարմագլարը քէնտիլիկինտէն տուրմագտա, վէ կէօզլէրի տախի եաշարտըզընտան, գարարմագտա իտի։

Պիչարէ, եարը կիճէեի իքի սաաթ կէչմիշ օլտուղու հալտէ, եօրկունլուգտան թագաթ վէ տէրմանը դալմաեարագ, վէ վիճուտի լաէնգաթի տիթրէեէրէք, բէնչիրէնին էօնիւնտէ տուրուպ զէվճինին ավտէթինէ պէքլէեօրտու։

Հալ պու քի Լուազօնըն բէֆիգի, նըսֆ թէտպիրլէրի իլէ

խօշնուտ գալան ատէմլէրտէն օլմատըղընտան, պունլարըն թաամը վէ իթտիքլէրի իշրէթ՝ եարը կիճէեի իւչ սաաթ կէչէնէ գատար տէվամ իթտի։

Օլ էսնատէ Էօժէն Լուազօ՝ գըմըլտանամազ տէրէճէտէ սէրխօշ օլտուղունտան, մասանըն ալթընա սէրիլիպ, տէրին ույգուեա տալտը։

Օլ վագըթ մէրգումուն բէֆիգի՝ կարսօնու չաղըրըպ,

— Պու ատէմի սիզէ թավսիեէ իտիեօրում. շու հալինտէ քէնտիսինի խանէսինէ կէօթիւրմէք միւմքին տէյիլ տիր։ Ուեաեանա տէկին պրագըն պուրատա բահաթ իթսին։ Պէն, եէտիկիմիզ թաամլարըն վէ իչտիկիմիզ իչկիլէրին պէտէլիյլէ պէրապէր, սիզին պախչիշինիզի տէ վէրիրիմ, տէտի։

Կարսօն. - Միւսթէրիհ օլուն, միւսիւ, պէն սապահըն սէքիզինտէ (եանի եարը կիճէտէն սէքիզ սաաթ սօնրա) մէմուրիեէթիմի թէրք իտէրիմ։ Էկէր օ սաաթտա տա, տօսթունուզ եաեան խանէսինէ կիթմէեէ միւգթէտիր օլամազ իսէ, քէնտիսի իչին պիր արապա թութուպ, օ սուրէթլէ խանէսինէ իրսալ իտէրիմ։ Շիմտիքի հալտէ, մէրգումու շու սէտիրէ եաթըրալըմ։ Օրասը, շու եաթտըղը մահէլլտէն մինասիպ տիր։

Պինապէրին Էօժէն Լուազօ սէտիրէ եաթըրըլտը. պու մուամէլէ՝ մէրգումու ույգուսընտան ույանտըրմատը, հաթթա ույգու խըրըլթըսը պիլէ գաթթ օլունմատը։

Լուազօնուն բէֆիգինէ կէլինճէ, մէրգում սիկարասընը եագըպ լօգանթատան չըգտը, վէ եագընտա պուլունան պիր արապալըղա ազիմէթլէ, օրատա պուլտուղու արապաեա բաքիպ օլմասընտա, արապաճը։

— Նէ՞րէեէ կիտէճէեիզ, շէհիրլի, տէյի սիւալ իթտի։

Եօլճու. - Օբիթալ պուլվարընտա 8 նիւմէրօեա։

Եալընըզ, պու ատրէս, զանն իտէրիզ քի, օգուեանլարըմըզա, մէրգումուն, Արնօլտ Տէսվինեընըն իքի ավէնէսինտէն պիրի օլտուղունու թանըթմաեա քեաֆի տիր։

Ֆիլվագը էսկի բալթօլու վէ իհթիեար Բիէր Պէրօնուն խայրխահը օլան օլ շախս՝ մուգատտէմա Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսի օեունճըլարընտան Ուիլեամ Սգօթ իտի։

50

Պիշարէ Վիգթօրինին հալ վէ թագաթը գալմամըշ օլ-
տուղունտան, սապահըն ալաֆրանկա սաաթ իւչինտէ, սօ-
ղուգտան վէ սրթմատան տիթրէեէրէք, հաթաղընա հաթտը։
Լաքին ֆիքրի օլ տէրէճէ հէեէճան վէ հէրարէթ իչինտէ
պուլունուեօրտու քի, ուհանմաը սալա միւմքին տէյիլ իտի։

Օ կիւնէ գատար էօժէն Լուաղօ, նէ գատար տախի կէ-
ճիքմիշ օլսա, թէքմիլ կիճէեի՝ խանէսի խարիճինտէ կէչիրմէ-
միշ իտի։

Աճապա մէրգում, տիկէր պիր եէրտէ՞ մի հաթմըշ իտի։

Իչթէ պու միւլահաղա՝ Վիգթօրինին ֆիքրինտէ հասէթ
տուչղուսու պրագտը։

Նիհաեէթ օրթալըդ աղարըպ, էլպիսէսինի սօհուննահա-
րագ հաթաղընա հաթմըշ օլան Վիգթօրին, անինտէ հա-
թաղընտան էննէրէք, թէքրար բէնչիրէեէ գօչտու։

Հէննուղ սօգագլար խալի օլուպ, հալընըդ սօգադ սիւ-
բիւրիճիլէրի թագըմ թագըմ իչէրինէ կիտիեօրլար իտի։

Եավաչ հավաչ տիւքքեան վէ մաղազա գարու վէ գա-
նատլարը աչըլարագ, հէր քէս իչ վէ կիւճիսչէ մէչղուլ օլմա-
հա պաչլամագտա իտի։

Պիրտէն պիրէ Վիգթօրինին զիհնինտէ մէմնուլին ղայրի
պիր միւլահաղա հասըլ օլարագ,

— Աճապա քէնտիսինի հադդսըդ եէրտէ՞ մի իթհամ իւ-
տիեօրում. պէկի պու կիճէեի չալըշմադա կէչիրմիշ տիր,
տէտի, վէ պու միւլահաղա սահէսինտէ պիր աղ ֆէրահլան-
տը, վէ հանըլըպ հանըլմատըղընա թէէմին օլմահա գարար
վէրտի։

Էօժէն Լուաղօ՝ սաաթ եէտիտէ միւճէլլիտհանէեէ կիտէր
իտի. օլ էննատէ իսէ, սաաթ եէտիեէ չարեէք վար իտի։

Իմտի Վիգթօրին էլպիսէսինի կիեինիպ, խանէսինտէն սի-
չարը չըգարըքէն, գարուճու քէնտիսինի տուրտուրարագ,

— Մատամ Լուազօ, պու գատար էրքէն նէ՞րէեէ կիտիեօրսունուզ։ Պու կիճէ միւսիւ Լուազօնուն ավտէթինի իշիթմէտիմ։ Ա.ճապա կէլմէտի՞ մի, տէյի սիւալ իթտի։

Վիգթօրին. -(Թէլաշ իլէ.) Խա՛յր . . . խա՛յր . . . ղալիպա շու էսնատէ իշլէրի զիեատէ օլտուղունտան, կիճէեի իշլէմէքլէ կէչիրմիշ տիր։

— Էյի եա, էյի եա. տիմէք օլուր քի, շիքեաեէթ իթմէկէ սէպէպ եօգ տուր. մէմնուն պիլէ օլմալը։

Վիգթօրին, պիր թադըմ եէնի սիւալլէրէ ճէվապ վիրսէք իսթէմէտիկինտէն, սիվիշիպ տիշարը չըգաը, վէ պիր չարմէք սաաթտա, Սէնթ-Ժէնէվիէվ քիւթիւպխանէսինին միւճէլլիտլէր տայիրէսի գաբուսունա մուվասըլէթ իյլէտի։

Օլ էսնատէ իշճիլէրտէն պաղըլարը, սօգագտա պուլունուպ, գաբուլարըն աչըլմասընա պէքլէեօրլար իտի։

Վիգթօրին, պունլարտան պիրինէ խիթապէն,

— Միւսիւ. սիզ միւճէլլիտխանէ մէմուրլարընտա՞նմըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Էօժէն Լուազօեու թանը՞րմըսընըզ։

— Էվվէթ . . . միւճէլիտխանէ տախիլինտէ գօմշում տուր։

— Պու կիճէ միւճէլլիտխանէտէ չալըշըլաը՞ մը։

— Խա՛յր։

— Տիւն Էօժէն Լուազօ չալըշաը, տէյի՞լ մի։

— Պու շէյլէրի պանա նի՞չին սիւալ իտիեօրսունուզ։ Ա.ճապա քէնտի զէվճէսի՞միսինիզ։

— Էվվէթ։

— Օ հալտէ իշի անլաեօրում, մատամ Լուազօ։ - Պու կիճէ արգատաշըմ խանէսինէ կէլմէտի՞ մի։

— Խա՛յր։

Կէնճ գատըն պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման կէօզլէրի եաշարմագտա իտի։

— Ա՛հ, արգատաշըմ պիր վագըթտան պէրու պիւթիւն պիւթիւն թէպտիլ օլտու . . . Քեամիլէն թանըլմազ հալէ կէլտի։ Հաթթա չօգ տէֆա միւճէլլիտխանէեէ կէլմէեէ ու-

նութտուղունտան, իշճի պաշրմըզ, պունտան պէօյլէ պիրինճի տէֆա իշ եէրինէ կէլմէտիկի թագտիրտէ, քէնտիսինէ եօլ վիրէճէկինի պէեան իյլէտի։

Վիգթօրին. - (Տէհշէթլէ.) Սիւպհա՛ն Ալլահ . . . տիմէք ոօգագտա գալաճաղըզ. . . հալիմիզ նի՞ճէ օլաճագ տըր . . . նա՞սըլ եաշաեաճաղըզ։

Պու արա միւճէլլիտխանէ գաբուսու աչըլտըղընտան, մէրգում,

— Ալլահ բասթ կէթիրսին, մատամ Լուազօ, ինշալլահ թէքրար կէօրիւշիւրիւզ, տէտի, վէ արգատաշլարըյլա պիրլիքտէ իչէրի կիրտի։

Վիգթօրին, պուլունտուղու մահէլլտէ ատէթա մըխլանարագ, միւճէլլիտխանէ ամէլէսինին, վաղիֆէլէրինին իյֆասը զըմնընտա քէմալը սիւքիւնէթլէ իշլէրի պաշընա կիթտիքլէրինէ տիգգաթ իթտի։

Արատան պիր գաչ տագըդա կէչինճէ, գաբու դաբանտը։

Պունտան սօնրա Էօժէն Լուազօ կէլսէ պիլէ, իչէրի ալընմաեարագ, իսմի՝ կէլմէեէնլէրին սըրասընա գայտ իտիլէճէկի տէրքեար իտի։

Պիչարէ գատընճըղազ, հարէքէթ իթտիկի զէմանտան զիեատէ մահզուն վէ միւքէտտէր օլարագ խանէսինէ ավտէթինտէ, զէվճի հէնուզ կէլմէմիշ իտի։

Պու տէֆա Վիգթօրին հագըգի պիր տէհշէթ հիսս իթտի. պէօյլէ պիր կէճիքմէքլիք՝ պիր գազաեա վէ պիր ֆէլաքէթէ մէպնի օլապիլէճէկինտէն, պիւթիւն ազասըյլա տիթրէմէեէ վէ իլք կիճէքի կիպի թէքրար բէնչիրէ էօնիւնտէ պէքլէմէեէ պաշլատը, ֆագաթ պու տէֆաքի հէեէճան վէ իզթիրապը՝ հէմ զիեատէ, հէմ տէ տիկէր պիր թարզտա իտի։

Սաաթ տօգուզ չալտըգտան ազ սօնրա, Վիգթօրին, օտասը գաբուսունուն վուրուլտուղունու իշիթմէքլէ, սարսըլտը, վէ իշպու գաբուեու աչտըղընտա, իհթիեար բաչավրաճը Բիէր Պէրօեու գարշըլաեարագ, կէօզլէրինտէն եաշլար ագտըղը վէ մէրգումուն պօղազընա սարըլտըղը հալտէ,

— Ա՛հ տայըճըղըմ, սիզի պուրաեա Ալլահ կէօնտէրտի։ Պէն ղաեէթ պէտպախթ պիր գատընըմ, տէտի,

Բաչավրաճը՝ եէկէնինէ սարըլարագ ։

— Տիմէք իչիթիքլերիմ սահիհ իմիչ։ Օ՛հ, հայլա՛զ չարագըն, տէյի պէեան իյլէտի, վէ այնի վագըթտա պիչարէ գատընճըղազ ագլընը ղայպ իտերէք, պայըլտըղընտան, մէղպուրէեի գուճագլաեըպ թաամ օտասընա կէօթիւրտիւ ։

Կէլէլիմ էօժէն Լուազօեա ։ Մէրգում, Ուիլեամ Սգօթտուն վէ լօգանթա կարսօնուն մուավէնէթլէրիյլէ եաթըրըլմըշ օլտուղու սէտիրին իւզէրինտէ, ասլա գըմըլտանմամըշ իտի ։ Հալ պու քի կարսօն, Լուազօնուն րէֆիքինէ ։ « Պէնիմ մէմուրիեէթ միւտտէթիմ ալաֆրանկա սաաթ սէքիզ տէ խիթամ պուլաճաղընտան, օլ վագըթ արդատաչընըզը խանէսինէ կէօնտէրմէք իւղրէ իճապընը տիւչինիւրիւմ» տէմիշ իտի ։

Պու վատը մուճիպինճէ, թամ սաաթ սէքիզտէ, կարսօն, հէնուզ ուեումադտա պուլունան Լուազօեու ուեանըրմադ իւղրէ գուվվէթլինճէ սարսըը, վէ Լուազօ՝ էլան ֆէվգէլատէ ույգուեա արզուսու պուլունտուղունու միւպէյեին օլարագ աճիպ սէտալէր չըգարարագ, գօլ վէ աեագլարընը գըմըլտաթտը, վէ կարսօն տախի,

— Վագըթ տըր, ուեանընըզ . . . լաեըգըյլա սէրհօշ օլտունուզ ամմա, չիմտիյէ գատար սէրհօշլուղունուզ կէչմիշ օլմագ կէրէք տիր ։ – Հա՛յտէ, տօսթում, շու գաատէհ. տէքի թազէ սուեու իչին քի աեըլասընըզ, տէտի ։

Կարսօն, պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի ղէման, Լուազօեա պիր գաատէհ տօլու թազէ սու վէրիեօրտու ։ Լուազօ նիհաեէթ կէօզլէրինի աչըպ, եաթտըղը մահէլլտէ օթուրտու, ֆագաթ հէնուզ ագլը թէմամիյլէ պաչընա կէլէմէմիշ իտի ։

Վիգթօրինին ղէվճի՝ մաքինավարի էլինի ուզաթըպ, դատէհի ալտըգտան սօնրա, պիր եուտուսմա սուեու իչտի, վէ պատէհու էթրաֆընա աթֆը նազար իլէ,

— Նէ՞րէտէ պուլունուեօրում, տէյի սիվալ իթտի ։

— Նէ՞րէտէ մի պուլունուեօրսունուզ . . . Պարաթըն լօգանթասընտասընըզ. պու կիճէ պուրատա պիր արգատաչընըղլա միւքէմմէլէն եէեիպ իչտինիզ ։

Միւճէլլիտին ֆիքրի ուեանմաեա պաչլաեըպ, աեագա

գալգմագ իսթէտի իսէ տէ, աեագլարը՝ վիճուտինին աղբրլը-ղը ալթընտա տօլաշտըղընտան, պէթէքրար սէտիրին իւզէրի-նէ տիւշտիւ, վէ շաշգըն կիպի կարսօնա պագարագ,

— Քէնտիսի նէ՞րէտէ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Քի՞մ, տօսթունո՞ւզ մու։

— Էվվէթ։

— Լօգանթաեա օլան պօրճունուզու էօտէտիքտէն, վէ միւնասիպ վագըթտա սիզի ուեանտըրմամըզը թավսիեէ իյլէ-աիքտէն սօնրա պրագըպ կիթտի։ Պէնտէ մէրգումուն թավ-սիեէսի մուճիպինճէ սիզի ուեանտըրտըմ։

— Սաաթ գա՞չ տըր։

— Սէքիզի պէշ կէչիեօր։

Լուազօ. - (Սարսըլարագ.) Միւճէլլիտխանէեէ կիտէճէք իտիմ...

Կարսօն. - (Կիւլէրէք.) Միւճէլլիտխանէեէ՞ մի կիտէ-ճէք իտինիզ. պու կիւն սիզ օրաեա կիտէմէզսինիզ. է՛ն էյի-սի՝ խանէնիզէ կիտին տէ ագշամա գատար ուեուեուն։

Լուազօ. - (Վիգթօրինի տիւշիւնէրէք.) Խանէմէ՞ մի... խանէմէ՞ մի... իշթէ պու օլամազ... էվտէ պիւեիւք պիր մուարազա զուհուր իտէճէք տիր... Ա՛հ, գատընլարըն պէ-լասը հիչ չէքիլմէզ։

— Ատա՛մ, գատընլարըն պէլասընտան նէ՞ օլուր... է-վինիզէ կիտիպ եաթարսընըզ վէսսէլամ։ - Էկէր գարընըզ հիտտէթլէնսէ պիլէ, հիտտէթի չաբուգ թէսկին օլուր։ - Սի-զէ պիր արապա պուլաեը՞մ մը։

— Խա՛յր, եիւրիւմէք իսթէրիմ... սապահըն հավասընը թէնէֆֆիւս իթմէքլիկիմ ֆայիտէլի տիր։

Էօժէն Լուազօ, սալլանարագ գաբուեա տօզրու իլէրլէ-տի։ Կարսօն, նէրտիվէնտէն աշաղըեա էնտիկի սըրատա, մէր-գումուն գօլունտան թութմաեա մէճպուր օլտու։

Օլ էսնատէ լօգանթատա պազը միւշթէրիլէր պուլու-նուպ, Վիգթօրինին զէվճի, թէմքինինի զայպ իթմէեէ սայ իտէրէք, պունլարըն արասընտան կէչիպ սօգաղա վասըլ օլ-տու։

Սապահ օլմագ միւնասիպէթիյլէ էթրաֆտա պիր խայլի

կէլիպ կիտէնլէր օլտուղու կիպի , իչխիլէն դարմագարըշ սէ-տալէր վէ նիտալէր , էօժէն Լուազօնուն գուլագլարընա աքս իթմէքլէ , քէնտիսինէ սուրէթի ղարիպէտէ թէէսսիր իյլէմէք-տէ իսիլէր ։

Մէրգում , գուվվէթսիզ պուլսունան աեագլարընըն միւ-սաատե իթտիկի մէրթէպէտե սիւրաթլէ եիւրիւեէրէք , Սէ-վասթօօլ պուլվարընա մուվասըլէթլէ , օրատա տուրմաեա վէ պիր գանաբէ իւզէրինտե օթուրմաեա մէճպուր օլտու ։ Հէր չէյ , եվլէր , արապալար , եօլճուլար , կէօղլէրի էօնիւնտե տէօնիւեօրլար իտի ։

Լուազօ . – Հէր նէ օլսա , միւճէլլիտխանէեե կիթմէլի-եիմ . . . ուսթա պաշըմը կէօրմէլի , վէ քէնտիսինէ պիր մա-սալ ույտուրմալըեըմ , տիեէրէք , ֆէվգէլատե պիր միւրատ վէ սէպաթ սաեէսինտե աեաղա գալգտը , վէ եօլունա տէ-վամ իտէրէք , խայլի կիւճլիւքլէ Բանթէօն մէյտանընա վա-սըլ օլտու ։

Միւճէլլիտխանէնին գաբուսու չօգտան պէրու գաբալը օլուպ , գաբու չանընը չէքտի ։

Գաբուճու մէրգումու գարշըլաեարադ ,

— Բէք կէճ կէլտինիզ , միւսիւ Լուազօ . . . իչէրի կիրմէ-նիզէ միւսաատե իտէմէմ . . . էօյլէն վագթը կէլին քի , ի-չէրի պրագապիլէեիմ , տէյի պէեան իյլէտի ։

Լուազօ . – Պիլիեօրում , լաքին ուսթա պաշըեա իքի չիֆթ սէօղ սէօյլէմէք իսթէրիմ . . . իտէճէք սէօզիւմ ճիտտի տիր . զէվճէմ աղըր խասթա տըր ։

— Բէք էյի , էօյլէ իսէ կիտիպ քէնտիսինէ խապէր վէ-րիրիմ ։ – Օտամա կիրիպ պէքլէեին ։

Վիդթօրինին զէվճի տիվարա տաեանտը . մէրգումուն սէրխօշլուղու քեամիլէն կէչմէմիշ օլտուղունատան , պունըն թէ-էսսիրիյլէ գուլագ թօզլարը թէրլէմէքտե , վէ քէնտի քէնտի-եէ տէ ,

— Պու տէրէճէ սէրխօշ օլմագ տա հիչ իշ տէյիլ տիր . զահմէթի՝ զէֆք ու էյլէնճէեե տէյմէեօր , տէյի պէեան իյ-լէմէքտե իտի ։

51

Գաբուճու, պիր աղ սօնրա, միւճէլլիտխանէնին ուսթա պաշըսը իլէ պիրլիքտէ կէլտիլէր։

Ուսթա պաշը. – (Լուազօեա խիթապէն.) Վա՛յ, միւսիւ, սիզմիսինիզ։ – Փիւթիւպխանէ սահիպինին թալէպ իթտիկի պագը իշլեր սիզէ թէսլիմ իտիլմիշ իտի, վէ եարըն օ իշլերին իքմալի լազըմէտէն իտի։ – Սիզ, պու իշլերին թավսիյէ իտիլմիշ օլտուղունու վէ միւթաճէլ իտուկինի պիլտիկինիզ հալտէ, չալըշմաեա կէլմէզսինիզ։ – Շիմտի պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ։

Լուազօ. – (Շաբգասը էլինտէ օլարագ.) Նէ իսթէտիկիմի սէօյլէրիմ... պու պապտէ պէնիմ թագսիրաթըմ եօղտուր։ Զէվճէմ խասթա տըր։

— Եալան տըր։

— Եալա՞ն մը տըր... պու պապտէ սիզի թէէմին իտէրիմ։

— Թէհի եէրտէ եալան սէօյլէմէեին. սիզ տիւն կիճէ խանէնիզտէ եամմաճըզ, վէ ատի պիր մախլուգ օլտուղունուզ ճիհէթլէ, ատի սուրէթտէ վագըթ կէչէրտինիզ, վէ չուէնատէ աեագտա կիւճ հալ իլէ տուրապիլիեօրսունուզ։ Զէվճէնիզ խասթա տէյիլ տիր։ Պիչարէ պիւթիւն կիճէ, չիւպհէսիզ կէօզ եաշլարը տէօքերէք սիզի պէքլէտիքտէն սօնրա, պու սապահ միւճէլլիտխանէնին աչըլտըղը սըրատա պուրաեա կէլէրէք, նէ՛ օլտուղունուղու ամէլէտէն սիւալ իթմիշ...

Իչճի պաշընըն տէտիկի կիպի, օլ վագթա տէկինի տիզլերի սարսըլմագտա մուլունան էօժէն Լուազօ՝ պիրտէն պիրէ տօղրուլուպ, եումրուգլարընը սըգարագ,

— Զէվճէմ պուրաեա՞ մը կէլտի, տէտի։

— Էվվէթ, սիզին մէնֆաաթընըզ իչին պուրաեա կէլտի. լաքին սիզ, մէնֆաաթա լաեըգ տէյիլսինիզ։

— Հարէքէթի վագըտ՝ օնա րաճի աէյիլ տիր։

— Պու տա պէնիմ պիլէճէք իշիմ տէյիլ տիր, ֆագաթ պանա բաճի օլան չէյ՝ միւճէլլիտխանէ ամէլէսինին վագթ ու զէմանըյլա իշլէրինտէ պուլունմալարընտան իպարէթ տիր։ Իմտի, սիզ վագթ ու զէմանըյլա իշինիզէ կէլմէտիկինիզ իշին, սիզէ եօլ վէրիրիմ։

— Պանա եօ՚լ մու վէրիեօրսունուզ։

— Էվվէթ . . . պէն սիզէ, պիր տահա իշինիզէ կէճիքիրսէնիզ, հիսապընըզը եաբաճաղըմը էվվէլճէ խապէր վէրմիշ իտիմ։

— Տիմէք օլուր քի միւճէլլիտխանէտէն պէնի թարտ իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, սիզին խըզմէթինիզէ արթըդ իհթիեաճ գալմատը։

— Լաքին պաշլամըշ օլտուղում իշի նէ՞ եաբմալըմ։

— Իքի սաաթտան պէրի տիր քի, օ իշի պիր տիկէրինէ իհալէ իթտիմ։ Հիսապընըզ եաբըլմըշ։ - Իմտի եօգարը չըգըպ ալէթլէրինիզի ալըն, սօնրա սանտըղա էնին . . . ֆագաթ միւճէլլիտխանէտէ շամաթա կիւրիւլթիւ չըգարմաքըն։

Լուազօ. - (Շիտտէթլէ.) Պէն եօգարը չըգմամ, սիզ ալէթլէրիմի վէ ագչէմի կէօնտէրին. լաքին պիլմիշ օլուն քի, վագը օլան պու հարէքէթինիզին պէլասընը պուլաճագսընըզ։

Ուսթա պաշը ումուզլարընը սիլքէրէք,

— Թէհտիտլէրինիզտէն տօլաեը ասլա էնտիշէ իթմէմ։ - Պունլար սէրխօշ սէօզլէրի տիր քի, զէրրէ գատար էհէմմիեէթի օլամազ։ - Արգատաշլարընըզա կէօրիւնմէք իսթէմէտիկինիզի անլաեօրում. իմտի ալէթլէրինիզի գաբուճունուն նէզտինէ էնտիրթտիրիրիմ, ֆագաթ ագչէնիզէ կէլինճէ, սիզին եէրինիզէ պէն թահսիլ իտէմէմ։ Էկէր ալմագ իսթէրսէնիզ, սանտըղա էնին, տէյի պէեան իյլէտի։

Լուազօ՝ հիտտէթի միւպէյեին պիր թավր ու հարէքէթտէ պուլունտու, ֆագաթ սանտըգքեարըն նէզտինէ կիթմէեէ գարար վէրիպ, հագդընը պիթթէմամ թահսիլ իթտի։ Թէքմիլ մաթլուպու իսէ, օթուզ պէշ ֆրանգտան իպարէթ իտի։ Պատէհու գաբուճունուն օտասընտան ալէթլէրինի տախի ալարագ, օրատան մուֆարագաթ իյլէտի։

Իշպու մուամէլէ՝ մէրգումա սօղուգ պիր տուշ կիպի թէէսսիր իթմէքլէ, սէրխօշլուղունու թէմամիյլէ կէչիրտի։

Օլ էսնատէ եալընըզ ազասընտա կէվշէքլիք, վէ պաշընտա պիր աղըրլըգ մէվճուտ օլուպ, ասըլ գապահաթ սահիպի քէնտիսի օլտուղու հալտէ, քէնտի ալէյհինտէ իզհարը հիտտէթ իտէճէք եէրտէ, ուսթա պաշըեա, խուսուսիյլէ զէվճէսինէ գարշը հիտտէթ հիսս իյլէմէքտէ իտի։

Նիհաեէթ, մէրգում, - Է՛յ նէ՞ եաբաերմ, պէն սանաաթը էյի պիլիրիմ, էլպէթթէ ուղուն միւտտէթ իշսիզ գալմամ, տէյի միւլահազա իթտի, վէ պիր գաչ միւճէլլիտխանէեէ կիտէրէք, քէնտիսի իչին իշ արատը իսէ տէ, հիչ պիրինին միւճէլլիտէ իհթիեաճլարը օլմատըղընը անլամասը իւզէրինէ, միւճէլլիտխանէսինտէն թարտ իտիլմէսի սէպէպինի Վիգթօրինէ իսնատ իլէ, տահա զիեատէ բիւր հիտտէթ օլարագ, էվինէ ավտէթ իյլէտի։

. . . . . .

. . . . . .

Ուիլեամ Սգօթ՝ Լուազօեու լօգանթատա թէրքլէ քէնտիսի խանէսինէ ավտէթ իթտիքտէն սօնրա եաթաղընա եաթտը, վէ պէշ սաաթ ուեուեուպ, իշլէրին թէէսսիրի կէչինճէ սաաթ սէքիզ սուլարընտա, իլք կիւնքի գըեաֆէթինի թէքրար կիեինէրէք, տիշարը չըդտը, վէ Օբիթալ պուլվարընա տօղրու իլէրլէտի։

Էլլի ատըմ ուզագտա, զաթէն մալիւմիւզ օլան քիրա արապասը տուրմուշ օլուպ, արապաճը՝ քէնտի եէրինտէ ուեուեօր կիպի կէօրիւնիւեօրտու։

Սգօթ, մէրգումա եագլաշարագ, Ինկիլիզ լիսանը յլա,

— Տիւն ագշամ գօլլատըղըմըզ ատէմ նէ՞ եաբտը, տէյի սիւալ իթտի։

Արապաճը տախի այնի լիսան իլէ,

— Ֆլէօրիւս սօգաղընտա 11 նիւմէրօլու խանէեէ կիթտի, տէտի։

— Նէ՞ գատար վազըթ օրատա դալտը։

— Պիր սաաթ։

— Սօնրա՞։

— Սէն սօգաղընտա քէնտի խանէսինէ տէօնտիւ։

— Բէք էյի. պէնի ժէնտր սօգաղընտա 39 նիւմէրօլու խանէեէ կէօթիւր. սէն տէ օթուզ ատըմ գատար ուզագտա պէքլէ։

Պատէհու արապա հարէքէթ իտինճէ, արապանըն սանտըզընտան, Քէլլէր սօգաղընտաքի մէյխանէտէ օգուեանլարըմըզա թագտիմ իթմիշ օլտուղումուզ ղէման կիեինմիշ պուլունտուղու էսկի էլպիսէեի չըգարըպ, իւզէրինտէքի էլպիսէ իլէ թէպտիլ իթտի։

Արապաճը ալտըղը էմր մուճիպինճէ օրատան երրագլանտըղը ղէման, եազլը բալթօլու շախս՝ էսկի պիր էվին տար վէ գարանլըգ կէչիտինտէն կէչիպ, թա ուճտա պուլունան գաբուճու օտասընա կիրտի, վէ պիր տիքիշ իշիյլէ մէշղուլ օլան գաբուճուեա,

— Ազիզէմ մատամ, պէնիմ իչին քիմսէ կէլմէտի՞ մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Խա՛յր, միւսիւ Գօրտիէ, քիմսէ կէլմէտի։

— Թէաճճիւպ իթմէմ, զիրա պէշ կիւնտէն պէրու պուրաեա նագլ իթմիշ օլտուղում հալտէ, եէնի ատրէսիմի տօսթլարըմտան բէք չօղունա պիլտիրմէեէ հէնուզ վագթըմ օլմատը։ Իմտի, պէնի սիւալ իտէն օլուր իսէ, եօգարը չըգարըն։

— Բէք էյի, միւսիւ Գօրտիէ։

— Հա՛, ունուտուեօրտում ... քիւչիւք գըզընըզա ֆիսթան տիքմէք իւզրէ, եօլտա կէլիր իքէն պիր ազ գումաշ ալտըմ։ - Ղաեէթ կիւզէլ պիր բարչա տըր։ - Էկէր գըզընըզ խօշնուտ օլուր իսէ, պէն տէ մէմնուն օլաճաղըմ։

Պու սուրէթլէ սախթէ Գօրտիէ՝ էն,ի ճէպլէրինին պիրինտէն քիւչիւք պիր բաքէթ չըգարըպ, գաբուճուեա վէրտի։ Գաբուճու տախի,

— Ա՛հ, սիզ, ղաեէթ նազիք պիր ղաթսընըզ. պու խուսուստա թէչէքքիւր իտէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Գօրտիէ. - (Օտատան տիշարը չըգըպ, ներտիվէնտէն եօգարը չըգարագ.) Հիչ պիր չէյ տէյիլ տիր ... հիչ պիր չէյ տէյիլ տիր։

Մէրգում պէչինճի գաթտա տուրուպ, թաւան իչինէ մախսուս օլան պիր օտանըն գաբուսունու աչըր։ Պու օտատա տէմիրտէն պիր եամադ, պիր գօմօտ, պիր սուֆրա, իքի իսկեմլէ, պիր տեօքմէ սօպա, վէ պիր քիւչիւք քիւթիւպխանէ պուլունմագտա իտի։

Ուիլ Սգօթու քէնտի օտասընտա պրագըպ, պիզ Ֆլէօրիւս սօգաղընա ավտեթ իտէլիմ։ Պու սօգագտաքի էվի պրագտըպըմըզտա, բաչավրաճը Բիէր Պէրօ՝ պայկըն պուլունան Վիգթօրինի թաամ սալասընտա պիր գանաքէնէ եաթըրմըշ իտի։

Մէզպուրէնին պայկընըզը աղ պիր միւտտէթտէ կէչիպ, եաչալմըշ օլան կէօղէրինի թէքրար աչըպընտա, Բիէր Պէրօ՝

— Ա՜հ գըզըմ, ղալիպա քէք ֆէնա չէյլէր վար քի, սէն պու հալտէ պուլունուեօրսուն, տէտի։

Վիգթօրին. — (Հընչդըրտաեարադ.) Էվվէթ, տայըճըղըմ, բէք ֆէնա չէյլէր վար տըր. — Էօժէն պու կիճէ տիշարտա գալտը։

Բաչավրաճը. — (Հիտտէթլէ.) Տիշարտա՞ մը գալտը... Հայա՜տ, աճապա պիր թագըմ պինամուս գատընըլ՞ըլա մը վագըթ կէչիրիեօր։

— Ջանն իտէրիմ քի սերիսօչ օլմագլա վագթընը կէչիրմիչ տիր։ — Պու սապահ միճէլիտխանէյէ տէ կիմմէմիչ տիր։

— Էօյլէ օլտուղունա էմի՞ն միսին։

— Շիմտի օրատան կէչիեօրում։ Հէման հէր կիւն իչ եէրինէ կիթմէեօր։ — Ուսթա պաչըսը քէնտիսինէ գարշը հիտտէթլէնմիչ, հաթթա թէհտիտ տաիր իթմիչ իսէ տէ, Էօժէն՝ գաթտան էհէմմիյէթ վիրմէեօր։ Նիհայէթ իչինի ղաիպ իտէրէք, պիզ տէ սէֆիլ օլաճաղըզ։

— Բէք չաբուգ իլէրի կիտիեօրսուն, գըզըմ։ Սէֆի՞լ մի օլաճագսընըզ։

— Ջաթէն սէֆալէթմէ աեագ պաստըգ. տաերճըղըմ։

— Ցագաթ պու միւմքին տէյիլ տիր։

— Միւմքին տիր, չիւնքի Էօժէն՝ էվլէնտիկիմիզ կիւնտէն պէրու քեարընըն անճագ լուպունու պուրաեա կէթիրմէքտէ տիր։

— Գուսուրունու նէ՞ եաքըեօր։

— Սըգ սըգ մէյքանէլէրէ կիտիեօր . . . գումար օյնաեօր . . . տպսէնթ իչիեօր։

— Պու չէյլէրաէն քէնտիսինի կէրի տուրտուրմահա սպ իթմէտին մի։

— Սայ իթտիմ ամմա մուվաֆֆագ օլամատըմ, վէ պունտան պէօյլէ մուվաֆֆագ օլամահաճաղըմը բէք էյի պիլիրիմ։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի էօժէնին եանընտա էօյլէ պիր ատէմ վար տըր քի, անըն մահվընը իսթէմէքտաէ տիր, վէ թէէսիրի տէ, պէնիմքինտաէն զիեատէ տիր։

— Մահվընը իսթէէէն պիր ատի՞մ մի վար տըր . . . էմին միսին։

— Զիեատէսիյլէ էվինիմ։

— Օ չաբգըն քիմ օլուեօր . . . Եէկէնիմի՝ միւթէպէր պիր իչճի վէ նամուսլու պիր զէվճ օլմագլըգ վաղիֆէլէրինտէն կէրի տուրտուրան վէ սէնին աղլամանա սէպէպ օլան հայլազ քի՞մ տիր։

— Քէնտիսինի բէք էյի թանըրսընըզ. ֆամիլեամըզտան տըր։

— Ֆամիլեամըզտա՞ն մը տըր . . . նիհաեէթ քի՞մ տիր . . .

— Բօլ պէրօ տուր։

Բաչավրաճը իզհարը թէհայեիւրլէ,

— Հէ՞, նէ՞ . . . պունու քի՞մ սէօյլէեօր . . . Բօլ . . . պէնիմ տիկէը պիր եէկէնիմ . . . ֆագաթ պու օլամազ չէյ տիր . սէն պունու ֆիքրինաէ ույտուրուեօրսուն։

— Խա՛յր տայըճըղըմ, հագըգէթի հալի սէօյլէեօրում։

— Լաքին պու հայվան, էվինիզի պէօյլէ ալթընը իսթիւնէ կէթիրմէքտաէն նէ՞ մէնֆաաթը օլապիլիր։ Զանն իթտիկի եօլտա հարէքէթտէ պուլունմասը իչին պիր սէպէպի օլմագ կէրէք տիր։

— Տայըճըղըմ, պունու պանա սիւալ իթմէեին, չիւնքի պու խուսուստա սիզէ ճէվապ վէրէմէմ վէ ճէվապ վէրմէմէեէ մէճպուրում, ֆագաթ եէմին իտէրիմ քի, Բօլ պէրօ պիր հայլազ տըր . . . ֆամիլեաճա իսթիրահաթ վէ հուզուրումու

իխլալ իթտիկի կիպի, Էօժէնի տէ մահվ իլլէեէճէք տիր . . . Զէվճիմի ճէզա մահքէմէսի հուզուրունա չըգարաճագ, վէ պէնի տէ Սէն նէհրինէ սէվգ իտէճէք տիր։

— Տուր . . . օնտան իլէրի կիթմէ։ Պէն իշլէրի սըրասը-նա գօրում, տէտիկին նէթիճէլէրէ մահէլլ գալմազ։ Էվվէլ էմիրտէ, եէկէնիմ օլմասըյլա պէրապէր Բօլ Պէրօնուն քէմիք-լէրինի գըրաճաղըմ, վէ սէնին Լուազօնա կէլինճէ, գալպիմ-տէ օլան հէր չէյի քէնտիսինէ սէօյլէեէճէեիմ։ - Էվվէթ, էվ-վէթ, սէվկիւլիւ եէկէնիմ, սէն միւսթէրիհ օլ, պէն իճապընա պագարըմ։

Մէրգում պու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ իքէն, հիտտէթին-տէն նաշի եիւզլէրի գըզարմագտա իտի։ Թամ օլ էսնատէ տայիրէնին գաբուսու շիտտէթլէ չալընտը։

52

Վիգթօրին. - (Տիթրէեէրէք.) Քէնտիսի տիր, տաեըճը-ղըմ, քէնտիսի. ըէճա իտէրիմ քէսպի սիւքիւնէթ իտին։

Բաչավրաճը. - Քէսպի սիւքիւնէ՞թ մի իտէեիմ. շիմտի կէօրիւրսիւն։

— Տայըճըղըմ, ըէճա իտէրիմ։ զէվճիմ իլէ մուարազա իտէրսէնիզ, պանա գարշը ֆէվգ էլ ատէ հիտտէթ իպրազ իտէճէք տիր։

Պիրինճի տէֆա չալընան չան սէսինտէն տահա զիեատէ շիտտէթլի տիկէր պիր չան սէսի իշիտիլտի։

Վիգթօրին, կիւճ հալ իլէ աեագտա տուրարագ, վէ հէեէճանը իլէ տէհշէթինտէն նաշի լէհճէսի սօլմուշ օլարագ, գաբուեա գատար եիւրիւեիւպ, մէղքիւր գաբուեու եարը աչտը։

Էօժէն Լուազօ, թէբմէ իլէ գաբուեու եիթիպ, գաշլարը չաթըլարագ, տէհշէթլի պագըշլա իշէրի կիրտի, վէ սէրթ պիր սէտա իլէ՝

— Իքի տէֆա տըր գաբուեռս չալըեօրում՝ տէտի։

Վիգթօրին՝ զէվճինին միւտհիշ սիմասընը կէօրմէքլէ, հէեէճան վէ իղթիրապը արթտը, վէ էլինտէքի ալէթլէրին բաքէթինի միւշահէտէ իյլէտիկինտէ, հէր շէյի անլատը։

Լուազօ՝ իշպու բաքէթի պիր թարաֆա ֆըրլաթըպ, Բիէր Պէրօնուն պուլունտուղու օտաեա կիրտի, վէ բաչավրաճրեը կէօրիւր կէօրմէզ, անինտէ թէպտիլ օլարագ, սիմասընտա թէպէսսիւմ հուսուլէ կէթիրմէկե չալըշը, վէ պունա պիր տիրէճէ մուվաֆֆագ օլտուղու հալտէ,

—Վա՛յ, տաեը, պուրատա՞ մըսընըզ, տէտի, վէ էլինի բաչավրաճրեա ուզաթտը իսէ տէ, մէրգում էլինի ճէպինէ սօգարագ,

— Պէն էլիմի վէրմէմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Նի՞չին տաեըճըղըմ։

— Նի՞չին մի. չիւնքի սէն հայլազ, հօվարտա վէ չաբադըն պիր քիմսէսին, չիւնքի սէն գարընըն սէպէպի մահզունիյէթի վէ քէտէրի օլուեօրսուն, վէ չալըշմաեա կիտէճէք եէրտէ, հօվարտալըգտա վագըթի կէչիրիեօրսուն, տիչարտա գալըեօրսուն, վէ ագչէնի էվինէ կէթիրմէկիպ, պիր թագըմ հայլազլար իլէ մէյխանէլէրտէ եէեօրսուն. պունլարտան պիրիսի, մահէթէէսսիճ ֆամիլեամըզտան օլտուղունտան, քէնտիսինէ պիր գաչ սէօզ սէօյլէեէճէկիմ։ – Շիմտի, էլիմի վէրմէտիկիմին սէպէպինի անլատըն, տէյի՛լ մի. խօշնու՞ա մուսուն։

Լուազօ ֆիքիրճէ էօյլէ պիր հալտէ պուլունուեօրտուքի, քէնտիսինի իֆրաթ տէրէճէ թահրիք իթմէկե ճիւզի պիր սէպէպ քեաֆի օլմազլէ, իհթիեաը բաչավրաճընըն սէօզլէրի՝ պու սէպէպի հասըլ իթտիլէր։ Վիգթօրին իսէ, պու խուսուսու անլատըղընտան, իչին էօնիւնիւ ալմագ մագսատիյլէ տաեըսընա իչարէթլէր իտիեօրտու իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլմաեօրտու։

Էօժէն Լուազօ իսէ, կէօզլէրինտէ էսէրը հիտտէթ միւշահէտէ օլունարագ վէ տօտագլարը քէօքիւրէրէք, վէ եումրուգլարընը տախի եօգարը գալտըրարագ, զէվճէսինին իւզէրինէ եիւրիւտիւ, վէ քէսկին պիր սէտա իլէ,

— Ա՛հ տուլղուսուզ գարը . . . էվիմիզտէ վէ ֆամիլեամըզ տախիլինտէ օլանը կէչէնի նագլ իթմէք իչին, ագրապա վէ թէալլիւգաթըմըմըզը՞ մը արաեօրսուն, տէտի, վէ եումրուգլարընը էնտիրմէք իւզրէ իքէն, Բիէր Պէրօ՝ Լուազօ իլէ Վիգթօրինին արասընա աթըլարագ, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Հայլա՛զ . . . չաբգը՛ն . . . կիտի ութանմա՛զ, հէր շէյի եաբտըգտան սօնրա, պիր տէ շու սաաթտա պիչարէեի տէօյմէեէ գալգըշըեօրսուն հա՛, տէտի։

— Տայըճըղըմ, պէն սիզէ պիր շէյ տիմէեօրում. ֆագաթ սիզ, քէնտինիզէ այիտ օլան շէյլէրէ գարըշըն։

— Սէնի էնկէրէք երլանը. սանա սէօյլէեօրում . . . սէն գարընը աղլաթըեօրսուն . . . անը քէտէր ու էլէմլէ մահվ իտիեօրսուն, վէ շիմտի տէ պիչարէեի վահշիլէր կիպի տէօյմէեէ գալգըշըեօրսուն։ – Պու հալէ թէհամմիւլ իտէմէմ։ Սէնին գարըն՝ պէնիմ եէկէնիմ տիր. անը միւտաֆաա իթմէք պօրճում տուր, վէ միւտաֆաա իթմէքլէ տէ, պանա բաճի օլան պիր խուսուսա գարըշմագտաերմ։

Լուազօնուն պու արա հիտտէթ ու ղազապը սօն տէրէճէեէ վասըլ օլարագ,

— Պունամըշ իհթիեար, սիզին պուրատա հիչ պիր հագգընըզ եօդ տուր. անլաե՞օրմուսունուզ։ Պիր թագըմ պօշ պօղաղլըգլար իթմէք իչին էվիմէ կէլմիշսինիզ. պու սէօզլէրինիզէ թէհամմիւլ իտէրէք, պու խուսուստա սիզէ թէշէքքիւր իտէրի՞մ մի տիեէճէեիմ։ Հա՛յտէ հա՛յտէ, տայը, էկէր սիզի նէրտիվէնտէն աշաղը աթմագլըղըմը իսթէմէզսէնիզ, շուրատան տէֆ օլուն կիտին։

Վիգթօրին, տիթրէմէքտէ օլան էլլէրինի բաչավրաճըեա տօղրու ուղաթարագ,

— Տայըճըղըմ, բէճա իտէրիմ, սիզի պէն պուլմատըղըմը վէ սիզէ շիքեաեէթ իթմէտիկիմի քէնտիսինէ սէօյլէեին, տէտի։

Բիէր Պէրօ՝ ճէվապա վագըթ պուլմազտան, Լուազօ, զէվճէսինէ խիթապ իտէրէք,

— Պու սապահ միւճէլլիտխանէնին գաբուսընա կիտէրէք, արգատաշլարըմը իսթիճվապ իտէն, վէ օրատան թարտ օլունմամա սէպէպ օլան տա պէլքի սէն տէյիլսին, տէտի։

Վիգթօրին. – Մէնաէն տօղաեը միւզտարրդպ իտիմ, վէ պաշընա պիր ֆէլաքէթ կէլմիշ օլմասըն տէյի տիթրէեօրտում։

Իֆթիեար բաչավրաճը՝ չորբըդ եօլտա պուլունմուշ օլտուղունու անդամահա պաշլաեարագ, ժիւալիհանէ պիր թավր իլէ,

— Օղլում, էօժէն. հէր գապահաթի աֆվ օլունուբ, տէյի՛լ մի, պէլքի պիր աղ էվվէլ հագգընտա չիտտէֆիլճէ մուա-մէլէտե պուլունտում։ – Պու իտէ, մահզա ֆաամիլեաճա բահաթ պիր էօմրիմն օլմատըղընտան նաչի հիսո իլէֆտիկիմ քէտեր վէ թէէսսիւֆտէն իլերի կէլմիշ տիր։ Ոչն էսասէն ֆէյի պիր չօճուգտան, պունու պիր աղ էվվէլ Վիգթօրինէ տէ սէօյլէեօրտում։ Գապահաթ՝ սանա սուի նասիհաթ վէրճինլէրտե տիր։

Լուազո. – (Սէրթ լիքլէ.) Պանա նասիհաթ վէրճէն ճօգ տուր։ Պէն նէ՛ նասիհաթա, նէ՛ տե թէքտիրե միւհիմաճ տէ-յիլիմ։ Պէն քէնտիմին հաքիմիեիմ, իսթէֆիկիմի եապարըմ, վէ պէնի րահաթ պրագմանըղը րէճա իտէրիմ։ – Սանա կէ-լինճէ, (Վիգթօրինէ խիթաապ իտէրէք.) լաեըդ օլտուղուն եօլ-տա մուամէլէտե պուլունաճաղըմ... Շիմտիտէն պաշլաեըմ քի կէօրէսին, տէտի, վէ կէնճ գատընա եապըլաշարագ, էլի-նին թէրս թարաֆըլա եանաղընա պիր սիլէ աչգ իթտի, վէ Վիգթօրին՝ աճըսընտան նաչի րէֆը սէտա իլէ, հընչկըրմաեա պաշլատը, վէ Բիեր Պէլօ՝ եէնիտէն եէկէնի իւզէրինէ հիս-ճում իտէրէք, վէ պօղազընտան գավրաեարագ,

— Ա՛հ հայտու՛տ, գարըլարը տէօյմէք հա՛, տէյի պա-ղըրը։

Լաքին էօժէն Լուազո՝ օնտատ պիր եուսմուգ վոտրուպ, իֆթիեարը օն ատըմ ուղաղա գատար կէրի սիւրտիւ։ Պատէ-հու դաբուեու աչարագ, տիշլէրինի սըգտըղը հալտէ,

— Էկէր քէմիքէլերինիզի դըրմագլըղըմը իսթէմէզսէնիզ, չաբուգ շուրատան տէֆ օլուն, վէ պիր տահա պուրաեա ա-եագ պատմաեըն, տէտի, ֆագաթ բաչավրաճըրընն պու էմրէ իթտաթ իթմէքտե կէճիքտիկինի կէօրմէսի իւզէրինէ, զա-թէն հիտտէթ վէ զաղապը տա ոսն տէրէճէեե վարմըզ օ-տուղունտան, պիչարէնին եագատընտան թուրթուպ, օտա-

տան տիշարը ֆըրլաթտը, վէ գօմշուլար, պու շամաթանընն էն օլտուղունու անլամագ իչին, օտալարընտան տիշարը չըգմըշ օլտուգլարը հալտէ, Լուազօ շիտտէթլէ դաբուեու գաբատը, վէ թէքրար Վիգթօրինին եանընա կէլէրէք,

— Պիր թօգաթ իչին աղլամագ ճայիզ տէյիլ տիր. տահա սէն չօգ թօգաթլար եէեէճէքսին, տէտի։

Վիգթօրին պաշընը գալտըրըպ, զէվճինէ պագարագ,

— Խա՛յր, խա՛յր, տիկէր թօգաթլար եէմէեէճէեիմ։ — Պէն էվիմտէ գալըպ, չալըշըեօրում. իշթէ պէնիմ միւքեաֆաթըմ պու տուր։ Արթըգ թէհամմիւլ իտէմէմ. . . պանա սիլլէ աշգ իթմէքլիկինի մէնն իտէրիմ, տէյի պէեանիյլէտի։

— Սէ՞ն մի մէնն իտիեօրսուն։

— Էվվէթ։

— Էյ պու մէմնուիյեէթի տինլէմէզսէմ. . .

— Ֆէնտիմի միւտաֆաա իտէրիմ։

— Ֆէնտինի միւտաֆաա էթ տէ կէօրէեիմ։

Լուազօ՝ իշպու սէօզլէրի իրատ իթտիկի սըրատա, էվվէլքինտէն տահա շէտիտ օլարագ զէվճէսինէ տիկէր էօյլէ պիր սիլլէ աշգ իթտի քի, պիչարէ սըրթ իւսթիւ տիւշտիւկիւ կիպի, սինիրի աախի թութտու։

Էօժէն Լուազօ՝ իսթիհզաքեարի կիւլիւշլէ օմուզլարընը չէքիպ, վէ դարըսընը եէրտէ տէպէլէնմէք իւզրէ պրագըպ, շաբգասընը ալարագ էվտէն տիշարը չըգտը։

Արնօլտ Տէսվինեընն թէշէպպիւսիւ ղաեէթ եօլունտա իտի։ Շէօյլէ քի Վիգթօրինին խէթաի սապըգասը, Բօլ Պէրօնուն մուզիրը աշգ ու սէվտասը, վէ միւճէլլիտին թապիի վահշիլիկի, քեաֆֆէսի տէ քէնտիսի իչին չալըշմագտա իտիլէր։

Լուազօ՝ հարէքէթի վագըասընտան տօլաեը ասլա տիւշարը իզթիրապը գալպ վէ թէէսսիւֆ օլմաեարագ, իլք ագշամը պուլունտըղը պիրախանէեէ տօղրու եօլա չըգտը. իլք կիճէքի ըէֆիգինի օրատա պուլաճաղընը մէմուլ իտիեօրտու։

Իհթիեար բաշավրաճը Բիէր Պէրօ՝ եէկէնինին խանէսինտէն սէրսէմ կիպի պիր հալ իլէ չըգտըգտան սօնրա, Էօժէն Լուազօ ալէյհինաէ պիր թագըմ թահգիրամիզ սէօզլէր մըրըլտանարագ, պիր իքի գատէհ րագը վէ եա շարապ իլէ հիտտէ-

թինի թէսկին իթմէք իւզրէ պիր մէյխանէեէ կիրտի, վէ մուվազէնէի մանէվիյէսինի պուլաճագ տէրէճէտէ մէյխանէ տէսթկեահընին գարշրսընտա տուրտուգտան սօնրա, ժէնտր սօգաղընա տօղրու եօլա րէվան օլտու, չինքի իլք կինքի ղարիպ խայրխահընին մահէլլի իգամէթինի ունութմամրշ օլտուղունտան, 39 նիւմէրօլու խանէեի արաեբպ պուլտու, վէ պունուն գաբուճուսընա,

— Միւսիւ Գօրտիէ պուրատա՞ մը տըր, տէյի սիւալ իթտի, վէ տլտըղը թարիֆ մուճիպինճէ, իւչ տագըգա սօնրա, բաչավրաճը իլէ Գօրտիէ պուլուշտուգլարընտա, Ուիլ Սգօթ իզհարը հայրէթլէ,

— Վայ, միւսիւ Պէրօ սի՞զմիսինիզ. հագըգէթէն վիզիթանըզտան բէք մէմնուն օլտում: Նա՞սըլսընըզ, էյի՞միսինիզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, միւսիւ Գօրտիէ . . . սաեէնիզտէ էյի րահաթըմ. . . քիրամը էօտէտիմ, վէ սիզէ տէ պունտան տօլաեը թէշէքքիւրէ կէլտիմ:

— Պունուն իչին թէշէքքիւր տէյմէզ. . . զաթէն սիզին կիպի նամուսլու պիր ատէմի սէվինտիրմէք՝ ինսանիեէթին վազիֆէսի տիր: Իմտի, պունտան պահս իթմէեէլիմ. . . պու սապահ եէկէնինիզի կէօրտիւնի՞ւզ միւ:

— Շիմտի քէնտի նէզտինտէն կէլիեօրում:

— Էյ նէ՞ խապէր:

— Նէ՞ խապէր օլաճագ . . . հայլազըն, չաբգընըն պիրի տիր:

— Էօյլէ օլտուղունու պէն սիզէ սէօյլէմիշ իտիմ:

— Սիզ հէր չէյի պանա սէօյլէմէտինիզ: Օ հայլազ պու կիճէ տիշարտա գալմրշ. . . վէ խանէսինէ ավտէթինտէ տէ, գարըսընը տէօյմիւշ տիւր: – Վահշինին պիրի տիր:

— Գարըսընը տէօյտի՞ւ միւ . . . խայր, խայր, պու հարէքէթինի թահսին իտէմէմ, ֆագաթ իհթիմալ քի պու եօլտա հարէքէթինտէ հագգլը սէպէպլէրի պուլունմուշ տուր:

Բիէր Պէրօ՝ քէմալը հայրէթլէ սախթէ Գօրտիէեէ պագարագ,

— Հագգլը սէպէպլէրի՞ մի, տէաի:

— Էվվէթ , իհթիմալ քի հէր գապահաթ քէնտիսինտէ տէյիլ տիր ։

— Պիչարէ գաաբնճըղազ՝ արապա աթը կիպի չալըշըղը , վէ օ հայլազ իսէ տայիմա պօշ կէդիպ սէրհօշ օլտուղու հալտէ , գապահաթ քիմտէ օլուր ։

— Պէն հալը հազըրտան պահս իթմէեօրում. . . ֆաղաթ պազէն հալը հազըր՝ մաղինին նէթիճէսի օլուր ։

— Զէվալլը գաարնճըղազըն կէչմիշ էօմրիւնտէ , զէվճինին չիմտիքի ուչղունտուղ վէ միւնասիպէթսիզ մէսլէքինէ սէպէպկէէթ վիրէճէք հիչ պիր հալ եօգ տուր ։

— Ֆիմ պիլիր ։

— Պէն պիլիրիմ ։

— Պազէն տօղրու տէյի պիլինէն մատտէլէրտէ եանըլըննըր ։ Միսիւ Բիէր , սիզի կիւճէնտիրմէք իսթէմէմ , հագգընըզտա րիաեէթիմ վար տըր . . . հէմ տէ տօսթունուզում . . . լաքին պէն չօգտան պէրու պու մահէլլէտէ սաքին օլտուղումտան , իչպու կէնճլէրի բէք էյի թանըրըմ ։

— Է՛յ ։

— Զանն իտէրիմ քի , էօժէն Լուազօ՝ ագտը իզտիվաճընտան սօնրա խօշնուտ օլունմաեաճագ պազը վագըալալը քէշֆ իթմիչ տիր ։

53

— Խօշնուտ օլունմաեաճագ վագըալա՞ր մը քէշֆ իթմիչ . . . նէ՞ կիպի վագըալար ։

— Ումարըմ քի պանա հէր չէյի աչիքեարէն սէօյլէթմէքսիզին , նէ տիմէք իսթէտիկիմի բանա անլարսընըզ ։

— Եանի եէկէնիմ՝ դըզլըզը զէմանընտա խէթա իթմիչ տիր տիմէք իսթէեօրսունուզ ։

— Էվվէթ ։

— Լաքին եալան տըր ։

— Տարըլմաեըն , միւսիւ Բիէը . . . ասնրա թէէսսիւֆ իտէճէքսինիզ

— Վիգթօրինին աչըգլարը մը օլմուշ տուր :

— Բէք չօգ աչըգլարը օլմուշ օլտուղունու պիլմէմ, լաքին պիր աչըգը օլմուշ իտուկի մուհագագ տըր: Իմտի , չուրաեը պիլմէլիսինիզ քի , թապիի հիչ պիր չէյտէն խապէրի պուլունմուշ օլմաեան պու խուսուսու էօժէն Լուազօեա պիլտիրէն օլտու իսէ , մէրդում էլպէթթէ տիւչարը քէտեր օլմուշ տուր , վէ քէտերին նէթիճէսի իսէ , սերթօշ օլմագտան իպարէթ տիր : Ինսան սերթօշ օլուր իսէ , քէնտիսինի զայը իտեր , վէ չօգ տէֆա պու հալ՝ էյի պիր ֆամիլեա խանէսինի հագըգի ճիհէննէմէ թահվիլէ սէպէպ օլուր : Հալ պու քի , թէքրար իտերիմ քի , պու կիպի սըրալարտա գապահաթ տայիմա գօճալարտա տէյիլ տիր :

Բիէը Պէրօ՝ աղըընը վէ կէօզլէրինի հատտէն պիեամէ աչմըշ օլտուղու հալտէ , քէտերտէն պիեատէ հայրէթլէ , իտիլէն սէօզլէրի տինլէմէքտէ իտի : Սախթէ Դօքտիէնին իֆատտա թը խիթամ պուլտուղունտա , բաչավրաճը ,

— Սիզ պէնիմլէ էյլէնիեօրմուսունուզ . Վիգթօրինին՝ ագտը իզտիվաճընտան էվվէլ պիր աչըգը՝ մը օլմուշ տուր , տէյի սիւալ իթտի :

— Պունա էմին օլտուղում իչին սէօյլէեօրում , վէ նամուսում իւզէրինէ տէ եէմին իտէպիլիրիմ :

— Սագընն աչըգը չու մահուտ Պէրօ օ՛լմասըն :

— Հանկը Պէրօ . . . ագրապանըզտան պիրի՛ մի :

— Եէկէնիմ . . . չու հայլազ . . . չու չաբգըն . . .

— Բօլ Պէրօեո՞ւ տէմէք իսթէեօրսունուզ :

— Վա՛յ , սիզ քէնտիսինի թանըեօ՛րմուսունուզ :

— Սիզէ սէօյլէտիմ քի , պէն տիւնեատը թանըրըմ : — Մէրդում ագրապատընտան կէնճ պիր գատըն իչէ եաչամագտա տըր : Զանն իտերիմ քի , օ գատըն պիր տիքիչճի տիր , ֆագաթ պիչարէէի զաեէթ սէֆիլ գըլմըշ տըր :

— Ժան Տէսուրտիեի՛ մի . օ տա պէնիմ եէկէնիմ տիր . . . տիմէք քի , Պէրօ վագթիչլէ Վիգթօրինին աչըգը օլմուշ տուր :

— Պէլքի տէ էլան աչըգը տըր :

— Նէ՞ սէօյլէեօրնունուզ։ – Լաքին Վիգթօրին՝ անըն պիր հայլազ վէ չաբգըն օլտուղունտան, վէ զէվճինի պաչտան չըգարմագտա պուլունտուղունտան պահս իտիեօր։

— Բի՞մ պիլիր . . . պէլքի քէնտի օեուննունու լաեըգըյլա կիզլէմէք իչին տիր. չինքի գատընլար ղաեէթ գուրնազ վէ ֆիթնէքեար տըրլար։

— Օրասը էօյլէ . . .

— Հէր նէ իսէ, Բօլ Պէրօ իլէ պիրլիքտէ եաշաեան եէկէնինիզ ֆան Տէսուրտիեի չօգ տէֆա կէօրիւեօ՞րմուտունուզ։

— Պազէն կէօրիւրիւմ։

— Զանն իտէրիմ քի, վուգուի հալի քէնտիսինէ խապէր վէրմէք՝ մէնֆաաթը իգթիզասընտան տըր։

— Խապէր վէրմէք էյի օլո՞ւր մու։

— Շիւպհէսիզ. . . չինքի հիչ օլմազսա, վուգուի մէմուլ օլան ֆէնալըգլարա գարշը քէնտիսինի մահաֆազա իթմիչ օլուր։ Պիր կիւն տէյիլ իսէ, տիկէր պիր կիւն Վիգթօրին զէվճինի թէրք իտէճէք, վէ Բօլ Պէրօ տախի քէնտիսի իլէ պիրլիքտէ եաշաեաճագ տըր։

— Ֆագաթ քիւչիւճէք գըզընը թէրք իտէճէք գատար տուլդուսուզ վէ ինսաֆսըզ օլամազ։

— Զաթէն տուլդուսու, ինսաֆը վա՞ր մը տըր։

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի հագգընըզ վար տըր . . . իմտի, պէնտէ պուրասան չըգար չըգմազ, ֆան Տէսուրտիեէ կիտէրէք, վուգուի հալի քէնտիսինէ պիլտիրիրիմ։

— Բէք էյի իտէրսինիզ, զիրա պու սաեէտէ պիչարէ գատընըն կէօզլէրի աչըլարագ, քէնտիսինի ալտաթմագտա օլան օլ չախսը անլալ, վէ նէ եաբաճաղընը պիլտիկինտէն՝ պէլքի պուլունտուղու հալէ պիր չարէ տիւչլունիւր . . . էվվէլթ տօսթում, պու հարէքէթինիզ՝ ղաեէթ ինսանիեէթքեարանէ տիր . . . պէնի երինէ ունութմաեըն . . . տայիմ սապահլայը պէնի պուլապիլիրսինիզ, վէ ագչեեէ տէ իհթիեաճընըզ օլուր իսէ, պանա միւրաճաաթ իթմէկէ չէքինմէյեին։

Բիեր Պէրօ իլէ սախթէ Գօրտիէ, թօգալաշըրլար։ Պատէհու Գօրտիէ՝ բաշավրաճըեա գատար րիֆագաթ

իտիպ , մէրգում օրատան մուֆարագաթընտա , Բօլ Պէրօ-նուն խանէսինէ կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտը ։

Օ կիճէ Բօլ Պէրօ ուեռումաեըպ , նէ՛ եարաճալընը տիւ-չիւներէք սապահ իթմիչ իտի ։

Վիգթօրինի էլտէ իթմէքլիք միւլահազասը՝ կիթտիքճէ ֆիքրինի ղիեաաէ իշղալ իտիեօրտու ։

Մէրգում , մագսէտինէ վասըլ օլմագ իչին , հէր չէյէ , հաթթա ճէպր իսթիմալինէ տախի հաղըր օլուպ , անճագ պիր չարէ լազըմ իտուկինտէն , օ չարէնի արաեօրտու ։

Բօլ Պէրօ եալընըղ պու խուսուսատա տիւչիւնմէեիպ , հալը հապըրընը տախի տիւչիւնիւեօրտու ։

Շէյլէ քի , ղայրը մէչրաս օլան րէֆիքէսի Ժան Տէսուրտի հագգընտա հիչ պիր հիսսի մախսուսու գալմամըշ օլտուղուն-տան , անընլա պիրլիքտէ կէչիրտիկի էօմիւր թէհամմիւլ օլուն-մազ պիր եիւք մագամընտա կէօրիւնիւեօրտու , չինքի հէր կիւնա մանիտէն խալի օլմագ իսթէտիկի հալտէ , մուամէ-լաթ վէ հարաքեաթընտա թէմամիյլէ հիւրր տէյիլ իտի ։

Պու վահչի , պու ինսաֆսըղ ատէմ , քիչիւք Լինանընան-ֆագասընը վէ էլպիսէսի վէ աեագ գապրսը տա նէ գա-տար աղ օլսա , եինէ մէսարիֆլէ վիճուտէ կէլտիկինի հիսապ իթմէքտէ իտի ։ Քէնտինին մահչը՝ վագտա սատէ պիր էօմիւր կէչիրէն իչին քեաֆի իտի իսէտէ , ֆիսքու ֆիճուր եօլունտա կէչիրիլէն էօմրէ քիֆաեէթ իտէմէղ իտի ։

Պիր թագըմ տա էյլէ պօրճլարը վար իտի քի , պուն-լարը էօտէմէք եախօտ ալաճագ սահիպլէրինի իսքեաթ իտէ-րէք , մուհագդագ օլան թաագիպաթը տուրտուրմագ լազը-մէտէն իտի ։

Իգամէթ իթտիքլէրի տայիրէնին քիրասը քէնտի իւզէրի-նէ օլուպ , մօպիլեասընըն սէքուէսթրօ իտիլմէմէսինէ ֆէվգ էլ ատէ իթինա իթմէքտէ իտի , պիրա մօպիլեասը սէքուէս-թրօ իտիլտիկի թագտիրտէ , եէնիտէն սաթընը ալմագ իչին , իճապ իտէն մէպլաղը նէ՛րէտէն պուլաճագ իտի ։

Բօլ՝ իլգ կիւնիւ ժիւլ վէրիեր իլէ վուգու պուլան թէ-սատուֆիւնիւ խաթըրլաեըպ , ֆաղլա մահչ իլէ մէրգումուն պանգասընտա պիր մէմուրիեէթ գապուլ իտիպ իթմէմէեի

տիւշինիւեօրտու, չինքի պու պապտէ Էօժէն Լուազօեա վագը օլան իֆատաթընա բաղմէն, հէնուզ օլ խուսուստա հիչ պիր գարար վէրմէմիշ իտի։

Բօլ, սապահըն սաաթ եէտի սուլարընտա եաթաղընտան գալգտըղընտա, Ժան, քէնտիսինտէն էվվէլ գալգմըշ օլուպ չալըշըեօր իտի։

Մէզպուրէ, Բօլուն, միւթատընտան էրքէն կիթմէեէ հազըրլանտըղընը կէօրտիւկիւնտէ,

— Պու գատար էրքէ՞ն մի կիտիեօրսուն, տէտի։

— Էվվէթ. պու կիւն կիտիպ Անժէլիք Վէրիէրտէն մաթ-լուպունու իսթէմէեէ ունութմաեասըն։ — Ագչէեէ իհթիեա-ճըմըզ վար տըր։

— Պու թէշէպպիւս պանա էյի կէօրիւնմէեօր, ֆագաթ մատէմ քի հէր հալտէ կիթմէմի իսթէեօր իսէն, կիտէրիմ։

— Աճա՛յիպ, իւմիտիմ օնտա տըր։

— Էօյլէ թաամընա կէլէճէ՞քմիսին։

— Խայր։

— Ագշամ սաաթ գա՞չտա թաամա կէլէճէքսին։

— Հէր վագըթքի սաաթտա։

— Պու կիւն թամ վագըթտա պուրատա պուլունու՞ր-մուսուն։

— Պիլմէմ։

— Կիթմէզտէն էվվէլ, չօճուղունու էօբմէ՞զմիսին։

— Վագթըմ վա՞ր մը . . . Էմնիյեէթ սանտըղընա կիտէ-ճէեիմ, գահվալթը իտէճէեիմ, վէ պանգանըն աչըլտըղը զէ-ման, մահէլլի մէմուրիեէթիմտէ պուլունաճաղըմ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Բօլ Պէրօ սիւրաթլէ տիշարը չըգտը, վէ դաբու գաբանտըգտան սօնրա, Ժան, քէմալը մահզունիյեէթլէ շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Նէ՛ տօսթանէ պիր պագըշը, նէ՛ տէ էյի պիր սէօ-զիւ վուդու պուլմատը։ Նէ՛ գըզընըն վէ նէ՛ պէնիմ, քէնտի-սինճէ էհէմմիեէթիմիզ եօգ տուր . . . Ֆագաթ պու հալին սէպէպի նէ՞ տիր . . . Պէնի սէվմէքտէն տուր օլտուղու թագ-տիրտէ, աճապա պիր տիկէրինի՞ մի սէվիեօր։

Կէնճ գատընըն սիմասընտա, իշպու թէֆէքքիւր իւզէ-

ընէ հիտտէթ ալէամէթի հասըլ օլարագ, աթիտէքի քէլիմէլէրի սէօյլէտի.

— Ա՛հ, էկէր պէօյլէ իսէ . . . Նէ՞ պու պարիտ մուամէլէլէրէ, պու հագարէթլէրէ, պու մահրումիյեէթլէրէ, վէ նիհաեէթ իչպու սիֆալէթէ, գըզճըղազըմլա թէհամմի՞ւլ միւ իտէճէեիմ. . . Քէնտիսինէ պար օլմամագ իչին պէն էօմրիւմիւ չալըշմագլա թէլէֆ իտէեիմ տէ, օ քէնտի թաթլը քէլամլէրինի, մուհապպէթինի, վէ պէլքի տէ ագչէսինի պիր տիկէրինէ՞ մի կէօթիւրսիւն . . . Պէնիմ աղլատըղըմ զէման պիր պաշգասը կիւլսի՛ւն . . . Պէնիմ միւզտարըպ օլտուղում սըրատա, պիր տիկէրի մահզուզ վէ մէսրուր օլսո՛ւն . . . խայր, խայր, պունա թէհամմիւլ օլունամազ. . . Հէր շէյէ թէհամմիւլ իտէպիլտիմ, վէ պաշըմը էյտիմ. լաքին պու հալէ աֆվ իտէմէմ։ Էկէր տիկէր պիր դարըեա ըապթը ալէագա վէ մուհապպէթ իթմիշ իսէ, հէմ անը, հէմ քէնտիսինի էօլտիւրէճէեիմ։

Ժան հընչգըրմաեա պաշլատը, վէ ագան կէօզ եաշլարընտան եանագլարը ըսլանտըղը կիպի, քէնտիսի տէ պիր ազ թէսկին օլտու, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Քէնտիսինի պիզէ ճէլպ իթմէք, վէ վագթիյլէ սէվտիկի կիպի, եինէ գըզըմը վէ պէնի սէվտիրմէք իչին նէ՞ եաբմալը . . . Ա՛հ, էկէր պիլսէ իտիմ. . էկէր պիլսէ իտիմ . . . տէտի։

Պիր գաչ տագըգա գատար Ժան տիւշիւնճէլի հալտէ տուրմագտա իքէն, եանընտաքի օտատա պուլունան Լինանըն։

— Վալիտէճիեիմ, ույգում եօգ տուր. կէլ պէնի գալտըր, տէյի պաղըրմասը իւզէրինէ, տիւշիւնճէսինտէն վէ տալկընլըղընտան, աեըլարագ, գօլլարընը քէնտիսինէ տօղրու ուզաթմըշ օլան չօճուղունուն եանընա գօշտու, վէ գուճագլաեարագ կէօքսիւնտէ սրգարագ եանագլարընը էօբտիւ։

Լինա, վալիտէսինին ըսլանմըշ եանագլարընը քէնտի եիւզիւ իւզէրինտէ հիսս իտէրէք,

— Աղլաեօրսուն, սէվկիւլիւ վալիտէ, տէտի։

— Աղլամաեօրում, սէվկիւլիւմ, սէն եանըլըեօրսուն։

— Բէտէրիմ կիթտի՞մի։

— Էվվէթ ։

— Նէ՛ գատար չաբուգ կիթմիչ ։

— Ղաեէթ Թէլաչլը խոի , վէ կիտէճէք բէք չօգ եէրի վար իտի ։

— Պէնի էօրմէտի՞ մի ։

— Ոէն ուեուեօրտուն . . . իմոի սէնի ուեանտըրմամագ իչին , եիւզիւնիւ ղաեէթ եավաչճա էօրտիւ ։

— Տիւնքի կիպի հիտտէթլի՞ մի իտի ։

— Խա՛յր , սէվկիւլիւմ ։

— Վալիտէճիեիմ , պապամ պիզի էվվէլքի կիպի էօրմէեօր . . . պիզի ասլա սէվմէեօր . . . պունու աչիքեարէն կէօրիւեօրում . . . . հալ պու քի պիզ քէնտիսինէ հիչ պիր ֆէնալըգ իթմէտիք , վէ քէնտիսինի զիեատէսիյլէ տէ սէվիեօրուզ ։

Ժան , եէնիտէն հըլչգըրմասընը մէնն իտէմէեէրէք ,

— Ոէվկիւլիւ գըզըմ , պու խուսուսու տիւշիւնմէք լազըմ տէյիլ տիր . պիզ , եանի բէտէրին վէ պէն ոէնի գալպէն սէվէրիզ , տէտի ։

— Էվվէթ , սէն սէվէրսին , ֆագաթ օ . . .

— Թէէմին իտէրիմ քի , ազիզէմ , օ տախի սէվէր . . . պու պապատե չիւպհէ իթմէ . . . չիւպհէ իթմէք խէթա տըր ։

Լինա պաչընը սալաեարագ ճէվապ վէրմէտի , վէ Ժան քելամա տէվամ պիրլէ ,

— Ջայտե , սէվկիւլիւմ , չաբուգ էլպիպէնի կիեէն , պիւյուլիւ գահվէնի իչէր իչմէզ , մէքթէպէ կիտէճէքսին , տէյի՞լ մի , տէյի պէեան իթտի ։

— Էվվէթ , վալիտէճիեիմ ։

Զօճուգ՝ վալիտէսինին մուավէնէթիյլէ սէրիան էլպիպէսինի կիեինտի , վէ պօթինլէրինի տե կիեինիրքէն , պունլարընի իքի թարաֆը տէլինմիչ օլտուզունու կէօրիւնճէ ,

— Պահամ եէնիլէրինի կէթիրմէեէճ՞ք մի տիր , տէյի սիւալ իթտի ։

— Պէլքի կէթիրիր , գըզըմ , ֆագաթ սէն պու սուրէթլէ տիշարը չըգամահաճաղընտան , պու կիւն բաչլարըգ պօթինլէրինի կիեինէճէքսին ։

Ժան , գըզընըն աեագգապլարընը կիեինտիրտիկի էանատէ ,

— Պիւթիւն քեարընը խարիճտէ սարֆ իթտիկինի, վէ չօճուղունունուն միւհթաճ օլտուղու պիր չիֆթ պօթինի պիլէ սաթըն ալմագ իսթէմէտիկինի տիւշիւնիւրսէմ, հագըգէթէն քէնտիսինի սէվտիկիմտէն տօլաեը մահճուպ գալմագտաեըմ, տէյի միւլահազա իյլէտի, վէ վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հասըլ օլտու։

54

Բօլ Պէրօ՝ խանէսինտէն չըգտըգտան սօնրա, Էմնիեէթ սանտըղընըն Սէն-Ժէրմէն պուլվարընտա վագը շիւպէսինէ կիթտի, վէ կէօթիւրտիւկիւ էշեաեա մուգապիլ իքի եիւզ սէքսէն ֆրանգ ալտը։

Քէնտիսինէ իւչ եիւզ ֆրանգ լազըմ իտի իսէ տէ, թախմինաթ մէմուրու զիեատէ վիրմէտիկինտէն, Բօլ՝ վէրիլէն մէպլաղա գանաաթ իթմէկէ մէճպուր օլտու,

Բօլ Պէրօ՝ պու մէպլաղ իլէ, թէրզինին վէ գասապըն մաթլուպլարընը թահսիլէ մէմուր օլան ատէմտէն պիր միւտտէթ մէօհլէթ իսթիհսալ իտէպիլմէք ֆիքրինտէ իտի, ֆագաթ օ իքի ալաճագ սահիպի նամընա իճրաի մուամէլէեէ մէմուր օլան պու ատէմին մէմուրիեէթի մէզքիւրէսինտէն տօլաեը պիհագգըն իզհարը թէաճճիւպ իթմէլի իքէն, պու խուսուս ասլա խաթրընա կէլմէեիպ, տօղրուճա Ակօսթինինին խանէսինէ կիթտի, վէ միւսիւ Ակօսթինի սիզմիսինիզ տէյի սիւալ իտիպ, օ օլտուղունու անլատըգտան սօնրա,

— Միւսիւ, իսմիմ Բօլ Պէրօ տուր, վէ սիզէ իհալէ գըլընմըշ օլան իքի պօրճ մատտէսինտէն տօլաեը պուրաեա կէլտիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Ակօսթինի, մէրգումու քէնտի օտասընա կէօթիւրիւպ, օթուրմասը իչին պիր իսկէմլէ կէօսթէրտիքտէն սօնրա,

— Պու իքի պօրճու տա թէսվիէեէ՝ մի կէլտինիզ, տէտի։

— Իքիսինի պիրտէն թէսվիեէ իթմէք գապիլ օլամաեօր

խսէ տէ , հէր պիրի էչին ալէլ հիսապ պիրէր միգտար ագչէ էօտէմէք իսթէրիմ։

— Միւսիւ , ալէլ հիսապ գապուլ իտէմէմ. պու իքի պօրճու թէմամիչլէ էտա իմմէլիսինիզ։

— Լաքին պու իչիտիլմէմիշ պիր չիտաէթ տիր ։

— Պու պապտէ էվամիրի գաթիեէ ախզ իմմիչիմ տիր ։ - Պու սապահ վիզիթանըզը պէքլէէօրտում. էկէր թէէտիեէ իմմէզաէնիզ, հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իտէճէեիմտէն , եաըրն մահքեմէյի թիճալէթէ կէլմէք իւղրէ ճէլմնամէ ախզ իտէճէքսինիզ։

— Միւսիւ , պու չէյի եաքմաեըն . . . պօրճլալըմտան պիրինի , եանի գասապըն իքի եիւզ սէքսէն պէչ ֆրանգա պալիզ օլան մաթլուպունու չիմտի թէէտիեէ իմմէկէ հազըրըմ, ֆագաթ թէրզինին մաթլուպունա կէլինճէ , պու պապտէ հիւանի միւրաաըմ աչիքեար օլտուղու ճիհէթլէ , պանա պիր ազ մէօհլէթ իտա իմմէնիզի րէճա խյլէրիմ։

— Միւմքին տէյիլ տիր ։

— Էօյլէ պիր մէմուրիեէթէ կիրիեօրում քի , մաաշը՝ պու կիւնքի կիւն ալմագտա օլտուղում մաաշտան չօգ զիեատէ տիր ։ Պու հալտէ , սիզէ այտա եիւզ ֆրանգ վէրմէք՝ պէնիմ իչին գօլայ օլաճագ տըր ։ - Պէչ այտա թէքմիլ պօրճումու , ֆայիզլիչլէ էօտէեէպիլիրիմ. . . Րէճա իտէրիմ, միւսիւ , պու խուսուսու գապուլէ հիմմէթ իտին ։

— Գապուլէ հագգըմ եօգ տուր . . . թէքրար իտէրիմ, էվամիրի գաթիեէ ախզ իմմիչ օլտուղումտան , էվամիրի մէզքիւրէ խիլաֆընտա հարէքէթ իտէմէմ։

Օլ վագթա գատար օթուրմուշ օլան Բօլ Պէրօ՝ աեաղա գալդարագ ,

— Էօյլէ իսէ , մատէմ քի գասապա օլան պօրճումու թէմամէն էօտէմէքլիկիմիզէ պէրապէր , թէրզիեէ օլան պօրճումտան նաչի պէնի թաագիպ իմմտիրմէքտէն կէրի տուրմաեօրսունուզ, պէն տէ հիչ պիր բարա էօտէմէմ, տէտի ։

— Սիզ պիլիրսինիզ, պէն տէ էօյլէտէն էվվէլ հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իտէճէյիմ։

Բօլ Պէրօ՝ քէմալը հիտտէթլէ տիշուրը չըգտը իսէտէ ,

հիատէթի չաբուգ թէսկին օլարագ, պիրտէն պիրէ ֆիքրինտէ պիր թասավվուր հասըլ օլտու, վէ սաաթընա պագըպ, օն օլտուղունու կէօրտիւ։ Մէրգում, եարըմ սաաթտան պէրու քէնտի տայիրէյի մէմուրիեէթինտէ պուլունմալը իտի։

Քէնտի քէնտիեէ տախի շու շէօզլէրի սէօյլէտի.

— Տիմէք պէօյլէ . . . պէնի սօն տէրէճէեէ սէվգ իտիեօրլար։ Բէք էյի, պէնտէ եաբաճագ իշիմի պիլիրիմ, անլէր պէնիմ մօպիլեամը սաթտըրմազտան պէն սաթաճաղըմ։ Պատէհու հիսապըմը թէսվիեէ իթմէք իւզրէ, տայիրէյի մէմուրիեէթիմէ կիտէճէեիմ, վէ ժիւլ Վէրիէրին թէքլիֆինի տախի գապուլ իյլէեէճէեիմ . . . Հասըլը չօգտան պէրու սրգըլմագտա պուլունտուղում պիր հալէ խիթամ վէրմէքլիկին վագթ ու զէմանը կէլմիշ օլտուղուն ճիհէթլէ, պունտան միւսթէֆիտ օլաճաղըմ։

Պու սէօզլէր իլէ, մէրգում ըլխթըմ իւզէրինէ վասըլ օլմուշ օլուպ, օրատա պիր քիրա արապասընա բաքիպէն, քէնտիսինի Պիւսի սօգաղընտա քեային Օթէլ տը Բրօվանսա կէօթիւրմէսինի արապաճըեա էմր իյլէտի։

Իշպու օթէլ՝ պայաղը պիր մահէլլ օլուպ, Բօլ, պազէն քէնտի մէթրէսլէրիյլէ օրաեա կիտէրէք, պիր գաչ սաաթ վագըթ կէչիրիր իտի։

Մէրգում օրատա այլըգ պիր օտա քիրալատը, վէ օն պէշ կիւնլիւկիւնիւ բէշինէն էօտէեիպ, պազը եշեա կէօնտէրէճէկինի խապէր վէրտի։ Պատէհու արապասընա ավտէթլէ, արապաճըեա,

— Սէն սօգաղընտա 14 նիւմէրօլու խանէնին դարշըսընտա պէնի պէքլէեին. պիր ազտան կէլիրիմ, տէտի, վէ պիր գաչ ատըմ ուզագտա խանէ էշեասը սաթըն ալան վէ սաթան պիր թաճիրին տիւքքեանընա կիրիպ, մէրգումա,

— Պու ագշամ Բարիսի թէրք իտէճէկիմտէն, մօպիլեամը սաթըեօրում։ Էկէր սիզին իլէ ուեուշուր իսէք, հէման գալտըրմալըսընըզ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Բէք էյի, ֆագաթ պիր քէրէ էշեանըզը կէօրմէլիեիմ։

— Կէլին, վէ իգթիզա իտէճէք գատար տա եէտինիզէ ագչէ ալըն։

Պունլար եօլա չըգտըլար։ Էսնաի բահտէ Բօլ շէօյլէ տիւ-
շիւնիւեօրտու.

— Էկէր Ժան էվտէ իսէ, պէօյլէ պիր գաթի գարար
վէրմէք լիւզումունու իքի լագըրտը իլէ քէնտիսինէ անլաթը-
ըրմ. էկէր Անժէլիք Վէրիէրէ կիթմէք իւզրէ տիշարը չըգմըշ
իսէ, օ տահա ալէա։ Նէ՛ աղլամալարընը, նէ՛ թէքտիրլէրինի
վէ նէ՛ տէ թէշէքքիլէրինի տինլէմէմ... Հէմ տէ արթըգ
պէն պու էօմիւրտէն օսանտըմ. պունտան պէօյլէ տէ պէքեար
կիպի եաշամագ իսթէրիմ։

Էվէ վասըլ օլունտուղունտա, Բօլ՝ գաբուճունուն օտա-
սընա կիրիպ,

— Մատամ պուրատա՞ մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Խայր, միւսիւ. պիր ազ էվվէլ չօճուղույլա տիշարը
չըգաը. հաթթա պէլքի պիր ազ կէճիքէճէկինի պէեան իլէ
անախթարը պուրաեա պրագտը։

— Բէճա իտէրիմ, խանէ սահիպինին նէզտինէ չըգըն, վէ
պօրճլու օլտուղում այլըգլարըն մագպուս սէնէտլէրինի հա-
զըրլամասընը պիլտիրին. չիւնքի Գրէտի Լիօնէ տիրէքթօրու՝
պէնի Լիօնտաքի շիւպէեէ կէօնտէրմէքտէ օլտուղունտան, վէ
պու ագշամ հարէքէթ իտէճէկիմ ճիհէթլէ, էշեամը սաթ-
մագտա պուլունտուղումտան, քիրա պօրճլարըմը թէէտիեէ
իթմէք իսթէրիմ։

— Իշթէ պու ղարիպ. եօլճու օլտուղունուզու մատամ
պիլիր մի։

— Ավտէթինտէ անլաեաճագ տըր. բէճա իտէրիմ չա-
բուգ իտին։

— Բէք էյի, միւսիւ Պէրօ. շիմտի իճապընա պագարըմ։

Պու սուրէթլէ մօպիլեա թաճիրի՝ Բօլուն օտասընա կի-
րիպ, քէնտիսինէ կէօսթէրիլէն էշեաեը պիթթախմին, պին ի-
քի եիւզ ֆրանգ վէրմէեի թէքլիֆ իթտի։

Վագաա պու ֆիեաթ՝ էշեանըն գըյմէթի հագըգիեէսի-
նին անճագ իւչտէ պիրի իտի իսէ տէ, Բոլ՝ պունտան զիեատէ
պուլմաեը տիւշիւնմէտիկինտէն, գապուլ իթտի, վէ այլըգ
պօրճլարընը էօտէեիպ, վէ քէնտի խուսուսի էշեասընը պիր
սանտըղա վէ Ժան իլէ Լինանընքինի տէ տիկէր պիր սանտըղա

եէրլէշտիրիպ , պունլարը պիր արապաեա եիւքլէթիրտի , վէ քէնտիսի տէ աշաղըեա էննէրէք , գաբուճու գարըեա ,

— Մատամըն նէրէտէ օլտուղունու պիլիրիմ, վէ պէն քէնտիսինի պուլուրում, տէտիքտէն սօնրա տիշարը չըգարը , վէ արատան պէշ տագըդա կէչտիկի հալտէ , քէնտի խուսուսի էշեասընը Բրօվանս օթէլինտէ քիրալատըդը օտաեա կէօթիւրիւպ , պատէհու արապասընա ավտէթլէ , պուլվար Հօսմանա կիթմէկ իսթէտիկինի սէօյլէտի , վէ ծիւլ Վէրիէրին խանէսի նիւմէրօսունու տախի պիլետիրտի ։

Բօլ՝ բլանըրը չու եօլտա թէրթիպ իթմիշ իտի ։

Ծանըն , իքի եիւզ ֆրանգըդ պիր հիսապըն պէտէլինի իսթէմէք իւզրէ Անժէլիքէ կիթմիշ օլտուղունա իսքեաթ օլմուշ իտուկինտէն , պուլվար իւզէրինտէ մէրգումա պէքլէմէք , վէ տիշարը չըգարդը սըրատա պուլուպ , մօպիլեա թաճիրի համմալլարընա թէսատիֆ իթմէմէսի իչին , տերհալ Մէն սօգաղընտաքի խանէեէ կիթմէսինի մէնն իյլէմէք ֆիքրինտէ իտի ։

Ֆիլվագը ծան՝ հէնուզ Վէրիէրին խանէսինտէ օլուպ , մէրգումէ , Լինաեը մէքթէպէ կէօթիւրտիքտէն սօնրա , եաեան օլարագ պուլվար Հօսմանա ազիմէթ իյլէմիշ իտի ։

. . . . . .

. . . . . .

Միւլազիմ էմիլ Վանտամ, Ագսահ Շարգա կիտէճէք օլան վաբօրա լաքիպ օլմագ իւզրէ չըմէնտրֆէր իլէ Թուլօնա կիթտիքտէն , վէ օգուեանլարըմըզա պիլետիրմիշ օլտուղումուզ Անժէլիք իլէ Ս.ընօլա Տէսվինեը արապընտաքի տէհչէթլի մէնզարէտէն սօնրա , մէզպուրէ գըզճըղազ ղաեէթ միւզտարըպ , վէ հէման աղըը խասթա իտի ։

Պիչարէ , պայկընլըղընտան սօնրա , չէտիտ պիր սըթմաեա տիւչար օլտուղունտան , բահիպէ Մարի՝ պունտան տօլաեը ֆէվգէլատեէ տիւչարը տէհչէթ օլտուղու կիպի , իրթէսի կիւն տախի պիր թապիպ ճէլպինէ մէճպուրիեէթ կէօրիւլտիւ ։

Թապիպ՝ մատմուազէլ Վէրիէրին ահվալը սրհհինէսինտէ մուխաթարա կէօրմէկիպ , ֆագաթ ֆէվգէլատե իսթիրահա-

թա, վէ վիճուտճա վէ զիհինճէ սիւքիւնէթէ միւհթաճ իտու-
կինի անլաթտը։

Պիւթիւն հաֆթա զարֆընտա, բահիպէ Մարի՝ Անժէլի-
քին եանընտան այրըլմատըզը ճիհէթլէ, Միսթիգօ՝ պէքլէ-
մէքտէն վէ պօշ տուրմագտան սըգըլտըզը միսիլլու, հիչ օլ-
մազտա եէնի իգամէթկեահընը բահիպէեէ պիլտիրմէք իսթէ-
տիկի հալտէ, անըն կէսպիւքմէմէսինէ թէաճճիւպ իտիեօրտու։

Անժէլիքի թէտավի իտէն թապիպ՝ մէզպուրէնին սիւ-
քիւնէթ իւզրէ պուլունմասընը թավսիեէ իթմիչ օլտուղուն-
տան, Վէրիեր իլէ չէրիքի տաիի մուվագգաթէն մէրգումէեի
բահաթսըզ իթմէմէք խուսուսընտա միւթթէֆիգ իտիլէր։

Պու սըրատտա Անժօլ՝ պանքէրէ,

— Շիմտիքի հալտէ պրագալըմ մուվազէնէսինի պուլ-
սուն, վէ պիզ քէնտի ումումի իշլէրիմիզլէ մէշղուլ օլալըմ,
տէտի։

Իշթէ, պու միւտտէթ զարֆընտա Անժօլ՝ Ուիլ Մագօթ
իլէ Թրիլպիեէ վէ Ակօսթինիեէ պագը թալիմաթ վէրտիկին-
տէն, պունլար իշ կէօրմէեէ պաշլամըշլար իտի։

Անժէլիք, քէնտի խուսուսի տայիրէսինին քիւչիւք սալօ-
նունտա բահիպէ Մարի իլէ պիրլիքտէ պուլունմագտա իքէն,
խըզմէթճի գատըն՝ տիքիշճի ժան Տէսուրտինին կէլմիշ օլտու-
ղունու, վէ մատմուազէլ Վէրիերի կէօրմէք արզուսինտէ պու-
լունտուղունու խապէր վէրտի։

Անժէլիք՝ իշպու խապէրի ալտըղընտա, անլինտէ գա-
պուլ իլէ քէնտի եանընա կէթիրիլմէսինի իսթաը իթտի։

Ժան իչէրի կիրտիկինտէ, կէնճ գըզ, մէզպուրէնին էլինի
թուԹարագ,

— Խօշ կէլտինիզ, Ժան, վիզիթանըզտան նէ՛ տէրէճէ
մէմնուն օլտուղումու պիլմէզսինիզ, տէյի պէեան իլլէտի։

Ժան՝ Անժէլիքին զայիֆլէնմիչ վէ լէհճէսի սօլմուչ օլ-
տուղունու կէօրուիւկիւնտէ,

— Բահաթսըզ մը իտինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Բահիպէ Մարի. — Հէման աղըր սուրէթտէ խաստալան-
մըչ իտի. ֆագաթ համտ օլսուն, չիմտի քէսպի իֆագաթ
իթմէք իւզրէ տիր։ Քէնտիսի իչին պիր աղ քէօյ հավասը լա-

զըմ օլտուղունտան, պիր միւտտէթ իչին Բարիսի թէրք իթ-մէքլիկի բէտէրինէ արզ իտէճէեիմ։

Անժէլիք. - Էվվէթ, զանն իտիեօրում քի, եալընըզ, պիւեիւք աղաճլար, կիւնէշ վէ չիչէքլէր՝ պէնիմ իչին ֆէվգէլատէ չիֆապախշ օլաճագլար տըր։

Բահիպէ Մարի. - Ումարըմ քի պու խուսուստա պու կիւն Մ. Վէրիէրին բիզասընը իսթիհսալ իտէպիլէճէեիմ։ Ֆագաթ, Ժան, սիզ նա՞սըլսընըզ, պիր ազ եօրկուն կէօրինիւ-եօրսունուզ։

— Չօգ զիեատէ չալըշըեօրում։

— Լինաեը պիրլիքտէ կէթիրմէտինի՞զ մի... Քէնտիսինի կէօրսէ իտիք, բէք զիեատէ մէմնուն օլուր իտիք։

— Լինա մէքթէպտէ տիր։

— Էյի՞ մի տիր։

— Համտ օլսուն, էյի բահաթ տըր։

55

Պու սէօզլէրտէն սօնրա պիր միւտտէթ սիւքիւթ հասըլ օլտու, վէ պատէհու Անժէլիք թէրէտտիւտ վէ էնտիշէ իլէ,

— Էյ ազիզէմ Ժան, Սէն Մանտէտէ, Վիգթօրինին տիւեիւն զիեաֆէթինտէն սօնրա պահսընը իթտիկիմիզ խա-յըրլը նէթիճէեէ վասըլ օլմանըզա տայիր իւմիտինիզ վա՞ր մը տըր։ Հէր ճիհէթլէ չայեանը թէէսսիւֆ պուլունան պիր հալի իսլահ իտէճէ՞ք միսինիզ։ Նիհաեէթ Բօլ Պէրօ՝ նամուսլու պիր ատէմէ մախսուս օլան վազիֆէսինի իյֆա իտէճէ՞ք մի տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Ժան՝ մահզունէն պիր ահը տէրուն չէքտի, լաքին ճէվապ վիրմէտի։

Անժէլիք. - Սիւքիւթինիզ՝ զաեէթ մանէատար տըր։ Բօլ՝ իսլահը հալ իլէ գըզընը մէչրուիյեէթ տայիրէսինտէ պիւ-եիւթմէք իսթէմէեօ՞րմու։

Ժան. – (Կէօզլէրինի սիլէրէք.) Էսէֆ իտէրիմ քի, պու խուսուստա քէնտիսինի իսթիճվապ իթմէկէ պիլէ ճէսարէթ իտէմէեօրում, զիրա թէրս պիր ճէվապ ալաճաղըմա էմինիմ։ Բօլուն՝ պէնի սէվմէքտէն տուր օլմուշ օլտուղունու աշիքեարէն անլաեօրում։ Հաթթա քէնտիսինէ նէ մէրթէպէ պար օլտուղումու տա կիզլէմէեօր։ Պիր այ էվվէլինէ գատար պազը սօն իւմիտլէրիմ պուլունմագտա իտի, սօն տէրէճէ սատագաթ, ուպուտիյեէթ վէ մուհապպէթ իպրազըյլա քէնտիսինի պանա ճէլպ իտէպիլէճէկիմի մէմուլ իտիեօրտում... Հալ պու քի պու կիւն ասլա իւմիտիմ եօգ տուր... մահքիւմ օլմուշ օլտուղումու հիսս իթմէքտէեիմ... տախիլի էօմրիւմիւզ՝ ճէհէննէմ գապիլինտէն տիր։ Ա՛հ, էկէր պիլսէնիզ...

Կէնճ գատընճըղազ՝ քէլամընը գաթթ իլէ, էլինի կէօքսիւնէ կէօթիւրտիւ, զիրա հընչգըրմասընտան նաշի պօղուլմագ բատտէսինէ կէլմիշ իտի։

Անժէլիք. – Ֆագաթ նէ՞ վար տըր, նէ՞ օլուեօրսունուզ։

Ժան. – Նէ օլտուղումուզու պիլտիրմէեէ ութանըրըմ։

— Սէօյլէեին, ազիզէմ Ժան, սէօյլէեին... պիզիմ եանըմըզտա ութանմաեըն։

Բահիպէ Մարի. – Էվվէթ, էվվէթ. սէպէպի իզթիրապ ու քէտէրինիզի սէօյլէեին, վէ էկէր էլիմիզտէն պիր խըզմէթ կէլիրսէ, պիզէ կիւվէնին։

Ժան. – Գալպէն վէ իզզէթի նէֆսճէ տիւչար օլտուղում քէտէր ու իզթիրապ քեաֆի տէյիլ տիր կիպի, շիմտի տէ զարուրէթ վէ սէֆալէթէ կիրիֆթար օլմագ թէհլիքէսի եագլաշմագտա տըր։

— Զարուրէթ վէ սէֆալէ՞թ մի։

— Էվվէթ... հէմ տէ բէք ֆէնասը։ Պօրճլար եըղըլըեօր... Էթմէքճի վէ գասապ, վէլհասըլ լէվազիմաթը պէյթիեէմիզի վէրէն թաճիրլէրին ճիւմլէսի, պիզիմ եիւզիւմիւզտէն միւթէզարրուր օլմագ իսթէմէտիքլէրինի պիլ պէեան, պունտան պէօյլէ վէրէսիեէ վիրմէք իսթէմէեօրլար։ Պունլարտան իքիսի տիւնքի կիւն հիսապլարընը պիր մասլահաթկիւզարա թէսլիմ իթմիշ օլմաղլէ, մէրգում, տավաեա գըեամ

իտէճէկինի մագամը թէհտիտտէ պէեան իտիեօր։ Պու սապահ, Բօլ պէնիմ պիր գաչ ատէտ միւճէվհէրաթըմը թէրհին իթմէք իւզրէ, Էմնիյեէթ սանտըղընա կիթտի. լաքին գարզէն ալաճաղը ճիւզի մէպլաղ՝ ասլա քիֆաեէթ իթմէեէճէկինտէն . . .

Ժան՝ սէօզիւնիւ քէստի, զիրա հընչգըրմալարը՝ իֆատաթընը պունտան իլէրի կէօթիւրմէսինէ մանի օլտու։

Անժէլիք. – Տէվամ իտին, ազիզէմ։

Ժան. – Սիզտէ օլան ճիւզի մաթլուպումու թահսիլ իթմէքլիկի պանա էմր իթտի։ Ալլահ պիլիր քի, քէնտիսինէ իթաաթ իթմէք իսթէմէեօրտում, ֆագաթ նա՞սըլ մուխալիֆէթ իտէպիլիր իտիմ։ – Օ՛հ, Անժէլիք, պու պապտէ աֆվընըզը րէճա իտէրիմ։

Անժէլիք. – Պիչարէ Ժան, պու խուսուստա սիզին ասլա գապահաթընըզ եօգ տուր։ Գապահաթ պէնիմ տիր քի, իհմալ վէ ունութկունլըգլա սիզի պու գատար պէքլէթտիմ։ Անճագ սիզի պու տէրէճէ մուզահիգա վէ զարուրէթ հալինտէ մէմուլ իթմէտիկիմտէն, վազիֆէսիզ պուլունուեօրտում. . . Լաքին Բօլ Պէրօնուն մէմուրիեէթի վար տըր. մաաշը սիզի եաշաթմաեա քիֆաեէթ ի՞թմէեօր մու։

— Մաաշընըն հէման թէքմիլինի՝ խուսուսի մէսարիֆինէ, վէ խարիճտէքի զէվգ ու էյլէնճէլէրինէ սարֆ իթմէքտէ տիր։ Չօգտան պէրի մաաշլարընըն իւչտէ պիրինի խանէսինէ կէթիրմէեօր, վէ պէն սօն տէրէճէ չալըշտըղըմ հալտէ, հէր շէյէ եէթիշէմէեօրում։

—Հալպու քի պու բէք աճընաճագ վէ տէհշէթլի հալտիր։ – Պիչարէ Ժա՛ն, աճապա նէ՞ գատար միւզտարըպ օլուեօրսունուզ։

— Էվվէթ, իգթիտարըմտան զիեատէ միւզտարըպ օլուեօրում. . . պարի քէնտի քէնտիմէ միւզտարըպ օլսա իտիմ, եինէ նէ՞ իսէ. ֆագաթ սէվկիւլիւ գըզըմ Լինա՝ բէտէրինին քէնտիսինի սէվմէմէքտէ օլտուղունու, վէ հէր շէյտէն մահրում պուլունտուղումուզու կէօրիւեօր։ Հաթթա պու սապահ չօճուղումու էօբմէտէն կիթտի։ Չօճուղուն պօթինլէրի տէլինմիշ, եէնիսինի ալմաեը իսթէմէեօր։

Բահիպէ Մարի իլէ Անժելիք՝ կէօզլէրինին եաշլարընը սիլտիլէր։

Պատէհու Անժելիք,

— Ազիզէմ ժան, սիզէ պօրճում նէ՞ դատար տըր, տէ՛տի։

— Իքի եիւզ եիկիրմի եէտի ֆրանգ տըր։

Բահիպէ Մարի. — Պու մէպլաղը, միւճէվհէրաթընըզտան պաղըսընըն թէրհին իտիլմէսիյլէ հասըլ օլաճագ մէպլաղա իլավէ իթտիկինիզտե, ալաճագլըլարընըզըն պագաեասընը թէքմիլէն էօտէեէպիլէճէկինիզի մէմուլ իտի՞րմիսինիզ։

— Խա՛յր։

— Օ հալտե նէ՞ եարմագ թասավվուրունտա պուլունուեօրսունուզ։

— Բօլ պունլարա ալէլ հիսապ պիրէր միգտար ագչէ իթասընը թէքլիֆ իտէճէք, վէ պէլքի սահապը մաթլուպ տա գապուլ իյլեհէճէք տիրլէր։

— Պօրճլարընըզտան քեամիլէն գուրթուլմագ իչին նէ՞ միգտար ագչէեէ իհթիեաճընըզ պուլունմագտա տըր։

— Պաշլըճա իքիսինին հիսապը եէտի եիւզ ֆրանգա պալիզ տիր։

— Ազիզէմ ժան, սիզի պու տէրէճէ մուզտարըպ կէօրմէք իսթէմէմ։ Անժելիք պու քիւչիւք հիսապըն թէսվիեէսինէ քեաֆի օլան մէպլաղը վիրէճէկի կիպի, պէն տէ քեաֆֆէյի ալաճագլըլարընըզըն մաթլուպաթընը թէսվիեէ իթմէք իսթէրիմ։

Ժան. — (Էլլէրինի գավուշտուրարագ.) Ա՛հ, բահիպէ Մարի՛... բահիպէ Մարի՛... իսթէեօրսունուզ քի...

Մէրգումէ՝ պունտան զիեատէ սէօզ սէօյլէմէեէ վագըթ պուլմատը, չինքի բահիպէյի մէղպուրէ աճէլէթէն օտատան տիշարը չըգտը։

Անժելիք քիւչիւք պիր տօլապ աչարագ, իւչ ատէտ պանգնօթ ալտը, վէ պունլարը տիքիչճի գատընա ուզաթարագ,

— Ալըն, ազիզէմ ժան, սիզէ իւչ եիւզ ֆրանգ վէրիեօրում, տէտի։

— Ֆագաթ, մապագիսինի վիրմէք իչին եէտիմտէ բարամ եօգ տուր։

— Ֆազլասընը՝ իլէրուտէ եաբտըրաճագ իշլէրիմլէ սաեը-շըրըզ։

— Ա՛հ, նէ՞ գատար խայրխահսընըզ։

Օլ էսնատէ բահիպէ Մարի իչէրի կիրիպ, կէնճ գատընըն ավուճունա պիր միգտար ալթուն վազ իլէ,

— Ալըն Ժան, պու պին ֆրանգ տըր. պունու սիզէ վէ-րէպիլտիկիմտէն տօլաեը քէնտիմի պախթիեար ատտ իտէրիմ, տէտի։

Ժան, հէեէճան վէ րիգգաթընտան նաշի ագան կէօզ եաշլարընը զապթա միւգթէտիր օլմաեըպ, բահիպէ Մարինին էլլէրինի թութարագ, միւքէրրէրէն պուս իթտի։

Մատմուազէլ Վէրիէր տախի,

— Արթըգ աղլամաեըն, Ժան . . . հիչ օլմազսա, պօրճ-լարընըզտան խալի օլուեօրսունուզ։ Քի՞մ պիլիր, Բօլ, մուզաի-գատան խալի օլարագ, պէլքի պիր ազ ագըլլաշըր, վէ քէն-տի վազիֆէսինի իճրաեէ գարար վէրիր, տէտի։

Ժան. — Ա՛հ, էկէր էօյլէ պիր շէյ օլսա, պիզիմ իչին սէլամէթ մէլէքլէրի օլմուշ օլուրսունուզ։ — Իւմիտ իտէմէտի-կիմ պիր միւսթագպէլի մահզա սաեէնիզտէ իսթիհսալ իթ-միշ օլուրում։

Պիչարէ գատըն՝ եարը կիւլէրէք, եարը աղլաեարագ, կէօզլէրինի սիլտի, վէ մէզպուրէ խայրխահլարը նէզտինտէն մուֆարագաթ իտէճէկի սըրատա, շէօյլէ տէտի։

— Եանընըզտա ուզուն միւտտէթ գալամատըղըմտան տօլաեը աֆվընըզը ըէճա իտէրիմ։ — Պիր ան էվվէլ էվիմէ կիտէեիմ քի, ասհապը մաթլուպու կէօրիւպ, ալաճագլարը-նը թէսվիեէ իտէեիմ, վէ սէլամէթի պուլտուղումուզու Բօլա սէօյլէեիմ։ Տիւշիւնիւն պիր քէրրէ քի, մօպիլեամըզըն սէք-ուէսթրօ իտիլմէսի թասավվուր օլունուեօրտու, վէ պիր քէր-րէ մօպիլեամըզ սաթըլտը՞ մը, հալիմիզ նի՞ճէ օլաճագ իտի։

— Կիտին, Ժան, կիտին։

— Իքինիզ հագգընտաքի շիւքրանիեէթիմի նա՞սըլ իս-պաթ իտէպիլիրիմ։

Անժէլիք. – Թէշէքքիւրէ լիւզում եօգ տուր. պիզի սէվին, իշթէ պու գատարը քեաֆի տիր... Լինաեը տախի պիր ան էվվէլ պուրաեա կէթիրին։ – Էկէր քէօյէ կիտէճէք օլուր իսէք, սիզէ պիլտիրիրիմ քի, անընլա պիրլիքտէ զիեարէթէ կէլէսինիզ։

Ժան. – Էվվէթ, էվվէթ կէլիրիզ. չիւնքի պիզէ վագը օլան ինսանիեէթինիզտէն տօլաեը, սէվկիւլիւ գըզճըղազըմ տախի պէեանը թէշէքքիւր իտէպիլէճէք տիր։

Ժան, քէմալը մուհապպէթլէ Անժէլիքի վէ բահիպէ Մարիեի էօբիւպ, գալպի՝ մէսէրրէթի ազիմէ իչինտէ օլարագ մուֆարագաթ իթտի, վէ Վէրիէրին խանէսինտէն չըգտըղը զէման, օլ գատար խէեալի պիր հալտէ եիւրիւեօրտու քի, իքի ատըմ ուզագտա պուլունան Բօլ Պէրօեու կէօրէմէտի, ֆագաթ արգատան «Ժա՛ն, Ժա՛ն» տէյի վագը օլան չաղրըլըշը իշիթտիկինտէ, սարսըլարագ պաշընը կէրիեէ չէվիրտի, վէ Բօլու կէօրմէքլէ, հէման եանընա գօշուպ, վէ էլինի թութուպ,

— Ա՛հ, ազիզիմ, պէն բէք զիյատէ պախթիեարըմ, տէտի։

Բօլ. – (Թէաճճիւպլէ.) Նէ՞ վար տըր, նէ՞ օլտու։

— Սէլամէթի պուլտուգ... ալաճագլըլարըմըզա պօրճլարըմըզը թէմամէն էօտէեէպիլէճէեիզ... օն բարա պիլէ պօրճումուզ գալմաեաճագ տըր։

Բօլ. – (Իսթիհզա իլէ.) Անժէլիքին սանա վէրտիկի իքի եիւզ ֆրանգ պունա քիֆաեէթ իտէճէ՞ք մի տիր։

— Իքի եիւզ ֆրանգտան պահս իթմէեօրում։ – Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի իքի մէլէք տիրլէր։ Պանա պիւեիւճէք պիր մէպլաղ իթա իթտիլէր։

— Նէ՛ գատար։

— Պին իւչ եիւզ ֆրանգ։

Բօլ. – (Հայրէթտէ գալարագ վէ հէման ինանամաեարագ.) Պին իւչ եիւզ ֆրա՞նգ մը։

— Էվվէթ... իշթէ ալ. գօշ, ալաճագլըլարըմըզըն վէքիլինէ վէր։ Սօնրա մահէլլէմիզէ կէլտէ, սիւտճիւեէ օլան պօրճումուզու էօտէեէլիմ։ Պիր միգտար տահա բարամըզ գալըր իսէ, անընլա տիկէր ուֆագ թէֆէք պօրճլարըմըզը թէէտիեէ իտէրիզ։

Բօլ, մէղքիւր ալթունլար իլէ պանգնօթլարը ճէպինէ գօյտու, վէ ֆիքրինտէն տախի,

— Էկէր պիլսէ իտիմ, մօպիլեամըզը սաթմազ իտիմ, հալ պու քի պու ճիհէթ տահա իսայըրլը օլտու։ Պու սուրէթլէ այրըլմըշ օլուրուզ։ Պու ալէմտէ հէր քէս քէնտիսի իչին, եաշասըն հիւրրիեէթ։

Ժան. — Ֆագաթ նէ թէսատիւֆլէ պուրատա պուլունուեօրսուն։ Պէնի՞ մի պէքլէեօրսուն։

— Էվվէթ, Բաօն-Պլան սօգաղընտա ալաճադըլարըմըզըն վէքիլինէ կիթտիմ, վէ քէք չօգ րէճալար իլէ, ալել հիսապ պիր միգտար ագչէ գապուլ իթմէսի խուսուսընտա քէնտիսինի իսքեաթ իթմէեէ մուվաֆֆագ օլտում։ Իչթէ պու խուսուսու սանա խապէր վիրմէք իւզրէ էվիմիզէ տէօնտիւմ խսէտէ, գարուճու գատըն՝ սէնին տիչարը չըգմըշ օլտուղունու սէօյլէտիկինտէն, Անժէլիքէ կէլմիշ իտուկինի միւլահաղա իտէրէք, սէնի պէքլէմէք իւզրէ պուրաեա կէլտիմ։

— Ֆագաթ իտարէխանէյնէ կի՞թմէտին մի։

— Օրատան կէչտիկիմ սըրատա, պու կիւն իչին միւսաատէ ալտըմ։

— Էօյլէ իսէ, չիմտի ալաճադըլարըմըզըն վէքիլինէ կիտէճէքսին։

— Մէրգում պէնի սաաթ պէչտէ պէքլէեէճէք տիր։ Անճագ գարնըմ աճ տըր. սէն տախի աճըգմըշ օլմալըսըն։ Իմտի, պիրլիքտէ պիր լօգանթաեա կիտիպ, աչըգ մաշուգլար միսիլլու գահվալթը իտէրիզ. օլո՞ւր մու։

Ժան՝ չօգտան պէրու Բօլուն աղընտան պու եօլտա սէօզլէը իչիթմէմիշ օլտուղունտան, պու տէֆա իչիթտիկի սէօզլէրտէն ֆէվգէլատէ մահզուզլեեէթ հիսս իթմէքտէ իտի։ Պիչարէ գատընճըզազ՝ օ ալչաղըն օյնատըղը օեունա չիւպհէ պիլէ իթմէեօրտու։

Իմտի, մէղպուրէ, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Օլուր մու տա սէ՞օզ միւ, անճագ թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, Լինա պիգիմ իլէ պիրլիքտէ պուլունմաեօր... Լօգանթատա գահվալթը իթմէքտէն աճապա նէ գատար մէմուն օլաճագ իտի, տէյի պէեան էյլէտի։

— Եօլտա Լինաեա պիր չիֆթ պօթին ալըրըզ։

— Էվվէթ , էվվէթ . . . Էմնիյեէթ սանտըղընտան , էլ-մասլարըմը թէրհին իթտիկինտէ , գարըզէն նէ՞ միգտար ագչէ գալտըրապիլտին ։

— Իքի եիւզ էիկիրմի սէքիզ ֆրանգ ։

— Պու մէպլաղա իհթիեաճըմըզ գալմատը տէյի զանն իտէրիմ։

— Էվվէթ , եարըն սապահ ալտըղըմ ագչէեի թէսլիմ իտէրէք , էմանէթլէրիմիզի գուրթարաճաղըմ։

Պունլար , պու եօլտա միւքեալէմէ իտէրէք , պիր լօգանթանըն էօնիւնէ մուվասըլէթ իթտիքլէրինտէն , Բօլ ,

— Շուրաեա կիրէլիմ , տէտի ։

Պու սուրէթլէ մէրգումլար , մէղքիւր լօգանթաեա կիրիպ , Բօլ՝ Պօրտօ չարապը իլէ պէրապէր ալէա թաամլար սիբարըզ իթտի , վէ պատէհու ժանա խիթապէն ,

— Պիլիրսին քի թէլաշ իտէճէք հիչ պիր սէպէպիմիզ եօգ տուր . իմտի թաամ իտէրէք վագթըմըզը կէչիրէլիմ , տէյի իճատէ իթտի ։

Էօյլէտէն պիր պուչուգ սաաթ սօնրա , Բօլ , եէմիքլէրի թաամլարըն վէ իչտիքլէրի չարապլարըն պէտէլինի էօտէտի , վէ մօպիլեաճը՝ իքի սաաթ զարֆընտա մօպիլեաեը թաշրթատրմըզ օլաճաղընտան , խապիսի մէրգում , պօշաթըլմըզ օլան խանէեէ ժանըն կիթմէսինտէ արթըգ վէսվէսէ հիսս իթմէտիկինտէն , իքիսի պիրլիքտէ լօգանթատան չըգտըլար ։

56

Բօլ Պէրօ իլէ ժան՝ պիր պօթինճի մաղազասընա կիրիպ , Լինա իչին պիր չիֆթ պօթին սաթըն ալտըգտան սօնրա , ճիվարտաքի պուլվարա գատար եօլլարընա տէվամ իթտիլէր ։

Օլ էսնատէ , սաաթ , ալաֆրանկա իքիեի կէչիեօրտու ։ Բօլ ուուրուպ ,

— Արթըդ պիրի պիրիմիզտէն այրըլմալըերզ, տէտի։

Ժան. — Պանա էվէ գատար նի՞չին ըէֆագաթ իթմէեօրսուն։

— Մատէմ քի պու կիւն ըուխսաթ իսթիհսալ իթմիշիմ տիր, պունտան պիլ իսթիֆատէ պիր գաչ մահէլլէ կիթմէք իսթէրիմ։ Օնտան սօնրա ալաճագ սահիպլէրիմիզին վէքիլի նէզտինէ կիտիպ, պօրճլարըմըզը թէէտիեէ իտէճէեիմ, վէ ագշամ տախի թաամ իթմէք իւզրէ սաաթ եէտիտէ ավտէթ իտէրիմ։ Ագշամ իչին միւքէմմէլ պիր թաամ հազըրլա, հէ՞ մի։ — Իւզէրինտէ ագչէն վա՞ր մը տըր։

— Չիզտանըմտա եալընըզ իւչ ֆրանգըմ վար տըր։

Խապիս՝ ճէպինտէն իքի լուի ալթունու չըգարըպ,

— Ալ շու իքի լիրաեը, վէ թէլաշ իթմէեէրէք էվէ տէօն, տէտի։

— Տիմէք պու ագշամ թամ սաաթ եէտիտէ ավտէթ իտէճէքսին։

— Էվվէթ, էվվէթ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Ժան, պուլվարտան կէչիպ նապէտիտ օլտու։

Պիչարէ գատընճըղազ ասլա պիր ուղուրսուզլուգ հիսս իթմէեիպ, տայիմա թազեիգ ալթընտա պուլունան գալպի, պու քէրրէ պիլաքիս նէվիմա մէսէրէթ իչինտէ պուլունուեօր իտի։

Բօլ, մէրգումէ հագգընտա մուամէլէյի թէվէճճիւհքեարանէ իպրազ իթմիշ օլտուղու հալտէ, հա՞նկը ինսանի նազար օ ալչաղըն գալպի տէրունինի կէօրէպիլիր իտի, օ ալչաղըն քի, գըզընըն վալիտէսինի ալչագճասընա թէրք իթտիկի սըրատա, մահզա զարուրէթ վէ մուզահգատան գուրթարմագ իչին մէզպուրէեէ վէրիլմիշ օլան ագչէեի տէ էլինտէն ղասպ իյլէմիշ իտի։

Բօլ, պիչարէ գատընճըղազա աթֆը նազար պիլէ իթմէքսիզին, Մատլէն թարաֆընա կիթմէք իւզրէ պուլվար էնտի, վէ քէնտի քէնտիեէ տէ շու սէօզլէրի սէօյլէեօրտու.

— Վէրիէրին պանգասընա կիթմէլիեիմ։ պու գարը օրատա պէնի պուլամազ։ — Վէրիէր տէ, պանգասընըն խորիճին-

տէ քէնտի իշլէրինտէն վէ մէմուրլարընտան պահս իթմէտիկինտէն, Անժէլիք՝ բէտէրինին եանընտա չալըշտըղըմը պիլէմէեէճէք տիր։ – Պունունլա պէրապէր, պէն շու գարըտան այրըլտըմ. պաշլըճա մատտէ պու տուր։

Բօլ, Լը Բէլըթիէ սօգաղընա մուվասըլէթինտէ, Ժիւլ Վէրիէր՝ վէ Արնօլտ Տէսվիներնըն պանգասընա կիրտի։ Օլ էսնատէ մէզքիւր պանդատա բէք չօգ էշխաս պուլունուպ, ումումի պիր կիտիպ կէլիշ միւշահէտէ օլունուեօրտու։

Իքի կիւնտէն պէրու Պանգ Բօբիւլէր նամընտա օլան պու մալիէ իտարէխանէսի նազարիաթ ալէմինտէն ֆիիլիեաթ ալէմինէ թահվիլ օլունմուշ օլուպ, խալգըն քէսրէթլէ միւրաճաաթը իւզէրինէ, մէրգուման իքի շէրիքլէր, Սօսիէթէ Ժէնէրալ վէ Գրէտի Լիօնէ պանգալարընա պէնզէեէպիլէճէքլէրինի, վէ անլէր կիպի Բարիսին հէր թարաֆընտա շիւպէլէր թէէսսիս իտէճէքլէրինի տիւշիւնիւեօրլար իտի։

Բօլ, պիր նէզարէթ գավասը կիպի էլպիսէ կիեինմիշ օլան պիր խըզմէթքեարա,

— Միւսիւ Վէրիէրի կէօրէպիլի՞րմիեիմ, տէյի սիւալ իթտի։

Խըզմէթքեար. – Պանգաեա միւթէալլիգ իշ իչի՞ն մի կէօրմէք իսթէեօրսունուզ։

— Խա՛յր, խուսուսի պիր մատտէ իչին կէօրմէք իսթէրիմ։

— Գարթընըզը պանա վէրի՞րմիսինիզ։

— Իւզէրիմտէ գարթըմ եօգ տուր։

Խըզմէթքեար, իւզէրինտէ եազմաղա մախսուս քեաֆֆէյի էշեանըն մէվճուտ օլտուղու պիր սուֆրա կէօսթէրէրէք,

— Իսմինիզի պիր քեաղըտ իւզէրինէ եազընքի, կէօթիւրէեիմ, տէտի։

Մուճիպինճէ հարէքէթ օլունուպ, Բօլ, Վէրիէր իլէ Արնօլտուն պուլունտուգլարը օտաեա կիրտիրիլտի։

Վէրիէր. – (Ատի պիր սուրէթտէ Բօլուն էլինի թութարագ.) Տիւշիւնտիւնի՞ւզ միւ։

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, էվվէթ ամճա, տիւշիւնտիւմ, վէ թէքլիֆինիզի մա մէմնունիյեէ գապուլ իտէրիմ։

— Էօյլէ իսէ, շերիքիմ պուլունան Մ. Տէսվիները իլէ ուզլաշը . . . (Վէրիէր՝ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման Արնօլտու կէօսթէրիյօրտու.) Պանգանըն մէմուրլարը մուամէլաթընա խասսէթէն Մ. Արնօլտ պագար։ (Պատէհու պանքէր՝ Արնօլտա խիթապ իտէրէք.) Սիզէ պահսընը իթմիշ օլտուղում Բօլ Պէրօ տուր։

Բօլ՝ արգատաքի եազըխանէեէ տօղրու իլէրլէտի, վէ պու եազըխանէնին էօնիւնտէ օթուրմուշ օլան Տէսվիները՝

— Սիզ Գրէտի Լիօնէ պանգասընտա՞ մը իտինիզ, տէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ։

— Օրատա նէ՞ եաբար իտինիզ։

— Քեաֆֆէյի խըզմէթլէրտէ պուլունտում։ Տահա տիւնքի կիւն, հէնուզ իսթիֆամը վէրմէմիշ օլտուղում հալտէ, պուլվար Սէն-Ժէրմէնտէքի շիւպէտէ պուլունուեօր իտիմ։

— Նէ՞ այլըդ ալըր իտինիզ։

— Իւչ եիւզ ֆրանգ։

— Պուրատա սիզէ իւչ եիւզ եէթմիշ պէշ ֆրանգ վէրիլէճէք տիր։ Շերիքիմ զաթէն սիզի թանըեօր. պու սէպէպլէ հագգընըզտա թահգըգաթ իճրասընա լիւզում եօգ տուր։ Մէմուրիեէթի ճէտիտէնիզէ նէ՞ վագըթ պաշլաեապիլիրսինիզ։

— Էկէր իսթէրսէնիզ, եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն պաշլարըմ։

— Բէք էյի. պիզ տէ օլ վագթա դատար սիզին խըզմէթինիզի թայեին իտէրիզ։ Իտարէխանէմիզ սաաթ տօգուզտա աչըլըպ, սաաթ պէշտէ գաբանըր։ Թամ վագըթտա պուլունմագլըգ՝ շարթը էվվէլ տիր։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա Բօլ օրատան մուֆարագաթ իթտի, վէ մէրգում տէլիգանլընըն ազիմէթինտէն սօնրա, Վէրիէր՝ շերիքինէ խիթապէն,

— Պունու տա բէնչէմիզէ կէչիրտիք, տէտի։

Արնօլտ. – (Ղարիպ պիր թէպէսսիւմ իլէ.) Միւսթէրիհ օլուն, պունուն իճապընա պէն պագարըմ։

Բօլ՝ Վէրիէր վէ Արնօլտ պանգասընտան չըգտըգտան սօնրա, մէմուր օլտուղու Գրէտի Լիօնէ պանգասը շիւպէսինէ ազիմէթլէ, իսթիֆասընը վէրտի, վէ խուսուսի քեաղըտլարը-

նը ալըպ, իւչ կիւնէ գատար տախի մաաշլարընը թահսիլէ կէլէճէկինի պիլպէեան, պիր սիկարա եագտը, վէ շաբգասընը տախի գուլաղընա տօղրու էյիպ, պուրնունընն ալթընտան պիր օբէրա հավասը մըրըլտանարագ, վէ կիւզէլ գատընլարը թէմաշա իտէրէք, Գրէտի Լիօնէ պանգասը շիւպէսինի թէրք իյլէտի։

Մէրգում, հէմ ճէպինտէ ագչէ պուլունմասընտան վէ հէմ տէ սէրպէսթ օլմասընտան տօլաեը մէմնուն օլուպ, պունտան զիեատէ պախթիեար օլմասը իչին նէ՞ եաբմագ լազըմ իտի։

Բօլ՝ էլինի քէսէսինէ վուրարագ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի։

— Վիգթօրինին քէօյտէ իտէճէկի զէֆք վէ էյլէնճէնին պիր միգտար մասրաֆը եէտիմտէ մէվճուտ տուր։ Ահմագ զէվճինէ տէ ալէա պիր ագշամ թաամը իքրամ իտէպիլիրիմ։

Մէրգում, իլք ագշամը Էօժէն Լուազօ իլէ սախթէ Գօրէտիեէ բասթ կէլմիշ օլտուղու մէյխանէեէ կիթտի։

Կէլէլիմ ժան Տէսուրտիեէքի, Բօլուն վէրտիկի գըրգ ֆրանգը համիլ օլտուղու հալտէ, թէլաշ իթմէեէրէք Սէն սօգաղընտաքի խանէսինէ տօղրու կիտիեօրտու։ Լաքին անտէն էվվէլ, պիզ, խանէի մէզքիւրէ կիտէլիմ։

Ի հթիեար բաչավրաճը Բիէր Պէրօնըն՝ հէնուզ միւնասիպէթ իթմիշ օլտուղու ժէնտր սօգաղընտաքի տօսթունտան այրըլտըգտան սօնրա, տէրհալ ժանըն խանէսինէ կիտիպ, հէր պիլտիկինի օնա սէօյլէմէք նիեէթինտէ պուլունտուղունու իշար իթմիշ իտիք, չիւնքի մէրգում՝ Գօրտիէ իսմինտէ օլան Ուիլ Սգօթուն քեաֆֆէյի իֆատաթընը Ինճիլի չէրիֆին քէլիմաթը մագամընտա թէլագգը իյլէր իտի։

Շու հալտէ Բիէր Պէրօ՝ Սէն սօգաղընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթլէ, Բօլուն, քէնտի սանտըղընը պիր արապաեա եիւքլէթէրէք, Պիւսի սօգաղընտա վագը Բրօվանս օթէլինէ կիթմէսինտէն ազ սօնրա, 27 նիւմէրօլու խանէնին գաբուսունա մուվասըլէթ իյլէտի։

Բիէր Պէրօ զաթէն պիր գաչ տէֆալար եէկէնինին խանէսինէ կէլմիշ օլտուղունտան, գաբուճուտան մալիւմաթ ալ-

մագսըզըն տօղրուճա եօգարը չըգմաեա պաշլաաը , ֆագաթ նէրտիվէնտէ , այնալը պիր տօլապ աչաղընա էնտիրմէքտէ պուլունան իքի քիշիեէ բաաթ վէլմէքտէ , տուրմաեա մէճպուր օլաու : Մուախխարէն պէ թէքրար եօգարը չըգմաընա տէվամ պիրլէ , Բօլ իլէ ժանըն իդամէթ ինտիքլէրի գաթա մուվաըլէթլէ , մէրգումլարըն տայիրէսի գափուտունուն թէքմիլէն աչըգ օլտուղունու կէօրտիւ , վէ մէրագատա գալաբագ իչէրի կիրտի :

Օլ էնատէ իքի քիշի գարեօլաեը տաղըթմագլա մէշղուլ օլտպ չիշման վիճուտլու պիր ատէմ՝ պունլարա պագըեօրտու :

Բաչավրաճը . – (Եիւքսէք սէտա իլէ .) Ա.ճապա եանլըշ մը կէօրիւեօրում :

Շիշման վիճուտլու ատէմ՝ մէգքիւր սէսի իչիտիկինտէ , արգասընա տէօնտիւ : Պու ատէմ՝ մօպիլեա թաճիրի օլուպ , բաչավրաճըեա խոխապլէ .

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ , տէյի միւալ իթտի :

Բիէր . – Ա.ճապա եանըշ գաթա՞ մը չըգարմ տէյի , քէնտի քէնտիմէ միւալ իտիեօրում : Մ. Բօլ Պէրօնուն տայիրէսի պու տէյի՞լ մի տիր :

— Էվվէթ , պու տուր :

— Տիմէք պաշգա եէրէ նագլ իտիեօր :

— Խայր , պանա սաթտըղը մօպիլեաեը պէն թաչըտըեորում : Մ. պէրօ պու ագշամ Լիօնա կիտիեօր , պէն տէ խանէսի էշեասընը թօբատան սաթըն ալտրմ :

Բիէր՝ հայրէթլէ մէգքիւր սէօզլէրի տինլէտիքտէն սօնրա ,

— Պու ագշամ Լիօնա՞ մը կիտիեօր , տէյի միւալ իթտի :

— Էվվէթ , պու ագշամ :

— Զէվճէսի իլէ գըղը տա պիրլիքտէ՞ Ալի :

— Պէնիմ պու խուսուսատա մալիւմաթըմ եօգ տուր , լաքին էկէր սիզ մալիւմաթ ալմագ իսթէեօր իսէնիզ , պէքլէմէլիսինիզ . . . Մ. Բօլ պիր սանատչըգ պրնագտը , չիւպհէսիզ ալմաեա կէլէճէք տիր :

Բաչավրաճը : – (Քէնտի քէնտիեէ .) Էլպէթթէ պէքլէեէճէիմ . պու հալէրը պանա ղաեէթ ղարիպ կէօրիւնիւեօր :

Պատէհու գաբուճունուն նէզտինէ էնէրէք,

— Բօլ Պէրօնուն կիթտիկի սահի՞հ մի տիր, տէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ, Լիօնա կիտիեօր, պուրաեա օլան պօրճլարընը էօտէտի, վէ մօպիլեասընը տախի սաթտը։ Անճագ մատամ ժան ավտէթինտէ. եօլճու օլտուղունու խապէր ալըր իսէ, թէաճճիւպտէ գալաճագ տըր։

— Տիմէք ժան պուրատա տէյիլ իտի։

— Խայր, միւսիւ. Մ. Բօլուն կիթտիկի զէման մատամ տիշարը չըգմըշ իտի։

— Քիւչիւք Լինա նէ՞րէտէ տիր։

— Մէքթէպտէ տիր։

Բիէր գուլաղընը գաշըմաղա պաշլատը։ Պու նակէհանի ազիմէթ վէ ժանըն իշտէն խապէրտար օլմամաոը, վէլհասըլ հէր հալ, քէնտիսինէ զարիպ կէօրիւնիւեօրտու։ Մէրգում քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Մ. Պէրօ ավտէթ իտէճէ՞ք մի տիր, տէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ. պիր ազ էվվէլ պուրատան կիթտիկի զէման, թէքրար կէլէճէկինի սէօյլէտի։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ. պէնտէ թէքրար կէլմէք իւզրէ շիմտիլիք մուֆարագաթ իյլէրիմ։

Բաչավրաճը տիշարը չըգտը, վէ գարշըտա պուլունան պիր շարապճը տիւքքեանընա կիրիպ, բէնչիրէնին էօնիւնտէ օթուրտուգտան սօնրա, պիր ազ էքմէք, բէյնիր վէ պիր շիշէ պէեազ շարապ կէթիրտէրէք, վէ 27 նիւմէրօլու խանէնին գաբուսունա կէօղլէրինի աթֆ իտէրէք, մէզքիւր գահվալթըեը ահէսթէ սուրէթտէ եէտի։

Սաաթլար կէչտիկի հալտէ, նէ՛ ժան վէ նէ՛ Բօլ մէյտանա չըգմատըլար։

Սաաթ իւչտէ բաչավրաճը, սապրը թիւքէնէրէք, պօրճունու էօտէեիպ, տիւքքեանտան չըգտը, վէ մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ իթմէք իւզրէ իքէն, եէկէնինին եավաշ եավաշ կէլմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէն, մէրգումէեի գարշըլատը։

Ժան. -(Բիէրի թանըեարագ.) Ա՛հ, սէվկիւլիւ տաեըճըղըմ, հա՞նկը բիւզկեար սիզի մահէլլէմիզէ սէվգ իթտի։

Պիզիմլէ պիրլիքտէ թաամ իտէճէքսինիզ, տէյի՞լ մի։ Էկէր մուվաֆֆագաթ իտէրսէնիզ, զիեատէսիյլէ մէմնուն օլուրում։

Բիէր. - Սիզին իլէ թաա՞մ մը իթմէք . . . տիմէք տիշարտա օլտուղունուզ իչին պիր շէյտէն խապէրինիզ եօգ տուր։

— Հա՞նկը շէյտէն։

— Բարիսի թէրքլէ Լիօնա կիտիեօրսունուզ։

Ժան՝ աճապա Բիէր Պէրօ թէճէննի՞ւն միւ իթմիշ տիր, եօգսա տէրէճէտէն զիեատէ իչմի՞շ մի տիր տէյի մէրգումա պագտըգտան սօնրա, կիւլէրէք,

— Բարիսի թէրքլէ Լիօնա՞մը կիթմէք . . . Պու խապէրի նէ՞րէտէն ալտընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվինիզին գաբուճուսունտան։

— Տայըճըղըմ, օ սիզին իլէ էյլէնմիշ։

57

— Խա՛յր, եէկէնիմ, գաբուճու պէնիմլէ էյլէնմէտի։ - Սիզին ղայպուպէթինիզ էսնասընտա Բօլ կէլէրէք, Լիօնա կիտէճէկինիզի սէօյլէմիշ, վէ . . .

Ժան, թէքրար կիւլէրէք, վէ մէրգումուն իֆատէսինի քէսէրէք,

— Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ, տայըճըղըմ, պէն շիմտի Բօլտան այրըլտըմ։ Մ՞օնմարթը վարըշընտա քեային պիր լօգանթատա պիրլիքտէ թաամ իթտիք։ Սօնրա Լինաեա պիր չիֆթ պօթին ալտը։ Ֆէնտիսի պաղը մահէլլէրէ կիտէճէք տիր. ֆագաթ ագշամ թաամը իչին, թամ սաաթ եէտիտէ էվէ ավտէթ իտէճէք տիր։

Բիէր. - (Թէհայեիւրլէ.) Էօյլէ իսէ պու հալ նէ՞ տիր։

— Հա՞նկը հալ, նէ՞րէտէքի հալ։

— Խանէնիզտէքի հալ . . . տայիրէնիզ պօշանմըշ տըր։

Ժան. - (Լէհճէսի սօլարագ.) Պօշանմը՞շ մը տըր։

— Էվվէթ, Բօլ տայիրէնիզին էշեասընը սաթմըշ, վէ սաթըն ալան տա քեաֆֆէսինի թաշըթտըրմըշ տըր։

Ժան. - (Լէհճէսի տահա զիեատէ սօլարագ.) Ֆագաթ պու միւմքին տէյիլ տիր։

— Նիհաեէթ, եէկէնիմ, սապրրմը թիւքէտիեօրսուն. պէն կէօրտիւկիւմիւ սէօյլէեօրում, վէ ասլա սէրխօշ տէյիլիմ։

Պու արա, Բիէր վէ Ժան, 27 նիւմէրօլու խանէնին գարշըսընա մուվասրլէթ իթտիքլէրինտէ, կէնճ դատըն արապա գաբուսունտան կիրիպ, մէճնունէ միսիլլու հավլիտէն կէչէրէք, գաբուճունուն օտասընա պիտտուխուլ,

— Սահի՞հ մի տիր, պիր մօպիլեա թաճիրի կէլէրէք էշեամըզը գալտըրաը՞ մը, տէյի սիւալ իթտի։

Գաբուճու գարր. - Էվվէթ, մատամ. գալտըրմասրտա լազրմէտէն իտի, չիւնքի Մ. Պէրօ անլէրի սաթմըշ իտի։ Հաթթա սիզին մուֆարագաթընըզտան պիր չարեէք սաաթ սօնրա, մօպիլեա թաճիրինի քէնտիսի կէթիրտի, վէ պօրճլու օլտուղու իճարէեի տէ թէէտիեէ իլլէտի։

Ժան. - (Ֆէմալը տէհշէթլէ.) Պէրապէրինճէ հիչ պիր շէյ կէօթիւրմէտի՞ մի։

— Պիր արապաեա պիր սանտրգ եիւքլէթտի, վէ տիկէր պիր սանտըզը, մուախխարէն կէլիպ ալմագ իւզրէ պուրաեա պրագտը։

Ժան. - (Անլընը էլլէրի տէրունինէ ալարագ.) Սիւպհա՛ն Ալլահ... սիւպհա՛ն Ալլահ... պու ատէթա ֆէնա պիր րիւեա տըր, միւմքին տէյիլ տիր։ Բօլ պու եօլտա հարէքէթ իտէմէզ։ Ֆէվգէլատէ նամուսսուզլուգ վէ մուճիպի մահճուպիյեէթ տիր։

Բիէր. - Նէ՞ թէխայեիւլ իտիեօրսունուզ, եէկէնիմ։

— Հիչ պիր շէյ, հիչ պիր շէյ թէխայեիւլ իթմէեօրում ... իւզէրիմտէ նէօպէթ վար տըր. ագլըմ պաշըմտա տէյիլ տիր. տայիրէմին անախթարը նէ՞րէտէ տիր։

Գագուճու գատըն տախի հէեէճանա տիւչար օլարագ,

— Իշթէ մատամ, մօպիլեա թաճիրի կիթտիկի զէման

պանա թէսլիմ իթտի. լաքին սիզին եէտինիզտէ տէ պիր ա-նախթար վար տրը, տէտի:

Ժան, ֆիլվագը քէնտի ճէպինտէ տէ պիր անախթար պուլունտուղունու խաթըրլամաեարագ, գաբուճունուն վէր-տիկի անախթարը ալըպ, հէեէճանը ազիմ իլէ, վէ արգատան, ղաեէթ միւէսսիր հալտէ օլան Բիէր կէլտիկի հալտէ, տայի-րէսինին պուլունտուղու գաթա չըգտը, վէ իշպու տայիրէնին գաբուսունու քէմալը ղազապ վէ շիտտէթլէ աչարագ, պու-նուն քեամիլէն պօշ օլտուղունու, վէ տէրունինտէ պիր սան-տըգտան պաշգա պիր շէյ պուլունմատըղընը կէօրտիւ, վէ տէրհալ իշպու սանտըղա գօշուպ, գաբաղընը աչտըգտան սօնրա, տէհշէթլի պիր նիտա ըէֆ իլէ,

— Ալչա՛գ, ալչա՛գ, ալչա՛գ, քէլիմէլէրինի իրատ իյ-լէտի:

Բաչավրաճը. -(Եէկէնինին նազիք էլլէրինի սինիրլի վէ նասըրլը ավուճլարը իչինէ ալարագ.) Անլատըմ... հէր շէյի անլատըմ. Լիօնա սէյեահաթ իտէճէկի սէօզիւ սըրֆ եաբմա տրը, տէսիսէ վէ հիլլէ տիր... Բօլ՝ գօլայճա սիզ-տէն գուրթուլմագ իսթէմիշ... հէր շէյի սաթմըշ, վէ սիզի պիւթիւն պիւթիւն աչըգտա պրագմըշ տրը:

Ժան. -(Տիշլէրինի սըգարագ.) Ալչա՛գ, ղատտա՛ր, խապասէթինի թէրթիպ իթտիքտէն սօնրա, կէլիպ պէնի պէք-լէմէեէ ճէսարէթ իթմիշ տիր: Պէնի սօյտուգտան սօնրա, գըղընը վէ պէնի թէրք իթտի... ա՛հ, իշիմիզ պիթտի... շիմտի լանէթլի քիմսէլէրիզ. հալիմիզ նի՞ճէ օլաճագ տրը:

Բաչավրաճը. -(Եէկէնինին մէյեուսիեէթինի կէօրմէքլէ կէօզլէրի եաշարարագ.) Գըզըմ, պէօյլէ մէյեուս օլմաեա մա-հէլլ եօգ տուր:

Ժան. -(Ագլը պաշընտա օլմաեարագ.) Էվվէթ, պուն-տան պէօյլէ պիզ լանէթլի քիմսէլէրիզ... Ա՛հ, էկէր պիլսէ իտիմ, ֆագաթ խայր, էմին իտիմ: Պէօյլէ ալչագլըգլար խա-թըրա կէլէպիլի՞ր մի: Պօրճլարըմըզըն թէսվիեէսի իչին մէպա-լիղի լազըմէնին քէնտի եէտինտէ պուլունտուղունու կէօրմէք-լէ, քէնտիմի պախթիեար ղանն իտիեօրտում... լաքին խա-յին օ ագչէեի պէնտէն սիրգաթ իթտի... վէ պիզի, եանի

պէնի վէ Լինաեը ֆագր ու զարուրէթ իչինտէ պրագարագ սավուշուպ կիթտի։ – Տա՛յրճըղըմ, պիր ազ էվվէլ պանա նէ եաբտըղընը պիլի՞րմիսինիզ. . . Հարէքէթի վագրասը օլ տէրէ՝ ճէ ճանվէրանէ տիր քի, ինանամազսընըզ. . . Պիր մահէլլտէն պին իւչ եիւզ ֆրանգ ալմըշ իտիմ. . . Պէնիմ իչին քիւչիւք պիր սէրվէթ տիմէք իտի։ Պու մէպլաղտան պանա պիր շէյ պրագմատը . . . հա՛ հա՛, մէպլաղը մէզքիւրտէն գըրգ ֆրանգընը պանա վէրմէք կիպի պիր ալիճէնապլըգտա պուլունտու։ Հէմ տէ պուրատա պուլունան էշեանըն ճիւմլէսինի սաթմըշ. . . լաքին պու ատէմտէ գալպ եէրինէ աճապա նէ՞ վար տըր։ Հա՞նկը մուղիրը թէէսսիր՝ պու կիպի խապասէթլէր իրթիքեապընա քէնտիսինի սէվդ իտիեօր. քէնտիսինի խըրսըզ իթմէք տէրէճէսինէ գատար էնտիրիեօր։ – Մէզքիւր պին իւչ եիւզ ֆրանգ եալընըզ պէնիմ իտի։ Մօպիլեամըզ՝ հէմ քէնտիսինին, հէմ տէ պէնիմ իտի, չիւնքի պիր գըսմընը պէն կէթիրմիշ իտիմ, եախօտ տահա տօղրուսու ասհապը մաթլուպումուզուն ըէհինի իտի։

Բիէր. – Շիւպհէսիզ պօրճլարընըզը թէէտիեէ իթմիշ տիր։

Ժան. – Քէնտիսի՞ մի պօրճլարըմըզը թէէտիեէ իտէճէք... էօյլէ իսէ սիզ տահա անը լաեըդըյլա թանըեամամըշսընըզ։ Պէնիմ խապէրիմ օլմաեարագ պիւթիւն էշեամըզը սաթմասը՝ քիմսէեէ պիր բարա վիրմէմէք իչին տիր։ – Տաեըճըղըմ, մէրդումուն գապահաթընը խաֆիֆլէթմէեէ չալըշմաեըն։

Բիէր. – Պէ՞ն մի օ ալչաղըն, օ խապիսին գապահաթընը խաֆիֆլէթմէեէ չալըշաճաղըմ։ Խա՛յր, եէկէնիմ, պէն սիզի թէսէլլիեէ չալըշըեօրում։

Ժան. – (Աճը աճը պիր իֆատէ իլէ.) Պէնի թէսէլլի՞ մի։

Բիէր. – Օ խապիսին նէ մախլուգ օլտուղունու պիլիեօրում։ Լաքին քէնտիսի գատար, վէ պէլքի տէ քէնտիսինտէն զիեատէ տիկէր ալչագ քիմսէլէր տէ պուլունտուղունու պիլիրիմ։

Ժան. – (Թէլաշ իլէ.) Քի՞մ տիր։

— Օ գարը քի, էվլէնմէզտէն էվվէլ անըն մաշուգէսի օլտուղու կիպի, էլան պու կիւն տախի մաշուգէսի տիր։

— Մաշուգէ՞ մի . . . ա՛հ, հիսս իտիեօրտում. թապիի

տույդուլարըմ պու խուսուսու պանա խապէր վէրիեօրլար ի-
տի... Մաշուգէսի քիմ օլտուղունու պիլիր իմիշսինիզ, վէ
քէնտիսինի տէ թանըր իմիշսինիզ... լաքին տայըճըղըմ, նի՞-
չին պանա խապէր վէրմէտինիզ։ Պու հարէքէթինիզ ֆէնա-
լըգ տըր։

— Հիչ պիր շէյ պիլմէզ իտիմ, վէ էկէր հագըգի պիր
տօսթ պանա իշի պու սապահ անլաթմասա իտի, պու ալ-
չագլըղը ասլա ֆէհմ վէ տէրք իտէմէեէճէք իտիմ։ Հաթթա
պու կիւն պուրաեա կէլիշիմտէ, խասսէթէն պու վագըաեը սի-
զէ խապէր վէրմէք մագսէտիյլէ տիր։

— Լաքին հա՞նկը ալչագ գարը տըր քի, թէէսսիր վէ
նուֆուզու, պէնի վէ գըզըմը մէսքէնսիզ վէ էքմէքսիզ պը-
րագարագ, պու ատէմի իղֆալ իտիյօր։

— Պիզզաթ օ եէկէնիմ քի, քէնտիսինի նամուսլու պիր
գըզ զանն իտէրէք զէվճէ տէյի գապուլ իթմիշ օլտուղու պիր
միւհթէրէմ տէլիգանլընը պէտպախթլըղընը մուճիպ օլմաեա
թէրէտտիւտ իթմէմիշ տիր։

— Տիմէք Վիգթօրին տիր։

— Թա քէնտիսի։

— Վիգթօրին հա՛... տահա պիր այլըգ էվլի... Հագ-
գընըզ վար տըր, տայըճըղըմ, օ տախի քէնտիսի կիպի ալ-
չագ տըր, վէ պէլքի քէնտիսինտէն զիեատէ ալչագ տըր։ Ա՛հ,
ալչա՛գ... ալչա՛գ։

— Գըզըմ, թէսկին օլուն։ Կէօզլէրինիզի աչարագ իզհա-
րը հիտտէթ իթմէքտէն հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլամազ։
Տիւշիւնմէք վէ թէտպիր իթթիխազ իյլէմէք լազըմ տըր։

— Ա՛հ, տայըճըղըմ. նէ՞ թէտպիր իթթիխազ իտէպիլի-
րիմ։ Իթթիխազ իտէճէկիմ թէտպիր՝ քէնտիմի եա բէնճիրէ-
տէն սօգաղա, եախօտ պիր քէօբրիւտէն Սէն նէհրինէ աթ-
մագտան իպարէթ տիր։ Պունտան զայրի թէտպիր կէօրէմէ-
եօրում։

— Էվվէլ էմիրտէ պու կիպի միւլահազալարը պէրթարաֆ
իթմէլիսինիզ... իսթէ՞րմիսինիզ քի Բօլու պուլաեըմ։ Մէրգու-
մուն Լիօնա եօլճուլուղու սախթէ իտուկինտէն, չալըշտըղը
պանգաեա կիթտիկիմտէ, մահէլլի իդամէթինի անլաեապիլի-

րիմ։ Էկէր օրատան սէօյլէմէզլէր իսէ, պէն քէնտիոինի արաեըպ պուլուրում, վէ պէլքի պազը միւէսսիր նասիհաթլար վիրմէքլէ, տօղրու եօլա կէթիրիրիմ։ Է՛յ պունա սիզ նէ՞ տէրսինիզ։

— Բէճա իտէրիմ, տաեըճըզըմ, պու խուսուստա հիչ պիր թէշէպպիւստէ պուլունմաեըն։

— Տիմէք օ ալչագլարըն՝ քէնտի խապասէթլէրինտէ տէվամլարընա միւսաատէ իտիեօրսունուզ։

— Տաեըճըզըմ, նէ եաբաճաղըմը հէնուզ պէն տէ պիլմէմ, ֆագաթ էկէր եարաճագ պիր շէյ վար իսէ, օ տա պանա այիտ տիր։ Բէտէրի՝ էվլատը նէզտինէ կէթիրմէք, եախօտ օ իքի ալչագտան ինթիգամ ալմագ վազիֆէսի՝ պանա բաճի տիր։

— Ֆագաթ ագըլսըզճա թէշէպպիւպէրտէն սագընըն։

Ժան, ճէվապ վէրէճէք եէրտէ, միւքեալէմէնին թարզընը թէպտիլ իթմէք իւզրէ.

— Շիմտի կիտիպ Լինաեը մէքթէպտէն ալմալըեըմ, վէ սըղընաճագ պիր մահէլլ արամալըեըմ։ Աֆվ իտին, տաեըճըզըմ, սիզին իլէ ուզուն միւտտէթ գալամաեաճաղըմ, տէտի։

— Պիչարէ եէկէնիմ, պիր ազ էվվէլ եանընըզտա գըրգ ֆրանգ պուլունտուղունու պէեան իտիեօրտունուզ, պէնտէ պիր գաչ — վար տըր. էկէր սիզի տարըլթմաեաճաղըմը պիլսէմ...

Ժան. — (Բիէրին սէօզիւնիւ քէսէրէք.) Խայր, խայր, տաեըճըզըմ, ինսանիեէթինիզէ գալպէն թէշէքքիւր իտէրիմ, ֆագաթ պէնիմ հիչ պիր շէյէ իհթիեաճըմ եօգ տուր... չալըշմագ զաթէն միւթատըմ օլմաղլէ չալըշաճաղըմ։

— Իգամէթ իտէճէկինիզ մահէլլի պանա պիլտիրէճէ՞քվիսինիզ։

— Էվվէթ։

— Պէնիմ մահէլլի իգամէթիմի սիզ պիլիրսինիզ։ Սէնթ-Ուանտաքի բաչավրաճըլար խանընտա իգամէթ իթմէքտէեիմ։

— Պիլիրիմ, տայըճըզըմ։

— Էօյլէ իսէ, սէվկիւլիւ եէկէնիմ, շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլատըգ։

— Սաատէթլէ , տայըճըղըմ։

Բիէր Պէրօ՝ մահզունէն պօշ տայիրէտէն չըգըպ կիթտի ։

Ժան եալընըզ գալտըղընտա , հընչգըյտամասընա սէր-պէսթճէ տէվամ իտէպիլտի ։ Լաքին կէօզ եաշլարը ազալա-րագ , մէ յեուսիեէթինին իլք հէեէճանը թէսկին օլաու իսէ տէ , պունուն եէրինէ աճը , քէտը , նէֆրէթ , ատավէթ վէ ինթիգամ հիսսիեաթը՝ գալպինի վէ ֆիքրինի իսթիլա իթմէք-լէ , էլէրինի սըգարագ վէ թէհտիտքեարանէ հարէքէթլէրտէ պուլունարագ ,

— Էվվէթ , էվվէթ , ինթիգամըմը ալաճաղըմ, տէտի , վէ սանտըղըն գաբաղընը թէքրար աչըպ , ֆագաթ աեագտա տուրմազա թագաթ վէ տէրմանը գալմատըղընտան , պիր տա-գըգա գատար սանտըղըն եանընաա օթուրտու , վէ զաեէթ հիտտէթամիզ պիր թավը վէ եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Պիւթիւն մալիմիզ պու տուր . պէնիմ վէ Լինանըն էլպիսէլէրի . . . պիրազ չամաչըր . . . ֆագաթ է՛ն էյի էշեա-ըը աըպ կէօթիւրմիւշ . . . ալչա՛գ , ալչա՛գ , տէտի ։

Պատէհու սանտըղը գաբաեըպ անախթարը եէտինէ ալ-տը , գըզարմըշ օլան կէօզլէրինի սիլտի , սաչլարընը վէ չաբ-դասընը տիւզէլթտի , վէ գաբուլարը արդատան գաբատըգ-տան սօնրա տիշարը չըգտը , վէ դաբուճունուն օտասընա կի-րիպ ,

— Մ. Պէրօնուն ավտէթ իթմէեէճէկի միւհթէմէլ, հաթ-թա մուհագագ տըր . ֆագաթ տայիրէնին էշեասը հէր նէ գատար գալտըրըլմըշ իսէ տէ , տէրունինտէ պուլունան սան-տըղը նագլ իթտիրէճէկիմ վագթա տէկին , տայիրէ անախ-թարընըն եէտիմտէ գալմասընա չիւպհէսիզ հագգըմ վար տըր , տէտի ։

Գաբուճու գարը . – (Քէմալը րիգգաթլէ կէնճ գատընա պագարագ .) Էվվէթ , մատամ, պու հագգընըզ ասլա ինքեար գապուլ իթմէզ . . . լաքին մատամ ժան , խասթա՞մըսընըզ։ Օիզի շու հալտէ կէօրէն՝ խասթա զանն իտէր ։

58

Ժան, լէհճէսի սօլկուն, սիմասը ալթիւսթ վէ կէօզլէրի աթէշ կիպի բարլագ օլտուղու հալտէ, զաաֆէթինի վէ թագաթսըզլըղընը ղալէպէ իլէ, վէ սէսինի գուվէթլիճէ չըգարմաղա չալըշարագ,

— Պէ՞ն մի խասթաեբմ... խայր, խայր, ասլա խասթա տէյիլիմ։ Վագը օլան մէմուլին ղայրի պու թէպէտտիւլ, վէ նակէհանի ազիմէթ՝ պիր տէրէճէ զիհնիմի շաշըրթտըլար... եօգսա պաշգա հիչ պիր շէյիմ եօգ տուր... Պիր ազտան պիրինի կէօնտէրիպ, եօգարտաքի սանտըղը աչաբրաճաղըմ, մալիւմիւնիւզ օլսուն, տէյի պէեան իյլէտի։

Գաբուճու. — Ֆագաթ մատմուազէլ Լինա, եօլճուլուգ իթմէկէ մախսուս պիր սուրէթտէ էլպիսէ կիեինմէմիշ տիր։

Ժան. — Պէն, վէ գըզըմ վէ Մ. Պէրօ՝ ահըպպամըզտան պիրինին խանէսինտէ պուլուշաճաղըզ... օրատա միւնասիպ էլպիսէեի քէնտիսինէ կիեինտիրիրիզ։

Գաբուճու գատըն՝ էյի պիր գատընճըղազ օլմաղլէ, իսրար իթմէտի, լաքին մէյտանտա ֆէվգ էլ ատէ պիր հալ օլուպ, քէնտիսինտէն կիզլէտիքլէրինի անլատը։

Ժան. — (Քէլամընա տէվամ իտէրէք.) Պէն սիզէ, տայիրէնին անախթարըյլա պէրապէր պիր համալ կէօնտէրիրիմ, եօգարտաքի սանտըղը օնա թէսլիմ իտէրսինիզ։

— Բէք էյի, մատամ Պէրօ. սիզ օ խուսուստա միւսթէրիհ օլուն։

Ժան, Սէն սօգաղընտաքի էվտէն չըգտըգտան սօնրա, տօղրուճա մէքթէպէ կիթտի։

Օլ էսնատէ սաաթ ալաֆրանկա տէօրթ պուչուգ օլուպ, չօճուգլար մէքթէպտէն չըգըեօրլար իտի։

Էպէվիյնլէրինէ պէքլէմէքտէ օլան չօճուգլար իսէ, հավլիտէ օյնաեօրլար իտի։

Ժան՝ նաղըրէ գաւրնա միւրաճաաթլա, վէ եօլտա սաթըն ալտըղը պօղաչաեը մէզպուրէեէ թէսլիմ իլէ,

— Պիր սաաթտան կէլիպ Լինաեը ալըրըմ... միւսթաճիլէն պիր մահէլլէ կիտէճէեիմ... Րէճա իտէրիմ, կէլտիկիմի քէնտիսինէ պիլտիրին, վէ սապը իլէ տուրմասը իչին, չու պօղաչաեը տա վէրին, տէտի։

Նաղըրէ գաւրն. – Իսթէտիկինիզ զէման կէլին, մաստամ, պէն չօճուղունուզու գաեըրըրըմ։

Ժան, պու խրւսուստա միւսթէրիհ օլարագ, էվվէլ էմիրտէ քէնտիսի վէ գըզը իչին սըղընաճագ պիր մահէլլ թէստարիք իթմէք իւզրէ, էհվէն ֆիեաթլէ քիրալըգ օտալար պուլունան Լօպինօ ասգաղընա ազիմէթլէ, պէչինճի գաթտա պիր քիւչիւք օտա քիրալատը, վէ սէքիզ կիւնլիւկիւնիւ տէ էօտէտի։ Պու իւճրէթ՝ այտա երկիրմի ֆրանգատան զիեատէ տէյիլ իտի։ Պատէհու պիր համալ պուլուպ, սանտըղընը ալըպ կէթիրմէսի իչին թալիմաթը լազըմէեի իթա իլէտի։

Եարըմ սաաթտա սանտըղը կէթիրիլմէքլէ, ժան, գըզընը ալմագ իւզրէ մէքթէպէ տէօնտիւ։

Լինա՝ աղլաեարագ վալիտէսինէ պէքլէեօրտու։ Նաղըրէ գաւրընըն վէրտիկի ղաեէթ միւսէրրահ վէ գաթի իյղահաթա րաղմէն, պիչարէ չօճուգ՝ պիրինճի տէֆա օլարագ վուգուճ պուլան իչպու թէէխիւրէ թէաճճիւպ վէ քիւչիւճէք պէյինէի պու խուսուսա հասր իյլէեօրտու. հաթթա, վալիտէսինին կէճիքմէսինէ մանէա վէրէմէեէրէք։

— Մութլագա վալիտէմէ պիր ֆէնալըգ օլմուշ տուր, սէօզինիւ թէքրարլամագտա իտի։

Հալ պու քի Լինա վալիտէսինի կէօրիւնճէ, մէսէրրէթլէ րէֆը սէտա իտիպ, մէզպուրէնին գուճաղընա աթլատը։

Ժան, օլ էանատէ հէեէճանընտան նաչի պօղուլմագ րատտէսինտէ օլուպ, կիւճ հալ իլէ,

— Կէլ, ազիզէմ, տէտի, վէ նաղըրէ գաւրնա տաիի Մատամ, նէզաքէթինիզէ թէչէքքիւր իտէրիմ, տիեէպիլտի։

Մէզպուրէ եալընըղ պու քէլիմէլէրի իրատա իտէպիլիպ, պատէհու չօճուղու, էլինտէն թուրթարագ մէքթէպտէն չըգարտը։

Լինա . – Վալիտէճիեիմ, պիր եէրէ՞ մի կիթմիշ իտին ։

Ժան . – Էվվէթ , գըզըմ ։

Ձօճուգ՝ վալիտէսինին սէսինտէքի հէեէճանը տէրք իթ-մէքլէ , մէզպուրէեէ պագտը , վէ միւէսսիր պիր սէտա իլէ , քէլամա տէվամ իտէրէք ,

— եինէ աղլամըշսըն , վալիտէճիեիմ , տէտի ։

Ժան՝ ճէվապ վէրմէտիկինտէն , պաշընը է յտի , վէ պա-տէհու չօճուղու գուճագլաեըպ պիտտէֆաթ է օքտիւ ։

Լինա , հէմ ագըլլը պիր գըզ օլտուղունտան , հէմ տէ վալիտէսինէ մուհապպէթի պուլունտուղունտան , պիր սաաթ-տան պէրու քէնտիսինի թազէիգ իտէն հիսսիեաթը ժապիյ-եէ վէ տախիլիեէսինին էսասըզ օլմատըգընը անլաեարագ , եիւրէկի տօլտու , վէ կէօզլէրի թէքրար եաշարմագլա , վա-լիտէսինի իսթիճվապէ ճէսարէթ իտէմէտի ։

Ժան , մէքթէպտէն չօճուղունու ալարգտան ձաճրա , ա-լէսսէվիյեէ սաղիք օլտուղու թարիգտէն ղայրի պիր թարիգէ սաղիք օլտու , վէ Լինա պու հալի տէրքլէ ,

— Վալիտէճիեիմ , էվիմիզէ կիթմէեօրմուեուզ , տէյի սիւալ իթտի ։

— Գըզըմ , պունու պանա սիւալ իթմէ ։

— Նի՞չին ։

— Զիւնքի պաշըմըզա պիւեիւք պիր ֆէլաքէթ կէլտի ։

— Պապամ խաստա՞ մը տըր ։

Ժան՝ ճէվապ վէրմէեիպ ,

— Ֆեաչքի էօլսէ իտի . քէնտիսինէ լանէթ օգուեաճագ եէրտէ , վէֆաթընտան տօլաեը կէօզ եաշլարը տէօքքը իտիք , տէյի տիւչիւնմէքտէ իտի ։

Լինա տախի սիւքիւթլէ աղլաեօրտու ։

Պու սուրէթլէ Լօպինօ սօգաղընտաքի օթէլէ մուվասը-լէթ իթտիքլէրինտէն , չօճուգ ,

— Ֆագաթ նէ՞րէեէ կիտիեօրուզ , վալիտէճիեիմ , տէյի թէքրար սիւալ իթտի ։

Ժան . – Պիր ազտան նէրէեէ կիթտիկիմիզի կէօրիւրսիւն , աղիզէմ , տէյի ճէվապ վէրտի ։

Պիչարէ գաոչնճըղագ՝ օթէլի մէզքիւրէ կիրտիքտէն սօն-

րա, քիրալատրղը օտանըն անախթարընը գաբուճուտան իս-
թէտի։

Պիր խըզմէթճի գըզ՝ պունլարտան էվվէլ եօգարը չըգ-
մաղա պաշլաերպ, չօճուգ իսէ „տիթրէեէրէք, քէմալը հայ-
րէթլէ տէօրթ թարաֆա պագըեօրտու։

Պէշինճի գաթա մուվասըլէթլէրինտէ, պէսլէմէ պիր գա-
բու աչարադ,

— Իչթէ, մատամ, օտանըզ պու տուր, տէտի։

Ֆան տիթրէտի, վէ Լինա իսէ, -Վալիտէճիեիմ, պու նէ՞
ֆէնա օտա տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Ֆիլվագը մէզքիւր օտա՝ հէմ շէքիլսիզ, հէմ տէ ղա-
եէթ տար օլուպ, տէրունինտէքի էշեա տա, պիր տէմիր
գարեօլա իլէ քիւչիւք պիր մասատան վէ իքի իսկէմլէտէն ի-
պարէթ իտի։

Տար վէ ճամլարը քիրլի պիր բէնճիրէտէն կիրէն այտըն-
լըգ, մահէլլի մէզքիւրու լաեըգըյլա թէնվիրէ քեաֆի օլմա-
երպ, պու թավան իչի տէլիկինտէ, ինսան՝ եազըն պօղուլ-
մագտան վէ գըշըն տօնմագտան խալի օլամազ իտի։

Ժան, պէսլէմէեէ. - Թէշէքիւր իտէրիմ մատմուազէլ,
տէտիկինտէն, պէսլէմէ՝ գաբուեու արգատան գաբաեարագ
օրատան չէքիլտի։

Օլ վագըթ զէվալլը գատընճըղազ պիր իսկէմլէեէ օթու-
րուպ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա պաշլատը։ Լինա տա-
խի աղլաեարագ, վալիտէսինին տիզլէրի իւզէրինէ աթլատը
վէ էլլէրինի սրգարագ,

— Վալիտէճիեիմ... սէվկիւլիւ վալիտէճիեիմ... աղ-
լամա, քէտէր իթմէ... սէօյլէ պանա, պապամ նէ՞րէտէ
տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Ժան՝ իլիքլէրինէ գատար պուզ կիպի տօնտուղունու
հիսս իտիպ, քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Պապա՞ն մը... սէվկիւլիւ գըզըմ, պապան պիզի
թէրք իթտի... պէտպախթ ճիկէրբարէմ, պու սէօզլէրի ի-
չիտիեօրսուն, ֆագաթ էթրաֆըմըզտա օլանը կէչէնի հէնուզ
անլամաեօրսուն, տէտի։

— Բէք ալէա անլաեօրում... պապամ պիզի թէրքլէ,

քէնտիսի կիթմիշ... տիմէք պիզի սէվմէեօրմուշ։

— Էվվէթ, սէվկիւլիւմ, նէ՛ սէնի վէ նէ՛ պէնի սէվմէեօրմուշ. պունու իսպաթ իթտի. էշեամըզը սաթտը, վէ աճլըգտան էօլէճէեիմիզի տիւշիւնմէեէրէք վէ օլ պապաէ տիւչարը իզթիրապ օլմաեարագ, պիզի սօգաղա պրագտը։ — Օ՛հ Լինա, սէվկիւլիւ գըզճըղազըմ, պանա պապանտան պահս իթմէ... պունտան պէօյլէ պանա անըն լագըրտըսընը սէօյլէմէ... Արթըգ սէնին բէտէրին եօգ տուր, լաքին վալիտէն սէնինլէ գալաճագ տըր... վալիտէն սէնի սէվէր... սանա ֆէվգ էլ ատէ մուհապէթի վար տըր... Հէր նօգսանընը վալիտէն կէօրէճէք տիր։

Վալիտէ վէ էվլատ՝ պիրլիքտէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատըգլարը կիպի, պիրիպիրինի տէ էօբտուլէր, վէ Լինա՝ ժանը պուս իթմէքլէ պէրապէր,

— Վալիտէճիեիմ, շիմտի իքիմիզ գալտըգ, ֆագաթ օլ տէրէճէ ագիլանէ մուամէլէ իտէճէեիմ, վէ սէնի օլտէրէճէ սէվէճէեիմ քի, հէր քէտէրինի ունուտաճագսըն, տէմէքտէ իտի։

Պու պիչարէլէրի քէնտի թավանիչի օտալարընա թէրքլէ, քէնտիլէրինի Բարիստէ սօգաղա պրագան ալչաղը պուլալըմ։

Մէրգում, Շօբ տ՛Ռրժան լէվհասընը համիլ օլան վէ Էգօլ տը Մէտսին սօգաղընտա պուլունան պիրախանէեէ կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտըզը կիպի, Էօժէն Լուազօ տախի զէվճէսինին պայկընլըզընտան տօլաեը ապա տիւչարը էնտիշէ օլմաեարագ, խանէսինտէն չըգտըգտան սօնրա, մէզքիւր պիրախանէեէ տօղրու եօլա րէվան օլտու։

Լուազօ, զիհնինի խանէսի վագըասընըն մէշղուլիեէթինտէն խալի գըլմագ արզուսինտէ օլուպ, իլք կիճէքի րէֆիգինիտէ մէզքիւր պիրախանէտէ պուլաճաղընը իւմիտ իտիեօրտու։

Լաքին Ուիլ Սգօթու պիրախանէտէ պուլամատըղընտան, պէլքի պիր ազտան կէլիր մէմուլիյլէ պիր միւտտէթ պէքլէտի, վէ պիր գատէհ իչկի իչտիկի հալտէ, Ուիլ Սգօթ էլան մէյտանա չըգմատըղընտան, քէնտիսինէ պիր իշ արամագ ֆիքրիյլէ պիրախանէտէն չըգտը, վէ պիր գաչ մահէլլէ միւրաճաաթ իթտի, ֆագաթ պու թէշէպպիւսիւնիւ ճիտտէն

իճրա իթմէեիպ , եօլտա չունուն պունունկա պօչպօղաղլըդ իթմէքտէն , վէ բասթ կէլտիկի մէյհանէլէրէ կիրիպ պիր գաչար գատէհ իչրէթէ տալմադըտան կէրի տուրամաեօրտու : Խիլաստա , միւրաճաաթ իթտիկի իչ եէրլէրինտէն հիչ պիրինտէ թէքլիֆի գապուլ օլունմաեարագ , հէման սէրլօշ պիր հալտէ մահուտ պիրախանէեէ ավտէթ իթտի, ֆագաթ արգատաչը հէնուզ օրատա պուլունմաեըպ անըն եէրինէ Բօլ Պէրօեա թէսաաւիֆ իթմէքլէ , Բօլ՝ մէրգում իլէ եան պէ եան պուլունտուղունտա ,

— Հագըդէթէն ատնա թէսաաւիֆ իթտիկիմէ բէք մէմնուն օլտում. թէսաաւիֆիմիզ՝ ատէթա պիր իգպալ տըր , ատէտի :

Լուաղօ . — Նէ՞տէն :

— Զիրա պէնտէ սէնի տիւչինիւեօրտում, չիւնքի սէն հագըդի պիր տօսթտուն , վէ պու ֆըրսաթտան պիլ իսթիֆատէ , մահզա ֆիքրիմին մէշղուլիեէթինի թէպտիլ իթմէք իւզրէ , նանա պիր թաամ իքրամ իթմէք իսթէրիմ :

— Ըէն տէ՞ մի ֆիքրինին մէշղուլիեէթինի տէֆ վէ թէպտիլ իթմէք իհթիեաճընը հիսս իտիեօրսուն :

— Էվվէթ :

— Ըէպէպի նէ՞ տիր :

— Ոէպէպի՝ հիսսիեաթ մատաէտի տիր : Շէօյլէ քի չօգտան պէրու պիրլիքտէ էօմիւր կէչիրիլէն պիր պարըեը պաչընտան տէֆ իթտիկին հալտէ , հիչ միւթէէսիր օլմամագ գապիլ տէյիլ տիր :

Լուաղօ՝ քէմալը հայրէթլէ Բօլա պագըեօրտու : Նիհաեէթ իֆաէեէ աղազլէ ,

— Ճագաթ մատտէ նէ՞ տիր . . . ժանտա՞ն մը պահս իտիեօրսուն : — ժան Ցէսուրտիեի՞ մի պաչընտան տէֆ իթտին , տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , չիւնքի պու եօլտա էօմիւրտէն արթըգ օսանտրմ: Ինսան հիւրրիեէթինի պայպ իթտիքտէն պաչգա , հէր կիւն տէ մուարաղա էքսիք օլմաեօր : Իմտի , քեամիլէն գամը մուհապէրէեէ գարար վէրտիմ: Արթըգ սէրպէսթիմ, վէ պունտան պէօյլէ քէյֆիմիզե պագապիլիրիզ:

— Քէյֆիմիզէ պագմագ սէօզիւ էյի ամմա, քէյֆ իթ-մէք իչին, եիւրէք բահաթլըղը լազըմ տըր։ Շիմտի իսէ, նէ՛ ֆիքրիմ, նէ՛ եիւրէեիմ բահաթ տէյիլ տիր։

59

— Սանա նէ՞ օլտու։

— Նէ՞ օլաճագ, չալըշտըղը միւճէլլիտխանէտէն եօլ վէր-տիլէր։

— Վա՛յ, սէնին կիպի իշկիւղար վէ սանաաթքեար պիր իշճիեէ նի՞չին եօլ վէրտիլէր։

— Տիւն ագշամ, պուրատա պուլունան արգատաշըմը պիլիրսին ա՛, իչթէ պու կիճէ անընլա պիր ազ էյլէնտիք։ Պու սապահ պաշըմ պիր ազ աղըրլաշմըշ իտի. միւճէլլիտ-խանէեէ կէճ վասրլ օլտում։ — Պունուն իւզէրինէ հագգըմը թէէտիեէ իթտիքլէրինտէն, պէն տէ ալէթլէրիմի ալարագ օ-րատան չրգմաեա մէճպուր օլտում, վէ պու կիւնքի կիւն իշ-սիշ կիւճսիւզ գալտըմ։

— Պու վագրաեը գարընա հիքեաեէ իթտի՞ն մի։

— Օնու քի՞մ սաեար. օ պէնիմ իշիմէ նէ՞ գարըշըր . . . տիկէր պիր միւճէլլիտխանէ պուլուպ օրաեա կիտէրիմ։ Ամ-մա էկէր Վիգթօրին՝ իթիրազլարա գալգըշըր իսէ, պու սա-պահքի թօգատլար կիպի տիկէր թօգատլար իլէ քէնտիսինի սիւքիւթէ մէճպուր գըլարըմ։ Պունունլա իսթիրահաթըմը պուլամազ իսէմ, հէր պիրիմիզ պիրիմիզ պիրէր թաբաֆա այրըլըրըզ վէսսէլամ։

Բօլ Պէրօ՝. — (Ալտըղը մալիւմաթտան խօշնուտ օլարագ.) Պանա տա սօրարսան, է՛ն էյի թարիգ օ տուր։ Սէն էվլէն-մէքլէ խէթա իթտին . . . Գարըլար՝ հապսխանէլէրտէ ճէզա տէյի մահպուսլարըն տեաղընա պաղլանան զինճիրլէրտէն տիրլէր։ Հալ պու քի ինսան, շաշգըն վէ ահմագ օլմազսա, օ զինճիրի գըրըպ գուրթուլուր։

Լուազօ. – (Կիւլէրէք.) Էկէր Վիգթօրին չու սէօզլէրինի իշիտէճէք օլսա, հագգընտա իթտիյի շիքեաեէթլէրի տահա զիեատէ արթըրաճաղընա շիւպհէ եօգ տուր։

Պէրօ՝ մէզքիւր իֆատէ հագգընտա իզհարը թէհայեիւր իթտիկի կիպի, մէզպուրէ ալէյհինտէքի թէշէպպիւսաթընտան տա էկէր զէվճինէ պիր շէյ սէօյլէմիշ իսէ, անինտէ ախզը ինթիգամա հազըր պուլունարագ,

— Վա՛յ, դարըն պէնիմ հագգըմտա սանա պիր շէ՞յ մի սէօյլէտի. ֆագաթ նէ՞ տիեէպիլիր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Պէնի պաշտան չըգարան սէն օլտուղունու սէօյլէեօր։

— Լաքին նէ՞ խուսուստա սէնի պաշտան չըգարըեօրում։

— Մէսէլա, պէնի իշրէթ եօլունա սէվգ իտէն սէն իտուկինի զանն իտիեօր։

— Աճա՛յիպ, տիւն ագշամքի տօսթուն իլէ մէյխանէլէրտէ վագըթ կէչիրմէեէ սէնի պէ՞ն մի սէվգ իթտիմ։

— Խայր, ֆագաթ ազիզիմ, նի՞չին հիտտէթլէնիեօրսուն. վարսըն նէ՞ իսթէրսէ սէօյլէսին. սէն պէնիմ տօսթումսուն, իշթէ պու քեաֆի տիր։ Հէմտէ գարըլարըն սէօզիւ գալէմէ կէլի՞ր մի։ Շիմտի նէ՞ իչէճէեիզ, օնա պագալըմ։

— Էվվէլա պիրէր ապսէնթ իչէլիմ։

— Էվվէթ, էվվէթ։

— Սօնրա տա ալէա պիր թաամ իտէրիզ։

— Հագըգէթէն սէն պիր ատէմսին... եաշասը՛ն մէսէրրէթ։

— Էկէր ագչէեէ իհթիեաճըն վար իսէ, չէքինմէտէն սէօյլէ։

— Տիմէք սէնին սէրվէթին վար տրը։

— Էվվէթ, մէմուլին դայրի սուրէթտէ սէրվէթ սահիպի օլտում։

— Բէք էյի, մատէմքի պանա պէօյլէ պիր ինսանիեէթ մուամէլէսինտէ պուլունմագ իսթէեօրսուն, պիր իշ թէտարիք իտէնէ գատար, իշպու թէքլիֆինի գապուլ իտէրիմ։

— Իքի եիւզ ֆրանգ իսթէ՞րմիսին։

— Նէ՞ վագըթ էօտէեէճէեիմ։

— Նէ վագրթ իսթէրսէն, նէ վագրթ միւգթէտիր օլուր իսէն, օլ վագրթ էօտէ։ Պէնիմ, սէնի ասլա բահաթաղ իթ-մէեէճէկիմէ էմին օլ։

— Բէք էյի, լաքին Վիդթօրինի կէօրտիւկիւն հալտէ, քէնտիսինէ պու խուսուստա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէեէսին։

— Օ պէնիմ ալէյհիմտէ պիր թագրմ սէօզլէր սէօյլէ-սին տէ, պէն քէնտիսինի կէօրէեիմ մի . . . Խայր, խայր, կէօզլէրիմի չրգարթմաեա ասլա արզում եօգ տուր։ — Ալ շու օն ատէտ լուի ալթունունու . . . Թէշէքքիւր իթմէք պէյ-հուտէ տիր։ — Կարսօն, պիզէ իքի գատէհ ապսէնթ իլէ պիր բիքէ թագրմը կէթիր։

Կարսօն իսթէնիլէն շէյլէրի կէթիրտի։

Բօլ. — (Քեաղըտլարը գարըշտըրարագ.) Եէնի տօսթու-մուզ նէրէտէ տիր։

Էօժէն. — Չրգան կէճէտէն պէրու քէնտիսինի կէօրէմէ-տիմ . . . պուրատա պուլաճաղրմը մէմուլ իտիեօրտում։

— Էկէր կէլիրսէ, թաամ իթմէք իչին անը տա պիրլիք-տէ կէօթիւրիւրիւզ։

— Էվվէթ, էվվէթ, բէք էյի տիւշիւնտիւն։

Պու սուրէթլէ, Բօլ վէ Էօժէն բիքէ օյունլարընա տէվամ իթտիլէր։ Սախթէ Գօրտիէեէ կէլինճէ, մէրգում, իհթիեար բաչավրաճը Բիէր Պէրօնուն մուֆարագաթընտան սօնրա Ժէնտր սօգաղընտաքի իգամէթկեահընը թէրքլէ, պիր աղ ուզագ-տա քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլան արապաեա կիթտի, վէ պու արապաեա բաքիպ օլտուղու էսնատէ,

— Ֆլէշիէ սօգաղընա կիտէճէեիմ. Սէն-Լազար սօգաղը քէօշէսինտէ արապաեը տուրտուրսուն, տէյի Ինկիլիզ լիսա-նըյլա արապաճըեա էմր վէրտի։

Իշար օլունան մահէլլտէ արապա տուրտուղունտա, Գօր-տիէ, եախօտ տահա տօղրուսու Ռուիլեամ Սգօթ՝ Ֆլէշիէ սօգաղընտա 9 նիւմէրօլու խանէեէ տօղրու իլէրլէտի։

Մէրգում, խանէյի մէզքիւրէ կիրիպ, գտբուճուսունա պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին, տէօրտիւնճիւ ցաթա չրգաը, վէ սէքիզ կիւնտէն պէրու Թրիլպինին՝ էօմիւր գումբանեասը տէլ-լալը Տավիտ իսմիյլէ իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու տայիրէնին

գաբուսունտա տուրտու, վէ արալարընտա իշարէթի օլմագ իւզրէ վէրտիքլէրի գարար մուճիպինճէ, գաբունուն չանընը չէքճէք եէրտէ, իւչ տէֆա վուրտու վէ խաֆիֆճէ էօքսիւրտիւ։

Թրիլպի, հէման գաբուեու աչտըղընտան, Մգոթ իչերի կիրիպ,

— Է,յ նէ՞ խապէր արգատաչ, տէյի սիւալ իթտի։

Թրիլպի. — (Պիր քարմաղընը տօտագլարը իւզերինէ վաղ իտերէք, եավաչ սէտա իլէ.) Մէսինի եավաչ չըգար, գիրա պիզիմքի իչերտէ տիր։

— Բահիպէ իլէ Միսթիգօ հագգընտա պիր խապէր ալտո՞ն մը։

— Բահիպէ հագգընտա հիչ պիր խապէր ալմատըմ։ Միսթիգօ պուրաեա նագլ իտէլիտէն պէրի տիր, մէզպուրէ ասլա կէլմէտի։ Թէմին իտէպիլիրիմ քի, մերգում, մէզպուրէեի հիչ պիր եէրտէ կէօրմէմիչ տիր։ Պուննան տօլաեը Միսթիգօ՝ ֆէվգէլատէ մերագտա պուլունուեօր։

— Սէն պունլարը նէ՞տէն պիլիեօրսուն։

— Միսթիգօնուն քէնտի քէնտիեէ իրատ իթտիկի սէօզլէրի իչիթտիմ։ Պագ չունտա պիր ուֆագ տէյիք վար տըր, օ սաեէտէ մերգումուն օտասը տէրունինի բէք ալէա կէօրէպիլմէքտէեիմ։

Թրիլպի՝ պիր իսկէմլէեէ պասարագ, տիվարտա եաբըշտըրմըշ օլան վէ ըէսիմլէրի հավի պուլունան քեաղըտըն պիր բարչասընը աչըպ, պուննուն ալթընտա պուլունան ուֆագ պիր տէյիկի կէօսթէրտի։ Պու տէյիք, խուռնի չէքլինտէ օլուպ, աղզը օն պէշ սանթիմէթրօ էնլիլիկինտէ օլարագ, կիլմտիքճէ տարալմագտա իտի։

Թրիլպի. — Իչթէ պու տէյիեի պէն կիզլիճէ տէյտիմ. պու սաեէտէ տէրունը օտաեը թէմաչա իտէպիլտիկիմ կիպի, գուլաղըմը տէյիկին աղզընա վաղ իթտիկիմ հալտէ, իչերտէ իտիլէն սէօզլէրի իչիտէպիլիրիմ։

— Բէք է,յ թէրթիպ իթմիչսին... է,յ նէ՞ իչիթտին։

— Բահիպէնին մէ,յտանա չըգմամասընտան տօլաեը Միսթիգօ քէնտի քէնտիեէ սէօյլէնիպ տուրուեօրտու։ Իղճիւմլէ,

«Նի՛չին Սագրէ-Քէօր քիլիսէսինէ կէլմէտի քի, քիրալամըշ օլ-տուղում տայիրէնին ատրէսինի քէնտիսինէ պիլտիրէեիմ» տի-մէքտէ իտի։

Սգօթ. – Տիմէք Միսթիգօ՝ լահիպէնին էմրի իւզէրինէ պիր տայիրէ քիրալամըշ։

— Սէօզլէրինտէն պէն տէ պու նէթիճէեի հասըլ իմ-տիմ։

— Օ հալտէ պուննլար պիրիքտէ իշ կէօրիւեօրլար։

— Պու խուսուս աշիքեարէն անլաշրլըեօր։

— Ա՜ճապա նէ՞եէ տայիր իշ կէօրիւեօրլար։

— Համիմիզ ալէյհինտէ օլտուղունա էմինիմ։

— Նէ՞տէն էմինսին։

— Իւչ կիւնտէն պէրի Միսթիգօեու գօլլաեօրում։

— Նէ՛ եաքըեօր, նէ՞րէեէ կիտիեօր։

— Համիմիզի գօլլաեօր։

Ուիլեամ Սգօթ, կիւլմէսինի կիւճ իլէ զապթ իտէրէք,

— Նէ՞ տէրսին, տէյի պէեան իյլէտի։

Թրիլպի. – Մէրգումու եա պանգանըն, նախօա պուլվար Հօսմանտաքի օթէլին վէ նախօա Թիվօլի սօգաղընտաքի խա-նէնին գաբուլարընտա կէօզէթլէեիպ, հագըգի պիր խէֆիեէ կիպի արգասընտան կիտիեօր։

— Ֆագաթ պու հալ մուխթարաեր մուճիպ օլապիլիր։ Շիմտի սէն չունու պանա սէօյլէ քի, համիմիզ պիր գաչ կիւն-տէն պէրու Թուրնէլ սօգաղընտաքի իգամէթկեահընա կէնթ-մէմիշ մի տիր։

— Խայր, լաքին էր եա կիճ կիթմէեէճէկսինէ տայիր հիչ պիր իսպաթ եօգ տուր։ Շու ճիւճէ Միսթիգօեա կէլինճէ, եավաչ եավաչ քէնտիսինտէն սըգըլմաեա պաչլաեօրում։ Էկէր պու հալ տէվամ իտէր իսէ, քէնտիսինտէն գուրթուլմագ լա-զըմ տըր։ Պու լինսան բարչասընըն՝ համիմիզի գօլլամագտա նէ՞ սէպէպի պուլունտուղունու անլաեամաեօրում։ – Ա՜ճապա պիր չէյտէն չիւպհէսի՞ մի վար տըր։ Էկէր պէօյլէ իսէ, հա-գըգէթէն քէնտիսինտէն գօրգմալը։

— Ֆագաթ համիմիզ օլան ատէմին մագսէտի նէ՞ տիր։ Վագաա թէչէպպիւսիւնտէ մուվաֆֆագ օլտուղու թագտիր-

տէ, պիզէ վիրէճէք օլտուղու պիր միլեօն ֆրանգ՝ կիւզէլ պիր վատ իսէ տէ, պիզ տէ քէօր քէօրունա հարէքէթ իտիեօրուզ։

— Պէն օ միլեօնու էլաէ իթմէեի տիւշիւնիւեօրում. պաշգա հիչ պիր չէյ տիւշիւնմէեօրում, վէ մատէմ քի պիր քէրրէ պու եօլա կիրտիք իսէ, սօնունա գատար տէվամ իթմէլիեիզ։

— Էօյլէ օլսուն. էյ սէն իշին նէ՞րէլէրինտէսին։

— Պէնիմ իշիմ զաեէթ եօլունտա տրր... Պէրօ ֆամիլեասընը թէքմիլ ազասը էլիմտէ տիրլէր։ Օն պէշ կիւնէ գատար, պէնիմ սաեէմտէ պիրիպիրինի թէլէֆ իտէճէք, եախօտ սէֆալէթտէն ահրէթէ եօլճու օլաճագ տրրլար։

— Ֆագաթ պու թէրթիպ վէ տէսիսէլէրին սէպէպի նէ՞ տիր։

— Պէն տէ պիլմէեէրէք իթաաթ իտիեօրում, լաքին զանն իտէրիմ քի, իթաաթ իթմէքլէ, վատ օլունան միլեօնա սահիպ օլապիլէճէեիզ. պինապէրին իշին թէֆէրրուաթընը ասլա արաշթըրմաեօրում... Շիմտիլիք պէն կիտիեօրում. իլէրուտէ եինէ կէօրիւշիւրիւզ։

— Վուգուաթը համիմիզէ խապէր վէրմէեէ ունութմաեասընն։

— Խայր, ունութմամ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, իքի արգատաշլար՝ եէկտիկէրի էլլէրինի սըգտըլար։

Թրիլպի գաբուեու աչտը, վէ Սգօթ՝ նէրտիվէնին պիրինճի գատէմէլէրինտէն էնմիշ իքէն, պիրտէն պիրէ կէրի տէօնիւպ, թէքրար արգատաշընընն օտասընա կիրտի։

Թրիլպի. — Նէ՞ օ, նէ՞եէ ավտէթ իթտին։

Ուիլեամ. — (Գաբուեու գաբաեարագ.) Քէնտիսի տիր։

— Քի՞մ տիր։

— Բահիպէ տիր։

— Գապիլ տէյիլ տիր։ — Միսթիգօ՝ քէնտի քէնտիեէ իրատ իթտիկի սէօզլէրտէն սօնրա, մահէլլի իգամէթինի մէզպուրէեէ պիլտիրմէեէ նէ՞ վասրթա պուլտու։

— Սուս օլ տա, տինլէեէլիմ։

Ուիլ վէ Թրիլպի՝ դուլագ վէրտիլէր։

Սօֆատա աեագ սէսլէրի իշիտիլիպ, պատէհու պիրտէն պիրէ պու սէսլէր քէսիլտի։

Սգօթ. - Զաբուգ բասատխանէեէ չըգալըմ, զիրա կէօրտիւկիւմ բահիպէնին՝ Միսթիգօնուն տայիրէսինէ կէլտիկինէ հիչ շիւպհէմ եօդ տուր։

Ֆիլվագը այնի տագըգատա Միսթիգօնուն օտասը զաբուսու չալընտը։

60

Թրիլպի. (Սգօթա.) Զաբուգ իքի իսկէմլէ իւզէրինէ չըգըպ տինլէեէլիմ։

Պու վէճհլէ, մէրգումլար, պիրէր իսկէմլէ իւզէրինէ չըգարագ, գուլագլարընը զիքր իթտիկիմիզ խունի շէքլինտէքի տէլիկին սաղ վէ սօլ թարաֆլարընա տաեաթտըլար։

Միսթիգօ՝ մէմուլին ղայրի պիր վագըթտա գաբու չանընն չալընտըզընը իշիթտիկինտէ, անինտէ աչըպ, բահիպէ Մարի օլտուղունու կէօրիւնճէ,

— Համտ օլսուն, սի՞զմիսինիզ, բահիպէ գըզգարընտաշ, տէտի, վէ մէզպուրէնին իչէրի կիրմէսինտէն սօնրա գաբուեու գաբաեարագ, - Սիզի պուրատա կէօրտիւկիւմ ճիհէթլէ, թէզքիրէմի ալըպ ալմամըշ օլտուղունուզու սիւալէ լիւզում կէօրմէմ, պէյի պէեան իյլէտի։

—Էվվէթ, թէզքիրէնիզի ալտըմ. ֆագաթ պու հարէքէթինիզ՝ էմրի պասիրէթէ պիւթիւն պիւթիւն մուղայիր իտի, չիւնքի պանքէրին էմրի մուճիպինճէ մէզքիր թէզքիրէ զապթ վէ թէվգըֆ օլունապիլիր իտի։ Սապըրսըզլըգ իչինտէ պուլունտուղունուզու թէմամիյլէ անլատըմ, ֆագաթ պիր տահա պու եօլտա թէզքիրէ եազմագտան սագընմալըսընըզ։

— Աֆվ իտէրսինիզ, բահիպէ գըզգարընտաշ, սէքիզ կիւնտէն պէրու սիզի կէօրմէտիկիմտէն, պիր ֆէլաքէթէ տիւչար օլմուշ օլմաեասընըզ տէյի վէսվէսէ իչինտէ պուլու-

նուեօրտում։ Հէմ տէ, իշսիզլիքտէն ֆէվգէլատէ սրգըլըեօրտում։

— Մատմուազէլ Վէրիէր խասթալանտը տա օ սէպէպլէ կէլէմէտիմ։

— Ումարըմ քի խասթալըղը աղըր տէյիլ տիր։

— Իլք կիւնլէրի պիր տէրէճէ էնտիշէեէ տիւչար օլտում, ֆագաթ շիմտի էյիլէշտիկինտէն, պու կիւն պիր միւտտէթ գատար քէնտիսինի թէրք իտէպիլտիմ։

— Խասթալըղընըն սէպէպի նէ՞ իտի։

— Քէտէրի։

— Հալէա շու Արնօլտ Տէսվիններ իլէ իզտիվաճը մատտէոինտէն տօլաեր հասըլ օլան քէտէրի՞ մի։

— Էսէֆ իտէրիմ քի, բէտէրի իտտաասընտա սէպաթ իտիեօր. միւլազիմ Վանտամ տա, Թօնքինէ կիթմիշ տիր։

— Թօնքինէ՞ մի կիթտի. տիմէք խասմինէ սէրպէսթ մէյտան պրագտը։

— Նէ՞ եաբապիլիր իտի. սիզճէ տախի մալիւմ օլան ահվալ իճապընճա ուղրաշմագ գապիլ տէյիլ իտի։

— Հագգընըզ վար տըր . . . ա՛հ, հայլազլար . . . Պու տէրէճէ հիւսէնա վէ խայրխահ օլան պիչարէ մատմուազէլ Անժէլիքէ նէ՛ գատար ճէվր ու ճէֆա չէքտիրիեօրլար . . . Բահիպէ գըզգարընտաշ, թէհարրիեաթըմա պաշլամագ իչին իգթիզա իտէն մալիւմաթը կէթիրտինի՞զ մի։ — Արնօլտ Տէսվիններընն ներէտէ տօղմուշ օլտուղունու պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Էսէֆ իտէրիմ քի, մէրգումուն տօղտուղու մահէլլի անլամագ իչին հէր նէ եաբտըմ իսէմ, մուվաֆֆագ օլամատըմ։

— Օ հալտէ, ներէտէ տօղմուշ օլտուղու, ներէտէն կէլտիկի վէ ներէտէ եաշատըղը մալիւմ օլմաեան պիր ատէմ հագգընտա պէն նէ՞ եաբապիլիրիմ։

— Մէրգումուն կէչմիշ էօմրիւնիւ իլէրուտէ անլաեապիլիրիզ. շիմտիքի հալտէ հարէքեաթը վագըասընը վէ եաշամասը թարզընը թահգըգ իթմէլիեիզ։

— Խուսուսի սուրէթտէ եաշամասը թարզընտա ֆէվգէլատէ պիր հալ եօգ տուր։

— Նէ՞տէն պիլիօրսունուզ։

— Սէքիզ կիւնտէն պէրի տիր քի, կէօլկէսի կիպի արդասընտան տօլաշըեօրում. թէշէպպիւսաթընտան հիչ պիրինի գաչըրմատըմ։

— Շիւպհէլի հիչ պիր հալ հիսս ի՞թմէտինիզ մի։

— Խա՛յր, քէնտիսի պանդա իշլէրիյլէ մէշղուլ տըր. եալընըզ տէօրթ կիւն էվվէլ Բտօն-Պլան սօգաղընտա վագը պիր խանէեէ իթտիկի վիզիթա պանա ղարիպ կէօրիւնտիւ։ Մէրգումու պու սըրատա թաագիպ իթմէքտէ օլտուղում ճիհէթլէ, պիր գաբու չալտըղընը կէօրտիւմ։ Օրատաքի վիզիթասը՝ պիր սաաթ գատար իմթիտատ իթտի։

— Սօնրա նէ՞ եաբտընըզ։

— Մէրգումուն օրատան ազիմէթինտէն սօնրա, նէզտինէ կիթտիկի ատէմին՝ Ակօսթինի իսմինտէ պիր Իթալեալը օլուպ. պու ատէմին իշի կիւճիւ՝ շունա պունա մէմուրիեէթ վէ խըտմէթ պուլմագ, վէ թահգըգաթ իճրա իթմէքտէն իպարէթ օլտուղունու, վէ իգամէթ իթտիկի սէմթ էհալիսինճէ ասլա շայեանը իթիպար պուլունմատըղընը անլատըմ։

— Ուսթալըգլա միւրաճաաթ իթտիկի հալտէ, իշպու Ակօսթինիտէն, Արնօլտ Տէսվիններեը չօգտան պէրի՞ մի թանըերպ թանըմատըղընը էօյրէնէպիլիրսին։

— Պունտան նէ՞ նէթիճէ հասըլ օլապիլիր։

— Պէլքի հիչ պիր շէյ . . . պէլքի տէ բէք չօգ շէյ հասըլ օլապիլիր։ - Արնօլտ Տէսվիններ բէք չօգ սէնէլէր Հիտիսթանտա իսքեան իթմիշ օլուպ, ազ վագըթտան պէրու Բարիստէ պուլունմագտա տըր։ Իմտի, էկէր քէնտիսիյլէ Ակօսթինի արասընտաքի միւնասիպաթ, մէրգումուն Ֆրանսաեա ավտէթինտէն էվվէլ պաշլամըշ իսէ, Իթալեալը իսթիճվապ իտիլմէքլէ, պէլքի պու խուսուս անլաշըլապիլիր։ Ակօսթինի հագգընտա մահէլլի էհալիսի թարաֆընտան իզհարը թէվէճճիւհ վէ իթիպար օլմատըղընը պէեան իտիեօրտունուզ, տէյի՞լ մի։

— Տիեէպիլիրիմ քի մէրգումա ալչագ պիր քիմսէ նազարըյլա պագըեօրլար։

— Պու հալտէ ըշվէթ իլէ սաթըն ալընապիլիր։ Իմտի,

քենտիսինի իսթիճվապ իտին, վէ հէր պիր ճէվապընը պէտէլինի թէէտիեէ իտին,

— Հագգընըզ վար տըր, բահիպէ գըզգարընտաշ. . . քենտիսինի իսթիճվապ իտէրիմ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Պու կիւն։

— Էօյլէ իսէ, պէն կիտիեօրում։ Հէր սապահ, պանա պիլտիրէճէք պիր խապէրինիզ պուլունաճաղը իհթիմալինէ մէպնի, պուրաեա կէլէճէեիմ։ — Ճէսուր օլուն վէ սապրընըղը թիւքէթմէեին։ Անժէլիքի գուրթարմագ իչին, իքիմիզ պիրլիքտէ չալըշմալըեըզ։

— Բահիպէ գըզգարընտաշ, միւսթէրիհ օլուն. քենտիսինի գուրթարաճաղըզ. էկէր պու խուսուստա մուվաֆֆագ օլամազ իսէմ, Միսթիգօ լագապըմը ղայպ իտէճէեիմ։

Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի, պալէատէ տէրճ իթտիկիմիզ միւքեալէմէտէն պիր քէլիմէ պիլէ գաչըրմաեըպ, բահիպէնին՝ Միսթիգօնուն տայիրէսինտէն ազիմէթինտէն սօնրա, ըՍգօթ՝ իսկէմլէտէն աթլաեարագ,

— Շու թէլէֆօն տէլիկինի գաբա, վէ պէնի տինլէ. շիմտի Միսթիգօ՝ Իթալեալը Ակօսթինիեէ կիտէրէք, մէրգումու իսթիճվապ իտէճէք տիր։ — Պու Ակօսթինի քի՞մ տիր, վէ համիմիզ օլան շախս հագգընտա նէ՞ տէեէճէկինի պիլմէմ, ֆագաթ վուգուաթտան համիմիզի խապէրտար իթմէզտէն էվվէլ, Միսթիգօ՝ Ակօսթինինին նէզտինէ կիթմէմէլի տիր, անլաշըլտը՞ մը։

— Էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, սէն նէզարէթինէ տէվամ էթ. պէն տէրհալ գալգըպ կիտէեիմ։

Սգօթ, աճէլէթէն Թրիլպինին օտասընտան չըգըպ, արապասընպ ավտէթլէ,

— Լը Բէլըթիէ սօգաղընտա 42 նիւմէրօլու մահէլլէ կիթմէք իսթէրիմ, տէտի, վէ արապաճը՝ գամչըսընը վուրմագլա, պէյկիր սիւրաթլէ հարէքէթէ պաշլատը։

Օ սապահը, ժիւլ Վէրիէր վէ շիւրէքեասը պանգասընտա բէք չօգ քէսան պուլունուպ, Բօլ Պէրօնուն պանգաեա թագ-

տիմ օլունմասընտան պէրու, մէզքիւր ղալէպէլիք պիր տա-
գըգա պիլէ ազալմամըշ իտի։

Արնօլտ Տէսվիները վէ Ժիւլ Վէրիէր, պիր սաաթ պի-
լէ տայիրէլէրինի թէրք իթմէք իսթէմէտիքլէրինտէն, օ կիւ-
նիւ էօյլէ թաամընը պանգատա իթմիշլէր իտի։

Մէրգումլար պիրլիքտէ պուլունմագտալար իքէն, Ուիլ-
եամ Սգօթ՝ տիրէքթօր տայիրէսինին իչ օտասընա կիրիպ, Մ.
Արնօլտ Տէսվիները իլէ կէօրիւշմէք արզուսինտէ պուլունտու-
ղունու ինկիլիզճէ պէեան իթտի։

Արնօլտ քէնտի թէշէպպիւսիւ ճէսիմինէ իքի շէրիքլէրինի
հիսսէտար իթմէեէ գարար վէրտիկինտէն պէրու, եալընըզ
պաշընա հարէքէթ իտէմէեէճէկինի անլատըղընտան, վազիեէ-
թի հագըգիեէսինի քէնտիլէրինէ պիլտիրմիշ իտի, վէ վատ իթ-
միշ օլտուղու պիր միլեօնուն արզուսու, պունլարաը, քէնտի
հագգընտա տայիմա սատագաթտա գուսուր իթտիրմէեէճէ-
կինէ շիւպհէ իթմէմէքտէ իտի։

Ակօսթինի, Արնօլտ Տէսվիները հագգընտա, մէրգումուն
քէնտիսի իչին սէօյլէտէկի շէյլէրտէն դայրի պիր շէյ պիլմէ-
եիպ, վագաա բէք չօգ խուսուստա շիւպհէսի վար իտի իսէ
տէ, Ֆիքրինի պու ճիհէթլէ գաթան իշղալ իթմէեիպ, ճէօ-
մէրտճէ իւճիէթինի ալմագ իւզրէ քէօր քէօրունա հարէքէթ
իթմէքտէ հիչ պիր պէյիս կէօրմէմէքտէ իտի։

Ուիլ Սգօթ, ինկիլիզճէ իփատէի մէրամ իթմիշ օլտու-
ղունտան, իչ օտատաքի ուշագ, ինկիլիզճէ պիլմէտիկի ճի-
հէթլէ, եալընըզ Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի իսմինի անլատը։

Վագաա մէրգումուն կիեինմիշ օլտուղու եաղլը բալթը՝
քէնտիսինճէ ճալիպի էհէմմիեէթ տէյիլ իտի իսէ տէ, Պանգ
Բօբիւլէր Նամիյլէ Արնօլտուն վէ Վէրիէրին տէվամ իտէկէլ-
տիքլէրի պանգա՝ հէր տիւրլիւ խալգա մախսուս օլտուղու կի-
պի, պազէն եաղլը բալթօլու քիմսէլէրին ճիզտանլարը տա-
տօլու իտուկի մալիւմ օլտուղունտան, խըզմէթճի, Ուիլ Սգօ-
թուն զահիրի հալինէ էհէմմիեէթ վիրմէքսիզին, մուվագգա-
թէն Արնօլտուն սանտըգ տայիրէսինէ կիթմիշ պուլունտու-
ղու պիր սըրատա, Ժիւլ Վէրիէրին նէզտինէ կէլիպ,

— Միւսիւ, թավր ու գըեաֆէթինտէն ինկիլիզ օլտու-

ղուՆու ղանն իթտիկիմ պիր ատէմ կէլմիշ. Մ. Տէավինեըեը կէօրմէք իսթէեօր, տէտի։

Վէրիէր. – Իչէրի կիրտիրին։

Ուիլ Սգօթ իչէրի կիրտիկինտէ, պանքէրի սէլամլատը, վէ ինկիլիզլէրէ մախսուս պիր չաբուգլուգլա, ինկիլիզճէ պաղը սէօզ սէօյլէտի։

Անժէլիքին բէտէրի իսէ, – Միւսիւ, պէն ինկիլիզճէ պիլմէմ, Մ. Տէավինեը չիմտի կէլիր, տէյի պէեան իյլէտի, վէ օթուրմասը իչին պիր իսկէմլէ իրաեէ իթմէսինտէ, Ուիլ ըՍգօթ՝ պէ քլէեէճէք վագթը պուլունմատըղընը պիլ պէեան, աեագտա տուրտու։

Ալատան չէնտ տագըգա կէչինճէ, Արնօլտ կէլիպ, իլք պագըչտա, թէպտիլի գըեաճէթի իթմիշ օլան Ուիլեմա Սգօթու թանըեարագ, ինկիլիզճէ,

— Սէնին պուրատա նէ՞ իչին վար տըր. գօրգուսուզճա հէր չէյի սէօյլէ, չէրիքիմ պիր քէլիմէ պիլէ ինկիլիզճէ անլամազ, տէտի։

Ուիլ Սգօթ՝ Թրիլպինին օտասընտա իչիթտիքլէրինի մուխթասարէն հիքեաեէ իթտի, վէ Արնօլտ տախի,

— Տիմէք չիմտի պու ատէմլէրին նէ՛ կիպի ֆէսատ գուրտուգլարընը անլատըգ... Պու խապէրի ալտըգըմա մէՃՃուն օլտում... հայտէ չաբուգ կիթ, Բաօն-Պլան սօգաղը եագընընտա Օթել-տը-Վիլ ըրխթըմը իւզէրինտէ պէնի պէքլէ, տէտի, վէ իչ օտաեա գատար Ուիլ Սգօթա ըէֆագաթ իթտի։

Վէրիէր. – (Շէրիքինէ.) Պու եաղլը բալթօլու ինկիլիզ նէ՞ իսթէեօր։

— Պու ինկիլիզ Ամէրիգալը օլուպ, վագթիյլէ քէնտիսինէ Հինտիսթանտա թէսաուիֆ իթտիմ։ Օլ զէման հալ ու վագթի սըրասընտա իտի. չիմտի տէ քէնտիսինի գաեըլմագլըղընը ըէճա իթմէք իչին կէլմիշ։

Արնօլտ, պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք չաբգասընը ալըպ,

— Միւհթաճ օլտուղում պագը քեագըտլարը իտանէմտէ ունութմուշ իտուկիմտէն, անլէրի ալմագ իչին տիշարը չըգըեօրում։ Ղայպուպէթիմ չօգ սիւրմէզ, տէյի պէեան իյլէտի, վէ պանզատան չըգտըգտան սօնրա, պիր արագաեա

բաքիպէն, ղաեէթ սիւրաթլէ Բաօն-Պլան սօգաղընա կիթմէք իսթէտիկինի, վէ եիւզ — պագշիշ վիրէճէկինի արապաճըեա իֆատէ իյլէտի։

Եիկիրմի տագըգատա Արնօլտ, մահէլլի մագսուտէ մուվասըլէթլէ, աճէլէթէն Ակօսթինինին գաբուսունու չալտը, վէ մէրգում գաբուեու աչմասընտա,

— Ղաեէթ միւսթաճէլ սուրէթտէ սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ. իմտի չաբուգ իշ օտանըզա կիրէլիմ, տէյի պէեան իյլէտի, վէ չէնտ սանիյեէ սօնրա, պու իքի շախս գարշը պէ գարշը օթուրտուգլարընտա, Ակօսթինի,

— Մատտէ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

61

Արնօլտ. — Իհթիմալ, հաթթա մուհագգագ տըր քի, պու ագշամտան էվվէլ, պէլքի տէ պիր գաչ տագըգա սօրա պիր վիզիթա գապուլ իտէճէքսինիզ։

Ակօսթինի. — Վիզիթա՞ մը. քի՞մին վիզիթասը։

— Կէնճ պիր քիմսէնին, ատէթա պիր չօճուղուն։

— Նէ՞ եաբմաեա կէլէճէք տիր։

— Թէշէպպիւսիւնէ նէ՛ կիպի պէհանէ կէօսթէրէճէկինի պիլմէմ, լաքին մագսէտինի պիլիրիմ. մագսէտի իսէ չունտան իպարէթ տիր։ Հինտիսթանտա իգամէթ իթմիշ օլան վէ շիմտի պանքէր ժիւլ Վէրիէրին օրթաղը պուլունան Արնօլտ Տէսվիններ իսմինտէ պիր քիմսէ հագգընտա մալիւմաթ իսթէեէճէք տիր։

— Հա՛ հա՛, էմրինիզլէ հագգընտա թահգըգաթ իճրա իթտիկիմ Արնօլտ Տէսվիններ՞ մը։

— Արնօլտ Տէսվիններ պէնիմ։

— Բէք էյի... պու իսմին սիզին պիր իշինիզէ եարաեաճաղը հագգընտա շիւպհէ իտիեօրտում։

— Հէր նէ իսէ, պէնիմ հագգըմտա քիմսէեէ մալիւմաթ

վիրմէմէնիզի թավսիեէ, վէ սիզի նայիլի սէրվէթ գըլմագլը-ղը թէահիւտ իտէրիմ։

— Պէն տէ շիմտիտէն քէնտիմի, նայիլի սէրվէթ օլմուշ մագամընտա թութարըմ։ - Խապէր վէրտիկինիզ չօճուղուն գարշըսընտա նէ՞ մէսլէք վէ հարէքէթտէ պուլունաեըմ։

— Բէք սատէ պիր մէսլէք վէ հարէքէքտէ պուլունարագ ճէվապ վէրին։ Խուսուսիյլէ Արնօլտ Տէսվիններընն մահէլլի վէ-լատէթի հագգընտա մալիւմաթ իսթէեէճէք տիր։

— Օ հալտէ նէ՞ սէօյլէեիմ։

— Մահէլլի վէլատէթինի իշար իտին. պունտան, Արնօլտ Տէսվիններ իչին շայեանը թէէսսիւֆ հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օ-լամազ։ Սիզին, Պլէրէեէ վուգու պուլան սէյեահաթընըզտա, օլ պապտէ ալմըշ օլտուղունուզ մալիւմաթտան ֆազլա մա-լիւմաթ ալամաեաճագ տըր։

—Հալ պու քի, Արնօլտ Տէսվիններ հագգընտաքի թահգը-գաթըմա տէվամ իթմէք իւզրէ Լօնտրաեա կիթմէքլիկիմէ մանի օլտունուզ։

— Լօնտրատան ալընաճագ մալիւմաթ՝ պանա պիր զա-րար վէրմէզ։ Պունտան գաթինազար, թէհարրիեաթ իճրա ի-տէնլէր, օլ թարաֆա սէյեահաթ իթմէկէ գարար վէրմէզտէն էվվէլ, պիր թէտպիր իթթիխազ իտէճէեիմ։ Պունու սիզէ խապէր վէրտիմ եա, պիր ազ տա տիկէր պիր մաստէ հագ-գընտա կէօրիւշէլիմ։ Բօլ Պէրօնուն իչինի նէ՞ եաբտընըզ։

— Պոզ սապահ ալէլ հիսապ ագչէ էօտէմէք իւզրէ կէլտի, ֆագաթ պէն, իխթարընըզ մուճիպինճէ գապուլ իթմէտիմ։ Օլ վագըթ քէնտիսի տէ պանա, հիչ պիր բարա վիրմէեէճէկինի էօյլէ պիր թարզտա պէեան իթտի քի, կիթտիկի զէման, պէլ-լիսիզճէ քէնտիսինի թաագիպ իյլէտիմ։ Մէրգում տօղրուճա միւսթաամէլ խանէ էշեասը սաթան վէ ալան պիր թաճիրէ կի-տէրէք, էշեասընը մէրգումա սաթտը։ Պու մուամէլէ իսէ, պիւսպիւթիւն պաշգա պիր թարզ իտուկինտէն, ալաճագ-լըլարը հիյնի հաճէթտէ տավաեա գըեամ իտէպիլիրլէր։

— Հալ պու քի պիրլիքտէ եաշատըղը Ժան Տէսուրտի նամ գարը նէ՞ եաբտը։

— Էվինդ մօպիլեասը սաթըլտըղը վէ նագլ իտիլտիկի զէ-

ման, մէզպուրէ էվտէ օլմաեբպ, իշտէն խապէրի օլմագսըզըն Բօլ պու մուամէլէեէ ճիւրէթ իթտի։ Ֆագաթ շու Բօլ Պէրօ՝ միւքէմմէլ պիր չաբգըն տըր։ — Հէր նէ իսէ, պանա վէրէճէք եէնի թալիմաթընըզ վա՞ր մը տըր։

— Մէրգումու թէայեիւշիւնիւ քէսմէք լազըմ տըր։

— Նա՞սըլ քէսմէլի։

— Էլինիզտէ պուլունան ալաճագլարը իլէ մաաշլարընը սէքուէսթրօ իթտիրմէլի։

— Գրէտի Լիոնէտէքի մաաշլարընը՞ մը։

— Խայր, Ֆէրիէր վէ Տէսվիւնեը պանգասընտաքի մաաշլարընը. չիւնքի մէրգում եարըն տէյիլ օլ պիր կիւնտէն իթիպարէն պու պանգանընն մէմուրու օլաճագ տըր։ — Ժան Տէսուրտի իլէ գըզընըն նէ՛ օլաճագլարընըտա թահգըգ իտին։

— Բէք էյի։

Արնօլտ աեաղա գալգմագ իւզրէ իքէն, գաբունուն չանը չալընտը։

Ակօսթինի. — Պէլքի խապէր վէրտիկինիզ չօճուգ տուր։

Արնօլտ. — (Վիգօնթ տը Նէրվէյ իլէ Մէլանի Կօթիէնին՝ Ակօսթինի իլէ կէօրիւշտիւքլէրի զէման ագտէմճէ կիզլէնմիշ օլտուղու օտաեա կիրէրէք.) Էկէր օ իսէ, հայլազըն՝ սիզի նասըլ իսթիճվապ իտէճէկինի պիլմէք մէրագընտաեըմ։

Իթալեալը գաբուեու աչըպ, հասըր չաբգալը, իրի աեագ գապըլը, եագասը, գօլլուգլարը վէ ումուզլարը պէեաղ թիրէ իլէ իշլէմէլի ճէտիտ վէ մաի պիր պլուզ կիեինմիշ թիւյսիւզ կէնճ պիր քէօյլիւնիւն գարշըսընտա պուլունտու։

Պու տէլիգանլը՝ քէօյլիւլէրէ մախսուս պիր թարզտա սէլամ վէրէրէք,

— Ազիզիմ միւսիւ, Ակօսթինի տէնիլէն քիմսէ սի՞զմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, պէնիմ։

— Տիմէք իւճրէթինիզ վէրիլտիկի հալտէ, սիզինլէ պազը իշ հագգընտա կէօրիւշիւլէպիլիր։

— Էվվէթ, իչէրի կիրին։

Ակօսթինի, քէօյլիւ տէլիգանլըսընը քէնտի իշ տայրէսինէ կիրտիրիպ, քէրտի քէնտիեէ տէ,

— Արնօլտ Տէսվիններընն պիր ազ էվվէլ պահսընը իթտիկի չօճուգ աճապա պո՞ւ մու տուր, տէտի։

Արնօլտ Տէսվիններ իսէ, Սէն-Մանտէտէքի տիւեիւն կիւնիւ Միսթիգօնուն սէսինի իշիթմիշ օլտուղունտան, մէրգումու, սէսինի քէօյլիւլէր կիպի չրգարմասըյլա պէրապէր, բէք ալէա թանրեապիլտի։

Ակօսթինի. - Օթուրուն, տէլիգանլը, վէ մաստէ հէր նէ իսէ սէօյլէեին։

— Իշթէ մաստէ չունտան իպարէթ տիր. Գալվատօստա Գարավիլտէ տօղմուշում տուր։ Պապա վէ անատան էօքսիւզիւմ... Մաթիէօ Վալէնտէն քիւչիւք պիր միրաս եէտիմ, վէ պունունլա սահիպ սէրվէթ օլմաեր թասմիմ իտէրէք, իգամէթիմի թէէսսիս իյլէմէք իւզրէ Բարիսէ կէլտիմ։

— Բարիստէ նէ՞ եաբաճագսընըզ։

— Ինէք պէսլէեէճէեիմ. իմտի միւսայիտ պիր արազի իւզէրինտէ պիր ախրր ինշա իթտիրմէք, վէ Բարիսլիլէրէ ալէա ինէք սիւտիւ սաթմագ իսթէրիմ. - Հալ պու քի պու իշի կէօրմէքլիկիմ իչին, պու կիպի ումուր իլէ մէշղուլ օլան պիր ատէմէ միւրաճաաթրմ լազրմ օլտուղունու սէօյլէտիլէր, վէ սիզին մահէլլի իգամէթինիզի տէ պանա պիլտիրտիլէր։ Իմտի, միւսիւ, սէօյլէտիկիմ՝ գապիլ պիր շէ՞յ մի տիր։

— Էվվէթ... հաթթա սիզին իչին պիր տէ հազըր մահէլլ պուլապիլիրիմ։

— Օ տահա էյի եա՛։

— Ֆագաթ պահալը օլուր։

— Իսթէնիլէճէք ֆիեաթը իթաեէ հազըրըմ։

— Միրասընըզ նէ՞ միգտար տըր։

— Մաթիէօ Վալէնին պէնիմ իչին պրագտըզը՝ գըրգ պին ֆրանգ տըր։

— Բէք էյի. եարըն պու իչին իճապընա պագարըմ. անճագ ալէլ հիսապ պանա պիր շէյ պրագմալըսընըզ։

— Ալէլ հիսապ պիր շէ՞յ մի պրագաեըմ. ֆագաթ նէ՞ միգտար իսթէեօրսունուզ։

— Պազը մէսարիֆաթը իպթիտաիյեէ իչին պիր մէպլաղ պրագմալըսընըզ տիմէք իսթէրիմ։

— Բէք էյի , բէք էյի . լաքին սիզ զաեէթ գուրնազըն-
նըզ . պէն տէ գուրնազ ատէմի սէվէրիմ։ — Հէր նէ իսէ ,
սիզ պանա պազը մալիւմաթ վէրին , իսթէտիկլինիզ մէպ-
լաղը վէրէեիմ։

— Նէ՞ կիպի մալիւմաթ իսթէեօրսունուզ։

— Բարիստէ բէք չօգ խըրսըզլար վար տէրլեր իսէ , սա-
հի՞հ մի տիր ։

— Էվվէթ վար տըր ։

— Ինէք սիւտիւ տիւքքեանըմըզ աչանա գատար , քարա-
մը՝ խըրսըզլարա չալտըրմամագ իչին պիր պանքէրին եէտին-
տէ հրճզ իթտիրմէք իսթէրիզ ։

— Օ գօլայ չէյ ։

— Լաքին պազը պանքէրլէր տէ վար քի , խըրսըզլար
գատար խըրսըզ տըրլար ։

— Սիզ պիր միւթէպէրինի ինթիխապ իտին ։

— Պանա պիրինին ատրէսինի վէրտիլէր ։

— Ի՞մին ։

Կէնճ քէօյլիւ , ճէպինտէն պիր քեաղըտ չըգարըպ , « Բէ-
լըթիէ սօգաղընտա 42 նիւմէրօտա ժիւլ Վէրիէր վէ Արնօլտ
Տէսվինեը պանգասը » ատրէսինի օգուտու ։

Ակօսթինի սարսըլտը , վէ Արնօլտ Տէսվինեը իսմի՝ ֆիք-
րինի ուեանտըրմագլէ , նէ՛ եօլտա խաթթը հարէքէթի իթթի-
խազ իտէճկինի անլատը , վէ պինապէրին չէօյլէ ճէվապ
վէրտի .

— Բէք միւքեմմէլ վէ միւթէպէր պանգա տըր ։ Հինտիս-
թանտա սէրվէթի ազիմէ իհրազ իթմիշ օլան Մ. Տէսվինեըեը
բէք չօգ սէնէլէրտէն պէրու չախսէն թանըրըմ։ Հաթթա
քէնտի հիսապընա թահսիլաթ տա իճրա իտէրիմ։ Ղաեէթ
նամուսլու պիր զաթ տըր ։

— Պէն տէ էօյլէ զանն իտիեօրում. աճապա պիզիմ մէմ-
լէքէթտէ՞ն մի տիր . . . Պիզէ եագըն օլան Տօղուլէտէ տախի
պազը Տէսվինեըլար վար տըր . . . Քէնտիսինին օրատա ագ-
րապասը վա՞ր մը տըր ։

— Ջանն իթմէմ։ Մ. Արնօլտ Տէսվինեը ան ասըլ Պլէրէլի
տիր ։

— Պլէրէ՝ Գալվատոս տախիլինտէ՞ մի տիր ։

— Խայր, Էնտր-է-Լուար էեալէթի տախիլինտէ տիր ։

— Պու պանքէր գաչ եաշընտա տըր ։

— Կէնճ պիր ատէմ տիր . . . էկէր եանըլմաեօր իսէմ, 1857 տէ տօղմուշ տուր ։

— Տիմէք ագչէմի քէնտիսինէ թէսլիմ իտէպիլիրիմ ։

— Քէմալը էմնիյեէթլէ իտէպիլիրսինիզ ։

— Պու խուսուսու էօյրէնտիկիմէ մէմնուն օլտում . . . Տիմէք պէնիմ իչիմ իլէ իշթիղալ իտէճէքսինիզ ։

— Էվվէթ, հէմ տէ դաեէթ ճիտտի սուրէթտէ իշթիղալ իտէճէեիմ ։ Իսմինիզի վէ էնտիկինիզ օթէլին ատրէսինի պանա պիլտիրին ։

— Քիւչիւք իսմիմ Տէզիրէ, վէ տիկէր իսմիմ Վալէն տիր, նասըլ քի, բէտէրիմին էօզ գարընտաշը ամճամ միւթէվէֆա Մաթիէօնիւն լագապը տա պէօյլէ իտի ։ Լամէսթէրտամ սօգաղընտա Գաէն օթէլինէ էնտիմ, ֆագաթ սիզ օրաեա գատար զահմէթ չէքմէեին . եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն պէն սիզտէն մալիւմաթ ալմաեա կէլիրիմ ։ Ալըն . շիմտիլիք սիզէ պէշ եիւզ ֆրանգլըգ պիր պանգնօթ վէրէեիմ ։ Քեաֆի՞ մի տիր ։

— Պիրինճի թէշէպպիւսաթ իչին քեաֆի տիր ։

— Պէն, եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն կէլիրիմ ։

— Բէք էյի . ումարըմ քի իսթէտիկինիզ եօլտա պիր մահէլլ պուլապիլէճէեիմ ։

Միսթիգս . Ակօսթինինին օտասընտան չըգըպ սիւրաթլէ աչաղըեա էնէրքէն,

— 1857 տէ Էնտր-է-Լուար էեալէթի տախիլինտէ Պլէրէտէ տօղմուշ . օլտուգճա մալիւմաթ ալտըմ, տիմէքտէ իտի ։

Ակօսթինի, օտասընա ավտէթինտէ, Արնօլտ՝ մէրգումու գարշըլաեարագ,

— Էյ նէ՞ տէրսինիզ . ղաեէթ գուրնազ տէյի՞լ մի, տէտի ։

— Էվվէթ, սիննինէ կէօրէ թէաճճիւպ օլունաճագ շէյ տիր ։

— Քէնտիսի վէ պէն, պիլմէք իսթէտիկիմիզի շիմտի պիլիրիզ . . . Իքիմիզտէ խօշնուտուզ ։

— Պու խուսուստա պանա պիր տիեէճէկինիզ վա՞ր մը տըր։

— Պիր տիեէճէկիմ եօգ տուր. չու գատար քի պունտան պէօյլէ պուրահա ասլա կէլմէեէճէկինէ էմին օլապիլիրսինիզ։

Ա՛րնօլտ՝ պու սէօզլէրտէն սոնրա, Ա.կօսթինինին նէզտինտէն մուֆարագաթլա, Օթէլ-տը-Վիլ ըրխթըմընա կիթտի։

Ուիլ Սգօթ, ալտըզը էմր մուճիպինճէ, մէգքիւր ըրխթըմտա եօգարը աչազը տօլաչըեօրտու։ Ա՛րնօլտ, տօղրուճա մէրգումուն եանընա կիտիպ, գօլթուղունա կիրմէսինտէ, ըմ-գօթ,

— Կէլսո՛ մի, տէյի սիւալ իթտի։

Ա՛րնօլտ. — Էվվէթ։

— Նէ՞ խապէր ալտը։

— Պիլմէ՛ք իսթէտիկինի, եանի Ա՛րնօլտ Տէսվինեըրնըն մահէլլի վէլատէթինի։

62

— Ա՛ճայի՛պ. Ա.կօսթինի սիզի զաուալզատը՞ մը։

— Էվվէթ, պէնիմ էմրիմէ պէնի զաուալզատը։

— Նէ տիմէ՛ք իսթէտիկինիզի անլատաեօրսո՛ւմ։

— Շիմտի անլարսըն։ Թրիլպի՝ պէնիմ իշլէրիմէ գարըշան չու քիչիւք էնկէլի պիր տագըգա պիրէ կէօզիւնտէն ղայպ իթմէյմէլի տիր։ Հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի, Մ'իսթիգօ՝ Պլէրե-եէ կիտէճէ՛ք տիր... Օրատան նէրէ՞յե կիտէճէ՛ք տիր. անը պիրմէմ վէ էյէմմիեէթի տէ վիրմէմ, ֆագաթ Բարիսէ ավտէթ իթմէսինի իսթէմէմ, անլաշըլսո՞ մը։ — Ա՛րնօլտ Տէսվինեը հագ-գընտա ալաճաղը մալիւմաթտան գօրգում եօգ տուր, լա-քին էր եա կիճ քէնտիսի մուխաթաբալը օլապիլիր։

— Բէ՛ք էյի... իչ գալտը րահիպէ...

— Էվվէլ էմիրտէ Մ'իսթիգօեու օրթատան գալտըրմալը. սոնրա րահիպէնին իճապընա պագարըզ։

— Թալիմաթընըզը Թրիլպիեե լէպլիզ իտէրիմ։

— Էօժէն Լուազօ իլէ Պէրօ Ֆամիլեասը էֆրատը հագ-գընտա ալտըղըն մալիւմաթը պիլտիր պադալըմ։

— Օ ճիհէթտէ իչլէր սըրասընտա տըր... չըգան կիճէ Լուազօեու էվինին խարիճինտէ եաթըրտըմ։ Պու կիւնքի կիւն մէրգուտ իշսիզ կիւճսիւզ, վէ պինապէրին պիլա վարիտաթ օլմագ կէրէք տիր։ Իհթիեար բաչավրաճը Բիէր Պէրօեա կէ-լինճէ, պանա իշար իթտիկինիզ եօլտա, մէրգուտ Վիկթօրին վէ ժան Տէսուրտի հագգընտա չալըշմըշ օլմալը տըր։

— Բօլ Պէրօնուն պու սապահ քէնտի մօպիլեասընը սաթ-տըղընը վէ ժան Տէսուրտիեի թէրք իթտիկինի պիլիեօրմու-սուն։

— Խա՛յր, տիւն ագշամ պուննտան պահս օլունմաեօր-տու... Տիմէք Բօլ իլէ ժանըն այրըլմալարը իւղէրինէ բլանըմը թէպտիլ իթմէկէ մէճպուր օլաճաղըմ։ Շիմտի ժան նէ՞րէտէ տիր։

— Պիլմէմ, ֆագաթ պու պապտէ սանա մալիւմաթ վէ-րիրիմ։

— Բօլ Պէրօ թէքլիֆինիզի գապուլ իթտի՞ մի։

— Էվվէթ, եարըն տէյիլ օլ պիր կիւնտէն իթիպարէն, Վէրիէր վէ Տէսվինեը պանգասընտա չալըշաճագ տըր։ Սանա սէօյլէտիկիմի էյիճէ խաթըրլա... Շու Պէրօ ֆամիլեասընա գարշը պաշլըճա սիլահըմ, զարուրէթ վէ սէֆալէթ օլմագ կէ-րէք տիր։

— Խաթըրմտա տըր վէ ունութմաեաճաղըմ։

— Սէպէվաթճը գարըեը տա տուշիւնտի՞ւն միւ։

— Օլ պապտէ տախի հարէքէթ իթտիմ, շիմտի տէ նէ-թիճէսինէ պէքլէեօրում։ — Մէրգում, իչի թագսիթինի էօ-տէմէմիշ օլտուղու խանէ սահիպինտէն պու սապահ վէտա իթմիշ օլաճագ տըր, վէ այթը նէֆէր գատար ալաճագլը տա քէնտի մաթլուպլարընը իսթէեէճէքլէր տիր։

— Շիմտի սէնին վէ Թրիլպինին ագչէեէ իհթիեաճընըզ օլմալը տըր. իմտի ալ չունու։

Պէօյլէ տիեէրէք, Արնօլտ, պաղը պանգնօթլարը հավի պիր մահֆազաեը Իրլանտալըեա վէրիպ, պիրիպիրինէն այ-րըլտըլար, վէ Արնօլտ, Լը Բէլըթիէ սօգաղընա, վէ Ուիլ ըՍ-

գօթ տախի Թրիլպինին իգամէթ իթտիկի Ֆլէշիէ սօգաղընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիլէր։

Թրիլպի, Ակօսթինինին գաբուսունա գատար Միսթիգօեու թաագիպ իթմիշ, վէ անընլա պիրլիքտէ ավտէթ իյլէմիշ իտի։

Օգօթ. - (Թրիլպիեի պուլտուղունտա.) Ավտէթ իթտի՞մի։

Թրիլպի. - Էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, եավաշ սէտա իլէ լագրրտը իտէլիմ, վէ սանա սէօյլէեէճէքլէրիմի տէ էյի հրֆզ էթ։ - Համիմիզ օլան զաթ, Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ Ակօսթինիտէ պուլունտուղու սրրատա, Ակօսթինի՝ համիմիզին էմրի մուճիպինճէ Արնօլտ Տէսվինեընը մահէլլի վէլատէթինի Միսթիգօեա սէօյլէմիշ... Պուրատա տինլէտիկիմիզ սէօզլէրտէն մուհագգագ սուրէթտէ շու նէթիճէեի չրգարապիլիրիզ քի, բահիպէ, մալիւմաթը լազըմէեի իսթիհսալ իթմէք իւզրէ, Միսթիգօնուն տէրհալ օլ թարաֆա կիթմէսինի էմր իտէճէք տիր։

— Պէնտէ էօյլէ զանն իտէրիմ է՞յ։

— Էկէր կիտէրսէ ավտէթ իթմէմէլի տիր. անլաշըլտը՞ մը։

Թրիլպի. - (Տիթրէեէրէք, վէ տէհշէթ վէ նէֆ.էթլէ.) Վա՛յ, գա՞ն մը չրգարմագ իգթիզա իտիեօր։

— Միսթիգօ մուխաթարալը տրր... Համիմիզին թէշէպպիւսիւ ազիմինի տիւչարը թէհլիքէ գրլապիլիր։ Իմտի, էկէր պու թէշէպպիւս պաշա չրգմազ իսէ, պիզիմ միլեօն տա հավաեա ուչար. հալ պու քի պէն օ միլեօնու, կէօզլէրիմին պէպէյի կիպի գաերրմագտաերմ... Մատէմ քի մատտէ պիզիմ մէնֆաաթը շախսիեէմիզ հագգընտա տրր, ասլա թէրէտտիւտ լազրմ տէյիլ տիր։ Հէր սուրէթլէ համիմիզէ խրզմէթ իթմէլիեիզ, վա՛յ օնլարըն հալինէ քի, պիզէ մանի օլմագ իսթէրլէր։

Թրիլպի. - Բէք էյի. մաթլուպու իճրա իտէլիմ։ Ֆագաթ Միսթիգօ նէ՞րէեէ կիտէճէք տիր։

— Պլէրէեէ։

— Անլաշըլտը. Պլէրէ՝ Ամպուազտան իքի ֆարսախ ուզագտա Լուշ թարիզի իւզէրինտէ տիր։

— Հէր նէ իսէ, սէն պու կէնճի գօլլա, ատըմընը ատը մընտան աեըրմա, վէ իշի էօյլէ թէրթիպ էթ քի, Բարիստէ լագըրտըսը պիլէ օլմասըն։

— Լաքին մէրգում, ալաճաղը մալիւմաթը եազապիլիր։ Պունու նա՞սրլ մէնն իթմէլի։

— Պունու մէնն իթմէ... Համիմիզ՝ մալիւմաթը իշ եէրինէ գօյմաեօր։ Անճագ շախսընտան սրգրլտըղընտան, վիճուտինին օրթատան գալտըրըլմասընը իսթէեօր։ Իմտի, թէտպիրլէրինի էվվէլճէ լաեըգըյլա իթթիխազ իտէրէք, ճէսարէթլէ իշին իճապընա պագ։

— Բէք էյի, ֆագաթ սէյեահաթ իչին ագչէ լազըմ տըր։

— Ալ սանա ագչէ։

Սգօթ, Արնօլտ Տէսվիններտան ալմըշ օլտուղու ագչէնին նըսֆընը Թրիլպիեէ վէրտի, վէ Թրիլպի.

— Բարիսէ ավտէթիմտէ պու օտաեը թէքրար թահթը իսթիճարըմտա սագլամալը՞մըեըմ, տէյի սիւալ իթտի։

— Թապիի, զիրա Միսթիգօնուն ղայպուպէթինտէն սօնրա պուրատա վագը օլաճագ ահվալի պիլմէեէ իհթիեաճըմրզ վար տըր։ Պունտան պաշդա, Միսթիգօնուն ղայպուպէթի զէմանընտա սէնին տէ ղայպուպէթին՝ էնվայի մանէալարա մահէլլ վիրէճէկինտէն, մուխաթարալը օլապիլիր։ Շիմտիլիք, մուվաֆֆագըյեէթ թէմէննիսիյլէ, մուֆարագաթ իտէրիմ։

Ուիլեամ Սգօթ, արգատաշընտան մուֆարագաթընտան սօնրա, իլք ագշամքի գըեաֆէթինէ կիրէրէք, Շօբ տ'Արժան պիրախանէսինէ ազիմէթ իյլէտի։ Օլ էսնատէ Էօժէն Լուազօ իլէ Բօլ Պէրօ՝ պիրախանէտէ պուլունուպ, Էօժէն Լուազօ հէր նէ գատար գաֆաեը պիր ազ թութտուրմուշ իսէ տէ, տօսթունու կէօրիւր կէօրմէզ, մէսէրրէթլէ ըէֆը սէտա իախպ, վէ էլինի ուղաթարագ,

— Կէլ պագալըմ, արգատաշ, տէտի։

Բօլ Պէրօ. — Պիզ տէ թաամ իթմէք իչին սիզէ պէքլէեօրտուգ։

Սգօթ. — Թաա՞մ մը իթմէք։

— Էվվէթ, լօդանթատա թաամ իտէճէեիզ, վէ մասրաֆը տա պէն իտէճէեիմ։

— Աճայի՛պ, տիւն պիզիմլէ պէրապէր կէլմէք իսթէմէ-տունուզ։

— Պու կիւն իշ օ գապիլտէն տէյիլ տիր։

— Ֆարգը նէ՞ տիր։

— Տիւն ֆամիլեա սահիպի իտիմ, պու կիւն պէքեարըմ։

— Աճայի՛պ, գարընըզ նէ՞ օլտու։

Լուազօ ճէվապա աղազլէ,

— Խանէսի էշեասընը սաթմըշ, վէ գարբսընը տա եօլա գօյմուշ... էկէր պու եօլ չրգար իսէ, պէնտէ այնի եօլա սալիք օլմագ ֆիքր վէ արզուսինտէ պուլունուեօրում, տէտի։

— Սէ՞ն մի, պու սէօզիւնէ ինանմագ իչին, իչին ֆիիլիեա-թընը կէօմէլիեիմ։

— Զաթէն պու սապահ Վիգթօրինէ պիր գաչ սիլլէ աշգ իթտիմ, վէ էկէր բէք զիեատէ ճանըմը սրգար իսէ, քէն-տիսինի աչրգտան աշրղա եօլա գօրում, պէն տէ պիւթիւն էշեամը սաթըպ սավըպ, թէմամիյլէ սէրպէսթ օլուրում։

— Միւճէլլիտխանէեի նէ՞ եաբտըն։

— Միւճէլլիտխանէտէն թարտ օլունտում. սէպէպի իսէ չրգան կիճէ սէնին իչիրտիկին շարապլար օլտու։ Սաաթ սէ-քիզտէ ուեանտըմ, վէ միւճէլլիտխանէեէ կիթտիկիմտէ, հի-սապըմը կէօրիւպ, ալէթլէրիմի իթա իլէ, պէնի եօլա գօյ-տուլար։

— Լաքին պու կիտիշ էյի տէյիլ տիր, նաֆագա լազըմ տըր։

— Նաֆագա՞մը լազըմ... պու կիւն եարըն նաֆագամըզ պուլունմագտա տըր... Շիմտիլիք բարամըզտա վար տըր, թիւ-քէնիրսէ, օլ վագըթ տա սէնին միրասըն իշիմիզի կէօրիւր... Պունու սէն սէօյլէմէտի՞ն մի։

— Էվվէթ, էվվէթ, գարտաշ բայը իտէրիզ, ֆագաթ պէնիմ միրասըմ տա թիւքէնիրսէ, չալըշմագ լազըմ տըր։

— Օլ վագըթ տա չալըշըրըզ։

Բօլ Պէրօ. - Էվվէթ, էվվէթ, ինսան նասըլսա կէչինէճէք պիր մէտար պուլապիլիր։ Պաշլըճա մատտէ՝ գարըլարըն ղա-յիլէսինտէն խալի օլմագտան իպարէթ տիր։ - Հայտէին տօսթ-լար, թտամա կիտէլիմ. թաամըմըզ իչին Մէքթէպլէր սօգա-ղը քէօշէսինտէքի Վաշէթ լօգանթասընը թէքլիֆ իտէրիմ։

Պու պապտէ հիչ պիր իթիրազ վուգու պուլմաերպ, պիզիմ իւչ շախսլար՝ իշար օլունան լօգանթաեա կիթտիլէր .

. . . . . .

. . . . . .

Աբնօլտ Տէսվիներ՝ մէմուլինտէն զիեատէ տիշարտա գալտրզընտան, պանգանըն գաբանաճաղը սրրատա Լը Բէլրթիէ սօգաղընա մուվասըլէթինտէ, շէրիքի՝

— Պու ագշամ խանէմտէ թաամա կէլէճէ՞քմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, ֆագաթ միւսաատէնիզլէ մատմուազէլ Վէրիէր հագգընտա պիր շէյ սօրմագ իսթէրիմ:

— Սօրուն:

— Մէզպուրէնին՝ մուճիպի իզթիրապ պիր սուրէթտէ թէպտիլ օլմագտա օլտուղունա տիգգաթ իտիեօ՞րմուսունուզ:

— Էվվէթ, Վանտամըն ազիմէթի՝ մէրգումէեէ բէք զիեատէ սուի թէէսսիր իթտի:

— Սէվկիւլիւ շէրիքիմ, մալիւմիւնիւզ օլտուղու վէճհլէ, հագգընտա իզհարը մուհապպէթ իթտիկիմ, վէ զէվճէմ օլմասընա պէքլէտիկիմ գըզընըզըն ահվալը սըհհիեէսինի տիւշիւնմէլիսինիզ: Պէն պու խուսուստա զիեատէսիյլէ միւզտարըպ օլուեօրում: - Էվվէթ, մատմուազէլ Վէրիէր՝ ղաեէթ վէխիմ սուրէթտէ միւթէէսսիր օլուպ, համտ օլսուն քի կէնճլիկի վէ գուվվէթի, քէտէրի սէպէպիյլէ հասըլ օլմուշ օլան ֆէնալըղը կէչիրթմէեէ միւսաատէ իթմիշլէր տիր: Լաքին Վանտամըն ազիմէթի խայըրլը օլմուշ տուր: Մէրգումուն ղայպուպէթի սաեէսինտէ, մէզպուրէնին ճէրիհասը գաբանաճաղը տէրքեար իսէ տէ, պու իֆագաթը իքմալ իթմէք իչին, պէնճէ հէր հալտէ պիր շէյէ լիւզում վար տըր:

— Նէ՞եէ:

— Մատմուազէլ Անժէլիքի քէօշէի իսթիրահաթ վէ ինզիվատէ եաշաթմագ լազըմ տըր:

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

— Մուվագգաթէն մէզպուրէեի պու խանէտէն, հաթթա Բարիստէն իրագլաթմալըսընըզ:

— Նի՞չին :

— Մէպէպի աչիքեար տըր : — Միւլազիմ վանտամը սըգ սըգ պուրատա գապուլ իթտիկինիզ ճիհէթլէ , պուրասը ա-նըն խաթըրէլէրիյլէ մէմլու տուր : Պու մահէլլ իլէ մատմուա-զէլ Անժելիքին միւնասէպաթը վար տըր . . . հէրքէսի կէօրիւր, վէ Ագաայի Շարգ մուհարէպէսինտէն տայիմա պահս օլուն-տուղունու իչիտիր , վէ պու պապատէ զաղէթալարըն պէնտա-լէրինի օգուր . . . Հալ պու քի մէզպուրէ քէօյէ կէօթիւ-րիւլտիւկիւ թագտիրտէ , պիր թագըմ խաթըրէլէրէ , վիզի-թալարա վէ զաղէթալարա մահէլլ գալմազ : — Քէօյտէ պիր ան էվվէլ թէմամիյլէ քէսպի իֆագաթ իտէճէկի կիպի , հէր չէյի տէ բէք չարուգ ունուտուր : Շուրաէրը տա իլավէթէն պէեան իտէրիմ քի , րահիպէ Մարինին հուզուրու պէնի պի-հուզուր իտիեօր : — Էկէր գըզընըզը պուրատան ուզագլաթըր-սանըզ, րահիպէ Մարի տէ պիրլիքտէ կիտէճէկինտէն , պիր թաչ իլէ իքի գուչ վուրմուչ օլուրուզ : Իմտի , ազիզ չէրիքիմ . մէնֆաաթը միւչթէրէքէմիզ իչին , պու խուսուստա պիր ան էվվէլ գարարը գաթի իթթիխազ իթմէնիզի մուսիրրանէ տէր-միեան իյլէրիմ :

63

— Անժելիք Բարիսի թէրք իթմէք իսթէեէճէ՞ք մի տիր :

— Նուֆուզը բէտէրանէնիզի իսթիմալ իտէրսինիզ, օ հալտէ գըզընըզ մուխալիֆէթ իտէմէզ : — Վիլիէ-սիւր-Մա-րընտա պիր սէյֆիեէնիզ պուլունտուղունու պէեան իտիեօր-տունուզ, տէյի՞լ մի :

— Էվվէթ , Մալնուտա , Շէնըվիեր իլէ Վիլիէ արասընտա տըր :

— Իմտի մատմուազէլ Անժելիքի օրաեա կէօթիւրմէք լազըմ տըր : Մէզքիւր սէյֆիեէ պիզի տէ իսթիեապէ միւսա-յի՞տ մի տիր :

Վէրիէր . — (Թէաճճիւպլէ .) Պիզի՞ մի : Պիզտէ՞ մի անտէ իսքեան իտէճէկիզ :

— Բէք մուհիմմ սէպէպլէրէ մէպնի, պիզիմ տէ օրատա իսքեան իթմէքլիկիմիզ միւճէրրէտ լազըմէտէն տիր։

— Ֆագաթ օրաեա կիթտիկիմիզտէ, իշլէրիմիզտէն զիեատէսիյլէ ուզագլանմըշ օլուրուզ։

— Հէր սապահ միւթատըմըզտան պիր ազ էրքէն գալգտըղըմըզ թագտիրտէ, հէր կիւն Բարիսէ կէլէպիլիրիզ. պունտան գաթինազար, իսթէտիկինիզ զէման գըրգ սէքիզ սաաթ Բարիստէ գալմանըզա հիչ պիր մանի եօգ տուր։ — Իմտի, սէյֆիեէնիզին, պիզիմ իգամէթիմիզէ տէ միւսայիտ օլուպ օլմատըղընը թէքրար սիւալ իտէրիմ։

— Պիր կիւնիւն իչինտէ պիզիմ իգամէթիմիզէ տէ միւսայիտ օլապիլմէսի իչին, տէրունինտէքի պէքճիեէ եալընըզ պիր խապէր կէօնտէրմէքլիկիմիզ քեաֆի տիր։

— Բէք ալէա. էօյլէ իսէ, պու եազ մէվսիմինի քէօյտէ կէչիրմէք նիեէթինտէ պուլունտուղունուզու պու ագշամ քէրիմէնիզ մատմուազէլ Անժէլիքէ պիր սուրէթի միւնասիպէտէ խապէր վէրին։

— Լաքին էվվէլճէ թապիպին բէյինի ալմագ՝ էմրի պասիրէթէ մուվաֆըգ տէյիլ մի տիր։

— Հէքիմին բէյինի ալմագտա հիչ պիր մանի եօգ տուր. լաքին թէէմին օլուն քի, հէքիմ թէմամիյլէ սիզին էֆքեարընըզը թաստիգ իտէճէք տիր։ — Մալնուտա օլտուղումուզտա, հէր սապահ շըմէնտըֆէրէ նէրէտէն բաքիպ օլաճաղըզ։

— Եաեա պիր չարեէք, վէ արապա իլէ իւչ տագըգա ուզագտա քեային Վիլիէ-սիւր-Մարն նամ մահէլլտէն շըմէնտըֆէրէ բաքիպ օլապիլիրիզ։ — Սէյֆիեէմ, վասի պիր օվա օրթասընտա օլուպ, քեամիլէն խայի տիր։

— Օրատա բէք բահաթ օլուրուզ։ — Աճէլէթէն պէքճինիզէ պիր թէղքիրէ եազըն... Ա՛հ, ունուտուեօրտում. Մալնու՝ Սէն էեալէթի տախիլինտէ տէյիլ մի տիր։

— Խայր, Սէն-է-Մարն էեալէթի տախիլինտէ տիր։

Արնօլտ, սէօյլէեէճէքլէրինի սէօյլէտիքտէն սօնրա, արապաճըլարընա հարէքէթ էմրինի վէրտի։

Իքի չէրիքլէր՝ պուլվար Հօսմանտաքի օթէլին հավլիսինտէ արապատան աշաղըեա էնտիքլէրի սըրատա, մատմուա-

զէլ Վէրիէրի թէտավի իտէն թապիպ տախի մուվասըլէթ իթտի։

Պանքէր, տէրհալ Տէսվինեընը թավսիեէլէրինէ մութապագաթլա, թապիպին էլինի սրգարագ,

— Ազիզիմ տօգթէօր, սիզտէն պիր նասիհաթ իսթէեէճէք օլտուղում ճիհէթլէ, սիզի պուրատա պուլտուղումա մէմնուն օլտում։ — Շու կիւզէլ հավալարտա քէօյտէ իգամէթիմիզ՝ գըզըմըն պիր ան էվվէլ իեատէի սըհհէթինէ մէտար օլմազ՞ մը, տէտի։

— Էվվէթ, թարլալար հավասընը՝ գըզընըզըն իեատէի սըհհէթինէ պիւեիւք եարտըմը օլապիլիր։

— Մատէմ քի սիզ տէ պէնիմլէ հէմէֆքեարսընըզ, թէպտիլի հավա զըմնընտա քէօյէ կիթմէքլիկի գըզըմա թավսիեէ իթմէնիզի ըէճա իտէրիմ։

— Բէք էյի։

Պանքէր. — Միւսիւ տօգթէօր, պիզիմ իլէ թաամա գալը՞ըմըսընըզ։

Տօգթէօր. — Ֆագաթ . . .

Արնօլտ. — Գալմանըզ իչին պէն տէ ըէճա իտէրիմ. . . ըէտտ ճէվապը վէրիրսէնիզ, զիեատէսիյլէ միւթէէսսիւֆ օլուրում։ Էսնաի թաամտա կէօրիւշիւրքէն, թավսիեէնիզի պիլ միւնասիպէ պէեան իտէրսինիզ։

— Բէք էյի, գապուլ իտէրիմ։

Օգուեանլարըմըզըն խաթըրլարընտա օլմագ կէրէք տիր քի, օ կիւնիւ սապահը բահիպէ Մարի տէ, թէքմիլ եազ մէվսիմինտէ Անժէլիքին քէօյէ կէօթիւրիւլմէսինի ժիւլ Վէրիէրէ թավսիեէ իթմէք նիեէթինտէ պուլունուեօրտու։ Հալ պու քի Միսթիգօնուն մէքթուպունու ալմասը իւզէրինէ, մէզպուրէ էֆքեարընը թէպտիլէ մէճպուր օլտու։

Չիւնքի Միսթիգօ, թէհարրիեաթընա տէվամ իտէճէկինտէն, հէման հէր կիւն բահիպէնին նասիհաթլարընա միւհթաճ օլուպ, Անժէլիքին Բարիստէն հիյնի մուֆարագաթընտա իսէ, քէնտիսինին տէ կէնճ գըզ իլէ պիրլիքտէ կիթմէսի լազըմ կէլմէքտէ իտի քի, պու սուրէթլէ թէշէպպիւսաթընըն սէքթէտար օլմասը թապիի իտի։

Իմտի բահիպէ Մարի, պու եօլտա Անժէլիքէ իֆատէի մէրամ իթտիկինտէն, Անժէլիք՝ բահիպէեէ էմնիյեէթի պուլունտուղու ճիհէթլէ, անըն իֆատաթընը թաստիգ իթտի։

Վէրիէր, Արնօլտ վէ տօգթէօր՝ բահիպէ Մարի իլէ Անժէլիքի սալօնտա պուլտուլար։

Պանքէր. –(Սաֆտէրունճա գըզընըն էլլէրինի թութարագ.) Էյ սէվկիւլիւմ, նա՞սըլսըն։

Անժէլիք. –(Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Էյիեիմ, հէման քեամիլէն էյիլէշտիմ, վէ միւսիւ տօգթօրուն տախի պիլ միւնասիպէ պուրատա պուլունմասը. իֆատէյի վագըամը թաստիգ իթմէկէ միւքէմմէլ պիր վէսիլէ տիր։

Թապիպ. –Էվվէթ, էվվէթ . . . Քէնտիսի բահաթ տըր, վէ բէնկի էսկի հալինի պուլտուղու կիպի, կէօզլէրի տախի էվվէլքի բարլագլըղընը քէսպ իթմիշլէր տիր։ Ֆիքրի ազաճըգ սիւքիւնէթինի պուլուր իսէ, թէմամիյլէ իեատէյի իֆագաթ իտէճէկինտէ շիւպհէ եօգ տուր։

Արնօլտ՝ մատմուազէլ Վէրիէր իլէ բահիպէնին եանընա եագլաշտը, վէ միւէսսիր պիր սէտա իլէ Անժէլիքէ շէօյլէ սէօյլէտի.

—Մատմուազէլ, տօգթօրուն սէօզլէրի պէնի զիեատէսիյլէ մէմնուն գըլտը։ Սիզին բահաթսըզ օլտուղունուզու հիսս իթմէքլէ, նիչէ կիւնտիւզլէր վէ կիճէլէր նէ՛ տէրէճէ միւզտարըպ օլմուշ օլտուղումու պիլմէզսինիզ։ Համտ օլսուն ֆէննի թըպպ՝ խասթալըղա ղալէպէ չալտը. պունտան տօլաեը թապիպէ թէշէքքիւր իտէրիմ, լաքին այնի վագըթտա, կիճէ կիւնտիւզ եանընըզտա պուլունարագ սիզի գաեըրմըշ օլան բահիպէեէ, եախօտ տահա տօղրուսու խայրխահ մէլէեէ տէ թէշէքքիւրէ պօրճլուեում։ –Ա՛հ արզու իտէր իտիմ քի, իքինիզ տէ գալպիմի օգուեապիլսէ իտինիզ, օլ վագըթ մէսէրրէթիմին վէ շիւքրանիեէթիմին պիւեիւքլիւկիւնիւ անլաեապիլիր իտինիզ։

Անժէլիք, քեաֆֆէյի միհն ու մէշագգաթընըն սէպէպի օլան Տէսվիներտան տօլաեը հիսս իտէպիլտիկի նէֆրէթի կիզլէեէպիլտի, վէ ճէվապա աղազլէ,

— Իֆատաթընըզա ինանըրըմ, միւսիւ, վէ վազիֆէմ

վէճհլէ հիսսիեաթընըզտան միւթէէսիրիմ, տէյի պէեան իյլէտի ։

Վէրիէր՝ գըզընըն պու հօլտա սէօղ սէօյլէտիկինի իչիթտիկինտէ, ֆիքրինտէն,

— Ղալիպա ըսընմաեա պաչլահօր, տէտի ։ Պատէհու ալէնի սուրէթտէ,

— Միւսիւ տօգթէօր պիզիմ իլէ պիրլիքտէ թաամ իտէճէք տիր, տէյի պէեան իյլէտի ։

Անժէլիք · – (Աեաղա գալգարագ ·) Էօյլէ իսէ իճապ իտէն թալիմաթը վերէեիմ։

Բահիպէ Մարի · – Խա՛յր, խա՛յր, պու խըզմէթի պէն իյֆա իտէրիմ։ Սէն հէնուզ բէք զայիֆսին, ըէճա իտէրիմ սէն եէրինտէ օթուր ։

Պէօյլէ տիեէրէք բահիպէ Մարի սալօնտան տիշարը չըգտը, վէ թապիպ թէպէսսիւմ իտէրէք,

— Մատմուազէլ, բահիպէ Մարի իլէ արանըզ բէք էյի տիր, տէյի՞լ մի, տէյի պէեան իթտի ։

— Էվվէթ տօգթէօր ։ Հէր խուսուստա իթթիֆագ իտէրիզ։ Սայքի իքիմիզ տե այնի րուհու, այնի գալպի թաչըեօրուզ։ – Քէնտիսինտէն այրըլմագըզըմ լազըմ կէլսէ, նէ՛ օլաճաղըմը պիլմէմ։

Պանքէր · – Համա օլսուն, սիզի աերըմագըզդ քիմսէնին խաթը ու խէեալինէ պիլէ կէլէմէզ։

Պու արա, բահիպէ Մարի ավտէթ իթտի, վէ չէնտ տագըգա սօնրա տախի խըզմէթքեար կէլէրէք, սուֆրանըն հազըր օլտուղունու խապէր վէրտի ։

Տօգթէօր՝ գօլմուղունու Անժէլիքէ թագտիմ իթմէքլէ, թաամ սալասընա կիթտի ։

Կէնճ գըզըն ահվալը սըհհիեէսի եէրինտէ խաի իսէ տէ, իչիհհասը հէնուզ միւքէմմել օլմատըզընտան, մատմուազէլ Վէրիէր,

— Պու հալ կէչիճի տիր. ումալըմ քի իչիհհամ եագընտա աչըլաճադ տըր, տէտի ։

Տօգթէօր. – Կէչիճի օլմասընա չալըշաճաղըզ։ Էկեր պանա միւսաատէ իտէրսինիզ, սիզէ էօյլէ պիր թերթիպ վերէճէ-

եիմ քի, հէր հալտէ օնա իթթիպա իթմէք լազըմ կէլէ-ճէք տիր։

— Պիլիրսինիզ քի պէն միւթիեիմ։

Վէրիէր։ – (Հէքիմին նէ տիեէճէկինի անլաեարագ.) Պէն տէ օ թէրթիպին թէմամիյլէ իճրասընա նէզարէթ իտէճէ-եիմ։

Անժէլիք. – Նիհաեէթ թէրթիպինիզ նէ՞ տիր։

Թապիպ. – Գօրգաճագ պիր շէյ տէյիլ տիր։ Բարիսի թէրք իթմէք լազըմ տըր։

Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի պիր պիրինէ պագըշտըլար։ Պու պագըշ՝ Արնօլտուն նազարը տիգգաթընա թէսատիւֆ իթտի։

Անժէլիք. – Բարիսի թէ՞րք մի իթմէք։

Թապիպ. – Էվվէթ, ազիզէմ, հաթթա պիր ան էվվէլ կիթմէլիսինիզ։ Սիզին իչին հարէքէթ, հավա, եէշիլլիք, օր-ման, կիւնէշ վէ չիչէքլէր լազըմ տըր։ Սիզէ եիւրիւմէք, ֆագաթ Բարիսին թօզլու սէյրանկեահլարընտա տէյիլ, իլլա թարլալարտա եիւրիւմէք, եօրուլմագ, վէ բէք չօդ եիւրիւ-մէքլէ, իշթիհանըզը զօր իլէ աչմագ լազըմ տըր։ – Իշթէ պէնիմ բրօկրամըմ պու տուր։ – Բէք գօլայ տըր, վէ պունա սալիք օլունմասընը թալէպ իտէրիմ։ Շաեէտ բէտէրինիզ թա-րաֆընտան պու պապտէ միւշքիլաթ կէօսթէրիլսէ իտի, թէ-էսսիւֆ իտէճէք իտիմ, ֆագաթ . . .

Վէրիէր. – Թէէսսիւֆ իթմէնիզէ սէպէպ եօդ տուր, միւ-սիւ տօգթէօր, թավսիեէնիզէ պիլա իֆաթէի վագըթ իթա-աթ իտէճէյիմ։ Եարըն սապահ Մալնուտաքի էվիմին պէք-ճիսինէ թէլէկրաֆըն իխպարը քէյֆիեէթ իյլէեէճէկիմ կիպի, տայիրէլէրին հազըրլաթըլմասը իչին տախի էօյլէտէն սօնրա խըզմէթճիլէր կէօնտէրէճէեիմ, վէ եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն եէրլէշէճէեիզ։ Պու թէտպիր պէնիմ իշիմէ կէլտի, չիւնքի հէր ագշամ վէ հէր բազար կիւնիւ քէօյտէ իսթիրահաթըմա պա-գաճազըմ. պունա իսէ ֆէվգէլատէ իհթիեաճըմ վար տըր։

Անժէլիք. – Լաքին սիզ կիւնլէրինիզի Բարիստէ կէչիրէ-ճէկինիզտէն, Մալնուտա պէն եալընըզ գալաճազըմ։

Վէրիէր. – Եալընը՞զ մը. ֆագաթ բահիպէ Մարինին սէնի

թերք իթմէք նիեէթինտէ պուլունտուղունու մէմուլ իթմէմ։

Անժէլիք. – Էֆէնտի բէտէր, բահիպէ Մարինին պէնիմլէ պէրապէր կէլիպ կէլմէեէճէկինի, վէ Բարիստէ գալմագ իսթէեիպ իսթէմէեէճէկինի պիլէմէզսինիզ։

— Քիմ քէնտիսինի պուրատա ալըգօեաճագ տըր. տուա վէ իպատէթլէրիմ մի։ – Էկէր պու իսէ, Մալնուտա պիր քիլիսէմիզ վար տըրքի, կիւզէլ եօլլարտան օ քիլիսէեէ կիտիլիր. պունտան գաթինազար Մալնու՝ Բարիսէ եագըն օլտուղունտան, եէկէնիմ արզու իթտիկի զէման Բարիսէ տախի կէլէպիլիր։

Բահիպէ Մարի. – Էվվէթ, պէն տէ սիզէ բէֆագաթ իթմէք իսթէրիմ, վէ հէնուզ զայիֆ օլան Անժէլիքտէն այրըլմագ իսթէմէմ։

Պանքէր. – Բէք էյի. եօյլէ իսէ, եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն կիտէրիզ։

Անժէլիքին տօտագլարընտա թէպէսսիւմ հուսուլէ կէլտի։ Մէրգումէ, – Պիր միւտտէթ օլսուն Արնօլտ Տէսվիներտան գուրթուլաճաղըմ, – տէյի տիւշիւնտիկիւ հալտէ, Արնօլտ տախի, – Հիչ շիւպհէ եօգ տուրքի բահիպէ, եարըն Միսթիգօ իլէ իսթիշարէ իթմէկէ կիտէճէք, վէ Թրիլպի՝ Սգօթուն վասըթասըյլա քէյֆիեէթտէն խապէրտար օլարագ. իշէ տիզգաթ իտէճէք տիր. տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի։

Պէօյլէճէ իգթիզա իտէն գարար վէրիլտիկինտէն, թաամըն գուսուր վագթընտա պիր տախի սէյեահաթտան պահս օլունմատը։

Թամ սատթ տօգուզտա, բահիպէ Մարի՝ Անժէլիքի քէնտի օտասընա կէօթիւրտիւ, չիւնքի թապիպ՝ մէզպուրէ կէնճ գըզըն ուզուն միւտտէթ ույգուսուզ գալմասընը գաթիէն մէնն իթմիշ իտի։

Մատմազէլ Վէրիէր. – (Բահիպէ Մարիեէ.) Տօգթօրուն պու վիզիթասը պիզէ մուզիրը օլտու, չիւնքի կէճիքտիրիլմէսի լազըմ կէլէն պիր ազիմէթ ու հարէքէթի տօգթօր թաճիլ իթտիրտի։

Բահիպէ Մարի. – Ազիզէմ, հէր չէյտէն էվվէլ սըհհէթէ տիգգաթ վէ իթինա լազըմ տըր։

— Ֆագաթ պիզէ խըզմէթ իտէն տէլիգանլըեը նա՞սըլ կէօրէպիլէճէքսին ։

— Պու խուսուս պիր ազ կիւճ՝ իսէ տէ, միւմքինսիզ տէյիլ տիր ։ Քէնտիսինի Բարիստէ կէօրէճէկիմէ քէօյտէ կէօրիւրիւմ ։

— Տիմէք խապէր վէրէճէքսին ։

— Էվվէթ, եարըն խապէր վէրէճէեիմ ։

— Մալնուեա կիթտիկիմիզտէ, խըզմէթքեարլարա իշի սէզտիրմէեէրէք, քէնտիսիյլէ նա՞սըլ կէօրիւշէպիլէճէքսին ։

— Տահա պէն տէ պիլմէմ, ֆագաթ տիւշիւնէճէեիմ ։ Կիւն տօղմատան նէ՛լէր տօղար տէրլէր ։

64

Անժէլիք. — (Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա.) Սէվկիւլիւմ, մատէմ քի հէր շէյի սըրասընա գօյմագ չարէսինի պիլիեօրսուն, հարէքէթիմիզտէն տօլաեը մէմնուն օլտուղումու պէեան իտէրիմ ։ Զաննրմճա, օրատա Վանտամ հագգընտա տահա զիեատէ տիւշիւնէպիլէճէեիմ, վէ հէր կիւն տէ տիւշմէնինի, եանի պէնիմ տիւշմէնիմի կէօրմէքտէն գուրթուլաճաղըմ ։

Բահիպէ Մարի. — Էլվէրիր քի բէտէրին Մ. Տէսվիներեը Մալնուեա տավէթ իթմէք ֆիքրինտէ պուլունմասըն, եախօտ Տէսվիներ քէնտի քէնտիսինի տավէթ իթմէսին ։

Անժէլիք. — (Լէհճէսի սօլարագ.) Ո՛հ, պու եօլտա միւլահազալարա զահիպ օլմա ։ Էկէր պու հալ վագը օլուր իսէ, զանն իտէրիմ քի, թէմամիյլէ իրատէյի սըհհէթ իտէճէք եէրէ, եէնիտէն խասթալանաճաղըմ ։ Պէն զաթէն օ ատէմտէն ուզագլանմագ իչին Բարիսի թէրք իթմէկի շէտիտէն արզու իտիեօրում ։ Էկէր Մալնուեա տա կէլիրսէ, մէյեուսիեէթէ կիրիֆթար օլարագ, ճէնապը Հագգըն պէնի թէրք իթմէքտէ օլտուղունու զանն իտէճէեիմ ։

— Էվվէլճէ թէլաշ իթմէեէլիմ, վէ տէրխաթըր էթ քի,

հէը չէյէ մունթազըը օլմագ կէրէք տիր։ Ֆարզ իտէլիմ քի, նասըլքի պէն տէ սէնին կիպի մէմուլ իթմէքաէեիմ, միւսիւ Տէավինը, քէօյտէ, բէտէրինին խանէսինտէ եէրլէշմէեէ կէլմէսին, լաքին հէր քազար կիւնիւ վիզիթասընը գապուլ իտէճէկիմիզ մուհագագ տըր։ – Սէնի զէվճէ տէյի ալմագ իսթէտիկի, վէ սէնի սէվտիկի հալտէ, սէնտէն նա՞սըլ վազ կէչէպիլիր։

— Ա՛հ լանէթ օլսուն չու աշգա ... նի՞չին պունտան պահս իտիեօրսուն։ – Պիր գաչ կիւնտէն պէրի միւսիւ Տէավինը՝ քէնտի թաասվուրլարընա նէթիճէ վիրմէք իսթէմէեօր, վէ թէհտիտլէրինի ունուտուեօր կիպի կէօրիւնիւեօր... Պէնի արթըգ տիւշիւնմէեօր տէյի զանն իթմէկէ պաշլաեօրում։

— Քէնտիսինին զահիրի սօղուգլուղու, պէնի թէէմին իթմէք չէօյլէ տուրսուն, տահա զիեատէ էճնիեէթսիզլիկիմի մուճիպ օլուեօր։ – Հասըլը, իքիմիզ տէ քէսպի սիւքիւնէթ իտէլիմ... Պէն սէնտէն ասլա այրըլմաեըպ, իւզէրինէ նէզարէթ իտէճէեիմ, վէ ճէնապը Ալլահ պիզի հիմաեէ պուեուրաճագ տըր։

Մուվագգաթէն պու գատընլարը թէրքլէ Բօլ Պէրօեու, էօժէն Լուսգօեու վէ եէնի ահհրպպասը նէզտինտէ Լը Պուրկինիօն իսմիյլէ իթէմիեէ օլունան Ուիլեամ Սգօթու պուլալըմ։

Պու իւչ ահպապ՝ Վաշէթ լօգանթասընըն խուսուսի տայրէլէրինտէն պիրինտէ օթուրմուշ օլուպ, մասանըն իւզէրինէ պօշ օլարագ գօնուլմուշ օլան չիշէլէրտէն, մէրգումլարըն լաեըգըյա իչրէթ իթմիչ օլտուգլարը անլաշըլըեօր իտի։ – Էօժէն Լուսգօ՝ իւք ագշամքի սէրխօշլուղունու լաեըգըյա կէչիրմիչ օլմատըղը ճիհէթլէ, աղ վագըթտա իչկի իչմէք իգթիտասընը գայպ իթտի։

Բօլ Պէրօ իսէ, սէրսէմլէնմէք արզուսիյլէ հատտէն զիեատէ իչրէթ իթտի իսէ տէ, քէնտիսի դուվվէթլի պիր թապիեաթա մալիք օլտուդունտան, քեամիլէն սէրխօշլանմաեօրտու։ Անճագ, տիլի զիեատէճճ աչըլմըչ օլտուղունտան, պօշպօղազ սէրխօշլարընն հալինի քէսպ իթմիչ իտի, վէ Ուիլ ըմգօթուն արզուսու տա պունտան իպարէթթ իտի։ Տիկէր թա-

բաֆտան Սգօթ, քէնտիսինի քեամիլէն սէրխօշ կիպի կէօսթէ-
րիպ, Բօլ Պէրօ իսէ, ֆիլվագը մէրգումու սէրխօշ զանն ի-
տիեօր իտի ։

Լուազօ՝ գօլլարընը գավուշտուրմուշ օլտուղու հալտէ,
մաստնըն իւզէրինտէ եարբ եաթմըշ իտի ։

Բօլ Պէրօ վէ Սգօթ, պիր իւչիւնճիւ շամբաներ շիշէսի
տահա պօշալտըպ, պաշլանմըշ օլան միւքեալէմէլէրին տէ-
վամ իթտիլէր ։

Սգօթ. – Տիմէք պէօյլէ հա՛, գարընը պրագտըն, էշեա-
նը սաթտըն, վէ սէն տէ սէրպէսթիեէթինի թէքմիլէն իսթիհ-
սալ իթտին ։

Բօլ. – (Սէրխօշլուգտան տիլի աղրրլաշմաեա վէ կէօզլէ-
րի կէօրմէմէեէ պաշլաեարագ.) Էվվէթ, էվվէթ ։

— Էյ էյրէթի գարընը՝ չօճուղու իլէ պէրապէր նէ՞րէեէ
կիթտի ։

— Նէրէեէ կիթտիքլէրինի պէ՞ն մի թահգրգ իտէճէեիմ։
Հէմ տէ նէրէեէ կիթտիքլէրի եագընտա անլաշրլրը ։ Պէնճէ
պաշլրճա մատտէ շու տուր քի, պէնիմ նէրէեէ կիթտիկիմի
վէ նէրէտէ չալըշտրդրմը ժան անլամամալը տըր ։ Պունուն ի-
չին տէ հէր շէյի թէրթիպ իթմիշիմ տիր ։

— Ա՛հ, բէք շէյթանսըն. տահա օն պէշ կիւն էվվէլ
գարընը պրագմագլրդը տիւշիւնմէտիկին հալտէ, պիրտէն
պիրէ անը թէրք իթմէքլիկինին սէպէպինի պիլիեօրում։

— Սէպէպինի պիլիրսէն, սէօյլէ պագալըմ։

— Չիւնքի տիկէր պիր գարընեա աշըգ օլտուն, վէ պիր
կիւն պու գարը իլէ եաշամագ արզուսինտէսին ։ – Նէ՞ տէրսին,
պէօյլէ տէյի՞լ մի տիր ։

Բօլ Պէրօ սէրխօշ օլմասընա բազմէն ճիւզիճէ կիւլտիւ,
վէ ճէվապա աղազլէ,

— Օլապիլիր շէյ տիր. Ֆագաթ հանկը գարը օլտուղու-
նու պիլէմէզսին, տէյի պէեան իյլէտի ։

— Էօյլէ՞ մի զանն իտէրսին ։

— Էվվէթ, էօյլէ զանն իտէրիմ։

— Սէվտիկին գարընըն իսմինի վէրմէքլիկիմի իսթէ՞րմիսին։

— Պիլիրսէն վէր պագալըմ։

— Իլք տէֆա սէօյլէեէճէկիմ իսիմ տօղրու չըգար իսէ, պիր շիշէ շամբանեա շարապընա պահսա կիրիշիմիսին։

— Էվվէթ։

Սգօթ. — (Սէսինի եիւքսէլթէրէք.) Պէրօ ֆամիլեասընտան, Վիգթօրին Լուազօեու սէվմէեօրմուսուն։

Բօլ. — (Խըրլամագտա օլան Լուազօեու կէօսթէրէրէք.) Տիվանէ՞ մի օլտուն. սուս օլ, սուս օլ։

Սգօթ. — (Կիւլէրէք.) Գօրգմա, կէ՞օրմէեօրմուսուն, տաղ սըչանը կիպի ուեուեօր։ Ահմաղըն պիրի տիր, էկէր գարըսընա պիր սիլլէ աշգ իտէճէք օլսան, պէլքի սանա տուա պիլէ օգուր։ Պունտան գաթինազար, Վիգթօրին տէ քէնտի թապիեաթ վէ ատաթընը ասլա տէյիշթիրէմէզ։ Հիքեաեէսինի պէն տէ պիլիրիմ։

— Հա՞նկը հիքեաեէեի։

— Վիգթօրինին՝ էվլէնմէզտէն էվվէլ Մէքթէպի Թըպպիեէ շակիրտանընտան պիրինի քէնտիսինէ աշըգ իթմիշ օլմարը հիքեաեէսինի։

— Վա՛յ, սէն պու վագըաեր պի՞լմէեօրմու իտին։

— Պիլարիս բէք էյի պիլիր իտիմ։

— Պու շէյլէր պիլինտիկի հալտէ, իսթիֆատէ իտիլմէլի տիր։ Մալիւմ ա՛, տօսթում, գարըլար հէր նէ իսթէրլէր իսէ, եաբապիլիրլէր։

— Իսթէմէտիքլէրինտէ տէ եաբմազլար։

— Տիմէք Վիգթօրին սէնի իսթէմէեօ՞ր մու։

— Խայր։

— Զիւնքի պէեան իթտիկիմ հիքեաեէտէն խապէրտար օլտուղունու քէնտիսինէ սէօյլէմէտին, անըն իչին։

— Խայր, սէօյլէտիմ։

— Պիր նէթիճէ հասըլ օ՞լմատը մը։

— Հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլմատը։

— Պիլի՞րմիսին քի, պէն սէնին եէրինտէ օլսամ, նէ՞ եաբարըմ, վէ մուվաֆֆագ օլուրում։

— Նէ՞ եաբարսըն։

— Էվվէլճէ գօճատան գարըեը աեըրմաղա չալըշըրըմ։ Պու իսէ գօլայ պիր շէյ տիր։ Պու ատէմ իշրէթ միւպ-

թելասը տըր։ Պիր դաչ կիւն գատար քէնտիսինի սէրխօշ ի-տէրսէն, խանէսինէ ավտէթ իթմէեի խաթրընա պիլէ կէթիր-մէզ։ Օլ վագըթ գարըսը թարաֆընտան ֆիղան ու ֆէրեատ-լար, կէօզ եաշլարը, վէ մէյեուսիեէթ հալլէրի վագը օլա-ճաղը կիպի, գօճասընը հէր թարաֆտա արաերպ պուլամա-եաճաղը տա տէրքեար տըր։

— Սօնրա՞։

— Սօնրասը կիւճ տէյիլ տիր։ Պիր տօսթունուն օտասը-նը էօտիւնճ իսթէրսին, ֆագաթ իչէրտէքի սէօզլէր տիշար-տան իշիտիլմէեէճէք մէրթէպէտէ էմնիյեէթլի պիր օտա օլ-մալը... Քէնտի օտասընը մուվագգաթէն էմրինիզէ իհալէ իտէճէք պիր տօսթ էլպէթթէ պուլունուր, վէ տէվտիկին գա-րըեը տա օրաեա ճէլպ իտէրսին։

Ուիլեամ Սգօթ՝ Բօլ Պէրօնուն գատէհինէ թէքրար շամ-բանիտ տօլտուրմագ իւզրէ, սէօզիւնիւ քէստի։ Բօլ, մէզքիւր գատէհտէքի շարապը պիր եուտումտա իչտի։ Մէրգումուն տօտագլարը տիթրէմէքտէ օլտուղու միսիլլու, կէօզլէրինտէ տախի շէտիտ պիր բարլագլըգ միւշահէտէ օլունուեօրտու։ Նէֆէսի իսէ, տէմիրճիլէր քէօրիւեիւնիւն իւֆլէմէսի կիպի չըգըեօրտու։ Պատէհու շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Էվվէթ, էվվէթ, պու բէք եօլունտա թէրթիպ տիր։

Սգօթ. - (Քէնտիսինի զիեատէ սէրխօշ կէօսթէրմէեէ սայ իտէրէք.) Պու տէտիկիմի եաբմագ իսթէ՞րմիսին։

— Էվվէթ, իսթէրիմ։

— Էօյլէ իսէ, սէն իշի պանա պրագ։

— Սանա՞ մը։

— Էվվէթ, պանա։ Պէն, Վիգթօրինի, պուլաճաղըմ էմ-նիյեէթլի պիր մահէլլէ կէօթիւրմէեի տէրիւհտէ իտէրիմ։ Օ-րատա կէօրէճէքսինքի, մէրգումէ, տէօրթ տիվար իչինտէ սէնինլէ եալընըզ գալտըղընտա, ֆօտուլլուղունու նա՞սըլ պը-րագաճագ տըր։

Բօլ. — (Սգօթուն էլլէրինի թութուպ, քէնտի էլլէրինտէ սըգարագ.) Սէն պու շէյի եաբա՞րմըսըն։

— Արգատաշ խաթրը իչին եաբարըմ. սէն տէ պիր ար-գատաշսըն։

— Նէ՞ վագրթ եաբաճագսրն։

— Բէք էյի ամմա, էվվէլ էմիրտէ պիր էվ պուլմալը, պիր օտա թէէմին, վէ միւնասիպ վագթը ինթիխապ իթմէլի։ - Ֆագաթ միւսթէրիհ օլ, պու շէյլէրին իճրասը՝ չօգ վագթա միւհթաճ տէյիլ տիր։ Պաշլըճա մատտէ շու տուր քի, պու ահմաղըն գարըսը՝ գաթիէն թէրք իտիլմիշ օլտուղունա իսքեաթ օլմալը տըր։ Պու տա պիզիմ էլիմիզտէ տիր։ - Պու հայվան հէրիֆ, (Ուիլ Սգօթ՝ իշպու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, ուեումագտա օլան Լուազօեու կէօսթէրիեօրտու.) չըգան կիճէ խանէսինէ ավտէթ իթմէտիկի կիպի, պու կիճէ տախի ավտէթ իթմէեէճէք տիր։

— Քէնտիսինի նէ՞րէեէ կէօթիւրէճէեիզ։

— Բասթ կէլա պիր օթէլէ կէօթիւրիւրիւզ, վէ պիր եաթազա եաթըրըրըզ։ Մէրգում, եարըն սապահա գատար օրատա գալաճաղընտան, սապահլաեըն խանէսինէ ավտէթինտէ, Վիգթօրինին՝ պու կիւնքի եէտիկի թօգաթլարտան տահա շէտիտ թօգաթլար եէեէճէկինէ շիւպհէ եօգ տուր։ Օնտան սօնրա կէլիպ պիզի պուլտուղունտա, իլք ագշամքի մուամէլէեէ թէքրար իպթիտար իյլէրիզ։ - Էյի խաթրըմա կէլտի, սէն պիր շիշէ շամբանեա ղայպ իթտին։

— Սէօյլէ կէթիրսինիլէր։

— Խայր, եարընքի էօյլէն թաամրմրզտա իչէրիզ։ Պու կիւնլիւք հիսապրմըզ վար տըր վէ մատէմ քի սէն իքրամ իթտին, պօրճումուզու էօտէ տէ, Լուազօեու եաթըրմաղա կէօթիւրէլիմ։

Բօլ Պէրօ, քէնտիսինին թագաթսըզ վէ տէրմանսըզ օլտուղունու հիսս իտէրէք,

— Ֆագաթ պու շաշգընը կէօթիւրէմէեէճէեիզ, տէտի։

— Սէն նէ՞րէտէ իգամէթ իտիեօրսուն։

— Մահէլլի իգամէթիմի եալընըզ սանա սէօյլէեէպիլիրիմ։ Պիւսի սօգաղընտա քեային Բրօվանս օթէլինտէ իգամէթ իտիեօրում։

— Եագըն իմիշ։ - Պիր արապա իլէ օրաեա կիտէրիզ, վէ պու հէրիֆի պիր եաթագտա եաթըրթտըրըրսըն։ Եարըն սա-

պահ, սաաթ օն բատտէլէրինտէ, էօյլէ թաամը իչին սիզի ուեանտըրմաղա կէլիրիմ։

Պու պապտէ իթիրազա մահէլլ գալմատըղընտան, Բօլ Պէրօ՝ թէքլիֆի մէզքիւրու գապուլ իթտի, վէ կարսօնտան հիսապլարընը իսթէեիպ, պօրճունու էօտէտիքտէն սօնրա, քէնտիլէրի իչին պիր արապա պուլմասընը իխթար իյլէտի։

65

Բօլ Պէրօ, մէսարիֆի էօտէտիկի զէման, Ուիլ Սգօթ տա, Էօժէն Լուազօեու ուեանտըրմագ իւզրէ շիտտէթլէ տիւրթիւշտիւրիւեօրտու։ Պիր իքի տագըգա սօնրա մէրգում ուեանարագ, էյի ֆէնա աեաղա գալգտը, վէ պիր շիշէ տէրունինտէ գալմըշ օլան պիր գատէհ շամբանեա շարապընը իչտի։ Պատէհու Լուազօ, պօղուգ պիր սէտա իլէ,

— Նէ՞րէեէ կիտիեօրուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ուիլ Սգօթ. — Ուեումաղա կիտիեօրուզ։

Լուազօ. — Ֆագաթ պէն խանէմէ կիթմէք իսթէմէմ։

Բօլ Պէրօ. — Էսէֆ իթմէ, տօսթում, սէնի խանէնէ կէօթիւրմէք ֆիքրինտէ աէյիլիզ... պու կիճէ օթէլիմտէ եաթաճագսըն։

Լուազօ. — Իշթէ օ էյի։

Արապա պէքլէմէքտէ օլտուղունտան, Լուազօ պունա իրքեապ իտիլտիկի կիպի, Բօլ Պէրօ տախի եանընտա օթուրտու։

Ուիլ Սգօթ. — Եարըն սապահ կէօրիւշիւրիւզ, էվլատլարրմ. պու կիճէ բահաթճա ուեուեուն։ (Արապաճըեա խիթապէն.) Պիւսի սօգաղընտա, Բրօվանս օթէլինէ կիտիլէճէք տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Մուախխարէն քէնտիսի, պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա սալլանարագ, օրատան իրագլանտը, ֆագաթ եիկիրմի ատըմ գատար ուղագլանընճա, գահգահա իլէ կիւլէրէք,

տօղրուճա Օբիթալ պուլվարը թարաֆընա եիւրիւմէկէ պաշ-
լատը ։

. . . . . .

. . . . . .

Էլպէթթէ օգուեանլարըմըզ, Օթէլ տէզ Էնտտէ վուգու
պուլան ղայպուպէթի ղարիպէ հագգընտա մալիւմաթ իսթէ-
մէեէ կէլմիշ օլան իհթիեար բաչավրաճը Բիէր Պէրօեու քէն-
տի ամիրի օտասընա կիրտիրէն Ալիւմէթ լագապընտաքի բօլիս
խաֆիեէսի Ֆլօնեիեի ունութմամբշլար տըր ։

Օ կիւնտէն պէրու Ֆլօնեի՝ Բիէր Պէրօ սաեէսինտէ ատ-
րէսլէրինի էօյրէնմիշ օլտուղու Էլմաս թաճիրինին ֆամիլեասը
էֆրատը հագգընտա թահգըգաթ իճրասընա մէմուր օլուպ,
վագաա թահգըգաթընտա քէնտիսինէ ըէհպէր օլապիլէճէք,
վէ ղայպ օլան Էթիէն Պէրօնուն իզինի պուլտուրաճագ հիչ
պիր էսէր էլտէ իտէմէմիշ իտի իսէ տէ, քէնտիսինին բօլիս
խաֆիեէլիկի իսթիտատընա ֆէվգէլատէ էմնիյեէթի պուլուն-
տուղունտան, պիր նէթիճէեէ տէսթիրէս օլապիլէճէկինտէն
տօլաեը իւմիտինի գաթթ իթմէեօրտու ։

Գալկիւթատան միւտտաիի ումումիլիկէ կէլէն մալիւմաթ,
հիւքիւմէթի ատլիէեի թէնվիրէ մէտար օլմաեըպ, պու իշէ
մէմուր օլան միւսթէնթիգ, մէսէլէեի մէզքիւրէեի՝ նէթիճէսի
ալընամաեան մատտէլէր սրբասընա գայտ իթմէեէ հազըրլան-
մագտա իքէն, բօլիս միւտիրի՝ բաչավրաճընը կէլիշինի միւս-
թէնթիգէ խապէր վէրտի, վէ պիր գարար վէրմէզտէն էվ-
վէլ ազաճըգ պէքլէմէսինի ըէճա իյլէտի ։

Թապիաթիյլէ միւսթէնթիգ տէ պէքլէտի, վէ հիյնի հա-
ճէթտէ պիրիպիրինի միւտաֆաա վէ պէլքի տէ եէքտիկէրինէ
նէզարէթ իթմէք մագսէտիյլէ, իքի մէմուրուն պիլ իթթի-
ֆագ չալըշմասը՝ ուսուլ վէ գայիտէտէն իքէն, պու ուսուլ
վէ գայիտէեէ մուղայիր օլարագ, Ֆլօնեի քէնտի պաշընա իշ
կէօրմէեէ պաշլատը ։

Մէրգումուն, Հինտիսթանտան ավտէթ իթմիշ օլան էհլի
սէրվէթին միւթէատտիտ միւթէալլիւգաթը հագգընտա իճրա
իթտիկի թահգըգաթը իպթիտաիյեէ, միւթէալլիւգաթը մէզ-
քիւրէտէն հէր պիրինին հալը հազըրընը անլամագտան, վէ-

սահթի թէայեիւշիեէլերինի թէֆթիշ իթմէքտէն, վէ էթիէն Պէրօնուն աչըրըլմասը վագըասընտա, պունլարտան հիչ պիրինին ֆայիլ եախօտ չէրիքի թէօհմէթ օլուպ օլմատըղը հագդընտա չիւպհէ իտիլիպ իտիլմէեէճէկինի մէյտանա չըգարմագտան իպարէթ օլուպ, մէրգումմ, բէք ազ կիւն զարֆընտա ֆամիլեայը մէզքիւրէ ազասընըն ահվալը նագտիեէ վէ մանէվիեէլէրի հագդընտա քէսպի մալումաթ իտէպիլմի։

Պունլարտան էքսէրիսի՝ եաչամագ խուսուսընտա միչքիլաթ իչինտէ օլուպ, պազըլարը սօն տէրէճէ զարուրէթի հալտէ պուլունուեօրլար իտի։ Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսու միւտիրի լա Ֆուժէր՝ նագտը օլմամասը սեպեպիյլե, րեվօլվէր իլե քէնտի քէնտիսինի թէլէֆ իթմիչ, վէ պանքէր վէրիէր՝ իզհարը իֆլաստան գուրթուլմագ իչին, պէրիսիյլե չէրիք օլմահա մէճպուր օլմուչ իտի։

Խիւլասա, պու ճիհէթլե հէր կէօնա իթհամըն պիէսաս օլտուղու Ֆլօնեինին նազարընտա աչիքեար օլմասըյլա, մէրգումմ, կէլիպ բօլիս միւտիրինի պուլտու, վէ րուխսաթընը պիլ իսթիհսալ, էֆքեար վէ միւլահազաթընը չու եօլտա պեեան իյլէտի.

Ֆլօնեի. – Էֆէնտիմ, զաթընըզ վէ պէնտէնիզ՝ էթիէն Պէրօնուն վէֆաթ իթմիչ օլտուղունա իսքեաթ օլմուչուզ տուր, տէյի՞լ մի։

Բօլիս միւտիրի՝ մուվաֆֆագաթ իշարէթի իթտիկինտէն, Ֆլօնեի տէ չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Բէզալիք, ճանիլէրին, մագթուլտուն իւզէրինտէ ճէսիմ պիր սէրվէթի հավի պիր չէք պուլաճագլարընը զանն իլէ, իշպու ճինաեէթի իրթիքեապ իթմիչ օլտուգլարընա տախի իսքեաթ օլմուչուզ տուր։

— Էվվէթ, հաթթա, ճինաեէթի վագըաեը թէրթիպ, վէ ֆիիլի գաթլտէն իսթիֆատէ իթմէեէրէք, մէրգումու իթլաֆ իթմիչ օլանլարըն՝ մէզքիւր չէքին վիճուտինտէն, վէ մէպլաղը ճէսիմի հավի օլտուղունտան խապէրտար պուլունմուչ օլտուգլարը տա չիւպհէտէն վարէսթէ տիր։

— Էվվէթ։

— Իմտի, պունլար, էթիէն Պէրօնուն իչլէրինտէն վէ

թասավվուրլարընտան խապէրտար օլմագ իչին, քէնտիսի կիպի Գալկիւթատա իգամէթ իթմիշ օլմայը տըրլար։ Իմտի, Էլմաս թաճիրի՝ Ֆրանսաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթինտէ, քէնտիլէր տէ, մէրգումուն արգասընտան կէլմիշ օլաճագ տըրլար։

— Իշթէ պունտա էֆքեարըմըզ միւֆթէլիֆ տիր։

— Նէ՞ խուսուստա միւխթէլիֆ օլտուղունու սիւալ իթմէմէ միւսաատէ իտէ՞բմիսինիզ։

— Պէն զանն իտէրիմ քի, Գալկիւթատա գալմըշ օլան պիր մուխպիր՝ իգթիզա իտէն մայիւմաթը Բարիսէ կէօնտէրմիշ, վէ գաթիլլէր տէ Էթիէն Պէրօնուն մուվասըլէթինտէն էվվէլ, ֆաճիայը մալիւմէեի թէրթիպ, վէ պունուն իլք ֆասլընը Օթէլ տէզ Էնտտէ իճրա իյլէմիշլէր տիր։

— Գապիլ տիր, հաթթա իհթիմալտէն տիր, — Ֆարզ իտէլիմ քի, գաթիլլէր Բարիստէ մէսքիւն օլսունլար, եախօտ Էթիէն Պէրօնուն մուվասըլէթինտէն պիր գաչ կիւն էվվէլ մուվասըլէթ իթմիշ պուլունսունլար . . . պու խուսուս՝ իշին նէթիճէսինի թէպտիլ իթմէզ . . . Օլ սահիպի սէրվէթի տէր տէսթ իթմէք իւզրէ, ժիւպէր սօգաղընտաքի օթէլէ պիր ատէմ կիթմիշ . . . քէնտիսինին բօլիս գօմիսէրի օլտուղունու սէօյլէմիշ . . . վէ համայիլվարի պիր գուշագլա գուշանմըշ պուլունմուշ տըր։

— Պու սէօյլէտիկին՝ իսթինթագտա անլաշըլմըշ տըր։

— Իմտի, պու համայիլվարի գուշաղը էլպէթթէ օ սախթէ գօմիսէր քէնտիլիկինտէն իմալ իթմէեիպ, սաթըն ալմըշ տըր։ Բարիստէ իսէ, համայիլվարի գուշագլար, նիշանլար վէ բիւթպէ գօրտէլալարը՝ խուսուսի մաղազալարտա սաթըլըր։ — Իշպու մաղազալարտա թահգըգաթ իճրա իտիլմիշ մի տիր։

— Խա՛յր, վէ պու խուսուսուն ունուտուլմուշ օլտուղունա թէէսսիւֆ իտէրիմ։

— Պու թահգըգաթը պէն իճրա իտէճէեիմ, վէ պէլքի տէ Բալէ-Բօայեալտա սախթէ բօլիս գօմիսէրինին էչքեալընը անլաեաճաղըմ։ — Պու ճիհէթ՝ նօգթաի հարէքէթ օլապիլիր։

Բօլիս միւտիրի՝ մէրգումուն իֆատէսինի թաստիգ իթմէքլէ, Ֆլօնեի շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Եաբըլաճագ չէյ պու գատար տէյիլ տիր։ — Էթիէն Պէրօ արապա իլէ Օթէլ տէզ Էնտէ կէլմիշ տիր։ Մէրգումու Լիօն մէվզիֆինտէն Ժուպէր սօգաղընա կէթիրմիշ օլան արապաճըեը պուլմագ իւզրէ պաշլանան թահգըգաթ՝ նիհաեէթ տէրէճէեէ գատար իլէրի կէօթիւրիւլմէմիշ տիր, վէ իհթիմալ քի, պու թահգըգաթա զիեատէ էհէմմիեէթ վէրիլմէմիշ տիր։

— Ֆիլվագը թահգըգաթը մէզքիւրէտէն նէ՞ ֆայիտէ հասըլ օլապիլիր իտի։

— Պէլքի հիչ՝ պիր ֆայիտէ, վէ պէլքի տէ բէք չօգ ֆայիտէ հասըլ օլապիլիր իտի։ Շիմտի օ թահգըգաթա տէվամ իթմէքլիկիմի տէ իսթէ՞րմիսինիզ։

— Բարիսին քեաֆֆէյի արապաճըլարընը իսթիճվա՞պ մը իտէճէքսինիզ։

— Նի՞չին իթմէեիմ։

— Բէք էյի, ֆագաթ թահգըգաթը վագրանըզտան հիչ պիր նէթիճէ մէմուլ իթմէեօրում, չիւնքի արապաճը՝ միւշթէրիսինի մահէլլի մախսուսէ կէօթիւրտիւքտէն սօնրա սավուշէւպ կիթմիշ տիր։ Մէրգումուն պունտան զիեատէ մալիւմաթը օլամազ։ Իչթէ հագըգէթի հալ պու տուր։

— Բէվիչի հալտէն պու իֆատէնիզին տօղրու օլտուղու թապիի տիր. ֆագաթ չօգ տէֆա թէսատիւֆ՝ բօլիսէ եարտըմ իթմիշ տիր . . . Իմտի, թէսատիւֆիւ՝ էհէմմիեէթտէն խալի ատտ իթմէեէլիմ։ — Ա՛հ, էկէր Էթիէն Պէրօնուն աշըրըլմասընտա գուլլանըլմըշ օլան արապաեը պուլապիլսէք . . .

— Զէվալլը Ֆլօնեի, սիզ՝ միւմքինսիզ օլան պիր խուսուսա չալըշմագ իսթէեօրսունուզ։

— Բօլիս միւտիրի էֆէնտի, սէօյլէտիկինիզ քէլիմէ ֆրանսըզճա տէյիլ տիր . . . Պիզիմ իչին միւմքինսիզ պիր չէյ եօգ տուր. հաթթա միւմքինսիզ կէօրիւնէն շէյլէր՝ պէնի տահա զիեատէ զայրէթէ կէթիրիրլէր։

— Ղայրէթինիզի վէ մէհարէթինիզի թագտիր իտէրիմ . . . Հալ պու քի դաթիլլէրին՝ իզլէրինի թէմամիյլէ զայպ վէ նապէտիտ իթմիշ օլտուղլարընը զանն իթմէ՞զմիսինիզ։

— Պիր արապաեը ղայպ վէ նապէտիտ իթմէք գօլայ տէյիլ տիր։

— Եալընըզ էվվէլքի պօեասը իւզէրինէ տիկէր պիր պօեա վուրմագլէ մաթլուպ հասըլ օլապիլիր։

— Հագընըզ վար, լաքին արապա գազընմագլա ալթտաքի պօյասը մէյտանա չըգապիլիր... հասըլը սապր վէ թէհամմիւլ իլէ հէր շէյէ մուվաֆֆագ օլունուր։ — Պէնիմ տէ սապրըմ՝ միւքէմմէլ տիր։

— Մուվաֆֆագ օլաճաղընըզա բէք տէ իւմիտիմ եօգ իսէտէ, պու պապտէ սիզէ սէլահիյեէթի քեամիլէ իթա իտէրիմ։ — Շիւպհէսիզ սարֆ իթմէք իչին պիր միգտար ագչէեէ իհթիեաճընըզ պուլունաճագ տըր։ Ալըն, հիսապլաբընըզըն մունթազամ օլաճաղընը պիլիրիմ։

— Էֆէնտիմ, պու կիւնտէն իչէ պաչլաեաճաղըմ։

Բօլիս միւտիրիյլէ բօլիս խաֆիեէսի արասընտա վուգու պուլան իչպու միւքեալէմէ, Միսթիգօնուն, Արնօլտ Տէսվինեընըն մահէլլի վէլատէթինի թահգըգ իթմէք իւզրէ Ակօսթինին նէզտինէ կիթմէսինտէն պիր կիւն էվվէլ վագը օլմուչ իտի։

Ֆլօնեի, թէվէքէլլի պիր քէօյլիւ գըեաֆէթինէ կիրիպ, վէ թավր ու հարէքէթինտէն բօլիս խաֆիեէսի օլտուղու ասլա անլաչըլամաեըպ, սախթէ գօմիսէրէ համայիլվարի գուչաղը սաթմըչ օլան քիմսէեի պիր ան էվվէլ պուլմագ արզուսիյլէ, զապթիեէ նէզարէթինի թէրքլէ, տօղրուճա Բալէ-Բօայեալա կիթտի, վի նիշանլար վէ միլքիեէ վէ ասքէրիեէ ալէամէթի ֆարիգալար սաթան պիր թաճիրին տիւքքեանընա կիրտի, վէ սըֆաթը բէսմիեէսինի պէեանտէն սօնրա, պազը սիւալլէր արզ իթտիկինտէ, էլ տէֆթէրիյլէ պիւեիւք տէֆթէր քէնտիսինէ իրաեէ օլունտու, վէ պունլարըն թահգըգաթընտան, մէզքիւր տիւքքեանտա, ժուպէր սօգաղը ֆաճիասընտան էվվէլ, պիր այ միւտտէթ զարֆընտա հիչ պիր բօլիս գօմիսէրինէ համայիլվարի գուչագ սաթըլմամըչ օլտուղու անլաչըլտը։

Ֆլօնեի՝ իքինճի վէ իւչիւնճիւ տիւքքեանլարա տախի կիրտի իսէտէ, հիչ պիր նէթիճէեէ տէսթրէս օլամատը, ֆագաթ մէյեուս տա օլմաեարագ, տէօրտիւնճիւ պիր տիւքքեանա կիրտի, վէ սըֆաթը բէսմիեէսի գարթընը օրատա տախի իրա-

եչ խլէաիքտէն սօնրա , տէսթիկեահրն արգասընաա օթուր-մուշ օլան կէնճ պիր գատընա խիթապէն ,

— Մատամ , ֆուպէր սօգաղընտա զուհոճըա կէլէն ֆա-ճիաեը էլպէթթէ իչիմիչսինիղ տիր , տէմի :

— Պիր եօլճուընուն՝ սախթէ պիր բօյիս գօմիսէրի թարա-ֆընտան գալըրըլտըղը վագըասընը , տէյիր մի , միւսիա ,

— Էվվէթ ։ . Ինչէ վուգուֆիյէէմինիզ ծլտոնղուընու կէօ-րիւեօրում : Իմտի , պու սախթէ գօմիսէրին իւզէրինտէքին-տիսինէ հասը իթտիկի մէմուրիեէթին ալէամէթի ֆարիգասը օլմագ իւզրէ , իւչ ըէնկլի համայիլվարի պիր գուշագ վար իմիչ : Պու գուշաղըն՝ սիզին տիւքքեանընըզտան սախթըըզ սա-թըլմամըշ օլտուղունու անլամագ իսթէր իտիմ ։

— Լաքին , միւսիւ , պէնիու նամսըշ անլամալը :

— Վագը օլան մոնպաեաաթ թէսրիհլէրինիզէ ճինաիէթ թարիխինի թամթպիդ իյմմէլէ անլաեապիլիրիզ :

— Ճինաեէթին թարիխի նէ՞ տիր :

— Զրգան այըն 16սը տըր :

— Շիմտի էլ տէֆթէրինի կէօզտէն կէչիրիրիմ :

Անինտէ մէզպուրէ պիր տէֆթէր աչարագ , քեաղըտլա-րընը չէվիրտիկի սըրատա , պիրտէն պիրէ ,

— Էվվէթ , ապրիլ 1ի տե համայիլվարի պիր գուշագ սախթըմըշ օլտուղունա տայիր պիր գայա վար տըր :

Ֆլէնեի . — (Մարսըլտագ .) Իքի կիւն էվվէլ . . . սահիհէն ապրիլ 14 միւ տիւր :

— Սիզ տէ պագըն միւսիւ . պու գուշաղը պէն սախմը-չըմ տըր . գայտը սա չու եօլտա տըր . « բօյիս գօմիսէրինէ մախսուս իւչ ըէնկլի համայիլվարի պիր գուշագ , 28 ֆրան-գա : »

— Միւշթէրինին իսմի եազըլմամըշ մը տըր :

— Խայր , միւսիւ :

66

— Ինձ պաթի նա՞սըլ օլուեօր քի, «բօյիս պէմիսէրի» տէյի գայտ իթ միչսինիզ. չիւնքի պէլէտիեհ միւահիլէրիյլէ մուամինլէրի տէ, թըպգը բօյիս գօմիսէրլէրինին համայիլվարի գուշագլարը կիպի գուշագլար թագընըրլար։

— Հագգընըզ վար տըր, լաքին պէն պու հօյտա գայտը պիզվաթ միչլէրինին քէնտի իֆաէսի մուճիպինճէ էլ տէֆթէրինէ իչար իթտիմ։

— Ապրիլ 14 իլէ 16 արասընտա, սինէմա համայիլվարի գուշագլար սաթտընը՞զ մը։

Դատըն պատ էթի թահդըզ,

— Խա՛յր, միւսիւ, տէյի ճէվապ վէրտի։

— Պիր գաչ կիւն էվվէլ տէ մի սաթմատընըզ։

— Խայր, ապրիլ 14 տէքի ձաթըչըմ իլէ էվվէլքի սաթըչըմ արասընտա իչ հաֆթալըզ ֆասլա վար տըր։

— Մ իչլէթիրիհի տէրխաթըը խոհեօր մուսունուզ։

— Վագաա իքի այա գարիպ պիր զէման էվվէլ կէլմիշ օլան պիր աէմի խաթըրլամագլըզըմ դարիպ կէօրիւնիւր, ֆագաթ չախսը մէրգումու թաֆսիլաթըյլա տէրխաթըը իթմէքտէհիմ։

Ջլօնեի. — (Իզհարը մէսէրըէթլէ.) Պիլտիկինիզ թաֆսիլաթ նէ՞ տիր։

— Դուշաղը սաթըն ալան աէմ, նասըլ պաղլաճաճաղընը, վէ իքի ուճլարընը հանկը թարաֆտան սարգըթաըրաճաղընը պիլմէտիկինտէն, նիւմունէ օլմադ իւզրէ, պէն քէնտիմէ պաղլաարմ, վէ սօնրա տիւրիւպ, պիր բաքէթի իտէրէք թէսլիմ իթտիմ։

Ջլօնեի. — (Քէնտի ճէպ տէֆթէրինի չըգարըպ, պաղը մալիւմաթ եազմադա հազըրլանարագ.) Մ աաէմքի պէօյլէ խոչ, չախսը մէրգումուն էչքեալընը ունուԹմամըշ օլմալըսընըզ։

— Ֆէնտիսինի էլան գարշըմտա կէօրիւեօրում զանն իտիեօրում,

— Նա՞սըլ ատէմ իտի։

— Խայլի ուզուն պօյլու, պիչիմի վէ չէհրէսի միւքէմմէլ, ըէնկի էամէր, կէօզլէրի գարա, սագալը՝ բէրտահլը իտի։

— Դա՞չ եաչընտա վար իտի։

— Թագրիպա եիկիրմի եէտի եիկիրմի սէքիզ եաչընտա իտի։

— Էլպիսէսի նա՞սըլ իտի։

— Միւքէմմէլ, ֆագալի զաեէթ սատէ իտի։

— Ֆրանսըզա պէնզէեօր մու իտի։

— Բէք թէմիզ ֆրանսըզճա սէօյլէեօրտու, լաքին թէլէֆֆիւզիւ պիր ազ ինկիլիզէ պէնզէեօրտու, եախօտ պանա էօյլէ կէօրիւնմիւ։

Ֆլօռեի. — (Եավաչ սէտա իլէ.) Պիր էճնէպի քմիշ... պունա էմին իտիմ, հաթթա միւսթէնթիգէ սէօյլէմիշ իտիմ։ Ա՛հ, ճինաեէթի թէրթիպ վէ իճրա իտէն ատէմ, հէր հալտէ պու միւշթէրի տիր... Հալ պու քի բասըօրթալար կիպի, պու էշքեալ տա, եիւզ քիշիտէն էլլի քիշիեէ ուեալ... թելէֆֆիւզինտէն պաշգա խուսուսի պիր ալէամէթի եօգ տուր... իամի տէ մալիւմ տէյիլ տիր... տիմէք միւպհէմ պիր հալ տիր։

— Պիլտիկիմի սիզէ սէօյլէտիմ, միւսիւ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մաատամ։ Սէօյլէրինիզի գայտ իթտիմ... Պունատան սօնրա իճրաի թէհարրիեաթ վէ լահգըզաթ իթմէք՝ պանա այիտ տիր։

Ֆէֆիեէ մէմուրու տիւքքեանտան մուֆարագաթընտան սօնրա, ալտըղը մալիմաթը ճիւզիեէ իւզէրինէ չու եօլտա տիւչիւնմէկէ պաշլատը։

— Օթել տէգ էնտէ կիթմիշ օլան սաթթէ գօմիսէրին՝ եանլըշըղ ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իթտիկի մալիւմ տիւր։ տիմէք համայիլվարի գուշաղը սաթըն այմըշ օլան քէնտիսի օլմաեըպ, պիրի բօլիս մէմուրու վէ տիկէրի արապաճը մագամընտա ըէֆագաթընտա պուլունմուշ օլան չէրիքլէրինտէն պիրի թարաֆընտան սաթըն այընմըշ տըր։ Ղաեէթ ուսթա

միւճրիմլէր իլէ իշիմ պուլունտուղունու անլաեօրում։ - Պէ-
նիմ եէրիմտէ պիր տիկէրի օլսա, մէյեուս օլուր իսէ տէ,
պէն իզլէրինի պուլաճաղըմ, վէ Ֆրանսատա տա օլմասալար,
քէնտիլէրինի թաագիպ իթմէք իւզրէ մէմալիքի էճնէպիէեէ
կիտէճէեիմ։ Պունտան պաշգա, պէլքի իւչիւ տէ Բարիզի
թէրք իթմիշլէր տիր . . . պէլքի եալընըզ պիրի պուրատա
գալմրշ տըր. իշթէ անը արաեաճաղըմ. . . Էթիէն Պէրօեու
մէվգիֆտէն Օթէլ տէզ Էնտէ կէօթիւրմիւշ օլան արապա-
ճըեը պուլմագլըղըմ լազըմ տըր. պուլաճաղըմ, վէ էկէր
պուլամազ իսէմ, իսմիմի ղայպ իտէճէեիմ։ Էվվէթ, գաթիլ-
լէրի պուլմագ իսթէրիմ, պուլամատըղըմ հալտէ, տիւնեան
տա բօլիս խաֆիեէսի մագամընտա եաշամաեաճաղըմ։

Ֆլօնեի՝ չօգտան պէրու, պիր քիւչիւք տէֆթէրէ, Բա-
րիստէ իշլէեէն քեաֆֆէյի արապալարըն նիւմէրօլարընը,
սահիպլէրի իսիմլէրինի վէ արապալըգլարընը սըրասըյլա եազ-
մագտա օլուպ, չօգ տէֆա պու տէֆթէրտէն իսթիֆատէ ի-
տէր իտի։

Մէրգում, Ֆրանսուա-Միրօն սօգաղընտա քեային խանէ-
սինէ կիտիպ, իշպու տէֆթէրի ալարագ, Լիօն սօգաղընտա
վագը պիր արապա մէրքէզինէ կիթտի, վէ տուրան արա-
պալարըն նիւմէրօլարընը գայտա մէմուր օլան զապթիեէնին
տայիրէսինէ կիրիպ քէնտիսինի թանըթտըգտան սօնրա։ Է-
թիէն Պէրօնուն Բարիսէ մուվասըլէթի կիւնիւնիւն գայտ տէֆ-
թէրինի կէօրմէք իսթէտի։

Էթիէն Պէրօնուն՝ Բօչիլտ պանգասընը զիեարէթ իթտի-
կի սաաթա պագըլըրսա, մէրգումուն, Էօյլէն գաթարըյլա
Բարիսէ մուվասըլէթ իթմիշ օլտուղու, իսթինթագը վագը-
տան անլաշըլմըշ օլտուղունտան, Ֆլօնեի՝ անճագ սաաթ օն
իլէ էօյլէն արասընտա Լիօն սօգաղընտա տուրմուշ օլան ա-
րապալարըն նիւմէրօլարընը թէտգիգ իտէճէք իտի։ Պու նիւ-
մէրօլար իսէ, քէսրէթլի օլտուղունտան, Ֆլօնեի պունլարըն
սուրէթինի ալտը, վէ մէզքիւր նիւմէրօլարը սըրաեա գօյ-
մագ իշինի իքմալ իթմէք իւզրէ, պիր գահվէխանէեէ կիթտի,
վէ քէնտի տէֆթէրի սաեէսինտէ, արապա գումբանեալարը-
նըն, եախօտ արապա սահիպլէրի օլուպ, քիրաեա վէրէնլէ-

ին քիմլէր օլտուգլարընը անլաեապիլմէքտէ իտի։

Իւրպէն շիրքէթինին օն իքի գատար վէ Գոմբանեի Ժէ-ներալ նամ՝ շիրքէթին օթուզ գատար արապալարը՝ միւ-թէատտիտ արապալըգլարա թագսիմ օլունուպ, տիկէր ա-րապալար՝ խուսուսի քիմսէլէրին իտի։

Ֆլօնեի արապա նիւմէրօլարընը թէրթիպ իտէրքէն, Պա-թինեօլտա Մուան սօգաղընտա մուգիմ օլուպ, քիրա իլէ ա-րապա վէրէն Լօրիօ նամ քիմսէնին 13 նիւմէրօլու արապասը նազարը տիգգաթընը ճէլպ իտէրէք,

— Թա՛ հա՛, չու պապա Լօրիօ՝ թէճրիւպէքեար վէ գուրնազ պիր ատէմ տիր։ Սանաաթըմըզըն քէօշէ պուճագ-լարընը պիզտէն տահա էյի պիլիր։ Քէնտիսինի պիր տէֆա կէօրմէլիեիմ... 13 նիւմէրօլու արապա՝ Օթել տէզ Էնտին միւտիրէսի թարաֆընտան Էթիէն Պէրօ հագգընտա սէօյլէնմիշ օլան պազը չէյլէրի խաթըրըմա պրագըեօր... Մէրգում, քէնտիսինէ 13 նիւմէրօլու պիր տայիրէ թախսիս իտիլմիշ օլմասընտան տօլաեր սրգրլրեօրմուշ...

Ֆլօնեի՝ գալտ իթտիկի իշարէթլէրի ճէպինտէ հրֆզ իթ-տի, վէ վագրթ իսէ խայլի կէճ օլուպ, օ կիւնիւ իշ կէօրէ-մէեէճէկինտէն, պիր ազ թաամ իթտիքտէն սօնրա, խանէ-սինէ ավտէթլէ նաթաղընա եաթտը, վէ սապահլաերն գալ-գըպ, պիր խաթթը հարէքէթ թայեին իլէ, տիշարը չրգտը։

Մէրգում, պիր խայլի արապա սահիպլէրի նէզտինէ, վէ արապալըգլարա կիտիպ, ֆագաթ հիչ պիր նէթիճէ խ-թիհսալ իտէմէեէրէք, էօյլէն բատտէլէրինտէ, ֆէվգէլատէ եօրկուն վէ աճ օլտուղոյ հալտէ, պիր նէվի պիւեիւք պարա-գա էօնիւնտէ տուրտու քի, պունուն իւզէրինտէ լէվհա օլա-րագ, քիւրէք մէյխանէսի մանէասընտա օլմագ իւզրէ,

ԹԱՎԷՐՆ ՏԻՒ ՊԱՆԵԸ

իպարէսի եազըլմըշ իտի։

Ֆլօնեի, պու մէյխանէեի պիլիր իտի։ Պունտա խըզմէթ իտէն կարսօնլար՝ քիւրէկէ մահքիւմ օլանլար կիպի, գրրմըզը եախօտ եէշիլ թագեա կիեինիրլէր վէ տիզլէրինտէն աշաղըեա

զինճիր թագլիտինտէ պիր սիւնկեր ասըպ պուննունլա մասա-
լարընա իսթիւնիւ սիկերլեր քար։

Մէյհանէնին իչերիսինտէն եթչքեթը վէ գահգահալը կիւ-
լիւչլեր իչիսիրհեօրտու ։

Ծլօնեի՝ հէմ թապիհաթճա, հէմ տէ պանդաթճա էհլի
մէրագ օլտուղունտան, վէ վհանէհէ կիրտի։

Տերունդ վհվհանե միչթերիլէր իլե տօլու օլսուպ, պիր
հօգգապադրն քճրա իթտիկի մհհարեթլէհի քեմաչա իթմեք-
տէ, վէ եվկիրմի եաչլարընտա կէնճ պիր գադըն տախի, է-
լինտէ պիր թապագ թուրմարագ, վէ հեր պիր մասանըն ճօ-
նիւնպէ տուրտարագ, քարա թօբլամագտա իքի։

Ծլօնեի՝ քէնտի քէնտիհէ,

— Պունլար Ինկիլիզ տիրլեր, ֆագաթ պագալըմ բուխ-
սաթճարը վաՀր մը տըր, տէյի միւհահազա իթտի, վէ պիր
գաատէն պիրա իսթէհեպ իչտիքտէն սօնրա, հօգգապադրն օ-
եունլարընա տիգգաթ իթտի։

Հօգգապադ, օեունլարընը պիրիքիպ, վէ թօբլանմըչ օ-
լան ճիւդի հասրլաթը տագ ճէպինճէ գօյտուգտան սօնրա, էլի-
նի կէօքսիւնէ վազ իլէ, հազուրունա պէեանը թէչէքքիւր իյ-
լէտի, վէ պատէհու մէզպուրէ կէնճ գադրն իլէ պիլիճք-
տէ մէյհանէտէն չըգտըղընտա, Ծլօնեի տէ արգալարընտան
չըգտը։

Էրգումըլար, պուլվարըն գարշը ճիհէմինտէ տուրուպ,
եավաչ սէտա իլէ կէօրիւշտիւքլերի պէման, Ծլօնեի պագթէ-
թէն եանլարընա եագլաշըպ,

— Բուխաթընըզ վաՀր մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

Հօգգապադ, թէաճճիւպ վէ էնտիշէհի միւպէյեն պիր
թավը իլէ արգասընա տէօնիւպ,

— Ա՛ֆիվ իտէրսինիզ, պու սիւալի պիզէ Նինչին արը իտի-
եօրսունուզ, տէտի։

— Պէն խաֆիհէ մէմուրուեըչմ. սիւալ իթմէքն հագգըմ
վէ վազիֆէմ տիր։

— Խաֆիհէ մէմուրդ օլտուղունուզա տայկը խապաթը-
նըզ վաՀր մը տըր։

— Էվվէթ,

Ֆլօնեի, պէօյլէ տիեէրէք, միւֆէթթիշլիք գարթընը ի-
րաեէ իթտի, վէ հօգգապազ տախի, մանէատար պիր թէպէս-
սիւմ իլէ բարտէսիւսինիւն ճէպինի արաշթըրըպ, քիւչիւք
պիր ճիզտան չըգարտը, վէ պունուն տէրունինտէն տէօրթ
տիւրիւմլիւ պիր քեաղըտ ալըպ աչտը, վէ Ֆլօնեիեէ վէրտի
քի, օ տախի աթիտէքի սաթըրլարը օգուտու.

«Խաֆիեէ օլան վէ Ինկիլիզ թէպաասընտան պուլունան
Ճօն Պրէտին վէ րէֆագաթընտաքի գատընը սէրպէսթճէ կէզ-
մէլէրինէ միւսաատէ օլունմուշ օլտուղու, վէ հիյնի հաճէթտէ
քէնտիլէրինէ մուավէնէթ իտիլմէսի լազըմ կէլտիկի, քեաֆ-
ֆէյի բօլիս մէմուրլարընճա մալիւմ օլմագ իւզրէ, իշպու
բուխստթնամէ, մէրգում Ինկիլիզին եէտինէ իթա գըլընմըշ
տըր։»

Պու բուխստթնամէնին զիյրէնտէ տէ, բօլիս միւտիրի-
նին իմզասը վէ զապթիեէ նէզարէթինին մէօհիւրիւ կէօրիւլ-
մէքտէ իտի։

Ֆլօնեի՝ հօգգապազա պագտըղը սըրատա, հօգգապազ
մէսսիզճէ կիւլիւեօրտու։ Պատէհու չէօյլէ իֆատէ իթտի.

— Շիմտի, միւֆէթթիշ էֆէնտի, մատէմ քի րէֆիգ օլ-
տուղումուզ անլաշըլտը, էլինիզի վէրին քի թօգալաշալըմ.
տէտի։

Մէրգումլար թօգալաշտըլար։

Ֆլօնեի. — Սիզէ թէսատիւֆ իթտիկիմէ մէմնուն օլտում։

Հօգգապազ. — Քէզա պէն։

— Էօյլէ թաամընըզը իթտինի՞զ մի։

— Խայր։

— Տավէթիմի գապուլ իտէ՞րմիսինիզ։

— Էվվէթ։

— Էսնաի թաամըմըզտա կէօրիւշիւրիւզ։

— Բէք էյի։

— Սիւալլէրիմէ տէ ճէվապ վէրի՞րմիսինիզ։

— Էվվէթ, էվվէթ։

— Իմտի, սէրպէսթճէ կէօրիւշէպիլէճէկիմիզ պիր մա-
հէլլէ կիտէլիմ։

67

— Բէք էյի, բէք էյի. լաքին էվվելճէ զեվճէմի սիզէ թագտիմ իտէրիմ։

Պէօյլէ տիեէրէք, մէրգումֆ հօգգապազ՝ ըէֆագաթըն-տաքի գարըեը կէօսթէրիեօրտու։

Ֆլօնեի. — Մատամա իլթիֆաթըմը թագտիմ իթմէքլէ, քէնտիմի պախթիեար ատտ իյլէրիմ։ Թաամ իթմէք սաեէ-սինտէ, միւնասէպէթ վէ իւլֆէթի տէ արթըրըրըզ։

Մէրգումֆար, պու եօլտա կէօրիւշէրէք, Գլիչի պուլվա-րընտա վագը օլուպ, տէօրտիւնճիւ սընըֆտան պուլունան, ֆագաթ օլտուգճա մունթազամ, ֆիեաթլարը տա էհվէն, վէ թաամլարը զալարսըզ օլան քիւչիւք պիր լօգանթաեա կիթ-տիլէր։

Լօգանթատա եալընըզ պիր խուտուսի տայիրէ պուլու-նուպ, սահիպի լօգանթա իսէ, Ֆլօնեիեի թանըտըզընտան, մէզքիւր տայիրէեի քէնարլերինէ թախսիս իթտի, վէ իսթէ-նիլէն թաամլարը կէթիրտի։

Պունլար սուֆրաեա օթուրտուգտան սօնրա, Ֆլօնեի,

— Մըսթըր Պրէտ, ֆրանսըզճաեը էյիճէ անլարսընըզ, տէյիլ մի, տէտի։

— Էվվէթ, անլարըմ, ֆագաթ զէվճէմ վիսթրէս Պրէտ տահա էյի անլար։

Ինկիլիզ գարը. — (Պիր Ֆրանսըզ կիպի թէքէլլիմ իտէ-րէք.) Զէվճիմին հագգը վար տըր. ագտը իզտիվաճըմըզտան էվվէլ պիր Ֆրանսըզ ֆամիլեասը իչինտէ եաշատըմ։ Էկեր ճօն իլէ սիզին արանըզտա իյզահաթա իհթիեաճ կէօրիւլիւր իսէ, պէն թէրճէմանլըգ իտէրիմ։

Ֆլօնեի. — Էօյլէ իսէ, պուննա մէմնունում։ — Սիզին իլէ միւնասէպէթիմ հասըլ օլտուգունտան տօլաեը քէնտիմի պախ-թիեար ատտ իթտիկիմի պէեան իթմիշ իտիմ։ Սէպէպինի պիր

ազտան անլարսընըզ։ – Քիմ օլտուղումու պիլիրսինիզ։ Իսմիմ Ֆլօնեի տիր, վէ ալէլ ումում Ալիւմէթ լագապըյլա թէսմիեէ օլունմագտաեըմ։

Ինկիլիզ վէ գարըսը՝ մէրգումու սէլամլատըլար։

Ինկիլիզ խաֆիեէնին գարըսը. – Միւսիւ Ֆլօնեի, իսմինիզի պիլիր իտիք։ Մէհարէթի ֆէվգէլատէնիզին չէօհրէթի Ինկիլթէրրաեա գատար աքս իթմիշ տիր։

Ճօն Պրէտ. – Էվվէթ, էվվէթ։

Ֆլօնեի. – Հէր քէս իսթէտիկինի սէօյլէր. հէր նէ իսէ, պիզ էսասը մատտէտէն պահս իտէլիմ։ – Նէ՞ գատար վագըթտան պէրու Բարիստէ պուլունուեօրսունուզ։

— Օն իքի կիւնտէն պէրու։

— Ժուպէր սօգաղընտաքի վագըաեը ղարիպէտէն խապէրտա՞րմըսընըզ։

Ճօն Պրէտ՝ միսթրէս Պրէտէ աթֆը նազար իթտի, վէ մէզպուրէ՝ Պուրկօնեը չարապըյլա տօլու օլան գատէհինի պօշալթտըգտան սօնրա, չէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Թէէմին օլուն քի, պիզ, Բարիստէ վուդուա կէլէն պիր տէրէճէ մուհիմմ ճինաեէթլէրին քեաֆֆէսիյլէ Լօնտրատա իշթիղալ իտէրիզ։ – Պու պիղիմ սէնաաթըմըզ իգթիզասընտան տըր։ Պինապէրին, Գալկիւթատա Էլմաս Թաճիրի Էթիէն Պէրօնուն, Բարիսէ մուվասըլէթի կիւնիւ, սախթէ պիր բօլիս գօմիսէրի մարիֆէթիյլէ աշըրըլտըղընը, վէ շիմտիեէ գատար նէ՛ ճանիլէրի վէ նէ՛ նաշընը պուլամատըղընըզը պիլիեօրուզ

Ֆլօնեի. – (Իզհարը թէաճճիւպլէ.) Պու տէրէճէ մալիւմաթ ալմըշ օլտուղունուզ ճիհէթլէ, մէզքիւր աշըրմագլըգ վագըասը՝ տօղրուտան տօղրուեա սիզի ալէագատար գըլմըշ օլմագ կէրէք տիր։

— Էվվէթ, ղարիպ պիր ճինաեէթ օլտուղու ճիհէթլէ, պիզի տէ ալէագատար գըլմագտա տըր։

— Պու պապտէ քիմի իթհամ իթտիքլէրինի պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Եանի քիմին հագգընտա շիւպհէ օլունուեօր տիմէք իսթէրսինիզ, չիւնքի հէնուզ հիչ պիր էսէր պուլունմատըղընտան, քիմսէեի իթհամ իտէմէզսինիզ։ Շիմտիքի հալտէ ան-

ճագ զաննիեաթ տայիրէսինտէ պուլունուեօրսունուզ։ Իմտի, ճինաեէթի վագըա միւթէճասըրլարը հագգընտա շիւպհէնիզ քի՞մտէ տիր։

— Ինկիլիզլէրտէ եախօտ Ամէրիգալըլարտա տըր։

Ճօն Պրէտ, գարըսըյլա Ֆրանսըզ արասընտա ճէրէեան իտէն միւքեալէմէ էսնասընտա թաամընը եէրքէն, պիրտէն պիրէ տուրուպ,

— Պու զաննա սէպէպ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Ֆլօնեի՝ պիր կիւն էվվէլ Բալէ-Բօայեալտա ալտըղը մալիւմաթը հիքեաեէ իթտի։ Մէրգում, հիքեաեէսինի իքմալ իթտիկինտէ, միսթրէս Պրէտ՝ շէօյլէ պէեան իթտի.

— Պէլքի զաննընըզ տօղրու տուր. Ինկիլիզլէր վէ Ամէրիգալըլար՝ քիւլլիեէթլի մէպալիզ էլտէ իթմէք իւզրէ, պազը ճինաեէթլէր իճրասը զըմնընտա, միւքէմմէլ շիրքէթլէր թէշքիլ իթմիշլէր տիր։ Ղաեէթ մազպութճա թէշէքքիւլ իթմիշ օլան պու շիրքէթլէր հէման պուլունմազ մէրթէպէտէ տիրլէր։ Ինկիլթէրրա բօլիսինին է՛ն միւսթաեիտ խաֆիեէլէրինի պիլէ տիւչարը եէյիս իտիեօրլար։

— Պու շիրքէթլէրին րէյիսլէրինի պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Էկէր պիլսէ իտիք, էկէր եալընըզ շիւպհէ իթսէ իտիք, հիւքմիւ զանունու սուհուլէթլէ իճրա իտէպիլիր իտիք։ Բարիսէ կէլմէքլիկիմիզ, մէզքիւր շիրքէթլէրին րէյիսլէրինի արամագ իչին օլմաեըպ, չինքի պէլքի անլէրի պուլամաեաճաղըզ, ֆագաթ պունլարըն մաեէթլէրինտէքի էշխասը պուլաճաղըմըզը, վէ պու վասըթա իլէ տէ սէրկէրտէլէրինի էլտէ իտէպիլէճէկիմիզի մէմուլ իթմէքտէեիզ։

— Պու մաեէթտէքի ատէմլէր՝ Էթիէն Պէրօնուն գաթիլլէրի, եախօտ գաթիլ շէրիքլէրի օլապիլիրլէր։

— Պէօյլէ պիր զաննտա պուլունմամաեա հիչ պիր սէպէպ եօգ տուր։ - Էօյլէ ատէմլէրի արամագտաեըզ քի, զիհինլէրի՝ թէխայեիւլաթը իպլիսքեարանէ իլէ մէմլու տուր։ Խուսուսիյլէ պունլարտան իքիսի, ղաեէթ մէէլուն մախլուգլար օլուպ, վազիֆէմիզ իսէ, պունլարը պուլմագտան իպարէթ տիր։

— Անլէրի պուլմագ իչի՞ն մի պու սապահ Թավէրն տիւ Պանեը մէյխանէսինտէ պուլունուեօրտունուզ։

— Էվվէթ, օն իքի կիւնտէն պէրու Բարիստէ պուլուն-տուղումուզ հալտէ, օ եօլտա քեաֆֆէյի մահէլլէրէ կիրիպ չըգտըղըմըզ կիպի, պու սապահ տախի մէզքիւր մէյհանէնէ կիթմիշ իտիք։ Էկէր գատիմ մէսլէքլէրինէ տէվամ իտիօրլար իսէ, քէնտիլէրինէ պու միսիլլու մահէլլէրտէ թէսատուֆֆ իտէճէկիմիզի իւմիտ իթմէքտէեիզ։

— Ֆրանսա քօլխոզ սիզէ եալտըմ իտէպիլիր մի։

— Խայր։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի պու խապիալէր հէր տիւրլիւ չէքլ վէ գըեա-ֆէթէ կիրտիքլէրինէէն, քէնտիլէրինի թանըմագ իչին, չախ-սէն թանըմագ լազըմ տըր։ Պունլար, էն ուսթա թէսթրօ օեունճուլարը կիպի թէպտիլ գըեաֆէթ վէ քիւվէ իթմէկէ միւգթէտիր տիրլէր։

Ֆլօռեի. — (Դատէհլէրի տօլտուրարագ.) Մ'իսթրէս Պրէտ, պիլմէմ քի նէ՛ կիպլի պիր հիսս՝ պու իքի աւտէմլէրին՝ էթիէն Պէրօռուն ճինաեէթի վագըասընա իչթիրաք իթմիշ օլտուգ-լարընը պանա զանն իթտիրիեօր։ Պունլար հէր հանկը չիրքէթ իչին չալըշըեօրլար իսէ, պէյքի օ չիրքէթին Գալկիւթատա ավէնէսի պուլունմագտա տըր։ Պէյքի մէրգումլար, ավէնէ վասըթասըյլա, էլմաս թաճիրինին, էլլի միլեօնլուգ պիր չէք համիլ օլարագ, Գալկիւթատան հարէքէթ, վէ Բարիսէ մուվասըլէթ իյլէտիկինի խապէր ալմըշլար տըր։

Ինկիլիզ գարը. — Գապիլ տիր, չիւնքի մէրգումլար՝ ճի-նաեէթէ տէ, սիրգաթա տա միւգթէտիր տիրլէր։ Իւչ սէնէ մուգատտէմ ասըլմաեա մահքիւմ օլտուգլարը հալտէ, չիր-քէթին մէճհուլ բուէսասընտան պիրինին հապսխանէ մէմու-բունա վէրտիկի իւճրէթ վէ միւքեաֆաթ սաէսինտէ, Լօնտ-րա հապսխանէլէրինին պիրինտէն ֆիրար իթմիշլէր տիր։ Բէ-վիչի հալէ նէզարէն, Ֆրանսաեա իլթիճա իյլէմիշլէր իսէ տէ, պունլար հագգընտա քիմսէ տիւշիւնմէմէքտէ իքէն, ախիրէն քէնտի իշարլարը իւզէրինէ, եախօտ քէնտի իշարլարըյլա օլ-տուղու զանն օլունտուղունա կէօրէ, Լօնտրատա պիւեիւճէք պիր սիրգաթ վուգու պուլտրագ, քէնտիլէրի Ինկիլթէրրա բօլխինէ թէքրար խապէր վէրիլմիշ, վէ իճրա օլունան թահ-

գրգաթ էվվէլճէ ֆայիտէսիզ գալըպ, մուախխարէն, սիրդաթը մէզքիւրէնին՝ Լօնտրանըն պաշլըճա պանգալարընտան պիրինտէ միւսթախտէմ պիւեիւք պիր մէմուրուն շէրիքլէրիյլէ զուհուրա կէլտիկի, վէ մէմուրը մէրգումըն՝ Իրլանտալը օլան մէզքիւր իքի միւճրիմլէրին ֆիրարը իչին, զընտան մուհաֆըզընա միւքեաֆաթ վէրմիշ օլան շախս իտուկի անլաշըլմըշ տըր։

Ֆլօնեի. – Պու քէշֆ նէ՞ վագըթ վուգու պուլտու։

— Պիր այ, եախօտ պէշ հաֆթա էվվէլ։

— Պանգա մէմուրու ախզ ու կիրիֆթ օլունտո՞ւ մու։

Ինկիլիզ խաֆիեէ գարը. – Պուրատա հիքեաեէ բօմանա պէնզէր։ Ֆէվգէլատէ տիրաեէթլի օլան վէ զաեէթ միւքէմմէլ վէ վասի մալիւմաթը մախսուսէսի պուլունան մէրգում մէմուր՝ տիւնեատա է՛ն նամուսլու վէ միւթէպէր քիմսէ ատա իտիլիպ, քէնտիսի իսթիճվապ իտիլմէք իւզրէ, միւսթախտէմ օլտուզու պանգաեա կիտիլտիքտէ, պանգա միւտիրինին եանընտա քիթապէթ խըտմէթինի իյֆա իթմէք իւզրէ պիր խայլի միւտտէթ ագտէմ Գալկիւթաեա կիթմիշ օլտուզու անլաշըլմըշ տըր։

Ֆլօնեի, իսկէմլէսինտէն սըչրամասը յլա, գատէհի տէվրիլտի, վէ իֆատէեէ տէվամլէ,

— Գալկիւթաեա՞ մը . . . Գալկիւթաեա՞ մը կիթմիշ տէտինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Խաֆիեէ Ճօն. – Էվվէթ։

Ֆլօնեի. – Տիմէք պանքէր Մօրթիմէրին քեաթիպի տիր։

Խաֆիեէ գատըն. – Էվվէթ։

— Տէվամ իտին. չաբուգ տէվամ իտին։

— Քէնտիսինին թէվգըֆը Գալկիւթաեա էմր օլունտու։

— Էյ թէվգըֆ օլունտո՞ւ մու։

— Խայր։

— Նի՞չին։

— Պիր այ մուգատտէմ, պանքէր Մօրթիմէր թարաֆընտան մէմուրիեէթի մախսուսէ իլէ վէ Լօնտրատաքի շիւպէսինէ միւթէվէճճիհէն Գալկիւթատան հարէքէթ իթմիշ տիր։

— Լօնտրատա թէվգըֆ իտիլտի՞ մի։

— Խայր, չիւնքի օրատա մէյտանա չըգմատը, վէ թահ-

գըգաթ իճրասը էմր իտիլմէքլէ, բաքիպ օլտուղու վաբօրուն՝ Ատէն քէօրֆէզինտէն չըգարքէն պիր դասըրղաեա թութուլարագ, համուլէսի վէ եօլճուլարըյլա պիրլիքտէ մահվ վէ նապէտիտ օլտուղու անլաշըլտը։

Ֆլօնեի. – (Ազիմ մէյեուսիեէթ հարէքէթիյլէ.) Մահվ վէ նապէտի՞տ մի օլմուշ։

— Էվվէթ, վէ վաթանտաշընըզ՝ (զիրա պու ատէմ Ֆըրանսըզ օլուպ, Շարլ Ժէրար իսմինտէ իտի.) Ինկիլիզ հիւքիւմէթի ատլիեէսինին բէնչէսինտէն գուրթուլմուշ օլաճագ տըր։

— Պու Շարլ Ժէրար՝ պանքէր Մօրթիմէրին քեաթիպի խուսուսիսի օլուպ, Էթիէն Պէրօնուն՝ ճէսիմ պիր սէրվէթի համիլ օլարագ Ֆրանսաեա կիթտիկինտէն խապէրտար պուլունմուշ տուր։ – Էվվէթ, շիւպհէսիզ քէնտիսի, Բարիստէ մուգիմ շէրիքլէրինէ պազը մալիւմաթ վէրմիշ, վէ անլէր տէ պու մալիւմաթ սաեէսինտէ, ճինաեէթի վագըաեը իճրաեէ իճթիսար իյլէմիշլէր տիր։

Ճօն վէ գարըսը՝ պու իֆատէնին սըհհէթինի թաստիգ իթտիլէր, վէ պատէհու միսթրէս Պրէտ, շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Պու սէօյլէտիկինիզ օլապիլիր. շու գատար քի ճինաեէթի մէզքիւրէ Ֆրանսաաա վուգուա կէլմիշ օլտուղունտան, պու խուսուս իլէ իշթիղալ իթմէեէ պիր սէպէպիմիզ եօգ տուր. անլէրի պուլմագ՝ Ֆրանսա բօլիսինին վազիֆէսի տիր։

— Լաքին, էկէր պու ատէմլէր, սիզին արատըղընըզ ատէմլէր իսէլէ՞ր . . .

— Պիր նէթիճէյի միւշթէրէքէեէ վասըլ օլմագ իչին, պիրլիքտէ չալըշմագլըղըմըզա հիչ պիր մանի եօգ տուր։

Ֆլօնեի. – (Ճիզտանընը ճէպինտէն չըգարըպ, ալաճաղը մալիւմաթը գայտ իթմէկէ հազըրլանարագ.) Լօնտրա հապսխանէլէրինտէն ֆիրար իթմիշ օլան իքի քիշինին իսիմլէրինի պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Պունլարըն Ուիլեամ Սգօթ վէ Թրիլպի իսիմլէրիյլէ Բարիստէ թանըլմըշ օլտուգլարը՝ Լօնտրա ղապրթասընճա խապէր ալընմըշ տըր։

— Պուրատա մէվճուտ օլտուգլարընա տայիր հիչ պիր իզ պուլտունո՞ւզ մու ։

— Էվվէթ ։

— Նէ՞րէտէ ։

— Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ պիրէր մէմուրիեէթ-լէրի վար իմիշ։ - Շուրասը պէեան օլունմագ կէրէք տիր քի, Ինկիլթէրրատա հէման քեաֆֆէյի սանաաթլարը իճրա իթ-տիքլէրի կիպի, պիր ազ հօգդապազլըդ տա իթմիշլէր տիր ։

— Շիմտի մէմուրիեէթլէրինի թէ՞րք մի իթմիշլէր ։

— Խայլի հաֆթատան պէրու թէրք իթմիշլէր ։

— Տիմէք իզլէրի ղայպ օլմուշ ։

— Էվվէթ, քեամիլէն ղայպ օլմուշ. Պրէտ վէ պէն, Ա-մէրիգաեա կիթմիշ օլտուգլարընը զանն իտիեօրուզ։

Պիր ազ միւլահազատան սօնրա, Ֆլօնեի՝ աթիտէքի սի-վալի արզ իթաի.

— Ալէլ ումում Թավէրն տիւ Նիւմէրօ Բուժ թէսմիեէ օլունան Վիէօ Լօնտր նամ մէյխանէտէն թահգըգաթը լազը-մէեի իճրա իթտինի՞զ մի ։

— Էվվէթ, ֆագաթ հիչ պիր նէթիճէ իսթիհսալ իտէ-մէտիք ։

— Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ պունլարընմահէլլի իգամէթլէրինի պիլմէլի տիրլէր ։

— Էվվէթ, պիլիեօրլար, վէ պիզէ տէ պիլտիրտիլէր իսէ տէ, իգամէթկեահլարընա կիթտիկիմիզտէ, պիր Ամէրիգալը թէաթրօ օեունճուսու իլէ գօնթրաթ իտէրէք, Ֆրանսատան հարէքէթ իթմիշ օլտուգլարը ճէվապը վէրիլտի ։ Պու իսէ, ի-հթիմալին խարիճինտէ տէյիլ տիր ։

68

Ֆլօնեի. - Պու խուսուս միւմքին վէ միւհթէմիլ օլտու-գունու պէն տէ գապուլ իտէր իսէմ տէ, մուհագգագ մա-

գամընտա գապուլ իտէմէմ, չիւնքի սիզ, իբի Իրլանտալընըն պուրատան կիլմիչ օլտուգլարը իմիզատընտա պուլունտա իտինիզ, Մահգըդաթ վէ Թէհարրիեաթընըզա տէվամ իմմէզ իտինիզ։

Ինկիլիզ գարը. — Պիզ, պիր մէմուրիեէթ տերիւհտէ իմտիք, սօնունա գատար սատըգանէ օ մէմուրիեէթի իչֆա իմմէզք իտէրիզ։ Պունտան գաթինազար, պու հարէքէթի վէ ազիմէթին՝ մահզա քէնտիլէրինի Թէգիպէ մէմուր օլանլարը չաչըրթմագ իչին պիր Թէրճիպ օլմատըղընա հիչ պիր իսպաթ եօգ տուր։

— Հէր նէ իսէ, պու խուսուստա սիզ մէյեուս կէօրիւնիեօրսունուզ։

Ինկիլիզ զէվճ վէ զէվճէ. — (Պիր ազըզտան.) Էվվէթ, էվվէթ։

— Լաքին պէն մէյեուս տէյիմ։ Պիլաքիս ֆէվգելատէ զայրէթ վէ էմնիյեէթիմ վար տըր։ Անճագ, պանա պաղը մալիւմաթ վէրմէնիզի ըէճա իտէրիմ։

— Միւալ իտին, սէօյլէեէյիմ։

— Ուիլեամ Սգօթ իլէ Թրիլպի սօն տէֆա նէ՞ըէտէ իգամէթ իմմիչլէր տիր։

— Լէբիք սօգաղընտա 19 նիւմէրօլու խանէտէ իգամէթ իմմիչլէր տիր։

— Մէրգումլարըն էչքեալընը Թարիֆ իտէպիլի՞րմիսինիզ։

Միսթրէս Պրէտ՝ Արնօլտ Տէսվինեընըն իբի չէրիքլէրի էչքեալընը միւքէմմէլէն Թարիֆ իմտի։

— Սինիլէրի գա՞չ տըր։

— Օթուզ իբի օթուզ պէչ տիր։

— Լաեըգըյլա ֆրանսըզճա Թէքէլլիւմ իտէրլէ՞ր մի։

— Թըպգը Ֆրանսըզլար կիպի Թէքէլլիւմ իտէրլէր։

— Խուսուսի իչարէթլէրի վա՞ր մը տըր։

— Թէէսիւֆ օլունուր քի, հիչ պիր իչարէթլէրի եօգ տուր։

Ֆլօնել՝ ալտըղը մալիւմաթը տերունինտէ Թահրիր իմտիկի տէֆթէրի դարատըգտան սօնրա,

— Պու իբի հայլաղլարըն՝ ժուպէր սօգաղը ֆաճիասընտա մէտխէլլէրի օլմուչ օլտուղունու, միւքէլլէֆ օլտուղում

բօլիսլիք վէ խաֆիեէլիք վազիֆէսի պանա հիսս իթտիրիեօր։ Լաքին պունլար իլէ պիրլիքտէ հարէքէթ իտէն վէ չիւպհէսիզ սահթէ բօլիս գօմիսէրլիկի մէմուրիէթինի իչֆա իթմիշ օլան իւչիւնճիւ շահս քի՞մ օլապիլիր. չիւնքի թարիֆինիզ՝ օ իւչիւնճիւ շահսըն էչքեալընա մութապըդ կէօրիւնմէեօր։ Պու խուսուստա պանա իչզահաթ վէրէպիլի՞րսինիզ։

— Պիզիմ մալիւմաթըմըզ օլմատըդը հալտէ, սիզէ նա՞սըլ իչզահաթ իթա իտէպիլիրիզ։

— Մէրգումուն էրպապը խապասէթ իլէ միւնասիպաթը պուլունմալը տըր։ — Իմտի, չիւպհէլի սընըֆընտան օլարագ Բարիստէ սաքին վաթանտաշլարընըդըն իսիմլէրինի վէ մահէլլի իգամէթլէրինի պիլտիրմէնիզի տէ ըէճա իտէրիմ։

— Մա մէճպուռնիյէէ արզուռնուզա մուվաֆֆագաթ իչլէրիզ։

Ֆլօռնի՝ տէֆթէրինի աչըպ եազմաղա հազըրլանտը։

Միսթրէս Պրէտ՝ ալթիտէքի սեօղլէրի սեօյլէտի։

— Թօմաս Արթվէլ՝ սէյեահ մաղազա մէմուրու օլուպ, չօգ տէֆա Բարիսէ կէլիր, վէ Ամսթէրտամ սօգաղընտա Ինկիլթէրա օթէլինէ էնէր. — Տուէ սօգաղընտա 9 նիւմէրօլու մահէլլտէ մուգիմէ անթիգաճը միս Դաթ։ — Դաթը-Ութամպը սօգաղընտա 7 նիւմէրօլու մահէլլտէ միւճէվհէրճի Գլարիս Սթօվ։ — Բըթի-Օթէլ սօգաղընտա ալթ պինիճիսի Շարլ Լինտէյ։ — Օբիթալ պուլվարընտա 33 նիւմէրօտա արապա քիրալաերճըսը Լէնդօլն։ — Իչթէ հէյսի պու գյատար տըր։ — Շիւպհէսիզ պու ատէմլէրին ինկիլիզ վէ Ամէրիգալը չիրքէթլէրին բուէսասըլյա միւնասիպէթլէրի պուլունուպ, պազը քեարլը իչլէրտէ մուխպիրլիք խըզմէթինի իչֆա իտէրլէր։ Հալ պու քի պունլարա գարշը զաննիեաթտան գայրի պիր չէյ պիլմէեիզ։ — Պունլարըն ֆուպէր սօգաղը ճինաեէթինէ իչթիրաք իթմիշ օլտուգլարընը մէմուլ իթմէմ։

— Լօնտրատա պիր թագըմ խըրսըզլարըն չէրիքի օլմուշ օլան, վէ Ատէն քէօֆէզինտէ զուհուր իտէն պիր գասըրգա էսնասընտա թէլէֆ օլմուշ իտուկի մազնուն պուլունան Մօրթիմէր Նամ պանքէրին մէմուրունուն իսմի նէ՞ տիր։

— Իսմի Շարլ ֆէրար վէ քէնտիսի Ֆրանսա թէպասընտան տըր։

Ֆլօնեի՝ իչպու իսմի Հազտըգտան սօնրա , տէֆթէրլինի գաբաերպ ճէպինտէ հրֆղ իթտի վէ պատէհու ,

— Պիր գաչ կիւն գատար տահա Բարիստէ գալաճաղ-մըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի ։

— Լօնտրա զապթիէէ նէզարէթինտէն չաղրըլաճաղըմըզ ղէմանա գատար գալաճաղըզ։ Անճագ Հագընտա չաղրըլաճաղըմըզ մէմուլ տուր ։

— Իգթիզա իթտիկինտէ , սիզի նէ՞րէտէ կէօրէպիլիրիմ.

— Մօնմարթրտա Բօթօ սօգաղընտա , 25 նիւմէրօլու մահէլլտէ ։ — Էկէր պիզիմ սիզէ պիլտիրէճէք պիր իֆատէսիզ օլուր իսէ , պիզ սիզի նէ՞րէտէ պուլալըմ։

Ֆլօնեի , քէնտիսինին իգամէթի իթտիկի մահէլլի մէրգումլարա պիլտիրտի ։

Պէհան իթտիկիմիզ միւքեալէմէ էնտասընտա , թաամլաըրընա տէվամ իտիպ , էօյլէեի իւչ սաաթ գատար կէշմիշ օլտուղու հալտէ , զապթիէէ խաֆիեէսիյլէ տիկէր իքի իյինկիլիզ խաֆիեէլէր՝ եէկտիկէրիյլէ ֆէվգէլատէ տօսթ օլմուշ օլարագ , վէ պիրիպիրլէրինի թէքրար կէօրմէքլիկի վատ իտերէք , պըրըլտըլար ։

Ֆլօնեի՝ պապա Լօրիօհա վիզիթա վէրմէք իչին հէնուզ վագթը օլտուղունտան , սօն տէֆա Ուիլ Սագօթ իլէ Թրիլպինին իսքեան իթմիշ օլտուգլարը Լէքիք սօգաղընտա քեայնի խանէնին գաբուճուլարընը իսթիճվապա կիթմէեէ գարար վէրտի ։

Մէրգում , պու իքի հաչարիլէրին նագլ իթմիշ օլտուգլարը թարիհա հագգընտա տօղրու մալիսմաթ ալմագ էֆքաարընտա օլուպ , խանէի մէղքիւր գաբուճուսու , մէրգումանըն նագլը մէքեան իթտիքլէրի թարիհի պիլտիրտի ։

Իչպու նագլը մէքեան ժուպէր սօգաղը ճինաեէթինտէն գըրգ սէքիզ սաաթ սօրա վուգու պուլմուշ օլմասըլա , պու խուսուս՝ իքի Իրլանտալըեը աղըր պիր մէսուլիեէթի թահթընտա պըրագըեօր կիպի կէօրինիւեօր իսէտ , Ֆլօնեի՝ մալիսմաթը սայիրէ ախզ իթմէզտէն էվվէլ , հիչ պիր նէթիճէ չըգարմագ իսթէմէտի ։

Ֆլօնեի՝ Լէքիք սօգաղընտան Ֆէրնանտօ ճանպազիա-

նէսինէ էնտի , վէ Սգօթ իլէ Թրիլպինին՝ մէմուրիեթլէրինտէն, աերխօշլուգ վէ վազիֆելէրինտէ կէօթերտիքլերի իհմալ սէ-պէպիյլէ թարտ իտիլմիշ օշտուգլարընը իապէր ալտըղընտա, տիւշարը էնտիշէ օլտու ։

Պունլարընն ճանպազխանէտէն թարտը վագըասը , էթիէն Պէրօնուն աչըրըլմասը վագըասընտան պիր դաչ կիւն էվվել վուգու պուլմուշ օլուպ , լաքին Ամէրիգալը պիր թէաթրօ միւտիրիյլէ ագտը մուգավէլէ իթմիշ օլտուգլարը իչիտիլմէ-տիկի կիպի , մէրգուման իքի հաչարիլերին իսթիհգագ վէ էհլիեթլերի տէ ֆէվգելատէ օլմատըղը ճիհէթլէ , օ եօլտա պիր մուգավէլէ եաբըլմըշ օլտուղունա տա ինանըլմաեօրտու ։

Պու վագըալարտան , Ֆլօռեի կիպի միւճէրրէպ պիր բօլիս մէմուրունըն՝ հիչ օլմազսա իհթիմալէ գարիպ նէթիճելէր չը-դարմամասը գապիլ օլմաեըպ , պինապէրին մէրգում , Սգօթ իլէ Թրիլպէնին , Օթէլ ատզ Էնտին ճինաեէթի թէատրիքեա-թըյլա մէշղուլ օլմագ իւզրէ խըզմէթլերինի թէրք իթմիշ պու-լունտուգլարընը աչիքեարէն անլատը ։

Լաքին նէ՞րէեե կիթմիշլեր իտի ։

Իչթէ պու մէսէլէ՝ Ֆլօռեիեի տիւչարե էնտիշէ իտիպ , քէնտի եէրինէ տիկէրլերի տախի օլսա , էնտիշէեե տիւչար օ-լաճագլարը թապիի իտի ։

Իմտի մէրգում , պու միւշքիլին հալլինէ չալըշմագլա պէ-րապէր , պապա Լօրիօնուն արապալըղը պուլունան Մուան սօ-գաղընա տօղրու իլերլետի ։

Ֆագաթ իլք կիւնտէն պէրու պապա Լօրիօ՝ արապալա-րընտան պիրի իլէ Բարիս ճիվարլարընա կիթմիշ օլուպ , իր-թէսի կիւն սաաթ իւչտե կէլմէսի մուգաբլրեր իտի ։

. . . . . .

. . . . . .

Իրթէսի բազար կիւնիւ Մալնուտաքի սէյֆիեեե նագլ իտիլմէսի մուգաբրեր օլտուղունտան , Ֆիւլ Վէրիեր , մէզքիւր սէյֆիեե պէքճիսինէ իճապ իտէն էվամիրի թէլէկրաֆլա ի-թա իթտիկի կիպի , պուլվար Հօսմանտաքի խանէսի խըզմէթ-ճիլերինտէն պագըսընը տախի , սէյֆիեետե պագը թէատրի-քեաթըն իճրասը զըմընընտա օրաեա կէօնտէրտի ։

Պու մուամէլաթտան սօնրա, պանքէր պանգասընա կիթ-
տի։ Արնօլտ՝ օլ էսնատէ պանգատա պուլունտուղունտան,
մէրգումա խիթապէն,

— Եարըն սապահ Բարիսի թէրք իտէճէեիզ, սիզտէ պի-
զէ ըէֆագաթ իտէճէ՞ք միսինիզ, տէտի։

— Խայր, եարըն պազը խուսուսի իշլէրիմին թէսվիեէսի
իչին Բարիստէ գալմագլըղըմ լազըմ տըր։

— Պիզիմ մահտուտ վարիսլէր մէսէլէսի նէ՞րէտէ գալտը։

Արնօլտ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Սիզ պու խուսուսու
տիւշիւնմէեին։

— Ֆագաթ...։

— Էյի պիլմիշ օլուն քի, պէն սէրվէթիմիզ իչին չալը-
շըեօրում։

— Լաքին պու իչին իւչ այտա պաշա չըգաճաղընը սէօյ-
լէմիշ իտինիզ։

— Պէն ասլա գաթի մէօհլէթ թայեին իթմէտիմ, վէ ա-
ճէլէ իլէ իշ կէօրմէքտէ իսթէմէմ։

— Սիզէ էմնիեէթիմ վար տըր. անճագ իշ կէճիքմէքլէ
պիր մուվաֆֆագըյեէթ սիզլիկէ ուղրանըլմասընն տէյի վէսվէսէ
իտիեօրում։

— Պէլքիտէ պիր ան էվվէլ միւթէատտիտ միլիօնլարա գա-
վուշմագ արզուսինտէ պուլունուեօրսունուզ, պուրասընը բէք
էյի անլաեօրում, ֆագաթ շու աթիգ տարպը մէսէլի խա-
թըրլաեըն քի, «Հէր քիմ պէքլէրսէ արզուսինէ էրէր» տէրլէր։

— Վանտամը տա տինշիւնիւեօ՞րմուսունուզ։

— Անընտա վագթ ու զէմանընտա սըրասը կէլէճէք տիր։

— Անժէլիք իլէ իզտիվաճընըզը նի՞չին կէճիքտիրիեօրսու-
նուզ։

— Չիւնքի պէնճէ, շիմտի անըն սըրասը տէյիլ տիր։ Ա-
զիզիմ, պու գատար սապըրսըզլըղա մանէա եօգտուր։ Սիզ
բէք զիեատէ սապըրսըզսընըզ։

— Պէն տէ սիզին սիւքիւնէթինիզին սէպէպինի անլաեա-
մաեօրում։

— Պէնիմ իգթիտարըմ՝ հալը սիւքիւնէթիմ տիր։ Թէ-
լաշ իթմէկէ նէ՞ սէպէպ վար տըր։ Սիզ, էմնիյեէթ իթտիկի-

Նիզ իչին միւքեաֆաթընըզը ալտընըզ։ Ազ վագըթտա նէլէ՛ր եաբըլտըզընը կէօրիւեօրսունուզ . . . Մահվ օլմագ իւզրէ պուլունան ժիւլ Վէրիէր պանգասընը իպգա իթտիմ։

« ժիւլ Վէրիէր վէ Արնօլտ Տէավինը պանգասընը՝ պիրինճի սընըֆ պանգալար սըրասընտա կէչիրտիմ։

« Լա Ֆուժէրի քեամիլէն մահվ իթտիկիմ կիպի , էմիլ Վանտամը տա մահվ իթմէք տէրէճէսինէ կէթիրտիմ։ – Լ-ԹիէՆ Պէրօնուն տիկէը վարիսլէրի տէ էլիմտէ պուլունուեօր-լար . . . բարմագլարըմը պիր ազ սըգտըղըմտա , քէնտիլէ-րինի պօղապիլիրիմ ։

— Նէ՞ վագըթ սըգաճագսընըզ։

— Միւնասիպ ատտ իթտիկիմ զէման ։ Թէքրար իտէրիմ, չէրիքի ազիզիմ, սիզ եալընըզ թէչէպպիւսիւմիւզիւն նէթի-ճէսինէ պէքլէյէն քի , հէմ եագընտա , հէմտէ բարլագ սու-րէթտէ զահիր օլաճագ տըր , հալ պու քի թէֆէլրուաթընը տիւշիւնմէյէն ։

Արնօլտուն սօն սէօզլէրի գաթի օլմադը , Վէրիէր՝ ասլա ճէվապ վէրմէտի , վէ եազըխանէսի իւզէրինտէ պուլունան քեաղըտլարը ալըպ իչէ պաչլատը ։

Րահիպէ Մարի՝ օտասը բէնչէրէսինին բէրտէլէրի արգա-սընտա տուրմուշ օլուպ , Վէրիէրին ազիմէթինի գօլլամըշ իտի , վէ մէրգում տիշլարը չըգար չըդմազ, րահիպէ տէ տի-շլարը չըգար , վէ Նօթր-Տամ տը Լօրէթ քիլիսէսինտէ իճրա օլունան գուստասը չէրիֆտէ հազըր պուլունտուգտան սօնրա, Միսթիգօնուն իգամէթկահրընա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու ։

Զաթէն չօգտան պէրու քի չիւք միտաւտաճը րահիպէնէ պէքլէմէքտէ իտի . չիւնքի պիր կիւն էվվէլ Ակօսթինինին նէզ-տինտէ վուգու պուլան թէչէպպիւսիւնիւ վէ իսթիհսալ իթ-տիկի նէթիճէսի քէնտիսինէ հիքմաեէ իթմէք արզուսընտա պուլունուեօրտու ։

Եանընտաքի օտատա օլան Թրիլպի տաիի , եագընտա րահիպէնին կէլէճէկինի պիլտիկինտէն , քէնտիսի տէ Միսթի-գօ գատար մէրտգտա օլուպ , մէրգում չօճուգ կիպի , սա-պահլաեըն երքէնճէ ունանարագ , րահիպէնին կէլէճէք օլ-տուղու թարիգի կէօզլէեօրտու ։

69

Պու սուրբէթլէ իլք տէֆա Թրիլպի, րահիպէ Մարինին, քիլիսէնին գատէմէլէրինտէն էնիպ, Ֆէյլի սօգաղընա կիրտիկինի կէօրտիւ, վէ չէնտ սանիյէ սօնրա, Միսթիգօնուն օտասը գաբուսու չանընըն չալընտըղընը, վէ իչպու գաբունուն այըլըպ գաբանտըղընը իչիթտի, վէ իսկէմլէսինին իսթիւնէ չըգարագ, գուլաղընը մահուտ տէլիկէ տաեաթտը վէ տինլէտի։ Րահիպէ Մարի իլէ Միսթիգօ արասընտա աթիտէքի մուհավէրէ վուգու պուլտու։

Մարի. – Օղլում, տիւնքի թէչէպպիւսիւնիւզտէ մուվաֆֆագ օլտուննուզ մու։

Միսթիգօ. – Մէմուլիմտէն չօգ պիեատէ մուվաֆֆագ օլտում։

— Տիմէք պու մասլահաթկիւզար... պու Ա.կօսթինի...

— Փէնտիսինտէն իսթէտիկիմ մալիւմաթը վէրտի։

— Ա.րնօլա Տէսվինեըրը թանըեօր մու։

— Ջանն իտէրիմ քի թանըեօր, րահիպէ գըզգարընտաչ։

Միսթիգօ՝ օգուեանչարըմըզա մալիւմ օլան խուսուսաթը պէրլի ածիլ հիքեաեէ իթտի, վէ րահիպէ Մարի՝ պիր աղ միւլահազատան սօնրա չէօյլէ իֆատէ իյլէտի.

— Պուննլարտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, Ա.րնօլա Տէսվինեըրընըն սեվապըգը ահվալինճե չիւպհէ իտէճէք հիչ պիր սեպեպ մահէլլ եօգ տուր, չիւնքի Ա.կօսթինին քէնտիսինէ նամուսլու, միւգթէտիր վէ չալըշգան պիր ատէմ նազարըյլա պագըեօր։

— Ա.կօսթինինին պու պապոէքի միւլահազասը տօղրու օլտուղունա տայիր իսպաթըմըզ եօգ տուր։ Պու կիպի ատէմլէր՝ քիմլէրին իչինէ չալըշըրլար վէ ադէլէրինի գազանըրլար իսէ, անլէր լէհինատ պալ վէ չէքէր քէսիլըրլէր։ Իմտի պէն, եալընըզ չիւպհէլի օլմաեան պիր մէնպատէն ալընաճագ մա-

լիամաթա ինանըրըմ, վէ պու մալիւմաթը տա, Արնօլտ Տէսվինեըն վաթանընտան ալմագ իսթէրիմ, զիրա օրատա, քէնտիսինին չօճուգլուղունու, կէնճլիկինի վէ սինին քէմալէթէ վասըլ օլտուղունու պիլիրլէր։

— Լաքին, օղլում, պու սըրատա ղաեէթ էմրի պասիրէթ վէ նէզաքէթ իւզրէ հարէքէթի իթմէք լազըմ տըր։ – Էկէր եանըլըեօր իսէք, էկէր չիւպհէլի զանն իթտիկիմիզ ատէմ, հագըգէթատէ նամուսլու իսէ, հագգընտա իճրա իլլէտիկիմիզ թահգըգաթ՝ մուզիլըր զաննիեաթա քէնտիսինի հէտէֆ գըլապիլիր։

— Բահիպէ գըղգարընտաչ, նէ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեօրում, ֆագաթ սիզ, մամզէլ Անժէլիքէ վէ պանա պու տէրէճէ խօչ կէօրիւնմէեէն պիր քիմսէ, չայեանը թէվէճճիւհ օլամազ։ – Ալտանըպ ալտանմատըղըմըզը անլամագ իսթէրիմ, վէ անլաեաճաղըմ, ֆագաթ սիզ վէսվէսէ իթմէեինին. պէն ղաեէթի գուրնաղ պիր չօճուղում. էօյլէ բաթթ կէլա վէ չալգընճա հարէքէթի իթմէմ։

— Արնօլտ Տէսվինեը Հինտիսթանա տաքի կիթմիչ վէ օրատա եաշամըչ տըր։ – Եու հալտէ, տայիմա կիթմէք կէլմէքլէ կէչիրիլմիչ օլան պիր էօմիւրն թահգըգընա իգթիտարընըզ վա՞ր մը տըր։

— Իճապ իտէրսէ Հինտիսթանա գատար կիտէճէեիմ, լաքին չիմսի իտէճէկիմ սէյեահաթ՝ օ գատար ուզուն օլմաեաճագ տըր։ Էվվէլա Պէրլինէ կիտէճէեիմ, վէ օրատան ալաճաղըմ մալիւմաթ մուճիպլինճէ, սիզ, բահիպէ գըղգարընտաչ, իթթիխազ իտէճէկիմ խաթթը հարէքէթի պանա իրաեէ իտէճէքսինիզ։

— Նէ՞ վագըթ կիտիեօրսունուզ։

— Պու կիւն։ Պու սաադահ տէմիր եօլլարըն թարիֆանամէսինի կէօղտէն կէչիրտիմ... Անգլամ սաաթ սէքիզի օթուզ պէչ տագըգա կէչէրէք հարէքէթի իտէն էքսըրէս գաթարընա բաքիպ օլաճաղըմ, նարը կիճէեի եարըմ սաաթ կէչէրէք Թուրտա, վէ եարըն սաադահ Պէրլինտէ պուլունաճաղըմ։

— Ալլահ ըէֆիքքին վէ ըէհպէրին օլսուն օղլում։ – Իմամի, պանա կէօնտէրէճէկին միւհիթէմէլ օլան մէքթուպլար իլէ թէ-

լէկրաֆնամէլէր հագգընտա, պէյնիմիզտէ պիր գարար վէրէլիմ։

— Մէքթուպ վէ թէլէկրաֆլարը պուլվար Հօսմանտաքի խանէեէ կէօնտէրէճէք տէյի՞լ մի եիմ։

— Եարըն Բարիսի պիր խայլի միւտտէթ իչին թէրք իտէճէեիզ։

— Միսթիգօ. - (Թէաճճիւպանէ.) Բարիսի թէ՞րք մի իտէճէքսինիզ։

— Էվվէթ, թապիպին թավսիեէսի մուճիպինճէ, եազ վէ սօն պահար մէվսիմլէրինի կէչիրմէք իւզրէ սէյֆիյեէեէ կիտէճէեիզ։

— Ուզագ մահէլլէ՞ մի կիտիեօրսունուզ։

— Խա՛յր, Մալնուեու պիլիեօր՞մուսունուզ։

— Էվվէթ, էվվէթ, պիլիրիմ. Էմէրէնվիլ վէ Վիլիէ-սիւր-Մարն արասընտա քիւչիւք պիր քէօյտիւր է։ -Պէն՝ Բարիս ճիվարլարընը բէք չօգ տօշաշմըշըմ տըր։ - Օրատա՞ մը իգամէթ իտէճէքսինիզ։

— Էվվէթ, ագրապամտան Վէրիէրին խանէսինտէ իգամէթ իտէճէեիզ, լաքին սիզ մէքթուպլարընըզը օրաեա կէօնտէրմէեին։

— Նէ՞րէեէ կէ՞նտէրէեիմ։

— Շու ատրէսէ կէօնտէրին, եանի, « Սէն-է-Մարն էեալէթի տախիլինտէ Մալնուտա, Մալնու պաշ բաբասը էֆէնտիեէ, վէ անտէն տախի Սէն-Վէնսան-տը-Բօլ թարիգաթը բահիպէլէրինտէն բահիպէ Մարիեէ։ »

Միսթիգօ՝ պու ատրէսի քէնտի ճէպ տէֆթէրինէ գայտ իլէ,

— Թավսիեէլէրինիզ պու գատա՞ր մը տըր, տէտի։

— Էվվէթ, օղլում. եօլճուլուղունուզուն խայըրլը օլմասընը վէ սէրիան ավտէթինիզի թէմէննի իտէրիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, բահիպէ գըզգարընտաշ, վէ ղահմէթիմի վէ եօրկունլուղումու ասլա էսիրկէմէեէճէկիմի, վէ հէմ տէ սիզին ուղրունուղա հաեաթըմը ֆէտաեէ հազըր օլտուղումու, մամզէլ Անժէլիքէ պիլտիրմէնիզի բէճա իյլէրիմ։

— Իքիմիզտէ սատագաթընըզա էմինիզ։

Պու սէօղլէրտէն սօնրա բահիպէյի մէրգումէ , Միսթիգօ-նուն նէզտինատէն մուֆարագաթ իթտիկի կիպի , Թրիլպի տէ , քէնտի իսկէմլէսինատէն աշաղըեա էնտի , վէ քէնտի քէնտինէ չու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Պու ագշամ սաաթ սէքիզի օթուղ պէշ տագըգա կէչէրէք հարէքէթի իտէն գաթար իլէ ազիմէթ իտէճէք տիր : Լաքին պէն , քէնտիսինտէն էվվէլ Պէյրետէ պուլունաճաղըմ . անճագ Պէյրետէ՞ մի , եօգսա պիր տիկէր մահէլլտէ՞ մի քէնտիսինի տուղաղըմա տիւշիւրէճէկիմի պիլմէմ , ֆագաթ Բարիսէ ավտէթի իտէմէճէկինէ էմինիմ :

Իշպու մուխթասար իֆատաթտան սօնրա , Թրիլպի՝ քիւչիւք պիր չանթա չըգարըպ , պունուն տէրունինէ պիր միգտար չամաչըր , պիր էյրէթի սաչ , պիր րէվոլվըր , վէ լիւզումու պուլունտուղու պաղը էչեաեը վազ իթտիկի կիպի , ճէպինէ տէ քէսկին պիր պըչագ ալարագ , օտասընտան տիշարը չըգտը , վէ արգատան գաբուսունու քիլիտչէնիպ , աշաղըեա էնտի , վէ պիր արապաեա րաքիպէն , Օրլէան տէմիր եօլունա կիթմէք իսթէտիկինի արապաճըեա անչաթտը :

Պէօյլէճէ քիւչիւք միտալեա թաճիրի մահքիմ իտի :

Պիչարէ՝ քէնտիսինի թէհտիտ իտէն մուխաթապա հագգընտա չիւպհէ պիլէ իթմէկէրէք , պիր չանթատա լազըմ օլան էչեաեը եէրլէչտիրտի , վէ պատէհու պիր լօգանթաեա կիտիպ , պիր ազ թաամ իթտիքտէն սօնրա , Մէնթ-Ուան գապրիսաթանընա ազիմէթլէ , վալիտեսինին մէզաըը իւզէրինէ պիր կիրչանտ վազ իչչէտի :

Մէրգում , սաաթ իքի պուչուգ քաատէլէրինտէ պապրիսաթանտան չըգըպ , Րօշուար պուլվարը քէօչէսինէ հէյնի մուվասըլէթինտէ , իսմիչչէ չաղըրլտըղընը իչիթտի , վէ արգասընա տէօնտիւկիւնտէ , պապա Լօրիոնուն պիր մէչիանէտէն չըգտըղընը կէօրտիւ :

Պապա Լօրիո՝ ուզուն , ճէտիտ վէ բարլագ տիւյմէլի պիր րէտէնկօթ կիւնինմիշ օլուպ , դաեէթի եօրկուն կէօրիւնէն իքի աթլը պիւեիւք պիր լանտօ արապասընտաքի մահէլլի մախսուսընա օթուրմագ իւզրէ իտի :

Միսթիգօ՝ Լօրիո իլէ թօգալաշտըգտան սօնրա ,

— Նէ՞ օ պապա Լօրիօ, տիւեիւնտէ պուլունուրճասընա էլպիսէ կիեինմիշ օլարագ պուրատա նէ՞ եարբեօրսուն, տէյի սիւալ իթտի։

Լօրիօ. — Ֆիլվագը պիր տիւեիւնտէն ավտէթ իտիեօրում. լաքին տիւեիւն եագընտա տէյիլ իտի։ Լուվր գուրպինտէ վագը Կուսէնվիլտէն կէլիեօրում։ Տիւն սապահ կիթմիշ իտիմ։ Ֆագաթ նէ՞ չարէ, սանաաթըմ տըր, գաթլանմալը... Հայտէ շու մէյխանէեէ կէլ տէ, սանա քիւչիւք պիր գատէհ ըօմ իքրամ իտէեիմ։

— Մէմնունէն գապուլ իտէրիմ։

Լօրիօ. — (Գատէհինի՝ Միսթիգօնուն գատէհինէ վուրարագ.) Սէնին պու մահէլլէտէ նէ՞ իչին վար տըր։

— Պու կիւն՝ միւթէվէֆիեէ վալիտէմին վէֆաթընըն տէվրի սէնէսի օլտուղունտան, մէզարը իւզէրինէ պիր կիրլանտ վազ իթտիմ։

— Աֆէրին օղլում, քիչի՝ ֆամիլեասընը ասլա ունութմամալը տըր։ — Հալէա միտալեաճըլը՞գ մը իտիեօրսուն։

— Էվվէթ։

— Սանա պիր շէյ թէքլիֆ իտէճէեիմ, օղլում։

— Նէ՞ թէքլիֆ իտէճէքսին, պապա Լօրիօ։

— Սանա արապաճըլըգ սէնաաթընը էօյրէթմէք իսթէրիմ։ Նամուսլու քիմսէ իչին, արապաճըլըգ՝ էյի պիր սանաաթ տըր։ Սէն միւթէպէր քիմսէլէր թանըրսըն. պունլար կիւնիւն պիրինտէ, սանա, պիր դաչ աթ վէ պիր իքի արապա սաթըն ալմագ իւզրէ իգթիզա իտէն մէպլաղը գարզէն վէրէպիլիրլէր։ Պէն արապաճըլըզա ղաեէթ ճիւզի սէրմաեէ իլէ պաշլատըմ... քի՞մ պիլիր, պէլքի կիւնիւն պիրինտէ սէնինլէ շէրիք տէ օլուրուզ։ Նա՞սըլ, իչինէ կէլի՞ր մի։

— Պապա Լօրիօ, թէքլիֆինիզ ղաեէթ տօսթանէ տիր. շիւքրանիյեէթ վէ թէշէքքիւրիւմիւ էզճան ու տիլ արզ իյլէրիմ։

— Գապուլ իտէ՞րմիսին։

— Նէ՛ էվվէթ տէրիմ, նէ՛ խայր։

— Լաքին պու ճէվապ տէյիլ տիր։ — Եարըն սապահ կէլ տէ, գահվալթըմըզը պէրապէր իտէլիմ, վէ ուզուն ուզատիեէ կէօրիւշէլիմ։

— Եարըն սապահ կելէմէմ։

— Ագշամ թաամընա կել։

— Ագշամ տա կելէմէմ։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի պու կիւն եօլճու օլուեօրում։

— Եօլճո՞ւ մու օլուեօրսուն, նէ՞ եաբմագ իչին։

— Պիրիսի հագգընտա իսթէնիլէն մալիւմաթը իսթիհսալ իթմէք իչին։

— Մալիւմա՞թ մը իսթիհսալ իթմէք... սէօյլէ պագալըմ, նէ՞ տօլապ գուրուեօրսուն։ — Պահս իտէրիմ քի, հալէա բահիպէնին խըզմէթինտէ պուլունուեօրսուն։

— Պելքի. ֆագաթ պու պէնիմ սըրրըմ տըր։

— Նամուսքեարանէ հարէքէթ իտէճէկինէ էմին օլտուղումտան, սըրրընըն նէ օլտուղունու սիւալ իթմէմ. շու գատար քի, սէյեահաթընտան ավտէթ իթտիկինտէ, կել պէնի պուլ. սէօյլէտիկիմի սէնին իչին եաբմագա տայիմա հազըրըմ... Հայտէ, շու գատէհլէրիմիզի պօշալթալըմ տա կիտէլիմ։ Շիմտի նէ՞րէեէ կիտիեօրսուն։

— Խանէմէ ավտէթ իտիեօրում։

— Հալէա ֆլէշիէ սօգաղընտա՞ մը իդամէթ իտիեօրսուն։

— Էվվէթ։

— Ինշալլահ եագընտա թէքրար կէօրիւշիւրիւզ։

Պիր չարեէք սաաթ սօնրա, պապա Լօրիօ իդամէթ կեահընա ավտէթ իթտի։

Բօլիս մէմուրու ֆլօնեի՝ Բարիստէն մուֆարագաթ իթմիշ օլտուգլարընը մէմուլ իթմէտիկի իքի Իրլանտալըեը պուլմագ չարէսինի տիւշիւնէրէք, օ կիճէ, բէք ազ ուեումուշ օլուպ, պինապէրին պապա Լօրիօնուն ավտէթինտէն եիկիրմի տագըգա սօնրա, մէրգումուն նէզտինէ կիթտի։

Օլ էսնատէ արապալըղըն խըզմէթճիլէրինտէն պիրի, հավլիտէ, պապա Լօրիօնուն հէնուզ կէթիրմիշ օլտուղու լանտօեու սիլմէքտէ օլմասըյլա, ֆլօնեի՝ մէրգումա խիթապէն,

— Միւսիւ Լօրիօ ավտէթ իթտի՞ մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, միւսիւ, պիր չարեէք սաաթտան պէրի ավտէթ իթմիշ տիր։

— Կէօրէպիլի՛ըմիեմ։

— Զանն իտէրիմ քի կէօրէպիլիըսինիզ, միւսիւ... իչէրիեէ կիտին։

Ֆլօնեի՝ Լօրիօնուն իգամէթկեահրնը պիլսիկինտէն, օ թարաֆա տօղրու իլէրլէտի։

70

Պապա Լօրիօ, տայիրէսի բէնչիրէլէրի աչըգ օլուպ, հավլիտէ քէնտի հագգընատա պահս օլունտուղունու իչիթտիկինտէն, բէնչիրէլէրին պիրինտէն էյիլէրէք,

— Նէ՞ վար տըր, պէնի նի՛չին իսթէօրլար, տէյի սիւալ իթտի, վէ այնի վագըթտա Ֆլօնեի՝ պաչընը գալտըրըպ,

— Միւսիւ Լօրիօ, սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ, տէտի։

— Էմրինիզէ հազըրըմ, միւսիւ, հօգարը չըգըն։

Ֆլօնեի՝ պիրինճի գաթա կէօթիւրէն նէրսիվէն գատէմէլէրինտէն չըգարքէն, Լօրիօ՝ օտասը գաբուսընտա պէքլէտիկինտէն, ագատէմճէ կէօրմիւշ իտուկինի ղանն իչէտիկի բօլիս մէմուրունա խիթապէն,

— Իչէրի պուհուրուն, տէտի, վէ մէրգումուն օտաեա տախիլ օլմասընը միւթէագըպ, իլավէթէն, ֆագաթ, միւսիւ, պէն զաթընըզը պուհտան էվվէլ կէօրմիւշիւմ ղանն իտիեօրում, տէյի պէեան իչլէմէսինտէ, մէմուր, թէպէսսիմ իլէ,

— Զապթիեէ նէզարէթի մէմուրլարընտան Ֆլօնեի տէյի՛լ միեիմ, տէտի։

— Հա՛ հա՛, չիմտի խաթըրըտըմ։ Լաքին պիզ չօգտան պէրու պիրիպիրիմիզէ բահթ կէլմէմիշիզ տիր... հէր նէ իսէ, վիզիթ անըզըն սէպէպի խայըրը՛ մը տըր։ Ումարըմ քի, արապաճըլարըմտան պիրի խիւտաֆը գանուն հարէքէթինտէ պուլունմուշ տէյիլ տիր։

— Պէն էօյլէ պիր շէյ իչին պուրաեա կէլմէտիմ, պապա Լօրիօ։

— Բէք ալէա. էյ մատտէ նէ՞ տիր։

— Սիզտէն պազը մալիւմաթ իսթէմէեէ կէլտիմ։

— Բէք էյի, սօրուն, էկէր իգթիտարըմ օլուր իսէ, սիզէ գաթիէն ճէվապ վէրիրիմ։

— Սիզ ղազէթա օգո՞ւրմուսունուզ։

— Կէօզլէրիմ եօրուլտուղունտան օգումամ... զաթէն բօլիթիգաճա միւթալաաթ վէ հավատիսաթտա իշիմ եօգ տուր. կիւնլիւք հավատիսաթա կէլինճէ, անլէրի տէ թաամ իթտիկիմ լօգանթա վէ գահվէխանէլէրտէ արգատաշլարըմ-տան խապէր ալըրըմ։

— Ժուպէր սօգաղընտա վուգուա կէլէն ճինաեէթի ի-շիթտինի՞զ մի։

— Էվվէթ, սախթէ բօլիս գըեաֆէթինէ կիրմիշ օլան պիր շախսը մուզիրրին՝ Օթէլ տէզ Էնտէ կիտէրէք, մէզքիւր օթէլէ էնմիշ օլան պիր սէյեահըն ագչէսինի չալմագ իւզրէ, մէրդումու աշըրմըշ իտուկինի իշիթտիմ։ Պէն տէ թամամ օ կիւնիւ իշպու օթէլէ պիր ատէմ կէօթիւրմիւշ իտիմ։

Ֆլօնեի սօն սէօզլէրի իշիտինճէ, գուլագ գապարտըպ,

— Օ կիւնիւ օլտուղունա էմին՞միսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էմին օլմագլըղըմտա սէօ՞զ միւ... պապա Լօրիօնըն նամուսլու պիր ատէմ օլտուղունա նասըլ էմին իսէմ, պու սէօյլէտիկիմէ տէ էօյլէ էմինիմ։ Պէնիմ գուվվէի հաֆըզամ միւքէմմէլ տիր։

— Օ եօլճուեու նէ՞րէտէն ալմըշ իտինիզ։

— Էշեասըյլա պէրապէր Լիօն մէվգիֆինտէն։

— Սաաթ գա՞չ իտի։

— Էօյլէեի պիր գաչ տագըգա կէչիեօրտու։ Մարսիլեա գաթարընըն մուվասըլէթի սաաթը իտի։

— Ֆէնտիսինի տօղրուճա Օթէլ տէզ Էնտէ՞ մի կէօթիւր-տիւնիւզ։

— Խայր, էվվէլա Լաֆօն սօգաղընտա վագը պարօն Բօ-չիլտին պանգասընա կիթմէք իսթէտի։ Օրատա ուղուն միւտ-

տէթ գալտը . . . ղալիպա կէօրէճէք մուհիմմ իչլերի վար ի-
տի ։ Թագրիպա ալթմըշ եաշընտա պիր ատէմ իտի , ֆագաթ
գավի իւլ պիւնեհ պիր քիմսէեհ պէնզէեօրտու ։

— Ազիզիմ Մ. Լօրիօ , սիզին՝ Րօչիլտ պանգասընա վէ
անտէն Օթել տէզ Լինտէ կէօթիւրտիւկիւնիւզ ատէմ , հէր
հալտէ , սօյմագ վէ իհթիմալ քի Թէլէֆ իթմէք իւզրէ աշը-
րըլմըշ օլան ատէմ տիր ։

Իհթիեար արապաճը՝ հէեէճանընտան նաչի լէհճէսի սօ-
լարագ ։

— Նէ՞ տիեօրսունուզ , տէտի ։

— Հագըգէթի սէօյլէեօրում ։

— 13 Նուէմբրօլու արապամա րաքիպ օլմուշ օլան չա՞իա
մը գաթը ու Թէլէֆ իտիլմիշ տիր ։

— Պու պապտէ չիւպհէհէ մահէլլ եօգ տուր ։

— Ա՜ճայիպ , պունճա վագըթտան պէրու րաքիպ օլան-
լարըն պախթընա եար օլմուշ օլան 13 Նիւմէրօլու արապամ ,
օ ատէմին ֆէլաքէթինի՞ մի մուճիպ օլտու ։ Տիմէք մէզքիւր
արապամըն նամուսունա խալէլ կէլմիշ տիր ։

— Թէլաշ իթմէհին , արապանըզըն գապահաթը եօգ
տուր . օ պիչարէ քէնտի գատէրինէ գուրպան օլմուշ տուր ։
Արապանըզըն հիւսնի չէօհրէթ վէ իթիպարը պագի տիր ։ Ազի-
զիմ միւսիւ Լօրիօ , սիզէ տիկէր պագը չէյլէր սօրմագ խա-
թէրիմ ։

— Սօրուն , վագաա ալթիւսթ օլտում ամմա , երինէ սի-
զէ ճէվապ վէրէճէհիմ ։

— Պու սէյահաը Լիօն մէվգիֆինտէն ալտըղընըզ ղէման ,
արգանըզտան պիր քիմսէնին կէլիպ կէլմէտիկինէ տիգգաթ
իթտինի՞զ մի ։

— Խայր ։

— Իսանաի րահտէ ֆէվգէլատէ վագըա օ՛լմատը մը ։ — Ա-
րապանըզըն հարէքէթի ղէմանընտա , տիկէր պիր արապա տա
արգատան կէլմէեօ՞ր մու իտի , վէ արապանըզըն տուրտուղու
սըրատա , օ արապա տա տո՞ւրմաեօր մու իտի ։

— Պէն էօյլէ պիր շէյ կէօրմէտիմ . . . Պունտան պաշգա
հավա ղաեէթ սօղուգ օլտուշունտան , էթրաֆըմա պագմա-

եօրտում, վէ եաղմուր տանէլէրի սըրթըմա կիթմէմէք իչին, գաբօթումուն եագասընը չէքմիշ իտիմ։

— Շիւպհէսիզ սէյեահը մէրգում Օթէլ տէզ Էնտէ մուվասըլէթինտէ, իւճրէթինիզի վէրէրէք սիզի եօլա գօյմուշ տուր։

— Խայր, պիր ազ վագըթ պէնի օթէլին էօնիւնտէ պէքլէթտի. անտէն քէնտիսինի, մէվգիֆ քէօշէսինտէ Սէն-Լազար սօգաղընտա քեային պիր լօգանթաեա կէօթիւրտիւմ... Պիչարէ ատէմ, օրատա պէնիմ հագգըմը, էբէյիճէ պիր պագշիշ իլէ պիրլիքտէ թէէտիեէ իթտի։

— Օթէլին էօնիւնտէ պէքլէտիկինիզ զէման, շիւպհէլի վէ ղարիպ պիր շէյ կէօրտիւնի՞ւզ միւ։

Լօրիօ՝ ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ տիւշիւնտիւ, վէ պիրտէն պիրէ,

— Էվվէթ, էվվէթ, տէտի։

— Նէ՞ կէօրտիւնիւզ։

— Թա գարշըտա, պիր արապա գաբուսու ալթընտա, պիր բօլիս մէմուրու, բուսուտա կիպի տուրուեօրտու։ Քէնտի քէնտիմէ, մութլագա պիրիսինի գօլլաեօր օլմալը տէյի տիւշիւնտիւմ. պու արա, եօլճում մէյտանա չըգտը, պունտան ֆազլա մալիւմաթըմ եօգ տուր։

— Մալիւմաթընըզ ճիւզի տիր, վէ պու մալիւմաթլա թահգըգաթ իճրա իտէմէմ։

— Տիմէք միւճրիմլէր տէրտէսթ իտիլմէտիլէր։

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, հէնուզ տէրտէսթ իտիլմէմիշլէր տիր։

— Հիչ օլմազսա իզլէրինի պուլտունո՞ւզ մու։

— Իզլէրինի տախի պուլամատըգ։

— Հագըգաթէն թէաճճիւպ իտիեօրում։ — Լաքին սիզ, զապթիեէ նէզարէթինին է՛ն միւսթայիտ մէմուրլարընտանսընըզ։ Տահա նի՞չէ միւշքիլ խուսուսաթտա մուվաֆֆագ օլմուշսունուզ տուր։

— Շիւպհէսիզ, հալ պու քի շիմտի անլաշըլամաեան պիր սըրր գարշըսընտա պուլունուեօրուզ։

— Զապթիեէ նէզարէթի՝ տահա նէ՛ անլաշըլմազ սըրր-

լարա վագըֆ օլմուշ տուր : – Եալընըզ արապամըն պիր վա-
դըատա իճրա իթտիկի պիւեհիւք պիր վազիֆէ , պու սէօյլէ-
տիկիմէ իսպաթ տըր : Պու տէտիկիմ հագըգի պիր հիքեաեէ
օլուպ , լօմանա պէնզէր :

— Իչին թաֆսիլաթընը թէմամիյլէ խաթըրլաեօրում . . .
Օլ վագըթ , հիչ տէյիլ իսէ պաղը էմարէլէր վար իտի , հալ
պու քի պու կիւնքի կիւն հիչ պիր էմարէ եօգ տուր :

— Միւսիւ Ֆլօնեի՛ արիզ ու ամիդ տիւչիւնէլիմ : Գաթլ
ու թէլէֆ իթմէք իւզրէ պիչարէ ատէմի աչըրան միւճրիմլէր՝
չիւպհէսիզ կէօլկէ տէյիլ իտիլէր :

— Էլպէթթէ :

— Հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի , պունլար պիր մահէլլտէ
իսքեան իթմէքտէ իտիլէր . . . Պունտան պաշգա , էլպէթթէ
քէնտիլէրինի օթէլտէ կէօրէնլէր տէ օլմուշ տուր . նասըլ քի
օթէլտէ մէրգումլարըն էչքեալը սիզէ խապէր վէրիլմիչ տիր :

— Անտըղըմ թարիֆ՝ ղաեէթ միւպհէմ տիր :

— Նիհաեէթ , պիչարէ ատէմի գօլունուն ուճունտան
թուրթուպ կէօթիւրմէտիլէր ա :

— Պիր արապաեա իւքեապ իթմիչլէր :

— Պու արապա վէ անըն արապաճըսը նէ՞ օլմուչլար :

— Էկէր օրասընը պիլսէ իտիք . . . :

— Էկէր պէն զապթիեէ նէզարէթինտէ մէմուր օլսա ի-
տիմ , չիմտիեէ գատար պու միւչքիլի հալ իտէր իտիմ .
պիր արապա վէ պիր աթ՝ հավատա ուչամազլար , պունտան՝
գաթինազար , արապալարըն ճիւմլէսի զապթիեէ նէզարէթի-
նին էմրի թահթընտա ինչա օլունուրլար :

— Պիզ զանն իտիեօրուզ քի , օ արապա խասսէթէն
պու ճինաեէթ իչին սաթըն ալընմըչ , վէ միւթէագրպէն սա-
թըլմըչ տըր :

Լօրիօ՝ տիթրէտի , վէ եումիուղունու մասանըն իւզերի-
նէ վուրարագ ,

— Տուրուն , տուրուն , աճապա պու արապաեը պէ՞ն մի
սաթըն ալարմ , տէտի :

— Մի՛ղ մի , միւսիւ Լօրիօ :

Իհթիեար արապաճը . – (Պիւեհիւք աւրմչար իլէ օտանըն

տէրունինտէ տօլաշարագ .) Մապր իտին , սապր իտին , էկէր տէտիկիմ տօղրու իսէ , քէք ղարիպ հալ տիր :

— Միւսիւ Լօրիօ , իֆատաթընըզը էյղահ իտին :

—Ձինաեէթին վուգու պուլտուղու կիւնլէրտէ պէն պիր արապա , պիր ալթ , վէ պունուն թագըմընը սաթըն ալ-տըմ . . . պունտան պաշգա տիկէր պիր խուսուս ֆիքրիմի աչտը :

— Նէ՞ խուսուս :

— Պիր ազ սապր իտին . . . ճինաեէթին իրթէսի , եա-խօտ տահա իրթէսի կիւնիւ իտի , տէֆթէրիմէ պագտըղըմտա տօղրու թարիխի անլաեա պիլիրիմ , Մանթրէօյլ սօգաղը վէ Ֆիլիբ–Օկիւսթ ճատտէսի քէօշէսինտէ՝ պիր մէյխանէտէ պիր գատէհ չարապ իչտիմ . . . :

— Մէյխանէեի պիլիեօրում :

—Վէ պօրճումու եօտէեիպ տիչարը չըգաճաղըմ էննա-տէ , արապաճը գըեաֆէթինտէ պիր ատէմ , մաղազաճըտան քիրալամըշ օլտուղու պիր ախըր իլէ արապալըղըն քիրասընը վէրմէք իւզրէ իչէրի կիրտի :

— Պիւեիւճէք պիր ատէ՞մ մի իտի :

— Էվվէթ . . . իչթէ պու ատէմ , էֆէնտիսինին էմրի մուճիպինճէ պիր արապա իլէ պիր ալթը սաթաճաղընը , վէ պու սէպէպլէ անլէրի ալթ բաղարընա կէօթիւրէճէկինի սէօյ-լէտի : Պէլքի պիր քէլէբիր տիր միւլահազասը յլա , ալթը վէ արապաեը կէօրմէք իսթէտիմ : Օ հէրիֆ տէ պէնի արապա-լըղա կէօթիւրտիւ : Ալթ պանա գուվվէթլի կէօրիւնտիւ , ան-ճագ եօրկուն օլտուղունտան , սաթըճըսը՝ պիր կիւն էվվէլ ուղուն պիր եօլճուլուգ իթմէքլէ եօրսուլմուշ իտուկինի սէօյլէ-տի : Հալ պու քի արապա միւքէմմէլ օլմասը յլա , պիր ֆիեաթ վէրտիմ . թապիեաթիյլէ շախսը մէրգում՝ տահա զիեատէ ֆիեաթ իսթէտի իսէ տէ , նիհաեէթ իւլ էմր , վէրտիկիմ ֆի-եաթը գապուլ իյլէտի :

— Տիմէք ալթ իլէ արապաեը սիղէ թէսլիմ իյլէտի :

— Իրթէսի սապահ պուբաեա կէթիրտի :

— Օ ատէմին իսմինի պիլիեօ՞ր մուսունուզ :

— Վագաա իսմինի սէօյլէտի իսէտէ , ունութտում :

— Ալտըղը ագչէնին մագպուզունու վէ՞րմէտի մի ։

— Խայր, շահիտլէր օլտուղու իչին, մագպուզ իթասընա լիւզում կէօրիւլմէտի . . . իմտի, միւսիւ Ֆլօնեի, դավիէն զանն իտէրիմ քի, մէզքիւր արապա իլէ աթտան սահիպի թաճիզ օլտուղունտան, պունլարտան խալի օլմագ իչին, գըյ-մէթինին իւչտէ իքի ֆիեաթըյլա պանա թէրք իթմիշ տիր ։

— Սաթըշ մուամէլէսինին թարիխի սահիհինի պանա պիլ-տիրէպիլի՞րմիսինիզ ։

Լօրիօ՝ տէֆթէրինէ պագըպ, էթիէն Պէրօնուն՝ Օթէլ տէզ Էնտտէ ախզ ու կիրիֆթ օլունտուղու կիւնիւն ֆէրտա-սը կիւնիւ էշեայը մէզքիւրէեի սաթըն ալմըշ իտուկինի սէօյ-լէտի ։

Ֆլօնեի. – (Եիւքսէք սէտա իլէ.) Էվվէթ, էվվէթ, աշիքեարէն անլաշըլըեօր ։ Պիր կիւն էվվէլ ճինաեէթին իճ-րասը իչին դուլլանըլմըշ օլան արապաեը սիզէ սաթմըշլար տըր ։

— Պէն տէ սիզին զանընըզտաեըմ ։

— Էֆէնտիսի թարաֆընտան պու էշեաեը սիզէ սաթան քիմսէ՝ Ֆրանսը՞զ մը իտի ։

— Ֆրանսըզ կէօրինիւեօրտու ։ Լաքին, սիզին կիպի վէ պէնիմ կիպի միւքէմմէլէն ֆարսըզճա սէօյլէեօրտու ։

— Միւսիւ Լօրիօ, սաթըն ալտըղընըզ աթ վէ արապա խարիճտէ՝ մի տիրլէր ։

— Խայր. – Պու կիւն անլէր իչին իսթիրահաթ կիւնիւ տիւր ։

— Շիմտի օ արապաեը վէ աթը թէտարիք իթտիրիպ, պէնի արապալըղըն վէ ախըրըն սահիպի օլան մէյխանէճիեէ կէօթիւրիւ՞րմիւսիւնիւզ ։

— Էլպէթտէ, շիմտի կէօթիւրիւրիւմ ։

71

Պէշ տագըգա սօնրա, Ֆլօնեի արապաեա բաքիպ օլտու, վէ Լօրիօ տախի արապա իսկէմլէսինէ օթուրուպ, աթը գամ-

չըլամագլա , հայվան սիւրաթլէ եօլա չըգտը , վէ եարըմ սա-
աթտա Մ՚ընթրէօյլ սօգաղընա մուվասըլէթի իտիլտի ։

Էնանի բահտէ Ֆլօնեի , պապա Լօրիօտան իչիթտիկի չէյ յ-
լէր հագդընտա միւլահազաեա տալըպ , թէհարրիեաթը վա-
գըասընտա պիր իզ պուլտուղունու , վէ պու իզին միւսայիտ
իտուկինի մէմուլ իթմէքտէ իտի ։

Լաքին , թէէսիւֆ օլունուր քի , մէյհանէճիտէն խայըր-
լը պիր ճեվապ ալընամատը . չինքի մէրգումա , արապալըգ
վէ ախըր իչին օն պէշ կիւնլիւք պէտէլի բէչինէն ալմըշ օլ-
տուղունտան , միւսթէճիրինին խամինի սիւալ իտիպ անլամա-
մըշ իտի , վէ սիւալ տախի իթմիշ օլսա , միւսթէճիրի մէզ-
պուրուն սախթէ պիր իսիմ վերէճէկի տէրքեար իտի ։

Լօրիօ՝ Ֆլօնեիեէ պիր գատէհ շարապ իչըրամ իթմէք իս-
թէտիկինտէն , մէրգումա ըչտա իթմէտի ։

Իքիսի տէ գարշը պէ գարշը օթուրտուլար վէ թօգալաշ-
տըգտան ածնրա , իհթիեար արապաճը՝ Ֆլօնեիեէ խիթապէն ,

— Արապաեը վէ աթը սաթմըշ օլան շախսըն Ֆրանսըզա
պէնզէեիպ պէնզէմէտիկինի պանա սիւալ իթտիկինիզ կիպի ,
այնի սիւալի պիր ազ էվվէլ մէյհանէճիեէ տէ թէչըարլա-
տընըզ մը , տէտի ։

— Էվվէլթ , վէ պու պապտէ սէպէպլէրիմ տէ վար տըր ։

— Շախսը մէրգումուն պիր էճնէպի օլտուղունու՞ մու
զանն իտիՖօրսունուզ ։

— Էվվէլթ ։

— Սիզին էՖքեարընըզճա , մէրգումա հանկը մէմլէքէթի
էհալիսինտէն օլապիլիր ։

— Եա Ինկիլիթէրրալը եախօտ Ամէրիգալը տըր ։

—Միւսիւ Ֆլօնեի՛ , իչիթտիկիմ չէյլէր ագլըմը ալաճագ
տըր ։ Խութէմէեէրէք վէ պիլմէեէրէք պու իշտէ մէտխէլիմ
օլմասը՝ զիեատէսիլէ հիտտէթիմի մուճիպ օլուեօր ։ Պու իչին
հէմմէթինիզլէ կիւն կիպի աչիքեարէ չըգմասը լազըմ տըր , վէ
պու խուսուստա պէն տէ սիզէ եարտըմ իթմէք խութէրիմ . . .
Կիիտիքճէ խաթըրըմա պագը չէյլէր կէլիեօր ։

—Նէ՛լէր , ազիզիմ միւսիւ Լօրիօ , վագըթ զայըպ իթմէք-
սիզին խաթըրընըզա կէլէն չէյլէրի իյզահ իտին , վէ էկեր պա-

նա իրաեէյի թարիգ իտէպիլիրսէնիզ, պիւեիւք պիր խըզ-մէթտէ պուլունմուշ օլմանըզտան տօլաեը միւխթէխիր օլա-պիլիրսինիզ։

— Խաթրըմա կէլէն շէյլէրի իշթէ սէօյլէեիմ. - Արապա իլէ աթըն պանա թէսլիմ իտիլէճէք կիւնիւն սապահըսը, պիր տիւեիւն ճէմիյեէթինի պէլէտիեէ տայիրէսինէ, քիլիսէեէ վէ Վէնսան օրմանընտա վագը լօգանթաեա, վէլհասըլ խ-թէնիլէն մահէլլէրէ կէօթիւրմէք իւզրէ բազարլըգտա իտիմ։ Պէնիմլէ պու խուսուստա կէօրիւշէնլէր՝ կիւվէյի իլէ պունըն արգատաշլարընտան պիրի իտի։ Իքիսի տէ էյի տէլիգանլը-լար տըրլար։ Իսիմլէրի տէ Էօժէն Լուազօ վի քիւչիւք Միսթի-գօ տուր . . .

Ֆլօնեի. - (Արապաճընըն քէլամընը քէսէրէք։) Էօժէն Լուազօ՞ մու. միւճէլլիտ Լուազօ՞ մու, պանքէր Վէրիէրին եէ-կէնի՞ մի

— Էվվէթ, սիզ քէնտիսինի թանըեօ՞ր մուսունուզ։

— Թանըրըմ. տէվամ իտին։

— Պունլար իլէ արապալար հագգընտաքի բազարլըզը-մըզը պիթիրմէքտէ իքէն, պէքլէտիկիմ սաթըճը՝ սաթըն ալ-մըշ օլտուղում աթ վէ արապաեը թէսլիմ իթմէք իւզրէ կէլ-տի։ Էշեայը մէզքիւրէեի ալտըմ, վէ սաթըճըեա տա, բա-րասընը ալմագ իւզրէ եօգարը չըգմասընը րէճա իթտիմ։ Պիր-տէն պիրէ Միսթիգօ՝ պու ատէմէ խիթապէն, - «Աֆվ ի-տէրսինիզ, միւսիւ, զանն իտէրսէմ, վէ էկէր եանըլմաեօր իսէմ, սիզ միւսիւ . . .»

Լօրիօ՝ սէօզիւնիւ իքմալ իթմէեիպ, տուրտուղունտա, Ֆլօնեի, սօլուեարագ,

— Հա՞նկը միւսիւ, հա՞նկը միւսիւ, տէյի սիւալ իթտի։

— Իսմի խաթըրըմա կէլմէեօր, ֆագաթ պունուն էհէմ-միեէթի եօգ տուր, զիրա գուսուրու խաթրըմտա տըր։

— Իքմալ իտին . . . չաբուգ իքմալ իտին։

— Միսթիգօ՝ իֆատէսինէ տէվամլէ, - Միւսիւ, սիզ Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսի օեունճուլարընտան ֆալան քիմսէ տէյի՞լ միսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ֆլօնեի՝ օթուրմուշ օլտուղու իսկէմլէտէն աթլաեարագ,

Լօրիօնուն գօլունու թութտու, վէ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Պունու սէօյլէտի՞ մի, տէտի։

— Էվվէթ, հէմ տէ պու քէլիմէլէր իլէ սէօյլէտի։

— Էյ օ ատէմ նէ՞ ճէվապ վէրտի։

— Կիւլէրէք եանըլըեօրսունուզ, սէօյլէտիկինիզ շէյլէրտէն պէն հիչ պիր շէյ պիլմէեօրում, տէյի ճէվապ վէրտի։

Ֆլօնեի. -(Մէսէրէթինտէն նաշի կէօզլէրի բարլաեարագ.) Եալա՛ն տըր, Էօժէն Լուազօնուն տօսթու եանըլմամըշ տըր։

— Ինանը՞րմըսընըզ։

— Էօյլէ օլտուղունա էմինիմ։ Ֆիլվագը օ ատէմին խիթապ իթտիկի շախս՝ Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինին օեունճուլարընտան պիրի օլուպ, էկէր սիզ իսմինի ունութտունուզ իսէ, պէն պիլիեօրում։

— Աճա՛յիպ։

— Իսմի Թրիլպի՞ մի տիր

Ի հթիեար արապաճը՝ խայր մանէասընտա օլարագ պաշընը սալլաեըպ,

— Խա՛յր, իսմի պու տէյիլ տիր, տէտի։

— Էօյլէ իսէ, Ուիլեամ Սգօթ տուր . . .

— Թա քէնտիսի խաթրըմա կէլտի։ Միսթիգօնուն սէօյլէտիկի իսմ, պու իտի։

— Միւսիւ Լօրիօ՛, պանա պիւեիւք պիր ատըմ ալտըրտընըզ։ -Պու Միսթիգօ՝ Ուիլեամ Սգօթու թանըտըղը ճիհէթլէ, անը պուլմագ խուսուսընտա պանա եարտըմ իտէպիլիր։

— Տուրուն, տուրուն, իֆատաթըմը հէնուզ պիթիրմէտիմ։ Սիզէ պիլտիրէճէք սայիր շէյլէրիմ տէ վար տըր։

— Սէօյլէեին, սէօյլէեին. նէ՞ տէրէճէ էհէմմիեէթլէ սիզի տինլէմէքտէ՛ օլտուղումու պիլմէզսինիզ։

— Աթ վէ արապաեը սաթան կիթտիքտէն սօնրա, տիւեիւն արապալարընը միգտար վէ ֆիեաթընա տայիր Էօժէն Լուազօ իլէ իշի պիթիրտիմ, վէ մէրգում եէնի կիւվէյի հագգընտա թէվէճճիւհիւմ հասէպիյլէ, ֆիեաթճա տա թէնզիլաթ իճրա իթտիմ։ -Օլ վագըթ, Միսթիգօ, կիւվէյի իլէ կէլինին եանլարընտա իյֆաի խըտմէթէ մէմուր օլտուղու ճիհէթլէ, տիեիւնճիւլէրտէն էվվէլ լօգանթաեա կիթմէք վէ ումուրը

լազըմէ իլէ մէշղուլ օլմագ իւզրէ, հէնուզ սաթըն ալմըշ օլ-
տուղում արապանըն եալընըզ քէնտիսինէ հասր օլունմասընը
իսթէտի ՝ վէ պէօյլէտէ օլտու։ — Տիւեիւն՝ ֆէրտասը ճումաա
իրթէսի կիւն իճրա իտիլիպ, Միսթիգօնուն արապասընա տի-
կէր իքի տավէթլի բաքիպ օլտուգլարընտան, քէնտիսի ՝ արա-
պանըն եանընտա օթուրմուշ, վէ օթուրտուղու մահէլտէ, կիւ-
միւշ պիր միտալեա պուլմուշ իտի։

— Կիւմիւշ պիր միտալեա՞ մը։

— Էվվէթ. իշթէ, տարպը վէ իմալինտէ պիր նօգսանը
պուլունտուղունտան միւքէմմէլէն թանըլըր հալտէ օլան իշ-
պու միտալեաեը, պիր գաչ կիւն ագտէմ Միսթիգօ՝ Ռոիլ-
եամ Սգօթա սաթմըշ իմիշ։

— Կէօրիւեօրսունուզ ա՛, արապա իլէ աթը սիզէ սա-
թան չախսըն՝ Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսի օեունճըլարընտան
պիրի իտուկինի զանն իթտիկիմտէ, հագգըմ վար իմիշ։

— Էօյլէ օլտուղու աշիքեարէն անլաշըլըեօր։

— Միսթիգօ քի՞մ տիր։

— Նամուսլու, էօքսիւզ վէ նաֆագասընը չըգարմագ ի-
չին ուֆագ թէֆէք իշլէր կէօրէն պիր տէլիգանլը չօճուգ
տուր։ — Ասըլ իսմի՝ Մթանիսլաս Տիւմայ տըր։

— Միւսիւ Լօրիօ, պու չօճուղու՛ պիր ան էվվէլ կէօր-
մէք իսթէրիմ։ Մէրգումտան մալիւմաթ վէ իյզահաթը միւ-
քէմմէլէ ախզ իտէճէկիմի զանն իտիեօրում։ — Իգամէթ իթտի-
կի մահէլլի պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթ, Ֆլէշիեէ սօգաղընտա իգամէթ իտէր։

— Էօյլէ իսէ, պէնի խանէսինէ կէօթիւրիւն։

— Շիւպհէսիզ քէնտիսինի պուլամաեաճաղըզ։

— Նի՞չին։

— Պու կիւն Պարպէս պուլվարը քէօշէսինտէ, սաաթ ի-
քի պուչուգ բատտէլէրինտէ քէնտինէ թէսատիւֆ իթտիմ։
Պու ագշամ եօլճու օլաճաղընը սէօյլէտի։

— Նէ՞րէեէ կիտիեօր։

— Պիլմէմ։

— Հանկը տէմիր եօլ թարիգիյլէ կիտէճէկինի պիլիե՞օր-
մուսունուզ։

— Խայր։

— Իշթէ պու ֆէնա, ղայպուպէթի ուղուն միւտտէթ տէվամ իտէմէզ զանն իտէրիմ։

— Օլ պապտէ քէնտիսինին տէ մալիւմաթը օլմատըղընը պանա սէօյլէտի։

— Միւսիւ Լօրիօ, պու տէլիգանլըեը հէր հալտէ կէօրմէլիեիմ։ - Ուիլ Սգօթա սաթմըշ, վէ սիզին սաթըն ալմըշ օլտուղունուզ արապանըն իսկէմլէսի թարաֆընտա պուլմուշ օլտուղու միտալիա հիքեաեէսինի պանա իյզահ իթմէլի տիր։ - Հէր հալտէ պէնի Ֆլէշիէ սօգաղընա կէօթիւրմէլիսինիզ։

— Բէք էյի, կիտէլիմ։

Լօրիօ՝ իչիլէն շարապըն պէտէլինի վէրտիքտէն սօնրա, եօլա չըգըլտը։

Ագշամըն սաաթ ալթըսընտա, արապա, Ֆլէշիէ սօգաղընտա, Միսթիգօնուն իգամէթ իթտիկի խանէնին գաբուսունտա տուրուպ, Ֆլօնեի՝ գաբուճունուն օտասընա կիտէրէք, գաբուճուեա,

— Մ. Սթանիսլաս պուրատա՞ մը տըր, տէտի։

Գաբուճու. - Պիր ազ կէճ կէլտինիզ, միւսիւ. Մ. Սթանիսլաս պէշ տագըգա էվվէլ կիթտի։

— Ավտէթ իտէճէ՞ք մի տիր։

— Բէք չաբուգ ավտէթ իտէմէզ, չիւնքի եօլճու օլտու։

— Բարիսի թէրք իթմէսինտէն էվվէլ, հէր հալտէ քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէլիեիմ։ - Հա՞նկը շըմէնտըֆէրէ տօղրու կիթտի։

— Էկէր պիլսէ իտիմ, միւսիւ, սիզէ սէօյլէր իտիմ, ֆագաթ պիլմէմ։

Ֆլօնեի՝ մէյեուսէն վէ մահզունէն էվտէն տիշարը չըգտը, վէ Լօրիօ՝ մէրգումուն եիւզիւնտէն, միւքէտտէրօլտուղունու անլաեարագ,

— Նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի։

— Կիթմիշ։

— Նէրէեէ կիթտիկինի սէօյլէմէմի՞շ մի։

— Խայր, սէօյլէմէմիշ։

— Պու խուսուստա պէն պահսա կիրիշէպիլիր իտիմ։

— Նէ՞տէն։

— Չիւնքի բանա իսքեաթ օլմուշում տուր քի, Միսթիգօ՝ խէֆի պիր մէմուրիեէթ իճրասը իչին պուրատան կիթմիշ, վէ պու սէպէպլէ քիմսէեէ պիր շէյ սէօյլէմէմիշ տիր։

— Խէֆի պիր մէմուրիեէ՞թ մի. նէ՞ կիպի։

— Իշթէ պունու քիմսէ պիլմէզ. պէն տէ պիլմէմ։

— Քի՞մ քէնտիսինի պու խէֆի մէմուրիեէթէ թայեին իթմիշ տիր։

— Տուրուն, էֆքեարըմը սիզէ պէեան իտէեիմ։ Լաքին սէօյլէեէճէկիմ՝ զաննտան իպարէթ տիր։ Շէօյլէ քի Միսթիգօնուն կիթմիշ օլտուղու մահէլլի սիզէ խապէր վէրէպիլիր պիր քիմսէ խաթրըմա կէլտի։

— Քի՞մ։

— Բէք չօգ տէֆա Միսթիգօ իլէ բասթ կէլմիշ օլտուղում պիր բահիպէ գատըն . . . Ղալիպա իքիսի պիրլիքտէ պիր իշ թէրթիպ իտիեօրլար, վէ մէրգումուն՝ բահիպէնին էմրի իւզէրինէ պունտան կիթմիշ օլմասը տա բէք միւհթէմէլ տիր։

— Պու բահիպէեի նէ՞րէտէ պուլմալը։

— Արապաեա օթուրուն տա սիզի պիր էվէ կէօթիւրէեիմ. չիւնքի մէզպուրէնին օ էվէ սէրպէսթճէ կիրիպ չըգմասընա պագըլըրսա, քէնտի իգամէթկեահը օրասը օլտուղու իթիգատընտաեըմ։

— Պուլ մահէլլէտէ՞ մի տիր։

— Էվվէթ, պուրաեա եագըն տըր. պուլվար Հօսմանտա, 54 նիւմէրօլու խանէ տիր։

Չէնտ տագըգա սօնրա, արապա, խանէի մէզքիւրուն գաբուսունա մուվասըլէթ իթտիկինտէն, Լօրիօ՝

— Պուրասը տըր, տէտի։

Ֆլօնեի. — Ժիւլ Վէրիէրին խանէսի պուրասը՞ մը տըր։

— Գապիլ տիր։

— Միւսիւ Լօրիօ՛, սիզ պէնի պուրատա պէքլէեին։

Պէօյլէճէ Ֆլօնեի՝ խանէի մէզքիւրուն չանընը շիտտէթլէ չէքտի։

72

Պիչարէ Ժան Տէսուրտի, պիւթիւն կիճէեի, քէտէր ու էսէֆ իչինտէ կէօզ եաշլարը տէօքէրէք, վէ Բօլ Պէրօտան թէրք իտիլմիշ օլմասը վագրասընըն նէթիճէի միւտհիշէսի իւզէրինէ տիւշիւնէրէք կէչիրիպ, օ խապիսին աչտըղը գանլը ճէրիհալարտան գալպինէ ատավէթ կիրմէքտէ, վէ պու ատավէթ՝ քէնտիսինէ ախզը ինթիգամ նասիհաթը վիրմէքտէ իտի։

Անճագ մէզպուրէ՝ հիւսնի գալպ սահիպէսի վէ խայրխահ օլմասը յլա, քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի.

— Քէնտի խէթա վէ թագսիրաթըմլա գանունըն խարիճինտէ գալտըղըմտան, շիքեաեէթէ հագգըմ եօգ տուր։ Լաքին օ պիկիւնահ, վէ սէպէպիմիզլէ տիւնեաեա կէլմիշ օլան մասումըմըզ Լինանըն, օ պիչարէ մէլէեին ֆէտա իտիլտիկի, վէ բէտէրինին հիմաեէսինտէն մահրում գալտըղը իչին, ախզը ինթիգամա պօրճլուեում, վէ ախզը ինթիգամ իսթէրիմ։

Պիչարէ գատընճըղազ, պունտան սօնրա նէ՛ եօլտա եաշաեաճաղընը քէմալը տէհշէթլէ վէ քէնտի քէնտիեէ տիւշիւնմէքտէ օլուպ, չինքի վազիեէթի հազըրէսի մալիւմ օլտուղու ճիհէթլէ, պունտան սօնրա քեաֆֆէյի գաբուլար քէնտիսի իչին գաբալը գալտըղընտա, վէ հէր վագրթքի միւշթէրիլէրինտէն իշ ալամատըղընտա, գըզընը նա՛սըլ պէսլէեէպիլէճէք իտի։

Վագաա, հէր նէ տախի օլսա, Լինա իչին քէմալը ճահտ իլէ չալըշաճագ իտի, ֆագաթ զաթէն գատընլարըն չալըշմագ իւճրէթի՝ անճագ աճլըգտան էօլմէմէեէ պիր մէտար օլապիլիպ, պիչարէ մասում բէք չօգ հէվայիճի զարուրիեէտէն մահրում գալաճաղընտան, պիւեիւք զէհիրլէրին ղազապը օլան գան զաեիֆլիկինէ միւպթէլա օլմագլա, էճէլէ գուրպան կիտէճէկի բէք իհթիմալտէն իտի։

Իչթէ պու միւլահազա՝ Ժանը տիվանէլիք տէրէճէսինէ

կէթիրիպ, մէզպուրէ հաւաթընա զէրրէ գատար էհէմմիեէթ վիրմէմէքտէ, վէ Լինանըն հաւաթընը գուրթարմագ իչին, քէնտինին քի կէօղիւ էօնիւնտէ հիչ գապլինտէն պուլունմագատա իտի։

Ջէվալը գատընճըղազ՝ իհթիւար քաչավրաճընըն լիգատէլէրինտէն, Բօլու պաշտան չըգարան, վէ քէնտիսինին վէ ճիկէրըարէսինին ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթլէրինէ սէպէպ օլան Վիգթօրին իտուհինէ գանմըշ օլտուղընտան, պու մէրթէպէ ֆէնալըղը մուճիպ օլան մէզպուրէ գատընըն՝ նէ՛ գատար ալչագ վէ խաեին օլմասը լազըմ կէլէճէկինի տիւչիւնմէքտէ, վէ հընչկըրտամալարը արասընտա չու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէ իտի.

— Պաշլըճա գապահաթը օ տուր. էկէր օ ալչագ գարը անը պաշտան չըգարմասա իտի, Բօլ՝ իտանէսինի վէ չօճուղունու ասլա թէրք իթմէզ իտի։

Պու սուրէթլէ, ժան, պիչարէ Վիգթօրինի իթհամլէ, ալէյհինտէ ատավէթի ֆէվգէլատէ իլէ մուաթթասըֆ պուլունուպ, հալպուքի մալիմիւմիւզ օլտուղուս վէճհլէ, օ պիչարէ գատընճըղազտա, քէնտիսի գատար աճընմատա չայէսինէ իտի։

Ժան, չայեանը թէէսսիւֆ միւլահազաթա տալըգճա, ադլը պաշընտան կիթմէքտէ օլտուղունու հիսս իտիեօրտու։

Վագըթ վագըթ, գըզը իլէ պիրլիքտէ եաթմըշ օլտուղուտար գարեօլատա գալգըպ օթուրարագ, Լինաեը ալըպ օթէլտէն ֆիրար իթմէք, վէ էպէտի իսթիրահաթա նայիլ օլմադ իւգրէ, Սէն նէհրինէ աթըլմադ կիպի պիր թասավվուրը տէհշէթիչթիմալ ֆիքրինէ կէլմէքտէ, լաքին պու թասավվուր՝ նէֆրէթինի մուճիպ օլտուղունտան, անինտէ զայիլ օլարագ, նէրինէ զաղապ վէ հիտատէթ հիսսիեաթը գայիմ օլմագտա իտի։

Նիհաեէթ սապահ օլտուղունտա, մէզպուրէ գարարընը վէրմիշ իտի. գարարը իսէ, Վիգթօրինատէն ինթիգամընը ալըպ, մուախխարէն իճապ իտէր իսէ, քէնտիսինի տէ թէլէֆ իթմէքտէն իպարէթ իտի։

Պէօյլէճէ ժան՝ ասլա ուչումագսըզըն եաթաղընտան գալ-
գըպ, գըզընը ուչանըրմամագ իչին սէս չըգարմամաեա չա-
լըշարագ էլպիսէոին աճէլէթէն կիեինտի։

Ծաաթ սէքիզ բատտէլերինտէ չօճուգ կէօզլերինի աչըպ,
էթնաֆընտաքի էշեայը թանըմատըզը ճիհէթլէ, թէաճճիւպ
վէ էնտիչէ իլէ սէօրթ թարաֆա պագտը, վէ վալիտէսինի
կէօրտիւկիւնտէ թէպէսիւմլէ գօլլարընը ուզաթտը։

Ժան չօճուղու կէօքսիւնտէ սըգտը, վէ Լինա իլք ագ-
չամը թաամ իթմիչ օլմատըզընտան,

— Վալիտէճիյիմ, գարնըմ աճ տըր, տէտի։

Պիչարէ գատընճըղագըն գըզընա նաֆագա թէտարիք ի-
տէճէք գատար եէտինտէ պիր մըգատար ագչէսի պուլունմագ-
տա իտի։ Շէօյլէ ի, Իօլ Պէրօնուն իլք կիւնիւ քէնտիսինէ
վէրմիչ օլտուղու գըրդ ֆրանգ իլէ զաթէն մալիք օլտուղու
պիր ազ ուֆագլըգ սիքքէտէն, օթէլէ պօրճլու օլտուղու հաֆ-
թալըգ իճրէթինի թէէտիեէ իլէտիքտէն սօնրա, եէտինտէ
օթուզ սէքիզ ֆրանգ գատար գալմըչ իտի։ Պու իսէ, չու էս-
նատէ սէրվէթի տիմէք օլուպ, անճագ ժան պիր իչ պուլանա
գատար, պու սէրվէթի իտարէլի սուրէթտէ գուլլանմազա
մէճպուր իտի։

Մէզպուրէ՝ Լինաեա խիթապէն,

— Հայտէ գըզըմ էլպիսէնի կիեինտիրէեիմ տէ, պիրլիք-
տէ պիր գայմագճը տիւքքեանընա կիտիպ սիւտլիւ գահվէ ի-
չէլիմ, տէտի, վէ չօճուղու կիեինտիրիպ տուասընը իթտիր-
տիքտէն սօնրա, մասումճրղազ՝ տէրուինտէ պազը իպթիտաի
քիթապլար իլէ պիր գաչ տէֆթէր պուլունան չանթասընը
տլոը վէ վալիտէսինէ խիթապլէ,

— Պէնի մէքթէպէ կէօթիւրիւյօրսըն, տէյիլմի, տէտի։

— Խա՛յր գըզըմ, պու կիւն սէնի մէքթէպէ կէօթիւրմէ-
յօրում։

— Նիչին։

— Պու սապահ պիր գաչ մահէլլէ կիտէճէիիզ։

— Է՛յի եա՛, է՛յի եա՛, է՛յլէնիրիզ։

Ժան՝ գըզը Լինա իլէ պիրլիքտէ, պիր գայմագճը տիւք-
քեանընա կիտիպ, սիւտլիւ գահվէ կէթիրթտի. ֆագաթ քէն-

տիսի՝ միտէսի պիր չէյ գապուլ իթմէտիկինտէն , հիչ պիր չէյ եէնեէմէտի ։

Լինա՝ նաֆագասընը պիթիրտիկինտէն, վալիտէսիյէ պիրլիքտէ վօժիրատ սօգաղընա կիթտիլէր ։ Օրատա ժան հէման քէնտի միւրատընա րաղմէն տուրտու ։ Ջանն իտէրսին քի մագսէտինէ էրմէք խուսուսունտաքի գուվվէթի էքսիլիեօր իտի ։ Հաթթա կէրի տէօնմէք թէչէպպիւսիւնտէ տախի պուլունտու իսէ տէ , պիրտէն պիրէ պաչընը եօգարը գալտըրըպ , գարարը գաթի իլէ եօլունա տէվամ պիրլէ , Ֆլէօրիւս սօգաղընտա վագը օն պիր նիւմէրօլու խանէ էօնիւնտէ թէքրար տուրտու ։ Իքինճի տէֆա մէզպուրէնին ֆիքրինի թէրէտտիւտ իսթիլա իտիպ , Լինա իսէ՝ խանէեի մէզքիւրէ պագարագ ,

— Վալիտէճիեիմ՛, տայըմ Լուազօ պուրատա իգամէթ իթմէ՞զ մի , տէյի պէեան իթտի ։

— Էվվէթ , գըզըմ՝։

— Տայըմըն էվինէ՞ մի կիտէճէիզ ։

— Ժան . — (Ղարիպ պիր սէտա իլէ ·) Էվվէթ ։

Մէրգուվէ , պէօյլէ տիեէրէք , մէզքիւր խանէին գաբուսունտան կէչտի ։

Ժան , օ կիճէ ույգուսուզ գալտըղը կիպի , Վիգթօրին տախի կէօզիւնիւ գաբամամըշ իտի ։

Վիգթօրին իլէ զէվճի արասընտա վուգուա կէլէն տէհշէթլի մէնզարէտէն սօնրա , պիչարէ գատընճըղազ սինիր թէէսիրինէ տիւշար օլմուշ, վէ մուախախարէն պաեըլմըշ իտի ։ Լաքին ազար ազար քէնտիսինի պուլսուղունտա , մէյեուսիեէթ գալպինէ տուխուլ իթմիշ իտի ։ Պու հալին նէթիճէսի իսէ , սուի գաստ օլուպ , Ա.րնօլտ Տէսվինճընէն արզուսու տա պունտան իպարէթ իտի ։

Ֆիլվագը զէվալը գատընճըղազ իչին , իզհարը մէսերրէթ իտէճէք սէպէպ գալմըշ օլմաերպ , զէվճի՝ խանէսի խաբրիճինտէ եաթտըղը կիպի , ալէթլէրինի պիրլիքտէ ալարագ խանէսինէ ավտէթ իտիչինէ պագըլըրսա , միւճէլլիտխանէտէն թարտ իտիլմիշ օլտուղունու տա անլամըշ իտի ։

Հասըլը Լուազօ՝ ֆիսք ու ֆիճուրէ տալմըշ օլուպ , սէճալէթ վէ զարուրէթին պունտան պէօյլէ էօնիւ ալընամա-

եարագ իճրաի հիւքմ իաէճէքլէրի , վէ ագտը իզտիվաճը հագգընտա պինա իթտիկի մուազզէզ իւմիւլէրինին զայիլ օլ-տուգլարը , վէ էօժէն Լուազօնուն ալչագ պիր քիմսէ իտուկի տէրքեար իտի իսէ տէ , Վիգթօրին , հէնուզ մէրգումու թահ-գիր իտէմէեօրտու : Կէրչի Լուազօ հէր կէօնա աֆվ ու միւ-սամէհաեա լաեըգ տէյիլ իտի , Ֆագաթ Վիգթօրինին գալ-պինտէ , էլան մէրդում հագգընտա աֆվ իթմէքլիք մէյլ վէ միւլահազասը օլարագ , ֆիքրինտէն ,

— Պէլքի իթտիկինտէն նատիմ օլուպ , պէնտէն աֆվլըգ տիլէմէեէ կէլէճէք տիր , վէ պէն տէ հէր շէյի ունուտարագ քէնտիսինէ աֆվ իտէճէեիմ . . . Ա՛հ , էկէր էօյլէ պիր շէյ օլաա , տիմէքտէ , վէ իւմիտվար օլմաեա հիչ պիր սեպեպ վէ մահէլլ պուլունմատըղը հալտէ , քէնտիսի էլան իւմիտ իթ-մէքտէ իտի :

Պինապէրին չալըշմաեա պաշլատը իսէ տէ , մագսէտի չա-լըշմագտան իսէ , վագըթ կէչիրմէքտէն , վէ սապը իլէ պէք-լէմէքտէն իպարէթ իտի :

Ֆագաթ իւմիտի վահի իտի . պիրա էօժէն Լուազօնուն՝ Բօլ Պէրրօ իլէ Ուիլեամ Սգօթտան իղֆալ օլունտուղու ճի-հէթլէ , իլք կիճէսի կիպի , օ կիճէ տախի խանէսինէ ավտէթ իթմէեէճէկի օգուեանլարըմըղճա մալիւմ տիր :

Ադչամ օլտու , վէ Վիգթօրինին մէյեուսիեէթի թէք-րար պաշլատը : Պիչարե , պիր կիւն եվվել օլտուղու միսիլ-լու , սըթմատան տիթրէտիկի հալտէ պէքլէտի , վէ չէֆֆագ սեօքտիւկիւ թագտիրտէ , քէնտիսի էլան եաթաղընա եաթ-մամըշ իտի :

Օլ վագըթ , տէհշէթլի պիր մէյեուսիեէթէ կիրիֆթար օ-լարագ , պիրինճի տէֆա վէֆաթընը տիւշիւնտու : Շու գատար քի , պու միւլահազասընը գարարըլաշտըրաճագ մէրթէպէտէ տիւչարը իզթիրապ օլմուշ օլմաեըպ , կէնճ օլտուղունու խա-թընըլատը , վէ իզտիվաճընտան եվվել սուհուլէթլէ քեաֆֆէյի իհթիեաճաթընը թէավիսէ իտէպիլտիկինի , հաթթա թասար-րուֆ իթմէքլէ պիր միգտար ագչէ տախի թօբլամըշ օլտուղու-նու , վէ պու ագչէնին պիր գըսմընը սիւեիւն մասրաֆընա դուշանմըշ պուլունտուղունու թէֆէէքքիւր իթտի : Հէմտէ

պիչարէ՝ օլ վագրթ սերպէսթ վէ մէսուա իտի ։

Իմտի ֆիքրինտէն ,

— Ջէնտիմի թէլէֆ իթմէ՛ք . . . անըն իչին քէնտիմի էօլտիւրմէ՛ք . . . պու սօն տէրէճէ ահմագլըգ տըր . . . ա. տէթա քէնտի իւզէրիմէ մէրգումու կիւլտիւրմէք տիր , տէյի միւլահազա իթտի ։

Պու սուրէթլէ սուի գաստ թասավվուրու պէր հավա օլ. տու , լաքին գալպի գանլար իչինտէ պուլունտուղու կիպի , կէօզ եաչլարը տա եէկտիկէրինի թաագիպ էյլէմէքտէ իտի ։

Ջէվալը գատընճըղազ, ույգուսուզ գալմագտան աճը. նաճագ պիր հալէ կէլմիչ օլտուղու հալտէ , պիրտէն պիրէ տայիրէնին գաբուսու չալընտը ։

Վիթօրինին պիւթիւն ազասը տիթրիտի , վէ աղլաեարագ օթուրմագտա օլտուղու իսկէմլէսինտէն գալգըպ ,

— էկէր քէնտիսի իսէ . . . էկէր քէնտիսի իսէ . . . տէ. տի , վէ բարալանմագ տէրէճէսինտէ չալըմագտա պուլու. նան գալպի իւզէրինէ իքի էլլէրինի տաեաթտը ։

73

Վիգթօրին՝ պօչա չըգաճաղը վէսվէսէսիյլէ գաբուեու աչ. մաեա ճէսարէթ իտէմմէքտէ իքէն , գաբունուն չանը իքին. ճի տէֆա չալընտը , վէ օլ զէման մէզպուրէ աեաղա գալգա. րագ , գաբուեու աչտը . ֆագաթ էօժէն Լուազօեու գարչը. լաեաճագ եէրտէ , Սէն-Մանտէտ քէչիտէ օլունան տիւ. եիւն զիեաֆէթինտէն պէրու կէօրմէմիչ օլտուղու ժան Տէ. սուրտի իլէ գըզընը կէօրմէքլէ բիւճաթ իթտի , պիթթապի պու սօչկունլուղու , Վիգթօրինին քէնտի վիզիթասը սէպէ. պինի անլամըշ օլտուղունա իանատ իլէ , իֆթիրա իթմէմէքտէ իտուկինէ , վէ պինապէրին Վիգթօրինին դապահաթլը պու. լունտուղունա հիւքմ իթտի ։

Ժան , Լինա իլէ պիրլիքտէ Վիգթօրինին տայիրէսինէ կի.

րիպ , գաբուեու արգատան գարատրգատան սօնրա ,

— Ա՛հ , ալթիսթլիւկիւնիւզտէն, ալտանմամըշ օլտուղումու անլաեօրում, տէտի ։

Վիգթօրին . — (թէաճճիւպլէ ·) Լաքին պէն նէ տէտիկինիզի անլաեամաեօրում ։

Ժան . — (Իսթիհզա իլէ ·) Սահի՞հ մի . . . պէլքի տէ վիզիթամտան տօլաեը իզհարը թէաճճիւպ իթտիկինիզի իլավէթէն պէեան իտէճէքսինիզ ։

— Շիւպհէսիզ ։

— Հալպու քի վուգու պուլան հալտէն սօնրա , պէնի պէքլէմէքլիկինիզ լազըմ կէլիր իտի ։

— Սիզի պէքլէմէքլիկիմ լազըմ կէլի՞ր մի իտի . . . պէ՞ն մի ։

— Ժան . — (Շիտտէթլէ ·) Պէլքի պիր գըզըմ պուլտուղունու խաթըրըլամաեօրտունուզ ։ Պէլքի զայիֆ վէ գօրգագ իտուկիմի , վէ հիչ պիր շէյէ ճէսարէթի իտէմէճէճէկիմի , վէ սէֆալէթի վէ մահճուպիյէթի գապուլ իտէճէկիմի միւլահազա իտիեօրտունուզ , վէ օ հալտէ տէ թապիի պէնի պէքլէմէեօրտունուզ ։ — Հալ պու քի պու խուսուստա եանըլմըշսընըզ ։ — Էկէր եալընըզ պաշըմա օլսա իտիմ , շիւպհէսիզ պաշըմը եէեէր իտիմ , վէ ասլա մուխալիֆէթի իպրազ իթմէքսիզին , հագգըմտա զուհուրա կէլէն հագարէթլէրի վէ ալչագլըգլարը գապուլ իտէր իտիմ , վէ թահգիրլէ ինթիգամըմը ալմըշ օլուր իտիմ , ֆագաթ պիր գըզըմ վար տըր , իշիտիեօ՞րմուսունուզ , վէ գըզըմըն մուվաճճէհէսինտէ ատալէթին իճրա օլունմասընը իսթէրիմ ։

Ժան՝ Լինաեը գուճագլաեըպ , չէօյլէ տէվամ իթտի .

— Գըզըմ , շու գարըեը կէօրիւեօ՞րմուսուն . իշթէ պու գարը եալանճը վէ խային տիր , վէ պիր տիկէրինին մէթրէսի օլտուղու հալտէ , էվլէնմէքլէ , ալտըղը զէվճի ալտանմըշ , վէ ագտը իզտիվաճընտան սօնրա , նամուսլու պիր գատըն օլաճագ , վէ քէնտի նամուսունու իպգա իտէն չախսա թէչէքքիւր իտէճէք եէրտէ , մաշուգընը թէրք իթմէմիշ տիր , օ ալչաղը քի , շիւպհէսիզ պունուն իսթեարլարըյլա պիրլի եիւզ իւսթիւ պրագմըշ , վէ պունունլա եաշամագ իւզրէ պիրլի թէրք իթմիշ տիր ։ — Լինա՛, գըզը՛մ, իշթէ պիրլի պու տէրէճէ պէտ-

պախթ գըլան պու ալչագ գարը տըր . . . Փէնտիսինտէն սի-
վալ էթ .քի , բէտերինի նէ՞ եաբաը ։

Վիգէօրին , իլք տէֆա , քէնտի ալէյհինտէ պու տէրէճէ
զալիմանէ վէ հագգըզը սէօզլէրին իրատ օլունտուղունու ի-
չիթտիկինտէ , բէք ֆէնա պօզուլտու իսէ տէ , թէտրիճէն
.քէնտիսինի պուլուպ , ժանըն մէգքիւր սէօզլէրի սէօյլէմէսի՝
մահզա տէհշէթլի պիր եանլըշլըղա գուրպան օլմուշ օլմասըն-
տան իլէրի կէլտիկինի անլատը , վէ եիւքսէք սէտա իլէ ,

— ժա՛ն , պիր աղ էվվէլ սէօյլէտիկինիզ սէօզլէրի տին-
լէտիկիմտէ , աճապա բիւեա՞ մը կէօրիւեօրում տէյի տիւ-
շիւնմէքտէ իտիմ։ Ա.գլընըզ պաշընըզտա՞ մը տըր ։ Սիզին սէօզ-
լէրինիզի՞ մի իշիտիեօրում։ Պանա՞ մը սէօյլէեօրսունուզ ։ Նէ՞
վագը օլտու ։ – Պանա գարշը նէ՞ աատավէթինիզ վար տըր .
բէճա իտէրիմ իյզահ իտին ։

— Իյզա՞հ մը իտէեիմ . նէ՞ ֆայիտէսի վար տըր ։ – Զէվ-
ճինիզէ եալանճըլըգ գօմէտեասը օյնատըլընըզ կիպի , պա-
նա՞ տա մը օյնամագ իսթէեօրսունուզ ։

— Տիւնեա իւզէրինտէ է՛ն մուազզէզ վէ է՛ն մուգատ-
տէս չէյլէր՝ հէր նէլէր իսէ , անլէր իւզէրինէ եէմին իտէրիմ
քի , նէ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրում ։

— Պիլաքիս բէք էյի անլաեօրսունուզ ։

— Ճէնապը Ալլահ մուվաճճէհէյինտէ եէմին իտէրիմ քի ,
պէն սիզէ ասլա ֆէնալըգ իլմմէմիշիմ տիր , վէ պու եէմինի
տէ էօլէճէեիմ զէման , գօրգուսուզճա թէքքարլարըմ ։

— Եալան սէօյլէեօրսունուզ . Էօժէն իլէ էվլէնմէզտէն էվ-
վէլ , գըզըմըն բէտերի Բօլ Պէրօնուն մէթրէսի օլմասընը՞ղ մը ։

Վիգէօրին . – (Նէֆրէթամիզ պիր հարէքէթլէ .) Պէ՞ն
մի , պէ՞ն մի ։

— Էվվէթ սիզ , ինքնարէ ճէսարէթի իտէպիլի՞ըմիսինիզ ։

— Պիւթիւն գուվվէթիմ , պիւթիւն իգթիտարըմ իլէ
բէտտ իյլէրիմ ։

Ժան Ցէսուրտ , լատմի զանն իթտիկի գատընըն սէօզ-
լէրինի տինլէեէրէք , տահա չէտիտ պիր թավը իլէ ,

— Էվլի օլտուղունուզ հալտէ , սէվկիւլիւնիւզիւ մուհա-
ֆազա իթտինիզ , վէ գըզըմը վէ պէնի , իհսանլարըն էն պէտ-

պախթը գըլտըգտան սօնրա , նիհաեէթ պու կիւնքի կիւնտէ, եիւզ իւսթիւնէ պրագտըրտընըզ, տէտի ։

— ժա՛ն , ժա՛ն , սիզ սաեըգլահօրսունուզ ։ Պէնի նէ՞ իլէ իթհամ իտիեօր իսէնիզ, օլ պապտէ լաեըգըյլա տիւշիւնտիւ-նի՞ւզ միւ ։

— Սիզի , Բօլ Պէրօնուն մէթրէսի օլմագլա իթհամ իտիեօրում, վէ էկէր թէքզիպ իտէպիլիրսէնիզ, իթմէնիզի , մէյտան օգուրճասընա սիզէ պէեան իյլէրիմ։

— Բէտէրիմին մէզարը իւզէրինէ բրօթէսթօ իտէրիմ։

— Պու տա եէնի պիր քիւֆր ու հագարէթ ... դալիպա սիզ քիւֆր ու հագարէթլէրի իչ եէրինէ գօյմաեօրսունուզ ։ Բօլ սիզին աչըգընըզ օլմուչ տուր , վէ էլան աչըգընըզ տըր ։ – Սիզին իսթար վէ նասիհաթլարընըզ մուճիպինճէ չու սօն ալչագլըգլարը իրթիքեապ իթմիչ տիր ։ – Սիզին էմրլէրինիզ իւզէրինէ , պիզի եաղմաեա վէրմիչ , սօյմուչ թէրք իթմիչ , վէլհասըլ էչեասըզ, բարասըզ վէ իւմիտսիզ օլարագ , պիզի սօգաղա պըրագմըչ տըր ։ – Ֆիլվագը , քէնտիսինի միւքէմմէլլէն զաթընըզա կէչիրմիչ օլտուղունուզ իչին , միւֆթէխիր օլմալըսընըզ ։

Վիգթօրին՝ էլլէրինի գավուչտուրտու ։ Մէրգումէնին իւզէրինտէ հէեէճանը ազիմ միւշահէտէ օլունմագտա օլտուպ , քէսիք պիր սէտա իլէ չէօյլէ պէեան իթտի .

— ժա՛ն , սէօզիւմէ իթիմատ իթմէնիզի՝ պիզի տինլէմէքտէ օլան ճէնապը Ալլահ նամընա րէճա վէ նիեազ , վէ էկէր եալան սէօյլէեօր իսէմ, աեագլարընըզ էօնիւնտէ պէնի չարբամասընը Հագգ Թէալատան Թէմէննի իյլէրիմ ։ – Սիզէ եալան սէօյլէմիչլէր ... մագսէտ վէ մէնֆաաթընը պիլմէմ, լաքին պանա իֆթիրա իթմիչլէր ... Թէէմին իտէրիմ քի , պանա իանատ իտիլէն իսէթա իլէ ասլա միւթթէհիմ տէյիլիմ ... սիզէ գարշը հիչ պիր ֆէնալըգ իճրասընտա պուլունմատըմ, ասլա , ասլա , ասլա ։

Վիգթօրին՝ հընչկըրտաեարագ իֆատէսինէ չու եօլտա տէվամ իյլէտի .

— Ա՛հ , պիչարէ գատընճըզազ , զէվալը վալիտէ , քիմ սիզէ աչագճասընա պու եալանլարը սէօյլէտի ։ Սիզի պու

տերէճէ միւզտարըպ գըլմագտան, վէ պէնի տէ պու մէրթէ-պէ թահգիր իթմէքտէն ար ու ինսաֆ իթմէեէն խասմիմ քիմ օլապիլիր։ – Սիւպհան Ալլա՛հ, նէ՛ կիպի մէքրուհ իֆթիրաեէ գուրպան օլուեօրում։ – Ժա՛ն, սիզէ սէօյլէեէճէքլէրիմի տինլէրսէնիզ, վագը օլան հագարէթլէրինիզտէն տօլաեը նատիմ օլաճագսընըզ։ Գալպէն բէշիման օլուպ, պէնի աճըեաճագ-սընըզ։

Զաթէն Վիգթօրինին հընչկըրտամալարը, աղզընտան չը-գան բրօթէսթօ ավազէլէրի, վէ սէսինին միւէսսիր պիր սու-րէթտէ չըգըշը՝ ժանըն գալպինէ թէէսսիր իտիպ, միւտա-ֆաասը իչին սէօյլէեէճէքլէրինի պիլմէտիկի հալտէ, հիտտէթ ու ղազապը եէրինէ, ըիգաթ ու մէրհամէթ գայիմ օլմագտա օլտուղունու հիսս իթմէքտէ իտի։

Վիգթօրին՝ տիթրէմէքտէ օլան գօլլարընը ժանա տօղ-րու ուզաթարագ, կէօզլէրինտէն եաշլար ագտըղը հալտէ, չէօյլէ իֆատէ իթտի.

— Պէնի տինլէեին. կէչմիշ էօմրիւմիւն շայեանը թէէս-սիւֆ սըրրընը քիմտէն խապէր ալմըշ օլտուղունուզու պիլմէմ. պէլքի կէչմիշ էօմրիւմիւ պիլէն ալչագտան խապէր ալտընըզ։ Տիւնեատա էն զիեատէ նէֆրէթ իթտիկիմ ատէմ՝ օ ատէմ քի, քէնտիսինի սէվէրիմ տէյի իթհամ իտիեօրսունուզ։

«Էվվէթ, ագտը իզտիվաճըմտան էվվէլ պիր խէթատա պուլունտում, վէ պու խէթանըն չէրիքի իսէ, ասլա, օ ալ-չագ Բօլ Պէրօ օլմամըշ տըր։

«Սէվտիկիմ, վէ գալպիմի թէքմիլէն քէնտիսինէ հասր իթտիկիմ շախս՝ պու կիւնքի կիւն վէֆաթ իթմիշ տիր։

«Ուզուն միւտտէթ խալիսանէ կէօզ եաշլարը տէօքտիւմ. պատէհու գալպիմտէ աչըլմըշ օլան ճէրիհա գաբանընճա, գալպիմի, պէնի սէվէն, եախօտ պէնի սէվտիկինի ղանն իտէն Էօժէն Լուազօեա քէմալը սատագաթ վէ խալիսէթլէ հասր իյլէտիմ։

«Էօժէն իլէ էվլէնտիկիմ զէման, հէր քէսէ մէճհուլ զանն իյլէտիկիմ խէթամը քէնտիսինտէն կիզլէտիմ։ – Շիւպ-հէսիզ խէթա իթտիմ, ֆագաթ պէնիմ եէրիմտէ քիմ օլսա իտի, թամիրի նագապիլ օլան պիր մատտէնին պէյհուտէ իգ-

րար վէ իթիրաֆըլլա, քէնտի նիշանլըսընը մահդուն իթմէք վէ պէլքի տէ մէրգուման քէնտիսինտէն ուզագլանտըրմադ ճէսարէթինի հայիզ օլապիլիր իտի։

« Էվլէնտիմ, նամուսլու պիր գատըն օլտում, վէ հէր նէ վագը օլուր իսէ օլսուն, տայիմա նամուսլու գալաճաղըմ, վէ զէվճիմ, սիզին վէ պէնիմ միհն ու ճէֆալարըմըզըն սէպէպի օլան Բօլ Պէրօնուն թէչվիգիյլէ ֆիրլէն պէնիմ իչին զայպ օլմուշ օլմասընա րաղմէն, քէնտիսինի ալտաթմաճաճաղըմ. ասլա ալտաթմաճաճաղըմ։

— Բօլ Պէրօ՞ մու։

— Ա՜հ, անըն սէպէպիյլէ չէքտիկիմ միհն ու էզաւը է-կէը պիլսէնիզ... Մէրգումուն սիզէն մուֆարագաթ իթ-միշ վէ սիզի սօյմուշ օլտուղունու պէճան իտիեօրսունուզ։ – Էվվէթ, օ պէնի քէնտիսինէ մէթրէս իթմէք իսթէեօր-տու։ Էվվէթ արգամտան պէնի գօվալաճօրտու, վէ միւ-նասիպէթսիզ իֆատէէրիյլէ պէնի թաճիզ իտիեօրտու։ – կէչմիշ էօմրիւմտէ հասպ էլ պէչէրիճէ վագը օլան պիր խէթա-մը նասըլ անլամըշ օլտուղունու պիլմէմ, լաքին քէնտիսի օլ գատար ալչագ տըր քի, պու սիլահը պանա գարշը գուլլան-մագ իսթէեօրտու, վէ էկէր քէնտի թէքլիֆինի գապուլ իլէ, տիկէր պիր խէթա իճրա իթմէզսէմ, վագթիյլէ իշլէմիշ օլ-տուղում խէթաեը զէվճիմէ խապէր վէրէճէկինի տայիմա մա-գամը թէհտիտսէ սէօյլէեօրտու։

« Պէօյլէ պիր խայինանէ վէ վահշիեանէ թէհտիտսէ գար-չը չիտսէթլէ մուգավէմէթ իտերէք, օ ալչաղա, թէհտիտինի մէվգըը իճրաեէտսէ գօյսան, եինէ թէքլիֆինի գապուլ իթմէ-հէճէկիմի անլամըմ։ – Լաքին պունա ճէսարէթ իտէմէտի, չիւնքի պէնի իթհամ իթտիկի թագտիրտէ, պէն տէ քէնտի-սինի իթհամ իտէճէկիմի րանա անլատը. հալպուքի նէ եաբ-տըղընը պիլիրմիսինիզ։ – Խայր, խայր, ժան, թէհի եէբտէ զիհնինիզի իշղալ իթմէեին, զիրա անլաեամազըընըզ, չիւնքի եաբտըղը օ տէրճէ մէքրուհ չէյ տիր քի, ինսան ինանամազ։ – Շէօյլէ քի խային՝ պէնի քէտէր ու էլէմ, իհթիեաճաթ վէ զարուրէթ ու սէֆալէթէ կիրիֆթար գըլարագ, մէրամընա էր-մէք իւմիտիյլէ, զէվճիմի զապթընա կէչէրմիշ, վէ անը պաշ-

տան չըգարըպ, պիրախանէլէրէ, մէյխանէլէրէ, վէ տահա պիլմէմ էօյլէ ֆէնա մահէլլէրէ սէվգ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր քի, օրալարտա, ագլընը, ագչէսինի վէ նամուսունու պրագմագտա տըր։ – Պէն՝ զէվճիմի սէրխօշլուգ տէնիլէն պաեաղը չուգուրտան չըգարմաեը մէմուլ իթտիկիմ հալտէ, օ ալչագ՝ անը վար գուվվէթիյլէ օ չուգուրա տօղրու սէվգ իթմիշ, վէ հէր հանկը տէֆա Էօժէն, քէնտի սաեէսինտէ մէզքիւր չուգուրա պիր ազ զիեատէճէ եուվարլանմըշ իսէ, քէնտիսի պուրաեա կէլիպ, աշգը մէքրուհընտան պահս իլէ, պէնիմ իչին եէկեանէ սաատէթ իհթիմալի՝ զէվճիմի թէրք իտիպ, քէնտիսիյլէ եաշամագլա հասըլ օլապիլէճէկինի իսպաթ իթմէեէ չալըշմըշ տըր։

« Օ խայինի, նէֆրէթ վէ իքրահ իլէ ըէտտ իթտիկիմ հալտէ, քէնտիսի էլան կիզլի սուրէթտէ ֆիքրի մուղիրրինէ տէվամ իտիեօր։ Շէօյլէքի Էօժէն՝ խանէսինէ կէլմէեօր. տայիմա սէրխօշ տուր, տիշարտա եաթըեօր, վէ պէնի տէօեիւեօր։ Մէրգումու միւճէլլիտխանէտէն թարտ իթտիքլէրի ճիհէթլէ, իչի կիւճիւ եօգ տուր, բարասը տա գալմամըշ տըր։ – Տիմէք զարուրէթ վէ սէֆալէթ պիզի իսթիլա իտիեօր։ – Բօլ Պէրօնուն սիզի թէրք իթմիշ օլմասընտան պահս իտիեօրսունուզ։ Պունտա պէնիմ ասլա գապահաթըմ վէ մէտխէլիմ եօգ տուր։ Հալպուքի էկէր զէվճիմ պէնի թէրք իտիեօր իսէ, միւսէպպիպի եէկեանէսի՝ Բօլ Պէրօ տուր։ – Պէն տէ սիզին գատար պէտպախթըմ, սիզին կիպի ճէվր ու ճէֆա չէքիեօրում. . . սիզին կիպի աղլաեօրում. պիր տէ պէնի, ատուի էքպէր վէ մուհլիքիմ օլան պիր ալչաղըն մէթրէսի օլմագլա իթհամ իտիեօրսունուզ։ Ա՛հ, Ժա՛ն, Ժա՛ն, պու հարէքէթ վէ մուամէլէնիզ՝ ինսաֆսըզլըգ տըր, զալիմլիք տիր։

Վիգթօրին, գուվվէթ վէ թագաթտան տիւշէրէք, աեագտա տուրմաեա իգթիտարը գալմատըղընտան, պիր իսկէմլէեէ օթուրտու, եիւզիւնիւ էլլէրի իչինտէ կիզլէտի, վէ էվվէլինտէն տահա չէտիտ պիր սուրէթտէ հընչկըրտամաեա պաշլատը։

Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ, Ժան, պիչարէ գատընճըղազըն իյզահաթ վէ իֆատաթընը հէեէճանը ազիմլէ

տինլէտիկինտէն, գալպէն միւթէէսիր օլտու, վէ պունտան ագտէմ րաքիպէսի վէ խասմի զանն իթտիկի, լաքին հէմ տէրտ վէ հէմմէշագը օլտուղունու պու քերրէ անլամըշ օլտուղու գատընընըն իֆատաթը տօղրուլուղունա ասլա շիւպէհիմէտի։

74

Պու սըրատա ժան տախի աղլամագտա օլուպ, քիւչիւք Լինա իսէ, վալիտէսինին կէօզ եաշլարընը կէօրմէքլէ, հընչկըրտամագ րատտէսինտէ պուլունուեօրտու։

Պիրտէն պիրէ կէնճ գատըն՝ Վիգթօրինէ եագլաշըպ, էլլէրինի սըգարագ,

— Վիգթօրին, աղիզէմ Վիգթօրին, պէն սիզէ ասլա հագարէթ իթմէտիմ. . . պիլմէեօրտում. . . զանն իտիեօրտում. . . խէթա իթմիշ օլտուղումու չիմտի կէօրիւեօրում. . . աֆվ իտին, աֆվ իտին, տէտի։

Օլ էննատէ Վիգթօրին՝ աէօյլէեէպիլմէք իգթիտարընը հայիզ օլմաերպ, քէնտիսի տէ ժանըն էլլէրինի սըգմագլա տօսթլուգ իպրազ իթտի, վէ ժան՝ հիտտէթ ու ղազազլէ,

— Էվվէթ, էվվէթ, պու ատէմ ալչագ տըր, վէ ալչագլարըն ալչազը տըր. . . քէնտիսինի սէվտիկիմ, վէ գըզըմըն քէտէրի օլտուղունու տիւշիւնտիւկիւմտէ, ար ու հիճապրմտան էօլմէք րատտէսինէ կէլիրիմ։ — Ա՜հ, պիչարէ Վիգթօրին, չէքտիկիմ միհն ու մէչագգաթ՝ սիգին միհն ու մէչագգաթը՝ նըզը անլաթտըրմագտա տըր։ — Տիւմէք պու ճանվէր, քէնտինին վահշիեանէ իչթիեագ վէ արզուսընա էրմէք իչին, սիզի, ղէվճինիզ էօժէնէ ղամմաղլամաեը թէհտիտ իթմիշ տիր։

— Էվվէթ։

— Վէ Էօժէնի իյշ ու իշրէթէ միւպթէլա գըլարագ, ֆամիլեանըզը մահվ իյլէմիշ տիր։

— Էվվէթ։

— Պու ալչաղը թէլէֆ իթմէսինի զէվճինիզէ նա՞սըլ սէօյլէմէտինիզ. պիզզաթ մէրգումու սիզ նի՞չին էօլտիւրմէտինիզ։

— Զէվճիմ՝ պու խային վէ մուզիրը տօսթու թարաֆընտան պիւեիւլէնմիշ օլտուղունտան, վէ անըն կէօզլէրիյլէ կէօրտիւկիւնտէն, հէր նէ սէօյլէսէմ, պանա ինանմագ իսթէմէեէճէք իտի. քէնտի էլիմլէ անը էօլտիւրմէեէ կէլինճէ, գան՝ տէհշէթիմի մուճիպ օլտուղունտան, պիզզաթ ճինաեէթ իճրասընա միւգթէտիր տէյիլիմ։

— Բէք էյի. պէն սիզտէն զիեատէ ճէսուրում, վէ թէքմիլ գանընըն ագմասընը. ասլա միւթէէսսիր օլմաեարագ կէօրէպիլիրիմ։ Սիզէ ֆէնալըգ իթմիշ օլտուղունու թաստիգ իտէրիմ, ֆագաթ պանա իթտիկի ֆէնալըգ տահա զիեատէ տիր։ Պէնի թէմամիյլէ սօյտու, վէ պիր սաաթ գապուլ իտիլէն վէ պատէհու թէրք օլունան ախլէագը պօզուգ գըզլար կիպի պէնի սօգաղա պրագտը։ — Իմտի, քէնտիմին, վէ իքիմիզին ինթիգամընը ալմագ՝ հագգըմ տըր, վէ պու հագգըմը իսթիմալ իտէճէեիմ։

Պու սէօզլէր՝ զաեէթ սէրթ պիր թարզտա թէլէֆֆիւզ օլունտու։ Վիգթօրին՝ միւէսսիր պիր սէտա իլէ,

— Ժա՛ն, սագընընըզ, տէտի։

— Նէ՞տէն սագընաեըմ։

— Պիր հարէքէթի շէտիտէ իճրասը.յլա քէնտինիզի թէհլիքէյէ տիւչար գըլմագտան... Լինաեը տիւշիւնիւն...

— Պունտան սօնրա զէվալլը մասումուն նէ՞ օլմասընը իսթէրսինիզ։ — Պէնիմ չալըշմագլըղըմ, իքիմիզի կէչինտիրմէյէ քիֆաեէթ իտէ՞ր մի,

— Մէյեուս օլմաեըն։

— Նէ՞ իւմիտիմ օլապիլիր։

— Ճէնապը Ալլահ սիզէ աճըեաճագ, իհթիմալ քի պու կիւն միւթթէհիմ օլան Բօլ Պէրօ՝ եաբտըղընտան նատիմ օլարագ, եինէ սիզէ ավտէթ իտէճէք տիր։

— Օ՞ մու եաբտըղընտան նատիմ օլարագ, պիզէ ավտէթ

իտէճէք տիր։ – Սիզ տահա անըն նէ եաբտըղընը, վէ այչագ-ճա հարէքէթինի նա՞սըլ թէրթիպ իթտիկինի պիլմէզսինիզ։ – Չօգտան պէրու Բօլ Պէրօ՝ այրըլմագլըղըմըզը իսթէեօրտու. պու թասավվուրու թասմիմ իտիեօրտու. վէ պու թասավ-վուրունու նէ՞ կիպի ահվալ իլէ իճրա իթտիկինի պիլի՞րմի-սինիզ։

Ժան՝ օգուեանլարըմըզըն զաթէն պիլտիքլէրի թաֆսի-լաթը Վիգթօրինէ հիքեաեէ իտիպ, պատէհու իլավէթէն շէօյլէ սէօյլէտի.

— Պիր տէ պէօյլէ ատէմէ աֆվ իթմէքլիկիմի նա՞սըլ իս-թէրսինիզ։ Խա՛յր, խա՛յր, միւմքին տէյիլ տիր։ Քէնտի ին-թիգամըմը, գըզըմըն ինթիգամընը ալմալըեըմ։ . . . – Ալլա-հա ըսմարլտըգ Վիգթօրին . . . պէօյլէ զալիմանէ պիր հագգ-սըզլըգլա սիզի թահգիր իթտիկիմտէն տօլաեը խալիսանէ թէէսիւֆ իտէրիմ . . . Պանա կիւճէնմէեին . . . զահիրի ահ-վալ՝ պէնի եանըլթտը . . . քէտէր վէ թէէսսիւֆ պէնի մէճ-նունէ գըլտը։ – Իմտի, վագը օլան հագարէթիմի ունութմա-նըզը ըէճա վէ նիեազ իտէրիմ։

— Զաթէն հիչ պիր շէյ խաթըրլամաեօրում։

— Պէնի տէրազուշ իտին տէ կիտէեիմ։

— Նէ՞րէեէ կիտիեօրսունուզ։

— Եաշամագ վէ գըզըմը պէսլէմէք իչին չարէլէր արամա-լըեըմ։ – Ալլահ վէրէ քի պու խուսուտա մուվաֆֆագ օլա-եըմ, լաքին էկէր չալըշմագլա, Լինանըն նաֆագասընը թէ-տարիք իտէմէզսէմ, մահվըմըզա սէպէպ օլմուշ օլան ատէ-մին վա՛յ հալինէ. քէնտի քէնտիսինի մահքիւմ գըլմըշ օլա-ճագ տըր։

— Ժա՛ն, քէսպի սիւքիւնէթ իտին,

— Ատալէթ կիպի սիւքիւնէթ իչինտէեիմ։ – Ալլահա ըս-մարլատըգ։

— Թէքրար կէօրիւշէճէեիզ, տէյի՞լ մի։

Ժան. – (Գուպպէյի ասիւմանը կէօսթէրէրէք.) Պէլքի եօգարտա կէօրիւշիւրիւզ։

Մուախխարէն իքի գատընլար՝ պիրիպիրինի գուճագլա-տըլար, վէ պիր դաչ սանիյեէ այնի հալտէ գալտըլար։ Պու

մուամէլէտէն սօնրա , կէնճ գասըն՝ գըզը իլէ պէրլիքտէ մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ իթտի ։

Վիգթօրին , եալընըզ գալտըղընտա , չալըշմասընա տէվամ իթմէք իսթէտի իսկ տէ , հէյրաթէթինտէն նաչի էլլէրի տիթրէեօրտու , վիճուտինտէ պուզ կիպի սօղուգ սարսըլմըըլար հիսս իտիեօրտու , պաշը ճիմի իչին աղըը կէօրիւնիւեօրտու , վէ պէյնի նէվիմա տաղընըգ հալտէ պուլունուեօրտու ։

Պիչարէ եաթաղընա գատար սիւրիւքլէնմէեէ մէճպուր օլուպ , սալանարագ , հէման էօլիւ կիպի մէզքիւր եաթաղա սէրիլտի ։

Ֆլէօրիւս սօգաղընտաքի խանէյտէ իչպու չայեանը թէէսսիճ հալլէր զուհուրա կէլտիկինտէ , Բօլ Պէրօ վէ էօժէն Լուազօ , Օթէլ Բրօվանստա ուեանտըլար ։ Բօլ Պէրօ՝ հարէքէթի վագըասընտան տօլաեը ասլա իգթիրապը գալպ վէ նէտտամէթ հիսս իթմէտիկի կիպի , իբի կիւն ւիւթէմատիէն սէրխօշլանմագտան սէրսեմլէշմիշ օլան էօժէնին ֆիքրինտէ իսկ , կէշմիշ ահվալին անճագ դաեէթ միւպհեմ պիր խաթըրէսի գալմըշ իտի ։

Բօլ · — Է՛յ արգատաշ , տիւն նէ՛ կիւզել էյլէնտիք · իշթէ եաշամագ տա պու տուր , տէտի ։

Լուազօ · — (Տիլի աղըրլաշմըշ օլարագ) Ֆագաթի պուլունտուղում մահէլլ նէ՞րէսի տիր ։

— Պէնիմ էվիմ տիր ։

— Մէնին էվինտէ՞միեիմ ։

— Էվվէթ , օթէլտէ ։ — Յանա իթտիկիմ հիքեաեէէի խաթըրլա՞մաեօրմուսուն ։ Ժանը եօլա գօյտում , էշեամը տա սաթտըմ . . . հիւրրիեէ՛թ , եաշասըն հիւրրիեէ՛թ ։

Պու աէօղլէր Լուազօնուն ֆիքրինի աչմագլա ,

— Էվվէթ , էվվէթ , խաթըրմա կէլիեօր · պու կիճէ տէ տիշարտա գալտըմ , տէտի ։

— Պիր էրքէյնին տիշարտա գալմաեա հագգը վար տըր ։

Հալ պու քի Լուազը ֆիքրինճէ միւպհեմ պիր ալթիսաթլիւք վէ թէէսսիճ հիսս իտէրէք ,

— Շիմտի վիգթօրին նէ՞ տէեէճէք տիր , տէյի պէեան իթտի , վէ Բօլ տախի , միւսաթէհզիեանէ պիր ճէվապլէ ,

— Վիգթօրինի՞ մի տիւշինիւեօրսուն. օ սէնի, միւքէմմէլ պիր մուարազաեա պաշլամագ իչին պէքլէեօր։ Շիմտիտէն հազըրլըղընը տա կէօրիւեօր։ Սէրխօշ, թէնպէլ վէ խայըրսըզ գօճա քէլիմէլէրի՝ տօլու կիպի իւզէրինէ եաղաճագ տըր։ Պանա գալըրսա, պու շէյլէրի իշիթմէք իչին, խանէնէ ավտէթ իթմէքլիկին քեարը ագըլ տէյիլ տիր, տէտի։

Լուազօ. – (Կէօմլէյինին գօլլարը քիրլէնմիշ օլտուղունու կէօրէրէք.) Լաքին հիչ օլմասա, չամաշըրըմը թէպտիլ իթմէլիեիմ։

— Չամաշը՞ր մը. պէնիմ չամաշըրըմ վար տըր։ Շու քէօշէտէքի սանտըղը աչ տա պիր կէօմլէք ալ։ – Պիլիրսին քի, արդատաշըմըզ Գօրտիէ կէլտիկինտէ, էօյլէ թաամը իթմէեէ կիտէճէեիզ։

— Վայ արդատաշըմըզ կէլէճէ՞ք մի տիր։

— Էվվէթ, հէմ պու կիւն միւքէմմէլէն էյլէնէճէեիզ։ – Ժուանվիլ-լը-Բօնտա քէպապ եէմէեէ կիտէճէեիզ։

— Ֆագաթ Վիգթօրի՞ն...

— Պրագ շու Վիգթօրինի... եօգսա տիւնքի թօգաթլարընա պու կիւն տէ՞ մի տէվամ իթմէք իսթէեօրսուն։

Լուազօ ճէվապ վէրմէտի, ֆագաթ քէնտի միւրատընա բաղմէն, ազիմ պիր մահճուպիյեէթ հիսս իտիեօրտու։ Պու սըրատա քէլամա աղազլէ,

— Տիմէք պու կիւն սէն մահէլլի մէմուրիեէթինէ կիթմէեէճէքսին, տէտի։

— Տօսթում, մահէլլի մէմուրիեէթիմի թէրք իթտիմ։

— Վէրիէր պանգասընա՞ մը կիտիեօրսուն։

— Էվվէթ։

— Մէմուրիեէթինէ նէ՞ վագըթ պաշլաեաճագսըն։

— Եարըն բազար օլտուղունտան, բազար իրթէսի պաշլաեաճաղըմ։ Օլ վագթա գատար զէվք ու էյլէնճէեէ տէվամ իտէպիլիրիզ։ Բազար իրթէսի կիւնիւ սէնտէ քէնտին իչին իշ արարսըն, վէ պիր իշ պուլանա տէկին, պէն սանա նագտէն մուավէնէթ իտէրիմ։ Շու գատար քի, բասթ կէլա միւճէլլիտխանէեէ կիրմէեէ մէճպուր տէյիլսին։ Վիգթօրինէ կէլինճէ, օլ պապտէ սանա էյի պիր նասիհաթ վէրսէմ, տին-

լեմէք իսթէրմիսին ։ Պաշընտան Վիկթօրինի տէֆ էթ վէս-
սելամ։

Լուազօ ճէվապ վէրմէեիպ , պիր քելիմէ պիլէ իրատ իթ-
մէքսիզին չամաշըրընը տէյիշթիրտի ։ Մէրգում պիր թաղէի-
դի մանէվիեէ թապի օլուպ , տախիլի պիր սէտա , « Ջէնտինէ
կէլ . . . էվինէ ավտէթ էթ . . . գարընտան աֆվլըդ տիլէ ,
օտա սանա աֆվ իտէճէք տիր , վէ սօնրա տախի քէնտինէ իշ
արա , պուլաճագսըն » տիմէքտէ իտի ։

Մէրգումի , պէյքի Բօլ Պէրօտան մուֆարագաթ իթմէք
գարարընը վէրմէճէք իքէն , Ուիլեամ Մգօթուն՝ սախթէ Գօր-
տիէ գըեաֆէթինտէ մուվասըլէթի իւղերինէ , էֆքեարը թէպ-
տիլ օլարագ , պալէատէ պէեան իթտիկիմիդ սէտաեը սիս-
քիւթ իթտիրտի ։

Պու սուրէթլէ Լուազօնուն հիւանի նիեաթը պէր թարաֆ
օլարագ , պիզիմ իւչ արգատաշլար Ժուանվիլէ միւթէվէճճի-
հէն հարէքէթի իթտիլէը ։

Պունլարը պուրաճըգտա թէրքլէ , պուլվար Հօսմանտաքի
խանէնին գաբուսու չանընը չալտըղը զէման թէր.ք իթմիչ օլ-
տուղումուդ բօլիս խէֆիեէսի Ֆլօնեիեէ նագլը քէլամ իտէ-
լիմ։

Օ կիւնիւ , ժիւլ Վէրիէրին էմրի մուճիպինճէ , աչճը գա-
րը իլէ օտա խըզմէթճիսինտէն վէ արապաճըտան մաատա ,
խանէի մէզքիւրուն քեաֆֆէյի խատէմէսի Մ՝աընուեա կիթ-
միշլէր իտի ։

Հէնուզ սուֆրատան գալգըլմըշ իքէն , խանէնին գաբու-
սու չանը չալընտը ։ — Օլ էանատէ Անժէլիք վէ րահիպէ Մա-
րի , նագլը մէքեան իտէճէքլէրի ճիհէթլէ , պաղը թէտարի-
քեաֆտա պուլունմագ իւզրէ , քէնտի օտալարընա չըգմըշլար
իտի , վէ Ա.րնօլտ Տէսվինեը տախի , սալօնտա , չէրիքիյլէ կէօ-
րիւշիւեօրտու ։

Գաբու աչըլընճա Ֆլօնեի իչէրի կիրիպ , վէ գաբուճուեու
գարշըլաեարագ ,

— Միւսիւ , պանքէր Մ. ժիւլ Վէրիէրին իդամէթկեահը
պուրասը տըր , տէյիլ մի , տէտի ։

Գաբուճու . — Էվէթ ։

— Էկէր եանըլմահօր խէմ, պուրատա պիր աէ բահիպէ իգամէթ իտէր։

— Էվվէթ, Սէն-Վէնսան-տը-Բօլ թարիգաթընտան բահիպէ Մարի պուրատա իգամէթ իտէր։

— Բահիպէ Մարի իլէ զաեէթ մուհիմմ պիր մատտէ հագգընտա կէօրիւշմէք արզուսինտէեիմ։

— Բէք էյի, միւսիւ, եօգաբը չըգըն. տէհլիզտէ օտա խըզմէթճիսինի գարշըլարսընըզ։

Գաբուճու պէօյլէ տիեէրէք, պիր միւսաֆիր կէլտիկինի պիլտիրմէք իւզրէ պիր չան չէքտի, վէ Ֆլօնեի՝ հավլիտէն կէչիպ, նէրահվէնտէն տէհլիզէ չըգտըղընտա, տէհլիզին գաբուսունտա օտա խըզմէթճիսինի գարշըլատը։

Խըզմէթճի. — Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, միւսիւ։

Ֆլօնեի. — Բահիպէ Մարի իլէ աղաճըգ կէօրիւշմէք իսթէրիմ։

— Բահիպէ Մարի օտասընա չըգմըշ տըր. վէ չու սաաթտա միւսաֆիր գապուլ իմմէք իսթէեէճէկինէ չիւպհէմ վար տըր։

— Լաքին պէնիմ պուրաեա կէլիշիմ, մուհիմմ պիր սէպէպլէ օլուպ, միւլագաթըմըզ կէրի պրագըլամահաճաղընտան, պու խուսուստա իսրարէ մէճպուրում։

— Իամինիզի պէեան իտի՞ր միսինիզ։

— Բահիպէ Մարի պէնի թանըմազ. ֆագաթ գարթըմը թագտիմ իտէպիլիրսինիզ։

75

Խըզմէթճի գարթը ալըպ պագտըղընտա, իզհարը թէաճճիւպ իմտի, վէ պատէհու մէզքիւր գարթը քէնտիսինէ վիրէն չախտա աթֆը նազար խյէտի։

Իշպու գարթըն իւզէրինտէ պէր վէճհի աթի եազըլմըշ իտի.

ՖԼՕՆԵԻ

ԶԱՊԹԻԵԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻ ՄԻԻՖԷԹԹԻՇԻ

Ֆրանսուա-Միրօն սօգաղը Ն. 39

Խըզմէթճի. - (Պիր ազ թէրէտտիւտտէն սօնրա.) Կիրինիզ, էֆէնտիմ։

Ֆագաթ, Ֆլօնեի տէհլիզէ կիրտիկի զէման, խըզմէթճի, պիր բէրտէ գալտըրըպ, վէ, «պիր ազ պէքլէեին» տիեէրէք, ղայպ օլտու վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Նէ՛ ղարիպ վիզիթա, վագըաեը էֆէնտիմէ խապէր վիրէճէեիմ, պու վիզիթանըն մանէասը նէ՞ օլապիլիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Վէլհասըլ խըզմէթճի, օլ էսնատէ Անժէլիքին օտասընտա պուլունան բահիպէ Մարինին նէզտինէ կիտէճէք եէրտէ, տօղրուճա սալօնա կիրտի, վէ պանքէր,

— Նէ՞ վար, տէյի սիւալ իթտիկինտէ, խըզմէթճի,

— Էֆէնտիմ, ղարիպ պիր վիզիթա վէրիլմէք իսթէնիլիեօր, տէյի ճէվապ իթա իթտի։

— Նէ՞ վիզիթասը։

— Զապթիեէ նէզարէթինին պիր միւֆէթթիշի . . .

Վէրիէր վէ Արնօլտ Տէսվիները, խէֆիէն պիրիպիրինէ պագարագ տիթրէտիլէր, վէ Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի քէնտի քէնտիսինէ հաքիմ օլմագլա պէրապէր, լէհճէսի սօլտու։

Վէրիէր. - (Հէեէճանընը կէօսթէրմէմէեէ չալըշարագ.) Պու ատէմ նէ՞ իսթէտիկինի սէօյլէտի՞ մի։

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, բահիպէ Մարի իլէ կէօրիւշմէք արզու իտիեօր, վէ մաատէ զաեէթ մուհիմմ օլուպ, կէրի գալամաեաճաղընը պէեան իյլէեօր։

Պու արա Արնօլտ Տէսվիները քէնտիսինի պուլտու։

Բօլիս մէմուրընըն իշպու վիզիթասը պիր մուխաթարա օլտուղունա Արնօլտ ասլա շիւպհէ իթմէեիպ, ֆագաթ պու մուխաթարա եագընն օլմատըղընտան, էօնիւ ալընմասը քէնտիսի իչին միւմքին կէօրիւնիւեօրտու։

Մէրգում, շէրիքինէ խիթապէն,

— Զանն իտէրիմ քի, եէկէնինիզ իլէ կէօրիւշմէզտէն էվվէլ, պու ատէմ իլէ սիզ կէօրիւշսէնիզ, էյի օլուր, տէտի, վէ մանէատար սուրէթտէ քէնտիսինէ պագտը։

Վէրիէր, Ամրնօլտուն էֆքեարընը անլաեարագ, խըզմէթճիեէ,

— Պու մէմուրուն իսմի նէ՞ տիր, տէտի։

— Իշթէ քէնտի գարթը։

Պանքէր. — (Եիւքսէք սէտա իլէ.) «Ֆլօնեի, զապթիեէ նէզարէթի միւֆէթթիշի, Ֆրանսուա-Միրօն սօդաղը Ն° 39» տէյի օգուտու, վէ իլավէթէն տախի, Մ. Ֆլօնեիեի պուրաեա կէթիրին, տէտի։

Խըզմէթճի տիշարը չըգընճա, Տէսվիները շէօյլէ սէօյլէտի.

— Իշպու գարթը սագլաեըն վէ ասլա ալթիւսթ օլմաեըն. պու բօլիս մէմուրընըն բահիպէ Մարիտէն նէ իսթէտիկինի անլամագ լազըմ տըր... Էկէր սիզէ պիր շէյ սէօյլէմէք իսթէմէզսէ, եէկէնինիզի պուրաեա կէթիրթտիրին. օ հալտէ գարշըմըզտա իֆատէի հալէ մէճպուր օլաճագլարը տէրքեար տըր։

— Ֆագաթ գօրգուեօրում. խանէմտէ բօլիս պուլունմասը միւլահազասը, պէնի, իլիքլէրիմէ գատար պուզ կիպի տօնտուրուեօր։

— Պօշ լագըրտըլար իսթէմէզ... պէլքի տիւչարը իզթիրապ օլմաեա հիչ պիր սէպէպիմիզ եօգ տուր... Պունտան պաշգա, պիր գաչ սանիյեէտէն, նէ եաբաճաղըմըզը պիլէճէեիզ։

Վէրիէր՝ հէեէճանընը զապթ իլէ, եիւզիւնիւ, հէր վագըթքի հալինտէ պուլունտուրմաեա սայ իթտի, վէ սալօնուն գաբուսու աչըլարագ, Ֆլօնեի՝ իչէրի կիրտի։

Մէրգում, պիր բահիպէ գարշըսընտա պուլունաճագ եէրտէ, իքի էրքէյին գարշըսընտա պուլունտուղունու կէօրտիկ կիւնտէ, իզհարը հայրէթ իյլէտի։

Վէրիէր, թապիի հալ իլէ, զապթիեէ մէմուրունու պիլ իսթիգպալ, ատի պիր սէլամտան սօնրա,

— Սիզ, զապթիեէ նէզարէթի միւֆէթթիշի՞ միսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ֆլօնեի. - Էվվէթ, միւսիւ։

— Բահիպէ Մարիեի կէօրմէք արզուսունու իզհար իթ-միշսինիզ։

— Էվվէթ, հաթթա իսրար տախի իթտիմ, վէ պու իս-րարըմըն մուհիմմ սէպէպլէրի օլտուղունու տա պէեան իտէ-րիմ։

— Օ սէպէպլէրի պանա պիլտիրմէնիզի ըէճա իտէրիմ։

Ֆլօնեի՝ սըգըլարագ,

— Ֆագաթ, միւսիւ... տիմէեէ պաշլամըշ իքէն, պան-քէր, մէրգումուն իֆատէսինի գաթթ իտէրէք,

— Բահիպէ Մարի եէկէնիմ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Ֆլօնեի. - (Թէաճճիւպիւ արթարագ.) Վա՛յ...

— Էվվէթ, միւսիւ, եէկէնիմ տիր. պունտան պաշգա խանէմտէ, գըզըմըն եանընտա իդամէթ իտէր, վէ քէնտիսի զաեէթ կէնճ տիր։ Պինաէն ալէյհ վիզիթանըզըն սէպէպինի սիւալ իթմէեէ հագգըմ վար տըր զանն իտէրիմ։ Իմտի, միւ-սիւ, վիզիթանըզ՝ խուսուսի սէպէպլէ՞մի տիր, եօգսա զա-պըթաճա պիր սէպէ՞պ մի վար տըր։

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ, Ֆլօնեի իչին տագըգալար գըյ-մէթտար օլտուղունտան, վագը օլան թէէխիւրտէն տօլաեը ֆէվգէլղաեէ սըգըլըեօրտու, չիւնքի քէնտիսի, հէր հալտէ Միսթիգօեու կէօրմէք, եախօտ հիչ օլմազսա, նէրէտէ պու-լունտուղունու անլամագ մէրագընտա իտի։ Հէր նէ իսէ, Ֆը-լօնեի շէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Ֆիլվագը, միւսիւ, մատտէ զապըթաեա միւթէալլիգ տիր։ Իմտի, վագըթ կէչիրմէքսիզին բահիպէ Մարի իլէ կէօ-րիւշմէքլիկիմիզէ միւսաատէ իթմէնիզի մուսիրրանէ ըէճա ի-տէրիմ։ Ղայպ իտէճէք վագթըմըզ եօգ տուր։ Էկէր թէշէպ-պիւսիւմիւն սէպէպինի պիլսէ իտինիզ, պու պապտէ ասլա թէրէտտիւտ իթմէզ իտինիզ։

— Իշթէ պէն տէ օ սէպէպի անլամագ իսթէեօրում։ - Ֆամիլեանըն պիւեիւկիւ օլտուղում ճիհէթլէ, տէրունը խա-նէմտէ ֆամիլեամճա վագը օլան հէր շէյի անլամագ՝ հէմ հագգըմ, հէմ տէ վազիֆէմ իգթիզասընտան տըր։

— Լաքին պէն տէ պիր էմրէ թապիեիմ. պիզճէ տէ ասա-

քէրլէր կիպի էմր՝ մուգատաէս տիր։ Պինապէրին եալընըզ բահիպէ Մարի իլէ կէօրիւշէպիլիրիմ. չու գատար քի, էկէր արզուննուզ պու իսէ, քէնտիսինէ արզ իտէճէկիմ պազը սիվալլէրի հուզուրունուզտա արզ իտէպիլիրիմ։

— Բէք էյի, միւսիւ։

Պու արա Վէրիէր պիր չան չալմագլա, կէլէն խըզմէթճիեէ,

— Թարաֆըմտան եէկէնիմէ ըէճա իտին, պուրաեա կէլսին, տէտի։

Ֆլօնեի՝ սալօնտա պուլունան ասմա սաաթա պագտը։ Տագըգալար՝ եէկտիկէրինի թաագիպէն սիւրաթլէ իլէրլեեօրտու։

Խըզմէթճի տիշալը չըգարդտան սօնրա, սալօնտա տէրին պիր սուալուգ հիւքմ իտտի, եալընըզ սաաթըն թրագդասը իշտիրիեօրտու։

Ս.րնօլտ Տէսվինեը էլինէ պիր ղազէթա ալմըշ օլուպ, նազարը տիգգաթը թէմամիլլէ պունա հասր օլունմուշ կիպի կէօրինիեօրտու, ֆագաթ արա սըրա կէօզլէրի խէֆիէն բօլիս մէմուրունա աթֆ իտիլիեօրտու։ Վէրիէր տէ, պիր մէշղուլիեէթտէ պուլունմագ իւզրէ, սալօնտա եօգարըը աշաղը կէզիեօրտու։

Բահիպէ Մարի, սալօնա կէլտիկինտէ, պանքէրէ խիթապէն,

— Աշաղը էնմէմի արզու իտմիշսինիզ, կէլտիմ. լաքին սէպէպինի սիւալ իտէպիլիրմիեիմ, տէտի։

— Սիզի իսթէմէքլիկիմ, սիզին իլէ բօլիս արասընտա նէ՞ միւնասիպէթ օլտուղունու անլամագ իչին տիր։

Բահիպէ Մարի. — (Հայրէթլէ.) Բօլիս մի։

— Էվվէթ, իշթէ բօլիս միւֆէթթիշլէրինտէն պիրի տէ սիզի իսթիճվապ իտմէք իւզրէ պուրատա պուլունուեօր։

Ա.յնի վագըտտա պանքէր՝ Ֆլօնեիեի կէօսթէրտիկինտէն, բահիպէ Մարի՝ մէրգումա տէօնիւպ, Տէսվինեըընըն նազարը տիգգաթընա չարըաճագ եօլտա պիր էնտիշէ իլէ,

— Պէնի իսթիճվա՞պ մը իտմէք, տէտի։

Ֆլօնեի. — (Բահիպէնին հուզուրունտա թէվազու իտէ-

րէք.) Էվվէթ, բահիպէ գըզգարընտաշ, քէմալը հիւրմէթլէ սիզի իսթիճվապ իթմէք իսթէրիմ։

— Ֆագաթ անլաեամաեօրում. նէ՞ պիլմէք իսթէեօրսունուզ, վէ պէն սիզէ նէ՞ սէօյլէեէպիլիրիմ։

— Սթանիսլաս Տիւմայ իսմինտէ օլան վէ Միսթիգօ լագապընը թաշրեան կէնճ պիր ատէմի թանրեըպ թանրմատըղընըզը պանա պիլտիրէպիլի՞րմիսինիզ։

Բահիպէ Մարինին լէհճէսի սօլտու, վէ Արնօլտ Տէովինեը՝ ճիւզիճէ հարէքէթ իթտի իսէ տէ, տայիմա քէնտիսինի գուլլանմաեա միւգթէտիր օլտուղունտան, վազիեէթի թէպտիլ օլմաերպ, ղազէթասընը օգումաեա տահա զիեատէ տալմըշ կիպի կէօրիւնտիւ։

Բահիպէ Մարի. - Ֆիլվագը Սթանիսլաս Տիւմայը թանրըմ։

Իշպու իսմ՝ քէնտի հուզուրընտա բէք չօգ քէրրէ սէօյլէնմիշ օլմագլա պէրապէր, Ժիւլ Վէրիէր՝ մէզքիւր իսմի խաթըրլամաեարագ,

— Սթանիսլաս Տիւմայ քի՞մ տիր, տէտի։

Բահիպէ Մարի. - Պու տէլիգանլը քիմսէ, Անժէլիք իլէ պիրլիքտէ, Սաքրէ-Քէօր քիլիսէսի ամէլեաթընը զիեարէթ իթմէեէ կիթտիկիմիզ կիւն, արապանըզըն աթլարընտան պիրինին ալթընտա գալան պիչարէ տիր։ - Անժէլիք, սիզէ, պու տէլիգանլըտան պահս իթմիշ, հաթթա Էօժէն Լուազօնուն իզտիվաճը կիւնիւնտէ սիզէ թագտիմ իյլէմիշ տիր։ - Ագըլը, իշկիւզար վէ նամուսլու պիր Բարիսլի տիր։ Վէլհասըլ, շայեանը հիւրմէթ վէ բիաեէթ պիր չօճուգ տուր։

Պատէհու բահիպէ յի մէզպուրէ, Ֆլօնեիեէ տօղրու տէօնիւպ, պիր արա ղայպ իթտիկի սօղուգ գանլըղընը թէքրար քէսպ իթմիշ օլտուղու հալտէ,

— Զանն իտէրիմ քի, միւսիւ, պանա արզ իտէճէկինիզ սիւալ՝ եալընըզ պու տէյիլ տիր, տէտի։

— Էվվէթ, բահիպէ գըզգարընտաշ։

— Սէօյլէին. աճապա պու տէլիգանլը պիր Ֆէլաքէթէ ուղրատը տա, քէնտիսինի պանա թավսիեէ՞ մի իտիեօր։

— Բահիպէ գըզգարընտաշ, էկէր Սթանիսլաս Տիւմայը

կէօրսէ իտիմ, շու էսնատէ սիզի բահաթսըզ իթմէզ իտիմ։

— Մահէլլի իգամէթինի՞ մի անլամագ իսթէեօրսունուզ։

— Ռնը պիլիրիմ։

— Օ հալտէ, զիեարէթինիզին սէպէպինի անլաեամաեօրում։

— Սիզին անլամատըղընըզը պիր գաչ սէօզ իլէ անլատապիլիրիմ։ — Սթանիսլաս Տիւմայ, պու ագշամ, սէյեահաթ իթմէք իւզրէ իմանէսինտէն չըգմըշ . . . պէլքի շու սաաթտա մէրգում, շըմէնտըֆէրլէ, մահէլլի մագսուտէ կիտիեօր . . . իմտի, էկէր ֆիլվագը մէրգում եօլճու օլմուշ իսէ, քէնտիսինի կէօրմէեէ վէ քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէեէ օլ տէրէճէ իհթիեաճըմ վար տըր քի, պէն տախի կիտիպ, անը պուլմագ իսթէրիմ . . .

— Պունա պէն նէ՞ եաբապիլիրիմ։

— Բահիպէ գըզգարընտաշ, Սթանիսլաս Տիւմայըն նէ թարաֆա կիթտիկինտէն խապէրտար օլտուղունուզ զանն օլունուեօր։

— Պէ՞նիմ մի։

— Հաթթա, սիզին էմրինիզլէ կիթտիկի տէ մէմուլ տուր։

Բահիպէ Մարինին լէհճէսի թէքրար սօլտու, վէ պու սօլկունլուգ՝ Ֆլօնեի իլէ Տէսվիներընն նազարը տիգգաթընա թէսատիւֆ իթտի։ Պու ճիւմլէ իլէ մէզպուրէ ճէվապա աղազլէ։

— Եանըլըեօրսունուզ, միւսիւ, վէ եանըլմատըղընըզ ֆարզ օլունսա պիլէ, պէնի իսթիճվապէ նէ՞ հագգընըզ վար տըր, տէտի։

— Ատալէթին վէ ատալէթէ մէնսուպ օլանլարըն հէր կէօնա վասըթա իլէ իճրաի թահգըգաթա հագգլարը վար տըր. պինապէրին պէն տէ, օ հագգ իլէ սիզի իսթիճվապ իտիեօրում, վէ իսթէտիկիմ մալիւմաթը սիզտէն ալապիլէճէկիմէ էմին օլտուղում իչին, սիզէ միւրաճաաթ իթմիչիմ տիր։

76

— Էմի՞նմիսինիզ ։

— Էվվէթ, մատտէթէն էմինիմ ։ Սթանիսլաս Տիւմայըն պուլունտուղու մահէլլի պիլիրսինիզ, պէն տէ սիզէ, օ մահէլլի պանա պիլտիրմէնիզի ըէճա իտէրիմ ։

Բահիպէ Մարի, էնտիշէ իչինտէ գալարագ, շու եօլտա միւլահազա իթտի ։

— Շիմտի նէ՞ եաբմալը ։ Աչըգտան աչըղա ճէվապ վէրմէք, վէ Սթանիսլաս Տիւմայըն պուլունտուղու մահէլլի պիլտիրմէք, Արնօլտա, քէնտի հագգընտա շիւպհէ իթմէքտէ օլտուղումու, վէ ալէյհինտէ հարէքէթ իթտիկիմի անլաթմագ, վէ պինապէրին մէրգումու թէտպիրլի մուամէլէտէ պուլունտուրմագ, վէ իգթիտարը ու իւմիտլէրիմի պիւթիւն պիւթիւն մահվ իթմէք տիր ։ Իմտի, հէր շէյի իգրար իթմէքտէն իսէ, ինքեար կէլմէք էվլէա տըր ։

Իմտի մէզպուրէ, գարարընը վէրէրէք,

— Միւսիւ, եանըլըեօրսունուզ, վէ մուհագգագ տէյի ֆարզ իթտիքլէրինիզ՝ զաննիեաթտան իպարէթ տիր . . . Պէնիմ, բօլիս իլէ հիչ պիր իշիմ եօգ տուր, վէ սէօյլէտիկինիզ շէյլէրէ տայիր ասլա մալիւմաթըմ պուլունմամագտա տըր ։ Պինապէրին նէթիճէսի պուլունմաեան պիր միւքեալէմէեէ պունտան տահա զիեատէ տէվամ իթմէք պէյհուտէ տիր, տէտի ։

Մէզպուրէ, պու սէօզլէրտէն սօնրա, սալօնուն գաբուսունա տօզրու իլէրլէմէքտէ իքէն, Մ. Ֆլօնեի՝

— Բահիպէ գըզգարընտա՛շ, բահիպէ գըզգարընտա՛շ, ըէճա իտէրիմ պիր տագըգա տահա տուրուն, տէյի պէեան իյլէտի ։

— Նէ՞ ֆայտէսի վար ։

— Թէչէպպիւսիւմիւն սէպէպի մուհիմմ օլտուղունու սի-

զէ սէօյլէտիմ, լաքին օ սէպէպի անլաթմատըմ. մաստէ՝ պիր ճինաեէթէ տայիր տիր։

Տիշարը չրգմագ իւզրէ պուլունան բահիպէ Մարի տուրտուղու կիպի, Արնօլտ վէ Վէրիէր տախի տէհշէթլէ պիրիպիրինէ պագըշտըլար։

Բահիպէ. – Ճինաեէթ մի։

Ֆլօնեի. – Էվվէթ, ղարիպ վէ անլաշըլմազ պիր ճինաեէթ։ (Պանքէրէ խիթապէն.) Ֆամիլեանըզա տայիր պիր ճինաեէթ, միւսիւ։

Վէրիէր. – (Բէնկի էօլիւ բէնկի կիպի սօլարագ.) Ֆամիլեամա տայիր մի։

Ֆլօնեի. – Շիւպհէսիզ պիլմէեօրսունուզ։ Շէօյլէ քի իշլէրինիզին քէսրէթինտէն նաշի ղալիպա ղազէթալարը օգումաեօրսունուզ, եախօտ ղայպ օլան վէ պէլքի տէ գաթլ իտիլմիշ պուլունան ատէմին իսմինէ տէ տիգգաթ իթմէմիշսինիզ տիր։

Վէրիէր. – (Հէեէճանընը մէնն իթմէեէ ֆէվգէլատէ ճահտ իտէրէք.) Նէ՞ շէյտէն պահս իթտիկինիզի պիլմէեօրում։ Գաթլ օլունտուղու զանն օլունան ատէմին իսմի նէ՞ տիր։

— Էթիէն Պէրօ տուր։

Տօղրուտան տօղրուեա վուգու պուլան իշպու տարպէեէ պէքլէնտիկի իչին, Վէրիէր՝ ալթիւսթ օլմատը, վէ քէնտիսի տէ թէքրարլաեարագ,

— Էթիէն Պէրօ՞ մու. գայնըմ պու իսիմլէ թէսմիեէ օլունուր իտի։ Մէրգում օթուզ սէնէ գատար էվվէլ Հինտիսթանա կիթմիշ օլտուղու հալտէ, օլ վագըթտան պէրու քէնտիսինտէն հիչ պիր խապէր ալմամըշ իտիք. պինապէրին քէնտիսինի էօլմիւշ զանն իտիեօրտուգ։

— Պու զաննընըզ եանլըշ տըր, Էթիէն Պէրօ՝ Գալկիւթատան ավտէթինտէն սօնրա էնմիշ օլտուղու օթէլտէն պիր թագըմ ճանիլէր մարիֆէթիյլէ աշրրըլմըշ, վէ կէթիրտիկի սէրվէթին զապթ վէ ղասպ իտիլմէսի իչին գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ տիր։

Պու՝ արա Արնօլտ Տէսվիներ՝ քէնտիսինէ գաթան շումու-

լի օմաեան վագրալարը տինլերճեսինէ ֆիմուրսուղճա տուրուեօտու, վէ ժան վ.ֆրիէլ իսէ, հեման ագլը պաշընատա օմաեարագ, օտասը տերուննիտէ պիւեիւք ատրմալը իլէ տոլաշմագատա իտի։

Րահիպէ. – Լաքին, մեմուր էֆէնտի, Սթանիսլաս Տիւմայըն պու տէհղեթլի ճինաեեթտե մեռմոելիչ պուլունմասը գապլ տեյիլ տիր։

— Էվվեթ, րահիպե գըզգալրընատաչ, պու տէտիկինիզ տօղրու տուր. լաքին մերդում, ճանիլերտէն իքիսինին իզինի պուլմուշ օլապիլիր։

— Ֆէնտիսի՞ մի. օ չօճու՞գ մու։

— Էվվեթ։

— Յագաթի նա՞սըլ օլապիլիր։

— Օ ճանիլեյի իտմէն պէն տե Թանըրըմ. լաքին քէնտիսի կէօզիւյլէ վէօրմիւշ տիր։

Ուրնօլտ՝ կիյեօթին ալեթինին ալընատա պուլունուրճասընա տիմրէտի, վէ Ֆրենսի տե չեօյլէ տեվամ իթտի.

«— Պու կիւն պիմթէէսատիֆ պիր էվե կիթտիմ քի, օրատատ քէք չօգ շէյլէ վագըֆ օլտում։

«Էթիէն Պէյօղու աչըրմագ իչին գուլլանըլմըշ օլան ատրապատը պուլտում։

«Պու ատրապատա ատրապաճընըն օթուրտուղու իսկէմլէտէ, էօժէն Լուազո նամ տէլիդանլընըն տիւեիւն կիւնիւ, Միսթիգո, պիր միտալեա պուլմուշ քի, պու միտալեանըն տարպ խոլմէսինատ պիր էօղիւր մէվճուտ օլտուղունատան, սուհուլէթլէ Թանըլապիլինմիշ տիր։ Միսթիգո, պու միտալեաեը, շիապհէ իթտիկիմ ատեմիէրտէն պիրինէ սաթմըշ իմիշ։ Շիմտի Թէքրար իտէրիմ, պէն մերդումլարը իսմէն Թանըրըղըմ հալտե, Միսթիգո քէնտիլէրինի կէօրմիւշ տիր։ Պինապէրին, պէք քի չու ստաթտա մերդումլարը նէրէտե պուլաճաղըմը պիլիր։ Անլաչըլտըղընա կէօրե, ճանիլեր իչ քիչի օլուպ, պունլարտան իքիսինին իզինի պուլտում. իչինճիսինին իզինի տե պուլաճաղըմ։

«Պու կիւնէ գատար հեր կէօնա մալիսմաԹտան մահրէմ գալըպ, պիր էմանէթ էլտե իտէմէմիշ իտիք, վէ պու

ճանիլէրի ներէտէ արաեաճաղըմըզը պիլմէտիկիմիզտէն, հիչ պիր իշ կէօրէմէեօրտուգ։

«Պու կիւն իսէ, օլտուգճա պիր ըշըգ հասըլ օլտու։

«Միսթիգօեու կէօրտիւկիւմտէ, ամիրլէրիմէ կիտիպ, իշի անլաթապիլէճէեիմ։

«Օլ վագըթ իճապը իճրասընա իպթիտար իտէճէկիմիզտէն, սիզի թէէմին իտէպիլիրիմքի, արատան չօգ վագըթ կէչմէտէն, Էթիէն Պէրօնուն ինթիգամը ալընաճագ տըր։»

Պու արա Վէրիէր, տէրունը օտատա եիւրիւմէքտէն տուր օլմուշ գըմըլտանմագսըզըն վէ սայքի պիրուհ հալտէ տուրմուշ օլուպ, տէհշէթլէ Արնօլտա պագըեօրտու։ Ֆիքրինտէն տէ, – Իշթէ շիմտի մահվ օլտուգ, տէյի տիւշիւնիւեօրտու։

Հալ պու քի Արնօլտ՝ ղաեէթ հալը սիւքիւնէթտէ կէօրիւնիւպ, տօտագլարընտա ղարիպ պիր թէպէսսիւմ միւշահէտէ իտիլմէքտէ իտի։

Կէնճ բահիպէ, մէրգումլարըն թավր ու հարէքէթինտէն տօլաեը թէաճճիւպտէ գալարագ, քէնտիլէրինէ պագըեօրտու։

Ֆլօնեի՝ քէլամընա շու եօլտա տէվամ իթտի.

—Բահիպէ գըզգարընտաշ, Սթանիսլաս Տիւմայը վագըթ կէչիրմէեէրէք կէօրմէք խասասընտաքի արզումուն նէ տէրէճէ մուհիմմ սէպէպէ մէպնի օլտուղունու շիմտի անլատընըզ։

«Պիր գաչ այլարտան պէրու գաթիլլէր՝ հէր կէօնա թէտապիրի պասիրէթքեարանէեի պիլ իթթխազ, եագալարընը էլէ վէրմէմիշլէր տիր։ Հալ պու քի պունտան սօնրա քէնտիլէրինի ուզուն միւտտէթ սէրպէսթ պրագմագ, ճայիզ տէյիլ տիր։

«Ճանիլէրէ գուրպան օլան պիչարէ, Ֆամիլեանըզա մէնսուպ տուր, չիւնքի սիզ տէ Մ. Վէրիէրին եէկէնիսինիզ, վէ Մ. Վէրիէրին տէ, Միսթիգօնուն պուլունտուղու մահէլլի պիլտիրմէնիզ իչին, պէնիմլէ պէրապէր սիզէ ըէճա իտէճէկինէ էմինիմ, վէ պու մահէլլի էօյրէնտիկիմտէ, մէրգումու (Միսթիգօեու) պուլմագ իւզրէ անինտէ եօլա չըգաճաղըմ։

Պանքէր. – (Տօտագլարը տիթրէեէրէք.) Էվվէթ . . .

էվվէթ . . . սէօյլէեին եէկէնիմ . . . Մատէմ քի դաթլ օլունան քիմսէ՝ եագըն խըսըմըմըզ տըր, էթիէն Պէրօ տուր, ինթիգամը այընմագ կէրէք տիր։

Օլ էսնատէ բահիպէ Մարինին զիհնինտէ, եէկտիկէրինէ մուղայիր պին տիւրլիւ թէֆէքքիւրաթ ճէվէլան իտիեօրտու։

Մէրգումէ, հագըգէթի հալի իգրար իթմէք իչին աղզընը աչմագ իւզրէ իքէն, տուրտու. չիւնքի հագըգէթի հալի իգրար իթսէ, Արնօլտ Տէսվիներնըն, վէ պունուն հիւքմիւնէ թապի օլան պանքէր Վէրիէրին հիտտէթլէրինի իւզէրինէ տավէթ իտէճէկի, վէ պունլար՝ հիտտէթլէրինին պիր գըսմընը Անժէլիքէ հասր իտէճէքլէրինտէն, մէզպուրէեի տահա զիյատէ պէտպախթ պիր հալէ վազ իյլէեէճէկի տէրքեար իտի։ Իմտի, ճինաեէթի վագըա ճէզասըզ պրագըլսա պիլէ, իխթիեարը սիւքիւթ իթմէք էվլէա օլուպ, չու հալտէ, բահիպէյի մէզպուրէ,

— Միւսիւ, թէքրար իտէրիմ քի, պէն Մ. Տիւմաեը հիչ պիր խըզմէթէ թայեին իթմէտիմ. նէրէտէ օլտուղունու պիլմէմ, վէ սիզէ մալիւմաթ վէրէմէմ. տէտի, վէ պատէհու մէզքիւր տայրէտէն տիշարը չըգտը։

Ֆլօնեի. — (Մէյեուսիեէթի հագըգիեէ իլէ.) Նէ՛ պէտպախթլըգ . . . մագսէտէ էրիլտիկի վէ իշ կէօրիւլէպիլէճէկի հիսս իտիլտիկի, վէ ճանիլէրին տէրտէսթի եագըն կէօրիւլտիւկիւ պիր սըրատա, պէօյլէ հէր իւմիտին մահվ օլտուղունու կէօրմէք՝ ազ թէէսսիւֆ իտիլէճէք հալլէրտէն տէյիլ տիր։ — Մութլագա պու իշին իչինտէ, պիր շէյթան վար տըր։ — Օ տէլիգանլընըն նէ՞ վագըթ ավտէթ իտէճէկինի քի՞մ պիլիր . . . քէօր քէօրունա քէնտիսինի նէ՞րէտէ արամալը։ Պունճա պօշ վագըթ կէչիրիլտի, պունտան սօնրա տախի խայլի վագըթ զայ օլաճագ տըր։

Ֆլօնեի՝ քեամիլէն եէյիս իչինտէ օլարագ, սալօնու թէրք իթմէյէ հազըլանըրքէն, քէնտիսինէ տօղրու իլէրլէմիշ օլան Արնօլտ Տէսվիներ՝ եավաշճա ումուզունա վուրարագ,

— Միւսիւ, եանըլըեօրսունուզ, տէտի։

Ֆլօնեի. — (Իշպու միւտախէլէտէն տօլաեը թէաճճիւպ իտէրէք.) Եանըլըեօ՞րմուեում։

— Էվվէթ. Սթանիսլաս Տիւմայ, զանն իտէրիմ քի, մէզ-հէպին ինթիշարինէ չայլշան պիր շիրքէթին խըթմէթինտէ տիր, Բահիպէ Մարի տէ պու շիրքէթէ տախիլ օլուպ, պունլարըն նիզամնամէսի իսէ, բէֆիգլէրի հագգընտա թէմամիյլէ սիւքիւթ իտիլմէսինի էմր իտէր։ — Իմտի, բահիպէ Մարի, նիզամնամէ-լէրի խիլաֆընտա հարէքէթ իթմէքսիզին սիզէ ճէվապ վէրէ-մէզ իտի. եօգսա պուլուշունուզ բէք թամամ տրր. շէօյլէ քի Սթանիսլաս Տիւմայ, պու ագշամ, բահիպէ Մարինին էմրի մուճիպինճէ Բարիստէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

Վէրիէր՝ թարիֆ օլունմազ պիր հարէքէթլէ Արնօլտա պագմագտա, վէ մէրգումուն իֆատէսինին մագսէտի նէ օլ-տուղունու տիւշիւնմէքտէ իտի։

Ֆլօնեի. — Բահիպէ Մարինին՝ Միսթիգօեու ներէեէ կէօն-տէրտիկինի սիզ պիլիեօ՞րմուսունուզ։

Արնօլտ. — Էվվէթ. թէսատիւֆէն անլատըմ։

— Պանա պիլտիրի՞րմիսինիզ։

— Կիղլէմէեէ սէպէպիմ եօգ տուր, վէ մատէմ քի մատ-տէ, տօսթու վէ շէրիքի պուլունտուղում Մ. Ժիւլ Վէրիէրին եագըն ագրապասընտան պիրինին գաթիլլէրինի ախզ ու կի-րիֆթ իթմէքտէն իպարէթ տիր, Միսթիգօնուն կիթտիկի մա-հէլլի սիզէ պիլտիրմէքտէ, հագըգի մէնֆաաթըմ տա վար տըր։

— Վայ սիզ Մ Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի՞միսինիզ։

— Էվվէթ. տիմէք օնա տայիր օլան հէր շէյին պանա տա թէալլիւգիւ վար տըր։ Սթանիսլաս Տիւմայ, Էնտր-է-Լուար էեալէթի տախիլինտէ Պլէրէ նամ մահէլլէ, եա կիթտի, եա-խօտ պու ագշամ կիտէճէք տիր. ղալիպա շիրքէթլէրինին օ-րաճա պազը իշլէրի պուլունտուղունտան, խայլի կիւն տէ օ մահէլլտէ դալաճագ տըր։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ, տիմէք Միսթիգօեու պուլմագ իչին Պլէրէեէ կիթմէլիեիմ։

Ֆլօնեի տիշարը չըգմագ իւզրէ իքէն, Տէսվիները ասըլը սաաթա պագըպ, մէրգումու պիր ազ տահա ալըգօյմաղա սէպէպլէրի պուլունտուղու ճիհէթլէ,

— Մ. Վէրիէրէ խապէր վէրտիկինիզ տէհշէթլի ճինաեթ

հագգընտա քէնտիսինէ թաֆսիլաթ իթա իթմէտէ՞ն մի կիտի-եօրսունուզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Պանքէր. – Ֆիլվագը, միւսիւ, պու խուսուստա թաֆ-սիլէն մալիւմաթ ալմաեա իհթիեաճըմ վար տըր։ Տիւշիւ-նիւն պիր քէրրէ քի, մատտէ, գաթլ ու թէլէֆ իտիլտիկինի պէեան իյլէտիկինիզ գայնըմ հագգընտա տըր։

Ֆլօնեի. – Գաթլ ու թէլէֆ իտիլտիկինի զանն իտիեօ-րուզ. լաքին Բարիստէն կէլիպ, Ժուպէր սօգաղընտա վագը Օթէլ տէզ Էնտէ էնտիկի կիւն զայպ վէ նապէտիտ օլտու-ղունու մահագգագ պիլիրիզ։

Արնօլտ. – Ֆագաթ պու քէյֆիեէթ ֆամիլեասընա նա՞սըլ խապէր վէրիլմէմիշ. նա՞սըլ Մ. Վէրիէր պու վագըատան խապէրտար օլմամըշ։

Ֆլօնեի. – Էթիէն Պէրօնուն խըսըմլարը զապըթաճա հէնուզ մալիւմ տէյիլ տիր։

Պանքէր. – (Արնօլտուն պէլլիսիզճէ վագը օլան պիր ի-շարէթի իւղէրինէ.) Միւսիւ, հիչ օլմազսա, ճինաեէթին նէ՞ սուրէթլէ վագը օլտուղունու պիլտիրին։

Ֆլօնեի. – (Քէզալիք սաաթա պագարադ.) Միւսիւ, պիր ան էվվէլ Սթանիսլաս Տիւմայը պուլմագ իսթէրիմ. ըէ-ճա իտէրիմ, պէնի ալըգօյմաեըն։

77

Պանքէր. – Պիր գաչ տագըգա էրքէն եախօտ կէճ մէր-գումու պուլմանըզտա էհէմմիեէթ եօգ տուր։

Ֆլօնեի. – Աֆվ իտէրսինիզ, միւսիւ. բէք պիւեիւք է-հէմմիեէթի վար տըր։ Թուրա կիտէն գաթարլարըն վագթը հարէքէթլէրինի պիլիրիմ։ – Էկէր Օրլէան շըմէնտըֆէրի մէվ-գիֆինտէ Միսթիգօեու պուլապիլսէ իտիմ, Պլէրէեէ գատար արգասընտան կիթմէեէ մէճպուր օլմազ իտիմ։ – Ավտէթիմ-տէ, կէլիպ, արզու իթտիկինիզ խուսուսաթը սիզէ թէմա-միյլէ պիլտիրիրիմ։

Արնօլտ . – Եալընըզ պիր սիւալ տահա արզ իտէեիմ. օն. տան սօնրա սէրպէսթ սինիզ : – Պու պապոեքի մալիւմաթը քիմտէն ալտընըզ :

— Բօլիս մէմուրլարընըն Ալլահը օլան թէսատիւֆ սաեէ. սինտէ պազը մալիւմաթ ալտըմ :

— Էթիէն Պէրօնուն գաթիլլէրի զանն օլունան իքի քիչի. նին իսիմլէրինի պիլիե՞օրմուսունուզ :

— Էվվէթ , միւսիւ , պիլիրիմ.

— Ւիմլեր տիրլեր :

— Ինկիլթէրատա պիր խըրսըզ գումբանեասընըն ատէմ. լէրի օլուպ , Լօնտրատա իտամ ճէզասընա մահքիւմ իտիլմիշ. լեր իքէն , պիր ատէմին եարտըմըյլա հապսխանէտէն ֆիրար իթմիշ պուլունան իքի իրլանտալը տըրլար :

Տեսվինեը թէքրար սաաթա պագտը : Օլ էռնատէ սաաթ սեքիզի չալեեք կէչիեօրտու : Ա.յնի վագըթտա մէրգումուն սիմասընտա մէմուրունէյէեթ թէպէսսիւմիւ հուսուլէ կէլտի , վէ բօլիս մէմուրունա խիթապէն ,

— Միւսիւ , արթըզ սիզի ալըգօյմագ իսթէմէեիզ : – Վա. պիֆէնիզին սէվգ իթտիկի թարաֆա կիտեպիլիրսինիզ , վէ ավ. տէթինիզտե , ճինաեէթի վագըտտա ֆէվգէլատե ալէագա. տար օլան Մ. Վէրիէրե թաֆսիլաթ իթտասընա հիմմէթ իթմէ. կի խաթըրտան չըգարմաեըն , տէտի :

— Մ. Վէրիէրե վիզիթա վէրմէեի վատ իթտիմ, վէ վա. տըմը տա թութաճաղըմ :

Բօլիս մէմուրու պու սեօզլէրի սեօյլէտիքտէն սօնրա , օ. թէլին տօլամպաճը եօլլարընտան կէչմէսինէ րէհպեր օլմագ իւզրէ պիր խըզմէթքեար կէլմէսինէ պէքլէմէեէրէք , սալօն. տան չըգտը , վէ Վէրիէր՝ Ալընօլտուն եանընա եադլաշարագ , պօղուգ պիր սէտա իլէ ,

— Իքիմիզ տէ ղայպ օլտուգ , պու ատէմ իզի պուլմուշ , պու իզի պրագմաեաճագ տըր , տէտի :

— Պէնտէն իյզահաթ իսթէմէեին , վէ տիւչարը տէհչէթ տէ օլմաեըն : Եէտինիզտե ագչէ վա՞ր մը տըր , օնու պանա սեօյլէեին :

— Ագչէ՞ մի :

— Էվվէթ, ճիզտանընըզտա ագչէնիզ վա՞ր մը տըր. պէնիմ եանըմտա եալընըզ պիր գաչ լուի ալթունու մէվճուտ տուր։

Վէրիէր, ճիզտանը չէրիքինին էլինտէն ալըպ աչտը, վէ տէրունինտէ պուլունան իւչ առէտ պին ֆրանգըզ պանգնօթու ալարագ,

— Պու քեաֆի տիր. քէսպի սիւքիւնէթ իտին, վէ ֆիքրինիզտէքի ալթիւսթլիւկիւ եիւզիւնիւզտէն կէօսթէրմէեին։ – Էկէր ղայպուպէթ իթմէկէ մէճպուր օլուր իսէմ, պունտան տօլաեը տիւչլըը էնտիչէ օլմաեըն, վէ մուհլիք տիւշմէնիմիզէ եագընտան նէզարէթ իտին, տէտի։

— Եէկէնիմէ՞ մի։

— Էվվէթ, բահիպէ Մարիէ... չիմտիլիք պէն կիտիեօրում, եագընտա եինէ կէօրիւչիւրիւզ։

Ալընօլտ, պաշդա պիր քէլիմէ պիլէ իլավէ իթմէեէրէք, վէ վէրիէրին քէնտիսինէ արզ իթմէք իտթէտիկի սիւալլէրէ պէքլէմէեէրէք, իչ օտաեա կիթտի, վէ շաբգասըլլա բալտընսիւսիւնիւ կիւինտիքտէն սօնրա, օթէլտէն չընգը, վէ ա֊ճէլէթէն եագընտաքի արապալընգա պիլ ազիմէ, պիր արապաեա բաքիպէն, արապաճըեա,

— Էկէր պէնի պիր չարեէքտէ Պասթիլ մէյտանընա կէօթիւրիւսէնիզ, սիզէ եիկի՛րմի ֆրանգ վէրիրիմ, տէտի, վէ ֆիլվագը օն պէշ տագըգատա արապա մահէլլի մագսուտէ վասըլ օլտու։

Պատէհու Ալընօլտ, հէման գօշարագ, մալիւմիւմիզ օլտուղու իւզրէ. իհթիեաթէն թէրք իթմէմիշ օլտուղու Պօմարշէ պուլվարընտաքի քէօշկէ տօղրու հարէքէթ իթտի։

Օ կիճէ ղաեէթ գալանըզդ իտի։

Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի՝ Բարիսէն դայպուպէթ իթտիկինի, ֆագաթ ավտէթինտէ, պէր միւթատա վէյտիկի իւճրէթի եինէ վէրէճէկինի գալուճուեա վատ իթմիշ իտի։ Գալուճու գարը, տէրունինտէ քիմսէ օլմաեան, վէ գանատլարը գալալը օլմասընտան նաչի կիւնտիւզ տախի գալանըզդ պուլունան քէօշկէ պիլէ աեագ պատմամըշ իտի։

Ալընօլտ, տայիրէսինէ կիլտիկինտէ, մում եագըպ, պիր

տօլապ աչտը , վէ պիր եօլճու էլպիսէսի թագըմը չըգարըպ , կիեինտիկի կիպի , պաչընա էյրէթի պիր սաչ վէ եիւզիւնէ էյրէթի պիր սագալ թագտը , վէ չարգասընը տախի կիեինիպ , վէ ճէպինէ պիր րէվօլվեր պիր գաչ խարթուճ , վէ պիր գամա գօեուպ , տօլապհ գաբատարգտան վէ մումու սէօնտիւրտիւքտէն սօնրա , ասլա թանըլմազ պիր քիսվէթլէ քէօչկտէն տիչարը չըգտը , վէ տիկեր պիր արապաեա լաքիպէն , Օրլէան մէվգիֆինէ կիթտի :

Թուրա ապիմէթ իտէն էքսբրէս գաթարը , պէչ տագըգատան պէրու հարէքէթ իթմիչ օլուպ , էյրէթի սագալը վէ սաչըյլա պիր Ալմանեալըեա պէնզէմիչ օլան Ալինօլտ՝ ըսթասիօն սալասընըն գարանլըգ պիր թարաֆընտա գանաբէ իւզէրինէ օթուրտու , վէ քէնտի քէնտինէ չու սէօզլէրէ սէօյլէտի .

—Ժլօնեի՝ վագթ ու զէմանըյլա պուրաեա վասըլ օլմուչ օլամաեաճաղընտան , պիր ազ էվվէլ հարէքէթ իթմիչ օլան գաթարա լաքիպ օլմուչ օլամազ : Եա սաաթ տօղուզու գըրդ պէչ կէչէրէք , եախօտ սաաթ օն պիրի եիկիրմի պէչ տագըգա կէչէրէք հարէքէթ իտէն գաթարա լաքիպ օլապիլէճէք տիր : Հէր հանկըսընա տախի լաքիպ օլաս , չիւպհէսիզ եօլա չըգմըչ օլան Միսթիգօեա , Պլէրէեէ մուվասըլէթ իթմէզտէն էվվէլ գավուչամաեաճաղ տըր : —Պէն քէնտիսիյլէ պիր վագըթտա , վէ պէյլքի տէ քէնտիսինտէն էվվէլ Պլէրէեէ մուվասըլէթ իտէճէեիմ : —Պիր տիկերի օլաս , հէր իւմիտ , մահվ օլուր իսէ տէ պէնիմ իչին հիչ պիր իւմիտ մահվ օլմամըչ տըր :

Վագըթ կէչիեօրտու :

Ժիւլ Վէրիէրին չէրիքի՝ սաաթ 9 ու 45 տագըգա կէչէրէք հարէքէթ իտէճէք օլան էքսբրէս գաթարը իչին պիլէթ վէրէն տայիրեէ տիգգաթ իթմէքտէ իտի իսէտէ, Ժլօնեի մէյտանա չըգմաեօրտու : Նիհաեէթ պիլէթ տարիեէսինին գաբանաճաղը խապէր վէրիլտիկինտէն , Ալինօլտ կիտիպ , Ամպուազա կիթմէք իւզրէ պիրինճի մէվգիտէն պիր պիլէթ ալտը , վէ ապատան իւչ տագըգա կէչտիկի հալտէ , հարէքէթ իթմէք իւզրէ պուլլէնան գաթարա լաքիպ օլտու , ֆագաթ բօլիս մէմուրու էլան մէյտանա չըգմատը : Մէպէպի տէ չու իտի :

Ֆլօնեի՝ ժիւլ Վէրիէրին խանէսինտէն չրդտրգտան սօն-
րա, պապա Լօրիօնուն նէզտինէ կէլէրէք, վէ մէրգումուն պիր
արապասընա օթուրարագ,

— Իսթէտիկիմ մայիւմաթը ալտըմ: Զաբուդ պէնի, Ֆը-
րանսուա-Միրօն սօգաղընտա 39 նիւմէրօլու խանէմէ կէօ-
թիւր: Օրատան տա, սաաթ տօգուզու գըրգ պէշ տագըգա
կէչմէզտէն էվվէլ, Օրլէան մէվգիֆինէ վասըլ օլմագ իսթէրիմ,
տէյի պէյան իյլէմիշ իտի:

Պապա Լօրիօ. - Օ սաաթտա պիղ օրաեա վասըլ օլամա-
եըզ տէյի տիւշիւնտիւ իսէ տէ, օլ պապտէ պիր սէօզ սէօյ-
լէմէեիպ, աթընը շիտտէթլէ գամչըլատը:

Ֆլօնեի, քէնտի խանէսինտէ, պիր միգտար ազչէ ալա-
նա գատար տուրուպ, անտէն քէմալը սիւրաթլէ արապա
մէվգիֆինէ կէլտի, ֆագաթ թամ օլ էսնատէ, գաթարըն
հարէքէթ տիւտիւկիւ չալընմագտա օլտուզունտան, բօլիս մէ-
մուրու՝ գաթարը մէզքիւրէ եէթիշէմէտի, լաքին ասլա հիտ-
տէթ վէ սապըրսըզլըգ իզհար իթմէեիպ, սաաթ օն պիրի եի-
կիրմի պէշ կէչէրէք հարէքէթ իտէճէք օլան տիկէր գաթարըն
վագթը հարէքէթինի թահգըգ իյլէտի, վէ պապա Լօրիօնուն
եանընա կիտիպ,

— Պու գաթարա բաքիպ օլաճաղըմ. իմտի պէնի պիր
լօգանթաեա կէօթիւրիւն տէ, օրատա պիրլիքտէ թաամ իտէ-
լիմ. հայվանըն տա պիր ազ բահաթ իթսին, տէտի:

Լուազօ վէ Ֆլօնեի, Օբիթալ պուլվարընտա վագը պիր
լօգանթաեա կիթտիլէր:

. . . . . .

. . . . . .

Թրիլպինին, քիւչիւք պիր չանթաեը համիլէն, աճէլէ-
թէն, Ֆլէշիեէ սօգաղընտաքի խանէսինի թէրքլէ, Օրլէան
մէվգիֆինէ կիթտիկինի կէօրտիւք:

Մէրգում, էսնաի բահտէ, Պլէրէեէ կիթտիկինի Ար-
նօլտ Տէսվիներեա խապէր վերմէսի լազըմ իտի տէյի տիւ-
շիւնիւպ, մէվգիֆ լօգանթասընա կիրտիկինտէ, թաամ իթ-
տիկի սըրատա, ինկիլիզճէ պիր թէզքիրէ եազըպ, իշիթտիկի
սէօզլէրի, վէ Միսթիգօնուն հարէքէթ իթտիկի սաաթը ի-

շար, վէ պատէհու իշպու թէզքիրէեի, պիր համալ վասըթա-
սըյլա Լը Բէլթիէ սօգաղընա իրսալ իյլէտի։ Իշթէ պու սայէ-
տէ Արնօլտ Տէսվիններ, Միսթիգօնուն հարէքէթի ահվալի
հագգընտա միւքէմմէլէն քէսպի մալիւմաթ իթմիշ իտի։

Թրիլպի՝ թաամընը պիթիրինճէ, Ամպուազա կիտէճէք օ-
լան գաթար իչին պիր պիլէթ ալտը, վէ Ամպուազա մուվա-
սըլէթինտէ տախի, շէհրի մէզքիւր իլէ Պլէրէ արասրնտաքի
սէքիզ տօգուզ քիլօմէթրօլուգ մէսաֆէի գաթթ իթմէք իւզ-
րէ պիր արապա քիրալաեաճաղընտան, Միսթիգօտան ագալ-
լի պէշ եախօտ ալթը սաաթ էվվէլ մուվասըլէթ իտէճէկի մէ-
մուլ իտի։

Արնօլտ Տէսվիններ այնի միւլահազա իլէ, Ամպուազա
կիթմէք իւզրէ պիր պիլէթ ալմըշ իտի։

Թրիլպի, սաաթ սէքիզի էլլի եէտի տագըգա կէչէրէք,
շէհրի մէզքիւրէ մուվասըլէթինտէ, Պլէրէեէ իշլէեէն ումումի
արապալար իտարէսի մէվճուտ օլուպ օլմատըղընը սիւալ իթ-
տիկին տէ, -Պուրատան կիտէն արապա՝ սապահըն սաաթ
իւչ պուչուղունտա հարէքէթ իտէր։ Պունուն իչին տէ, քէօբ-
րիւնիւն տիկէր թարաֆընտա վագը լօգանթատա մէվճուտ օ-
լան արապա իտարէխանէսինէ իսմինիզի գայտ իթտիրմէլիսի-
նիզ, ճէվապը վէրիլտի։

Թրիլպի, խուսուսի պիր արապա թէտարիք իթմէք իչին
խայլի վագըթ լազըմ օլտուղունու, վէ կիճէնին օրթասընտա
Պլէրէեէ մուվասըլէթինտէ, հիչ պիր շէյ իսթիֆատէ իտէմէ-
եէճէկինի տիւշիւնէրէք, բօսթա արապասը իտարէխանէսին-
տէ իսմինի գայտ իթտիրմէկէ կիթտի։

Միսթիգօեա կէլինճէ, պու տա, սաաթ 8 ի 35 տագը-
գա կէչէն էքսբրէս գաթարընա բաքիպ օլուպ, եարը կիճէ-
եի եարըմ սաաթ կէչէրէք, Թուր մէվգիֆինտէ էնտի, վէ
Պլէրէեէ կիտէն գաթարըն վագթը հարէքէթինի պիթթահ-
գըգ, իրթէսի սապահ, եաթմագ իւզրէ պիր օթէլէ կիթտի։

Արնօլտ Տէսվիններ՝ եագընէն մէրգումու թաագիպ իթ-
մէքտէ օլուպ, սաաթ պիրի իքի տագըգա կէչէրէք, Ամպուա-
զա վասըլ օլտու, վէ քէնտիսի տէ, Թրիլպի կիպի, ֆագաթ
Ալմանլարա մախսուս պիր թէլէֆֆիւզ իլէ, Պլէրէեէ նէ՞ վասը-

թա իլէ կիտիլտիկինի թահգրգ իյլէտի ։

Թապիի Արնօլտ Տէսվիններ տախի, Թրիլպիեէ վէրիլէն ճէվապը ալարագ, քէնտի իսմինի գայտ իթտիրիպ, պատէհու վագթընը կէչիրմէք իւզրէ, լօգանթանըն սալասընա կիրտի, վէ էթրաֆա կէօզ կէզտիրիր քէն, Թրիլպիեի կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ սարսըլտը ։

Թրիլպի՝ հէր նէ գատար հէր քէս իչին թանըլմազ պիր գըեաֆէթտէ իտի իսէ տէ, եինէ Արնօլտ, մէրգումու թանըեապիլտի, վէ օթուրմուշ օլտուղու մասաեա եագլաշտըղընտա, Թրիլպի, պաշընը եօգարը գալտըրըպ, ֆագաթ թանըեամատըղընտան, Վէրիէրին շէրիքի տահա զիեատէ եագլաշտը, վէ ինկիլիզճէ վէ այչագ սէտա իլէ,

— Տիշարը չըգ . . . սէնինլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ, տէտի ։

78

Թրիլպի՝ Արնօլտու սէսինտէն թանըեարագ, տէրհալ աեաղա գայգըպ՝ սօգաղա չըգտը, վէ գալտըրըմտա պէքլէտի ։ Պիր գաչ սանիյեէ սօնրա, Արնօլտ, շէրիքինին նէզտինէ կէլտիկինտէ, Թրիլպի, ինկիլիզճէ,

— Նա՞սըլ օլտու տա սիզ պուրատա պուլունուեօրսունուզ. նէ՞ վագը օլտու, տէյի սիւալ իթտի ։

Արնօլտ. — Վէխիմ վագըալար օլտուղունտան, սանա թէսատիւֆ իթտիկիմտէն տօլաեը մէմնունում ։ — Բօսթա արապալըղընտա իսմինի գայտ իթտիրտի՞ն մի ։

— Էվվէթ ։

— Էշեան վա՞ր մը տըր ։

— Եալընըզ տէօրթ լիպրա աղըրլըղընտա խաֆիֆ պիր չանթամ վար տըր ։

— Հայտէ չանթանը կիթ կէթիր ։ — Պէն, Ամպուազտան Պլէրէեէ կիտէն թարիգի պիլիրիմ ։ Իքի սաաթլըգ եօլ տուր. եաեան կէչէրէք վէ կէօրիւշէրէք կիտէրիզ ։

Թրիլպի , Թէքրար լօգանթաեա կիրիպ , իչտիկի չարա-պըն պէտէլինի էօտէտիբտէն սօնրա , րէֆիդինէ ավտէթ իթ-տի ։

Իքիսի տէ , « Տիվարլար ուեուսալար պիլէ եինէ գուլագ-լարը վար տըր » տարպը մէսէլինի խաթըրլաեարագ , պիրի-պիրինլէ սալա կէօրիւշմէքսիդին չէհիրտէն կէչտիլէր ։

Օ կիճէսի հավա սօղուգ օլուպ, գուպպէյի ասիւման տա այ մահիթապը պուլունմատըղը , վէ պիր աղ սա պուլութլու օլտուղու սէպէպինլէ գարանլըդ վիեատէճէ իտի ։

Իքի չէրիքլէր՝ պիր չարեէք սաաթ զարֆընաա գըրլարա վասըլ օլտուլար ։ Իքիսի աէ հարէքէթլէրինի աղըրլաթարագ , Արնօլտ ,

— Շիմտի կէօրիւշէպիլիրիզ, ֆագաթ եիւքսէք սէտա իլէ կէօրիւշմէեէլիմ։ Պէն հէր չէյտէն , հաթթա շու պիւեիւք ա-ղաճլարտան վէ օթլուգլարտան պիլէ չիւպհէ իտէրիմ, տէտի ։

— Զիեաաէ էմրի պասիրէթին զարարը օլմազ։

Արնօլտ . – (Պիրտէն պիրէ .) Ֆլօնեիեի թանըեօ՞լմուսուն ։

— Էվվէթ իսմէն թանըրըմ։ Բօլիս խէֆիեէի տիր ։

— Շիմտի պու ատէմ Միսթիգօնուն արգասընտան կէ-լիեօր , վէ քէնտիսինի եարըն Պլէրէտէ պուլաճագ տըր ։

— Ֆագաթ պիր բօլիս խէֆիեէսինին՝ Միսթիգօնուն ար-գասընտան կիմ մէսի Նէ՞ մանէա իլէ օլապիլիր ։

— Սգօթ վէ սէն , իքինիզ տէ չաշգընսընըզ։

— Ագըլսըզճա պիր հարէքէթ տէ՞ մի պուլունտուգ ։

— Մ՞ահուտ աթ իլէ արապաեը քի՞մէ սաթտընըզ։

— Պաթինեօլտա արապա քիրալաեըճը պիր ատէմէ ։

— Իչթէ Ֆլօնեի՝ օ ատէմի վէ պինապէրին օ արապաեը պուլմուշ, վէ Միսթիգօտան սաթըն ալըպ , մէզքիւր արապա-նըն իսկէմլէսինտէ զայպ իթմիշ օլտուղունուզ պիր միտալեաեը զու պու սուրէթլէ պումուշ։ Շիմտի , Ֆլօնեի՝ Միսթիգօեու իսթիճվապ իթմէք իւզրէ , մէրգումու թաագիպ իտիեօր ։ Միս-թիգօտա թապիլ Պլէրէեէ կէլտիկի սէպէպինի օնա պիլտիրէ-ճէք տիր , վէ Արնօլտ Տէսվինեը իսմի թէլէֆֆիւզ օլունաճա-զընտան , ճիւմլէմիզ տէ կիրտապ իչինտէ գալաճաղըզ ։ – Սգօթ իլէ Թրիլպինին , Օլթէլ տէզ էնտ ճինաեէթինտէ մէտխէլլէրի

պուլունտուղունու Ֆլօնեի նա՞սըլ պիլիեօր. աճապա նէ՞ կիպի ահվալ վէ թահգըգաթ, պու քէշֆին ղահիրէ չըգմասընա եարտըմ իթմիշլէր տիր։ Պու շէյլէրի պիլմէմ, ֆագաթ հագըգէթի հալ պու տուր։

— Տիմէք եագաեը էլէ վէրմիշիզ. . . շու հալտէ գըչ իբինի չէօզմէքտէն պաշգա չարէմիզ եօգ տուր։

— Գըչ իբինի չէօզմէ՞ք մի . . . սէն տիվանէ՞ մի օլտուն։

—Էլպէթթէ, Ֆլօնեի քէյֆիեէթի միւտտաիի ումումիլիկէ վէ քէնտի ամիրլէրինէ խապէր վէրմիշ տիր։

— Խայր, հէնուզ խապէր վէրմէմիշ տիր. պիզիմ տէ իսթիֆատէ իտէճէք նօգթամըզ պու տուր։ — Մալիւմաթընը տահա տիւնքի կիւն իսթիհսալ իթմիշ օլմաղլէ, միւտտաիի ումումիլիկին հիչ պիր շէյտէն մալիւմաթը եօգ տուր։ Տիւն ագշամ, սաաթ սէքիզտէ, Ֆլօնեի, շէրիքիմին խանէսինտէ օլուպ, Միսթիգօեու հանկը մէմլէքէթէ կէօնտէրմիշ օլտուղունու անլամագ իւզրէ, պէնիմ հուզուրումտա, բահիպէ Մարիտէն բէճա իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

— Բահիպէ պիր շէյ տէտի՞ մի։

— Խայր, չիւնքի պէն օրատա իտիմ, վէ պէնիմ հուզուրումտա իֆատէի հալ իթմէք՝ խէֆիէն պէնիմ մահվըմա չալըշտըղընը իգրար տիմէք իտի։ Բօլիս մէմուրունուն արզու իթտիկի մալիւմաթը պէն քէնտիսինէ իթա իթտիմ։

— Ս՞ի՞զ մի, ֆագաթ նի՞չին։

— Է՛յ մուհաքէմէսի ազ ատէմ. անլամաեօ՞րմուսուն քի, պու մալիւմաթը վիրմէքլիկիմ, պիր տագըգա պիլէ վագըթ կէչիրթմէեէրէք, քէնտիսինի, Բարիստէն հարէքէթ իթտիրմէք, վէ պիլտիկինի զապթիեէ նէզարէթինէ կիտիպ խապէր վիրմէքտէն մէնն իյլէմէք, վէ թէհարրիեաթ իճրասընըն էօնիւնիւ ալմագ իչին իտի։ — Պունա իսէ մուվաֆֆագ օլտում։ — Ֆլօնեի՝ Էթիէն Պէրօնուն գաթիլլէրինի եալընըզ պաշընա պուլմագ ղայրէթինտէ տիր։ Պու քէշֆին շէրէֆինի քիմսէ իլէ բայլաշմամագ իտտաասընտա պուլունուեօր։ — Մէրգում, սաաթ սէքիզի գըրգ պէշ կէչէրէք հարէքէթ իտէն էքսբրէս գաթարընը գաչըրտը։ Սաաթ օն պիրի եիկիրմի պէշ տագըգա կէչէրէք վէ տօղրուտան տօղրուեա հարէքէթ իտէն գաթարա

բաքիպ օլմուշ օլմալը տըր։ Մէրգում, եարըն, եանի պու կիւն, Միսթիդօ իլէ կէօրիւշմէք իւզրէ Պլէրէեէ վասըլ օլաճագ տըր . . . Հալ պու քի պիզի հիչ հիսապա գօյմամըշ տըր . . . Պիզ, իքիսինին տէ Բարիսէ ավտէթլէրինէ մանի օլաճաղըզ։

— Նէ՞ եաբաճաղըզ։

Արնօլտ, քէնտի բլանընը անլաթմաղա հազըրլանըրքէն, պիրտէն պիրէ սէսինի քէստիկի կիպի, ըէֆիգինէ տէ սիւքիւթ իթմէսինի անլաթտը։

Չիւնքի օրմանըն սինօրու եագընընտա վէ քէնտիլէրինտէն եիկիրմի ատըմ ուզագտա պիր ըշըգ միւշահէտէ օլունտու, վէ քէնտիլէրինին կիթտիքլէրի թարաֆա կիթմէք իւզրէ պուլունան իքի քիշի կէօրիւլտիւ։

Տէսվիներ իլէ Թրիլպի, սէսսիզճէ ատըմլարընը չաբուգլաթտըլար, վէ ազ վագըթտա քէնտի էօնլէրինտէն կիտէն քիմսէլէրէ եագլաշըպ, պունլարը կէչմէք իւզրէ իքէն, էլինտէ ֆէնէր պուլունան շախս,

— Պու կիճէ, օրման տէրունինտէն վէ ֆէնէրինիզ օլմաեարագ կէչմէք թէհլիքէլի տիր, տէտի։

Արնօլտ. — (Ալմանեալը թէլէֆֆիւզիյլէ.) Թէհլիքէլի օլմաեա նէ՞ սէպէպ վար տըր։

Ֆէնէրլի շախս. — Պիզիմ սէմթին էհալիսինտէն օլմատըզընըզը մէմուլ իտիեօրտում, էօյլէ օլտուղունու շիմտի անլատըմ։

Շախսը մէրգում իհթիեար պիր քէօյլիւ օլուպ, ըէֆիգի իսէ, թագրիպա եիկիրմի եաշընտա պիր կէնճ իտի։

Արնօլտ։ — Ֆիլվագը, պիզ պու սէմթին էհալիսինտէն տէյիլիզ. լաքին օն սէնէտէն պէրի տիր քի, թիճարէթ եօլճուլարը մագամընտա պուրալարտ կէլիրիզ, ֆագաթ կիճէ վագթը Ամպուազ օրմանընտան կէչմէք մուխաթարալը օլտուղունու ասլա իշիթմէտիք։

— Ֆիլվագը պուրալարտա մուխաթարա իշիտիլմէմիշ իտի. լաքին տինլէեին, պագըն կէչէնտէ նէ՞ վագը օլտու։ Սէքիզ կիւն մուգատտէմ, բանաերտա թէմաշա իթտիրմէք իւզրէ Լօշտա պիր հայվանաթխանէ եաբըլտը, վէ պունտա եէկտիկէրինտէն զիեատէ վահշի օլարագ պիր խայլի մուզիրը ճանվէրլէր պուլունմագտա իտի։ Ճումաա իրթէսի կիճէսի,

հէր նասըլսա հայվանաթխանէ թութուշուպ, պիր գարղաշալըգ գօբտու. ճանվէրլէր տէհշէթլի սուրէթտէ ինիլէմէեէ պաշլատը, վէ պունլարըն միւտհիշ պաղրըշլարը հէր թարաֆտան իշիտիլտի։ - Նիհաեէթ ճանվէրլէրտէն պաղըսը՝ գաֆէսլէրինտէն պիրինի գըրըպ, մէմլէքէթ իչինէ ֆիրարա եօլ պուլտուլար։ Պունլարտան պիրի էրքէք արսլան, պիրի տիշի արսլան, իքի գաբլան վէ պիրի տէ ինսանտան պիւեիւճէք մայմուն իտի։ - Իշպու ճանվէրլէր օրմանա վասըլ օլտուլար, վէ շիմտի հէր քէս, եիկիրմի ֆարսախ ուզագտան գօրգմագտա տըր։ - Մէզքիւր ճանվէրլէրի գարշըլամագ՝ խօշլանաճագ պիր հալ տէյիլ տիր, վէ պունլարըն՝ ըշըղը սէվմէտիքլէրի մէրվի օլտուղունտան, կիճէ վագթը տիշարը չըգմագ իսթէեէնլէր՝ պիրլիքտէ ֆէնէր թաշըեօրլար։

— Էյի թէտպիր... ֆագաթ պու ֆիրարի ճանվէրլէրին՝ Լօշ օրմանընը թէրքլէ, Ամպուազ օրմանընա կէլմիշ օլտուգլարընա տայիր հիչ պիր իսպաթ եօգ տուր։

— Ղալիպա Շէր նամ մահէլլի կէչմիշլէր տիր, չիւնքի Պլէրէնին ալթ թարաֆընտա իզլէրի կէօրիւլմիւշ օլտուղու ըիվաեէթ օլունուեօր։

— Պունլար թաագիպ իտիլմէտի՞ մի։

— Չարշէնպիհ կիւնիւ Լօշ օրմանընտա թիւֆէնքլէ պիր գաբլան թէլէֆ իտիլտի։ - Ֆագաթ ադաճ թօրլամագ իչին օրմանա կիթմիշ օլան իքի չօճուգ տա ղայպ օլուպ, մէյտանա չըգմատը։

— Ֆիլվագը պու հալ՝ թէէմինպախշ տէյիլ տիր։

— Ֆէնէրիմիզտէն իսթիֆատէ իտէպիլիրսինիզ։ - Օղլում վէ պէն՝ Պլէրէեէ կիտիեօրուզ։ - Սիզտէ Պլէրէեէ՞ մի կիտիեօրսունուզ։

— Պիր ազ տահա էօթէեէ կիտիեօրուզ։

— Ամպուազտան կէլտիկինիզ հալտէ, նի՞չին պիր արապաեա օթուրմատընըզ։

— Հավա կիւզէլ օլտուղու իչին եիւրիւմէք իսթէտիք։

— Անլաշըլտը. ֆագաթ տուրուն պագալըմ, պիր արապա սէսի կէլիեօր։

Ֆիլվագը օլ էսնատէ բօսթա արապասը կէլմէքտէ օլուպ,

ազ վագրթատա մէզքիւր արապա մէրգուման տէօրթ եօլճուլարըն եանընտան կէչտի :

Գուպպէյի ասիւմանըն չարգ ճիհէթինտէ միւշահէտէ օլունան ճիւղիճէ ադարթըտան , կիւնէչին եագընտա տօղմագ իւզրէ օլտուղու անլաշըլըեօրտու :

Ճնդուադտան Պէրհեէ կիտէն եօլուն իչ բայը գաթթի իտիլմիչ օլուպ , պիրտէն պիրէ օրմանըն իչինտէ տէհշէթլի պիր ինիլթի իշիտիլմէքլէ , պիզիմ տէօրթ եօլճուլար տուրտուլար։ Ինթիեար քէօյլիւ քէմալը տէհշէթլէ ,

— Ճապա նէ՞ վար տըր , տէյի սիւալ իթտի :

Աբնօլտ . -Հիչ պիր չէյ տէյիլ . արսլան ինէվէսի օլմալը։

Պապա իլէ օղուլ օլ էանատէ թիր թիր տիթրէմէեէ պաշլատըգլարընտան , էթիէն Պէրօնուն գաթթի ,

— Գօրգմաեըն վէ վիւսթէրիհ օլուն . . . կիւնէչ տօղուեօր . . . ճանվէրլէր տէ , օրմանըն իչինտէ քէնտի եուվալարընա չէքիլիեօրլար . . . ինիլէմէլէրի իսէ , տօղմագտա օլան կիւնէչէ սէլամլամագ իչին տիր : - Ֆագաթ չաբուգ եօլումուզա տէ. վամ իտէլիմ, տէտի :

Պու իհսթար մուճիպինճէ հարէքէթի օլունուպ , պիր չարեէք սաաթ սօնրա օրմանտան չըգըլտը , վէ արատան եի. կիրմի տագըգա կէչինճէ , Շէր նէհրի իւզէրինէ աթըլմըշ օ. լան պիր քէօբրիւ իլէ չէհիրտէն այրըլմըշ պուլունան Դրուա. տը-Պլերէ նամ պիր նէվ վարըշըն իլգ խանէլէրինէ մուվասը. լէթ իտիլտի :

Քէօյլիւլէր Դրուա-տը-Պլերէտէ գալաճագլարընտան , Աբ. նօլտ իլէ Թրիլպի պունլարը սէլամլատըգտան սօնրա , եօլա. րընա տէվամ իթտիլէր :

Օլ էանատէ , սաաթ սապահըն տէօրտիւ օլուպ , Աբնօլտ , Շէր րըհթըմընա վասըլ օլտուղունտա տուրտու , վէ արգա. տաշընա խիթապէն , - Պիրիպիրիմիզլէ կէօրիւշճէք զէման կէլտի , տէտի :

Թրիլպի . - Նէ՞ գալտար վէրտինիզ։

— Վէրտիկիմ գալտի չու տուր . պիզիմ իչին պաշլըճա մատտէ՝ Միսթիգօնուն չըմկնատէֆէրտէն էնտիքտէն սօնրա քէնտիսի իչին ինթիխապ իտէճէք օլտուղու մահէլլի պիլմէք

տիր։ Պիր քէրրէ պունու անլար իսէք, այնի մահէլլտէ, այրը այրը իսքեան իտէրիզ, վէ պիրիպիրիմիզի թանըմաեօր կիպի կէօրիւնէրէք, եէկտիկէրիմիզի նազարտան ղայպ իթմէմէեէ չալըշըրըզ։

— Անլաշըլտը, տիմէք միտալեաճընը մուվասըլէթինի կէօզէթմէք իչին ըսթասիօնա կիթմէլիեիզ։

— Էվվէթ։

— Ըսթասիօն նէ՞րէտէ տիր։

— Սօլ թարաֆտա տըր։ - Իշթէ տէմիր եօլ քէօբրիւսիւ կէօրիւնիւեօր։ - Հէր նէ իսէ արթըգ այրըլալըմ, զիրա պու տագըգատան իթիպարէն պիրի պիրիմիզի թանըմամալըեըզ։ - Սէն էօնտէն եիւրիւ, պէն արգատան կէլիեօրում։

Պիր չարեէք սաաթ սօնրա, իքի շէրիքլէր, ըսթասիօն գարշըսընտա վագը պիր գահվէխանէտէ այրը այրը իքի մասալար գարշըսընտա օթուրուպ, պիրի պիր ֆինճան սիւտլիւ գահվէ վէ տիկէրի՝ պիր գատէհ Մատէր շարապը կէթիրթտիլէր։ Մէզքիւր գահվէխանէտէ օթուրտուգլարը թագտիրտէ, ըսթասիօնտան չըգան հէր շախսը կէօրէպիլէճէքլէրի թապիի իտի։

79

Միսթիգօ, պէեան իթտիկիմիզ վէճհլէ, կիճէնին պագըյեէսինի կէչիրմէք իւզրէ, Թուր շէհրինտէ պիր օթէլէ կիրմիշ իտի։

Մէրդում, սապահըն ստաթ պէշինի չարէեէք կէչէրէք տէմիր եօլունա բաքիպէն, պիր սաաթ սօնրա, բաքիպ օլտուղու դաթար Պլէրէ մէվգիֆինէ վասըլ օլտու։ Միւշթէրիլէրի՝ շէհրին միւխթէլիֆ օթէլլէրինէ կէօթիւրմէք իւզրէ, իքի իւչ օմնիպուս արապասը օրատա պէքլէմէքտէ օլմասըյլա, Միսթիգօ, եօլ չանթասը էլինտէ օլտուղու հալտէ, պու արապալարտան պիրինէ բաքիպ օլունճա, արապա եօլա չըգտը։

Թրիլպի՝ Միսթիգօեու բէք էյի թանըտըղընտան, մէվգիֆտէն չըգտըղը զէման, իլք կէօրիւշտէ, միտալեաճը օլտուղունու անլաեարագ, գահվէխանէեէ օլան պօրճունու էօտէեիպ, չանթասընը ալտը, վէ գահվէխանէնին էշիկինտէն մէրգումու գօլլամտեա պաշլատը։

Օմնիպուս արապասը Թրիլպինին եագընընտան կէչտիկի զէման, մէրգում, պունուն եան թարաֆընտա, պիւեիւք հարֆլար իլէ,

ՕԹԷԼ ՏԻԻ ԳՕՄԷՐՍ

իպարէսինի օգուտու, վէ պու մալիւմաթը քէսպ իթտիկինտէ, թէլաշ իթմէքսիզին արապանըն արգասընտան կիթտի, վէ անճագ արապա կէօղիւնտէն նիհան օլտուղունտան, մէզքիւր օթէլ հագգընտա իճապ իտէն թահգըգաթը իճրա իթտի։

Տէսվիններ տախի գահվէխանէտէն չըգըպ, քէնտիսիյլէ Թրիլպի արասընտա էլլի ալթմրշ ատըմլըգ մէսաֆէ պրագարագ, մէրգումու թաագիպ իյլէտի։

Պլէրէ՝ խայլիճէ վասի պիր շէհիր օլուպ, տայիրէյի պէլէտիեէ իլէ քիլիսէեի, պաշլըճա օթէլլէրի վէ պիւեիւք մաղազալարը հավի օլան վասի պիր բիացաեա վասըլ օլտուղունտա, արապա, մէնսուպ օլտուղու օթէլլին գարշըսընտա տուրտու։

Միսթիգօ արապատան էնիպ, մէզքիւր օթէլին գահվէխանէսինէ կիրտի, վէ օթէլ սահիպի քէնտիսինի գարշըլաեըպ, էլինտէքի չանթաեը տա կէօրէրէք,

— Միւսիւ, շիւպհէսիզ պիր օտա իսթէօրսունուզ, տէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ, պիր օտա վէ թաամ իսթէրիմ, չինքի աճլըգտան էօլիւեօրում։

— Միւսիւ, ումումի սուֆրամըզ սաաթ օն պիրտէ հաղըրլանըր։

— Պէն տէ ումումի սուֆրաեա հիսսէտար օլուրում, լաքին օլ վագթա գատար աճլըղա թէհամմիւլ իտէպիլմէք իւզրէ, պիր ազ շէյ եէմէք իսթէրիմ։

— Բէք էյի, ֆագաթ միւսիւ, պիր գաչ կիւն Պլէրէտէ գալաճա՞գմըսընըզ։

— Իհթիմալ տըր։

— Օ հալտէ սիզէ միւնասիպ պիր տայիրէ հազրրլաեըմ։ - Պիրինճի գաթտա բիեացաեա նազըր օլան իքի օտա՝ շու էսնատէ թութուլմուշ տուր, ֆագաթ էօյլէտէն սօնրա պօշալաճագ տըր։ - Իմտի, միւսիւ, մուվագգաթէն, հավլիեէ նազըր պիր օտատա եէրլէշին տէ, էկէր արզու իտէրսէնիզ, պու ագշամ օտանըզը թէպտիլ իտէրիմ։

— Տայիրէմին բիեացաեա նազըր օլուպ օլմամասընա էհէմմիեէթ վէրմէմ։

— Բէք էյի, Լուի պուրաեա կէլ։

Պու արա պիր խըզմէթճի կէլէրէք, օթէլճի, իշ պու խըզմէթճիեէ,

— Միւսիւեիւ 2 նիւմէրօլու օտաեա կէօթիւր, տէտի, վէ իլավէթէն տախի, - Պէն տէ, միւսիւ, սիզին իլք գահվալթընըզը հազրրլաեըմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Միսթիգօ՝ խըզմէթճի իլէ կիթտի։ Մէզքիւր 2 նիւմէրօլու օտա վասի օլուպ, միգտարը քիֆաեէտէ տէ թէֆրիշ իտիլմիշ իտի։ Պունուն կէնիշ պիր բէնչիրէսի օլուպ, հավլիեէ նազըր իտի, վէ բէնչիրէնին՝ պիրի թիւլ վէ տիկէրի գալընճա իքի գաթ բէրտէլէրի պուլունմագտա իտի։

Մէզքիւր բէնչիրէնին թա ալթընտա, օն պէշ արշըն ուզունլուգտա եիւզիւ օլարագ, պիր արապալըգ չաթըսը վար իտի։

Օթէլին խըզմէթճիսի՝ իգթիզա իտէն մահէլլէրի Միսթիգօեա կէօսթէրտիքտէն սօնրա, քէնտիսի աշաղը էնտի։ Օլ էսնատէ օթէլճի, եէնի միւշթէրի իչին պիր թաամ թագըմը հազրրլաեօրտու։

Թամ օլ տագըգատա, Թրիլպի տէ գահվէխանէեէ կիրտի։

Օթէլճի. - (Խըտմէթճիեէ.) Կէնճ եօլճուեու 2 նիւմէրօլու տայիրէտէ եէրլէշտիրտի՞ն մի։

—Էվվէթ, միւսիւ։

Թրիլպի՝ պու սէօզիւ իշիթտիկինտէ, մաատէ Միսթիգօեա տայիր օլտուղունու անլատը։ Պատէհու քէնտիսի,

— Միւսիւ, պէն տէ օտա իսթէրիմ, տէտի։

— Բէք էյի , բէք էյի , պիր գաչ կիւն պուրատա գալա-ճաճմըսընըզ ։

— Էօյլէ զանն իտէրիմ ։

— Լուի՛ , միւսիւլիւ 4 նիւմէրօլու օտաեա կէօթիւր ։ — Միւսիւ , զալիպա զաթըննըզ պիր թաճիրսինիզ ։

— Էվվէթ , միւսիւ ։

— Էօյլէ թաամը իթմէք իսթէ՞րմիսինիզ ։

— Հայ հայ ։

— Լաքին պուրատա ումումի սուճրա՝ սաաթ օն պիրտէ հաղըրլանըր ։

— Շիմտիլիք պանա պիր ապսէնթ վէրին ։ Էօյլէ թաամը վագթընա գատար պէքլէրիմ ։

Խըզմէթճի ։ — Միւսիւեէ օտասընը կէօսթէրէեիմ։

Խըզմէթճի պէօյլէ տիեէրէք , Թրիլպիեի , Միսթիգօնուն 2 նիւմէրօլու օտասընա պիճիճիք օլան 4 նիւմէրօլու օտաեա կէօթիւրտիւկիւ սըրատա ,

— Միւսիւ , կէնճ պիր գօմշունուզ վար տըր ։ օ տա պիր աղ էվվէլ կէլտի , զալիպա այնի Թրէնտէն էնմիչ օլմալըսընըզ , ֆագաթ օ օմնիպուս արապասըյլա , սիզ եաեա կէլտինիզ , տէտի ։

— Գապիլ տիր... պու բէնչիրէ բիեացաեա՞ մը նաղըր տըր։

— Խայր , միւսիւ , հավլիեէ նաղըր տըր ։

Խըզմէթճի աշաղը էնտի , վէ Թամ օլ էմնատէ տէ Անօլտ Տէսվինեը իչէրի կիրտիկինտէն , օթէլճի , Թէպէսսիւմիէ մէրգումու գարշըլաեարագ ,

— Նէ՞ արզու իտիեօրսունուզ , միւսիւ , տէյի սիւալ իթտի։

Անօլտ ։ — (Ալմանեալը Թէլէֆֆիւզիյէ ։) Պէնիմ իչին պիր օտանըզ վա՞ր մը տըր ։

Օթէլճի ։ — Ա՛հ , միւսիւ , սիզ Ալմա՞նմըսընըզ ։ պէն ալմանճա բէք էյի պիլտիկիմտէն , լիսանը մատէրզատըմ կիպի կէօրիւչէպիլիրիմ։

— Լիւզումու եօք տուր ։ պէն տէ ֆրանսըզճաեը լիսանը մատէրզատըմ կիպի կէօրիւչիւրիւմ ։

— Միւսի՛ւ , պիր գաչ կիւն գատար պուրատա գալա-ճաճմըսընըզ ։

— Էվվէթ, էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, պիրինճի գաթտա սիզէ պիր օտա թախ-սիս իտէճէեիմ։ Իսթէրսէնիզ, օտանըզը կէօսթէրսինլէր։

— Շիմտիքի հալտէ իսթէմէմ։ Պիր գաչ գատէհ պիրա իչէրէք, էօյլէ թաամը վագթընա գատար պէքլէեէպիլի-րիմ։

— Բէք էյի. հայտէ Լուի՛, միւսիւեէ իքի գատէհ պիրա կէթիր. պատէհու 6 նիւմէրօլու օտաեը հազըրլա։ — Միւսիւ, զաթընըզ թիւճճարտան օլմալըսընըզ։

— Էվվէթ։

— Էմթաայը խուսուսիեէ իչի՞ն մի սէյեահաթ իտիեօր-սունուզ։

— Էվվէթ, Բէն շարապլարը իչին։

— Ֆիլվագը, Բէն շարապլարը դաեէթ մէշհուր տուր։ Պու շարապլարտան պազը նիւմունէլէրինիզ վա՞ր մը տըր։

— Նիւմիւնէլէրի եարըն եախօտ օլ պիր կիւն ախզ իտէ-ճէեիմ։

— Բէք էյի. պէլքի սիզին իլէ պազը մուամէլաթտա պու-լունուրուզ։ Պու թարաֆա սէյեահաթ իտէն հէման քեաֆ-ֆէյի թաճիրլէր՝ օթէլիմէ էնէրլէր։ — Շիմտիքի հալտէ օթէ-լիմտէ տէօրթ թաճիր վարքի, պիրի պիր ազ էվվէլ կէլտի, ֆագաթ նէ՞ թիճարէթլէ մէշղուլ օլտուղունու պիլմէմ, իքին-ճիսի գուեումճու թաճիրի, իւչիւնճիւսիւ չուխա թաճիրի, վէ տէօրտիւնճիւսիւ Բարիս էմթաասը թաճիրի տիր։ Տէօրտիւն-ճիւսիւնիւ չօգտան թանըրըմ. Մ. Տէլվիններ իսմինտէ էյի պիր տէլիգանլը տըր։

Արնօլտ իշպու իսմի իչիթտիկինտէ, մէրգումուն, Թուր-նէլ սօգաղընաքի խանէտէ իգամէթ իթտիկի զէման, Ուիլ-եամ Սգօթուն միտալեասընը համիլ պիր մէքթուպու եանլըշ-լըգլա ալմըշ օլան Տէլվիններ նամ թիւճճար ուշաղը օլտուղու-նու խաթըրլատը։

Պու արա իսթէնիլէն պիրա կէթիրիլմէքլէ, Արնօլտ, քիւ-չիւք պիր մասանըն էօնիւնտէ օթուրուպ, ճէպինտէն ֆաղ-ֆուրի պիր թիւթիւն չիպուղու չըգարտը, վէ իշպու չիպուղու թիւթիւնլէ տօլտուրտուգտան սօնրա իչմէեէ պաշլատը։

Թամ օլ վագըթտա , Միսթիգօ , իլքն էօյլէ թաամըն իթմէք իւզրէ իչէրի կիրտի ։

Արնօլտուն եէրինտէ տիկէրլէրի օլտալար իտի , պաշլարը-նը չէվիրիպ մէրգումա պագմամալարը թապիի իքէն , Արնօլտ ալա ֆիւթուր իթմէեէրէք , Միսթիգօնա տիգգաթլէ աթֆը նազար իթտի , վէ մագսատի , Թէպտիլ գրնաֆէթինտէ քէն-տիսինի թանըերպ թանըմանաճաղընը անլամագտան իպարէթ իտի ։

Վագտա Միսթիգօտա , Արնօլտա պագտը իսէ տէ , օ կիւնէ տէկին կէօրմէմիշ օլտուղու պիր ատէմի զանն իլէ , ֆի-թուրսուզ պուլունտու ։

Թրիլպի՝ սալանա ավտէթլէ , պիր ապսէնթ իսթէտի , վէ Արնօլտուն օթուրմուշ օլտուղու մասատա եադըն պիր մահէլլ-տէ օթուրտու ։

Օթէլճի , պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա կիտիպ կէլ-մէքտէ իքէն , թապրիպա օն սէքիզ եաշընտա պիր կէնճ , օ-թէլճինին եանընա կիտիպ ,

— Սապահ խայր , պապա , տէտի ։

— Սապահլար խայր օլսուն , օղլում . լաքին պու կիւն բազար եանի թամիլ կիւնիւ օլտուղու հալտէ , նի՞չին սապահ ույգուսու ալմատըն ։

— Էֆէնտի պապա , կէլէճէք բազար կիւնիւ ինթիխապ-պամ իճրա իտիլէճէկինտէն , պու կիւն միւնթէխիպլէրին քեա-ղըալարընը հազըրլամագ իւզրէ չալըշաճաղըզ ։ — Իմտի , տա-յիրէյի պէլէտիէեէ կիտիպ , ատաթ օն պիրէ գատար օրատա գալաճաղըմ , ֆագաթ կէճիքմէմ , վէ թամ էօյլէն վագթը պուրատա պուլունուրում ։

Միսթիգօ՝ պու միւքեալէմէնի տինլէտիպ , մէրդում տէ-լիգանը տիշարը չըգտըղընտա , օթէլճիյէ խիթապէն ,

— Օղլունո՛ւղ մու տուր , տէտի ։

— Էվվէթ , միւսիւ , պիւեիւք օղլում տուր . օն սէքիզ եաշընտա տըր ։

— Տայիրէյի պէլէտիէետէ մէմո՛ւր մու տուր ։

— Էվվէթ , պիր աէնէտէն պէրու օրատա միւսթախտէմ տիր ։ Արզում՝ քէնտիսինի իտարէյի տէվլէթտէ պուլուն-

տուրմագ օլուպ, քէնտիսինին տէ պունա իսթիտատ վէ մէյլի վար տըր։

— Պլէրէ տայիրէյի պէլէտիեէսինտէն պազը մայիւմաթ ալմագ իսթէրիմ։ Պանա պիր տէրէճէ ըէհպէր օլմաեա աճապա մուվաֆֆագաթ իտէ՞ր մի։

— Նի՞չին իթմէսին. քէնտի էն գաբտէմլի մէմուրլարտան զիեատէ տայիրէյի պէլէտիեէ իշլէրինէ աշնա տրը, վէ հաթթա բէտէրինին պիր միւշթէրիսինէ խըտմէթ իթտիկինտէն տօլաեը քէնտիսինի պախթիեար ատտ իտէճէք տիր։

— Միւսիւ, սիզ պու մէմլէքէթին եէրլիսի՞միսինիզ։

— Էվվէթ, Պլէրէտէ տօղմուշում, վէ եալընըզ իքի սէնէ գատար Ալմանիատա վագըթ կէչիրիպ, գուսուր վագըթ պուրատա իգամէթ իթմիշիմ տիր։ Հէման թէքմիլ ֆամիլեամ պուրատա տըր, վէ հէր քէսի տէ թանըրըմ։

80

— Տիմէք Տէսվիները իսմինտէ պիր ֆամիլեաեը թանըրսընըզ։

— Էվվէթ, վագաա պիւեիւք պիր սէրվէթի եօգ իտի իսէ տէ, զաեէթ նամուսլու վէ միւթէպէր պիր ֆամիլեա իտի։

— Շիմտի օ ֆամիլեա մէվճուտ տէյի՞լ մի տիր։

— Խա՛յր, միւսիւ։ Տէսվիները ֆամիլեասընըն բէտէրի՝ քէնտի հալինէ կէօրէ գալֆա օլուպ, պունտան օն իքի սէնէ գատար էվվէլ վէֆաթ իթմիշ, վէ զէվճէսի տէ, չօգ վագըթ եաշամաեըպ, զէվճինի թաագիպ իյլէմիշ տիր։

— Պունլարըն էվլատը վա՞ր մը իտի։

— Էվվէթ, Արնօլտ Տէսվիները իսմինտէ կիւզէլ պիր էվլատլարը վար իտի։ - Արնօլտ, Լօշտա, ագրապասընտան օլան պիր մուալլիմին նէզտինտէ թահսիլի թալիմ ու թէրպիեէ իթտի, վէ պատէհու Բարիստէ Մէատին մէքթէպինէ կիրտի։ - Ղալիպա զաեէթ չալըշղան պիր տէլիգանլը իտի։

— Շիմտի անըն նէ օլտուղունու պիլիեօրմուսունուզ։

— Պիր սէնէ կէօնիւլլիւ ասքէր խըտմէթինի իյֆա իթտի, վէ մուախխարէն պաղը իշլէրին թէսվիեէսի ղըմնրնտա պուրաեա կէլիպ թէքրար կիթտի։ — Մէրգումուն Ինկիլթէրրաեա կիթմիշ օլտուղու բիվաեէթ օլունմուշ տուր. պու տա թէաճճիւպ իտեճէք շէյ տէյիլ տիր, չինքի քէնտիսի սէյեահաթ արդուսինտէ օլտուղունու, վէ պիր կիւն մէմալիքի էճնէպիեէտէ քէսպի սէրվէթ իթմէք իւմիտինտէ պուլունտուղունու պիզզաթ պանա սէօյլէմիշ տիր։ Սօն տէֆա մէրգումու, այթը եէտի սէնէ էվվէլ կէօրտիւմ քի, ալայընտան կէլիեօրտու։

— Հա՞կը ալայտա կէօնիւլլիւ խըտմէթինի իյֆա իթմիշ տիր։

— Պիլմէմ, ֆագաթ պու խուսուստա իգթիզա իտէն մալիւմաթը, օղլում, տայիրէյի պէլէտիեէտէն իսթիհսալ իթտիրէպիլիր։

— Արնօլտ Տէսվիններընն Լօշտա ագրապասը վա՞ր մը իտի։

— Էվվէթ, թալիմ ու թէրպիեէյի իպթիտաիյեէսինի ալմըշ օլտուղու մուալլիմ ամճասը օրատա իգամէթ իթմէքտէ իտի։

— Էկէր պու ամճասը շիմտի հաեաթտա իսէ, էլպէթթէ քէնտիսիյլէ մուխապէրէ իտէր։

— Գապիլ տիր... Լօշա գատար կիթմէեէ նիեէթինիզ վա՞ր մը տըր։

— Ալաճաղըմ մալիւմաթա միւթէվագըֆ տըր։

— Ղալիպա մատտէ՝ պիր միրասա տայիր օլմալը։

Միսթիգօ՝ վագը օլան պու ֆբրսաթը գաչըրմաեարագ,

— Ֆիլվագը մատտէ՝ պիր միրասա տայիր տիր, տէտի։

— Զաթընըզ՝ Մ. Տէսվիններընն միւթէալլիւգաթընտա՞նմըսընըզ։

— Էվվէթ, ֆագաթ ուզագտան։

Օլ էսնատէ, սալաեա կիւզէլ պիր տէլիգանլը տահա կիրիպ, օթէլճինին էլինի թութտու, վէ օթէլճի՝ պու տէլիգանլըեա խիթապէն,

— Միւսիւ Տէլվիններ, նէ՞ գատար էրքէն գալգմըշսընըզ, տէտի։

Արնօլտ վէ Թրիլպի՝ պու իսմի իշիթտիքլէրինտէ, պաշլարընը եօգարը գալտըրըպ, խէֆիէն եէկտիկէրինէ պագըշտըլար, վէ եէնի կէլէն շախսը թէտգիգ իթտիլէր։

Թրիլպի, Թուրնէլ սօգաղընտաքի խանէտէ, Ուիլեամ. Սգօթուն միտալեասընը համիլ մէքթուպուն պիր թաճիր ուշաղը եէտինէ կէչմէսի հիքեաեէսինի տինլէմիշ օլտըղընտան,

վէ մէզքիւր թաճիր ուշաղընն իսմի Տէլվիներ օլտուղունու պիլտիկինտէն, շու սրբատա վագրաեր մէզքիւրէեի խաթըրլատը։

Մէրգում Տէլվիներ՝ օթէլճիեէ ճէվապէն,

— Պու սապահ բէք չօգ միւշթէրիլէրիմի զիեարէթ իթմէք, վէ պու ագշամքի Ամպուաղ բօսթասընա բաքիպ օլմագ նիեէթինտէ պուլունտուղում ճիհէթլէ, երքէն գալգմագլըղըմ զարուրի իտի, տէյի պէեան իյլէտի։

— Ումարըմ քի հէնուզ պիզի թէրք իթմէք ֆիքրինտէ պուլունմաեօրսունուզ։

— Պիլաքիս, եագընտա Բարիսէ կիտէճէեիմ։

Արնօլտ վէ Թրիլպի. — (Քէնտի քէնտիլէրինէ.) Օ ատէմ տիր, տէյի տիւշիւնտիւլէր։

Տէլվիներ. — Իշթիհամը աչմագ իւզրէ պանա պիր գատէհ վէրմութ վէրին, տէտի, վէ վէրմութու իչտիքտէն սօնրա, տիշարը չըգտը։

Արնօլտ միւլահազաեա տալտը. Թրիլպի՝ խէֆիէն քէնտիսինի թէտգիգ իթտի, վէ Միսթիգօ տախի, օլ էսնատէ, սիւքիւթլէ թաամընը իտիեօրտու։

Գահվէխանէնին գաբուսու օլ էսնատէ թէքրար աչըլարագ, կէօսթէրիշլի պիր ատէմ, արգասընտան պազը էշեաեը համիլ պիր արապաեը կէթիրմէքտէ օլան համալ իլէ զահիր օլտու, վէ համալ՝ սօգագտա տուրուպ, տիկէրի իչէրի կիրէրէք, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Սապահլար խայր օլսուն, օթէլճի միւսիւ, տէտի։

Օթէլճի. — (Թէաճճիւպանէ նիտա իտէրէք.) Վա՛յ միւսիւ Բէվէլ, սիզ պուրատա՝մըսընըզ. սայիր տէֆալար, մուվասըլէթինիզի պիր թէզքիրէ իլէ էվվէլճէ պանա խապէր վէրիր իտինիզ, պու տէֆա նա՝սըլ օլտու տա, խապէրսիզ կէլտինիզ, տէտի։

— Շու համալըն իւճրէթինի վէրէեիմտէ, իյզահ իտէրիմ։ — Հէր վագրթքի օտամ պօշ իսէ, էշեամը եօգարը չըգարթտըրըն։ Պունլար պէնիմ էլպիսէլէրիմ օլուպ, թէաթրօեա կէօնտէրմէք իսթէմէմ... սօն տէֆա թէաթրօտա, օն պէշ լուի ալթունու գըյմէթինտէ կիւզէլ պիր օն [illegible] Լուիմ սիրգաթ իթտիլէր։ Պունտան սօնրա, հէր լուպիեաթ իչին լազըմ օլան էշեայը թէաթրօեա կէօթիւրիւպ, գուսուրունու խանէմտէ սագլտեաճաղըմ։ — (Համալա.) Զահմէթինիզ իչին սիզ շու իքի ֆրանգը ալըն։

Մէզքիւր սէօզլէր խիթամ պուլտուղունտա օթէլճի,

— Հէր վագրթքի 10 նիւմէրօլու օտանըզ պօշ տուր։ —

Էշեանըզը օրատա եէրլէշտիրթտիրիրիմ, տէտի։

— Բէք էյի. – շիմտի պանա պիր ֆինճան չիգօլաթ կէ-թիրին, զիրա աճլըգտան տէրմանըմ գալմատըմ.... Հէլէ Լօշտան պուրաեա կէլմէք իւզրէ բաքիպ օլտուղում արապա՝ քէմիքլէրիմի հէման գըրտը։ – Հէր նէ իսէ, եէնի պիր խա-պէրինիզ վա՞ր մը տըր։

— Նէ՞ խապէր իսթէեօրսունուզ։

— Բըզօնուն հայվանաթխանէսի նէ՞ օլաու։

— Սէքիզ կիւն էվվէլ եանտը, վէ տէրունինտէ պուլու-նան հայվանաթտան իքի արսլան իլէ իքի գաբլան վէ պէյն էլ խալգ օրման ատէմի թէսմիեէ օլունան պիւեիւք պիր մայ-մուն ֆիրար իթտի։ Սէքիզ կիւն տիւր քի, Լօշ օրմանընտա պու ճանվէրլէր թաագիպ իտիլիեօրլար։ – Ֆիրար իտէն գաբ-լանլարտան պիրի գաթլ իտիլտի իսէ տէ, տիկէրլէրի հէնուզ պուլունամատըլար։ – Պատէհու հայվանլարըն Շէր նամ մա-հէլլէ կէլտիքլէրի, վէ շու սաաթտա Ամպուազ օրմանընտա պուլունտուգլարը րիվաեէթ օլունուեօր։

— Էվվէթ, պէն տէ իշիթտիմ։

— Տիմէք պու եիւզտէն, Բըզօն եիւզ էլլի պին ֆրանգ գատար զարարա ուղրատը։ – Տօղրուսու բէք մէմնուն օլտում։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի օ ահմագ հէրիֆ՝ քէնտի հայվանաթխանէ-սիյլէ, Լօշտաքի լուպիեաթլարըմա մանի օլտու։

— Գապիլ տէյիլ տիր։

— Բէք սահիհ տիր. եալընըզ տէօրթ լուպիեաթ իճրա իթտիմ։ Պիրինճիսինտէ հէնուզ Բըզօն կէլմիշ օլմատրզընտան, թէաթրօ սալասը խընճախընճ տօլու իտի։ Պիրտէ Բըզօն կէ-լինճէ, շաշգըն էհալի՝ հայվանլարըն, ճանվէրլէրին թէմաշա-սընա գօշուշտուղունտան, պէնիմ բլանըմ պիւթիւն պիւ-թիւն պօզուլտու։ – Շէօյլէ քի իւչ եիւզ էլլի ֆրանգ մէսա-րիֆիմ օլտուղու հալտէ, հասըլաթըմ էլլի ֆրանգը կէչմէտի։ – Ֆագաթ մէյեուս օլմաեաճաղըմ։ Պլէրէ, Ամպուազ, Վան-տօմ վէ Պլուա՝ տէօրթ միւնասիպ մահէլլէր տիր քի, պէնի բէք էյի թանըրլար...

Պու արա մէրգումուն իսթէտիկի չիգօլաթ՝ պիր միգտար թէրէ եաղը, վէ իքի բարչա էքմէք իլէ կէթիրիլտի։

— Տիմէք պուրատա պիր լուպիեաթ իճրա իտէճէքսինիզ։

— Էվվէթ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Բէնչշէնպիհ կիւնիւ... օլ վագթա գատար բարլագ իլաննամէլէր իլէ խալգը տավէթ իթմէք իսթէրիմ։

— Նէ՞ օեուն օյնաեաճագսընըզ։

— Ֆեվգելատէ ճալիպ պիր մենզարէեի մեվգրի թէմաշաեա վազ իտէճէեիմ. . . Պու մենզարէ՝ իքի բիէստէն իպարէթ օլուպ, իքիսի տէ ճէտիտ տիր։ Պիրի «Իթալեանըն հասրր շաբգասը» վէ տիկէրի՝ «Ժօգգօ, եախօտ Պրէզիլիանըն մայմունու» նամ օեունլար տըր։ Իշպու սօն օեուն պուրաճա մալիւմ օլմաեըպ, հէլէ պէն Ժօգգօ բօլունու՝ կիւլմէքտէն հէր քէսի պաեըլթաճագ սուրէթտէ իճրա իտէրիմ։ — Պունուն իչին մախսուս մայմուն տէրիսինտէն գրեաֆէթիմ վար տրր։ Վագթիյլէ ճանպազլըգ տախի իթմիշ օլտուղումտան, պէնի օ գրեաֆէթտէ կէօրէն՝ հագըգի կօրիլ տէնիլէն մայմուն զանն իտէր։ — Հայտէ, սանտըգլարըմը եօգարը չըգարթտըրըն . . . Շու սանտըգտա, Ժօգգօ բօլունա մախսուս էլպիսէմ մէվճուտ տուր։ Պունու զայպ իթմէք՝ հիչ իշիմէ կէլմէզ. . . Պունուն մալի պանա պէշ եիւզ ֆրանգա օլմուշ տուր։

Օթէլճի. — (Օթէլին խըզմէթճիսինէ.) Լուի՝ Մ. Բէվէլին սանտըգլարընը 10 նիւմէրօլու օտաեա չըգար։

— Բէք էյի, էֆէնտիմ։

— Արթիսթլէրինիզ նէ՞րէտէ տիրլէր, ազիզիմ Մ. Բէվէլ։

— Ֆէնտիլէրինի Լօշտա պրագտըմ։ Թուրտան կէչէրէք շըմէնտըֆէր իլէ պու ագշամ վասըլ օլաճագլար տըր։ Անլէր կէլէնէ դատար, պէն, Ամպուազա կիտիպ, բազար կիւնիւ իճրա իտէճէկիմ լուպիեաթ հագգընտա մահէլլի մէմուրլարըյլա մուխապէրէ իտէճէեիմ։ — Եարըն ագշամտան իթիպարէն, տէօրթ կիւն իչին, պէնիմ հիսապըմա, եէտի եաթագ, վէ էօյլէն ագշամ թաամը հազըր իտիլմէսինի իսթէրիմ, լաքին շարթլարըմըզ՝ այնի օլմալը տըր։

— Բէք էյի։

— Շաեէտ արթիսթլէրիմին կէլտիկի զէման, եարըն Ամպուազտան ավտէթ իտէմէզսէմ, օեունճուլար միւտիրի՝ սիզէ անլէրի թագտիմ իտէճէք տիր։ Անճագ, էկէր Ամպուազ օրմանընտան կէչտիկիմ սըրատա, Բրզօնուն ճանվէրլէրինէ թէսատիւֆ իտէրսէմ, անը պիլմէմ։ — Ժօգգօ բօլունու իճրա իտէն պէն օլտուղում հալտէ, հագըգի պիր մայմունուն իւզէրիմէ հիւճում իթմէսի՝ զարիպ շէյ օլուր։ (Կիւլէրէք.) Լաքին Ժօգգօ բօլունուն գրեաֆէթինէ կիրսէմ, օլմա՞զ մը։ Կօրիլ՝ պէնի քէնտի պիր արգատաշը զանն իլէ, իհթիմալ քի օրմանտան սէրպէսթճէ կէչմէքլիկիմէ միւսաատէ իտէճէք տիր . . . Սահիհէն, տօսթում, չիդօլաթընըզ, թէրէեաղընըզ վէ էքմէքլէրինիզ բէք միւքէմմէլ տիր։ — Պէլէտիեէ միւտիրի էֆէնտիեէ վիզիթա վէրէճէկիմտէն, թուալէթիմի պիր ազ սըրա-

սընա գօեում։ Պատէհու, իլան իչին մաթպաաեա կիտէճէ-
եիմ, վէ թամ սաաթ օն պիրտէ էօյլէ թաամը իչին ավտէթ
իտէճէեիմ։ - Ամպուազըն բօսթասը սաաթ գա՞չտա հարէքէթ
իտիեօր։

— Սաաթ իւչտէ։ Սաաթ պէշտէ Ամպուազա վասըլ օ-
լուրսունուզ։

— Թէմամ, պէնիմ տէ իսթիտիկիմ պու տուր։ - Լուի՝
10 նիւմէրօլու օտանըն անախթարընը վէր։

— Ալըն, միւսիւ Բէվէլ։

Պէօյլէճէ ժօգգօ, եախօտ Պրէզիլիալը մայմունու, բօ-
լունու իճրա իթտիկի հայվանըն տէրիսինի կիյմիշճէսինէ սըչ-
բաեարագ, օրատան չըգըպ կիթտի։

Միսթիգօ տախի իլք թաամընը պիթիրիպ, էօյլէն
սուֆրասը զէմանընա տէկին չէհրի տօլաշմագ իւզրէ գահվէ-
խանէեի թէրք իթտի։

Թրիլպի, մէրգումուն արգասընտան կիթմէք իւզրէ ա-
եաղա գալգմագտա իքէն, Ռընօլտուն պիր իշարէթի իւզէրի-
նէ եէրինտէն գըմրլտանմասը, վէ պատէհու Վէրիէրին չէրի-
քի՝ օթէլճիեէ խիթապէն,

— Միւսիւ, պէնի օտամա կէօթիւրիւ՞րմիսինիզ, տէտի։

— Լուի՝ միւսիւեիւ, 6 նիւմէրօլու օտաեա կէօթիւր։

Տէսվիներ, պէօյլէճէ, հէման պէլլիսիզ սուրէթտէ
Թրիլպիեէ թէքրար իշարէթ իթմէքլէ, օթէլ խըզմէթճիսինին
արգասընտան եօգարը չըգար, վէ Լուինին ավտէթինտէ Թը-
րիլպի տախի աեաղա գալգրպ, 4 նիւմէրօլու օտանըն անախ-
թարընը ալըպ պիրինճի գաթա չըգար։

Օլ էսնատէ Տէսվիներ 6 նիւմէրօլու օտատա օլուպ, տին-
լէեօրտու։ Սօֆատա ատըմ սէսի ալտըղընտա, գաբուեու եա-
րը աչտը, վէ Թրիլպիեի թանրեարագ, մէրգումու օտասընա
կիրտիրտի, վէ օտասընըն իչէրիսինէ գատար կէօթիւրտիւկիւն-
տէ, Իրլանտալը՝ եավոշ սէտա իլէ,

— Նէ՞ եաբաճաղըզ, տէտի։

— Միսթիգօնուն կիթտիկի մահէլլէրէ կիթմէեէ իհթի-
եաճըմըզ եօգ տուր։ - Մէրգումուն պուրատա ալաճաղը մա-
լիւմաթ պէնճէ էհէմմիյեէթսիզ տիր։ Պիզի պաշլըճա ալէա
գատար գըլան մէսէլէ՝ անըն, բօլիս միւֆէթթիշի Ֆլօնեի իլէ
պուլուշմասը տըր։ Իմտի պրագալըմ օ մուխաթարալը մախ-
լուգ իսթէտիկի գատար տօլաշսըն։ Պիզ օթէլտէն կիթմէեէ-
լիմ։ Ֆլօնեի՝ Պլէրէեէ մուվասըլէթինտէ, Միսթիգօնուն էնտի-
կի մահէլլի պիլմէտիկինտէն, անճագ պաղը թէհարրիեաթտան
սօնրա, մէրգումու պուլապիլէճէք տիր։ -Իշթէ օլ վագըթ իճ-

բաի նեզարէթ իթմէք, վէ արալարընտա կէչէնի տէօնէնի անլամագ իւզրէ, հէր կէօնա վէսայիթի մէվգրի իճրաեէ վազ իթմէք լազըմ տըր։ Իմտի տայիմա գօլլաեալըմ վէ հազըր պուլունալըմ։ - Ֆլօնեինին Բարիսէ ավտէթինի պուրատա միւմքինոիզ գըլամաեըզ։ Պու բօլիս մէմուրունուն ահվալ վէ հարաքեաթը՝ քէնտիսինի մահվ իթմէք խուսուսընտաքի վասըթաեը պիզէ պիրտէն պիրէ կէօսթէրէճէք տիր։ - Մատէմ քի քէնտիմիզի թիւճճար տէյի թանըթաըգ իսէ, իքի թիւճճարըն պիրիպիրինի թանըմալարը զարիպ պիր շէյ կէօրիւնէմէզ տիր։ - Պու սուրէթլէ էօյլէ թաամընտա եան եանա օթուրուրուզ. սօնրա գահվէխանէտէ բիքէ օյնաեարագ, հէր շէյի տինլէրիզ վէ թէճէսսիւզ իտէրիզ։ Իշթէ, շիմտիքի հալտէ խաթթը հարէքէթիմիզ պունտան իպարէթ տիր։

— Անլաշըլտը։ - Լաքին Թուրնէլ սօգաղընտա եանլըշլըգլա թէզքիրէնիզի ալմըշ օլան Տէլվիներտան գօրգմաեօրմուսունուզ։

— Խայր, թէքրար իտէրիմ, ասըլ մուխաթարա՝ բօլիս մէմուրու Ֆլօնեի թարաֆընտան մէմուլ տուր։ Պու մուխաթարատա, մէրգումուն Միսթիգօ իլէ պուլուշմալարընտան իլէրի կէլմէքտէ տիր։ - Իմտի, տիգգաթ իտէլիմ։ - Սիլահլարըն վա՞ր մը տըր։

— Պիր բէվօլվէր իլէ պիր գամամ վար տըր։

— Գամա էյի ամմա, բէվօլվէր՝ կիւրիւլթիւ հասըլ իթտիկի իչին էյի տէյիլ տիր։ - Էկէր տահա զիեատէ սուհուլէթլի, թապիի վէ միւսայիտ պիր թէտպիր պուլունամազ իսէ, գամա իլէ իշ կէօրիւրիւզ։ - Հէր նէ իսէ, հայտէ աշաղը էնէլիմ։ - Հա՛, սանա պիր շէյ տահա սօրաեըմ։ Սէնին օտան՝ Միսթիգօնուն օտասընա պիթիշի՞ք միտիր։

— Էվվէթ։

— Սէնին օտանտան, իչէրտէ ճէրէեան իտէճէք միւքեալէմէ տինլէնէպիլիր՞ մի։

— Էվվէթ, այնի օտատա պուլունուրճասընա տինլէնիլիր։

— Իշթէ պու էյի. էկէր Միսթիգօ՝ բօլիս մէմուրունու քէնտի օտասընա չըգարըր իսէ, իտէճէքլէրի միւքեալէմէեի միւքէմմէլէն տինլէեէպիլիրիզ։ - Տիմէք հէր իհթիմալ իչին չարէ պուլտուգ, հայտէ ապսէնթ իչմէեէ էնէլիմ։

ԻՔԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ

ՎԷ

ԲԱՐԻՍԼԻ ՊԻՐ ՖԱՄԻԼԵԱՆԸՆ ԽԻԹԱՄԸ

ԲԱՐԻՍՏԷ ՆԷԼԷՐ ՕԼՈՒՐ

ԳԸՍՄԸ ՍԱԼԻՍ

ՍԷՖԱԼԷԹԻՆ ԷՆՃԱՄԸ

(ԽՒԹԱՄ)

Միւելլիֆի

ՓՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՐԷՆ

ՄԻԻԹԵՐՃԻՄԻ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՑԵԱՆ

ՆԱՇԻՐԻ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՈՊԷՐԵԱՆ

معارف نظارت جليلەسنك ۲۳۲ نومرولى رخصتيله طبع اولنمشدر

Կ. ՊՈՊԷՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
ԵԷՆի-ճամի, Չիչէք-բազարը Ն. 23
ՍԹԱՆՊՕԼ

1890

ԳԸՍՄԸ ՍԱԼԻՍ

ՍԷՖԱԼԷԹԻՆ ԷՆՃԱՄԸ

1

Միւշթերիլերինին իսիմլերինի օթելին տէֆթերինտէ գայտ իթմէք նիզամ վէ գանունընա հէր վագըթ թէվֆիգ հարէ-քէթ իթմէք իսթէեէն Օթել տիւ Գօմէրս՝ սահիպինին թալէպի մուճիպինճէ, Արնօլտ Տէսվիները վէ Թրիլպի, պիրէր սախթէ իսիմլէ քէնտիլերինի գայտ իթտիրտիքտէն սօնրա, գահվէխա-նէնին սալասընտա, պիր բիքէ օեուն թագըմը իլէ իքի գա-տէհ ապսէնթին գարշըսընտա օթուրտուլար։

Օլ էսնատէ, Միսթիգօ, տէրեաեը թէֆէքքիւրաթա տալ-մըշ օլտուղու հալտէ, Պլէրէ շէհրինտէ տօլաշըեօրտու։

Մէրգումուն օթելճիտէն ալմըշ օլտուղու մալիւմաթ՝ Ակօս-թինինին վէրմիշ օլտուղու մալիւմաթտան ֆազլա տէյիլ իտի։

Արնօլտ Տէսվիները կէօնիւլլիւ ասքէր խըտմէթինի իյֆա իթմիշ օլուպ, պիր ասքէր իսէ, մահքէմէյի միլքիեէ թարա-ֆընտան տէրտէսթ իտիլէմէեէճէկինտէն, մէրգումուն, խըտ-մէթի ասքէրիեէսինի իյֆատէն սօնրա պիր գաչ սէնէլէր կէչ-միշ օլմասը, Միսթիգօ իչին իհթիմալտէն կէօրիւնիւեօրտու։

Պու շախս նէ՞ օլմուշ իտի. քէնտիսի Բարիստէ զանն օ-լունուեօրտու, հալ պուքի մէվզուի պահս օլան Տէսվիները՝ ֆէվգէլատէ զէնկին օլարագ ախիրէն Հինտիսթանտան կէլ-միշ իտի։

Անճագ, նամուսլու սուրէթտէ պու գատար ճէսիմ սէր-

վէթէ մալիք օլմագ իչին , եալընըզ պէշ ալթը սէնէ նա՞սըլ քի-
ֆաեէթ իթմիշ իտի ։

Միսթիգօ , պու խուսուստա , պիր տէրէճէ զարիպ վէ չիւպհէլի հալ կէօրիւպ ,

— Օթէլճինին օղլունու իսթիճվապ իթտիքտէն սօնրա , Լօշա , վէ իճապ իտէրսէ Ինկիլիթէրրաեա , հաթթա Հինտիս-
թանա կիտէճէհիմ , տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի ։

Միսթիգօ՝ չէհրին տէրունինի տօլաշտըղը զէման , վագըթ կէչիրմէք իսթէեէն քիմսէյէր կիպի , մաղազալարըն ճամէքեան-
լարընը թէմաշա իթմէքտէ օլուպ , քիւչիւք պիր չէրչիճի տիւք-
քեանը գարչըսընտա տուրտու ։ Պու տիւքքեանտա թօղլարա միւէմմա օլարադ գարմագարըշ պիր չօդ էշեա եըղըլմըշ իտի ։ Դաբուսունտա վէ աչըգտա վարագլար , էսկի էլպիսէյէր , հայվանաթ պույնուղլարը , աթիդ թիւֆէնքլէր , վէ եաղլը պօեա իլէ եաբըշմըշ վէ ֆօթօկրաֆ թասվիրլէրինի հավի գու-
թուլար պուլունմագտա իտի ։

Միսթիգօ՝ պու տիւքքեանըն էօնիւնտէ տուրուպ , քէն-
տիսի օգուամաեը սէվտիկինտէն , էվվէլ էմիրտէ քիթաթլարը կէօզտէն կէչիրտի իսէ տէ , չայեանը էհէմմիեէթի հիչ պիր քի-
թապ պուլամատը ։ Պատէհու ըէնկլէրի ոօլմուշ վէ սարարմըշ օլան թասվիրլէրի վէ ֆօթօկրաֆլարը արաշթըրմագտա իլէն , պիւեիւք ֆօրմատա եաբըլմըշ պիր ֆօթօկրաֆ թասվիրի՝ նա-
ղարը տիգդաթընը ճէլպ իթտի ։ Պու թասվիրին պաշ թարա-
ֆընտա կիւղէլճէ հրուֆաթ իլէ , « Նէղոէերը- վե ՝էվկի-լէ- վալէ պէօ » վէ պունուն զիյրինտէ տէ , « ժ. Ա.ընօլտ Տէ-վինը » տէյի եաղըլմըշ իտի ։

Միսթիգօ , տէրհալ իչպու ֆօթօկրաֆ թասվիրինին օլ պիր թարաֆընը չէվիրիպ , պունտա , Մէքթէպի մէատին շա-
կիրտի գրեաֆէթինտէ վէ թագրիպա երկիրմի եաչընտա պիր կէնճ կէօրտիւ , վէ քէնտի քէնտիսէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի ։

— Իչթէ պու ղարիպ ... պու Արնօլտ Տէվինըընըն թաս-
վիրի՝ թանըտըղմ վէ Վէրիէրին չէրիքի օլտուղունու պիլտի-
կիմ Արնօլտ Տէվինըընըն թասվիրինէ պէնզէմէօր ։ Ինսան՝ պիր գաչ սէնէ զարիճընտա քեամիլէն թէպտիլ օլո՞ր մու ։

Տիւքքեանըն սահիպի՝ տիւքքեանը տէրունինտէ էնինէ պօեունա կէզմէքտէ օլտուղունտան, Միսթիգօ՝ գուԹուտաքի ֆօԹօկրաֆ Թասվիրլէրինի կէօսԹէրէրէք,

— Միսիւ, շու ֆօԹօկրաֆ Թասվիրլէրինին ֆիեաԹը նէ՞տիր, տէյի սիւալ էԹտի։

Տիւքքեանճը. — Հէր հանկըսընը ալըրսանըզ, օն սանԹիմ տիր։

— Ալըն սիզէ օն սանԹիմ վէրիեօրում. շու քօրԹրէեի ալմագ իսՀէրիմ։

Տիւքքեանճը՝ մէզքիւր Թասվիրէ պագարագ,

— Վա՛յ, սիզ Տէվվինելըը... վագԹիլլէ քիչիւք Տէսվինը Թէսմիեէ օլունան պու տէլիգանլըը Թանըեօ՞րմուսունուզ, տէյի սիւալ էԹտի։

Միսթիգօ՝ պու սիւալէ ճէվապ վէրէճէք եէրտէ,

— Պէրկիւզար օլարագ քէնտիսի Թարաֆընտան վալիտեսինէ վէրիլմիշ օլան ֆօԹօկրաֆ Թասվիրի՝ նա՞սըլ օլուպ տա սաԹըլմագ իւզրէ տիւքքեանընըզտա պուլունուեօր, տէտի։

— Պու բէք Թապիի չէյ տիր։ Վալիտէսինին վէֆաԹը զէմանընտա Տէսվինը մէմլէքէԹտէ տէյիլ իտի։ Պինապէրին միԹէվէֆիեէնին քեաֆֆէյի էչեասընը սաԹմաը իչին մուգավէլէԹ մուհարրիրինէ պիր վէքիալէԹնամէ կէօնտէրտի։ էչեանըն պիր միգտարընը տա պէն սաԹըն ալտըմ, վէ պու ֆօԹօկրաֆ Թասվիրինի պիր չէքմէճէ տէրունինտէ պուլտում։

Միսթիգօ մէզքիւր Թասվիրի ճէպինէ գօեուպ օրատան մուֆարագաԹ իԹտի, ֆագաԹ տսըլ բօրԹրէ իլէ Թանըտըլը Արնօլտ արասընտա պու տէրէճէ պիւեիւք ֆարգ մէվճուտ օլմասը վագըասը՝ քէնտիսինի ֆէվգէլատէ տիւշիւնտիւրմէեէ պաշլատը։

Իլք տէֆա օլարագ, Միսթիգօնուն ֆիքրինտէ ժիւլ Վէրիէրին չէրիքի աճապա սախԹէ պիր Արնօլտ մու տուր միւլահազասը հասըլ օլտու իսէ տէ, պէօյլէ պիր զաննըն սըհհէԹինի տէրհալ գապուլ իտէմմէմի Թապիի իտի։

Ա.հվալը սապգէսինի անլամաեա չալըշմագտա օլտուղու չախս՝ Մէատին մէքԹէպի աԹիգ չակիրտինին իսմինի նա՞սըլ

քէնտիսինէ հասր իթտիրէպիլիր իտի։ Հէմտէ պու խուսուստա նէ՞ մագսէտի օլապիլիր իտի։ Մէզքիւր մէքթէպլինին շախսը-նը քէնտիսինէ մալ իտիպ, պիր տիկէրինին շախսընը մալ իթ-մէմէքտէ նէ՞ մագսէտի պուլունապիլիր իտի։

Իմտի, օլ խուսուստա գաթի պիր ֆիքր պէեան իտէպիլ-մէք իչին, պազը անլաշըլմազ ահվալի միւթալէա իթմէք վէ պա-զը չիւպհէեի իյզահ իյլէմէք լազըմէտէն պուլունմագտա իտի։

Միսթիգօ, օթէլէ ավտէթինտէ, Արնօլտ իլէ Տէսվիներ՝ Ֆլօնեիեէ պէքլէեէրէք, բիքէ օեունլարընա տէվամ իտիեօր-լար իտի։

Սաաթ օն պիրէ եագըն օլուպ, թաամ սուֆրասը թէ-տարիք իտիլիրքէն, Միսթիգօ՝ օթէլճինին եանընա կիտիպ,

— Միւսիւ, Արնօլտ Տէսվիներեը պիր գաչ սէնէ էվվէլ թանըմըշ օլտուղունուզու պէեան իտիեօրտունուզ, տէտի։

— Էվվէթ, էվվէթ։

— Էլպէթթէ թասվիրի ֆիքրինիզտէ գալմըշ տըր։

Արնօլտ վէ Թրիլպի՝ օեունլարընը տէրհալ պրագտըլար, վէ էնտիշէ վէ իզթիրապ իլէ աթիտէքի միւքեալէմէեի տին-լէտիլէր։

Օթէլճի. - Քէնտիսի էլան կէօզիւմիւն էօնիւնտէ տիր զանն իտիեօրում։

Միսթիգօ. - (Սաթըն ալտըղը ֆօթօկրաֆ թասվիրինի օ-թէլճիեէ կէօսթէրէրէք.) Պո՞ւ մու տուր։

Պու արա, սախթէ Արնօլտ՝ գուլագ թօզլարընըն թէր-լէտիկինի հիսս իթտի, վէ օթէլճի՝ թասվիրի թէտգիգտէն սօնրա,

— Էվվէթ, քէնտիսի տիր... սայքի դարշըմտա տուրուպ սէօզ սէօյլէեօր... Ալթը սէնէ մուդատտէմ քէնտիսինի կէօր-տիւկիւմտէ, զիեատէ ճիտտի պիր ատէմ թավր ու հալի քէսպ իթմիշ իտի, լաքին սաիր ճիհէթլէրլէ ասլա թէպտիլաթ քէսպ իյլէմէմիշ իտի, տէյի պէեան իյլէտի։

— Եազըսընը թանը՞րմըսընըզ։

— Լայըգըյլա խաթըրլամամ, ֆագաթ թանըմալըեըմ։ - (Թասվիրին պիր թարաֆը կէօզիւնէ իլիշէրէք.) Իշթէ, եազը-

սը . . . իմզասը տա պու տուր : – Միզ պու ֆօթօկրաֆ թաս-
վիրինի նէ՞րէտէն պուլտունուզ :

Միսթիգօ՝ մէզքիւր թաասվիրի ճիզտանընտա հըմիզ իթ-
տիքտէն սօնրա , մալիւմիւմիւզ օլան հիքեաեէեի նադլ իթտի :

Արնօլտ վէ Թրիլպի՝ մանէատար սուրէթտէ պագըշտըլար :
Իքիսի տէ , մէզքիւր ֆօթօկրաֆ թաասվիրինին՝ Միսթիգօնուն
եէտինտէ պուլունմասը՝ մուխաթարալարըն է՛ն ազիմի օլտու-
ղունու անլաեօրլար իտի : Պինապէրին պուննտան պէօյլէ Միս-
թիգօ՝ էօլիւմէ գաթ պէ գաթ մահքիւմ տիմէք իտի :

Օթէլճի . – (Միսթիգօեա .) Միւսիւ , տէֆթէրիմէ գայտ
իթմէք իւզրէ իսմինիզի պէեան իլլէմէնիզի ըէճա իտէրիմ :

Միսթիգօ . – Իսմիմ՛ Սթանիսլաս Տիւմայ տըր , մէքթէպ-
լիեիմ . Բարիստէն կէլիեօրում : (Պատէհու իլտատը սիւալ իլէ .)
էօյլէ թաամընտան էվվէլ պիր մէքթուպ եազմաղա վագթըմ
վա՞ր մը տըր :

Օթէլճի . – Էվվէլթ , միւսիւ , վէ չու քիւչիւք մասա իւզէ-
րինտէ քեաղըտ , գալէմ , միւրէքքէպ հօդգասը , վէ մէքթուպ
մահֆազասը պուլապիլիրսինիզ :

Արնօլտ՝ չէրիքինէ պէլլիսիղճէ պիր իշարէթ իթտի , օ
տախի կէօզլէրինի գըրըբարագ մուգապէլէտէ պուլունտու :

Մէզքիւր իշարէթ՝ « մէքթուպու քիմէ խիթապ իթմէք-
տէ օլտուղունու անլամագ իսթէրիմ » մանէասընտա օլուպ ,
կէօզլէրին գըրըբըլմասը տա , « միւսթէրիհ օլուն » տիմէք իտի :

Միսթիգօ , ճէպ տէֆթէրինի կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօն-
րա , էվվէլա պիր մէքթուպ մահֆազասը իւզէրինէ ատրէսի
եազըպ , պատէհու պիր եաբրագ քեաղըտ ալարագ , մէք-
թուպուն թահրիրինէ իպթիտար իթտի :

Օլ վագըթ Թրիլպի աեաղա գալգըպ , Միսթիգօնուն
արգասընտան սօգագ գաբուսունա տօղրու իլէրլէտի , վէ կէ-
չէրքէն եազըլան ատրէսի օգուտու : Անինտէ մէրգումուն
գաչալը չաթըլըպ , Տէսվինեը իսէ , պու հալի միւշահէտէ
իթմէքլէ , իպթիրագ ու էնտիշէսի տահա զիեատէ արթտը :

Խաթըրլարտա տըր քի , Թրիլպի , Բարիստէն հարէքէթ
իթմէգտէն էվվէլ , Միսթիգօ իլէ ըահիպլէ Մարի արասընտա

ճերէեան իմիջ օլան միւքեալէմէեի թէմամիլլէ տինլէմիշ իտի , վէ րահիպէնին՝ քէնտիսի իչին Միսթիգօնուն եազաճագ մէքթուպունու ներէեէ կէօնտերմէսինի իսթաը իմիջ օլտուղունու պիլմէքտէ իտի : Պինապէրին , մերդում տէլիգանլընըն պու տէֆա եազտըղը սարէա՝ րահիպէնին սէօյլէտիկի թարզտա , եանի , « Սէն-է-Մարն էեալէթի տախիլինտէ Մալնուտա , Մալնու պաշ բաբասը էֆէնտիեէ , վէ անտէն տախի Սէն-Վէնսան-տը-Բօլ թարիգաթը րահիպէլէրինտէն րահիպէ Մարիեէ . » քէլիմէլէրինտէն իպարէթ իտի :

Միսթիգօ , րահիպէ Մարիեէ նէ՞ եազապիլիր իտի : Էլպէթթէ Արնօլտ Տէվինեըտան վէ մահուտ ֆօթօկրաֆ թասվիրինտէն պահս իտիեօրտու : Պու պապտէ զէրրէ գատար չիւպհէ ճայիզ տէյիլ իտի :

Թրիլպի՝ պիր գաչ տագըդա տիշարտա գալտը , վէ էօյլէ պիր զէմանտա ավտէթ իթտի քի , Միսթիգօ մէքթուպունուն մահֆազասընը դաբամըչ օլուպ , օթէլճիեէ ,

— Միւսիւ , պիր բուլունուզ վա՞ր մը տըր , տէյի սիւալ իտիեօրտու :

Օթէլճի . – Էվվէթ , միւսիւ , օն պէշ սանթիմիթիք պիր բուլում վար տըր . ալըն :

Միսթիգօ՝ բուլուն պէտէլինի վէրտիքտէն սօնրա , մահֆազանըն իւզէրինէ եաբըշտըրտը , վէ պատէհու ,

— Բօսթախանէ ուզա՞գ մը տըր , տէյի սիւալ իթտի :

— Միւսիւ , բօսթախանէեէ կիթմէք պէյհուտէ տիր : – Օթէլին տէհլիզի ալթընտա խուսուսի պիր գուրթումուզ վար տըր , վէ չէհիր միվէզզիլէրինտէն պիրի կիւնաէ տէօրթ տէֆա կէլիպ , մէզքիւր գուրթուտա պուլտուղու մէքթուպլարը գալտըրըր : – Սիզ մէքթուպունուզու պանա վէրին , պէն գուրթուեա վազ իտէրիմ :

Միսթիգօ՝ մէքթուպու թէսլիմ իթտի : Օլ էսնատէ սաաթ օն պիր չալմագտա օլուպ , օթէլին միւսթէճիրլէրի՝ էօյլէ թաամը իչին աշաղը էնտիլէր :

2

Սուֆրաեա օթուրաճագլարը էնատէ, Թրիլպի զայպ օլտու, վէ աճէլէթէն օտասընա չըգըպ, չանթասընտան՝ խըրսըզլարըն քիլիտ վէ սայիրէի աչմագ իւզրէ գուլլանտըգլարը պէր քիւչիւք թավչան քիլիտի չըգարտը, վէ խալի օլան տէհլիզէ էնիպ, քիլիտինտէ կիւճլիւք պուլունմաեան մէքեաթիպ գուրթուսու եանընտա, հէման եարըմ տագըգա գատար տուրտուգտան սոնրա, սալընա ավտէթ իթտի, վէ Արնօլտուն եանընա եագլաշարագ, եավաշճա «մէքթուպու ալտըմ» տէտի։

Օթել խըզմէթճիսի Լուի՝ էօյլէ թաամլինըն հազըր օլտուղունու խապէր վէրտի։

Արնօլտ վէ Թրիլպի, Միսթիգօտան խայլի ուզագտա օլարագ, սուֆրանըն պիրէր ուճունտա օթուրտուլար։

Թաամա հէնուզ պաշլամըշ իքէն, թէաթրօ օեունճուսու վէ հօգգապազ Րէվէլ՝ սօլուեարագ կէլիպ, իճրաի լուպիեաթ րուխսաթը իսթիհսալի իչին, տայիրէյի պէլէտիեէտէ վագը օլան մուամէլաթընտան պահս իթտի։ Մէրգումուն, հիքեաեէվիղճ լիւգումու պուլունմաեան էհէմմիեէթսիզ սէօզլէրինին պուրաճըգտա իչարընը զայիտ ատտ իթտիկիմիզ կիպի, սուֆրատա տաիի չայանը թիզքեար հիչ պիր հատիսէ վուգու պուլմատըղընտան, սուֆրատաքի ահվալի տաիի սիւքիւթէ կէչէրիզ։

Թաամ պիթինճէ, Արնօլտ վէ Թրիլպի՝ պիրինճի գաթտա 6 նիւմէրօլու օտաեա չըգոըլար։

Թրիլպի. – Իչթէ մէքթուպ։

Արնօլտ. – Նա՞սըլ էլտէ իթտին։

Թրիլպի, մէքթուպը մէզքիւրու աչըրմագ իւզրէ գուլլանմըշ օլտուղու թավչան քիլիտինի կէօսթէրտի։

Արնօլտ . – Բէք է յի . ֆագաթ գուԹունուն աչըլտըղը ղէման չիւպհէեե մահելլ վիրմէմէք իւղրե , մէղքիւր գուԹուեա այնի ատրէսի հավի վէ պէեազ պիր քեաղըտը համիլ պիր մահֆազա վազ իԹմէք լազըմ տըր : – Բահիպէնին իչպու մէքԹուպու ալտըղը վագըԹ , նէ հալ քէսպ իտէճէկինի անլամագ իսԹէր իտիմ : – Զաբուդ պու տէտիկիմի իճրա էԹ . . . գահվէխանէտե պէն սէնի պուլուրում :

Թրիլպի՝ իչպու էմրե Թէվֆիգ հարէքէԹ իԹտիկի սըրաոա , էԹիէն Պէրօնուն գաԹիլի՝ էլինտէքի մէքԹուպուն մահֆազասընը եըըԹըպ , իչինտէքի մէքԹուպու չըգարտը , վէ չուճիւմլէլերի օգուտու .

« ՀիւրմէԹլու բահիպէ Մարի .

« Արնօլտ Տէսվինեը հագգընտա չիւպհէ իԹմէեէ հագ-
« գընըզ պուլունտուղունտան տօլաեը զանն իտէրիմ քի իֆ-
« Թիխար , վէ մերգում հագգընտա պունտան պէօյլէ տահա
« զիեատե չիւպհէ իտէպիլիրսինիզ : Պուրաեա մուվասըլէԹիմ-
« տէ , զարիպ պիր վագըտեա Թէսատուֆ իԹտիմ , վէ Բարիսէ
« ավտէԹիմտէ , Մ . Վէրիէրին չէրիքի պիր սահԹէքեար օլտու-
« ղունու իսպաԹ իտէպիլէճէկիմի իւմիտ իտէպիլիրիմ :

« Պանա կէօսԹէրտիյինիզ էմնիյէէԹ վէ հիւրմէԹէ լաեըգ
« պուլունտուղումու իրաեէ իտէպիլիրսէմ , վէ մամզէլ Անժէ-
« լիքի գուրԹարմաեա մուվաֆֆադ օլուր իսէմ , մէսէրրէ-
« Թիմտէն նաչի ագլըմը զայպ իտէճէկիմի զանն իտիեօրում :

« Մէօղիւմէ իԹիմատ իԹմէնիզի րէճա իտէրիմ , հիւրմէԹ-
« լու բահիպէ գըզգարընտաչ , վէ քէմալը հիւրմէԹ վէ րիա-
« եէԹլէ գալըրըմ ,

« Սատըգ վէ մուԹէշէքքիւր քիւչիւք պէնտէնիզ

« ՍԹԱՆԻՍԼԱՕ ՏԻՄԱՑ »

Արնօլտ , իչպու մէքԹուպու օգուտուդտան սօնրա , գաշլարը չաԹըլարագ ,

— Ա՛հ միւսիւ Միսթիգօ, սիզ գուրնազ պիր տէլիգան-լըսընըզ։ Իբին ուճունու տա թութտունուզ։ Վագաա պու մու-վաֆֆագըյեէթինիզ՝ պիւեիւք պիր մէհարէթ տիր, լաքին սի-զին իչին զարարը մուճիպ օլաճագ տըր։ — Սայիրլէրին իշլէ-րինէ գարըշըլտըղը հալտէ, չօգ տէֆա մէմուլին ղայրի նէթի-ճէլէր տէ հասըլ օլուր։ — Իմտի, էլտէ իթմիշ օլտուղունուզ իբի գօբարմագ լազըմ տըր, ֆագաթ այնի վագըթտա սիզտէ պէրապէր մահվ իտիլէճէքսինիզ, տէտի։

Արնօլտ, մէզքիւր մէքթուպու ճիզտանընտա սագլատըգ-տան սօնրա գահվէխանէյէ էնտի։ Թրիլպի՝ մէրգումտան էվ-վէլ մէզքիւր գահվէխանէեէ կիթմիշ իտի։

Միսթիգօ, օլ էսնատէ օթէլճինին օղլու իլէ կէօրիւշիւ-եօրտու։ Արնօլտ, պունլարըն միւքեալէմէսինի կէօրտիւ իսէ տէ, էհէմմիեէթ վիրմէտի. չիւնքի Միսթիգօնուն պու սըրատա ալաճաղը մալիւմաթըն նէ՞ տէեէրի վար իտի։

Թրիլպի, Արնօլտուն եանընտա օթուրտուղու հալտէ, մէրգումուն գուլաղընտան,

— Սատէ պէեազ քեաղըտըն՝ բահիպէ Մարինին շիւպհէ լէրինէ սէպէպ օլապիլէճէկինի տիւշիւնտիւկիւմտէն, մէզքիւր քեաղըտա պիր գաչ սէօզ եազտըմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Նէ՞ սէօզլէր եազտըն։

— «Հէր շէյ եօլունտա տըր. ղայպուպէթիմ էկէր կէ-ճիքիրսէ, պէնի տիւշիւնմէեին» տէտիմ։

— Բէք էյի, իմզալատը՞ն մը։

— Նէ՞ լիւզումու վար տըր։ — Եալընըզ Միսթիգօ օ ատ-րէս իլէ բահիպէեէ մէքթուպ եազապիլիր։

— Հագգըն վար տըր. հայտէ պիր բիքէ թագըմը իսթէ տէ, պիր բարթի օյնաեալըմ։

Միտալեաճըյլա Պլէրէ տայիրէի պէլէտիեէսինին կէնճ մէրուրու, միւզաքքէրէլէրինէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, Միս-թիգօ՝ օթէլճինին օղլունա,

— Պէշ ալթը հաֆթա մուգաատէմ պիր ատէմ կէլիպ։ Արնօլտ Տէսվիները հագգընտա մալիւմաթ իսթէտիկինի պէեան իտիեօրտունուզ, տէ՞յիլ մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Օ ատէմ պանա միւրաճաաթ իթմիշ օլտուղու իչին, պու խուսուսու մուհագգագ պիլիրիմ։

— Նէ՞ իսթէեօրտու։

— Մէրգում, Արնօլտ Տէսվիներընին թարիխի վէլատէթի իլէ բէտէրինին թարիխի վէֆաթը իլմուխապէրլէրինի վէ ատլիէճէ ահվալի խիւլասասընը անլամագ իսթէեօրտու։

— Լազըմ օլան էվրագըն ճիւմլէսի քէնտիսինէ իթա օլունտո՞ւ մու։

— Էվվէթ, չիւնքի էվրագը լազըմէնին իթասընը բէտտ իտէմէզ իտիմ։

— Սիզին իլէ միւնասէպաթը օլան շախսըն էչքեալընը թարիֆ իտէպիլի՞րմիսինիզ։

— Թագրիպա էլլի եաշընտա, ուզուն պօյլու, էսմէր ըէնկլի վէ գըր սաչլը պիր ատէմ իտի։ Վագաա ֆրանսըզճա թէլէֆֆիւզիւ միւքէմմէլ իտի իսէտէ, Իթալեալըեա մախսուս սէտասը վար իտի։

Թարիֆ օլունան էշքեալ՝ Ակօսթինինին էշքեալընա նօգթասը նօգթասընա պէնզէեիպ, Միսթիգօ՝ շէօյլէ տէվամ իյլէտի.

— Իքի սէնէ մուգաատէմ Ինկիլթէրրատան Արնօլտ Տէսվիներտան պիր մէքթուպ ալընմըշ օլտուղունու պէեան իտիեօրտունուզ։

— Օ մէքթուպու պէն կէօրտիւմ։ Պունտա, Տէսվիներ, քէնտի վէլատէթ սէնէտինի իսթէեիպ, եագընտա Բլիմութա վէ անտէն տախի Հինտիսթանա կիտէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։

— Օ մէքթուպ էլան մէվճո՞ւտ մու տուր։

— Խա՛յր, պու նէվ մէքթուպլար, իճապընա պագըլտըգտան սօնրա, անինտէ սէբէթէ աթըլըր։

— Արնօլտ Տէսվիներընն կէօնիւլլիւ ասքէրլիք վազիֆէսինի հանկը ալայտա իճրա իթմիշ իտուկինի պէեան իտէպիլի՞րմիսինիզ։

— Եարըն սէօյլէեէպիլիրիմ։ - Եարըն սիզին թալէպինիզ Իւզէրինէ, Արնօլտուն վէ բէտէրիյլէ վալիտէսինին վէլատէթ իլմուխապէրլէրինիտէ չըգարթապիլիրիմ։ Լաքին պու իլմուխա-

պէրլէրին էհէմմիեէթի բէսմիեէսի օլմագ իչին, պէլէտիեէ միւտիրիյլէ բէյիսի մահքէմէ թարաֆընտան թաստիգ օլունմալարը էլզէմ տիր։

— Պու մուամէլաթը բէսմիեէ նէ՞ գատար զէմանտա իճրա օլունուր։

— Չօգ չօգ գըրգ սէքիզ սաաթ լազըմ տըր։

— Բէք ալէա, պէքլէրիմ. պունտան պաշգա, Բլիմութտա Արնօլտ Տեսվիներընն չալըշմըշ օլտուղու ֆապրիգանըն, նէրէտէ պուլունտուղունու տախի պանա խապէր վէրմէեէ վատ իթմիշ իտինիզ։

— Պէլէտիեէ տայիրէսինին պաշ քեաթիպինտէն անլաեաճաղըմ։ Պաշ քեաթիպին՝ Տեսվիներ իլէ միւնասիպէթի օլտուղունտան, Արնօլտուն, Բլիմութտա հանկը ֆապրիգատա չալըշմըշ օլտուղունու պիլմէլի տիր։ — Պէլքի տէ պանա մալիւմաթը գաթիեէ վէրէպիլէճէք տիր։

— Օ՛հ, ազիզեմ միւսիւ, պու խուսուստա մուվաֆֆագ օլուր իսէնիզ, պանա պիւեիւք պիր խըտմէթ իթմիշ օլուրսունուզ։

. . . . . .

. . . . . .

Զապթիեէ միւֆէթթիշի Ֆլօնեի իլէ պապա Լօրիօեու պրագտըղըմըզ զէման, պունլար, Օբիթալ պուլվարընտա, վէ Սգօթ իլէ Թրիլպինին՝ Բէրօն պիրատէրլէր նամիյլէ սաքին օլտուգլարը խանէնին ալթ գաթընտա վագը քիւչիւք պիր լօգանթատա օթուրմուշլար իտի։

Ֆլօնեի՝ Թուր պէլտէսինէ կիտէն սօն էքսբրէս գաթարընա եէթիշէմէտիկինտէն, Բարիստէն սաաթ օն պիրի եիկիրմի պէշ տագըգա կէչէրէք հարէքէթ իտէճէք օլան թրէնէ բաքիպ օլարագ, սապահըն սաաթ պէշինտէ պէլտէյի մէզքիւրէեէ մուվասըլէթ իտէճէկի թապիի իտի։ Լաքին օթէլճինին օղլու իլէ Միսթիգօեու թէրք իթտիկիմիզ սաաթտա, եանի ագշամըն սաաթ իւչինտէ, Ֆլօնեի՝ Պլէրէտէ պուլունմաեօրտու։ — Ինսանըն տէտիկի օլմազ, Ալլահըն տէտիկի օլուր տէրլէր։

Ֆլօնեի իլէ Լօրիօ սուֆրաեա օթուրաճագլարը զէման,

եանլարընտաքի սուֆրատա օթուրուպ թաամ իթմէքտէ պուլունան իքի քիչինին միւքեալէմէսի միւգատտէմէսինի իչիթիլէր։ Պունլարտան պիրի՝ չէօյլէ տիեօրտու։

— Եէնի հավատիսի օգուտունո՞ւզ մու։

Տիկերի. — Հա՞նկը հավատիսի։

— Բօլիս միւտիրինին հավատիսինի։

— Էյ նէ՞ օլմուշ։

— Պու սապահ զապթիեէ նէղարէթի մէմուրլարընտան պիրի, բօլիս միւտիրինին օտասընա կիրէրքէն, անը, եէրտէ էօլիւ պուլմուշ... Պիչարէ ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիշ իմիշ։

Ֆլօնեի, պու սէօզլէրի իչիտինճէ, հէյէճանընտան նաչի րէնկի սօլարագ, վէ թէքմիլ վիճուտի տիթրէեէրէք, մէզքիւր սէօզլէրի սէօյլէեէն ատէմին եանընա կիթտի, վէ քէլամա աղազլէ,

— Միւսիւ, սիզի իսթիճվապ իթտիկիմտէն տօլաեը աֆվընըզը րէճա իտէրիմ։ Իֆատէյի վագըանըզ տօղրու՞ մու տուր... Բօլիս միւտիրինին վէֆաթը սահի՞հ մի տիր, տէտի։

. . .

3

— Միւսիւ, պէն՝ ղաղէթալարտա կէօրտիւկիւմ պիր հավատիսի թէքրար իտիեօրում։ Իչթէ սիզ տէ կէօրէպիլիրսինիզ։

Մէրգում, պու սէօզլէրի սէօյլէեիպ, բօլիս միւֆէթթիշինէ պիր ղաղէթա թագտիմ իթտի, վէ օ տաիսի մէզքիւր հավատիսի օգուտուդտան սօնրա, չէօյլէ պէեան իթտի.

— Նէ՛ պէտպախթըդ... պէօյլէ պիր նամուսլու վէ էհլիեէթլի զաթըն վէֆաթը՝ հագըդէթէն թէէսսիֆ օլունաճագ չէյ տիր։ (Ղաղէթաեը սահիպինէ իեատէ իտէրէք.) Թէչէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ. (Լօրիօեա իսթիապէն.) Ռահիմ, պու կիւն պիրլիքտէ թաամ իթմէմիշ դապիլ տէյիլ տիր։ Պիղզաթ կիտիպ, իչի թահգըդ իթմէլիեիմ։

Պապա Լօրիօ. – Էվվէթ, հագգընըզ վար տըր. տիկէր պիր տէֆա պիրլիքտէ թաամ իտէրիզ։ – Հայտէ արապամա օթուրուն տա սիզի զապթիէյէ նէզարէթինէ կէօթիւրէյիմ. անտէն պէն տէ ավտէթ իտէրիմ։

Ուրատան եիկիրմի տագըդա կէչտիկի հալտէ, արապա, քօլիս միւտիրիէյէթի տայիրէսինին գաբուսունտա տուրտուղունտան, Ֆլօնէի, արապատան էնիպ իչէրի կիրտի։

Հէր նէ գատար ֆէլաքէթի վագըա սապահլաէրն զուհուրա կէլմիչ իտի իսէ տէ, նէզարէթ հէնուզ ալթիսաթլիք իչինտէ պուլունուեօրտու, վէ Ֆլօնէինին րէֆիգլէրի, սօֆալարտա եըղըլըպ, արը գօվանը էթրաֆընտաքի արըլար միսիլու վըղըրտամագտա իտիլէր։

Ֆլօնէի, քէնտի քէնտիէյէ, – Իչպու վուգուի վէֆաթ՝ զալիպա պու կիճէ հարէքէթիմէ մանի օլաճագ տըր, – տէյի տուչունտու, վէ պու միւլահազասընտա տա եանըլմաեօրտու, չինքի պէր միւթաատ, թօրլանմըշ օլան մէմուրլարըն իսիմլէրի պիրէր պիրէր չաղրըլտըղը սըրատա, քէնտի իսմի անճագ սաաթ օն րատտէլէրինտէ չաղրըլտը։ Մէրգում, ատլիէյէ գօմիսէրի,

— Ֆլօնէի՛, սիզի կէօրէճէկիմի մէմուլ իթմէեօրտում, տէտի։

— Նի՞չին, միւսիւ գօմիսէր։

— Ֆէվգելատէ թէէսսուֆիւմիւզիւ մուճիպ օլան պիչարէ միւտիրիմիզին եէվմիէյէ ժուրնալլարընը օգուեարագ, պիր միգտար ագչէ ալմըշ օլտուղունուզու, վէ ժուպէր սօգաղը վագըասընը թաագիպ իթմէք իւզրէ մէէզունիյէթի քեամիլէ իսթիհսալ իթտիկինիզի թահգըգ իյլէտիմ։ – Պինապէրին սիզի քէօյլէրտէ զանն իտիեօրտում։

— Կիտիեօրտում, լաքին նակէհան ֆէլաքէթի վագըաեր խապէր ալարագ գօշուպ կէլտիմ։

— Իչին նէ՞րէսինտէսինիզ։

— Հէնուզ գարանլըգտաեըմ, ֆագաթ զիեատար պիր նօգթա կէօրմիւշ օլտուղումու զանն իտիեօրում։

— Ինշալլահ զաննընըզ սահիհ չըգար։ Պէնի տինլէյէին,

Ֆլօնեի, պէն սիզի չօգտան պէրու թանըրըմ. նէղարէթէ օ-
լան սատագաթընըզը վէ տիրաեէթինիզի թատիր իտէրիմ։ –
Րէվիչի հալէ նէղարէն, միւտիրինիզէ պէն խալէֆ օլաճաղըմ։
Էկէր պու մէմուրիմ տօղրու չըգար իսէ, իշպու մէմուրիեէթի
ճէտիտէեէ թայեինիմ ագըպինտէ, բարլագ պիր մուվաֆֆա-
գըյեէթէ մաղհար օլմագ իսթէրիմ։ – Իմտի, սիզ էթիէն
Պէրօնուն գաթիլինի պուլուն. պէն տէ, ղաեէթ հարիտանէ
արզուլարընըզը մէվգըի ֆիիլէ կէթիրմէք իւգրէ, սիզին իչին
խայլի բարլագ պիր միւսթագպէլ թէտարիքինի տէրիւհտէ ի-
տէրիմ։

— Միւսիւ, պանա թէմամիյլէ կիւվէնէպիլիրսինիզ. սիզէ
հըրսը չանտան զիեատէ սատագաթ վէ ուպուտիեէթիմ իգ-
թիզասընճա չալըշաճաղըմ։

— Պիլիրիմ վէ թէշէէքքիւր իտէրիմ. ֆագաթ պունլարըն
հէր իքիսի տէ, եէկտիկէրինէ մանի օլամազ. չէօյլէքի, նա-
մուսլու վէ միւսթագիմ պիր պէնտէնին հըրսը չանը մէչրու
տուր։ – Հէր նէ իսէ, տիմէք չիմտի սիզ պու էսարի վագը-
սատա պիր ըշըգ կէօրտիւկիւնիւզիւ զանն իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, ֆագաթ պու պապտէ պէնտէն հիչ պիր իյ-
զահաթ իսթէմէմէնիզի բէճա իտէրիմ, զիրա եանըլապիլի-
րիմ, վէ անճագ իշէ թէէմին օլտուդում թագտիրտէ, վու-
գուի հալտէն պահս իթմէք իսթէրիմ։

— Բէք ալէա, սիզի իսթիճվապ իթմէմ, վէ սէրպէսթի
հալէքէթինիզէ մանի օլմամ։

— Ձէննաղէ ալայը նէ վագըթ իճրա օլունաճագ տըր։

— Եարըն տէյիլ օ պիր կիւն։

— Պէն տէ օլ վագթա գատար ավտէթ իթմիչ օլուրում։

— Բարիսի թէ՛րք մի իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, գօմիսէր էֆէնտի, վէ էկէր գապըլ օլուր իս-
էէ, պու կիճէ եօլա չըգաճաղըմ։

— Բէք ալէա, կիտէպիլիրսինիզ։

Ֆլօնեի՝ գօմիսէրին օտասընատան չըգտըգտան սօնրա սատ-
թա պագտը։ Օլ էանատէ սատթ օն պիր պուչուգ օլուպ, Ֆը-
լօնեի, քէնտի քէնտիեէ,

— Պագ չու թէրսլիկէ, վագըթ կէճիքտի. չու հալտէ, անճագ սաաթ ալթը պուչուգտա տօղրուտան տօղրու հարէքէթ իտէն գաթար իլէ կիտէպիլիրիմ, տէտի։

Ցլօնեի թաամ իթտի, վէ Ֆրանսուա-Միրօն սօգաղընտաքի խանէսինէ աղիմէթլէ, իւչ տէօրթ սաաթ ուեուտուգտան սօնրա, Օրլէան մէվգիֆինէ կիթտիպ, զիքր իթտիկիմիզ գաթարա բաքիպէն, էօյլէեի իւչ սաաթ էլլի իւչ տագըգա կէչէրէք, Թուրա վասըլ օլտու։

Թուրտա տախի ուզուն միւտտէթ պէքլէտիկինտէն, անճագ ագշամըն սաաթ եէտի պուչուղունտա, Պլէրէեէ մուվասըլէթ իյլէտի, վէ մէվգիֆ մէմուրլարընտան պիրինէ,

— Պուրատա է՛ն էյի օթէլ հա՞նկըսը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

Օթէլ տիւ Գօմէրս թավսիեէ իտիլտիկինտէն, բօլիս միւֆէթթիշի՝ պէրապէրինճէ էշեասը պուլունմատըղը հալտէ, կիւնէշին սօն շէօլէլէրինին եաեըլմըշ պուլունտուղու պիր վագըթտա, եաեա շէհիրտէն կէչտի, վէ էսնաի բահտէ թէսատիւֆ իթտիկի պիր եօլճուտան, մէզքիւր օթէլ հագգընտա պազը մայիւմաթ ալտը։

Մէրգումտան չէնտ տագըգա էվվէլ պու օթէլէ կիտէլիմ։

Թաամ խիթամ պուլմուշ օլուպ, սուֆրատա օթուրմուշ օլանլար գահվէխանէ սալասընա կիտէրէք, քեաղըտ, տամա վէ եախօտ տօմինօ օյնաեարագ վագըթլարընը կէչիրմէքտէ իտիլէր։

Թրիլպի իլէ Արնօլտ՝ պիրլիքտէ օթուրմուշ օլտուգլարը կիպի, թիճարէթլէ մէշղուլ օլան Տէլվիներ իսէ, քէնտի եանլարընտա պիր մասատա եալընըզճա պուլունմագտա, վէ տախիլի վիլաեէթտէ տօլաշմասընա իրթէսի կիւն տէվամ իտէճէկի ճիհէթլէ, ախզ իթմիշ օլտուղու սիբարըշլարը ճէպ տէֆթէրինտէ սըրասըյլա գայտ իթմէքտէ իտի։ Մասասը իւզէրինտէ տէ, պազը հիսապ վէ գայտը հավի քեաղըտլար մէվճուտ օլուպ, մէքթուպ վէ էվրագը սայիրէեի համիլ ճիզտանը իսէ եանընտա իտի։

Միսթիգոտախի արգատաքի մասատա օթուրմուշ օլուպ, ղազէթալարը կէօզտէն կէչիրմէքտէ իտի ։

Օրատա պուլունան վէ մալիւմիւմիւզ օլան էշխաստան եալընըզ պիրի տիւշիւնճէլի կէօրիւնիւեօրտու ։ Օ տա Արնօլտ իտի ։ Չիւնքի բօյիս մէմուրու Ֆլօնեի, հէնուզ մէյտանա չրգմըշ օլմաերպ, իշպու թէէխիւրտէն տօլաեր մէրգում տիւչարը իզթիրապ օլմագտա իտի ։

Լաքին քեաֆֆէյի իհթիմալաթա նէզարէն, Ֆլօնեինին Պլէրէեէ մուվասրլէթի մուհագդագ օլուպ, ֆագաթ Արնօլտ, հէեէճան վէ իզթիրապը արասընտա քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի.

— Զաննըմ վէճհլէ աճապա կիճէքի թրէն իլէ հարէքէթ իթմէտի մի. էկէր հարէքէթ իթմէտի իսէ, իշթէ օ ֆէնա, զիրա շիւպհէսիզ քէշֆիեաթը վագըասընտան տօլաեր էօեիւնմէք իւզրէ բօյիս միւտիրիեէթինէ կիթմիշ տիր ։

Սաաթ սէքիզ չալտըզը հալտէ, գահվէխանէնին գաբուսու աչըլարագ, պիր թէլէկրաֆ միւվէզզիսի, էլինտէ մաի պիր մահֆազա իլէ իչէրի կիրտի, վէ օթէլճի՝ կիւնլիւք հիսապլարընը եաբմագ իւզրէ տէսթկեահընտա օթուրմուշ իքէն, պաշընը եօգարը գալտըրըպ,

— Բէյմօն, քիմի արաեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի ։

Միւվէզզի. -Մ. Տէլվիններ էլան պուրատա՞ մը տըր.

Օլ վագըթ, մէրգում թիւճճար ուշաղը պաշընը գալտըրըպ,

— Պուրատաեըմ. պանա պիր թէլէկրա՞ֆ մը կէթիրտինիզ, տէտի ։

— Էվվէթ, միւսիւ, տահա շիմտի վասըլ օլտու ։ Վագթը նիզամիսինի կէչմիշ օլտուղունտան, եարըն կէթիրէճէք իտիմ, լաքին պուրատան կէչտիկիմ ճիհէթլէ, ուղրատըմ ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ Բէյմօն ։

Տէլվիններ թէլէկրաֆը ալըպ, մահֆազասընը երրթտը, վէ միւնտէրիճաթընը օգուտուգտան սօնրա,

—Իշթէ պու թօհաֆ հիքեաեէ. էֆէնտիմ՝ մուհիմմ պիր իշ իչին պէնի չաղըրըեօր. եարըն սապահ Բարիստէ պուլուն-

մագլըղըմ լազըմ տըր։ Շիմտի նէ՞ եաբմալը, տէտի։

Միւվէզզի. – Ամպուազտան թրէնէ բաքիպ օլմագլա կիտէպիլիրսինիզ։

— Օ թրէն սաաթ գա՞չտա կէլիեօր։

— Սաաթ պիրի օն իքի տագըգա կէչէրէք պիր էքսբրէս գաթարը վար տըր, անընլա կիթտիկինիզ հալտէ, սապահըն սաաթ պէշինտէ Բարիստէ պուլունապիլիրսինիզ։

— Պու պէնիմ իշիմէ բէք էյի կէլիր։

Օթէլճի. – Միւսիւ Տէլվիներ, Ամպուազա կիթմէնիզ իչին պիր արապա հազըրլաթտըրաեը՞մ մը։

— Պօշ չէյ տիր։ Եաեա պիր պուչուգտա կիտիլիր, հավա տա կիւզէլ օլտուղունտան, կէզինէրէք կիտէրիմ։ Պուրատան սաաթ օն պուչուգտա եօլա չըգսամ, քեաֆի տիր։ Սանտըղըմը վէ նիւմունէլէրիմի օտամտա պըրագաճազըմ։ Իգթիզաի հալտէ պանա կէօնտէրիրսինիզ։ Լօշտա վէ Թուրտա պէնի պէքլէմէքտէ օլան պազը միւշթէրիլէրէ, մուխթասար մէքթուպլար եազմագլըղըմ լազըմ տըր։

Տէլվիներ՝ իշպու մէքթուպլարը եազմաղա պաշլատը։

Թէլէկրաֆխանէ միւվէզզիսի գահվէխանէտէն տիշարը չըգտըղը զէման, օլ էսնատէ իչէրի կիրմէքտէ պուլունան պիր ատէմի գարշըլատը։

Պու ատէմ, բօլիս միւֆէթթիշի Ֆլօնեի իտի։ Արնօլտ, իլք նազարտա մէրգումու կէօրիւպ, Թրիլպիեէ էեիլէրէք, եավաշ սէտա իլէ,

— Պիզիմքի կէլտի, տէտի, վէ Թրիլպի տախի մէրգումա աթֆը նազար իթտի։

Ֆլօնեի տէսթկեահա տօղրու իլէրլէեիպ, օթէլճիեի սէլամլաեարագ,

— Միւսիւ, րէճա իտէրիմ, պէնիմ իչին պիր օտանըզ վա՞ր մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, միւսիւ. հէմ տէ բէք միւնասիպ պիր օտամ վար տըր։ Շիմտի սիզի օ օտաեա կէօթիւրմէլէրինի իսթէ՞ր միսինիզ։

— Թէլաշ իտէճէք սէպէպիմ եօգ տուր։ Էվվէլ էմիրտէ

պանա պիր գատէհ պիրա վէրին, վէ սօնրա տա սիզէ պիր շէյ սօրմագլըղըմա միւսաատէ խոին։

— Լուի՛, միւսիւլէ պիր գատէհ պիրա կէթիր . . . – Միւսի՛ւ, սիւալինիզէ պէքլէեօրում։

—Օթէլինիզտէքի եօլճուլար միեանընտա, Բարիստէն կէլ-միշ, Սթանիսլաս Տիւմայ իսմինտէ պիր տէլիգանլը վա՞ր մը տըր։

— Մ. Տիւմա՞յ մը։ Էվվէթ, միւսիւ, տէտիկինիզ տէլի-գանլը օթէլիմէ էնաի . . . կիւզէլ պիր չօճուգ տուր, վէ օղ-լում իլէ տէրհալ իւլֆիէթ հասըլ իթմիշ տիր։ Պախթընըզ եավէր օլտուղունտան, քէնտիսինի ուղուն միւտտէթ արա-մատընըզ . . . Մ. Տիւմայը չախտէն թանը՞ըմընըզ։

— Խայր։

— Սրգանըզա տէօնիւն . . . Լը Մօնտ Իլլիւսթրէ դազէ-թասընը կէօզտէն կէչիրէն տէլիգանլըը կէօրիւեօ՞ըմուտու-նուղ։

— Էվվէթ։

— Իչթէ օ տուր։

Ֆլօներ. – (Մէսէրկէթլէ.) Հէյէ չիւքի՛ւր . . .

— Բէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք արզուսինտէ օլտուղունուղու պիլտիրէեի՞մ մի։

— Խայր, խայր, միւսիւ. սիզ քէնտիսինի բահաթսըզ իթմէկէին, պէն եանընա կիտէրիմ։

Պէօյլէճէ Ֆլօներ՝ Մխիթիգօնուն եանընա կիթտի։

4

Ալնօլտ Տէսվինըը՝ կէօզլէրինի բօլիս միւֆէթթիշինէ աթթի իթմիշ օլտուղու հալտէ, մէրդումուն, օթէլճի իլէ ճէրէ-եան իտէն միւքեալէմէսինտէ վագը օլան հարաքեաթընտան հիչ պիրինի նազարը տիգգաթընտան գաչըրմատը, վէ անըն

Պլէրէտէ պուլունմասը սեպէպինի պիլտիկինտէն, արաբարընտա նէ կիպի մէսելէտէն պահս օլունտուղունու անլաեօր իտի։

Ֆլօնեի՝ Միսթիգօնուն պուլունտուղու սուֆրանըն գարչըսընա վասըլ օլտուղուն տա տուրտու, վէ Միսթիգօ պաչընը եօգարը գալտըրմասընտա, Ֆլօնեի՝ սէլամ վէրէրէք,

— Մ. Սթանիսլաս Տիւմայ զաթընը՞զմըսընըզ, տէյի սիւալ էթտի։

Միսթիգօ՝ քէմալը հայրէթլէ Ֆլօնեիէ պագաը, չիւնքի, միւտաէթի հաեաթընտա իլք տէֆա օլարագ աեագ պաամըշ օլտուղու պիր չէհիրտէ, էճնէպի պիր քիմսէ Թարաֆընտան իամինին Թէլէֆֆիւզ օլունմասը նէ՞ մանէատա ալապիլիր իտի։

Պինապէրին մէրգումա տէլիգանլը, էվվէլ էմիրտէ Թէաճճիւպինտէն նաչի ճէվապ վէրէմէտիկինտէն. Ֆլօնեի, չէօյլէ տէվամ էթտի.

—Թէքրար իտէրիմ, ալէլումում Միսթիգօ իամիյլէ Թանըմըշ օլան, վէ Բարիստէ Ֆլէչիէ սօգաղընտա մուգիմ պուլունան Սթանիսլաս Տիւմայ սի՞զմիսինիզ, տէտի։

— Ֆագաթ, միւսիւ, պէն սիզի Թանըմատըղըմտան, պէնի արատըղընըզըն սեպէպինի պիլմէեօրում։

Ֆլօնեի. – (Թէպէսսիւմէ.) Հագգընըզ վար ատը, լաքին պիր ազտան պիրպիրիմիզի Թանըտաճաղըզ։ Սիզտէն պաղը մալիւմոթ իսթէրիմ։

— Պէնտէ՞ն մի։

Ֆլօնեի. – (Միսթիգօնուն մասասը եանընտա օթուրագ.) էվվէթ, սիզտէն։ – Պլէրէէէ վուգու պուլան սէյահաթընըզ հագգընտա մալիւմաթըմ վար ատը։ Պուրաեա, չէրիքի օլտուղունուզ միւթէպէը պիր չիրքէթի հիսապընա մէմուրիեէթի իճրասը իչին կէլմիչինիզ տիր, վէ Սէն-Վէնսան-տը-Բօլ Թարիգաթը րահիպէլէրինտէն րահիպի Մարինին Թալիմոթը մուճիպինճէ հարէքէթի իտիեօրսունուզ։ Հալ պու քի պու խուսուս պանա րաճի օլմաեըպ, պու մատտէ իլէ իչթիղալ իթմէք նիեէթինտէ պուլունմաեօրում։ Սիզ նէ մագսատլէ պուրատաեա խէնիզ, պէն տէ օ մագսատլէ պուրատաեըմ, վէ

սիզին հարէքէթ վէ ազիմէթինիզի՝ իքիմիզին տէ հիւրմէթ իթ-տիկիմիզ պիր քիմսէտէն, եանի պապա Լօրիօտան խապէր ալ-տըմ։

Միսթիգօ. – Ֆագաթ քէնտիսի Պլէրէտէ պուլունտուղու-մու պիլմէտիկի հալտէ, սիզէ նա՛սըլ սէօյլէր։

— Քէնտիսի պու խուսուսու պանա սուրէթի գաթիեէտէ սէօյլէմէտի. պէն, պանքէր ժիւլ Վէրիէրին խանէսինէ կիթ-միշ օլտուղումտան, պուրատա պուլունտուղունուզու օրատա խապէր ալտըմ։

Հէր նէ գատար իշպու սէօզլէրտէն, Միթիգօ, սէյ-եահաթընըն մագսէտինի բահիպէ Մարինին պէեան իթմիշ օլ-տուղու նէթիճէսինի չըգարտը իսէ տէ, եինէ գայտը իհթի-րազիտէն կէրի տուրմատը։

Արնօլտ, արա եէրտէ Տէլվիեընըն մասասը պուլունմագ-լա, Միսթիգօ իլէ Ֆլօնեիտէն ուզագտա իտի իսէ տէ, արալա-րընտա եավաշ սէտա իլէ ճէրէեան իտէն աթիտէքի միւ-քեալէմէտէն պիր քէլիմէ պիլէ գաչըրմատը։

Միսթիգօ. – Միւսիւ, պէնտէն նէ՛ իսթէեօրսունուզ։

Ֆլօնեի. – Պունտան իքի այ մուգատտէմ ժուպէր սօգա-ղընտա վագը Օթել տէզ Էնտտէքի պիր սէյեահը աշըրմըշ օ-լան ճանիլէրին ճէզասընը թէէմին իթմէք իւզրէ պանա մուա-վէնէթ իթմէնիզի իսթէրիմ։

Միսթիգօնուն թէհայեիւրիւ արթարագ,

— Պէն սիզէ օ ճինաեէթին ֆաիլլէրինի պուլտուրապի-լի՛րմիեիմ, տէտի։

— Էվվէթ։

— Ֆագաթ անլամաեօրում. նա՛սըլ պուլտուրապիլի-րիմ։

— Պիր ազտան անլարսընըզ։ -Էվվէլ էմիրտէ քէնտիմի սի-զէ թանըտաեըմ։

Ֆլօնեի ճէպինտէն պիր ճիզտան չըգարըպ, բօլիս միւ-ֆէթթիշլիկինէ տայիր օլան գարթընը Միսթիգօեա թագտիմ իթտի։ Միսթիգօ տախի պու գարթա պագտըգտան սօնրա, հայրէթ վէ տէհշէթլէ բօլիս մէմուրընա նազար իթտի, վէ

Ֆլօնեի թէպէսսիւմ իտէրէք, գարթը եինէ ճիզտանընտա հըֆզ իյլէտի։

Միսթիգօ. - (Քէլամա տէվամ իտէրէք.) Միւսիւ, պու իշ հագգընտա ասլա մալիւմաթըմ օլմատըղը հալտէ, սիզէ նէ՞ տիեէպիլիրիմ։

— Նէ՞ տիեէճէկինիզի շիմտի անլարսընըզ։ - Սիզ, վագթիյլէ Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ չալըշմըշ օլան իքի Իրլանտալը թանըր իմիշսինիզ։

Միսթիգօ. - (Տիթրէեէրէք.) Սգօթ իլէ Թրիլպիեի՞ մի։

— Էվվէթ, էվվէթ։

— Թանըրըմ, վէ օյնատըգլարընը տա կէօրիւպ, զիեատէսիյլէ կիւլմիւշիւմ տիւր։ Պիր տէֆա տա, Պիւթ-Մօնմարթրտա քեային Լաբէն Ա. Ժիլ մէյխանէսինտէ քէնտիլէրիյլէ պիրլիքտէ պուլունտում։ Հաթթա Սագրէ Քէօր քիլիսէսինին կիւմիւշ միտալեալարընտան մէրգումլարա սաթտըմ։

— Ուիլեամ Սգօթու տիկէր պիր վագըատա թէքրար կէօրտիւնի՞ւզ միւ։

— Էվվէթ։

— Մուան սօգաղընտա, պապա Լօրիօնուն արապալըղընտա, տէյի՞լ մի։

— Պունու քէնտիսի՞ մի սիզէ հիքեայէ իթտի։

— Էվվէթ, Էօժէն Լուազօ իլէ պիրլիքտէ արապալըղընտա պուլունտուղունուզ զէման, պիր կիւն էվվէլ պապա Լօրիօեա սաթմըշ օլտուղու պիր արապա իլէ պիր աթր կէթիրմիշ օլան արապաճը գըեաֆէթինտէքի շախսըն՝ Ուիլ Սգօթ օլտուղունու զանն իթտիկինիզի քէնտիսի պանա սէօյլէտի։

— Պու զաննըմտա եանըլմաեօրտում։

— Էմի՞նմիսինիզ։

— Գաթիէն էմինիմ։

— Նէ՞տէն էմին օլուեօրսունուզ։

— Պապա Լօրիօ պունու սիզէ սէօյլէմէտի՞ մի։

— Ուիլ Սգօթա սաթմըշ օլտուղունուզ պիր միտալեաեը, արապանըն իսկէմլէսինտէ պուլտուղունուզու սէօյլէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ, պիր գաչ կիւն էվվէլ Լաբէլ Ա. Ժիլ,

մէյհանէսինտէ սաթըն ալտըղըմ միտալէաեը պուլտում։

— Լաքին պէօյլէ օլտուղունու իսպաթ իթմէկէ պիր սէպէպ եօգ տուր։ Պիր ֆապրիգանըն քեաֆֆէյի միտալէալաըրտա այնի տիր։

— Պու պուլտուղում միտալէա՝ տիկէրլէրինէ պէնզէմէզ իտի. պունուն տարպընտա պիր նօգսանը, եանի թա օրթասընտա պիր տէլիկի վար իտի։

Միսթիգօ՝ ճիզտանընըն պիր թարաֆընը արաեըպ, պիր միտալէա չըգարտը, վէ պունու մասանըն իւզէրինէ վազ իլէ,

— Իչթէ պու տուր. տէլիկինէ պագըն։ Սգօթ, պու միտալէաեը սաթըն ալտըգտան սօնրա, տէլիկի պուլունտուղունտան տօլաեը իթիրազ իթտի իսէ, պիր տիկէրինի քէնտինէ վէրմէքլիկի թէքլիֆ իթտիմ. հալ պու քի քէնտիսի, «զաթէն գուլլանմաեաճաղըմտան, պու տա պէնիմ իչիմէ կէլիր» տիեէրէք, թէքլիֆինի գապուլ իթմէտի։ Իմտի, էկէր օ աբապաեը պապա Լօրիօեա կէթիրէն արապաճը Ուիլեամ Սգօթ տէյիլ իտի իսէ, մէզքիւր միտալէա՝ այնի արապանըն իսկէմլէսինտէ նա՞սըլ պուլունապիլիր իտի։ — Սօնրա, պու իշտէ պիր շէյթանլըգ մէվճուտ օլտուղունու տիւշինտիմ։

— Միւլահազանըզ եանլըշ տէյիլ տիր. էվվէթ, ժուպէր սօգաղընըն ճինաեէթի ֆալիւմէսինտէ մէզքիւր արապանըն գուլլանըլմըշ իտուկինէ, վէ Սգօթ իլէ Թրիլպինին, քէնտիլէրինտէն տահա զիեատէ մուզիրր օլան իւչինճիւ պիր չախսըն Թէրթիպէյլէ իճրա իտիլէն ճինաեէթի վագըատա մէտխէլլէրի պուլունտուղունա պէն իսքեաթ օլմուշում տուր։

— Իւչինճիւ պիր շա՞խա մը... տուրուն, տուրուն, խաԹըրլաեօրում։

— Նէ՞ խաթըրլաեօրսունուզ։

— Լաբէն Ա. ժիլ մէյհանէսինտէ, Սգօթ իլէ Թրիլպի, պիր մուգավէլէյէ մատտէսի իչին, Ա.մէրիգալը պիր ճանպազխանէ տիրէքթօրունա պէքլէմէքտէ օլտուգլարընը հիքեաեէ իթտիլէր։

— Եալան տըր։

— Միւսաատէ իտին քի սէօղիւմիւ իքմալ իտէեիմ։ —

Պէն օ սախթէ եախօտ սահիհ տիրէքթօրու կէօրտիւմ, վէ տիկէրլէրինէ սաթտըղըմ միտալեա կիպի մէրգումա տախի պիր միտալեա սաթտըմ։

— Միտալեա սաթտըղընըզ ատէմ նէ՞ թասվիրտէ ատէմ իտի։

— Գալըպ գրեաֆէթի վէ թավր ու հարէքէթիյլէ ասըլ Ինկիլիզ թասվիրինտէ իտի։ Հէմտէ ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իթմէեօրտու։

— Մուան սօգաղընտա, պապա Լօրիօնուն արապալըղընտաքի թէսատիւֆտէն սօնրա, Սգօթ իլէ Թրիլպիեի թէքրար կէօրտիւնի՞ւզ միւ։

— Խա՛յր. վագաա քէնտիլէրինի թաագիպ իթմէք իսթէեօրտում, լաքին տիկէր պաղը իշլէրիմ՝ պու խուսուստա մանի օլտուլար։

Մալիւմիւմիզ օլտուղու իւղրէ, Արնօլտուն վէ Միսթիգօնուն մասալարը արասընտա օթուրմուշ օլան Տէլվիներ նամ թիւճճար մէմուրու՝ պիր ազ վագըթտան պէրու իշինի թաթիլ իթմիշ օլուպ, Ֆլօնեի իլէ Միսթիգօ պէյնինտէ ճէրէեան իտէն միւքեալէմէեի տինլէեօրտու։ Նակէհան Տէլվիներ, մէրգումլարա խիթապէն,

— Ա՛ֆվ իտէրսինիզ, միւսիւլէր, էկէր եանըլմաեօր իսէմ, Ժուպէր սօգաղը ճինաեէթինտէն պահս իտիեօրսունուզ, տէտի՝

Արնօլտ՝ Տէլվիներընն միւքեալէմէեէ գարըշտըղընը կէօրտիւկիւնտէ, լէհճէսի սօլտու, վէ Ֆլօնեի՝ Տէլվիներեա խիթապէն,

— Էվվէթ, միւսիւ, տէտի։

— Ճանիլէրի տէրտէսթ իթմէկէ մախսուս պաղը էմարէլէր պուլտունո՞ւզ մու։

— Ումարըմ։

— Սիզ բօլիս միւտիրիեէթինէ մէնսո՞ւպմուսունուզ։

— Էվվէթ, միւսիւ, բօլիս միւտիրիեէթինին միւֆէթթիշլէրինտէնիմ։.

— Պաղը քիմսէլէրի իթհամ եօլունտա պիր ազ էվվէլ, Մ. Սթանիսլաս Տիւմայ իլէ արանըզտա, Սագրէ-Ֆէօր քի-

լիսէսինին կիւմիւշ միտալեալարընտան պահս իտիեօրտունուզ, տէյիր մի։

— Էվվէթ։

— Պու խուսուս նազարը տիգգաթըմա չարբաը. սէպէպին սիզէ անլաթըրըմ։ – Էվվել Էմիրտէ, Մ. Տիւմայըն սիզէ թէսլիմ իթտիկի կիւմիւշ միտալեաը կէօրէպիլիրսիներիմ։

— Իչթէ, օ միտալեա չու տուր։

Տէլվինեը՝ միտալեաը թէտգիգտէն սօնրա,

— Պիր գուսուրունտան պաշգա թըպգըսը մըր, տէտի։

— Նէյին թըպգըսը մըր։

— Ղարիպ պիր թարղտա էլտէ իթմիշ օլտուղում տիկկէր պիր միտալեա։ Պու միտալեանըն էսրարի, վէ պինապէրին չիւպհէլի պիր մագրա մէվճուտ օլմասընը զանն իտիեօրում, վէ մատտէ՝ հիւքիւմէթէ մալիւմաթ վիրմէքտէն իպարէթ օլտուղու հալտէ, թէրէտտիւտ իթմէմ։

— Րէճա իտէրիմ, մատտէյի էյզահ իտին։

— Պէն, Բարիստէ, Թուրնել սօգաղընտա 36 նիւմէրօլու խանէտէ իգամէթ իթմէքտէյիմ։ – Թիւճճար սէյհահրըմ, վէ Բարիստէ ղայպուպէթիմ, չօգ տէֆա սէքիզ օն այ գատար իմթիտատ իտէր։

« Պիր պուչուգ այ էվվել, ամիրիմտէն, տէրհալ հարէքէթ էմրի ալտըմ, վէ պիր գաչ սաաթտա հարէքէթէ հազըրլանտըմ, վէ ապիմէթ իտէճէկիմ սապահ, գաբուռնուն էօնիւնտէ, պէնի տէմիր եօղունա կէօթիւրէճէք օլան արապա պէքլէմէքտէ իքէն, գաբուճունունտա օտասընա կիրտիմ քի, օլ էռնատէ օրատա պուլռունմաեօրտու, վէ քէնտի հիւճրէմտէն, պէնիմ իչին վիրուտ իթմիշ օլան մէքթուպլարըն քաքէթինի ալտըմ, վէ մէզքիւր մէքթուպլարը ճէպիմտէ եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա, եօլա չըգտըմ։

« Վակօնտա օթուրտուղումտա, մէքթուպլարըմը կէօզտէն կեչիրերէք, իսթէլէրինտէքի եապըլարա էվվէլճէ պագմագսըզըն մահֆազալարընը աչտըմ։

« Իչիւնճիւ մէքթուպու աչարղըմտա, ֆէվգէլատէ թէաճճիւպտէ գալտըմ։

« Պիրինճի մահֆազատա իքինճի պիր մահֆազա տահա մէվճուտ օլուպ, ֆագաթ պունտա հիչ պիր քեաղըտ օլմա-եարագ, մէօհիւր մումու իլէ թութտուրուլմուշ կիւմիւշ պիր միտալեա, վէ տլթընտա տախի ՍԱԱԹ ԵԷՏԻ քէլիմէլէրի մու-գարրէր պուլունմագտա իտի։

« Պու մէքթուպ մահֆազասընըն եանլըշլըգլա պանա կէլ-տիկինի զանն իլէ, ատրէսինէ աթֆը նազար իթտիմ, վէ սէհ-վէն հիւճիւրէմէ գօնուլմուշ օլտուղունու անլատըմ. չիւնքի իսմիմ Ալֆրէտ Տէլվինեը օլտուղու հալտէ, մահֆազանըն իւզէ-րինտէ Թուրնէլ սօգաղընտա 36 նիւմէրօտա մուգիմ միւսիւ Արնօլտ Տէսվինեը տէյի եազըլմըշ իտի։

5

Միսթիգօ. -(Հայրէթլէ.) Թուրնէլ սօգաղընտա, 36 նիւմէրօտա Արնօլտ Տէսվինեը մը։

Տէլվինեը. - Էվվէթ, միւսիւ։

Ֆլօնեի. (Միսթիգօեա.) Օիզ պու իսմի պիլիեօրմուսու-նուզ. պու ատէմի թանըեօրմուսունուզ։

Լաքին Միսթիգօ՝ բահիպէ Մարինին քէնտիսինէ վագը օլան թավսիեէլէրինի խաթըրլատը. շէօյլէ քի Ամնօլտ Տէսվին-եըեը թանըտըղընը իդրար իթսէ, իյզահաթ վէրմէսի լազըմ կէլէճէկինտէն, վէ պու իսէ, ալմըշ օլտուղու թալիմաթա մուվաֆըգ օլմատըղընտան,

— Պու իսմի իշիթմիշիմ տիր, ֆագաթ շախսէն քէնտի-սինի թանըմամ, տէտի։

Ֆլօնեի. -(Պիրտէն պիրէ էլինի անլընա վուրարագ.) Լաքին պու ատէմ՝ ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի տիր. հագըգէ-թէն պու շէյլէր պանա բէք զարիպ կէօրիւնիւեօր։ (Տէլվին-եըեա խիթապէն.) Սէօյլէտիկինիզ մէքթուպ եէտինիզտէ՞ մի տիր։

Թիւճճար մէմուրու զիքր իյլէտիկի մէքթուպու ճիզտանընտա արաեըպ պուլտու, վէ Ֆլօնեիեէ վէրմէսինտէ, մէրգում, միտալեաեը, վէ իքինճի մահֆազա իւզէրինտէ եազըլմըշ օլան սաաթ եէտի քէլիմէլէրինի արիզ ու ամիգ թէտգիգ պիրլէ,

— Պուլուշմագ սաաթը վէ թանըլմագ իշարէթի օլտուղու աշիքեարէն անլաշըլըեօր, տէտի, վէ պատէհու մահֆազանըն ատրէսինէ պագարագ:

— Իւզէրինտէ ասլա բօսթա բուլու եօգ տուր... մութլագա պիր համալ վասըթասըյլա կէօնտէրիլմիշտիր: Ֆագաթ, Արնօլտ Տէսվիններընն Թուրնէլ սօգաղընտաքի խանէտէ իգամէթ իթտիկինէ էմի՞նմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, էմինիմ: Միւսթէճիրլէրին մէքթուպլարըյլա ղազէթալարընըն վազ օլունտուղու հիւճրէլէրտէն պիրինտէ քէնտի իսմինի օգուտում:

Ֆլօնեի. - (Պիր աղ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա.) Պու Արնօլտ Տէսվիններ՝ Ժիւլ Վէրիեէրին, միլիօնլար սահիպի օլան շէրիքի օլամազ: Եալընըզ իսիմլէրի պիրիպիրինէ պէնզէեօր: Խա՛յր, քէնտիսի Սգօթ իլէ Թրիլպինին շէրիքի օլամազ... Մ. Տիւմայը արատըղըմըն սէպէպինի պիլտիկի հալտէ, Մ. Արնօլտ Տէսվիններ, եանի պանքէրին շէրիքի, մէրգումուն պուլունտուղու մահէլլի պանա խապէր վէրտի:

Միսթիգօ. - (Իշիթտիկի սէօզլէրէ ինանամաեաբագ.) Քէնտիսի պունու սիզէ սէօյլէտի՞ մի:

— Էվվէթ:

— Նա՛սըլ պիլիեօր:

— Թէսատիւֆէն խապէր ալմըշ օլտուղունու անլաթտը իսէ տէ, օ թէսատիւֆիւ իյզահ իթմէտի:

Միսթիգօ, էսրարընընն պու սուրէթլէ անլաշըլմըշ օլմասընտան տօլայը, մահզա Անժէլիքէ վէ բահիպէ Մարիեէ պիր ֆէնալըգ օլուր տէյի տիւչարը էնտիշէ օլտու, վէ Ֆլօնեի՝ շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Էվվէթ, էվվէթ, իսիմլէրին այնի օլմասընտան պաշգա պիր շէյ եօգ տուր: - Միւսիւ, պու միտալեա իլէ պու մէք-

թուպ մահֆազասընը եէտիմտէ գալմասընա միւսաատէ ի-տէ՞րմիսինիզ։

— Էվվէթ, վէ ճանիլէրին պուլումասընա մէտար օլա-պիլմէլէրինի թէմէննի իտէրիմ։

— Շու տագըգատա Բարիսէ կիթմէլիեիմ . . . Թիւր-նէլ սօգաղընտաքի Արնօլտ Տէսվիներընը քիմ օլտուղունու անլամալըերմ, վէ անլաեաճաղըմ։

Պու էսնատէ Միսթիգօ՝ միւթէֆէքքիր օլուպ, շու ան-լաշըլմազ սիւալի պիտտէֆաթ ֆիքրինտէ թէքրարլաեօրտու.

— Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի Պլէրէտէ օլտուղումու նա՞սըլ անլաեապիլմիշ տիր։ - Քէնտի ալէյհինտէ թահգըգաթ իճրա-սը իչին պուրաեա կէլտիկիմի աճապա պիլիեօ՞ր մու . . . Պէօյ-լէ պիր ատէմտէն հէր շէյ մէմուլ տուր։ -Վագաա իհթիմալ-տէն կէօրիւնմէեօր իսէ տէ, Թրիլպի իլէ Ուիլեամ Սգօթուն շէրիքի օլմատըղընը քի՞մ պիլիր։

Ցլօնեի. - Թուր գաթարլարը սաաթ գա՞չտա հարէքէթ իտիեօրլար։

Տէլվիներ. - Եարըն սապահ հարէքէթ իտէր պիր գա-թար վար տըր, լաքին սիզ տէ պէնիմ կիպի, պու կիճէ Ամ-պուազ թարիգիյլէ աղիմէթ իտէպիլսէնիզ Թուրնէլ սօգա-ղընա գատար սիզէ ըէֆագաթ իտէրիմ։

— Գաթար սաաթ գա՞չտա Ամպուազտան կէչիեօր։

— Սաաթ պիրի օն իքի տագըգատա կէչէրէք։ - Պլէրէ-տէն Ամպուազա, պիր պուչուգ, չօգ չօգ իքի սաաթտա կի-տիլէպիլիր։ - Եօլ եիւրիւմէքտէ մահի՞րմիսինիզ։

— Էբէյիճէ, լաքին զանն իտէրիմ քի, եաեա կիթտիկի-միզտէ, գաթարա վասըլ օլամայըզ։

— Պէն աքսիսինի իտտաա իտէրիմ։ Պուրատան սաաթ օնտա եօլա չըգար իսէք, էօնիւմիւզտէ իւչ սաաթըմըզ պու-լունուր։ Պունունլա պէրապէր էկէր արզու իտէրսէնիզ, օթէլ-ճի, պիզիմ իչին պիր արապա հազըր իթտիրէպիլիր։

— Խայր, եաեա կիթմէեի սէվէրիմ . . . պիրլիքտէ կի-տէրիզ։

— Էօյլէ իսէ, չանթամը վէ բարտըսիւմիւ ալաեըմ։

— Պէն տէ, պուրատա գալամաեաճաղըմը խապէր վէրէեիմ։

Պու սուրէթլէ Տէլվիները գահվէխանէտէն չըգաըղը կիպի, Ֆլօնեի տախի տէսթկեահա եագլաշտը։

Արնօլտ, թասվիրի օլ էսնատէ պօղուլմուշ օլուպ, մէրգում, Թրիլպիեէ էյիլէրէք,

— Էկէր վագըթ կէչիրմէքսիզին իշ կէօրմէղսէք, իշիմիզ խարապ տըր։ Հայտէ էլ շամատանընը վէ անախթարընը ալ տա, օտանա չըգ. պէն տէ կէլիեօրում, տէտի։

Պէօյլէճէ իքի շէրիքլէր արտ արտա եօգարը չըգաըլար։

Ֆլօնեի՝ Միսթիգօնուն եանընա ավտէթլէ,

—Կէնճ տօսթում, պանա վէրտիկինիզ մալիւմաթա թէշէքքիւր իտէրիմ։ - Սիզ Բարիսէ նէ՞ վագըթ ավտէթ իտէճէքսինիզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Միսթիգօ. - Պէն տէ պիլմէմ, միւսիւ, Բարիսէ ավտէթ զէմանըմ, քէնտի միւրատըմտան միւսթագիլ ահվալ վէ վուգուաթտան մէրպութ տուր։

— Պէլքի սիզէ տահա իհթիեաճաթըմ օլաճագ տըր. իմտի, Բարիստէ Ֆրանսուա-Միրօն սօգաղընտա 29 նիւմէրօլու խանէտէ իգամէթ իթտիկիմի իշարէթլէ, ավտէթինիզ զէմանընը պանա պիլտիրմէեէ հիմմէթ իտին։

— Բէք էյի։

Տէլվիները. - (Պու արա կէլէրէք, Ֆլօնեիեէ խիթապէն.) Ազիմէթէ հաղըրըմ, միւսիւ, վէ իսթէտիկինիզ զէման կիտէպիլիրիզ. Ֆագաթ թէլաշ իտէճէք սէպէպիմիզ եօգ տուր, չունքի խայլի վագթըմըզ պուլունմագտա տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Սաաթ օնու չարեէք կէչէրէք, Ֆլօնեի վէ Տէլվիները օթէլտէն հարէքէթլէ, Ամպուազ եօլունու էլէ ալտըլար, վէ ազ զէմանտա, Ամպուազ օրմանընա մուվասըլէթ իթտիլէր։

Օլ անէ տէկին երլտըզլար իլէ գաբլը պուլունան գուպպէյի ասիւման, պաղթէթէն թէպտիլ օլարագ, զարպ ճիհէթինտէ գարա պուլութլար երզըլտը, վէ ֆուրթունա զուհուրիյլէ, ազաճլարըն տալլարը տէհշէթլի սէտա իլէ եէկտիկէրինէ չարբմաեա պաշլատը։

Իքի եօլճուլար, հավանըն պօղուլտուղունտան տիւչարը էնտիշէ օլարագ, Պլէրէտէն պիր արապաեա բաքիպ օլմա-տըգլարընտան տօլաեը թէէսսիւֆ իթմէքտէ, վէ արալարընտա նատիրէն սէօզ սէօյլէեէրէք, սիւրաթլէ եօլլարընա տէ-վամ իյլէմէքտէ իտիլէր։

Նակէհան օրմանըն իչինտէն պիր ճանվէրին նիտասը, վէ զանն իտէրսին քի պունա մուգապիլ ուղագտան պիր կէօք կիւրիւլտիւսիւ իշիտիլտի։

Ֆլօնեի. – Արգատա՛շ, իշիտիլէն նէ՞ իտի։

Տէլվիները. – Ատըմլարըմըզը չաբուգլաթալըմ։

Ֆլօնեի. – (Ճէպինտէ պուլունան խայլի պիւեիւք չաբտա բէվօլվէրին սաբընը թութարագ.) Պու թարաֆտա թէհլիքէ վա՞ր մը տըր։

— Լօշտա Բըզօնուն հայվանաթխանէսինտէն պիր թագըմ ճանվէրլէրին ֆիրար իթտիքլէրինի պի՞լմէեօրմու իտինիզ։

— Խա՛յր, պիլմէեօրտում։

— Իքի արսլան, պիր գաբլան վէ կօրիլ տէնիլէն պիր մայմուն պու թարաֆլարտա տօլաշըեօրլար։

— Իշթէ պունլարա թէսատիւֆ իթմէմիզ՝ պիր ֆէլաքէթ տիմէք իսէ տէ, զանն իտէրիմ քի, պու պապտէ գօրգմաեա սէպէպիմիզ եօգ տուր։ Պու ճիւմլէ իլէ, ֆուրթունա եագլաշըեօր, վէ տօղրուսու, պէն, Բըզօնուն ֆիրարիլէրինտէն զի-եատէ ֆուրթունատան գօրգաեօրում։

Ֆիլվագը Տէլվիները վէ Ֆլօնեի, զիեատէ սիւրաթլէ հա-րէքէթէ իպթիտար իյլէտիլէր։

Օլ էսնատէ բիւզկեարըն շիտտէթի արթմագտա օլուպ, ասիւման կիթտիքճէ զիեատէ գարարմագտա, վէ շիմշէքլէր եէքտիկէրինի թաագիպ իտէրէք, պիլա ֆասըլա տախի կէօք կիւրիւլտէմէքտէ իտի։

Նակէհան եօլճուլար, աղաճ տալլարընըն արասընտա զա-րիպ պիր նիտա իշիթտիլէր։

Պու նիտա՝ ինսան պաղրըշընա միւշապիհ օլմաղլէ պէրա-պէր, իքի եօլճուլար գօրգարագ կէօզլէրինի եօգարը գալ-տըրըպ, գարանլըգ օլմասընա բաղմէն, ինսան կիպի պիր սի-

եահ չէքլին սրչրատրղընը, վէ պիր աղաճ տալը իւզէրինտէն իւսթլէրինէ տիւշիւպ, աեագտա տուրտուղու հալտէ, պիւեիւճէք պիր աղաճ տալը սալլատրղընը կէօրտիւլէր, վէ կօրիլ թէսմիեէ օլունան էն պիւեիւք վահշի հայվանլարտան պիրի գարշըսընտա պուլունտուգլարընը անլաեարագ, քէմալը տէհշէթլէ րիւճաթ իթտիլէր։

Ճանվէրի մէզքիւրուն չէնեէլէրի պիրի պիրինէ չարբտրղը կիպի, տիշլէրիտէ կըճըրտամագտա, վէ թութտուղու աղաճ տալընը տայիմա կէմիրմէքտէ իտի։

Տէլվիները գօրգուսունտան քէօթրիւմէ տէօնմիւշ օլուպ, ճիւզի պիր հարէքէթ իճրասընա պիլէ միւգթէտիր օլմատրղընը հըսս իտիեօրտու։ Լաքին Ֆլօնեի, մէրգումտան զիեատէ ճէսուր օլտուղունտան, ճանվէրի վուրմագ նիեէթիյլէ եէտինտէքի ըէվօլրէրի չըգարմաեա սայ իթտի իսէ տէ, պունա վագրթ գալմատը. չիւնքի ճանվէր՝ թութմուշ օլտուղու աղաճ տալընը պիչարէնին գաֆասընա էնտիրմէքլէ, գաֆասընը եարարագ վէ եիւզիւնիւ գանլարա միւլէմմա իտէրէք եէրէ սէրտի։

Տէլվիները, հէման էօյիւ հալինտէ օլտուղու հալտէ, տէհշէթինտէն նաչի բէֆը սէտա իթտի, վէ աեագտա տուրմաեա իգթիտարը գալմատրղընտան, տիզ չէօքտիւ։ Զանն իտէրսին քի, մէրգումուն կէօզլէրի էօնիւնէ պիր բէրտէ չէքիլմիշ իտի։ Պու ճիւմլէ իլէ կօրիլին՝ պուտագլը տալըյլա քէնտի իւզէրինէ տօղրու իլէրլէտիկինի կէօրտիւ, վէ տէհշէթլի պիր ինիլթի իշիթմէքլէ, պիւեիւք պիր տաղըն քէնտի պաշընա եըղըլմագտա օլտուղունու զանն իթտի։

Սօնրա, պիր չէյ կէօրմէտի, պիր չէյ հիսս իթմէտի, վէ հէման պիրուհ օլան ճիսմի, պիչարէ բէֆիգինին եանընա եուվարլանտը։

Կօրիլ, Տէլվիներընը իւզէրինէ էյիլիպ, գուլաղընը եիւրէկինէ տաեաթարագ, հէնուզ հաեաթտա օլտուղունու անլաեընճա, տօղրուլտու, վէ պուտագլը սօբասընը եօգարը գալտըրըպ, գաֆասընա օլ տէրէճէ շիտտէթլէ էնտիրտիքի, պիչարէնին գաֆասը, ճէվիզ գապուղու կիպի չաթլատը։

Ճանվէր՝ պու իշի կէօրիւնճէ Ֆլօնեինին նէզտինէ ավտէթ իթտի։ Ֆագաթ օ պիչարէ, ալտըղը տարպէնին շիտտէթինտէն գաֆասը վէ պէյնի տաղըլմըշ օլարագ, վէֆաթ իթմիշ իտի։

Իշթէ պու արա ղարիպ պիր հալ վագը օլտու։ Շէօյլէ քի օլ պիւեիւք նէվ մայմուն, Ֆլօնեինին նաշը եանընտա տիզ չէօքիւպ, էլպիսէսի ճէպլէրինի ֆէվգէլատէ տիգգաթլէ արատը, վէ պուլտուղու շէյլէրի ալտըգտան սօնրա, պիրիսինի չաղըրըրճասընա տուտագլարընտան պիր ըսլըգ սէսի չըգտը։ Այնի վագըթտա աղաճ տալլարընըն արասընտան իքինճի պիր շէքլ զահիր օլուպ, եօլուն իւզէրինտէ տուրտու։ Պու տէֆա մէյտանա չըգան ինսան օլուպ, օլ էսնատէ պուլութլարըն ալթընտան գուրթուլմուշ օլան այ մահիթապը սաեէսինտէ, եէնի կէլէն շախսըն Արնօլտ Տէսվիններ օլտուղու անլաշըլտը։

Մայմուն գըեաֆէթինտէ օլան, վէ Թրիլպի օլտուղու շիւպհէսիզ օգուեանլարըմըզճա անլաշըլմըշ պուլունան ճանվէր,

— Էյ, էֆէնտի, կէօրտիւկիւմ իշէ նէ՞ տէրսինիզ, զանն իտէրիմ քի մաթլուպ հասըլ օլտու, տէտի։

6

Արնօլտ. — Բօլիս մէմուրունուն ճէպլէրինի լաեըգըյլա արաշտըրտը՛ն մը։

Թրիլպի. — Էվվէթ, իշթէ ճէպլէրինտէ պուլտուղում շէյլէր։ Տիկէրինին իւզէրինտէ պուլունան շէյլէրի տէ ալմագ լազը՛մ մը տըր։

— Լիւզումու եօգ տուր։ Պու թիւճճար ուշաղընըն ճէպլէրինտէ մուխաթարալը հիչ պիր նէսնէ պուլունամազ։ — Միտալեա, մահֆազալար, րէվօլվէր, ճիզտան, հէբ ալընտը։

Պունտան սօնրա եաբաճաղըմըզ՝ պունլարըն իճապընա պագ-մագտան իպարէթ տիր ։

Թամ օլ էսնատէ օրմանըն իչ թարաֆլարընտան վէ եա-գընտան միւտհիշ պիր սէս իշիտիլիպ, Թրիլպի՝ Արնօլտա խի-թապէն,

— Իշիտիեօ՞րմուսունուզ, ճանվէրլէր՝ գան գօգուսունու հիսս իթտիլէր ։ Պէշ տագըգատան վէ պէլքի տահա էրքէն պուրաեա վասըլ օլուպ, պունաշլարը եէեիպ թիւքէտէճէք-լէր տիր ։ Օ հալտէ մէյտանտա էսէր պիլէ գալմաեաճագ տըր։ Իմտի, ինսան էլպիսէսի կիեինիպ, պուրատան չէքիլմէք վագ-թը կէլտի, տէտի ։

— Էսվապընըն պօղչասընը կէթիրտիմ. օրմանըն սինօրուն-տա տըր ։

Թրիլպի՝ էսվապընըն պուլունտուղու մահէլլէ կիթմիշ իքէն, պիրտէն պիրէ նիտաի տէհշէթամիզ րէֆ իլէ ըիւճաթ իթտի ։

Բըզօն հայվանաթխանէսինտէն ֆիրար իթմիշ օլան էրքէք վէ տիշի արսլանլար, օ արա եագլաշմագտա օլուպ, պունլա-րըն եուվարլագ կէօզ պէպէքլէրի, կիճէ գարանլըղընտա պիրէր պիւեիւք զիեա կիպի բարլամագտա իտիլէր ։

Թրիլպի, պունլարը կէօրտիւկիւնտէ, պօղուգ պիր սէտա իլէ,

— Ճանվէրլէ՛ր, ճանվէրլէ՛ր կէլիեօրլար, տէյի պաղըրտը։

Արնօլտ, անինտէ էլինտէքի ըէվօլվէրի հազըրլատը վէ մէզքիւր ճանվէրլէրտէն պիրի եըլտըրըմ կիպի սիւրաթլէ իքի չէրիքլէրին իւսթ թարաֆլարընտան կէչիպ, իքի նաշլարըն եանընտա տուրտու ։

Պու հարէքէթի իճրա իտէն էրքէք արսլան օլուպ, ճէ-սիմ բէնչէսիյլէ նաշլարտան պիրինին եիւրէք թարաֆընը ա-րարքէն, Արնօլտ, հէման սիլահընըն թէթիկինի պասմագլա, գուրշուն եէրինտէն չըգտը, վէ էրքէք արսլան՝ նաշը բար-չալամաեա հազըրլանմըշքէն, եէրէ սէրիլիպ, պիր տախի գը-մըլտանմատը ։

Շէօյլէ քի, ըէվօլվէրին գուրշունու՝ ճանվէրին կէօզիւնէ

կիրիպ, պէյնինէ գատար կիթմիշ, վէ անինտէ վէֆաթընը մուճիպ օլմուշ իտի։

Օլ վագըթ տիշի արսլան, տէհշէթլի պիր պագըշ իլէ, քէնտիսի տէ եօլուն իւղէրինէ սըչրատը, ֆագաթ Արնօլտ վէ Թրիլպի, զանն իտէրսին քի հիսս իթտիքլէրի տէհշէթ՝ քէնտիլէրինի գանատլը հայվանաթ սըրասընա գօյմուշճասընա սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ գօշմաեա պաշլատըլար։ Հալ պու քի մէզքիւր արսլան քէնտիլէրինի գօվալամաեըպ, Տէլվինեընըն վէ Ֆլօնեինին անճագ սօվումուշ օլան նաշլարը իւղէրինէ չէօմէլէրէք, պունլարըն քէմիքլէրինի կէմիրմէքտէ, գանլարընը էմմէքտէ, վէ էթլէրինի եէմէքտէ իտի։

Լաքին ֆիրարիլէր՝ արգալարընտաքի հալի հէման տէրք իթմէքլէ պէրապէր, գօշմալարընա տէվամլէ, օրմանտան չըգըպ սահրանըն քէնարընա վասըլ օլտուլար։

Թրիլպի, սօլուեարագ, -Տուրուն, պու գըեաֆէթ վէ էլպիսէմլէ եօլումա տէվամ իտէմէմ, տէտի, վէ պիւեիւք աղաճլարըն արգասընը սիբէր իթթիխազ իտէրէք, անը վահիտտէ մայմուն տէրիսինի վէ եիւղիւնիւն նիգապընը չըգարըպ, ատի էլպիսէլէրինի կիեինտի, վէ պատէհու մայմունա միւթէալլիգ էշեաեը պօղչալաեըպ, Արնօլտ իլէ պիրլիքտէ եօլլարընա տէվամ իթտիլէր։

Եարը կիճէ կէչմիշ օլտուղու հալտէ, օթէլին էօնիւնէ մուվասըլէթ իթտիլէր։ Պունուն պիւեիւք գաբուսու գաբալը օլտուղունտան, Թրիլպի, հավլիեէ նազըր օլան արապա գաբուսունա տօղրու իլէրլէտի, վէ իշպու գաբունուն աչըգ օլտուղունու կէօրիւպ,

— Կէլին, տիշարը չըգտըղըմըզ եօլտան իչէրի կիրէճէեիզ, տէտի։

Պու իքի չէրիքլէր, քէմալը տիգգաթլէ իչէրի կիրիպ, օտալարընա վասըլ օլտուլար։

Արնօլտ, պիր մում եագըպ, պիչարէ Ֆլօնեինին ճէպլէրինտէն պուլտուղու շէյլէրի կէօղտէն կէչիրտի։

Թրիլպի իսէ, թավշան քիլիտլէրինտէն պիրի վասըթասըյլա, Բէվէլ նամ թէաթրօ օեունճուսունուն օտասը գա-

բուսունու աչարագ, մէզքիւր օտատան ալմըշ օլտուղու մայ-
մուն գրեաֆէթինի եինէ եէրինէ վազ իթտի։ Պատէհու Ար-
նօլտուն օտասընա կէլտիկինտէն, Ալնօլտ,

— Կէօրտիւկիւն իշտէն խօշնուտ օլտում... սէն սէրվէ-
թինի դազանտըն... պիր քէրրէ Միսթիգօ տախի օրթատան
գալտըրըլըր իսէ, եօլումուզ սէրպէսթ օլաճագ տըր, տէյի
պէեան իյլէտի։

Թրիլպի. — Պունտան սօնրա եաբըլաճագ իշլէրի պէն տէ-
րիւհտէ իտէրիմ։

— Էմինիմ, եարըն սէնտէն մուֆարագաթ իտէճէեիմ։

— Բարիսէ՞ մի ավտէթ իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ։

— Նի՞չին պու գատար չաբուգ ավտէթ իտիեօրսունուզ։

— Ղայպուպէթիմտէն տօլաեը չիւպհէ իտիլէպիլիր։ Պուն-
տան գաթինազար բահիպէ Մարի իւզէրինէ նէզարէթ իթմէք
իսթէրիմ։

— Սիզէ պիր նասիհաթ վէրմէմէ միւսաատէ իտէ՞րմիսի-
նիզ։

— Հայ հայ, վէ էկէր վէրէճէք նասիհաթընըզ խայըրլը
իսէ, սալիք օլաճաղըմը վատ իտէրիմ։

— Միւթէվէֆա Ֆլօնեինին իգամէթկեահընը տա թահ-
գըգ իտին, չիւնքի պու խաֆիեէնին խանէսինտէ պիզէ միւ-
թէալլիգ մուհարրէրաթ մէվճուտ օլապիլիր։

— Օլ պապտէ իճապընը իճրա իտէճէեիմ, վէ զաթէն
անախթարը, ճիզտանը, քեաղըտլարը վէ հիյնի հաճէթտէ
գուլլանաճագ օլաուղում միւֆէթթիշլիք գարթը եէտիմտէ
պուլունտուղունտան, վագը օլան թավսիեէնին իճրասը բէք գօ-
լայ տըր։ Շիմտիլիք եաթաղըմըզա եաթալըմ։

* * *

Ֆլօնեինին՝ պուլվար Հօսմանտա վագը պանքէրին խանէ-
սինէ վէրտիկի վիզիթա, թապիի անլաշըլաճաղը վէճհլէ, բա-
հիպէ Մարինին հէեէճանը ազիմինի մուճիպ օլմուշ իտի։ Մէր-
գումուն սիւալլէրի վէ ֆախլինի արամագտա օլտուղու ճինա-

եէթ վագրասը, վէ Միսթիգօնուն պուլունտուղու մահէլլի անլամագ իւզրէ պանքէրին խանէսինէ կէլմէք տէրէճէսինտէքի ճէսարէթի՝ բահիպէնին տէհշէթինի արթըրմագտա իտի։

Մէրգում բօլիս մէմուրու, քիւչիւք միտալեաճընըն քէնտի հիսապընա պիր խըզմէթ տէրիւհտէ իթմիշ օլտուղունու նա՞սըլ խապէր ալմըշ իտի, վէ օթուզ սէնէեի միւթէճավիզ պիր զէմանտան պէրու Ֆրանսատան հարէքէթ իթմիշ, վէ թէպտիլ սուրէթլէ Բարիսէ ավտէթ իյլէմիշ պուլունան Վէրիէրին գայնը Էթիէն Պէրօնուն աշըրըլմասը վագրայը ղարիպէսի հագգընտա Միսթիգօ նա՞սըլ մալիւմաթ վէրէպիլիր իտի։

Մուհագգագ օլան շու ղայպ վագրասը, վէ իհթիմալտէն պուլունան ճինաեէթ ֆիիլի, Էթիէն Պէրօնուն ֆամիլեասընտան նի՞չին կիզլէնմիշ իտի, վէ Արնօլտուն ֆէվգէլատէ սիւքիւնէթի խիլաֆընտա պանքէրին կէօզէ չարբաճագ սուրէթտէքի ալթիւսթլիւկիւնէ նէ՞ սէպէպ օլապիլիր իտի։

Պու խուսուսաթ գարշըսընտա, բահիպէ Մարի, նէ տիւշիւնէճէկինի պիլմէեիպ, զիհնի օլ գատար գարըշտը քի, պունճա մէմուլին ղայրի վագրալար գարշըսընտա սօղուգ գան իլէ վէ մանթըգա մուվաֆըգ սուրէթտէ միւլահազա իթմէեէ իգթիտարը գալմատը։

Ֆիքիրճէ պու ալթիւսթլիւք իչինտէ, եալընըզ պիր խուսուս, եանի, Սթանիսլաս Տիւմաերն՝ Ֆլօնեի թարաֆընտան վագը օլաճագ իսթիճվապ էսնասընտա, քէնտի սատագաթընա վէ էսրար սագլամագլըգ թապիեաթընա բաղմէն, Բարիստէն ազիմէթինին վէ Պլէրէեէ վուգու պուլան սէյեահաթընըն հագըգի սէպէպլէրինի իգրար իթմէսի իհթիմալի վէ գօրգուսու քէնտիսինի տիւչարը էնտիշէ գըլմագտա իտի։

Բահիպէ Մարի՝ Միսթիգօեա քէյֆիեէթի խապէր վէրմէք իսթէեօրտու իսէ տէ, պէօյլէ պիր խապիսի նա՞սըլ վէ նէ՞րէտէ պիլտիրէպիլիր իտի։

Մէզպուրէ, Ֆլօնեի իլէ Վէրիէր վէ Արնօլտտան մուֆարագաթընտան սօնրա, Անժէլիքին եանընա կիթտի, ֆագաթ կէնճ գըզը տիւչարը տէհշէթ գըլմագ իսթէմէտիկինտէն, ֆիքրինի

պէղաեէթ իշղալ իտէն մատտէ հագգընտա մէրգումէեէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտի։ Անճագ Անժէլիքի տէրաղուշլէ, խայլրլը պիր կիճէ թէմէննիսինտէն սօնրա, օտասընա չէքիլտի, վէ իրթէսի կիւնքի հարէքէթ վէ ազիմէթ իչին թէտարիքեաթընը պիլ իքմալ, եաթաղընա եաթտը։

Հալպու քի Ֆիքրի օլ տէրէճէ մէշղուլ իտի քի, ուեուեամատը։ Շէօյլէքի տիւշիւնճէսի Միսթիգօեա հասր օլունմաեըպ, Էթիէն Պէրօնուն գուրպան օլմուշ օլտուղու ճինաեէթ հագգընտա իտի։

Վագաա ագրապասընտան օլան Վէրիէրին՝ պու ճինաեէթին շէրիքի օլտուղու Ֆիքրի վարիտը խաթըր օլամազ իտի. լաքին իսթէմէեէրէք տէ, միւպհէմ վէ նէվիմա թէրէտտիւտ կիպի պիր շէյ Ֆիքրինտէ հուսուլէ կէլմէքտէ իտի։

Բօլիս մէմուրու՝ «Էթիէն Պէրօնուն գաթիլլէրի իւչ քիշի իմիշլէր. պունլարտան իքիսինի թանըրըմ, իւչիւնճիւսիւնիւ տէ Սթանիսլաս Տիւմայ պիլտիրէպիլիր» տէմիշ իտի։

Պու միւլահազա իւզէրինէ, բահիպէ Մարի, ժիւլ Վէրիէրին ալթիւսթ սիմասընընն, վէ Արնօլտ Տէսվինեընընն պուզ կիպի սօղուգ հալտէ պուլունան նիգապընընն՝ կէօզլէրի էօնիւնէ կէլտիկինի զանն իտիեօրտու, վէ իսթէմէեէրէք, Արնօլտուն Բարիսէ մուվասըլէթինի տիւշիւնիւեօրտու։ Շէօյլէքի Արնօլտ տա, միլիօնլար սահիպի օլան Էթիէն Պէրօ միսիլլու Հինտիսթանտան կէլմիշ օլուպ, շու գատար քի Էթիէն Պէրօնուն դայպ օլմասընտան չէնտ կիւն սօնրա քէզալիք միլիօնլար սահիպի պուլունան Արնօլտ Տէսվինեը՝ ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի օլմուշ իտի։ Պինապէրէն պու շէյլէրտէ ղարիպ վէ տէհշէթլի պիր միւնասէպէթ կէօրիլմէեօ՞ր մու իտի։

. . . . . .

Սապահ օլտու, վէ բահիպէ Մարի, ուզուն միւտտէթ ույգուսուզ գալմասընտան թագատ վէ տէրմանտան տիւշմիւշ օլտուղու հալտէ, էլպիսէսինի կիեինէրէք, Ֆիքրինի թաղեիգ իտէն միւլահազաթը պէրթարաֆլէ. Նօթր-Տամ-տը-Լօրէթ քիլիսէսինէ կիթտի, վէ գուտտասըեա հազըր պուլունտուգտան սօնրա ավտէթ իյլէտի։

Խանէտէ , նագլը մէքեան սէպէպիյլէ պիր խայլի ալ-թիսթլիւք մէվճուտ օլուպ , օտա խըզմէթճիսի՝ գաբուճու-նուն մուավէննէթիյլէ սանտըգլարը էնտիրմէքտէ , վէ պունլա-րը քիւչիւք ընիպիւս արապասընա թահմիլ իյլէմէքտէ իտի ։

Գաբուտա լանտօ արապասը պէքլէեօրտու ։

Բահիպէ Մարի , քիլիսէտէն ավտէթինի միւթէագըպ , Անժէլիքին օտասընա կիրտի , վէ մէզպուրէ գըղճըղազ՝ հա-րէքէթէ հազրը պուլունտուղունտան , վէ Բարիստէն մուֆա-րագաթընտան տոլաեը մէմուն կէօրիւնտիւկիւնտէն , պիր-լիքտէ ստոլնա էնտիլէր ։ Պիր գաչ տագըգա սոնրա , վէրիէր տէ , սիմասընտա էսէրը մահզունիյէթ միւշահատէ օլունտու-ղու հալտէ , մէրգումէլէրին նէզտինէ կէլիպ ,

— Հայտէ՛ , արապաեա օթուրալըմ տա կիտէլիմ , տէտի ։

Մաշնուեա իքի տաաթ զարֆընտա կիտիլէպիլիպ , պու միւտտէթ էնտասընտա , սէյհահաթը վագըա սիւքիւթլէ կէչ-տի . եալընըզ բահիպէ Մարի իլէ Անժէլիք ուզագտան ուզա-ղա պաղը սէօզլէր թաաթի իթտիլէր ։ Հալպուքի վէրիէը միւ-լահազաթ տերեեասընա տալմըշ օլուպ , տիլսիզ կիպի տուրու-եօրտու ։

Էօյլէն վագթը սէյֆիեէեէ մուվասըլէթ իտիլտի ։

Իվվէլճէ կէօնտէրիլմիշ օլան խըզմէթքեարլար , հէր շէյի միւքէմմէլէն թէրթիպ իթմիշ օլուպ , սիյֆիեէ խալգը տա-յիրէլէրտէ եէրլէշտիլէր ։

Քէօյիւն հավասը Անժէլիքին իւղէրինտէ հիւսնի թէէսսիր հասըլ իտիպ , զանն իտէրսէն քի մէզպուրէ թազէ պիր հաեաթ քէսպ իթմէքտէ , վէ սիմասը՝ մէսէրրէթլի պիր հալտէ միշա-հէտէ օլունմագտա իտի ։

Վէրիէր , Ա.ընօլա Տէսվինեըտան էվվէլքի գատար պահս իթմէեիպ , պինապէրին մէրգումուն , Բարիստէ օլտուղու գա-տար սուֆրալարընա սըգ սըգ կէլմեեէճէկինի մէմուլ իթտի-կինտէն , կէնճ գըզըն սիւքիւնէթի հալի վէ մէմուն կէօրիւ-նիւշիւ՝ պունտան նէշէթ իթմիշ իտի ։

7

Ժիւլ Վէրիէրին սէյֆիեէսի, Թաշ վէ Թուղլա իլէ ինչա իտիլմիշ վասֆ պիր քէօշկ օլուպ, քէօյտէն պիր քիլօմէթրօ գատար ուզագտա պուլունմագտա իտի։

Անժէլիք, սիննի սէպավէթինին իլք սէնէլէրինի Մալնու գարիեէսինտէ, վալիտէսինին եանընտա կէչիրմիշ օլմաղլէ, մէզքիւր քէօյիւ սէվմէր իտի։

Կէնճ գըզ, հէնուզ չօճուգ օլտուղու զէման, ագրապասընտան պուլունան էմիլ Վանտամը իլք տէֆա օրատա թանըմըշ, վէ մէրդումու, եվվէլա պիր ժօսթ կիպի, սօնրատա պիր մաշուգ կիպի սէվմիշ իտի։

Էօյլէն թաամընտա, պանքէրին թասալը հալի տէվամ իտիպ, իւզէրինտէ կէօրիւլէն սինիր հարէքէթլէրի՝ բահիպէ Մարի իլէ Անժէլիքին նազարը տիգգաթընա թէսաւիւֆ իթտի։

Թաամտան սօնրա, իլքի գատընըլար պաղչէյէ էնտիլէր։

Անժէլիք հէնուզ զայիֆ օլտուղունտան, բահիպէ Մարի՝ մէրդումէնին գօլթուպունա կիրէրէք, քէօշկտէն զայլի ուզագլանտըլար։ Օրատա, արալարընտա չու եօլտա միւքեալէմէ վուգու պուլտու.

— Բէտէրիմին թասվիրի հէր վագթքի հալինտէ օլմատըղընա սէն տէ պէնիմ կիպի տիգգաթ իթթիֆն մի։

— Էվվէթ, տիգգաթ իթտիմ։ Զիեատէկյլէ տիւշիւնճէլի կէօրիւնիւեօր, ֆագաթ տիւշիւնճէսի սէպէպինի անլաեամաեօրում։

— Պու կիւն պաշ բաքաար կէօրմէք իւզրէ քէօյէ կիտէճէ՞քմիսին։

— Յօ՛յր, եարըն սապահ գուտտաս վագթը կիտէճէեիմ։

— Սէնին իչին Սթանիսլաս Տիւմայտան պիր մէքթուպ ալարագ պուրաեա կէթիրիր տէյի գօրգմա՞զմըսըն։

—Գօրգմաեա սէպէպ եօգ տուր։ Սթանիսլաս Տիւմայըն պանա եազաճագ մալիւմաթը օլտուղու ֆարզ օլունսա պիլէ, պու կիւն եազամազ։ Իմտի, մէքթուպու, եարըն սապահ, սաաթ տօգուզ բօսթասըյլա պաշ բաբասա վիրուտ իտէճէկինտէն, պէն տէ սաաթ տօգուզտան էվվէլ պաշ բաբասը կէօրէճէեիմ։

—Ղազէթալարը տօղրուտան տօղրու ախզ իթմէք իչին պիր չարէ տիւշիւնմէլի։

—Նիչի՞ն. բէտէրինին ղազէթալարը պուրաեա կէ՞լմէեէճէք մի տիր։

—Շիւպհէսիզ կէլէճէք տիր, լաքին էկէր պու ղազէթալարտան պիրինտէ, Թօնքինտէն պահս օլունարագ, Էմիլ Վանտամըն պիր մուզաֆֆէրիեէթի եազըլմըշ օլուր իսէ, բէտէրիմ օ ղազէթաեը օրթատան գալտըրըր։

—Բէք էյի. պէն Վիլիէ մէվգիֆինէ գատար կիտիպ, արզուն եէրինէ վարմագ իչին թէտապիրի լազըմէեի իթթիխազ իտէճէեիմ։

—Պու խըտմէթի՝ Ֆօրէսթիէեէ եախօտ անըն գարըսընա իհալէ իթմէքլիկինէ քի՞մ մանի օլուեօր։

—Պէնիմ՝ օրման մէմուրունա էմնիյեէթիմ եօգ տուր։

—Հէր թարաֆըմըզը ճասուսլար իհաթա իթմիշլէ՞ր մի տիր զաննընտասըն։

Բահիպէ Մարի, մանէատար սուրէթտէ պաշընը սալլաեըպ ճէվապ վէրմէտի։

Վէրիէր, քէնտի տայիրէսինէ չէքիլմիշ օլուպ, իլք կիւնիւ ալտըղը խապէրլէր քէնտիսինէ օլ գատար թէէսսիր իթմիշ իտի քի, սայքի էօլիւ կիպի իտի։

Շէօյլէ քի, Էթիէն Պէրօնուն գաթիլլէրինին պուլունմուշ օլտուղու հալտէ, Արնօլտ Տէսվիններընն տա իզի պուլունմուշ տիմէք իտի, վէ քէնտիսի տէ մէրգումուն օրթաղը օլմասըյլա, անըն իլէ շէրիքի թէօհմէթ օլմուշ իտի։

Էկէր Տէսվիններ հիւքիւմէթին բէնչէսինէ տիւշսէ իտի, քէնտիսինին տախի գուրթուլամաեաճաղը թապիի իտի. չիւնքի Արնօլտ եագաեը էլէ վէրտիկի հալտէ, Վէրիեէրին տէ,

քենտի գայնընը ճինաեէթի վագրասընտան խապէրտար օլտուղունու, վէ քենտիսիյլէ իթթիֆագ իթմէսի, մահզա, Բօչիլտ պանգասընա թէսլիմ իտիլմիշ օլան միլիօնլարը ղասպ իթմէք ֆիքրինէ մէպնի իտուկինի սէօյլէմէքտէն չէքինմէեէճէկի իհթիմալտէն պուլունմագտա իտի։

Պէօյլէ պիր սրրատա, Արնօլտ Տէսվիններ իչին գաթըլկեահտան, վէ Վէրիէր իչին, հիչ տէյիլ իսէ, քիւրէկտէն գաչամագ օլամազ իտի։

Լաքին պանքէր՝ շէրիքինին կիզլի թասավվուրլարընը լաերգըյլա անլամըշ իտի։

Շէօյլէ քի, Ֆլօնեի իլէ Միսթիգօ, մուխաթարա տիմէք օլմալարըյլա, պունլարըն տէրհալ օրթատան գալտըրըլմասը, Արնօլտուն մուգարէրաթընտան օլուպ, զաթէն մէրգումըն, մագսէտինէ էրմէք իչին, հիչ պիր թէհլիքէ վէ մանիտէն րիւճաթ իթմէեէճէկի տէրքեար իտի, շու գատար քի թէշէպպիւսիւնտէ մուվաֆֆագ օլամատըղը թագտիրտէ, հիւքիւմէթ, իճրաի թահգըգաթլա, հէր շէյի մէյտանա չըգարապիլիր իտի։

Իշթէ պու տէհշէթլի իհթիմալ, պանքէր իչին, գուվվէթինին ֆէվգինտէ պիր իշկէնճէ օլմազլէ, Արնօլտուն ավտէթ իտիպ իթմէմիշ օլտուղունու անլամագ իւզրէ, հէր հալտէ իրթէսի կիւնիւ Բարիսէ կիթմէեի իսթէեօրտու։

Պու տէֆա, մատտէ, Տէսվիններ իլէ Վանտամ արասընտաքի տուէլլօ զէմանը վէ բարլագ իւմիտլէրին մահվը օլմաերպ, ճինաեէթ մահաքէմէսինէ տայիր իտի։

Վէրիէր, ագշամ թաամը զէմանընտա տա էօյլէ թաամընտա օլտուղու կիպի միւքէտտէր օլուպ, իլք տէֆա քենտիսի սուֆրատան գալգտը, վէ քենտիսինի տէմիր եօլունա կէօթիւրմէք իւզրէ, սապահըն սաաթ ալթըսընտա արապաեը հազըրլամասընը արապաճըսընա էմր իթտի։

Իրթէսի կիւն, սաաթ պէշտէ, Վէրիէր՝ օ կիճէ ասլա ուեումամըշ օլտուղու հալտէ, եաթաղընտան գալգըպ, վէ թամ սաաթ ալթըտա արապասընա բաքիպէն, տէմիր եօլու մէվգիֆինէ կիթտի։

Ազ սօնրա բահիպէ Մարի տախի սէյֆիեէտէն չըգըպ, քէօյիւն քիլիսէսինէ ազիմէթ իյլէտի։

Մալնու պաշ բաբասը սաաթ եէտիտէ գուտտաս իճրա իթտիկինտէն, մէզպուրէ իչէրի կիրտիկի սըրատա, քիլիսէ քեամիլէն պօշ իտի։

Միւհթէրէմ բահիպ՝ սաաթ եէտիեէ չէնտ տագըգա գալարագ կէլիպ, բահիպէ Մարիեի թանըեարագ, եանընա եագլաշտը վէ քէլամա աղազլէ,

—Ազիզէմ բահիպէ, պիր գաչ կիւնտէն պէրի խըսըմընըզ Մ. Վէրիէրին սէյֆիեէսինտէ՞ մի պուլունուեօրսունուզ, տէտի։

— Էվվէթ, միւհթէրէմ բէտէր։

— Մատմուազէլ Անժէլիք տէ պիրլիքտէ՞ մի տիր։

— Էվվէթ, մատմուազէլ Անժէլիք տէ պուրատա տըր, վէ էկէր բահաթսըզ օլմասա իտի, շիմտի պանա ըէֆագաթ իտէճէք իտի։

—Պիչարէ գըզճըղա՛զ նէ՞ օլտու։

— Տիւչար օլտուղու պազը քէտէրլէր սէպէպիյլէ աղըր սուրէթտէ խասթալանտը իսէ տէ, համտ օլսուն շիմտի թէհլիքէսի գալմատը։ Մէզպուրէ քէսպի իֆագաթ իթմէք իւզրէ օլուպ, լաքին հէնուզ ղաեիֆ տիր։

— Պու խապէրէ մէմնուն օլտում, ինշալլահ եագընտա սէյֆիէեէ կէլէրէք, Մ. Վէրիէրէ վէ քէրիմէսինէ իլթիֆաթըմը արզ իյլէրիմ։

— Հէր նէ վագթ թէշրիֆ իտէրսէնիզ, մէմնուն օլուրուզ։

— Ազիզէմ բահիպէ, գուտտաստան սօնրա սիզի թէքրար կէօրէճէ՞քմիեիմ։

— Էկէր միւսաատէնիզ օլուր իսէ, սիզինլէ կէօրիւշմէք արզուսինտէեիմ։ -Սիզէ պազը մահրէմանէ իֆատէլէրիմ օլտուղու կիպի, պիր տէ ըէճամ վար տըր։

— Էօյլէ իսէ, գուտտաստան սօնրա պէնի իգամէթկեահըմտա պէքլէեին։ Իհթիեար Մատլէն օրատա տըր։ Ազ վագըթտա պէն տէ կէլիրիմ։

— Բէք էյի, միւհթէրէմ բէտէր։

Ֆիլվագը կէնճ բահիպէ, եէթմիշ եաշընտա պուլունան Մալնունուն իհթիեար բահիպինէ, մալիւմիւմիւզ օլան պազը իֆատաթը մահրէմանէտէ պուլունտուղու կիպի, Միսթիգօ թարաֆընտան կէօնտէրիլէճէք մէքթուպլար հագգընտաքի բէճասընը տա արզ իյլէտի։

Բահիպի մէրգում, բահիպէյի մէզպուրէնին էյլիքտար պիր գատըն օլտուղունու պիլտիկինտէն, արզու իթտիկի խըզմէթի իյֆա իթմէկէ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրտի, վէ Արնօլտ Տէսվիններեը սէյֆիեէտէ կէօրտիւկիւնտէ, մէրգումտան տօլաեը հիսս իտէճէկի թէէսսիրի աչըգտան աշըզա քէնտիսինէ պէեան իթմէկի վատ իյլէտի։

Վէրիէրին եէկէնի, շիւքրանիեէթինի արզ իտիպ, կիթմէք իւզրէ աեաղա գալգմըշ իքէն, գաբունուն չանը չալընտը, վէ այնի վագըթտա, բահիպ գատար իհթիեար, ֆագաթ տինճ հալտէ պուլունան Մատլէն նամ պէսլէմէ, բօսթաճընը քէնտիսինէ թէսլիմ իթմիշ օլտուղու պիր խայլի մէքթուպլար իլէ բիսալէլէրի համիլէն իչէրի կիրտի։

Բահիպ, մէքթուպլարըն մահֆազալարը իւսթլէրինէ պագարագ,

— Ազիզէմ բահիպէ, վիզիթանըզը պիր գաչ տագըգա գատար ուզաթմագլըղընըզ խայըրլը օլտու։ Իշթէ պու մէքթուպ սիզէ տիր, տէտի, վէ բահիպէեէ պիր մէքթուպ վէրտի քի, օ տախի էլի տիթրէեէրէք ալտը, վէ քէլամա տէվամլէ,

— Միւհթէրէմ բէտէր, պու մէքթուպու պուրատա աչմագլըղըմա միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ, տէտի։

— Ազիզէմ բահիպէ, պուրասը տա սիզին խանէնիզ տիմէք տիր։ Իմտի աչապիլիրսինիզ։

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ, բահիպէնին աչտըղը մէքթուպ, Պլէրէտէ Օթէլ տիւ Գօմէրսին բօսթա գութուսունա Միսթիգօնուն մէքթուպու Եէրինէ Թրիլպի թարաֆընտան աթըլմըշ օլան մէքթուպ օլուպ, բահիպէ Մարի՝ քէմալը խահիշլէ պունուն միւնտէրիճաթընը օգուտու։ Իշ պու միւնտէճաթ ղաեէթ մուխթասար օլուպ, «Հէր շէյ սըրասընտա

տըր։ - Կէճիքիրսէմ տիւչարը էնտիշէ օլմաեքն » սէօզլէրինտէն իպարէթ իտի։

Պու մէքթուպուն ալթընտա իմզա պուլունմաեօրտու իսէ տէ, բահիպէ Մարի պունտան տօլաեը ասլա շիւպհէեէ զահիպ օլմատը, չինքի Պլէրէտէն, մալիւմ օլան ատրէսլէ Միսթիգօտան ղայրի քիմսէ քէնտիսինէ մէքթուպ եազամազ իտի։ Հաթթա իմզա պուլունմամասընտան տօլաեը տա իզհարը հայրէթ իթմէեէրէք, միւհթէրէմ բահիպէ,

— Պու մէքթուպ, պիր ազ էվվէլ պահսընը իթտիկիմ սատըգ վէ ֆէտաքեար չօճուգ թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Մէմնուն օլտունո՞ւզ մու։

— Էվվէթ, մէմնուն օլտում. զիրա մէքթուպուն միւնտէրիճաթը մուխթասար իսէ տէ, թախմինլէրիմտէ եանըլմամըշ օլտուղումու զանն իթտիրմէկէ միւսայիտ տիր։

— Ճէնապը Ալլահ պէրապէրինիզճէ օլսուն, ազիզէմ բահիպէ, վէ մուզիրը քիմսէլէրին անլաշըլմասը լազըմ կէլտիկինտէ մուավէնէթինի սիզէ իհսան պուեուրսուն։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, բահիպէյի մէրգումէ՝ սէյֆիէեէ ավտէթլէ, իհթիեար բահիպ իլէ վուգու պուլան միւքեալէմէսինի Անժէլիքէ հիքեաեէ իթտի, վէ ալմըշ օլտուղու մէքթուպու տա կէօսթէրտի։

8

Սաաթ օն պիր պուչուգտա, Արնօլտ Տէսվիններ Թուրտա էքսբրէս գաթարընա բաքիպէն, ագշամըն սաաթ տէօրտիւնտէն ազ էվվէլ Բարիսէ մուվասըլէթ իթտի, վէ տէմիր եօլունու թէրքլէ, եաեա Պօմարշէ պուլվարընա պիլ ազիմէ, խանէսինէ տախիլ օլտու։

Ամրատան եիկիրմի տագըգա կէչտիկի հալտէ, իքի կիւն

էվվէլքի գրեաֆէթինէ կիրիպ, արապա իլէ, Ժիւլ Վէրիէր վէ շիւրէքեասը պանգասընա կիթտի։ Վէրիէր, մէրգումու կէօրտիւկիւնտէ, մէսէրրէթինտէն նաշի րէֆը սէտա իլէ, տէրհալ այաղա գալդտը, վէ գարշըլաեըպ իսթիճվապ իտէճէք իքէն, Տէսվիններ՝ մէրգումուն քէլամընը քէսէրէք,

— Պէյհուտէ իյզահաթա լիւզում եօգ տուր. շու գատարը պիլմիշ օլուն քի, գօրգմաեա սէպէպինիզ գալմատը, տէտի։

Պանքէր. — Ֆագաթ սի՞զ։

— Սիզճէ գօրգմաեա սէպէպ գալմատըղընը պէեան իթտիկիմ հալտէ, պէնիմ իչին տախի մուխաթարա գալմամըշ տիմէք տիր։

Վէրիէր, պու իֆատէնին տէհշէթլի մանէասընը անլաեարագ տիթրէտի, չիւնքի մատէմ քի Արնօլտուն գուրթուլմասը յլա քէնտիսի տէ գուրթուլմուշ իտի իսէ, անըն տիւչարը մուխաթարա օլմասը յլա տա, պիթթապի տիւչարը մուխաթարա օլաճագ իտի։

Նիհաեէթ Տէսվիններ, պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա,

— Պուրաճա նէ՞ խապէր վար տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Մէմնուն օլաճագ պիր խապէր եօգ տուր։

— Բօլ Պէրօ նէ՞ օլտու։

— Պու սապահ վագթը մուայեէնտէ կէլտի, քէնտիսինի մուվագգաթէն պիր մէմուրիեէթէ թայեին իթտիք։ Անճագ մէմուրիեէթի գաթիեէսինի սիզին թայեին իթմէնիզ լազըմ տըր։

— Օ գօլայ, սիզ պանա Մալնուտան պահս իտին։

— Տիւն սապահտան պէրու գըզըմ վէ եէկէնիմ օրատա եէրլէշտիլէր։

— Միսթիգօ հագգընտա րահիպէ Մարիեի իսթիճվապ իթտինի՞զ մի։

— Խայր։

— Բէք էյի. պու խուսուստա հիչ պիր քէլիմէ իրատ իթմէեին, վէ հէր շէյի ունութմուշ կիպի կէօրիւնիւն։

— Լաքին քէնտիսի պէնի՝ իսթիճվապ իտէ՞րսէ։

— Սիւալլէրինտէն գաչընընն։ Պու իսէ, գօլայ շէյ տիր։

Վէրիէր. - (Ուզուն պիր ա՛հ չէքէրէք.) Ա՛հ, շէրիքի ազիզիմ, նէ՛ գատար գօրգտուղումու պիլսէնիզ. ույգումու վէ իշթիհամը ղայպ իթտիմ։

Արնօլտ. - (Թահգիրա՛միզ պիր թէպէսսիւմլէ.) Մատէմ քի պու գատարճըգ շէյտէն գօրգուեօրսունուզ, պիլի՞րմիսինիզ նէ՛ եաբմալըսընըզ։ Կիտին միւտտաիի ումումիլիկի պուլուն վէ պէնի ղամմազլաեըն։ Պու ղամմազլըգ սաեէսինտէ ճէղանըզ տա խաֆիֆլէշիր։

— Պուլունտուղումուզ հալը հազըր պու տէրէճէ տէհշէթլի օլտուղու հալտէ, նի՞չին պէնիմլէ էյլէնիեօրսունուզ։

— Գօգուլարընըզ պէնիմ իչին մուճիպի իսթիհզա օլտուգլարը իչին էյլէնիեօրում։ - Պէն ճիտտի պիր ատէմիմ։ - Մուխաթարա օլմատըղընը սիզէ պէեան իթտիկիմ հալտէ, պանա ինանմալըսընըզ։ Իմաի, միւթէրիհ օլուն, վէ սօղուգ գանլըղընըզը վէ սէպաթընըզը քէսպ իտին, չիւնքի քէնտի քէնտինիզի գուլլանամատըղընըզ իչին, տայիմի մուխաթարա սիզ սինիզ։ - Էկէր գօրգաճագ պիր քիմսէ վար իսէ, օ տա պէնիմ քի, տայիմա, սիզին զաաֆէթինիզլէ բէնչէի հիւքիւմէթէ տիւշմէք թէհլիքէսինտէ պուլունուեօրում։ - Տիգգաթ իտին, շէրիքի ազիզիմ, զաաֆէթինիզլէ մահվըմըզա սէպէպ օլաճաղընըզ կիւն, պիլա թէրէտտիւտ սիզի ըէվօլվէր իլէ վուրուպ թէլէֆ իտէճէեիմ։ - Իմտի, թէֆէքքիւր վէ սիւքիւնէթի էլտէն պրագմաեըն, վէ հէր շէյէ տէ հազըր պուլունուն։ - Մատէմքի այնի թարիգտէն եիւրիւեօրուզ, ատըմլարըմըզը տա այնի սիեագտա ալալըմ։ - Պու խուսուստա խայլի կէօրիւշտիւք. պիր ազ տա տիկէր պիր մատտէտէն պահս իտէլիմ։ - Մալնուտան պու սապա՞հ մը հարէքէթ ըթտինիզ։

— Էվվէթ, պիրինճի թրէն իլէ հարէքէթ իթտիմ։

— Տիմէք եէկէնինիզին հարէքէթինտէն խապէրտար տէյիլսինիզ։

— Խայր։

— Մալնու պաշ բաբասընը թանըեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթ. վագըթ վագըթ նէզաքէթ իճապինճա պիրի-պիրիմիզէ վիզիթա վէրիրիզ։

— Պու բաբաս նա՞սըլ ատէմ տիր։

— Պիր իհթիեար վէ էյի պիր ատէմ օլուպ, թահթը ի-տարէի բուհանիեէսինտէ պուլունանլար քէնտիսինի սէվէրլէր։

— Պու ագշամ Մալնուեա ավտէթ իտէճէ՞ք միսինիզ։

— Սիզէ պէքլէեօրտում. եօգսա շիմտիեէ գատար ավ-տէթ իտէճէք իտիմ։

— Կիտէպիլիրսինիզ։

— Սիզ պէնիմլէ պիրլիքտէ կէ՞լմէեէճէքմիսինիզ։

— Պու ագշամ Բարիստէ իշիմ օլտուղունտան, պու կիւն կէլմէմ։

— Եարըն կէօրիւշէճէ՞քմիեիզ։

— Էվվէթ. եարըն վագթը միւթատտէ պուրաեա վա-սըլ օլաճաղըմ, վէ ագշամ տախի սիզին իլէ պիրլիքտէ Մալ-նուեա կիտէճէեիմ։ - Թավսիեէլէրիմի ունութմաեըն։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա Արնօլտ՝ թօգալաշմագ իւզրէ է-լինի շէրիքինէ ուզաթտը։

— Մէրմէրէ միւշապիհ օլան պու էլի թութտուղունտա, պանքէր սարսըլտը։

Արնօլտ, Թիվօլի սօգաղընտաքի խանէսինէ տուխուլինտէ, Թրիլպինին, զապթիեէ միւֆէթթիշինին նաշը իւզէրինտէն ա-շըրմըշ օլտուղու քեաֆֆէյի քեաղըտլարը մազպութ քիլիտլի պիր սանտըգտա հըֆզ իլէ, պատէհու Օբիթալ պուլվարընտա քեային Ուիլեամ Սգօթուն իգամէթ կեահընա պիլազիմէ, գաբուճու թարաֆընտան կէօրիւլմէքսիզին, Պիւֆօն սօգա-ղընտաքի նէրտիվէնտէն եօգարը չըգտը, վէ սուրէթի մախ-սուսէտէ գաբուեու չալաըղընտա, Սգօթ գաբուեու աչտը, վէ Արնօլտ, մէրգումա խիթապէն,

— Սանա իհթիեաճըմ վար տըր, տէտի։

— Էմրինիզէ հազըրըմ. նէ՞րէեէ կիտէճէեիզ։

— Ֆրանսուա-Միրօն սօգաղընտա, 39 նիւմէրօլու խա-նէեէ։

— Օրատա նէ՞ եաբըլաճագ տըր։

— Էվվէլ էմիրտէ զապթիեէ միւֆէթթիշի Ֆլօնեինին գա-
չընճը գաթթա պէյթութէթ իթտիկինի անլամագ լազըմ տըր։

Սգօթ. — (Էնտիշէ իլէ.) Ֆլօնեի՞ մի. պու ատէմին իշի-
միզտէ նէ՞ միւնասիպէթի վար տըր։

— Թրիլպի ավտէթ իտէճէք օլուր իսէ, պուրասընը սա-
նա անլաթաճագ տըր. լաքին բահաթ օլ. Ֆլօնեիտէն գօրգ-
մաեա սէպէպիմիզ եօգ տուր։ Անճագ մէրգումուն իգամէթ
իթտիկի գաթը անլամագ լազըմ տըր. լաքին իլէրուտէ սէնի
թանըլմաեաճագ սուրէթտէ հարէքէթ իթմէլիսին։

— Միւսթէրիհ օլուն . . . շիմտի գըեաֆէթիմի թէպտիլ
իտէրիմ։

— Պիր ազ չաբուգ տավրանըն։

Ուիլեամ Սգօթ՝ էլպիսէսինի տէյիշտիրտի, վէ գօյտու-
ղու սախթէ սագալ վէ սաչ իլէ, պիւթիւն պիւթիւն թէպ-
տիլ օլտու։ Մուախխարէն,

— Հազըրըմ, էօնտէն սիզ աշաղը էնին. Պիւֆօն սօգա-
ղընտան կէլտինիզ, Օբիթալ պուլվարընտան չըգըն, տէտի։

Պիր ազ սօնրա, պու իքի շախսլար արապաեա բաքիպէն,
Ֆրանսուա-Միրօն սօգաղընա տօղրու հարէքէթ իթտիլէր։

Տէսվիններ. — Սէն վէ Ֆլէօրիւս սօգագլարը հագգընտա
եէնի պիր խապէր վա՞ր մը տըր։

Սգօթ. — Սէն սօգաղընտա իգամէթ իտէն ֆամիլեա գա-
թիէն այրըլտը։ Ժան Տէսուրտի իլէ գըզընըն ներէեէ կիթտիք-
լէրինի հէնուզ պիլմէմ, ֆագաթ անլաեաճաղըմ։

— Էօժէն Լուազօ նէ՞ օլտու։

— Տէօրթ կիւնտէն պէրու խանէսինէ ավտէթ իթմէեօր։
Իքի կիւն, Բօլ Պէրօտա պիրլիքտէ օլարագ Ժուանվիլ-լը-
Բօնտա վագըթ կէչիրտիքտէն սօնրա, պու սապահ ավտէ-
թիմտէ, քէնտիսինի օրատա թէրք իթտիմ։ Էկէր պիզտէն
մուֆարագաթընտան սօնրա, Ֆլէօրիւս սօգաղընա ավտէթ
իթտի իսէ, սիզի թէէմին իտէրիմ քի, ավտէթինտէն պէրու
չօգ վագըթ կէչմէմիշ տիր։ Եարըն, Էգօլ-տը-Մէտսին սօգա-
ղընտաքի Շօբ տ'Արժան նամ մէյխանէտէ քէնտիսինի պու-
լաճաղըմա էմինիմ։

— Բոլ պէրօ էլան վիգթիրինին աչըգը՛ մը տըր։

— Հէր վագըթատան գիւատէ. պու խուսուստա պէն տէ պիր թէտպիր տիւչիւնիւեօրում։

— Ֆէրրօն նամ տուլ գարը իլէ կաթօ սօգաղընատաքի չամաչըրճը գարըները տա ունուլմա։

— Հէր չէյ սըրասըյլա իճրա օլունաճագ տըր, օլ պապատէ միւսթէրիհ օլուն։

Ինրապաճը, մահէլլի մադատատէ մուվասըլէթինատէ, հայվանընը տուրտուրտու, վէ Ուիլ Սգօթ արապատան էնիպ, սօգաղըն իչինատէ պիր ազ իլէրլէտիքատէն սօնրա, պէշ գաթը վէ 39 նիւմէրօլու էսկի պիր խանէյէ կիրտի, վէ չօրպասընը բիչիրմէքատէ պուլունան գարուճուեա միւրաճաաթլա,

— Բէճա իտէրիմ, Մ. Ֆլօնեի պուրատա՛ մը իգամէթ իտէր, տէյի սիւալ իթտի։

Գարուճու. — Էվվէթ, իւչիւնճիւ գաթտա, սաղտա իքինճի գարու տուր։

Գարուճու իչիլէ մէշղուլ օլտուղունատան, քիմին իլէ կէօրիւշիւկիւնիւ անլամագ իւզրէ, պաչընը արգասընա չէվիրիպ տէ մէրգումուն եիւգիւնէ պիլէ պագմատը։

— Շիմտի օտասընա՛ մը տըր։

— Պիլմէմ, թահգըգ իտէպիլիրսինիզ։

Սգօթ իւչիւնճիւ գաթտա գատար չըգտը, վէ իքինճի գարունուն իւզէրինատէ, էլ իլէ եազըլմըշ պիր մուգավա քեաղըտատա Ֆլօնեի իսմինին թաալիգ իտիլմիշ օլտուղունու կէօրտիւ, վէ Ա.րնօլտուն նէզտինէ ավտէթլէ, կէօրտիւկիւնիւ հիքեայէ իթտի։

Ա.րնօլտ. — Բէք էյի, հայատէ օտաեա կիտէլիմ։

Սգօթ. — Ֆագաթ իչէրիեէ նասը՛լ կիրէճէելիզ։

— Անախթարը եէտիմատէ տիր։

— Պիզ իչէրատէ օլտուղումուզ զէման, եա քէնտիսի տէ կէլիրսէ։

— Կէլէմէզ, չիւնքի ուզուն պիր եօլճուլուգ իտիեօր։

Սգօթ, Ա.րնօլտուն ֆիքրինի անլաեարագ,

— Բէք էյի, սիզ էօնատէն, Ֆագաթ ահէսթէ սուրէթ-

տէ եիւրիւեիւն։ — Գաբուճու իհթիեար գարը՝ սիզի ասլա թահգըգ իթմէեէճէք տիր։ — Իւչիւնճիւ գաթա մուվասը-լէթինիզտէ տուրուն . . . պէն տէ արգանըզտան կէլիեօ-րում։

Պու մինվալ իւզրէ հարէքէթ օլունուպ, չէնտ տագըգա սօնրա, իշպու իքի շախսլար՝ Ֆլօնեինին տայիրէ գաբուսունա վասըլ օլտուլար։

Արնօլտ, ճէպինտէն պիր անախթար չըգարըպ, պունունլա գաբուեու աչտըղընտա, իլք տէֆա Սգօթ իչէրի կիրտի, վէ սօնրա քէնտիսի կիրիպ, պիր քիպրիթ, վէ պու քիպրիթլէ, թաամ սալասը եէրինէ գուլլանըլան տար պիր օտանըն մասասը իւզէրինտէ մէվզու պիր մումու եագաը։

Պու քիւչիւք օտատա, պիր տօլապ, պիր սուֆրա, վէ տէօրթ իսկէմլէտէն ղայրի պիր շէյ պուլունմաեըպ, Արնօլտ վէ Սգօթ, պատէհու եաթագ օտասընա կիրտիլէր։

Սգօթ. — (Տիշարըեը տինլէեէրէք.) Տիգգաթ իտէլիմ. շամաթա չըգարմաեալըմ։ Տիվարլար ինճէ օլտուգլարընտան, եանընտաքի օտատան սէսիմիզ իշիտիլիր, տէտի։

Ֆիլվագը, քէնտիլէր, պազը անլաշըլմազ սէօզլէրին սէ-սինի իշիտիեօր իտիլէր։

Սգօթ՝ շըմինէնին իւսթիւնտէքի լամպալարը եագըպ, եա-զըխանէ մագամընտա գուլլանըլան, վէ իւսթիւնտէ պազը քի-թապլար իլէ պիր միւրէքքէպ հօգգասը վէ պազը գալէմ մէվ-ճուտ օլան պիր մասանըն իւզէրինէ վազ իթտի։ Պու իքի ըէ-ֆիգլէր, մասանըն չէքմէճէլէրինի արատըլար իսէ տէ, հիչ պիր նէթիճէ իսթիհսալ իտէմէտիլէր։ Արնօլտ էսկի ուսուլտէ պիր եազըխանէնին գարշըսընտա տուրուպ,

— Ֆլօնեինին քեազըտլարը պունտա հըֆզ իտիլմիշ օլ-մալը տըր, տէտի։

— Իհթիմալ տըր, ֆագաթ անախթարը եօգ տուր։

— Անախթարսըզ իշիմիզի կէօրէմէ՞զմիեիզ։

— Պունու գըրմագ՝ թէհլիքէլի օլապիլիր. հասըլ օլա-ճագ սէս՝ եանընտաքի օտատան իշիտիլէրէք, շիւպհէեի տա-վէթ իտէպիլիր։

— Լաքին պունուն տէրունինուէ նէ մէվճուտ օլտուղուն անլամագ իսթէրիմ։

— Պու եազըխանէտէքի էշեաեը սիզէ թէսլիմ իթմէք իչին, պանա նէ՞ գատար մէօհլէթ վէրիրսինիզ։

— Եարըն ագշամա գատար մէօհլէթ վէրիրիմ։

— Օ հալտէ ուզուն միւտտէթ պուրատա գալմագ պէյհուտէ տիր։ Հայտէ կիտէլիմ, եարըն, իսթէտիկինիզ քեաղըտլարը Թիվոլի սոգաղընտաքի խանէնիզէ կէթիրիրիմ։

Սգոթ ըշըղը սէօնտիւրտիւ, վէ Սրնօլտ իլէ պէրապէր մահէլլի մէզքիւրու թէրք իթտի։ Դաքուճու, պունլարըն կիրտիքլէրինի կէօրմէտիկի կիպի, չըգտըգլարընը տախի կէօրմէտի։

Մէրգումլար, սոգաղտա եէքսիկէրինտէն այրըլտըլար։

9

Ժան Տէսուրտի իլէ էօժէն Լուաղընուն զէվճէսի արասընտա վուգուհնի օգուեանլարըմըզդա պիլտիրմիշ օլտուղումուզ մէնզարէի միւթէէսսիֆէտէն սօնրա, Վիգթօրին, եօքկունլուգտան վէ քէտէրինտէն թաղաթ վէ տէրմանը գալմաեաբագ, վէ սըթմատան տիթրէեէրէք, եաթաղընա եաթմագա մէճպուր օլմուշ իտի։

Պիչարէնին սըթմասը աղալաճագ եէրտէ, զիեատէլէչտի, վէ իքի սաաթ սօնրա, սաեըգլաեարագ, եիւքսէք սէսլէ սէօզլէր սէօյլէմէեէ, վէ արա սըրա եարտըմ՛ եարտըմ՛ տէյի ֆիղան իտէրէք լինիլէմէեէ պաշլատը։

Մէզպուրէնին ֆիղան վէ խնիլէմէլէրինի գօմշուլարը իչիթմէքլէ, զէվճ իլէ զէվճէ արասընտա եէնիտէն չէտիտ պիր մուարագա վուգու պուլմագտա օլտուղունու զանն իտէրէք, օտալարընտան չըգըպ տինլէտիլէը։

Ինլէմէլէը վէ նիտալէը տէվամ իթտիկինտէն, միսթէ-

ճիրլէրտէն պիրի՝ վուգուի հալի գաբուճու գարըեա խապէր վէրտի, վէ իլավէթէն տախի,

— Շու ալչագ Լուազօ՝ գարըսըրը էօլտուրուեօր. պիչարէ գաարընճըղաղը գուրթարմագ լազըմ տըր, տէտի։

Գաբուճու գարը շաշըրըպ, եօգարը չըգտը, վէ Վիգթօրինին տայիրէսի գաբուսունու չալտը իսէ տէ, մէզպուրէ քէնտինէ մալիք օլմատըղընատն, սէս իչիթմէտի, վէ իչիտէմէզ իտի։

Գաբուճու. — (Պիր ազ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա.) Լուազօնուն պուրատա պուլունմասը միւմքին տէյիլ տիր։ Քէնտինին տիւն ագչամ խանէսինէ ավտէթ իթմէտիկինէ էմինիմ։

Պիր միւսթէճիրէ գաատըն. — Օ հալտէ գօմիսէրէ խապէր վիրմէք լազըմ տըր։

Տիկէր պիր միւսթէճիրէ գաատըն. — Պէլքի տէ պիչարէ քէնտի քէնտինին թէլէֆ իտիէօր։ (Իլավէթէն.) Ա՛հ, պիր այ էվլի գալտըգտան սօնրա, պու հալէ տիւչար օլմագ... Ա՛հ, էրքէքլէ՛ր, բէք ֆէնա մահլուգ տըրըլար։

Գաբուճու. — Լաքին օտամտա եալընըզ պուլունտուղումտան, էվի թէրք իտիմ։

Պիր գաատըն. — Պէն օտանըզը պէքլէրիմ... հիչ օլմազսա զապթիեէ նէֆէրլէրինէ քէյֆիեէթի խապէր վէրին։

Պու թէքլիֆ գապուլ օլունուպ, գաբուճու գարը սիւրթմէյէ սօգաղա չըգտը, ֆագաթ եօլտա բօյնս մէմուրլարընա թէսատիֆ իթմէտիկինտէն, գօմիսէրլիք տայիրէսինէ գատար կիթտի։

Եարըմ սաաթ սօնրա, գօմիսէր՝ պիր թապիպ, պիր չինկիր, վէ իքի զապթիեէ մէմուրու իլէ, վէ պիր այտան պէրու էվլէնմիշ օլտուղու հալտէ, ղէվճէսինի սօն աերքճէ մէյեուսիեէթի իչինտէ պրագմագտա օլան էօժէն Լուազօնուն հարէքէթի միւթէէսիֆէսի հագդընտա մալիւմաթը միւքէմմէլէ ալմըշ օլարագ, Ֆլէօրիս սօգաղընտաքի խանէյէ վարըլ օլտու։

Գօմիսէր, Վիգթօրինին տայիրէսի գաբուսունա վարըլ օլտուղունտա, գօմշուլարա, տայիրէլէրինէ չէքիլմէլէրինի ըչճա

իթտիքտէն սօնրա, պիր գաչ տէֆա գաբուեու չալտը, ֆագաթ ճէվապ ալամատըղընտան, ալէթ վասըթասը յլա աչմասընը չիլինկիրէ իխթար իթտի։

Սիւրկիւ սուհուլէթլէ գըրըլըպ, գաբու աչըլտըղընտան, հիւքիւմէթ մէմուրլարը, շայեանը թէէսսիւֆ պիր մէնզարէ գարշըսընտա պուլունտուլար։

Շէօյլէ քի Վիգթօրին՝ սըթմանըն շիտտէթիյլէ, եարը չըպլագ, չամաշըրը երրթըլմըշ վէ սաչլարը գարըշմըշ օլարագ գարեօլասընտան եէրէ գայմըշ օլտուղու հալտէ, տէօշէմէնին իւզէրինտէ տէպէլէնտիքճէ, պաշը պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա չարբըլմագտա իտի։

Եիւզիւ եարէ պէրէ օլուպ, կէօզլէրի՝ վագաա զիեատէճէ աչըլմըշ իտի իսէ տէ, կէօրէմէեօրտու։

Գօմիսէր. – (Խասթանըն եանընտա տիզ չէօքէրէք, մէզպուրէեի մուայեէնէ իթմէքտէ օլան թապիպէ խիթապէն.) Տօգթօր էֆէնտի, պու գատընճըղազ զէհիրլէնմիշ մի տիր, եօգսա սուի գա՞ստ մը իթմիշ տիր։

Տօգթօր. – Հէր իքիսի տէ տէյիլ տիր. շէտիտ պիր սըթմա նէօպէթինէ տիւչար օլմուշ տուր։ Հաթթա քէնտիսինի բէնչիրէտէն աթմասը բէք իհթիմալտէն իքէն, պու հալէ ճիւրէթ իթմէմէսի՝ միւճիզէ տիր։

— Պուրատա թէտավի օլունապիլի՞ր մի։

— Պուրատա թէտավի օլունմագ իչին խանէսինտէ պիր խըզմէթճի գատընա միւհթաճ տըր։ Քէնտիսի պունուն իւճրէթինի վէրմէեէ միւգթէտի՞ր մի տիր։

Գաբուճու. – Պիչարէնին պունա իգթիտարը եօգ տուր. գօճասը միւսրիֆ վէ չաբգընըն պիրի տիր։ Պանա պիր այլըգ պօրճլարը վար տըր. պու այլըգտա իշլէեօր։ Զանն իտէրիմ քի, տօգթօր էֆէնտի, քէնտիսինի խասթախանէեէ կէօնտէրմէք՝ էն խայըրլը թէտպիր տիր։

Տօգթօր. – Գօմիսէր էֆէնտի, վագըթ կէչիրմէեէ կէլմէզ. պու գատընճըղազը պիր տագըգա կէչիրմէքսիզին Շարիթէ խասթախանէսինէ կէօնտէրմէլի։

Գօմիսէր. – Արապա իլէ սէյեահաթ իտէպիլի՞ր մի։

Յօգթօր. – Շիւպհէսիզ իտեպիլիր, լաքին էլպիսէսինի կիեինտիրմէք միւշքիլ օլաճաղընտան, պիր թէճկիրէ իլէ կէօնտէրիլմէսի՝ պէնճէ միւրաճճահ տըր։

Գօմիսէր՝ իճապ իտէն թալիմաթը մահէթինտէքի նէֆէրաթտան պիրինէ վէրտիկինտէն, մէրգում նէֆէկը տիշարը չըգարը, վէ պիր թէճկիրէ վէ իքի համալ իլէ ավտէթ իթտի։

Վիգթօրին, նէօպէթինին չիտտէթի աղալմըշ օլտուղու համտե թէճկիրէէ եաթըրըլտը, վէ իւզերի չարշապ վէ սաիրէ իլէ մուհաֆազա իտիլտի, վէ թէճկիրէ եօլա չըգարըլտըգտան, վէ գօմիսէր, տայիրէնին գաբուսունու գաբատըգտան սօնրա, գաբուճուեա խիթապէն,

— Մատամ, պու անախթարը պիրլիքտե կէօթի իւրիւեօրում։ Էկեր միւսիւ Լուազօ կէլիրսէ, անախթարընը ալմագ իչին, գօմիսէրլիք տայիրէսինէ կիթմէքինի քէնտիսինէ իխթար իտին, տէտի։

— Բէք էյի, գօմիսէր էֆէնտի։

Լօժէն Լուազօ, իքի կիւն ժուանվիլտե, Բօլ Պէրօ վէ Ուիլեամ Սգօթ իլէ վագըթ կէչիրիպ, քեամիլէն սէրսէմլէնէրէք, բաղար իրթէսի սապահը, իչպու իքի ըէֆիգիյլէ Բարիսէ ավտէթ իթմիչ իտի։

Սգօթ, «Եարըն կէօրիւշիւրիւզ» տիեէրէք, Վէնտան տէմիր եօլու գաբուսունտա պուլնտըրտան այրըլտը։

Բօլ Պէրօ՝ օ կիւնիւ ժիւլ Վէրիէրին պանգասընտա մէմուրիեէթէ պաշլաեաճաղընտան, թաճիլ իթմէսի լազըմէտէն իտի։ Լուազօ իսէ, պէչ ալթը կիւնտէն պէրու տեվամ իթտիրիլտիկի սէրիօչլուգ տիւմանըյլա պաշը սէրսէմլէնմիչ օլմասըյլա, Բօլա խիթապէն,

— Իքինիզ տե պէնի պրագըեօր իսէնիզ, պէն նէ՞ եապաճաղըմ, տէտի։

Բօլ. – Էվինէ տեօնմէեէճէքսին, տէյիլ մի։

— Շիւպհէսիզ տեօնմէեէճէեհիմ, ֆագաթ էչեատա իհթիեաճըմ վար տըր. անլէրի օրատա պրագմագ օլամազ։

— Լաքին էվինէ կիթտիկին հալտե, Վիգթօրին սէնի ալըգօեաճագ տըր։

— Էլպէթթէ ալըգօյմաեա չալըշաճագ տըր. Հալպուքի պունա տայիր իլք սէօզիւ սէօյլէր սէօյլէմէզ, ճէվապընը ալաճագ տըր։

Լուազօնուն ֆիքիրճէ պուլունտուղու հալտէն իսթիֆատէ իլէ, Բօլ, մէրգումա շու եօլտա նասիհաթ վէրտի.

— Արգատաշ, պու իշի չաբուգ պիթիր. էկէր երքէք իսէն, պու սըրատա ասլա թէրէտտիւտ իթմէեէրէք, խանէ էշեանը սաթ տա, Վիգթօրին իլէ թագսիմ էթ, վէ քէնտիսինտէն այրըլ, վէսսէլամ։

— Բէք էյի, բէք էյի. պու սապահ կիտէճէեիմ։

— Պիր արապաեա օթուրալըմ։ Պանգաեա կիթմէզտէն էվվէլ էլպիսէմի թէպտիլ իթմէլիեիմ։ Պիւսի սօգաղընտա պիրիպիրիմիզտէն մուֆարագաթ իտէրիզ, ֆագաթ պու ագշամ Շօբ տ'Արժանտա պուլուշուրուզ։

Պիւսի սօգաղընտա, Լուազօ՝ Բօլ Պէրօտան մուֆարագաթընտան սօնրա, պաշընը էեէրէք վէ դաշլարը չաթըլմըշ օլարագ, պիր գաչ տագըգա գատար տուրուպ, նէ՛ եաբաճաղընը տիւշիւնմէեէ պաշլատը։

Մէրգում, նէվիմա մուհարէպէ իչինտէ պուլունուեօրտու։ Շէօյլէքի տախիլի պիր սէտա՝ հարաքեաթը վագըասընտան տօլաեը քէնտիսինի միւպհէմ սուրէթտէ իթհամ իթմէքտէ օլմասըյլա, նէ՛ եօլտա հարէքէթ իտէճէկինի պիլմէեէրէք, թէրէտտիւտ իտիեօրտու։ Նիհաեէթ Լուազօ, պաշընը եօգարը գալտըրըպ եիւրիւմէսինէ տէվամ իթտի։

Պէօյլէճէ պիր միւտտէթ սօնրա, խանէսի եօլունու թէրքլէ, Էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղընա մուվասըլէթ վէ Շօբ տ'Արժան մէյխանէսինէ տուխուլ իլէ, քէսպի ճէսարէթ իտիպ, պիր գարար վէրէպիլմէք իւզրէ, արտ արտա պիր գաչ գատէհ րագը իչտի։

Պինապէրին գանը գըզըպ, սինիրլէրի թահրիք օլունտու։ Օլ վագըթ, մէրգում թէրէտտիւտիւ պէր թարաֆ իլէ, խանէսինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իյլէտի։

Եօլտա կիտէրքէն, քէնտի քէնտիեէ վէ հէման եիւքսէք սէտա իլէ սէօյլէնէրէք, խային խըսըմընը քէնտիսինէ վէրտի-

կի ալչագճա նասիհաթտան տօլաեը հիտտէթլէնմէքտէ իտի։

Էվինին էօնիւնէ մուվասըլէթինտէ, տուրուպ, բէնչիրէ լէրինէ աթֆը նազար իթտի, վէ մէզքիւր բէնչիրէլէրին գաբայը օլտուղունու կէօրտիւ։

Լուազօ՝ էվին սօֆասընա տուխուլ իլէ, ներտիվէնտէն չըգմագ իւզրէ իքէն, գաբուճու գարը քէնտիսինի կէօրիւպ, եանընա կիտէրէք,

— Ա՛հ, սէֆիլ, նէ՞ եաբտընըզ, տէտի։

Լուազօ. - (Սէրխօշլուգ թէէսիրիյլէ.) Նէ՞ վար, նէ՞ օլտու. քէյֆիմ նէ իսթէր իտի իսէ, անը եաբտըմ. զանն իտէրիմ քի, հարէքէթի վագըամա սիզ գարըշամազսընըզ։ Պանա պու եօլտա մուամէլէ իթմէնիզ իչին սիզէ իւճրէ՞թ մի վէրտիլէր։ Հա՛յտէ, հա՛յտէ, օտանըզա կիրին տէ, պէնիմ իշիմէ գարըշմաերն։

Գաբուճու գարը. - (Հիտտէթլէնէրէք.) Սիզ ինսանլարըն էն ատիսիսինիզ. լաքին սիզի տօղրու եօլա կէթիրէճէքլէր։

— Սէօյլէեին պագալըմ, քի՞մ պէնի տօղրու եօլա կէթիրէճէք տիր։

— Էվվէլ էմիրտէ պու էվտէ գալամաեաճագսընըզ։

— Օ տա վազիֆէմ տէ յիլ... չու տօլապ կիպի տայիրէնիզտէ գալմաեա հավէսքեարը՞մ մը զանն իտիեօրսունուզ։

— Իշլէմիշ օլան թագսիթ իլէ իշլէեէն թագսիթի էօտէեին տէ, նէ իսթէրսէնիզ եաբըն։ Սիզին կիպի միւշթէրի էքսիք օլսուն։

Լուազօ. - (Սէրխօշլուղու վէ հիտտէթի արթարագ.) Սուս օլ, պունամըշ. խանէ սահիպինէ օլան պօրճումուզու տա, սանա օլան պօրճումուզու թէէտիեէ իտէեիմ տէ, չու տօլապվարի տայիրէտէն տէֆ օլուպ կիտէրիզ։

Մէրգում, պու սէօզլէրտէն սօնրա, ներտիվէնտէն չըգմասընա տէվամ իթտիկի սըրատա, գաբուճու գատըն,

— Նէ՞րէեէ կիտիեօրսունուզ, տէտի։

Լուազօ՝ պու սիւալի օլ գատար մուճիպի թէաճճիւպ պուլտու քի, եօգարը չըգարքէն պիրտէն պիրէ տուրուպ,

— Նէ՛ լէեհ կիտէճէհիմ. քէնտի տայիրէմէ կիտիհօրում, տէտի։

— Տայիրէնիզէ՛ մի. տայիրէնիզէ կիրմէք իչին, էվվել է-միւտէ գօմիսէրին նիշանինէ կիտիպ անախթարը ալմալըսընըզ։

Մէզպուրէ պու սէօզլէրի իրատ իտէրքէն, հիտտէթլի պիր հալ իլէ, էլինտէքի սիւբհիւրկէսինէ պիր թավրը մախ-սուս իւզրէ տաճանմըշ իտի։

10

Լուազօ. – (Բէրաբէմէհէ պաշլաճարադ.) Գօմիսէրին նէզ-տինէ՛ մի կիտէհիմ. տայիրէմին անախթարընըն գօմիսէրին ճա-նընտա նէ՛ իչի վար. սիզ ճալան սէօյլէյօրսունուզ։ –Պունտան պաշգա, զէվճէմ իչէրտէ օլսուդու ճիհէթլէ, դաբուճու ա-լար։

— Զէվճէնի՛զ մի... զէվճէնիզ խասթախանէտէ տիր։

Էօժէն Լուազօ՝ պիրտէն պիրէ սերխօշլուղունտան աճը-լարագ,

— Վիգթօրին խասթախանէտէ՛ մի տիր. նէ՛ օլսուճ, նա՛-սըլ օլսուճ տա խասթախանէհէ կէօնտէրիլսի, տէյի սիւալ իթտի։

— Նէ՛ մի օլսուճ... պիչարէ չէտիտ պիր սըթմաճա տիւ-չար օլսուճ... զէվալլըճը տէօյտիւնիւզ, քէնտիսինէ ճէվր ու ճէֆա չէքտիրտինիզ... ա՛հ, սիզ լինսաֆսըզ պիր ատէմսինիզ ... էվվէթ, զէվճէնիզ եիւրէք ճարէլէյիճի պիր սուրէթտէ ահ ու էնինըճէր իթտիկինտէն, գօմիսէր կէլսի, վէ չիլինկիր մարիֆէթիլէ գաբուճու աչտըրտըղընտա, զէվճէնիզի, ճաթա-ղընտան տիւչմիւշ օլարագ տէօչէմէ իւզէրինտէ սերիլմիշ պու-լունտու։ Քէնտիսինի սիզտէն զիճատէ աճըճարագ, Շարիթէ խասթախանէսինէ կէօնտէրտի։ Անախթարընըզա կէլինճէ, թէքրար իտէրիմ, գօմիսէր պիրլիքտէ կէօթիւրտիւ. իմտի,

տայիրէնիղէ կիրմէք իսթէլսէնիզ, էվվէլա գօմիսէրէ կիտէ-
րէք, անախթարը ալմալըսընըզ։

Լուազօ. – (Հիտտէթ վէ ղազապը արթարագ.) Իսթէմի-
կիմ եէրէ կիտէրիմ, վէ տայիրէմէ կիրմէքլիկիմէ տէ գօմիսէր
մանի օլամազ... Ա՛հ, գարըմը իսասթախանէէ կէօնտէրմիշ-
լէր հա՛... Բէք ալէա, մատէմքի իսասթախանէտէ իսէ, օրա-
տա գալսըն։ Օրատա իլաճլար մէճճանէն տիր. հիչ օլմազսա
էճզաճընըն հիսապ բուսուլասընտան խալի օլըրում։

Պէյլէճէ Լուազօ, ներտիվէնտէն չըգմասընա տէվամ
իթտի, վէ գաբուճու գատըն տախի, «Զարգը՛ն, հօվարտա՛,
ինսաֆսը՛զ» տիեէրէք, մէրգումուն արգասընտան քէզալիք
եօգարը չըգմաեա պաշլատը, վէ պու բաթըրտըեը իչիտէն
միւսթէճիրլէր, տիչարտա նէ օլտուղունու անլամագ իւզրէ,
օտալարընտան տիչարը չըգտըլար։

Լուազօ, իգամէթ իթտիկի գաթա մուվասըլէթինտէ,
հիտտէթլէ տայիրէսի գաբուսընա էօյլէ պիր հիւճում իթտի
քի, սիւրկիւնիւն տիլի պու չիտտէթէ մուգավէմէթ իտէմէեէ-
րէք գաբու աչըլտը, վէ Լուազօ իչէրի կիրտի։

Գաբուճու գարը՝ պու հալտէն ֆէվգէլատէ տիւչարը տէհ-
չէթ օլարագ, եօգարը չըգըշընտան չօգ գիեատէ սիւրաթլէ
աչագը էնտի, վէ քէնտի օտասը գաբուսունու գաբատրգտան
սոնրա, եագընտա իգամէթ իտէն մալ սահիպինէ կիթտի։

Լուազօ, չէնտ տագըգա զարֆընտա, տայիրէսինտէ մէվ-
ճուտ օլան վէ պիր տէրէճէ գըյմէթի պուլունան էշեաեը թօք-
լաեըպ, գաբուեու եարը աչըգ պրագարագ տիչարը չըգտը,
վէ Բօլ Պէրօնուն հարէքէթի վէ նասիհաթընա իմթիսալէն,
տէրհալ, գուլլանըլմըչ էվ էշեասը սաթըն ալան պիր թաճի-
րէ կիտէրէք,

— Սաթըզգ մօպիլեամ վար տըր. գիեատէ ֆիեաթ իս-
թէմէմ. սաթըն ալըրմըսընըզ, տէտի։

— Էվվէլթ, սաթըն ալըրըմ. էշեա նէ՞րէտէ տիր։

— Ֆլէօրիս սօգաղընտա սըր... պուրաեա եագըն տըր։

— Կիտէլիմ կէօրէլիմ։

Լուազօ իլէ թաճիրի մէրգումուն կէլտիքլէրի զէման,

գաբուճու հէնուզ ավտէթ իթմէմիշ իտի։ - Օլ էսնատէ պազը միւսթէճիրլէր թօբլանմիշ օլուպ, օ սապահքի վագըա իւզէրինէ կէօրիւշիւեօրլար իտի։

Լուազօ պունլարա էհէմմիեէթ վէրմէքսիզին արալարընտան կէչիպ, էշեա թաճիրինի տայիրէսինէ կիրտիրտի, վէ մէրգումա թապիի պիր շէյ սէօյլէեօր կիպի, պազը սէօզլէր իֆատէ իթտի, վէ իլավէթէն տախի, պիր ան էվվէլ իշիմիզի պիթիրէլիմ... քէնտիմէ մախսուս օլան պազը էշեատան մաատա, քեաֆֆէյի մօպիլեաեը սաթմագ իսթէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Պէշ տագըգատա թաճիր՝ էշեանըն ֆիեաթընը թախմին իտէրէք,

— Սօն սէօզ՝ եէտի եիւզ ֆրանգ վէրիրիմ, տէտի։

— Բէք էյի, գապուլ իթտիմ. վէրին պէտէլինի։

— Գաբուճու էշեաեը գալտըրապիլէճէկիմի պէեան իտէր իսէ, պէտէլինի վէրիրիմ։

Պու արա, մալ սահիպի, գաբուճու իլէ պիրլիքտէ կէլէրէք,

— Ղալիպա միւսիւ Լուազօ, սիզ՝ պէնիմ էվիմտէ բաթըրտը կիւրիւլթիւ չըգարըեօրսունուզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Լուազօ. - Իսթէտիկիմի եաբարըմ. սիզէ օլան պօրճումու էօտէտիքտէն սօնրա, պիր շէյ տիմէեէ հագգընըզ գալմազ։ Հէմ տէ, տայիրէնիզի թէրք իտէճէեիմ։ - Սիզէ օլան պօրճում նէ՞ գատար տըր։

Մալ սահիպի, ճէպինտէն իքի գըթա մագպուզ սէնէտի չըգարըպ,

— Իշլէնմիշ վէ իշլէմէքտէ պուլունան քիրալար իչին իւչ եիւզ ֆրանգ, վէ գըրտըղընըզ գաբունուն թամիրաթը իչին եիկիրմի ֆրանգ պօրճլուսունուզ, տէտի։

Թաճիր. - Իւչ եիւզ եիկիրմի ֆրանգընըզը էօտէտիկիմ հալտէ, պու զաթտան սաթըն ալտըղըմ մօպիլեաեը պուրատան գալտըրմագլըղըմա պիր տիեէճէկինիզ գալը՞ր մը։

— Ասլա։

— Էօյլէ իսէ, ալըն շու իւչ եիւզ եիկիրմի ֆրանգընըզը։

Մալ սահիպի. - (Մէզքիւր ագչէեի ճէպինտէ հըֆզ իթ-

տիքտէն սօնրա .) Միւսիւ Լուազօ , սիզ տէ մագպուզ սէնէտ-
լէրինիզի ալըն . ֆագաթ պիլմիչ օլուն .քի , հագդընըզտա էյի
պիր էֆքեարըմ եօգ տուր : Շիւպհէսիզ սիզ պիր կիւն պա-
չընըզը պէլաեա ուղրատաճագսընըզ :

— Էֆքեարընըզը քէնտինիզէ սագլաեըն : Ֆիմնէ պէնիմ
իչիմէ գարըչամազ : Հէմ տէ , մատէմ .քի , սիզէ օլան պօրճու-
մու էօտէտիմ իսէ , պուրասը պէնիմ խանէմ տիմէ.ք տիր :
Տիշարը չըգապլրլրսինիզ :

Մալ սահիպի , էօյլէ պիր ատի .քիմնէ իլէ միւքեալէմէեէ
տէվամ իթտիկինտէ , հագարաթի իչիտէճէկլինի անլատըղըն-
տան , գարուճու գատըն իլէ պիրլիքտէ օրատան սավուշտու :

Լուազօ . – (Էչևա թաճիրինէ խիթապէն .) Շիմտի պանա
իւչ եիւզ սէ.քսէն ֆրանգ պօրճունուզ գալը : Պէն տէ սիզէ
պիր մագպուզ սէնէտի իմզա իտէճէեիմ : Եալընըզ եէտիմտէ ,
քէնտի ալէթլէրիմի , չամաշըրըալրըմը վէ էլպիսէլէրիմի հավի
չու .քիւչիւ.ք բաքէթի հրֆզ իլէ , գուսուրունուն սիզէ այիտ
օլտուղունու պէեան իտէրիմ :

Լուազօ սաթտըղը էչևանըն պագի պէտէլինի ալտրգտաւ
վէ մագպուզ սէնէտինի իմզա իթտիքտէն սօնրա , միւսթէ-
ճիրլեր քէնտիսինէ թահգիրամիզ սուրէթտէ պագտրգլարը
հալտէ , էվտէն տիշարը չըգտը , վէ Բօլ Պէրօնուն իգամէթի
իթտիկի օթէլտէ պիր օտա .քիրալաեըպ , բաքէթինի մէզգիւը
օտաատա պըրագտըգտան սօնրա , Շօ.ք տ'Ալրժան մէյլսանէսի-
նէ ավտէթի իյլէտի :

Մէրգում , սէրսէմլէնմէնէ միւհթաճ օլտուղունտան ,
պիր գաչ գատէհ չարապ իչտի , վէ ագշամըն սաաթ նէտի
րատատէլէրինտէ , Բօլ Պէրօ , քէնտիսինլէ Վիգթօրին արաաըն-
տա վագը օլան ահվալի անլամագ իւզրէ , պանգատան չը-
գար չըգմազ , մէրգումուն պուլունտուղու մահէլլէ աղիմէթի
իյլէտի :

Լուազօ , օլ էանատէ խայլիճէ սէրլոշ օլուպ , Բօլ ,

— Նէ՞ խապէր , տէյի սիւալ իթտի :

Լուազօ . – (Ա՛րսըզճա վէ ուԹանմաեարագ .) Հէր շէյ
օլտու պիթտի :

— Նէ՞ օլտու պիթտի ։

— Հէր շէյի սաթըպ սավտըմ, վէ գարըմտան այրըլտըմ։

— Աֆէրի՛ն. էյ Վիգթօրին նէ՞ օլտու ։

— Վիգթօրին խասթախանէտէ տիր ։

Բօլ. - (Սարսըլարագ վէ ըէնկի սօլարագ.) Վիգթօրին խասթախանէտէ՞ մի տիր. ֆագաթ պու միւնքինսիզ շէյ տիր ։

— Հագըգէթի հալ պու տուր. ղալիպա սինիրլէրի թահրիք օլտուղունտան, բօլիս գօմիսէրի քէնտիսինի Շարիթէ նամ խասթախանէեէ կէօնտէրմիշ տիր ։ Տօ՛սթում, պու սուրէթլէ պէն ղայլէտէն գուրթուլտում։

Շիւպհէսիզ Բօլ Պէրօ, Լուազօ գատար ալչագ, պաեաղը վէ զալիմ իտի, լաքին կէօզ տիքմիշ օլտուղու պիր գարը հագգընտա մէրգումուն սուրէթի իֆատէսինի իշիթտիկինտէ, իզհարը նէֆրէթ վէ հիտտէթ իթմէքտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէտի։ Ֆագաթ Էօժէն Լուազօ Վիգթօրինէ նէ գատար սուի մուամէլէ իտէր իսէ, քէնտիսինին մէզպուրէ թարաֆընտան հիւսնի գապուլ օլունմասընա օլ տէրէճէ իմքեան հասըլ օլաճաղընը տիւշիւնմէքլէ, էվվէլքի կիւզէլ հիսսի՝ չօգ վագըթ իմթիտատ իթմէտի ։ Իմտի, քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Վիգթօրինի կէօրմէք իչին խասթախանէեէ կիթտի՞ն մի, տէտի ։

— Իշթէ էն ագըլսրզճա հարէքէթ պու տուր. պիրիպիրիմիզտէն այրըլտըգտան սօնրա, քէնտիսինի կէօրմէք իչին խասթախանէեէ կիթմէեէ նէ՞ սէպէպ վար տըր ։ Պունտան սօնրա պէն պէքեարըմ. արթըգ պու մատտէ հագգընտա պահս իթմէեէլիմ, վէ գարնըմըզը տօեուրմաեա պագալըմ։ Պու կիւն պէնիմ բարամ օլտուղունտան, իտէճէք թաամըմըզըն իւճրէթինի վէրմէք պանա այիտ տիր ։

Մուվագգաթէն պու իքի նէֆրէթամիզ արգատաշը պուրաճրգտա թէրքլէ, Պլէրէեէ նագլը քէլամ իտէլիմ։

Օգուեանլարըմըզա մայիւմ օլտուղու իւզրէ, Ամպուազտան Պլէրէեէ կիտէն բօսթա արապասը սապահըն սաաթ իւչ պուչուղունտա հարէքէթ իտէր իտի ։ Լաքին մէզքիւր արապա

բէք ազ տէֆա վագթը մուգարրէրինտէ հարէքէթ իտիպ, չօգ տէֆա մուայեէն զէմանընտան պէշ օն տագըդա, պազէն տէ պիր չարէեէք սաաթ սօնրա եօլա չըգար իտի։

Բազար իրթէսի կիւնիւ, եանի Ֆլօնեի իլէ Տէլվինեընը գաթլու թէլէֆ իտիլտիքլէրի կէճէ, իշպու արապա վագթինտէն օն տագըդա սօնրա եօլա չըգմըշ օլուպ, արապանըն տախիլինտէ վէ իւսթ թարաֆընտա պէշ եօլճու պուլունմագտա իտի։

Արապաճը, բազար կիւնիւնիւ պիր մէյխանէտէ կէչիրմիշ օլմազլէ, քէյֆլի պիր հալտէ օլտուղունտան, օթուրմուշ օլտուղու իսկէմլէսինտէ, գամչըսընը վուրմագլէ պէրապէր, գապա սէտասըյլա պազը թիւրքիլէր տախի չըղըրմագտա իտի։

Հայվանլար, գամչըլարըն թէէսսիրինտէն թահրիք օլունարագ, ազ վագըթտա օրմանա վասըլ օլտուլար։ Լաքին պիրտէն պիրէ պու աթլար, հարէքէթլէրինի եավաշլաթըպ էթրաֆը գօլլաեարագ, էնտիշէ էլամէթլէրի կէօսթէրմէեէ պաշլատըլար,

Արապաճը պունլարա շիտտէթլի պիր գամչը շագլաթմասընտան, հայվանլար թէքրար սիւրաթը հարէքէթլէրինէ տէվամ իթտիլէր իսէ տէ, նէֆրէթ հիսս իթմէքտէ օլտուգլարը, վէ էթրաֆը գօգլամաեա տէվամ իթմէքտէ պուլունտուգլարը աշիքեարէն անլաշըլըեօրտու։

Պիր գաչ սանիյեէ սօնրա, պու հայվանլար հարէքէթլէրինի եէնիտէն եավաշլաթտըլար, վէ արապաճը, գամչըսընը թէքրար շագըրտաթարագ,

— Ֆագաթ պու հայվանլարա նէ՞ օլուեօր, տէտի, լաքին աթլար՝ սիւրաթը հարաքէթէ իպթիտար իտէճէք եէրտէ, տուրտուլար, վէ տուրտուգլարը մահէլլտէ, պիր գաչ տէֆա շահ գալգտըլար։

Ֆուրթունա պիւթիւն կիճէ իճրաի թէհտիտ իթտիքտէն սօնրա, տիկէր մահէլլէրէ սիւրիւլմիւշ իսէ տէ, գուպպէյի ասիւման հէնուզ գարանլըգ օլտուղու կիպի, պիւեիւք աղաճլարըն եաբրագլարը տա օրթալըղը տահա զիեատէ գարարթմագտա իտիլէր։

Արապաճը. — (Քէնտի քէնտիեէ.) Հէր հալտէ պուրա-լարտա թապիեաթըն խարիճինտէ պիր հալ օլմալը տըր, տէտի։

Այնի վագըթտա մէրգում՝ օթուրտուղու մահէլլտէն ա-շաղըեա աթլաեարագ, աթլարը իլէրի սիւրմէք իչին եուլար-լարընտան թութտու, ֆագաթ անլէր իլէրի կիտէճէք եէր-տէ, րիւճաթլէ, արապաեը եօլտան չըգարըպ կէրի սիւր-տիւքլէրինտէն, եօլճուլար թէաճճիւպ վէ էնտիշէ իլէ,

— Ֆագաթ նէ՞ վար տըր, նէ՞ օլուեօր, տէյի սիւալ իթտիլէր։

11

Պու սիւալէ արապաճը ճէվապ վէրմէզտէն այնի, եօլուն իւզէրինտէն, ֆագաթ եագընտան տէհշէթլի սէտալէր իշի-տիլտի։

Աթլար քիշնէեէրէք եէնիտէն շահ գալգտըլար, վէ քէն-տի քէնտիլէրինէ կէրի տէօնիւպ, Ամպուազա ավտէթ իթմէք մէյլինտէ պուլունտուլար։

Արապաճը, հայվանլարը զապթ իտէմէեէճէկինի, վէ աեագլարընը ալթընտա չըղնանաճաղընը անլաեարագ, իս-կէմլէսինէ չըգտը, վէ եուլարը էլինէ ալըպ, եօլճուլարա խի-թապէն,

— Բըզօն հայվանաթխանէսինին աթլարը պու թարաֆ-լարտա տըրլար։ Պուրատան կէչմէեի թէճրիւպէ իթմէք գա-պիլ տէյիլ տիր, տէյի նիտա իթտի։

Հայվանլար իսէ, կէրի եօլա տէնմէք իչին ֆէվգէլատէ արզու կէօսթէրիեօրլար իտի։ Պունլարըն արգասընտան վահ-շի հայվանլարըն ինիլէմէլէրի էլան իշիտիլմէքտէ օլուպ, ան-ճագ ուզագտա գալմըշ օլտուգլարընտան, սէսլէրի էվվէլքի գատար եագընտան վէ տէհշէթլի սուրէթտէ իշիտիլմէեօրտու։

Աթլար, իւչ քիլօմէթրօ մէսաֆէեի սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ գաթթ իթտիքլէրինտէն, վէ պու սրրատա, արապա՝ հէր սանիյէ մուվազէնէսինի զայպ իտէրէք, բարչալանմագ տէրէճէսինէ կէլտիկինտէն, եօլճուլար՝ տիթրէեօր իտիլէր։

Հալպուքի Ամպուազա եագլաշտըդճա, հայվանլարըն սիւրաթը հարէքէթի ազալմագտա, վէ մուխաթարատան հէմ ուզագլանըպ, հէմ տէ եօրղունլուգ պինտիքճէ, քէսպի սիւքինէթ իթմէքտէ իտիլէր։

Կիւն աղարտըղը զէման, արապա, շէհրին իլք խանէլէրինէ վասըլ օլտու։

Հէնուզ քեաֆֆէյի գաբուլար վէ բէնճիրէլէր գաբալը օլուպ, արապաճը՝ Օթէլ տը լա Բօսթուն գարշըսընտա տուրտու։ — Եօլճուլար արապատան էնիպ, մէզքիւր օթէլին աչտըրմագ իչին, գանատլարընա վուրտուլար։ Խըզմէթճի՝ ույգուսունտան եարը ուեանըպ, գաբուեու աչտըղընտա, օլ էսնատէ Գուա-տը-Պլէրէտէ պուլունաճաղը զանն օլունան արապաեը կէօրտիւկիւնտէ իզհարը հայրէթլէ, էֆէնտիսինի չաղըրտը։ — Օթէլճի, ույգուտան կէօզլէրի շիշմիշ օլարագ աշաղըեա էնտիկինտէ, արապաճը վագըայը հիքեաեէ իթտի, վէ մէզքիւր օթէլին սահիպի օլմագլա պէրապէր, բօսթա նագլիեաթընը իլթիզամ իթմիշ պուլունան պու ատէմ,

— Զարուգ ժանտարմա տայիրէսինէ խապէր վէրմէլի. միւլազիմի ուեանտըրմալը. քէյֆիեէթի գօմիսէրէ տէ պիլտիրմէլի, վէ պիր պէօլիւք տախի ասքէր ճէլպ իթմէլի. բօսթա սէրիան վէ թահթ էլհըֆզ թէքրար եօլա չըգմալը տըր, տէտի։

Արապաճը պիր թարաֆտան, վէ օթէլին խըզմէթճիսի տիկէր թարաֆտան, էվամիրի մէզքիւրէեի իճրա իթմէք իւզրէ պիրէր թարաֆա սէյիրթտիլէր։

Գօմշուլար, շամաթատան ուեանարագ, բէնճիրէլէրէ գօշտուլար, վէ եէկտիկէրինի խաթիճվապ իթմէքտէ իտիլէր իսէ տէ, հիչ պիր շէյտէն խապէրտար օլմատըգլարընտան, ճէվապ վիրէմէմէքտէ իտիլէր։

Իւչ չարեէք սաաթ սօնրա, պիր բօլիս գօմիսէրի, պիր

ժանտարմա միւլազիմի, վէ սէքիզ ժանտարմա, պիր բիճատէ միւլազիմի, վէ պիր պէօլիւք բիճատէ ասքէրի՝ արապանըն պուլունտուղու մահէլլէտէ թօքլանտըլար, վէ չիւպհէսիզ էվվէլքի հայվանլար՝ տէհլիթլէրի հէնուզ կէչմիշ օլմատըղը ճիհէթլէ, Ա.մպուազ օրմանը թարաֆընա կիթմէք իսթէմէնէճքէրի ճիհէթլէ, պու աթլար չըգարըլըպ, հէրլէրինէ տիկէրլերի գօչուլտու։

Սիլահլար տօլտուրուլտու, վէ եօլճուլար արապաճա թէքրար օթուրտուգլարը կիպի, պու սէֆէրին գօմանտանը օլան նիւզ պաշը տա, ասքէր վէ ժանտարմա նէֆէրաթը արգատան ժիմնասթիք ատըմըլլա կիտէճէք օյտուգլարընտան, հայվանլարըն բէք սիւրաթլէ կէօթիւրիւլմէմէսինի արապաճըճա իսթար իթտի։

Բօյիս գօմիսէրիյլէ քէսթիպի՝ արապանըն եօգարըսընտա օթուբմալարըլլա, եօլա չըգըլտը։

Օլ էանատէ սապահըն սաաթ ալթըսը իտի։

Պլէրէտէ իսէ, բօսթանըն կէլմէմէսինատէն տօլաեը թէսճիւպ վէ իզհարը էնտիշէ իտիլմէքտէ օլուպ, պիր գազա վուգու պուլմուշ օլտուղու զանն իտիլմէքտէ, վէ ֆագաթ նէ կիպի գազա իտուկի քէչի իտիլէմէմէքտէ իտի։

Ա.րապա օրմանա կիրտիկինտէ, սաթիք օլտուղու թարիգ՝ պիր թագըմ էյրի պիւյրիւ եօլլար օլուպ, գօմիսէր՝ արապաճըեա,

— Ա.թլարընըզըն կէչմէք իսթէմէտիքլէրի մահէլլէ եագլաշըջ՛գ մը, տէյի սիւալ իթմէսինտէ, արապաճը,

— Օն տագըգատան վասըլ օլուրուզ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Ֆիլվագը արատան օն օն իքի տագըդա կէչինճէ, իւչինճիւ եօլուն ադրընտա, հայվանլար՝ գօրդմատա պաշլամագտա օլտուգլարընը պագը ալէամէմէլլէր իլէ անլաթտըգլարընտան, արապաճը,

— Պունլար տա տիկէլլէրին եաբատըղընը եաւաճագլար տըր, տէտի։

Եիւզպաշը, ալթլարըն բէք եավաշ հարէքէթի իթտիրիլմէսինի արապաճըեա իսթար իթտիկի կիպի, ասքէր վէ ժան-

տարմա նէֆէրաթընա տա , սիւնկիւլէրինի վէ չասբօ թիւֆէնքլէրինի հազըրտա պուլունտուրմալարընը էմր իթտի ։

Պիրտէն պիրէ աթլար տուրտուգլարընտան , արապաճը՝ եիւզպաշընըն իլթաթը մուճիպինճէ գամչըսընը չիտտէթլէ վուրմասըյլա , հայվանլար պիր գաչ մէթրօ տահա գաթթ իլթտիլէր , վէ նիհայեէթ պիր մահէլլէ կէլտիլէր քի , օրատա , եավաչ հարէքէթ իթմէքտէ օլմալարընա բաղմէն , ֆէվգէլատէ թէրէ միւէմմա օլտուգլարը վէ պազըլարը քէօրիւրմիւշ պուլունտուղու հալտէ , գաթթէն տուրտուլար ։

Օլ էնատէ , ուզագտան ինլէմէք սէտասը իչիտիլտիկի , վէ նէ օլտուղու անլաշըլամաեան պիր եըղընթը իւսթինտէ պիր էրքէք արսլան իլէ գարլանըն չէօմէլմիշ օլտուգլարը կէօրիւլտիկիւ ճիհէթլէ , գօմիսէր ,

— Իչթէ ճանվէրլէր , տէյի նիտա իթտի , վէ եիւզպաշը՝ մաեէթինտէքի նէֆէրլէրէ , « արապատան այրըլըն » տէյի էմր իթտիկինտէն , ասքէրլէր իթաաթ իթտիլէր ։

Արապա՝ ժանտարմալար իլէ արգատա գալտը . ճանվէրլէր թէքրար տէհշէթլի սէտալէրինի չըգարտըլար ։

Եիւզպաշը՝ « հազըր օլուն էվլատլարըմ , տօղրու նիշան ալըն . աթէշ իտին » տէյի էմր իթտի , վէ միւտհիշ պիր բաթլաեըշ իչիտիլիպ , ազ միւտտէթ վարֆընտա գաթթը պիր տիւման հօլու գարլատը ։

Աթլար չահգալգարագ , հարէքէթ իթմէք իսթէտիլէր իսէ տէ , արապաճը պունլարը մազուրթճա մուհաֆազա իթմէքտէ պուլունտուղունտան , իթաաթա մէճպուր օլտուլար ։

Տիւման տաղըլտըղընտա , ճանվէրլէրէտէն պիրինին հօլուն իւզէրինէ սէրիլիպ տէպէլէնմէքտէ օլտուղու կէօրիւլտիւ ։

Եիւզպաշը՝ « իլէրի՛ , վէ իլէրլէմէքլէ պէրապէր , սիլահլարընըզը թէքրար պօշալթըն » տէյի պաղըրտը , վէ ասքէր՝ ժանտարմա էֆրատը արգատան կէլտիքլէրի հալտէ , ժիմնաստիք աատմըյլա հարէքէթէ տէվամ իթտի ։

Բօլիս գօմիսէրիյլէ քէաթիպի վէ հօճաուլարտան իքի իչ նէֆէրի տէ ասքէրլէրէ լէֆթադաթ իթմէքտէ իտիլէր ։

Եօլուն տէօրթտէ իւչ բայը գաթթ օլունտուղունտա, եիւզպաշը, իքինճի աէֆա օլարագ,

— Տուրուն, հազըր օլուն, աթէշ իտին, տէյի էմր իթտի։

Պիրինճի տէֆա աթըլան գուրշունլարլա ումուղունտան վուրուլմուշ օլան գաբլան, թօզուն թօբրաղըն իչինտէ եուվարլանըպ, արթըգ քէնտիսինտէ հաեաթ էսէրի կէօրիւլմէտի։

Օլ վագթ մահէլլի ֆաճիաեա գատար մէնզարէյի մէզքիւրէ ֆէվգէլատէ միւտհիշ սուրէթտէ օլուպ, գօմիսէր, բարչալանմըշ օլան վէ ճանվէրլէր թարաֆընտան նըսֆէն կէմիրիլմիշ պուլունան ինսան ճիսմլէրինի կէօրտիւկիւնտէ, լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլտու։

Եիւզ պաշը՝ Արնօլտ Տէսվիներընն գուրշունույլա թէլէֆ իտիլմիշ օլան արսլանը կէօսթէրէրէք,

— Պա՛գըն, պա՛գըն, շուրատա կէպէրմիշ պիր արսլան նաշը վար տըր, տէտի, վէ ժանտարմա միւլազիմի տէ, եօլուն օրթասընտան պուլտուղու պիր սիլահը ալարագ,

— Պիր տէ բէվօլվէր մէվճուտ տուր... պու պիչարէ ատէմլէրտէն պիրի շու արսլանը թէլէֆ իթմիշ օլմալը տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Գօմիսէր. - Լազըմ կէլէն ժուրնալը եազմագ իւզրէ պուրատա դալմագ իսթէրիմ։

Պիր չավուշ. - (Պիրտէն պիրէ.) Եի՛ւզ պաշը, եի՛ւզ պաշը... եօլուն քէնարընտա թազէ գան լէքէլէրի պուլունմագտա տըր։ Պէսպէլլի օրմանըն տախիլինտէ եարալանմըշ պիր ճանվէր մէվճուտ տուր։

Եիւզ պաշը. - Տիգգաթ իտին, վէ սիլահլարընըզը հազըր իտին, ավճը ասքէրի կիպի, պիրի պիրիմիզտէն օնար ատըմ ուզագտա օլարագ օրմանա կիրէլիմ։ Հա՛յտէ, իլէրի՛, ֆագաթ ահէսթէ եիւրիւեէլիմ։

Պու էմր մուճիպինճէ, ասքէր օրմանա կիրտի, վէ եիւզ պաշը՝ արապաճըեա խիթապէն,

— Սիզ եօլունուզա տէվամ իտին, վէ Պլէրէեէ մուվասըլէթինիզտէ քէյֆիեէթի մահէլլի ժանտարմասընա պիլտի-

րին , վէ սիգին իլէ պիրլիքտէ իքի եիւք արապասը կէթիրին , տէտի ։

Արապաճը իթաաթ իթտի , վէ գօմիսէր՝ քարչալանմըշ պագըյէէլերի կէօղլերի էօնիւնտէ պուլունան իքի շախսլարըն քիմ օլտուգլարընը թահդըգ իթմէեէ պաշլատը ։

Եէրտէ , էօթէտէ պէրիտէ էլպիսէ քարչալարը տուրմագ-տա օլուպ , գօմիսէրին քեաթիպի պու քարչալարտան պիրինի գալտըրըրքէն , պիր ճիղտան տիւշտիւ ։ Պու ճիղտան սագաթ-լանմամըշ օլուպ , քեաթիպ պունու գօմիսէրէ վէրտի , վէ օ տա այմասընտա , տէրունինտէ , Թէաֆաթ Եօճասաս Ցէլէնէ իս-մինի համիլ օլարագ պազը գարթլար վէ մէքթուպլար պուլ-տու ։

Պու ատէմլէրտէն պիրինին իսմի Ցէլմինները օլտուղու աշի-քեար իտի իսէ տէ , հանկըսը իտուհի անլաշըլամատը ։ Վա-գաա հէր թարաֆ քէօշէլի պուճագլը ալտանաը իսէ տէ , տի-կէր պիր էսէր էլտէ իտիլէմէտի ։

Օլ էսնատէ օրմանըն իչինտէն միւթէատտիտ սիլահ ա-թըլմասը սէտասը իչիտիլտի , վէ գօմիսէր՝ ճիղտանտաքի քեա-ղըաըարը մուայէնէ իտէր քէն , քէնտի քէնտիէե , չէօյլէ միւ-լահազա իթտի .

— Ղալիպա մէճբուհ օլան տիկէր ճանվէրի տէ պուլտու-քար , տէտի , վէ պիր կիւն էվվէլ Օթէլ տիւ Դօմէրստէ Ցէլ-վինէրէա քէչիտէ օլունմուշ օլան թէլէկրաֆնամէ էլինէ կէչ-մէքլէ , – Իչթէ պու ատրէստէն , հիչ օլմազսա պու պիչարէ-լէրտէն պիրինին Պլէրէտէն կէչմէքտէ օլտուղու անլաշըլ-մագտա տըր ։ Պէսպէչլի պիրլիքտէ պուլուշմուշլար տըր ։ – Մէգքիւր օթէլին սահիպինէ միւրաճաաթ իտիլտիկինտէ , պի-րի , վէ պէլքի տէ տիկէրի հագգընտա մալիւմաթ ալընապի-լէճէք տիր ։

Օրմանտա սիլահ պօչալթտըգլարը իչիտիլէն աաքէրլէր կէլտիլէր ։

Պունլարտան պագըսը , չասբօ թիւֆէնքլէրիլէ ադամ տալ-լարընտան եաբմըշ օլտուգլարը պիր թէճկիրէ իւգէրինէ վաղ իտէրէք պիւեիւք պիր տիչի դարըան լաշէսի կէթիտիլէր , վէ

անը տա երբեք արշան իլէ գաբլանըն լաշէլէրի եանընա գոյտուլար ։

Եիւզ պաշը՝ օլ էանատէ քէյֆլի պիր հալտէ պուլունմասըյլա ,

— Էյ նէ՞ տէրսինիզ , գօմիսէր էֆէնտի . մուվաֆֆագըյեէթինիզ միւքէմմէլ տէյիլմի , տէտի ։

Գօմիսէր . — Մուվաֆֆագըյեէթինիզ միւքէմմէլ , ֆագաթ կօրիլ տէնիլէն պիր մայմունտան պահս օլունուեօր ։

Եիւզ պաշը . — (Թահգիրամիզ պիր թարզտա .) Մայմո՞ւն մու . . . արշան վէ գաբլանլարըն եանընտա մայմունուն սէօզիս պիլէ օլմազ ։ — Իկէր թուֆուլուպ գաֆէսէ գօնուլմամըշ իսէ , պիր կիւն տէյիլ իսէ , տիկէր պիր կիւն անըն տա պիսսուհուլէ թէլէֆ իտիլէճէկինտէ չիւպհէ եօգ տուր ։

12

Օլ էանատէ չէնտ նէֆէր աթլը էշխաստան միւրէքքէպ օլան վէ պիր միւլտիմին թահթը գօմանտասընտա պուլունան Պլէրէ ժանտարմասընըն սիւրաթլէ կէլմէքտէ օլտուղու կէօրիւլտիւ ։ Պունլարըն արգասընտան տախի սաման եաթագլարը հավի օլան իքի եիւք արապասը վասըլ օլտու ։ Իշպու արապալարտան պիրինէ ինսան նաշլարը վէ տիկէրինէ իւչ րէս ճանվէրին լաշէլէրի վազ իտիլտի . քօլիս գօմիսէրի տէ , Օթէլ տիւ Գօմէրսէ կիտիպ , պազը մալիւմաթ ալմասընը , վէ մէզքիւր օթէլին սահիպինէ , պիր ան էվվէլ Ամպուազա կիթմէսինի իմթար իյլէմէսինի միւլազիմէ րէճա իթտի ։

Պէօյլէճէ ժանտարմալար Պլէրէէ ավտէթ իթմէք իւզրէ եօլա չըգտըգլարը կիպի , իքի եիւք արապալարը տախի Ամպուազա միւթէվէճճիհէն եօլլարընա տէվամ իթտիլէր ։

Օ կիճէքի վէգաիյի միւթէէսսիւֆէնին խապէրի հէր նէ գատար Պլէրէնին պազը մահէլլէրինտէ իշիտիլմիշ իտի իսէ տէ ,

հենուզ Օթէլ տիւ Գօմէրստէ օլ պապտէ մալիւմաթ ալընմամըշ իտի։ Հէր նէ իսէ, պիզ եինէ օգուեանլարըմըզը մէզքիւր օթէլէ կէօթիւրմէք իսթէրիզ։

Ֆլօնեինին կէլիշի՝ Միսթիգօնուն բլանընը պիւթիւն պիւթիւն թէպտիլ իթտիրտի։ Շէօյլէ քի, Միսթիգօ, Ֆլօնեինին, Ուիլեամ Սգօթ իլէ Թրիլպիեի արամագտա օլտուղունու, վէ Արնօլտ Տէսվիներ հագգընտա տախի թահգըգաթա իպթիտար իտէճէկինի պիլտիկինտէն, վուգուաթը բահիպէ Մարիեէ խապէր վիրմէք իւզրէ Բարիսէ ավտէթ իթմէք իւզրէ իքէն, մուախխարէն պէլքի Ֆլօնեինին եանըլտըղընը, վէ Թուրնէլ սօգաղընտաքի Արնօլտ Տէսվիներ իլէ Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքինին իսիմլէրի այնի օլտուղունու, վէ պինապէրին քէնտիսի՝ թաագիպ իթմէքտէ պուլունտուղու շախսըն իզինի պրագմաեըպ, մէրգումուն վաթանընտան հարէքէթ իթտիկի կիւնտէն Բարիսէ կէլտիկի զէմանա գատար կէչմիշ էօմրիւնիւ թահգըգ իթմէսի լազըմ կէլտիկինի միւըսհազա իտէրէք, թասավվուրընտան կէրի տուրտու, վէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Եէտիմտէ պուլունան թասվիր իլէ հագըգէթի անլաեաճաղըմ։ Էկէր ասըլ Տէսվիներ եէրինէ սախթէսի կէչմիշ իսէ, պունուն նէ եօլտա վուգու պուլտուղունու թահգըգաթլա մէյտանա չըգարաճաղըմ, վէ իշթէ օլ վագըթ իճապ իտէն սիլահլարա մալիք օլաճաղըմ։

Իլավէթէն տէ շէօյլէ տիւշիւնտիւ.

— Պու օթէլ սահիպինին օղլու թարաֆընտան իսթիհսալ օլունաճագ էվրագ իչին պուրատա պէքլէմէեէ տէ իհթիեաճըմ եօգ տուր։ Էվրագը մէզքիւրէեի Բարիսէ կէօնտէրմէսինի մէրգում տէլիգանլըտան ըէճա իտէճէեիմ։ Եալընըզ քէնտիսի, Արնօլտ Տէսվիներընն Բլիմութտա հանկը պանգատա չալըշմըշ օլտուղունու անլամասընա գատար պէքլէեիպ, պատէհու եօլա չըգաճաղըմ։

Միսթիգօ օ սապահը էրքէն գալգմրշ օլուպ, օթէլին էօնիւնտէքի մէյտանտա տօլաշմագտա, վէ մահէլլի մէմուրիեէթինէ կիթմէք իւզրէ եագընտա տիշարը չըգաճագ օլան կէնճ մէմուրու պէքլէմէքտէ իտի։

Թրիլպի իսէ, Արնօլտ իլէ պիր գաչ սէօզ թաաթիսինտէն սօնրա, ուզագտան Միսթիգօեու կէօղէթմէքտէ օլմասըյլա, մէրգումուն, օթէլճինին օղլու իլէ միւքեալէմէեէ կիրիշտիկինի կէօրտիւ։ Օթէլճինին օղլու՝ հէման տայիրէյի պէլէտիեէնին քեաթիպիյլէ կէօրիւշիւպ, վատ իթտիկի մալիւմաթը իսթէմէքլիկի, վէ էկէր գապիլ օլուր իսէ, տօսթու Արնօլտ Տէսվիեը թարաֆընտան մէրգում քեաթիպէ եազըլմըշ օլան պիր մէքթուպու ալմագլըղը պէեան իյլէտի։

Միսթիգօ՝ օթէլէ ավտէթինտէ օտասընա չըգտը, վէ չանթասընը հազըրլատըգտան սօնրա, աշաղը էնիպ, Պլէրէտէն պիր լիմանա էնմէք իւզրէ էն միւնասիպ թրէնի պուլմագ իւզրէ շըմէնտըֆէրլէր թարիֆանամէսինի կէօղտէն կէչիրտի։

Միսթիգօ՝ Թուրա կիտիպ, Մօ նամ տէմիր եօլ խաթթըյլա Գաէն վէ Շէրպուրկա վէ օրատան տախի բօսթա վաբօրույլա Վէյմութա ազիմէթ իյլէմէկէ գարար վէրտի։ Վէյմութտան եա Լօնտրաեա եախօտ Բլիմութա կիտէպիլիր իտի, վէ Ինկիլթէրրաեա մուվասըլէթ իթտիկինտէ, բահիպէ Մարիեէ մէքթուպ եազմաեը տիւշիւնտիւ։

Օթէլ տիւ Գօմէրսին սահիպինին օղլու տայիրէի պէլէտիէեէ կէլիր կէլմէզ, վատը մուճիպինճէ, պաշ քեաթիպին նէզտինէ կիտիպ, Արնօլտ Տէսվիեը հագգընտա մալիւմաթը ճէտիտէսի պուլունուպ պուլունմատըղընը սիւալ իթտի։

Մէրգում կէնճ մէմուր իլէ քեաթիպ պէյնինտէ շու եօլտա միւքեալէմէ ճէրէեան իյլէտի.

Քեաթիպ. – Իքի սէնէ տիր քի խապէր ալմամըշըմ տըր։ Սօն տէֆա, Բլիմութտա, Անտէրսօն շիրքէթի հիսապընա օլարագ, մատէն քէօմիւրիւ ամէլեաթը միւհէնտիսլիկիյլէ մէշղուլ իքէն, մէզքիւր շիրքէթի թէրք իթտիկի զէման հագգընտա պազը պապէրլէր ալտըմ։

Մէմուր. – Մէքթուպլարընը հըֆզ իմթմէտինիզ մի։

— Զանն իթմէմ։ – Ֆագաթ նիչին սօրուեօրսուն։

— Օթէլիմիզտէ պուլունան պիր եօլճու՝ Արնօլտ Տէսվիեը հագգընտա մալիւմաթ իսթէեօր։ Եազըսընը կէօրմէեի տէ

արզու իտիեօր, վէ Տէսվիներ ֆամիլեասընա միւթէալլիգ սի-ճիլի ահվալ էվրագընը քէնտիսինէ կէօնտէրմէքլիկիմի մէր-գում եօլճու պանա թավսիեէ իթմիշ տիր։

— Եէտիմտէ հիչ պիր մէքթուպ եօդ տուր . . . Արնօլտ՝ Լօնտրատան Հինտիսթանա կիթմիշ օլմալը տըր, նասըլ քի պու նիեէթինի տէ անլաթմըշ տըր . . . Ֆագաթ իշպու մա-լիւմաթը իսթէեէն ղարիպ սէյեահ քիմ տիր։

— Կէնճ պիր քիմսէ տիր։

— Պու մալիւմաթը ալմասընտա, վէ Արնօլտա միւթէալ-լիք էվրագը էլտէ իթմէք իսթէմէսինտէ նէ՞ մէնֆաաթը վար տըր։

— Զանն իտէրսէմ, մատտէ՝ պիր միրասա տայիր տիր։

— Էկէր Արնօլտա պու միրաստան հիսսէ իսապէթ իտէր-սէ, մէմնուն օլուրում։

Օթէլճինին օղլու, օթէլէ ավտէթլէ Միսթիգօեու պուլ-տու, վէ ալտըղը ճիւզի մալիւմաթը, եանի Անտէրսօն շիրքէ-թի իսմինի պիլտիրտի։

Պու իքի տէլիգանլընը պուլուշուպ կէօրիւշտիւքլէրի դահվէխանէ նալասընտա, Թրիլպի տախի պուլունտուղունտան, միւքեալէմէլէրինի իշիթտի, վէ Միսթիգօնուն՝ ճէպ տէֆթէ-րինտէ պազը չէյլէր եազտըղընը կէօրտիւ։

Միսթիգօ՝ ալտըղը մալիւմաթը տէֆթէրինտէ իշար իթ-տիքտէն սօնրա,

— Պուրաճա արթըգ իշիմ գալմատըղընտան կիտէճէեիմ. Վատ իթտիկինիզ էվրագը Բարիսէ կէօնտէրմէեէ ունութմա-մանըզը ըէճա իտէրիմ, տէտի։

— Իսթէտիկինիզ էվրագ թաստիգ օլունտուղունտա իր-սալ իտէրիմ։ - Սիզ հա՞նկը թարիգլէ կիտիեօրսունուզ։

— Շէրպուրկ թարիգիյլէ։

— Ալլահ բասթ կէթիրսին։

Թրիլպի՝ պու սէօզլէրի տինլէմէքլէ, իսթէտիկի մալիւ-մաթը ալմըշ օլտու, վէ Միսթիգօնուն էօյլէ թաամընը իթտի-կի վագըթ քէնտիսի տէ իթտի, վէ պատէհու օթէլէ օլան պօրճունու էօտէեիպ, Պլէրէ մէվգիֆինէ ակիմէթ իյլէտի, վէ

Մխթիգօ տախի չէնտ տագըգա սօնրա արգասընտան վասըլ օլսու ։

Մուախախարէն պիլէթ տայիրէսի աչըլսըղընտա , Մխթիգօ վէ թապիի Թրիւլպի տախի Թուր պէլտէսինէ կիթմէք իւզրէ պիրէր պիլէթ ալսըլար ։

Պու իքի եօլճուլար Թուրա կիթմէքտէ օլսունլար , պիզ Բարիսէ ավտէթ իտէլիմ ։

Սապահըն սաաթ օն բատտէլէրինտէ , միտալեայը պիր համալ , Ֆրանսուա Միրօն սօգաղընտա վագը 39 նիւմէրօլու խանկեեէ տուխուլ իլէ , գաբուճուսուն օտասը էօնիւնտէն ա-ճէլէթէն կէչսի , վէ պու օտանըն գաբալը օլտուղունու կէօ-րիւպ ներտիվէնլէրտէն իւչիւնճիւ գաթա չըգսը , վէ բօլիս միւֆէթթիչի Ֆլօնեվինին տայիրէսի գաբուսու էօնիւնտէ տու-րուպ , ճէպինտէն չըգալտըղը անախթար իլէ զահմէթսիզճէ մէգքիւր գաբուեու աչսը , վէ իչէրի կիրտիքտէն սօնրա գա-բուեու գաբատը , վէ եէտինտէ պուլունան իքի պիւեիւք թօրպանըն աղըզլարընը աչըպ , զիքր իթտիկսիզ եազըխա-նէնին իւսթիւնտէքի էչհայը միւխթէլիֆէնի գալտըրսը , վէ թօրպալարըն տէրսունինէ եէրլէչտիրտի ։ Պատէհու իբլէրիյլէ արգալըղընա պաղլատըպ , ֆէվգէլատէ մէհարէթ վէ գուվ-վէթլէ ումուղունա ալսը , վէ էյիլէրէք գաբունուն այթընտան կէչտի , ֆագաթ ներտիվէնտէն էնէճէք եէրտէ , չըգ-մատա պաշլատը , վէ օլ էանատէ եօգարըտան աչաղը էնմէք-տէ պուլունան գաբուճու գարը ,

— Եահո՛ւ , նէ՞րէեէ կիտիեօրսունուղ , տէյի սիւալ իթտի ։

— Սիզէ նէ՞ ։

— Պէն պուրանըն գաբուճուսուեում , վէ մէմուրու օլ-տուղում խանէտէ օլանը կէչէնի պիլմէքլիկիմ վազիֆէմ տիր ։

— Յէօրտիւնճիւ գաթտա Մ. Րօնտէլին օտասընա կիտի-եօրում . պու եազըխանէ քէնտիսինին տիր ։

— Պիզիմ էվիմիզտէ Մ. Րօնտէլ իսմինտէ ատէմ եօգ տուր ։

— 39 նիւմէրօլու էվտէ պուլունմաեօ՞րմուեում ։

— Էվվէթ , 39 նիւմէրօլու էվտէ պուլունուեօրսունուղ ։

Պու արա համալ արգասընա տէօնիւպ, ճէպինտէն պիր քեաղըտ չըգարտը, վէ գաբուճուեա կէօսթէրէրէք,

— Պու ատրէս տօղրու աէյի՞լ մի տիր, տէտի։

Գաբուճու. — (Ատրէսի օգուտուգտան սօնրա.) Խայր։

— Միւսիւ Բօնտէլ տէյի եազըլմամը՞շ մը տըր։

— Էվվէթ, միւսիւ Բօնտէլ տէյի եազըլմըշ տըր. լաքին նիւմէրօ 39 տէյիլ տիր։ — Սիզ պէշ նիւմէրօեու ԷԼ տէյի օգումուշսունուզ։ Պուրատաքի նիւմէրօ՝ 59 տուր։

— Նէ՛ գատար ահմագ ատէմ իմ... պու գատար նէրտիվէն գատէմէլէրինի պօշ եէրէ չըգտըմ, տահա տա չըգաճագ իտիմ. իմտի մատամ, պէնի պօշ զահմէթտէն գուրթարտըղընըզա թէշէքքիւր իտէրիմ։ — Շիմտի պուրատան 59 նիւմէրօլու խանէեէ կիթմէլի։

Պէօյլէճէ մէրգում համալ կէրի տէօնիւպ, աշաղըեա էնմէեէ պաշլատը, վէ եիւքիւ իլէ պիրլիքտէ էվտէն չըգըպ, ֆագաթ 59 նիւմէրօլու խանէեէ տօղրու կիտէճէք եէրտէ, գօլ իլէ գուլլանըլըր քիւչիւք արապալար քիրաեա վէրէն պիր քիմսէնին արապալըղընա կիրիպ, պիր արապա թութտու, վէ եիւքիւնիւ իշպու արապաեա եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա, Թիվօլի սօգաղընա տօղրու եօլունա տէվամ իթտի։

Պիր սաաթ սօնրա սօլուեարագ վէ թէր իչինտէ պուլունարագ, Թիվօլի սօգաղընտա, Արնօլտ Տէսվինեընըն խանէսի էօնիւնտէ տուրտու։

Արնօլտ, իգթիզա իտէն էվամիրի վէրմէքլէ, արապա գաբուսու աչըլտը, վէ մէզքիւր քիւչիւք արապա հավլիեէ կիրտիրիլտիքտէն սօնրա, իչինտէքի եազըխանէ՝ համալ վէ արապաճընըն եարտըմըյլա Արնօլտուն օտասընա չըգարըլտը, վէ արապաճըեա եօլ վէրիլինճէ, Ուիլեամ Սգօթ օլտուղու օգուեանլարըմըզճա շիւպհէսիզ անլաշըլմըշ օլան համալ,

— Նա՞սըլ էֆէնտիմ, սէօզիւմտէ պուլունտո՞ւմ մու, տէտի։

Արնօլտ. — Խալիսանէ թէշէքքիւր իտէրիմ, վէ հաթթա պու իշէ նա՞սըլ մուվաֆֆագ օլտուղունու տա տիւշինիւեօրում։

— Բէք գօլայլըգլա մուվաֆֆագ օլտում։

Ուիլ Սգօթ՝ օգուեանլարրմըզճա մալիւմ օլան վագրալարը հիքեաեէ իթտի, վէ ճէպինտէն պիւեիւք քիւչիւք պիր խայլի թավշան անախթարլարը չըգարըպ, - Էլպէթթէ պու գատար անախթարլարտան պիրի ուեաճագ տըր, տէտի։

— Պիր թէճրիւպէ էթ պագալըմ։

13

Ուիլ Սգօթ, մէզքիւր անախթարլարտան տէօրտինիւ թէճրիւպէ իթտի իսէտէ, հիչ պիրի ույմաեըպ, նիհաեէթ պէչինճիսինին թէճրիւպէսինտէ եազըխանէնին գաբաղը աչըլարագ, պիր խայլի քեաղըտլար տէօքիւլտիւ։

Արնօլտ. - (Սգօթա.) Պու անախթարը պանա պրագ վէ սէն կիթ. սէնին պուրատա պուլունմագլըղըն՝ խըզմէթքեարլարըմ թարաֆընտան պիր չօգ մանէալարա սէպէպ օլապիլիր։ Սէնի պուլմագ իգթիզա իտէր իսէ, նէրէտէ պուլաճաղըմը պիլիրիմ։

— Թրիլպիտէն հիչ պիր խապէր եօ՞գ մու տուր։

— Շիմտիեէ տէկին հիչ պիր խապէր ալընմամըշ տըր։

Սգօթ՝ թծրպալարը յլա իբլէրինի թօրլաեըպ, աշաղը էնտի, վէ պու շէյլէրի զիքր իթտիկիմիզ արապաեա թահմիլ իլէ, արապալըղա տօղրու եօլա չըգտը։

Արնօլտ եալընըզ գալտըղընտա, իչ օտասընըն գաբուսունու գաբատը, վէ եազըխանէտէն տէօքիւլէն քեաղըտլարը կէօզտէն կէչիրիրքէն, էլինէ պիր տէմէթ բասթ կէլտի քի, պունուն իւղէրինտէ, պիւեիւք հարֆլար իլէ ՕԹԷԼ ՏԷԶ ԷՆՏ ՎԱԳԸԱՍԸ եազըլմըշ իտի։

Արնօլտ՝ արատըղը էվրագը պուլտուղունտան, եիւզիւնտէ թէպէսսիւմ հասըլ օլարագ, վէ մէսէրրէթինտէն բարմագլարը տիթրէեէրէք, էվրագը մէզքիւրէնին սիճիմինի չէօզ-

տիւ, վէ միւնտէրիճաթընը կէօզտէն կէչիրմէյէ պաշլատը։

Միւնտէրիճաթը մէզքիւրէեէ կէօրէ, Ֆլօնեի, Պլէրէեէ կիթմէսինտէն պիր կիւն էվվէլ, եանի Թավէրն տիւ Պանեը մէյխանէսինտէ Ինկիլթէրրա խէֆիեէլէրինտէն Պրէտ իլէ գարըսընա թէսատիւֆ իթտիկի կիւն, քէնտինին ալմըշ օլտուղու մալիւմաթ իլէ մէզքիւր Լօնտրալը իքի րէֆիգլէրինին՝ Ֆրանսալը Շարլ Ժէրար իլէ Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի նամ Իրլանտալըլար հագգընտա վէրտիքլէրի մալիւմաթը սըրասըյլա գայտ իթմիշ իտի։

Արնօլտուն նազարը տըգգաթընը իլք տէֆա մէզքիւր մալիւմաթ ճէլպ իտիպ, մէրգում, մալիւմաթը մէզքիւրէեի հէեէճան վէ էնտիշէ իլէ օդուտու։

Մէրգում, Ֆլօնեինին հագըգէթի հալէ նէ տէրէճէ եագլաշմըշ օլտուղունու տիւշիւնտիւքճէ, իզհարը տէհշէթտէն կէրի տուրամաեօրտու։ Շէօյլէքի օլ զապթիեէ մէմուրու՝ Գալկիւթալը պանքէրին սապըգ քեաթիպի Շարլ Ժէրարըն իզինի պուլմագ իւզրէ պազը թէշէպպիւսաթա իպթիտար իթմիշ օլտուղու կիպի, Սգօթ իլէ Թրիլպիեի Լօնտրա հապսխանէլէրինտէն ֆիրար իթտիրէն տէ, եինէ Շարլ Ժէրար օլմուշ օլտուղունու անլամըշ իտի։

Լաքին Ֆլօնեինին վէֆաթը՝ հէր կիւնա թէհլիքէեի իզալէ իթմիշ օլտուղու կիպի, պիր թագըմ գայտլարընըն տա էլտէ իտիլմիշ պուլունմասը՝ Արնօլտու թէհտիտ իտէպիլէճէք ահվալէ նիհաեէթ վէրմիշ իտի։ Իշթէ պու միւլահազա՝ Արնօլտուն սիմասընտաքի վէ կէօզլէրինտէքի տէհշէթ էսէրինի ըէք չաբուգ պէր թարաֆ իթտի։

Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի՝ պուլտուղու էվրագըն գրաաթընա տէվամ իթմիքլէ, Բօչիլտ պանգասը մասլահաթկիւզարընըն միւտտաի ումումիլիք տայիրէսինէ կիտէրէք, Էթիէն Պէրօ թարաֆընտան մէզքիւր պանգաեա պիր չէք պրագըլտըզընը պիլտիրտիկինի, վէ իխթիեար բաչավրաճը Բիէր Պէրօնուն տախի, բօլիս միւտիրինտէն, գարընտաշը Էթիէն Պէրօնուն զայպուպէթի հագգընտա մալիւմաթ իսթէմիշ օլտուղունու, վէ Պէրօ ֆամիլեասը աղասընտան հէր պիրինին խուսուսի պիր

նէզարէթ թահթընտա պուլունտուղունու անլատը։

Ֆլօնեի՝ մէզքիւր ֆամիլեա ազասը հագգընտա ալմըշ օլ-տուղու մալիւմաթը մուխթասարէն եազմըշ օլուպ, ֆագաթ խուսուսի վէ պիւեիւճէք պիր էվրագ տահա պուլունմագտա իտի քի, պունուն իւսթիւնտէքի քէաղըտտա, Ժօրժ տը Ներվէյ իսմի եազըլմըշ, վէ պու քեաղըտա, էմրէ մախսուս օլարագ իքի գայմէ թօբլու իլէ թութտուրուլմուշ իտի։

Պու էվրագ տէրունինտէ պէր վէճհի աթի եազըլմըշ իտի.

«Ժօրժ տը Ներվէյ՝ իլիքլէրինէ գատար ֆիսք ու ֆուճուրա միւպթէլա վէ հաեաթը տա էօյիւմէ մահքիւմ օլմուշ պիր տէլիգանլը օլուպ, ագրապասընտան պուլունան Մէլանի Կօթիէ իսմինտէ պիր պիէտէպ գարը իչին քէնտիսինի խարապ իթմէքտէ, վէ վալիտէսինտէն քէնտիսինէ ինթիգալ իտէճէք սէրվէթի շիմտիտէն թիւքէթմէքտէ տիր. վագաա վալիտէսինին ուզուն միւտտեթ եաշամաեաճաղը մուհագգագ իսէ տէ, պէլքի մէզպուրէ օղլունտան զիեատէ եաշաեաճագ տըր։

«Պու շախս հագգընտա թահգըգաթ իճրա իթմէք միւնասիպէթիյլէ, Մարթիր սօգաղընտա մուգիմ Բօպէր իսմինտէ պիր ֆայիզճի իլէ միւնասիպէթ բէյտա իթտիմ, վէ պօրսատա մաարուֆ Մ. Հաթմաեէր իմզասը վէ հէր պիրի պէշ պին ֆրանգ տէյէրինտէ իքի բօլիցաեը Ժօրժ տը Ներվէյէ ըսգօնթօ իտէրէք էօտէմիշ օլտուղունու մէրգումտան թահգըգ իյլէտիմ։ – Պու բարա վէրիլտիքտէն վէ արատան չէնտ կիւն կէչտիքտէն սօնրա, Բօպէրին ֆիքրինտէ պազը շիւպհէլէր հասըլ օլմուշ տուր։ Մէզքիւր իմզա քէնտիսինէ սախթէ կէօրիւնէրէք, թաստիգ իթմէք իսթէմիշ, լաքին Հաթմաեէր սէյեահաթտա օլտուղունտան, միւմքին օլամամըշ տըր։ Օլ վագըթ Բօպէր՝ մէզքիւր իքի բօլիչաեը պանա թէսլիմ իլէ, իմզալարընըն սըհհէթի հագգընտա տօղրուտան տօղրու մալիւմաթ ալմագլըղըմը րէճա իյլէտի։ – Էկէր օ իմզալար սախթէ իսէլէր, (նասըլ քի էօյլէ օլտուղունու զանն իտէրիմ,) մէրգում տավա իթմէք ֆիքրինտէ տիր, վէ պէն տէ քէնտիսինի պու ֆիքիրտէն ֆէրաղաթ իթտիրմէեէ չալըշմաեաճաղըմ։

« Մէսէլէեէ տէվամ իսիլմէլի ռիւ։ »

Արնօլտ. – (Ինքնաիրեն.) Իլթէ պու ալէա... ժօրժ ը Ներվէյ վէ վալիտէսի պէնիմ էլիմտէ տիրլէր։ – Իշպու սախթէ իմզա սայէսինտէ, իսթէտիկիմ վագըթ պունլարըն խա. նէսինտէ պիւեիւը պիր ֆէլաքէթէ ուէպէպ օլապիլէճէեիմ։ Պու սուրէթլէ քէնտիմի տէ ասլա տիւշարը թէհլիքէ գըլմըշ օլմամ. չիւնքի պու բօլիչալարըն պէնիմ եէտիմէ կէչմիշ օլ տուգլարընա տայիր մագուլ պիր էօզրիւ պիսսուհուլէ պուլապիլիրիմ։ Միւթէվէջջա Ֆլօրենսինին եազըլըգը վէճհլէ, պու մէսէլէեէ տէվամ իսիլմէլի։

Արնօլտ, իշպու էվրագը, մահֆազասը տէրունինտէ հըֆզ իթտիքատէն սօնրա, եազըխանէնին տէրէքլէրինի արաշտըրմաեա պաշլատը, վէ պու տէրէքլէրտէն պիրինտէ, տէրիտէն քիւչիւք պիր թօրպա վէ պիր տէ ճիզտան պուլուպ, իքիսինի տէ աչտը։ Պիրինտէ նագա օլարագ իւչ պին իքի եիւզ ֆրանգ, վէ տիկէրինտէ պանդոթ օլարագ տէօրթ պին ֆրանգ իլէ բօլիս միւֆէթթիշլիկինէ միւթէալլիք իքի գարթ վար իտի։ Գարթլար իմզալը վէ տամղալը օլմագլա պէրապէր, իւզէրլէրինտէ հիչ պիր իսիմ եազըլմամըշ իտի։

Արնօլտ, հիյնի հաճէթտէ պու գարթլարատան իսթիֆատէ իթմէկի միւահազա իտէրէք, եազըխանէկի գաբատը, վէ անախթարընը ճէպինտէ հըֆզ իլէ, տիշարը չըգմագ իւզրէ հազըրլըգ կէօրտիւ, վէ արապատը՝ խանէկին գաբուսունատա պէքլէմէքտէ օլմասըլլա, պունա բաքիպէն, պանգատընա կիթտի։

Օլ էսնատէ վէրիէը, պանգատա պուլունմասըլլա, Արնօլտ, մէրգումա իսթատպէն,

— Էրքէնճէ Մալնուեա կիթմէք իւզրէ կէլտիմ, չիւնքի սէյֆիեէնիզին հէր թարաֆընը կէզմէք վէ սէյֆիեէնին պէքճիսինի տէ թանըմագ արզու իտէրիմ։ Մէվգիֆէ կիթմէք իւզրէ, արապամ աչապըտա պիզի պէքլէեօր, վագըթ կէչիրմէքսիզին կիտէպիլիրիզ, տէտի։

Վէրիէը իթիրագ իթմէեիպ, իքի չէրիքլէր արապաեա բաքիպէն եօլա չըգտըլար, վէ օթուրտուգլարը թէրէն իլէ սաաթ

իւչիւ օն տագըգա կէչէրէք, Վիլեէ-սիւր-Մարն նամ մահէլլէ վասըլ օլտուլար։

Վէրիէր. – Սիզին պու դատար էրքէն կէլէճէկինիզի պիլմէտիկիմ իչին, իճապ իտէն էվամիրի արապաճըմա վէրմէմիշ օլտուղումտան, Մալնուեա դատար եաեան կիթմէեէ մէճպուր օլաճաղըզ։

Արնօլտ. – Եօլու պիլմէեէ իհթիեաճըմ օլտուղունտան, պէնտէ եաեա կիթմէք նիեէթինտէ իտիմ։ Քէստիրմէ եօլ վա՛ր մը տըր։

— Էվվէթ։

— Բէճա իտէրիմ օ եօլտան կիտէլիմ։

— Իսթէտիկինիզ եօլտան կիտէրիզ։

Պէօյլէճէ պու իքի շէրիքլէր՝ եալընըզ եէրլիլէրճէ մալիւմ օլան պիր եօլտան եիւրիւմէեէ պաշլատըլար։

Արնօլտ, լագըրտը իթմէեէրէք Վէրիեէրին եանընտան եիւրիւտիւկիւ սըրատա, տիգգաթլէ էթրաֆը թէճէսսիւս իտիեօրտու։

Տա՛ր պիր եօլտան սահրաեա վասըլ օլունարագ, Արնօլտ, իֆատէեէ աղազլէ,

— Շու քիլիսէ չանը՝ Մալնունուն քիլիսէ չանը՝ մը տըր, աէյի սիւալ իթտի։

Վէրիէր. – Էվվէթ։

— Սէյֆիեէնիզ պուրատան կէրիւլի՛ւր միւ։

— Խայր. սէյֆիեէմիզ տահա զիեատէ սաղ թարաֆա տիւշէր, վէ պաղչէմիզտէքի աղաճլարտան կէօրիւնմէզ հալտէ տիր։

— Պու եօլտան պաղչէ գաբուսունա կիտիլի՛ր մի։

— Խայր, պու թարիգլէ սօլ թարաֆա տօղրու էնէճէեիզ։ – Զանն իտէրսէմ, պու կիճէ Բարիսէ ավտէթ նիեէթինտէ պուլունմաեօրսունուղ։

— Էկէր միւսաֆիրէթէն գապուլէ հիմմէթ իտէրսէնիզ, ավտէթ իթմէք նիեէթինտէ տէյիլիմ։

— Սիզին իչին էվվէլճէ պիր տայիրէ հազըրլաթմըշըմ տըր։

Պու սուրէթլէ մէրգումլար, սէյֆիեէնին պաղչէսի գաբուսունա վասըլ օլտուլար։ Օլ էսնատէ գաբու աչըգ օլուպ, պէքճինին գարըսը՝ զէվճի իլէ պիրլիքտէ իգամէթ իթտիկի տայիրէտէն տիշարը չըգտը, վէ քէմալը թէվազու իլէ սէլամ վէրտիկինտէն, Վէրիէր պաշը իլէ պիր իշարէթ իտէրէք մուգապէլէ իթտի, վէ պատէհու,

— Ֆօրէսթիէ պուրատա՞ մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Խայր, էֆէնտիմ, լիմօնլուգտա տըր։

Պանքէր՝ շէրիքինէ տօղրու տէօնիւպ աթֆը նազար իթտի։

Արնօլտ՝ պծւ պագրշրն մանէասրնը անլաեարագ,

— Իլէրուտէ... շիմտիլիք խանէնիզէ կիրէլիմ մատմուազէլ Անժէլիք իլէ եէկէնինիզէ իհթիրամաթ վէ իլթիֆաթըմը արզ իյլէմէք իսթէրիմ, տէտի։

— Սիզ նասըլ արզու իտէրսէնիզ, էօյլէ օլսուն։

Իքի շէրիքլէր՝ սէյֆիեէեէ կիրտիքլէրի զէման; մատմուազէլ Վէրիէրին պէսլէմէսի տէ տէհլիզտէն կէչմէքտէ օլտուղունտան, պանքէր, մէզպուրէեէ,

— Մատմուազէլ Անժէլիք նէ՞րէտէ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Սալօնտա տըր, բահիպէ Մարի իլէ Մալնու պաշ բահիպի էֆէնտի տէ օրատա տըրլար։

Վէրիէր սրգըլմագ ալէամէթի կէօսթէրտի, ֆագաթ, Արնօլտ՝

— Տահա էյի, տահա էյի. պէնի Մալնու պաշ բահիպի էֆէնտիեէ թագտիմ իտէրսինիզ, տէտի։

— Բէք էյի։

Պէսլէմէ, սալօն գաբուսունու աչտըղընտա, իհթիեար բաբաս՝ մէրգումլարը կէօրմէքլէ աեաղա գալգտը։

Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարի՝ Արնօլտուն կէլտիկինի կէօրաիւքլէրինտէ, էնտիշէ իլէ պիրիպիրինէ պագրշտըլար։

14

Վերիէր. – (Քէմալը նէզաքէթլէ բահիպէ տօղրու իլերլէ-եիպ, մերգումուն էյինի սրգարագ.) Ազիզիմ բահիպ էֆէն-տի, եարըն սիզէ պիզզաթ վիզիթա վիրմէք նիեէթինտէ պու-լունտուղում հալտէ, զաթընըզ պէնտէն էվվէլ տավրանտը-նըզ։ Շոմ գատար քի, պու ագշամ միւթատըմտան էրքէն Մալնուեա ավտէթ իտիշիմտէն տօլաեր մէմնունում, չինքի պու վէսիլէ իլէ պու կիւնտէն սիզի կէօրէպիլտիմ։ Ումարըմ քի ագշամ թատամընտա սուֆրամըզտա պուլունուրսունուզ։

Բաբաս՝ Արնօլտուն թարաֆընա աթֆը նազար իթտի քի, պոնուն աշիքեարէն մանէասը,

— Պիր էճնէպի միւսաֆիրինիզ վար տըր, պէն նա՞սըլ գալապիլիրիմ, տիմէք իտի։

Արնօլտ՝ մէզքիւր պագըշըն մանէասընը անլատըղը ճի-հէթլէ,

— Բէճա իտէրիմ բահիպ էֆէնտի, պէնիմ հուզուրում, զաթընըզըն պուրատա գալմասընա մանի օլմասըն։ – Պէն տէ պու էվին պիր տէրէճէ ատէմի սաերլտըղըմ իչին, պէնիմլէ իւլֆէթ իթմէնիզէ մէմնուն օլուրում, տէյի պէեան իյլէտի։

Վերիէր. – Ֆիլվագը, բահիպ էֆէնտի, շերիքիմ Մ։ Ար-նօլտ Տէսվիններեը սիզէ թագտիմ իտէրիմ։

Բաբաս, իշպու իսմի իշիտինճէ զարսըլտը, վէ Արնօլտու սէլամլամագ իւզրէ պաշընը էյտի։

Վերիէրին շերիքի՝ բաբասըն սարսըլտըղընը տէրք իթմէք-լէ, քէզալիք թէվազու իչին պաշընը էյտիկի սրբատա,

— Պու բաբասա հագգըմտա պահս օլունմուշ տուր, տէ-յի միւլահազա իթտի։

Վերիէր. – Վէլհասըլ, բահիպ էֆէնտի, տավէթիմի գա-պուլ իտիեօրսունուզ, տէյի՞լ մի։

Բահիպ. – Էվվէթ։

Վէրիէր. – Ճիւմլէմիզ թարաֆընտան թէշէքքիւր իտէրիմ։

Պու սէօզլէրին թաաթի օլունտուղու զէման, Արնօլտ՝ Անժէլիքին եանընա եաղլաշարագ, միւթէէսսիր պիր սէտա իլէ,

— Իւչ կիւն տիւր քի, մատմուազէլ, սիզի կէօրմէք իգպալինտէն մահրում գալմրշ իտիմ։ Պու միւտտէթ զարֆընտա սիմանըզըն թազէլիք ըէնկի քէսպ իթտիկինի, վէ պուրատա, Բարիստէ օլտուղունուզ գատար մահզուն օլմատըզընըզը կէօրիւեօրում, տէտի։

Արնօլտ, պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի զէման, անընֆէվգէլատէ կիւզէլլիկինտէն վէ լէթաֆէթինտէն մահզուզ օլուպ, գալպի շիտտէթլէ չարբմագտա իտի։

Մէրգում, մատմուազէլ Վէրիէրին գարշըսընտա հէր վագըթքի հալինտէաէ գալմաեօրտու։ Վագաա մէզպուրէեի էլտէ իթմէք իւզրէ քեաֆֆէյի ճինաեէթլէրի իճրաեէ հազըր օլուպ, իգթիտարընը իսպաթըյլա տա կէօսթէրմիշ իտի իսէ տէ, էկէրչի Անժէլիք քէնտի հագգընտա իպրազը մուհապպէթ իթսէ իտի, հէր կէօնա միւճիզիեէ միւգթէտիր օլան աշգ ու մուհապպէթ, պէլքի օ ճանվէրի տէ ինսան հալինէ կէթիրէպիլիր իտի։

Հէր նէ հալ իսէ, կէնճ գըզ՝ Արնօլտա ճէվապէն,

— Ֆիլվագը, միւսիւ, շիմտի բէք էյիեիմ, լաքին պու էյիլիկիմ՝ նէ՛ Բարիստէն իրագլանտըզըմտան, նէ՛ պուրատա ալտըզըմ հավատան, վէ նէ՛ տէ պուլտուղում սիւքիւնէթի քեամիլէտէն տէյիլ տիր։

— Եա նէ՞տէն տիր։

— Ղայպ իթտիկիմ վէ թէքրար պուլտուղում իւմիտտէն տիր... օ իւմիտի պունտան պէօյլէ ղայպ իթմէեէճէեիմ։

Անժէլիք՝ իրատ իթտիկի պու սէօզլէրինի, պիր ֆիքրի մախսուսու պուլունտուղունու անլաթըրճասընա սուրէթի մախսուսէտէ թէլէֆֆիւզ իթտի, վէ Արնօլտ տախի պու սըրատա ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտու։

Տիւնեատա հէր նէ տախի օլսա, օլ կէնճ գըղըն գալպինտէն վէ ֆիքրինտէն թօրճու միւլազիմինին խաթըրէսինի չըգարմագ գապիլ տէյիլ իտի։

Արնօլտ՝ պու պապտէ քէլամա շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Մատմուազէլ, պազը իւմիտլէր՝ էվհամ վէ խէեալաթ գապիլինտէն օլուպ, օ եօլտաքի իւմիտլէր մուզիրը օլուրլար, չիւնքի մէյեուսիեէթտէ գարար գըլարլար։ Իշթէ սիզին իւմիտլէրինիզ տէ պու գապիլտէն պուլունմագտա տըրլար։

— Օ գապիլտէն օլուպ օլմատըղընը միւսթագպէլ անլաթաճագ տըր։

Արնօլտ, կէնճ գըզա տահա զիեատէ եագլաշարագ, հէեէճանլը վէ այչագ պիր սէտա իլէ,

— Միւսթագպէլ պէնիմ տիր, պէնի՛մ... Սիզի նէ՛ տէրէճէ սէվտիկիմի պիլէմէզսինիզ... պէնտէ մէվճուտ օլան աշգ ու սէվտա կիպի պիր մուհապպէթէ հիչ պիր շէյ գարշը տուրամազ, զիրա պէօյլէ պիր մուհապպէթ՝ հէր շէյտէն գուվվէթլի տիր։ – Պունտան գաթինազար, գատէրին էլինտէն տէ պիր շէյ գուրթուլամազ։ Սիզին գատէրինիզտէ պէնիմ էլիմտէ տիր... պէնիմ գատէրիմ իսէ, սիզի սէվմէքտէն վէ սիզի մէսուտ գըլմագտան իպարէթ տիր, տէտի։

Անժէլիքին լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլարագ, ճէվապ վիրմէքսիզին թահգիրամիզ սուրէթտէ աեաղա գալգտը, վէ իհթիեար բահիպին վէ Վէրիէր իլէ կէօրիւշէն բահիպէ Մարինին եանլարընա կիթտի։

Տէսվիններ իսէ, աճը պիր քէտէր իլէ պէրապէր հադըգի պիր հիտտէթ հիսս իտէրէք, շէօյլէ միւլահազա իթտի.

— Ա՛հ, մէէլուն բահիպէ, պու գըզը մուգավէմէթէ սիզ թէշվիգ իտիեօրսունուզ։ Էկէր սիզ օլմասա իտինիզ, չօգտան մաղլուպ օլուր իտի։ Սիզ անըն իւմիտլէրինի պագի սագլամաեա ճահտ իտիեօրսունուզ։ Միւսթագպէլ հագգընտա մէյեուս օլմամասընը սիզ քէնտիսինէ իխթար իտիեօրսունուզ։ Ֆագաթ պէյիս եօգ տուր, սիզ՝ պանա մուխալիֆէթ վէ մուգավէմէթ իթմէք իւզրէ իթթիֆագ իտին, եինէ պէն սիզտէն գուվվէթլի պուլունաճաղըմ։

Վերիէր՝ գրզը իլէ շերիքինին միւքեալէմէլերի զէմանընտա իքիսինի կէօզիւնտէն աերրմաերպ, Արնօլտուն գաշլարը չաթըլտըղընը, վէ քէսպի մահզունիյեէթ իթտիկինի կէօրտիւկիւնտէ,

— Ազիզիմ միւսիւ Տէսվիններ, խաթրրընըզտա օլմալը տրը, սիզի պաղչէմտէ կէզտիրմէքլիկիմ արամըզտա գարարլաշտըրըլմըշ իտի։ — Իմտի, պրագալըմ գըզըմ վէ եէկէնիմ բահիպ էֆէնտի իլէ կէօրիւշմէքտէ օլսունլար, պիզ կիտիպ պաղչէեի տօլաշալըմ։ Պաղչէ խայլի պիւեիւք օլտուղունտան, եիւրիւմէքլէ եօրուլաճագսընըզ։ — Իզտիվաճ միւնասիպէթիյլէ վէրէճէկիմ հէտիեէլէր սըրասընտա պուլունաճագ օլան պու խանէեի էթրաֆը յլա պիլմէքլիկինիզ լազըմ տրը. զանն իտէրիմ քի, սէվկիւլիւ տամատըմ, սիզին իչին պու պիր կիւզէլ հէտիեէ օլաճագ տրը։

Անժէլիքին լէհճէսի, պու սէօզլէր իւզէրինէ տահա զիեատէ սօլտու։

Բահիպէ Մարի, բաբասա աթֆը նազար իթտի իսէ տէ, անըն սիմասընտա թէպէտտիւլ հուսուլէ կէլմէտի։

Վերիէր. — (Բաբասը պիր թարաֆա ալարագ.) Բահիպ էֆէնտի, իշպու սէօզլէրիմտէն, էլպէթթէ նիեէթիմի անլատընըզ։ — Խայր տուասը օգուեաճաղընըզ պու իզտիվաճ հագգընտա գըզըմը հազըրլամանըզը ըէճա իտէրիզ։ Օ կիւն ճիւմլէմիզ իչին սաատէթպախշ օլաճաղը կիպի, ֆուգարանըզ իչին տախի մութլուլու պիր կիւն օլաճագ տրը։

Պատէհու պանքէր, Արնօլտուն գօլթուղունա կիրէրէք սալօնտան չըգտըլար։ Պունլարըն կիթմէսինտէն սօնրա, սալօն գաբուսու գաբանընճա, բահիպէ Մարի՝ — Բահիպ էֆէնտի, Անժէլիք իլէ Արնօլտ Տէսվիններնըն իզտիվաճը մուգարրէր օլտուղունա զանն իտէրիմ քի շիւպհէնիզ գալմատը, տէտի։

Անժէլիք. — (Շէտիտէն.) Ֆագաթ օ իզտիվաճ՝ ասլա, ասլա վուգու պուլմաեաճագ տրը։ Պու պապտէ դաթան մուվաֆագաթ իթմէեէճէեիմ։

Բահիպ. — Գըզըմ, վազիֆէմ՝ սիզէ իթաաթ իխթար իթմէք տիր։ — Սիզ ագիլ պիր գըզսընըզ. . . տիւշիւնէպիլիրսի-

նիզ . .) միւսահաջա իթ՝ձէլիսինիզ քի , էկէրչի , հէկեանէ էվ-լատը օլտուղունու զ Մ. Վէրիէր՝ քէնտի չէրիքիյլէ սիզի էվ-լէնտիրմէկի թէնսիպ իտիեօր իսէ , սիզին մէնֆաաթընըզ ի-չին տիր :

Ռնժէլիք . – Պէլքի ապչէճճ մէնֆաաթ վար տըր , ֆա-գաթ պէօյլէ հիսապլաթըն պէնճէ նէ՞ էհէմմիյէթի պուլուն-մադըա տըր : Հէմտէ պիր ազ չօգ զէննկին օլմագլըզմ-տա նէ՞ իհթիյաճ վար տըր : Միւսահազա իթ՝ձէքիլիմ սաեէ-սինտէ , վազիֆէմին վէ սաաաէթիմին նէ՛րէտե պուլունտու-զունու անլաեօրում՝ – Պէն քէնտիմին տէյիլիմ . . . գալպիմ՝ ագրապամտան ֆէթվ վանտամա վէրմիչիմ տիր) վէ պու աչգ-ու մուհապպէթէ տէ սատըգ գալաճաղըմ :

—Շաեէտ եանըլըեօր իսէնի՞զ . . . վէ էկէր , սիզէն տահա զիեատէ թէճրիւպէքեար օլան բէտէրինիզ՝ սիզէն տահա տօղրու սուրէթտէ կէօրիւեօր իսէ . . . էկէր սաաաէթ՝ թէ-խայէիւլ իթ՝տիկլինիզ իլտիվաճտա օլմաերպ տա , բէտէրինի-զին թաամիմ իթ՝տիկի իլտիվաճտա՞ իսէ . . .

Րահիպէ Մ՝արի . – Րահիպ էֆէնտի , իլք տէֆա պու ա-տէմի կէօրտիւկիւնիւզտէ , իւզէրինիզտէ նէ՞ թէէսսիֆ հասըլ իթ՝տի քի , քէնտիսինի պու սուրէթլէ միւտաֆաա իտիեօր-ատնուզ :

— Պէն քէնտիսինի ֆէֆնա պիր ատէմ պուլմատըմ :

— Պիլաքիս միւրայի տիր , հիյլէքեար տըր :

— Մուհադդագ պիրիեօ՞րմուտունուզ . . . գաթիէն քէնտի-սինտէ նէ՞ ֆէնալըգ կէօրիւեօրսունուզ : – Մէրգում՝ մաա-մուաղէլ Վէրիէրի սէվիեօր , վէ ոնըն զէվճի օլմագլըզը պր-զու իտիեօր . . . պու պիր գառպահաթ մը տըր :

Ռնժէլիք . – Ֆագաթ քէնտիսինի սէվճէքտիկիմի , վէ պիր տիկէրինէ մուհապպէթիմ պուլունտուդունու սէօյլէտիմ : Հա-լէա իսրար իտիեօր :

— Իսրարը՝ սիզէ օլան մուհապպէթինին մազպութիեէ-թինի կէօսթէրիր : Զանն իտէրիմ քի , պու կէնճ ատէմ հագ-գընտա եանըլըեօրսունուզ : Րահիպէ Մ՝արի՝ պու ատէմի պա-նա բէք ֆէնա անլաթտը , լաքին թաամիրի պանա ասլա ֆէ-

նա կէօրիւնմէեօր ։ Պիլաքիս պիր ճէնթըլմէնէ պէնզէեօր ։ Ասրըմըզըն հօվարտա տէլիգանլըլարընըն աթվարը քէնտիսինտէ եօգ տուր ։ – Սիզ պու ատէմի պիր տիւշմէն ատտ իտիեօրսունուզ, ֆագաթ տիւշմէն օլմատըղընա թէէմին օլուն ։ – Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, մէրգումուն հագգընըզտաքի մուհապպէթի՝ սիզին ատէմը թէվէճճիւհիւնիւզիւ ճէլպ իտիեօր ։

Անժէլիք. – (Շէտիտէն.) Ատավէթիմի տէ պիրլիքտէ ։

Բահիպ. – (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Ատավէթ՝ աշգ ու մուհապպէթէ բէք եագըն տըր տէրլէր ։

Անժէլիք. – Խայր, խայր, պունու սէօյլէմէեին ։

— Թէքրար իտէրիմ, վէ դավիէն իսքեաթ օլմուշում տուր քի, Մ. Տէսվիներ կիպի պիր ատէմ իլէ էվլէնտիկինիզ հալտէ, քեամիլէն մէսուտ օլաճագսընըզ ։

— Մուղայիրի օլարագ գատընլարըն էն պէտպախթը օլաճաղըմ ։

Նէնճ գըզ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման, աղլամաեա պաշլատը, վէ իլավէթէն տախի,

— Մէրգում իլէ էվլէնմէքտէն իսէ, պիր մանասթըրա կիրմէեի թէրճիհ իտէրիմ, տէտի ։

Բահիպ. – Բէճա իտէրիմ, գըզըմ, աղթիւսթ օլմաեըն. սիզին ալէյհինիզտէ Մ. Տէսվիներեը միւտաֆաա իթմէեէճէեիմ, սիզի իսքեաթ իթմէեէ տէ չալըշմաեաճաղըմ, ֆագաթ հագգլը օլտուղումու միւսթագպէլ իսպաթ իտէճէք տիր ։

Վէրիէր վէ Արնօլտ սէյֆիեէտէն չըգտըգտան սօնրա, լիմօնլուղա տօղրու իլէրլէտիլէր ։

Արնօլտ. – (Շէրիքինէ.) Սէյֆիէեէ վասըլ օլտուղումուզ զէման, պիզէ գարշը ֆէսատ գուրուեօրլար իմիշ ։

Վէրիէր. – Էօյլէ օլտուղունու անլատըղըմտան, պէն տէ ։ օ սէօզլէրի խասսէթէն սէօյլէրիմ ։

— Սէօզլէրինիզ եօլունտա իտի . . . լաքին, սիզէ պիր շէյ տէեիմ մի. բահիպէ Մարի՝ զաեէթ թէհլիքէլի տիր ։

— Պէն տէ էօյլէ զանն իտէրիմ ։

— Ատէթա երլան տըր, վէ պէնի ըսըրմագ իսթէմէքտէ տիր ։

— Տիշլերի գրրըլմա՞զ մը ։

— Օնուն տա՛ վագթ ու զէմանըն վար տրը ։

— Շէրիքի ազիզիմ, սիզի իսթիճվապ իթմէքլիկիմի մէնն իթտինիզ, իթաաթ իթտիմ ։ Ֆագաթ պազը խուսուսաթ հագգընտա մալիւմաթ ալմաեա ֆէվգէլատէ իհթիեաճըմ վար տրը ։

— Պիլմէք իսթէտիկինիզ շէյլէր նէ՞ տիր ։

— Եէկէնիմ՝ Միսթիգօ տէնիլէն տէլիգանլըեա նէ՞ մէմուրիեէթ իհալէ իթմիշ ։

— Բահիպէ Մարի՝ պէնիմ կէչմիշ ահվալիմտէ, Անֆէլիք իլէ էվլէնմէքլիկիմէ մանի օլաճագ պիր ֆիիլ ու հարէքէթ պուլմագ իսթէեօր ։ - Միսթիգօ՝ քէնտիսինին մէմուրը մախսուսու տուր ։ Անլատընը՞զ մը ։

— Էվվէթ, էվվէթ, անլատըմ. օ հալտէ . . .

— Օ հալտէ նէ՞ օլաճագ ։

— Էկէր կէչմիշ էօմրիւնիւզտէ, քէնտի իշլէրինէ եարաեաճագ պիր ֆիիլ ու հարէքէթ պուլուր իսէ՞ ։

— Պէլքի պուլաճագ տըր, լաքին պագալըմ սէօյլէեէպիլէճէ՞ք մի տիր ։

— Սէօյլէեէմէմէկէ նէ՞ սէպէպ վար տըր ։

— Սէվկիւլիւ շէրիքիմ, սիզ պու խուսուսու տիւշիւնմէեին ։ Պու իշ պանա այիտ տիր . հէմտէ պու գատար սիւալլէրինիզ քեաֆի տիր ։ Ֆազլա ճէվապ վէրէմէմ ։

— Հալ պու քի . . .

Արնօլտ . - (Ամիրճէ պիր թավր իլէ .) Զիեատէ պիր քէլիմէ պիլէ տինլէմէմ ։

Պանքէր սիւքիւթ իթտի ։ Պու սըրատա լիմօնլուգ գարուսունա մուվասըլէթ օլունտու ։

15

Պաղչէնին պէքճիլիկինէ վէ պաղչէպանլըղընա մէմուր օլան Ֆօրէսթիէ, քէնտի մաեէթինտէ կիւնտէլիքճի օլան իքի քիշիեէ թալիմաթընը վէրտի, վէ ժիւլ Վէրիէր իլէ Արնօլտ Տէսվիններեը կէօրտիւկիւնտէ, մէրգումլարը՝ քէօյլիւլէրէ մախսուս պիր թարզտա սէլամլատը։

Պանքէր. – Ֆօրէսթիէ՛, պաղչէեի կէզէճէեիզ։ Թիւֆէնկինիզի ալըն, պէլքի թաամըմըզ իչին պիր սիւյլիւն ավլարսընըզ։

Ֆօրէսթիէ. – Բէք էյի, միւսիւ։

Պէքճի՝ պու արա լիմօնլուղուն պիր քէօշէսինտէ գօնուլմուշ օլան պիր թիւֆէնկի ալտը։

Արնօլտ՝ մէրգումու թէճէսսիւս իտիեօրտու։ Պու ատէմ, թագրիպա գըրդ եաշընտա, զայիֆ, ֆագաթ զահիրէն գավի իւլ պիւնեէ պիր ատէմ իտի։ Արնօլտ,

— Թամ քէօյլիւ վէ թէվէքէլլի ատէմ թասվիրի տիր... պէնիմտէ իշիմէ պու կէլիր, տէտի։

Մէրգումլար՝ պաղչէնին էթրաֆընը վէ աղաճլըգլը մահէլլէրի տօլաշտըլար։

Արնօլտ. – (Պէքճիեէ.) Պուրատա չօգ ավ օլուր մու։

Պէքճի. – Էվվէթ, ֆագաթ չօգ ավ օլմասը տա պիւեիւք պիր մահզուր տուր։

— Նէ՞տէն։

— Չիւնքի ավ չօգ օլմասըյլա, թէզքիրէսիզ ավճըլար պաղչէմիզի թէճավուզ իթմէքտէ տիրլէր։

Վէրիէր. – (Պէքճինին սէօզիւնիւ թաստիգէն.) Էվվէթ, ազիզ տօսթում, պու հայտուտլար՝ թավշանլարըմը վէ սիւյլիւնլէրիմի չալմաեա կէլիեօրլար, վէ պաղչէնին տիվարլարընա վէ պէքճիմէ էհէմմիեէթ վիրմէեօրլար։

— Տիմէք տիվարըն իւզէրինտէն կէչիեօրլար ։

— Իվվէթ ։

— Ֆագաթի պու բէք մուհաթարալը չէյ տիր ։

— Հէմտէ ճան սըգըլաճագ հալ տիր ։

Ալնօլա . – (Ֆօրէսթիէհէ .) Սիզ կիճէլէրի տօլաշմաեօրմուսունուզ ։

Պէքճի . – Շիւպհէսիզ տօլաշըրըզ, էֆէնտիմ, ֆագաթ ագշամա գատար ինսան եօրուլմըր իսէ , կիճէ սապահա գատար տա սեագատա վաճըլմ կէչիրէմէզ ։

— Մուավինէլէրինիզ վա՞ր մը որ ։

— Եալընըզ պաղչէտէ չալըշմագ իւզրէ ճուավինէլէրիմ վար որը ։ Զօգ տէֆա Մ. Վէրիէրէ պէօյլէ պիր մահէլլէտէ պիր ավ պէքճիսի լազըմ օլտուդունու սէօյլէմիշիմ տիր ։

Պանքէր . – Ֆագաթի պուննուն մալի պանա չօղա օլուրյ

— Միսիս , այտա իքի եիւզ ֆրանգ իլէ իչինէրի կէօրէպիլիրսինիզ, վէ թուֆէնկլաճագ ավ իլէ իմտիհանիզ ճասրաֆը չըգարմըշ օլուրսունուզ ։ Տպիր ազ պէքլէյին , միսիսլէր, շուրատա պիր սիյլիւն օլմալը որը . . . գէնչու եարրագլարըն գըմըլտանտըգընը իչիտիեօրում ։

Ալնօլա վէ պանքէր տուրտուլար ։

Ֆօրէսթիէ՝ ադաճլարըն ալթընտա իքի իւչ ատըմ իլէրլէմտի ։

Պիւեիւք պիր սիյլիւն մէրգումուն հէմեն սեագլարը ալթընտա օլտուդունտան , Ֆօրէսթիէ՝ պունուն պիր ազ իլէրլէմէսինէ միւսաատէ իմտի , վէ պատէհու նիչան ալարագ , թիւֆէնկինին թէթիկինի պատմաըլլա՝ սիյլինն տիւշտիւ , վէ վէրիէր ,

— Նէ՛ կիւզել թիւֆէնէք տարպէսի . . . ամընըզը գալտըրըն Ֆօրէսթիէ , վէ մալ պահա կէօրէիւրիւն . . . Պիզ օլմահաբագ , պիզ եինէ կէզմէմիզէ տեվամ իտէպիլիրիզ, տէտի ։

Մէրգումըար եօլլարընա տեվամ իտիպ՝ էլլի ալթմընշ ատըմ գատար եիւրիւտիւքլէրի հալտե , տիվարտա աչըլմընշ օղլան պիր քիւչիւք գարուսուն էօնիւնէ մուվաֆագիյէթլէրինտե , Ալնօլա տուրուպ ,

— Պու գաբու նէ՞րէեէ չըգար, տէյի սիւալ իթտի։

— Պուրատան իւչ քիլօմէթ ծուզագտա քեային Էմէրէն-վիլ իսմինտէ օլան պիր քէօյէ կէօթիւրէն եօլա չըգար։

Էլլի ատըմ տահա էօթէտէ, թուղլատան եաբըլմըշ օ-լան վէ ալթ գաթտա պիր գաբու իլէ իքի բէնչիրէսի վէ պի-րինճի գաթտա իւչ բէնչիրէսի պուլունան քէօշքվարի պիր մա-հէլլէ թէսատիւֆ իթտիլէր։

Արնօլտ. — Պու քիւչիւք էվ՝ գապիլի իսքեա՞ն մը տըր։

Վէրիէր. — Զանն իտէրիմ։ Թավան իչիեի հիսապ իթմէ-եէրէք, ալթ գաթտա իքի քիւչիւք օտածը վէ իւսթ գաթտա քէզալիք իքի օտասը վար տըր։

— Պէքճինիզ պուրատա իգամէթ իթմէլի տիր։ պուրա-տա կիճէ նէզարէթի միւքէմմէլէն իճրա օլունապիլիր։ — Էյի խաթրըմա կէլտի, չու Ֆօրէսթիէեէ էմի՞նմիսինիզ։

— Նէ՞ տէմէք իսթէեօրսունուզ։

— Մուհիմմ պիր մէմուրիեէթիմէրգումա իհալէ իտէպի-լի՞րմիսինիզ։

— Ասլա, չիւնքի բէք ծ գատար ագիլ վէ զէքի ատէմ տէյիլ տիր։

— Չօգտան պէրի՞ մի սիզին խըզմէթինիզտէ պուլունու-եօր։

— Պէշ սէնէտէն պէրի։ Ֆագաթ պուլունտուղու տէրէ-ճէսի պէնիմ իչին քեաֆի տիր։

— Էմէրէնվիլ եօլունա նազըր օլան քիւչիւք գաբունուն անախթարը նէ՞րէտէ տիր։

— Զանն իտէրսէմ, պիր տանէսի Ֆօրէսթիէնին եանընտա տըր։

— Տիմէք իքի անախթարը վար տըր։

— Էվվէթ, տիկէրի քիլէրտէ ասըլմըշ օլուպ՝ պազէն Ան-ժէլիք՝ եա բահիպէ Մարի եախօտ պէսլէմէսի իլէ կէզմէեէ չըգմագ իչին մէզքիւր անախթարը ալըր։ — Ֆագաթ պու չէյ-լէրի պանա սօրմանըզըն սէպէպի նէ՞ տիր։

— Սէպէպլէրինի իլէրուտէ սիզէ իյզահ իտէրիմ։ — Եէկէ-նինիզտէն չիւպհէ իթտիկիմտէն, թէտապիրի լազըմէեի իթ-

թիխաչ իմ մէքտէեիմ։ – Բահիպէ Մարի՝ Ֆօրէսթիէ վէ զէվճէսի իլէ հիւանի իմթիզաճաա՞ մը տըր։

— Բահիպէ Մարինին իմթիզաճը՝ հէր քէս իլէ հիւանի սուրէթաէ տիր, լաքին իճրա իթմէք իսթէտիկի պիր խուսուսու մէրգուճլարա իհալէ իթմէք իսթէեէճէկի պէնճէ չիւպհէլի տիր։ Մէրգումէ, քէնտի սըրրընը քիմսէեէ պիլսիւրմէզ։

— Հալպու քի Մալնու պաշ քաբանընը քէնտիսինէ մահրէմի էսրար իթթիխազ իթմիչ օլտուղունա էմինիմ։

— Պու պաշգա շէյ տիր։

— Մէվկիւլիւ շէրիքիմ, պուրատա իճրաի նէզարէթ իթտիրմէք գաթիէն էլզէմ տիր։ – Բահիպէ Մարի, պանա ճիտաէն էնտիշէեի մուճիպ օլուեօր, պունու իգլայը իաէրիմ։ – Քէնտիսինտէն հէր խուսուստա գօրգապիլիրիզ։

— Պուրատա իճրաի նէզարէթ իթտիրմէքլիկի սէօյլէմէք գօշայ...

— Իճրասը տա գօշայ տըր։

— Նա՞սըլ գօշայ օլապիլիր... պուրատա, իշպու մէմուրիեէթէ թայինի իտէճէք քիմսէմ եօգ տուր։

— Միւյլիւնլէրինիզի վէ թավշանլարընըզը թէզքիրէսիզ ավճըլարա գարշը հիմաեէ իթմէկէ մէմուր պիր ավ պէքճինիզ պուլունուր իսէ, զայպուպէթինիզ զէմանընտա, եէկէնինիզին հարաքեաթ վէ մուամէլաթընտա տա նէզարէթ իտէպիլիր։

— Պուրատա վագը օլան ահվալէ իսաֆիեէլիք իթմէքլիկի թանըմատըղըմըզ պիր քիմսէեէ իհալէ էյլէմէք տէ, տահա զիեատէ մուխաթապալը պիր շէրիքէ մալիք օլմագ տըր։

— Էկեր պու մէմուրիեէթի թանըմատըղըմըզ պիր քիմսէեէ իհալէ իթսէ իտիք, սէօյլէտիկինիզ հագգը օլուր իտի։

— Իսթէտիկիմիզ եօլտա պիր ատէմինիզ վա՞ր մը տըր։

— Էվվէթ, վար տըր։ – Անճագ սիզ, Ֆօրէսթիէ հէր խըզմէթ քինդաեէթ իթմէտիկի իչին, խուսուսի պիր ավ պէքճիսի պուլմաեա գարար վէրմիչ օլտուղունուզու պիլտիրին։ Շու քէօշկիւ տիւզէլթմէչէրինի էմր իտին քի, վագիմը միւնասիպլինտէ եէնի պէքճինիզ կէլիպ իգամէթ իթտին։

— Բէք է՛յի։

— Շիմաի սիզէ պիր տիկէր տիեէճէյիմ վար տըր։ — Պիրիպիրիմիզի թանըտըղմըղտան պէրի տիր, ատաթը գատիմէնիզէ մուղայիր օլարագ, խանէնիզէ քիմսեեի գանպուլ իթմեյինիզ, վէ վագթիյլէ գապուլ իթտիկինիզ տտէմլէրէ պէնի թանըթմատընըզ։ — Պունտան տօլաեը ձիզի իթապ իթմէմ, չիւնքի ֆիքրինիզ օլ տէրէճէ մէչղուլ իտիքի, տիւնեեէվի էօմրիւ խոթէր իսթէմէզ թէրք իթմիշ փտինիզ։ — Պունտան գաթի նազար, իչլէրինիզտէն տօլաեը ֆէվգէլատէ սըգընթը իչինտէ պուլունտուղունուզ, վէ հաթթա իզհարը իֆլաս իթմէք տէրէճէսինտէ օլտուղունուզ պէյն էլ խալգ սէօյլէնիեօրտու . . . Հէր քէս սիզտէն ուզագլանմագտա, սիզէ պարխանէ պագմագտա իտի, տէյի՞լ մի։

— Սահիհ տիր։

— Պու կիւնքի կիւն իսէ, չիրքէթիմիզին մուհասէնաթը կէօրիւլէրէք, հալինիզ՝ բարլագ պիր սուրէթի քէսպ իթմիշ օլմասըյլա, քիմսէ չիմսի սիզտէն ուզագլանմաեըզ, պիլաքիս տահա զիեատէ եագլաշըեօր։ Պու տա տօղրու տէյի՞լ մի տիր։

Վէրիէր. — (Աչիքեար պիր մահզուզիեէթլէ.) էվվէթ, տօղրու տուր։

— Շու հալտէ, ատաթը գատիմէնիզէ բիւճաթ իթմէքլիկինիզ լազըմէտէն սիր . . . Պունուն իչին պիր էյլէնճէ թէգթիպ իթմէկլիսինիզ։

— Հոկատմբերտէ. Բարիսէ ավտէթիմիզի միւթէագըպ պիր էյլէնճէ թէրթիպ իտէրիմ։

— Բարիստէն վէ հոկատմբերտէն պահս իթմէեօրում. էյլէնճէեի պուրատա վէ պիր ան էվվէլ թէրթիպ իլէ, տանատաթտաշլարընըզը, միւշթէրիլէրինիզի, տօսթլարընըզը վէ թատնըտըզընըզ քիմսէլէրի տավէթ իթմէկլիսինիզ. . . Էյլէնճէտէ զիեատէ ճէմիյեէթ պուլունմասընա, վէ զիեատէ տարաթ վէ տաթանատաթ կէօսթէրիլմէսինէ տիգգաթ իտին, վէ պու էյլէնճէ սըրասընտա, գըզընըզըն եագընտա չէրիքինիզլէ էվլէնէճէկինի խապէր վէրին։

— Պու էյլէնճէեի նէ՞ վագըթ թէրթիպ իթմէկի։

— Իճապ իտէն թէտարիքեաթ վէ տավէթլէրտէն սօնրա թէրթիպ իթմէլի ։

— Բէք էյի ։

— Մատէմ քի էսասի պիր մատտէ հագգընտա իթթիֆագ իթտիք, մատմուազէլ Անժէլիք իլէ բահիպէնին վէ պաշ բաբասըն նէզտինէ ավտէթ իտէպիլիրիզ ։ — Մէրգում բահիպ իլէ պիր ազ կէօրիւշմէք իսթէրիմ ։ — Հա՛, սիզէ պիր շէյ տահա սիւալ իթմէք իսթէրիմ ։

— Նէ՞ ։

— Ղազէթալարընըզը նա՞սըլ ալըեօրսունուզ ։

— Ղազէթալար՝ էվվէլքի կիպի Բարիսէ կէթիրիլիեօր, վէ ագշամլարը պանա իթա գըլընըեօր ։

— Միւլազիմ Էմիլ Վանտամ հագգընտա մալիւմաթը հավի օլան ղազէթալարը հըֆզ իտին ։ — Իֆատէմին սէպէպինի էլպէթթէ անլաեօրսունուզ ։

— Էվվէթ ։

— Շաեէտ մէրգումուն վէֆաթընը խապէր վիրէն ղազէթալար օլուր իսէ, օ հալտէ անլէրի կիզլէմէեէ սէպէպ եօգ տուր ։ — Արթըգ իչէրի կիրէլիմ ։

Պէօյլէճէ իքի շէրիքլէր սէյֆիեէտէն սալօնա տախիլ օլտուգլարընտա, էլան պաշ բաբաս իլէ բահիպէ վէ Անժէլիք օրատա պուլունուպ ։ Արնօլտ՝ պանքէրին գըզընա խիթապէն,

— Մատմուազէլ, պու սէյֆիեէ հագգընտաքի թէվէճճիւհինէպիւն սէպէպինի անլաեօրում ։ — Ֆիլվագը բէք ճալիպ պիր մահէլլ տիր ։ — Վագաա նիչէ նիչէ կիւզէլ պազչէլէր կէօրմիւշիւմ տիւր, ֆագաթ հիչ պիրի՝ սիզինքի գատար նազարը տիգգաթ վէ հայրէթիմի ճէլպ իթմէմիշ տիր ։ Սիզին պիւեիւք ազաճլարընըզ այթընտա, ինսան, ասայիշ վէ սիւքինէթ հավասը թէնէֆֆիւս իտիեօր ։ Գապիլ օլսա, կիւնլէր իլէ պու պազչէ աէրունինտէ գալըրըմ ։ Ինսան պուրատա օլտուղու զէման, պիր իսթիրահաթ մահէլինտէ պուլունտու զունու զանն իտէճէկի կիպի, քէսրէթի մէշաղիլ սէպէպիյլէ ինսանըն ագլընը վէ ֆիքրինի տօլանտըրան Բարիս ճէհէննէմինի տէ ունուտուր, տէտի ։

16

Անժէլիք՝ Արնօլտ Տէսվիներնին մէկքիւր սէօզլէրինի տույզուսուզ պիր թարզտա տինլէտիքտէն սոնրա, պարիտանէ սուրէթտէ,

— Մալնուեռ պէն տէ սէվէրիմ, ֆագաթ պէնիմ պուրայը սէվմէքլիկիմ, նիզին գավլինիզ վէճհլէ, ճալիպ պիր մահէլլ օլտուղու իչին օլմաեբպ, իլլա պուրատա տօղմուշ պուլունտուղում, վէ վալիտէմին նօն պուսէսինի պուրատա ախզ իթտիկիմ, վէ խաթըրտան չըգմաեան պազը հիսսիեաթըն պուրատա պաշլամըշ օլտուղու իչին տիր։ — Պու էվտէ պէն խաթըրէլէրիմ վէ իւմիտլէրիմ իլէ եաշարըմ։ — Պուրատա հալը հազըր պէնիմ իչին հիչ հիւքմիւնտէ օլմ ա, կէչմիշ վէ միւսթագպէլ հէր շէյէ ֆայիդ տիրլէր։

Կէնճ գըզըն հէր պիր սէօզիւ, վէ չըգարտըզը սէտա՝ Արնօլտու տիւչարը հիտտէթ գըլաեօրտու, վէ մէզպուրէնին պագրչընտան, սէօզլէրինտէն վէ սէտասընտան՝ միսլազիմ Էմիլ Վանտամ հագգընտաքի մուհապպէթինի տէրք իտիեօրտու։

Պու տրա Վէրիէր, շու եօլտա քէլամա իպթիտար իթտի.

— Պիր գաչ սէնէտէն պէրի տիր, Մալնուտաքի սէյֆիեէմի եիւզտէն պըրագմըշ իտիմ, ֆագաթ խէթա իթտիկիմի չիմտի անլաեօրում։ Իմտի պու տէֆա պուրատան կիթմէզտէն էվվէլ, գըզըմա ֆայիտէլի պազը թասավվուրլարըմ վար տըր, անլէրի մէվգըի իճրաեէ վազ իտէճէեիմ, չիւնքի պուրաեը գըզըմըն ճէհէզինէ զամմ իթմէք իսթէրիմ։ Էզճիւմլէ պուրաճա պազը թէպտիլաթ իտէճէեիմ։

Անժէլիք. — Էֆէնտի բէտէր, պուրաճա թէպտիլ օլունաճագ նէ՝ վար տըր։

— Մէմուրլարճա թէպտիլաթ իճրա իթմէք ֆիքրինտէ-

եիմ։ — Ֆօրէսթիէ՝ պաղչէ վէ լիմօնլուգլար իլէ զիեատէ մէշղուլ օլտուղունտան, պաշգա իշլէրէ պագամաեօր։ — Շէօյլէ քի պաղչէմիզ ավլարը սիրգաթ օլունուեօր։ — Պու հալէ նիհաեէթ վէրմէլի... պունտան պէօյլէ թավշանլարըմը վէ սիւյլիւնլէրիմի, էճնէպի քիմսէլէրին եէտինէ պրագմաերպ, մուհաֆազա իթմէք իսթէրիմ։

Մալնու բահիպի. — Օ հալտէ, սիզին իչին հէր հալտէ պիր ավ պէքճիսի լազըմ օլաճագ տըր։

— Պէն տէ օ էֆքեարտաեըմ։ — Բահիպ էֆէնտի, սիւյլիւնիւ սէվտիկինիզի պիլիրիմ. պու նիեէթլէ պիր ազ էվվէլ պիր տանէ վուրտուրտում։ Սուֆրամըզտա անը եէեէճէ եիզ։

Բահիպ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Միւսիւ Վէրիէր, պօղազ սէվտասը՝ պաշլըճա եէտի կիւնահլարտան պիրի օլտուղու հալտէ, սիզ պանա ղալիպա օ կիւնահը իշլէթտիրէճէքսինիզ։

Արնօլտ. — Սէվկիւլիւ շէրիքիմ, նիչին չօգ տէֆա ավ գուշլարը վուրտուրմաեօրսունուզ։ — Բահիպ էֆէնտի՝ շիւպհէսիզ անլէրի մահէլլէսինտէքի միւհթաճիյնէ վէ խասթալարա թէվզի իթմէեի տէրիւհտէ իտէր։ — Օ պիչարէլէր վագըթ վագըթ պու հայվանլարտան եէրլէր իսէ, զիեատէսիյլէ մէմնուն օլուրլար։

Բահիպ. — Միւսիւ, միւլահազանըզ եօլունտա տըր։ — Էվվէթ, Մալնուտա վէ ճիվարլարընտա միւհթաճը թէսէլլի վէ իեանէ բէք չօգ ֆագիրլէր վար տըր։ Հաբպու քի վարիտաթըմըզ ճիւզի օլտուղունտան, պունլարա քիֆաեէթ իթմէմէքտէ տիր։

Արնօլտ. — Բահիպ էֆէնտի, սիզտէն պիր լութֆ թէմէննի իտէճէեիմ։

— Պիր լո՞ւթֆ մու... պէնտէ՞ն մի...

— Էվվէթ, սիզին ումուրը խայրիեէնիզէ պէնի տէ իշթիրաք իյլէմէնիզի բէճա իտէրիմ։

— Ա՛հ, աղիզիմ միւսիւ, թէքլիֆինիզի մա մէմնունիյեէ գապուլ իտէրիմ։

— Պէն տէ պու մուվաֆֆաղ ըմըզսան խոխիֆաձէ իմ-
մէկէ միւսսրաձի իտէրիմ , իմանի՝ փուդարանըզ իչին եաբ-
մադ իսթէմիկիմ չէ ՅԼԷրէ ալէլ հիսսապ օլմադ իւզրէ , Ղու ճիւ-
ղի հէսիներմի գձաղալ պուեուրդուն ։

Ուրնօքա , պու սէֆղէրկի սէօյլէտիկի գէման , ճիղմանընդ-
տան պէշնիւզ փրանգըզ պիր գեյմէ չըգաբըզ , բահիպէ վէր-
սի , վէ մէրդում թէրէտտիւտլէ ,

— Պէօյլէ պիր մէպլաղ . . . ահտի ։

— Թէքրար իտէրիմ՝ քի , ձու մէպլաղ՝ ճիւղի պիր ալէ-
հիսսապ տըր ։ — Բահիպ էֆէնտի , Ա՛լ ձու քիղնէսինի գիձա-
րէթի իլմէկ ֆիքրինտէեմ , վէ գարմնէնիգձէ Ղաբուլտաուշ-
ղումուն պիր խամ ըրէսինի ֆիլիմձէնիգձէ Ղրաֆֆադգըրմա միւ-
սաամէ իտէճէկինիգձէ չիսպէճէ իլմէմ ։

Ինհիթաը բահիպ թէչէքքիւրիւ միւթէզամմինի պոզը քէ-
լիմէլէր սէօյլէտէրէք իլէվաձէ իլմոի ։ Ամէրիկաձէ միլիվէ-
րիէրին չէրիքի հաբդըձաաքի թէչէձճիւ հիւ ամէրիքաձաու ։

Ուրնօքա — (Ֆիգաո էմինէ տէվամ իտիէրէք ։) ։ Պէն , գիւ-
գարաձը , վէնիգին օլմադըղըմ ղէման աուչկընաձիկիմ կիտի-
տիճչիւնիւրիւմ ։

— Մ՛իսիւ , չօգ չալըշընը՛զ մը ։

— Ձէվգէձաձէ չալըշըրըմ ։ , Ամմին էկէր ճէնաձը Հագդըն
հիմաեէսի իձգէրկինձէ օլմասա իտի , չաղըշալըրըմտան նէ՞ գա-
յիտէ հասըլ օլսաձղըդ իտի ։ — Բէեուէլէմ , էնդիշէ-Ղուար է-
եալէթի տահիլինտէ Պէրէ պէլէտսի էհտալսինտէն տէվլէթլի
պուլունմատտան ալիր միլլետ գրուպ , վասիֆէձէ օշմադտան տէ-
պէսինէ , արզու իձձիհկիմ՝ թէալիմ ու թէրպիյէսինի պատա
վէրտիրէմէգը Ղաղի , Ձանքին հատտա օլսաձն , դարըձադընդէ ,
տամի ամճամ Շաղը-Տէվլինձը՞ Ղօշ վէհիէթլէ թէվգիտ տիմ նդրդ-
աէրրիս օլսաձ , թահիմ ատ թէրտիճէմ տէրտճուդ իլիֆթ գիձ
Բարիստէ իլմալը Ղաղուաձվէձ մէդիհկիմ պրոֆէսյատա պատտադ-
տէն մուավէնէթիտէ պուլունտուձ ։ Ա՛պէձլէ ֆէնաթտաղլըդ
լար գաբշըրնտատ էկէրտիչտուրմադ վէ ճղդ չալըշմատտիմ ,
ինսանլար իչինտէ էն զիեատէ շայանը թահգիր ատտ օլուն-
մադըղըմ թատիլի Ղոնֆրանսլարդէն չալըշտըմ , վէ պէճ սէ-

նէ ամրան, եէտի լիսանա աշնա ալարագ։ Մէատին մէլթէ-պինաէն մուհէնտիս չըգալըմ։ — Բէտերիմ վէ վալիսաէմ վէ-ֆաքի իմմիչ ալտուգլարընատաղ, Ծրանսատա տուբմախա սէ-պէպիմ գալմատը։ — Իմտի, քէպպի սերվէթի իմմէք իւզրէ, Ինկիլիզերըատա Բիմուէթ չէհրինէ կիմտիմ, վէ եիկիրմի իքի եաշընատա ալտուղում զէման, պիր քէօմիւր մատէնի չիրքէթի-նին պաշ մուհէնտիսի օլտում։ ... Գու տրա, Հինտիսթանատա մատէնլէր սահիպի պուլունան զէնկին պիր Ինկիլիզ պա-նա բարըպ թէքլիֆլէր իմտի։ — Շէօյլէ քի մատէնլէրինին իշ-լէմէյէհիլէ, պէնիմ գաեէմատ հասըլ օլաճագ քէտարըն նըա-ֆընը պիտնա վատ իմտի։ — Բէնտիսիյլէ Հինտիսթանա կիմ-տիմ, վէ տէօրթ սէնէ զարֆընատա աէքէզ միւհէն ֆրանգ գա-զանտըմ։ — Զէնկիմ իսիմ։ ... Հարմա թէք զէնկին իսիմ, վէ պուդ աէրվէթի խլէ Ֆրանսատագ պիտէթի իմտիմ. չինէքի վա-թանըմը սէվերիմ, վէ կէօնիւլիւ նէֆսի օլմադըղընըմ պիլէ, պա-նա թէէսսիֆ մուճիպ օլմահա պաշլամըշ իսի։ — Իյի, բա-հիպֆէֆէնտի, կէօրիւնօրսունուզ։ ճէնապը Հագգ պանա եարտըմ իմմիչ տէր, վէ էկէր պէն ֆուգարալըգը ունուտուր իսէմ, Հագգ Թէյլանըն լութֆ ու ինայէթինէ գարշը նանա-քէօրլուգ իմմիչ օլուրում։

Բահիպ։ — Փիլմագը, վիսիսի Տէավինգը է զաթընըզ պախ-թիմատ պիր քիհէյանկը, չաքին նայիլ ծտուղտունուզ սատա-տէթէ միսմէյէքսիւր օլմահը Նիլտիկինիլտէն, օնա լահըգ պուլունմուշտունուզ տուր։

Բահիպի վերգում, չէօյլէ տիւշունմէքտէ իսի։

— Մուհէյատա յահիպէ Մարի եանըլըեօր, վէ չիւպհէյ-լէրի տէ եանդըզ տըր։ — Էվէր, պո տէմ հայլէքտար վէ ալ-չագ պիր քիմսէ օլսա իսի՞ քէնատ եամրինիս պուլ պատար միս-սէրըպ վէ աչիքտար սուրէթտէ հէքտաեէ իմմիզ իսի։

Բահիպէ տախի Ս.րնօլտուն հիքտաեէսի՝ Մխիթ Գօնսուն քէնտիսինէ իմմիչ օլտուղու հիքտաեէնինին այնի օլտուղունու իչիմէ աէկինտէ, եանըլըպ եանըլտատըղընը տիւշունմեէ պաշ-լատը։

Ամնօլտուն քիւսթի ախալըղը՝ պէրգէտիկին նէֆէսինէ թէմա-

մինլէ հասրլ իթտի, վէ լաքին Վէրիէր՝ շէրիքինին Հինտիսթան հագգընտա պահս իթմէսինի թահսին իթմէեօրտու։ Մէրգում՝ քէնտի քէնտիեէ,

— Պու ատէմ տիվանէ օլմալը տըր, տիմէքտէ իտի։

Բահիպ. — Հինտիսթանը թէրք իթտիկինիզ զէման, օրա իլէ պազը մէրթէպէ ալէագատար պուլունուեօ՞ր մու իտինիզ։

— Ասլա։

— Հիչ տէյիլ իսէ, պազը միւնասէպաթընըզ եօ՞գ մու իտի։

— Ասլա . . . Հինտիսթանտա օլտուղում զէման, տաղլարտա իգամէթ իտիեօրտում, վէ մատէնճիլէրտէն պաշգա քիմսէ իլէ միւնասէպէթ իթմէզ իտիմ։ Օրատան չըգտըղըմտա տախի տօղրուճա Ֆրանսաեա ավտէթ իթտիմ։ Օրատա, էմրիմ ալթընտա պուլունան ամէլէտէն ղայրի քիմսէնին թասվիրինի կէօրմէտիմ։ Համա օլսուն քի, չաբուգ սէրվէթ բէյտա իթտիմ, զիրա ինսանըն հաեաթը, էօյլէ պիր էօմր իլէ էրքէն թիւքէնիր։ — Պիր գաչ մահ զարֆընտա օլ տէրէճէ թէպտիլ ծլմուշ իտիմ քի, Հինտիսթանա կիթմէզտէն էվվէլ պէնի թանրմիշ օլան՝ օրատա կէօրսէ թանըմազ իտի։ — Լաքին մատէնլէրի թէրք իթմէք վագթը կէլմիշ իտի, զիրա մէմլէքէթին հավասը վէ չէքիլէն եօրկունլուգ՝ պէնի թէլէֆ իտիեօրտու։

Անժէլիք, իսթէմէեէրէք պու հիքեաեէեի տինլէտի, վէ իշպու հիքեաեէ՝ ՆԼղագտան ֆիքրինտէ պիր խաթըրէ կէթիրմէքլէ,

— Զանն իտէրիմ քի, էֆէնտի բէտէր, վալիտէմին գարընտաշընըն՝ վէլատէթիմտէն խայլի սէնէլէր էվվէլ Հինտիսթանա հիճրէթ իթմիշ օլտուղու հիքեաեէսինի սիզտէն տինլէմիշիմ տիր։ — Աճապա եանըլըեօ՞ր մուեում, տէտի։

Վէրիէր՝ պու իսմի իշիթտիկինտէ, վիճուտի սարսըլտը, վէ բահիպէ Մարինին լէհճէսի սօլարագ, արտ արտա պիր Արնօլտա պիր Անժէլիքէ պագտը։ Ֆագաթ Արնօլտ պու սըրատա ասլա պօզուլմատը։

Վէրիէր տախի թավրընը պօզմաեարագ,

— Եանըլմաեօրսուն, գըզըմ, ֆիլվագը տայըն պունտան օթուզ պէշ սէնէ մուգաստէմ Հինտիսթանա կիթմիշ տիր. եախօտ էօյլէ զանն իթմէեէ սէպէպլէրիմիզ վար տըր, չիւնքի հարէքէթինտէն պէրու հագգընտա խապէր ալմատըգ, տէտի։

Անժէլիք. — (Արնօլտա.) Միւսիւ, Հինտիսթանտա պուլունտուղունուզ զէման, տայըմըն իսմինի իշիթմէտինիզ մի։

— Հա՞նկը իսմի, մատմուազէլ։

— Էթիէն Պէրօ իսմինի։

Արնօլտ. — (Պիր գաչ սանիյեէ տիւշիւնիւեօր կիպի կէօրիւնէրէք.) Էթիէն Պէրօ՞ մու... խայր, մատմուազէլ, Հինտիսթանտա ասլա էօյլէ պիր իսմ իշիթմէտիմ, ֆագաթ Ֆըրանսատա իքի տէֆա իշիթտիմ։ — Զըգան ճումաա իրթէսի կիւնիւ, իլք տէֆա, Հօսման պուլվարընտա, բէտէրինիզին սալօնունտա, բահիպէ Մարի իլէ կէօրիւշմէեէ կէլմիշ օլան պիր զապթիեէ միւֆէթթիշինտէն իշիթտիմ։ Իքինճի տէֆա տա, շիմտի իշիտիեօրում։

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ, բահիպէի մէզպուրէ, վուգուի հալի Անժէլիքէ պիլտիրմէքտէն սագընմըշ օլտուղունտան, բահիպէ՝ պու սըրատա նէ՛ թէապիր իթթիխազ իտէճէկինի պիլմէեօրտու։ Պինապէրին զիեատէճէ ալթիւսթ օլտու իսէ տէ, իշպու ալթիւսթլիւկիւ չաբուգ կէչտի։

Վէրիէր, չէրիքինին, միւքեալէմէյի մուխաթարալը սուրէթտէ տէվամ իթտիկինի կէօրմէքլէ, պունուն իշին ճիտտի սէպէպլէրի պուլունտուղունու միւլահազա իտէրէք, միւսթէրիհ օլտու, վէ սապր իլէ նէթիճէի հալէ պէքլէտի, վէ Անժէլիք, եիւքսէք սէտա իլէ, վէ թէաճճիւպանէ,

— Պիր զապթիեէ միւֆէթթիշի՝ բահիպէ Մարի իլէ կէօրիւշմէեէ՞ մի կէլտի, տէտի։

Բահիպէ. — (Ֆիթուրսուզ պիր թավր իլէ.) Էվվէթ...

Անժէլիք. — Ֆագաթ սէպէպի նէ՞ տիր։

— Սէպէպի շու քի, մէրգում՝ Մօնմարթր թարաֆլարընտա միտալեաճըլըգ իտէն Սթանիսլաս Ֆիւմաեը մէմուրէն պէ՞ն մի կէօնտէրմիշ օլտուղումու անլամագ իսթէեօրտու։ Պէն տէ,

մերգումու մեմուրէն կէօնտէրէն պէն օլմատըղըմը, վէ անը պէն տէ սէնին գատար թանըտըղըմը ճէվապէն պէեան իյլէ-տիմ։

— Էյ պու բօլիս ատէմի՝ տայըմ Էթիէն Պէրօ միւնասի-պէթիյլէ՞ մի Սթանիսլաս Տիւմայը արաեօրմուշ։

Վէրիէր. — Սէվկիւլիւ գըղըմ, պու մատտէ հագգընտա միւքեալէմէեէ կիրիշիլտիկինէ էսէֆ իտէրիմ։ — Քէսատիւֆէն իշիտիլէն վէ պունտան պաշգա գաթիյեէթի հայիզ օլմաեան պիր խապէրի սանա պիլտիրմէեի թէնոիպ իթմէմիշ իտիմ. չիւնքի սէնին միւթէէսսիր իւլ գալպ օլտուղունու պիլտիկիմ-տէն, վէսվէսէ իթմէքտէ իտիմ։ Մատտէ տայըն հագգընտա իտի։ — Հէմ տէ եալան օլապիլէն պիր բիվաեէթի սանա հի-քեաեէ իթմէքլէ, սէնի խասթա իթմէքտէ նէ՞ ֆայիտէ վար իտի։

Անժէլիք՝ տզիմ պիր հէեէճան իչինտէ պուլունուեօրտու։

Բահիպէ Մարի իսէ, պանքէր Վէրիէրէ պագմագտա օ-լուպ, մերգումուն վէրտիկի, եախօտ վէրմէեէ չալըշտըղը իյ-ղահաթը միւպհէմ, վէ հէման շիւպհէլի պուլուեօրտու։

17

Անժէլիք. — Լաքին, էֆէնտի բէտէր, օ բօլիս ատէմի, օթուզ սէնէտէն պէրու ղայպուպէթ իթմիշ օլան տայըմ Է-թիէն Պէրօ հագգընտա նէ՞ միւնասիպէթլէ պահս իթտի։

— Մէմուրիյնի ատլիեէ՝ Էթիէն Պէրօնուն Բարիսէ ավտէթ իթմիշ օլտուղունու, վէ մուվասըլէթ իթտիկի կիւն ղայպ օլ-մուշ պուլունտուղունու թէէմին իթտիքլէրի իչին, օլ խու-սուստա պահս իթտի։

— Ղա՞յպ մը օլմուշ։

— Զապթիեէ միւֆէթթիշի էօյլէ սէօյլէտի։

— Անլամաեօրում։ Տայիմ մուվասըլէթի կիւնիւ նա՛սըլ ղայպ օլմուշ տուր։

— Սախթէ պիր բօլիս գօմիսէրի թարաֆընտան աշբրըլմըշ տըր։

— Տիմէք տայըմ մէքրուհ պիր ճինաեէթէ գուրպան օլմուշ։

— Էօյլէ զանն օլունուեօր . . . եախօտ էօյլէ օլտուղունտան գօրգուլուեօր։

— Տիմէք տայըմ՝ տա, Մ. Տէսվիներ կիպի զէնկին օլարագ ավտէթ իթմիշ, վէ պուրատա սէրվէթի սիրգաթ օլունմուշ։

Վէրիէր, գըղընըն հէեէճանընը կէօրմէքլէ, անը սիւքիւնէթէ կէթիրմէք իչին, շէօյլէ պէեան իթտի.

— Թէսկին օլ Անժէլիք . . . մատէմքի քէնտի միւրատըմա բաղմէն, շիմտի վուգուաթը պիլիեօրսուն, սանա պաղը թաֆսիլաթ վէրմէք իսթէրիմ։ — Տայընըն իսմինի իշիթտիկիմտէ, ֆէնա սուրէթտէ միւթէէսսիր վէ տիւշարը հէեէճան օլարագ, բօլիս միւֆէթթիշինի իսթիճվապ իթտիմ։ — Մէրգում պանա ճէվապ վէրէմէտի, եախօտ անճագ միւպհէմ սուրէթտէ ճէվապ վէրէպիլտի։ — Պէն իսէ, իշի անլամագ իսթէտիտիկիմտէն, տիւնքի կիւն միւտտաիի ումումիլիկէ կիթտիմ, ֆագաթ օրատան տա մալիւմաթը միւքէմմէլէ ալամատըմ։ — Տայընըն պիր ճինաեէթէ գուրպան օլմուշ օլտուղու զանն օլունուեօր, լաքին պու սըրֆ զաննտան իպարէթ տիր։ — Հինտիսթանտան կէլմիշ օլան վէ Էթիէն Պէրօ իսմինտէ օլտուղունու պէեան իտէն պիր սէյեահ՝ ժուպէր սօգաղընտա վագը պիր օթէլէ էնմիշ, վէ սախթէ պիր բօլիս գօմիսէրի տէ, սախթէ մէմուրլար իլէ վէ սախթէ պիր էմինամէեի համիլէն, օ սէյեահը ախղ ու կիրիֆթ իթմէեէ կիթմիշ։ — Պու տագըդատան սօնրա վագըանըն իղի ղայպ օլմուշ տուր։ Շախսը մէրգում զա՛պթ մը իտիլմիշ, էօլտիւրիւլմի՛ւշ միւ՝ քիմսէ պիլմէզ։ — Իսմի հագըգէթէն Էթիէն Պէրօ՝ մու իմիշ, գայնը՛մ մը իմիշ, պու տա մալիւմ տէյիլ տիր։ — Պունուն սըհհէթինի անլամագ իչին, ղայպ օլմուշ օլան սէյեահը պուլմագ, վէ ասա-

ընդ թահդրդ իմ մէջ լսդրմ տըր ։ — Ու խոստաս՝ նշ վագ-
լա գատար ապրատամրդատն պիր քիմնէնին վէցմամ իմ-
միշ օլտուղունա տայիր իսպամ օլմուշ օլատադ ։ — Հէր հաքտ
շու սահին ծիր քի, էկեր ճանիլէրին մադսէտի խոյրնդիդ ի-
տի խսէ, մուվանֆֆադ օլսմամրշլար տըր, չիւնքի սէյիահը
մէճհուլ՝ ծուսպէր սօգաղընտադքի օմէնէք կիմմէզտէն էվվէլ,
սէրվէթինի. Բարիսին էՆ միւթէպէր պանդալարընտան պի-
րինէ էմանէթէն պրադմդրշ, վէ պու մսատէն իսմինմադ լա
անդադրդրշ տըր ։ — Մի տատսի ուսուժիդ՝ եադընտա պու իշ
հադգընտա իդդահամ Ալանճադրդր մէմուդ իմմէքտէ իքնէն սօս-
կիս միւտիւրինին պադմէթէն վէցմամք իւղէրինէ, մէսէլէ շիւպ-
հէսիդ պիր խայլի վագդմ տահա ազնադրդմտաեադադ տըր ։

— Էֆէնտի բէյէր, պուդա օլմն պէյհահքն տադը հադ-
գընտա պիր էսէր վէ էմմարէ պուդոճնտուղունտա, սիզէ խա-
պէր վէրէճէքլէՆ մի տիր ։

— Խապէր վէրէճէքլէրինի վատ իդդէփդէր ։ Պէն ազէ պու
վատըն փճրա իտիդճիկինէ էմինիմ ։

Անժէդիք. — (Սիմճէ՛ Ե օլտընտա բահիպէ Մաթիեէ.) Պու
շէյդէրի ափիտինկն հալտէ, նի՛չին պատա սէօյդէմէտին ։

Բահիպէ Մաթի. — Պէն տէ սէնի վիւճդէսսէր գընմագ վա-
թէմէՆօրտում ։

Պու արա թատճմըն հադըր օլտուղու խապէր վէրիլմէքդէ,
մի՛ք քեալէմէ խոիճամ պուդուպ, թատմ օտասընտա էնիշտի ։

Ժիւլ Վէրնիճ պիլմէեէրէք, թէտպիրով պիրդ հարէքէթտէ
պուՂունտու ։ Ե՛օյդէ քի աֆէրտիկի իղդահամ՝ բահիպէնին փիք-
րինտէ հատըր օլմուշ օլան չիւպհէդէրի իսպէտ իմմտիկի կիպի,
անընդ բազար կիւնու միւճթէհիդքիր հալտէ ձգնէլտունմատընդ տա
թայիհէ չըգարտը ։ Հատըր Օմէդ տէղ էնտին վագըտդը միւտ-
հիշէսինտէն տօլտար Վէրիէր եադնօտա Ցէսվիներ հադգընտա
իշիթպահ ճայիզ օլմատըդընտա բահիպէյի վէզդուրէճէ պա-
նատի հատըր օլտու ։ Համիմա վէրգուվէ, պիւխայլի միւտա-
հազատան ատնտա, զանհիւճդընտա եանընդմագտա օլտուդու-
նա, վէ Մ՛իսիթիգօնուն խըզմէթի պէյհուտէ օլաճաղընդագ պա-
րատ վէրտի ։

Պուա հալոճ, Վերիեր՝ հօյլե պիր ճէնիմ ըլմէն, պէնկինվէ չերիքի օլան մպիր քիմսե իլե դըպըլմը Եվէնսիւմքատէն նամըլ մէնն իմնիլէպիլիր խոր։

Արնօլտօն վապը օլան միւքեմմել միւքաալէմէսի սահէսինտե Թրաֆմ, խայլի տեվամ իմտի՝ վէ Մաշնու պաշ րահիպինին՝ ճանիկ մերգեամ Հագդընատաքը մը էվէ ճճիւհիւ կիմտիքճե ապմմագոտա իսի։

Սահէ ճնտա Դահիպ՝ Վերիեր փըճ Տէսիներընէ Անժելիք վէ քահիպէ իլե պիքրապեր քիլոհեհ կէլճէքլերի վատընը ապրտաք՝ մերդոմշարդն նէզոինտեն մուճաղադամ իմտի։

Օ կիճե ճամլա կիւղել, գուպպէյի բահուման պէրրադ վէ եըլարզլար բարլահօրլար իսի։

Պանքէյ վի չերիքի խայլի մէսաքհեհ պատար-քահիպէ րէճադամ իմտիլեր, Չինքի մերգուշլար պրրճա կէօրիւշմէ մի՞հրաճ օլտուգլարը իչին, պու ճրըմամը փան իսմ իճատէ իմ մէք իսմհէտիլեր։

Արնօլտ. – (Վերիերէ.) Ալիզ տօսմուա՞ սիզ տե պէնիմ Թարիճիմտե խայլի ճհերատդէ իմտինիզ) պունատա տօլաեր սիզի Թէպիրիք իտէրիմ, Պու ագշամ ճիվճելատե մէհարէթ իպրաղ իլլէտինիզ, – Շու տաամտա, նէկէնինիզ, հագդըմտա հագդարլ մուհաքէմէլէրտե պուլունմուշ օլմապընատան տօքատեր քէնտե քէնտիսինիզ իմտաղ իտիճօր, Պուղատան գամինաղար Մաշնու պաշ րահիպինի տե քէնտիսիզե միւմքմէճիճ դըլարդ։ – Շու հալտե՞ հէյ կէօտա վուդճուտա մէմնէքլէ պէքլէեպիլիրսիզ։ – Միւքքիլտե տա պուհօտ իմտե՞, պոռնատան ատնրա էօնիւնիւ ալմադ գօլմտարը։ – Սիզ եաղըն պուրատա գալըն, վէ լինի իմտաղ իտէճէկիմ տալ պէքճիսինին մուվասըլէթինտե հաղըր պուլունուն։ Հէնտը Պէրտ ճամիլէպսըյա մուտաքէաիմիլիղ պիմտէտի, լաքին հէր շէյ տըրրատընատա ճէրէան իտիեօր։

– Ինշաղահ իճատէնիզ տօղրու չըգարտտա, պիր ան էվվէլ մուվաճճահաքդյէյէմ. Քէնտիսինէ՞ չինքի ալէն տիկն կիտի տատրըլը տե յիրիմ։ Պունատան պաշղա տինտեշ տե կէնճ օլմատընըմտան, էկէր պու Թէքէատրտա վէ վէշ մուվաճճահաքդյէյէմ. Քէնտիսինէ՞ չինքի ալէն տիկն կիտի տատրըլը տե յիրիմ։ Պունատան պաշղա տինտեշ տե կէնճ օլմատընըմտան, էկէր պու Թէքէատրտա վէ

իզմիրլեան հալի ուզուն միւտաէթի իմիէլտաա իտէրսէ՝ եաչա-
եամամ։

Պու իքի չէրիքլէր՝ Մանուս պաշ րահիպինճ րէֆագաթ իմտիքլէրի չըքտաա, Անժէլիք, րահիպէ Մախիթի քէնտի օ-
տասընա կէօթիւրիւպ, չու եօղտաա միւքեալէմէհե կիրիշտի։

— Շիմտի պանա տօղրու սէօյլէ։ չըգան ճուման իրթէսի կիւնիւ Հաւանն պուլվարընտաա վուգու պուլան գարիպ վիզի-
թասան նի՞չին պահս իմտէտին։ Սիւքիւթինին սէրպէստ էե-
կեանէսի՝ չիւպհէսիզ պէնի տիւշալը էնտիշէ՝ գըլմագ խու-
սուսու օլմամըշ տըր։

Րահիպէ. — Ֆագաթ, սէնի թէէմին իչտերիմ քի, պաշ-
գա պիր սէպէպ եօգ իտի։

— Իսրար իմտէ, չիւնքի ինանամամ։ — Ձիւքր իմտիկլիվը բօլիս միւֆէթթիչի, Սմանախալաս Տիւմայ հագգընտաա իսմիճ-
վապ իչին կէլտի, տէյինը մի։

— Էվվէթ։

— Սմանախալաս Տիւմայըն՝ էմիէն Պէօճուն ղապուպէթի վագրասը յլա նէ միւնասիպէթի օլապիլիր։ Մինձէ պուրասը՝ պէնիմ իչին անչաշըլմագ պիր մուամմա տըր։ Ո՛ քիւչիւք մի-
տալեաճըեը, Մ. Տէսվինեըն կէչմիշ եամրիս հագգընտաա մալիւմաթ ալմագ իւզրէ մէմուր իմտիշ օլտուղունու պիղզաթ Մ. Տէսվինեը գարշըսընտաա իգրար իտէվէտիկինի անլատըմ։ Ֆագաթ պէնիմլէ եալընըզ օլտուղունտա նիչի՞ն սիւքիւթ իմ-
տին։

Րահիպէ Մարի ճէվապ վիրմէքսիզին պաչընը էչտի։ Ան-
ժէլիք տախի չէօյլէ տէվամ իմտի։

— Ֆիքրինտէ մէվճուտ օլան չիւպհէեի տերք իտիեօրում։

— Նէ՞ չիւպհէսի։

— Արնօլտ Տէսվինեըն Բարիսէ կէչիշի բէտէրիմ իչէ չիրքէթ ագա իմտէտի, սերվէթինի՝ Վէրիէր պանագասընըն պօշ սանտըգլարընտա տօլտուրմասը, բէտէրիմին պու ատէմէ սուրէթի իմտաթը, վէ արալարընտա օլան զինճիրի իրթի-
պաթ՝ իչտէ պունլարըն ճիւմլէսինտէ միւտհիշ պիր սէպէպ պուլունմասը, սէնին ֆիքրինի իշղալ իտիեօրում։ Ադիզէմ

հեր չէ՛ի պանա սէօյլէմէլիսին . էկէր եանըլըեօր իսէ՛մ, եա-
նըլտըըմըտա պիլտիրմէլիսին : Պէնիմ տէ ֆիքրիմ՝ չինպաճէյէր ,
հէմ տէ տէհչէթլի չիւպհելէր իլէ իշղալ օլունմուշ տուր . . .
Արնձլա Տէավինեը իլէ միւլագաթըմտան , վէ անըն՝ էսիլ վան-
տամ իլէ վուդու պուլան տուէլօսունտան սօնրա , փէհէրիմ
իլէ պու ատէմի յազըթ իտէն՝ պիր ճինահէթի ֆիրլի օլտուղու
զանընընա զահիպ օլտուսմ : — Մէն տէ , ադիղէմ, պունու տիւ-
չինմիւն . ֆ . էօյլէ օլտուղունու կէօզլէրինտէն գընլաեօրում :

— Էվվէթ , քէչիլին տօղրու տուր , պու խուսուստա պա-
նա հիչ պիր չէ՛յ սէօյլէմէմէ՛լիկիմ , պէկ չօգ միւլահազաթ-
տան սօնրա՝ բէհէրին իլէ Արնօլա Տէավինեընընէ՝ էֆէնին պէ-
րօնուն զայպուպէթինտէն վէ վէֆաթընտան մարիւֆաթլըը
օլտուղունու , վէ պունտան իսթիֆատէ իմտիշ պուլունտուղ-
լարընը զանն իսթավկիմ իչին տիր :

Անժէլիք . — (եիւզիւնիւ ֆլէրի իչինտէ կիզլէնէրէք .)
Ֆագաթ պու տէհչէթլի չէ՛յ տիր :

— Էվվէթ , տէհչէթլի տիր , վէ բօլիս մէմուրունուն վիզի-
թատօրնտան սօնրա , չիւպհելէրիմ՝ տահա զիեատէ միւտհիչ պիր
հադիզէթի չէնկի քէօպ իմտիէե պաչլամըշ իտի . ճարընի չիմտի
վագը օլան ազիվանթըմտան տօլայը էնտիչէ իտիեօրում :

— Նիչին :

— Ջիրա չիւպհելէրիմին հագգընըզ իտուկիմի հէր խու-
տուա իսպաթ էտէիեօր : Պու ադըամ , Արնօլա Տէավինեը քէնտի
էօմրիւնիւ իչղահ իմտի : — Էմիէն Պէրօ քէնտի սերվէթինի ,
Բարիտատէ՛ էմանէթէն պիր պանքէրին նէզտինէ թէսլիմ իմ-
միշ տիր , վէ էկէր բէտէրին , չէրիքի թէօհմէթի օլմադըշ օլա
իտի խնայիւմամի իսթիհնաղ իմտիէք իչղրէ միւտաահի ումումի-
լիք տայիրէսինէ կիմտիէք կիսի թէհլիքէյի պիր փիւթաճիլըգ
ֆալտաղ փոռէմէզ իտի : — Մա Տէավինեը տա , էմիէն Պէրօտան
սիրգամի իճրա իմտիշ տիր տէնիլէմէզ . հէմտէ պու էմիէն Պէ-
րօ՝ խըզըմմընդ օլան զամի օլմաեըզ , պէկքի ջանըն իտի վէ
մահլէղինտէ պիր տիկէր քիմսէ տիր , Իչմէ պունտտի պիուշ-
ըուգ իտագճըլարը տըր , ճիտտի տէլիլլեր տիր , տէ՛յլի մի : —
Պունտունտա պէրապէր սէնի գուրմատըմտագ ալղըտտա պէնտէ օ

գատար գիտեաւ ամէր քի , հագըդէլթի հալ գարչըսընատա պիլէ չիւգհէ իթմէքտէեիմ ։

— Գապահաթը գան քիմնէչէրէ իֆթիրա իթմէքլէ՞ մի պինի գուրթարմագ իսթէեօրսուն , Խայր , խայր , ագիզէմ , պու սուրէթլէ քէնտիմի գուրթարմագ իսթէմէմ ։ Բէտէրիմ պէօյլէ պիր ճինահէթի իճրասընա ղայրը միւգթէտիր տիր . . . պու պապատ քէնտիմէ մէտուլ օլտուղում գատար բէտէրիմէ տէ մէտուլ օլուրում ։ — Մ. Տէսվինեըրը թահգիր իտէրիմ , վէ քէնտիսինի ասլա սէվմէմ , ֆագաթի հագգընատա հագսըզլըգտա պուլունամամ ։ — Պու ագչամ քէնտիսինի տինլէտիմ . աէօյլէրի հագըգէթի մուվաֆըգ իտի , . . եալան աէօյլէմէեօրսուս ։

— Տիմէք մէրգումու միւտաֆաա իտիեօրսուն ։

— Նիչին միւտաֆաա իթմէեիմ ։ — Մէրդում ալէյհինատքի ատավէթիմ , նիհայեթի կէօղլէրիմի քէօրլէթմէք ատըրէճէօնատ տէյիլ տիր , վէ պու ատէմին հագըգէթի ֆալի սէօյլէմիյ օլտուղու իսպաթընը՝ Մխիթիգոնուն կէթիրէճէկինէ տէ էմինիմ , վէ հիչ օլմազտա , գաթիլ օլան պիր քիմսէնին հագգըմատա իղհարը մուհապպէթ իթմիյ օլտուղու նամուտուղլուղունատան պու սուրէթլէ խալի պուլունաճաղըմ ։

— Ա էկէք Ուրնօլտ Տէնվինեը թէսարրուզտան մատուն պիր քիմսէ իսէ , ատէն ալէյհինտէ պուլունան պէրհանլարտան են գուվվէթլիսի ղայիլ օլմէյէշ օլուր ։

— Խայր , էօյլէ տէյիլ . պէն՝ սէվտիկիմ պիր զաթը միւտաֆաա վէ մուֆահաղա իթմէք իւղրէ սօնունա գատար ուղղուսաշաճաղըմ ։

— Մուվաֆֆագ օլապիլէճէ՞քմիսին ։

— Էվվէթ , էվվէթ , մուվաֆֆագ օլաճաղըմ ։ — Մ. Տէսվինեը բէտէրիմէ դաթիէն հիճ՛քի՛ իտիեօր ։ Մ . Տէսվինեը գօմանատա , վէ բէտէրիմ տէ իթպաթ իտիեօր ։ Լաքին պանատ գարշը օլմագ իւձիե նէ՛ տէրէճէ իթթիֆագ իթտնէլէր , միւտատրմա դալէպէ իտէմէհէճէ՛րլէր տիր ։ Իքիսի տէ , իթտիկամ եէմինի վէ վագը օլան իթհահուտիէմիւ իթուիթմագատան

պէնի կէրի տուրտուրամաեաճագլար տրը։ Իճապ իտէրսէ, հէր կէօնա իզթիրապա, քէտէրէ վէ էզիյէթէ գաթլանաճաղըմ, ֆագաթ հէր նէ օլսա մուխալիֆէթ իտէճէեիմ։

18

— Ա՛հ, ազիզէմ, էկէր հաեաթըմը տախի թէհլիքէեէ իլգա իթմէք լազըմ կէլսէ, պու զայրը միւսավի ուղրաշմագլըգտան հէր հալտէ սէնի գուրթարմագ իսթէտիկիմի անլամաեօրսուն։

— Բէք ալէա անլաեօրում, լաքին պէնիմ եէկեանէ չարէի իւմիտիմ՝ մուխալիֆէթտէ օլտուղունու, վէ սէնին թավսիեէ իթտիկին թէհարրիեաթտան հիչ պիր նէթիճէ մէմուլ օլմատըղընը զանն իթմէքտէեիմ։

— Քի՞մ պիլիր։

— Տիմէք պու ագշամ իշիթտիկիմիզ սէօղլէրտէն սօնրա էլան շիւպհէ իչինտէ պուլունուեօրսուն։

— Շիւպհէ տէյիլ, էօյլէ պիր թարիֆ օլունմազ հիսսէ թապի պուլունուեօրսամ, սէօզ վէ պիւրհան իլէ մէննի գապիլ տէյիլ տիր։ Շէօյլէքի, զահիրէն էօզիւրսիւզ օլան պու ատէմին կէչմիշ էօմրիւնտէ, սէնինլէ իզտիվաճընը միւմքինսիզ գըլաճագ պիր հալ մէվճուտ օլտուղունու միւպհէմ վէ պէլքի պիէսաս պիր թարզտա զանն իտիեօրում։ (Պու արա բահիպէ Մարի, ֆիքրինի իշղալ իտէն գարմագարըշ միւլահաղատան տօլաեը պէյնի տաղընըգ պիր հալտէ օլարագ.) Լաքին շու հալլ օլունմազ մէսէլէլէլէր իւզէրինէ մուպահասա իթմէքտէ նէ՞ ֆայիտէ վար տրը։ — Հիչ պիր էսէրը իւմիտ օլմասա պիլէ, եինէ պիզ իւմիտ իտէլիմ, վէ պիզի հիմաեէ պույուրմասընը ճէնապը Հագգտան թէմէննի իյլէեէլիմ։ Շիմտիլիք պէնի տէրաղուշ էթ, ազիզէմ, արթըգ եաթմաղա կիտէլիմ։

Պէօյլէճէ պու իքի կէնճ գատընլար էօբիւշիւպ, վէ եէք-տիկէրինտէն այրըլտըլար։

Ամպուազ օրմանընտա կիճէ վագթը վուգու պուլան տէհ-շէթլի ֆաճիանընն՝ Ամպուազ վէ Պլէրէ ճիվարլարընտա հէեէ-ճանը ազիմ հասըլ իթտիկինի պէեան իտէրսէք, գարիունը քիրամըմըզը թէաճճիւպտէ պրագմըշ օլմաեըզ։

Ֆաճիայը մէզքիւրէնին իրթէսի կիւնիւ, Թուրտա չըգան պիր ղազէթատա կէօրիւլէն պազը մալիւմաթը տէրճ ու պէ-եան իլէ, ուզուն ուզատի թաֆսիլաթ վէ իյզահաթ իթասը քիւլֆէթինտէն խայի օլուրուզ։

Մալիւմաթը մէզքիւրէ պէր վէճհի աթի տիր.

Բըզօն հայվանաթխանէսի ճանվէրլէրի
ղարիպ վէ տէհշէթլի Ֆաճիա

«Օն կիւն գատար մուդատտէմ Լօշտա զուհուր իտէն պիր հարիգ սէպէպիյլէ, Բըզօն հայվանաթխանէսի էտէվա-թընտան պիւեիւք գըսմընըն միւհթէրէք օլտուզունու վէ ի-քի արսլան իլէ իքի գաբլան վէ պիր պիւեիւք մայմունուն ֆի-րար իլէ։ Լօշ օրմանընա վասըլ օլտուգլարընը, պունտան ագ-տէմ ղազէթամըզտա եազմըշ իտիք։

«Կէրէք հիւքիւմէթ վէ կէրէք էհալիի մահէլլիեէ թա-րաֆընտան իթթիխազ օլունան թէտապիր նէթիճէսի օլարագ, գաբլանլարտան պիրի էօլտիւրիւլմիւշ, վէ տիկէր ճանվէրլէ-րին Ամպուազ օրմանընա կէլմիշ օլտուգլարը, պու քէրրէ ի-քի նէֆէր եօլճուեու թէլէֆ իթմէլէրինտէն անլաշըլմըշ տըր։

«Մէզքիւր ճանվէրլէրին՝ տահա սայիր մազարրաթ վէ թէլէֆաթ իյգա իթմէլէրի շիւպհէսիզ պուլունմուշ իսէ տէ համտ օլսուն Ամպուազ ժանտարմա էֆրատըյլա պիր բիեա-տէ միւֆրիզէ ազքէրի, տիկէր գաբլանը վէ արսլանլարտան պիրինի թէլէֆ իթմիշլէր, վէ տիկէր արսլան տա, զիքր իթ-տիկիմիզ սուրէթի շէճաթքեարանէտէ, ֆագաթ պէյհուտէ օլարագ հաեաթընը միւտաֆաաեա չալըշմըշ օլան մագթուլ-լարտան պիրինին բէվօլվէր գուշունույլա թէլէֆ իտիլմիշ տիր։

«Տէհչէթլի պէգ հալտէ բարչալանմըշ օլան իլքի պիչարէ-
լէրին քիմլէր օլսուգլարընը անլամագ իւզրէ իճրա խոիլէն
թահգըգաճաան, մէրգուման եօլճուլարըն Ամպուապտա Բա-
րիս վէրէնինէ րահթիպ օլմագ իւզրէ, կիճէ վագվէը, Պլէրէտէ
քեայինն Օթէլ տիւ Գոմէրսանէն հարեքէթլի իլմիկ ծլսուգլարը
անլաշըլմըշ տըր։

«Պոանըարտան պիրի Տէլվինեը իսմինտէ աէյեահ պիր թա-
ճիը աաէմի օլսուպ, տիկէրի տէ, իլքի պուչուգ այ էվվէը մու-
ֆաասալէն պահա իթիպիկ օլսուդումուզ էյթիէն Պէրօնամ մի-
լիոնլար սահիպինին։ Բարիստէ ֆուպէրը սօգագընտա քեայինն
Օթէլ տէզ Էնտէ մուվասալէթի կիւնիկ աշըրըլմասը վագըասըն
տան տօլաերը Պլէրէտէ կէլմիշ Ճլօնների իսմինտէ պիր բօլիս մի-
ֆէթթիչի օլսուդու թահգըգ գըլընմըշ տըր։»

Պու մալիւմաթ՝ Բարիս զաղէթալարընա նագլ իսիլտիկի
կիպի, վիլաեաթի վէ էֆենէպի զապէթիէլարընա ֆասխի նագլ վէ
տէրճ իսիլտի։

Իշ պու նէշրիեաթըն նէթիճէլէրինի եագընտա անլաեա-
ճաղըզ

Թահիր ուշաղը Տէլվինեընըն վէֆաթը նէթիճէլէրի հագ-
գընտա զապթիէե նէզարէթի Թարաֆընտան դիեաատէ էհէմ-
միեէթլի վէրիլմէթիպ, ֆագաթ Ճլօնեի ամիլլէրի Թարաֆըն-
տան պիր խըզմէթլէ մէմուր օլսուդունտան, վէ նէզարէթճէ
պէրինճէ էլգէմ օլան պիրնթագըմ քեաղըտլարը վէ իշարէա-
Թը հավի իսուսինտէն, պուռնլարըն էճնէպի քիմանէլէրինի եէտա-
լէրինէ կէչմէսինի խահէեէմէզ իսի։

Միսթէվէֆա Ճլօնեինին ագրապասը եախօտ Թանըլմըշ
ագրապասագ պուլունմաերըպ, պինապէրինէ եէնի քօլիս միսի-
րի ե մէրգումանէն վէֆաթընը քիմսեե խապէր վէրմէտի, վէ
միեատահի ումումի իլէ պիրլիճէ Թարաֆընտա, միւթէվէֆանըն իգա-
մէթի կեահրնա կիտէրէկ, մէվճուտ օլան քեաղըտլարը աչմա-
եա մէմգուր օլսուս։

Պինագէրինի քօլիս միսիրի՝ իլքի նէֆիէչ մէմուր իլէ պիր-
լիքտէ Ճլօնեինին իգամէթկեահընա ապիմէթլե, միեաաթէնին-
նին վազգուի վէֆաթընը գաբուճուեա խապէր վէրմիս, վէ

տաեիրէնին գաբու անախթարը չիֆթ օլմատըղընտան, պիր չիլինկիր ճէլպիյլէ, գաբու աչտըրըլտը։

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ, Ուիլեամ Սգօթ, տայիրէյի մէզքիւրէտէ պուլունան էշեաեը Արնօլտ Տէսվիներնըն հիսապընա գալտըրմըշ օլտուղունտան, թէհարրիեաթը վագըատան պիթթապի հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլամատը։

Բօլիս միւտիրի. – Իշթէ պու խարիպ . . . Ֆլօնեինին քեաֆֆէյի մուամէլաթը մունթազամ օլտուղու հալտէ. նէ՛ իշարաթը չախսիեէսինին հավի ճէպ տէֆթէրլէրինին, վէ նէ՝ տէ մէմուրու օլտուղու իշին միւթէալլիգ էվրագըն պուլունմամասընա մանէ վէրէմէեօրում։

Մէրդում միւտիրին մաեէթինտէքի մէմուրլարտան պիրի, Ուիլեամ Սգօթուն գալտըրմըշ օլտուղու եազըխանէնին ազ էվվէլ պուլունտուղու մահէլլտէ տուրուպ։

— Պուրատան՝ պիր շէյ գալտըրըլմըշ իտուկի զանն օլունուեօր տէտի։

Տիկէր մէմուր. – Ֆիլվագը եէրտէքի տէյիրվի թօզա վէ տիվարտաքի քեազըտ իւզէրինտէ պուլունան էօրիւմճէքլէրէ պագըլըր իսէ, պու իֆատէնին սահիհ օլտուղունա իշթիպահ օլունամազ։

Օ պիր մէմուր. – (Եէրէ էյիլէրէք) Իշթէ, իշթէ՝ շու իքի տէսթէքլէր տէ, պուրատա պիր սանտըգ եախօտ եազըխանէ կիպի պիր շէյ գօնուլմուշ օլտուղունա իսպաթ աըրլար։

Բօլիս միւտիրի. – Զաբուգ գաբուճու գարըեը եօգարը չաղըրըն։

Մէզպուրէ ճէլպ իտիլտիկինտէն, քէմալը սիւրաթլէ վէ սօլուեարագ նէրտիվէն գատէմէլէրինտէն եօգարը չըգտը։

Բօլիս միւտիրի. – (Գաբուճու գարըեա) Պազէն Մ. Ֆլօնեինին տայիրէսինէ կիրէ՞ր մի իտինիզ։

Գաբուճու. – Էվվէթ, էֆէնտիմ, մէքթուպ թէոլիմ իթմէք իշին պազէն կիրէր իտիմ։

— Տիմէք պու օտաեը պիլիր իտինիզ։

— Էվվէթ, էֆէնտիմ։

— Պուրատա պիր սանտըզ եախօտ տիկեր պիր չէյ վա՞ր մը իտի։

— Էվվէթ, քիչիւք պիր եազըխանէ վար իտի. ֆագաթ, պու նէ՞ տէր. օ եազըխանէ նէ՞ օլմուշ նէ՞րէտե տիր։

— Պիր գաչ կիւն էվվէլ Մ. Ֆլօնեւինին՝ օ եազըխանէեի էվինտէն գալարըմըշ օլտուղունու պի՞լմէեօրմուսունուզ։

— Պանա պու խուսուստա հիչ պիր չէյ սէօյլէմէտի, վէ պէն ֆէ տիչարըեա էշեա չըգտրըլարըղընը կէօրմէտիմ։

— Ֆէնարխինին ղայղուպէթի զէմանընտա խանէսինէ քիմսէ կէլմի՞ մի։

— Խայր, քիմսէ կէլմէտի։

— Էմի՞ նմիսինիզ։

— Էմին օլտուղումու զանն իտէրիմ, միւսիւ...

Պիրտէն պիրէ գաբուճու գարը՝ քէլամընը քէսիպ, էլինի ալընընա կէծմիւրտիւ, վէ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Հա՛, էյի խաթըրըմա կէլտի, տէտի։

— Վ.այ, պիր չէ՞յ մի տէրխաթըը իմտինիզ։

— Էվվէթ, ֆագաթ պունուն իչէ թէալլիւգի օլամազ։

— Հէյ նէ ինէ, սէօյլէեին։

— Մի վագըթ պու խուսուսա էհէմմիեէթի վէրմէմիշ իտիմ, ֆագաթ չիմտի պիրազ զարիպ կէօրիւնիւեօր։

— Ղարիպ կէօրիւնէն հէր նէ իսէ իյիտհ իտին։

— Պո՛ պայահ, պայաթ օն վէ ոն պուչուգ բայատէլէրինտէ, պիր միւսթէճիլին տայիրէսինէ չըգտըղըմ սըրատա, պիր համալա ղապմի նէ՞լտիմ քի, իսթիւ պէղլէր իլէ ֆօրթիւլիւ պիր եէ՞ֆքիւ արգալըղընա աչմըշ օլարագ եօգարը չըգտըլեօրտու։ — Նէրէեէ կիմմէքտէ օլտուղունու սիւալ իմտիմ խոճ տէֆօրտունճիւ գամտա պիր ատէմիտա տայիրէսինէ չըգմագտա իտուկինի խանպէր վէրտի, վէ օ ատէմին իսմինի ձիլտորտակինտէ էվիմիզտէ մէզբիւր իսմտէ քիմսէնէ պուլամմատըղընը սէօյլէտիմ իսէ, պանա, պիր քեազըմտարչասը իւզէրինէ եազըլմըշ օլան ֆիղատտրէչ կէօսթէրտի։

« Ատրէսի օգուտում։ Վագատա Ֆրանսուա-Մէրսիէ սօգաղը տէյի եազըլմըշ իտի իսէ տէ, 39 նիւմէրօ եէրինէ 59 թահրիր խիլմիշ իտի։

«Էկէր, միւսիւ, պու պիր թէրթիպ իտի իսէ, էկէր օ եիւք պուրատան կէօթիւրիւլիւեօրտու իսէ, տայիրէնին անախթարը պուլունմագ լազըմ կէլիր իտի։

— Օ համալըն՝ օտանըզ էօնիւնտէն կէչտիկինի կէօ՞րմէտինիզ մի։

— Խայր, չինքի պագգալ տիւքքեանընտա օլտուղումտան, կէօրմէտիմ։

— Ատրէստէ պուլունան իսմի խաթըրլամաեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, բէք էյի խաթըրլաեօրում։ Մ. Բուտիլ իսմի իտի։

— Իշար օլունան խանէտէ պու իսիմտէ միւսթէճիր վա՞ր մը տըր։

— Պիլմէմ, էֆէնտիմ։

Միւտիր. — (Մայեէթինտէքի մէմուրլարտան պիրինէ.) 59 նիւմէրօլու խանէեէ կիտին, վէ օրատա Մ. Բուտիլ իսմինտէ քիմսէ պուլունուպ պուլունմատըդընը, վէ պու սապահ սաաթ օն պուչուգ բատտէլէրինտէ քէնտիսինէ պիր եազըխանէ կէօթիւրիւլիւպ կէօթիւրիւլմէտիկինի սիւալ իտին։

Մէմուր տիշարը չըգտը, վէ չէնտ տագըգա սօնրա ավտէթլէ, 59 նիւմէրօլու խանէտէ Բուտիլ իսմինտէ քիմսէ օլմատըդընը վէ հիչ պիր համալըն պիր եիւք կէօթիւրմէմիշ իտուկինի թէպլիղ իթտի։

Մէմուրլարտան պիրի. — Շու մահէլլտէն էքսիլմիշ օլան եազըխանէեի սիրգաթ իթմէք իւզրէ, պու սապահ պուրաեա կէլինմիշ օլտուղու աշիքեարէն անլաշըլըեօր։

Բօլիս միւտիրի. — Էվվէթ, լաքին, պու սիրգաթա ճիւրէթ իթմէքտէ նէ՞ ֆայիտէ մէվճուտ իտուկինի անլաեամաեօրում։ — Ֆլօնեինին վէֆաթընը քիմսէ պիլմէզ իտի։

— Շիւպհէսիզ մէրգումուն Բարիստէն հարէքէթ իթմէսի կէօզէտիլիեօր իմիշ։ Պէլքի քիմի եախօտ քիմլէրի թաագիպ իտիեօրտու իսէ, անլէր տէ քէնտիսինի թաագիպ իտիեօրլար իտի։ — Հաթթա Ամպուազ գօմիսէրինին զապթնամէսինտէ, խուսուսի պիր հալէ տիգգաթ իթտիմ։

— Նէ՞եէ։

— Շեօյլէքի Ֆլօնեինին էլպիսէլէրի բարչալարընտա նէ՛ ճիզտան, նէ՛ անախթարլար, նէ՛ ագչէ վէ նէ՛ տէ միւֆէթթիշլիք գարթը պուլունմամըշ տըր։ — Էլպէթթէ, եօլճուլուղու զէմանընտա պու միւխթէլիֆ էշեա Ֆլօնեինին եէտինտէ մէվճուտ պուլունմուշ տուր, վէ ճանվէրլէր՝ պունլարը մահվ իտէմէմիշլէր տիր։

— Սահիհ տիր։

— Պունտան պաշգա, մէղքիւր զապթնամէտէ Ֆլօնեինին օ սապահը վասըլ օլմուշ օլան պիր եօլճու իլէ կէօրիւշմէք վէ պազը վուգուաթ հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իւզրէ, Պլէրէտէ, Օթէլ տիւ Գօմէրսէ կիթտիկի իշար գըլընմըշ տըր։

«Քի՞մ պիլիր, պէլքի օ եօլճու պիզէ պիր մալիւմաթ վէրէպիլիր։

«Ֆլօնեի՝ օ եօլճուեու պուլմազա չալըշտըղը հալտէ, անտէն իյզահաթ ալապիլէճէկինի մէմուլ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։ — Մէրգումուն, Օթէլ տէզ Էնտ ճինաեէթինին ֆաիլլէրինտէն պիրի օլտուղու, վէ Ֆլօնեինին Պլէրէտէ պուլունտունու խապէր ալարագ, քէնտիլէրի իչին մուխաթարալը օլան քեաղըտլարը աշըրմասընը, պա թէլէկրաֆ, Բարիստէքի պիր շէրիքինէ պիլտիրմիշ օլմասը շայեանը գապուլ օլամա՞զ մը։

— Թէլէկրաֆլա պու կիպի թալիմաթ եազըլամազ։

— Էվվէլճէ գարարլաշտըրըլմըշ օլան պիր լիսան իլէ նի՞չին եազըլամասըն։ Պունունլա պէրապէր տիւն եախօտ պու կիւն Պլէրէտէն Բարիսէ պիր թէլէկրաֆնամէ վիրուտ իտիպ իթմէտիկինի անլամագ բէք գօլայ տըր։

— Ֆիլվագը պու գօլայ շէյ տիր։

19

Մէմուր. — Ֆլօնեինին Պլէրէտէ արամաեա կիթտիկի սէյեահըն իսմինի պիլի՞րմիսինիզ։

Բօլիս միւտիրի. — Խայր։

— Էլպէթթէ զապթնամէտէ իշար օլունմուշ տուր։ Պունտան պաշգա Օթել տիւ Գոմէրսին սահիպինտէն տէ անլաեա-պիլիրիզ։

— Մէրգում, չիւպհէսիզ Ֆլօնեինին վէֆաթընտան խա-պէրի օլմաեարագ տիւն Լօնտրաեա կիթմիշ տիր։

— Միւտիր էֆէնտի՛, Ինկիլթէրրատա թէհլիքէլի պիր խըրսըզ գումբանեասը պուլունուպ, պու գումբանեանըն Բա-րիստէ իճրաի խապասէթ իթմէքտէ օլտուղու խապէր վէրի-լիեօր։ Հաթթա պու թարաֆա պազը իսիմլէր տախի իշար օ-լունմուշ տուր։ Լօնտրաեա կիթմիշ օլան չախսըն օ գումբան-եա իլէ միւնասիպէթի օլամա՞զմը։ Պու իշտէ, պէնիմ իչին չայեանը թէաճճիւպ իլէ խուսուս վար տըր։ Պիրի՝ պուրատա պուլունան սանը՞գմը, եազըխանէ՞մի, պիր չէյին գալտը-րըլմասը, վէ տիկերի տէ, պիչարէ միւֆէթթիչին նաչը իւզէրին-տէն հիչ պիր նէսնէ զուհուր իթմէմէսի տիր։

— Իճապ իտէն թէհատապիրի իթթիխաղ իթմէլիեիզ։

— Ֆլօնեինին պլէրէտէ կէօրիւչտիւկիւ եօլճուեու պուլ-մալըեըզ։

— Զապթիեէ նէզարէթինէ ավտէթ իթտիկիմ անտէ, պու խուսուսատա իգթիզա իտէն էվամիրի իթա իտէճէեիմ։

Ֆիլվագը եարըմ սաաթ սօնրա էվամիրի լապըմէ իթա օ-լունուպ, է՛ն միւսթայիա մէմուրլարտան պիրի տէ թահգըգա-թա մէմուր թայեին գըլընտը։

Միսթիգօ իլէ Թրիլպիի պրագատըղմըզատա, իքիսի տէ, Թուրա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշլէր իտի։

Էնաի րահատ, Թրիլպի, Ափնօլա Տէսվինեընըն թալիմա-թընա թէմամիյլէ թէվֆիգ հարէքէթ իթմէք, եանի վէֆա-թը՝ պիր ճինաեէթ նէթիճէսի օլտուղու անլաշըլմագ-սըզըն, մէրգում միտալեաճրատան գուրթուլմագ չարէսինի տիւշին-մէքտէ իտի։

Վագաա Թրիլպի, Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ այնի թրէնին պիր վակօնունատա պուլունմագատա իտի իսէ տէ, մէրգումուն վիճուտինի, մէզքիւր սէյեահաթ էնաասընատա մահվ իտէպի-լէճճէկինի մէմուլ իթմէմէքտէ իտի։

Թուր պէլտէսինէ մուվասըլէթլէրինտէ , իքիսի տէ թրէնտէն էնտիկէր : Միսթիգօ , տօղրուճա , մալիւմաթ իթասընա մախսուս օլան տայիրէեէ կիթտի , վէ Թրիլպի տէ, մէրգումուն նէ եարաճաղընը անլամագ իւզրէ այնի տայիրէեէ պիլ սաղիմէ , էվվէլճէ նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէքսիզին , Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ իչէրի կիլտի :

Մթանիսլաս Տիւմայ մէզքիւր տայիրէ մէմուրունա խիթապէն ,

— Միւսիւ , Շէրպուրկա կիթմէք իչին պուրատան պիլէթ ալընըր մը , տէտիկինտէ , մէմուր տա ,

— Էվվէթ , ֆագաթ պիրի Մանստա վէ տիկէրի Կաէնտէ իքի տէֆա վակօնունուզու Թէպտիլ իտէճէքսինիզ , տէյի ճէվապ վէրտի :

— Պէյս եօգ տուր : - Թրէն նէ՞ վագըթ հարէքէթ իտէճէք տիր :

— Ադչամ , սաաթ տէօրտիւ պէշ տագըգա կէչէրէք :

Միսթիգօ , պու սուրէթլէ մալիւմաթը լազըմէեի ալըպ ավտէթ իտէրքէն , Թրիլպիեի գարչըլատը , վէ Պլէրէտ , Օթէլ տիւ Գօմէրստ , թիւճճար ուչաղը գրևաֆէթինտէ կէօրմիւչ օլտուղու շախս իտուկինի թանըտը :

Մէրգումլար սէլամլաշըպ , Թրիլպի , կիւլէրէք ,

—Միւսիւ , պէնիմ անլամագ իսթէտիկիմի սիղ սիւալ իթտինիզ , չիւնքի պէն տէ սիզին կիպի Շէրպուրկա կիտիեօրում : - Սաաթ տէօրտէ գատար իսէ խայլի վագըթ օլտուղունտան, չուրատա պուրատա կէզինմէքլէ վագըթ կէչէմէզ : - Իմտի է-կէր իսթէրսէնիզ , ըսթասիօնուն պիւֆէսինէ կիրէլիմ , վէ գարնըմըզը տօեուրալըմ , զիրա Մանստա թաամ իտէպիլէճէկիմիզէ չիւպհէ իտէրիմ :

— Բէք էյի , միւսիւ , հայաէ կիտէլիմ :

Պէօյլէճէ Միսթիգօ վէ Թրիլպի , մէզքիւր պիւֆէեէ ալիմէթլէ , գարչը պէ գարչը օթուրտուլար , վէ եումուրթա գայղանասըյլա սօղուգ հաշլամա կէթիրթիրլէր :

Թաամ էնտասընտա արալարընտա չու եօլտա միւքեալէմէ վուգու պուլտու .

Միսթիգօ. – Միւսիւ, Շէրպուրկտան էօթէեկ կի՛թմէեճէքմիսինիզ։

Թրիլպի. – Պիլմէմ. չիմտիքի հալտէ, մուհիմմ պիր իշ ադա իթմէք իւմիտիյլէ պիր թիւճճար մաղազասընա կիտիեօրում։

— Թիւճճար եօլճուսո՞ւմուսունուզ։

— Էվվէթ, պունտան պաշգա պիր հաեաթ սիկուրթասը գումբանեասընըն տէլլալըեըմ։

— Բէք ալէա. իշինիզ պիթտիքտէն սոնրա Բարիսէ՛ մի ավտէթ իտէճէքսինիզ։

— Բարիսէ ավտէթ իտիպ իմմէմէքլիկիմ, Գումբանեի ժէնէրալ ա՛Ասիւրանս Էնթէրնասիոնալ նամ չիրքէթիմին տիւքէքթօրունտան ալաճաղըմ մէքթուպա պաղլը տըր... Պէքի տէ Ինկիլթէրրաեա կիմմէեէ մէճպուր օլաճաղըմ։

— Ինկիլթէրրանըն հա՛նկը չէհրինէ։

— Իհթիմալ քի Բօլսմուրթա վէ եա Բլիմուրթա։

— Իշթէ պու ղարիպ։

— Նէ՛սէն։

— Զիւնքի չիւպհէսիզ պիրլիքտէ եօլումուզա տէվամ իտէճէեիզ։

— Տիմէք սիզ տէ Ինկիլթէրրաեա կիտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, Բլիմուրթա կիտիեօրում։

— Հէման հէր սէնէ կիթտիկիմ պիր չէհիր տիր, վէ ուզուն միւտտէթ տէ օրատա իգամէթ իթմիշիմ տիր։

— Տիմէք օրատա բէք չօգ թանըտըգլարընըզ պուլունմագտա տըր։

— Էվվէթ։

— Անտէրսըն նամ թիճարէթ չիրքէթինի պիլիեօրմուսունուզ։

— Բէք էյի պիլիրիմ։ Անտէրսըն պիրատէրլէր ղաեէթ զէնկին օլուպ, ճէսիմ քէօմիւր մատէնլէրի իշլէտիրլէր։ Իքի գարընտաշտան պիրինի սիկուրթա իթմիշիմ տիր։ Միզ քէնտիլէրինէ՛ մի կիտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, վէ էկէր Բլիմուրթա գատար կիտէճէքսինիզ,

եօլճուլուղումու սիզին իլէ պէրապէր տէվամ իթմէեի արզու իտէրիմ։

Թրիլպի, պիրտէն պիրէ ֆիքրինտէ պիր միւլահազա հասըլ օլարագ,

—Պէն տախի, քէզալիք, սիզին իլէ պիրլիքտէ սէյեահաթ իթտիկիմէ մէմնուն օլաճաղըմ, տէտի, վէ իլավէթէն տախի, – Շու գատար քի Ինկիլթէրրաեա կիտիպ կիթմէեէճէկիմի Շէրպուրկտա անլաեաճաղըմ. պինապէրին սիզ, բաքիպ օլաճաղընըզ բօսթա վաբօրունա պէքլէտիկինիզտէ, պէն, բօսթախանէեէ կիտիպ, քէնտիմ իչին մէքթուպ պուլունուպ պուլունմատըղընը թահգըգ իտէճէեիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Պու սուրէթլէ վագըթ կէչիպ հարէքէթ զէմանը կէլմէքլէ, իշպու իքի եօլտաշլար՝ պիրինճի մէվգիտէն պիրէր պիլէթ ալըպ, այնի վակօնա բաքիպ օլտուլար։

Միսթիգօնուն սիննինտէ պուլունանլար իլէ իւլֆէթ հասըլ իթմէք գօլայ օլուր։ Պունտան պաշգա Թրիլպի, դաեէթ նաղիքեանէ վէ իհթիեաթքեարանէ տավրանմագլա, մէրգում տէլիգանլընը էմնիյեէթի արթմագտա իտի։ Հէմտէ, պիր էօմիւր սիկուրթասը տէլլալընտան շիւպհէ իտէճէք նէ՞ սէպէպի օլապիլիր իտի։

Մէրգումլար Մանստ մուվասըլէթլէրինտէ, պիրիպիրիյլէ տօսթ օլտուլար։

Մանստան Գաէնէ կիտէն թրէն տէրհալ եօլա չըգաըղընտան, իքի եօլ արգատաշլարը վակօնլարընը թէպտիլ իտէր իթմէզ, տիւտիւկ չալընտը։ Հալ պու քի Գաէնէ, ագշամըն սաաթ օն պիրինտէ վասըլ օլունուպ, Բարիստէն կէլէճէք վակօնա ինթիզարէն, սապահ սաաթ իքիեի եիկիրմի տէօրթ տագըգա կէչէնէ գատար տուրմալարը լազըմ իտի։

Իշպու իւչ սաաթ միւտտէթ նա՞սըլ կէչէճէք իտի։ – Էվվէլ էմիրտէ իքի եօլ արգատաշլարը, մէվգիֆէ եագըն պիր գահվէխանէտէ սուբէ իթտիլէր։ Միսթիգօ, օրատա, Բլիմութա կիտէն բօսթա վաբօրլարընը վագթը հարէքէթլէրի հագգընտա մալիւմաթ իսթէեէրէք. Շէրպուրկտան Բլիմութա տօղրուտան տօղրու իշլէեէն վաբօր պուլունմատըղընը թահ.

գըգ իյլէտի։ Վաբօրլար՝ Սութամբթօնա եախօտ Վէյմութա կիտիպ, պու իքի մահէլլին պիրինտէն եախօտ տիկէրինտէն տէմիր եօլ իլէ Բլիմութա կիթմէք լազըմ կէլմէքտէ իտի։

Թրիլպի. — Տիմէք եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն վաբօրա բաքիպ օլապիլէճէքսինիզ։ Օլ վագթա գատար պէն տէ մէքթուպումու ալաճաղըմտան, սիզին իլէ հարէքէթ իտէպիլիպ իտէմէեէճէկիմի անլաեաճաղըմ, տէտի։

Սաաթ իքիեի եիկիրմի իքի տագըգա կէչէրէք, իքի եօլճուլար շըմէնտըֆէրէ բաքիպէն, սապահըն սաաթ ալթը պուչուղունտա Շէրպուրկա վասըլ օլտուլար։

Միսթիգօ, Թրիլպի իլէ պիրլիքտէ բօսթա վաբօրլարը իտարէխանէսինէ կիթտի։ Վէյմութա միւթէվէճճիհէն հէնուզ պիր վաբօր հարէքէթ իթմիշ օլուպ, տիկէր պիր վաբօր տա իրթէսի կիւն Սութամբթօնա կիտէճէք օլտուղունտան, պու խուսուս Թրիլպի իչին ագշամա գատար բլանլարընը տիւշիւնմէսինէ միւսայիտ պուլունտու։ Մէրգում, քէնտի քէնտիեէ,

— Պէնիմ իչին, Ինկիլթէրրաեա կիթմէք մուխաթարալը տըր. խէֆիեէլէրտէն պիրի պէնի թանըեապիլիր... իմտի, պունուն չարէսինի տիւշիւնմէք լազըմ տըր, տէտի։

Թրիլպի, Շէրպուրկ չէհրինի պիլտիկինտէն, արգատաշընը Օթէլ տ'Անկլըթէրէ կէօթիւրտիւ, վէ իքի օտա քիրալատը։ Միսթիգօ՝ ֆէվգէլատէ եօրկուն օլտուղու ճիհէթլէ, էօյլէ թաամը վագթընտա քէնտիսինի ուեանտըրմասընը Թրիլպիեէ թավսիեէ իթտիքտէն սօնրա, եաթաղա եաթըպ տէրին պիր ույգուեա տալաը։

Օթէլտէ խմինի, էօմիւր սիկուրթասը տէլլալը Տուսէ տէյի գայտ իթտիրմիշ օլան Թրիլպի տախի, էլպիսէսինի սօեունմաեարագ եաթաղա կիրիպ, ֆագաթ ուեումաեըպ, տիւշիւնմէեէ պաշլատը։

Մէրգում, սաաթ տօգուզ պուչուդ բատտէլէրինտէ օտասընը թէրքլէ, աշաղըեա էնտի, վէ օթէլին իտարէ տայիրէսինէ կիրիպ,

— Պէնիմլէ կէլմիշ օլան տէլիգանլը ուեուեօր. շաեէտ

ուեանըպ պէնի սօրար իսէ, մալիւմիւ օլան իշ իչին կիթմիշ օլտուղումու, լաքին էօյլէն թաամը իչին ավտէթ իտէճէկիմի սէօյլէեին, տէտի։

Պիր գաչ սէնէ մուգատտէմ, Թրիլպի, սատըգ արգատաշը Ուիլեամ Ագօթ իլէ պիրլիքտէ Շէրպուրկտա չուրմըշ, վէ օրատա կէնիշ վիճտանլը վէ ուզուն գօլլու պիր չօգ արգատաշ պրագմըշ իտի։ Պունլարտան պիրիսի Տիքսօն իսմինտէ պիր Ինկիլիզ կէմիճի օլուպ, մէրգում պաշլըճա կէօմրիւք գաչագճըլըղըյլա, մէշղուլ օլմասըյլա պէրապէր, մէշհուր պիր հայտուտ իտի, վէ քիւչիւք պիր կէմիսի պուլունուպ, քէնտիսինէ պօլ իւճրէթ վէրէնլէր հագգընտա իշ կէօրիւր իտի։

Թրիլպի, լիմանա կիտիպ, թէսատիւֆ իթտիկի պիր կէմիճիեէ խիթապէն,

— Արգատաշ, Նիգօլա Տիքսօնու, եախօտ գաբթան Տիքսօնու թանը՞րմըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Բէք էյի թանըրըմ։

— Խանէսինի պանա պիլտիրէպիլի՞րմիսինիզ։

— Էվվէթ, ֆագաթ քէնտիսինի շու էսնատէ կէմիսինտէ պուլապիլիրսինիզ։ Տահա պու սապահ Ինկիլթէրրատան կէլտի։

— Կէմիսինին իսմի նէ՞ տիր։

— Մուէթ տիր . . . ըլխթըմ էօնիւնտէ տուրմուշ օլան սանտալլարտան հանկըսընա բաքիպ օլսանըզ, մէրգումուն կէմիսինէ կիտէպիլիրսինիզ։

Թրիլպի, պու մինվալ իւզրէ հարէքէթլէ, պէշ տագըգա սօնրա մէզքիւր կէմիեէ վասըլ օլտու, ֆագաթ կիւվէրթէտէ քիմսէ պուլունմատըղընտան, սանտալճը,

— Օհէ՛, քիմսէ եօ՞գ մու, տէյի պաղըրտը, վէ այնի վագըթտա պիր գաբագ աչըլարագ, կէմինին անպարընտան գըսսա պօյլու, շիշմանճա, մավի բանթալօնլու, մավի ճաքէթլի վէ գըրմըզը թագեալը պիր ատէմ չըգտը։ Պու ատէմին գալըն վէ գըրմըզը սագալը օլուպ, թունճ բէնկինտէ օլան եիւզիւնիւն իւչ գըսմը՝ սագալըյլա գաբանմըշ իտի։

Մէրդումուն կէօղլէրի մավի, քէսկին վէ սէրթ պադըշը օլուպ, անլը տախի ալշագ իտի։

Թադրիպա գըրդ չաղլաբընտա օլան վէ պէշ ալթը նաշ զիեատէ կէօրիւնէն պու առէմ՝ նիգօլա Տիքսօն օլուպ, հէր նէ գառար գաբթանլըղըն նէ օլտուղունու պիլմէզ իտի խսէտ, ումումէն գաբթան Տիքսօն տէյի թէսմիյէ գըլընըր իտի։

Տիքսօն. — Մուէթթ տէյի պադըրան քի՞մ սիր, տէյի սիւալ իթտի։

Պու սիւալէ ճէվապէն, Թրիլպի, ինկիլիզճէ պազը սէօզ իրատ իլլէտի։

Գաշագճը իզհարը թէճաճիւպլէ, լէֆը սէտտա իտիպ,

— Սանտալը եանաշտըր տա, պիր նէրտիվէն էնտիրէեմ, տէտի, վէ ֆիլվագը կէվինէն եանընտա պուլունան իբտէն պիր նէրտիվէնի սարգըթտը։

20

Թրիլպի, ճանպազլարա մախսուս չէվիքլիքլէ պիր սանիյէտէ կէմիյէ չըգըպ, Տիքսօնուն էլինի թուութտու, վէ ինկիլիզճէ,

— Էսկի արգատաշ, պուրատա եալընը՞զ մը՞սըն, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթթ եալընըզըմ. իբի նէֆէր թայֆէմ գարատա տըրլար։

— Սանա տիեէճէքլէրիմ վար տըր։

— Սանտալընը ռավտա, սէնի օտամա կէօթիւրէեիմ։

Թրիլպի, սանտալճըըը, իւճրէթինի վէրիպ սավտը, վէ քէնտիսի Տիքսօնուն օտասընա կիտիպ, օրատա, կէչմիշ խաթըրլէր իլէ վէֆաթի իթմիշ օլան ահպապլարը հագգընտա պիր միւտտէթճիք կէօրիւշտիւբտէն սօնրա, միւքեալէմէեէ չու եօլտա տէվամ օլունտու.

Թրիլպի. — Բարա գաղանմաեր սէվէ՞րմիսին։

Տիքսօն. — Զաթէն բարա գաղանմագտան ղայրի սէվտիկիմ պիր շէյ եօգ տուր։

— Սանա իւչ պին ֆրանգ թէքլիֆ իտէրլէրսէ, նէ՞ տէրսին։

— Էվվէլա գապուլ իթտիկիմի ճէվապէն պիլտիրիրիմ. սօնրա տա իւչ պին ֆրանգը գաղանմագ իչին նէ եաբմագ լազըմ օլտուղունու սօրարըմ։

— Եաբըլաճագ շէյ գօլայ տըր։ Ինկիլթէրրաեա կիթմէք իսթէեէն պիր ատէմի հարէքէթինտէն մէնն իթմէք լազըմ տըր։

— Ֆագաթ քէնտի իչի եախօտ քէյֆի իչին սէյեահաթ իտէն պիր ատէմի մահվ իթմէք՝ վէխիմ տիր։

— Հալ պու քի իւչ պին ֆրանգ տա, էբէյիճէ պիր մէպլաղ տըր։

— Օ տա թէմամ տըր. լաքին պունա պիր չարէ վա՞ր մը տըր։

— Պու ագշամ Բլիմութա կիտէպիլի՞րմիսին։

— Պէն քէնտիմին հաքիմի մութլագը օլտուղումտան, իսթէտիկիմի եաբապիլիրիմ։

— Պու կիւն եալընըզճա սէյրի սէֆէր իտէպիլի՞րմիսին։

— Խա՛յր, եախօտ պու կիւն իտէմէմ։

— Նիչի՞ն։

— Եարըն պիր միգտար գաչագ սիկարաեը կէմիեէ թահմիլ իտէճէկիմտէն, իքի թայֆէմէ իհթիեաճըմ վար տըր։

— Լաքին վագըաեը կէօրէնլէր օլմամալը։

Տիքսօն պիր իքի սանիյեէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա,

— Պիր թէտպիր պուլուրուզ, տէտի։

— Ֆիիլի ճինտեէթ շիւպհէսինէ մահէլլ վիրմէեէրէք, օ ատէմտէն գուրթուլմագ իչին պուլտուղուն չարէ նէ՞ տիր։

— Բլիմութա վասըլ օլմագ իչին միրուր իտիլէն կէչիտի պիլի՞րմիսին։

— Էվվէթ։

— Մէզքիւր կէչիտին իլէրիսինտէ, սահիլ պօեունտա վէ

թագրիպա տէօրթ քիլօմէթրօ ուզունլուղու օլան սարը գա-
հալարըն էն եհւքսէք նօգթասընտա պուլունան ինկիլիզ կէօմ-
րիւկհւնհւն պաշլըճա մէրքեզինի տէ պիլհեօրմուսուն ։

— Պիլիրիմ ։

— Մէզքիւր գահեալարըն ալթընտա պիր մահէլլ վար
տըր քի , օրատա , պազէն կէօմրիւք մէմուրլարընըն կէօղլերի
էօնհւնտէ գաչագճըլըգ իճրա իտիլիր ։ Լաքին պիր այտան պէ-
րի տիր քի , կէօմրիւք մէմուրլարընըն միգտարը իքի միլհինէ
իպլաղ իտիլմիշ օլտուղունտան , չիմտիլիք , մալ ալտըղըմըզ
վէ մալ չըգարտըղըմըզ մահէլլի թէպտիլ իթմիշիզ տիր ։ -Պէն,
Բլիմութտան պիր ֆարսախ ուզագտա ղահէթ միւնասիպ պիր
եէր պուլտում ։ Շիմտիքի հալտէ օրատա իշ կէօրհւեօրում ։

— Ծօնրա՞ ։

— Գահեալարտան տար պիր թարիգէ օրահա էնիլէպի-
լիր ։ Հէր կիճէ օ թարիգտէ պէշ նէֆէր պէքճի պէքլէմէք-
տէ տիր ։ Անլահեօրմուսուն ։

— Անլամահա պաշլահօրում ։ - Պիր վէսէլէ իլէ ատէմի-
միզի օ մահէլլտէ գարահա չըգարմադ ֆիքրինտէսին , տէ-
յի՞լ մի ։

— Էվվէթ , օրասը ղահէթ գարանլըգ տըր . . . մէզքիւր
թարիգի տէ քէնտիսինէ թարիֆ իտէրիմ ։ Պունանէ՞ տէրսին ։

— Պէնճէ էյի պիր թէտպիր կէօրէմէմ , չիւնքի կէօմրիւք
մէմուրլարը մէրքեզինէ տիւշճէք , վէ թէվգըֆ իտիլէճէկի
ֆարզ օլունսա պիլէ , մալիւմաթը լազըմէ ալընտըգտան սօն-
րա , իրթէսի կիւն սալը վէրիլէճէք տիր ։

— Թէվգըֆ իտիլմէեճէք տիր . . . ինկիլիզճէ թէքէլ-
լիւմ իտէ՞ր մի ։

— Հայր ։

— Պու կիւնլէրտէ գաչագճըլար կէօմրիւք մէմուրլարըն-
տան իւչիւնիւ թէլէֆ իթմիշ օլտուգլարընտան , մէրգուման
մէմուրլարա , կիճէ վագթը թէսատիւֆ իթտիքլէրի քիմսէյէ
էվվէլճէ պիր խապէր վէրիպ , էկէր ճէվապ ալմազլար իսէ ,
մէրգուման գարշը սիլահլարընը իսթիմալ իթմէլէրի էմր օլուն-
մուշ տուր . . . ։ Իշ պու սըրատա տախի , մէմուրլար , զիքր

իթտիկիմ եօլտա պիր կէօլկէ կէօրիւպ , լազըմ կէլէն իխ-
թարտա պուլունաճագլար , վէ թապիի ատէմիմիզ պունտան
հիչ պիր շէյ անլամատըճաղընտան , ճէվապ վէրմէճէճէք , վէ
հարէքէթինի տուրտուրմատըճագ տըր : Օլ վագըթ թիւֆէնք-
լէր աթէշլէնիպ , չախսը մէրգումուն իչի պիթէճէք տիր : Նա՞-
սըլ , պու թէրթիպիմէ նէ՞ տէրսինիզ . . . պու տէսիսէ պա-
նա բէք մահագուլ կէօրիւնիւեօր . . . հէմոէ պաչա չըգաճագ
տըր :

— Հալ պուքի նազարը տիգգաթա ալընաճագ պիր շէյ
տահա վար տըր :

— Նէ՞ տիր :

— Իւզէրինտէ , քէնտիսինին քիմ օլտուղունու թանը-
տաճագ հիչ պիր քեաղըտ պուլունմամալը տըր :

— Օնու պէն տէրիւհտէ իտէմէմ . . . պու խուսուս սա-
նա բաճի տիր :

— Պու ագշամ սաաթ գաՀտա կէմիեէ ըաքիպ օլաճա-
ղըզ :

— Սաաթ ալթըտա . . . կիճէմիզ կիւզէլ կէօրիւնիւեօր։
Միւսայիտ պիր բիւզկեար իլէ եարը կիճէեի պիր սաաթ կէ-
չէրէք դաեալարա վասըլ օլապիլիրիզ :

— Պէն նէ՞ վագըթ ավտէթ իտէպիլէճէճիմ :

— Եարընքի կիճէտէն էվվէլ ավտէթ իտէմէզսին , դա-
չագ մալ եիւքլէնիպ էօյլէ եօլա չըգմալըեըմ :

— Էկէր պու ագշամ կէմինէ ըաքիպ օլմագլըզըմ լա-
զըմ կէլիրսէ , սէնի նէ՞ըտէ պուլաճաղըմ :

— Լիմանտա , Մարին Մարչանտ օթէլինտէ . . . Սաաթ
տէօրթտէն էվվէլ ճէվապ ալմալըեըմ : — Պա՜ աֆըհ սէօղլունիւ
հավի պիր թէզքիրէ եազարսանըզ , քեաֆի տիր :

Օլ էռնատէ կէմի ճիւղիճէ սալլանմագլա , ղաչագճը ,

— Կէլէնլէը թայֆէլէրիմ տիրլէը . . . գարաեա գատար
սանա րէֆագաթ իտէպիլիրիմ , տէտի :

Տիքսօն վէ Թըրլպի , լիման իւզէրինտէ , Մարին Մարչանտ
օթէլի էօնիւնտէ պիրիպիրինտէն այրըլտըլար : Թըրլպի , էն-
միչ օլտուղու օթէլէ ավտէթլէ , կարսօնլարտան պիրինէ ,

— Կէնճ արգատաշըմ ուեանտը՞ մը, տէյի սիւալ իթտի։

Կարսօն. — Էվվէթ, միւսիւ։

— Տիշարը չըգտը՞ մը։

— Էվվէթ, սիզտէն եարըմ սաաթ սօնրա չըգտը . . . տէնիզի թէմաշա իթմէեէ կիթտի. էօյլէն թաամընտա ավտէթ իտէճէք տիր։

Միսթիգօ, տիւշիւնէճէք բէք չօգ խուսուսաթը պուլունմագլա պէրապէր, էհլի մէրագ օլմասըյլա, պիր պուչուգ սաաթ ուեուտուգտան սօնրա ուեանտը, վէ աճէլէթէն էլպիսէսինի կիեինիպ, կէօրմէմիշ օլտուղու տէնիզի թէմաշա իթմէք իւզրէ տիշարը չըգտը։

Մէրգում, սահիլէ մուվասըլէթինտէ, միւտտէթի էօմրիւնտէ իլք տէֆա օլարագ միւշահէտէ իթմէքտէ պուլունտուղու օլ մէնզարէի տիլրիւպա գարշըսընտա պիր սաաթ գատար տուրտու, վէ մէզքիւր թամաշակեահը իսթէմէեէրէք թէրքլէ, Օթէլ տ'Անկլըթէրէ ավտէթ իթտի։

Օլ էսնատէ Թրիլպի ավտէթ իթմիշ օլուպ, թաամ սալասընտա, գարշըսընտա պիր գատէհ վէրմութ օլարագ օթուրմուշ օլուպ, պիր ղազէթա օգուեօրտու, վէ պունուն գրաաթընա օլ տէրէճէ տալմըշ իտի քի, Միսթիգօնուն կէլտիկինի կէօրէմէտի։

Միսթիգօ՝ եօլ արգատաշընըն ումուզունա վուրարագ, վէ կիւլէրէք,

— Միւսիւ, ղալիպա օգուտուղունուզ հէր նէ իսէ, սիզի զիեատէսիյլէ ալէագատար գիլըեօր, տէտի

Թրիլպի, սարսըլարագ պաշընը եօգարը գալտըրտը, վէ ճէվապա աղազլէ,

— Հա՛, կէնճ տօսթում, սի՞զմիսինիզ. օգուտուղում ֆըգրա՝ պէնի ալէագատար գըլտըղը գատար, սիզի տէ ալէագատար գըլմալը տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Պու տէրէճէ ճալիպի մէրագ օլան ֆըգրա նէ՞ տիր։

— Պլէրէտէքի Օթէլ տիւ Գօմէրստէ, պիրլիքտէ էօյլէն վէ ագշամ թաամլարը իթմիշ օլտուղումուզ, վէ սիզին, չէնտ

տագըգա գատար կէօրիւշտիւկիւնիւզիւ կէօրմիւշ օլտուղում վէ տիկէր պիր եօղու իլէ պէրապէր բաղալ ագչամը Ամ պուազա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէն սէյհահատան պահս օլունուեօր ։

Միսթիգօ իզհարը թէաճճիւպլէ ,

— Տէլվինեըտա՞ն մը , տէյի սիւալ իթտի ։

— Էվվէթ , մէրգումուն վէ տիկէրինին իսիմլէրի ղազէթատա աչիքեարէն եազըլմըշ սըը ։ – Տիկէրի քիմ օլտուղունու պիլիեօ՞րմուսունուզ ։

— Էվվէթ , Բարիս խէֆիեէլէրինտէն իտի , վէ պէնի պուլմադ իւզրէ Պէրէեէ կէլմիշ իտի ։

Թրիլպի , թէաճճիւպ ալէամէթի կէօսթէրէրէք , վէ Միսթիգօեա չիւպհէլի պիր նաղար իլէ պագարագ ,

— Միզի՞ մի , տէտի ։

Միսթիգօ . – (Կիւլէրէք .) Գօրգմաեըն , պէն խաֆիեէ տէյիլիմ ։ – Միւտաէթի էօմրիւմտէ իլք տէֆա օլարագ կէօրտիւկիւմ օ ատէմ , պազը մալիւմաթ ալմագ իչին պէնի կէօրմէք իսթէմիշ իտի ։

— Իսթէտիկի մալիւմաթը վէրտինիզ մի ։

— Շիւպհէսիզ ։

— Տիմէք օլուր քի , ալտըղը մալիւմաթը մէրճիինէ թէպլիղ իտէմէեէճէք տիր ։

— Ֆագաթ քէնտիսինէ նէ՞ վագը օլմուշ ։

— Ֆէվգէլատէ պիր հալ վագը օլմուշ ։

— Նէ՞ կիպի հալ ։

— Բրզօն հայվանաթխանէսինտէն ֆիւրար իթմիշ օլան ճանվէրլէը , քէնտիսինի վէ Տէլվինեըեը թէլէֆ իթմիշլէր ։

— Օլամազ չէյ , սիզ պէնիմլէ էյլէնիեօրսունուզ ։

— Շու ֆըգրաեը քէնտինիզ օգուեուն . սիզին իլէ էյլէնիպ էյլէնմէտիկիմի օ հալտէ անլարսընըզ ։ Զաթէն , քիմսէ իլէ էյլէնմէք՝ թապիեաթըմտան տէյիլ տիր ։

Թրիլպի , էլինտէքի ղազէթաեը Միսթիգօեա վէրիպ , Էնտր-է-Լուար ղազէթասընտան նագլ իտիլմիշ օլան ֆըգրաեը բարմաղըյլա կէօսթէրտի ։

Միսթիգօ, ֆրգրայը մէզքիւրէեի խահիշլէ օգումաղա, վէ օգուտուգճա, լէհճէսի սօլմաղա պաշլատը։

Մէրգում, օգումասընը պիթիրինճէ,

— Նէ՛ տէհշէթլի էօլիւմ, տէտի։

— Պունլարըն վէֆաթը սիզի տիւչարը եէյիս գըլաեօր . . . ֆագաթ զանն իտէրսէմ տօսթլարընըզ տէյիլ իտիլէր։

— Էօյլէ ամմա, վագը օլան ֆէլաքէթ զաեէթ միւտհիշ օլմասը յլա, էճնէպի օլան քիմսէլէրին պիլէ միւթէսսիր օլմասը թապիի տիր։

Միսթիգօ, պու սրրատա շէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի.

— Ֆլօնեի վէֆաթ իթմէքլէ, պաշլամըշ օլտուղու թէհարրիեաթ վէ թահգըգաթ թապիի հիւքիւմսիզ գալմըշ տըր . . . զանն իտէրսին քի, շէյթան, Էթիէն Պէրօնուն ճանիլէրինի հիմաեէ իթմէկի տէրիւհտէ իյլէմիշ տիր, վէ օ ճանիլէրի արաեանլար՝ էօլիւմէ մահքիւմ օլմուշլար տըր։ — Պէլքի եագընտա սրրա պանա կէլէճէք տիր։ — Թուրնէլ սօգաղընտաքի Արնօլտ Տէսվիններնըն՝ Պլէրէլի Արնօլտ Տէսվիններ, վէ պանքէր Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի օլուպ օլմատըղընը անլաեաճաղըմ։ — Շու գատար քի, Ամպուազ օրմանը վագըասը հագգընտա, էվվէլ էմիրտէ բահիպէ Մարիեէ մալիւմաթ վէրմէք լազըմ տըր։

Թրիլպի. — Վուգուա կէլէն ֆէլաքէթ՝ ֆիլվագը շայեանը թէէսսիւֆ իսէ տէ, նիհաեէթ պիզէ բաճի պիր շէյ տէյիլ տիր։ — Պիչարէլէր շիմտի էօլտիւլէր . . . Ալլահ բահմէթ իյլէեէ . . . պիզճէ, անլէրի տիւշիւնմէեէ պիր սէպէպ եօգ տուր, քէնտիմիզի տիւշիւնէլիմ։

Միսթիգօ. — (Թասալը հալտէ.) Էվվէթ, էվվէթ։

21

Թրիլպի. — (Սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք.) Մէմուլիմ վէճհլէ բօսթախանէտէ, մէնսուպ օլտուղում գումբանեանըն

միւտիրի թտրաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլարագ պիր մէքթուպ պուլտում։

— Ինկիլթէրրաեա կիտէճէ՞քմիսինիզ։

— Էվվէթ, վէ շունա զիեատէսիյլէ մէմնունում քի, սիզին կիթմէքտէ օլտուղունուզ Բլիմութ պէլտէսինէ կիթմէք իչին էմր ալտըմ, վէ պու սաեէտէ, սիզի, Անտէրսըն պիրատէրլէրէ թագտիմ իտէպիլէճէեիմ։ Շու գատար քի . . .

Թրիլպի, սէօզիւնիւ քէստիկինտէն, Միսթիգօ՝

— Տէվամ իտին, տէտի։

— Եարըն սապահ Բլիմութտա պուլունմագլըղըմ էմր օլունմուշ տուր, պու իսէ, պէնիմ իչին էվվէլճէ միւմքինսիզ կէօրիւնտիւ, զիրա Բլիմութա կիտէն բօսթա վաբօրու՝ եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն հարէքէթ իտէր։ Ֆագաթ ահըպպամտան օլուպ, մայիք օլտուղու կէմի իլէ Շէրպուրկ վէ Ինկիլթէրրա սէվահիլի զարպիեէսի արասընտա էմթաա նագլիեաթը իճրա իտէն պիր կէմիճիեի պուլտում, վէ պու ագշամ սաաթ այթըտա, Բլիմութ քէօրֆէզինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէք օլտուղունու խապէր ալտըմ։ Պէնի կէմիսինէ ալմաեը թէքլիֆ իթտիմ, օտա թապիի գապուլ իթտի։ — Սիզ տէ պու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իթմէք իսթէ՞րմիսինիզ։

— Մէմնունէն իսթէրիմ, ֆագաթ պագալըմ տօսթունուզտա, ֆազլա պիր եօլճուեու կէմիսինէ ալմաեա մուվաֆֆագաթ իտէ՞ր մի։

— Էկէր պէն քէնտիսինէ թէքլիֆ իտէր իսէմ, մուվաֆֆագաթ իտէճէկինէ էմինիմ։

— Բլիմութա նէ՞ վագըթ վասըլ օլուրուզ։

— Եարըն էրքէն։

— Վագթըմ ղաեէթ գըյմէթտար օլտուղու ճիհէթլէ, պու վէսիլէ իլէ գըրգ սէքիզ սաաթ գատար գազանմըշ օլուրում։ — Բէճա իտէրիմ, տօսթունուզտան, պէնի տէ կէմիսինէ գապուլ իթմէսի իչին միւսաատէ իսթիհսալինէ ղայրէթ իտին։

— Օ միւսաատէեի իսթիհսալ իտէրիմ, լաքին սիզէ պիր շէյ խապէր վէրէճէեիմ։

— Նէ՞ խապէր վէրէճէքսինիզ։

— Տօսթում պիր տէրէճէ գաչագճըլըգլա մէչղուլ տուր։

— Նէ՞ զարարը վար, պէն կէօմրիւք մէմրուրու տէյիլիմ։

— Գարաեա չըգմազ իչին պազը թէտապիրի իհթիեաճքեարանէ իթթիխազընա, պէլքի տէ պազը միւշքիլաթը ղալէպէճէ մէճպուր օլաճաղըզ։

— Օ տա պիր չէյ տէյիլ տիր. էլվէրիր քի վագըթ գազանաեըմ։

— Էօյլէ իսէ, էօյլէ թաամըննան սօնրա, Օպէրժ տը լա Մարին Մարշանտա կիտիպ, տօսթումու պուլուրուզ, վէ քէնտիսի իլէ գարարըմըզը վէրիրիզ։

— Օ հալտէ պիր ան էվվէլ էօյլէ թաամըմըզը իտէլիմ, չինքի բէք մուհիմմ վէ միւսթաճէլ պիր իչիմ վար տըր։

— Իօմրիւննիւզտէ աեագ պաամըշ օլմատըղընըզ վէ քիմսէեի թանըմատըղընըզ պու մէմլէքէթտէ մուհիմմ վէ միւթաճէլ նէ՞ իչինիզ օլապիլիր. ֆիլվագը պէնի մէրագատա պըրագըեօրսունուզ։

— Մէրագընըզը տէֆ իթմէք գօլայ տըր... Բլիմուրթա կէթմէզտէն էվվէլ, պու կիւն Բարիսէ կէօնտէրմէք նէհէթինտէ պուլունատուդում պիր ֆօթօկրաֆըն սուրէթինի ալտըրմազ իսթէրիմ։

— Տիմէք բէք միւսթաճէլ տիր։

— Էվվէլթ, վէ սուֆրաատան գալդար գալգմազ, պու արզումու իճրա իթմէք իւզրէ պիր ֆօթօկրաֆխանէյէ միւրաճաաթ իտէճէեիմ։

— Էկէր պիր պէյիս կէօրմէզսէնիզ, սիզէ րէֆագաթ իտէրիմ, չինքի Շէրպուրկատա իչիմ օլմատըղընատան, սըգըլըեօրում։

— Բէք էյի, միւսիւ, պիրլիքտէ կիտէլիմ... սօնրա տա Օպէրժ տը լա Մարին Մարշանտա կիտէրիզ։

Ինքի եօլ արգատաչլարը էօյլէն թաամլարընը պիթիրիպ, պիր ֆօթօկրաֆխանէյէ կիթմէք իւզրէ պիրլիքտէ եօլա չըգտըլար։ Հէր եէրտէ օլտուղու կիպի, Շէրպուրկատա տախի ֆօթօկրաֆխանէ քէսրէթլի օլտուղունտան, էլլի ատըմ գա-

տար եւրիւմիւշ օլտուգլարը հալտե, կիւզել թասվիրլէրի համիլ օլան պիր ճամէքեանըն գարշըըընտա տուրտուլար։

Միսթիգօ, պուրաեա կիրելիմ տէտիկինտէն, օրաեա կիրտիլէր։

Թրիլպի, սուրէթի ալընաճագ թասվիրին, մէրգում տէլիգանլընըն պլէրէտե թէսատիւֆէն պուլմուշ օլտուղու Ալբնօլտ Տէսվինեընըն ֆօթօկրաֆը օլուպ օլմատըղընը տիւշինմէքտե օլուպ, ֆօթօկրաֆխանէ տէրունինտե Միսթիգօ՝ ճիզտանը տէրունինտէն զիքր օլունան ֆօթօկրաֆը չըգարընճա, Թրիլպինին չիւպհէսի հագըգէթե թահվիլ օլտու։

Միսթիգօ. – (Ֆօթօկրաֆճըեա.) Միւսիւ, պու ֆօթօկրաֆըն սուրէթինի ասղրու սուրէթտե ալապիլիրմիսինիզ։

Ֆօթօկրաֆճը. – Պունտան գօլայ նէ՞ վար տըր։

— Լաքին ֆօթօկրաֆըն ալընտա վէ արգասընտաքի հրրուֆաթը տա պէրապէր ալմալըսընըզ։

— Բէք էյի։

— Գա՞չ նիւսխէ իսթէօրսունուզ։

— Իւչ նիւսխէ իսթէրիմ, վէ սաաթ իւչ բատտէլէրինտե ալմաեա կէլէճէեիմ։

— Եարը՞ն մը։

— Յայր, պու կիւն։

Ֆօթօկրաֆճը. – (Թէպէսսիմ իտէրէք.) Պու տէտիկինիզ միւմքին տէյիլ տիր, միւսիւ։

— Իսթէտիկիմ վագըթտա եէթիշտիրիւսէնիզ, սիզէ իւչ եիւզ ֆրանգ վէրիրիմ։ – Էկէր եաբամազ իսէնիզ, սէօյլէեին, պիր տիկէր ֆօթօկրաֆճըեա կիտէլիմ։

— Բէք էյի, միւսիւ, ֆէվկէլատե չալըշմագլա, սիզէ, սաաթ տէօրթտե իւչ նիւսխէ թասվիր վէրմէեի վատ իյլէրիմ։

Միսթիգօ, ճէպինտէն պէչ ատէտ լուի ալթունու չըգարըըպ, մասանըն պիր քէօչէսինէ վազ իտէրէք,

— Գուսուրունու տա, թասվիրլէրի ալտըղըմ զէման էօտէրիմ, տէյի պէեան, վէ պատէհու, էնտիչէի ազիմէ իչինտե պուլունան արգատաչըյլա պիրլիքտե ֆօթօկրաֆխանէտէն հարէքէթ իթտի։

Մէզքիւր իւչ նիւսխէտէն եալընըզ պիրի, Բարիստէ խասիմ էլլէրինէ եէթիշսէ իտի, Արնօլտուն մահվընը մուճիպ օլապիլիր իտի։

Թրիլպի, Միսթիգօեու, շէհրին խալի պիր թարաֆընա կէօթիւրիւպ, օրատա պօղմաեը շէտիտէն արզու իտիեօրտու իսէ տէ, կիւնտիւզ վագթը պէօյլէ պիր թասավվուրուն մուվաֆֆագը յեէթլէ իճրասը գապիլ օլամազ իտի։

Պու հալտէ, Միսթիգօնուն Բարիսէ եազտըղը մէքթուպու Պլէրէտէ մահվ իթտիկի կիպի, Շէրպուրկտա տախի մահվ իթմէք միւմքին օլմատըղընտան, մուխաթարաեը Արնօլտա թահրիրէն պիլտիրմէքտէն զայրի չարէ եօգ իտի, վէ Տէսվինեը տախի տիգգաթլը տավրանարագ, Միսթիգօ թարաֆընտան բահիպէեէ եազըլաճագ մէքթուպու, վէ հավի օլտուղու ֆօթօկրաֆ թասվիրինի մահէլլինէ մուվասըլէթտէն մէնն իտէպիլիր իտի։

Շու գատար քի Թրիլպի, ֆիթուրսուզ հալտէ կէօրիւնէրէք,

— Իշպու ֆօթօկրաֆ թասվիրինին կէօնտէրիլմէսի՝ մուհիմմ պիր մատտէ՞ մի տիր, տէյի սիւալ իթմէսինտէ, Միսթիգօ,

— Էվվէթ, բէք մուհիմմ տիր. պու ֆօթօկրաֆըն կէօնտէրիլմէսինտէն պէլքի թէքմիլ պիր ֆամիլեանըն սաատէթի մէրպութ տուր։ — Պու խուսուստա պունտան զիեատէ սէօզ սէօյլէեէմէմ. չիւնքի մատտէ՝ պանա բաճի օլմաեան պիր սըրր տըր։ — Արզու իտէրսէնիզ պիր գահվէխանէեէ կիրէլիմ տէ, օրատա պիր մէքթուպ եազաեըմ, տէտի։

— Պէն տէ, Բլիմութա միւթէվէճճիհէն հարէքէթիմի պիլտիրմէք իւզրէ, մէնսուպ օլտուղում գումբանեանըն միւտիրինէ պիր թէզքիրէ եազմագ իսթէրիմ։

Ֆիլվագը Թրիլպի, ինկիլիզճէ օլարագ աթիտէքի թէզքիրէեի թահրիր իթտի.

«Պիզի թազեիդ իտէն շախսը, հէման ատըմը ատըմընա թաագիպ իտիեօրում, ֆագաթ մուխաթարալը ֆօթօկրաֆ թասվիրինի, պիլտիկինիզ մահէլլէ վէ պիլտիկինիզ քիմսէեէ կէօն-

տէրմէսինի շու էսնատէ մէնն իթմէկէ միւգթէտիր տէյիլիմ։

«Եազտըղը մէքթուպու վէ թասվիրի մահէլլինէ վասըլ օլմագտան մէնն իթմէք՝ սիզէ այիտ տիր։

«Պիզի թազեիգ իտէն քիմսէ եարըն օրթատան գալգաճագ տըր։

«Շէրպուրկ։»

Թրիլպի, իմզասըզ օլան պու մէքթուպու մահֆազա տէրունինէ վազ, վէ Արնօլտ Տէսվինեընըն ատրէսինի իւզէրինէ թահրիր իթտի։

Տիկէր թարաֆտան Միսթիգօ աթիտէքի մէքթուպու եազտը.

«Ազիզէմ բահիպէ Մարի,

«Շիմտի Շէրպուրկտա պուլունուեօրում, վէ ահվալը սապըգասընը անլամագ իսթէտիկիմիզ շախս հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իւզրէ պուրատան տա Ինկիլթէրրաեա կիտէճէեիմ։ – Մէրգումուն կէչմիշ ահվալինի զաեէթ գարանլըգ կէօրիւեօրում, վէ լէֆֆէն կէօնտէրտիկիմ ֆօթօկրաֆ թասվիրինի էլտէ իթտիկինիզտէ, սիզտէ պէնիմ կիպի զանն իտէճէկինիզէ շիւպհէ իթմէմ։

«Պու ֆօթօկրաֆ՝ ասըլ Արնօլտ Տէսվինեընըն թասվիրի օլուպ, թէսատիւֆէն Պլէրէտէ պուլտում քի, իլք նազարտա, Արնօլտ Տէսվինեը իսմիյլէ թանըտըղըմըզ քիմսէեէ ասլա պէնզէմէտիկինի կէօրէճէքսինիզ։

«Պու իսմի թաշըմաեա հագգը օլան ատէմի արամաեա կիտիեօրում։ – Էկէր ճէնապը Հագգըն միւսաատէսիյլէ անը պուլուր, վէ եախօտ Մ. Վէրիէրին շէրիքինին մէզքիւր իսմի նէ՞ սուրէթլէ քէնտիսինէ մալ իթմիշ օլտուղունու անլար իսէմ, մատմուազէլ Անժէլիք՝ քեաֆֆէյի ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթլէրին էն պիւեիւկիւնտէն գուրթուլմուշ օլաճագ տըր։

«Սատըգ վէ ուպուտիեէթքեար քիւչիւք պէնտէնիզ,

ՍԹԱՆԻՍԼԱՍ ՏԻՒՄԱՅ

Միսթիգօ՝ իշպու մէքթուպու վէ մալիւմիւզ օլան ֆօ-թօկրաֆ թասվիրինի պիր մահֆազա տէրունինէ վազ իլէ , մահ-ֆազաեը գաբատը , վէ իւզէրինէ տէ Մալնու պաշ րահիպինէ, վէ անտէն տէ րահիպէ Մարիեէ Թէսլիմ իսիլմէք մանէասըն-տա օլան ատրէսի եազըը , վէ պու իշինի կէօրտիւքտէն սօն-րա , Թրիլպիեէ ,

— Ա.րթըգ պիր իշիմ գալմատը . էկէր իսթէրսէնիզ, գա-չագ֊ը տօսթունուզու պուլմահա կիտէլիմ տէ , իճապ իտէն միւքեալէմէեի իտէլիմ , տէտի ։

Թրիլպի տէ , բէք կ֊յի տիեէրէք , Օպէրժ տը լա Մարին Մարշանտ տէտիկիմիզ մէ֊յհանէեէ կիթտիլէր ։

Պու մէ֊յհանէ , միւզէյեէն վէ միւքէմմէլ պիր մահէլլ օլմաեըպ , պունուն ալթ գաթտաքի վասի սալասըն֊ըն տիվար-լարընա , տէնիզէ միւթէալլիգ թասվիրլէրի հավի քեազըտլար եաբըշտըրըլմըշ իտի ։

Պու սալատա սրրա իլէ բանգօլար վէ էթրաֆլարընա արգասըզ իսկէմլէլէր տիզիլմիշ օլուպ , մօպիլեասը տա չիշէ վէ գատէ հլէրատէն իպարէթ իտի ։

Իշպու մէ֊յհանէնինն միւշթէրիլէրի , ալէշ ումում հէր քիս-վէթ վէ մէմլէքէթէ մախսուս կէմիճիլէր օլտըղը հալտէ , բաթըրար կիւրիւլթիւլէրի տէրունը սալաեը տօլտուրմուշ իտի ։

Թրիլպի , մէ֊յհանէնինն գաբուսունտա , վէ իշլէն թիւ-թինն չիպուգլարընըն գաթը տիւմանը արատընտա տուրտու , վէ անճագ չէնտ տագըդա սօնրա, Տիքսօնուն , պիր ատէմ իլէ պիրլիքտէ պիր քէօչէտէ օթուրմուշ օլտուղունու , վէ մէրգում չախսըն Տիքսօնա բարա վէրմէքտէ իտուկինի կէօրտիւ ։

Թրիլպի , Մ֊ուէյթ կէմիսի սահիպինի Միսթիգօեա կէօս-թէրէրէք ,

— Ա.րատըղըմըզ ատէմ չու տուր , ֆագաթ իշի վար տըր ։ Պիր տագըգաճըդ պէքլէեէյիմ քի , հիսապլարընը պի-թիրսինլէր , տէյի պէեան իլլէտի ։

Մէղքիւր հիսապ մուամէլէսի չօգ վագըթ իմթիտատ իթ֊ մէեիպ , Տիքսօն՝ եանընտաքի ատէմին կիւմէսինտէն սօնրա ,

պաշընը եօգարը գալըըրը, Թրիլպիեի կէօրտիւկիւնտէ, եանընա չաղըրը։

Թրիլպի, Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ իլէրլէտի, վէ գաչադ-ճընըն էլինի թուվարագ,

— Ազիզ տօսթում, հագգընտա ֆէվգէլատէ թէվէճճիւ-հիւմ օլան պու տէլիգանլըըը տա կէմինիզէ ալմաեա, վէ իքիմիզի տախի Բլիմուէթա չըգարմաեա մուվաֆֆագաթ իտէճէկինիզի քէնտիսինէ վատ իթտիմ. ումարըմ քի վատըմը եալան չըգարմազընըզ, տէյի պէեան էյլէտի։

Տիքսօն. — Բէք էյի, մատէմ քի պու խուսուս իքինիզճէ արզու օլունուեօր իսէ, մուվաֆֆագաթ իտէրիմ։ Պու ագչամ սաաթ ալթընտա հարէքէթլէ, սապահընն սաաթ պիրի բատէլէրինտէ Բլիմուէթ գաեալարը բիչկեահընընա մուվասըլէթ իտիպ, սիզի օրատա գարաեա չըգարըրգտան սօնրա, պէն ղարպ թարաֆընընա տօղրու եօլումա տէվամ իտէրիմ։ — Եօլ մասրաֆը օլարագ, եալընըզ ատէմլէրիմէ պիրէը միգտար պախշիշ վէրմէնիզ քեաֆի տիր։ — Շիմտի մատէմ քի գարա-րըմըզ վէրիլտի, սիզէ պիրէը գաատհ վիսքէյ իքրամ իթմէք իսթէրիմ։

22

Սաաթ տէօրթտէ իքի եօլ արգատաշլարը ֆօթօկրաֆխա-նէյէ ավտէթլէ, Միսթիգօ, հաբըրմըզ օլան իւչ թասվիրի ալ-տը, վէ գուսուր պօրճունու էօտէտիքտէն սօնրա, մէգքիւր քօրթրէնին ասլընը մահֆազա տէրունինտէ, վէ տիկէրլէրինի քէնտի ճիզտանընտա հրփզ իլէ արգատաշընա,

— Հայտէ քօսթախանէյէ կիտէլիմ, տէտի։

Ուրատան պէշ տագըգա կէչինճէ, Միսթիգօ վէ Թրիլպի՝ մէքթուպլարընը Եէրպուրկ քօսթախանէսինէ թէսլիմ իթտի-լէր, վէ պատէհու թաամ իրմէք իւզրէ օթէլէ աղիմէթ իյ-լէտիլէր։

Էսնաի թաամտա, Թրիլպի,

— Տօսթում, սիզէ պիր նասիհաթ վէրէեիմ. տէնիզ եօլ-ճուլուղու զէմանընտա, տէնիզին սէրթ պիր վագթինտէ, ինսանընն, իւզէրինտէ թաշըմաեը ատէթ իթմիշ օլտուղու էշեաեը ղայպ իթմէսի բէք իհթիմալտէն տիր... Իմտի, եէտինիզտէ պուլունան քեաղըտլարը, ագչէեի վէ ճիզտանը չանթանըզտա հըֆզ իթմէնիզ խայըրլը տըր։ Պէն, տէնիզ եօլճուլուղու իթտիկիմտէ, տայիմա պու դայիտէեէ ըիաեէթ իտէրիմ, տէտի։

Միսթիգօ. - Նասիհաթընըզ ֆայիտէլի օլտուղունտան, մուճիպինճէ հարէքէթ իթմէք իսթէրիմ։

Ֆիլվագը Միսթիգօ՝ եալընըզ իքի եիւզ ֆրանգ դատար նագտը վէ պիր միգտար ուֆագլըղը հավի օլան ագչէ քիսէսինի ճէպինտէ հըֆզ իլէ, գուսուր շէյլէրինի վէ բարասընը ունու չանթասընտա սագլատը, վէ սաաթ ալթըեա չարեէք գալարագ, իքի արգատաշ պիր սանտալա բաքիպէն, Մուէթ նամ կէմիեէ կիթտիլէր։

Գաչագճը, պունլարա խիթապէն,

— Սիզ գամարաեա էնին, վէ սիզի չաղըրտըղըմ վագըթ եօգարը չըգըն, տէտի։

Մէրգումլար, գամարաեա էնինճէ, գաբթան Տիքսօն՝ իքի նէֆէր թայիֆէսինէ թալիմաթը լազըմէեի իթա իթտի, վէ թէտարիքեաթը լազըմէ կէօրիւլիւպ վէ եէլքէնլէր աչըլըպ, պիր չարեէք սաաթ զարֆընտա կէմի սահիլտէն պիր ֆարսախ գատար ուզագլանտըղընտա, Տիքսօն, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Եօլճու էֆէնտիլէր, իսթէրսէնիզ եօգարը չըգապիլիրսինիզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Տէրհալ Միսթիգօ վէ Թրիլպի գամարաեը թէրք իթտիլէր։

Թրիլպի, չօգ տէֆա տէնիզ եօլճուլուղու իթմիշ օլտուղունտան, պու տէֆաքի եօլճուլուղու քէնտիսի իչին ֆէվգէլատէ պիր շէյ տէյիլ իտի. լաքին Միսթիգօ՝ իլք տէֆա օլարագ պու եօլճուլուղու իթմէքտէ օլմասըյլա, կիւնէշին զիեալարընն ուֆուգտա ղայպ օլմագտա պուլունտուղու պիր սը-

րատա , մէնղարէի վագըա քէնտիսի իչին ֆէվգէլատե ճալիպ վէ կիւզէլ կէօրիւնմէքտե , վէ կէմինին սիւրաթը հարէքէթի սէպէպիյլէ մուվազէնէսինի ղայպ իթմէմէք իչին պիր թարաֆա տաեանմըշ օլարագ ,

— Եա՛ Բապպի , պու նէ՛ գատար կիւզէլլիք տիր , տէմէքտէ իտի ։

Մէրգում , իչպու մէնղարէեի սէյր ու թէմաշա իտերէք , կիճէ գարանլըղը պաանա գատար տուրտու , վէ օլ էնատե գաչագճը ,

— Րիւզկեար սէրթլէչմէկե պաշլաեօր . պիր ազտան տէ-նիզին քէօրիւքլիւ տալղալարը կէմիեկ հիւճում իտէճէքլէր տիր . իմտի սիզ գամարաեա էնիպ ուեուեուն . վագթընտա պէն սիզի ուեանտըրըրըմ , տէտի ։

Եօլճուլարըն գամարաեա էնմէսինի միւթէագըպ , Տիքսօն թայֆելէրինի չաղըրըպ , եավաշ պիր սէտա իլէ ,

— Տօղրու Բլիմուէթ գաեալարը իւզէրինէ եիւրիւեօրուզ , տէտի ։

Թայֆելէրտէն պիրի ,

— Գաեալար իւզէրինէ՞ մի եիւրիւեօրուզ , ֆագաթ կէօմ-րիւք նէզարէթինին պաշլըճա մէրքէզլէրի օրատա տըր , տէյի պէեան իյլէտի ։

— Սէօզիւմիւ քէսմէեէրէք պէնի տինլէեին ։ Ֆէօրֆէզէ իքի եիւզ մէթրօ գալարագ , եէլքէնլէրի էնտիրմէլիեիզ քի , կէմի տուրսուն ։ – Օ հալտե կէմինին սանտալընը տէնիզէ էն-տիրէճէեիզ , վէ սիզտէն պիրի՝ եօլճուլարըմըզտան պիրի օլան տէլիգանլըեը գաեալարըն ալթընա կէօթիւրիւպ գալաեա չը-գարաճագ տըր ։ – Անլաշըլըօ՞ մը ։

— Էվվէթ , գաբթան , ֆագաթ մէրգում տէլիգանլը՝ կէօմրիւք մէմուրլարընըն գուրչունլարընա հէտէֆ օլապիլիր ։

— Օ քէնտինէ այիտ պիր չէյ տիր . պիզէ բաճի տէյիլ տիր ։

— Եօլճուեու գարաեա չըգարտըգտան սօնրա կէմիեի նա՞սըլ պուլմալը ։

— Կէմինին տիրէքլէրինտէն պիրինէ պիր ֆէներ ասաճա-

ղըմ. պու խըզմէթինիզէ մուգապիլ, մէրդում տէլիգանլընն սիզէ վիրէճէկի իհթիմալտէն օլան միւքեաֆաթտան պաշգա, հէր պիրինիզէ եիւզէր ֆրանգ վէրիլէճէք տիր։ Սիզէ տիեէ-ճէկիմ պունտան իպարէթ տիր... Հայտէ արթըգ իշինիզէ պագըն։

Թայֆէլէր մէմուրիեէթլէրինէ տէվամ իթտիլէր։

Պու արա, կէմի, էվվէլինտէն զիեատէ սիւրաթլէ եօլունա տէվամ իթմէքտէ օլուպ, հավա սօղումագտա, վէ գուպպէյի ասիւման զիեատէ գարարմագտա իտի։

Տիքսօն. – Ֆէնէրի եագըն վէ բուսուլաեա պագըն, տէյի էմր իթտի։

Տէրհալ կէմինին պաշ թարաֆընտա պիր ֆէնէր եագըլըպ, Տիքսօն,

— Նէ՞ թարաֆտա պուլունուեօրուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Բուսուլանըն եանընտա տուրմուշ օլան թայֆէ,

— Ղարպ թարաֆընտա պուլունուեօրուզ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Օլ վագըթ Տիքսօն տիւմէնին իւզէրինէ պասմագլա, կէմիեի պաշգա ճիհէթէ չէվիրտի։

Թրիլպի վէ Միսթիգօ՝ թավանտան ասըլը պիր լամպանըն ըշըղըյլա ճիւզիճէ այտընլանմըշ օլան գամարատաքի իքի եաթագտա եաթմըշ օլուպ, Թրիլպի ուեուեօր կիպի կէօրիւնմէքտէ, վէ Միսթիգօ իսէ, կէօզլէրի աչըգ օլարագ, րիւզկեարըն վէ տէնիզին սէսլէրինի տինլէմէքտէ, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Քեաչքի կէմիճի օլսա իտիմ, տէտիկի սըրատա, պիր թագըմ խէեալի եօլճուլուգլար թէխայեիւլ իյլէմէքտէ իտի։

Պիրտէն պիրէ կէմինին հարէքէթի եավաշլանտը, վէ կէմինին իւզէրինտէ աեագ սէսլէրի իշիտիլտի։ Պու արա, Թըրիլպի ուեանըեօր կիպի կէօրիւնէրէք,

— Սաաթ գա՞չ տըր, տէյի սիւալ իթտի։

Միսթիգօ տախի, սաաթա պագարագ,

— Եարը կիճէ տիր, տէյի ճէվապ վէրտի։

— Տիմէք ալթը սաաթտան պէրու տէնիզտէ պուլունուեօրուզ։ Եագընտա մահէլլի մագսուտէ վասըլ օլաճաղըզ։

Օլ էանատէ գամարանըն գաբուտու աչըլըպ, պիր կէմիճի զահիր օլարագ,

— Կիւվէրթէէ չըգապիլիրսինիզ, ֆագաթ չամաթա հասըլ իթմէէին, վէ եավաչ սէտա իլէ կէօրիւշիւն, չիւնքի Բլիմութ քէօրֆէզինէ տախիլ օլտուգ, տէտի։

Թրիլպի վէ Միսթիգօ եօգարը չըգտըլար։

Տիքսօն, բուսուլաեա պագտրգաան սօնրա,

— Ֆէնէրի սէօնտիւրիւն, պիր սաաթա գատար գահալարտան եալընըզ պէչ եիւզ մէթրօ ուզագտա պուլունաճաղըզ, տէյի պէեան իթտի, վէ եէնիտէն սուսլուգ հասըլ օլուպ, արատան իւչ չարեէք սաաթ կէչինճէ, Տիքսօն,

— Տիգգաթ իտին. միւնասիպ պիր մահէլլէ վասըլ օլտուգ, տէտի։

Տէրհալ իքի թայֆէլէր եէլքէնլէրի էնտիրմէքլէ, կէմի, էվվէլքի սիւրաթը հարէքէթինին թէէսսիրիյլէ պիր աղ տահա կիթտիքտէն սօնրա, տուրտու, վէ գաբթան տախի,

— Սանտալը էնտիրին, տէյի էմր վէրիպ, սանտալ քէմալը սիւրաթլէ էնտիրիլտի, վէ թայիֆէլէրտէն պիրի պիր չիֆթ քիւրէք ալարագ, իչպու սանտալա օթուրտու։

Գաչագճը. — (Թրիլպի իլէ Միսթիգօեա խիթապէն.) Պիրլիքտէ գարաեա չըգամազսընըզ, չիւնքի սանտալըմըզ պիր քիւրէքճի իլէ պիր տէ եօլճուեու անճագ իսթիեապ իտէպիլիր։ Պինապէրին այրը այրը կիթմէնիզ լազըմ կէլէճէք տիր։ Հայտէ տէլիգանլը, էվվէլա սիզ կիտին։

Միսթիգօ. — Պէն հազըրըմ։

Թրիլպի. — (Գամարաեա կէօթիւրէն նէրտիվէնտէն աշաղըեա էնէրէք.) Պէն տէ չանթանըզը կիտիպ կէթիրէեիմ։

Միսթիգօ. — Գարթա՛ն, թայիֆէլէրինիզէ թէչէքքիւր իտէրիմ, տիեէրէք, Տիքսօնա եիւզ ֆրանք վէրտի, վէ օ տախի իչպու մէպլաղը ալարագ,

— Շու նէրտիվէնի թուրթուպ սանտալա էնին, զիրա թայիֆէ սիզի պէքլէեօր։ — Չանթանըզը պիզ սիզէ վէրիրիզ։ — Էնաի բահաէ պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէեին վէ գարաեա չըգարանըզ, սըրթընըզը տէնիզէ չէվիրիպ, սաղընըզտա, գա-

եալարա կէօթիւրէն եօլտան ևիւրիւեիւն։ – Թէքէեէ չըգար-
սանըզ, րէֆիգինիզէ պէքլէմէ՛ք իւզրէ տուրուն։ – Էկէր ատըմ
սէսի վէ լագըրտը իսիլտիկինի իչիտիրսէնիզ, գօրգմաեըն։
Պիր կէօմրիւք գօլու օլապիլիր, ֆագաթ սիզ գաչագճըլըգ
իթմէտիկինիզ իչին գօրգունուզ օլամազ։ – Հայտէ օղլում,
Ալլահ րասթ կէթիրսին։

Պէօյլէճէ Մօսթիգօ՝ իրտէն նէրսիվէնէ աեագլարը վէ
գօլլարը իլէ սարըլարագ, վէ տիւեիւմլէրէ պասարագ, ա-
հէսթէ ահէսթէ աշաղրեա էնտի, վէ սանտալա աեագ պաս-
տրղընտա, կէմիճի եավաշ սէտա իլէ,

— Օթուրուն, տէտի։

— Ֆագաթ չանթամ նէ՞րէտէ տիր։

Պու արա, Թրիլպի, կէմինին քէնարընտան էյիլէրէք, վէ
ալըն տիեէրէք, աշաղրեա պիր չանթա պրագտը, լաքին Մի-
թիգօ, գարանլըգ սէպէպիյլէ, մէգքիւր չանթանըն քէնտի-
նինքի օլմաեըպ, Թրիլպինին չանթասը օլտուղունու անլաեա-
մատը։

Կէմիճի՝ քիւրէքլէրի էլինէ ալարագ չէքմէեէ պաշլատը-
ղընտա, սանտալ, զաեէթի խաֆիֆ օլմասը սաեէսինտէ րիւզ-
կեար կիպի կիթմէքտէ, վէ Միսթիգօ՝ պու թարզ հարէքէթ-
տէն չօճուգ կիպի մահզուզիյեէթ հիսս իթմէքտէ իտի։

Պիր չարեէք սօնրա, սանտալ, գաեալարըն էօնիւնէ վա-
սըլ օլմասըյլա տուրտու, վէ կէմիճի՝ եավաշ պիր սէտա
իլէ,

— Գարաեա չըգըն, վէ սաղ թարաֆտաքի եօլտան կի-
տին . . . պաշգա եօլ օլմատըղընտան, եանըլմանըզ գապիլ
տէյիլ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Միսթիգօ, չանթասընը էլինտէ թութարագ գարաեա
չըգտը, վէ աեագլարընը հէնուզ թօքրաղա պասմըշ իքէն,
ինկիլիզճէ պիր իսթար վուգու պուլտու, վէ թապիի պու
իսթարա ճէվապ վէրիլմէտիկինտէն, այնի վագըթտա օն գա-
տար թիւֆէնք բաթլաեըշը վէ պու թիւֆէնք աէտալէրինի
միւթէագըպ միւէսսիր պիր ֆիղան ու ֆէրեաատ իչիտիլտի։

Պարութուն զիեասըյլա, Միսթիգօնուն, գօլլարը աչըգ օ-

լարագ եէրէ սէրիլտիկի, վէ կէմիճինին տախի սահիլտէն աչըլմագ իչին քիւրէքլէրի վար գուվվէթիյլէ չէքմէքտէ օլտուղու կէօրիւլէպիլտի։

23

Արատան պիր գաչ սանիյեէ կէչինճէ, եէնիտէն պիր թագըմ թիւֆէնք բաթլաեըշը վագը օլուպ, գուրշունլար կէմիճինին թա եագընընտան կէչտիլէր իսէտէ, քէնտիսինէ իսապէթ իթմէտիլէր։

Կէմիտէն, պարութուն հասըլ իթտիկի բարլագլըգ կէօրիւլտիւկիւ կիպի, թիւֆէնք սէսլէրի տախի իշիտիլտիկինտէն, Թրիլպի,

— Պու իշտէ պիթտի, տէտի։

Տիքսօն. – (Գաշլարը չաթըլարագ.) Ղալիպա պու կիճէ պազը գաչագճըլարըն պու թարաֆա չըգմասը պէքլէնիեօր իմիշ, վէ պունուն իչին պիր բուսու թէրթիպ իտիլմիշ օլմալը տըր . . . պարի թայիֆէմի թէլէֆ իթմէսէլէր իտի։

Պու արա ուզագտան ղարիպ պիր սէս իշիտիլմէքլէ, Տիքսօն՝ մէսէրրէթ իւզրէ,

— Խա՛յր, իշթէ քէնտի իշարէթի . . . սաղ վէ սալիմ օլարագ ավտէթ իտիեօր, տէտի։

Ֆիլվագը չէնտ տագըգա սօնրա, սանտալ կէմիեէ եագլաշըպ, կէմիճի եօգարըեա չըգտը, վէ իֆատէեէ աղազլէ,

— Սայքի պիր գաբանճատան գուրթուլտում . . . ղալիպա պէնի տէ կէօզէթլէմիշլէր, վէ գուրշունա թութմագ իսթէմիշլէր տիր, տէտի։

— Պէրապէրինտէ պուլունան տէլիգանլը նէ՞ օլտու։

— Պաղըրտըղընը իշիթտիմ, վէ վիճուտի գուրշունլար իլէ տէլիք տէշիք օլարագ եէրէ տիւշտիւկիւնիւ կէօրտիւմ։

— Պէյլիք կէմիսիյլէ պիզի տէ թաագիպ, վէ կիւն տօղ-

մազտան մահէլլի մագսուտէ մուվասըլէթիմիզի ժէնն իտէպիլէճէքլէրինտէն , սէրիան եօլա չըգալըմ։

Պէօյլէճէ սանտալ կէմիսէ ալընտը , եէլքէնլէր աչըլտը , վէ րիւզկեար եարտըմ իթտիկինտէն , կէմի վաքօր կիպի հարըքէթէ իպթիտար իթտի , վէ պիր սաաթ սօնրա տուրտուղունտա , Տիքսօն , Միսթիգօեու էօյմէճէ կէօթիւրմիւշ օլան կէմիճինին չըգարտըղը սէտա միսիլլիւ ղարիպ պիր սէտա չըգարտը , վէ արատան ՙն տագըգա կէչինճէ , իքի պիւյիւք գաեըգ՝ կէմինին եան թարաֆլարընա կէլէրէք , տէօրթ քիշի կէմիճէ չըգտըլար , վէ իքի թայֆէնին մուավէնէթիյլէ , կէօմրիւքտէն գաչըրըլան էմթաա իլէ տօլու սանտըգլարը սէսսիզճէ ագթարմաեա պաշլատըլար։

Տիքսօն . – (կէմիսինին անպարը պօչանտըգտան սօնրա .) Պուրատան հաՙնկը կիւն մալ թահմիլ իտիլէճէք տիր , տէյի սիւալ իթտի ։

Սանտալլարտան պիրինին գաեըգճըսը . – Պու կիւն պու մուամէլէ եօգ տուր , տէտի ։

— Նէՙ վագըթ օլաճագ տըր ։

— Եարըն տէյիլ օ պիր կիւն , եարը կիճէտէ ։ Եիմտիլիք իւճրէթինիզի ալարագ Շէրպուրկա ավտէթ իտէպիլիրսինիզ ։

Մէրգում , պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք , կէօմրիւք գաչագճըսընա պիր միգտար ալթուն իթա իթտի , վէ պատէհու իքի գաեըգլար օրատան մուֆարագաթ իթտիլէր ։

Օլ վագըթ՝ Տիքսօն Թրիլպիեէ ,

— Էսկի տօսթ , պու սապահ սաաթ օնտա Շէրպուրկտա պէրլիքտէ թաամ իտէպիլէճէեիզ , տէտի ։

— Սաաթ գաՙչտա Բարիս գաթարընա լաքիպ օլապիլիրիմ ։

— Էօյլէնտէ ։

— Սաաթ գաՙչտա Բարիստէ պուլունապիլիրիմ ։

— Եարը կիճէտէ ։

— Իչթէ պու էյի ։

Բլիմաթ սուլարընտա պու հալ վագը օլսուղունտա , Բարիսին եէնի բօլիս միւտիրի թարաֆընտան Պլէյէտէ Օթէլ

տիւ Գօմէրսէ կէօնտէրիլմիշ օլան մէմուրուն թահգըգաթը վագըասընտան, անճագ,

— Ֆլօնեինին կէօրիւշմիւշ օլտուղու սէյեահըն իսմի՝ Սթանիսլաս Տիւմայ իտուկի, եախօտ քէնտիսինի պու իսիմլէ թէսմիեէ իյլէտիկի, վէ մէրգումուն Ինկիլթէրրաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթի մէմուլ պուլունտուղու նէթիճէսի չըգտը։

Պինապէրին Միսթիգօնուն էշքեալը՝ Լօնտրատա պուլունան Ֆրանսըզ խաֆիեէլէրինէ խապէր վէրիլտիկի կիպի, մէրգումուն սէյեահաթը բիվաեէթի՝ պէլքի պաղթէթէն Բարիսէ ավտէթինի կիզլէմէք մագսէտիյլէ տիւշիւնիւլմիւշ պիր քէյֆիեէթ օլտուղու միւլահազասընա մէպնի, Բարիս խաֆիեէլէրինէ տէ էշքեալը պիլտիրիլտի։

. . . . . .

. . . . . .

Ժիւլ Վէրիէր՝ Արնօլտուն թալիմաթը եախօտ տահա տօղրուսու էվամիրի մուճիպինճէ, Մալնուտա գալարագ, պիր տիվարճը, պիր տիւրկէր վէ պիր ըէսսամ ճէլպ, վէ զիքր իթտիկիմիզ տայիրէնին թէֆրիշ վէ թէզեինինի էմր իթտի։ Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարի վէ պանքէրին քեաֆֆէյի խըզմէթքեարլարը իսէ, իշպու ֆէվգէլատէ թէպէտտիւլաթտան տօլաեը իզհարը թէաճճիւպ իթմէքտէ իտիլէր։

Սապահլաեըն բահիպէ Մարի քիլիսէեէ, վէ պատէհու պաշ բաբասըն իգամէթկեահընա ազիմէթլէ, մէրգում պաշ բաբաս իլէ ուզուն ուզատի կէօրիւշտիւ։

Բահիպ, Արնօլտ Տէսվինեընըն աթվար վէ միւլագաթընա հայրան օլմուշ օլտուղու ճիհէթլէ, մէրգումուն տավասընը շէտիտէն իլթիզամ, վէ էօյլէ գուսուրսուզ վէ միւթէպէր պիր տէլիգանլը հագգընտաքի սուի էֆքեարընտա բահիպէնին էլան իսրար իթմէսինտէն տօլաեը թէաճճիւպ, վէ մէրգումէեի, մէզքիւր էֆքեարընտան նաշի մուախխէզէ վէ իթապ իյլէմէքտէ իտի։

Բահիպէ Մարի՝ բաբասըն իֆատէլէրինէ իսքեաթ օլմագ իսթէմէեօրտու, եախօտ տահա տօղրուսու իսքեաթ օլամաեօրտու։

Բաբաս, մերգուժէնին ֆիքրինտէքի չիւպհէեի իզալէեէ հէր նէ գատար ճահտ իտիեօրտու իսէ, մուվաֆֆագ օլամաեօրտու։

Բահիպէ Մարի՝ Ալինօլտ Տէավինեը հագգընտաքի հագգըգի միւլահազասընը կիզլէեէրէք, մերգուժուն խանէսինտէն մուֆարագաթ իթտի։ Մէզպուրէ, աչըգտան աչըղա օլ միւհթէրէմ զաթա մուխալիֆէթէ ճէսարէթ իտէմէտիկինտէն, եանըլմագտա տըր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի. հալպուքի ըէվիչի հալէ բաղմէն, էլան քէնտիսինին իթթիգատը տօղրու իտուկինէ իսքեաթ օլմուշ իտի։

Պիր խայլի ղազէթալար վիրուտ իթմիշ օլուպ, բահիպէ Մարի՝ անլէրի կիզլիճէ Անժէլիք իլէ օգումագ վէ էմիլ Վանտամըն նէ օլտուղունու անլամագ իւզրէ պէրապէրինճէ կէօթիւրտիւ։

Թօնքին իչլէրի հագգընտա մալիւմաթը միւքէմմէլէ իթտա իտէն ղազէթալար՝ հէր սապահ Ագսաի Շարգա կիտէն սէֆինէլէրին վէ օլ ճանիպէ եօլճու օլան զապիթանըն վէ բուսուսլարտա եախօտ մուհարէպէլէրտէ թէլէֆ եախօտ մէճրուհ օլանլարըն իսիմլէրինի եազմագտա իտիլէր։

Ֆրանսատան Ագսաի Շարգա գըրգ կիւնտէ, վէ էն գիեատէ սէրի իւլ հարէքէ վաբօրլար իլէ ագալլի եիկիրմի սէքիզ կիւնտէ կիտիլէպիլտիկինտէն, վէ հալպուքի Վանտամ՝ Ֆրանսատան անճագ իւչ հաֆթատան պէրու հարէքէթ իթմիշ օլտուղունտան, չիւպհէսիզ, բուսուսլարտա եախօտ մէյտանը մուհարէպէլէրտէ թէլէֆ եախօտ մէճրուհ օլանլար միեանընտա պուլունամազ իտի։

Ֆագաթ, իւչ հաֆթա մուգատտէմ, Մարսիլեատա եախօտ Թուլօնտա, Ագսաի Շարգա միւթէվէճճիհէն վաբօրա քիպ օլմուշ օլան զապիթան իչինտէ Վանտամ իսմինին կէօրիլմէսի՝ Անժէլիք իլէ րահիպէ Մարիեի տիւչարը էնտիչէ գըլմագտա օլուպ, մերգուժլէր՝ Վանտամ իսմինին ղազէթալարտա եազըլմամասընա հիչ պիր մանէա վէրէմէեօրլար իտի։

Բահիպէ Մարի՝ Մալնուեա ավտէթինտէ, Անժէլիքի սալօնտա պուլտու։ Ճիվար էհալիտէն պազը գատընլար,

մերգումէնին մուվասըլէթինտէն խապէրտար օլարագ, քէնտիսինի սէլամլամագ իչին օրաեա կէլմիշ իտիլէր։

Պու սուրէթլէ ղազէթալարըն գրաաթը՝ տիկէր պիր վագթա թէէխիր օլունտու։

Անժէլիք՝ մէզպուրէ գատընլարտան իքիսինի էօյլէ թաամընա ալըգօյտու։

Արնօլտ Տէսվիններ՝ էրքէնճէ Բարիսէ կիտիպ, շըմէնտըֆէրտէն էնտիքտէն սօնրա, պիր արապաեա բաքիպէն, Ակօսթինինին նէզտինէ ազիմէթ իյլէտի, վէ եագըն վագըթտա իճրա իտիլմէք իւզրէ մերգումա պազը թալիմաթ իթասըյլա, Օբիթալ պուլվարընա կիթտի, վէ օրատա Ուիլեամ Սգօթու պուլուպ, Պէրօ ֆամիլեասընըն մահվը իչին Ակօսթինի իլէ իթթիֆագ իթմէսինի քէնտիսինէ իխթար վէ էմր իթտի։

Արնօլտ, Ուիլ Սգօթտան այրըլտըգտան սօնրա, Թիվօլի սօգաղընտաքի խանէսինէ կիտիպ, էլպիսէսինի տէյիշտիրտի, վէ Մալնուեա կէօթիւրմէք նիեէթինտէ պուլունտուղու էսվապ վէ չամաշըրընը պիր չանթաեա եէրլէշտիրտի, վէ պու իշլէրի կէօրտիւքտէն սօնրա, պանգասընա պիլ ազիմէ, իշլէրի կէօզտէն կէչիրտի։

Իշլէր սըրասընտա օլմասըյլա, մերգում, մէսէրրէթլէ էլլէրինի օվուշտուրտու, վէ գարնը աճըգմըշ օլտուղունու հիսս իլէ, եաեան պիր լօգանթաեա կիտիպ, պիր միգտար թաամ կէթիրթտի, վէ թաամընը իթտիկի սըրատա, պիր ղազէթանըն միւնտէրիճաթընը կէօզտէն կէչիրմէքլէ, Էնտր-է-Լուարտա չըգան պիր ղազէթատան նագլ իտիլմիշ օլան ֆըգրայը մալիւմէ նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթտի, վէ քէնտի քէնտիեէ, թէպէսսիւմ իտէրէք,

— Պու վիլաեէթ ղազէթաճըլարը տօղրու մալիւմաթ ալըեօրլար։ — Թրիլպի շու քիւչիւք միտալեաճըեը տա օրթատան գալտըրըր իսէ, էմնիեէթիմ միւքէմմէլ օլաճագ տըր, տէտի։

Այնի ֆըգրա՝ Մալնուտա տախի Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարինին նազարը տիգգաթընա թէսատիւֆ իթտի։ Պունլար էօյլէ թաամընտան սօնրա եալընըզ գալարագ, Անժէլիք օտա-

սընա կիթմէք իսթէեիպ , օրատա բահիպէ Մարի՝ մէվճուտ զա-
զէթալարը եիւքսէք սէտա իլէ օգումաեա պայլատը , վէ ֆըգ-
րայըմալիւմէեհ էվվել էմիրտէ պինիճապէ աղ էհէմմիեէթ վեր-
տի իսէ տէ , Ֆլօնեի իսմինէ կէլինտիքտէ տուրտու :

Անժէլիք . – Ֆլօնեի՞ մի . . . Ֆագաթ Միսթիգօ հագդընա
սէնի իսթիճվապ իլմէք իչին Բարիստէքի խանէմիզէ կէ-
լէն՝ վէ էթիէն Պերօնուն ղայըպատպեթի վագըաըքչա մէշղուլ
օլան բօլիս ատէմինին իսմի Ֆլօնեի տէյի՞լ մի իտի , տէյի
սիւալ իթտի :

— Էվվէէթ , էվվէէթ , օ տուր , տէյի բահիպէ ճէվապ
վէրտի :

— Տիմէք պէչաճեհի ճանվէրէլէր թէէլէֆ իթմիչլէր :

Պէրթէն պիրէ բահիպէ Մարի պօղճալտու , վէ էլլէրիյլէ
ղաչէթաեր սըգտը : Ա.ղ սօնքա Անժէլիք ,

— Նէ՞ տիւչիւնիճաօրսուն՝ տէյի սիւալ իթտի :

— Օգուտոմղում Ֆըգրաեր տիւչիւնիւեօրում : – Ֆէլաքէ-
թի՛ մէգքինգէ՝ Պէրէ լոկ Ա.մպուաղ արաաբնատքի եօլ իւզէ-
րինտէ վուփու պէուլմուշտուր : – Բօլիս միւֆէթթիշի՝ Սթա-
նիսլաս Տիւմաեր կէօճաէյտիկիմ չէհրէ կիթմիշ օլտուղու ճի-
հէթլէ , էլպէթթէ անը օրատա պուլաճաղընա էմին պուլ-
լունմուշ տուր : – Ֆագաթ պէն քէնտիսինէ պու խուսուսատա
հիչ պիր չէյ սէօյլէմէմիշ օլտուղում հալտէ , նա՞սըլ վէ քի՞մ-
տէն մալիւմաթ ալմըշ սըր : – Իչթէ տիւչիւնտիւկիւմ պու-
տուր :

— Բօլիս հէր չէյի պիլմէ՞ղ մի :

— Էկէր հէր չէյի պիլսէ իտի , էթիէն Պերօեու մահվ իւ-
տէն , վէ չիւպհէսիզ մէրգումուս դաթլ ու թէէլէֆ իթմիչ օլան
խայինլէրին քիմ օլտուղլարընը անլար իտի :

— Ա.ղիղէմ , օգումանա տէյամ էթ . . . Պու եօլտա Ֆա-
ճիալը սուրէթտէ վէֆաթ իթմիչ օլան պու պիչարէ ատէմլէրէ
ատընըրմ , Ֆագաթ խուսուսիյլէ սէվտիկիմ քիմսէ հագդընտա
մալիւմաթ ալմագ իսթէրիմ :

Բահիպէ Մարի՝ օգումաեա տէյամ իթտի , վէ հէր նէ
գատար թօնքինէ պիր միգտար զիապհման վէ ասաքիրին կիթ-

միշ օլտուղու հավատիսինի ղազէթանըն պիրինտէ օգուտու իսէ տէ , էմիլ Վանտամըն իսմի եազըլմամըշ իտի ։

Ընժէլիք . – (Քէտէրլի պիր հալտէ ։) Ֆագաթ նի՞չին պիզէ մէքթուպ եազմաեօր ։

Բահիպէ . – Վագը օլան հալտէն սօնրա մէքթուպ եազմաղա ճէսարէթ իտէր մի ։

— Մուհապպէթ օլուրսա , հէր չէյէ ճէսարէթ իտիլիր ։

— Մուհապպէթինէ չիւպհէ իթմէ , վէ մուհապպէթինին ղայպը գապիլ օլմատըղընա իթիմատ էթ ։

— Լաքին չու պէնիմ պէտպախթլըղըմըն սօնու նէ՞ օլաճագ տըր ։

Պու արա կէնճ գըզ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա պաշլաոըղընտան , բահիպէ Մարի անը գուճագլաեըպ , կէօքսիւնտէ սըգտը , վէ եանագլարը իւզէրինէ ագան իրի կէօզ եաշլարընը սիլտի իսէ տէ , թէսէլլի իտէմէտի ։

Օ կիւնիւ , սաաթ օն րատտէլէրինտէ , Ակօսթինի՝ իգամէթկեահընը թէրքլէ , Մարթիր սօգաղընտա քեային 22 նիւմէրօլու իսանէեէ պիլ ադիմէ , միւսիւ Բօպէր նամ չախսը սիվալ իթտի , վէ ալտըղը թարիֆ մուճիպինճէ , մէրգումուն տայիւէսինէ չըգտը ։

24

Մ. Բօպէր տէնիլէն չախս՝ չունուն պունուն հիսապընա թահսիլտարլըգ իտէն , ինսաֆսըզ վէ զամիրսիզ պիր քիմսէ օլուպ , վէ մէհարէթիլէ ֆէվդէլատէ չէօհրէթ գաղանըպ , նամուսսուզճա վասըթալար իլէ տէ նամուալու պիր սէրվէթ սահիպի օլմաեա չալըշըր իտի ։

Իքի իւչ նէֆէր քեամիպ , վասի պիր իչ օտատա քեաղըտ գարալամագլա մէշղուլ օլուպ , պունուն Հանընտաքի օտատա իսէ , թագրիպա էլլի եաշընտա , չիշման , օրթա պոյլու , տազ գաֆալը , վէ ալթուն կէօզլիւքլիւ Մ. Բօպէր օ-

թուրմուշ ալուպ, Ա.կօսթինի, պիքը իթտիկիմիզ քեաթիպ-լէրտէն պիրինին վասըթասըյլա գարթընը մէրգումա թագ-տիմ իլէ, տերհալ գապուվ օլունկտու, վէ Իօպէր՝ գոնտիֆէտէն օլան թագեասընը չըգարարագ,

— Տօսթում, վիզիմ անըզըն սէպէպի նէ՞ տիր, տեյի սիռալ իթտի։

Ա.կօսթինի. – Սիզէ ֆէնա պիր լսապէր կէթիրտիմ, խա-ֆիեէ մէմուրլարընդան Մ. Ֆլօնեիեի թանըր իսինիզ, տե-յի՞լ մի։

— Բէք զիեատէ, հէմ չօգտան պէրի թանըր իսիմ։ Ֆէն-տիսինէ պիր ֆելաքէթ մի վուգու պուլմուշ։

— Պիչարէ էօլմիւշ։

— Էօլմիւշ միւ։

— Էվվէթ, բէք զարիպ վէ միւտհիշ պիր հալտէ վէֆաթ իթմիշ։ Շու ֆըգրաեը օգուեուն...

Ա.կօսթինի պէօյլէ տիեէրէք՝ էնար-է-լուար վագըսընը հալի օլան զազէթաեը մէրգումա վէրտի, վէ Իօպէր օգու-տուգտան սօնրա,

— Տէհյէթլի հալ... տէսի, վէ պատէհու, – Ֆագաթ պու խապէրի պաննա պիլսիրմէնիզտէ նէ՞ ֆայիտէնիզ վար տըր, վէ պու պիչարէ Ֆլօնեիեի թանըտըղըմը նէ՞տէն պիր-եօրսունուզ, տէտի։

— Պէնիմ տէ քէնտիսիյլէ խէֆի միւնասեպաթըմ պու-լունմագտա իսի։

— Զօգ էյի, չօգ էյի։

— Մաիեմ տիր քի, եազըլարճա վուգուֆիեէթիմ վար տըր։ իմտի, սիզ, սահիթ զաննի իթտիկինիզ պիր իմզաեը հա-միլ օլարագ, Մ. Ֆլօնեիեէ իլքի բօլիչա թէսլիմ իթմիչսինիզ։

— Էվվէթ։

— Ֆլօնեի տէ, մէզքիւր իմզա հագդընտա թահգըգաթ իճրասը իչին, բօլիչալարը պաննա վէրմիչ իսի։ Պու տէֆա ի-սէ, մերգումանն վէֆաթը խապէրինի ալալըղմտան, էմրինիզ մուճիպինճէ հարէքէթի իթմէք իւզրէ զաթընըզա միւրաճաա-թա գարար վէրտիմ։

— Ազիզիմ, միւրաճաաթընըզա թէշէքքիւր իտէրիմ։

— Շիմտի նէ՞ եաբմագ նիեէթինտէսինիզ։

— Իշպու սախթէ իմզանըն ֆախլի օլան վիդօնթ տը Ներվէյ ալէյհինտէ թաագիպաթը ատլիեէտէ պուլունմագ ֆիքրինտէեիմ, ֆագաթ սախթէ իմզասը եաբըլմըշ օլան Հէթմա. եէր նամ միւշթէրիմին վէ քեալէթնամէսի լազըմ տըր. թէեսսիւֆ օլունուր քի, Հէթմաեէր սէյեահաթտա տըր, վէ շու էսնատէ տիւնեանըն հանկը թարաֆընտա պուլունտուղունու տա պիլմէմ։ — Պու պիր ղարիպ ատէմ օլուպ, ներէեէ կիթտիկինի վէ ներէտէն կէլտիկինի քիմսէեէ սէօյլէմէզ, վէ այլարճա ղայպուպէթ իտէր։ — Ներվէյ իսէ, մէրգումուն թապիեաթընը պիլտիկինտէն, պունտան իսթիֆատէ իթմիշ տիր. չիւնքի իմզանըն սախթէ իտուկինէ մանէն էմինիմ։ Թէեսսիւֆ իտէրիմ քի, կէճ, եանի բօլիչալարըն պէտէլինի էօտէտիքտէն սօնրա աեըլտըմ։

— Սիզ օ բօլիչալարըն պէտէլինի քէնտի քէսէնիզտէն թէէտիեէ իթմիշ օլտուղունուզ հալտէ, տավա իթմէք իւզրէ վէ, քեալէթնամէեէ վէ Մ. Հէթմաեէրին հուզուրունա միւհթաճ տէյիլսինիզ։ — Էլպէթթէ եէտինիզտէ միւշթէրինիզին ասըլ իմզալարը վար տըր։

— Շիւպհէսիզ։

— Պու իմզալարտան պիր իքիսինի պանա վէրէպիլի՞րսինիզ, անլէրի թէտգիգ իթտիկիմ վէ սախթէլիկինի մէյտանա չըգարտըղըմ հալտէ, Մ. տը Ներվէյին տօլանտրրմըշ օլտուղու օն պին ֆրանգըն թահսիլի զըմնընտա քեաֆֆէյի վէստիթ իլէ իգամէյի տավա իտէպիլիրսինիզ։

— Ներվէյին օն բարասը պուլունմատըղը, վէ պօղազընա գատար պօրճլու օլտուղու վէ վալիտէսինին միրասընը տա էվվէլճէ թիւքէթմիշ իտուկի հալտէ, իգամէի տավա իթմէքլիկիմին նէ՞ ֆայիտէսի օլաճագ տըր։

— Հիչ օլմազսա, օ կէնճ միւսիւնիւն տիկէրլէրի հագգընտա տախի այնի տօլանտրրճըլըգ մուամէլէսինտէ պուլունմասընա մանի օլուրսունուզ։

— Բէք ալէա. ֆիլվագը տէտիկինիզ մանէվի կիւզէլ պիր

նէթիճէ տիր։ - Լաքին տավա իչին իտէճէկիմ մէսարիֆի քի՞մ էօտէեէճէք տիր։

— Տինլէյին, սիզէ պիր իշ թէքլիֆ իտէեիմ։

— Նէ՞ կիպի իշ։

— Պու իքի բօլիչաեը պանա վէրմէք իսթէ՞րմիսինիզ։

— Պէտէլինէ նէ՞ վէրիրսինիզ։

— Պէտէլի նէ իսէ, եանի օն պին ֆրանգը թէմամէն վէրիրիմ։

Բօպէր՝ թէաճճիւպլէ Ակօսթինիեէ պագարագ,

— Ճիտտէ՞ն մի սէօյլէեօրսունուզ, տէտի։

— Պէն էօմրիւմտէ լաթիֆէ սէօզ սէօյլէմէմ։

— Տիմէք սիզ ժօրժ տը Նէրվէյի գաթիէն հիւքմիւնիւզ ալթընտա պուլունտուրմագ իսթէեօրսունուզ։

— Պէլքի։

— Ազիզիմ, սիզ զաեէթ մահիր վէ միւսթայիտ պիր ատէմսինիզ։

— Իլթիֆաթընըզա թէշէքքիւր իտէրիմ։ - Թէքլիֆիմի գապուլ իտիեօ՞րմուսունուզ։

— Պէտէլինի նէ՞ սուրէթլէ էօտէեէճէքսինիզ։

— Նագտէն վէ տէրհալ էօտէեէճէեիմ։ Շէօյլէքի եէտիմտէ օն պին ֆրանգ պուլունտուղունտան, մունթազամ վէ քէնտի իմզանըզը հավի պիր սէնէտ իթա իթտիկինիզտէ, վատ իթտիկիմ պէտէլի վէրիրիմ։

— Բէք էյի, պէն տէ գապուլ իտէրիմ։

— Գապուլ իտէճէկինիզէ զաթէն էմին իտիմ։

— Սէնէտի եազաերմ։

— Պէն տէ օն պին ֆրանգը սաեաերմ։

Օն տագըգա սօնրա, Ակօսթինի քիւչիւք պիր տէմէթ պանգա գայմէսինէ մուգապիլ, մունթազամ պիր սէնէտ իլէ Հէթմաեէրին ասըլ իմզասընը համիլ էսկի թարիխլի պիր մէքթուպու ալարագ, Բօպէրին նէզտինտէն մուֆարագաթ իթտի, վէ արապաեա բաքիպէն, ժօրժ տը Նէրվէյին վէ Ֆրէտէրիք Պէրթէնին մաշուգէլէրի օլան մատմուազէլ Կօթիէնին խանէսինէ կիթտի։ Մէզպուրէ, Ֆրէտէրիքէ քէօր քէօ-

րունա վէ մէճնուն կիպի աչըդ օլուպ , օ հայլազ իսէ , պու գարընըն քէնտիսինէ օլան մուհապպէթինտէն իսթիֆատէ իտէպիլմէքտէ իտի ։

Ժօրժ , պիր իսթիգրազը ճէտիտ իչին թէքքար ինթալեալը Ա.կօսթինիեճ միւրաճաաթա մէճպուր օլմագըղըն , պիր վագըթտան պէրու գումարտա իգպալի եավէր օլմագլա քեար իթմէքտէ , վէ Մէլանի պու բարատան միւմքին մէրթէպէ քէնտիեճ չէքմէքտէ օլուպ , պիւեիւք գըսմը տա Ֆրէտէրիքին եէն տինէ կէչտիկինտէն , մէրգում պու սաեէտէ պիր իրատաճը կիպի եաշամագտա իտի ։

Ա.րա սըրա , Մէլանի , հէմ մէսարիֆինի թէսվիեճ իտէնի, հէմ պու սաեէտէ իսթիրահաթ վէ քէյֆիչէ եաշաեան մաշուգունու այնի վագըթտա սուֆրասընա տավէթի իտիպ , Ժօրժ , տախի , Ֆրէտէրիք Պէրթէնէ, ագրապասընտան պիր քիմսէ նաղարըլմա պագմագլա , հիւանի իւչֆէթի իպրազ իթմէքտէ իտի։

Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Ժօրժ՝ քէսէսինի պիր տէրէճէ սըգարդընտան, Ֆրէտէրիք վէ Մէլանի՝ մէրգումուն գումարտա պաթթը եավէր օլմագտան տուր օլմուչ օլտուղու նէթիճէսինի չըգարտըլար ։

Մէրգումլար , պու պապտէ եանլմաեօրլար իտի ։ Ֆիլվագը Ժօրժ գումարտա պիր միւտաէթ գազանարգտան սօնրա , ղայպ իթմէկէ պաշլամըչ իտի ։

Պիր կիւն , Մէլանի , Ֆրէտէրիքէչ եավընըղճա թաամ իթտիքտէն սօնրա ,

— Գումարպազլար իչէ պիր չէյ էճթիյէթ իտիլէմէզ ։ Էկէր պիր կիւն քեար իտէրլէր իսէ , պիր կիւն տէ ղայպ իտէրլէր ։ – Պիղէ իսէ , պիւեիւճէք պիր մէպլաղ լազըմ օլըրքի , մուհապպէթիմիզէ տէվամ իթմէքլէ պէրաբէր , սէֆթաի խաթըր իչէ եաշաեապիլէլիմ , տէտի ։

Ֆրէտէրիք . – Էկէր քէնտիսինէ ուսթաճա պիր մուամէլէ կէօսթէրիրսէն, նիհաեէթի սանա պիւեիւք պիր մէպլաղ վիրմէեէ մէճպուր օլուր ։

— Պու գապիլ տէյիլ տիր , չինքի մէրգում , վալիտէսինի մէզարա կէօնտիւքտէն սօնրա ագչէեէ մալիք օլաճագ տըր։

— Պարի պիր ազ չարուգ էօլսէ ։

— Էօլմէզսէ նէ՞ եարապիլիրսին ։

— Էօլմէսինէ եարտըմ իտիլէպիլիր ։

Պու արա իչ օտանըն չան սէսի իչիտիլմէքլէ , մէզքիւր իքի ալչաղըն մէքրուհ միւքեալէմէսի գաթթ օլունտու , վէ հէման այնի վագըթտա , պէալէմէ , թաամ սալասը գաբուսունու աչարագ ,

— Մա՛տամ , Մ . Ակօսթինի սիզին իլէ կէօրիւշմէք արզու իտիեօր , տէտի ։

Մէլանի . — Բէք էյի վագըթտա կէլտի . — Իչերի կիրտիր , գըզըմ ։

Պէալէմէ տիշարը չըգարըղընտա , Ֆրէտէրիք՝

— Պէն կիտէեի՞մ մի , տէյի սիւալ իթտի ։

— Խայր , չիւնքի Ակօսթինինին պուրաեա կէլմէսինտէն ասլա չէքինմէմ ։

Ակօսթինի , իչերի կիրտիկինտէ , Մէլանիեի սէլամլաեարագ , վէ Ֆրէտէրիքէ տէ աթֆը նազար իտէրէք ,

— Պէլքի սիզի րահաթսըզ իտիեօրում , տէտի ,

Մէլանի . — Պէնի րահաթսըզ մը իթմէք . ասլա ։ Պիլ աքիս սիզի կէօրտիւկիւմէ մէնուն օլտում ։ Ֆամիլեաճա օթուրուեօրտուգ . . . ագրապամտան պուլունան պու տէլիգանլըեը սիզէ թագտիմ իտէրիմ ։

Ակօսթինի . — (Թէպէսսիւմ իտէրէք .) Միւսիւ Ֆրէտէրիք Պէրթէն մի տիր ։

Մէլանի իլէ Ֆրէտէրիք թէաճճիւպլէ պիրիպիրինէ պագըշըլար ։

Ֆրէտէրիք . — Պէնի թանըեօրմուսունուզ ։

Ակօսթինի . — Ադիզիմ միւսիւ , պէն հէր քէսի թանըրըմ , վէ մատամ Կօթիէնին սիզտէն պիր շէյ կիզլէմէտիկինի պիլիրիմ ։ Իմտի , պուրաեա կէլիշիմին սէպէպի հագգընտա մուվաճճէհէնիզտէ կէօրիւշէպիլիրիմ ։

Մէլանի . — Էկեր պանա ագչէ թէքլիֆ իթմէք իչին կէլտինիզ իսէ , թաասվվուրունուզու ֆէվգէլատէ թագտիմ իտէրիմ ։ Պէն իսէ , Մ . տը Նէրվէյ հագգընտաքի հիւանի նի-

եաթ վէ էֆքեարընըզըն թէպտիլ օլուպ օլմադըչ օլաուղունու անլամադ իւզրէ նէզտինիզէ կէլմէք թաասվուրունտա պուլունուեօրում։

— Օլ պապատէքի նիհաթ վէ էֆքեարըմըն թէպտիլ օլմադըաը՝ սիզտէն պաղը ոըը։

— Պէնտէ՞ն մի։

— Էվվէթ։

— Պունուն իչին նէ՞ եաբմադ լազըմ ոըը։

— Սիզէ պաղը չէյլէը սօրաճաղըմ. տօղրու սուրէթտէ պանա ճէվապ վէրմէլիսինիզ։

— Իսթէտիկինիզի սօրուն, տօղրու սէօյլէեէճէկսինիզ տէ էմին օլապիլիրսինիզ. զաթէն սիզէ եալան սէօյլէմէք գապիլ տէյիլ տիր։

— Էվվէլ էմիրտէ թաասվուրլաքընըզ նէ՞րէտէ գալտը։

— Հա՞նկը թաասվուրլարըմ։

Մ. տը նէրվէյ իլէ էվլէնմէք նիհէթինտէ պուլունտուղունուղու կիւնիւն պէրինտէ պանա սէյլէեօրտունուզ։

Պուրատա Ֆրէտէրիք սարսըլտըղընտան, Ռկոսթինի։

— Պու պապատէ, ազիզիմ միւսիւ, սիզճէ վէսվէսէ իտէճէք սէպէպ եօզ տուր։ — Վագը օլաճագ իլտիվաճ՝ սէվկիւլիւնիւզիւն գալպի հիւրրիհէթինէ խալէլ վէրմէմէիպ, անճագ միւսթագպէլի թէէմին իտէճէք տիր, չիւնքի էկէր պզւ իլտիվաճ մատտէսի օլմազ իսէ, միւսթագպէլ թահթը թէէմինտէ պուլունամազ։

Մէլանի. — Ֆիքրինիզ հէր նէ իսէ աչըգտան սէօյլէեին։ — Պէնիմ հադգըմտա պաղը մալիւմաթընըզ օլմալը ոըը։

— Էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, խզմահ իտին. Ֆրէտէրիք պէնիմ մահրէմը էսարըմ օլտուղու կիպի, պէն տէ հէր չէյի տինլէմէեէ հաղըրըմ։

25

Ակօսթինի. – Պունտան իքի այ էվվել, մատամ գօնթէս տը Ներվէյին շայեանը թէէսսիւֆ օլան ահվալը սըհհիեէսինտէն պահս իթմիշ իտիք։ – Օլ վագըթտան պէրու մէզպուրէնին ահվալը սըհհիեէսի ասլա էյիլէշմէմիշ տիր։

Մէլանի. – Պիլաքիս օ իհթիեար գարը կիւն պէ կիւն տահա զիեատէ աղըրլաշըեօր։

— Հալպուքի օղլունուն միւրաճաաթընտա քէսէսինին աղզընը գաբաեապիլիեօր, վէ վիգօնթու էօյլէ մուզիրը իսթիգրազլարա միւրաճաաթ իթտիրիեօր քի, պունուն նէթիճէի գաթիեէսի՝ վալիտէսինին միրասընը սըֆըր տէրէճէսինէ էնտիրէճէք տիր։

— Պիլիեօրում, լաքին նէ՞ եաբապիլիրիմ։

— Պու սէրվէթին պագըյեէսինի գուրթարմագ իչին եալընըզ պիր թէտպիր վար տըր։

— Օ թէտպիր նէ՞ տիր։

— Վիգօնթ իլէ էվլէնմէլիսինիզ։

— Պէնիմ տէ արզում օ տուր, վէ պէլքի քէնտիսինի իզտիվաճա բազը իթտիրիրիմ, ֆագաթ քէնտի սէօզիւնէ պագըլըրսա, վալիտէսի բազը օլմաեօր։

— Իշթէ պու ֆէնա, չիւնքի նիհաեէթ էվլէնտիկինիզ հալտէ, ճիհէզ ագճէսի օլարագ սիզէ պիւեիւք պիր մէպլաղ իթասընը միւպէյեին պիր մուգավէլէ թանզիմ իթտիրէպիլիր իտինիզ։ վէ դայիմ վալիտէնիզին վէ զէվճինիզին վէֆաթընտա, պու մէպլաղա, ասհապը մաթլուպ թարաֆընտան թէճավուզ վագը օլամազ իտի։

— Վագաա տէտիկինիզ կիւզէլ օլուր իտի ամմա, նէ՞ չարէ օլամազ։

— Նիչին։

— Չիւնքի նէ՛ վալիտէսի վէ նէ՛ օղլու պէօյլէ պիր մուգավէլէեի գապուլ իթմէզլէր։

— Պէլքի քէնտիլէրի ճէպր իտիլիրսէ, օլ վագրթ բազը օլուրլար։

Ակօսթինի, պու սէօզլէրի օլ տէրէճէ գաթի վէ քէսկին պիր սուրէթտէ թէլէֆֆիւզ իթտի քի, Մէլանի տիթրէեէրէք,

— Քէնտիլէրինի իճպա՞ր մը իթմէք, տէտի։

— Պիր ազ էվվէլ զիքր իթտիկիմ էսաս իւզէրինէ պիր մուգավէլէ եաբըլարագ՝ ժօրժ տը Ներվէյ իլէ էվլէնմէք իսթէ՞ր միսինիզ։

— Պէնիմտէ արզում պունտան իպարէթ տիր։ — Վագաա մագսէտ ճալիպ իսէտէ, պու մագսէտէ վասըլ օլմագ իչին թէտպիր կէօրէմէեօրում։

— Մուխաթարալը էսրարլարը մալիւմ օլան ատէմլէրտէն հէր շէյ իսթիհսալ օլունապիլէճէկինի ունուտուեօ՞րմուսունուզ։

Ֆրէտէրիք. — (Գահգահալը կիւլիւշլէ.) Էվվէթ, էվվէթ. պէօյլէ պիր սըրր էլտէ իտիլմիշ օլուր իսէ, հէր շէյ գօլայլաշըր։ — Օ հալտէ պիր ազ թէհտիտ վէ գօրգու կէօսթէրիլմէք սաեէսինտէ, մաթլուպ հասըլ օլապիլիր։

Մէլանի. — Պու թապիի տիր, ֆագաթ թէէսսիւֆ օլունու քի, նէ՛ սիզ, նէ՛ պէն, գօնթէս տը Ներվէյ հագգընտա մուխաթարալը հիչ պիր շէյ պիլմէյիզ։

Ակօսթինի. — Մաստէ գօնթէս տը Ներվէյ հագգընտա օլմաերպ, օղլու վիգօնթ ժօրժ տը Ներվէյ հագգընտա տըր քի, իսթէտիկիմ հալտէ քէնտիսինի նէֆի իթտիրէպիլիրիմ։

Մէլանի վէ Ֆրէտէրիք. — (Մէսէրրէթլէ.) Օահի՞հ մի։

Ֆրէտէրիք. — Լաքին ֆամիլեամըզըն նամուսունու լէքէլէմէք իչին պու վիգօնթ նէ՞ եաբմըշ տըր։

Ակօսթինի. — Գալպէզէնլիք իթմիշ տիր։

— Ժօ՞րժ մու։

— Էվվէթ, հէր պիրի պէշէր պին ֆրանգլըգ իքի բօլիչա՝ Մ. Հէթմաեէր նամ զաթըն սախթէ իմզասընը համիլ օլարագ քէնտի թարաֆընտան իմալ իտիլմիշ տիր։

Մէլանի. — Ֆագաթ ժօրժ օ իքի բօլիչանըն պէտէլինի

էօտէրսէ, քէնտիսինէ հիչ պիր զիեան կէլմէզ, վէ ալէյհինտէ ատլիեէճէ թտագիպաթ վուգու պուլմազ։

— Էկէր բօլիչալար թագտիմ իտիլիպտէ պէտէլլէրի իսթէնիլսէ իտի, պու պապտէ հագգընըզ օլուր իտի, ազիզէմ մատամ. լաքին օ բօլիչալար թագտիմ իտիլմէեէճէք տիր։ — Մատտէ՝ պէտէլինի քէնտիսինտէն թահսիլ իթմէքտէ օլմաեըպ, իլլա, հարէքէթի ճինաեէթքեարանէյի մէզքիւրէտէն տօլաեը հիսապ իսթէեէճէք օլան հիւքիւմէթէ ճէվապ վէրմէքլի տիր։ — Կէօրիւեօրսունուզ ա, պու սախթէ սէնէտ պիզիմ էլիմիզտէ տէհշէթլի պիր սիլահ տըր, վէ պու սիլահ՝ վիգօնթա գարշը օլտուգտան պաշգա, օղլունու ճինաեէթ մահքէմէսինտէ կէօրմէք իսթէմէեէճէք օլան գօնթէսէ գարշը տախի պիր սիլահ տիմէք տիր։ — Տիմէք պիզ, հալը հազըրա հաքիմիզ, վէ միւնասիպ կէօրտիւկիւմիւզ թագտիրտէ, իզտիվաճը վէ մուգավէլէեի ճէպրէն մէվգըի իճրաեէ վազ իտէպիլիրիզ։

Ֆրէտէրիք. — Էվվէթ, պու տէտիկինիզ բէք աշիքեար տըր։

Մէլանի. — Էյի ամմա, Ժօրժ թահթը իթհամտա պուլունաճագ տըր, վէ պէն իսէ, կիւնիւն պիրինտէ բրանկապէնտ օլաճագ պիր քիմսէնին զէվճէսի օլմագ իսթէմէմ։

Ակօսթինի. — Պու ճիհէթտէ գօրգմաեա սէպէպ եօգ տուր։ — Սիզ պէնի, օն պին ֆրանգ թէէտիեէսինէ թէէմին իտին, ագտը իզտիվաճընըզ կիւնիւնտէ օ իքի բօլիչաեը սիզէ վէրիրիմ։

— Իսթէտիկինիզ սէնէտի իմզա իթմէեէ հազըրըմ։

Պու արա իչ օտանըն գաբուսու չալընտըղընտան, Մէլանի՝ ասըլը ծաաթա պագարագ,

— Սաաթ իւչ տիւր, Ժօրժ օլմալը տըր, տէտի։

Ակօսթինի. — Սիզին ֆայիտէնիզ իչին չալըշմագլըղըմա մուվաֆֆագաթ իտէրմիսինիզ։

Մէլանի. — Էվվէթ, էվվէթ, սիզէ թէմամիյլէ էմնիյեէթիմ վար տըր։

— Էօյլէ իսէ, պիզ պուրատա գալըպ պէքլէեէլիմ։

Թաամ սալասը գաբուսու աչըլըպ, վիգօնթ տը Նէրվէյ

տահա զիեատէ զայիֆլէնմիշ, եանագլարը չուգուրլաշմըշ, լէհճէսի սօլմուշ, վէ կէօզլէրի էթրաֆը մօրարմըշ օլտուղու հալտէ, իչէրի կիրտի, վէ Ակօսթինիեի կէօրիւնճէ, ղարիպ պիր սէտա իլէ.

— Պու նէ՝ ալէա թէսատիւֆ . . . պէն իսէ, ազիզիմ միւսիւ Ակօսթինի, Մէլանիտէն մուֆարագաթըմտան սօնրա, սիզէ, տօսթանէ պիր վիզիթա վէրմէք իսթէեօրտում, տէտի։

Ակօսթինի. - Պէլքի տէ մէնֆաաթ վիզիթասը օլաճագ իտի։

— Տօղրուսու էօյլէ, պիր գաչ կիւնտէն պէրի գումարտա պախթըմ եավէր օլուեօր։ - Մէլանի մուզաիգատա օլուպ, քէնտիսինի բահաթ իթտիրմէք իսթէեօրում, ֆագաթ մուվաֆֆագ օլամաեօրում։ - Վալիտէմ՝ ինատընտա տէվամ իտիպ, պու ինատըն սօնու տախի կէլմէեօր։ - Իչթէ, անլաեօրսունուղ քի, սիզ օլմասանըզ վէ սիզին սէրմաեէտարընըզ օլմասա, էօմրիւմ պիր ազ կիւճլէշէճէք տիր։ - Լաքին սիզտէ պիր մահզունիյեէթ հալի կէօրիւեօրում։ - Սէպէպի նէ՝ տիր։

— Չիւնքի միւսիւ վիգօնթ, քէմալը թէէսսիսֆլէ սիզէ ֆէնա պիր խապէր վէրէճէեիմ։

— Ֆէնա պիր խապէ՞ր վէրէճէքսինիզ։ Իչթէ օ էքսիք իտի. լաքին վէրէճէկինիզ խապէր նէ՝ տիր։

— Սէրմաեէտարըմա պունտան պէօյլէ կիւվէնէմէզսինիզ. պունտան պէօյլէ օ սիզէ իթիպար իթմէեէճէք տիր։

— Էօյլէ իսէ, նէ՝ պօշ գաֆալը ատէմ իմիշ. հագգըմտա պէօյլէ պիր գարար վէրմէսինէ հիչ պիր սէպէպ կէօրէմէեօրում։

— Քէնտիսի հիչ պիր սէպէպ պէեան իթմէտի. եալընըզ պու նիեէթինի անլատըպ, պու գարարընը թէպտիլ իթմէեէճէկինի տէ սէօյլէտի։

Ժօրժ տը Ներվէյ պու խապէրի ալտըղընտա, օլ գատար սրգըլտը քի, հէման սաչլարընը եօլաճագ իտի։

Մէրգում իֆատէեէ աղազլէ.

— Շիմտի պէն նէ՝ եաբաճաղըմ. հալիմ նիճէ օլաճագ տըր, տիմէեէ պաշլատը։

— Սիզէ պիր նասիհաթ վէրէեիմ մի ։

— Վէրէճէկինիզ նասիհաթլա ագչէ թէտարիք օլունապիլիր մի ։

— Պէլքի ։

— Էօյլէ իսէ, սէօյլէեին պագալըմ, նասիհաթընըզ նէ՞ տիր ։

— Ֆարզ իտէլիմ քի, ագտը իզտիվաճ թասավվուրունտա օլսանըզ ։

— Պօշ միւլահազալար ։

— Ֆարզ իթմէքտէ պիր պէյիս եօգ տուր. իմտի, սիզ տէ պէօյլէ պիր թասավվուրու ֆարզէն գապուլ իտին ։

— Բէք էյի, գապուլ իթտիմ ։

— Ֆարզ իտէլիմ քի, սէրվէթի պուլունմաեան պիր գատըն իլէ էվլէնսէնիզ ։

— Իշթէ պու ասլա օլամազ ։

— Բէճա իտէրիմ, միւսաատէ իտին քի սէօզիւմէ տէվամ իտէեիմ ։ — Քէզալիք ֆարզ իտէլիմ քի, զէվճէնիզ օլաճագ գատընտա տէօրթ եիւզ պին ֆրանգ ագչէեի, ճիհէզ մագամընտա վէ պա մուգավէլէ վիրմէեէ, վալիտէնիզ գօնթէս տը Ներվէյ մուվաֆֆագաթ իթսէ, պու հագգը մէշրուըն՝ ասհապը մաթլուպունուզուն հուգուգունա բիւճհանը օլաճաղը տէրքեար տըր ։ — Պու սաեէտէ հէմ սիզ բահաթ օլուրսունուզ, հէմ տէ կէնճլիկինիզին էն կիւզէլ սէնէլէրինի սիզէ ֆէտա իթմիշ օլան բէֆիգէյի սատըգէնիզ իչին օլտուգճա պիր միւսթագպէլ թէտարիք իթմիշ պուլունուրսունուզ . . .

Ժօրժ. — (Ակօսթինինին սէօզիւնիւ քէսէրէք.) Ֆագաթ սիզ պանա Մէլանիտէն պահս իտիեօրսունուզ(

— Թապիի ։

— Պու թէտպիր իլէ, մէրգումէնին միւսթագպէլի օլտուգճա տիւզէլէճէկինի անլաեօրում, ֆագաթ պէնիմ իչին պունտան նէ՞ ֆայիտէ պուլունտուզունու անլաեամաեօրում ։

— Պա մուգավէլէ զէվճէնիզէ հասր իտիլէճէք օլան ճիհէզ

ագչէսինտէն, զէվճէնիզ մուվաֆֆագաթ իթտիկի հատէ, սիզէ, պիլա միւչքիլաթ իքի եիւզպին ֆրանգ վէրմէեէ հազըրըմ։

Մէլանի. – Շիւպհէսիզ պէն տէ մուխալիֆէթ իթմէմ։

Ժօրժ. – Սէօյլէնէն սէօզլէր կիւզէլ ամմա, իճրասը գօլայ տէյիլ տիր։ – Մէլանի էյի պիր գըզ տըր, քէնտիսի իլէ էվլէնմէյէ գարշը կէլմէմ, հալ պու քի վալիտէմին րիզասընը թահսիլ իթմէեէ կէլինճէ, պունա բէք տէ կիւվէնէմէմ։

— Պէլքի քէնտի րիզասընը ճէպրէն իսթիհսալ իտէրիզ։

— Սիզ վալիտէմի թանըմաեօրսունուզ։ – Քէնտիսի զաեէթ ինատճը օլտուղունտան, պիր քէրրէ խայր տէտի՞ մի, անա էվվէթ տէտիրթմէք գապիլ տէյիլ տիր։

— Ֆագաթ էկէր ահըպպանըզտան պիրի, վալիտէնիզ նէզտինտէ պէօյլէ պիր թէշէպպիւս իճրասընը տէրիւհտէ իտէ՞րսէ։

— Ահըպպամտան պիրի՞ մի։

— Մէսէլա միւսիւ Հէթմաեէր պու թէշէպպիւսիւ տէրիւհտէ ի՞թսէ . . .

Ժօրժ՝ իշպու իսմի իշիթտիկինտէ, լէհճէսի սօլտու, վէ ճէվապա աղազյէ,

— Մ. Հէթմաեէրին պու թէշէպպիւսիւ տէրիւհտէ իտիպ, պիր տիկէրինին իթմէմէսինէ նէ՞ սէպէպ վար տըր, տէտի։

— Զիւնքի մատամ տը Նէրվէյի իսքեաթ իթմէք իչին իգնա իտիճի իսպաթ վէ պիւրհանլար պուլմագտա Մ. Հէթմաեէր՝ տիկէր հէր քէստէն զիեատէ միւգթէտիր տիր։

Ժօրժ. – (Կիթտիքճէ հիսս իթտիկի ֆէնալըգ աշիքեարէ չըգարագ.) Նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլամաեօրում։

Ակօսթինի. – (Իսթիհզաքեարի.) Անլամատըղընըզա էմի՞նմիսինիզ։

— Զանն իտէօրիմ։

— Զաննընըզ եանլըշ տըր։ Հէր չէյի աշիքեարէն մէյտանա գօյմաեա պէնի մէճպուր իթմէեին։ – Նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի բէք ալէա անլաեօրսունուզ։

— Ֆագաթ Հէթմաեէր՝ Բարիստէ, հաթթա Ֆրանսատա տախի տէյիլ տիր։

— Ֆրանսատա տըր, Բարիստէ տիր, վէ տիւնքի կիւն, քէնտիսինի, պէլքի սիզին տախի թանըտըղընըզ րէֆիգլէրիմ-տէն պիրի, եանի Մարթիր սօգաղընտա մուգիմ Մ. Բօպէրին նէզտինտէ կէօրտիւմ։

Վիգօնթ՝ թէրլէմիշ օլան անլընը սիլմէեէ ճահտ իթտի, վէ Ակօսթինի չէօյլէ տէվամ իյլէտի.

— Բօպէր՝ Հէթմաեէրին մուվաճճէհէսինտէ պանա պա-զը բօլիչալար թէսլիմ իթտի։ - Շիմտի նէ տիմէք իսթէտիկի-մի էլպէթթէ անլաեօրսունուզ։

Ժօրժ, տիւչարը տէհշէթ օլարագ, րէճա եօլունտա իքի էլինի Իթալեալըեա ուզաթըպ,

— Րէճա իտէրիմ, սիւքիւթ իտին, սիւքիւթ իտին, տէտի։

— Նէ տիմէք իսթէտիկիմի շիմտի անլատընըզ, տէյի՞լ մի։ Միւսիւ վիգօնթ, տիրաեէթինիզէ շիւպհէ իթմէեօրտում։ - Մէզքիւր բօլիչալար ճիզտանըմտա տըրլար։ Անլէրին մահվ ի-տիլմէսի՝ սիզին էլինիզտէ տիր։

— Պօրճումու թէէտիեէ իտէճէեիմ...

— Պու կիւնքի կիւն մատտէ պօրճ թէէտիեէ իթմէքտէ տէյիլ տիր։

26

Ժօրժ, տէհշէթլի պիր սուրէթտէ Ակօսթինիեէ աթֆը նազար իտիպ,

— Էօյլէ իսէ, մատտէ նէ՞եէ տայիր տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Պու կիւն, սիզ պէնի, մատմուազէլ Մէլանի Կօթիէ տէ պիրլիքտէ օլտուղու հալտէ, վալիտէնիզ մատամ գօնթէս տը Ներվէյին նէզտինէ կէօթիւրմէլի վէ վալիտէնիզէ թագ-տիմ իյլէմէլիսինիզ։ - Մատմուազէլ Կօթիէնին մէսուտ զէվճի

օլմագ արզուսինտէ օլտուղունուզու՝ պէլաղէթի լիսան իլէ վայիտէնիզէ անլաթըրըմ, վէ էկէր քէնտիսի՝ քէնտի ասըլզատէլիկինտէն, վէ ճէմիյեէթի պէշէրիեէտէ հայիզ օլտուղու վազիեէթինտէն, վէ սայիր պու կիպի թիւրահաթտան պահս իտէր իսէ, պէն քէնտիսինէ, մատմուազէլ Կօթիէ ագրապանըզտան պուլունմասը ճիհէթլէ, արզու օլունան իզտիվաճտա հիչ պիր մահզուր օլմատըղընը սէօյլէրիմ։

«Ումարըմ քի մատամ տը Նէրվէյ՝ իսքեաթ օլարագ, վէ, կէլին էվլատլարըմ տիեէրէք, իքինիզի տէ տէրաղուշ իտէճէք տիր։

«Էկէր թէշէպպիւսիւմիւն նէթիճէսի՝ իւմիւտիմէ թէվաֆըզ իթմէզ իսէ, ճիզտանըմտա պուլունան իսպաթը գաթիեէ միւրաճաաթա մէճպուր օլուրում։ – Պու թէշէպպիւսիւն նէթիճէսինի էլպէթթէ շիմտիտէն տէրք իտիեօրսունուզ։

— Պէնիմ միւնասիպէթսիզ պիր հարէքէթիմի վայիտէմէ պիլտիրմէեէ ճէսարէթինիզ օլաճա՞գ մը տըր։

— Թապիրինիզ եօլունտա տըր։ – Պու կիպի միւնասի՝ պէթսիզ հարաքեաթըն նէթիճէլէրինի պիլիրսինիզ։

— Ֆագաթ պու խապէր՝ վայիտէմին վէֆաթընը մուճիպ օլապիլիր։

— Տահա էյի եա, սիզին տէ արզունուզ օ տուր։

— Եարըն պիր քէրրէ վայիտէմի պէն կէօրիւրիւմ։

— Պունտան պաշգա սիզին իչին չըգաճագ թարիգ պուլունմատըղը հալտէ, պու տէրէճէ տիւշիւնմէեէ իհթիեաճընըզ վա՞ր մը տըր։ – Պու իչի եարընա թէէխիր իթմէքտէ նէ՞ սէպէպ վար տըր։

— Բէք ալէա, պու ադշամ քէնտիսինի եալընըզճա կէօրիւրիւմ։ – Միւսթէրիհ օլուն, լազըմ օլանը եաբաճաղըմ վէ իգթիզա իտէն սէօզիւ սէօյլէեէճէեիմ։

— Էկէր պիզտէ պիրլիքտէ օլսա իտիք, սիզէ եարտըմ իտէպիլիր իտիք. ֆագաթ եինէ սիզին պիլէճէք իշինիզ տիր։ – Անճագ շուրաեը տէրխաթըր իտին քի, պու իշ ուզամաեարագ մուվաֆֆագըյեէթլէ խիթամ պուլմալը տըր։ – Եարըն վայիտէնիզ մատամըն ճէվապընը պանա թէպլիղ իտին։

— Եարըն սիզէ կէլիրիմ։

Ժօրժ, պու սէօզիւ թէլէֆֆիւզ իթտիքտէն սօնրա, սէրխօշ քիմսէլէր կիպի սալլանարագ տիշարը չըգտը։

Ակօսթինի. — (Կիւլէրէք.) Իշ եօլունտա տըր. եագընտա վիգօնթէս տը Նէրվէյ օլաճագսընըզ։

Մէլանի. — (Ումուզլարընը չէքէրէք.) Պէնի՝ ճինաեէթ մահքէմէսինէ թէրճիհ իթմէլէրի, պիւեիւք պիր շէրէֆ ու իֆթիխար տըր։

Ֆրէտէրիք. — Խուսուսիյլէ, ագրապամտան օլան մատմուազէլ Մէլանի Կօթիէեէ ճիհէզ ագչէսի օլմագ իւզրէ տէօրթ եիւզ պին ֆրանգ թախսիս իտիլմէսի ունուտուլմազսա...

— Տէլիգանլը, սիզ պու խուսուստա միւսթէրիհ օլուն. պու շարթ ասլա ունուտուլմազ։

— Պիլիրմիսինիզ, սիզ զաեէթ գուրնազ պիր ատէմսինիզ։ Իպրազ իթտիկինիզ լիեագաթ վէ էհլիեէթի թագտիր իտէրիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, ազիզիմ միւսիւ։

Մէրգում, պու սէօզլէրտէն սօնրա, Մէլանի իլէ Ֆրէտէրիքտէն մուֆարագաթ իթտի։

Ժօրժ տը Նէրվէյ՝ սօգաղա մուվասըլէթինտէ սօլուեարագ տուրտու, վէ գուրու պիր էօքսիւրիւք եիւրէկինի սայքի բարչալատըղը կիպի, իլք տէֆա օլարագ տա տօտագլարը քէնարընտա գանլը պիր քէօբիւք միւշահէտէ օլունտու։

Անինտէ մէնտիլինի չըգարըպ, տօտաղընը սիլտի, վէ գան լէքէսինի մէնտիլի իւսթիւնտէ կէօրտիւ, վէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Բէք ֆէնա թութուլտում. շու հայվան Հէթմաեէրին պու տէրէճէ չաբուդ ավտէթ իտէճէկինի, վէ իշին պէօյլէ ֆէնալաշաճաղընը մէմուլ իտէպիլիր մի իտիմ։ Հալ պու քի պու իշտէ ասլա միւշքիլաթ եօգ իտի. քէնտիսինի կէօրմէլի վէ չէօյլէ տիմէլի իտիմ. « Համիյեէթլու էֆէնտիմ, սիզին իմզանըզը թագլիտ իթմէքլէ պիւեիւք պիր խէթատա պուլունտում. սիզտէ իշի մուախխարէն չագտընըզ, իմտի տօլանտըրմըշ օլտուղում մէպլաղը թէմամիյլէ էտա իտէճէեիմ։ » Էկէր

պու եօլտա պիր լիսան գուլլանսա իտիմ, հէր չէյ սըրասըն-տա ճէրէեան իտէր իտի ։

« Ցագաթ պու կիւնքի կիւն իչ չըղըրընտան չըգմըշ սըր , չինքի պու մասլահաթկիւզարըն բէնչէսինէ տիւշմիւշ օլտու-ղում հալտէ , մէրգումուն հագգըմտա խայրխահանէ մուա-մէլէ իթմէնէճէկի աչիքսարէն անլաշըլըեօր ։ – Լաքին Մէլանի իլէ էվլէնմէքլիկիմտէ քէնտիսինճէ նէ՞ ցայիտէ մէմուլ օլու-նապիլիր ։ – Իչթէ պու խուսուս պէնի մէրագտա պրագըեօր ։

« Ճիւմլէսի տէ պանա գարշը իթթիֆագ իթմիշլէր տիր , չէ ատէթա պէնի բէնչէլէրի իչինտէ թուրմագտա սըրըլար ։

« Ճինաեէթ մահքէմէսի մի . . . ասլա , ասլա . իզտիվաճը թէրճիհ իտէյիմ ։ Պունտան գաթինաղալ , պու սուրէթլէ հալ վէ վազիեէթիմի տէ թէպտիլ իթմիշ օլուրում ։ – Վալիտէմ պու թէքլիֆի գապուլ իթմէլի տիր ։

« Պա մուգավէլէ Մէլանիեէ հաար իտիլէճէք օլան տէօրթ եիւզ պին ֆրանգտան , Ա.կօսթինի , պէնիմ իչին իքի եիւզ ֆրանգ չըգարաճագ սըր ։ Մէրգում , պունու գաթիէն վատ իթտի , վէ պու միգտար մէպլաղ տա , միրաս վագթընա գա-տար քիֆաեէթ իտէճէք տիր ։ Շու տա վար քի , վալիտէմ՝ պունտան պէօյլէ ուզուն միւատէթ եաշաեամազ ։ »

Խապիսի մէրգում պու կիպի միւլահազաթը գապհէ ի-լէ ֆիքրի մէշղուլ օլարագ , վէ ճինաեէթ մահքէմէսի գօր-գուսուլա ագտը իզտիվաճա գարար վէրէրէք , վալիտէսի խանէսինէ ատղրու եօլունա տէվամ իթտի , վէ քէնտիսինին ի-չէրի կիրտիկի զէման , հէքիմ տիշարը չըգմագտա պուլուն-տուղունտան , ժօրժ՝ մէրգումա խիթապէն ,

— Տօգթո՛ր , վալիտէմի՛ մի կէօրտիւնիւզ , տէյի սիւալ իթտի ։

— Էվէթ , միւսիւ վիգօնթ ։

— Նա՞սըլ սըր ։

— Հէր վագըթքի հալինտէ տիր ։

— Իւմիտսինիզ վա՞ր մը սըր ։

— Ա.հվալը սըհհիեէսինին վէխիմ օլտուղունու զաթէն սի-զէ սէօյլէտիմ ։ Ցագաթ վիճուտճա վէ ֆիքրիճէ իսթիրահաթ

վէ սիւքիւնէթ իչինտէ պուլունմագ սաեէսինտէ պիր միւտտէթ տահա եաչաեապիլիր ։ Ընճագ հէր կիւնա քէտէր վէ գասա-վէթտէն պիչարէնին խալի օլմասընա սայ իտիլմէսինի թէքրար իխթար իտէրիմ, չիւնքի չէտիտ պիր սատէմէ վէ հէեէճան ի-լէ հաեաթընըն գաթթ օլունաճաղը տէրքեար տըր ։

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, տօգթօր. Թավսիեէլէրինիզին Թէմամիի իճրասընա նէզարէթ իտէճէիմ։

Ժօրժ, Թապիպտէն այրըլտըգտան սոնրա, տօղրուճա, մատամ տը Նէրվէյլին տայիրէսինէ չըգտը, վէ րասթ կէլտի-կի պէսլէմէէ,

— Վալիտէմ պէնի գապուլ իտէպիլիր մի, տէտի ։

Պէսլէմէ. — Ջանն իտէրիմ քի, գապուլ իտէպիլիր, միւ-սիւ վիգոնթ. չիմտի կիտիպ զաթընըզըն պուրատա պուլուն-տուղունու խապէր վէրէեիմ։

Մատամ տը Նէրվէյ՝ օղլունուն զիեարէթի խապէրինի ալտըղընտա, պուրուշմուշ օլան տօտագլարընտա էսէրը Թէ-պէսսիւմ միւշահէտէ օլունտու, վէ մէրգումուն իչէրի կիր-տիրիլմէսինի իխթար իյմ մէսինտէ, Ժօրժ իչէրի կիրտի ։

Օլ էսնատէ գօնթէս՝ ուղուն պիր գանարէտէ եասլան-մըշ օլուպ, օլ խայբըսըզ էվլատըն հասըլ իթմիշ օլտուղու չայեանը Թէէսսիւֆ վէ մէքրուհ մէնզարէ զէմանընտաքի հալ-տէ պուլունուեօրտու ։

Օ կիւնտէն պէրու, գօնթէս տը Նէրվէյ, օղլունու ան-ճագ պէշ ալթը տէֆա կէօրմիւշ օլուպ, մէրգումուն իչպու ֆիթուրսուզճա հարէքէթի մէզպուրէեի տիւչարը իպթիրապ գըլաեօրտու, չիւնքի պիր վալիտէ, էվլատընըն գապահաթ-լարը հէր նէ տահի օլսա, տայիմա անը սէվմէսի վէ տիւ-չիւնմէսի Թապիի տիր ։

Վիգոնթ, սիմասընտա էսէրը մուհապպէթ հուսուլինէ չալըշարագ, խասթանըն օտասընա կիրիպ, եանընա եագլաշ-տը, վէ անը տէրաղուշ իտէրէք,

— Սէվկիւլու վալիտէճիմ, հէքիմինէ Թէսաոիւֆ իթ-տիմ, բէք էյի օլտուղունու Թէէմին իտիեօր, տէտի։

— Օղլում, հէքիմ միւպալէղա իտիեօր . . . Պու ճիւմլէ

իլէ իքի իւչ կիւնտէն պէրու գուվվէթիմի պուլմուշ օլտուղու. մու զանն իտիեօրում։

— Եիւրէք չարըընթըն նա՞սըլ տըր՞։

— Էվվէլքի գատար սըգ վէ չէտիտ տէյիլ տիր։

— Հէ.քիմին միւպալէղա իթմէմէ.քտէ օլտուղունա՝ քէսպի իֆագաթ իթմէք իւզրէ պուլունտուղուն իսպաթ տըր։ — Շու հալտէ, վալիտէճիեիմ, եօրկունլուգ հիսս իթմէեէրէք, պիր գաչ տագըգա գատար պէնի տինլէեէպիլիրսին, տէ.յիլմի։

Մատամ տը Նէրվէյ՝ օղլունու լաեըգըյլա թանըտըղըն. տան, անըն միւրայիճէ հալինտէն՝ իչիտէճէկի սեօզլէրին քէք տէ խայըրլը օլմաեաճաղընը տէրք իթմէքտէ իտի։ Իմտի, մէզպուրե, ճէվապա աղազլէ,

— Էկէր խօշնուտ օլունմաեաճագ չէյլէր սեօյլէմէք նիեէ. թինտէ տէյիլ իսէն, չիւպհէսիզ սըգըլմաեարագ վէ եօրուլ. մաեարագ սէնի տինլէրիմ, տէտի։

— Ջանն իտէրսէմ, միւսթագպէլիմի տիւշիւնտիւկիւմիւ պիլմէնիզ, սըգըլաճագ չէյ տէյիլ տիր։

— Էկէր հագըգէթէն միւսթագպէլինի տիւշիւնիւեօր իսէն, մեմնունում։ Էկէր տահա էրքէն միւսթագպէլինի տիւ. շիւնսէ իտին, պին տիւրլիւ տիվանէճէ հարաքեաթըն իլէ ահ. վալը ըրհհիեէնի թէհլիքէեէ իլգա իթմէզ, վէ արգան. տա, թէէսսիւֆ օլունաճագ պիր հալը մազի պրագմազ իտին։ — Հէր նէ իսէ, հիչ տիւշիւնմէմէ.քտէն իսէ, կէճ տիւ. շիւնմէք տէ խայըրլը տըր։ Սեօյլէ պագալըմ, գարարըն նէ տիր։

— Պէքեարլըգ եօմրիւմէ իսթամ վէրմէք իսթէրիմ։

Մատամ տը Նէրվէյ. — (Պիրտէն պիրէ սարսըլարագ, մահզունէն.) Պու պապտէ սանա միւսաատէ օլունմո՞ւշ մու տուր։

Ժօրժ. — (Պաշընը եօգարըը գալտըրարագ.) Միւսաատէ օլունմո՞ւշ մու, պու նէ՞ տիմէք։ Մէ՞ն մի պէնի ագտը իզտի. վաճտան մէննն իտէճէքսին։

— Խայր, ասլա. հաթթա չօգտան պէրու պեօյլէ պիր

գարար վէրմէլի իտին . օլ վագըթ գօլայ օլուր իտի , վէ էվ-լիլիք էօմրիւ տէ սէնի գուրթարըր իտի ։

— Ջանն իտէրիմ քի , վալիտէճիեիմ , էվլէնմէք վագըթմ հէնուզ կէչմէմիշ տիր ։

— Հաՙնկը ֆամիլեա բէտէրի՝ ֆիսք ու ֆիճուր իչինտէ կէչիրիլէն պիր էօմիւր իլէ սըհհէթինի վէ սերվէթինի բայի-մալ իթմիշ օլան պիր ատէմէ քէնտի գըզընը վէրմէք իսթէ-եէճէք տիր ։ – Իչթէ , օղլում , սէն պու տէտիկիմ ատէմինի ։ Շու սաաթտա սէնի տամատ տէյի գապուլ իտէճէք օլան բէ-տէր՝ տիվանէ օլմալը տըր ։

— Ֆագաթ , վալիտէճիեիմ , պիլի՛ըմիսին քի , հագդընտա սէօյլէտիկին սէօզլէր՝ մուճիպի ֆախր ու մէսէլըէթ տէյիլ տիրլեր ։

— Հագըգէթի հալի վալիտէն սէօյլէմէեիպ տէ քի՛մ սէօյ-լեեէճէք տիր ։

— Տիմէք պէնիմ իչին զէվճէ պուլմագ՝ պիւթիւն պիւ-թիւն միւմքինսիզ տիր զանն իտիեօրսուն ։

— Գօրգարըմ քի պուլամաեաճագսըն ։

— Միւսթէրիհ օլ , վալիտէ ։ Բէնտիմէ զէվճէ պուլմագ օլ գաատար միւչքիլ պիր իշ տէյիլ տիր ։ Զաթէն պուլմուշում տուր ։

Մաատամ տը նէրվէյ սարսըլարագ ,

— Վայ , սէն ինթիխապընը իթտի՛ն մի , տէտի ։

— Էվվէթ ։

— Ինթիխապ իթտիկին գաատն կիւզէ՛լ մի տիր ։

— Էվվէթ , վալիտէճիեիմ , ֆէվգէլաատէ կիւզէլ տիր ։

— Կէ՛նճ մի տիր ։

— Պէնիմ չաղըմտա տըր ։

— Զէնկի՛ն մի տիր ։

— Խայր , զէնկին տէյիլ տիր ։

— Էկեր էօվիւրիւ՝ զէնկին օլմամասը իսէ , պէն պու էօ-զիւրիւն էօնիւնիւ ալըրըմ ։

— Էվվէթ , վալիտէճիեիմ , տէրքեար օլան խայրխահլը-ղըն իլէ սէն պու էյլիկի եարատպիլըրսին ։

— Օլ կէնճ գըզը սէվիեօ՞րմուսուն ։

— Էվվէթ ։

— Օ տա սէնի սէվիեօ՞րմու ։

— Մէվտիկինի զանն իթմէքլիկիմէ բէք չօգ ճիտտի սէ-պէպլէրիմ վար տըր ։

— Ֆամիլեասը Թարաֆընտան հիւանի գապուլ օլունա-ճաղընա էմի՞նմիսին ։

— Ռէնտիսի սերպէսթ օլուպ , Թասավվուր իթտիկիմիզ իզտիվաճա քիմէնէ Թարաֆընտան մուխալիֆէթ գապիլ օլ-մատըղընտան , չունուն պունուն ըէյինի Թահսիլէ լիւզում եօգ տուր ։

— Նամուսլու ֆամիլեատա՞ն մը տըր ։

— Պիզիմ ֆամիլեամըզտան օլտուղու ճիհէթլէ , էլպէթ-Թէ նամուսլու ֆամիլեատան տիմէք տիր ։

27

Մ՛ատամ տը Նէրվէյին լէհճէսի՝ հէր վագըթքի հալին-տէն զիեատէ սօլտու , վէ պօղուգ պիր սէտա իլէ ,

— Պիզիմ ֆամիլեամըզտա՞ն մը տըր , ֆամիլեամըզըն ի-չինտէ Մ՛էլանի կօթիէտէն զայրի սէրպէսթ օլան գըզ եօգ տուր , վէ օ տախի իւչ սէնէտէն պէրու սէնին մէթրէսին տիր , տէտի ։

— Զանն իտերիմ քի , էվլէնմէք արզուսինտէ օլտուղում Թագաիրտէ , պէնիմ իչին , Մ՛էլանի՝ տիկէր հէր գատընա միւ-րաճաճահ տըր ։

— Ֆագաթ օ սէնին չէյԹանըն տըր . . . Էկէր սէնտէ , հիչ պիր չէյ , եանի նէ՛ սըհհէթ , նէ՛ սէրվէթ , վէ նէ՛ իթի-պար գալմատը իսէ , էկէր հէր քէս սէնի Թահգիր իտիեօր , վէ նամուսլու քիմսէյէր սէնին հագգընտա էհէմմիեէթ վէրմէ-եէրէք պահս իտիեօրլար իսէ , սէպէպի եալընըզ Մ՛էլանի կօ-

թիէ տիր։ - Ճապա եանլը՞շ մը անլատըմ, չիւնքի նէ՛ տերէ-ճէ ալչալմըշ օլսան, Մէլանի Կօթիէեի, կէլին տէյի գապուլ իթմէքլիկիմի թէքլիֆ իթմէկէ կէլմէքլիկին միւմքինսիզ տիր։ - Ժօ՛րժ, չաբուգ պէնի թէէմին էթ, Մէլանիտէն պահս իթ-մէեօրսուն, տէյի՞լ մի։

— Վալիտէ, անլայըշըն տօղրու տուր։ Մէլանի Կօթիէ-տէն պահս իտիեօրում։

— Օ ալչագ մախլուգլա էվլէնմէ՞ք մի իսթէեօրսուն։

— Պէնիմ զէվճէմ օլաճաղը հալտէ, քէնտիսինի թահ-գիր իթմէքտէ նէ՞ մէնֆաաթ վար տըր։ - Պու մուամէլէ, ա-տէթա, թիւքիւրտիւքլէրի թիւքիւրիւք եիւզլէրինէ տիւշէճէ-կինի պիլէրէք, հավաեա տօղրու թիւքիւրէն քիմսէլէրին հա-րէքէթինէ պէնզէր։

— Խա՛յր, Մէլանի Կօթիէ՝ ասլա սէնին զէվճէն օլամա-եաճագ տըր։

Վիգօնթ պու սէօզէ էհէմմիեէթ վէրմէեօրճասընա ու-մուզլարընը չէքմէսինտէ, մատամ տը Նէրվէյ շէօյլէ տէվամ իթտի

— Ա՛հ եիկիրմի պէշ եաշընը իքմալ իթմիշ օլման իլէ նէ-զաքէթ վէ հիւրմէթ տայիրէսինտէ պանա իխթարը քէյֆիեէթ իտիպ, միւխալիֆէթիմէ բաղմէն էվլէնմէք հագգընը գանունէն հայիզ օլտուղունու պիլիեօրում։ Ոէն պու եօլտա հարէքէթ իտէպիլիրսին, անճագ պէն տէ շու տագըգատան խապէր վէրիրիմ քի, Մէլանի Կօթիէ իլէ էվլէնտիկի կիւնտէն իթի-պարէն, էվլատըմ եօգ տուր տէյի ֆարզ իտիպ, գալպիմ կիպի, էվիմին գաբուսու տա սէնին իչին գաբանաճագ տըր։ Ֆագաթ պու նալաեըգ իզտիվաճ վուգու պուլմաեաճագ տըր։

— Ֆի՞մ մէնն իտէճէք տիր։

— Ֆիմ մէնն իտէճէ՞ք մի տիր։ - Մէլանի Կօթիէ քէնտի-սի . . . Նէ՛ կէչմիշտէ վէ նէ՛ կէլէճէքտէ պէնտէն օն բարա պիլէ ալամատըղընը վէ ալամաեաճաղընը անլատըղը հալտէ, սէնինլէ էվլէնմէք իսթէմէեէճէք տիր. չիւնքի պէն, հաեա-թըմտա, սէնի, սէրվէթիմտէն վէ միրասըմտան մահրում գը-լաճագ սուրէթտէ թէտպիր իթթիխազ իտէճէյիմ։

ժօրժուն լէհհէսի սօլուպ , հէր պիր եանդաղը իւզէրինտէ միւշահէտէ օլունան գան լէքէսինտէն , սիմասը տահա զիեա-տէ տէհղիթլի պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի : Պիւթիւն վիճուտի տիթրէեօրտու : Նիհաեէթ , նէֆէսինի կիւճ իլէ ալարագ ,

— Վալիտէ , պու իզտիվաճ իհրա օլունմալը տըր . Էվ-ըա օլանմագ լազըմ փըր . անլաեօրմուսունուզ , ԻՃՐԱ ՕԼՈՒՆՄԱՏ ԼԱԶԸՄ ՏԸՐ տիեօրում : Սէն պու իզտիվաճա մուխալիֆէթ իթ-մէտիքտէն պաշգա , Մէլանի կօթիէեէ , ճիհէզ ագչէսի օլ-րագ տէօրթ եիւզ պին ֆրանգ տախի իթա իտէճէքսին :

Մատամ տը Նէրվէյ օղլունա պագարագ ,

— Հէր հալտէ լիւեա կէօրմէքտէ օլտուղումու զանն ի-տիեօրում , տէտի ,

— Խայր , լիւեա կէօրմէեօրսուն :

— Էյլէ իսէ սէն ագլընը ղայպ իտիեօրսուն , Պէյլէ պիր ալչագլըղը հիւսնի լիզամ իլէ թատտիգ իթմէեէ հա՞նկը իգ-թիտարը պէչէրի , վէ նէ՞ կիպի սէպէպ պէնի մէճպուր դըլա-պիլիր :

— Նէ կիպի սէպէ՞պ մի :

— Էվվէթ :

— Սէնին իչին հէր չէյտէն զիեատէ մուգատտէս օլան պիր սէպէպ , եանի իսմիսիզին նամուսու . . .

Մատամ տը Նէրվէյ , պու քէլիմէլէրի իչիթտիկինտէ , տէրքեար օլան զատֆէթինէ բաղմէն պաշընը եօգարը գալ-տըրտը , վէ տէհղիթինտէն նաչի չարչապ կիպի աղարմըշ օլ-տուղու հալտէ , իքի էլէրինի կէօքսիւնէ կէօթիւրէրէք սար-սըլտը : Պատէհու պօղուդ պիր սէտա իլէ ,

— Իսմիսիզին նամուսո՛ մու , տէտի :

— Եախօտ տահա տօղրուսունու անլատագ իսթէրսէնիզ , օղլունուն նամուսու :

— Սէֆիլ էվլա՛տ , պու նամուսու տիւչարը թէհլիքէ գըլաճագ նէ՞ եաբտըն :

— Պիր խէթա իշլէտիմ , վէ սէպէպի եալընըզ սէն օլ-տուղուն իչին , մէսուլիեէթի տէ սանա այիտ օլմագ կէրէք տիր :

— Պանա՞ մը, պանա՞ մը։

Մէրգում ալչագ՝ պիչարէ գատընճըղազը ասլա աճըմա-եարագ,

— Էվվէթ, թապիաթիյլէ սանա այիտ տիր, չիւնքի ագ-չէեէ իհթիեաճըմ, հէմտէ գաթիէն իհթիեաճըմ վար իտի. իսթէտիմ, վէրմէտին. օլ վագըթ պէն տէ պիր տօսթուն սախ-թէ իմզասընը եաբարագ ագչէ թէտարիք իթտիմ։ — Շիմտի սօրարըմ, պու պապտէ գապահաթ քի՞մին տիր։

Մատամ տը Ներվէյին տօտագլարը գըմըլմանտը իսէտէ, սէսի պօղազընտա պօղուլտուղունտան, պիր սէօղ պիլէ թէ-լէֆֆիւզ իթմէկէ միւգթէտիր օլամատը, վէ օլ ինսաֆսըզ գաթիլի վալիտէ,

— Խիւլասա, սախթէ սէնէտլէր եաբտըմ. շիմտի պու սէնէտլէր՝ Մէլանի Կօթիէնին մասլահաթկիւզարընը եէտին-տէ օլուպ, թէհտիտ իլէ մէրամը ֆէսատանէլէրինէ մուվաֆ-ֆագ օլանլարը բէնչէսինէ տիւշմիւշիւմ տիւր։ — Վալիտէ, պունլար պիզտէն զիեատէ հայիզի նուֆուզ տըրլար։ Շէօյլէ քի էկէր էվլէնմէզ իսէմ, էկէր պու պապտէ բուի մուվաֆ-ֆագաթ իթմէզսէն, վէ Մէլանի Կօթիէեէ ճէհէզ ագչէսի օ-լարագ տէօրթ եիւզ պին ֆրանգ թախսիս իյլէմէզսէն, պէ-նի Մահքէմէյի ճինաեէթէ վէ օրատան տախի քիւրէեէ կէօն-տէրէճէք տիրլէր։ Հալ պու քի պիր վիգօնթ տը Ներվէյ ի-չին պու հալ եագըշմազ. իմտի, վալիտէ, պու հալտէն սա-գընմագ լազըմ տըր։

Պիչարէ վալիտէ պու արա պիր ա՛հ իթտի. աեագլարը ալթընտա պուլունան տէօշէմէնին չէօքմէքտէ օլտուղունու զանն իտիեօրտու, վէ աեագտա տուրապիլմէք իչին, օղլու-նուն զայիֆ գօլլարընա տաեանմաղա մէճպուր օլտու։

Օլ անէ տէկին մէրմէր թաշ կիպի աղարմըշ օլան սիմա-սը գըզարտը, եիւզիւ պուրուշտու, վէ կէօզլէրի գօվուգլա-րընտան հէման չըգմագ տէրէճէսինէ կէլտի, վէ պատէհու բէբէլէեէրէք,

— Լանէ՛թ . . . լանէ՛թ . . . տէտի, վէ այնի վագըթտա աղղընտան չըգան պիր գան՝ օղլունուն իւզէրինէ ֆըշգըրտը,

էլլէրի սարգելտը, վէ պուլունտուղու տայիրէտէ տէօնիւպ, պօյլու պօյունա եէրէ սէրիլտի։

Ժօրժ, գուլագ թօզլարընա գատար թէրլի օլարագ, նէ-թիճէյի միւէլլիմէյի մէզքիւրէտէն տօլաեը շաշըրմըշ օլտուղու հալտէ, պիր գաչ ատըմ ըիւճաթ իթտի։ Կէօզլէրինի՝ գըմըլ-տանմագսըզըն եէրէ սէրիլմիշ օլան ճիսմտէն աերրամաեօր-տու։

Իքի իւչ սանիյեէ սօնրա, մէրգում քէնտիսինի պուլուպ, ճիսմ եախօտ նաշը մէզքիւրէ եագլաշտը, տիզ չէօքտիւ, վէ քէնտի սաղ էլինի՝ անըն կէօքսիւնիւն սօլ ճիհէթինէ վազ ի-լէ, եիւրէկինին չարբմագտան տուր օլմուշ օլտուղունու ան-լատը։

Օլ վագըթ Ժօրժ պաշընը եօգարը գալտըրըպ,

— Էօլմիւշ, իշթէ շիմտի սէրպէսթ օլտում, ճինաեէթ մահքէմէսինտէն գուրթուլտում, չիւնքի Մէլանի իլէ էվլէն-մէքլիկիմէ հէր կէօնա մանի օրթատան գալգտը, տէտի։

Մէրգում, պու միւլահազատան սօնրա, սիմասընտա ֆէվգէլատէ էսէրը հէեէճան կէօսթէրմէեէ չալըշարագ, վէ օտա գաբուսունա տօղրու իլէրլէեէրէք, վար գուվվէթիյլէ,

— Եարտըմա՛, եարտըմա՛, վալիտէմ էօլիւեօր, տէյի նի-տա իթտի։

Պէսլէմէ գօշուպ եէթիշտի, վէ գօնթէսին գանլը խալը իւզէրինէ սէրիլմիշ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ, ըէֆը սէտա իթտիկինտէ, Ժօրժ տախի, թէլաշլէ,

— Վալիտէմ էօլիւեօ՛ր . . . եարտըմա՛ . . . պիր հէքի՛մ . . . չաբուգ պիր հէքիմ կէթիրին, տէյի թէքրար իթտի։

Խըզմէթքեարլար, պու ֆիղան ու նիտալէրի իշիթտիքլէ-րինտէ, օտալարընտան տիշարը չըգըպ, տէրհալ պիր թա-պիպ ճէլպիյլէ, մատամ գօնթէս տը Նէրվէյին՝ շահ տամարը գաթթ օլունուպ, հէման ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիշ օլտու-ղու թահգըգ գըլընտը։

Ագշամըն սաաթ եէտիսինտէ, Ժօրժ՝ Ակօսթինինին խա-նէսինէ կիթտի, վէ մէրգում Իթալեալը՝ մուվաֆֆագ օլտու-նո՞ւզ մու տէյի սօրմասընտա, Ժօրժ՝ շաբգասընըն էնլի վէ սի-

եահ թիւլիւնիւ կէօսթէրտի, վէ Ակօսթինի տախի կիւեա իզ-հարը թէաճճիւպ իտէրէք,

— Վա՛յ, մատամ գօնթէս վէֆա՛թ մը իթտի, տէտի։

— Էվվէթ, վէ պու հալտէ պիր թագըմ պէյհուտէ թէհ-տիտաթա մահէլլ գալմատը։ Պօրճլարըմը թէէտիեէ իտէճէ-կիմ կիպի, Մէլանի Կօթիէ իլէ տէ էկէր արզու վէ նիեէթին-տէ տէվամ իտիեօր իսէ, էվլէնէճէեիմ։

Ակօսթինի եալընըզ գալտըղընտա, քէնտի քէնտիեէ,

— Պու իշտէ օլտու . . . Արնօլտ Տէսվիները խօշնուտ գա-լաճագ տըր, տէտի։

Հիքեաեէ իթտիկիմիզ շէյլէրին վուգու պուլտուղու կիւն-տէ, Ուիլեամ Սգօթ՝ սախթէ Գօրտիէնին գըեաֆէթինտէ օ-լարագ, բաչավրաճը Բիէր Պէրօնուն իգամէթ իթտիկի բա-չավրաճըլար խանընա կիթտի։

Պունուն տախիլինտէ եախօտ իթթիսալինտէ պիր մէյ-խանէ պուլունուպ, եիւզիւ գըրմըզըեա պօեանմըշ, վէ ան-լընտա ղարիպ պիր լէվհաեը համիլ պուլունմուշ իտի։ Շէօյլէ քի սիեահ պօեալը պիր թախթա իւսթիւնտէ, վագթիյլէ եալ-տըզլը էսկի պիր թաճ մըխլանմըշ, վէ պունուն ալթընա տա «Ա լա Գուրօն տէ Բուա տը Ֆրանս» իպարէսի թահրիր գըլըն-մըշ իտի։

Իշպու մէյխանէ, բաչավրաճըլար խանը սահիպի գարը-նըն մալի օլուպ, մէրգումէ, օրատա քէնտի միւսթէճիրլէրինէ միւսքիրաթ վէ թաամ սաթար իտի։

Խանըն վէ մէյխանէնին սահիպէսիյլէ միւնասէպէթ հա-սըլ իթմիշ օլան Սգօթ, տօղրուճա մէյխանէեէ կիտիպ, տէսթկեահ պաշընտա պուլունան շիշման վիճուտլու մէյխանէ-ճի գարը թարաֆընտան թէպէսսիւմլէ գապուլ օլունտու, վէ արալարընտա աթիտէքի միւքեալէմէ ճէրէեան իթտի.

Մէյխանէճի. — Վայ, սի՞զմիսինիզ, մէմուր էֆէնտի։ Է-կէր պէնտէն խապէր ալմաեա կէլտինիզ իսէ, սիզէ խապէր վէրիրիմ քի, ատամըմըզ պօրճունու էօտէտի։

Սախթէ Գօրտիէ. — Պիլիեօրտում։

— Պիլիեօ՞րմու իտինիզ։

— Էվվէթ, հաթթա պօրճունու էօտէմէտիկի թագտիրտէ խանէնիզտէն թարտ իտէճէկինիզի չիտտէթլէ թէհտիտ իլլէմէնիզի ըէճա իթտիկիմ Բիէր Պէրօնուն իճար պէտէլինի քէնտիսինէ պէն վէրտիմ։

Պու արա մէյխանէճի գարընըն սիմաընտա էսէրը թէաճճիւպ կէօրիւլտիւկիւնտէն, սախթէ Դօրտիէ,

— Պու սէօզիւմ, սիզի թէաճճիւպտէ պըրագըճօր, տէյլի՞ մի, տէյի պէճան իլլէտի։

Մէյխանէճի. — Էվվէթ, թէաճճիւպ իտիճօրում, չինքի սիզ պանա կէլտիկինիզտէ, «Մէնսուպ օլտուղում բօլիս նէզարէթի՝ ժուսթէճիրլէրինիզ իչինտէ պիր շախսը մուղիրը պուլունտուպ, քէնտիսինի նամուսու ատէմ կիպի կէօսթէրմէյիլլէ պէրապէր, պիր սիրդաթ եաթաղը օլտուղունու թահգըդ իթմիչ տիր։ — Պու ատէմ Բօլ Պէրօ իսմինտէ տիր։ — Պու ատէմին սիզէ պօրճու վա՞ր մը տըր» տէյի սիւալ իթտինիզ։

«Պէն տէ, սիզէ, օն պէշ կիւնլիւք քէրա վէ նաֆթագա պօրճու օլտուղունու սէօյլէտիկիմտէ, «Մաթլուպունուղու էօտէմէսի իչին քէնտիսինի թազէիդ իտին. էկէր էօտերսէ, սիրդաթ ֆիրլինէ իչլէիրաք իթմիչ օլաուղու անլաշըլըր» տէտինիզ։ Թապիաթչիլէ պէն տէ մէրդումու թազէիդ իտիճօրում, վէ օ տախի պօրճունու էօտէճօր։ Շիմտի իսէ, մէրդաւմա բարաեը սիզ վէրտիկինիզի սէօյլէճօրսունուզ։ Պու սուրբէթլէ նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլամաճօրում։

Ուիլհամ Մագթ. — (Կիւլէրէք.) Ադիզէմ մատամ, անլամաեա իհթիեաճընըզ հօգ տուր։ Պու կիւն պուրաեա կէլիչիմ՝ Բիէր Պէրօեա իսթէտիկինի ըէտտա իթմէմէնիզի, հաթթա քէնտիսինի մէսարիֆէ թէչվիզ իլլէմէնիզի ըէճա իթմէք իչին տիր։

— Պիլմիմիսինիզ, մէրդում հիսապսըզ սուբէթտէ իչրէթ իտէր։

— Էյի եա՛, էյի եա՛։ Մէրհօչլար պօշպօղազ օլուրլար, վէ սէրհօշլուգ սաեէսինտէ հագըգէթ անլաշըլըր։ Իմտի, իսթէտիկի գատար իչրէթ գուլլանմասընա միւսաատէ իտին, վէ սէօյլէեէճէքլէրինի տինլէեին։

— Ֆագաթ, Բիէր Պէրօնուն մասրաֆընը քիմ էօտէեէ-ճէք տիր։

— Զապթիեէ նէզարէթի . . . շիմտիլիք ալէլ հիսապ օլ-մագ իւզրէ սիզէ իքի եիւզ ֆրանգ վէրիրիմ։ Տիմէք գօրգա-ճագ սէպէպինիզ եօգ տուր։ — Պու հալտէ միւսթէճիրինիզի կէօրմէք իսթէրիմ. աճապա քէնտիսինի նէ՞րէտէ պուլապիլի-րիմ։

Սգօթ, օրատան մուֆարագաթընտան սօնրա, բաչավրա-ճը Բիէր Պէրօնուն տայիրէսինէ կիթտի։

28

Պապա Պէրօ՝ Ուիլ Սգօթու թանըեարագ,

— Վայ միւսիւ Գօրտիէ, սիզտէ պուրաեա կէլի՞ր մի ի-միշսինիզ։ Սըհհէթինիզ նա՞սըլ տըր, տէտի։

Ուիլ Սգօթ. — Միւքէմմէլ տիր։

— Սիզէ օլան պօրճում իչի՞ն մի կէլտինիզ։

— Խայր, տօսթում. իսթէտիկինիզ զէման պօրճունուզու պանա էօտէեին։ Թէլաշ իթմէեէ սէպէպ եօգ տուր։ Ճիվար-լարընըզտա պիրինի կէօրմէեէ կէլմիշ իտիմ. սիզէ ուղրամագ-սըզըն կիթմէք իսթէմէտիմ։

— Բէք էյի իթմիշսինիզ։

— Իշլէրինիզ նա՞սըլ տըր։

— Իշլէրտէն հիչ պահս իթմէեին, հէման տուրմուշ տուր։ Բաչավրա քիւֆէլէրիմիզտէն պիր նաֆագա բարասը պիլէ չըգմաեօր։ — Էյի խաթրըմա կէլտի, մահէլլէլէրինտէ սաքին օլտուղունուզ վէ քէնտիլէրինի թանըտըղընըզ Էօժէն Լուազօ իլէ Բօլ Պէրօ նէ՞ օլտուլար։

— Բօլ՝ ժան Տէսուրտիեի թէրք իթտի։

— Էվվէթ անը պիլիեօրում։ Հէմտէ պու վագըա՝ սիզի կէօրմէեէ կէլտիկիմ կիւն զուհուրա կէլտի։ — Ֆագաթ պի-

չարէ գատընճըղազ նէ՞ օլտու . . . իգամէթ խէճէք մահէլլինի պանա պիլտիրմէեի վատ իթմիշ իտի , ֆագաթ քէնտիսինտէն հիչ պիր խապէր ալմատըմ։

— Պէն տէ պիլմէեօրում. . . լաքին պիլմէք լազըմ ոըր ։ Պէլքի քէնտիսինէ մուավէնէթ օլունապիլիր ։ Պիր գատընըն՝ պիր քիչիւք չօճուգ իլէ եիւզ իւսթիւնէ պրագըլմասընըն նէթիճէսի սէֆալէթի տիր ։

— Էվվէթ , էվվէթ , չալըշաճաղըմ, վէ ալաճաղըմ մալիւմաթը սիզէ տէ պիլտիրէճէեիմ։ – Էյ Լուազո նէ՞ եաբըեօր ։

— Օ տա Բօլ Պէրօեա իմթիհանլէն , մօպիլեասընը սաթըպ սավտը , վէ չիմտի Վիգթօրին խասթախանէտէ պուլունմագտա տըր ։

— Վիգթօրին խասթախանէտէ՞ մի տիր . . . տիմէք լաեըգ օլտուղու ճէզաեը պուլմուշ . . . ֆամիլեամըզըն նամուսունու բայիմալ իթտի ։

— Ա.գրապանըզտան օլուպ , Քէլլէր սօգաղընտաքի մէչխանէտէ թէսատուֆ իթտիկիմ Ֆէրրօն գատընտան նէ՞ խապէր վար ։

— Օ պիչարէ գատընճըղազըն տախի պախթը ասլա եավէր տէյիլ տիր ։

— Վա՜հ զէվալը , քէնտիսինէ պիր ֆէնալը՛գ մը վագը օլտու ։

— Խանէմի սահիպի՝ քիրասընը էօտէմիշիկի հալտէ քէնտիսինի էվտէն թարտ իտէճէկինի պէեան իթմիշ օլտուղունտան , մէզպուրէ օլ տէրէճէ միւթէէսսիր օլմուշ տուր քի , պիրտէն պիրէ էօլիւ կիպի եէրէ սէրիլմիշ, վէ օլ տագըգտան պէրու սաղ թարաֆը քէօթրիւմ օլմուշ տուր ։

— Հագըգէթէն պէօեիւք ֆէլաքէթ ։

— Էվվէթ . . . պու հալինտէ խանէ սահիպի մէզպուրէեի աճըմաեարագ , տիչարը աթմըշ տըր ։ Պէրէքէթ վէրսին քի , պէն կիտիպ , պիչարէեի՝ էչեասը իլէ պիրլիքտէ պիր մահէլլէ նագլ իթտիմ։ Կէօրսէնիզ, աճընըզտան աղլարսընըզ։ Հալինէ թաչլար տաեանմազ։ Ասլա եէմէք եէմէեօր , վէ ան-

ճագ արա սըրա քէնտիսինէ կէօթիւրտիւկիւմ րագը իլէ պէսլէնիեօր ։

— Քէնտիսինի նի՞չին խասթախանէեէ կէօնտէլմէեօրսունուզ ։

— Խասթախանէտէն պահս իտիլտիկինտէ , ֆեվգէլատե հիատէթլէնիեօր ։

— Հիչ օլմազսա , իգամէթ իթտիեի խանէտէ , քէնտիսինի պիր քիմսէեէ թավսիեէ իթտինի՞զ մի ։

— Իգամէթ իթտիկի խանէտէ քիմսէ եօգ տուր ։

— Անլամաեօրում ։

— Շիմտի անլաթըրըմ ։ – Մէրվան սօգաղը թարաֆընտա եօլլար քէսիլեօր , պինալար երգտըրըլըեօր , պու սէպէպլէ միւսթէճիրլէր տիկէր մահէլլէրէ նագլ իթմիշլէր տիր ։ – Հալ պու քի ամէլեաթ չու էնատէ թաթիլ իտիլմիշ օլտըղընտան , երգըլմամըշ իքի խանէ գալմըշ տըր ։ – Գալֆաեր թանըտրղմտան , պիչարէեի պօշ պիր օտատա եէրլէշտիրմէք իչին միւսաատէ թէմէննի իթտիմ . օ տախի մուվաֆֆագաթ իթտիկինտէն , մէզպուրէ՝ վէֆաթընա եախօտ ղիքր իթտիկիմ պինալարըն երգտըրըլմասընա տէկին օրատա գալաճագ տըր ։

— Պիչարէ գատընճըղա՛զ , չու հալինէ զիեատէսիյլէ ա-ճըտըմ . . . պիլիրսինիզ քի պէն ինսանիեէթքէրվեր ատէմիմ . հայտէ կիտէլիմ կէօրէլիմ ։

— Բէք է յի ։

— Պու թարաֆլարտա , պիրլիքտէ թաամ իսէրիզ ։

— Էվվէթ , էվվէթ , պու թէքլիֆինիզ էլիմէ կէլիր ։

— Վէ մատէմ քի պիչարէ գատըն րագը իլէ պէսլէնէպիլիեօր իսէ , քէնտիսինէ պիր լիթրա րագը կէօթիւրմէք իսթէրիմ ։

— Թաամավվուրընըզ բէք կիւզէլ տիր . . . զիեատէսիյլէ խօշնուա գալաճագ տըր . . . հագըգէթէն զաթընըզ զաեէթ ալիճէնապընըզ . . . հայտէ եօլա չըգալըմ ։

Պէօյլէճէ պու իքի չախալար եօլա չըգտըլար ։ Էնանի րահտէ Սգօթ պիր արապա թուրթուպ , պապա Պէրօ իլէ պիրլիքտէ իշպու արապա իլէ Բէր Լաշէզ գապրիսթանը գաբուսու-

նա գատար կիթտիլէր , վէ օրատա արապատան էնիպ , բա-
չավրաճընըն րէհպէրլիկկլէ , էթրաֆընա թահթաբէրտէ չէ-
քիլմիշ օլան պիր մահէլլ եօնիւնտէ տուրտուլար ։

Ֆէրրօն գատընըն սաքին օլտուղու մահէլլէ կիրմէք իչին ,
թախթալարտան պիր իքիսինի գալտըրմագ քեաֆի օլտու-
ղունտան , պու մուամէլէ իճրա իտիլտի , վէ իչերտէքի գա-
բունաւն մանտալընը տախի պապա Պէրօ աչմագլա , ալմ գաթ-
տա պիր օտաճա կիրիլտի քի , տիկէր եըգըլմըշ օլան պինա-
լարընը քէրէաթէ վէ էշեայը սայիրէսի օրատա եէրլէշտիրիլմիշ
իտի ։

Ֆիւչիւք պիր նէրտիվէնտէն պիրինճի գաթա չըգըըը իտի։

Ֆէրրօն գատընը ալթ գաթտա աեագ սէսի իչիթմէքլէ ,
եաթմըշ օլտուղու եաթագընտան պօղուգ սէսլէ պաղըրտը ,
վէ Բիէր Պէրօ՝

— Դօրգմա , իհթիեար , պէն իմ. րէֆագաթըմտա տա պիր
տօսթ վար տըր . վիճուտունու ըսըթմագ իչին սանա ալէա
պիք չէյ կէթիրիեօրուզ , տէտի ։

Ուիլեամ Սգօթ , մանէալը պիր թարղտա էթրաֆընա
աթֆը նազար իթտի , վէ պատէհու քաչավրաճընըն արգա-
սընտան , թարիֆ օլունմագ հալտէ պուլունան պիր օտաճա
կիլտի ։

Իհթիեար գարը , կէօրմէեօր զանն օլունան , ֆագաթ
միւշահէտէ իթմէքտէ օլան կէօզէրինի պու եէնի կէլէն շահս-
լարա աթֆ իտէրէք վէ իֆատէսի կիւճ իլէ անլաշըլըլտագ ,

— Վա՛յ , Բիէր , սէն միսին , տէտի ։

Բաչավրաճը , էանաի ըահտէ Սգօթտուն սաթընը ալմըշ օլ-
տուղու րագը չիչէսինի եաթաղընն եանընտա պուլունան իս-
կէմլէ իւզէրինէ վազ իտէրէք ,

— Էվէթ , սէն իմ. պու տա տօսթումտ տուր . քէնտի-
սինի թանընմաեօր մուսուն , տէտի ։

Ֆէօթրիւմ գարը՝ պիր տագըգա Ուիլ Սգօթու աթֆը
նազար իթտի , վէ պատէհու քէսիք վէ անլաշըլըը անլաշըլ-
մագ պիր սէտա իլէ չէօյլէ սէօյլէտի .

— Ի՛վէթ , էվէթ , թանընըեօրում. Ֆէլլէր սօգաղընտաքի

մէյխանէտէ կէօրտիւկիւմ ատէմ տիր։ Ա՛հ, շիմտի, ալէա լահանա, հավուճ, շալկամըմ վար, տէյի պաղըրամաեօրում։ Շիմտի պու շէյլէր պիթտի։

Սախթէ Գօրտիէ. – Սահիհ տիր քի, մատամ, հայինիզ էսէֆ օլունաճագ սուրէթտէ տիր։ Ֆագաթ սիզէ նի՞չին եարտըմ իթմէեօրլար։

« Համտ օլսուն Բարիստէ ագրապանըզ վար տըր. պունլարտան պազըլարը զէնկին տիրլէր... պու սէօզիւ պանա սիզ սէօյլէտինիզ։ Ռնլէր սիզին իչին պիր օտա քիրալաեապիլիրլէր, վէ սիզի գաեըրմագ իչին եանընըզա պիրինի թայեին իտէպիլիրլէր։

Իհթիեար գարը, զայիֆ վիճուտունուն վէ կէօքսիւնիւն միւսաատէ իթտիկի մէրթէպէտէ կիւլէրէք, վէ էլիյլէ Բիէրի կէօսթէրէրէք,

— Իշթէ պէնիմ ագրապամ... տիկէրլէրի քէնտի քէյֆլէրինի տիւշիւնէն ատէմլէր տիրլէր։ Էկէր ալթուն իչինտէ կէօմիւլսէլէր, եինէ աճլըգտան էօլմէքտէ պուլունան պիր քիմսէեէ օն բարա պիլէ վէրմէզլէր։ Պազըլարը տա վար քի, պէնիմ կիպի պօղազլարընա գատար պօրճլու տըրլար։ Խայր, խայր, պէնիմ իչին իւմիտ գալմամըշ տըր. շու բէնչիրէտէն գապրիսթանը կէօրիւեօրում... օրասը զէնկինլէրին գապրիսթանը տըր... օրաեա կիթմէեէճէկիմէ էմինիմ, չիւնքի միլեօն սահիպլէրինէ մախսուս տուր։ Իշպու զէնկինլէրին գապրիսթանընտա պիր ավուճ արսաեը բարա իլէ սաթարլար... Օ գապրիսթանտա չիւրիւմէեէ կիթմէք իչին, պիր խայլի ագչէ վէրմէք լազըմ տըր։ Լաքին պէնիմ ճէնազէմի Սէնթ-Ուանա... Գաեանա... եանի ումումա այիտ օլան գապրիսթանա կէօթիւրէճէք տիրլէր։ – Պէն պուրատա թապութումա պէքլէեօրում... Բիէ՛ր, սուսամըշըմ։

— Գարնըն աճ տէյի՞լ մի տիր։

— Խայր։

— Բէք էյի. սէնին իչին պիր շիշէ նէֆիս րագը կէթիրտիք... պէտէլինի տէ տօսթում էօտէտի։

— Վէր տէ պիր եուտում իչէեիմ։

Բիէր՝ չիշէնին աղջընը աչըպ, սէպզէվաթճը գարըճա վէրտի, վէ օ տա աղջընա կէօթիւրիւպ, խայլիճէ իչտի, վէ եարը պօչանմըշ օլան չիշէնի բաչավրաճը ալըպ, իսկէմլէնին իւզէրինէ վազ իլէ,

— Օտանը պիր ազ թէմիզլէյիմ, տէտի, վէ քէնտիսի էթ-րաֆը տիւզէլթմէքլէ մէշղուլ օլտուղու սըրատա, Սգօթ խաս-թաեա եագլաչտը, վէ սէպզէվաթճը,

— Պէնի կէօրմէկէ կէլմէնիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ։ — Շու չիշէնի եինէ պանա վէրին, չիւնքի կէօրիւեօրսունուզ ա՛, պու սաեէտտէ պիր ազ ֆէրահլըգ հիսս իտիեօրում, տէտի։

Սգօթ, աղջը աչըգ օլան չիշէնի մէրգուճէկէ վէրտի, վէ օ տախի պու տէֆա սօն տամլասընա գատար իչիպ, մահզու-զիևէթլէ,

— Իչթէ պու էյի. վիճուտում պունունլա ըսընըեօր, տէյի պէեան իյլէտի։

Բիէր Պէրօ՝ եաթաղա եագլաչարագ,

— Շիմտի պիր ազ նաֆագա իսթէ՛ըմիսին, տէյի սիւալ իթտի։

Սէպզէվաթճը գարը. — (Շիշէնի կէօսթէրէրէք.) Իչթէ, պէնիմ նաֆագամ պու տուր։

— Մատէմ քի պիզէ իհթիեաճըն եօգ իսէ, կիտէպլիւ-րիզ։

— Բէք էյի. պէն տէ պիր ազ ուեուրում։ Եարըն թէք-քար կէլէճէ՛ քմիսին։

— Էվվէթ, կէլիրիմ։ Շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլատըգ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, բաչավրաճը՝ սախթէ Գօրահէ իլէ պիրլիքտէ տիշարը չըգտը։

Մէրգուճլար, սօգաղա մուվասըլէթլէրինտէ, իհթիեար Պէրօ՝

— Սիզ պու պիչարէ գատըն հագգընտա նէ՛ տիւշիւնիւ-եօրսունուզ։ Ջանն իտէրիմ քի, ուղուն էօմրիւ եօգ տուր, տէտի։

— Յիգգաթ օլունուր իսէ, էյի օլապիլիր։ — Պէն պու խուսուսուն իճապընը տիւշիւնէճէեիմ... քէնտիսի իչին քիւ-

չիւք պիր օտա քիրալամագ , վէ եանընա տախի պիրինի թայ-
եին իթմէք լազըմ ատր ։ – Շիմտիլիք կիտիպ գալընըմըզը տօ-
եուրալըմ ։

Մուախխարէն պու իքի տօսթլալը պիր լօգանթաեա կի-
րիպ , գարընլարընը տօեուրտուլար ։

Ցաաթ տօգուզտա , Սգօթ՝ բաչավրաճըեա խիթապէն ,

— Տօսթում, պէն էվիմէ կիտիեօրում, լաքին եագընտա
օ պիչարէ գատընճըզազտան տօլաեը թէքրար սիզի կէօրէճէ-
եիմ ։ – Սիզ, ժան Տէսուրտինին մահէլլի իգամէթինի անլամա-
եա չալըշըն ։ Օ զէվալլընըն հալը էսէֆիչլթիմալինտէն նաչի
քէնտիսինի ատըեօրում. հէր հալտէ եարարըմ իթմէք իսթէ-
րիմ, տէտի ։

— Սիզ միւսլթերիհ օլուն . անըն մահէլլի իգամէթինի ան-
լաեաճաղըմ, վէ (Սգօթուն իչիրթտիկի իչկիլէրին թէէսսիրիլլէ
ագլը պաչլընտա օլմաեարագ ,) քեաֆֆէմիզին տէ զէնկին օլա-
պիլէճէկիմիզի քէնտիսինէ սէօյլէնէճէեիմ ։

— Նէ՞ տիեօրսուն ։

— Էվվէլթ , միլեօնլարա մալիք օլաճաղըզ . . . ագրապա-
մըզտան պիրի ղայպ օլմուշ . . . պունուն տա պիւեիւք պիր
սէրվէթի վար իմիշ . . . նիհաեէթ , իլէրուտե հէր շէյի սիզե
հիքեաեէ իտէճէեիմ ։

29

Ուիլեամ Սգօթ , բաչավրաճը իլէ թօգալաչտըգտան սօն-
րա , այրըլտը , ֆագաթ Բարիսէ տօղրու կիտէճէք նէրտէ ,
Պէլվիլ Թարաֆընա ազիմէթ իթտի , վէ պիր չարապ Թաճիրի
տիւքքեանընա կիրիպ , պիր չիշէ չարապ ալարագ , տար պիր
սօգագտա , պու չիշէնի պիր լաղըմըն աղզընա տէօքտիւ , վէ
պատէհու պիր պագգալ տիւքքեանընա կիրիպ , մէզքիւր չիշէ-
նէ բէթթօլ կաղը տօլտուրթտու ։

Օլ էսնատէ հէր թարաֆտա տիւքքեանլար գարանմագտա օլմասըյլա, սօգագլարտա հէման քիմէսնէ գալմամագտա իտի։

Պիր սաաթտան պէրու գուպպէյի ասիւման գարա պուլութլար իլէ դաբլանմըշ օլուպ, շէտիտ պիր լօտօս րիւզկեարը էսիեօրտու, վէ թաշլարա եաղմուր տանէլէրի տիւշիւեօրտու։

Ուիլեամ Սգօթ, բէթրօլ շիշէսինի բալթօսունուն ալթընտա կիզլէմիշ օլտուղու հալտէ, սաղանաղա թութուլմագտան գօրգան ատէմլէր կիպի սիւրաթլէ եիւրիւեէրէք, Ֆէրրօն գատընըն սըղընմըշ օլտուղու պինանըն էօնիւնէ մուվասըլէթ իթտի, վէ բաչավրաճը Բիէր Պէրօնուն եաբտըղը կիպի, քէնտիսի տէ թախթաբէրտէնին պիր դաչ թախթասընը դալտըրըպ իչէրի կիրտի, վէ էթրաֆը տինլէեիպ, պազը սէս իշիթտի իսէ տէ, պու սէս՝ սէպզէվաթճընըն քէնտի քէնտիեէ սէօյլէնմէսի օլտուղունու անլատը, վէ պիրինճի տէֆա մահէլլի մէզքիւրէ կիրտիկինտէ տիգգաթ իթմիշ օլտուղու պիր թագըմ տէօքիւնթիւ օտուն վէ քէրէսթէլէրին եըղըլմըշ պուլունտուղու մահէլլէ տօղրու իլէրլէտի, վէ օրատա պիր աղ վագըթ օթուրուպ, եարը կիճէեի իքի տաաթ գատար կէչինճէ, հէր թարաֆ սիւքիւնէթի քեամիլէ իչինտէ դարգ օլտու, վէ քէօթրիւմ գարընըն սէսի տէ քէսիլտիկինտէն, Սգօթ, թամ իշ կէօրէճէք վագըթ տըր տիեէրէք պիր քիպրիթ թութուշտուրտու, վէ պու քիպրիթի՝ ֆիքրի մուզիրրինէ է՛ն զիեատէ միւսայիտ պուլտուղու պիր մահէլլէ աթտըգտան վէ օրասընը թութուշտուրտուգտան սօնրա, քէնտիսի, կէլտիկի կիպի տիշարը չրգտը, վէ քէմալը սիւրաթլէ հարէքէթ իտիպ, աղ վագըթտան Բարիսին էօյլէ պիր ճիհէթինէ վասըլ օլտու քի, օրատան, թէքմիլ շէհիր հէման աեաղը ալթընտա կիպի կէօրիւնէպիլիր իտի։

Մէրգում, օ մահէլլտէն, գունտագ պըրագտըղը խանէեէ աթֆը նազար իլէ, խանէի մէզքիւրուն աթէշ իչինտէ գալմըշ օլտուղունու միւշահէտէ իթտի։

Հարիգի մէզքիւր՝ պիր թարաֆտան բէթրօլ կազընըն թէ-

էսիրի յլէ , վէ տիկէր Թարաֆտան լօտօս րիւղկեարընէն չիտ-
տէթլէ հուպուպ իթմէխլլէ ազ վագըթտա ֆէվգէլատէ սի-
րաեէթ իտիպ , պլութիւն մահէլլէ խալգը ուեանտը , վէ ճի-
վար մահէլլէրտէն Թուլումպաճըլար վէ սայիրէ եէթիշտիլէր
իսէ տէ , չօգլար , « Զաթէն եըգըլտաճագ պիր պինա տըր , պը-
րագըն եանսըն » տէյի պաղըրտըգլարը հալտէ , զապթիեէ
նէֆէրաթընտան պիրի ,

— Իչինտէ պիր իհթիեար գատըն վար տըր , անը գուր-
Թարալըմ , տէյի նիտա իթտի , վէ Թուլումպալար իչէ պաշ-
լատըգլարընտա , պիրինճի գաթըն բէնչիրէլէրինտէ վէ ա-
լէվլէր իչինտէ պիր ինսան չէքլի կէօրիւնտիւ : Պու պիչարէ ,
ճանընը գուրԹարմաեա չալըշըեօրտու :

Ֆեաֆֆէյի հազըրուն՝ ֆիզան ու ֆէրեատէ պաշլատը-
լար , վէ եանմագտա օլան պինանըն գաբուսունա գօշտուլար
իսէ տէ , պէյհուտէ օլաու , չիւնքի օ անտէ պինանըն չաթը-
սը երգըլտըագ , պիչարէ գատընըն նաչը խարապալար աշ-
Թընտա գալտը :

Թուլումպալար՝ սուլտեարագ աթէչի սէօնտիւրտիւքլէ-
րինտէն , իրթէսի կիւն , քէօմրիւմ գարընըն եանմըշ օլան
ճհամինին քէմիքլէրի չըգարըլտը , վէ բօյիս գօմիսէրի՝ պու
վագըանըն ժուրնալընը Թանզիմինտէ , վագըայը միզքիւրէեի ,
իհթիեար գարընըն տիգգաթսըզլըգընա համր իթտի , վէ
քէյֆիեէթ՝ յէզպուրէնին ագրապասընտան օլտուղու մալիւմ
օլան բաչավրաճըեա պիլտիրիլմէքլէ , իրթէսի կիւն , ճէնուազէ ա-
լայը իճրա իտիլտի , վէ խոչեահ վէ ենաէնեենբեեեվե Գօլտաիե տա-
խի Բիեէր Պէրօեա պիր խըզմէթի իթմիչ օլմագ իչին , պու ալա-
յըն մէսարիֆինի էօտէմի :

Պէօյլէճէ պիր կիւն զարֆընտա , էթհէն Պէրօնուն վարիս-
լէրինտէն իչի քիչի ահրէթէ եօլճու օլտու :

Ֆէօթրիւմ գարընըն քէմիքլէրի խարապալար ալընտան
չըգարըլտըղը զէման , Ալնօլտ Տէսլինեը , չէրիքի Ժիւլ Վէրի-
էր իլէ պիրլիքտէ , պանգալարընտա կիթմէք իւզրէ , Մալնու-
տաքի իգամէթիկեահոան հարէքէթ իթմիչլէր իտի :

Բահիպէ Մարի , թէսրիճէն գուվվէթինի պուլմագտա օ-

լան Անժելիք իլէ պիրլիքտէ, քիլիսէտէ իճրա իտիլէն գուտտասա հազըր պուլունմագ, վէ պատէհու Միսթիգօտան պելքի պիր մէքթուպ կելիր իւմիտիյլէ, քիլիսէ պաշ բաբասընըն խանէսինտէ, բօսթաճընըն վիրուտինէ պէքլէմէք իւզրէ, քէօյէ կիթմիշ իտիլէր։

Բաբաս, սալօնտա, քէնտի սէմթի էհալիսինտէն պիր քիմսէ իլէ մուհիմմ պիր մատտէ իւզէրինէ կէօրիւշտիւկիւ զէման, բահիպէ Մարի վէ Անժելիք պաղչէտէ օթուրմուշլար իքէն, պաղչէ գաբուսու չալընմաղլէ, Մատլէն նամ պէսլէմէ գաբուեու աչտը, վէ միւվէզզինին կէթիրմիշ օլտուղու պիր բաքէթ ղազէթալար իլէ պիր միգտար մէքթուպլարը համիլէն բաբասըն իգամէթկեահընա ավտէթ իթտի, վէ ազ սօնրա, իքի ղազէթա վէ պիր մէքթուպ թութարագ, պաղչէտէ բահիպէ Մարինին եանընա կելէրէք,

— Գըզգարընտաշ, պունլար սիղին տիր, տէտի, վէ թէսլիմ իթտիքտէն տօնրա, քէնտիսի չէքիլտի։

Բահիպէ Մարի՝ ղազէթաեը Անժելիքէ վէրիպ, քէնտիսի մէքթուպու ալըգօյտու, վէ, « աճապա մէքթուպտա նէ՞ եազըլմըշ տըր » տէմէսինտէ, Անժելիք,

— Չաբուգ ա՛չ, ա՛չ, զիրա ֆէվգէլատէ սապըրսըզլըգ իչինտէ պուլունուեօրում, տէյի պէեան իյլէտի։

— Նէ՞ հիսս իթտիկիմի պիլմէեօրում. թէրէտտիւտ իտիեօրում վէ էլիմ տիթրէեօր։ Պիր ֆէլաքէթ խապէրի ալաճաղըզ զանն իտիեօրում։

— Ա՛չ, ա՛չ տիեօրում. շիւպհէ իչինտէ գալմագտան իսէ, հագըգէթի անլամագ էվլէա տըր։

Բահիպէ Մարի մահֆազաեը եըրթտը, վէ իլք տէֆա կէօզիւնէ թէսատիւֆ իտէն շէյ՝ Միսթիգօնուն իշպու մահֆազա տէրունինէ վազ իթմիշ օլտուղու ֆօթօկրաֆ թասվիրի օլտու։

Անժելիք, պու ֆօթօկրաֆ թասվիրինի թէտգիգ իթմէք իւզրէ էյիլէրէք,

— Պու բօրթրէ նէ՞ տիր, տէտի։

— Պիլմէեօրում։

— Մէքթուպու օգու, շիւպհէսիզ նէ օլտուղունու անլաթաճագ տըր։

Բահիպէ, եավաշ սէսլէ, զաթէն մալիւմիւմիւզ օլան աթիտէքի սաթըրլարը օգուտու.

« Ազիզէմ բահիպէ Մարի,

« Շիմտի Շէրպուրկտա պուլունուեօրում վէ ահվալը սապըգասընը անլամագ իսթէտիկիմիզ շախս հագգընտա մայիւմաթ ալմագ իւզրէ պուրատան տա Ինկիլթէրրաեա կիտէճէեիմ։ - Մէրգումուն կէչմիշ ահվալինի զաեէթ գարանլըգ կէօրիւեօրում, վէ լէֆֆէն կէօնտէրտիկիմ ֆօթօկրաֆ թասվիրինի էլտէ իթտիկինիզտէ, սիզտէ պէնիմ կիպի զանն իտէճէկինիզէ շիւպհէ իթմէմ։

« Պու ֆօթօկրաֆ՝ ասըլ Արնօլտ Տէսվինեընըն թասվիրի օլուպ, թէսատիւֆէն Պլէրէտէ պուլտում քի, իլք նազարտա, Արնօլտ Տէսվիներ իսմիյլէ թանըտըղըմըզ քիմսէեէ ասլա պէնզէմէտիկինի կէօրէճէքսինիզ։

« Պու իսմի թաշըմաեա հագգը օլան ատէմի արամաեա կիտիեօրում։ - Էկէր ճէնապը Հագգըն միւսաատէսիյլէ անը պուլուր, վէ եախօտ Մ. Վէրիէրին շէրիքինին մէզքիւր իսմի նէ՞ սուրէթլէ քէնտիսինէ մալ իթմիշ օլտուղունու անլար իսէմ, մատմուազէլ Անժէլիք՝ քեաֆֆէյի ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթլէրին էն պիւեիւկիւնտէն գուրթուլմուշ օլաճագ տըր։

« Սատըգ վէ ուպուտիեէթքեար քիւչիւք պէնտէնիզ,

« ՍԹԱՆԻՍԼԱՍ ՏԻՒՄԱՑ »

30

Անժէլիք՝ հէեէճանընընն շիտտէթինտէն նաշի կիւճ իլէ նէֆէս ալըպ վէրէրէք, իշպու մէքթուպուն գրաաթընը տինլէտի, վէ մէքթուպուն օգունմասը խիթամ պուլտուղունտա,

— Տիմէք բէտէրիմին շէրիքի հագգընտա պու պիր մալիւմաթ տըր. էկէր պու ֆօթօկրաֆ թասվիրի՝ անասըլ Պլէրէլի Արնօլտ Տէսվինեընին հագըգի թասվիրի իսէ, տիմէք պու իսիմլէ պիզէ թագտիմ օլունմուշ օլան՝ պիր եալանճը, պիր հիյլէքեար, վէ պէյքի տէ պիր գաթիլ տիր, չիւնքի շիւպհէսիզ, վագը օլաճագ տիկէր ճինաեէթլէրինի կիզլէմէք իզրէ իսմինի ալմըշ օլտուղու շախսը, իհթիմալ քի տէ գաթլ ու թէլէֆ իթմիշ օլաճագ տըր։

Պու արա բահիպէ Մարի էօլիւ կիպի պիր բէնկ քէնպ իթմիշ օլուպ,

— Հագգըն վար տըր. էսրար անլաշըլմաեա պաշլաեօր . . . շիմտի նէ՞ թէտպիր իթթիխազ իտիլմէլի, տէտի։

— Նէ՞ թէտպիր իթթիխազ իտիլմէլի՞մի տէյի սիւալ իտիեօրսուն։ Պու քեազիպի բէտէրիմէ խապէր վէրմէլի, չիւնքի բէտէրիմ շիւպհէսիզ իզֆալ օլունմուշ տուր։ Վէլհասըլ օ ալչագ՝ մասքէսինի աշաղը ալմաեա մէճպուր իտիլմէլի տիր։

Օլ էսնատէ Անժէլիք՝ թասվիրի տիզլէրի իւզէրինէ պըրագտըղընտան, բահիպէ Մարի եէնիտէն թէտգիգ իթմէք իւզրէ էլինէ ալտը, վէ արգասընը չէվիրիպ, եազըլմըշ օլան իպարէեի միւշահէտէ իթտիկինտէ, տիթրէեէրէք,

— Քէնտի եազըսը տըր, իմզասը տա վար տըր. վայիտէսինէ խիթապէն պիր իֆատէի մախսուսէ եազմըշ տըր, տէտի։

Մատմուազէլ Վէրիէր տէ տիգգաթ իթտի, վէ բահիպէ Մարի՝ պիրտէն պիրէ,

— Իշթէ պու ղարիպ, տէտի։

— Հա՞նկըսը։

— Պէնճէ, պու եազը վէ պու իմզա՝ բէտէրինին շէրիքինին եազը վէ իմզասընա պէնզէեօր։

— Պու գապիլ տէյիլ տիր. պու ճիւմլէ իլէ պունունլա հիչ պիր չէյ իսպաթ օլունմազ։ — Օ քեազիպ վէ հիյլէքեար իսմինի չալմըշ օլտուղու ատէմին եազըսընը վէ իմզասընը թագլիտ իտէպիլիր. պունտան գաթինազար բէք չօգ եազըլար պիրի պիրինէ պէնզէրլէր։

Օլ էսնատէ Մալնու պաշ բահիպի, իքի կէնճ գատընլարըն եանլարընա եագլաշարագ,

— Բէք միւթէէսսիր կէօրինիւեօրսունուզ։ Ճճապա Մ. Տէսվիններեը իթհամ իթմէքտէ հագգսըզ օլտուղունուզու իսպաթ իտէր պաղը խապէրլէ՞ր մի ալտընըզ, տէտի։

Բահիպէ Մտրի՝ ֆօթօկրաֆ թասվիրինի իհթիեար բաբասա թագտիմ իտէրէք,

— Բահիպ էֆէնտի՛, պու ատէմի թանըեօ՞ր մուսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Բաբաս. - Էլպիսէսի՝ Մէատին մէքթէպի շակիրտի էլպիսէսի տիր։

— Սիմասը սիզէ պիրինի խաթըրլաթըեօ՞ր մու։

Մալնու պաշ բահիպի՝ պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա,

— Խայր, տիտի։

— Էօյլէ օլտուղունա էմի՞ն միսինիզ։

— Էվվէթ, էմին իմ։

— Էօյլէ իսէ, բուհանի բէտէր, պու թասվիր՝ թէրէտտիւալէրիմիզտէ եանըլմատըղըմըզը, վէ բէտէրիմին շէրիքինին շիւպհէլի պիր քիմսէ իտուկինի զանն իթմէքլէ խէթա իթմէտիկիմիզի իսպաթ իտիեօր։

— Նէ՞տէն։

— Օգուեուն շու մէքթուպու։

Բահիպ՝ Սթանիսլաս Տիւմայըն մէզքիւր մէքթուպունու պաշտան սօնունա գատար տիգգաթլէ օգուտու, վէ պատէհու,

— Ֆիլվագը իշթէ պու ղարիպ տիր, տէտի։

— Էլան շիւպհէնիզ գալտը՞ մը։

Իհթիեար բահիպին ֆիքրի պուլանտը. պու ճիւմլէ իլէ շէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Պու թասվիր՝ պիր չօգ սէնէլէր էվվէլ չէքիլմիշ տիր. օն տօգուզ երկիրմի եաշընտա պիր տէլիգանլընըն թասվիրի տիր։ Մ. Տէսվիններ իսէ, պու կիւնքի կիւն երկիրմի սէքիզ եաշընտա պուլունուեօր։ . . . Բէք չօգ չալըշմըշ, վէ բէք չօգ

սէյհահաթ իթմիչ տիր . . . թապիաթիյլէ սիմասը թէպտիլ օլմուշ օլապիլիր ։

— Օնա նէ՞ չիւպհէ , լաքին սէքիզ տօգուզ սէնէ զարֆընտա հիչ թանըլմամագ տէրէճէսինտէ թէպտիլաթ օլմազ։

— Էվվէթ , պէն թաստիգ իտէրիմ քի , պէօյլէ միւքէմմէլ թէպտիլաթ նատիր տիր , ֆագաթ էմնալըիզ տէ տէյիլ տիր ։

Բահիպէ Մարի . — Պէն իչին իճապընա պագարըմ։

Բահիպ . — (Իղթիրապէ .) Նէ՞ եաբանագ նիհէթինտէսինիզ , գըզըմ։

Բահիպէ . — Նէ՞ եաբաճաղըմը ճէնապը Հագգ պանա պիլտիրէճէք տիր ։

Պէօյլէ տիեէրէք , մէզպուրէ , թասվիր իլէ մէքթուպու էլպիսէսինին ճէպինտէ հըֆզ իթտի , վէ իլավէթէն տախի ,

— Հայտէ , Անժէլիք . բահիպ էֆէնտի , ինշալլահ եինէ կէօրիւշմէք վատիյլէ , էվիմիզէ ավտէթ իտէլիմ , տէտի ։

Անժէլիք . — Բահիպ էֆէնտի , պու ագշամ պիզիմ իլէ պիրլիքտէ թաամ իթմէք վատընըզը ունութմատընըզ ա՛։

— Խայր , սէվկիւլիւ գըզըմ , ունութմատըմ , վէ պու ագշամ սիզէ կէլէճէեիմ։

Պատէհու բահիպէ Մարի վէ Անժէլիք՝ խանէլէրինէ միւթէվէճիհէն հարէքէթի իթտիլէր ։

Բահիպէնին սիմասընտաքի հալտէն , զիհնի ֆէվգէլատէ մէշղուլ օլտուղու անլաշըլըեօլտու ։

. . . . . .

. . . . . .

Անօլտ Տէսվինեը պանգաեա կիթմէզտէն էվվել , թիվօլի սօգաղընտաքի էվինէ կիթմէք իւզրէ , չըմէնտըֆէր մէվգիֆինտէ Վէրիէլտէն այրըլտը ։ Մէրգում տախի Թրիլպիտէն խապեր ալմագ մէլսագընտա իտի ։ Իլք կիւնիւ հիչ պիր մէքթուպ կէլմիչ օլմատըղընտան , օ կիւնքի իլք թէվգիաթա պէքլէմէք իւզրէ , պիր միւտէթի խանէսինտէ գալտը , վէ արատան օն տագըգա գատար կէչտիկի հալտէ , խըղմէթքեարը պիր մէքթուպ կէթիրտի ։ Իլք պագըշա , Թրիլպինին եաղըսը օլտու-

ղունու թանըտը, վէ էլչէրի տիթրէեէրէք, մահֆազաեը եըրթըպ, տէյունինտէքի քեազըտը ա՛տը, վէ պիրինճի սաթըրլարը օգուր օգումազ, լէհճէսի սօլտու։

Օգուեանըլարըմըզ՝ էլպէթէք, Թրիլպինին Շէյպուրկտա եազմըշ օլտուղու մէքթուպու խաթըրլարլար։

Մէքթուպու մէղքիւրու ալթտէ թէքրար տէրճ իտէրիզ.

«Պիզի թազեիգ իտէն չախտը, հէման ատըմը ատըմընա թաագիպ իսիեօրում, ֆագաթ մուխաթարալը ֆօթօկրաֆ թասվիրինի, պիլտիկինիզ մահէլլէ վէ պիլտիկինիզ քիմսէեէ կէօնտէրմէսինի չու էսնատե մէնն իթմէկէ միւգթէտիր տէյիլիմ։

«Եազտըղը մէքթուպու վէ թասվիրի մահէլլինէ վասըլ օլմագտան մէնն իթմէ՛ք՝ սիզէ այիտ տիր։

«Պիզի թազեիգ իտէն քիմսէ եարըն օրթատան գալգաճագ տըր։

«Շէյպուրկ։»

Ա՛ընօլտ՝ օգումասընը պիթիրտիկինտէ, աղզընտան ֆէննա պիր քիւֆիւր չըգարտը, վէ պատէհու,

— Հա՛յվան, ա՛հմագ... չիմտի օ թասվիրի՝ օ մէէլունէ րահիպէնին եէտինէ վասըլ օլմագտան նա՞սըլ մէնն իթմէլի, տէտի, վէ պիր գաչ տագըգա գատար օտասը տէրունինտէ էնինէ պօյունա վէ միւտհիշ պիր թավը իլէ տօլաշտըգտան սօնրա, պիրտէն պիրէ էլինի ալընընա կէօթիւրտիւ, վէ պօղուլմուշ օլան չէհրէսի եինէ տիւզէլիպ,

— Հէր վուգուաթա հաղըր պուլունմալը. մատէմ քի իշտէն իտապէրտար օլտում իսէ, թէտպիր վէ իհթիեաթ իւզրէ հարէքէթ իտէպիլիրիմ։ Էվվէլ էմիրտէ չու մէքթուպու եագալըմ, տէտի։

Մէրգում՝ մէքթուպու եագտըգտան սօնրա պանգասընա կիթտի։

Վէրիէր, օրատա քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլմասըյըա, աղ էվվէլ պիր խըզմէթքեարըն կէթիրմիշ օլտուղու սիեահ քէնարը մէքթուպու կէօսթէրտի։

Արնօլտ. — Պիլիեօրում, գօնթէս տը Ներվէյին վէֆաթը խապէրի տիր, տէտի։

Վէրիէր. — Սիզէ պու խապէրի քիմ վէրտի։

— Քիմմէ . . . չու եա պու քիմսէեէ թէսատիւֆ իթմէտիմ քի, խապէր ալմըշ օլմաեըմ։ Անճագ մէզպուրէնին վէֆաթընը քէշֆ իտիեօրտում։

Վէրիէր սարսըլտը, վէ պաշընը էյէրէք,

— Պունունլա իքի օլտու, տէտի, վէ պատէհու քէնտի եազըխանէսինէ կիտիպ օթուրտու։

Իքի շէրիքլէր, էօյլէն վագթընա գատար ասլա կէօրիւշմէյէրէք չալըշտըլար, լաքին քէօյէ կիթտիքլէրի զէմանտան պէրու թաամ իթմէքտէ օլտուգլարը լօգանթաեա ազիմէթ, լէրինտէ, Վէրիէր՝ մէզքիւր սիւքիւթիւ գաթթ իլէ,

— Գօնթէսին վէֆաթը՝ էմանէթէն պանգամըզա թէսլիմ իտիլմիշ օլան մէպլաղըն հիսապընը վէրմէեէ պիզի մէճպուր իտէճէք տիր, տէտի։

— Շիւպհէսիզ։

— Օ հալտէ նէ՞ եաբաճաղըզ։

— Պու սապահ, պէն, մատամ տը Ներվէյին հիսապընը եաբարմ. հազըր տըր, թագտիմ իտէպիլիրիզ։

— Գօնթէսին օղլունա պօրճումուզ նէ՞ գատար տըր։

— Իքի եիւզ օն պին ֆրանգ տըր։ Ֆագաթ միւսթէրիհ օլուն, էկէր պու իքի եիւզ օն պին ֆրանգ գաբումուզտան տիշարը չըգար խէ, բէնչիրէմիզտէն տէ իչէրի կիրէճէք տիր։

Իքի շէրիքլէր, էօյլէ թաամընտան սօնրա տայիրէլէրինէ ավտէթ լէրինտէ, Վէրիէր, քէնտի ղայպուպէթի էմնասընտա պիր մուպաշըր թարաֆընտան կէթիրիլմիշ օլան պիր չօգ տամղալը քեաղըտլարը ախզ իթտի։

Վէրիէր՝ պու քեաղըտլարը կէօզտէն կէչիրէրէք, Արնօլտա,

— Շու քեաղըտլարըն միւհթէվիեաթընը քէշֆ իտին պագայըմ, տէտի։

Արնօլտ. — Բէք ալէա քէշֆ իտիեօրում։

Վէրիէր. — Խայր, քէշֆ իտէմէզսինիզ։

— Բօլ Պէրօնուն մաաշլարընըն սէքուէսթրօսու տէյի՞լ մի տիր ։

— Ֆագաթ սիզ պունու նա՞սըլ պիլիեօրսունուզ ։

— Զաթէն պու քեաղըտլարա պէքլէեօրտում ։

— Ֆիլվագը մէհարէթինիզ ֆէվգէլատէ տիր . խաֆիեէլեր ըէյիսի պիլէ սիզին թըրնաղընըզ տէյիլ տիր ։

— Շիմտի օ քեաղըտլարը սիզ պանա վէրին ։

Արնօլտ՝ տամղալը քեաղըտլարը ալըպ . թալէպ իտիլէն մէնլիաղի ճէմ իթտի , վէ պատէհու ,

— Շէրիքի ազիզիմ , եաբաճագ իշիմի ալէնի սուրէթտէ թահսին իթմէնիզի ֆէճա իտէրիմ , տէտի ։

— Նէ՞ իշ հագգընտա սիզի թահսին իտէեիմ ։

— Պիր ազտան կէօրիւրսիւնիւզ ։

Տէսվիներ պիր չան չալմագլա , պիր խըզմէթքեար կէլտի , վէ մէրգում խըզմէթքեարա ,

— Պագը՛ն , եէնի մէմուրլարըմըզտան պիրի օլան Մ. Բօլ Պէրօ մահէլլի մէմուրիեէթինտէ՞ մի տիր . էկէր օրատա իսէ , սէօյլէեին , չաբուգ կէլիպ պէնի կէօրսիւն , տէտի ։

Պիր ազ սօնրա , խըզմէթքեար Բօլ Պէրօեու կէթիրտի ։ Բօլ , էվվէլճէ քէնտիսինէ վագը օլան վատ մուճիպինճէ , պանգանըն խարիճի պիր խըզմէթինէ թայեին իտիլմէք իւզրէ չաղրըլտըղընը զանն իլէ , մէսրուրէն ժիւլ Վէրիէրէ տօղրու իլէրլէտի ։ վէ լաքին Արնօլտ , սէրթ պիր իֆատէ իլէ ,

— Միւսիւ Պէրօ , պէն սիզի իսթէեօրում , տէտիկինտէ , մէրգում սիմասընտաքի սիւրուր անինտէ զայիլ օլտու ։

Բօլ՝ աշիքեար պիր խզթիրապ իշինտէ օլարագ , Արնօլտա տօղրու տէօնտիւ ։

31

Արնօլտ . — Միւսիւ , մաաշլարընըզ հագգընտա տէօրթ գըթա սէքուէսթրօ սէնէտի ալտըմ ։

Բօլ Պէրօ, պիրտէն պիրէ պէօյլէ պիր խապէր մէմուլ իթմէտիկինտէն, շաշըրըպ։

— Տէօրթ գըթա սէքուէսթրօ սէնէտի՞ մի, տէտի։

— Թալէպ օլունան մէպլաղըն միգտարը իսէ, պին տօ-գուզ եիւզ ֆրանգ տըր։

— Ցագաթ պու մէպալիղտէն հիչ պիրի՝ հէմեն թալէպ իսիլէմէզ։ Պունուն իչին մունթազամ մուհաքէմէ լազըմ տըր։

— Օ պանա այիտ տէյիլ սիր. պիզ մահէքիմիզտէքի մէմուրլար իչին խուսուսի պիր հիսապ մուամէլէսի թութամա-եըզ։ Պիզտէ չալըշան մէմուրլարըն՝ քիմսէ իլէ իլիշիկի օլմա-սընը թէրճիհ իտէմէիզ։

— Ցագաթ պու ճիհէթ՝ հէր քէսին խուսուսի էօմրիւնէ միւտախէլէ տիմէք տիր։

Վէրիէր. — (Շիտտէթլէ.) Պիզ, մէմուրլարըմըզըն խուսու-սի էօմրիւնիւն լէքէսիզ օլմասընը իսթէրիզ։

Արնօլտ. — Սիզին էօմրիւնիւզ իսէ, լէքէսիզ տէյիլ տիր։ Սիզին հագգընըզտա չայեանը թէէսսուֆ մալիւմաթըմըզ տըր։

— Իֆթիրա տըր։

— Բէք ալէա. իֆթիրա իսէ, ճէրհ իտին։

— Էվվէլ էմիրտէ օ իֆթիրալարը պիլմէք լազըմ տըր։

— Ալլահ սէնէտէն պէրու ագրապանըզտան օլան կէնճ պիր գաատըն իլէ եաշատըղընըզը, վէ պունտան պիր գըզ չո-ճուգ տիւնեայա կէլտիկինի, վէ թէքմիլ էշեանըզը սաթտըգ-տան սօնրա, օ պիչարէլէրի ալչագճա թէրք իթտիկինիզի ին-քեարէ ճէսարէթի իտէպիլմիսինիզ։

Վէրիէր. — (Սախթէ պիր հիտտէթի կէօսթէրէրէք.) Ցա-գաթ պու ֆէվգելատէ ալչագլըգ տըր։

Արնօլտ. — Թէէսսուֆ իտէրիմ քի, չէրիքի ազիզիմ, սէօյ-լէտիկիմ հագըգդէթի հալ տիր։ Պէօյլէ պիր ճանվէրճէ մուա-մէլէյի պէն տէ միւնասիպէթսիզ պուլտուղումտան, թահգը-գաթ իճրա իթտիրտիմ, վէ ալտաթըլմամըշ օլտուղումա իգ-նա օլտում։

— Օ հալտէ, տիմէք օլուր քի, միւսիւ Բօլ Պէրօ՝ էտնա-լարըն էտնասը տըր։

— Պէն տէ պու էֆքեարտաեըմ. հարէքէթի վագըասը՝ ախլէագը համիտէեէ աչըգտան աչըդա մուխալիֆ օլան վէ ա-տէթա ճանիլէրէ մէնսուպ պուլունան պիր ատէմի իտարէխա-նէմիզտէ ալըգօեամաեըզ։

Բօլ Պէրօ հիտտէթինտէն նաչի տիթրէեէրէք,

— Պանգանըզա գապուլ օլունմագըզըմ՝ հագարէթ կէօրմէք իչին մի տիր, տէտի։

Ալնօլա. — Սիզ, պունտան պէօյլէ պանգամըզա մէնսուպ տէյիլսինիզ։

— Տիմէք պէնի գօվուեօրսունուզ։

— Խայր, սիզի իտարէխանէմիզտէ սագլամաեօրուզ։ — Պու եօլտաքի թարտընըզա՝ իսթէտիկինիզ իսմի վէրին։

— Լաքին պէօյլէ պիր հարէքէթ սիզէ եագըշմազ։ — Մէ-մուրիեէթիմտէն պէնի չըգարտընըզ, չիմոի աչըգտա գալըեօ-րում։

— Պու պիզէ այիտ չէյ տէյիլ տիր։

— Ատէթա սէֆալէթիմէ սէպէպ օլուեօրսունուզ, չիւնքի հէր նէրէյէ միւրաճաաթ իթսէմ, սիզտէն մալիւմաթ իսթէ-եէճէքլէր տիր, վէ սիզին վէրէճէկինիզ մալիւմաթ՝ հէր եէր-տէ մուվաֆֆագըյէեէթսիզլիկիմէ սէպէպ օլաճագ տըր։

— Միւսիւ, հէրքէս էքսիկինի պիչէր,

Բօլ՝ վէրիէրէ տօղրու տէօնէրէք, րէճա եօլունտա,

— Հիչ տէյիլ իսէ, սիզ պէնի աճըեըն, հիչ օլմազսա, պիր միգտար թազմինաթ վէրին։

— Էկէր սէքուէթըօլարը գալըրրապիլիրսինիզ, թէքմիլ պիր այլըղընըզը իթա իտէրիզ։ — Իչթէ սիզէ տիեէճէք սէօզ-լէրիմիզ պունտան իպարէթ տիր. արթըգ կիտէպիլիրսի-նիզ։

Բօլ Պէրօ՝ սօն տէրէճէ ղազապնաք հալտէ օլմասըյլա, եումրուղունու իչի չէրիքէ կէօսթէրէրէք,

— Սիզ հայտուտսունուզ, ալչագսընըզ. պանա եաբտըղը-նըզըն խայրընը կէօրմէեէճէքսինիզ, տէտի։

Վերիեր. — Էկեր պիր սեօզ տահա սեօյլերսենիզ, սիզի մերքեզէ կեօնտերմէք իւզրէ բօլիսլեր ճելպ իտերիմ։

Բօլ Պերօ՝ պու թէհտիտտէն գօրգուսունտան, եէնիտէն հիտտէթ վէ թէհտիտ հարէքէթիյլէ տիշարը չըգտը, վէ գաբու արգասընտան գաբանընճա, Արնօլտ.

— Հագգը վար տըր, պու հալին նէթիճէսի՝ քէնտիսի իչին սէֆալէթ տիր, չիւնքի հիչ պիր թարաֆտա իշ պուլամաեաճագ տըր, վէ սէֆալէթ տէ ինսանը էօլտիւրիւր, տէտի։

Վերիեր. — (Քէմալը հայրէթլէ շերիքինէ պագարագ.) Պու նէ՛ ատէմ տիր։

Ագշամըն սաաթ պէշինտէ, իքի պանքէրլեր, Բարիստէն Մալնուեա կիթտիլեր։

Ինթիեար բահիպ՝ Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի իլէ պիրլիքտէ մերգումլարա պէքլէեօրլար իտի։ Արնօլտ, սէլամ վերմէք իւզրէ եագլաշտըղընտա, իւչիւ տէ ֆէվգէլատէ մերագ իլէ նազարը տիգգաթլարընը մերգումլարա աթֆ իթտիլեր։

Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի՝ օ սապահը Շերպուրկտան վիրուտ իթմիշ օլան ֆօթօկրաֆ թասվիրինի Վերիէրին շերիքինէ ասլա պէնզէթմէեիպ, հալ պու քի Մալնու պաշ բաբասը մէղքիւր թասվիր իլէ Արնօլտ Տեսվիներ արասընտա նէվիմա միւշապէհէթ պուլունտուղու ֆիքրինտէ իսրար իթմէքտէ իտի։

Արնօլտ քէնտի շախսընըն վէ սիմասընըն թէտգիդ վէ մուայեէնէ իտիլմէքտէ օլտուղունու անինտէ անլսեարագ, քէնտի քէնտիեէ,

— Մահուտ ֆօթօկրաֆ թասվիրի եէտլէրինէ վասըլ օլմուշ վէ բահիպի տէ քէնտի աբրրլարընա վագըֆ իթմիշլեր տիր։ Իշթէ մուխաթարա պունտա տըր... աճապա պու մուխաթարա նէ՞ սուրէթտէ վագը օլաճագ տըր, տէտի։

Պու արա թասմըն հազըր օլտուղու խապէր վերիլտի։

Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի քէյֆլի կէօրինիւեօրլար իտիլաքին պու քէյֆլերի մէճպուրի օլուպ, պունուն ալթընտա կիզլի պիր հալ պուլունտուղու տերքեար իտի։

Մէզպուրէ կէնճ գատընլար՝ օ կիւնիւ, Տեսվիներեա խիթապէն բէք չօգ իֆատաթտա պուլունտուլար։ Հալ պու քի

օ կիւնէ գատար պունուն միայի վուգու պուլմամրշ օլտուղունտան, Արնօլտ, պու հային պիր թէրթիպ իտուկինի, վէ պէօյլէ մուամէլաթտան սագընմագ իգթիզա իթտիկինի տէրք իտիեօրտու։

Թաամտան սօնրա սալօնա, վէ օրատան տախի նէվիմա դրշլրգ պիր պաղչէեէ կիտիլտիքի, պունտա, գամրշլարտան եաբրլմրշ օլան պիր խայլի իսկէմլէլէր՝ ֆիտանլարրն վէ չիչէքլէրին արասընտա տիզիլմիշ իտի։

Օրթատա քէզալիք գամրշտան քիւչիւք պիր մասա մէվճուտ օլունպ, պու մասանրն իւսթիւնտէ ֆօթօկրաֆ թասվիրլէրինէ մախսուս պիր մէճմուա, պաղը քիթապլար վէ սիւզէնի իշլէրի վար իտի։

Արնօլտ, օ ագշամը, իլք տէֆա օլարագ, մասանրն իւզէրինտէ թասվիրլէր մէճմուասընրն գօնուլմուշ օլտուղունու կէօրտիւ։

Անժէլիք՝ գահվէեի ֆինճանլարա քէնտիսի տօլտուրմագ իսթէտի։ Վէրիէր իսէ, գրզընրն հալ ու հարէքէթինտէ վագը օլան թէպէտտիւլիւ անլամաեարագ թէաճճիւպ իթմէքտէ իտի։ Պիրտէն պիրէ մէզպուրէ շու եօլտա իֆատէեէ աղազ իթտի.

— Էֆէնտի բէտէր, Մ. Բէրէն վէ գրզը Նաթալի վիզիթա վէրտիլէր, վէ սէնի պուլմատրգլարընտան տօլաեը թէէսսիւֆ իթտիլէր։ Բազար կիւնիւ թէքրար կէլէճէքլէր տիր։

— Քէնտիլէրինի թամամա ալը գօյմալը իտինիզ։

— Բէք չօգ իսրար իթտիմ իսէ տէ, մատամ Բէրէն քէնտիլէրինի պէքլէտիկի իչին գալմատըլար։

Վէրիէր. — (Կիւլէրէք.) Մատմուազէլ Նաթալինին չիրքինլիկի, չրգան սէնէքի հալինտէն ֆարգլը՞ մը տրը։

— Կէօզլէրին իլէ կէօրիւրսէն, հիւքմ իտէրսին։

— Կէլէճէք բազար կիւնի՞ւ միւ։

— Խայր ֆ չիմտի, չիւնքի Նաթալի քէնտի ֆօթօկրաֆ թասվիրինի պանա վատիթմիշ իտի. պու տէֆա կէթիրտի։

Անժէլիք, քիւչիւք մասանրն իւզէրինտէն թասվիրլէր մէճմուասընը ալըպ, մատմուազէլ Բէրէնին թասվիրինի

կէօսթէրէրէք, մէզքիւր մէճմուաեը բէտէրինէ թագտիմ իթտի։

Արնօլտ՝ Վէրիէրին եանընտա օլտուղունտան, իշպու մէճմուաեա պագմագ իւզրէ էյիլտի, վէ քէնտի քէնտիեէ տախի,

— Մուխաթարա, տուզագ պունտա տըր. Համտ օլսուն քի էվվէլճէ իշէ վագըֆ օլտում, տէտի։

Իքի գատընլար վէ բահիպ՝ մէրգումու կէօզլէրինտէն աերրմաեօրլար իտի։

Արնօլտ. – (Անժէլիքէ.) Մատմուազէլ՝ պու մէճմուանըզտա բէք չօգ թասվիրլէրինիզ օլմալը տըր։ Կէօզտէն կէչիրմէքլիկիմէ միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ։

Անժէլիք. – Հա՛յ հա՛յ, միւսիւ Տէսվիններ։

Պէօյլէ տիեէրէք Անժէլիք, մէճմուաեը թէքրար էլինէ ալըպ, բէտէրինին շէրիքինէ վէրտի, վէ քէնտիսի տէ անըն եանընտա աեագտա տուրտու։

Արնօլտ. – (Մէճմուանըն իլք սահիֆէսինի աչարագ.) Պաշտան պաշլամագ իսթէրիմ. ումարըմ քի, մատմուազէլ՝ սիզ տէ, պունտա մէվճուտ օլան թասվիրլէրին սահիպլէրինի պէնտէնիզէ թանըտըրսընըզ, չիւնքի իհթիմալ տըր քի, շէրիքիմին վէ սիզին թասվիրլէրինիզտէն ղայրի թանըտըղըմ հիչ պիր թասվիր եօգ տուր։

— Բէք էյի, միւսիւ։ – Պու պիրինճի թասվիր՝ հէնուզ կէնճ չաղընտա վէֆաթ իթմիշ օլան պիչարէ վալիտէմին թասվիրի տիր։ Օնտան սօնրաքի տէ, ագրապամըզտան մատամ գօնթէս տը Նէրվէյին թասվիրի տիր։

Վէրիէր. – Պու միւնասիպէթլէ, գըզըմ, ֆանա մուճիպի թէէսսիւֆ պիր խապէր վէրէճէեիմ։

— Նէ՞ խապէր։

— Մատամ տը Նէրվէյ վէֆաթ իթտի։

Բահիպէ Մարի. – Վա՛հ պիչարէ գատընճըղազ... Բարիստէն հարէքէթիմիզտէն էվվէլ, քէնտիսինի կէօրմէեէ կիթմէտիկիմիզէ թէէսսիւֆ իտէրիմ։

— Էվլատլարըմ, օնու աճըմագ լազըմ տէյիլ տիր, չիւն-

քի չօգտան ալեր ու բահամարզ օլտուղու հալտէ , վէֆաքեայ-
լա տահա զիւատէ պախթիւար օլմուշ տուր ։

Բահիպէ ։ – Քէնտիսի պիր ազիզէ իտի , պիզիմ իչին տուա
իթմէսինի թէմէննի իսլէեէլիմ ։

Անժէլիք . – (Պիր ազ սիւքիւթտէն սոնրա , տիկէր պիր
թասվիր կէօսթէրէրէք .) Իչթէ պու տա անըն օղլու՝ վիքթո-
ժօրժ տը Նէրվէյ տիր ։ – Նու տա պէնիմ պէշ եաշընտա , վէ
տիկէրի օն իքի եաշընտա օլտուղում գէմանի չըգարըլմըշ օ-
լան թասվիրլէրիմ տիր ։ – Պուհկէօրտիւկիւնիւզ տախի , բա-
հիպէ Մաքինին՝ բահիպէլիք սիւքինէ ջտախիլ ալմազտան էվվէլ
չըգարմըշ օլտուղու թասվիր տիր ։

Անոնցտ պիր սահիֆէ տահա չէվիրիպ վէ պու տէֆա գաչ-
լարը չաթըլարագ , վէ իւնիֆօրմա կիեինմիշ պիր թօբճու զա-
պիթի թասվիրի կէօսթէրէրէք ,

— Պունու թանըեօրսում , Մ. Վանտամ տըր , տէտի ։

Մատմուազէլ Վէրիէր պու սըրպատա սիւքիւթի իսթի-
հարլէ , պիր չէյլէմէտի ։

Պահէհու տիկէր պիր սահիֆէ չէվրիլտի ։ Օ անտէ Մալ-
նու բահիպի իլէ իքի գատընլարըն գալպլէրի չիտտէթլէ վուր-
մահա պաշլատը , վէ պիր սանիյէտ գատար թէնէֆֆիւսլէրի
տուրտու , չիւնքի օ սահիֆէնին ալէտրի թասվիր եէրլէրինտէն
պիրինտէ ։ Միսթիգօնպուն Պլէրէտէ սաթըն ալմըշ օլտուղու
ֆօթօգրաֆ թասվիրի պուլաջնմադըտա իտի ։

32

Թիւլ Վէրիէրին չէրիքի՝ մէգքիւր թասվիրլէր մէճմուա-
սըյլա քէնտիսինէ տուպազ գոպուլմուշ օլտուղունու անլա-
մադընտա եանըլմադըղը իտի ։ Պինապէրին Լօկարատտա ապտէմ-
ճէ թանըմըշ պուլունտուղու սոնրա Արնօլտ Տէվինճէրընէն թաս-
վիրլէրի կէօրիւպ թանըտըղընտա , սոնրա չաշըրմադը , վէ մաս-

վաֆֆագը յեէթինէ էմին օլարագ, ամթիտէքի գօմէտեաեը իճրա իթտի։

Ժիւլ Վէրիէր շէրիքինին՝ ասըլ Արնօլտ Տէսվիներեը նէ սուրէթլէ թանըմըշ օլտուղունու իլէրուտէ հիքեաեէ իտէճէեիզ։

Մէրգում, մէզքիւր թասվիրի կէօրիւնճէ, ֆէվգէլատէ իզհարը հայրէթլէ,

— Պու նէ՞. ա. աճապա բիւեա՞ մը կէօրիւեօրում, տէտի։

Բահիպէ Մարի. — Նէ՞ վար տըր, Մ. Տէսվիներ։

Արնօլտ. — (Բարմաղընը մէզքիւր թասվիրին իւզէրինէ վազ իտէրէք.) Նէ՞ մի վար. տահա նէ՞ օլաճագ, տօգուզ սէնէ մուգաատէմ Մէատին մէքթէպի շակիրտի օլտուղում զէման չըգարթմըշ օլտուղում թասվիր՝ պու մէճմուա իչինտէ պուլունուեօր։ — Պունտան զիեատէ մէմուլին զայրի նէ՞ օլապիլիր։

Վէրիէր. — Սիզին թասվիրինիզ մի... խա՛յր, խա՛յր, պու միւմքին տէյիլ տիր։

Արնօլտ. — Պագըն։

Բահիպէ վէ բահիպ սիւքիւթ իթտիլէր։ Անժէլիք իսէ,

— Պու սիզին թասվիրինիզ նա՞սըլ օլապիլիր, չիւնքի սիզէ ասլա պէնզէմէեօր, տէտի։

— Էօյլէ ամմա, պէնիմ թասվիրիմ տիր, մատմուազէլ. օն սէնէ զարֆընտա ինսան զիեատէսիյլէ թէպտիլ օլուր։ Պունտան պաշգա եանըլմագտա օլմատըղըմը տա սիզէ իսպաթ իտէպիլիրիմ։

— Նա՞սըլ։

— Նագապիլի ճէրհ պիր իսպաթ իլէ. չէօյլէ քի պու թասվիրտէն եալընըզ ալթը նիւսխէ չըգարըլմըշ, վէ մուախխարէն գալըպը պօզուլմուշ տուր։ Իմտի, պու նիւսխէլէրտէն եալընըզ պիրինի, պիր իֆատէի մախսուսէ եազարագ, Պլէրէտէ պիչարէ վալիտէմէ կէօնտէրմիշիմ տիր։ — Էկէր պու իպարէ մէվճուտ օլմազսա՝ եանըլմագտա օլտուղում անլաշըլըր։

Արնօլտ, պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, մէզքիւր ֆօթօկրաֆ թասվիրինի եէրինտէն չըգարտը, վէ արտ թարաֆընը չէվի

րիպ , եթե բսեք սետա ֆվէ , « Խայբոհ վէ սեվիէ-լէ- վալէոեմ » ։ – Ժ. Ալբոլ Տեսվինեը » իպարէսինի օգնեատու , վէ իլավէթէն , սպրեթթի ֆիլթուհաթքեսրանէտե , – եանըլմադըղըմը չիմտի սիզ տե անլատընըզ ա՛ , ատէտի ։

Մաշնու պաշ րահիպինին՝ սախթե Արնօլտ հագդընտա թեվէճճիւհաթը տերքւար իքէն , պու հիքեատե իւզէրինե տահա զիեատե արթտը ։

Իքի կէնճ գատընլար գաթիէն մէ յեուս օլարագ պաշլարընը էյտիլէր ։

Պանքերին չէրիքինին ֆիլթուհաթը բէք բարլապ ճլտու ։ Էկէր քէնտիսի հագդդի Տեսվինեը օլմասա իսի , ֆօթօկրաֆ թասվիրինին արգասընտա օգուտուղու իպարէնին մէվճուտ օլտուղունու պիլէմէզ իսի ։ Պու խուսուս աշիքտար օլտուղու կիպի , իքի կէնճ գատընլարըն հալի տե կիճլէշտի , չինքի թասվիրլէր մէճմուասընտա նա՛րլ օլուպ տա Արնօլտուն թասվիրի պուլունտուղունու իյզահ իթմէք լազըմ օլուպ , Տեսվինեը՝ պու միշքիլ հալի տերք իթտիկինտէն , փալնտան իսթիֆաէտե գարար վէրէրեք ։

— Մաոմզէլ , պու թասվիրին հէտինիզե նա՛րլ կէչտիկինի սիւալ իթմէքլիկիմէ միւնասատ խոլ՝ բմիհինիզ , տէտի ։

Վէրիեը . – Փիլմագը պէն տե պոչ մուամմաեը անլատամաօրում , վէ պու պապտ ֆէվգէլատե մէրագ իսիեօրում ։

Արնօլտ . – Պունտան տճգուղ սէնե մուգատտէմ վալիտէ մէ կէճտէրմիշ օլտուղում շու թասվիր՝ նէ՞ հիքմէթլէ պուրատա պուլունուեօր ։

Րահիպե . – Անը Անժելիքէ պէն վէրտիմ ։

Տէսվինեը . – Սի՞զ մի , րահիպե Մարի ։

— Էվվէթ , միւսիւ , պէն ։

— Ֆագաթ սիզին հէտինիզե նա՛րլ կէչմիչ տիր ։

— Պունուն իյզահաթը բէք սատե տիր ։

— Սապըրըզլըգըմ պէն տե օ իյզահաթա պէքլէեօրում ։

— Բարիատէն հարէքէթլիմիզտեն ազ էվվէլ , ըրնթըզիար իւզէրինտե տուրուպ , պիզիմ րահիպելէրին թահթը իտարեսինտե պուլունան մէքթէպե իհտա իթմէք լազըմ քիլմտե

թանավիրլերինք թէտոփ խաերքէն , պիր չօգ ֆօթօկրաֆ թասվիրլէրիյլէ մէմլու օլան պիր տօլապ՝ նաջաքը տիգգաթրմա թէսատիւֆ իթտի , իչինէ օլ վագըթ պու թասվիրնի կէօրտիւմ , վէ սիզին իսմինիզլէ իմզա իտիլմիշ օլան իպարեֆեի ոգուտուս . Պու թէսատիւֆ պանա բէք ղալիպ կէօրիւնտիւ կիւնտէն , ֆօթօկրաֆը սաթըն ալտըմ , վէ թանըեըզ թանըմաեաճաղընըզը անլամագ իւզրէ , պու մէճմուա տէրուէնինէ վազ իթտիմ .

Մալնու պաշ րահիպի՝ խէֆիէն խաչ չըգարտը , վէ ֆիքրինտէն տախի ,

— Էլպէթթէ րահիպէ Մարի՝ պու պիւեիւք եալանը իչին եարըն իսոտովանանք տօլապընա կէլէճէք տիր , տէտի ,

Ալնօլտ . — (Սախթէ պիր հէեէճան իլէ .) Րահիպե գըզգարընտաշ , պու թասվիրին պիրթէսատիւֆ սիզին եէտինիզէ կէչմէսինտէն տօլապը մէմնունում . . . Սէվկիւլիւ վէ մուազղէղ վալիտէյին պիր խաթըրէյի տիր . . . պինապէրին պէնիմ իչին մուգատտէս տիր .

Ալնժէլիք . — Էվվէթ , միւսիւ , պու թասվիրին սիզին իչին նէ գատար էհէմմիյէթի պուլունտուգունու պիլիրիզ . պու սէպէպլէ անը սիզէ իեատե իտէրիզ .

— Պէն տէ , մատմուազղէլ , անը ալմագ իսթէմէմ , Վթէքմիլ մուհաֆազէթ վէ թէվէճճիւհիւմ , հալթա իւմիտէդիմ պուրատա նօլտուղու իչին , Ինշալլա թասվիրատե պուրատան տահա միւնասիպ մահէլլ պուլամազ Ինմի , ըէճա իտէրիմ , պու թասվիրիմի մուհաֆազա իտին .

Վէրիէը . — Էվվէթ , էվվէթ , գէնգըմ՝ եագընտա պէվճի օլաճագ պիր զաթըն թասվիրինի մուհաֆազա իտէպիլիր , վէ իթմէլի տիր .

Պու արա Մալնու պաշ րահիպի՝ Ալնժէլիքէ եագլաշարագ , եավաշ սէտա իլէ ,

— Գըզըմ , խալխանէ ըմաեէթի իթտիկիմ պիր ատէմ իլէ իզտիվաճընըզը իճրա իտէպիլէճէկիմ կիւն , պէնիմ իչին սաատէթպախշ պիր կիւն օլաճագ տըր , տէյի պէեան իյլէտի ,

կէնճ գըզ , կէօզ եաշլարընը կիւճ հալ իլէ զապթ իտէ-

պիլտիկինտէն , ագան եաչլարը կէօրիւլմէսին իչին տիշարը չըգար ։

Վէրիէր վէ Ալնօլտ՝ պիր միւտաէթճիք եավաչ սէտա իլէ կէօրիւշտիւլէր ։

Իհթիեար ըահիպ , ըահիպէ Մարիեի պիր թարաֆա չաղըրարագ ,

— Բահիպէ գըզգարընտաչ, պունտան պէօյլէ շիւպհէ էթմէք՝ ախլէագընըզա վէ էլպիսէնիզէ եագըշմազ, վէ պէնիմ խամիմէ օլարագ իգամէթկեահրմա կէօնտէրիլէճէք մէքթուպլարը գապուլ իթտիկիմտէ , զանն իսէրիմ վազիֆէմտէ գուսուր իթմիշ օլուրում , տէտի ։

Բահիպէ Մարի պաշընը էյտի , վէ ըահիպ տախի ,

— Գըզըմ, եարըն սիզի խոստովանանք տօլապընտա պէքլէեէճեիմ, տէտի , վէ պատէհու Ալնօլտուն մուզաֆֆէրիեէթի վագըասընտա հաղըը պուլունմասընտան տօլաեը մէճմուն օլարագ , Վէրիէր վէ Տէսվինեը իլէ պիրլիքտէ պաղչէտէն չըգար ։

Բահիպէ Մարի եալընըզ գալտըղընտա , հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատը , վէ մէյուսիեէթլէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Տիմէք պէն պիր պիսուչ վէ պիկիւնահա իֆթիրա՞ մը իթտիմ։ – Խայր , խայր , պու միւմքին տէյիլ տիր ։ – Միսթիգոնուն պու թասվիրի պանա կէօնտէրմէսի՝ խըսըմըմ Վէրիէրին չէրիքինին թասվիրի օլմատըղընը զանն իթտիկի իչին տիր , վէ պու զանընը տա եանլըշ օլամազ։ – Միսթիգօ Ինկիլիթէրրա եա կիտիեօր . . . ճէնապը Ալլահ քէնտիսինէ ըէֆիգ օլաճագ տըր ։ Մէրգում, օրատա հագըգէթի հալի անլաեաճագ տըր ։ Նիհաեէթ քէնտիսի հագըգէթի զահիրէ իսրաճ իտէճէք տիր ։

Պատէհու ըահիպէ Մարի՝ հալը եէյիս ու քէտէրէ միւսթաղրագ օլան Անժէլիքի պուլուպ , թէսէլլիսէ չալըշար իսէտէ , մուվաֆֆագ օլամատը ։

Մատմուազէլ Վէրիէրին էն սօն իւմիտի՝ մէզքիւր ֆօթօկրաֆ թասվիրի իւզէրինտէ գալմըշ օլտուղու հալտէ , պու պապտէքի իւմիտինին տախի պօչա չըգմասը իւզէրինէ , թահ-

գիր իթտիկի պիր իզտիվաճտան գուրթուլմագ իչին, բէտէրինի թէրքլէ, մանասթըրա չէքիլմէքտէն պաշգա չարէ կէօրէմէմէքտէ իտի։

. . . . . .

. . . . . .

Խաթըրլարտա օլտուղու իւզրէ, Միսթիգօ, Բյիմութտա, բաքիպ օլմուշ օլտուղու սանտալտան սահիլէ չրգտըղընտա, մահէլլի մէզքիւրուն գաեա թէբէլէրի իւզէրինտէ պուլունան կէօմրիւք մէմուրլարը թարաֆընտան վուգու պուլան իխթարը անլամատըղընտան, ճէվապ վէրմէմիշ, վէ պու սէպէպլէ եաղմուր կիպի գուրշուն եաղտըրըլմըշ, վէ տէհշէթլի պիր սէտա իշիտիլիպ, միւթէագրպէն սահիլտէն ուզագլանմագտա օլան սանտալա տօղրու թիւֆէնք գուրշունլարը աթըլմըշ, վէ պատէհու տէրին պիր սուսլուգ հիւքմֆէրմա օլմուշ իտի։

Պէշ նէֆէր Ինկիլիզ կէօմրիւք մէմուրլարը՝ կէմիեէ տօղրու իլէրլէմէքտէ պուլունան սանտալըն քիւրէքլէրի սէտասընը իշիթմէքտէ օլուպ, պունլարտան պիրի՝

— Ֆիրար իտիեօրլար, տէտի, վէ պիր տիկէրի տէ,

— Հէբսի տէյիլ, պիրի օլսուն գաչագճըլըղընը ճէզասընը պուլտու։ Պաղըրտըղընը իշիթտիմ, վէ եէրէ տիւշտիւկիւնիւ կէօրտիւմ, ֆէնէրի եագալըմտա կիտէլիմ, տէտի։

Պէօյլէճէ պու պէշ նէֆէր կէօմրիւք մէմուրլարը, էլլէրինէ պիր ֆէնէր ալարագ իլէրլէտիլէր։ Պու արա տիկէր պիր թագըմ կէօմրիւք մէմուրլարը՝ աթըլան թիւֆէնք սէսլէրինի իշիթմիշ օլտուգլարընտան, արգատաշլարընա եարտըմ իթմէք իւզրէ օլ թարաֆա կէլմէքլէ, չէնտ տագըգա զարֆընտա պու իքի թագըմ կէօմրիւք մէմուրլարը պիրլէշտիլէր։

Իքինճի թագըմ մէմուրլարըն միւլազիմի,

— Նէ՞ վար տըր, նէ՞ օլտու, տէյի սիւալ իթմէսինտէ, մէմուրլարտան պիրի՝ չէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Զապիթ էֆէնտի՛, աչրգտա տուրմուշ օլան պիր կէմիտէն կէլէն պիր սանտալտան պիր ատէմին գարաեա աթլատըղընը կէօրտիւք. մալիւմ օլան իխթարտան սօնրա, էվվէլա օ ատէմի վէ սօնրա գաեըղը աթէշէ թութտուգ։ — Սան-

տալ ֆիրար իթաի խէ տէ , գարաեա չըգան ատէմ եէլէ տիւշիւ , տէտի ։

— Բէք էյի , արաեալըմ ։

Պէօյլեճէ կէօմրիւք մէմուրլարը տէնիզ գըեըրնա տօղրու իլէրլէտիլէր ։

Էլլի ատըմ գատար պէտրգտան սօնրա , զապիթ իլէ ֆէնէրճի՝ պէրաֆԻ հալտե եէրէսէրիլմիչ պուղունան պիր ճիւվե թէսատիւֆլէ տուրտուչլար ։

Միւլազիմ . — Ֆէնէրի աշաղը էնտիրին , տէյի էմր իթտի ։

Ֆէնէր էնտիրիլմէքլէ , ճիամի մէզքիւր կէօղիւքտիւ , վէ զապիթ՝ Միսթիգօնուն էլչիներէրինի մուայեէնէ իտէրէք ,

— Պու պիչարէնին իւզէրինտե , կէօմրիւքտէն մալ գաչըճ ըանլարըն հալ ու թավրը եօգ տուր . . . սայքև պիր չօճըգ տուր , տէտի ։

Միւլազիմի սանի . — Իօլմիւշ միւ տիվր ։

Միւլազիմ՝ ճիամի մէզքիւրուն եանընտա տիվ չէօքիւպ էլինի՝ կէօքսիւնիւն սօլ թարաֆընա վազ իտէրէք ։

— Խա՛յր , գալափ չարբըեօր . տիմէք եալընըզ եարալը տըր ։ Կէօմրիւք գաչագճըսը օլսուն օլմասըն , քէնտիսինի պուրատա պըրագամաեըդ ։ — Հայտե իքի քիչի մերքէզէ չըգսըն տա՝ պիր թէճկիրե կէթիրսին , վէ պիր տէ ճերրահ ճէլպ իթսին՝ տէտի ։

Անընտէ կէօմրիւք մէմուրլարընտան իւչիւ օրատան մուֆթարագաթ իթտիլէր ։ Երկիրմի տագըգա սօնրա , թէճկիրե կէթիրիլիպ , էլմէն պիրուհ հալտե կէօրիւնէն ճիամի մէզքիւր՝ թէճկիրե Լուզերինե վազ իտիլերէք եօլա չըգըլտը ։

Մէմուրլարտան պիրի տէ , տէնիզ գըեըրնտա պուղունմուշ օլան Միսթիգօնուն չանթասըյա ֆաբրգասընը ալտը ։

33

Եարըմ սաաթտա կէօմրիւք տայիրէսինին պուղունտուղու թէբէնե վասըլ օլունուպ , թէճկիրե վէ պունուն իւզէ-

ընտէքի ճիսմ՝ տայիրէյի մէզքիւրէեէ կիրտիրիլտի։ Վուգուաթտան խապէրտար օլան ճէրրահ տախի օրատա պուլունտուղունտան, էլան պայկըն օլան մէճրուհուն էլպիսէլէրինի տիգգաթը քեամիլէ իլէ չըգարտը, վէ պիր գուրշունուն՝ կէօքսիւնիւն սօլ եանընտան վուրուպ, ումուզ քէմիկինին պիր ազ այթ թարաֆընտան չըգտըղընը, վէ տիկէր պիր գուրշունուն՝ տէրիսինէ իլիշէրէք պաշ ճիհէթինտէն կէչտիկինի, վէ իւչիւնճիւ պիր գուրշունուն տախի սաղ պիլէյինի եըրթմըշ օլտուղունու թահգըգ իթտի։

Ճէրրահ. – (Պաշընը գաշըեարագ) Պու եարէլէրտէն եալընըզ պիրի, եանի կէօեիւս թարաֆընտաքի պղըր տըր։ Հալ պու քի պուլունտուղու հալէ նէզարէն, մէճրուհուն իֆագաթը գապիլ օլտուղունու մէմուլ իտէրիմ։ – Պու տէլիգանլը՝ կէօմրիւք գաչագճըսընա պէնզէմէեօր . . . զաննըմճա Ֆրանսըզ տըր. էլիմտէն կէլտիկի մէրթէպէ քէնտիսինի թէտավի իտէճէեիմ, վէ էկէր իֆագաթընա մուվաֆֆագ օլուր իսէմ, շիւպհէսիզ քիմ օլտուղունու, վէ կէճէ վագթը վուգու պուլան իշպու ղարիպ սէյեահաթընըն սէպէպի նէ իտուկինի պիլտիրէճէք տիր։ – Սապահ օլուր օլմազ, վագըաեը Բլիմութ հիւքիւմէթի մահէլլիեէսինէ խապէր վէրիրիզ։

Ճէրրահ, պու սէօզլէրտէն սօնրա, գուրշունուն՝ էսասի պիր ազաեա տօգունուպ տօգունմամըշ օլտուղունու անլամագ իւզրէ, կէօեիւստէքի ճէրիհաեա պիր միլ գօգտու։ Միսթիգօ՝ պու մուամէլէտէն օլ գատար աճը հիսս իթտի քի, գըմըլտանարագ կէօզլէրինի աչտը իսէ տէ, հէման օ անտէ թէքրար գաբաեարագ, գըմըլտանմագսըզըն տուրտու։

Ճէրրահ. – (Կէօմրիւք մէմուրլարընըն միւլազիմինէ.) Պու տէլիգանլընըն չանթասընը աչտընը՞զ մը։

— Էվվէթ, տօգթէօր։

— Իչինտէ նէ՞ վար իտի։

— Պիր գաչ պէեազ չամաշըր։

— Ֆեաղըտա տայիր շէյլէր եօ՞գ մու իտի։

— Ասլա։

— Ագչէսի վա՞ր մը իտի։

— Խայր ։

— Վաղըա՝ կիթտիքճե դիեատե ղարիպ հալ քեապ իսխեօր ։ Ինկիլիճերաեա չըգան պիր ատեմ, օն բարասը օլմահաղրագ նա՞սըլ եօլճոպլուգ իտեպիղեր ։ Հալպուս քի գըեաֆկեֆթի տիլքնեն գըեաֆկեֆթի օլմահըպ, եկպիսեօր Ֆրանսըզ գէուամաչը վէ պիչիմի տիր ։ – Հեր հալտե պու իչտե պիր մուամմա վար ։ Եկեր մեճրուհը թեհլիքետեն գուրթարապիլիրնեմ, պու մուամմաեը անլաեապիլիրիմ,

— Գուրթուլաճաղընը մեմուլ իտի՞ըմիսինիզ ։

—Նե՛ մեմուլ իտերիմ, նե՛ տե մեմուլ իմհհեմ, Ուչ տեօրթ կիւնէ գատար պու պապտե սիզե գաթի ճեվապըմը վերիրիմ ։

Ադրատան պիր գաչ սաաթ կեչտի ։

Հիճքիւմեթի մահելլիեե վուգուաթտան խապերպար օլարագ, հիքեաեե իմտիկիմիզ վագըալար հագդընտա թահգըդաթ իճրասընա էմր իյլետի ։

Վագտա Մ՝իմիգոնուն պայկընլըղը կեչտի ։ Լաքին հենուզ ագըը թեմամիյլե պաշընտա օլմահըպ, չէտին պիր ֆեօպեթե տիւչար օլմուշ իտի, վե օլ տերսեճե հեեեճանը քետիտըե սաեըգլաեօրտու քի, գանըն թեելֆ օլմասըյլա պուլժունտուղու զաաֆկեթե ըաղմէն, իքի քիշի եաթաղընտա քենտիսինի զապթ իմմեեե մեճպուր պուլունմագտա իտի ։

Պիչարե իչ կիւն գատար հաեաթ իյե մեմաթ արասընտա գալըպ, իչինենիւ կիւնիւն նիհաեեթինտե, ճեբրահ իսմիտոմար օլմահա պաշըամըշ իքեն, պիրտեն պիրե մեմուչին ղայրի պիր հալ վագը օլտու ։ Շեօյլե քի, պաշընտաքի ճեբրահա թեհլիքեսիզ զանն օլընտըղը հալտե, նակեհան պե յին իսֆիւնեթի հասըլ իմմեքլե, պու քերրե ճեբրահ պիր միւճիզե օլմահընճա, մեճրուհուն գուրթուլամահահաճաղընը անղաթտը ։

Պիչարե կենճ միտալեահճը, Ինկիլիեերտատա, կեօյմիւք մեմուրլարընըն մերքեզինտե, պիր ասքերի եաթադ տեյուննինտե ճաճ չեքիշտիկի սըրատա, Բարիստե բեք չօգ վագըալար վուգուա կելմեքտե իտի ։

Շեօյլե քի, գօնթես տը Ներվէյին ճենազե ալայը մուհամմեդիե սուրեթտե իճրա իտիլիպ, Բեյօղլաչեզ գապրիսթա-

նընտա, ֆամիլեասընա մախսուս օլան մագպերէտէ տէֆն օ-լունմասընը միւթէագըպ, միւթէվէֆիէնին Միրօմէսնիլ սօգա-ղընտա վագը խանէսի, վիգօնթուն ասհապը մաթլուպունուն տավասը, եախօտ տահա տծղրուսու պունլարըն զահիրի տա-վասը իւզերինէ, մէօհիւր ալթընա ալընտը, չիւնքի շուրաեք պէեան իտերիզքի, քեաֆֆէյի մաթլուպաթ՝ Արնօլտ Տէսվին-երընն հիսապընա օլարագ, Ակօսթինի թարաֆընտան խէֆիէն սաթըն ալընմըշ իտի։

Օէքուէսթրօլար եաղմուր կիպի եաղմագտա իտի։

Մատամ տը Նէրվէյ հիչ պիր վասիեէթ եաղմըշ օլմա-տըղընտան, ժօրժ, եէկեանէ էվլատ օլտուղու ճիհէթլէ, վա-լիտէսինին էմլաք ու վարիտաթընն եէկեանէ վարիսի պու-լունմագտա իտի։ Մէրգում, քէնտի մէնաֆիինէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ պիր մասլահաթկիւզար թայեին իթմիշ իտի։

Ժօրժ, իւչ կիւնտէն պէրու Մէլանի Կօթիէնին էվինէ ա-եագ պասմըշ օլմաերպ, մէզպուրէ իսէ, գօնթէսին ճէնազէ ալայընտա հազըր պուլունարագ, ժօրժա Թէսատիւֆ իթմիշ օլմասընա բաղմէն, մէրգում իլէ կէօրիւշմէմիշ իտի։

Լաքին, իթթիխազ իտէճէկի խաթթը հարէքէթ հագ-գընտա Ակօսթինինին բէյինի սիւալ իթմէք իւզրէ, մէրգու-մուն նէզտինէ ազիմէթ իտիպ, պու պապտէ մէրգում Իթալ-եալը՝ շու եօլտա ճէվապ վէրտի.

— Իշլէրին թէսվիյէսինէ պէքլէեին, վէ վիգօնթուն մու-վագգաթ մուամէլէյի պարիտանէսինտէն տօլայը վէսվէսէ իթմէեին. — Իշ կէօրմէք վագթը կէլտիկինտէ, վատընը թաթ-մասը իչին քէնտինի մէճպուր իտէճէեիզ։

Պունունլա պէրապէր, Ակօսթինի եախօտ մէրգումուն վէքեաչէթ իթտիկի իսիմսիզ սէրմաեէտար, թագտիմ օլուն-տուղու հալտէ պէտէլի էօտէնմէք իւզրէ եաղըլմըշ պիր սէ-նէտէ մուգապիլ, Մէլանիեէ պիր գաչ պին ֆրանգ գարզէն վէրմէեէ բազը օլմուշ օլուպ, կէնճ գատըն՝ աշըգը Ֆրէտէրիք Պէրթէն իլէ պիրլիքտէ պու ագչէեի քէյֆլի սուրէթտէ եէ-մէքտէ իտի։

Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարի, ճէնազէ ալայը միւնասի-

պէթիյլէ Բարիսէ կէլիպ, պատէհու Մալնուեա ավտէթ իթ-տիլէր։

Կէնճ գըզ՝ բահիպէնին նասիհաթլարընա իթաաթ ի-տերէք, Արնօլտ Տէսվիներընը զէվճէսի օլմագտան իսէ, մա-նասթըրա կիրվէք գարարը գաթիսինի բէտերինէ պիլտիրմէզ-տէն էվվէլ, Միսթիգօնուն խապէրլէրինէ պէքլէմէեէ մու-վաֆֆագաթ իթտի։

Մալնու բահիպի, պունտան պէօյլէ, բահիպէ Մարիեէ թէսլիմ իտիլմէք իւզրէ կէօնտէրիլէճէք մէքթուպլարը գա-պուլ իթմէեէճէկինի պէեան իթմէսի իւզէրինէ, բահիպէյի մէզպուրէ՝ շաեէտ քէնտիսի իչին մէքթուպլար կէլիրսէ, ալը-գօեուպ, եալընըզ քէնտիսինէ թէսլիմ իթմէսինի բօսթաճըեա պէեան, վէ պու խըզմէթինէ մուգապիլ իքի լիրա պագշիշ վատ իթմիշ օլտուղունտան, հէր սապահ բօսթաճընը խանէ-սինէ ուղրամագտա, ֆագաթ քէնտիսի իչին հիչ պիր մէք-թուպ վիրուտ իթմէտիկինի խապէր ալմագտա իտի։

Թրիլպի, իքի կիւնտէն պէրու Բարիսէ ավտէթ իթմիշ օլուպ, ավտէթ իթտիկի ագշամ Արնօլտ իլէ կէօրիւշէրէք, զաթէն օգուեանլարըմըզըն պիլտիքլէրի վագըալարը մէրգու-մա հիքեաեէ իթտի։

Արնօլտ, ճապըրսըզլըգ վէ բարա թամաը հիսսիեաթընա թապի օլարագ, էթիէն Պէրօնուն միրասընա պիր ան էվվէլ սահիպ օլմագ արզուսինտէ պուլունմագտա իտի։

Վարիսլէրտէն եալընըզ իւչիւ, եանի Լա Ֆուժէր, գօն-թէս տը Ներվէյ վէ Ֆէրրօն գատըն ահրէթէ եօլճու օլմուշ օլուպ, պու իսէ, թէշէպպիւսիւ խապասաթքեարանէնին բէք ճիւզի գըսմը տիմէք իտի։

Հէնուզ էքսէր վէրիսլէր պէրհաեաթ օլուպ, հալ պու-քի ժիւլ Վէրիէր իլէ գըզընտան մաատա, ճիւմլէսինին տէ վէ-ֆաթլարը լազըմէտէն օլտուղու կիպի, Արնօլտ, Անժէլիքին զէվճի օլտուղունտա, պանքէրի տախի օրթատան գալտըրա-րագ, Էլմաս Թաճիրինին ճէսիմ սէրվէթինէ սահիպի մութլագ օլաճաղընը մէմուլ իյլէմէքտէ իտի։

Պինապէրին Ակօսթինի իլէ Ուիլեամ Սգօթա թալի-

մաթը ճէտիտէ իթա իյլէտի։

Սապահըն սաաթ օնու չայընըպ, Արնօլտ Տէսվիներ՝ Պօմարշէ պուլվարընտա, Թուրնէլ սօգաղընա նազըր օլան պիւեիւք գարուտան տիլարը չըգտը, վէ Ինկիլիզ գրեաֆէթինէ կիրմիշ օլտուղու հալտէ, Վէնսան տէմիր եօլունա ազիմէթ իյլէտի։ վէ մէվգիֆէ մուվասըլէթինտէն գըրգ պէշ տագըգա սօնրա, Բարք ըսթասիօնունտա վակօնտան էնիպ, պիր պաղչէպանըն մահէլլի իգամէթինի մէմուրլարտան պիրինէ սօրտու՝ վէ տէրհալ լազըմ օլան մայիւմաթը ախզ իլէ մէզքիւր պաղչէպանըն նէզտինէ կիթտի, վէ եարը ինկիլիզճէ վէ եարը ֆրանսըզճա լիսան իլէ ֆիքրինի մէրգումա անլաթտը։

Մաստէ՝ Էգօ ճաստէսինտէքի էվին պաղչէսինի սըրաեա գօյմագտան վէ խանէի մէզքիւր տէրմէնինտէ քիմսէնին իգամէթ իթմէտիքկի զէման, օրատա պէքճիլիք իթմէքտէն իպարէթ իտի։

Գօլայլըգլա ուզլաշըլըպ, սախթէ Ինկիլիզ, խըզմէթինի կէծսթէրմէք վէ անախթարլարը թէսլիմ իթմէք իւզրէ, պաղչէպանը մէզքիւր սէյֆիեէ կէօթիւրտիւ։

Պաղչէպան, պիր միգտար ամէլէ գուլլանմագլա, պիր գաչ կիւն զարֆընտա, եօլլարը օթլարտան խայի գըլաճաղընը, վէ չիչէքլէրի սագսըլարա եէրլէշտիրէճէկինի վատ իթտի։

Արնօլտ, մէրգումա մէէզունիյեէթի քեամիլէ իլէ պէրապէր, մէսարիֆաթը իպթիտաիյեէ իչին միգտարը քեաֆի մէպլաղ վէրտի։ վէ խանէի մէզքիւր իլէ միւշքիլաթընըն վէրկիլէրինի, սահիպի օլան Ուիլեամ Սգօթ նամընա թէէտիեէ իթմէքլիկէ անը մէմուր իյլէտի։

Սախթէ Ինկիլիզ, պաղչէպան իլէ կէօրիւշէրէք, մէրգումու, էթիէն Պէրօնուն նաշընըն տէֆն իտիլմիշ օլտուղու մահէլլէ գատար կէօթիւրտիւ, վէ ճիհաեէթի վագըասընը զահիրէ չըգարաճագ հիչ պիր էսէր գալմամըշ օլտուղունու մէմնունիյեէթլէ կէօրտիւ։

Բարիսէ ավտէթինտէ, Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի հէր վագըթքի էլպիսէսինի կիեինիպ, պանգաեա կիթտիկի զէման քէնտի քէնտիեէ,

— Մի՛ք էմմէլէն Թէրթիպ իմ միչ օլառւգում տրամըն գօն ֆասլը տախի էգօ ճատտէսինատէ քէսայինէ Սէն-Մօրտա իճրա իտիլէճէք տիր, տէտի։

Սախթէ խայրխահ Գօրտիէնին Թահրիքիյլէ, բաչավրաճըլար խանընըն սահիպէսի՝ բաչավրաճը պապա Ռիւէր Պէրօեա նագտէն իմիտար իմմէկէ պաչլաեալըտան պէրու, Թապիի մէրգում աղ չալըշմագտա, վէ չօգ իչլէթի իմմէքտէ իտի։

Ռիւէր Պէրօ՝ տիրի տիրի եանմըշ օլան քէօմրիւմ գարըընըն ճէնփէզէ ալայընտան պէրու, քէնտի խոչխոնը պուլունան Գօրտիէնի ասլա կէօրմէմիշ իտի իսէտէ, ժան Տէսուրտէ հագգընտա մէրգում Թարաֆընդան խզհար օլուննան արղուեռու տէրևահըը իմտիվինտէն։ Բօլ Պէրօնուն իրմիքեապ իմտիկի ալչագլըգտան էվվէլ կէնճ գատընըն իգամէթ իմմիչ օլառւղու Սէն մահալլէսի ճիվար սօգագլարընտա Թահգըգաճա իպճիտար իլլէտի։

Պուտ Թահգըգամի էնտասընտա, բասթ կէլտիկի մէյհանէչէրէ կիրիպ իչրէմի, վէ ապչամ, իմմէհտիկի մահիմահրը ալմըշ օլճահարագ, սէրհօշլուգտան նաչի էչլիւ հալտէ բաչավրաճըլար ֆանընդա ավտէթ իմմէքտէ, վէ իրթեֆի կիւնիւ առաչխի այնի մահամէչէնէ սալիք օլարագ, ևինէ այնի նէրճիճէ իրէք խանէխինէ կէլմէքտէ իտի։

34

ժան Տէսուրտի, էլան, գըզը իչէ պիրլիքտէ իմմիճա իմմիչ օլառւղու էօպինօ նամ սօգագտա վագը օթէլտէ իպամէթ իմմէքտէ օլուպ, ֆագաթի աչըգը մէքրուհու Թարաֆընդան, էչհասընտան տախի մահրում իտիլէրէք, ալչագճա Թէրք օլունառւղուպ կիւնտէն պէրու, քէնտիսինին սայքի պիր կէօյկէսի ժառամնագտա իտի։

Պիր գատընը, պիր վալիտեեի տիւչարը ճէվր ու ճէֆա

վէ բէրիշանի իտէն միհն ու մէշագգաթըն ճիւմլէսի օ պիչարէ գատընճըղազը էսիրկէմէմիշ իտի։

Սէվկիւլիւ մասումու Լինա խասթալանմըշ օլուպ, եաթաղընտա սըթմատան տիթրէեօրտու։

Ժան՝ քէմալը եէյիս ու քէտէր իչինտէ օլարագ, անըն եաթաղը պաշընտա օթուրուպ պէքլէեօրտու։

Զէվալը գատընճըղազ մահճուպ վէ միւթէեսսիր պիր հալտէ պուլունմասընա բաղմէն, ճիկէրբարէսինին նաֆագասընը թէտարիք իթմէք իչին, հէր կէօնա խըզմէթէ գաթալանմաղա հազըր օլարագ, էսկի միւշթէրիլէրինտէն իշ խաթէմէեէ կիթտի, լաքին հիչ պիրինի պուլմատը։ Քէնտիսինէ պագտրգլարը վէ քէնտիսիյլէ կէօրիւշտիւքլէրի հալտէ, քեաֆֆէյի կէօզլէրին վէ տօտագլարըն թահգիրամիզ պիր հէյեէթ քէսպ իթմէքտէ օլտուգլարընը զանն իտիեօրտու։

Պու ճիհէթլէ մուվաֆֆագ օլամամասը իւզէրինէ, Ժան Տէսուրտի տիքիշճի մաղազալարընա միւրաճաաթ իթտի՝ վէ անլէրտէն տախի, իչլէր տուրկուն օլտուղունտան, եէնի իշճի ալմագ չէօյլէ գալսըն, էսկիլէրինտէն պագըլարընա եօլ վէրմէեէ պիլէ մէճպուր օլտուգլարը ճէվապընը ալարագ, մէյեուսէն վէ մահզունէն ավտէթ, վէ պատէհուն վուգուի հալի Անժէլիքէ հիքեաեէ իտիպ, Լինա իչին անըն մուավէնէթինի խաթիրհամ իյլէմէք իւզրէ, պուլվար Հօսմանտաքի խանէլէրինէ ադիմէթ իյլէտի։

Ֆագաթ օրատա տախի, Մ. Վէրիէր իլէ գըզը վէ եէկէնինին քէօյտէ պուլունտուգլարընը խապէր ալտը։

Պիչարէ, Մալնուեա կիտէրէք, Անժէլիքի պուլմայը խաթրընա պիլէ կէթիրէմէզ իտի, չիւնքի Բարիստէն Մալնու ուզուն պիր մէսաֆէ տէյիլ իսէ տէ, քէնտիսինտէ իգթիտարը մատտի գալմամըշ իտի։

Օ ալչագ Բօլ Պէրօնուն պըրագմըշ օլտուղու իքի ատէտլուի ալթունտան եէտինտէ եալընըզ պէշ ֆրանգ գալմըշ օլուպ, պու պէշ ֆրանգ տա թիւքէնտիկինտէ, հալինի՞ճէ օլաճագ իտի։

Օմէլ սահիպեան՝ իճարէկի ալմասըզը թագտիրտե, քէնտիսինվէթաբա իտեպիմիր խոխ։

Հիչ պիր հալ ան վափիկէթի պու գառարը տէհշէթլի վէ իչքինտէն չըգըլմազ սուբէթտե օլամազ իտի։

Պէօյէճճե չէֆիլէ գաձընճըղազըն ձիճվալը էսէֆիչիթիմալի կիյնապ կիւն վէ սաաթ պէ սաաթ արթըպ, վէ տէնիզ տալգաբարը կիպի, նիհաէթի քէնտիսինի վէ գըզըլընը մահվ իթմէք տէրէճէլէրինտե վէխամէթի քեսպ իտմէքտէյէ, ախպէր ինթիգամը միւլահազասը՝ փիլըի իչինտե քեաքլէշմէքտե իտի։

Պինաթպէրին Բօղ Պէրօնուն պուլունտուղու մահէլլի իքի իչ տեփա անձամանտաչ չաղըշար, Մէղպուփէ, Անժէլիքին վէրմիշ օլտուղու ագչէեի թաչէպ իթմէք վէ քէնտիսինին օլուպ, անճաղ անըն զասպ իթմիչ իտուկի պու ագչէեի վէրմէք իսթէմէփիկի հալտե, մէրգըմու թէլէֆ իյլէմէք ճատաթվուարընտա պուլունմուեօրտուս։

Լաքին, Բօղ Պէրնոչն իգամէթի իթտիկի մահէլլի քիմսեսէն իտապեր ալամաեըպ, ինթիգամ թատավվուչաթը հէրինեո կօճի գափա էֆքեարը գոյիմ օլտու։

Պու եօլտա եաչամագտան իսէ, Լինաեը տա էպէտիյեէթ գալէվինէ պիլյինքտաէ կէօթիւրէբէք, թէլքի հատաթ իթմէք էվլէտա տէյիմ մի իտի տէյի տիւշինմէքտեէ իտի։

Լաքինէ պու տէհշէթլի դարատընը իճտա, վէ նիհէթի մուղուրէսիյլե էլինի չաճագընան իւղէրինէ վազ իտէճէկի սըրատա, ճեսարէթտաէն քէսիլմեօրտու, վէ պագէն ճինտէթ քեսպ իթմէքտաէ իտուկինի զանն կալմեօրտու։

Ծվագըթ, ճիկէլտագըճինի գուճագլաթըպ, ճեվգեզատաէ տէրէճէտե սըգրպ եօրմեօրտու, վէ պատէհու նէօպէթի կէչէրէք, աղլաեօրտու։

Ժանը պուլտուղունմուզ զեման, Լինպ հէնուզ ուեումուշ իտի։

Պիչարէ վալիտե պու ույգուտան իսթիֆտաէ իտէրէք, տէրունու հէման պօշ օլան էշկա ամնտըղընը աչտըտ չիւնքի էշեասընըն պիւեիւք գըսմը էմանէթի ամնտըղընա յէէսիմ իտուկմիշ իտի։

Հէր նէ իսէ, մէրգումէ, քէնտի սանտրղընտան պիր ֆիսթան չրգարրպ, պիր բէշկիր իչինտէ սարտը, վէ գրզընը անլընտան էօրտիւքտէն սօնրա, մէզքիւր ֆիսթանը րէհինէ գօյմագ իւզրէ եօլա չրգտը։ Լաքին էսնաի բանտէ, գատըն էլպիսէլէրի սաթան պիր տիւքքեան կէօրմէքլէ, ֆիսթանընը սաթաղը հալտէ, րէհինէ գօյմագտան զիեատէ բարա թէտարիք իթմիշ օլաճաղընը պիլ միւլահազա, մէզքիւր տիւքքեանա կիրիպ, վէ պօղչասընը աչրպ, ֆիսթանընը կէօսթէրտի, վէ օն իքի ֆրանգա սաթտը։

Օն իքի ֆրանգ մէդպուրէ իչին հէման սէրվէթ տիմէք իտի. չիւնքի Լինասը իչին էթմէք վէ էթ սաթըն ալաճաղը կիպի, քիրասընա մահսուպէն տէ պիր միգտար ագչէ վէրէպիլիր իտի։

Պու սուրէթլէ Ժան, պիր տէրէճէ ճանլանարագ, իգամէթ կեահընա ավտէթ իչին, սիւրաթլէ ատըմ ալմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ ումուզու իւզէրինէ պիր էլ վազ օլունարագ, պիր քիմսէ,

— Նիհաեէթ, գրզըմ, սէնի պուլաճաղըմը պիլիեօրտում, տէտի։

Պու քիմսէ, իհթիեար բաչավրաճը օլուպ, մէրգում պիր շարապճը տիւքքեանընտան տիշարը չրգրեօրտու։

Ժան, մէրգումու թանըերպ, եիւզիւ գրզարարագ,

— Սի՞զմիսինիզ, միւսիւ Պէրօ, տէտի։

— Վա՛յ, վա՛յ, միւսիւ Պէրօ՞ մու. պանա միւսի՞ւ միւ տիեօրսուն։ Ֆագաթ պիզ ագրապա տէյի՞լմիեիզ։ — Գրզըմ, չօգտան պէրու սէնի արամագտա օլտուղում ճիհէթլէ, պուլտուղումա մէմնուն օլտում։ — Լաքին նէ՛ գատար թէպտիլ օլմուշսուն. խասթա՞մըսըն։

— Խայր, եալընըզ պիր ազ եօրկունում։

— Իշլէրին նա՞սըլ տըր։

— Օլտուգճա սըրասընտա տըր։

— Չօճուղուն նա՞սըլ տըր։

— Լինա էյի տիր։

— Բէք էյի. չօճուղունու կէօրէպիլի՞րմիեիմ։ — Իգամէթ-

կեահՂըն պուրաեա ֆապՂն օլմալը տըր ։ - Իմոի, հայտե պէնի օրաեդա կէօթիւր տէ՛ չՃուղունու տերազուշ իտէեիմ, վէ սէ-նինլէ պիր ձզ կէօրիւշէյիմ ։

Ժան՝ պուլունտուղու հալը սէֆալէթիլթիմալի իՀթիեար ջաշալրաճՂընըն կէօրմէսինի, գատընլարա մախսուս պիր ղու-րուլթիեէթ վէ թէքէպպիւրլէ իսթէմէտիկինտէն, օլ պապտէ թէրէտտիւա իտիեորտու, վէ նիհաեէթ,

— Թէքլիֆինիզէ մուվաֆֆադ իտէրիմ ամմա, թէէսսիֆ իտէրիմ քի էվիմէ կիթմէյէճէօրում, տէտի ։

— Աճա՛յիպ ։

— Պէն չիմոի պիր ֆապրիգատա չալըշըեօրում, վէ չո-ճուգ տա մէքթէպէ կիտիեօր ։

Բիէր Պէրօ՝ պիր տէրիճէ սերխոչ օլմասընա բաղմէն, թէճրիւպէքեար պիր խաֆիեէ կիպի գունտաղ օլտուղունտան, հապըգէթի հալի տերք իտէրէք,

— Բէք էյի, բէք էյի, անլաեօրում. ֆագաթ ֆՀաֆրի-պատան սաաթ գաՀչտա ավաէթ իտիեօրսուն, տէյի սիւալ իթտի ։

— Ղոեէթ կէճ ավտէթ իտիեօրում. հէմման ագշամըն ա-լաֆրանկա սաաթ սէքիզ վէ տօգուզ րատատէէրինտէ ։

Լաքին ժան, պու սուրէթլէ եապան սէօյլէտիկինտէն տօ-լայը գըղարմագտա օլտուղունու հիսա իտիեորտու.

Բաչավրաճը. - Բէք էյի. օ սաաթտա սէնի կէօրմէէ կէլէճէիմ. ։ ։ նէ՞րէտե իգամէթ իտիեօրսուն ։

— Տօսթլարըմտան պիր գատընըն իսանէբինաէեիմ, վէ օ-րտաեա կէլմէնիզի տավէթ իտէրսէմ, քէնտիսինի կիւճէնտիրի-րիմ տէյի վէսվէսէ իտէրիմ ։

— Գըղըմ, սանա պիր շէյ սէօյլէմէքլիկիմի իսթէ՞միսին. սէնին պու սէօյլէտիրլէրին հէք ճաաալ տըր ։

— Նէ՞ տիեօրսուն . . .

— Պիլ՞եօրմուսուն, պանա տուզաղ օլմազ ։ Գըեաֆէ-թինտէն վէ թաավիրինտէն՝ օլանը կէշէնի անլաեօրում՝ վէ պահա իտէրիմ չքի, սէն վէ գըղըն հէմման հէր կիւն աճ գա-լըեօրսունուզ ։

— Ես ալ ուզեցի, որ ինձ ալ ուրիշները ճանչնան, ըսաւ Ղամանիպ։ Ամէն վաղը լսեցի, որ ան ու ան մեծատունը մեռաւ, ան ու ան մեծ պաշտօնեան մեռաւ, ես ալ ուզեցի, որ ինձ ալ մեռնին։ Ինչո՞ւ ես ալ չմեռնիմ, ինչո՞ւ ես ալ չմեռնիմ։

— Ղամանիպ, ըսաւ Ռուբէն, ինչո՞ւ կ՚ուզես մեռնիլ։

— Ինչո՞ւ չուզեմ մեռնիլ, ըսաւ Ղամանիպ, ինչո՞ւ չուզեմ մեռնիլ։ Ես ալ ուզեցի, որ ինձ ալ մեռնին

Քահանան. — (Հենած գենաիեն.) Սենք իմ էտիկին գաստար կիզլե, զըզըմ. պեն իպամէթի իմ էտիկին մահէլդ անլաեաճաղըմ, վե պապա Ծծրաիե իլե պիգլըբաե օէնկին իշինի սըրաեա գօեաճաղըմ։

Մէրգում, պու եօլտա վուլահազա էշտէրէք, վե սինիիլէ վաթէնէիպա օլմահան պիր չէվիքլիք իպրազ հաեէրէք, սիչրաթը ֆեվգելատե իլե էվլերին տիվարը թարաֆընա կէչըլի, վե պիչարե գատընճըղազը կէօդունտէն աերըմահարագ եէրէրիւմեե պաշլատը։

Ժան, եիւզ ատըմ գատար գամթի իթտիքատէն սոնրա, գենտիսինի թաագիպ իտէն օլուպ օլմատըգընա թէէմին օլմագ իւզրե արգասընա տէօնտիւ։

Բիեր Պէրօ, օլ էգնատե գալաբըրըմըն խուղըրինգե տուլուպ կէօրիւշմէ գատե պուլունաճն իլի գինշինին արգասընտա կիպգենմիշ իտի։

Ժանա գիմաէնին գենտի արգասընտան կէլմէգատե օլմատըգընա թէէմին օլարագ, եօլունա տէվամ իթտիկի կիպե, Բիեր Պէրօ տախի ուգագտան մէյդուամեե թաստիգպե տէվամ իլլէտի։

Ժան, էվվէլա պիր եգմէգճի, վե սոնրա էմի գէպատը քիշիրէն տիւգենճէրա կիտիպ, պուղազտան խամէտիկինի ալարագ, պիկա տէֆա տանա արգասընպ ամճը նազար իլե, Հազիրլօ ձօգաղընտա պիր օթէյին գաբուսգընտան կէչտի։

Բիեր Պէրօ պունու կէօրիւպ, գենտի գէնաիեե, — Ինգամէթկեահը պուրատը օլմագը տըրնագ գալիպտա պիր գաչ քարա թէտարիք իլե, ատըլգատան էգմէգտե պուղընան չօճուգունա պիր ադ նաֆագա թէրիմկա ելմիշ տիր, տէտի։

Ուրտան սէգիզ ան սանիյէե կէչինճե, բահնավրատը տախի մէղգքուր գաբատտան միղաէր իթտիկինտե, օլճէյճի գարը, — Նէ՞ վագթ էտօրտունուգ, տէտի։

Բահնավրատը. — Ճիւղի մանկամաթ իտի էգիմ, մատտա։

— Նէ՞ մատտե հագգընտա։

— Մատամ ժան Տէսուրտի պուրատա՞ մը իգամէթ իտէր։

— Էվվէթ, օտասը՝ պէշինճի գաթտա սօլ թարաֆտա տըր։ — Սիզ քէնտիսինին ֆամիլեասընը թանըեօ՞րմուսունուզ։

— Էվվէթ, թանըրըմ։

— Էօյլէ իսէ քէնտիլէրինէ սէօյլէեին քի, պու պիչարէեէ պիր ազ մոնավէնէթ իթսինլէր. չիւնքի սէֆիլ հալտէ օլուպ, չօճուղուլա հէման հէր կիւն աճ տըր։

35

— Բէք էյի, բէք էյի՞ — Չօճուգ խասթա՞ մը տըր։

— Զանն իտէրիմ. ՝ ։ իքի ի՞ւչ կիւն տիւր քի, քէնտիսինի կէօրմէյօրում։ Լաքին ժան Տէսուրտի ֆօտուլ տուր։ Պանա պիր շէյ սէօյլէմէեօր։ պէն տէ քէնտիսինի իսթիճվապ իթմէեօրում։

— Պու շէյլէրին իճապընա պագաճաղըմ. քիրանըզ իչին տէ միւսթէրիհ օլուն, չիւնքի թէէտիեէ օլունաճագ տըր։

— Սիզ շիմտի եօգարը՞ մը չըգաճագսընըզ։

— Խայր, խայր, հաթթա պէնիմ կէլտիկիմի տէ ժանա սէօյլէմէեին, զիրա պէնիմ կէլմիշ օլտուղումու խապէր ալըր իսէ, պուրայը թէրք իտէպիլիր։ — Քէնտիսինին պազը իշլէրինի սըրաեա գօյտուգտան սօնրա թէքրար կէլէճէեիմ։ Օլ վագըթ, հէմ քէնտիսինի, հէմ չօճուղու հաղգընտա պազը թէտպիրլէր իթթիխազ իտէրիզ։ — Շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլատըգ։ մատամ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, իհթիեար բաչավրաճը, հէեէճան վէ թէէսսիւրիւնտէն նաշի ագան պիր տամլա եաշը էլինին թէրս թարաֆըյլա սիլտի։ վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Շիմտի կիտիպ պապա Գօրտիէեի պուլմալըեըմ. ՝ էյի պիր զաթ տըր, ֆազիլէթ իշլէմէքլէ մէմնուն օլմագտա տըր, տէտի, վէ մէրգումուն իգամէթկեահընա կիթտի իսէ տէ, պուլամատը, վէ գաբուճու գարը։

—Միւսիւ Գօրտիեէ Բարիստէն զայպուպէթ իթմիշ օլմալը տըր. իքի կիւնտէն պէրու քէնտիսինի կէօրմէտիք, տէյի պէեան իյլէտի։

Բաչավրաճը. – Պէն եարըն թէքրար կէլիրիմ. սիզ քէնտիսինէ, բաչավրաճըլար խանընտաքի տօսթունուն քէնտիսինի կէօրմէեէ կէլտիկինի սէօյլէյին, տէյի իխթար իթտի։

Ուիլեամ Սգօթ՝ այնի վագրթտա հէր եէրտէ պուլունմագ, վէ Արնօլտ Տէսվինեընըն թավսիեէ իթտիկի միւթէատտիտ խրտմէթլէրի այնի վագրթտա իճրա իթմէք իդթիտարընը հայիզ տէյիլ իտի։ Լաքին իրթէսի կիւն, Բիէր Պէրօնուն վիրուտինտէ, խանէսինտէ պուլունտուղունտան, բաչավրաճը՝ վագրաեը մուխթասարէն հիքեաեէ իթտի, վէ խիթամընտա,

— Սիզ պանա, ժանա պիր էյիլիք իթմէեի վատ իթմիշ իտինիզ. վատընըզը իյֆա իտէճէկինիզէ էմինիմ։ Պու ֆազիլէթ զաեէթ տէեէրլի օլաճագ տըր։ Շու գատար քի, քէնտիսի հէնուզ զանն օլունտուղունտան զիեատէ զուրուրիեէթլի օլտուղու ճիհէթլէ, իտէճէկինիզ էյիլիկի, շիւպհէ իթմէսինէ մահէլլ վէրմէեէրէք գապուլ իթտիրմէք իչին պիր չարէ տիւշիւնմէք լազըմ տըր։

Սախթէ Գօրտիէ. – Սիզ պու խուսուստա միւսթէրիհ օլուն. պէն պու կիւնտէն էօյլէ թէրթիպ իտէճէեիմ քի, պիզզաթ շիւպհէ իթմէքսիզին հագգընտա մուավէնէթ իճրասը գապիլ օլապիլէճէք տիր։ Լաքին սիզ միւտախէլէ իթմէեին, չիւնքի միւտախէլէ իթտիկինիզ թագտիրտէ, թարաֆընըզտան կէօնտէրիլմիչ օլտուղումու զանն իտէպիլիր։

— Վէսվէսէ իթմէեին, պէն հիչ պիր շէյ անլաթմամ

— Իեանէյի ումումիեէ տայիրէսինտէ պազը տօսթլարըմ վար տըր. պազը միւֆէթթիշլէր թանըրըմ քի, պունլար, հագըդէթէն մուավէնէթ վէ համիյէթէ միւսթահագգ օլան քիմսէլէրին խանէլէրինի կիզլի սուրէթտէ թահգըգ իտէրլէր։ – Հէր նէ իսէ, սիզի թէէմին իտէրիմ քի, պիր գաչ կիւնէ գատար ժան Տէսուրտի վէ գըզը՝ մուզաիգատան գուրթուլաճագլար տըր։

Բիէր Պէրօ՝ թէշէպպիւսիւնիւն նէթիճէսինտէն վէ մեր-

դեպ դաշնակից նաւերը հասնէին մինչեւ ծովեզերեայ ամրոցը, որուն մուտքարգելքի համար Սգօթ տախի տիշարը չէզոք, խանգարմունքի պէտք ունէր մարտական ուղղութեան տուրմուշ ըլլան արտաքին բանակին, էգօլ որ Մէտին օգնութեան կրնայ հասնիլ ապահովութեամբ։

Արդարեւ, Շօք տ'Արժանտան պիտի ուղղութեան տուրտուղունտա, պապա Գօրոնէ, որ տեղին ամէնէն դէպի թիւնտէ օլարագ աշխարհա Ֆնտի, վէ Մէգլիւր մէյլոանէնէ տախիլ օլտու։

Մէրգում, սէքիզ կիւնտէն պէրու նէ՝ էօժէն Քուաղօռի նէ՞տէ Քօլ Պէլօռու կէօրմէմիշ իտի։ Գադաթ պիւրնի հախատ տիկէրինի, վէ պէլքի տէ հէր Իքիսինի օրատա պուլաճաղընա էմին իտի։

Էօժէն Լուազօ մօպիլնասընը Յաթարդան վէ Վիգթօրինին խոսթախանէնէ կիրմիկինի իմպէր ալալտան պէրու պիւսպիւթիւն հօվարտաճա պիր էօմիւր կէչիրիեօրտու։

Սգօթ, էօժէն Լուազոնուն նէմինէ բարտը օլտուդճա քէնտիսինէ հիչ պիր իշ արամաճաղընա, վէ բարտաքթիւքէնտիքտէն սոնրա տախի, հիչ պիր միւճէլլինհանէ տիրէքթօրունդան քէնտիսինի գապու իմմէնէճէկինէ գաղիէն իտքաթի օլմուշ օլուպ, պու պ պտէքի զանննեաթը տա եանլըշ տէյիլ իտի։

Լուազօ՝ իչրէթէ օլ տէրէճէ միւպէթելա օլմուշ իտի քի, իսթիւնիւն պաշընըն թէմիզլիկինի ասլա տիշինմէեիպ, էլպիսէլերի կեահ չամաշրու, կեահ թօզու իտի, վէ թրաշ օլմատըղը կիպի, սաչլարընը տախի թարտանաեօրտու, վէ հանագլարըյլա կէօզլերի չուգուրլաշմըշ, վէ կէօզ պէպէքէրինին բարլագլըղը սօլմուշ իտի։

Սգօթ պէրտանէնէ կինտիկի զէմանի, Լուազօ, իքի հինկէքնար գումարպազ իլէ քեազըտա օեռէնուն տալմըշ օլուպ, մաատարընա եադլաշան ատսթանէնա տիգաթի իմմէտի։

Քեազըտարըն եանընտա պուլունան պիր գաչ առէնտ պիք-

քէնէն, օձուճան՝ միւսքիրան, թոմ իմիմէք իչին օղնանան եըպ, ապչէ իչէ օղնանմագտա օլտուղու ֆինչաչըլըեօրտաղ վէ օղնանըլան օձուն տա, իւչ քիշիլի բիլքէ, եախօտ թապըրի տա խէրլէ Եէսուզ Էէւեօէ իտի։

Բալթիեի Լուազօ ղայպ իթտի վէ տէվամ իչին ճէպինտէն բախա չըգարմահա հաղըրլանըրքէն, Սգօթ՝ եղինի մերգումուն ումուղունա վազ իտէրէք։

— Տօսթում, պու կիւն պախթըրն եավէր կէօրիւնմէեօր... պաչգա տէֆա ածըօրնը չըգարըրըզըն, տէտի՝ —

Տիկէր իչի հիյէքեար օձուճաճուչար, Սգօթ ուն վիւտախէլէսինչէ, թէրթիպլէրինին պօղուլմուչ օլմահնտան տոզոեը հիտաֆէլէնտիլէր իսէ տէ՝ հիտաէյէթլէրինի աչիքեարէն պէեան իտէմէիքլէրինտէն, սէս չըգարմագտըղըն փիկէր պիր մահտա նըն եանընա կիտիպ օձուրտուլար։

Լուազօ՝ Սգօթու թանըեաճագ՝

— Մէքիզ կիչնահէն պէրու սէնի կէօրէմէտիկիմճէն, էօրմիւչ օլտուղունու զանն իտիեօրսում, տէտի։

— Մէմլէքէթիմէ կիթմէկեճ մէճպուր ծլմուչ խտիմ։

— Եինէ միրաս իչի իչի՞ն մի՝

— Յահմըեաճա իչլէրիմ իչին... չիմոի պուղտարը ալըմ լագալըմ, սանա նէ իբրահիմ իտէեիմ։

— Պիր ապէնթ։

— Սգօթ՝ իչի գաոէ՞ ապէնթ կէթիրթտի, վէ պատէհու չու եօլտա քէլաճա տէվամ էիթտի։

— Զալըշըեօրմուսուն։

— Խայր, իչ պուլամատըմ։

— Գարընտաճ խապէր ալմը՞ն մը՝

— Օնուն լագըրտըսընը իթմէք. պուլունտուղուն ժահէլ էյի տիր, օրատա գալսըն։

— Քօչ պէրօճան նէ՞ խապէր։

— Օ տա պէնիմ կիպի իչքիզ կիչճհուզ գալսը։

— Նէ՞ ոիեօրսուն. միւմքին տէյին տիր։

— Տօղրուսու պու տուր. խըսըմըմըզ օլաճագ վէբրիեր՝ կիւեա մերգումուն ասհապը մահէլուպտա թարափընտան պիր

թագըմ սէքուէսթրօ խապէրլէրի ալաղղընը պէհանէ իտէրէք պիչարէեի թարտ իթմիշ... Ա՛հ, չու իշ սահիպլէրի ֆէնա ատէմլէր տիրլէր։

— Շիմտի Բօլ նէ՞ եաբըեօր։

— Իշ արաեօր, ֆագաթ պուլամաեօր։

— Էլան Բրօվանս օթէլինտէ՞ մի իգամէթ իտիեօր։

— Էվվէթ։

— Պուրաեա կէլիեօ՞ր մու։

— Վագըթ վագըթ կէլիեօր։ — Սէն նէ՞ եաբըեօրսուն. ագչէեէ գավուշմագ իչի՞ն մի մէմլէքէթէ կիթտին։

— Խա՛յր, պիլաքիս պիր թագըմ ավօգաթլարա բարա վերմէեէ մէճպուլ օլտում։ Պիր տավաեա թէշէպպիւս իթմիշ իտիմ, անը զայպ իթտիմ։ — Պէն իսէ, տավաեը գազանըպ, ալաճաղըմ ճիւզի պիր մէպլաղա սահիպ օլսա իտիմ, շունա պանա թագսիմ իտէճէք իտիմ։ — Հագըգէթէն պիր թագըմ ատէմլէրին քիւմէ իլէ ալթունլարը պուլունտուղունու տիւշիւնտիւքճէ...

— Էվվէթ, պու բէք հագգսըզլըգ տըր։ — Պազը քիմսէլէրին քիւլլիեէթլի սէրվէթի վար տըր. պազըլարըն տա կէչինէճէք ագչէսի պիլէ եօգ տուր։

— Էլպէթթէ պէօյլէ գալմաեաճագ տըր։

— Պիր շէյէ թէշէպպիւս իթմէք ֆիքրինտէ՞միսին։

— Էվվէթ, քեարլը պիր իշէ թէշէպպիւս իտէճէեիմ. լաքին պունուն իչին իւչ ճէսուր վէ իշկիւզար ատէմ լազըմ տըր։

— Պէն օլամա՞զմըերմ։

— Օլապիլիրսին, լաքին պիր քիշի քիֆաեէթ իթմէզ, իւչ քիշի լազըմ տըր տիեօրում։

— Բօլ տա օլմա՞զմը։

— Պէլքի օլապիլիր... իչի պէն պիր ազ իլէրի կէօթիւրէեիմ տէ, սօնրա թէքրար պու խուսուստա կէօրիւշիւրիւզ։

Լուազօ՝ պու արա ասըլը սաաթա պագտըղընտան, ըՍգօթ,

— Նէ՞րէեէ պագըեօրսուն, տէյի սիւալ իթտի։

— Սաաթա ։

— Նիչի՞ն ։

— Սաաթ օն պիր պուչուգտա, Սէն-Լուի-ան-լ՚Իլտէ պիրիսիյլէ պուլուշաճաղըմ ։ — Պու կիւն իչին, պանա պիր իշ պուլաճաղընը սէօզ վէրտի ։ Պունունլա պէրապէր իւմիտիմ եօգ տուր ։ — Սէն տէ պիրլիքտէ կէլի՞րմիսին ։

— Խայր, պէն պուրատա պէքլէրիմ ։

Լուազօ՝ ապսէնթինի իչիպ տիշարը չըգտը, վէ պիր սաաթ սօնրա ավտէթ իթտիկինտէ, Սգօթ ։

— Նէ՞ խապէր, իշ պուլտո՞ւն մու, տէյի սիւալ իթտի ։

— Խա՛յր ։

— Պու գատարճըգ պիր չէյ իչին քէտէր իթմէ ։ — Պիր ազ էվվէլ պահս իթտիկիմ մատտէ հագգընտա թէքրար կէօրիւ չիւրիւզ ։ — Շիմտի պէն մահէլլէտէ պիրինի կէնրէճէյիմ ։ — Ագշամ թաամ իթմէք իւզրէ սէնի ալմաեա կէլիրիմ ։ — Շիմ տիլիք՝ հայտէ կիթ արգատաշլարընտան ինթիգամընը ալ ։

Սգօթ՝ մէյխանէտէն չըգըպ, պիր ազ ուզագտա տուրան արապաեա բաքիպէն, Շարիթէ խասթէխանէսինէ կիթտի ։

Օ կիւնիւ բէնչշէնպիհ օլուպ, խաճթէխանէլէրին զիեարէթի եէվմի մախսուսու իտի ։

Սգօթ, կիթտիկի սըրատա, գարչը թարաֆտան Բօլ Պէրօնուն կէլմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւ ։

36

Սգօթ՝ Բօլ Պէրօեա կէօրիւնմէք իսթէմէտիկինտէն, եօլունու չէվիրտի, վէ պիր ազ եիւրիւտիւքտէն սօնրա, սաղ վէ սօլ թարաֆլարա պագըպ, Բօլ Պէրօնուն ղայպուպէթ իթմիշ օլտուղունա թէէմին օլտուղունտա, [illegible]

— Աճապա նէ՞րէեէ կիթտի, տէտի, վէ պիրտէն պիրէ էլէնի անլընա վուրարագ, — Էկէր Լուազօնուն գարըսընա վի-

ղիթա վէրմէեէ կիթտի իսէ , դարիպ չէ,յ տիւռատէյի տիւ-
չիւնտիւ , վէ եէնիւտէն էվվէլքի եօլտան եիւբիւեէրեք , խաս-
թէխանէնին հավլիխնե կիլտա :

Խաթէխանէնկին պիր պէքճիսի . — Նէ՞քեեհ կիսաիեօրուս-
նուզ ։

Սգօթ . — Պիր հասաթաեը կիսարէթ իմմէեե-

— Իւզէրինիզտե աղչխուլի մէճիտու օլսուն պիր չէյ վա՞ր
մը տըր ։

— Իւզէրիմտե պիր չէյ եօք տուր , ֆագաթ սաթ գիսաբէթ
իմմէնք իսթէտիկիմ քիմսէնին հանկը սալտըգա պէնէլտուս-
ղունու պիլմէք իսթէր իտիմ ։

Սօլտա , ֆիրինճի քէսիրէրինէ ատթընտատա պուլտունան
օտաեա միսաֆատաթ փտին ։

Ուիկեամ Սգօթ , ալտըդը թաբիֆ տնեճիպինճե մէքքիսէ
օտաեա կիտիպ , դարչըսընա չըգարկըդը մէմուրա ։

— Ըէճա իտէրիմ Գէրօ ֆամիլեասընըն դըդը մատամ
Վիգթօրին Կուազօ հանկը թալտատա տըրթա եէյի բիսաթ իմ-
տիհանիկին պիր տէֆթէրէ պագմարագ չէյ

— Սէն-Դիէր սալսընտա , 22 նոյեմպրը ,

Խոսթա պագան պիր գալը՝ Սգօթու ֆէզբիւդ սաքաեա
կէօթիւրտիւ ։

Պիչարէ վիգթօրին՝ խասթէխանէնէե կիտէլիտէն պէրու
ահվալը սըհհիեէսի տիւզէլմէքիչ , պէյլին իւֆիւնէթի տէ-
վամ իթտիկինտէն , տահա վէրիմ նէթիճէլը հասըլ օլմուշ
իտի ։

Շու գաատարքի , մէպուրէնին ագը պաշընա կէլէրէք ,
հէր չէյի խաթըրլատըղընտան , պու խուրտա ապթի ահվալը
սրհհիեէպինին տահա գիեատէ ապըրտաշմասընա աէպէչ օլմուչ
իտի ։

Հէքիմլէր , մէզպուրէ հագդընտա էնտիչէ իչինտէ պուա-
կտունուզ , Վիգթօրին իսէ , չոգ տէֆա գ՞ապտ եօլտա իսպա-
տագտան իսէ , էօմրէք պին գամ էվկէա տըր տէմէչքտաէ վտին ։

Պիշաէնին չէ հղէ զաթէն ասմուշ խլէն, տանա պեռատե
իւչ կէվէնքատե պաշտնան չախատան աերքմատը ։
— տա՛ վէ տէրմանը թիւնաքէնիպ, պաշը հասմէդը իւղէրինէ
տիւշուս, փադամի կէօղէրինի՝ խատթա պագան պիր գատըն
կէլէն շախսը թանըտըղընը զանն իսէրէք վիճուսուղ ատրա-
քմանե կիրտիա վէ գըղընը իմ տիւկի կիսգ։ էօժ ՀՀ Լուսպո տա՛ըն-
տի իւչ

սարարրպ, կէօզլէրի գաբանտը։ Մէրգումէ, եանըլմագտա օլմատըղընա էմին իտի։

Կէլէն չախս՝ Բօլ Պէրօ իտի։ — Խասթա պագան գարը, Վիգթօրինի ույգուտա զանն իլէ, եօրկանը իւզէրինտէ պուլունան պիր էլինէ տօգունարագ։

— Սիզի կէօրմէք իւզրէ պիր քիմսէ կէլմիչ տիր, տէտի։

Վիգթօրին կէօզլէրինի աչըպ, զայիֆ պիր սէտա իլէ։

— Սիզմիսինիզ, տէտի։

Պու արա խասթա պագան գարը չէքիլտի, վէ Բօլ՝ էվվէթ մանէասընտա օլարագ պաչընը սալլատը։ Մէրգում, հէեէճանը ազիմ իչինտէ կէօրիւնիւեօրտու։

Պիր գաջ սանիյեէ գատար։ Բօլ, Վիգթօրինին՝ վագտա հէնուզ կիւզէլլիկինի զայպ իթմէմիչ փսէ տէ, պիր տէրէճէ պօզուլմուչ օլան սիմասընա պագտը։

Վիգթօրին. — Տիմէք սիզ սինիզ. հարէքէթի վագրանըզըն նէթիճէսինի կէօրիւպ մէմնուն օլմաեա կէլտինիզ, տէտի։

Պէրօ՝ ճէվապ վէրմէտիկինտէն՝ խասթա չէօյլէ տէվամ իթտի։

— Քէնտիսի, օ ճէլլատ կէլմէեէ ճէսարէթ իթմէեօր տա, սիզի՞ մի պանա կէօնտէրիեօր։ Ալչա՛գ, գարշըմտա պուլունմաեա ճէսարէթ իթմէեօր հա՛։

Պու տէֆա տա, Վիգթօրինին սիմասը գըզարտը, վէ ղարիպ պիր հալ քէսպ իթտի։ Օլ վագրթ Բօլ՝ թաթլը պիր սէտա իլէ,

— Բէճա իտէրիմ, քէսպի սիւքիւնէթ իտին։ — Զէվճինիզտէն պահս իտիեօրսունուզ, տէյի՞լ մի։ Խայր, խա՛յր, պէնի պուրաեա կէօնտէրէն քէնտիսի տէյիլ տիր։ Պունունլա պէրապէր սիզին պուրատա պուլունտուղունուզու պիլմէեօրտում, տիւնքի կիւն քէնտիսինտէն խապէր ալտըմ։ — Ա՛հ, բէք ալչագ ատէմ տիր։

— Էվվէթ, ալչագ տըր, ֆագաթ ջիզին սէպէպինիզլէ ալչագ ծլմուչ տուր։

— Վիգթօրի՛ն, պու եօլտա զանն իթմէքլէ խէթա իտիեօրսունուզ։ Սէրխօշ օլմագլըղը պէ՞ն մի քէնտիսինէ էօյրէթ-

տիմ։ Միւճէլ՝ իտխանէտէն քէնտիսինի պէ՞ն մի չքդարթտըմ։ Պէ՞ն մի քէնտիսինի ալչագ գըլտըմ։ Վագաա հագգընըզտա պազը խէթալար վէ պիւեիւք խէթալար իշլէտիմ, վէ պունտան տօլաեը տա ֆէվգէլատէ միւթէէսսիֆիւմ, լաքին հիչ օլմազսա, պու խէթալարըմ հագգընտա մասազէրէթիմ վար տըր։ – Սէտաի գալպիմի թէսկին իտէպիլի՞ր մի իտիմ։ – Աշգ ու մուհապպէթ հէրչէյտէն գուվվէթլի տէյի՞լ մի տիր։ – Պէլքի պու աշգըմ, հալ ու վազիեէթինիզի տահա զիեատէ աղըրլաթմըշ տըր, զէվճ տէյի գապուլ իթտիկինիզ ատէմին սիզէ լաեըգ պիր քիմսէ օլմատըղըն կէօրմէքլէ, հիսսիեաթըմը զապթա միւգթէտիր օլամատըմ։ – Սիզէ մէտարը թէսէլլի օլմագ իսթէտիմ, սիզ բէտտ իթտինիզ։ – Շիւպհէսիզ էօժէնէ իֆթիրա իտիեօրում տէյի պէնի իթհամ իտիեօրտունուզ։ – Լաքին էսէֆ իտէրիմ քի, պու կիւնքի հալինի կէօրիւեօրսունուզ։

— Պուրատա պուլունտուղումու քէնտիսինտէն խապէր ալտըղընըզ հալտէ, տիմէք խասթախանէտէ պուլունտուղումու քէնտիսի պիլիեօր։

— Էվվէթ, պիլիր։

— Ֆլէօրիւս սօգաղընտաքի էվիմիզէ ավտէթ իթմէ՞տի մի։

— Բէճա իտէրիմ, պու խուսուստա պանա պիր չէյ սօրմաեքն։

— Պէլքի տէ տիկէր պիր գարը իլէ օ էվէ ավտէթ իթմիշ տիր։ – Պիլա վէսվէսէ սէօյլէեին՝ քէնտիսինի էլան սէվէ՞րմիեիմ զանն իտէրսինիզ։

— Խայր, խայր, զէվճինիզ՝ քէնտի գարըսընը տիւշիւնմէտիկի կիպի, տիկէր գարըլարը տա տիւշիւնմէքտէ ա՞էյիլ տիր։ Մէրգում, եաչընըզ նէրխօշ օլմաեը, գումար օյնամաեը տիւշիւնիւեօր, վէ ասլա չաչըշմաեօր։ Թապիի պու սուի ախլէագընը իճրա իթմէք իչին, ագչէ լազըմ օլտուղունտան, Ֆլէօրիւս սօգաղընտաքի էվին քեաֆֆէյի մօպիլեասընը սաթմըշ տըր։

Վիգթօրին. – (Տօղրուլարագ.) Մօպիլեամըզը սաթտը՞մը։

— Էվվէթ։

— Լաքին պուհատն ասլաբը քենտախինի իթտակ իթմեմ, չինքի պու խարեմի սիզ քենտախինէ կեօմեերանինիզ։

Բօլ Պէյօ՝ վիզիթօրինին պոճ խառկուսատա մալիկմաթը պուլունտուդունա պիլմէտիկինտէն, թէաճճիւպ ալեմեմի խպրաձ իթտի։

— Վիզիթօրին, ինժէն պէնի թէրք իթտիճի կիպի, սիզ ատ ժանը վէ գըզընըզդ թէրք խոնիդ։ Օ հէր չէյլէ թաբըր կիպի չտիդ ատ սամտանըզդ։

Մէզաթրէ, վիէքրաթ պաշընը եապմըշընա ատաճատրակ, հէվինկիւր հէյճկիւր տաղամահա պաշլատը։

Բօլ, վիզիթօրինին պիր ելինի թամթատուդանան դամէզ-պուրե, հէք նէ գատար չէքմէնէ չալըշտը խատ տէ վէրտուա, հէման ճէպրի սուրէթտէ գօյվէրմէտի վէ հէճճանըդ պիր ուհատա իչէ չու ազօղէրի վճօղէտի։

— Իվէթէ, գապահաթլըըմ, լաքին գապահաթլը ալմադըդըր գատին Ալի իսի։ Միզէ ահվիհօրատա, պիզէ սէճատ գըլաճաղըմ վէ եվան տախի սիզի կէվերինէ վէ տախնա պուզէ սէճատ գըլաճաղըմ։ — ժանը տախի, մահզա պիզին իչին թէրք իթտիմ... Թաավիրինին՝ սիզին թագվիինիզ իլէ պէնիմ գադըգիմ արաալնատա պուդջունմասընը ժամէհվէհօրատա։ Իչիմէ մնագէրէմիմ պունդան իսարէթ տիրա ածալպէրինատէ աշգ ու մուհապէթ թաշըհանլար՝ պուրասընը անլարլար։

— Պէն ոէրպէյիթ օլմադըդըմ իչին, մնձագէրէթինիզ շայխանը գապուդ տէհկ տիր։

— Ֆագաթ պու կիշն սերպեստ օլմըզ։ Չիհնդի ղէվճինիզ սիզի թէրք իթմէկ փուդ Պէն իտէ, ժան իլէ հիչ պիր պադ իլէ ագադը տէ յոկ իսիմ, վէ չիզէ օլան մուհապէթիմ քենտիքինի թէրք իթմեկի պադնա եմն իպիհօր ֆտի։ Ամն, խոպճեմ վիզիթօրին, եամրիսա, հաճատըմ, սիզին իչին հէրս չէյէ հադըրըմ։ եալընըզ պէնի սէվճենկինիդի աղաընըզատան իչիթմէք իսթէմէմ։

— Խայր, խայր, սիզի թահզիր իտէրիմ. պուրասան կիսին, ակրա սիզի կէօրմէքլիկիմ՝ ֆէնալըղընըն մուճեխ օլուճաօր։

— Պուրանա կէլիշիմէ տարըլտընը՞զ մը ։

— Տարըլմատըմ, ֆագաթ կէլմէսէ իտինիզ, տահա՞ էյի իտէր իտինիզ։ Շիմտի իսէ կիթմէնիզ լազըմ տըր ։

— Պէնի գօվուեօ՞րմունունուզ։

— Իսթիրահաթա միւհթաճըմ։ Պաշըմ զայիֆ տիր։ սէօզ տինլէմէք վէ սէօյլէմէք՝ բահաթըմը զայպ իթտիրիեօր ։

— Բէք էյի, իշթէ կիտիեօրում, լաքին թէքրար կէլմէք-լիկիմէ միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ։

Կէնճ գատըն, պաշը իլէ, միւսաատէ իթտիկինի անլաթ-տը, վէ լիսանէն տէ,

— Կիտին, կիտին, տէտի ։

Բօլ Պէրօ՝ պունտան զիեատէ իսրար իթմէք պէյհուտէ օլտուղունու անլաերպ, Վիգթօրինին էլինի տօտագլարընա կէօթիւրէրէք պուս իթտի։

Խասթա գատըն, պու պուսէտէն տիթրէեէրէք, Բօլու եիթտի, վէ եիւզիւնիւ եասթրղընա տաեաթըպ աղլամաեա պաշլատը ։

Բօլ, եավաշ սէտա իլէ,

— Ալլահա բսմարլատըգ, եագընտա թէքրար կէօրիւ-շիւրիւզ, տէյի պէեան իյլէեիպ, մահէլլի մէգքիւրտէն մու-ֆարագաթ իթտի ։

37

Ուիլեամ Սգօթ, Բօլ Պէրօնուն արգասընտան խասթա-խանէնին սալասընա կիրիպ, խասթա պագան գատըն մէմուր-լարտան պիրինտէն, կիւեա թանըտըղը պիր խասթա հագ-գընտա պազը շէյլէր սօրմագ պէհանէսիյլէ, հիքեաեէ իթ-տիկիմիզ մէնզարէեի ուղագտան սէյր իթտի ։

Սգօթուն խասթախանէեէ կէլմէսի՝ Վիգթօրինին ահվա-լինէ տայիր մալիւմաթ ալմագ իսթէեէն Ամնօլտ Տէսվիններընն թալիմաթընա մուվաֆըգ հարէքէթ իթմէք մագսէտիյլէ օլուպ,

իսթէտիկի մալիւմաթը իսթիհսալ իտինճէ, խասթախանէտէն հարէքէթ իթտի։

Բօլ Պէրօ՝ հէեէճանը ազիմ իչինտէ օլարագ, վէ նէ՛ թարաֆա կիթտիկինի պիլմէեէրէք եիւրիւմէքտէ, վէ քէնտի քէնտիեէ չու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէ իտի.

— Քէսպի իֆագաթ իտէճէք, վէ խասթալըղընտան՝ կիւզէլլիկինէ պիր զարար կէլմէեէճէք տիր։ — Պիր գաչ կիւն էյիլիկէ եիւզ թութար իսէ, էվվէլքի բարլագլըղընը պուլաճագ տըր։ Քէնտիսի թարաֆընտան պու տէրէճէ հիւսնի գապուլիյեէթ կէօրէճէկիմի մէմուլ իթմէեօրտում։ — Ղալիպա վիզիթամտան միւթէէսսիր օլտու . . . վագաա եանընտան կիթմէքլիկիմի իխթար իթտի. ֆագաթ թէքրար կիթմէքլիկիմի մէնն իթմէտի . . . Պէնի թահգիր իթմէեի ունուտաճագ կիպի կէօրիւնիւեօր, վէ ագըպէթ իւլ էմր հագգըմտա իզհարը մուհապպէթ իտէճէք տիր . . . Էկէր քէնտիսինի խասթախանէտէն չըգարըպ, պիր էվէ կէօթիւրէպիլսէմ, վէ պէն տէ եանընտա գալըպ, լազըմ կէլէն իթինա վէ միւտավաթը իյֆա իթսէմ, բուհումտա մէվճուտ օլան աշգ ու մուհապպէթի թագտիր իտէճէկինէ, վէ աշգ ու մուհապպէթ հիսսի պուլաշըգ օլմասըյլա, քէնտիսինին տախի հագգըմտա այնի հիսսի իզհար իտէճէկինէ շիւպհէ իթմէմ։ Լաքին պունուն իչին ագչէ լազըմ տըր. պէնտէ իսէ հիչ ագչէ եօգ տուր . . . Էօժէն Լուազօեա գարզէն իքի եիւզ ֆրանգ վէրտիմ . . . էկէր օ՝ պու ագչէեի կէրի վէրիրսէ . . . էկէր պիր մէմուրիեէթիմ օլուր իսէ . . . ա՛հ, չու Վէրիէր եօգ՝ մու . . . ուսթա պիր խըրսըզ տըր . . . պիր տէ գալգմըշ պանա էտէպիեաթտան պահս իտիեօր . . . Էվվէլ էմիրտէ պօղազընտան պօղսամ, վէ սօնրա քէնտիսինի սօյսամ, ֆէվգէլատէ մահզուզ օլաճաղըմ . . . Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի պու գապիլ տէյիլ տիր։ — Շիմտի կիտիպ Լուազօեու կէօրէճէեիմ . . . օ քէնտի խանէ էշեասընը սաթտը, վէ ալմըշ օլտուղու ագչէտէն պանա պօրճլու օլտուղու իքի եիւզ ֆրանգը վէրէպիլիր։

Բօլ Պէրօ՝ պու միւլահազա վէ թէֆէքքիւրլէրլէ Շօբ տ՝Արժան պիրախանէսինէ վասըլ օլտու։

Սգօթ մէզքիւր մէյխանէեէ կէլմիշ օլտուղու կիպի, Լուազօ տախի, սապահտան պէրու քէնտիսինի սօյմագտա պուլունան իքի հիյլէքեար գումարպազլար իլէ գումարա տէվամ իյլէմէքտէ իտի, վէ պախթը եար օլմամասընտան մէյեուս օլմաեարագ, «էլպէթթէ պիր ազտան պախթըմ եավէր օլաճագ տըր» տիմէքտէ իտի։

Սգօթուն պիրախանէեէ ավտէթի զէմանընտա, Էօժէն Լուազօ էլլի ֆրանգ դայպ իթմիշ օլուպ, պու արա աեաղա գալգարագ, օեուն արգատաչլարընա խիթապէն,

— Պու կիւնլիւք պու գատար քեաֆի տիր, եարըն պունուն աճըսընը չըգարըրըմ, տէտի։

Պու սուրէթլէ մէրգում օթուրտուղու մահէլլի թէրքլէ, Սգօթուն եանընա կէլտի, վէ օլ էսնատէ սալանըն գարուսու աչըլարագ, Բօլ Պէրօ իչէրի կիրտի, վէ Սգօթու կէօրմէքլէ, թէպէսսիւմ իտիպ, եանընա եագլաշտը, վէ էլինի սըգարագ,

— Սէմթիմիզի վէ ահըպպաեը թէրք իթմիշ օլտուղունուզու զանն իտիեօրտում, տէտի։

Սգօթ. — Մէմուլ իթմէտիկիմ պիր զէմանտա եօլճուլուգ իթտիմ. ֆագաթ իշթէ կէլտիմ։

— Մէմնուն օլտում, չիւնքի՝ պէնիմ տէ սիզէ պիր բէճամ վար տըր։

— Էկէր էլիմտէն կէլիր պիր իշ իսէ, իճրասընտա ասլա թէրէտտիւտ իթմէմ։ Պիր ազտան օլ խուսուստա կէօրիւշիւրիւզ։ Շիմտիլիք պիրէր գատէհ ապսէնթ չագալըմ։

Ապսէնթլէր կէթիրիլտի, վէ պու իւչ չախսլար արասընտա աթիտէքի միւքեալէմէ ճէրէեան իթտի.

Բօլ. — (Լուազօեա.) Պու կիւն պիր միւճէլլիտ տիւքքեանընա կիտէճէք իտին, կիթտի՞ն մի։

Լուազօ. — Կիթտիմ։

— Պիր իշ պուլտո՞ւն մու։

— Խայր, չիւնքի ատէմէ իհթիեաճլարը եօգ իմիշ, վէ հէր նէրէեէ կիթտիմ իսէ, այնի ճէվապը ալտըմ։

— Պու ֆէնա, չիւնքի պէն տէ սանա քիւչիւք պիր թէքլիֆ արզ իթմէք նիեէթինտէեիմ։

— Նէ՞ կիպի թէքլիֆ։

— Պիլիրսին ա՛, իքի եիւզ ֆրանգըմը իսթէրիմ. չիւնքի պիր մէմուրիեէթ պուլտում, լաքին օրատա տա, Վէրիէրին պանգասընտա օլտուղու կիպի, հէր թարաֆտան ասհապը մաթլուպ զուհուր իթմէսինին էօնիւնիւ ալմագ իւզրէ, ալաճագ սահիպլէրինէ ալէլ հիսապ պիրէր միգտար ագչէ վէրմէք նիեէթինտէեիմ։ Շիմտի ֆիքրիմի անլատը՞ն մը։

Լուազօ. – (Գաշլարը չաթըլարագ.) Նէ՞ տէտին, նէ՞ տէտին, հէմէն իքի եիւզ ֆրանգընը իսթէեօ՞րմուսուն։

— Հէմէն տէյիլ իսէ տէ, պիր ան էվվէլ, մէսէլա եարըն վէրսէն էյի օլուր։ Մօպիլեանը սաթտըն, էլպէթթէ եանընտա պիր միգտար ագչէ գալմըշ տըր։ Հէմ տէ պիր տարպը մէսէլ վար քի, «Պօրճ վէրէն զէնկին օլուր» տէրլէր։

Լուազօ. – (Պուլտօկ տէնիլէն քէլպլէր կիպի բիւր հիտտէթ օլարագ.) Բէք էյի, մաթլուպունու էօտէեէճէեիմ, ֆագաթ պու ագչէեի պէնտէն իսթէմէք իչին, պիր իշ պուլաճաղըմ վագթա գատար պէքլէմէլի իտին։

— Պէնիմ տէ մուզաիգա վէ ղայիլէ իչինտէ պուլունմագլըղըմ պիր գապահա՞թ մը տըր, վէ պէօյլէ թապիի իֆատէտէն տօլաեը կիւճէնիեօ՞րմուսուն։

Լուազօ. – (Ա.եաղա գալգարագ.) Խայր; կիւճէնմէեօրում։ Իքի եիւզ ֆրանգընը վէրէճէեիմ, լաքին իլէրուտէ սէնին հագգընտա նէ՛ եօլտա մուամէլէ իտէճէկիմի տէ պէն պիլիրիմ։

Սգօթ. – Ա.ճա՛յիպ, մարազա՞ մը իտէճէքսինիզ։

Լուազօ. – Խա՛յր, նի՞չին մարազա իտէճէեիմ. պէնտէն իսթէտիկի տէօրթ բարասընը վէրէճէեիմ։ – Կիտէեիմ օթէլտէն ալըպ կէթիրէեիմ։

— Եարըն տա վէրէպիլիրսին։

— Խայր, խայր, շիմտի վէրմէք իսթէրիմ։

Լուազօ՝ պու սէօզլէրտէն սօնրա տիշարը չըգար, վէ Ուիլ Սգօթ՝ վագըաեը մէզքիւրէտէն տօլաեը մէմնուն օլուեօրտու։ Էկէր պու շէյլէրի քէնտիսի թէրթիպ իթմիշ օլսա իտի, պունտան տահա ալէա սուրէթտէ թէրթիպ իտէմէզ իտի։

Սգօթ իւէ Թօլ եալընըզ գալտըգլարընտա , չու եօլտա կէօրիւշիւլէր .

Սգօթ . – Պանա պիր շէյ րէճա իտէճէկինիզի պէեան իւտիեօրտունուզ։

— Էվվէթ ։

— Րէճանըզ նէ տիր ։

— Ղայպուպէթինիզ էսնասընտա բէք չօգ շէյլէր վագը օլտու ։

— Գիլիեօրում՝ լուազօ հէր շէյի , հաթիա գարըսընըն խասթախանէտե պուլունտուղունու տա հիքեաեէ իթտի ։

— Շիմտի անը կէօրմէքտէն կէլիեօրում . . . պիչարէ աղըրճա խասթա տըր . . . զիեատէսիյլէ թէպտիլ օլմուշ տուրա Պու ճիւմլէ իւէ պու խուտա՝ քէնտիսինէ իզհարը մուհապէթի իթմէքլիկիմէ մանի օլմազ շէօյլէ տուրտուն , շիմտի հէր վագըթտան դիեատե մէզպուրէեի սէվմէքտէեիմ ։

— Եահո՛ւ , սիզ ֆէվգէլատե աչըգ օլմուշտունուզ ։

— Էվվէթ , տէրէճէէի նիհաեէտե աչըգըմ . . . Վիդթօրին՝ հէմ լուհու , հէմ վիճուտիյլէ խասթա տըր ։ Խասթախանէ քէնտիսինէ տէհչէթի վէրիեօր . . . էկէր օրատա գալըր թէք , եաչաեամաեաճազընա չիւպհէմ եօգ տուր ։ Լաքին , պէն անըն էօլմէսինի իսթէմէմ , անլաեօ՞րմուտունուզ ։

— Բէք ալէա , խասթախանէտէն չըգարթտըրըն ։

— Խասթախանէտէն չըգարթմագ իչին , քէսէմ տօկտ օլմալը տըր . . . պիր գուչ եիւզ ֆրանգա բէչինէն մալիք օլմալըըմ . . . պու սէպէպլէ , լուազօեա գալըզէն վէրմիշ օլտուղում օն ատէտ լուի ալվուռնունու իսթէտիմ ։ Վիգթօրինի , Բարիս ճիվարլարընտա քիչիւք պիր էվէ կէօթիւրմէք իսթէրիմ ։ Օրատա հալը սաաաէթտե եաչաեապիլիր , վէ գուվվէթինի պուլապիլիր ։

Սգօթ . – (կիւլէրէք .) Սիզ ֆէնա սուրէթտե եագաեը է-ըէ վէրմիշսինիզ ։

— Էվվէթ , պունու պէն տե թաստիգ իտէրիմ ։ – Շիմտի սիզ պանա գալըզէն պէշ եիւզ ֆրանգ վէրիյմիսինիզ ։ Էլպէթթէ եագընտա էյի պիր մէմուրիեէթ պուլաճաղըմ ։ Օլ վա-

գրթ, իսթէեէճէկինիզ ֆայիզ իլէ այտա էլիչէր ֆինանդ վէր-
մէքլէ, պու պօրճումու էօտէրիմ։

— Ֆայիզտէն պահս իթմէեին, սիզէ պիր տօսթլուգտա
պուլունմագ՝ պէնիմ իչին մուճիպի մահզուզիյեէթ տիր։ —
Իսթէտիկինիզ մէպլաղը սիզէ վէրիրիմ, ֆագաթ Էօժէն Լուա-
զօեա պիր չէյ սէօյլէմէեին, չունքի օնա, սիզէ օլտուղու
գատար էմնիյեէթիմ պուլունմատըղընտան՝ էօտիւնճ հիչ պիր
բարա վէրմէք իսթէմէմ։

— Սիզ վէսվէսէ իթմէեին, Լուազօեա պիր չէյ սէօյլէ-
մէմ։

Սգօթ, ճիզտանընտան պէշ ատէտ եիւզէր ֆրանգլըգ
պանգնօթ չըգարըպ, Բօլ Պէրօնուն գարշըսընտա մասանըն
իւզէրինէ վազ իթտի, վէ իլավէթէն տախի։

— Վիգթօրինի կէօթիւրէճէկինիզ մահէլլէ կէլինճէ, պիր
ագշամ, Պօնվալէնին լօգանթասընտա թաամ իթտիկիմիզ զէ-
ման սիզէ սէօյլէտիկիմ խաթրընըզտա՝ մը տըր, տէյի սիւալ
իթտի։

— Էվվէթ, խաթրըմտա տըր։

— Շու գատար քի, արդատաշըմըն քիւչիւք խանէսինին
պօշ օլուպ օլմատըղընը պիլմէտիկիմտէն, եարընը պու իչի ան-
լարըմ։

Բօլ Պէրօ. — (Սգօթունձ էլինի հէեեճան իլէ սըգարագ.)
Ա՛հ, սիզ հագըգի վէ խայրխահ պիր տօսթսունուզ։

— Սիզի հազ իտիեօրում, լաքին Լուազօտան տալա խօշ
լանմաեօրում։ — Օն պէշ կիւնէ գատար տէրէճէի նիհանետէ
սէֆալէթէ տիւչար օլաճագ տըր։ Հէր նէ իսէ՝ արթըգ օն-
տան պահս իթմէեէլիմ։ — Տիմէք՝ մաշընըզըն սէքուէսթրօ
իտիլմէսինէ տայիր պիր խայլի թէպլիղաթ վուգու պուլտուղ-
ու իչին, Ժիւլ Վէրիէրին պանգասընտաքի մէմուրիեէթի
ղայպ իթտինիզ։

— Էվվէթ, կիւեա հէր այ ասհապը մաթլուպա պիրէր
միգտար պօրճ վէրէրէք քէնտիլէրիյլէ ուզլաշմագ գապիլ տէ-
յիլ տիր կիպի պէնի մէմուրիեէթիմտէն չըգարտըլար։ Ա՛հ,
օ ինսաֆսըզլար՝ եանի պանքէր իլէ շէրիքի, պիր այլըզըմը ալը

գօեարադ վէ ագշամ նաֆագամ պուլունուպ պուլունմատը-ղընը հիչ տիւշիւնմէեէրէք, պէնի թարտ իթտիլէր՝

— Վէրիէր ագրապանըզտան տէյիլ մի տիր։

— Էվվէթ։

— Պիլիեօրմուսունուզ, բէք պաեաղը պիր ատէմ տիր։

Բօլ. - (Տիշլէրինի սըգարագ.) Պիլմէք տէ սէօզ միւ, ֆագաթ պանա իթտիկինին էլպէթթէ ճէզասընը պուլաճագ տըր։ Պունու քէնտիսինէ տէ սէօյլէտիմ... Ա՛հ, էկէր ինթիգամ ալապիլսէմ...

— Նիչին ալամաեասընըզ... հէր շէյ վագթ ու ըրասընտա օլուր։ Պէլքի պիր կիւն քէնտիսինտէն ինթիգամ ալըրսընըզ։

— Էօյլէ պիր կիւնտէ մէրգումու ասլա էսիրկէմէեէճէեիմ։

— Վէրիէրին՝ Սէն-է-Մարն տախիլինտէ պիր պինասը վար տըր, տէյիլ մի։

— Էվվէթ, Մալնու տէնիլէն քիւչիւք քէօյ եագընընտա ղաեէթ միւքէլլէֆ պիր խանէսի, պիր սէյֆիեէսի վար տըր։ Շիմտի տէ օրատա իգամէթ իթմէքտէ տիր։

— Անլատըմ... վագթիյլէ Մալնուտա պիր արգատաշըմ պուլունտուղունտան, օրաեա կիթմիշիմ, վէ սէյֆիէեի տէ պիլիեօրում։ - Վէրիէր զէնկիւն մի տիր։

— Միլեօնլարա մալիք տիր։

— Տիմէք սէյֆիեէտէ խայլիճէ պինլիք գայմէլէրի պուլունմագտա տըր։

— Օնա նէ՞ չիւպհէ... պանքէրլէրին քէնտի խուսուսի խանէլէրինտէ պանգնօթլար իլէ տօլու չիզտանլարը պուլունմասը թապիի տիր։

— Պէնիմ էֆքեարըմճա, աճլըգտան էօլէճէքլէրինի պիլէրէք միւթէալլիւգաթընը սօգաղա պրագան պէօյլէ ինսաֆսըզ պիր զէնկինին պանգնօթլարընտան պիւեիւք պիր մըգտարընը աշըրմագ՝ ատէթա սէվապ իշլէմէք տիր։ Պու մուամէլէ՝ հէմ մահզուզիեէթ վէ քեար, հէմ տէ ինթիգամ տըր։

— Ա՛հ, պէօյլէ պիր ինթիգամ ալապիլսէմ...

— Քի՛մ պիլիր . . . (Պու արա Էօժէն Լուազօ պիրախանէեէ կիրտիկինտէն, Սգօթ՝ մէրգումու Բօլա կէօսթէրէրէք.) Սուս օլալըմ, Էօժէն Լուազօ կէլիեօր. պաշգա միւնասիպ պիր վագըթտա պու խուսուստա կէօրիւշիւրիւզ՝ տէտի։

38

Էօժէն Լուազօ՝ Ուիլեամ Սգօթ իլէ Բօլ Պէրօնուն պուլունտուգլարը մասաեա եագլաշարագ, վէ եիւզէր ֆրանգլըգ իքի պանգնօթու մասանըն իւսթիւնէ ֆըրլաթարագ,

— Ալը՛ն՝ պօրճումու վէրիեօրցամ, վէ ֆայիզ օլմագ իւզրէ հէր նէ իսթէեօր իսէնիզ, անը տա սէօյլէեին, տէտի։

Բօլ. — Պու եօլտա պիր սիւալի պանա իրատ իթտիկին իչին, սէն սէրիսօշ օլմալըսըն։

— Պէն սէրիսօշ տէյիլիմ։

— Էօյլէ իսէ, գապա պիր ատէմսին . . . պէնի բահաթ պրագ։

Սգօթ. — Պու հարէքէթինիզ եագըշմազ, արգատաշլար, պէօյլէ պիր ատի մատտէտէն տօլաեը միւճատէլէնիզ ճայիզ տէյիլ տիր։ — Պէրօ՝ քէնտի ագչէսինի ալմաեա միւհթաճ իտի. իմտի, պու ագչէեի քէնտիսինէ իեատէ իթմէնիզ հագգլը տըր՝ Հայտէ՝ պիրէր գատէհ չագալըմտա, իւչիւմիւզ պիրլիքտէ տօսթճա թաամ իթմէեէ կիտէլիմ։

Լուազօ. — Պէն միւսիւ Պէրօ իլէ թաամ իթմէմ, տիեէրէք տիկէր պիր մասատա օթուրտու։

Սգօթ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Պէյիս եօգ, կէչիճի տիր. տիկէր պիր տէֆա պիրլիքտէ թաամ իտէրիզ։ — Մալիւմ օլան մէսէլէնին եարըն իճապընա պագաճաղըմ՝ իմտի, եարըն սիզի նէրէտէ կէօրէպիլիրիմ։

— Օթէլիմէ կէլէպիլիրմիսինիզ։

— Կէլէպիլիրիմ, ֆագաթ Լուազօնուն այնի օթէլտէ պուլունմասը զարար վէրմէզ մի։

— Հիչ պիր զարար վէրմէզ, քէնտի ծտասը պէնիմ օտամտան խայլի ուզագ տըր։ Պունտան գաթինազար շիմտի պիրիպիրիմիզէ տարկընըզ. պունա տօղրուսու մէմնուն օլտում...

— Անլտեօրում, չինքի պազը տէֆա գօճալար՝ թաճիզլիկի մուճիպ օլուրլար։

— Հէր նէ իսէ՝ եագընտա եինէ կէօրիւշմէք իւզրէ, շիմտիլիք սիզտէն մուֆարագաթ իտէրիմ։

Բօլ Պէրօ՝ Սգօթ իլէ թօգալաշըպ, մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ իթտի, վէ այնի վտգըթտա Էօժէն Լուազօ՝ մէրգումուն եանընա եագլաշարագ,

— Անընի խոմթը իչին, պէնի տօսթլուղունտան մահրում իտէճէքսին զանն իթտիմ, տէտի։

— Ղալիպա էյլէնիեօրսուն. պէնիմ, անընլա իւլֆէթիմ բէք ազ տըր։

— Հարէքէթի վագըասը եօլունտա՝ մը իտի։

— Խայի, իգրարէ մէճպուրում քի, բէք տէ եօլունտա տէյիլ իտի։

— Զարարը եօգ, էլպէթթէ պու հարէքէթին պիր կիւն աճըսընը չըգարըրըմ։ — Հայտէ արգատաշ, պիրլիքտէ թաամ իթմէեէ կիտէլիմ։

Իրթէսի կիւն Սգօթ, օլտուգճա թէմիզ կիեինէրէք, էրքէնճէ Օբիթալ պուլվարընտաքի խանէսինտէն չըգտը, վէ Պասթիյլ մէյտանընտաքի ըսթասիօնա ազիմէթլէ, Սէն-Մօրա կիթմէք իւզրէ պիր պիլէթ ալտը, վէ մահէլլի մագսուտէ մուվասըլէթինտէ, օրալարտա ինշա իտիլմիշ պուլունան քիւչիւք պինալար թարաֆընա իլէրլէտի։ Մէզքիւր պինալար թէֆրիշ իտիլմիշ օլարագ քիրալըգ օլուպ, պիր ալթ գաթ վէ պիր իւսթ գաթտան իպարէթ, վէ պաղչէլէրինին էթրաֆը տիվար իլէ մուհաթ իտի։

Ուիլ Սգօթ, պու պինալար իչինտէ, իւչ այլըղը տէօրթ եիւզ ֆրանգ պէտէլինէ օլարագ կիւզել վէ քիւչիւք պիր քէօշքվարի խանէ պուլտու քի, պիր պաղչէ օրթասընտա ինշա իտիլմիշ օլտուղու հալտէ, իւչ եիւզիւ տիվար իլէ գաբլը

վէ տէօրտիւնճիւ եիւղիւ Մարն նէհրի իլէ իհաթա օլունմուշ իտի ։

Ալթ գաթտա պիր եաթագ օտասը, պիր թաամ օտասը վէ պիր մաթպախ, վէ իւսթ գաթտա պիւեիւք պիր եաթագ օտասը վէ պիր պէսլէմէ տայիրէսի պուլունմագտա իտի ։

Էվին թէքմիլի կիւզէլճէ թէֆրիշ իտիլմիշ իտի ։

Սգօթ, քիրաեր բէշինէն թէետիեէ իտիպ, Մ. Բօլ Պէրօ նամընա պիր մագպուզ սէնէտի վէ էվին անախթարլարընը ալարագ մուֆարագաթ իթտի ։

. . . . . .

. . . . . .

Ժիւլ Վէրիէր վէ Արնօլտ Տէսվիններ, քէնտի պանգալարընտա, տայիրէ յի մախսուսէլէրինտէ պուլունմագտա իտիլէր ։

Արնօլտ, շէրիքի թարաֆընտան վէրիլմիշ օլան էսամի լիսթասընը թէտգիգ իտիեօրտու ։ Իքի շէրիք արասընտա իսէ, շու եօլտա միւքեալէմէ վուդու պուլտու ։

Վէրիէր - Օ լիսթատա Վիլիէ Էմիէնվիլ, Մալնու, վէ Շէնըվիէր քէօյլէրինին էհալիսի գայտ իտիլմիշ օլուպ, տիկէր էսամիեէ կէլինճէ, էքսէրիսի Բարիստէքի միւշթէրիլէրիմիզտէն տիրլէր ։ Պաղը պանքէրլէր վէ տարրաֆլար տախի մէվճուտ տուր ։

Արնօլտ . (Կիւլէրէք) Էվվէթ, էվվէթ, ճէմիյեէթիմիզ ղայէթ միւնթէխէպ վէ միւքէմմէլ օլաճագ տըր ։ Տավէթնամէլէրի կէօնտէրտինիզ մի ։

— Էվվէթ, կէլէճէք բազար կիւնիւ իչին տավէթնամէլէրի կէօնտէրտիմ ։

— Տիմէք, ճէմիյեէթին միւսայիտ պիր զէմանընտա, պէնի տավէթլիլէրինիզէ թագտիմ իտէրէք, եագընտա գըզընըզ իլէ իզտիվաճըմըզ վուդու պուլաճաղընը քէնտիլէրինէ խապէր վէրէճէքսինիզ, տէյիլ մի ։

— Էվվէթ ։

— Իզտիվաճըմըզըն իլանը իչին լազըմ օլան էմրագը պիր ան էվվէլ ճէմ իտիպ, պանա թէսլիմ իտին քի, պիզզաթ Մալնու տայիրէ յի պէլէտիեէսինէ կէօթիւրէեիմ ։

— Էլան Մալնուտա էվլէնվէք ֆիքրինտէ մի պուլունուշ եօրսունուշ։

— Էվվէթ՝ պու մուամէլէյի ըէտմիյէ քէօյտէ պահա միւնգասիպ քուրէթտէ իճրա օլունուրա։ — Պունտան պաշգա, պու խուսուսդա՝ հադգըմնա թէվէճճիւհիտ տէրքէտը օլան Մալնուշ պաշ բահիպինէ տէ վատ իլի միլիզ տիր։ Իզտիվաճը-մլըշտան աէքիզ կիւն էվվէլ ֆօնիթլանմըշը իմզալարըզ։

Վէրիէր։ — (Նէվիման վէ երէտտէյա իլէ։) Ֆէք է յի, ֆագաթ գօրգմաեօրսունուշ քի՝ ա...

Արնօլտ։ — Նէ՞տէն գօրդայըմ։

Վէրիէր։ — Եանի Անժէլիքին է՛ն ասն տագըգատա, էվվէթ» ճէվապը եէրինէ «իա՛յր» ճէվապը վէրմէսինտէն։

Արնօլտ։ — (Թէպէսսիւմ խոէրէք։) Սիզ օ իլի պանա պըրագըն, պէն իճապընա պագարըմ։ (Պատէհու իլավէթէն։) Գըզընըզըն՝ էլան միւլազիմ Վանատամը տիւշիւնմէքտէ օլտուղունու զանն իտէ իմիսինիզ։

— Էվվէթ, զանն իտէրիմ, հաթթա էօյլէ օլտուղունա քամինիմ։

— Մէզպուրէնին պու պապոէքի ինսանճըլըզընը՝ բէք սատէ վէ էսասի սուրէթտէ զալէպէ իտէպիլիրինէ՝ տէպէպ օլմազնա, նէհիճէսի տէ օլմազ։ ... Ֆանատամ՝ իշիմիզէ մանի օլան վարիսլէրտէն պիրի ինճուպ, էկէր գատերի հարպ՝ եա-գընն վագըթտա մէրգումու օրթատան գալտըրմազ իսէ, գա-տէրի հարպըն կէօրմէտիկի խըզմէթի պէն կէօրիւրիւմ։

— Նաըլ։

— Օրատը սիզէ այիտ տէյիլ ակը։ — Ինսանվէրսթէքտը պիլտիրմէք միւթատըմ օլմազըզընը մալիւմիւնիւզ տիւր։ — Մուվաֆֆագ օլմագլըդըմ քեաֆի տիր, վէ մուվաֆֆագ տա օլաճաղըմ։

Օլ էանատէ, օտանըն գաբուսուս չալընուրզընատան չ Արնօլտ,

— Կիրինիզ, տէտի։

Իչէրի կիրէն պիր խըզմէթքիար՝ Վէրիեէրէ պիր ֆարթ վիզիթ թագտիմ իթտի, վէ օ ատախի գարթըն իեզէրինտէքի

«Վիգոնի ժորժ տը Նէրվէյ» խումինի ալէնիզ սուրէմտե օգուտու։

Իքի շէրքէք, ժորժ տը Նէրվէյ գապուլ իմմէկէ գարար վերմէյէրինտէն պիր տագըգա սօնրա, վիգոնի իչերի կիրտի։ Վալիտէյինին վէֆաթընտան սօնրա, մէրգումա հաշարի զիեատեսիյէ թէպտիլ օլմուշ ալնուպ, սիմասը տահա զիեատե սարարմըշ, կէօզ պէպէքլերի սօլմուշ, վէ վիճուտի տահա զիեատե զայիֆլէնմիշ օլմաղլէ, հէման խէյալի պիր թասվիրե պէնզէմէքտե, վէ իհթիեար կիպի պօյնու պիւքիլմիշ օլարագ, եիւրիւտիւկիւնտե էլլերի թէր թիր տիթրէմէքտե իտի։ Էօքսիւկէքէկիւ սըզլաշմըշ ծլնուպ տանըլմըշ օլան կէօքսիւնիւ բարալամագ տէրէճէսինտե իտի։

Վ'երգումա, Տէսվինեըեա սէլամ վէրտիքտէն սօնրա, էլինի Վէրիեերէ ուզաթալագ։

— Ուսմարըմ՝ քի, սէվկիծլիս խըսմըմըմ, սիզի լահաթսըզ իմմէկեօրում, տէտի։

— Ախա՝ պէն՝ չէրիքիմ Ռիչինզլտ Տէսվինեը իչէ կէօրիւնիւեօրում. զանն իտէրիմ քի չէրիքիմի թանըմազընըզ. իմտի քէնտիսինի սիզե թագտիմ իմմէքլէ քէսալի մահզուզիյէթի իչէրիմ։

Ա.րնօլտ վէ վիգոնի սէլամլաշընըլար։ Պատէհու Վէրիեը,

— Մերտա հիսապլաշընըզ իչի՞ն մի կէլտինիզ, տէտի։

— Էվվէթ,

— Մերտա միսիմ հասարըզ օլտուղունուզու մուգավէլամի մուհասիրինիզ պիզէ խասպէր վերմէզտէն էվվէլ, սիզին իչէ հիչ պիր իշ կէօրէմէեէճէկսիմիզի սիզ տե պիլիրսինիզ։

— Օնա նէ՞ չիդպհէ. ջաբին հիչ օլմազսա, ինտինիզտե մէվճուտ օլուպ, վալիտէյին մալի օլան վէ պու կիւնքի կիւն պանա ինթիգալ իտէն մէպլաղըն միգտարը սահիհինի պանա պիլտիրէպիլիրսինիզ։

Ա.րնօլտ. — (Գարշըսընտա պուլունան քեաղըտլարը էլինէ ալարագ.) Իսմէտիկինիզ չէյ գօլայ տըր, չիւնքի հիսապընըզ ժաբըլմըշ տըր։ Նէօլսէ քի սանտըղըմըզտա Նիզին հիսապընըզա իքի քիւզ օն պին ֆրանգ մէվճուտ տուր։

Ժորժ. – (Շաշըրարագ.) Իքի եիւզ օն պին ֆրա՞նգ մը. լաքին վալիտէմին քեաղըտլարը տէրունինտէ պէշ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր մագպուզ սէնէտի պուլտում։

— Հալպուքի պու մագպուզ սէնէտի իլէ պէրապէր, պիր միգտար սէրմաեէնին պիր սանաի թէշէպպիւսիւնէ հասր ի-տիլմիշ օլտուղունա տայիր տիկէր պիր սէնէտ տէ պուլուն-մուշ օլմալը տըր։

— Էվվէթ, Պէլճիգատաքի մէրմէր թաշ օճագլարը շիրքէ-թինէ եիւզտէ ալթը ֆայիզ իլէ իքի եիւզ տօգսան պին ֆը-րանգ թախսիս իտիլմիշ տիր։

Վէրիէր. – Վագաա պու թէշէպպիւսիւն ղաեէթ բար-լագ վէ քեարլը օլաճաղը մէմուլ օլունուեօրտու իսէտէ, իշ մէմուլ օլունտուղու կիպի չըգմատը, շէօյլէ քի պէնիմ պան-գամ տա, պու եիւզտէն պիւեիւք պիր մէպլաղ ղայպ իթտի-շիմտի օ շիրքէթին հիսապաթը թէսվիեէ իտիլմէքտէ օլուպ, աչըզըն՝ մէվճուտու թէճավուզ իթտիկի անլաշըլմըշ տըր։

— Տիմէք պէնիմ իչին պու հալ՝ պիւեիւք պիր ղայպ տըր։

— Նէ՞ տիեօրսունուզ. հէնուզ եէտիմիզտէ սիզին իքի եիւզ օն պին ֆրանգընը՞ վար տըր։ Պու տա կիւզել պիր սէրվէթ տիր։ – Պունտան պաշգա, զանն իտէրիմ քի, վալի-տէնիզ մատամըն, Միրօմէսնիլ սօգաղընտա վագը օթէլի վէ Շարթր նամ մահէլլ եագընընտաքի արազիսի հիսապ իտիլ-մէեէրէք, եիւզլէրճէ պին ֆրանգ պէտէլինտէ թահվիլաթը պուլունմուշ տուր։ – Իմտի, ազիզիմ, թէշէքքի իթմէեէ հագ-գընըզ եօգ տուր, հէնուզ զէնկին սինիզ. վագաա Պէլճիգա-տա մէրմէր թաշ օճագլարը շիրքէթինտէ ագչէնիզ պուլուն-մուշ օլմասընա թէեսսիւֆ իտէրիմ, ֆագաթ նէ՞ չարէ, հէմ տէ օ շիրքէթէ սէրմաեէ վէրմէեի վալիտէնիզ արզու իթմիշ տիր։ Քեաֆֆէյի իշլէր քեարլը օլամազ, վէ պու մուամէլէ-տէ պէն սիզտէն զիեատէ զարարլը պուլունմագտաեըմ։

39

*Ժօրժ. – (Եղնիտէն էօքսիւրէրէք.) Անլաեօրում... անլաեօրումդ... լաքին սիզէ ժօղրուեու սէօյլէմէմմի, պէնի տիւշարը քէտեր իտէն խուսուս՝ եէտինիզտէ զիեատէ նագտ պուլունաճաղընը մէմուլ իմտիկիմ հալտէ՝ պու իւմիտիմին վահի չըգմասը տըր։ Զիւնքի պօրճլարըմ, հէմտե խայլի պօրճլարըմ վար տըր, տէյիլ մի։ Պէնիմ կիպի կէնճ վէ տինճ օլան ադիր քիմսէ, ոճնունու տիւշիւնմէեէրէք չօգ իլէրի կիտէրդ։ Թա-պիեաթըմ ամէնչի տուդուլուս տուր... Հիսսիեաթըմըն էսիրիեիմ, վէ թէքմիլ պօրճլարըմը էօտէտիքտէն սոնրա, ճէնթըլմէն կիպի ունէպատպէլի պիր էնմիւր կէչիրմէք իսթէտիկիմ հալտէ, նէ՞ եաբմալըեըմ տէյի քէնտի քէնտիմէ տիւշիւնմէքտէեիմ։

Վէրիէր. – (Թէպէշիմ իտէրէք.) Մէվկիւլիս խըսըմըմ, հալը մուզահիդանա տիւշար ծլմագլըդընըզտա գառագհաթ պիր աղ սիդին տիր։ – Գարըլար, գումար, սուբէլէր, վէ մայիրէ-տէ չօգ իլէրի կիթտինիզ։

— Նէ՞ եաբաեըմ, թապիաթը մալահաթ իճապընճա պէծլէ օլմուչ տուր. չաքին պէյիս եօգ, էլպէթթէ քէնտիմի պուլաճաղըմ։ Վագանա չիմտիլիք պաքթըմ եավէր տէյիլ իսէ տէ, իլէրուտէ եավէր օլաճաղընա էմինիմ։ Եէտիմտէ պիր միգտար ագչէ պուլունուր իսէ, քիմսէեէ պիր չէյ սէօյլէմէք-սիդին Մանադօնա կիտէճէեիմ, վէ պիր միւճօն սահիպի օլա-րադ ավտէթթ իտէճէեիմ։ . Ֆագաթ չիմտիքի հալտէ մէսէ-ճէ պու տէյիլ տիր։

Ակնօլտ. – Եա նէ՞ տիր։

— Իֆատէմ քէք ձձատէ տիր, ադիդիմ միւսիւ։ – Պիր աղ էվվէլ սէօյլէտիկիմիդ վէճհէճէ, միրասա միւթէալիդ ու-մուր հէնուզ թէսվիեէ իտիլմէմիշ օլտուդունատան, վէ պէնիմ տէ բարաեա իհթիեաճըմ պուլունտուդունատան, եէնտինիզտէ

պուլոնան ագչէմտէն պանա գալըշէն եիկիրմի պին ֆըրանգ վէրմէնիզի ըչճա խտէրիմ։ – Մաղահաթ կիւզարըմ՝ հիսապլա-ըրմըն թէսվիեէսի իչին սիզէ կէլտիկինտէ, վերճէկինիզ վճպ-լաղը ալըգօեուն։

Վէրիէր՝ պու թէնքիճէ ըչտա ճէվապը վէրմէք իւզրէ ի-քէն, Արնօլտ՝ իֆատէսինէ վագըթ պըրագմաեարագ,

— Եիկիրմի պին ֆրանգ մը, միւսիւ վիշօնթ։ Շէրիքիմ վէ պէն, պու մէպլաղը սիզէ վէրմէգըչ քէնտիմիզի պախթի-եար ատտ խտէրիզ։ Պու հալտէ, սահաթ ալաֆրանկա ասգուզ պուչուգ իլէ ֆն պուչուգ արասընտա կէլին։

— Տիմէք գարարըմըզ վէրիլտի պու վատընըզա կիւվէ-նէպիլիրիմ, տէյիր մի։

— Դահիէն կիւվէնէպիլիրսինիզ, տէյիր մի, Վէրիէր։

— Սէվկիւլիւ չէրիքիմ, տայիմա սիզին իլէ հէմֆիքեար օլտուղումու պիլիրսինիզ։

— Ի՞նչինիզէ տէ թէչէքքիւր խտէրիմ, միւսիւլէր. (Պահէ-հնու ժօրժ՝ վէրիէրէ խիթապէն.) Ֆէրիմէնիզ մատմուազէլ Անժէլիք նա՞սըլ տըր։

Վէրիէր. – Իէք է՛յի տիր։

— Պէն իսէ, ալընան չայեանը թէէմինֆ պիր խապէրտէն տօլայը կէօզ եաչլարը տէօքմիւշ տիւր տէյի վէսվէսէ իտի-եօրտում։

Վէրիէր. – Հա՞նկը խապէրտէն պահս իտիեօրսունուզ։

Ժօրժ. – Պիչարէ իրսըմըմըզ Էմիլ Վանտամըն տիւչար օլ-տուղու ֆէլաքէթտէն։

Արնօլտ. – (Ժիւչ Վէրիէրէ աթֆը նազար իտէրէք.) Էմիլ Վանտամա պիր ֆէլաքէթ մի վուգու պուլտու։

Ժօրժ. – (Բէմալը սիւքիւնէթլէ.) Ծէլաքէթլէրին էն պիւեիւկիւ վուգու պուլտու. զեվալը վէֆաթ իթմիշ։

Իէքի չէրիքլէր. – Վէֆաթ մը իթմիշ։

— Ա՜ճայիպ, սիզ ղաղէթ ալարը օգուտաեօրսունուզ։ – Մարսիլեատա վէ Թուլօնտա գօլերա իլէթինտէն վէֆաթ իթ-միշ օլան վէ ահինէքի կիւն իսմիէրնի նէշր իտիլէն զաւիթանըն լիսէատը իչինտէ անըն իսմի տախի պուլնէնմազ տա ֆըրտ։

Վէրիէր. – Պու տէտիկինիզ միւմքինսիզ չէյ տիր։

— Նի՞չին միւնքինսիզ օլսուն։

— Զիւնքի վանտամ պիր այտան պէրու եօղուն օլմուշ օլտուղու հալտէն չու սանաթտա թօնքինէ վասըլ օլմուշ օլմալը տըր, եախօտ վասըլ օլմագ իւզրէ տիր։

— Ֆատաթի պէն անըն իամինի օգուտուղումդու իտտաա իտաէրիմ։

— Իսիմ միւշապէհիի իլէ եանըլմըշ օլմալըսընըզ։

— « Եէմինճի թօքճու ալայը միւլազիմի Էմիլ վանտամ » տէյի օգուտուս։ Տիմէք եանըլմամըշըմ տըր պէն իսէ, պու վագըաեը պիլիրսինիզ, վէ պունատան սօլու եր քէրիմէնիզ ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլմուշ տուր տէյի զ նն իտիեճրտուս, զիւա էկէր եանըլմազ իսէմ, քէրիմէնիզ Էմիլ վանտամ իլէ էվլէնէճէք իտի։

— Եանըլըեօրսունուզ. պու իզտիվաճտան ատա պահս օլունամամըշ տըր։ — Անժէլիք չէրիքիմին նիշանլըսը օլուպ, եաղընտա տահի բէսմի իզտիվաճլարը իճրա իտիլէճէկի մուգաբըլէր տիր։

Ա.րնօլտ, պու արա աեաղա գալդը, վէ միւքեալէմեե նէմիճէ վէրմէք իւզրէ։

— Մ'իսիւ միգօնի, եապըն սապահ կէլինչ արզունուզ մուճիպինճէ հարէքէթի իտէրիզ, տէտի։

Ժօրժ տը Նէրվէյ՝ վէրիէր իլէ թօգաղըշըը, վէ Անժէլիք իլէ Ա.րնօլտուն եապընտա իզտիվաճլարը վուղու պուչաճաղը խապէրինտէն տօլաեը թէաճճիւպտէ գալանտագ մուշտաբտպտի իթտի, վէ ժօրժուն ադիմէթինի միւթէագըպ իքի շէրիք եալընըզ գալտըգլարընտա, վէրիէր,

— Վանտամ էզմիւշ հա՛, իչիճ չէրիքի ադիպիմ, պու խապէր քեք խայրըլը տըրը տէտի։

Ա.րնօլտ. — Էկէր փանհի իսէ... վագըթի կէչիրմէքինիզին արհեթինի թահգըգ իթմէք լազըմ տըր։ — Տինքի ղաղէթալար եէտինիզտէ մի տիր։

— Իքի իչիւ խազըհանէմին իեոմի իճնտէ տիր։ Ա.յաքին պու խպապէրի գնաղէթալարտան թահգըգ իտէճէք եէրտէ, հարպիտճ նէզտրեմինտէն թահգըգ իթմէք լազըմ տըր։

— Հագգընըզ վար տըր. շիմտի պէն հարպիեէ նէզարէ-թինէ կիտէրիմ, սիզ պէնի պուրատա պէքլէյին. չօգ սիւր-մէզ ավտէթ իտէրիմ։

Ռընօլտ շաբգասընը կիեինիպ, տիշարը չըգտը, վէ պիր արապաեա բաքիպէն, հարպիեէ նէզարէթինէ ազիմէթլէ, մալիւմաթ իթա իտէն տայիրէյի մախսուսէեէ միւրաճաաթ իթտի։

Մէրգումուն վագը օլան սիւալինէ, խապէրի մէզքիւրուն սահիհ օլուպ, միւլազիմ Էմիլ Վանտամըն գօլէրատան վէֆաթ իթմիշ իտուկի ճէվապը վէրիլտի։

Ռընօլտ. — (Մէմուրա.) Ֆագաթ Վանտամ շիմտիեէ գա-տար Թօնքինէ կիթմիշ օլմալը իտի։

Մէմուր. — Վէրիլէն պիր էմր իւզէրինէ, միւլազիմին բա-քիպ օլտուղու սէֆինէնին հարէքէթի թէէխիր իտիլմիշ օլուպ, քէնտիսի Թուլօնտա խասթա տիւշմիւշ տիւր։

— Վէֆաթ իլմուխապէրի սիզէ վիրուտ իթտի՞ մի։

— Հէնուզ վիրուտ իթմէտի, լաքին եագընտա վիրուտ իտէճէք տիր։ Մէրգում հագգընտա իւմիտ գալմամըշ տըր։

Տէսվիններ սէրիան պանգաեա ավտէթինտէ, քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլան Վէրիէր։

— Նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի։

— Սահիհ տիր, վէֆաթ իթմիշ։

— Էօյլէ իսէ, պիրի տահա, հէմ տէ է՛ն պէլալըսը կիթտի։

— Էվվէթ, էվվէթ, պախթըմըզ եավէր տիր. պունտան խսթիֆատէ իթմէլիեիզ։ — Սէվկիւլիւ չէրիքիմ, սիզ եալընըզ-ճա Մալնուեա ավտէթ իտին։ Պէնիմ, պու ագշամ Բարիստէ իշիմ վար տըր։

Ֆիլվագը Ռընօլտ՝ Ուիլեամ Սգօթու, Թրիլպիեի վէ Ա-կօսթինիեի կէօրմէք, վէ անլէրէ պազը թալիմաթ վէրմէք իւզրէ Բարիստէ գալտը։ Մէրգումլարա վէրտիկի էվամիրին նէթիճէլէրինի եագընտա անլաեաճաղըզ։

Ժիւլ Վէրիէր, իրթէսի կիւն սապահլաեըն Մալնուտան

կէլտիկինտէ, շերիքի պանգատա պուլունուպ, ժօրժ տը Ներվէյէ պէքլէեօրտու։

Արնօլտ. — Միւսաֆիրիմիզի եալընըզ օլարագ գապուլ իթմէք արզուսինտէ օլտուղումտան, էկէր կիտէճէք պազը մահէլլէրինիզ վար իսէ, պու տագըգատան իսթիֆատէ իթմէնիզի իխթար իտէրիմ։

Վէրիէր՝ պիլա իթիրազ Տէսվինեբեա իթաաթ իթմէկէ, պաշլամըշ օլտուղունտան, շաբգասընը կիեինտի, վէ պազը քեաղըտլարը թօբլաեբպ տիշարը չըգտը։

Օն տագըգա սօնրա, ժօրժ իչէրի կիրտիրիլտիկինտէն, Արնօլտ մէրգումու թէպէսսիւմլէ գապուլ իտէրէք,

— Միւսիւ վիգօնթ, թամ վագըթտա կէլտինիզ, տէտի։

Պու արա, ժօրժ ֆէնա պիր էօքսիւրիւկէ թութուլմուշ օլտուղունտան, սէսի կիւճ իլէ չըգարագ,

— Էվվէթ, բարա ալմաեա կէլէն ատէմլէր կիպի, տէյի պէեան իյլէտի։

— Իսթէտիկինիզ բարաեը ալաճագսընըզ. Հաթթա տիւն տէ ալապիլիր իտինիզ։ Իշի պու կիւնէ պրագաըղըմ՝ պիր միւտտէթճիք սիզին իլէ կէօրիւշմէքլիկի արզու իթտիկիմ իչին տիր։

— Էմրինիզէ հազըրըմ, միւսիւ։

— Էվվէլ էմիրտէ պիր գօլթուգլուտա օթուրուն։

— Վագաա տիզլէրիմ գուվվէթլի իսէտէ, եինէ թէքլիֆինիզէ մէմնունիյեէթլէ մուվաֆֆագաթ իտէրիմ։

Ժօրժ, տիզլէրինին գավի վէ մազպութ օլտուղունու պէեան իթմէսինէ բազմէն, գօլթուգլու իսկէմլէտէ եասլանաը, վէ հէման էթսիզ գալմըշ օլան քէմիքլէրի պիր ըսքլէթ կիպի չաթըրտատը։

Արնօլտ. — (Շու եօլտա քէլամա պաշլատը.) Ազիզիմ վիգօնթ, հագգընտա ֆէվգէլատէ էմնիյեէթիմ վէ թէվէճճիւհիւմ պուլունտուղունտան, մագսէտիմի տօղրուտան տօղրու պէեան իտէճէեիմ։ — Միւլազիմ Վանտամըն վէֆաթընը պուրատա պիլտիրմէքլէ, պանա խայըրլը պիր խապէր թէպլիղ իթմիշ օլտունուզ։

Ժորժ։ – (Կիւլէրէք·) Ամճամ, եագընտա, քէնտի գը-զը իլէ էվլէնէճէկինիզի խապէր վէրտիկինտէ, էօյլէ օլտու-ղունու տէրք իթտիմ։

— Պու վէֆաթ՝ պէնի մուխաթարալը պիր բաքիպտէն խայի գըլտըղընը պէեան իտէր իսէմ, սիզի թէաճճիւպտէ պը-րագմըշ օլմամ զանն իտէրիմ։ – Վանտամ, մատմուազէլ Ան-ժէլիքի սէվիեօրտու, վէ մատմուազէլ Անժէլիք տէ մէրգում հագգընտա իզհարը մուհապպէթ իտիեօրտու։ – Կէրչի պուն-լար չօճուգճա շէյլէր իսէ տէ, նիհաեէթ տէ պէնիմ իչին ճիտտի պիր մանի իտի։ Մէզպուրէ, նիշանլըմ օլտուղու հալ-տէ, բէտէրի մուվաճճէհէսինտէ քէնտիսինէ արզը մուհապպէթ իտիեօրտում, լաքին անըն միւլահազասը պաշգա թարաֆա աթֆ իտիլմիշ օլտուղունու կէօրիւեօրտում։ Կէրչի մատմուա-զէլ Անժէլիք իթաաթ իտէճէք, վէ միհրապ հուզուրունա կէ-լէճէք իտի իսէ տէ, թէէսսիւֆլէ պունա գաթլանաճաղը պէն-ճէ շիւպհէսիզ պուլունտուղունտան, զիեատէսիյլէ քէտէր ի-տիեօրտում, չիւնքի մատմուազէլ Անժէլիքի ֆէվգէլատէ սէ-վէրիմ։

— Մուհապպէթինիզէ թէաճճիւպ իթմէմ, չիւնքի Անժէ-լիք ճալիպ տիր, տիլպէր տիր։ – Վանտամըն վէֆաթ իթտի-կինի քէնտիսի պիլիեօ՞ր մու։

— Խայր, պիլմէզ։

— Պու խապէր քէնտիսինի զայեէթլէ միւթէէսսիր գը-լաճագ, ֆագաթ սիզին իշլէրինիզի տէ թէսվիեէ իտէճէք տիր։ – Բաքիպինիզ օրթատան գալգմազլա, մէյտան սիզէ գալա-ճագ տըր։

— Պունտան տօլաեը մէմնունում, ֆագաթ մատմուա-զէլ Անժէլիքի օլ տէրէճէ սէվէրիմ քի, մէզքիւր խապէրտէն միւթէէսսիր օլաճաղընը միւլահազա իթտիքճէ, իզհարը քէ-տէր իթմէքտէն քէնտիմի մէնն իտէմէեօրում։ – Պինապէրին խապէրի մէզքիւրուն, տիկէր պիր քիմսէ, մէսէլա զաթընըզ թարաֆընտան սուրէթի նազիքեանէտէ թէպլիզ իտիլմէսինի արզու իտիեօրում։

— Պէ՞ն մի. . .

— Էվվէթ, պունտա նէ՞ պէյիս վար տըր։ Մալիւմ տիւր քի, իշպու խապէրի պէն թէպլիղ իտէմէմ, չիւնքի զալիմլիք տիր... մուճիպի նէֆրէթ տիր։

— Ամճամ պու իշի կէօրէմէ՞զ մի։

— Վէրիէր՝ միւլազիմ Վանտամը սէվմէտիկի, վէ մատմուազէլ Անժէլիքին մուխալիֆէթի քէնտիսինի հիտտէթլէնտիրտիկի իչին, պու իշի քէմալը նէզաքէթլէ կէօրէմէզ։ — Զաթէն ֆամիլեատան օլմանըզլա, սիզ պու խապէրի՝ միւքեալէմէ էսնասընտա եօլույլա վէրէպիլիրսինիզ։

Ժօրժ տը Նէրվէյ՝ պու արա պըեըղընըն ուճլարընը ըսըրարագ,

— Իշթէ պու կիւճ պիր անկարեա տըր, տէտի։

— Լաքին պու անկարեաեը տէրիւհտէ իթտիկինիզ հալտէ, զիեատէսիյլէ մէմնուն օլաճաղըմ։

— Ֆագաթ մատմուազէլ Անժէլիք իլէ պուլուշմագ իչին պիր ֆըրսաթ լազըմ տըր։

— Վէրիէր, բազար կիւնիւ, Մալնուտաքի սէյֆիեէսինտէ քիւչիւք պիր էյլէնճէ թէրթիպ իտէճէկինտէն, օ էյլէնճէ իչին էլպէթթէ սիզէ տէ պիր տավէթնամէ կէօնտէրմիշ տիր։

— Պէն տավէթնամէ ալմատըմ։

— Ֆագաթ ալաճագսընըզ, էսամի ճէտվէլինտէ իսմինիզի պէն կէօրտիւմ։

— Ֆագաթ վալիտէմին վէֆաթընտան տօլաեը եաս իչինտէ պուլունտուղում հալտէ, էօյլէ պիր էյլէնճէեէ նա՞սըլ կէլէպիլիրիմ։

— Ֆամիլեաճա վէ ահըպպատան միւրէքքէպ պիր էյլէնճէ օլաճագ տըր։ Պունտան պաշգա Մալնու գարիեէսինտէ պուլունմագլըղընըզ, քիմսէնին թէաճճիւպինիւ մուճիպ օլմաեաճագ տըր։ Խիւլասա, սիզտէն իսթէտիկիմ խըզմէթի իյֆաեէ մուվաֆֆագաթ իտէ՞րմիսինիզ։

— Էվվէթ, ֆագաթ պիր շարթ իլէ։

— Նէ՞ շարթ իլէ։

— Խըզմէթէ գարշը խըզմէթ իսթէրիմ, — Սիզտէն գար-

զէն իսթէտիկիմ մէպլաղը, եիկիրմի պին ֆրանգ եէրինէ, օ-թուզ պինէ չըգարըն։

— Մէմնունէն . . . իմտի, չու եազըխանէնին գարչըսընտա օթուրուպ, գարզէն օթուզ պին ֆրանգ ալտըղընըզա տայիր պիր մագպուզ սէնէտի եազըն։

Արնօլտ, սէօզլէրինի քէնտիսի սէօյլէեէրէք, մէզքիւր սէնէտի եազտըրտը, վէ պատէհու քէնտի խուսուսի սանտըղընը աչըպ, մէրգումա օթուզ պին ֆրանգլըգ պանգնօթ վէրտի, վէ ժօրժ, պու պանգնօթլարը աշիքեար պիր մահզուզիեէթլէ ալըպ, ճէպինտէ եէրլէշտիրէրէք,

— Սիզ էյի պիր զաթսընըզ. արզունուզու իճրա իթմէք իւզրէ կէլէճէք բազար կիւնիւ Մալնուտա պուլունաճաղըմա էմին օլապիլիրսինիզ, տէտի, վէ մէրգումուն մուֆարագաթընտան չէնտ տագըգա սօնրա, Վէրիէր կէլտի, վէ Արնօլտուն թալէպի իւզէրինէ, տէրհալ ժօրժ տը Նէրվէյէ պիր տավէթնամէ կէօնտէրտի։

40

Ուիլ Սգօթ, Բօլ Պէրօեու եաթաղընտա պուլունտուղու սըրատա ուեանտըրմագ իւզրէ, սապահլաեըն էրքէն Բրօվանս օթէլինէ կիթտի, վէ արալարընտա աթիտէքի միւքեալէմէ ճէրէեան իթտի.

Բօլ. — Ազիզ տօսթում, մուվաֆֆագ օլտունո՞ւզ մու։

Սգօթ. — Միւքէմմէլէն մուվաֆֆագ օլտում։ — Ահըպպամտան պիրինին՝ Մարն նէհրի քէնարընտա վէ պիւեիւք աղաճլար օրթասընտա, քիւչիւք ֆագաթ ճալիպ պիր խանէսի վար տըր քի, ատէթա աշըգ մաշուգլարա իգամէթկեահ օլմաեա լաեըգ տըր։ — Տօսթում պու սէնէ խանէսինտէ իգամէթ իթմէք իսթէմէեօր, վէ իւչ այ իչին պանա թէրք իտիեօր։ — Իչթէ օ էվին անախթարլարընը սիզէ կէթիրտիմ։

Բօլ Պէրօ, պու արա, մէմնունիյէթինի նէ եօլտա պէեան իտէճէկինի պիլմէեօրտու։ Սգօթ, իֆատաթընա չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Շիմտի պիրլիքտէ կիտէրիզ տէ, իսթէրսէնիզ օ էվի սիզէ կէօսթէրիրիմ։ Թաամըմըզը տախի օ թարաֆտա իտէրիզ։

— Էլպէթթէ իսթէրիմ։

Պու վէճհլէ իքի րէֆիգլէր եօլա չըգըպ, Մարն նէհրի եագընընտա վագը պիր չարտագ ալթընտա գուշլուգ թաամը իթտիլէր, վէ պատէհու զիքր օլունան քէօշկէ ազիմէթ իյլէտիլէր։

Բօլուն հէեէճանը կիթտիքճէ արթմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ միւթէֆէքքիր պիր հալ քէսպ իթտիկինտէն, ըՍգօթ,

— Նէ՞ օլուեօրսունուզ. իչինիզէ կէ՞լմէտիմի, տէյի սիվալ իթտի։

— Պիլաքիս զիեատէսիյլէ իչիմէ կէլտի։ Անճ՛ագ պու կիւզէլ իգամէթկեահը կէօրմէքլէ գօրգուեօրում։

— Նէ՞տէն գօրգուեօրսունուզ։

— Պու եուվաեա մախսուս օլան կիւվէրճին՝ պուրատա իգամէթ իթմէք իսթէմէեէճէք տիր տէյի վէսվէսէ իտիեօրում։

— Բէտտ իթմէեէ նէ՞ սէպէպի օլաճագ տըր։

— Գատընճա պիր թագըմ միւլահազաթ։

— Էկէր իֆատէնիզ վէճհլէ, խասթախանէտէն տէհշէթ հիսս իտիեօր իսէ, պուրաեա կէլմէեէ թէրէտտիւտ իթմէեէճէք տիր։

— Ֆագաթ պէն անըն շիւպհէլէրինտէն տօլաեը էնտիշէ իչինտէ պուլունուեօրում։

— Օ շիւպհէլէրինի իզալէ իթմէք լազըմ տըր։

— Նա՞սըլ իտէպիլիրիմ։

— Մէսէլա խասթախանէ տախիլինտէ քէնտիսինի թէտավի իտէն հէքիմէ, մէզպուրէ իչին քէօյ հավասընը թավսիեէ իթտիրմէլի։

— Պու հէքիմին իսմինի վէ մահէլլի իգամէթինի պիլմէ-եիզ։

— Մէրգումուն իսմի վէ մահէլլի իգամէթի գօլայճա ան-լաշըլապիլիր։ - Վիգթօրինի թէքրար նէ՞ վագըթ կէօրէճէք-սինիզ։

— Բազար կիւնիւ։

— Էօնիւմիւզտէ իքի կիւն վար տըր. պու տա պիզիմ ի-չին լիւզումունտան զիեատէ տիր։ Իմտի Բարիսէ ավտէթլէ, իճրաի թահդըգաթ իտէլիմ։ Պէն իշի սըրասընա գօյմայը տէ-րիւհտէ իտէրիմ։

Բօլ Պէրօ, Շարիթէ խասթախանէսինտէն, մէզքիւր խաս-թախանէտէ իյֆաի վազիֆէ իտէն թապիպին իսմինի վէ մա-հէլլի իգամէթինի անլատը։ Մէրգումուն իսմի Բիշար, վէ խա-նէսի՝ Օէնթ-Մարի բասաժընտա 5 նիւմէրօլու մահէլլ օլուպ, Ուիլ Սգօթ՝ իշպու մալիւմաթը Բօլ Պէրօտան իշիտինճէ,

— Հայտէ կիտէլիմ, տէտի, վէ ֆիլվագը թապիպի մէզ-պուրուն նէզտինէ ազիմէթ իյլէտիլէր։

Տօգթօր Բիշար՝ թագրիպա ալթմըշ եաշընտա օլուպ, տիրաեէթ վէ խայրխահլըղը սիմասընտան անլաշըլըեօրտու։

Բիշար. - (Մէրգումլարա խիթապէն.) Միւսիւլէր, իքի-նիզտէ տէ խասթա հալի կէօրիւլմէեօր։

Սգօթ. - Ֆիլվագը, միւսիւ տօգթէօր, պիզ խասթա տէ-յիլիզ։

— Էօյլէ իսէ, արզունուզ նէ՞ տիր։

— Շարիթէ խասթախանէսինտէ թէտավի իթմէքտէ օլ-տուղունուզ պիչարէ պիր գատընը խայրխահլըղընըզա թավսի-եէ իթմէեէ կէլտիք։

— Քեաֆֆէյի խասթալարըմ հագգընտա խայրխահլըգ-տա գուսուր իթմէմ։ - Պիր թարաֆտան սանաաթճա վազի-ֆէմ, վէ տիկէր թարաֆտան ինսանիեէթ իճապընճա, օ խաս-թալար իչին պիր բէտէր օլմագլըղըմ զարուրի տիր։ - Պահ-սընը իթմէք իսթէտիկինիզ գատընըն իսմի նէ՞ տիր։

— Վիգթօրին Լուազօ տուր, վէ էպէվիյնի լագապը Պէ-րօ տուր։

— Հա՞նկը սալատա տըր։

— Սէն-Գլէր սալասընտա, 22 նիւմէրօլու եաթագտա։

— Անլատըմ. մահէլլէսինին բօլիս գօմիսէրի թարաֆընտան վուգու պուլան միւրաճաաթ իւզէրինէ, պէյին իւֆիւնէթի խասթալըղըյլա կէթիրիլմիշ օլան պիր սէֆիլ գատընտան պահս իտիեօրսունուզ։ - Պու զէվալլըեա զէվճի էնվաի ֆէնալըգլար իթմիշ, վէ հաթթա քէնտիսինի պու սէֆիլ հալէ օ ալչագ հէրիֆ գօյմուշ... պիչարէեի կիւճ իլէ հալը մուհլիքտէն գուրթարապիլտիմ։ - Վիգթօրին Լուազօնուն զէվճի ալչագլարըն ալչաղը օլտուղունու ֆարզ իթտիկիմտէն, սիզտէն պիրինին՝ մէրգում իտուկինի մէմուլ իթմէմ։

Սգօթ. - Միւսիւ տօգթէօր, պիզ մէրգումէնին ագրապասընտանըզ։ Լուազօեու սիզտէն տահա զիեատէ շիտտէթլէ մուախէզէ վէ թէվպիխ իթմէքտէեիզ, վէ սէպէպ օլտըղը ֆէնալըղը միւմքին մէրթէպէ թախֆիֆ իթմէք արզուսինտէ պուլունմագտաեըզ։

— Պիչարէ գատընը խասթախանէտէ կէօրմէեէ կիթտինի՞զ մի։

Բօլ. - Եալընըզ պէն կիթտիմ, միւսիւ, ֆագաթ մանէն զիեատէսիյլէ թէպտիլ օլմուշ օլտուղունու կէօրտիւմ։ Խասթախանէտէն ատէթա գօրգուեօր։

— Հագգսըզ գօրգու, չիւնքի օրատա գայրըլտըղը գատար հիչ պիր եէրտէ գայրըլամազ։ Պու սէօզիւ՝ հէմ զէնկինլէր, հէմ ֆագիրլէր իչին սէօյլէեօրում։ Նիհաեէթ պու պիր պաթըլ միւլահազա օլուպ, խըսըմընըզ տախի օ պաթըլ իթիգատա զահիպ օլմագտա տըր։ Պունուն իչին նէ՞ եաբմագ լաղըմ տըր։

Սգօթ. - Պուլունտուղու հալի թէպտիլ իթմէլի։

Թապիպ. - Խասթաեը խասթախանէտէն չըգարմագ ֆիքրինտէ՞ մի պուլունուեօրսունուզ։

— Էկէր միւսաատէ օլունուր իսէ, արզումուզ պու տուր, միւսիւ տօգթօր։

— Միւհթաճ օլտուղու խայլի միւտավաթը իճրաեէ միւգթէտի՞ր միսինիզ։

— Էվվէթ, միւսիւ տօգթօր. պունուն իչին իգթիզա ի-տէն ագչէեէ մալիք օլտուղումուզտան, պու հալտէ պուլու-նան պիր գատընը օլտուգճա գաերրապիլիրիզ։

— Պէն, մէզպուրէնին խասթ ախանէտէն չրգմասընը միւ-նասիպէթսիզ վէ վագրթսրզ ատտ իթմէտիքտէն պաշգա, իֆագաթը իչին տէ ֆայտէլի կէօրիւրիւմ, լաքին պազը շարթ-լար իլէ։

— Հա՞նկը շարթլար իլէ, միւսիւ տօգթօր։

— Մէսէլա պիր քէօյ հավասընա, ֆիքիրճէ վէ վիճուտ-ճա իսթիրահաթ վէ սիւքիւնէթէ միւհթաճ տըր։

— Պիզտէ պու շարթլարը իճրա իթմէք ֆիքրինտէեիզ։

— Պունտան գաթինազար եազաճաղըմ իխթարաթա թէ-մամիյլէ թէֆվիգ հարէքէթ իթմէլիսինիզ։

— Օ իխթարաթա նօգթասը նօգթասընա սալիք օլաճա-ղըմըզը վատ իտէրիզ։ — Լաքին միւշքիլաթ պունտա տէյիլ տիր։

— Միւշքիլաթ նէ՞րէտէ տիր։

— Վիգթօրին՝ մաղրուր պիր գատըն տըր . . . Իզզէթի նէֆսի սօն տէրէճէ տիր։ Շէօյլէ քի պիզ, քէնտիսինին ագրա-պա վէ միւթէալլիւգաթընտան օլտուղումուզ հալտէ, քէնտի հագգընտա եաբմագ իսթէտիկիմիզ շէյէ սատագա նազա-ըրյլա պագարագ, պիզէ ճէվապը րէտտ վէրմէսի միւհթէ-մէլ տիր։

— Հագըգէթէն պու ախլէագ միւնասիպէթսիզ, վէ զի-եատէսիյլէ շայեանը թէէսսիւֆ տիւր. հալ պու քի պու պապ-տէ էլիմտէն պիր շէյ կէլմէզ։ Պիր խասթանընն ախլէագընը թէպտիլ իթմէեէ իգթիտարըմ եօգ տուր։

— Օնա նէ՞ շիւպհէ, միւսիւ տօգթօր, լաքին քէնտի սըհ-հէթի վէ հաթթա հաեաթը՝ պու եօլտա միւտաֆաաեա միւհ-թաճ օլտուղունու Վիգթօրինէ անլաթապիլիրսինիզ։ Իֆատէ-նիզտէ բէք տօղրու տուր։ Էկէր մէզպուրէ, քէնտիսինի սէ-վէն միւթէալլիւգաթընը րէհպէրլիկինի վէ հիմաեէսինի գա-պուլ իթմէզ իսէ, խասթախանէտէն չրգտրղընտա, նէ՞րէեէ կիտէճէք վէ հալի նի՞ճէ օլաճագ տըր։ — Խանէսինին էշեասը-

նը զէվճի սաթմըշ, վէ ապաէնթ իչմէքլէ սէրսեմլէնիպ, քեաֆֆէչի միւճէլլիտխանէլէրտէն թարտ իսիլմիշ տիր։ Մէրգում, պիր մէչիանէ քէօչէսինտէ թէսլիմի րուհ իտէնէ, եախօտ քէնտիսինի Սէն նէհրինէ աթանա գատար, սօն տէրէճէ սէֆալէթլէ եաշաեաճագ տըր։

— Վա՜հ պիչարէ գատընճըզազ...

Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա, թապիպ՝ Բօլա խիթապէն չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Խասթա իլէ խըսըմլըզընըզ նէ՞ տէրէճէ տիր։

— Ամճա էվլատըեըզ։

— Իսմինիզ նէ՞ տիր։

— Բօլ Պէրօ տուր։

— Սանաաթընը՞զ։

— Պանգալարտա մուհասիպիմ։

— Բարիս ճիվարընտաքի քէօյլէրտէ՞ մի խաքեան իտիեօրսունուզ։

— Մարն նէհրի գըեըլարը իւղէրինտէ, Սէն-Մօր քէօյլինտէ, հավասը կիւզէլ պիր մահէլտէ քիւչիւք պիր էվիմ վար տըր։

— Բեաֆի... եարըն սապահ խասթաեը կէօրէճէեիմ, վէ մահզա պիր ալիճէնապըգ էլերի օլարագ վագը օլան թէքփինիզի գապուլ իթմէսինի, քէնտի սըհհէթի, հաթթա հաեաթը նամընա իխթար, վէ իճապընտա էմր պիլէ իտէճէեիմ։ – Քէնտիսինի մէճպուր իթմէեէ պիր հագգըմ եօգտուր, ֆագաթ մանէվի նուֆուզումդա իսթիմալ իտէճէեիմ։ – Բազար կիւնիւ մէզպուրէեի զիեարէթի տիր. էկէր քէնտիսինէ վէրէճէկիմ նասիհաթլարա սալիք օլմաեա մէյլ կէօթէրիր իսէ, խասթախանէտէն իխրաճընը միւպէյեին քեաղըտը իմզալար, վէ թէտավիսի իչին իգթիզա իտէն թալիմաթը տախի եազարըմ։ – Եազաճաղըմ թալիմաթա թէմամիյլէ թէֆվիզ հարէքէթի իթմէք լազըմ տըր։ – Ինշալլահ թէքրար կէօրիշիւրիւզ, միւսիւլէր։

Սագօթ վէ Բօլ՝ պէեանը թէչէքքիւրլէ, տօգթօրուն նէզտինտէն մուֆարագաթ իթտիլէր։

Էվտէն չըգտըգլարընտա, Սգօթ՝ Բօլ Պէրօեա,

— Իշ չանթատա տըր . . . տօգթօր, սիզին իչին, քէն-տինիզին եաբաճաղընըզտան զիեատէ չէյ եաբաճագ տըր։ — Էրպապը իւլում վէ ֆիւնուն՝ ֆէվգէլատէ սատէտիլ քիմ-սէլէր տիրլէր։ Պիր թարաֆտան տիւնեալարը քէշֆ իտէրլէր, տիկէր թարաֆտան պուրունլարընըն ուճունտան էօթէսինի կէօրէմէզլէր։ Իմտի պիր գաչ կիւնէ գատար Վիգթօրին իլէ Սէն-Մօրտա եէրլէշէճէքսինիզ, վէ պէն էօյլէ թատմը իթմէք, վէ աշգ ու մուհապպէթինիզ աթէշիյլէ ըսընմագ իւզրէ, սիզէ կէլէճէեիմ, տէտի։

Բօլ Պէրօնուն Շարիթէ խասթախանէսինտէ Սէն-Գլէր սալասընը զիեարէթի, կէնճ գատընը ֆէվգէլատէ միւթէեսսիր գըլմըշ իտի։ Շէօյլէ քի զէվճի Լուազօ՝ եօլսուզ պիր էօմիւր կէչիրմէք, իշի կիւճիւ ունութմագ, վէ քեաֆֆէյի միւճէլլիտխանէլէրտէն գապուլ օլունմամագլա իքթիֆա իթմէեիպ, իյշ ու իշրէթ իթմէք։ Վէ Վիգթօրինի մէյտանտա պրագմագ իչին տախի պիւթիւն խանէ էշեպլընը սաթըպ սպվմասը։ Վէ պինապէրին քէնտիսինի եանի Վիգթօրինի մէյտանտա պըրագմասը՝ թէէսսիրաթը Միւթէեսսիւֆէ հուսուլ իտէճէք սէպէպլէրտէն իտի։

Պունտան գաթինազար, Վիգթօրին, տիւնեատա քիմսէսի պուլունմատըղը։ Վէ էլան խասթա, եախօտ էյիլէշմէք իւզրէ վէ ղաեէթ զայիֆ օլտուղու հալտէ, ագչէզիզ վէ մօպիլեասըզ նէ՞րէեէ կիտէպիլիր իտի։ Շու հալինտէ։ քէնտիսի իչին՝ եիւքսէք պիր քէօրրիւտէն նէհրէ աթըլմագտան ղայրի շարէ պուլունմաեըպ։ պու ճիւմլէ իլէ խանթախանէտէ սահիպսիզ էօլտիւկիւ թագտիրտէ, ճիսմինին թէշրիհի իչին, աթըպպանըն եէտինէ կէչէճէկինի պիլտիկինտէն, օրատան չըգմաեը ֆէվգէլատէ արզու իյլէմէքտէ իտի։

41

Վիգթօրին պու չէյլէրի տիւշիւնտիւքճէ, Բօլ Պէրօեա աֆվ իթմէեէ տահա զիեատէ մէյեալ օլուպ, հաթթա հէր քէս թարաֆընտան ունուտուլմուշ օլտուղու հալտէ, Բօլուն քէնտիսինի կէօրմէեէ կէլիշի, վէ խասթալըգ սէպէպիյլէ, իլք կիւզէլլիկի ղայպ օլմուշ օլմասըյլա պէրապէր, թէքրար նէզտինէ կէլմէսի իչին քէնտիսինտէն միւսաատէ թէմէննի իտիշի՝ մէրգումէնին ֆէվգէլատէ մահզուզիեէթինի մուճիպ օլմուշ իտի։

Կէնճ գատըն պու կիպի միւլահազաթ վէ թէֆէքքիւրաթ իչինտէ պուլունմագտա իքէն, տօգթօր Ռիշար, հէր կիւնքի վիզիթասընը իյֆա իչին կէլիպ, մէզպուրէնին եաթաղը եանընտա տուրտու, վէ նապզընը թէտգիգ իչին էլինի թութտուղունտա, չու եօլտա իֆատէ իթտի.

— Գըզը՛մ, չայեանը թէէսսիւֆ էֆքեարընըզը պէր թարաֆ իթմէք իսթէմէ՞զմիսինիզ։ Համտ օլսուն ահվալը վիճուտիեէնիզ խօշնուտ օլունաճագ սուրէթտէ տիր, վէ էկէր զիհինճէ բահաթսըզլըղընըզ մանի օլմազսա, տահա զիեատէ էյի պիր հալտէ պուլունաճաղընըզ տէրքեալ տըր։ — Էվվէթ, էվվէթ, մուզիրը թասավվուրլարընըզը պէրթարաֆ իթմէնիզ էլզէմ տիր։ Սիզին չաղընըզտա օլանլար՝ չարուգ քէսպի իֆագաթ իտէրլէր։

— Պիլաքիսն տօգթօր, պուլունտուղում չաղտա, պունճա միհն ու մէչագգաթ չէքիլտիկի, վէ միւսթագպէլտէ տախի չէքիլէճէկի մալիւմ օլտուղու թագտիրտէ, եաշամաեա ասլա էհէմմիեէթ վէրիլմէզ։ Հիչ օլմազսա, էօլմէքլէ իսթիրահաթա նայիլ օլունուր։

— Պու սէօզլէր՝ սըրֆ խէեալաթ օլուպ, պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր։ Պէն սիզին հիքեաեէնիզի պիլիեօրում. ալչագ

զէվճինիզին հարէքէթի վագրասը տա մալիւմ տիւր. լաքին անըն հարէքէթի մէզմուսինէ սիզ մէսուլ տէյիլսինիզ։ - Էօյլէ պիր ալչաղը ունուտուպ, անըն սէպէպիյլէ ալթիւսթ օլմաեըն։ Տահա սիզ մէսուտ կիւնլէր կէօրէպիլիրսինիզ։

Կէնճ գատըն՝ մահզունէն պաշընը սալլատը, վէ տօգթօր՝ շու սուրէթտէ տէվամ իթտի.

— Սիզէ սէօյլէտիքլէրիմ սահիհլիք տիր, վէ թէէմին իթտիկիմ հալտէ, պանա էմնիյեէթ իտէպիլիրսինիզ, չիւնքի կէրչի կէնճ տէյիլ իսէմտէ, թէճրիւպէ սահիպիեիմ։ Իմտի ագիլանէ սուրէթտէ տիւշիւնիւն, օ հալտէ հագգընըզտա էյի օլաճագ տըր։ Պու խուսուսու տա պէն սիզէ իսպաթ իտէրիմ։ - Սիզ էյիլէշմէք տէրէճէսինի պուլտունուզ, պունտան սօնրա սիզէ լաղըմ օլան իլաճ տէյիլ, միւֆէրրիհ հավա, կիւնէշ, պաղ վէ պաղչէլէր, վէ ֆիքիրճէ թէմամիի սիւքինէթ տիր։

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, պունլարա նաիլ օլմագ, պէնիմ իչին միւմքին տէյիլ տիր։

— Նի՞չին։

— Խասթախանէտէն չըգտըղըմ հալտէ, նա՞սըլ եաշաեաճաղըմը զաթէն պիլմէեօրում։

— Ագրապանըզ եօ՞գ մու տուր։

— Վար տըր, ֆագաթ պէնի տիւշիւնմէզլէր։ Ներէտէ օլտուղումու տախի պիլմէզլէր։

— Եանըլըեօրսունուզ, գըզըմ։ Քիմլէրտէն պահս իտիեօր իսէնիզ, լաեըգըյլա թագտիր իթմէեօրսունուզ։ Պիլաքիս ֆամիլեանըզ իչինտէ էօյլէ սամիմի տօսթլարընըզ վար քի, էյիլէշմէքտէ պուլունան խասթալըղընըզա միւսաիտ պիր մահէլլտէ սիզի իգամէթ իթտիրմէք, վէ հէր վէճհլէ սիզի գաերրմագ իսթէեօլվար։ - Բօլ Պէրօ իսմինտէ պիր խըսըմընըզ վար տըր, տէյ՞իլ մի։

Վիգթօրին. - (Գըզարարագ.) Էվվէթ, տօգթօր։

— Իշթէ պու ատէմ՝ հագգընըզտա վազիֆէսիզ պուլունմաեօր, վէ սիզէ օլան թէվէճճիւհիւնտէն նաչի, սէօզլէրինի ֆիիլէն իճրա իթմէք իսթէեօր։ - Էկէր անըն տօսթլուղունա

շիւպհէ իտէրսէնիզ, ֆէվգէլատէ հագգսըզ պուլունուրսունուզ։

Վիգթօրին. Լ (Հէեէճան իլէ.) Սիզ քէնտիսինի կէօրտիւնիւզ միւ։

— Էվվէթ, կէօրտիւմ։ — Պուլունտուղունուզ հալտէն զիեատէսիյլէ միւթէէսսիր օլարագ, կէլիպ պէնի պուլտու, վէ հալինիզի իսլահ իթմէք իչին էլինտէն կէլէնի եարմագ արզուսինտէ պուլունտուղունու անլաթտը։ Գը՛զըմ, էկէր սիզէ պիր նասիհաթ վէրմէքլիկիմէ միւսաատէ իտէրսէնիզ, ղաեէթ նազիք պիր ատէմէ պէնզէեէն, վէ շիւպէսիզ ֆէտաքեար պիր խրսըմ օլան Մ. Բօլ Պէրօնուն թէքլիֆինի գապուլ իթմէնիզի իխթար իտէլիմ։ — Մէրգում, Մարն նէհրի քէնարընտա, միւֆէրրիհ պիր մահէլլտէ, սիզէ քիւչիւք պիր սէյֆիեէ թախսիս վէ թէմամիյլէ իֆագաթընըզը պուլանա գատար էմրի միւտավաաթընըզա իթինա կէօսթէրմէեի թասմիմ իյլէմէքտէ տիր, — Իչթէ, կէօրիւեօրսունուզ ա՛գըզըմ, միւսթագպէլինիզ, պիր ազ էվվէլ զանն իթտիկինիզ գատար գարանլըգ տէյիլ տիր։ — Չօգ տէֆա է՛ն զիեատէ գարարմըշ օլան գուպպէյի ասիւմանլարտա պիլէ բարլագլըգլար հասըլ, վէ ֆուրթունատան սօնրա կիւզէլ հավա զուհուր իտէր։ — Պու չէյլէր հագգընտա տիւշիւնիւն, եարըն թէքրար կէօրիւշիւրիւզ։

Պատէհու տօգթօր՝ տիկէր պիր խասթաեա կիթտի։

Վիգթօրին եալընըզ գալտըղընտա, աճապա բիւեա՞ մը կէօրիւեօր տէյի թէֆէքքիւրէ պաշլատը։

Բօլուն, քէնտի հագգընտա պահս իթմէք իչին թապիպի պուլմաեա կիթմէսի, վէ քէնտիսինի խասթախանէտէն գուրթարմագ իւզրէ քեաֆֆէյի ֆէտաքեարլըգլարա հազըր պուլունմասը, վէ քէնտիսինէ իեատէյի սըհհէթ իթմէք իւզրէ, հէր վէճհլէ իթինա վէ միւտավաթ իճրա իյլէմէք իսթէմէսի՝ մէզպուրէնին էսասը միւլահազաթը օլուպ, պու միւլահազաթընըն նէթիճէսի օլարագ տա, Բօլուն, ազիմ, չէտիտ վէ շիֆա գապուլ իթմէյէն աշդ ու սէվտասընտան պահս իթմէսիյլէ եալան սէօյլէմէտիկինի, վէ հալպու քի քէնտիսի միւզ տարըպ օլտըղը, վէ պիր խասթախանէնին եաթաղընտա պէլ-

քի թէրքի հաեաթ իթմէք իւզրէ պուլունտուղու հալտէ, Էօժէն Լուազօնուն մէյխանէլէրտէ վագրթ կէչիրտիկի, վէ պու իքի քիշի արասընտաքի ֆէրգի կէօզ էօնիւնէ կէթիրմէմէսի գապիլ օլամամագտա իտի։

Վիգթօրին աճը աճը աղլամաեա պաշլատը. մէզպուրէ թէրքի հաեաթ իթմէք իսթէմէեիպ, ֆագաթ Բօլ Պէրօնուն սաեէսինտէ եաշամաեը գապուլ իտէպիլի՛ր մի իտի։

Տիկէր թարաֆտան Ժան Տէսուրտինին խաթրէսի քէնտիսինի թազեիգ իտիեօրտու։

Բօլ, Ժանը վէ գրզընը թէրք իթմիշ օլուպ, պու՝ իսէ ինսաֆսըզ պիր ատէմին հարէքէթի տիմէք իտի։ Անճագ Բօլ՝ ինսաֆ վէ համիեէթ սահիպի օլուպ, պունու տա պիլ ֆիիլ քէնտիսինէ իսպաթ իթտիկի հալտէ, պունտան տօլաեը կիւճէնմէք վէ մէրգումու մուախէզէ իթմէք գապի՛լ մի իտի։

Պունտան տա գաթինազար, աշգ ու սէվտա՝ մէսուլիեէթտէն արի տէյի՛լ մի տիր, վէ հէր նէ իշլէսէ, հաթթա պիր ճինաեէթ իճրասընտա տա պուլունսա, մաազուր օլմա՛զ մը։

Իշթէ Վիգթօրին պու միւշքիլաթ արասընտա գալտըղը ճիհէթլէ, Բօլ Պէրօեու թէքրար կէօրմէք արզուսինտէ պուլունուեօրտու։

Ուիլեամ Սգօթ՝ ֆէվգէլատէ պիր ղայրէթ իպրազ իթմէքտէ օլուպ, պիր թարաֆտան Էօժէն Լուազօեու ախլէագ պօ ո գլուղու եօլունա սէվգ իթմէքտէ, վէ տիկէր թարաֆտան կիւն պէ կիւն հալը մուզաիգա վէ սէֆալէթէ տիւչար օլան Ժան Տէսուրտիեէ նէզարէթ իճրա իյլէմէքտէ, վէլհասըլ Էթիէն Պէրօնուն վարիսլէրինտէն պիրի պուլունան տուլ Բէրրօ գատընը կէօզիւնտէն աերրմամագտա իտի։

Տիւրլիւ պէ տիւրլիւ գրեաֆէթլէր իլէ պիտտէֆաթ մէրգումէնին տիւքքեանը էօնիւնտէն կէչմէքլէ, սաաթ օն պիրտէն էօյլէեէ գատար, վէ ագշամ սաաթ պէշտէն ալթըեա գատար, մէզպուրէնին, տիւքքեանընտա եալընըզ պուլունտուղունա թէէմին օլտու։

Տիկէրլէրի միւսիլլու Բէրրօ գատընըն վիճուտի տախի օրթատան գալտըրըլմագ մուգարրէր օլուպ, պու պապտէ ըՍ-

գօթ՝ Արնօլտ Տէսվիներտան թալիմաթ ալմըշ իտի։

Օլ էսնատէ յունիս այընըն սօնլարը օլուպ, իւչ հաֆթատան պէրու տէրէճէյի նիհաեէտէ սրճագ հիւքմ իտիեօրտու։

Սէն վէ Մարն նէհրլէրինտէ սուլար ալչալմագտա օլուպ, հէլէ Մարն նէհրինտէ օլ գատար ալչալմըշ իտի քիւ սէյր ու քէֆէր կիւճ իլէ օլապիլմէքտէ, վէ կիւնէշին հէրարէթի շէտիտէսիյլէ նէհրտէն մուզիրը թէաֆֆիւն հասրլ օլմագտա իտի։

Ուիլեամ Սգօթ, Բօլ Պէրօ իլէ պիրլիքտէ տօգթօր Ռիշարըն խանէսինէ կիթտիկինին իրթէսի կիւնիւ, սապահըն սաաթ սէքիզինտէ, Օբիթալ պուլվարընտաքի խանէսինտէն չըգըպ, Բարիսին մէրքէզ թարաֆընա տօղրու իլէրլէտի, վէ Օթէլ-տը-Վիլ ըրխթըմընտա ուֆագ թէֆէք էշեա սաթան պիր մաղազաեա կիրիպ, պիր բաքէթ իյնէ սաթըն ալտը, վէ պատէհու վաբօր իսկէլէսինէ ազիմէթլէ, վաբօր իլէ Ղարանթօն քէօբրիւսինէ չըգտը, վէ պիրազ գարնընը տօեուրտուգտան սօնրա, սահիլէ տօղրու իլէրլէտի, Հաֆթանըն սայիր կիւնլէրի կիպի, օ կիւնիւ տախի, հավանըն կիւզէլ օլմասընա բաղմէն, զիեատէ սէյիրճի պուլունմաեըպ, սուլարըն ալչագ օլմասը իչին տէ, օլթա իլէ պալըգ թութանլար կէօրիւլմէմէքտէ իտի։

Սգօթ, նէհրին քէնարընա եագլաշարագ, սօլմուշ քէօքլէրի վէ գուրումուշ չաերըլարը թէտգիգ իտէրքէն, պիւեիւք պիր տօկ քէլպինին շիշմիշ օլան լաշէսինէ թէսատիւֆլէ տուրտու։

Պու լաշէտէն ֆէնա պիր թէաֆֆիւն հասրլ օլտուղու կիպի, պիր թագըմ պէօճէքլէր տէ էթրաֆընտա վըզըրտամագտա իտիլէր։

Սգօթ, քիմսէ պուլունուպ պուլունմատըղընա թէէմին օլմագ իւզրէ էթրաֆընա աթֆը նազար իթտի, վէ պու թէտգիգին նէթիճէսինտէն խօշնուտ օլարագ, սահիլէ եագըն պուլունան մէզքիւր լաշէնին եանընտա չէօմէլիպ, մուզիրը գօգուսունա վէ պէօճէքլէրին ըսըրմալարընա էհէմմիեէթ վիրմէեէրէք, իյնէ բաքէթինի ճէպինտէն չըգարտը, վէ քեաֆֆէյի իյնէլէրի պիր չիմտիք իտէրէք, գօգմագտա օլան լաշէեէ պաթըրտը։

Պունու, Հապաբգատան սօնրա, սահիլտէն եվկիրմի տարմ գատար ուզադվանըզ, պիր աղաճ ալթընտա վէ բիւզկեարա գարշը պիր մանչէլտե օթաւրտու, վէ պիր սիկարա Հագտը։ Ուրտաքն պիր ոափթ կէչինճե, թէքրար սահիլէ էնիպ, լաչէհե Հապլաչարագ, վէ էլէրինէ գալըն էլտիվէն թագարագ քհաֆֆէյի իչնէլերի չըգարտը, վէ պուչնարըն ուճաչըընը թէտգիդ իթտի։

Իչնէլերին չէլիկի՝ պիր սանթիմէթրօ պօյու զէհիլէնմիշ իտի։

Մուախխարէն իչնէլերի պէնատզ պիր քհաղըտ տէրունինէ վազ իլէ, սիկարա իչտիկի մահէլլէ կիթտի, վէ քհաղըտը կիւնէչէ գօյտու։

Սէքիզ օն տագըգա սօնրա, իչնէլերին ուճու գուրտումուշ իտի։

Զլ վագրիթ Սգօթ է իշպու իչնէլերի՝ նիւմէրօ վէ ֆապրիս գա ալէամէթի ֆարիգասընը Համիլ քհաղըտ տէրունինատ թէքրար Հէրէչտիրիպ, պու քիչիւք բաքէթի ճիպտանընտա սագլատարագ, Շարանթօն քէօքրիսիւնէ ազիմկիթ, վէ եինէ մուշ վարօրու իլէ Բարիսէ ֆվետի կիտէտի։

Իրթէտի կիւն, սապահընն սատթ ալտիրանկա օն պիր բատտէչերինատ, իսթիւ պաչը սէֆկա սագալը տաղընըգ, էլպիսէչերի վէ տեագ գապտարը Հադրը վէ էվկէ, քէչէ չաբգասը՝ չէքիլտիզ վէ րէնկսիզ վէ կէօզլէրինէ գատար չէքիլմիչ պիր ատեմ կիբիր սգագաղընատան կիտէրէք, վէ գաբու գարբու ուզրատըգ, Հէտինատ պուչունան պիր տէմիթի մէքթուպ քհաղընընք, ալթը ատտա մէքթուպ մահֆազասընը պիր գուրչուն գալէմի վէ պիր բաքէթի իչնէսի կէօսթէրէրէք,

— Միսիւլէճ մատամլար, իշտիգ կիւճսիզ գալմըշ պիր ավէլէհիմ րէճա իտերիմ, պունլարը սաթընն ալընմ, հէր սաթընընտան պիր սանթիմատ պէն գաղանաճաղըմ, տիմէքտէ, վէ մէգքիւր չէյլէր իչին եվկիրմի սանթիմ խոթէմէքտէ իտի։

Նէքէ վագը մէրգումուն սաթարընը պու չէյլէրէ միւչթէրի զուհուր իտիկօտզուդ չինըի Համընըզ իչնէլերին քաքէթի՝ օն պէշ սանթիմ գըյմէթինատ իտի։

Պու ֆագիր ատէմ՝ պու սուրէթլէ կիթմէքլէ, Կարօ սօգաղը քէօշէսինէ վասըլ օլուպ, Ծրատա, գօյթուղու ալթընտա թաշըտըղը մուգավա գաբագլը պիր՝ չանթատանը եէնի պիր մալ տիւզմէք իւզրէ տուրտու ֆագաթ պու տէֆա իյնէ բաքէթինի մէզքիւր չանթատան աչաճագ եէրտէ ; եէլէկինին ճէպինտէն չըգարտը ։

42

Պէօյլէճէ թէրթիպինի տիւզիւպ, Կարօ սօգաղընա կիրտի, վէ տիւքքեանլարընը պօյունա կիթտիքտէն սօնրա, Բէրրօն գատընըն չամաշըրխանէսինտէն պէշ ալթը ատըմ ուղագտա տուրտու, չիւնքի բաչավրաճընըն սէբէթինի գաբունուն էօնիւնտէ միւշահէտէ իթմէքլէ, կէրի տէօնիւպ տէօնմէմէք խուսուսընտա պիր իքի սանիյեէ գատար թէրէտտիւտտէ գալտը, ֆագաթ նիհաեէթ եօլունա տէվամ իթմէյէ գարար վէրիպ, շաբգասընը տա կէօղլէրինէ գատար էնտիրէրէք, տիւքքեան գաբուսունտան իչէրի կիրտի ։

Բէրրօն գատըն՝ իւթիւ իչին գուլլանըլան պիւեիւք պիր սուֆրանընը պիր քէօշէսինտէ գահվալթը իտիեօրտու, վէ պապա Բիէր տէ տէօրթտէ իւչ Նիսպէթինտէ սէրխօշ Օլտուղու հալտէ, էլինտէ տօլու պիր գատէհ թութմուշ իտի ։

Իչէրի կիրէն չախսը կէօրտիւկիւնտէ, Բիէր Պէրօ՝ գապա պիր սէտա իլէ,

— Նէ՞ իսթէեօրսուն, տէյի նիւալ իթտի ։

— Պէն, իշսիզ գալմըշ պիր ֆամիլեա բէտէրիեիմ։ — Պագըն, մատամ, պիր տէֆթէր մէքթուպ քեաղըտը իլէ ալթը թանէ մէքթուպ մահֆազասընը, պիր գուրշուն գալէմի, վէ եիկիրմի պէշ ատէտ իյնէեի եիկիրմի սանթիմէ վէրիեօրում։ Ինանմազ իսէնիզ, պագըն, տէտի օլ ֆագիր սաթըճը, վէ զիքր օլունան շէյլէրի մասանընը պիր քէօշէսինէ վազ իթտի ։

Բիէր Պէրօ՝ պիր եանտան օ պիր եանա տէվրիլէրէք եագլաշըպ, էշեայը մէզքիւրէեէ պագտը, վէ պատէհու, կիւլէրէք,

— Պու գատար շէյլէր եիկիրմի սանթիմ մի. պապա՛, սէն պունտան նէ՞ քեար իտէրսին, տէյի սիւալ իթտի։

— Հէր պիր սաթըշտա պիր սանթիմ քեարըմ վար տըր։

— Պիր սանթիմ մի. լաքին պու քեար իլէ էմնիյէթ սանտըզընա հիչ պիր ագչէ եաթըրամազսըն։

— Ինսան՝ էլինտէն պաշգա պիր շէյ կէլմէզսէ, պիր լօգմա էքմէեէ տաղը օլուր։

— Տիմէք զարուրէթլէ եաշաեօրսուն։

Բէրրօ գատըն պու արա միւտախէլէ իտէրէք,

— Տուր պագալըմ սէրխօշ, պիչարէ ատէմի բահաթ պըրագ։ Սէն տէ պիլիեօրսուն քի, շու արալըգ հէր թարաֆտա քէնատլըգ վար տըր։ Հէր քէս, էքմէք բարասը չըգարմագ իչին, հէր շէյէ գաթլանըեօր, տէտի։

Մէզպուրէ պու սէօղլէրի սէօյլէեէրէք, իյնէլէրին բաքէթինի աչըպ մուայեէնէ իթմէքտէ իտի։ Բիէր Պէրօ տա,

— Ուճլարը պաթըեօ՞ր մու. էկէր լաեըգըյլա պաթըեօր իսէ, բանթալօնումուն տիւյմէլէրինի տիքմէք իչին, պիր տուզինա տա պէն ալըրըմ, տէյի պէեան իթտի, վէ այնի վագըթտա չամաշըրճը գարը՝ պիր իյնէ ալարագ, բարմագլարընտան պիրինին ուճունա պաթըրտըզընտան, Բիէր Պէրօ, այնի թէճրիւպէյի իճրա իթմէք իւզրէ, քէնտիսի տէ պիր իյնէ ալտը։

Սէրխօշլուղու սէպէպիյլէ մէրգում կիւճ հալ իլէ աեագտա տուրապիլիեօրտու։ Պիր արա մուվազէնէսինի զայպ իթտիկինտէն, եէրէ տիւշմէմէք իչին, գըզգարընտաշընըն իւզէրինէ տայանտը, վէ օ տախի իյնէնին թէճրիւպէսիյլէ մէշղուլ օլտուղունտան, պու սատէմէ սէպէպիյլէ իյնէնին ուճու խայլի տէրինլիքտէ բարմաղընա կիրտի, վէ մէզպուրէ աղրըսընտան, աճը պիր նիտա րէֆ իթտի, վէ հիտտէթինտէն նաշի,

— Հայվա՛ն, սէրխօ՛շ, իյնէեի բարմաղըմա կիրտիրտին, տէտի։

Բիէր Պէրօ. – Գոպահաթ պէնիմ նէյիլ տիր. սօգագ դաբուտու այըգ գալմըշ օլտուղունատանդ իչէրի կիրէն րիւղ կեար՝ պու հալէ սեպեպ օլտու։

Ջամաչըրճը գարընըն էլինատէն իյնէ բաքէթի տիւշիւպ, իյնելէր Եվրտէ տապըլար, վէ մեզպուրէ էթինէ սաբլանմըշ օլան իյնէէի անինտէ ջեբիպ չըգարմանընտան ածնրա, էլի գանամահատ պաչլատը, վէ Բէրրօ գանըն ճ ահմա՛գ, չաչգը՛ն» տիեէրէք, բարմաղընը նաղընա կէօթիւրտիւ, վէ ճէրիհաները էմտի։

Պու էանատէ իյնէճի, «իյնելէրիմի, իյնելէրիմի» տիեէրէք, պունլարը թօբլատագ իչըրէ եէրէ էյիլտի, վէ Բիէր Պէրօ տա,

— Պրա՛գ իյնելէրինի տէ, աՂ չոպ եվկիրմի սանթիմի, տէտի, վէ մասանըն իւսթիւնէ տէօրթ ֆըրըլաթտը։

Սաթըճը մեզբիւր ագչէէի ալըպ տիշարը չըգտը՝ վէ կարօ սօգաղը թարաֆընտան նապէտիտ օլտու։

Բէրրօ գաւարն, եէրէ էեիլէրէք իյնելէրի թօբլատը, վէ Բիէր Պէրօ տա,

— Պէտէյինի պէն էձտէտիմ... մէքթուպ կէտալըլարընը, մահֆազալարը վէ գէնըչուն գալէմի սանա պըռագրըմ, ֆատ գաթ իյնելէր պէնիմ տիր, տէտի։

Ջամաչըրճը. – Բէք էյի, բէք էյի՛, գաատհինի պօչաղթ գա՛, կիթմէեէ պագ... իչճիլէրիմ սէնի պու հալտէ կէօրմէմէլի տիրլէր։

Բիէր Պէրօ. – (Մահզունիյեէթլէ.) Տիմէք պէնատէն տօլաթը ուԹանըէօրտուն։

— Էվվէթ, սերհօշ օլտուղունդ պէման հիճապ, վէ սերհօշ օլտուղուն կիւնլէրտե բաչլայմաճընար խանընտա գալըպ սէրհօշլուղունու կէչիրմէքլիկինի իլթիճի իտէրիմ։ Շու չաղատա պու եօլտա հարէքէթի իմտիկնի իչին, սէն տէ ուԹանմալըսըն։

— Էլվէրիր, էլվէրիր, իչԹէ պէն կիտիեօրում։

Պու սուրէթլէ Բիէր Պէրօ տիւքքեանտան տիշարը չըգըպ, սէրէթինի կիւճ իլէ ումուղունա ալտըգտան սօնրա, ալիր տի-

վարտան օլ պիր տիվարա տեվրիլէրեք, օրատան մուֆարագաթ իթտի։

Արատան չենտ տագըգա կէչինճէ, չամաշըրխանէտէ իշլէեենլէր կէլտիլէր։

Բէրրօ գատըն իւթիւ իշիյլէ մէշղուլ օլմաեա պաշլատը։

Արա սըրա մէրգումէ սօլ էլինի սարսըեօրտու։ Կէրչի իյնէ պաթան բարմաղը աղրըմագտա իտի իսէ տէ, Բէրրօ գատըն էհէմմիեէթ վէրմէեօրտու։ Լաքին թէտրիճէն պու աղրը օլ տէրէճէ շիտտէթ քէսպ իթտի քի, չամաշըրճը գարը՝ իշի թէրք իթմէեէ մէճպուր օլտու։ — Մէրգումէնին գօլունու՝ ղարիպ պիր ուեուշուգլուգ իսթիլա իթմէքտէ օլուպ, բարմաղընա տա եանմըշ պիր տէմիր պաթըրըլըեօր զանն իտիեօրտու՝ վէ էլի տէ շիշմէքտէ իտի։

Պիչարէ, էնտիշէ իլէ, — Ճապա իյնէնին ուճու բարմաղըմտա գըրըլտը՝ մը, տէյի միւլահազա իտիպ, ճէրիհանըն պուլունտուղու մա էլլէ պագտը, վէ սիեահ պիր նօգթա կէօրտիւ։

Օլ վագրթ էլինէ պիր մագաս ալարագ, տէրունինտէ իյնէ ուճու պուլունտուղունու զանն իթտիյի մահէլլի եարաը, վէ պու մուամէլէտէն զիեատէսիյլէ աղրը հիսս իթտի իսէ տէ, աղրը կէչմէտի։ Էլի էլան շիշիեօրտու վէ սիեահ լէքէ պիւեիւեօրտու։

Պիչարէ բարմաղը իւզէրինէ պիր դաչ տամլա սիրքէ տամլաթտըղընտան, պիր արա աղրը սիւքիւնէթ պուլտու, վէ մէզպուրէ թէհլիքէեի սավուշտուրտուղունու զանն իլէ, եէնիտէն իշէ պաշլամագ իսթէտի իսէ տէ, միւմքին օլամատը։

Վիճուտինտէ ղարիպ պիր տիթրէմէ տախի մէվճուտ օլտուղունտան, տիթրէմէեի թէսկին իթտիրմէք իւզրէ պիր գատէհ իլաճ իչտի, վէ ֆիլվագը տիթրէմէսի թէսկին օլտուղունտան, «Պիրաշէյ տէյիլ իմիշ» տէյի տիւշիւնէրէք, տիւքքեանըն պիր քեօշէսինտէ օթուրտու, չիւնքի քէնտիսինտէ պիր աղըրլըգ, վէ գըմըլտանամազլըգ հիսս իտիեօրտու։

Ագշամ, էլինին շիշկինլիկի գօլունա, վէ անտէն տիրսէկինէ գատար իլէրլէտի։ Պիչարէ գատըն պիր լաբա հազըր-

լաերպ, աթէշ կիպի եանմագտա պուլունան էլինին իւսթիւ-
նէ գօյտու։ -Իյնէ պաթմըշ օլան բարմաղը սիմ սիեահ քէ-
սիլմիշ իտի։

Տիւքքեանընը գաբամաեա իգթիտարը օլմատըղընտան,
իշճիլէրինտէն պիրինէ, տիւքքեանը գաբամասընը ըէճա իթ-
տի, վէ քէնտիսի՝ հէրարէթի շէտիտէ իչինտէ, լաքին վի-
ճուտի մէրմէր կիպի սօղուգ օլարագ եաթաղընա եաթտը։

Ագշամըն սաաթ օն պիր ըատտէլէրինտէ, պաշընըն՝
ֆէվգէլատէ աղըրլաշմագտա օլտուղունու հիսս իթտիկի կի-
պի, իւզէրինէ պիր սաեըգլամա տախի կէլտի, վէ պու սա-
եըգլամաեը միւթէագըպ ազիմ պիր թագաթսըզլըգ արըզ
օլարագ, իքի իւչ սաաթ գատար պու հալ տէվամ իթտի։

Թագաթսըզլըգ կէչտիկինտէ, պիչարէ գատընճըղազ իքի
էլլէրինի եէքտիկէրինէ վուրտու, վէ եարտըմ տէյի նիտա
իթմէեէ սայ իթտի իսէ տէ, զանն իտէրսին քի տէմիր կիպի
պիր չէնպէր պօղազընըն էթրաֆընա չէվրիլմիշ օլտուղունտան,
պօղազընտան սէս պիլէ չըգարամատը։ Անճագ խըրլաեօրտու,
պօղուլուեօրտու, վէ վիճուտի՝ տէհշէթլի պիր հալտէ չէքի
լիպ պիւզիւլիւեօրտու։

Պիրտէն պիրէ խըրլամասը տուրուպ, ազասը սէրթլէշտի։

Իշթէ պու արա պիչարէ չամաշըրճը գարը վէֆաթ իթ-
միշ իտի։

Սապահլաեըն իշճիլէր չալըշմաեա կէլտիքլէրինտէ, տիւք-
քեանը գաբալը պուլտուլար, վէ հէր նէ գատար գաբուսու-
նու պիտտէֆաթ չալտըլար իսէ տէ, պիր ճէվապ պիլէ ալա-
մատըլար։

Օլ վագըթ քէյֆիեէթ գաբուճու գարըեա խապէր վէ-
րիլմէքլէ, մէրգումէ մահէլլէ գօմիսէրինի ճէլպ իթտի, վէ
տախի չիլինկիր վասըթասըյլա գաբուեու աչտըրտը։

Եաթագ օտասընտա տէհշէթլի պիր մէնզարէ գարշըսը-
նա չըգըլտը։

Բէրրօ գատընըն նաշը եաթաղը տէրունինտէ վէ միւտհիշ
պիր սուրէթտէ գարարմըշ օլարագ սէրիլմիշ օլուպ, աճէլէթէն
ճէլպ իտիլէն թապիպ, պունու թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա,

չամաչըրճը գարընը՝ զէհիրլի պիր պէօճէք թարաֆընտան ը-սըրըլմագլա վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու, վէ վիճուտի տաղըլ-մաեա պաշլատըղընտան, պիր ան էվվէլ տէֆն իտիլմէսի լա-զըմէտէն իտուկինի պէեան իյլէտի։

Գօմիսէր, բուխսաթը լազըմէեի իսթիհսալ իթմէքլէ, պիր գաչ սաաթ սօնրա մէզպուրէնին նաշը Մօնմարթը գապ-րիսթանընտա տէֆն իտիլտի, վէ մահէլլի իգամէթլէրի պի-լինմէտիկի ճիհէթլէ, քիմսէեէ խապէր վէրիլէմէտիկինտէն, ճէնաղէ ալայընտա ագրապասընտան քիմէսնէ պուլունմատը։

Իսթէսի սապահ, զազէթալարա վէրիլէն բէսմի մալիւ-մաթ իւզէրինէ, իհթիեար չամաչըրճը գարընը շայեանը թէ-էսսիւֆ սուրէթտէ վէֆաթը՝ հավատիսաթը միւթէնէվիա սը-բասընտա տէրճ իտիլտի։

43

Թամ պու ճէնազէնին գալտըրըլտըղը զէման, թագրիպա գըրգ եաչընտա պիր ատէմ, Լօպինօ սօգաղընտա, Ժան Տէ-սուրտի իլէ գըզընը իգամէթ իթտիքլէրի օթէլին իտարէ տայիրէսինէ կիթտի։ Օլ էսնատէ, օթէլին սահիպէսի օլան գատըն՝ բէնչիրէնին էօնիւնտէ օթուրմուշ օլուպ, պիր տիքիշ իշիյլէ մէշղուլ իտի։

Մէզպուրէ, շախսը մէրգումու կէօրտիւկիւնտէ աեաղա գալգըպ, գարշըլամագ իւզրէ իքի ատըմ ալաը, վէ պատէ-հու,

— Միւսիւ, նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Շախսը մէրգում, խաֆիեէ միւֆէթթիշի օլտուղունու միւպէյեին ճիզտանընտան չըգարտըղը պիր գարթը թագտիմ իտէրէք,

— Բօլիս տէֆթէրինիզի կէօրմէք իսթէրիմ, տէտի։

Օթէլճի գարը, պիւեիւք պիր տէֆթէր կէթիրմէքլէ,

չախսը մերգում, պունու թէտգիգ վէ մուայեէնէ իլէ, նի-հաեէթ պիր բարմաղընը, տէֆթէրտէ մուհարրէր օլան պիր իսմ իւզէրինէ վազ իտէրէք,

— Հէլէ շիւքիւր, պունճա վագըթտան պէրու արատը-ղըմըզը պուլտուգ, տէտի։

Օթէլճի, մէզքիւր իսմի կէօրմէք իւզրէ տէֆթէրէ էյիլիպ, էնտիշէ իլէ,

— Ժան Տէսուրտի՝ . . . միւֆէթթիշ էֆէնտի, արատը-ղընըզ պու գատըն մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Ֆէնտիսի խըրսըզ մը տըր։

— Ժան Տէսուրտիեի նէ՞ սէպէպլէ արամագտա օլտու-ղումու պիլտիրմէք մէմնու տուր. հաթթա պու մահէլլտէ իճրա իթտիկիմ թէշէպպիւսիւ տէ քիմսէեէ խապէր վէրմէ-մէնիզի ըէճա իտէրիմ։

— Բէք էյի, միւֆէթթիշ էֆէնտի. պու խուսուստա է-մին օլապիլիրսինիզ։

— Նէ՞ գատար վագըթտան պէրու Ժան Տէսուրտի խա-նէնիզտէ պուլունուեօր։

— Տէֆթէրտէ եազըլմըշ տըր. պիր այտան պէրու։

— Նէ՞ եաքըեօր։

— Հիչ պիր չէյ։

— Տիմէք բարասը վար տըր։

— Եէեէճէք էքմէք բարասը պիլէ եօգ տուր։ Հաթթա քիրասընը վէրէմէեօր։

— Ֆիրասընը վէրէպիլմէսի իչին քէնտիսինէ մէօհլէ՞թ մի իթա իտիեօրսունուզ։

— Մէօհլէթ իթասընա իգթիտարըմ եօգ տուր։ — Մէզ-պուրէ սիննինի ալմըշ պիր գարը օլմասըյլա, հագգընտա ապլա ըիգգաթ հիսս իթմէեօր իսէմ տէ, գըզընը աճըեօ-րում։

— Գըզը քէնտիսիյլէ պիրլիքտէ՞ մի տիր։

— Էվվէթ, պիչարէ՝ կիւզէլ պիր չօճուգ տուր, ֆագաթ չօգ տէֆա գարնը աճ տըր։

— Ժան Տէսուրտի նիչին չալշմաեօր։

— Հէր թարաֆտա քէնտիսի իչին իշ արատը իսէ տէ, թիճարէթին տուրկունլուղու հասէպիյլէ պիր իշ պուլամատը։ Պու սէպէպլէ, էքմէք բարասը թէտարիք իթմէք իւզրէ էշեասընը էմանէթ նանտըղընա թէսլիմ իտէ իտէ, զանն ի-տէրիմ քի շու սաաթտա իւնթիւնտէքի ֆիսթանտան զայրի պիր չէյի գալմամըշ տըր։ Զօճուղու սէպէպիյլէ հալինէ զիր եատէսիյլէ աճըեօրում, լաքին պէն տէ զէնկին տէյիլիմ։ Էվին քիրասը աղըր օլտուղունտան, քեաֆֆէյի աայիրէլէրին իճարէլէրինի թօբլամաեա միւհթաճըմ, վէ էկէր պու հաֆթանըն նիհաեէթինէ գատար պօրճունու էօտէմէզսէ, քէնտիսինի չըգարմաղա մէճպուր օլաճաղըմ։

— Խայր, խայր, մատամ, պու պիզիմ իշիմիզէ կէլմէզ. պիզ քէնտիսինի կէօզիւմիւզտէն իրագլաթմագ իսթէմէեիզ Իմտի՝ հաֆթանըն խիթամընտա, քէնտիսինէ ճէքիզ կիւն տահա մէօհլէթ իթա իտին։ — Զապթիեէ նէզարէթի սիզին ալաճաղընըզը վէրիր։ Պու միւտտէթ զարֆընտա, մէզպուրէ հագդընտա թէտապիրի լազըմէ իթթիխազ գլընաճագ տըր։

— Լաքին պէն քէնտիսինի թէվգըֆ իտէմէեէճէկիմտէն, էկէր պիզզաթ կիթմէք իսթէրսէ նէ՝ եաբապիլիրիմ։

— Թապիի, օլ վագըթ նէրէեէ կիթտիկինի անլամագ իւզրէ, քէնտիսինի թաագիպ իթմէք լազըմ տըր։ — Եէնի պիր խապէր օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ, պէն հէր կիւն պուրայա կէլիրիմ։

— Բէք էյի, միւֆէթթիշ էֆէնտի։

— Պէտէլինի ալամատըղընըզ քիրաեա վէ իհթիմալտէն պուլունան պապը թէշէպպիւսաթընըզա թազմինաթ օլմագ իւզրէ, շիմտիլիք շու գայմէեի ալըն։

Պէօյլէ տիեէրէք, շախսը մէրգում՝ օթէլճիեէ պիր ատէտ եիւզ ֆրանգլըգ գայմէ վէրտի, վէ օտախի մէսրուրէն ալտը, վէ իլավէթէն,

— Շիմտի պու գարըեը կէօրմէք իսթէրիմ, տէտի։

— Քէնտիսինէ շիւպհէեէ մահէլլ վէրմէքսիզին նէ՝ վէսիլէ իլէ օտասընա կիտէպիլիրսին։

— Թանզիֆաթ միւֆէթթիշի օլտուղումու, վէ պէր միւթատ օթէլլէրի զիեարէթ իթմէքլիկիմ վազիֆէմ իգթիզասընտան պուլունտուղունու քէնտիսինէ բէօյլէեին։

— Էվվէթ, էվվէթ, պունու բէք էյի տիւշիւնտիւնիւզ։ Պու վէսիլէտէն ասլա շիւպհէ իտէմէզ. հէմ տէ շիւպհէեէ մահէլլ վէրտիրմէմէք իչին, յոիկէր պազը օտալարը տախի սիզէ կէզտիրիրիմ։

Պու սուրէթլէ օթէլճի վէ խաֆիեէ միւֆէթթիշի նէրտի վէնտէն չըգըպ, ժանըն իգամէթ իթտիկի գաթա վասըլ օլտուլար։

Օթէլճի. — (Պիր գաբու կէօսթէրէրէք, եավաշ սէտա իլէ.) Իշթէ պու տուր։

— Բէք էյի, գաբուեու չալըն, վէ պէնիմ կէլտիկիմի խապէր վէրին։

Գաբունուն պիրինճի տէֆա չալընմասընտա հիչ պիր ճէվապ ալընմատըղընտան, օթէլճի, թէքրար գաբուեու չալտը, վէ պու տէֆա իչէրտէն, զայիֆ պիր սէտա.

— Քիմ տիր օ, տէյի սիւալ իթտի։

Օթէլճի. — Պէն իմ, օթէլճի եիմ... տայիրէլէրի կէզէն թանզիֆաթ միւֆէթթիշի տիր, գաբուեու աչըն։

Պիր սանիյեէ սօնրա գաբու աչըլըպ, ժան, լէհճէսի սօլմուշ, զայիֆլանմըշ վէ թանըլմազ պիր ճալէ կէլմիշ օլարագ գաբունուն էչիկինտէ կէօրիւնտիւ, վէ եավաշ պիր սէտա իլէ,

— Գըզըմ խասթա տըր, վէ հէնուզ սուեումուշ տուր։ Բէճա իտէրիմ, միւսիւ, շամաթա չըգարմաեըն, տէտի։

Մէմուր ճէվապ վէրմէքսիզին օտաեա կիրտի, վէ չօճուղուն եաթմըշ օլտուղու եաթաղա աթֆը նազար իթտի։

Պիչարէ Լինա, վալիտէսի կիպի զայիֆլէնմիշ օլուպ, եիւզիւ սըթմատան գըզարմըշ օլարագ ուեուեօրտու։

Մէմուր, եա գաստի եախօտ գազաէն պիր իսկէմլէեէ չարբըլտըղընտան, պիր շամաթա հասըլ օլտու, վէ Լինա՝ պու շամաթատան ուեանարագ, եաթաղընտա պաշընը գաղտըրտը։

Ժան, տէրհալ եանընա կիտիպ, զայիֆլիկինի կիզլէմէք իւզրէ գարշըսընտա տուրտու։

Լինա. – Վալիտէճիեիմ, գարնըմ աճ տըր, տէտիկինտէ, վալիտէսի՝ էլիյլէ չօճուղուն աղզընը գաբատը։

Մէմուր, ճէպինտէն չըգարտըղը պիր տէֆթէրէ պազը չէյ եազտըգտան, եախօտ եազըեօր կիպի կէօրիւնտիւքտէն սօնրա, օթէլճի գարը իլէ պիրլիքտէ տիշարը չըգտը, վէ գաբու գաբանընճա, գարը,

— Աճլըգտան էօլիւեօրլար՝ տէտի։

— Խայր, տահա էօլմէզլէր. չօճուղուն գուլագլարընտաքի քիւբէլէրին իւչ ֆրանգ գըյմէթի վար տըր. անը տա սաթըպ եէեէպիլիրլէր։ – Սէօզիւմէ իթիգատ իլէ, պունլարը տիւշիւնմէեին... Պու պապտէ սիզէ իյզահաթ վէրէմէմ, լաքին պու գարընըն իսմի՝ օթէլինիզին տէֆթէրինտէ գայտ իտիլմիշ օլմասընտան տօլաեը կիւնիւն պիրինտէ թէէսսիւֆ իտէճէքսինիզ։ – Ազիզէմ մատամ, սիզէ սէօյլէտիքլէրիմի ունութմաեըն, վէ իֆատէլէրիմի իշաա իթմէնիզ՝ հագ. գընըզտա խայըրլը օլմաեաճաղընը խաթըրտան չըգարմաեըն։

Օթէլճի գարըեը տիւչարը տէհշէթ գըլան մէզքիւր սօն սէօզլէրտէն սօնրա, միւֆէթթիշ, օթէլտէն մուֆարագաթ իթտի, վէ Լօպինօ սօգաղը քէօշէսինտէ քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ պուլունան արապաեա բաքիպէն, Էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղընա կիթմէք իսթէտիկինի արապաճըեա սէօյլէտի։

Պէշ տագըգա սօնրա արապա տուրտու, ֆագաթ տէրունինտէն, խաֆիեէ միւֆէթթիշի եէրինէ՝ Ուիլեամ Սգօթ՝ ամէլէ գըեաֆէթիյլէ աշաղըեա էնտի վէ Շօբ տ'Արժան պիրախանէսինէ կիրտի։

Անը օրատա թէրքլէ, Լօպինօ սօգաղընտաքի օթէլէ ավտէթ իտէլիմ։

Իքինճի տէֆա, Լինա, վալիտէսինին պօղազընա սարըլարագ,

— Գարնըմ աճ տըր, տէտի։

Զէվալլը գատընճըղազ՝ կէօզ եաշլարը արթըգ գուրումուշ օլտուղունտան, աղլաեամաեօրտու, ֆագաթ ազիմ պիր եէյիա ու քէտէր ֆիքրինի իսթիլա իթմիշ իտի։ Մէզպուրէ, պու սըրատա շէօյլէ իֆատէ իթտի.

— Գրզրմ, պիր ազ սապր էթ. ուեուեօրտուն, սէնի թէրք իթմէք իսթէմէեօրտում . . . պիր ազտան սէնին իչին էքմէք թէտարիք իթմէեէ կիտէճէեիմ։

Պիչարէ պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, օտանըն էթրաֆընա կէօզ կէզտիրտի։

Բէհինէ գօնուլաճագ պիր շէյ գալմատըղընը օթէլճի գարը հագգըյլա պէեան իթմիչ իտի։ Ֆիլվագը պիր շէյ գալմամըշ իտի։ Օլ վագըթ զէվալլը գատընճըղազ իքի էլլէրինի գավուշտուրարագ, վէ շիտտէթլէ չարբմագտա պուլունան եիւրէկինին սօլ թար ֆընա վազ իտէրէք։

— Իշթէ շիմտի իշիմիզ պիթտի, տէյի տիւշիւնտիւ, վէ կէօզլէրինի գաբաեարագ սըրթ իւսթիւնէ տէվրիլմիչ օլան ճիկէրբարէսինէ թէքրար աթֆը նազար իլէ, Լինանըն գուլագլարընտան ասըլը պուլունան ալթուն քիւբէլէր կէօզիւնէ իլիշտի, վէ այնի վագըթտա վիճուտինտէ տիթրէմէ հասըլ օլտու։

Մէրգումէ պէլքի օն տէֆա պու քիւբէլէրի սաթմայը տիւշիւնմիւշ իտի իսէ տէ, Լինանըն՝ անլէրի սէվտիկինի պիլտիկինտէն, գուլագլարընտան չըգարմաեա ճէսարէթ իտէմէմիչ իտի։

Լաքին թամ օլ էսնատէ թէրէտտիւտէ իմքեան գալմաերպ, չօճուղուն եաթաղընա էյիլէրէք, մէզքիւր քիւբէլէրի չըգարմաեա սայ իթտի։

Պու տագըգատա պիչարէնին էլլէրի տիթրէեօրտու. Ըինա կէօզիւնիւ աչտըղընտան, ժան, միւէսսիր պիր սէտա իլէ,

— Սէվկիւլիւ գըզրմ, պաշընը պիր ազ եօգարը գալտըր . . . քիւբէլէրին սէնի եօրուեօր, չըգարմագ իսթէրիմ, տէտի, վէ չօճուգ, սըթմատան ազասը ուեուշմուշ օլտուղու ճիհէթլէ, պիլա մուխալիֆէթ իթաաթ իթտի, վէ վալիտէսի քիւբէլէրի չըգարըրքէն, քէնտի քէնտիեէ վէ աճը աճը շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Եա՛ Բապպի, պու տէրէճէ շէտիտ պիր ճէզաեա չարբըլըեօրում. . . Միւտտէթի էօմրիւմտէ եալընըզ պիւեիւք պիր խէթա իշլէտիկիմ, եանի ալչագ պիր քիմսէեէ արզը մուհապ-

պէթ իթտիկիմ իչին, պու տէրէճէ ճէզաեա միւսթահա՞գգ մը օլտում։

Ժան, քիւբէլէրի պիր քեաղըտա սարըպ տիշարը չըգտը, վէ եիւրիւտիւկիւ զէման պաշը տէօնտիւկիւ կիպի, աեագլարըտա չարբըլըեօրտու։

Հասըլը ֆէվգէլատէ կիւճլիւքլէ է՛ն եագըն պուլունան գուեումճու տիւքքեանընա ազիմէթլէ, էն սօն իւմիտինի հավի օլան քեաղըտը գուեումճուեա վէրտի, վէ անլաշըլըր անլաշըլմազ պիր սէտա իլէ,

— Միւսիւ, պունլար՝ գըզըմըն քիւբէլէրի տիրլէր . . . պունլարը սաթըն ալմագլա, սէվապ վէ խայր իշլէմիշ օլաճագսընըզ . . Ֆ իքիմիզտէ աճլըգտան էօլիւեօրուզ, տէտի։

Կէնճ գատըն պու սէօզլէրի թէլէֆֆիւզ իթտիկի զէման, արու հիճապընտան նաշի եիւզիւ վէ անլը գըզարտը։ Գուեումճու նազարը ըիգգաթ վէ մէրհամէթլէ մէզպուրէեէ պագըպ, քեաղըտ մահֆազաեը աչտը, վէ քիւբէլէրի չըգարըպ, քիւչիւք պիր թէրազիտէ թարթտըգտան սօնրա,

— Պու քիւբէլէրէ տէօրթ ֆրանգ վէրէպիլիրիմ, գապուլ իտէ՞րմիսինիզ, տէտի։

Գուեումճու ինսաֆլը պիր ատէմ՝ օլտուղունտան, մէզքիւր քիւբէլէրէ տէեէրինտէն էլլի սանթիմ զիեատէ վէրտի։

Ժան՝, տիթրէեէրէք,

— Գապուլ իտէրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի, վէ կէնճ գատընըն իսմինի վէ մահէլլի իգամէթինի գայտ իթտիքտէն սօնրա, տէօրթ ֆրանգ իթա իյլէճի։

Ժան արզը թէչէքքիւր իտիպ, քէնտինին վէ գըզընըն պիր գաչ սաաթ տահա եաչաեապիլէճէք մէտարընը համիլէն օրատան մուֆարագաթ իթտի։

44

Բազար կէլիպ եէթիշտի։ Սապահըն հէնուզ սաաթ օն պիր պուչուղունու վուրմուշ իքէն, Բօլ Պէրօ՝ ամէլէ գըեա-ֆէթինտէ պուլունան Սգօթ իլէ պիրլիքտէ խասթալարըն զի-եարէթի սաաթընա պէքլէեէրէք, Շարիթէ խասթախանէսի էօնիւնտէ տօլաշըեօրտու, վէ հէր պիր տագըգատա, - Տահա էօյլէն օլմատը, տիեօրտու։

Սգօթ. - Սապըրընըզը թիւքէթմէեին, օղլում, վագթը մուայեէնտէ խասթախանէնին գաբուսու աչըլաճագ տըր։

— Ֆագաթ նէ եաբաճաղըմը պիլմէք իսթէր իտիմ։

— Պիր ազտան անլարսընըզ։

— Աճապա հէքիմ քէնտիսինէ պիր շէյ տէմի՞շ մի տիր. խասթախանէտէն չըգարըլմագ իսթէնիլմէսի՝ քէնտի մէնֆաա-թը իչին օլտուղունու անլաթմը՞շ մը տըր։

— Միւսթէրիհ օլուն. հէքիմ իճապընը իճրա իթմիշ տիր։ Հէքիմ, միւսթագիմ իւլ ախլէագ վէ ֆազիլ պիր ատէմ օլուպ, էյիլիք իթմէք արզուսինտէ պուլունմագտա տըր։ Պունտան գաթինազար, մահզա ինսանիեէթ վէ խըսըմլըգ հիսսիեաթըյլա պու մուամէլէտէ պուլունտուղունուզա գա-վիէն իսքեաթ օլմուշ տուր։ Հիչ վէսվէսէ իթմէեին, հէր շէյ եօլունտա ճէրէեան իտէճէք տիր։ - Սիզ Վիգթօրինէ քէսպի իֆագաթ իթտիրէճէքսինիզ, վէ պիր քէրրէ մէզպուրէ իֆա-գաթընը պուլուր իսէ, սաեէնիզտէ սէլամէթինի պուլմուշ օ-լան օ գատըն՝ արզուլարընըզա մուվաֆըդ հարէքէթ իտէճէք տիր։

Նիհաեէթ էօյլէն չալմագլա, Բօլ, - Հէլէ շիւքիւր վագթ կէլտի, տէտի, վէ Սգօթա խիթապէն, - Սիզ պէնի նէ՞րէտէ պէքլէեէճէքսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Մինչառ իչէրէք գալաըրըմտառ պէքլէրիմ, տէյի Մգօթ ճէվապ վէրտի։

Բօլ խնամթախանէնէ կիրտի, վէ խառթակեանը զիեարէթ իտէնլէր Ֆագդընառ ճարի օլան թէհգիգաթըն իճրասընտան սօնրա, Սէն-Ջէր սալաամընա տօղրու իլէրլէտի։

Մէրգումուն գալպի չիտտէթլէ չարբըեօրտու։ Վիգթօրին գալպի տէ պիւ պապտէ պուլնտան կէրի գաըմամագտա իտի։

Թապիպ, խանթաեա Բօլ Պէրօտան պահճ իմտիկինտէն վէ մէրգում աէլիգանչընըն քէնտի հագդընաա.քի նիեաթընը պիլտիրտիկինտէն պէրու, եալընըզլըգ, Մէչադաթ վէ խաա-թախանէտ էօլմէք գօրգուսուչա զայիֆլէմմիչ օլան Վիգթօրինին ֆիքրինտէ, պիրտէն պիրէ թէպտիլաթ վուգու պուլտու, վէ Հօլուն թէքլիֆաթը ալիճէնապէսինի գաբուլ իմմէկի պիր արա տիւչինտիւկիւ սըրատա, տիկէր թարաֆտան ար ու հիճապ հիսապ՝ պու հարէքէթտէն կէրի տուրմագլըզը քէնտիսինէ իխթար իմմէքտէ իտի. չիւնքի էօժէն Լուազօ նէ գաատար ալչագ, մէքրուհ վէ ատի պիր ատէմ օլսա, երինէ, ճէնապը Ալլահ վէ ինսանլար ինտինտէ ղէվճի օլմուշ օլմասընը յա, քէնտի աչընգը պանն օլունապիլէճէք օլան Բօլ Պէրօնուն թէքլիֆաթընը գապուլ իմմէքլէ, պիր գապահաթ իճրա իմմիչ օլմաճաճաղ մը իտի։

Պու ճիւմլէ իլէ Վիգթօրին՝ վիգթիա կիւնիւնէ սապըրսըզլըգ վէ էնտիշէ իլէ պէքլէմէքտէ օլուդգ՝ պիւթիւն միւլահազաը՝ ա ամճապա Բօլ կէլէճէք մի, վէ ելան տյնի նիևէթ վէ ֆիքրինէ մի պուլունուեար իտի։ Սէօզլէրինտէն իպարէթ իտի։

Մէզպուրէ, զայիֆ օլմասընա բաղմէն, վիճուտճա էյի հալտէ իտի։

Վագը օլան թալէպի իւզէրինէ, խաստա պագան պիր գարը, մէզպուրէեէ, մալիք օլտուղու պիր գաթ էվ էլպիսէսինի կիեինտիրտի, չիօնքի օգուեանլարընմըզըն էլպէթթէ խաաթըղլաքընտա տըր բիր մէրգումէ սայքի չըղլազագ հալտէ խաաթախանէեէ կէթիրիլմիչ իտի։

Վիգթօրին, ֆիքթանընը կէյինտիքտէն սօնրա, կէօզլէրիս

Նի սալանըն գաբռասունա ամէն իմ մէկ օլարագ , եաթաղընըն պաշընտա օթուրտու ։

Դարու սէնըլարընտա , իլը տեփա ֆօլ Պէրօ կէօրիւնտու ։

Հէնճ պատրն ա տամաթլարընտաքի պիւմիւն գանըն եիւ զիւնէ սիրահէթ իմ տիկինին հիսա իմ տէկիկ կիսի , պալսի տէ չհատէմչէ չարթամաեա պաշլատոր ։

Ֆօլ տատմիարընը չաքտալամաը ա վէ եիւզիւնտէ Նէվիմա էսէրը մէսէրէթ կէօրիւէրէք , Վիզիօրինին եանընա վասըլ պտոզ , վէ էլէրինի պզգարագ , եավաշ պիր սէտա իւէ ։

— Վիզիօրին , սէվկիւլիչմ Վիզիօրին , եաթագտան նա՞սըլ դալգմըշընըզ , տէտի ։

Վիզիօրին . — Էվվէթ , գուվվէթիմի տէնէմէք իսթէտիմ , ճաճաթի չիմիտէն եօրուլտում ։

Մէզպուրէ , պիր աղ պիւքիւթտէն սօնրա , չեօղէ տէվամ իմտի .

— Տիմէք ավտէթ իմտինիզ ։

— Ալվտեմ իտէճէկիմէ չիւպհէ՞ մի իտիեօրտաունուզ ։ Սի զի ըպեր թարաֆտան իսամթալըզ վէ տիկեր թարաֆտան եաչ լընըզըզ իչինտէ պուլտուղումտ հալտե՞ պիր տահի նէզտիճ նիճէ կէլմէկեէճէկիմի ճանն իտէպիլըմի իտինիզ ։ — Ա.գլըմ ֆիքրիմ թէմամիյլէ սիզէ հասր օլունմուշ տուր , եաղընըզ սիզին իչին եաչաեօրում ։ — Թէմամիյլէ քէսպի իճագաթ իմմէնիզ իչին , հաեաթըմըն պիր գըսմընը մա էլ մէմնունիյէէ ուղրունուզա ճէտա իմմէեէ հազըրըմ ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , տօսթում , լաքին արդու վէ իմէմէննիեաթընըզ դապիլի իճրա տէյիվ տիր ։ Պէն էօլիւմէ մահբիմ օլմուշում տուր ։ Հաեաթըմ պէնի իմէքտէ օլտուղունու հիսա իտիեօրում ։

— Ճագաթի հէքիմ պէօյլէ տիմէեօր ։

Վիզիօրին . — (կէօղէրինի մերդումա ամէճ իտէրէք .) Էվվէթ ; ասհիհ տիր տիզ հէքիմի կէօրմիշտիւնիւզ ։

Ֆօլ . — (Հէքիմին մէզպուրէ լէյէ կէօրիւշիւճ զմանընտան տօլտաըը մէյինուն օլարագ .) Էվվէթ կէօրտիմ ։ — Պու իմէքպիւսիմ իչին պանա ածիլ իտին սիզին պու տէրճէճէ վտաեիա

օլտուղուննուզու պիչախիկիմ հալտե, սիզի գուրթարմագ իւզրե, հեր նե վասրթա օլնուր իմէ օլսուն, իրթիխազընտան կէրի տուրտապիլիր մի ֆտիմ։ « Վասրթալար չօգ տէյիլ տիր. եալընըզ պիր վասրթա վար տըր քի, օ տաֆտի» սիզի պու խասթախանէտէն չըգարմագ տըր, պու խասթախանէտէն քի, եալընըզլըգ, մէթրուքիյէթ, վէ տէհզիթ սիզի թէլէֆ իրմէքտէ տիրլեր, վէ եալընըզլըգ իչինտե թէրքի հաեաթ իրմէնիզի միւրթեգբէ, նաչընըզ, ամըրպպա չակիրտանը էլլէրինտէ գալաճագ տըր։

Կէնճ գատըն, տիրթրէեէրէք, եիզիւնիւ էլլէրի տէրուննինտէ կիզլէտի, վէ Բօլ՝ իֆտաէսինէ չու եօլտա տէվամ իլլէտի.

— Պու հալլեր սիզին գատար պանա տա տէհզիթ վըճճկպ օլուեօրտու։ Պինապէրին ասգթօրա կիտիպ հադրգէթի հալի պիլտիրմէսինի ըէճա իրթիմ։ Ծօգթօր տա, « Վէեագատար օլտուղունուզ գատըն գուվրթուլապիլիր, ֆագաթ ֆիքրի թէմամիյէ ըահաթ օլմալը, վէ խասթախանէ տիվարըգբընը պուտան պէօյլէ էրթրաֆընտա կէօրմէմէլի տիր » տէպի։ Օլ վաչգրթ, պու կիւնքի կիւն սիզէ արզ իրմէնէ կէլտիկիմ թէքլիֆի գապուլ իրմէտիրմէսի իչին, նէզտինիզտե իսրար իլլէմէսինի քէնտիսինտէն ըէճա իրթիմ։

« Վիգթօրի՛ն, սիզի սեվէրիմ, վէ տայիմա սեվէճէնիմ, ֆագաթ քէնտի հագգընտաքի մուհապպէթիմ իլլէրինէ եէչ մին իտէյիմ, — քի պու տա պէնիմ իչին է՛ն մուգատտէս պիր եէմին տիր, — փիզի նաիլի սատտէթ վէ հաեաթ գըլմագ վազսպընտաքի տամիմի արզուսունէ » վազթիլլէ հիսս իրմէտիկիմ, վէ սիզճէ մուճիպի ար ու հիճապ օլան չէհվէթքէրէեմիլիք հիսսի սալա եօգ տուր։

« Պիր քէրրէ պուրատան տիշարը չըգապտանըզ, չէլլամէթինիզի պուլտուրսանըզ, հարաքեամընըզտա իմէմամիյէ սէրպէսթի օլաճագսընըզ։ — էկէր նէզտինիզտէն մուֆարագաթ ըմը էմր իտէրսէնիզ, վագտա թէէսսուֆիւ ադիմլէ, ֆագաթ նիհաեէթի պիրա թէշէքքի մուֆարագաթ իտէճէեիմ։ Ամէթա պիր եսիր կիպի իրմաամտա պուլունմագտըմ։ — Իչթէ, վիգ-

թօրին , սէօյլէնիկիմ թէմամիլլէ հադրդէթ տիր ։ ։ սէօզիւմէ էմնիյէէթ իտէպիլիրսինիզ , վէ իթմէլիսինիզ ։

« Սիզին իչին Մարն Նէհրի քէնարընատա կիւղէլ վէ ճալիպ պիր սէյֆիեէ պուլատում ։

« Ինկէր րազը օլուր խէնիզ , փիզի օրպատա կէօթիւրէճէեիմ , ֆագաթ նինֆին մուխալիֆէյի իտէճէքսինիզ ։

« Օլատա Ռանընըզա էմնիյէէթիվ վէ սատըգ պիր գատըն թայեին իտէճէեիմ քի , իֆթիխաճաթընըզը իճրա իտէճէք տիր , վէ պէն տէ , մահզա սատագաթ վէ տուպուտիեէթին իճապ իթտիրտիկի նէզաքէթի վէ խուսուսաթը սայըրէ յի ինֆա իչին , տայիմա Ռանընըզատա գալաճաղըմ ։

« Հալանըզ վէ կիւնէշինիզ միւքէմմէլ օլաճաղը կիպի պիւնիւք ազաճլարըն ալմընտան ճէրեեան իտէն սուեու , չիչէքլերի կէօրէճէքսինիզ , վէ գոչլարըն Նաղմէլէրինի տինլէ նէճէքսինիզ ։ »

« Պոռ սաեէտէ , ազ վագըթտա վիճուտճա քէսափ իֆատաճաթ իտէճէկինիզի , վէ ֆէնա սուրէթտէ կէչիրտիկինիզ կէչմիշ էնմրին ունուտուտուպ , բարլադ պիր միւսլիմանպէտէ իւմիտինէ Նայիլ օլաճաղընըզը անլամաեօրմուպտունուզ ։ »

Վիդթօրին , խաիհանէ պիր հէնէճան իլէ փրատ օլուճան պու սէօզլէրի տինլէտիկի սըրատա , պաչը կէօքսիւնէ տօղրու էյլետի , վէ Բօլ , իֆատէսինի պէթհիրտիկինտէ , պաչլընը եօ-գուրը գալտըրըպ ,

— Էվվէթ , հադրընըզ վաի տըր . իֆատէլէրինիզ տօղ-րու տուր , լաքին պէն գապու իտէմէմ , տեսե ։

— Նիչին , քիմ մանի օլուեօղ ։ Սէրպէսթի տէյլիսինիզ ։

— Խայր ։ Սէրպէսթի տեյլիմ , Էվվելիմ , պէնիմլէ պէրա-պեր գալաճաղընըզ վէ աչըգըմ Եէրինէ կէչճէկինիզ պիր խանեէե կիթմէեե ֆէլահիյեէթիմ եօգ տուր ։

— Սուս օլուն , սուս օլուն · խամինի թաչըտըղընըզ օ ալ-չաղ հադրընատա էլան պաղը վէզաիֆլէ քէնտինիզի միւքել-լէֆ մի ղանն իտիեօրսունուզ ։ — Պունատան պէօյլէ սիզ էվլի տէ յիլսինիզ ։ Ձէվճինիզ հարէքէթի վագըտսըյլա իզտիվաճ պաղլարընը գօթարմըշ տըր ։ Քէնտիտի հադրընատա պահս իթ-

մէք իսթէմէեօրտում. ֆագաթ պահս իթմէքլիկէ սիզ պէնի մէճպուր իթտինիզ։ Սիզի տիւչարը սէֆալէթ իտէն վէ սուի մուամէլաթըյլա պիր խասթախանէ եաթաղընա եաթըրան ատէմէ գարշը, անճագ պուղզ ու ատավէթլէ մութթասրֆ օլմալըսընըզ։ - Վի՛գթօրին, սէօզիւմէ իթիմատ իտին. կէչմիշ զէման էօլմիւշ տիւր։ Շու տագըգատա սիզին իչին եէնի պիր հաեաթ պաշլաեօր։ - Եաշամաեը գապուլ իտին։

Պիր գաչ սանիյեէ գատար սուսլուգ վագը օլուպ, Բօլ Պէրօ, սէօյլէտիկի սէօզլէրին նէ թէէսսիր հասըլ իթտիքլէրինի անլամագ իւզրէ, քէնտի կէօզլէրինի մէզպուրէնին կէօզլէրինէ աթֆ իթմիշ իտի։

Պիրտէն պիրէ Վիգթօրին,

— Պէնի կէօթիւրմէեի արզու իթտիկինիզ մահէլլ՝ Բարիստէն ուզա՛գ մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Խայր, Բարիսին եագընընտա, Սէն-Մօրտա, Մարննէհրի քէնարլարընտա տըր։

— Խայլիճէ քիւչիւք վէ խալի պիր է՛վ մի տիր։

— Էվվէթ, քեամիլէն խալի տիր, նէհր թարաֆընտան մաատա, տիվարլար իլէ մուհաթ կիւզէլ պիր պաղչէսի տէ վար տըր։ - Օրատա նէ գատար մէսուտ օլաճաղընըզը մուախխարէն անլաեաճագսընըզ։ Շու էսնատէ պէնիմ տէ մէէզունիյեէթիմ պուլունտուղունտան, պիր այ գատար տայիմի սուրէթտէ եանընըզտա գալապիլէճէեիմ, վէ անճագ արա սըրա Բարիսէ կէլմէք իւզրէ ղայպուպէթ իտէճէեիմ։ Հագգընըզտա օլ տէրէճէ թէվէճճիւհ կէօսթէրէճէեիմ քի, պիրինճի տէֆա հագըգէթէն սէվիլմէքտէ օլտուղունուզու տէրք իտէճէքսինիզ։ - Սայքի սիզին դարընտաշընըզ օլաճաղըմ։ - Ուզուն թէճրիւպէտէն սօնրա, պէնի մէսուտ իտիպ իթմէմէքլիկին գարարընը՝ վիրմէք՝ անճագ սիզին էլինիզտէ պուլունաճագ տըր։

Կէնճ գատըն ճէվապ վէրմէեիպ տիւշիւնիւեօրտու։ Պիր ազ սօնրա, քէնտի քէնտիեէ ճահտ իտէրէք, շէօյլէ պէեան իթտի.

— Էկէր թէքլիֆինիզի գապուլ իտէրսէմ, միւսաատէմի

իսթիհսալ իթմէտիքճէ, աշգ ու մուհապպէթինիզտէն ասլա պահս իթմէեէճէքսինիզ։

— Ասլա։

— Եէմին իտէրմիսինիզ։

— Եէմին իտէրիմ։ «Բօլ, ուշ ուէլէրիմ» տիեէճէկինիզ վագթա գատար պէքլէեէճէեիմ։

— Էօյլէ իսէ . . .

Վիգթօրին՝ քէլամընը եէնիտէն քէստի՝ վէ Բօլ,

— Էօյլէ իսէ, գապուլ իտիեօրսունուզ, տէյիլ մի, տէտի։

— Էվվէթ։

Պու քէլիմէ՝ զաեէթ եավաշ սէտա իլէ թէլէֆֆիւզ օլունտու, վէ Բօլ՝ Էօժէն Լուազօնուն գարըսընը՝ իքի էլինի թութուպ, քէնտի էլլէրի իչինտէ սրգտը, վէ եավաշ սէտա իլէ,

— Ա՞հ, պէնի պախթիեար գըլտընըզ, տէտի։

45

Վիգթօրին, էլլէրինի չէքմէքսիզին։

— Եարըն, տօգթօրուն վիզիթասը վագթընտա խասթախանէտէ պուլունուն, վէ խասթախանէտէն չըգտըղըմա տայիր պիր սէնէտ իմզա իթմէսինի քէնտիսինէ րէճա իտին, տէյի պէեան իյլէտի։

Բօլ. — (Մէսէրրէթլէ.) Տօգթօրուն մուվասըլէթինտէն խայլի էվվէլ օրատա պուլունուրում։

— Պիլիրսինիզ քի պուրատա պիր շէյիմ եօգ տուրտ օլ մահզունիյեէթպախշ կիւնտէ, էլպիսէլէրիմ, Ֆլէօրիւս սօգաղընտաքի խանէտէ գալմըշ տըր . . .

Մէրգումէ իֆատաթընը պիթիրէմէտի՝ վէ Բօլ շէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Վէսվէսէ իթմէեին, եարըն միւհթաճ օլտուղունուզ շէյլէրէ մալիք օլաճագսընըզ։

— Էօյլէ իսէ , տօսթում, չիմտիլիք պէնատէն մուֆթարա-
գաթ իտին :

— Պոչ գատար չաքօ՛ւգ մու :

— Եօրկունլուգտան թադաթըմ գալմամըշ օլտուղունա-
տան , եաթաճապըմ :

— Օ հալտէ եարըն կէօրևշիւրիձաք:

— Էվվէթ , եարըն :

Բէյ, Վիգթօրինին աչնընը պուս իտիպ , մէսրուրէն տի-
շարը չըգարը :

Ուիլ Սգօթ , օնունճու սիկարասընը իչերէք , գալորըրմ
իզգերինտէ պէքլէեօրտու : Մերգեւմուն կէլտիկինի կէօրտիւ-
կիւնտէ , սիմասընըն մէսէրրէֆլի հալինտէն , վուգուի հալի
անլաեարագ ,

— Ղալիպա իշլեր օլրասընտա օլմալը դատէի :

— Էվվէթ , բազը օլտու . չիմտի քէնտիսի իչին պազը էս-
վապ վէ չամաշըր սաթըն ալաճաղըմ :

Սգօթ , ալարըզը մալումաթտան օլ տէրէճէ մէճմուն օլ-
տու քի , Արնօլտ Տէսվիճեը հիսապընա օն պին ֆրանգ վէր-
մէեէ բազը օլարագ ,

— Ծագաթ պու մունպասեաթ՝ սէրմաեէնիզի էքսիլթէ-
ճէք տիր : — Իմտի իսթէրսէնիզ սիզէ գարզէն պէշ եիւզ ֆը-
րանգ տահա վէրէեիմ , տէտի :

Բօլ՝ իշիթտիկի սէօզէ իննանամասեաթագ ,

— Ճիտտի՛ մի սէօյլէեօրսունուզ , տէտի :

— Էվվէթ ՝ ճիտտի սէօյլէեօրում :

— Էօյլէ իսէ գապուլ իտէրիմ . ա՛հ ազիզիմ , նիզ հա-
գըգի վէ էմնալսիզ պիր տօսթտունուզ :

Սգօթ թէպէսսիւմ իլթտի , վէ ճիզտանընտան պիր պանգ-
նօթ չըգարըպ , Բօլ Պէրօեա թագտիմ իլթտի :

* * *

Ճումաա իրթէսի սապահը , Արնօլտ Տէսվիճեը՝ պիր հա-
մալա պիր մէքթուպ վէրիպ , Փլէշիէ ասգաղընտա , էօհ-
նօրճաը փելլալը դօ-ւթ Տովիթ կէօնտէրտի :

Պու մէքթուպ տա, իմզասըզ օլարագ, «Պու ագշամ Մալնու սէյֆիեէսինտէ պուլուշալըմ» տէյի եազըլմըշ իտի։

Օ կիւնիւ, սաաթ իքի բաստէլէրինտէ, Վէրիէր վէ շէրիքի պանգալարընը թէրքլէ, տէմիր եօլու ըսթասիօնունա միւթէվէճճիհ օլտուլար, վէ սաաթ իւչտէ Մալնուեա մուվասէլէթլէ, պաղչէտէ, պէքճինին գուլիպէսինէ կիթտիլէր։

Պիր հաֆթա զարֆընտա, մէզքիւր գուլիպէ, տէրունինտէ չալըշան ամէլէնին ղայրէթիյլէ իգամէթ իտէճէք պիր հալէ վազ իտիլմիշ օլուպ, եալընըզ պէքճիսի էքսիք իտի։

Իրթէսի կիւնիւ սէյֆիեէտէ բէսմի գապուլիյեէթ վուգու պուլաճաղընտան, վէ էօյլէն վէ ագշամ միւքէմմէլ զիեաֆէթլէր վէրիլէճէկինտէն, վէ կիճէ պաղչէ պալօսու թէրթիպ օլունաճաղընտան, պիր կիւն էվվէլ քեաֆֆէյի խըզմէթքեարլար տէրունը սէյֆիեէտէ կէրմիի ազիմ իլէ չալըշմագտա իտիլէր։

Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի՝ թէրթիպ իտիլմէքտէ օլան էյլէնճէնին սէպէպի հագըգիսի նէ օլապիլէճիկինի տիւշիւնիւպ, պունտան տօլաեը ճիտտի վէսվէսէ իտիեօրլար իտի։

Մէզպուրէլէր, մալիւմիւմիզ օլան կէրկիլի ահվալ իչինտէ անլաեամատըգլարը խուսուսաթտան տօլաեը տիւչարը էնտիշէ օլուեօրլար իտի։

Սաաթ տէօրթ բաստէլէրինտէ, Ֆօրէսթիէ, պաղչէտէ Վէրիէր իլէ Արնօլտու պուլուպ, ավ պէքճիսի գըեաֆէթինտէ պիր քիմսէ կէլիպ, քէնտիլէրիյլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինի պիլտիրտի։

Վէրիէր. — Օ տուր, եէնի պէքճի տիր, սէօյլէեին պուրաեա կէլսին, տէտի։

Ֆօրէսթիէ՝ տէօնիւպ, թագրիպա էլլի չաղընտա կէօրիւնէն, վէ սաչլարը քէօքիւնտէն քէսիլմիշ օլան վէ պըեըգլարը ուզուն վէ սագալը տիք պուլունան պիր ատէմ իլէ պէրապէր պաղչէեէ կէլտի։

Արնօլտ, պու ատէմի կէօրտիւկիւնտէ, — Թավսիեէ իթտիկիմ ավ պէքճիսի տիր, տէտի։

Եէնի կէլէն շախս՝ ուսուլը ասքէրիեէ իւզրէ սէլամ վէրտի, վէ պանքէր քէլամա աղազլէ.

— Մ. Տէսվիները թարաֆընտան թէքլիֆ օլունան մէմուրիեէթի տէրիւհտէ իթմէք իչի՛ն մի կէլտինիզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, միւսիւ: Շարթլարընըզ իշիմէ կէլիեօր, ումարըմ քի պէնտէն խօշնուտ գալըրսընըզ:

— Խըզմէթինիզ՝ պուրանըն գուշլարընը վէ սայիր հայվանլարը սիրգաթ իթմէք իւզրէ տիվարլարտան աշրպ պաղչէեէ կիրէն թէզքիրէսիզ ավճըլարա գարշը պաղչէտէ պէքճիլիք իթմէքտէն իպարէթ տիր:

— Պիշէ վէ պէնտէնիզ, ավճըլարը գապուլէ հաղըրըզ: Պիշէ՝ պէնիմ թիւֆէնկիմ տիր, իքիմիզ տէ կիճէլէրի ուեումագ իսթէմէեիզ: Շաեէտ էօյլէ պիր քիմսէեէ թէսատիւֆ իտէրսէք, պիլա մէրհամէթ վազիֆէմիզի իյֆա իտէրիզ:

Տէսվիները. — Պիզ տէ պունու իսթէեօրուզ:

Պէքճի. — Իգամէթ իտէճէք մահէլլիմի կէօրէպիլի՛ր միեիմ:

Պանքէր. — Կէլինիզ, տէտի, վէ իլավէթէն, — Ֆօ՛րէսթիէ, սիզէ արթըգ իհթիեաճըմ գալմատը, տէյի պէեան իյլէտի:

Իքի շէրիքլէր, մէրգում պէքճիեի, պէքճի տայիրէսինէ կէօթիւրտիւլէր: Վէրիէր՝ եէտինտէքի անախթարլարդան պիրի իլէ, տայիրէյի մէզքիւրէնին գաբուսունու աչտը, վէ պատէհու իֆատէեէ աղազլէ.

— Իսմինիզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

— Միշէլ Պօրտիէ տիր:

— Իմտի, Միշէլ, սիզ պուրատա իգամէթ իտէճէքսինիզ, վէ պիզ Մալնուտա գալտըգճա, թաամլարընըզ մաթպախըմըզտան վէրիլէճէք տիր:

— Բէք էյի, միւսիւ:

— Իշթէ տայիրէնին անախթարը պու տուրա վէ շուն անախթար տա, պաղչէնին քիւչիւք գաբուսունու աչար: — Խարիճտէ պիր գաչ բարչա արսամ վար քի, պունլարա նէզարէթ իթմէլիսինիզ: — Ֆօրէսթիէ սիզէ օ արսալարը կէօսթէրիր:

— Բէք էյի, միւսիւ, անճագ եարըն սապահ, չանթամը կէթիրմէք իւզրէ Վիլիէ մէվգիֆինէ կիթմէլիեիմ։

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա, Վէրիէր վէ Արնօլտ՝ մէրդում պէքճիտէն մուֆարագաթ իթտիլէր, վէ պէքճիտէ, պաղչէտէ պիր տէվր իճրասընա իպթիտար իլէ մէմուրիեէթինէ պաշլատը։

Սաաթ եէտիտէ չան սէսի չալընըպ, սէյֆիեէնին թարաֆընա կիթտի, վէ խըզմէթքեարլար իլէ թաամ իթտիկի սըրատա, քէյֆլի պիր հալ կէօսթէրտիկինտէն, թէվէճճիւհլէրինի ճէլպ իթտի, վէ պատէհու իգամէթկեահընա ավտէթլէ, սիկարասընը եագըպ, տիշարըեը տինլէեէրէք, աչըգ օլան բէնճիրէնին էօնիւնտէ օթուրտու։

Հաթթա այ մահիթապը մէզքիւր բէնչիրէտէն օտասը տէրունունու թէնվիր իթտիկինտէն, մումունու տախի սէօնտիւրտիւ։

Սաաթ օն բաստէլէրինտէ, պէքճի, քէնտի իգամէթկեահը եագընընտաքի եօլլարտան պիրինտէ պիր ահագ սէսի իշիթմէքլէ սարսըլտը, վէ օթուրմուշ օլտուղու իսկէմլէսինտէն գալգըպ, բէնչիրէտէն տիշարըեա սարգըլտը, վէ պիր ինսան շէքլինին իլէրլէտիկինի կէօրիւպ, պունուն՝ «աչ գաբուեու» տէտիկինի իշիթտի։

Պէքճի. — Գաբու աչըգ տըր, իչէրի կիրէպիլիրսինիզ։

Կէլէն շախս Տէսվիններ օլուպ, իչէրի կիրտիկինտէ, սախթէ Միշէլ Պօրտիէ իսմինի ալմըշ օլան Իրլանտալը Թրիլպի։

— Սօն թալիմաթընըզը՝ մը պանա վէրմէկէ կէլտինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Տինլէեօրում։

— Մուխթասարէն իֆատէի հալ իտէճէեիմ։ — Պիլխաասա մատմազէլ Վէրիէր իլէ բահիպէնին իւզէրլէրինէ նէզարէթ իտէճէքսին. նէ եաբտըգլարընը, վէ հէր կիւն նէրէեէ կիթտիքլէրինի անլաեաճագսըն։

— Գօլայ։

— Պունտան պաշգա, Վէրիէրին անախթարընը վէրտիկի

քիւչիւք գաբու թարաֆընտա կէօղիւնիւ տէօրթ աչմալըսըն։ Ամէնին մալիւմաթըն օլմաեարագ, քիմէանէ օ գաբուտան իչէ-րի կիրմէք իսթէրսէ, անլատմալըեըմ։

— Անլաատըմ։

— Շիմտիլիք թաւիմաթըմ պուննտան իպարեթի տիր ա-ՀԱՓ-թը միւնասիպինտէ պու թաւիմաթը իքմալ իտէճէկիմ։—Ամէնի պուրաեա կէթիրմէքլիկիմ՝ էլիմին ալթընտա պուպունմադը-ղըն իչին տիր։

— Հէր էմրինիզի իճրաեէ հազըրըմ։

— Կիճէլէր խայր օլսուն։

— Խայըրա գալսըն։

Տէավինեը սէյֆիէեէ ավտէթլէ, եաթաղընա եաթտը։

Իրթէսի կիւն, սապահըն սաաթ ալաֆրանկա օն պու-չուզունտա, գուշլուգ թաամընա տավէթ օլունմուշ օլան քիմ-սէլէր, պազըլարը քէնտի արապալարըյլա, վէ տիկէրլէրի՝ սէյֆիեէտէն մէվգիֆէ վէ մէվգիֆտէն սէյֆիէեէ կիտիպ կէլ-մէքտէ պուլունան վէրիէրին արապալարըյլա վասըլ ընմաեա պաշլատըլար։

Պէլէնլէրի Քէրիէր իլէ գըզը գարշըլամագտա օլուպ, ֆագաթ Ամինօղլա պիր ազ աչըգտա տուրմուշ օլտուղու հալ-տէ, քէնտիսինի թանըեանլար՝ կէլիպ էլինի սըզմագտա խի-լէր։

Էթիէն Պէյօնուն գաթիլի՝ ժօրժ տը Նէրվէյին մուվաֆա-լէթինէ սապըրսըզլըգըա պէգլէմէքտէ օլուպ, նիգահեէթ մեր-պունմէն արապատան էմտիկինի ե վէ պօյնուն պինքիլմիւշ հալ-տէ վէրիեր իլէ գըզընընա տծղրու իլէրլեեիպ, պուընարա արզը իլթիֆաթ իթտիղինի կէօրտու։

Պատէհու ժօրժ տը Նէրվէյ Ամինօղլո իլէ պուլուշտու վէ իքիսի պիրզիքտէ խայի պիր մահէլլէ չէքիլտիքլէրինտէ, ժօրժ՝

— Իչթէ, տօսթում, կէօրտիւնիւզ ա, սէօզիւմտէ պու-լունտում, տէտի։

— Սէօզիւնիւզտէ պուլունաճաղընըզը մէմնուն իտինէօր-տում, թէչէքքիւր իտէրիմ։

— Վազիֆէմի իյֆաեէ հազրրմ. ֆագաթ պու վազիֆէյի նէ՞ վագրթ իյֆա իթմէլիեիմ։

— Պու ագշամ

— Պու ագշամ վագթը միւնասիպինի պիր իշարէթլէ պանա անլաթը՞րմըսընը։

— Միւսայիտ զէմանը ինթիխապընը սիզէ իհալէ իտէրիմ։

— Բէք էյի։

— Էկէր մատմուազէլ Վէրիէր շիւպհէ իտէրսէ, քէնտիսինի իգնա իտէճէք սուրէթտէ թէէմին իտին։

— Տօսթում, պէն պու շէյլէրի տիւշիւնտիւմ, վէ մալիւմ օլան հավատիսի օգուտուղում դազէթաեը տա էլտէ իթտիմ։

46

Արնօլտ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Հէր ճիհէթի տիւշիւնտիւկիւնիւզէ թէշէքքիւր իտէրիմ։

— Էվվէթ, էվվէթ, պէօյլէ շէյլէրի օլտուգճա տիւշիւնէպիլիրիմ. տէրիւհտէ իթտիկիմ վազիֆէյի տէ պագրն նասրլ իճրա իտէճէյիմ։ — Էյի խաթրըմա կէլտի, չարշէնպիհ կիւնիւ քիւշիւք պիր սէյեահաթ իթմէք իւզրէ Բարիոտէն եօլա չրգաճաղըմ։

— Աճա՛յիպ, նէ՞րէեէ կիտէճէքսինիզ։

— Պիր գաչ կիւն իչին Մօնագօեա կիտէճէյիմ։ — Օրատա գումարա տէվամ իթմէք ֆիքրինտէեիմ։ — Տիւնքի ճգնմաա իրթէսի կիւնիւ, մասլահաթկիւզարըմ՝ վալիտէմին միրասընա թասարուֆում իչին իճապ իտէն սէնէտի չրգարթտը. եարըն քէնտիսինի պանգանըզա կէօնտէրիպ, սիզին իլէ օլան հիսապլարըմըզը թէսվիեէ իթտիրմէք, վէ եէտինիզտէ պուլունան մէպլաղը ալմագ ֆիքրինտէյիմ։

— Իճապընա պագարըզ, ֆագաթ սիզ Մէլանի Կօթիէեի նէ՞ եարաճագսընըզ։ Պիրլիքտէ Մօնագօեա կէօթիւրէճէ՞քմիսինիզ։

— Խա՛յր, քէնտիսի պու սէեահաթը պիլմէզ։ Մօնագօեա մուվասըլէթիմտէ, պիր մէքթուպ եազաճաղըմ, վէ բօսթա իլէ կէօնտէրէճէկիմ պու մէքթուպտա, պուլունտուղում մահէլլի տօղրու սուրէթտէ պիլտիրմէեէճէեիմ քի, կէլիպ պէնի պուլմասըն։

— Մէրգումէտէն գօրգմա՛ղմըսընըզ։

— Պիր ազ ուսթալըգ վէ մէհարէթլէ գատընլարը գուլլանմագ գօլայ տըր։

Եէնիտէն պազը տավէթլիլէր կէլտիքլէրինտէն, Արնօլտ Տէսվիներ իլէ վիգօնթ տը Ներվէյին միւքեալէմէսի գաթթ օլունտու։

Թամ էօյլէն վագթը սուֆրաեա օթուրուլտու, վէ իւչ սաաթ տէվամ իտէն պու թաամտան սօնրա, գատընլար, Անժէլիք իլէ կէօրիւշէրէք պաղչէտէ տօլաշտըլար։

Կէնճ գըզ՝ հալը մահզունիյեէթտէ օլմասըյլա պէրապէր, օ կիւնիւ քեաֆֆէյի միւլահազաթը խուսուսիեէսինի ունութմուշ կիպի կէօրիւնիւեօրտու։

Ագշամ թաամը սաաթ եէտիտէ պաշլաեըպ, խայլի միւտտէթ տէվամ իտէճէք իտի։ — Քարիստէն կէլմիշ օլան պազը տավէթլիլէր, օ կիճէ Վէրիէրին նէզտինտէ միւսաֆիր գալաճագ օլուպ, ֆագաթ տիկէրլէրինին սօն գաթար իլէ Բարիսէ ավտէթլէրի մուգարրէր իտի։ — Ճիվար մահէլլէրտէն կէլմիշ օլանլարըն արապալարը պուլունուպ, պունլար տա արապալարըյլա ավտէթ իտէճէք իտիլէր։

Էօյլէնտէն սօնրա, Վէրիէր, շէրիքի Արնօլտու բէք չօգ միւթէպէր զէվաթա թագտիմ իտիպ, խային իսէ, տէրքեար օլան մէհարէթի սաեէսինտէ, ազ վագըթտա մէրգուման զէվաթըն թէվէճճիւհլէրինի իսթիհսալէ մուվաֆֆագ օլտու։

Միւքէմմէլ օլան ագշամ սուֆրասընտա, Արնօլտ, Անժէլիքին եանընտա օթուրմուշ օլուպ, մէզպուրէ հագգընտա կէօսթէրտիկի իլթիֆաթ, նազարը տիգգաթը ոմումիեէեի ճէլպ իթմէքտէ իտի։

Տավէթլիլէր՝ պիրիպիրլէրինէ,

— Պու զիեաֆէթ՝ նիշանլանմագ զիեաֆէթի օլմալը տըր.

Կէծրէճէքսինիզ քի վագթը միւնասիպ կէլիրսէ, եագընտա պիր իզտիվաճ իճրա իտիլէճէկի խապէր վէրիլէճէք տիր, տիմէք տէ իտիլէր։

Ֆիլվագը իչիլէն Շամբանեա վէ Մօզէլ շարապլարըյլա հազըրուն քէյֆլի պիր տագըգատա պուլունտուղու սըրատա, Վէրիէր՝ աեաղա գալգտըղընտան, ումումի պիր սուսլուգ վագը օլտու, վէ մէրգում, չու եօլտա իֆատէեէ իպթիտար իթտի.

— Մատամլար վէ միւսիւլէր, պու կիւն իշ պու զիեաֆէթի գապուլ իլէ պուրաեա թէշրիֆինիզ, պէնտէնիզ իչին մուճիպի մէֆխէրէթ օլուպ, պու կիւն սիզլէրի պուրաեա տավէթ իտիշիմ իսէ, ալէագատար օլաճաղընըզը մէմուլ իթտիկիմ պիր խապէրի պիլտիրմէք իչին տիր՝ չիւնքի սիզ՝ պէնտէնիզին թէվէճճիւհաթընա էմին օլտուղունուզ կիպի, պէն տէ սիզին թէվէճճիւհաթընըզ կիւվէնէպիլիրիմ։

Վէրիէրին պու սէօզլէրի հազըրուն ճանիպինտէն թաստիք օլունտուգտան սօնրա, պանքէր՝ իֆատէսինէ չու եօլտա տէվամ իթտի.

— Եագընտա ֆամիլեամ իչինտէ պիւեիւք պիր վագըա վուգու պուլաճագ տրր։ Եանի հագըգէթէն բէտէր իսմինէ լաեըգ օլան պիր բէտէրին գալպինտէ էն զիեատէ մէսէրրէթ հասըլ իտէն վագըալարտան պիրի վագը օլաճագ տրր։

Պու տէֆա հազըրուն միեանընտա թէաճճիւպ վէ մէրագ ալէամէթլէրի միւշահէտէ օլունուպ, ըռհիպէ Մարի իսէ, լէհճէսի սօլմագտա պուլունան Անժէլիքէ պագմագտա իտի։ Իքիսի տէ վագը օլաճագ տէհշէթլի տարպէեի հիսս իտիեօրլար իտի։

Վէրիէր. — Մատամլար վէ միւսիւլէր, պու կիւն հազըր պուլունտուղունուզ զիեաֆէթ՝ իքի նիշանլընըն զիեաֆէթի տիր։

Անժէլիքին սօլկունլուղու արթաը՝ վէ Վէրիէր՝ քէլամընա տէվամլէ,

— Եագընտա, մատամլար վէ միւսիւլէր, սիզի եէնիտէն տավէթ իտէճէեիմ, ֆագաթ օ տէֆա սէվկիւնիւ գըզըմ իլէ

չէրիքիմ Անուշա Տէվիններընըն իզտիւաճընտա հազըր պուլունմազ իւզրէ տավէթ իտէճէիմ, տէտի։

Պիւթիւն հազըրուն հուրըա՝ տէյի պազրըչարգլարը կիսպի, էլ չըրբմալարը տախի վոչֆու պուլսին, վէ հէր թարաֆտան թէպրիք սէտալէրնի իչիտիլտի։

Անուշա տեռաղա գալդըպ, ֆէվգէլատէ միւթէհսիր պիր հալ իլէ սէլամ վէրտի։

Բահիպէ Մարի օլ էնատէ տիմբրէհօրտու, վէ Անժէլիք պաճըլմազ բատոտէլէրինտէ ծլնէպ, պազրմազ վէ բրօթէսթօ իմէք իսթէտի իսէ տէ, ազրընտան պիր քելիմէ պիլէ չըգարմատա միդթէհիր օլամատը։ Մէրդուվէնին սիչքիւթինէ հէր քէս հէհէճան մանէտասը վէրմէքլէ, քիմսէ օլ պատատէ թէճաճիւպ իմէտի։ Անճազ մէզպուրէ,

— Ալլահդա՛ր, պու ճէմիյէթին թօբլանմասընտան իաթիֆատէ իլէ, միւրատսըմա գարշը հարէքէթի իմէք իսթէմիչլէր տիր։ Ֆագաթ մուվաֆֆազ օլամատըգլար սըր, տէյի տիւչիւնմէքտէ իտի։

Պոթ մէնզարէ՝ թատամըն ոճնլարընտա վագը օլուպ, ազ ոճնրա սուֆրատան գէչդըլտը վէ խալօնա կիտիլտի։

Գատընլար Անժէլիքին էթրաֆընտա թօբլանըպ, իֆատէյի վազըալարը մէրգուվէնին գալպակեահրնա պիր խանչէր կիսպի թէճսիր իմէքտէ օլսուդունու տէրք իմէնէրէք, մէզպուրէնի թէպրիք իտիեօրլար իտի։

Մինզիդճընլար՝ թէնվիր իտիլմիչ օլան պազչէ տերուընինտէ, քէնտի մահէլլի մախսուսլարընտա օթուրմուչ օլուպ, ազ զամ եաքրագլարընըն վէ չիչէքլէրին արատընտան գատարիլ, բօլդա վէ վալա հալվալարը իչիտիլմէկէ պաչլատըչ իտի։

Բեաֆֆէլի հազըրուն պիւեիւք ազաճլար պիրընտա թէրթիպ իտիլմիչ օլան րագս մահէլլինէ կիմսէնէքտէ իտիլէր։

Պիլի՞ արա, Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարի վէ մատամազէլ վէրիերին չօճուգլունուզ արզանամըշը պուլունան կէնճ պիր զըղ իլէ պիրլիքտէ սաքլանան Քալընըզ գալատըլար։

Անուշա՝ պազչէտէ պուլունտուզտա հալտէ, մէզքիւր իւչ գատընըն թօբլանմըչ օլտուգլարընը կէօրտիւ, վէ սիկարա

իշմիշ օլմասըյլա չայեանը թէէսափէ սուրէթտէ էօքսիւրմէկէ պաշլամըշ օլան ժօրժ տը Ներվէյ֊ի վագըշարաք, գուլպաղընտան,

— Ջանն իտէրիմ քի միւսայիտ վագըթ տըր, տէտի։

ժօրժ տա, մուվաֆֆագաթ մանէասընտա օլարագ պաշըննը տալլաեըպ, էօքսիւրմէսի պիր ազ թէսկին օլտուղունտա, Անժէլիքէ տօղրու իլէրլէտի, վէ քէլամա չու եօլտա իպթիտար իլէտի.

— Ազիզըմ Անժէլիք, բէտերինիզ թարաֆընտան վէրիլէն խապէրտէն տօլայը սիզի թէպրիք իթմէյէ կիւտիմ։

Կէնճ գըզ, ժօրժու, զաթէն սօղուգ պիր թէպէսափամըշ գապուլ իթմիշ իքէն, իֆատէսինի իշիթտիկինտէ, օ թէպէսիւմիւ տէ գալմատը։ ժօրժ՝ պու հալի կէօրտիւ իսէ տէ, մէմուրիէթինի սօնունա գատար իլէրի կէօթիւրմէք իսթէտիկինատէն։

— Միւսիւ Տէվինեըը բէք ազ զէմանտան պէրու թաշնըրըմ. պունունլա պէրապէր քէնտիսիյլէ օլան միւնաֆէպաթըմտան, մէրգումու լաեըգըյլա թագտիր իտէպիլմիշիմտիր։ – Միւսիւ Տէվինեը քիսպարտան պիր զաթ տըր, միւքեմմէլ պիր ճէնթըլմէն տիր։ Պունտան պաշգա, հէր քէս տէ պէնիմկի հէմֆիքեար տըր, վէ իշթէ պու ճիհէթլէ, ազիզըմ, իշիթտիկիմ խապէրտէն տօլայը սուրէթի խալիսանէտէ պիգի թէպրիք իթմէյէ վազիֆէմտէն ատտ իյլէտիմ։ Պու սաէտէ միւսթագպէլինիզ՝ բարըշտ վէ սաատէթպախշ օլաճագ տըր, տէտի։

Անժէլիք ա֊ (Պարիտանէ պիր սէյլէեիշլէ.) Թէպրիքլինիզէ թէշէքքիւր իտերիմ. Հալպու քի միւսթագպէլ կէլինճէ, ասը քիմսէ պիլմէզ։

— Հագգընըզ վար տըր, ազիզըմ. քիմսէ՝ ֆուլաղընտան ասըլմըշ ձլան նէ օլտուղունդա անլաեամազ։ Ուզուն միւտտէթ էօմրիւ պուլունտուղունու պանն իտէն պիր քիմսէյինին պէյքի պիր գաչ սաաթ էօմրիւ օլուր։ – Ինսան՝ եա աչգ ու սէվտա, եախօտ հըրսը չան խուսուսընտա պիր չօգ խէեալաթա զահիպ օլուրլա։ . . սաատէթ . . . իգպար . . . չէրէֆ արզու իտիլտը, վէ

պունլարը արգասընտան կիտիլիրքէն, պիր տէ ճան ալըճը իւսթէ կէլիպ, պիւթիւն խէեալաթ մահվ ու նապէտիտ օլուր։ Պու հալլէր՝ հէր կիւն վէ հէր ֆամիլեատա վագը օլմագտա օլուպ, պունա տայիր սիզէ եիւզլէրճէ միսալլէր կէօսթէրէպիլիրիմ։ Ֆագաթ ջիմտիլիք եալընըզ պիր թանէսիյլէ իքթիֆա օլունուր զանն իտէրիմ։ — Պիչարէ խըսըմըմըզ։

Անժէլիք՝ պուսըրատա գալպէն պիր ֆէնալըգ հիսս իթտի՝ վէ ոէտասը տիթրէեէրէք,

— Քի՞մտէն պահս իտիեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Պիլմէեօրմուսունուզ. խըսըմըմըզ Էմիլ Վանտամտան պահս իտիեօրում։

— Սիւպհան Ալլահ, քէնտիսինէ պիր չէյ մի օլտու։

— Էն զիեատէ թէէսսիւֆ իտէճէք հալ օլտու. պիչարէնին էօլմիւշ օլտուղու խապէր ալընտը։

Բահիպէ իլէ Անժէլիք իքիսի տէ սօն տէրէճէ միւթէէսսիր օլարագ,

— Էօլմի՞ւշ միւ, միւմքին տէյիլ տիր, տէտիլէր։

— Պիլաքիս բէք տօղրու տուր՝ տիմէք սիզ ղազէթալարը օգումաեօրսունուզ։

Բահիպէ. — Հէր կիւն Թօնքին խապէրլէրինի օգուեօրուզ։ Լաքին պու խապէրլէր իչինտէ Մ. Վանտամըն իսմինէ թէսատիւֆ իթմէտիք։

— Թապիի տիր, չիւնքի օ պիչարէ հէնուզ Թուլօնտա օլտուղու զէման գօլէրատան վէֆաթ իթմիշ տիր։

Անժէլիք. — (Քիսվէթի պօզուլարագ.) Խայր, խայր, եալան տըր տիեօրում։

Ժօրժ. — Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, պու խապէր բէսմի տիր՝ վէ պու պապտէ թէրէտտիւտ իթմէք տէ, քեարը ագըլ տէյիլ տիր։ Տուրուն, տուրուն, գօլէրատան վէֆաթ իտէն ղապիթանըն էսամիսինի հավի ղազէթա նիւսխէսի եէտիմտէ տիր . . . իշթէ, ալըն վէ օգուեուն։

Մէրգում, ճէպինտէն պիր ղազէթա նիւսխէսի չըգարըպ աչտը՝ վէ բահիպէ Մարի իշպու ղազէթաեը ալմըշ իքէն, Անժէլիք էլինտէն չէքտի՝ վէ Ժօրժուն բարմաղը յլա կէօսթէր-

ռիկի մահճէլէ աթիքը նազալ իմտի , վէ գիքր օլունան խապէ-
լին սաթքըլարընը ծգնէուռնճա , ղազէթա պիրտէն պիրէ է-
լինտէն տիւշտիւ , վէ քէսկին պիր նիտա իշխոքինէ , չահիպէ
Մարի իլէ կէնճ գըզ թարաֆընտան թռալմասընա տա վա-
գըթ գալմազտան , մէզպուրէ պայկըն հալտէ եէրէ աքքիլտի ։

Խարիճտէն Անճելիքին նիտասը իշխոքտիկի կիպի , տիւշ-
մէսի տէ կէօրիլտիւկիւնտէն , բէք չօգ քիմսէյէր ածէյէթէն
սալօնա կիրտիլէր ։ Պու կիրէնյէր Միհանըմսա Արնօլտ Ֆէռմի-
եր չամսի պուլունմագտա ։

Արնօլտ սախթէ պիր տէհշէթ հալի կէօմէթերէրէք ։

— Նէ՞ վար տըր , նէ՞ օլուռօր , տէյի միւալ իմտի ։

Բահիպէ Մարի ։ — Ռամարըմ քի Քէհյիքէվի պիր չէյ տէ-
յիլ տիր ։

Ընժէլիք՝ չիւպհէսիզ հէրտարէթի չէտիտաե սէպէպսիյէ պիր-
տէն պիրէ ֆէնաալըգ հիսա իմտի ։ բէճա իտէրիմ պիրէք պիր
գաչ խըզմէթքեար կէօնտէրին ։

Արնօլտ ։ — Պօչ չէյ տիր ։

Մէրդում պէձյէ տիեէրէք , հէման պիրուճ պուլունան
կէնճ գըզը գուճագլաեըպ , բահիպէ Մարի տէ արգադընտան
կէլտիկի հալտէ սալօնատան տիշարը չըգտը ։

Իշպու հատտաե , տալէթլիյէր միհանընտա ադիմ պիր ֆէ-
լաշ վէ հէեէճան հասըլ իտիպ , ճիւմլէսի տէ քէմանը էնտիշէ
իղէ խոպէրէ պէքլէեօրլար իտի ։

Պիր գաչ տագըդա սօնրա Արնօլտ կէլէրէք ։

— Պիր չէյ տէյիլ տիր , տատէ պիր խպայկընյըգ տըր ։ —
Մատմուազէլ Վէրիեր խասթալըգտան հէնուզ գալգմըշ զէ-
տուշու ճիհէթլէ , պու կինընքի էյյէնճէ քէնտիսինի պիեատե-
սիյլէ եօրմուշ տուր ։ Պիր ազ ուեուրսա քէնտիսինի ազալտըր ,
տէյտի ։

Անժէլիքին տինչար օլտուղու ֆէնաալըգ , Արնօլտուն փէօյ-
լէտիկինտէն վէ Վէրիերին միւասիբլէրինին զանն իմտիքլէ-
րինդէն պիեատե աղըր օլուպ , բահիպէ Մարի փիսկէկէ խա-
պեր վէրմէկքսիզին , Մալնու հէքիմինի կէթիրտի ։ վէ մէրդում
կէչիր կէլմէզ , կէնճ գըզըն տայիրէսինէ չըգարտը ։

47

Սապահըն սաաթ սէքիզ բատտէլէրինտէ, Ուիլեամ ըՍ-գօթ՝ Վէնսան տէմիր եօլու ըսթասիօնունտա պիր գաթարա բաքիպէն, Սէն-Մօր-լէ-Ֆօսէ նամ մահէլլէ կիթտի, վէ կիւն-տէ պէշ ալթը սաաթ գատար պիր խասթա եանընտա տուր-մագ, վէ Վիգթօրին իչին Բօլ Պէրօ թարաֆընտան քիրալան-մըշ օլան խանէնին իշլէրինէ պագմագ իւզրէ պիր գատըն ա-բատը, վէ արատըզը գատընը պուլուպ, մէղքիւր խանէեէ կէօթիւրտիւ։

Օլ էսնատէ Բօլ իլէ Վիգթօրինին մուվասըլէթլէրի սաա-թը իտի։

Ֆիրվադը Բօլ, օ կիւնիւ սապահլաեըն, տօգթօր Բիշարը գարշըլամագ իւզրէ, Շարիթէ խասթախանէսի էօնիւնտէ պէք-լէտի։

Տօգթօր, թամ սաաթ սէքիզ պուչուգտա խասթախանէ-եէ կիրէճէկի սըրատա, Բօլ Պէրօեու գարշըլաեարագ,

— Պուրատա պուլունմանըզտան անլաեօրում քի, խըսը-մընըզ օլան գատընը կէօրմիւշ, վէ թէքլիֆինիզի քէնտիսինէ դապուլ իթտիրմիշ օլմալըսընըզ։ — Շիւպհէսիզ պու սապահ տա քէնտիսինի կէօթիւրմէք արզուսինտէ պուլունուեօրսու-նուզ։ Օ հալտէ իխրաճ իլմուխապէրինի իմզա իտէեիմ, տէտի։

— Էվվէթ, միւսիւ տօգթօր, էկէր պու խուսուս միւմ-քին իսէ, սիզէ միւթէշէքքիւր պուլունուրում։

— Միւմքին վէ գօլայ տըր։ Պիր արապանըզ վա՞ր մը տըր։

— Էվվէթ, պիւեիւք պիր արապա վէ պազը էսվապ կէ-թիրմիշիմ տիր։

— Պու էսվապը ալըն վէ պէրապէրիմճէ կէլին... Կէ-թիրտիկինիզ էսվապը խասթա պագան գատընլարտան պիրի-

նէ թէսլիմ իտին, վէ սիզի կէօթիւրէճէք օլտուղում օտամտա պէնի պէքլէեին։

Եարըմ սաաթ սօնրա, Վիգթօրին, քէնտիսինէ էսվապ կիեինտիրմիշ օլան խասթա պագան գարընըն գօյթուղունա կիրմիշ օլտուղու հալտէ, Բօլուն պուլունտուղու օտայա կէլտի, վէ մէրգում տէլիգանլըեը կէօրիւնճէ, եիւրէկի տօլուպ, եանագլարը իւզէրինէ կէօզ եաշլարը ագմաեա պաշլատը։

Բօլ, մէզպուրէնին էլլէրինի թութարագ, գուլաղընտան,

— Նի՞չին աղլաեօրսունուզ, ազիզէմ, պիզիմ իչին տէվրի սաատէթ պաշլաեօր, տէտի, վէ մէրդումէեի, ֆէվգէլատէ զայիֆ օլտուղունտան, ղաեէթ եավաշ հարէքէթլէ արապաեա կէօթիւրտիւ։

Ուիլեամ Սգօթ՝ սէյֆիեէնին դաբուսունտա մէրգումլարը պէքլէմէքտէ օլտուղունտան, Վիգթօրինէ խիթապէն,

— Մատամ, կէլին վէ շու քիւչիւք ճէննէթինիզէ միւթէսարրըֆ օլուն։ Սիզի գապուլ իթմէք իչին հէր շէյ հազըր տըր։ — Սուֆրամըզ տա պիզի պէքլէեօր, տէտի։

Բօլ, Սգօթու, է՛ն ազիզ տօսթու մագամընտա Վիգթօրինէ թագտիմ իթտիկինտէն, կէնճ գատըն էլինի ուզաթտը։ Մէզպուրէ՝ թարլալար իչինտէ, վէ միւնէվվէր վէ չիչէքլի պիր մահէլլ օրթասընտա պուլունմասըյլա, պախթիեար կէօրիւնմէքտէ իտի։

Գուշլուգ թաամը իտիլտիքտէն սօնրա, Մարն նէհրի քէնարընտա, աղաճլարըն ալթընա կիտիպ օթուրտուլար վէ բէք չօգ մաատէլէր հազգընտա կէօրիւշտիւլէր։

Օ կիւնիւ հէման քէյֆլի սուրէթտէ կէչտի։

Ագշամըն սաաթ տօգուզ սուլարընտա Սգօթ, սէյֆիեէտէն մուֆարագաթ իթտի, վէ իքի կիւն սօնրա, մէրգումլարը կէօրմէք իչին թէքրար կէլմէսինտէ, Վիգթօրինին սէրիան քէսպի իֆագաթ իթմէքտէ օլտուղունու անլատը։ Շէօյլէ քի կէօզլէրի էթրաֆընտաքի մօրլուգ կէչմիշ օլտուղու կիպի, զայիֆլանմըշ օլան եանագլարը տա տօլմաեա պաշլամըշ, վէ եանագլարընըն սօլկունլուղու եէրինէ ճիւզիճէ գըրմըզըլըգ գայիմ օլմուշ, վէ պէեաղ տօտագլարը տախի քէզալիք գըզար-

մըշ իտի։ Եայընըզ վագրթ վագրթ մերգումէ մահզունիյեէթ քէսպ իթմէքտէ իտի։

Սգօթ, մէզքիւր իքինճի վիզիթասընտա, չօգ միւտտէթ գալմատը։

Մերգումուն Սէն-Մօրա կէլմէսինտէն մագսէտի՝ պիր գաչ կիւն գատար Բօլուն սէյֆիեէտէն հարէքէթ իտիպ իթմէեէ-ճէկինէ վէ Բարիսէ կէլմէեէճէկինէ էմին օլմագտան իպարէթ օլուպ, Բիլ իսէ, Վիգթօրին թէմամիյլէ քէսպի իֆագաթ իթ-մէտիքճէ, պիր սաաթ պիլէ մէզպուրէնին եանընտան այրըլ-մաեաճաղընը պէեան իթտի։

Բօլ Պէրօ՝ պին պէշ եիւզ, պին ալթը եիւզ ֆրանգ գա-տար մէպլաղը համիլ օլտուղունտան, մէպլաղը մէզքիւրուն եիւղտէ իքի գըսմը թիւքէնմէտիքճէ, քէնտիսի իչին պիր մէ-մուրիեէթ արամաեը զայիտ ատտ իթմէքտէ իտի։

Սգօթ՝ պու ճիհէթլէ իշ կէօրէճէք վագրթ օլտուղունու տիւշիւնտիւ։

Լօպինօ սօգաղընտաքի օթէլէ կէլինճէ, Ժան իլէ գըզը-նըն ահվալը էսէֆիշթիմալլէրի տահա զիեատէ աղըրլաշմըշ օլուպ, Լինանըն քիւբէլէրի պէտէլինէ ախզ իտիլմիշ օլան պիր գաչ ֆրանգ թիւքէնմիշ, վէ եէնիտէն էքմէքսիզ գալընմըշ իտի։

Ժան, պէյնինէ ճիննէթ արըզ օլտուղունու հիսս իթմէք-տէ օլուպ, պաշ տէօնմէսի վէ սաերգլամասը եէկտիկէրինի թաագիպ իտիեօրտու։ Չօճուղունուն տա վիճուտի ատէթա սրթմատան եանմագտա օլուպ, կէօզլէրի վէ եանագլարը կիթ կիտէ զիեատէ չուգուրլաշմագտա, վէ արա սրրա քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Աճը՛մ, վալիտէճիեիմ, աճը՛մ, տիմէքտէ իտի։

Մէզքիւր աճը՛մ քէլիմէսի՝ պիչարէ վալիտէնին գալպինէ բէք ֆէնա թէէսսիր օլուպ, չիւնքի էքմէքտէն պաշգա, ըշըգ տա-խի թիւքէնմիշ օլմասըյլա, օ կիճէտէն իթիպարէն սաաթլար-լա գարանլըգտա վագրթ կէչիրիլէճէկի թապիի իտի։

Էկէր մէզպուրէ եէտինտէ, պիր բարչա քէօմիւր սաթըն ալապիլէճէք ագչէ օլսա իտի, պու քէօմիւր վասրթասըյլա

քէնտիսինի վէ Լինաեը թէլէֆ իթմէքտէն թէրէտտիւտ իթ-
մէեէճէկի տէրքեար օլուպ, ֆագաթ չիչարէ քի ագչէեէ մալիք
տէյիլ իտի ։

Ժան, պու սրրատա մէյեուսանէ միւլահազաթ իչինտէ
միւսթաղրագ իքէն, քէնտի քէնտիեէ վէ աճը աճը,

— Ինթիգամըմը տա ալամատըմ. . . իքիմիզի թէլէֆ ի-
տէն ալչաղը թէլէֆ իտէմէտիմ, տիմէքտէ, վէ չօճուգ իսէ,
սէտասը տահա զիեատէ զայիֆ չըգտըղը հալտէ,

— Աճը՛մ, վալիտէճիեիմ, աճը՛մ, տէյի բէրէլէմէքտէ
իտի ։

Ժան, մահզունէն, վէ ագլը պաչընտա օլմաեարագ,

— Ա՛հ, էկէր օ ալչաղըն դանընը պու չօճուղա իչիրէպիլ-
սէ իտիմ, տէտի, վէ եաթագ չարշապլարընը ալըպ, ֆիսթա-
նընն ալթընտա կիզլէեէրէք, սաթըպ էքմէք թէտարիք իթ-
մէեի պիր արա տիւշիւնտիւ իսէտէ, թանավվուրը մէզքիւրու
քէմալը նէֆրէթ վէ տէհչէթլէ բէտտ իյլէտի, վէ պատէ-
հու,

— Խայր, խայր, պու նամուսսուզլուղու իրթիքեաս իթ-
մէեէճէեիմ. . . տիլէնմէք՝ տահա էվլէա տըր. պիր վալի-
տէնին՝ էվլատը էօլտիւկիւ սրրատա զուրուրիեէթ կէօսթէր-
մէսի՝ ճինաեէթ տիր, տէյի թէֆէքքիւր իթտի, վէ տայիմա
աճը՛մ աճը՛մ սէօզիւնիւ թէքրար իթմէքտէ պուլունան Լինաեը
տէրաղուշ իտիպ, մուախխարէն ագլը պաչընտա օլմաեարագ
վէ կիւճ հալ իլէ աեագտա տուրապիլէրէք, աչաղը էնիպ,
օթէլտէն չըգտըգտան ոօնրա, Սէն սօգաղընա տօղրու իլէր-
լէտի ։

Քէնտիսինէ տօղրու պիր եօլճու կէլմէքտէ օլտուղուն-
տան, մէրգումէ, պիր էլիյլէ եիւզիւնիւ կիզլէեէրէք, վէ տի-
կէր էլինի սատագա իչին ուզաթարագ,

— Ալլահ աչգընա օլսուն, մէրհամէթ իտին, ինսաֆ ի-
տին, տէտի ։

Ֆագաթ եօլճու՝ ճէվապ վէրմէքսիզին եօլունա տէվամ
իթտիկինտէն, Ժան՝ պիլմէտիկի սօգաղլարտան բասթ կէլա
կիտէրէք,

— Ալլահ աշգընա օլսուն, մէրհամէթ իտին, ինսաֆ ի-տին. աճլըգտան էօլմէքտէ պուլունան էվլատըմ իչին տիր, տէյի պէեան իյլէմէքտէ իտի. լաքին խալգ՝ պու միւէսսիր ըէճաեա գուլագ ասմաեըպ, վազիֆէսիզ տուրմագտա, վէ օն բարա սատագա վիրէն պիլէ պուլունմամագտա իտի։

Բարիսլիլէր օլ տէրէճէ միւթէէսսիր իւլ գալպ տըրլար քի, թէաթրօլարտա մուճիպի ըիգգաթ պիր մէնզարէ կէօր-տիւքլէրինտէ, անինտէ մէնտիլլէրի կէօզ եաշը իլէ ըսլանըր։ Ալէլ ումում էյի գալպ սահիպի օլուպ, սէֆիլ վէ պիչարէլէրի տէ մէմնունիեէթլէ գաեըրըրլար։ Ֆագաթ ժանըն միւրաճա-աթ իթտիկի քիմսէլէր՝ քիմսէեէ պիլէ պագմաեա վագըթլա-ըը պուլունմաեան իշ կիւճ սահիպի վէ տալկըն քիմսէլէր օ-լուպ, իհթիմալքի սատագալարընը պաշգա մահէլլտէ վէր-միշլէր իտի, վէ պէլքի տէ քէնտիսինտէն զիեատէ ֆագիր քիմսէլէր իտի։

Պիչարէ գատընճըղազ հալը եէյիս ու քէտէր հիսս իթ-մէքտէ օլուպ, պունունլա պէրապէր սօն պիր թէճրիւպէ տա-հա իթմէք իսթէտիկինտէն, կէչմէքտէ օլան պիր եօլճուեա խիթապէն,

— Միւսիւ, գըզըմ աճլըգտան էօլիւեօր, իքիմիզտէ աճ-լըգտան էօլէճէեիզ, տէտի։

Պու տէֆա եօլճու տուրուպ, էլիյլէ պիր էվին գաբու-սունու կէօսթէրէրէք,

— Կիրինիզ, սէֆիլ գատընճըղազ... օրատա սիզէ էքմէք վէրիրլէր, տէտի, վէ եօլճու եօլունա տէվամ իթտիքտէն սօնրա, զէվալլը վալիտէ՝ շախսը մէրգումուն կէօսթէրտիկի թարաֆա տթֆը նազար իյլէտի, վէ իշար օլունան գաբու-նուն իւզէրինտէ, «Էքմէք թէվզի իտիլէն խայրաթխանէ» քէլիմէլէրինի օգուեուպ, մէսէրրէթլէ ըէֆը սէտա իթտի։

Վագթիյլէ մէրգումէ, պու կիպի խայրաթխանէլէրին պազը խայրխահան թարաֆընտան քիւշատ իտիլմիշ օլտուղու-նու իշիթմիշ իտի իսէ տէ, թէլաշ վէ իզթիրապընտան նաշի խաթրընա կէլմէմիշ իտի։

Իմտի, պէլքի սէլամէթինի օրատա պուլաճաղը իւմիտիյ-

լէ, մէզքիւր խայրաթխանէնին գաբուսունտան կէչտի, վէ տէհլիզտէ գարշըլատըղը պիր ատէմ,

— Կիրինիզ, մատամ, տիեէրէք, մասա վէ բանգօլար ի-լէ թէֆրիշ իտիլմիշ պուլունան վասի պիր սալանըն գաբուսունու աչտը։

Սալանըն արգասընտա վէ տիվարըն եագընընտա նէվիմա պիւեիւք պիր պիւֆէ եախօտ տէսթկեահ պուլունուպ, պու տէսթկեահըն արգասընտա իւչ գատըն օթուրմուշ, վէ տէսթ-կեահըն իւսթիւնտէ տէ էքմէքլէր երդրլմըշ իտի։

Ժան, ութանարագ իչէրի կիրիպ եագլաշտը, վէ գատընլարտան պիրի, պիր էքմէք բարչասը քէսիպ, թէպէսսիւմլէ,

— Մատամ, շու բանգօլարտան պիրինտէ օթուրուն վէ ֆէվգէլատէ եօրկուն կէօրիւնտիւկիւնիւզտէն, պիր ազ բահաթ իտէրէք, էքմէյինիզի եէեին, տէտի։

48

Ժան, մէզքիւր խայրաթխանէտէ վէրիլէն էքմէեի մահէլլինտէ եէմէք լազըմ օլտուղունու պիլիպ, ֆագաթ քէնտիսինէ վէրիլէն էքմէեի կիզլիճէ սագլաեապիլէճէկինի իւմիտ իթմէքտէ իտի։ Պինապէրին եիւզլէրի սօլմուշ վէ եանագլարը չուգուրլաշմըշ վէ աճլըգտան պաղըրսագլարը պօշանմըշ պուլունան տիկէր պազը սէֆիլ քիմսէլէրին եանընտա, պիր բանգօտա օթուրտու։

Ժան՝ էթրաֆընա ամֆը նազար իլէ, քէնտիսինէ վէրիլէն էքմէքտէն պիր բարչա քէստի, վէ պունու աղզընա կէօթիւրիւպ եէտի։ Պիր գաչ սանիյեէ տահա եէեօր կիպի կէօրիւնտիւ, վէ մուախխարէն գուսուր էքմէեի ճէպինտէ սագլաեըպ, պիր միւատէթ գըմըլտանմագսըզըն բանգօտա օթուրտու։

Արատան կէչէն օն տագըգա՝ քէնտիսինէ պիր ասըր գատար ուզուն կէօրիւնտիւ, չիւնքի օլ էսնատէ էլպէթթէ Լինա, « Աճը՛մ, վալիտէճիեիմ, աճը՛մ » տիեէրէք, քէնտիսինի չաղըրմագտա իտի:

Նիհաեէթ աեաղա գալգըպ, գաբուեա տօղրու իլէրլէտի, վէ տիշարը չըգմաեա հաղըրլանըրքէն, խայրաթխանէնին մէմուրէլէրինտէն պիր գատըն՝ կիթմէսինէ մանի օլարագ,

— Մատամ, խայրաթխանէնին նիզամընը պիլմէեօրմուսունուզ, տէտի:

Ժան. — (Սարսըլարագ.) Նիզա՛մ մը:

— Էվվէթ... չիւնքի պուրատա սիզին իչին վէրիլէն էքմէեի տիշարը չըգարմագ մէմնու տուր:

Պիչարէ գատընըն լէհճէսի ճօլուպ, պէլքի ինքեար իթմէք իսթէեօրտու իսէ տէ՝ մէմուրէ գատըն,

— Գըզըմ, կէօզլէրիմի իւզէրինիզէ աթֆ իթմիշ իտիմ: Էքմէք բարչասընը հէման թէքմիլէն ճէպինիզտէ սագլատըզընըզը կէօրտիւմ, տէտի:

Ժան. — (Քէճա եօլունտա էլլէրինի մէզպուրէ գարըեա ուզաթարագ.) Էվվէթ, սահիհ տիր. լաքին լութֆէն, մէրհամէթէն միւսաատէ իտինքի, պու էքմէք բարչասընը կէօթիւրէեիմ: Պէնիմ կիպի աճլըգտան էօլմէքտէ օլան էվլատըմ... Գըզըմ իչին տիր:

— Գըզընըզը տա պուրաեա կէթիրմէլի իտինիզ:

— Լաքին գըզըմ խասթա տըր. եաթագտա տըր: Սիզէ սէօյլէեօրում քի, աճլըգտան էօլիւեօր:

Պիչարէ վալիտէ էքմէք բարչասընը ճէպինտէն չըգարըպ, մէմուրէ գարըեա թագտիմ իտէրէք,

— Զօճուղում իչին տիր... ալաճա՛գմըսընըզ, տէյի պէեան իյլէտի:

— Էվվէթ, ալաճաղըմ, չիւնքի պաչգա տիւրլիւ հարէքէթ միւմքին տէյիլ տիր: (Պէօյլէ տիեէրէք, մէմուրէ գարը էքմէք բարչասընը զէվալլը վալիտէնին էլլէրինտէն ալտը:) Պուրանըն նիզամը ասլա պօզուլմազ... պիզ օ նիզամա ըիաեէթ իթտիրմէեէ, վէ քէնտիմիզ տէ ըիաեէթ իթմէեէ պօրճ-

լուեուզ։ —Պու էքմէեի պուրատա եէյին, չիւնքի քէնտինիզի պէսլէմէեէ վէ գաեբրմաեա միւհթաճսընըզ։ Հալպուքի էվլատընըզ իչին, խարիճաէ պիր ազ նաֆագա թէտարիք իթմէք, իւզրէ չու սիքքէեի ալըն։

Ժան, մէմուլին ղայրի պիր սուրէթտէ քէնտիսինէ մուավէնէթտէ պուլունան օլ ալիճէնապ գատընըն էլինի թութարագ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, թէշէքքիւր իտէրիմ, տէտի։

Պատէհու գարնընըն աճլըղընը ունուտարագ վէ քէնտիսի իչին վէրիլմիշ օլան էքմէեի տէ եէմէեէրէք, տիշարը չըգտը։

Լօպինօ սօգաղը խայլի ուզագ օլուպ, մէղպուրէ, զայիֆ վիճուտունուն միւսաատէ իթտիկի մէրթէպէ սիւրաթլէ խայլի միւտտէթ եիւրիւտիւքտէն սօնրա, մահէլլէսինէ վասըլ օլտու, վէ պիր էքմէքճի տիւքքեանընա կիրիպ, իքի լիպրա էքմէք սաթըն ալարագ, օթէլէ մուվասըլէթ իյլէտի։

Ներտիվէն գատէմէլէրինտէն չըգտըղը սըրատա, գըզընա էքմէք կէօթիւրէպիլմէքտէ օլմասընտան տօլաեը քէսպ իթտիկի մահզուզիեէթ, քէնտիսինէ պիր տէրէճէ գուվվէթ վէրմէքտէ իտի։

Նիհաեէթ գաբուսունտան կէչիպ, ֆագաթ գաբուեու արգատան գաբամաեարագ,

—Գըզըմ. . . Լինա՛. . . Լինա՛ . . . հայտէ ուեան, սանա նաֆագա կէթիրտիմ, տէտի, վէ էքմէեին պիր բարչասընը բարմագլարըյլա գօբարըպ, չօճուզուն եաթաղընա գօշտու։

Հալպուքի զէվալլը չօճուգ՝ պաշընը եասթըղա տաեաթմըշ վէ կէօզլէրինի գաբամըշ օլտուղու հալտէ, գըմըլտանմագսըզըն եաթըեօրտու։

Ժան. -(Միւէսսիր պիր սէտա իլէ.) Ուեան, Լինա, ուեան, սանա էքմէք կէթիրտիմ, տէտի, վէ գըզընա տօղրու էյիլիպ, անլընտան էօբմիւշ իքէն, տէհշէթինտէն նաշի լէհճէսի սօլարագ, պիրտէն պիրէ րիւճաթ իթտի։

Ազ սօնրա, թէքրար եաթաղա եագլաշարագ, Լինաեը գուճագլատը, ֆագաթ մասումճըղազըն կէօզլէրի աչըլմատը-

ղը կիպի, պաշը տա պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա սալ-լանտը։

Ժան, աճը պիր ֆիղան ըէֆ իտիպ, օլ պիրուհ ճիսմ էլ-ինտէն եաթաղա տիւշտիւ, վէ քէնտիսի օտանըն օրթասընտա եէրէ սէրիլտի։

Օլ էսնատէ աչըգ օլան գաբունուն էշիկինտէ պիր ատէմ կէօրիւնտիւ։ Պու ատէմ թէքմիլէն սիեահ էսվապ կիեինմիշ օ-լուպ, սէթրիսինին տիւյմէ եէրինտէ գըրմըզը պիր նիշան պու-լունմագտա իտի, վէ պըեըզը աղարմըշ իտի։

Մէրգում, Ժանը, զայագըլ պիր հալտէ եէրէ սէրիլմիշ կէօրտիւկիւնտէ, քէնտիսինէ տօղրու էյիլէրէք՝ էլինի՝ գալ-պի իւզէրինէ վազ իթտի, վէ պիր իքի սանիյեէ սօնրա,

— Սաղ տըր, եալընըզ պայկըն տըր, տէտի, վէ մուախ-խարէն եաթաղա գատար եիւրիւեիւպ, չօճուղուն պիր էլինի թութտու, վէ, «հալ պու քի պու էօլմիւշ տիւր» տէյի ի-ֆատէ իթտի, վէ ճէպինտէն պիր ճիզտան չըգարըպ, պունդէն իչինտէն ալտըղը պիր մէքթուպու եէրէ աթտը։ Սօնրա աշա-ղըեա էնիպ, գաբուճու գարըեա խիթապէն,

— Զանն իտէրիմ քի, մատամ, մուավէնէթ իթտիկիմ պիր գատընըն օտասընա չըգարսանըզ, էյի իտէրսինիզ. պիչարէ-նին՝ պիւեիւք պիր ֆէլաքէթէ տիւչար օլմուշ օլտուղունու մաէթթէէսսիւֆ կէօրտիւմ, տէտի։

— Հա՛նկը գատընըն, միւսիւ։

— Մատամ Ժան Տէսուրտինին։

— Նէ՞ կիպի ֆէլաքէթ։

— Զանն իտէրիմ քի, չօճուղու էօլմիւշ տիւր։

— Ա՛հ, սիւպհան Ալլա՛հ,

— Քէնտիսի տէ պայկըն եէրէ սէրիլմիշ տիր։ Պու հալ՝ ֆէվգէլատէ շայեանը թէէսսիւֆ տիւր։ — Շու եիւզ ֆրանգը ալըն, մատամ, օ պէտպախթ գատընա վէրին։ Պէն եարըն թէքրար կէլիրիմ։

Գաբուճու գարը՝ իշիթտիկի սէօզլէրին թէէսսիրիյլէ ագլը պաշընտան կիտէրէք, եիւզ ֆրանգը ալտը, վէ սիեահ էլպի-ձէ կիեինմիշ օլան շախս տա տիշարը չըգաը։

Ժան էլան պոյկրն հալտէ իտի։ Դաբուճու գարը, սախ-թէ խաֆիյէ միւֆէթթիշինին՝ միւսթէճիրէսի ալէյհինտէքի ի-ֆատաթընա բազմէն, մէնզարէեի մէզքիւրէեի կէօրտիւկիւնտէ, թէէսսիւֆիւ ազիմ հիսս իթմէքտէն կէրի տուրամաեբպ, խրզ-մէթճիսի պուլունան գարըեա,

— Պու պիչարէ գատընը եէրտէն գալտըրըն տէյի էմր իթտի։ վէ քէնտիսի եաթաղա եագլաչըպ, — էվվէթ, պիչարէ չօճուգ էօլմիչ, տէյի իլավէթէն տէրմիեան իյլէտի։

Պէսլէմէ, Ժանը եէրտէն գալտըրըպ պիր իսկէմլէյէ օ-թուրթտու, վէ սուտա ըսլաթտըղը պիր բէչկիր իլէ գուլագ թօղլարընը օվալատը։

Պիչարէ գատընճըղազ պիրտէն պիրէ կէօզլէրինի աչըպ, քէմալը հայրէթլէ էթրաֆա նազար իլէ, պու տէֆա չօճուղուն սիմասընը մէրմէր կիպի աղարմըշ օլտուղունու կէօրտիւ, վէ տիզ չէօքիւպ, գօլլարընը եաթաղա ուզաթարագ, վէ կէօզ-լէրինտէն գանլը եաշլար ագարագ,

— Էվլատըմ էօլտիւ . . . գըզըմ էլիմտէն ուչտու . . . տէյի նիտա իթտի։

Դաբուճու գարը. — Ճէսուր օլուն, պիչարէ վալիտէ, ճէ-սուր օլուն; ֆէլաքէթ կէլիրսէ, պունա գարչը մէթանէթ իպ-րազ իթմէք լազըմ տըր . . . Պէն տէ իքի զէվճ ղայպ իթտիմ, իքիսի տէ պապարիկիտ ատէմլէր իտիլէր, լաքին նէ՝ չարէ մէ-թանէթլէ տավրանտըմ . . . Պիր ազ էվվէլ, էլպիսէսինտէ նի-շանը պուլունան պիր ատէմ պուրաեա կէլիպ, սիզէ իեանէ կէթիրտի։

Ժան. — (Քէտէրինտէն նաչի բէբէլէեէրէք.) Իեանէ՞ մի. պանա՞ մը։

Դաբուճու գարը. — Էվվէթ, օ զաթ՝ սիզէ վէրիլմէք իւզ-րէ պունա եիւզ ֆրանգ իթա իթտի։

Դաբուճու գարը՝ եիւզ ֆրանգլըգ պանգնօթու պիր մա-սանըն իւսթիւնէ վազ իթտի։ Պէսլէմէ՝ եէրտէն պուլմուշ օլ-տուղու մէքթուպու տա մէզքիւր մասանըն իւզէրինէ գօյմուշ իտի։

Ժան. — Թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ, թէշէքքիւր իտէ-

րիմ, ֆագաթ բէճա իյլէրիմ, պէնի թէնէլլիեէ չալըշմաերն գըզըմ իլէ եալընըզ գալմագ իսթէրիմ։

— Էվվէթ, էվվէթ, անլաեօրում, վէ նէզտինիզտէն մուֆարագաթ իտիեօրում։ Լաքին էվլատընըզըն վուդուի վէֆաթընը մէրճիինէ խապէր վէրմէլիսինիզ։

— Էվվէթ, էվվէթ . . . պիր ազտան . . . կիտէճէեիմ. կէօրիւեօրսունուզ քի, շու էսնատէ թէմամիյլէ ագլըմ պաշըմտա տէյիլ տիր։

Ֆիլհագըգա սայքի ժանըն ագլը պաշընտա օլմաերպ, գաբուճու գարը իլէ պէսլէմէսի տիշարը չըգտըլար։

Պէտպախթ վալիտէ եալընըզ գալտըղընտա, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամասը մէնզարէսի՝ զաեէթլէ միւէսսիր վէ թարիֆ օլունմազ պիր մէնզարէ օլուպ, մէրգումէ, էօլիմ սօղուգլուղույլա սէրթլէշմէկէ պաշլամըշ օլան չօճուղունու էօբիւեօրտու, վէ իւզէրինէ կէօզ եաշլարը տէօքիւեօրտու։

Մէրգումէ՝ նէվիմա խըրլաեարագ,

— Էօլտի՛ւ . . . աճլըգտան էօլտի՛ւ . . . վէ շիմտի էօլմիւշ օլտուղու, վէ քէնտիսի իչին պիր շէյ եաբըլամատըղը հալտէ, էթրաֆտան իմտատլար օլունմաեա պաշլատը . . . պու տէհշէթլի հալ տիր . . . վէ քէնտիսինի տէ թէլէֆ իտէն՝ բէտէրի . . . օլ ճանվէր բէտէրի տիր . . . Պու կիւնէ վէ պու սաաթա գատար ատավէթիմի, ինթիգամըմը թէսկին վէ ղալէպէ իթտիմ, ֆագաթ պունտան սօնրա հիչ պիր սէպէպ՝ պէնի հարէքէթիմտէն մէնն իտէմէզ . . . Գըզըմ էօլտիւ, պէն տէ անըն ինթիգամընը ալմագ իսթէրիմ, տէտի։

Պու սէօզլէրին ագըպինտէ, ժան՝ ազիմ պիր մէյեուսիեէթէ տիւչար օլարագ, օտանըն իչինտէ եօգարը աշաղը տօլաշըրքէն, եիւզ ֆրանգլըգ պանգնօթուն վազ իտիլմիշ օլտուղու մասաեա եագլաշտը, վէ եավաշ սէտա իլէ,

— Եիւզ ֆրա՛նգ . . . պու ագչէեի աճապա քի՞մ կէթիրտի։ Հէր քիմ իսէ, թէշէքքիւր իտէրիմ . . . հիչ օլմազսա, պու սաեէտէ գըզըմըն սօն վազիֆէլէրինի իյֆա իտէպիլիրիմ, տէյի պէեան իյլէտի,

Նակեահ, մէզքիւր պանգնօթ իլէ իւսթիւ եարը գաբան-

մըչ օլան մէքթուպը կէօրիւպ , ալտը , վէ քէնտի քէնդի տիեէ ,

— Շիպհէսիզ պու մէքթուպատան , իշպու իհանէեի իտէն քիմ օլտուղունու անլաեաճազըմ , տէտի ։

49

Ժան՝ եվվէլ էյիրտէ մէքթուպուն իւմթիւնտէ եաղըլմըշ օլան իպարէեի օգնատո ։ Իպարէյի մէղքիւրե պէր վէճհի ա-թի իտի

ՄԱՏԱՄ ՎԻԴԹՕՐԻՆ ԼՈՒՍՋՕԼՍ

Բօլ Պէրօնուն խանէսինտէ ը Սէն-Մօր-լէ-Ֆոսէտէ ,

Սօլ սէյֆիեէսինտէ ։

Ժան , իշպու իպարէեի , իչինճի տէֆա ահէսթէ սուրէթ-ատէ օպուջուղունատա , ֆինջրի աեըլտը , վէ պիւթիւն ազատը տիթրէմէեէ պաշլատը ։ Պատէհու չու սէօզլէրի լէգէֆֆիւզ իմտի ։

— Վէյ , Վիգթօրին՝ Բօլ Պէրօնուն խանէսինտէ իչիշ համ ։ Ա՜հ , ալչագպարտոշ , պաղ չու խային գարըեա , պէնի նամըզ ալտաթտը ... տիմէք պէրտիքտէ եաշաեօրլար ... այնի չաթը ալթընատա իգամէթի խոխեօրլար ... պէրի պէրտէրինի սէվիեօրլար ... մունթալու տըրըլար ... վէ օ արչագ հէրիֆին պէնատէն սէր-գամ իմտիկի ապչէ ինէ զէֆք իտիեօրլար ։ Պէն իսէ , պաւրա-տա , պապաորընըն խեթա վէ թագսիրաթըյլա աճըգտան լէկընի հաեաթ իմտիշ օլան գըղըմընն նայը եանընատա պու-լունմաեօրտամ ։ Ճէնապը Ալլահ տա պունա միւսաատէ իտիեօր ։ Մուախխարէն ժան , էլլէրի տիթրէեէրէք մահֆազաեը էրթըգ , իչինտէքի քեաղըտը աչտը , վէ ամիտէքի սաթըր-լարը զգուգատա ։

« Մատամ,

« Նէթիճէսինի քէչի խաէպիլմէքլիկինիզ լազըմ կելէն պազը թաՀգըգաՀ իճրա իտիմիչ օլտուղունտան, պուլունտուղունուզ մէվգիին չայեանը թէէսսիֆ վէ մուճիպի րէզալէթ ինթիզամըզըզը անլաշըլմըշ, վէ պինապէրին այղու իմտիկինիզ մէմուրիեթիմին էօհտէնիզէ իհալէսի գապիլ օլմադըղը թէպէյիուն իմտիչ սիր։

« Պիր աշըգ իլէ նաշամագ իչին զէվճինի թէրք իտիչ օլան պիր գարընա պիր իչ մահէլլինի տիվանէ օլմագըզըն քիմ թէսլիմ խաէպիլիր։

« Ըէլամ։ »

Պու մէքթուպուն իճիգասը գուշնուլմագ հալտէ Պլուպ, ժան, մէքթուպուն դրսաթը ինթիտմինտա չու սէօզլէրի սէյլէտի.

— Ա՜հ, պէնիմ ինթիգամըմը Հագգ թէալա ալմադա պաշլատը... ֆագաթ պու մէքթուպու կէօնտէրէն քիմ տիր... պու մէքթուպ՝ իշղու մատանըն իճինտէ նամըլ պուլունմուշ տուր... քիմ կէթիրտի։ ՇիւպՀէսիզ պանա իմտատ ինթիչ օլան քիմսէ կէթիրտիչ տիր։ Պէսպէյլի օ ատամ պիր ճէմիեթի խայրիէնին մէմուրլարընտան պիրի պուլունմուշ տուր։ Ղալիպա պանա խինթապէն պիր մէքթուպու համիլ օլուպ, անը պըրագագագ իչտրտէ, տէհլէն պանա այիի ծլմադանը պուրատա պըրագմըշ տըր։ Պու տանըլըլըլըն վուգուխնէ ճէնտալը Ալլահ միսաֆատէ պունուրմուշ օլագագ անը, չինքի Ալլահտըն ինթիգամընը ալմագըղըմ իչին, օ ալչագ՚ալրըն խիճանէթի, վէ ինթիճակադահլարը մալիում օլմայը իտի։ Գ՚զըմ, խինթրահաթլա ուճու, եէկճանէ նաատէիմ, եէկճանէ մուհապէթիմ, սէն քի պիսուչ վէ պիկիունահ պիր գուրպան օլտուն, բահալի ուճու, սէվկիլիլիճ եվլատըմ, վատա իտէրիմ քի, ատալէթ իճրա օլունագագ տըր։

Պէտապախի գաթընճըղագ, մէգքիւր մէքթուպու էգիպ, վէ եիւղ ֆրանգլըգ պանգնօթու ալըպ, չօճուղունուն նաչընը

անլընտան պուս իթտիքտէն սօնրա, օտասընտան չըգտը, վէ օտասընընն գաբուսունու քիլիտլէեիպ, գաբուճու գարընընն նէզտինէ էնտի, վէ մէրգումէեէ խիթապէն,

— Մատամ, պիր ազ էվվէլ սիզի լաեըգըյլա գապուլ իտէմէտիկիմտէն տօլաեը աֆվընըզը թէմէննի իտէրիմ. Նէ՝ կիպի հալը մէյեուսիեէթտէ պուլունտուղումու էլպէթթտէ անլատընըզ, տէյի պէեան իյլէտի։

Գաբուճու գարը. — (Խալիսանէ սուրէթտէ.) Անլատըմ, վէ սիզի թէէմին իտէրիմ քի, սուրէթի գապուլինիզտէն տօլաեը ասլա կիւճէնմէտիմ։ Սիզ չիմտի պու խուսուսու տիւշիւնմէեիպ, պիչարէ մասումունուզուն տէֆնի իչին իճապ իտէն թէտապիրի իթթիխազ իտին։

— Էվվէթ, մատամ, պէն տէ օթէտապիրի իթթիխազ իթմէք իչին կիտիեօրում, վէ ավտէթիմտէ տախի սիզէ օլան պօրճումու թէէտիեէ իտէճէեիմ։

— Բէք էյի, բէք էյի. իչինիզէ պագըն. տահա վագթըմըզ վար տըր։

Պէօյլէճէ ժան, տայիրէյի պէլէտիէեէ կիտիպ, գըզընընն վէֆաթընը խապէր վէրտի, վէ իրթէսի կիւն, մուայեէնէսի իճրա իտիլտիքտէն սօնրա, ճէնազէ գալաբրըլմասը գարարլաշտըրըլտը։

Պիչարէ վալիտէ պիր մում սաթըն ալըպ, խանէսինէ ավտէթ, վէ օթէլճիեէ օլան պօրճունու թէէտիեէ իթտի, վէ պատէհու ճէնազէնին պուլունտուղու օտաեա կիրիպ, սաթըն ալտըզը մումու եագարագ, գըզընընն եաթազը պաշընա գօյտու, վէ քէնտիսի տէ եաթազընն եանընտա տիզ չէօքիւպ, ֆիքրինէ կէլէն տուալարը՝ աղլաեարագ իթտի։

Արա սըրա ախզը ինթիգամ թասավվուրու զիհնինի օլ տէրէճէ թէչվիշ վէ իսթիլա իտիեօրտու քի, տուաեը վէ հէր չէյի ունուտարագ, սիմասը տէհչէթլի պիր հալ քէսպ իթմէքտէ, գաշլարը չաթըշմագտա, վէ տօտագլարը գըմըլտանըշը տուրմագտա իտի։

Օ ագշամը վէ օ կիճէեի պիչարէ գատընճըզաղ պու սուրէթլէ կէչիրտի։ Ֆագաթ սապահլաեընն քէնտինտէ գուվվէթ-

սիզլիք հիաս իմ տիկինատէն, պիր ազ նաֆագա կէմէեն գա-
րար վէրտի, չիւնքի թաասվոզըլարընը մէվգըլ իճրաեէ վազ
իտէպիլմէք իչին, գուվվէթլի պուլունմասը լազըմէատէն խոր։
– Պինապէրին պիր կիւն էվվել կէթիրմիշ օլտուղու էքմէկ յին
պիր բարչասընը եէտի։

Սաաթ իւչ պուչուգտա, չօճուղուն նաչը թապուխա վազ
օլմինտու։

Ժան, պէեազ պիր ֆիսթան կիւնինտիրմիշ օլպաղդու գը-
ղընը սարմագ իւզրէ պիր բարչա գումաշ սամէրն ալմըչ իտի։

Չօճուղուն թապուխա վազ իտիլմէսի՝ օլ պէտպախթ վա-
լիտե իչին ազիմ պիր ճէֆա օլուպ, պիչարէ՝ տիւսթիզ կիպի
տուրարագ, էլլէրինի օվուշտուրուեօրտու, ֆագաթի կէօզ նաշ-
լարը պունարը իւք կիւնատէն պէրու գուրումուշ օլտուղուն-
տան, աղլաեամաեօրտու։

Չիւնքի օլ սէվգիլիլիւ էվլատը էօլտիւքտէն սոնրա, պա-
գըեէյի վիճուտու կէօթիւրիւլէճէք օլտուպղունտան, անըն
կալընըզ խաթըրէսի, վէ գանը վէ չիֆասընագապիլ ճէրիհա-
սը գալաճագ իտի։

Թամ սաաթ տէօրթտէ, իւչ նէֆէր ճէնազէ ալայը վե-
մուրու կէլիպ, չօճուղուն թապուխունու պիր պրապաեա վազ
իլէ, քիլիսէեէ կէօթիւրտիւլեր։

Ժան տախի, եաեան վէ պաչը ասըդ, վէ հընչկըրմասընը-
տան պօղազը տօլմուշ օլպագ, ֆուգարա ճէնազէլէրինէ
մախտուս օլան պրապանըն ախկոսընտան կիտիեօրտու։

Հալ պու բի մէզքիւր պրապանըն պագասընտան կիտէն՝
քէնտի զանն իմ տիկին կիպի, կալընըզ օլ պէպպախթ վալիտե
օլմաեըպ, լօպինօ սօգաղընըն քէօչէնտէն, բէրտէլէրի էն-
տիրիլմիշ օլան պիր գուբէ պրապասը, էլլի ալթմըշ ժամըմ ու-
զագտան ճէնազէ պրապասընը թապագիպ իտիեօրտու։

Գապրիսթանա մուվասալէթ իտիլէղտէն էվվել, ժան,
օտունտան պիր խաչ, վէ հէրտեմ թազէ չիչէքտէն կարըլմըշ
պիր կիրլանա սամէրն ալտը։ Գու կիրլանտըն օրթասընտա, վեր-
նիլի սիեահ հարֆլար իլէ «ԳԼՕՉԵՍՏՐ» սէօզիւ կազըլմըշ իտի։

Ս.յնի վագթտա քիւա պրապասը տուրուպ, շաքգասընը

կէօղլէրինէ գաաար չէքմիշ օլան պիր ատէմ պու արապատան աչաղը՝ էնտի, վէ գատընա եագլաշմաեարագ եիւրիւմէեէ պաշլատը։

Ճէնազէ արապասը գապրիսթանա կիրէճէկի սրրատա, պիր բահիպ, բէֆագաթընտա պիր քիլիսէ չօճուղու օլարագ պու ալայա գաթըլտը, վէ աղ էվվէլճէ աչըլմըշ օլան պաղը չուգուրլարըն պուլունտուղու մահէլլէ մուվասըլէթլէ, Լինանըն թապութու պունլարտան պիրինէ վազ իտիլտի։

Բաբաս՝ թապութուն իւզէրինէ պիր ավուճ թօբրագ աթըպ „ճէնազէլէրէ մախսուս օլան տուայը օգուտու։

Ժան՝ մէզարըն էօնիւնտէ տիզ չօքիւպ, աճը աճը աղլաեօրտու։

Որապատան աչաղըեա էնմիշ օլան շախս իսէ, գապրիստանտաքի աղաճլարըն արգասընտա կիզլէնմիշ օլտուղու հալտէ, մէրգումէյի կէօզէտիեօրտու։

Մէզարճըլար, իտիլէն տուատան սօնրա, չօճուղուն մէզարընը թօբրագլա տօլտուրտուլար, վէ զիքր իթտիկիմիզ խաչը տա իւզէրինէ տիքիպ, ֆիթուրսուզճա օրատան մուֆարագաթ իթտիլէր։

Ժան, պիր գաչ տագըգա տահա տիզ չէօքմիւշ օլարագ տուրուպ, պատէհու աեաղա գալգտը, վէ էլինտէքի կիրլանտը՝ խաչըն պիր գօլունա կէչիրտի։

Օլ վագըթ հընչկըրմաեա պաշլաեըպ, նէֆէսի թիւքէնմէքլէ թէրքի հաեաթ իտէճէկինի, վէ գալպի հէման բարալանմագ տէրէճէսինտէ պուլունտուղունու զանն իթտի։

Պու նէօպէթ աղ վագըթ սիւրիւպ, պունուն եէրինէ միւտհիշ պիր սիւքիւնէթ գայիմ օլտուղունտան, եիւքսէք սէսլէ սէօյլէմէքաէ օլտուղունու տէրք իտէմէեէրէք,

— Աղլամայա նէ՞ սէպէպ վար տըր. իքիմիզին այրըլըղը չօգ վագըթ տէվամ իթմէեէճէք տիր, տէտի, վէ էլինի մէզարա տօղրու ուղաթարագ, - Գը՛զըմ, պու ագշամ սանա գավուշաճաղըմ, չիւնքի պու ագշամտան էվվէլ ինթիգամըն ալընաճագ տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Պատէհու, թէքրար տիզ չէօքիւպ տուա իթտի։

Սերվի աղաճլարընը արգասընտա կիզլէնմիշ օլան շախս՝ պէտպախթ վալիտէնին գրզընա խիթապէն սէօյլէտիկի սէօզլէրի իշիթտիկինտէն, տօտագլարընտա զարիպ պիր թէպէսսիւմ հուսուլէ կէլտի, վէ սէսսիզճէ մէզարլրդտան տիշարը չրգաը։

Մէրգում, տիշարտա պէքլէմէքտէ օլան արապասընա բաքիպէն, ինկիլիզճէ արապաճըսընա,

— Շօբ տ'Արժան պիրախանէսինէ կիտէճէեիմ. չարուգ կիթմէք իսթէրիմ. չինքի իշիմ զաեէթ միւսթաճէլ տիր, տէտի։

Գրրգ պէշ տագրգա սօնիա, արապա, Էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղը քէօշէսինտէ տուրտու, վէ Ուիլեամ Սգօթ՝ ամէլէ գրեաֆէթինտէ արապատան էնիպ, մէզքիւր պիրախանէեէ տախիլ օլտու։

Սիմասընտա էսէրը մահզունիյեէթ կէօրիւնիւեօրտու։

Մէրգում, պիրախանէ սալասընտա էթրաֆընա աթֆը նաղար իլէ, Վիգթօրինին զէվճի Էօժէն Լուազօնուն եալընըզճա պիր մասատա օթուրմուշ օլտուղունու միւշահէտէ իյլէտի։

Լուազօ՝ պիր տիրսէկինի մաստեա վէ պաշընըտա էլինէ տաեաթմըշ օլուպ, սէրխօշ հալտէ կէօրիւնիւեօրտու։ Գարշըսընտա տա, եարըսը պօշանմըշ պիր ապսէնթ գատէհի պուլունուպ, կէօզլէրինի տիք տիք պունա աթֆ իթմիշ իտի։

Ուիլեամ Սգօթ, մէրգումուն եանընա կէլիպ օթուրտու, վէ էլինի ումուղունա վուրտու։

Էօժէն Լուազօ՝ պաշընը չէվիրտի, վէ ահէսթէ ահէսթէ էլինի ուզաթըպ, աղըրլաշմըշ օլան տիլի իլէ,

— Վա՛յ արգատաշ, սէ՞ն միսին. տիւն սէնի կէօրէմէտիմ, տէտի։

— Տիւն կէլէմէտիմ։ Բարիս ճիվարլարընտա, քէնտիսինտէն ալաճաղըմ օլան պիր խըսըմըմա կիթմիշ իտիմ. ֆագաթ հիչ պիր բարա թահսիլ իտէմէտիմ։

— Սէ՞ն տէ մի թէմամիյլէ գօգօղլանտըն։

— Խայր, թէմամիյլէ գօգօղլանմատըմ ամմա, թօրպալարընն պէզի կէօզիւքմէեէ պաշլատը։

— Իշթէ օ ֆէնա ։

— Ալլահ պիւեիւք տիւր . . . Ֆագաթ պու ագշամ պուրաեա կէլիշիմ՝ սանա ճիտտի, հէմ ղաեէթ ճիտտի պիր շէյ սէօյլէմէք իչին տիր ։

50

Էօժէն . – (Շաշըրարագ .) Ղաեէթ ճիտտի՞ մի . . . պանա՞ մը ։

— Էվվէթ ։

— Նէ՞ ։

— Խանէսինէ կիթմիշ օլտուղում խըսըմըմըն իգամէթ-կեահը՝ Պուասի-Սէն-Լէժէրտէ տիր ։ Կէղէրէք Բարիսէ ավտէթ իթմէեի տիւշիւնտիւմ, վէ Գրէթէյլտէն պէտ իլէ, Մարն նէհրի սահիլինտէն եիւրիւտիւմ ։ Իշթէ պու սըրատա, եօլտա, սանա բաճի օլան պիր վագըտեա թէսատիւֆ իթտիմ ։

— Պանա՞ մը ։

— Էվվէթ ։

— Նէ՞ իսէ, սէօյլէ ։

— Պիլիրսին քի, խըսըմըն Բօլ Պէրօ՝ ինսան տէնմէեէ լաեըգ տէյիլ տիր ։

— Պիլիրիմ, պանա վէրմիշ օլտուղու ագչէեի պէշ տագըգա զարֆընտա կէրի իսթէմէսիյլէ, ինսանլըղա լաեըգ օլմատըղընը իսպաթ իթմիշ տիր ։ Ահըպպա վէ ագրապա արասընտա պէօյլէ շէյլէր եագըշմազ ։

— Մէրդումուն սանա օեուն օյնամագտա օլտուղունա իսքեաթ օլտում . . . Տիւշիւն պիր քէրրէ քի, գարզէն սանա վէրտիկի իքի եիւզ ֆրանգը նի՞չին կէրի իսթէմիշ տիր ։

— Պէնի իզաճ իթմէք իչին ։

— Օնտան տահա ֆէնա պիր մագսէտ իչին ։ Սէն քէնտիսինի չօգտան պէրի՞ մի կէօրմէտին ։

— Ալաճաղքնը յիշեմիեն իմ տիկիմ կիւնդէն պէրի կէօրմէմիմ, վէ օ կիւնդէն պէրու օթէլի թէրք խյէտիկինի նիւրիմ։

— Ներէնէ կիթմիշ ճլուղունտան խապէրին վար մը։

— Խայր, վէ վազիգէ տէ իթմէմ։

— Լուազօ՛, պէնի տինլէ... պէն՝ սայիւլէրին իչլէրինէ գարըշմանը սեվմէմ, ֆագաթ մատոէ՝ հագըգի պիր տօսթա, պիր գարընտաչա տայիր օլտուղունտա, չիւնքի սէն պէնիմ գանըտաչընմընն, օ վագըթ ուսուլ վէ ատաթըմը թէպտիլ իտէրիմ։ – Գարընըն՝ Բօլ Պէրթեու թահգիր իթտիկինի պէեան իտիեօրտուն, տէյի՛լ մի։

Լուազօ. – (Հիտտէթլէ էլինի մատտընըն իւսթիւնէ վուրարագ.) Գոչրմանան պանա պահս իթմէ։

— Հալ պու քի պահս իթմէլիեմ։

— Պէօյլէ իչսիզ կիւճսիւզ գալմագլըզմընն սէպէպի քէնտիսի տիր։ Էկէր հէր չէյտէն, հաթթա էհէմմիեէթսիզ չէյէրտէն տօլտաը մուարազա չըգարմատա իտի, էվիտի վէ միւճէլլիտտանէեի թէրք իթմէզ, վէ պու կիւնքի կիւն իչսիզ կիւճսիւզ վէ օն բարատըզ գալմազ իտիմ։

— Պէլքի գարընըն, էվլէնտէն սէնի իքրահ իթտիրմէք իչին սէպէպլէրի վար իտի։

— Սէպէպլէրի՞ մի վար իտի... նէ՞ սէյիէպլէրի օլապիլիր իտի։

— Պէլքի խըսմընըն տա սէնի հյշ ու իչրէթէ տավէթ իթմէսինտէ սէպէպլէրի պուլսունմուշ տուր, չիւնքի պու սուրէթլէ գարըն իչէ պօզուչաճաղընն թատպիր իտի։ Պուննտան պաշգա, զանն իտէրիմ քի, ֆօճ Պէրօ վէ Վիկթօրին՝ մէրամը ֆասիոլէրինի մէվգըի իճրաեէ վազ իտէպիլմէք իչին, Վիկթօրին իչէ սէնին ալսընըզտա պիր թէֆրիդա հասըլ իթմէք իւզրէ պէ յնչէրինտէ իթթիֆագ իթմիշլէր տիր։

Լուազօ՝ սախթէ տօսթունա հէման թէհտիտնամէր սուրէթտէ ամթը նազար իտէրէք,

— Նէ՞ տիմէք խնթէեօրտուն, տէյի տիւալ իչէտի։

— Սէօյլէտիկիմ աչիքտար տըր։ Շու սաաթտա գարընն վէ խըսմընը սէնին սագաչընա կէճիւեօրլար։

Լուազօ. – (Տիշլէրինի սրգարագ չրգարտրդը քէսկին պիր սէտա իլէ.) Ֆիքրինի իյզահ իթմէլիսին. գարըմ հագգընտա նէ՞ տիմէք իսթէեօրսուն։ – Անըն՝ պէնիմլէ մուամէլէսինտէ պազը խէթալարը օլմուշ օլապիլիր, նասըլ քի պէնիմ տէ պազը խէթալարըմ օլմուշ տուր։ Թիթիզմէշրէպ վէ սապրրսրզ իտի, ֆագաթ նամուսլու պիր դարը իտի. քէնտիսինի խասթախանէեէ կէօթիւրմէլէրինէ պէն սէպէպ օլտում... պու իսէ, պէնիմ թարաֆըմտան պիւեիւք պիր թագսիրաթ տրը։ Էօյլէ օլտուզունու սէն տէ պիլիրսին։

Ապսէնթին թէէսսիրիյլէ, Էօժէն Լուազօնուն աթիւսթ օլան էֆքեարընտա պիրտէն պիրէ թէպէտտիւլ վագը օլմուշ իտի։ Լաքին Ուիլեամ Սգօթ՝ իսթիհզա իտէրէք վէ ումուզլարընը չէքէրէք,

— Պագսանա տօսթում, գարընը պու եօլտա մահզուրտան սալիմ կիպի կէօրմէքտէն սագըն... Անըն խասթախանէեէ կիտիշի պիր թէրթիպ իտի։ – Բօլ Պէրօ վէ Վիդթօրին՝ սէնինլէ էյլէնիեօրլար... Շու էսնատէ իքիսի պիրլիքտէ եաշաեօրլար, տէտի։

Պու արա Էօժէն Լուազօ՝ Ուիլեամ Սգօթուն եագասընտան թութարագ,

— Ալլահ աշգընա, նէ՞ սէօյլէեօրսուն, տէտի։

— Հագըգէթի հալի սէօյլէեօրում։

— Բօլ՝ զէվճէմ իլէ պէրապէ՞ր մի տիր։

— Էվվէթ։

— Տիմէք Վիդթօրին խասթախանէտէն չրգտը։

— Էօյլէ կէօրիւնիւեօր. չիւնքի սէյֆիեէտէ իգամէթ իտիեօրլար։

— Սէն քէնտիլէրինի կէօրտի՞ւն միւ։

— Էվվէթ, սէնի կէօրտիւկիւմ կիպի կէօրտիւմ։

— Եալան տրը, եալան։ Էկէր տօղրու իսէ, այչագլըգ տրը... էկէր սահիհ իսէ, իքիսինի տէ թէլէֆ իտէճէեիմ. ալիմ Ալլահ իքիսինի տէ էօլտիւրէճէեիմ։ Ֆագաթ սահիհ տէյիլ տիր։

— Իքիսինին՝ գօլ գօլա վէրմիշ օլարագ, ազաճլարըն ալ

թընտա կէօրիւշտիւքլէրինի կէօրտիւկիւմտէ, պէն տէ սէնին կիպի պու հալի միւմքինսիզ զանն իթտիմ. եանըլըեօրում վէ պէնզէտիեօրում զաննընտա իտիմ, ֆագաթ եագլաշտըղըմ հալտէ, շիւպհէմ գալմատը։ Պունունլա պէրապէր էլան շիւպհէտէ օլտուղում ճիհէթլէ, գօմշուլարա սօրտում. անլէր տէ պանա, «Շու սէյֆիեէտէ իգամէթ իտէն միւսիւնիւն իսմի Բօլ Պէրօ տուր. թէքմիլ եազ մէվսիմի իչին սէյֆիեէյի քիրալատը» տէյի ճէվապ վէրտիլէր։

— Վիգթօրին տէ պիրլիքտէ՞ մի իտի. անըն խանէսինտէ՞ մի իտի։

— Պէշ տագըգատան պէրու էվվէթ տիեօրում, հալէա իսրար իտիեօրսուն։

— Էկէր պէնիմ հագըգի տօսթում իսէն, պէնի օ էվէ կէօթիւրմէլիսին. էկէր եանըլմամըշ իսէն, պու ագշամ զարիպ պիր վագըա օլաճագ տըր։

— Իսթէտիկին մահէլլէ սէնի կէօթիւրիւրիւմ։ Կէօզլէրին իլէ կէօրիւպ իսքեաթ օլմալըսըն։ Ֆագաթ նէ՞ եաբմագ իսթէեօրսուն, նէ՞ եաբաճագսըն։

Լուազօ. – (Նումրուգլարընը սըգարագ ;) Նէ՞ մի եաբաճաղըմ։ – Պիր բէվօլվէրին վա՞ր մը տըր։

— Էվվէթ։

— Իւզէրինտէ՞ մի տիր։

— Իւզէրիմտէ տիր. իշպու քիւչիւք սէյեահաթըմ միւնասիպէթիյլէ իհթիեաթէն եէտիմէ ալտըմ։

— Էօյլէ իսէ բէվօլվէրինի պանա վէր. օլ վագրթ նէ եաբաճաղըմը կէօրէճէքսին։ Ա՜հ, տիմէք օ էտէպսիզ գարը՝ պէնի սավտըգտան սօնրա, քէնտիսի զայրը մէշրու սուրէթտէ եաշաեօր... Պու հալ՝ ատէթա գապահաթը իշլէտիկի զէման քէնտիլէրինի եագալամագ տիմէք տիր։

— Էվվէթ, էվվէթ։

— Իմտի, անլաեօ՞րմուսուն, իքիսինի տէ էօլտիւրէճէեիմ. պու պէնիմ հագգըմ տըր, վէ պու պապտէ քիմսէնին պիր տիեէճէկի օլամազ. չիւնքի գանուն տա պէնիմ լէհիմտէ տիր։

Պիր ազ զէմանտան պէրու, Լուազօ, տիգգաթ իթմէեէ-

րէք սէսինի եիւքսէլթմիշ օլտուղունտան, պիրախանէտէ պուլունանլար՝ մէրգում իլէ բէֆիգինի տինլէեօրլար իտի։

Սգօթ պու հայի տէրք իթմէքլէ,

— Տօսթում, պիր ազ թէսկին օլ... նայիր պիր թագըմ էշխասըն՝ սէնին տախիլի իշլէրինէ վագըֆ օլմալարընա հիչ պիր մահէլլ եօգ տուր... ապսէնթինի իչ տէ կիտէլիմ... սէնի իսթէտիկին մահէլլէ կէօթիւրէճէեիմ, տէտի։

Լուազօ՝ պիր եուտումտա գատէհինի պօշալթըպ, մասանըն իւզէրինէ տէ պօրճունու պրագարագ, Իրլանտալը իլէ պիրլիքտէ տիշարը չըգտը, վէ մէրգումա խիթապէն,

— Նէ՞րէեէ կիտիեօրուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Վէնսան տէմիր եօլունա, ֆագաթ սէնին տիզլէրին տիթրէեօր։

— Հիտտէթիմտէն նաշի տիր։

— Էօյլէ իսէ պիր արապաեա օթուրալըմ։

Սգօթ՝ գալտըրըմըն պօեունտա տուրուպ, քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ պուլունան ինկիլիզ արապաճընըն արապասընը կէօսթէրէրէք, Էօժէն Լուազօ իլէ պէրապէր իշպու արապաեա օթուրտու, վէ արապաճըեա տա,

— Պասթիյլ տէմիր եօլունա կիտէճէեիզ, տէտիքտէն սօնրա, արապա հարէքէթէ իպթիտար իյլէտի։

Լուազօ՝ ագլը պաշընտա օլմաեան պիր ատէմ կիպի բապըթասըզ սէօզլէր սէօյլէմէքտէ վէ տիվանէճէ հարէքէթլէր իճրասընտա պուլունմագտա իտի։

Սգօթ. — Զիհնինի եօրմագ վէ պէօյլէ պօշպօղազլըգ իթմէք պէյհուտէ տիր, սօղուգ գան իլէ իշէ մուամէլէ իթմէլիսին։

Լուազօ. — Էվվէթ, էվվէթ, սօղուգ գան իլէ մուամէլէ իտէրէք, իքիսինի տէ թէլէֆ իտէճէեիմ։ Բէվօլվէրինի պանա վէր։

— Վագթը կէլիրսէ վէրիրիմ։

Մէվգիֆէ վասըլ օլունտուգտա, Սգօթ, Սէն-Մօր-լէ-Ֆօսէեէ կիտիպ կէլմէք իւզրէ իքի պիլէթ ալտը։ Պու իքի շախսլար՝ չէնա տագըգա սօնրա թրէնէ բաքիպ օլտուլար։

Ագշամին սաաթ սէքիզի օլուպ, կիճէ գարանլըղը էթրաֆը իհաթա իթմէկէ պաշլամըշ իտի. Ֆագաթ օ կիւնիւ ագշամա դատար թէհամմիւլիւն խարիճինտէ հէրարէթ հիւքմֆէրմա օլմուշ օլտուղու կիպի, գարանլըգ պասթըզընտա տա, հէնուզ օրթալըգ սէրինլէմէմիշ իտի։

Ուֆագտա ճէսիմ պուլութլար երդըլմըշ օլուպ, արա սըրա շիմշէք չագըեօրտու իսէ տէ, սահգա տիւշմէեօրտու։ Հավանըն շիտտէթի հէրարէթինտէն պօրա զուհուր իտէճէկի անլաշըլմագտա իտի։

Բօլ Պէրօ վէ Վիգթօրին, պաղչէտէ գարշը պէ գարշը օթուրուպ, ագշամ թաամլարընը իթմիշլէր իտի։

Վիգթօրին՝ հաճաթը թազէ քէսպ իթմէքտէ օլտուղունու հիսս իթմէքտէ օլուպ, իլք տէֆա օլարագ վէ եարըմ սաաթտան պէրի սէյֆիեէտէն տիշարը չըգապիլմիշ իտի։

Վիգթօրին վէ Բօլ, նէհրին քէնարընտա վագը չաեըր շիմէնլէր իւզէրինտէ վէ աղաճլար ալթընտա օթուրուպ, միւսթագպէլ հագգընտա կէօրիւշիւեօրլար իտի։

Զանն իտէրսինքի, հայրէթտէ գամըշ օլան կէնճ գատընըն կէօզլէրի էօնիւնտէ եէնի պիր ալէմին մէճհուլ ուֆուգու պուլունմագտա, վէ կիւնիւն պիրինտէ Բօլ Պէրօնուն՝ քէնտի զէվճի օլապիլէճէկի միւլահազասընա ֆիքրի ալըշմագտա, վէ թալագ գանունու ճէտիտի մալիւմ օլտուղու, վէ Էօժէն Լուազօնուն քէնտի հագգընտա կէօսթէրտիկի սուի մուամէլէ սէպէպիյլէ, Լուազօտան այրըլմագ գօլայ օլաճաղը ճիհէթլէ, մէզքիւր միւլահազասընտան տօլաեը մէզպուրէ թէօհմէթլի ատտ իտիլէմէզ իտի։

Վիգթօրին վէ Բօլ Պէրօ՝ պու սուրէթլէ մուհավէրէլէրինէ տէվամ իթմէքտէլէր իքէն, հավանըն շիտտէթի հէրարէթիյլէ նէհրտէ սիս հասըլ օլտուղունտան, մէրգումլէ մէրգումէ՝ տէնիզ քէնարընտաքի սէֆալարընա խիթամ վէրտիլէր։ Զաթէն Վիգթօրին՝ ֆէնալըգ հիսս իթմէեէ պաշլամըշ օլտուղունտան, Բօլ,

— Իչէրի կիրէլիմ տէ եաթաղընըզա եաթըն, տէտի։

Վիգթօրին. — Բէք էրքէն եաթմագ իսթէմէմ, չինքի

սօնրա ցեռուեամամ, վէ բէք չօգ միւլահազաթա տալարըմ։

— Էօյլէ իսէ, իսթէտիկինիզ գատար օթուրուպ կէօրիշ-ջիդրիւզ, Լաքին էվիմիզէ ավտէթ իտէլիմ. Հէքիմ, ագշամըն նէմլիկինտէն սագընըլմասընը դաթիէն թէնպիհ իթտի։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, խասթա՝ Բօլուն դօյթուղունա տաեանարագ, իքիսի պիրլիքտէ քէօշկիւն ալթ գաթընտաքի պիւեիւք օտաեա կիրտիլէր, վէ օրատա Վիգթօրին՝ պիւեիւք պիր դօյթուղու իսկէմլէեէ օթնուրտու։

Վիգթօրին. — Տօսթում, պաղչէնին բարմագլըգ գաբուսունու քիլիտլէտինիզ մի։

Բօլ. — Խայր, եաթաղընըզ ղէման քիլիտլէրիմ։

— Լաքին պէքլէմէեէ նէ՞ սէպէպինիզ վար տըր։

— Պուրատա գօրգմաեա սէպէպիմիզ եօգ տուր։

— Գօրգմաեա սէպէպ պուլունմատըղընը զանն վէ մէմուլ իտէր իսէմ տէ, եինէ գօրգուեօրում։

51

Բօլ. — (Պիր մում եագարագ.) Գօրգմա՞գ մը. նէ՞տէն գօրգուեօրսունուզ։

— Էկէր սիզին իլէ պիրլիքտէ պուրատա օլտուղումտան խապէրտար օլուր իսէ, հագգըյլա պուրաեա կէլէպիլիր։

— Պիրլիքտէ օլտուղումուզու նա՞սըլ անլաեաճագ տըր։ Պունտան գաթինազար մէրգում հագգընտա ապա պահս իթմէմէկէ սէօզ վէրմիշ իտինիզ։

Վիգթօրին՝ տօտագլարընտա մահզունանէ պիր թէպէսրիւմ միւշահէտէ օլունարագ, վէ էլինի Բօլա ուզաթարագ,

— Խէթա իթտիմ, աֆվ իտէրսինիզ։ Բօլ, հիսսիեաթըմը թէսկին իտէմէմէքլիկիմտէ գապահաթըմ եօգ տուր։

— Հիսսիեաթընըզ միւնասիպէթսիզ տիր . . . օ ատէմ սիզի տիւշիւնիւեօ՞ր մու տէյի զանն իտիեօրսունուզ։ Հա-

եաթտա օլտուղունուզու պիլէ տէրխաթըր իմմէհօր . . .
Ֆէնոթիփինին սէրխօշլուդտան պաշգա պրզուգա օլմահըպ , սիզի տիւշիճմէք՝ մէրգում իչին ֆազլա պիր չէյ տիր . . . իմտիհ , քէնաի հագգըմզատա , վէ միչմաղպէչիվիզ հագգընտա կէօրիւշէլիմ։

Պաաէհու Բօզ՝ պիր վակէմըէ ալըպ , Վիգթօրին եանընտա օլժոչըտու , վէ մէրգումէ՝ ելէբինի մէրգումա թէպիմ իմատի։

Գոճպպէչի ասիւման կիմ տիճճէ պարարմաղտա օլուպ , չէտիտ պիր քօտօս ըիդգնաըը էնմէքտէ իտի ։

Նչմէ պաւ էնաձէյտէ , ձէճճէտի սօլմուշ , նէֆֆէտի քէսիլմիշ , վէ ևիւբիւմէկէ թաագաթը գալմամըշ զան պիր գատըն՝ Բաւիս Թրէնիլյէ Սէն-Մօրէ-Ֆօսէեե վաօրլ օլտու , վէ աէմիր եօլդնտան եիւրիւեէրէք ։ Դրէմէչլ ճպտտէքինէ կէօմիւրէն քէօբրիս ճագբընընտա պուլունմագպա իքէն , եանընտան նէչմէքտէ օլան տիկէը պիր պատըն ,

— Աֆիվ իտէրսինիզ , մատամ . Սօլ աէյֆինէսինին նէրսէտէ պուլունտուղունու պանա պիլսիկէպիլմիսինիզ , տէտի ։

— Էվվէթ , մատամ . պէնիմլէ կէլին տէ սիզէ ճօլու կէօմէթ էլէեէմ , չիւնքի սիզ ջու սաաթտա մահէլլի մէզքիւրիս պուլամազընըզ ։

Օգաէհանլարըմըզըն թանըմըշ օլմալարը չիւպհէսիզ պաւլունան ժան՝ պէեանը մէչէքքիւրէչ ։ ըէհպերինին արգասընտան , կիմմէկէ պժչչատը , վէ օն տագրգա գատար սիւքիւմէք եիւրիւտիւքտէն սօնրա , ժանընն ըէհպերի տուրուպ ,

— Պու եօլտան տօղրուճա կիմմտիկինիզ հալտէ , Մարն ձէհրի թարաֆընգատրի քէօբրիւեէ վաօրլ օլուրսունուզ ։ Օ քէօբրիւեիւ կէչէրտէնիզ , սօլա սաբընն . . . իւք տէֆա թէսատաւիճ խտճէկինիզ՝ Սօլ սէյֆիևէէտ տիր . . . Եանընըմաեաճաղընընզ չիւպհէչիզ տիր . . . պիր պաղչէ բարմաղընզը վարտըր , վէ տիշարատան՝ տալըարը սարգըզ սէօկիւտ աղաճլաըը կէօրիւլիւր ։ Պէն ֆատ թարաֆա կիտիեօրում . . չգրուճ կիտին , մատամ , չիւնքի եազմուր տանէլէրի զաթէն տիւշմեեէ պաչլատըըընտան , պիր ազտան տիշարտա գալմագընզընըզ միւմքին օլամազ . . . կիճճէնիզ խայր օլաւան , տէտի ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ։

Պէօյլէճէ Ժան, ըէհպէրինտէն մուֆարագաթլա, իշար օլունան թարաֆա տօղրու եիւրիւմէեէ պաշլատը։ Մէրդումէ, քէնպի գուվվէթ իթմիշ օլտուղունտան, ատըմլարընը գավի սուրէթտէ ալմագտա իտի։

Մէզպուրէ, զիքր օլունան քէօբրիւեիւ կէչիպ, պիր ազ տահա եիւրիւտիւքտէն սօնրա, պիր պաղչէ տիվարը, վէ պու տիվարըն իւսթիւնտէն սէօկիւտ աղաճլարը տալլարընը սարգըլմըշ օլտուղունու միւշահատէ իթտի, վէ պու պաղչէնին բարմագլըգ դաբուսու էօնիւնտէ մուվասըլէթինտէ տուրուպ, բարմագլըղըն արալըգլարընտան իչէրիեէ պագտը։

Սէյֆիեէ՝ տօղրու պիր եօլուն նիհաեէթինտէ օլուպ, ալթ դաթըն պիր բէնճիրէսինտէն ըշըգ կէօրիւնիւեօրտու. Հալ պուքի ճամըն բէրտէլէրի դաբալը իտուկինտէն, տէրունը տայիրէեի կէօրմէք միւմքին տէյիլ իտի։

Ժան. — (Քէնտի քէնտիեէ, վէ եիւրէկի շիտտէթլէ չարբարագ.) Օրատա տըրլար, ֆագաթ քէնտիլէրինի նա՞սըլ էլտէ իթմէլի։

Պատէհու մաքինավարի սուրէթտէ էլիյլէ քիլիտին տիւյմէսինի արատը, վէ պու տիւյմէեի չէվիրմէքլէ սիւրկիւլիւ օլմաեան բարմագլըգ դաբուսու աչըլըպ, Ժան իչէրի կիրտի, ֆագաթ հէեէճանը ազիմինտէն նաշի տիզլէրի տիթրէտիկինտէն, նէֆէս ալմագ իւզրէ պիր դաչ սանիյեէ տուրմաեամէճպուր օլտու։

Նիհայէթ ատըմլարընը սէնինի չըգարմաեարագ, սէյֆիէեէ տօղրու իլէրլէտի, վէ ըշըգ կէօրիւնէն բէնչիրէնին եանընտա թէքրար տուրուպ, անլընը ճամա տաեաթտը։

Իրի բէրտէնին արասընտա ճիւզիճէ պիր աչըգլըգ գալմըշ օլտուղունտան, Ժան պու աչըգլըգ կէօզիւնէ իլիշտիկինտէ, պիւթիւն վիճուտի տիթրէտի, վէ գօրգուլաճագ պիր չէյ կէօրմիւշ տիւր կիպի ըիւճաթ իթտի։

Մէրդումէնին պու հարէքէթի՝ Բօլ Պէրօ իլէ Վիգթօրինի թանըմասընտան նէչէթ իթմիշ իտի։

Մ՞ուախխարէն, Բարինտէն մուֆարագաթընտան էվվէլ

սաթըն ալմըշ օլտուղու բէվօրվէրի ճէպինտէն չըգարըպ թէ-
թիկինէ պասար պասմազ մագսէտինի իճրա իթմէսի իչին,
մէզքիւր սիլահը հազըրլատըգտան սօնրա, թէքրար ճէպինտէ
հըֆզ իթտի, վէ եէնիտէն ճամա եագլաշըպ, իչէրիեի տին-
լէտի.

Պու վէճհլէ Բօլուն սէսինի իշիտիպ թանըտը, վէ պու
պապտէ եանըլմաեօրտու. Մէրգում տէլիգանլը՝ շու եօլտա
իֆատէի հալ իթմէքտէ իտի.

— Էվվէթ, սէվկիւլիւմ, եագընտա թէքրար գուվվէթի-
նիզի իքթիսապ իտէճէքսինիզ, վէ էկէրչի օլ վագթա տէկին
վէսվէսէլէրինիզ վէ գօրգուլարընըզ պագի գալըրսա, Բարի-
սի, Ֆրանսաեը թէրքլէ, գօրգուսուզճա պիրիպիրիմիզի սէվէ-
պիլէճէկիմիզ պիր մէմլէքէթէ կիտէրիզ.

Ժան, պունտան զիեատէ տինլէմէ յիպ, սէյֆիեէնին գա-
բուսունու պիր համլատա աչտը, վէ Վիգթօրին իլէ Բօլուն
պուլունտուգլարը օտաեա կիրմէսինտէ, Բօլ Պէրօ՝ հայրէթ
վէ Վիգթօրին տէհշէթլէ բէֆը սէտա իթտիլէլ.

Օլ էսնատէ Ժան՝ հագըգէթէն տէհշէթպախչ պիր հալ-
տէ պուլունուեօրտու. Մէրգումէ, աեագտա վէ լէհճէսի
սօլմուշ օլարագ, գըմըլտանմագսըզըն տուրուպ, պիր աշըգը
ճապըգընա վէ պիրտէ բաքիպէսինէ թահգիրամիզ սուրէթտէ
պագտըգտան սօնրա,

— Ալչագլա՛ր՝ քէլիմէսինի թէլէֆֆիւզ իթտի, վէ պա-
տէհու Բօլա տօղրու եիսրիւեիւպ, պօղուգ պիր սէտա իլէ.

— Գըզըն էօլտիւ, տէտի.

Բօլ. -(Քէնտի քէնտիեէ մալիք օլմաեարագ.) էօլտի՞ւ
միւ. . . վա՛յ Լինա էօլտի՞ւ միւ.

— Էվվէթ, աճլըգտան էօլտիւ . . . սէն էօլտիւրտիւն.

Վիգթօրին՝ եիւզինիւ էլլէրի տէրունինտէ կիզլէտի.

Ժան՝ շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Վէ պիր ազ էվվէլ անըն մէզարը իւզէրինտէ, ինթի-
գամընը ալմաեը եէմին իթտիմ . . . Իքինիզ տէ ալչագ վէ
խայինսինիզ. ֆագաթ զինաքեար գարըտան ինթիգամ ալմա-
եը տիկէրլէրինէ թէրքլէ, պէն՝ պէնի իղֆալ իթտիքտէն,

ալտպեմ տըզգտան ասնիտա ։ մէսքէնգիզ վէ էքմէքսիզ հալտէ ազգաղն պըլտագան ալչագը , վէ գըզգըմը էօլտիւրէն ճանվէքի ճէզալանտըրտաճագըմ ։ Ռնը թէէսիպ իթմէքի եէմին իթտիմ . եէվինիմի թուրմտաճագըմ ։

Օ անտէ մէզպուրէ էլինի ճէպինէ սօղուպ , ըէվօլվէրի չըգարտը ։ վէ Քօլ Պէրօեա նիշանալտամաըզչա , թէթիկինէ պաստը ։ լաքին Քօլ , ճքէնտիսինի չճէհտիտ իտէն մուխտէտաճաեը կէօրտիւկիւնտէն , էօյլէ պիր հալէքեճէտ պուդնէնտաա քի , ըէվօլվէրտէն չըպան գաբրշուն , քէնտիսինէ իտագէթ խտէճէք եէրտէ , վիգիթօրինէ լհատագէթ իտիպ , մերդումէ՝ պօյնդպ պիր նիտա չըգարտագ ։ վէ մուհիք սուրէմտէ վուրուլտագ եէ. րէ սերիշտի ։

Լաքին Քօլ Պէրօ պու սուրէթլէ գաբրմօլտամաեըպ , ժան՝ մերդուման ֆիրար իթմէքտէ ջտուգունու կէօրտիւկինտէ , իքինճի տէֆա ամէճ իթտի ։ վէ պու քէրպէ մերդումՙ տախի վոկրուլուպ , եէրէ տիւշտիլ ։

Ռ. յնի վագըթտա էօժէն Լուտգօ՝ էլինտէ պիր ըէվօլվէր օլարագ իչէրի կիրիպ , Ռօքուն իւղէրինէ հիւճումՙ իթտի , վէ ժան՝ եէդիէ սէրիլմիչ օլան իքի ճիսմտէն ագանը կէօրիւնճէ , ապթըգ օգանլը մահէլլէտէ տուարամաեըպ , սիվահրնը ամտա. բադ տիչարը ֆըրլտատը վէ նէրէնէ կիրմտիկինի պիճմէեէրէք , պաղչէնին իչինտէն գօչմահա պաչլատը ։

Պիչատէ գտտրնճըղագ պիր միւտտէթ գօչտուգտան սօնրա պիրտէն պիրէ տահադլարը պագա րտահթ կէլմէդլէ , պիր ինսան նէրտատը վէ պատէհու պիր ճիամին՝ Մտան նէհրինէ տիւշտիրկիւ փչիտիլտի ։

Պաղչէտէ , սէօկիւտ աղաճլարընըն արգտասընտա պիր ա. տէմ պուլտնունպ , պու պտեմ Ռումէլի Սգօթի ջըհտասը յլա , ինսան նիհտասընը , վէ սուհա պիր ճիամ տիւշտիւկիւնիւ ի. չինտի , վէ տօտագլարընտա իպլիս քէարանէ կիրը թէճպէհսիւմ Սհուչպհէտէ գըտնտուգտա հալտէ , ոէյֆիէնէ հտպլաշտը , վէ իհթիհտաճէն գարանըլգտտա տտկուպ , հտրը աչըգ օլան գա. բուտտան իչէրիհէ պագտը ։

Էօժէն Լուչպզօ՝ մեճրուհ օլան Քօլ Պէրօհու տաչլարընտան

թուխ ուպ, էլինտէքի ըէվօլվէրին աղջընը գուլագ թօղունա տաճաթարագ ամէչլէտի։

Բօլուն, օ անտէ գաֆասը բարչալանարագ, պէյնի տաղըլըը, վէ Լուազօ իսէ, ապսէնթին վէ հիտէխինին թէէսիրիլէ սէրխօշ օլուպ, քէապի ֆիլմ ուհաթ իմժիչճէսինէ, տէհչէթամիզ պիր սէտա իլէ,

— Սէն պէնի տէյհուպ իմտին... իչմէ տէյհուս տա ինթիհամընը պէօյլէ ալըր, տէտի, վէ պատէհու, էօխու օլարագ ևիւպ իհսանլընէ եէրե ացրվամիշ օլան վիկթօրինէ գօչուպ, չիտտէմլէ պէջազրնգան թուխ տու, վէ եվեզ թարագ ֆընը չէվիրիպ, անլընտաքի գուրշուն տէլևկինի կէօրսիւկիւտէ,

— Պունդան իչինի պիր տիկէրի պիմկյմիշ... վագաա պու իչի տէ պէն կէօրմէտիկիմճէ թէէսսիւֆ իտէրիմ, լաքին նէ՛ չաբէ, օլան օչմուշ տուր... Իչմէ պէնիմճէ էյլէնէնլէրի պէօյլէ թէվէֆֆի իչլէրիմ, տէյի պէեան իմտի, վէ գարտեա տօպրու իլէրլէտի իսէ տէ, ջրաեա վասըլ օլամաագը, չինքի խարիճտէն գուհուր իտէն պիր գուրշուն՝ գալակտահընա թէպաիւֆ իմփրինտէն, քէնտիպի տէ Բօլ Պէրո իլէ վիգթօրիւնին նաչլարը եանընտա եէրե սէրիլտի։

Մէրգումու գուրշուն իլէ վըպուլագ թէվէֆֆ իտէն Ուվվեամ Սաֆօֆ, ֆէէքրաա թէպաեսիւմ իտէրէք, քէնտի քէնտինէ,

— Եարքնըքի զապէթ ալար իչին կէոզել պիր միլէնէվվինէ հավատիս չըգաը... էլպէթմէ պուհավատիսին սէրելէվհաա գաշնըզ ծուէնէ ծուէնէ օլաճագ տըր։ Գապրընըն պիրի գըրանճըգ հիտսի խպաագ իմտի... պիր զէվճ տէ իմթիգամ..., վէ սայիրե վէ սայիրե... հիչբիւմէմ՝ վագըաեր թատպիի պուլաճագ տըր... պիր տաւպէտե տէօրթ քիչի էքսիլտի... պուհ ագչամ մուվաֆֆագըյէթմէլէ կէչտի..., էֆէնտիմ մէմնուն օլաճագ տըր, տէտի, վէ չիտտէմլի պիչ եաղմուր եապրագը հալտե, Սաֆօֆ, ան յիհեյի մէզբութէտէն հարէքէթմէ Բարիսե միլիէվէճճիհէն եօլա չըգագը։

52

Հէր նէ գատար մէզքիւր տէհչէթլի ֆաճիանըն իճրա ի-տիլտիկի մահէլլ պիլ նիսպէ խալի իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ ըէվօլվէրին սէսլէրի ճիվարտաքի գօմշուլարտան իշիտիլտի, վէ պիր դաչ քիշի տէ պու սէստէն թահրիք օլունարագ, սօ-գագ գաբուլարընըն էօնիւնէ չըգտըլար։

Սօն տէֆա Ուիլեամ Սգօթ թարաֆընտան աթըլան ըէ-վօլվէր իւզէրինէ, օլ անէ տէկին այրը այրը տուրմուշ օլան քիմսէլէր թօբլանըպ, թաաթիի էֆքեարտան սօնրա, Մարն նէհրի թարաֆընա իլէրլէտիլէր, վէ մալիւմիւմիւզ օլան սէյ-ֆիեէնին ալթ գաթընտա ըշըգ, վէ պաղչէ գաբուսունուն աչըգ օլտուղունու կէօրիւպ, պու գաբուտան պաղչէեէ կիր-տիլէր, վէ գաբուսու գաբալը օլմաեան էվին իչէրիսինէ աթ-ֆը նազար իլէ, կէօզլէրինէ թէսատիւֆ իտէն մէնզարէտէն ըէֆը սէտա իյլէտիլէր։

Գանլարա միւլէմմա օլարագ եէրտէ եաթմըշ օլան իւչ քիշիեէ պէլքի հէնուզ իմտատ իտէպիլիրլէր իւմիտիյլէ եան-լարընա վարտըլար իսէ տէ, իւչիւ տէ թէրքի հաեաթ իթմիշ օլմալարըյլա, թէրէտտիւտիւ պէրթարաֆ իտիպ, քէյֆիեէթի մահէլլէ բօլիս գօմիսէրինէ վէ ժանտարմա էֆրատընա խա-պէր վէրտիլէր։ Պիր սաաթ սօնրա իճապ իտէն մէմուրլար կէ-լէրէք, ժուրնալ թանզիմ իթտիլէր։ Իրթէսի կիւն տախի, կիճէլէյին վագըատան խապէրտար օլմուշ օլան միւտտաիի ումումի՝ բօլիս միւտիրի վէ պիր միւսթէնթիգ վէ պազը նէ-ֆէրաթ իլէ պիրլիքտէ մահէլլի վագըաեա կէլիպ, իճրա իտի-լէն թահգըգաթտան գաթի նէթիճէլէր հասըլ օլտու։ Շէօյլէ քի, մէյտանտա օլան նաչլարըն իւզէրինտէն պուլունան միւխ-թէլիֆ քեաղըտլարտան, Բօլ Պէրօնուն՝ Էօժէն Լուազօնուն մէշրու զէվճէսի օլան Վիգթօրինի քէնտիսինէ մէթրէս իթթի-

խազ իտերէք, Սէն-Մօրտաքի սէյֆիեէտէ պիրլիքտէ եաշատըգլարը թէպէյեիւն իթտիկի կիպի, Լուազօնուն տա մէզքիւր իքի զինաքեարտան նամուսունուն ինթիգամընը ալաքգտան սօնրա, քէնտի քէնտիսինի վուրմուշ օլտուղու մանէասը վէրիլտի։

Պէօյլէճէ մէրճիի օլան հիւքիւմէթ թարաֆընտան լազըմ կէլէն ժուրնալ պիթթանզիմ, ճէնազէլէրին տէֆնի էմր օլունտու։

. . . . . .

. . . . . .

Ժօրժ տը Նէրվէյին իշլէրինի թէսվիեէ իտիպ, պիր խայլի պօրճլարը էօտէնտիքտէն սօնրա, քէնտիսինտէ անճագ իքի եիւզ պին ֆրանգ գալտը։ Մէրգում, պիր գաչ սէնէ զարֆընտա պիր միլեօն ֆրանգտան զիեատէ սարֆ իթմիշ օլտուղու հալտէ, մէզքիւր իքի եիւզ պին ֆրանգըն իրատըյլա Բարիստէ եաշամաեաճաղընը անլաեարագ, պախթընը թէքրար տէնէմէք իւզրէ, գումար օյնանըլան տիկէր պիր մէմլէքէթէ կիթմէեէ, վէ պու սրբատա Մէլանի Կօթիէեի թէրք իթտիքտէն պաշգա, կիտէճէկի մահէլլի պիլէ մէրգումէեէ պիլտիրմէմէեէ գարար վէրտի։

Ժօրժ, վալիտէսինին վէֆաթընտան պէրու պու էֆքեարտա օլմասը ճիհէթլէ, կիւեա վէրասէթ իշիյլէ մէշղուլ օլտուղունու պէհանէ իտերէք, մէթրէսինի զաեէթ սէյրէք կէօրմէեէ պաշլամըշ իտի։ Մէլանի իսէ Ֆրէտէրիք Պէրթէնի տօեուրմագ իւզրէ, Ժօրժա, մէքթուպ մէքթուպ իւսթիւնէ եազարագ ագչէ իսթէմէքտէ իտի։ Զիւնքի օ հօվարտա տէլիգանլը՝ զէֆք ու էյլէնճէ մահէլլէրինտէ եէյիպ իշիպ էյլէնմէք վէ էրքէք վէ գատըն ահըպպասընա իրրամլար իթմէք իւզրէ բարա եէթիշտիրէմէեօրտու։ Թէտրիճէն Մէլանիի տա խի, քէնտիսինին կիթտիկի պայաղը մահէլլէրէ ալըշտըրտը։

Պիր միւտտէթ գատար Ժօրժ հիչ մէյտանա չըգմատըղընտան, վէ տիկէր թարաֆտան Մէլանի իլէ շէրիքի մուզիրրինին բարաճա իհթիեաճլարը արթտըղընտան, մէզպուրէ Ժօրժուն խանէսինէ կիթտի. ֆագաթ էվին գանատլարը գա-

բալը օլտուղու միսիլու , գարունըն չանընը միւքէրրէյին չալ-
մայընտա , ճէվապ վէրէն օլմատըղընտան Մէլանի եագընա-
տաքի տիւքքեանըլարա , մաղրումաթ ալմագ իւզրէ միւրնճաաթ
իթտի , վէ խանէի մեզքիւրուն սաթըլմըշ օլուպ , ժօրժ տը
Նէրվէյին թաատրոսֆունտան չըգտըղընը , վէ մէրգուսմուն
տոխթ էշեասընը պիր արապատա եիւքէթիպ , պիր խայլի
կինտաէն պէրի կիմմիչ օլտուղունու , ֆագաթ կիմատիկի մա-
հէլլին մալիւմ պուլունմատըղընը թահգըգ էյլէտի , վէ հիա-
տէթ ու զաղապլա ։

— Պագ չու խըրսըզա , բարամը չալըպ ֆիրար իթտի . . .
ֆագաթ հէր հալտէ պօրճունու էօտէնէճէք տիր Ֆոէտի քէն-
տի քէնտիեե , վէ Ֆրէտէրիք Պէրթէն՝ վուգուաթտան խա-
պէրտար օլտուղունտա ,

— Էվէթ , էվէթ , ագչէմիզի զատպ իթտի . . . տէյի
պէեան էյլէտի ։

. . . . . ։ . . . . . ,

Ոօլ քէօչկիւնտէ Ֆրէդո պուլան տէհլէթլի ֆանֆիտանո
ածրա , Ռոիհամ Ֆոթի ժան Ցէսուրտինին նաչը Մարն նէհ-
րինտէ պուլունտուգտան ածրա , քիմ օլտուզու թանըլմատը
իչին , Մօրկ նամ մահէլլի մախտումա վազ իտիթպ խախլէտի-
կինի ատըլտագ իւզրէ , հէր կինն վէ պազէտկիւնտէ իբի տէ-
ֆա օ մահէլլէ կիմմէքտէ իտի , վէ մագսէտի տէ՝ նաչը մէզ-
քիտուզ օրտտա կէօրտիկիւ անտէ , մէրգուսմէնին քիմ օլ-
տուղունու թանըլմատըդը , պիճիլի ահվալ Ֆէֆիէրինտէ
վէֆաթընը զայտ իմտիրմէքտէն իպարէթ պուլունմպտտա
իտի ։

Ինչ վրէն գնատալ կիտիպ կէլտիկի հալտե , ռնիհայէթ պէք-
լէնտիկի նաչը՝ Մօրկուն թահլատը իւղէրինէ գօնուլմուչ օլտուղ
կէօրտիւ , վէ ղաթէն ժանը թանըտըղընտան , եանըլմատըղը-
նա էվին իտի ։

Պատեհու Մօրկտան չըգըպ , տէրունինտէ քէնտի թէպ-
տիլ գրեաֆէյի տաղլանմըշ օլան պիր արապատա բաբիսէն ,
Սէնթ-Ուանա կիտէճէկինի պրապաճբտա անկոթտը , վէ արա-
պանըն քէլտեկէրքինի էնտիրտի ։

Արապա՝ բաշալրնաճըլար խանը գարեուսունտա տուրտուղունտա խայրխահլըգ սըֆաթընը ալմըշ օլան պապա Գօրարիէ էֆէնթի, Բիէր Պէրօնուն օտասընա կիթմէ։

Մեգ.քիւր իհթիեար բաշավքաճը, եարը սէրհօշ օլտուղու հալտէ գարեուտա, վիճնէչէ գարշը օթուրմուշ իտի։

Մէրգօճմ, բաշարնաճըլար խանը միւթէսարըֆը վէ Աղա Գաչըն գէ Բօտա գը Ֆրանս նամ մէյհանէնին սահիպի օլան գարը թարաֆընտան քէնտիսինէ վէրէսիեէ իչրէթ վէրիճէկի սաեէսինտէ, սէրասքէնմէեէ պաշլամըշ օլուպ, կէօզլէրի եարը գաբալը օլտուղու հալտէ, պաշը պիր թարաֆտան ծլ պիր թարաֆա սալլանմագտա իտի։

Սգօթ՝ մէրգումոն ումուդսունա էլինէ տօգունմուղունտան, Բիէր Պէրօ պաշընը գալտըրըպ կէօզլէրինէ աչտը, վէ տիմրէմէքտէ օլան զայիֆ էլինի մէրգում Իրլանտալըեա ուզէլթարագ,

— Վայ սի՛զ մի սինիզ, պապա Գօրտիէ, պիր ֆէճէաքէթ խապէրի տահա՞ մը կէթիրտինիզ . . . ա՜հ, շու ֆէճէաքէհալէր ֆամիլեամըզ իչինտէ նէ՛ գատար չօղալտը։ Զանն իտէրսին քի, չէ լմանն Պէրօ ֆամիլեասընայ խաափմ օլմուշ . . . Տու Ֆէրօն վէ Բիէրօ գատընալտան սօնրա, Լուազօ, Վիգթօրինա էօժէն վէ պու ֆէնալըղա սէպէպ օլան չու չարպըն Բօզ Պէրօ ահրէթէ եօլճու օլտուլար։ — Ամպիկիս թէամթրօսունա պիլէ պու գատար տէհշէթլի մէնպարէ իֆրա իտիլէմէզ։ Գէյ պապա Գօրտիէ, սիզ պու հալլէրէ նէ՛ տիեօրսունուզ։ տեմէն

53

Սգօթ . — (Մաֆտէրունանէ պիր թաւր կէտ ։) Պէն պու հալլէրէ նէյ մի տիեօրսում . . . հիչ պիր չէյ տիմէեօրսոմ, վէ իֆտատաթընըզը տինլէտիքճէ, նէ տիմէք իսթէտիկինիզի ատամեօրսում։ — Ֆէլաքէթ վէ ֆէնալըգ տէտիկինիզ նէ՛ տիր ։

— Սիզէ սէօյլէտիկիմ հագըգէկի տիր։ — Գըզգայրընտա-
ջըմ քէօփուրտէն ֆօլտու . . . Ինժէն Լուազօ պէվճէհինի վէ
Բօլ Պէրօհու էօլտիւըրտու , վէ սօնրա տա քէնտիսինի թէլէֆ
իմտի . . . Ցիւն տէ փանը կէջըմէք իւզրէ Լօպինօ ոզաղըն-
տաքի օթէլէ կիթտիմ . . . Օմէղճի՝ քիւչիւք Լինաճըն վէֆտի
թթտիկինի , վէ օ կիւնտէն պէրու փան հագգընտա խապէր
ալընմատըղընը սէօյլէտի։

— Ցատպի , ախհիհէն պու քէք տէհղէթլի չէյ տիր։

— Էվվէլի , էվվէլի , պէնիմ կիթպի պիր իհմիհնարըն ազ-
ըընը զայպ փիտիրէճէք պիրի հալ տիր , ժամի՝ ժէ յէուսիսէթի
սահգասըյլա , քէնտիսինի թէլէֆ իմմիշ օլաճագ ղըր։

— Ջապթիսէ նէզարէթինէ միւրաճաաթ իմտինիզ մի։

— Խայր։

— Մօրկա կիթտինիզ մի։

— Խայր , խայր , հիչ պիր շէյ եաբմայա իգթիզարըմ
եօգ տուր։ Եալընըզ տիչիւնմէմէք իչին չաղրըօրում վէ թիւ-
թիւն իչիւօրում։

— Պապա Բէրօ , ճէսուր օլմալը . . . ժանըն նէ օլսուն-
ղուն անլամագ՝ վաղիֆէնիզ իճապընտան տըյա Դարուտա
արապամ տուրուճօր։ պէնիմլէ կէլմէք իսթէրսինիզ ։ Պիւ-
լիքտէ Մօրկա վէ զապթիսէ նէզարէթինէ կիտէլիմ , օլսատա
պէնիմ պապը տօսթլարըմ վար տըր։ անլէյտէն իչի թահ-
գըգ իտէպիլմիրիզ , վէ պատէհու պիրլիքտէ թաամ իմմէկէ
կիտէրիզ։

— Բէք էյի , բէք էյի . հիչ օլմազսա , պու սուրէթլէ
պիր ազ տէֆի զամ իմմիշ օլսուրում։ Կէօրիւճէօրսունուզ ա՛ ,
իւզէրիմտէ ֆէնա պիր հալ վարմ տըր . . . բաչավրաճըլըզա
մնախսուս օլան գանճամտան վէ քիւֆէմտէն սըգըլըճօրում։

— Հայտէ պապա , եօլա չըգալըմ , պէն սիզի թէսէլլի ի-
տէրիմ։

Ուիլհեամ Սգօթ՝ Բիէր Պէրնեու արապատա կէօթիւրիւպ ,
ծթուրթատ , վէ արապաճըլէա , «Մ՛օրկա կիտէճէհիզ» տիտե-
րէք , քէնտիսի տէ օմժուտու։

Էնձան բաֆտէ բաչավրաճը պիր իմագըմ պօշպօղազըըզա

տալարզընատան , սախթէ ինսանիեէթբերվեր սապր իլէ խոիլէն սէօպլէրի տինլէտի , վէ իհթիեարը մեմգումուն կիւնատէն կիւ-նէ-երխօչլուգլա մահվ օլմագտա պուլունատօղունու միւշա-հէտէ իլլէտի ։

Մօրկոզն գաբուռունատա արապա տուրտուղունատան , վեր-գումլար արապատան էնիպ , տայիրէ յի մէզքիւլէնէ կիրտիլէրա Ռախլեամ Սգօթ՝ պու ճիհէթլէ տէ մագսէտինէ երտի ։ Շէօյլէ քէ Բիբը Պէրօ՝ եարը սէրխօշ օլմասընա րաղմէն , իլք կէօրիւշտե ժանը թանըեըպ , Սգօթտան իխթարը վէճհլէ , զապթ օտասընտա իֆատէսինի վէրտի , վէ օրատան Ջապինօ սեզադընատաքի օթէլէ պիր քիմսէ կէօնտէրիլերէք , օթէլճի գարը ճէլպ իսիլտի , վէ օտախի ժանը թանըտըղընատան , մէզպոզէնին վէճհթ գույտը տէֆթերէ եազըլտը ։

Ռախլեամ Սգօթ՝ խայրխահղզդ վազնիճէնինի պու-սըրտատա տախի իճրաեէ միւսարաաթլա , միւթէվէֆիեէնին տէֆհի իչին իգթիդա իտէն մէսարիֆի թէսիլիեէ իմթիկինտէն , Բիբէր Պէրօ , — Նէ՛ միւքեմմել վէ էմնալսիզ սատէմ տիր , տէյի տիւ-շիւնտիւ ։

Պժւ իչլէրտէն գօնդա , իրզանդտալը՝ Օրիթալ պոզվարընտ-ոզքի իգամէթ կեահլընա ավտեթինատէ , Արնօլտ Տէսիլինեը թա-ֆիլընատան եազըլմըշ պիր թէզքիրէ պուլտուքի , պունտա , Արնօլտ , իրմէսի տապահ իսանէսինտէ քէնտիսինէ պէքլէմէսի-նի Սգօթա իմթար իմմիշ իտի ։

Իրմէնկ կիւն , սաաթ սէքիզդէ ժիւլ Վէրիէրին Չէրիքի կէլիպ , Ռախլեամ պազը վաղիմմա՛ ընկա քիտի քի , եագընտա պու թալիմզաթը՝ նէթիճէլէրիդէ պէրապեր անլաեաճաղըշ ։

Արնօլտան ազիմէթինտէն եիկիրմի տագրդա սոնրա , Սգօթ՝ խանէսինտէն չըգըպ , Լիոն տէմիր եօլոճա կիտի , վէ տաաթ օն պիրի գըրդ պեշ տագրդա կէչէն Մարսիլիա սիւ-բաթ գաթարը իչին պիր պիլէթ ալտը ։

Մէրգուզ , քիւչիւք եօլ չանթաճանըը , վէ պանդնօթչար իլէ պազը քեազըտլարը հավի պիր ճիզտան , վէ պիր բէմօլ-վէր իլէ պիւեիւք չարտա պիր պասթօու համիլէն նիսէ կիտի-մէք իւզրէ իտի ։

ժօրժ ար Նէրվէյ՝ սօն ատֆա Բարիսաէ ժիւլ Վէրիէր իւէ չէրիքինէ վիգիթպ վարտիկինէ, Մօնթէ-Գարլօա կիսէ-ֆէկինի սուբէթի մահրէմանէտ պիլտիրիպ, ֆիլվագը օ ապշամը Մօնթէ-Գարլօա մուվասըլէթլէ, Օթէլ-Դօնթինանթալա էնտի, վէ իւք կիւնիւ չէհրի վէ գումարխանէլերի տօլաշըպ, օլ էննատէ, չէհրի մեզբուրատէ թանըմըդը Բարիսլիլերե թէսպոտիֆ իմամէքլիք իհթիմալի բէք տէ պուլունմայտըղընա թէէմին օլտը, չիւնքի ճէնուպ ճիհէթինէ ատչըհաթ իտիլմէմի մէվսիմինտէ պուլունուլմաեօրտու։

Բարիսլիլեր՝ իւք պահարտա նիսատէկ հարէքէթ, վէ պիր տէ սօն պահարընկ խիթամընտա չէհրի վէղքիւրե ավալէթ իտէրլեր։ Պուննարըն եէրինէ կէլմիշ օլանըլար, պիր թագըմ էճնէպիլեր եանի Րուսլար, Ավսթրալար վէ Ամերիգալըլար օլմասըյլա, իչլերինտէ վիգօնթ տը Նէրվէյի Թանըեան եօգիտի։

Օագշամը ժօրժ, գուշանք օյնամայա իպթիտար իմտի վէ նասըլսա պախթը եավէր օլարագ, պիր գաչ ատաթտա, օթուղ պին ֆրանգ գազանտը, վէ ալէոսէվիյեէ պախթը եար օլմասըդը հալտէ, պիրտէն պիրէ պու քեարը իթթիֆինտէ, ֆէվգէլատէ մէսրուր օլարագ, նանճագ գուանկը ատալարը գարանտըգտան սօնրա եաթմըտա կիթտի, վէ ճէհիմ պիր գատա ոէրոռնինտէ միլիծնըլար Իրլանճաղընը թէխայէիւլ իթմէկէ պաշլատը։

Վիգօնթէսն՝ Մօնթէ-Գարլօտա եէրլէշմէյինտէն իչ կիւն սօնրա, Ռուլէտ Մգօթ նիսէ վասըլ օլարագ, Օթէլ տՈՒՆկըրթէրէ էնտի, վէ քէնտիսինի «հէնուզ իւգնիմ ալըգտան գալգմըշ իպինլի պիր սիւնգի զապիմմ կիմսէ թանըտատագ պիր օյտա քիրպատը։

Մէրպում, օթէլէ կէլտիկինտէ, իւք իչի՝ օրատա իգամէթ իտէն եօլճուլարընկ, հաամիսինի անլատագտան իպարէթ օլուպ, պատէհու պէքլէնմէքսէ օլան եօլճուլար հպագընտա պաղը չէյլէր սօյտու։

Սգօթ՝ ապգընտան սէօզ ալմագ իւգրէ պիր էյի ալ թուննու վէրիպ իսթիճվապ իթտիկի կատօն՝ օթէլէ կէլմէք

իւղրէ պուլղունան պիր թագըմ ատէմիէրին իսմիէրինի վէր-
տիկի օըրատա , Թուրինտէն ալընան պիր թէլէկրաֆնամէ մուս
ճիպինճէ , իբր կիւն ոօնրա , Մ. Հաթմահէր նամընտա պիր
քիմսէնին տախի կէլէճէկինի պիլտիրտի ։

Ուիլ Սգոթան իսթէտիկի մաղիւմաթ տա պու օլուպ ,
իշպու կընկիւմաթը ալտըգտան ոօնրա Մօնթէ Դարլօտա իգա-
մէթ իթտիկինի պիլտիկի ժօրժ տը Նէրվէյին ահվալ ոգ հա-
րպքեաթընը կէօզէթմէկէ տէվամ իթտի ։

Ուիլ Սգոթ՝ իրթէսի կիւն աէյիր հօլու իլէ Մօնթէ-Դար-
լօթա ագիմէթլէ , ապչամ իստամպընը Օթէլ-Ոօնթինանթալտա
իթտի , վէ վիգոնթոն՝ գոմսրիսանէտէ իթանըտրըը կէնճ
պիր Րուսիալը իլէ պիր սուֆրատա օթուրտուղունու կէօրտիւ ,
վէ պունլարըն միւքեալէմէսինի տինլէմէք իւղրէ , քէնտիսի
պէ եապընտա պուլունան պիր մասատա օթուրտու , ֆագաթ
պու միւքեալէմէ՝ գաթընըլար իլէ գէմար հագդընտա օլմա-
սըյլա , Սգոթ իսթիֆատէ իտէմէտի ։ Նու գաստար քի , ժօրժ
տը Նէրվէյին ալթմըշ պին ֆրանգ գազանմըշ ծլտուղունու , վէ
չոք պահթիեարլըղընըն աէվամընա իթթիգատը գավիսի պուս
ըչնատուգանու՝ իսկէն սէօզլէրտէն Ճանլատը , վէ ֆիլմագը
Սգոթ , օ կիճէսի գօմար սալալարընտա մէրգումա թագագիպ
իսէգէք , օն պէշ պին ֆրանգ տահա գազանտըղընը կէօրտիւ ։

Իրթէսի կիւն , Ուիլեամ Սգոթ՝ Օթէլ տ'Անկլթէրէտէ
գալըպ , ագշամընո տաահ պէշ պուչուղունտա Թուրինտէն
նիսէ մուվասըլէթ իտէճէք օլահմ . Հաթմահէրէ պէճքէտի ։

Ասնօլա Տէվինճընընն տաարդ պէնտէսի օլան Իրլանտա-
լընըն՝ Մ. Հաթմահէրին նիսէ կէլէճէկինտէն նասըլ իսապէրտար
օլտուղունու , վէ մէրգումոպ գարշըլամագ իսթէմէքտէ նէ մէն-
ֆաաթը պուլունտուղունու՝ պունրաճըգտա դարիինի քիրամը-
մըզա պէճան վէ իյգահ իթմէկի լազըմէտէն տատա իթտիք ։

Ժօրժ տը Նէրվէյ Բարիտատէն մուֆարագաթընտան էվվէլ
քեաֆֆէյի պօրճլարընը թէավիյէ իթտի իսէ տէ , վէխիմ պիր
պօրճունու , Եանի Հաթմահէրին տախթէ իմկանընը համիլ օ-
լան վէ հէր պիրի պէշէր պին ֆրանգլըգ պուլունան իբի ա-
տէտ քօլիչա մեսէճէսի թէավիեէ իտիլէմէտի ։ Վագտա վիգոնթ՝

Մարթիր սօգաղընտա մոձգիմ պուլունան վէ երպապը մասլահաթտան օլան Մ. Բօպէր թարաֆընտան Ակօսթինիեէ թէնլիմ իտիլէն իքի բօլիչանըն պէտէլինի թէէտիեէ իթմէք իսթէտի իսէ տէ, Ակօսթինի, պոր խուսուստա պիզզաթ Հաթմաեէր թարաֆընտան թալիմաթը գաթիեէ ախզ իթմիշ օլտուղունու վէսիլէ իթթիխաղ իտերէք, պէտէլի մէզքիւրու ալմագ իսթէմէմիշ իտի։

Ֆիլվագը էվամիրի մէզքիւրէ Բօպէրէ վէրիլմիշ օլուպ չինքի մէրգում, միւվէքքիլի Տէրիսաատէթտէ պուլունտուղու զէման, մալիւմ օլան բօլիչալարտաքի իմզալարըն սախթէ օլուպ օլմատըղընը սիւալ զըմնընտա քէշիտէ խլէտիկի պիր թէլէկրաֆնամէեէ գարշըլըգ, Հաթմաեէրտէն, աթիտէքի մէալտէ պիր ճէվապ ալմըշ իտի.

«Վիգօնթ՝ չարգընը պիրի օլուպ, ճէզաեա չարբըլմալը տըր։ – Պօրճունու թէէտիեէ իտէրսէ գապուլ իթմէեին, վէ պէնիմ նամըմա իգամէի տավա իյլէեին։ – Քէնտի մահէլլի քիւրէք տիր։ Էկէր գարշըսընտա օլսա իտիմ, եիւզիւնէ պիր սիլլէ աշգ իտէր իտիմ, եիւզիւնէ թիւքիւրիւր իտիմ, քէնտիսինի էօլտիւրիւր իտիմ։ – Էօյլէ պիր ատի քիմսէնին, էօյլէ պիր գալպզէնին ճէզասընը պիզզաթ վէրմէեի ֆէվգէլատէ արզու իտէր իտիմ։ – Նիստէ Օթէլ տ'Անկլըթէրէ կիթմէզտէն էվվէլ պիր հաֆթա գատար Թուրինտէ Սբէրանցա օթէլինտէ գալաճաղըմտան, պանա թահրիրէն օրաեա մալիւմաթ վէրին։ – Օն պէշ կիւնտէն Նիսէ վասըլ օլաճաղըմ։»

Բօպէր՝ պու թէլէկրաֆնամէեի Ակօսթինիեէ թէպլիղ իթմիշ, վէ ժօրժ տը Նէրվէյ՝ մէզքիւր իքի սախթէ բօլիչա իշինի թէմիզլէմէեէրէք, վէ պունտան պաշգա մէսէլէյի մէզքիւրէեէ բէք տէ էհէմմիեէթ վիրմէեէրէք, Բարիստէն մուֆարագաթ իյլէմիշ իտի։

Ուիլեամ Սգօթ՝ Մ. Հաթմաեէրի կէօրմէմիշ իտի իսէ տէ, կէօրմէմիշ օլտուղունա էհէմմիեէթ վէրմէեօրտու, վէ մագսէտինէ էրէպիլէճէկինի մէմուլ իտիեօրտու։

Սաաթ ալթըտա, զիքր իթտիկիմիզ կարսօն՝ Մ. Հաթմաեէրին եօլճուլուգ սէպէպիյլէ պիր ազ եօրկուն օլարագ կէլ-

տիկինի, վէ ագշամ թաամընը քէնտի տայիրէսինէ կէծթիւ-
րիւլմէսինի էմր իթմիշ օլտուղունու խապէր վէրտի։

Սգօթ. — Սպաթ գաչտա թաամ իտէճէք տիր։

Կարսօն. — Սաաթ ալթը պուչուգտա։

— Էօյլէ իսէ չու նաբոլէոնու ալըն, վէ Մ. Հաթմաեէր
թաամընը պիթիրտիկինտէ, պանա խապէր վէրին։

— Բէք էյի։

Սգօթ թաամընը իթտիքտէն սօնրա, քէնտի օտասընա
չըգըպ պիր սիկարա եագտը։ Արատան օն ազագըգա կէչինճէ
կարսօն կէլիպ,

— Մ. Հաթմաեէր թաամընը պիթիրտի, վէ պէնտէն ղա-
զէթալարը իսթէմէսինէ պագիլըրսա, պու ագշամ տիշարը
չըգմաեաճագ տըր տէտի։

54

— Մ. Հաթմաեէրին իշղալ իթմիշ օլտուղու տայիրէ գաչ
նումէրօլու տուր։

— Պիրինճի գաթտա 4 նիւմէրօ տուր։

— Պէն տէ պունու պիլմէք իսթէեօրտում, թէշէքքիւր
իտէրիմ։

Կարսօն օտատան չըգտըգտան սօնրա, Սգօթ շարգասը-
նը կիեինիպ, ճիղտանընտա պուլունան քեաղըտլարա աթֆը
նազար իլէ օտասընը թէրք իթտի։

Մէզքիւր օտա՝ իւչինճի գաթտա, վէ 4 նիւմէրօլու տա-
յիրէնին թա իւսթիւնտէ օլմասըյլա. Սգօթ, աշպղը էնիպ,
տայիրէյի մէզքիւրէնին գաբուսունու չալար, վէ «կիրին»
տէյի վուգու պուլան իխթար մուճիպինճէ, տէրունը տայի-
րէեէ տախիլ օլտու։

Օթուզ սէքիզ գըրգ եաշլարընտա, գըսսա պօյլու ֆա-
գաթ կէօսթէրիչի պիր ատէմ, պիր մասա գարշլարընտա օ-

թզուրմուչ օլուպ , չամպա ըչըղըյըլա պիրի ղաղէթա օգուեօրտու ։

Մէրդոմ , պաչընը եօգարը գէնլորըըպ ։ Ուիլեամ Սգօթա պագտը , վէ օ տախի ,

— Միւսիւ Հաթմաեէր գամթընը՞ գմըսընըզ , տէտի —

— Էվվէթ , միւսիւ , պէնիմ ։

— Իքի կիւնաէն պէրու Նիստէ պուլունտուպ , մուվասըլէթինիզէ պէգլէմէքտէ օլտուղումու պիլտիրիսէմ , ումաըրմ քի , պու սպէրէթլէ սիզի պիհուզուր իթտիկիմէ աֆիվ իտէրսինիզ ։

Հաթմաեէր . – (Թէաճճիւպլէ .) Մուվասըլէթիմէ մի պէգլէեօրտունուզ ։ Նիչին ։ . . պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ ։

— Մարթիր սօգաղընտա մուգիմ Մ. Բօպէր թարաֆընտան սիզին նամընըզա իգամէ օլունան պիր տավա հաֆթընտա սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ ։

— Սիզի Բօպէ՞ր մի կէօնտէրտի ։

— Խայր , զապթիեէ նազըրը կէօնտէրտի ։

— Սիզ իսաֆիեէ՞միսինիզ ։

— Էվվէթ , միւսիւ , վէ տավանըզտա , վիգօնթ ֆօրֆտը նէրվէյ նամընտա պիր քիմսէեէ տայիր տիր ։

— Էվվէթ , օ խտպիս՝ Բօպէրտէն օն պին ֆրանգ ալմագ իչին իմզամըր թաղլիտ իթմիշ տիր ։ – Պէն քէնտիսինի պիր տօսթ ատտ իտէրքէն , պանա պու եօլտա պիր օեուն օյնամասընտան ֆէվգէլատէ հիւտութէթլէնմիչիմ տիր ։ Տիմէք պիր գալըգէնին էլինի , տօսթ էլի տէյի սըգըեօրմուշսա՝ –Թուրինտէ պուլունտուղում զէմանի Բօպէրտէն ալտըգըմ պիր թէլէկրաֆնամէտէն , պու վիգօնթուն Բարիստէն հարէքէթի իթմիշ օլտուղունու , ֆագաթ կիլմտիկի մահէլլին մալիւմ պուլունմատըղընը անլատըմ ։ – Սիզ պուլունտուղու մահէլլի պիլիեօրմուսունուզ ։

— Էվվէթ , միւսիւ ։

— Նէրէտէ տիր ։

— Պուրատա եագըն տըր . . . Մօնթէ-Գարլօտա տըր ։

— Բէնտիսինի տէրտէմթ իթմէկէ մախսուս էմինամէնիզ վա՞ր մը տըր ։

— Էվվէթ ։

— Էօյլէ իսէ քէնտիսինի տէրտէսթ իտին։

— Միւմքին տէյիլ տիր։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի Մօնթէ-Գարլօ՝ Մօնագօ իմարէթի տախիլինտէ պուլունտուղունտան, քէնտիսինի տէրտէսթ իտէմէմ։ — Պուրաեա կէլիշիմ, մէրգումուն շէհրի մէզքիւրտէն թարտընը իսթիհսալ իթմէք խուսուսընտա թէտապիրի լազըմէեի սիզին իլէ գարարլաշտըրմագ իչին տիր։

— Պու խուսուս տա իճապ ինտէն մուամէլաթ ուզուն սիսրէ՞ր մի։

— Ուզուն սիւրիւպ սիւրմէմէսի՝ Մօնագօ հիւքիմէթի մէմուրլարընըն քէյֆինէ մէրպութ տուր։

— Բէք էյի, էօյլէ իսէ հիւքմիւ ատալէթի պէն իճրա իտէրիմ։

— Նէ՞ սուրէթլէ։

— Գալպզէն օլտուղունու եիւզիւնէ գարշը ալէնէն սէօյլէեէրէք, վէ պիր սիլլէ աշգ իտէրէք... Պու վէճհլէ, ալէյհինտէ իգամէի տավա իթմէքտէն տահա զիեատէ նամուսսուզ օլաճաղը, վէ պէօյլէ պիր բէզալէթտէն սօնրա, Ֆրանսաեա վէ Բարիսէ ավտէթ իտէմէեէճէկի տէրքեար տըր։ — Պէն անընն նամուսսուզ օլմասընը իսթէեօրում, վէ պունա տա միւքէմմէլէն մուվաֆֆագ օլաճաղըմ։ — Քէնտիսինին Մօնթէ-Գարլօտա պուլուտուղունու մուհագգագ պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Մուհագգագ պիլիրիմ. գումար մասասը գարշըսընտա օթուրմուշ օլտուղունու կէօզլէրիմլէ կէօրտիւմ։ Հէր ագշամ գումար օյնաեօր, վէ մէպալիզի ճէսիմէ գազանըեօր։

— Պու այշաղըն պէնիմ իսմիմէ իմզա իթմիշ օլտուղու բօլիշալար եէտինիզտէ՞ մի տիր։

— Էվվէթ, միւսիւ։

— Պանա թէսլիմ իթմէք իսթէ՞րմիսինիզ։

— Իշթէ։

Սգօթ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սրբատա, ճիզտանընը աչրպ, Ակօսթինինին Բօպէրտէն սաթըն ալտըղը պախթէ բօլիշալարը չըգարտը։

Հաթմանեէր պուհնըձըր ալտըգտան ածըսա սպանթընա պադարագ ,

— Վագըթ կէճ օլտուղունտան , պու տգչամ Մանթէ-Գարլօեա կիտիլէմէզնէ պիր կիւն տահա չու գալպզինէ մէօղլէթ վէրիրիմ ։ Մի՛սիւ , ձլանթընըզ ճանկը օլմէլէ էնմիշանինզ տիր տէյի պէեան իլլէտի ։

— Պու օլմէլէ ։

— Մատէմ քի պէնիմլէ կէօրիւշմէկը իստրէ սիգի պուրատա կէճտէրիմիշլէր տիր , րէճա իտէրիմ , նէ եաբաճաղըմը խապէր ալմագսըզըն , Նիսանէն կիթմէկեին ։ Սիգին պուրատա պաղլանմանըզդ պէնիմ իչին ֆայտասէյի օլապիլիր ։

— Էմրինիզ հազըրըմ , Միւսիւ ։

— Օ ճալաէ , եարըն պզչամ , սաաթ սէքիզտէ Մանթէ-Գարլօ մէվգիֆինտէ պուլուչալըմ ։

— Բէք է յի . օրատա սիգի պէքլէրիմ , վէ պէյլէր սիզ պէնի թանրեամֆեաճաղընըզդան յ մեվգիֆինտէ սիգի պէնի գարշըլարըմ ։

Պու սուրէթլէ միւքեալէմէ խիմաո պուլտուղունտան , Սգօթ՝ Հաթմանեէրիպէյնամէ եարատգ քէնտի օտասընա չըգարը , վէ քեամիլէն թէպսիլ դրեաֆէթէ կիրիպ , նէա սթասիօնու մեվգիֆինէ վիրմէկը իստրէ նիհէյտէն մուֆարատգաթընատա , եէթմիչ հէթմիչ իչի եաչլարընատա պիր կոմիթեատա պէնգէ եօրսու ։

Մեվգիֆիկ մէղքիւրէ մուվասըլէթինտէ , նէգարեթ գօմիսէրլիկինին տայիրէսինէ ազմէթմէկ , Պլօնեինին քեաղըթլարը իչինտէ պուլունմադը զամն իտաֆէ յէ միւֆէթթիհ իչլիկի թէդքիրեսինի՝ տերկեատ նըզամ ճէսարէթի քիւնէմ ահանէպիյլէ իրտահէ , վէ ֆէվգելատէ մէմուրիհէթլէ Բարիստէն կէճտէրիլմիչ օլտուղու ճիհէթլէ , մեվգիֆինին րըհթըմընատա հարէքէթի սէրպէսթիհէեի հայիզ օլմադըղը մինհեաճ ինդուկինի պէեան իյլէտի ։

Ինէզարէթի գօմիսէրի՝ մունթեազամ վէ ըէտմի թէդքիրէ յի համիզ օլմն պիր տտէճ հազգընատա շնդպհէ իտէճէք ֆէպէէպէ օլմատըղընա մէպնի , մէրկուժու մեվգիֆ միւտիւ վէ միւտիք

մուավինին նէզտինէ կէօթիւրիւպ, բրխթըմ իւզէրինտէ սէր-
պէսթճէ կէզմէսինէ միւսաատէ օլունմասը լիւզումունու տէր-
միեան իյլէտի։

Սգօթուն իսթէտիկի տէ պու օլուպ, քէնտիսինէ թախ-
սիս օլունան քիւչիւք պիր օտատա օթուրտու, վէ Մարսիլեա-
տան կէլէն գաթարլարտան չըգան եօլճուլարը կէօրմէք իւզ-
րէ՝ հէր պիր գաթարըն մուվասըլէթինտէ, օտասը գաբու-
սունուն էօնիւնտէ տուրմագտա իտի։

Քիմի պէքլէմէքտէ օլտուղունու եագընտա անլաեաճա-
ղըզ։

Ուիլեամ Սգօթուն Նիս պէլտէսինէ միւթէվէճճիհէն հա-
րէքէթինին իրթէսի կիւնիւ, Ակօսթինի, Արնօլտ Տէսվինեընըն
վէրտիկի թայիմաթա թէվֆիգէն, Մօնսօ սօգաղընտա Մէլանի
Կօթիէնին իգամէթկեահընա կիթտի։

Մէրգումէ իլէ աչըգը օլան Ֆրէտէրիգ Պէրթէն արասըն-
տա իխթիլաֆ պաչլամըշ իտի։

«Սամանլըգտա սաման օլմազ իսէ, աթչար տէօյիւչիւր-
լէր» տէյի պիր տարպը մէսէլ վար տըր։

Վիգօնթ տը Նէրվէյին Մէլանիեի բարասըզ պրագարագ
պիրտէն պիրէ կիթմէսի՝ Ֆրէտէրիգ Պէրթէնի սօն տէրէճէ
հիտտէթլէնտիրմիշ օլուպ, հէման մէրգումէեի տէօյմէք մէր-
թէպէսինտէ իլէրլէմէքտէ իտի։

Հէր՝ նէ հալ իսէ, Մէլանի, Ակօսթինինին կէլտիկինի խա-
պէր ալտըղընտա, մէսէրրէթչէ րէֆը սէտա իտիպ, Ֆրէտէ-
րիքէ խիթապէն,

— Տօսթում՝ պահա իտէրիմ քի, գըսմէթիմիզ աչըլտը,
տէտի, վէ տէրհալ Ակօսթինիեի գարշըլաեարագ,

— Պանա խայըրլը խապէրլէր մի կէթիրտինիզ, տէյի
պէեան իյլէտի։

— Սիզէ կէթիրտիկիմ խապէր՝ խայըրլը նէթիճէլէր հա-
սըշ իտէպիլիր։ Վիգօնթուն պուլունտուղու մահէլլի պիլիեօ-
րում։ Շու հալտէ, վայիտէսինտէն գալան միրանըն պագըյ-
եէսի, եանի իքի եիւզ պին ֆրանգ իլէ քէնտիսինի թէքրար
Բարիսէ ճէլպ իթմէք՝ սիզին էլինիզտէ տիր։

Ֆրէտերիգ . – Նէ՛րտե տիր , նէ՛րտե տիր չու հայտուտ :

— Նիս չէհրինտե տէդ , եախօտ տիւնքի կիւնէ գատար օրատա պուլունմուշ տուր . ֆագամ նիս իլէ Մօնագօ արա-սընատաքի մէսաֆէ բէք ազ տըր :

Մէլանի . – (Հիտտէթլէ .) Միրատ ագչէսինի գոզուդատա թէլէֆ իթմէսինէ միւսաատաե իտէ՛միեիմ տէյի զանն իհտիարդ Լաքին , խայր , խայր , նէ՞տէն անըն ագչէսի օլոճաղ չիւնքի պու իքի եիւզ պին ֆրանգ պէնիմ օլաճագ խի . . . Ա՛ն , միսի Ակօսթինի , վիդհագագ զանն իթտիկինիզ իզտիվաճ պէրհավա օլտու :

— Հիկէր հէր հալդե էվլէնմէկէ իսլար իտիեօր իսկինիզ , քէնդիքսինի իճպար իտէպիլիրսինիզ :

— Համմաեէրին իմզասընը համիլ օլան պախթե քօլիչալար էլան եէտինիզտէ՞ մի տիր :

— Եվէթ , ֆագամ անլէրի քիմսէյէ վէրէմէմ էկէր վիդօնթ Բարիսե ավտէթ իտէրսե , ա քօլիչալար իլէ քէնտիսինի թէվգիֆ իթմէյէպիլիրսիզ :

Պէրթէն . – Ա՛վտէթ իթմէլի տիր . . . քէնտիմիզ կիմ վէլիեիզ վէ կէմիմիզէլիեիզ :

Մէլանի . – Կիմ մի՞ք մի . . . սէօյլէմէք գօրայ . . . :

Ակօսթինի . – Պու խուսուտա քի՞մ սիզի մէնն իտէճէք տիր :

Մէլանի . – Ագչէ կո , օն թալամընշ պիլէ եօգ տուր . . . խարճլատնըմզը գարզէն վէրի՛մսինիզ :

— Վէրմէք իսթէր իտիմ , ֆագամ միւմքին տէյիլ տիր . Զամէն սիզէ գարզէն օն պին ֆրանգ վէրսիմ , վէ պու քարա թէհլիքէյէ տիւշար օլտուդու կիպի , պէնիմ քէսէքէրիմ ոէ պօշանտը . . . Իմամ , քէնտինիզ պաշընըզըն չարչըսինի տիւշինիւն . . . համտ օլսուն ըէհինէ գօճաճագ միւճէվհէրսինիզ վար տըր :

Ֆրէտերիգ . – Հագգը վար տըր . . . չէքմէճէլէրսինի եզգլատա մէվճուտ միւճէվհէրսիզ պանա վէր . . . սէնտե եվ թէատրիքեամըզը կէօր , Պու ագշամ սիւրաթ գամարըդա հարէքէթ իտէրիզ :

Ա.կօսթինի . – Գարարընըզ վէրիլտի՞ մի ։

Մէլանի . – Էվվէլթ . օ հայտուտնուն պէնիմիչէ էյլէնմէխինէ միւատատէ իթմէքնուէն իսէ , սեն կէօմիչ յիմէ գատար սամմա-եը թէրճիհ իտէրիմ ։ – Շիմտի օ պէնիմ իւսթիւմէ կիւլէճէնիմ ։ Լաքին ասնրա տա պէն քէնտի իւսթիւնէ կիւլէճէնիմ ։

– Օ Ֆալտէ սիւյ աղ թաճիլ իտին . . . Նիատէ պէնիմ աղլիզ պիր տօսթում վար տըր , օնա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէսիյլէ , տիզի դարչըլամասընը վէ սիզէ ըէհպէր օլմասընը թաւալիւէ իտէճէեիմ ։ – Սիզի կէօզ աշնալըդըյլա թանըր , վէ խըզմէթինիզտէ պուլունմասընա մէհմուն օլաճագ տըր ։

Պահէհու Ա.կօսթինի օրատան մուֆթագաթ իթտիկի կիպի , Մէլանի տէ , Ֆրէնսէրլիգին էլիյլէ րէհինէ պօյտուրա-ճագ օլտուղու միւճէվվէհրաթը պուլուպ աչըգընա թէօլիմ , վէ նիր տաթի ասնրա Ֆրէտէրիգ , պին սէքիզ եիւզ ֆլանգ իլէ ավտէմ կիլէտի ։ Շու գատար քի քէնէտալըդ վնազիֆէսի էրբէեէ եագըլըը պէհանէսիլէ , մէպլաղը մէգքիւրու քէնտի եէճինտէ ետագլաեըպ , պատթ տօգուզ պուչուգտա , Մէլանի կօթիէ իլէ պիրլիքտէ ։ Մարնէլէանընն սիւրաթ գոթթա-րընա րաքիպ ծլտի ։

Պունլարընն հարէքէթինտէն օն տագըգա սօնրա , Մօնսօ սօգաղընտա քէնտիլէրինի կիզլիճէ թատպիպ իթմիչ ծլան Ա-կօսթինի ՈւիլԼամ Սգօթթ պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իլէ-էտի ։

55

Մարսիլեատան կէլէն գաթար՝ նիա մէվգիֆինէ տախիլ օլտուղունտա տուրուպ , գատալարը աչըլան վախթնըատան օթուզ գատար եօլճու չըգտը ։ Պունլար միեանընտա Ֆրէտէ-րիգ պէթթէն իլէ Մէլանի նօթիէ տախի պուլունտուղունտան , րընթըմ իւզէրինտէ օլան Ուիլ Սգօթ քէնտիլէրինի թանըտը ։

Մելանի իւէ րէֆիգի՝ քէնտիլէրինի պէքլէմէք վէ րէհ-պերլէրի օլմագ իւզրէ Ակօսթինի թարաֆընտան մամօիեէ օ-լունան չախսը կէօրմէք մագսատիյէ էթրաֆյարընա կէօզ կէզտիրմիյէր խոէ տէ, օ եօլտա պիր քիմսէ եանդարընա եագ-լաշմատըղընտան, արգըլարըյլա, վէ պիր իքի տագգդա սօնրա էչէալարընը ալարագ, մէվգիֆին գարաւլուննատա զոտրմուշ օ-լան վէ Օթել տ'Իթալիեէ մնխսուս պուլոզնան օմնիպուս ա-րապասընա բաքիպէն, մէզքիւր օթէլէ կիթփիլէր։

Իրլանտալը տախկ, պու գատար մալիւմաթի իչէ պիլ քը-թիֆա, Օթել տ'Անկլթէրէ ամաէթ իյլէտի։

Արապանըն էտնահ հարէքէթինէ, Մելանի՝ Ֆրէտէրիգ է,

— Եա՛ Ակօսթինի տէ ազ եալընճը տէյիլ իսիչ, չիմտի նէ՞ եարաճաղըզ, տէտի։

Ֆրէտէրիդ՝ – Սէն էսէֆ իթմէ, էկէր ժօրժ ար նէրվէյ նիչատէ իսէ, պէն քիմսէնին մաւաֆէնէթինէ իհթիեաճ օլմագ-սըզըն անը էլսէ իտէպիլիրիմ։

Մելանի. – Քէնտիսինի պուլտուղումնզա, էկէր պէ-նահիէ էվլէնմէք իսթէմէզսէ, պօղաճաղըմ։

Ֆրէտէրիդ. – Էվվէլթ, էվվէլճէ սէնինկէ էվլէնսին, ան-ցան ագնրա իսթէրսէն եինէ քէշֆտիսինի պօգարըզըն։

Օթել տ'Իթալիեէ մուվաֆըգէթկէրինտէ Ֆրէտէրիդ վէ Մելանի՝ իչ Ինչէ իքի օտատան վիւրէքքէտ քիւչիւք պիր տապի-րէ քիրալատըլար, վէ պատէհու սէյրահաթլա եօլկընդ օլ-տուդլարընտան, սերիան թատմ իտիպ, եաթագա եաթտը-լար։

Իրթէսի սապահ, սատթ սէքիզ դարարլարընտա Ֆրէտէ-րիդ, եաթագտան գալգըպ էլպիսէյինի կիեէնտի։ Օլ էտնա-տէ Մելանի հէյնուզ ուեուեօրտու։ Պու արա գարու չալըն-տըլընտան, մէզպուրէ պիրտէն պիրէ ուեանտը, վէ Ֆրէտէ-րիդ,

— Ֆի՞մ տէկր օ, տէյի սիւալ իթտի։

Գարուեու չալան. – Միւսիւ Ֆրէտէրիդ Պէրթէն...

Ֆրէտէրիդ. – (Քէնտի քէնտիեէ) Պու նէ՞ տիմէք. վոյ պէնիմ իամիմի նամաըլ պիլիեօրլար. հալ պգր քի տիւն պու-

թաեփ կէլտիկիմիզտե , խամիմի պիզտիրմէմիշ խոխմ։ (Ձիքեա-
բէն .) նէ խոթէեօրսունուզ։

Խարիճտէն իշխիրլէն սէոտա . — Աշնալտա պոզլուանան պիր
միւսիւնիւն Մ. Պէրթէն վէ մատամ կօթիչ իլէ կէնդիւշմէք
արզուսինտե օլտուղումու խոսպեր վէրմէք իսթէրիմ։

Մէլանի . — Հէր հալտե Ա.կօսթինին ատէմի օլմալը . . .
էլպիսէմի կիեինէեիմ . . . սէն եանընտաքի օտատա քէնտի-
սինի գապտըէ էլմ։

Պատէհու մէզքուրէ եաթագընտան էնիպ , Ֆրէտէրիգ
տախի եանընտաքի օտանըն գաբուսունու աչտըտագ , միսաֆիր
մէզքիւրուն կէթիրտիմէնի , վէ էլպիսէնինի կիեինտիկի
հալտե , մէրգուսմունն նէզտինէ կէչէճէկինի պէկանվիլետի։

Մէլանի եալընըզ սաչըվրնը թօգլպերպ , պոշընա պիր
թաւտը ատգառտ , վէ ֆիսթանընը կիեինտիքտէն ասընրա , մա-
շանգու իլէ պիրլիքտե եանընտաքի օտաեա կիրդի ։

Օտատա Ֆագրիպա գըրդ եաշընատա , գաեէմ էամէր
քէնգիսի ատգառը վէ մավի կէօզիւքիւ պիր ատէմ քէնտիչէ-
րինի պէքլէեօրտու։ Պու ատէմ, մէրգումշաքը սէլամլաեա-
րագ ,

— Ատատամ վէ միւսիւ էսատահլատէն պու գոտաբ էրքէն
սիգի Ֆաճիզ իհտիկիմտէն տօչտաը ավիզնիրդը րէճիւ իտէրիմ։
— Հէմշէհրիմ վէ սիգին վէ պէնիմ տօսթդաւնուզ պուլտունան
սինտօգ Ա.կօսթինին Ֆատաֆքնտան կէչիեօրում ։ Նէզտինիգ
կէլմէքլիկիմ , արամագ իչին պուրատա կէլմիշ օլտուղունատգ
միւսիւ վէրգինէ տը նէրմէչ հազգընտա վահտ Ֆէչէպափու-
սաֆտան սիգի ատգընտըրմագ մագսատ իլլէ տիր , տէտի ։

Մէլանի . — Տիմէք տիւն ազշամ վատըլ օլտուղումուզու
պիրիեօրտաուտուգ ։

— Էվվէլթի մատամ։

— Ֆագաթ Օթէլ տ'Իթալիտե իգամէթ Ֆատաֆկիմիզե սի-
զէ քիմ խապէճ վէրտի ։

— Մատամ, Ֆէճաճիւպ իտէճէք սէպէպ եօգ տուր ։ Ֆէն
նիա չէհրինտե օլանը կէչէնի պիլիրիմ։

Ֆրէտէրիգ . — (Ֆիլքրինատն .) Պու պիր խաֆիեէ տիգ

Ֆէնիան. — Տիմէք օլուր քի ժօրժ տը Նէրվէյ նիսաէ պուլունուեօր։

— Խայր, մատամ։

Իքի կէնճլէր թէսաճճիւպլէ րէֆը սէտա իմտիլէր։ Մավի կէօղլիւքլիւ շախա սախի չէօյլէ տէվամ իյլէտի։

— Տիճն պուրատա իսխ, ֆագաթ տիւն ագշամ կիմտի։

— Նէ՞րէյեէ։

— Շու սաաթտա նէրէյեէ կիմտիկինի պիլմէմ։

— Պիլմէզսինիզ, ֆագաթ անլաեսապիլինինիզ։

— Օնա նէ՞ չիւպհէ։

— Ֆնագանի նամըլը անլատըպիլմըյինիզ։

— Պէնիմ պիր սաէմիմ Մ. տը Նէրվէյ իլէ թաապիպ իսթէօր, Պէօյկէտի կիպի մէրզոմունն բէշինի պրագմաեօր վէ Մ. տը Նէրվէյ իդամէթկեահլընը պիր մահէլլատէ ինթիխապ փոէր իմտիէզ, պանա խաթալեր վէրէճէք տիր։ Օ հալաէ ուպգըդա պիլէ կէչիրմէքսիզին պէն տէ սիզէ պիլտիրիրիմ։ — Իմտի սաաթըրը օչմալըսընըզ, վէ սիզ տէ պէնիմ կիպի պուրատա խաթալերէ պէքլէմէյեսինիզ։

— Բէք էյի, մուսիւ, պէքլէրիզ։

— Իգթիզա իտէն խաթալեր հէմէն հէմէն Վիրճաա իտէպիլէճէկսինաէն, օթէլինիզի թէրք իթմէմէյինինիզ։

— Թէրք իթմէնիզ... ֆագաթ, մուսիւ, քիմին իլէ կէօրիւշմէք շէրէֆինէ նայիլ օլտուղումդաղու պիլտիրմէնէ հիմմէթէմ իտէ՞րմիսինիզ։

— Թէքրար իտէրիմ, Ակօսթինինին պիր հէմշէհրիսի վէ պիր տաճիու իլէ կէօրիւշէօրտուղում։ — Իյիմիմ ժուլիա Մօրտիր տիր... էկէր պանա պիր տիւէճկինիզ օլուրսա իսէ, թէզքիրէ իլէ պիլտիրին, վէ եաղաճաղընըզ թէզքիրէնի Բալմինէ գահվէխանէսինէ պրագըն։ — Օրատա, պէնիմ նէրէտէ պուլունտուղունու պիլիրսէր։

Ուիլեամ Մգօթ, պու սօն սէօզլէրի սէօյլէտիքճէն սոնրա, թէքրար սէլամ վէրիպ, Օթել ա'իթալիանէն չըգտը Վ վէ Գաֆէ տէ Բալմինէնէ ադիմէթլէ, տէնթկեահտա պուլունան գարըշա, զապթիտնէ խաֆիտնէլիկինէ տայիր պիր գարթ իլաեէ

իտէրէք , իսմի ժուռիա Մօրպի օլտուղունու , վէ ժէմուրէն նէսպէ պուլունտուղունու պէէան , վէ քէնաիսի իչին ժէրքէուպ կէթիրիլտիկինտէ գապուլ իթմէսինի ըէճա իթտի , վէ օրատան տախի մուվաֆֆագաթ ճէվապը վէրիլտի ։

Մէլանի վէ Ֆրէտէրիք՝ խապէրէ ինթիզարէն պիր կիւն ագշամա գատար օտալարընտան տիշարը չըգմատըլար ։ Նիհաեէթ , սաաթ ալաֆրանկա ալթը գարարլարընտա , օթէլին գահվէխանէ վէ լօգանթասընտա թաամ իթմէք իւզրէ աշաղը էնիպ , էկէր քէնտիլէրի իչին պիր ատէմ եախօտ պիր մէքթուպ վէրուա իտեր իսէ , գահվէխանէ վէ լօգանթաատա պուլունտուգլարընը օթէլին կարսընունա իխթար իթտիլէր ։

Մուվագգաթէն պունլարը թէրքլէ , Ուիլեամ Սգօթ ուպուլալըմ քի , չէհպհէսից օգրէեանլարըմըզ՝ վագթը միւնասիպինտէն էվվէլ ժօրժ ալը Ֆէրվէյ իլէ պուլուշմալարընա մանի օլարագ , քէնտիլէրինի Բարիստէն միւմքին մէրթէպէ ուշագտա պուլունագուլմագ իւզրէ ալմըշ օլտուղու թաւխմաթա թէվգիֆ հարէքէթի իթմէքտէ իսի ։

Ուիլեամ Սգօթ , մէրգումլարըն եէրլէրինտէն գըմըլտանմաեաճագլարընա էվին ջէյտուզունտան , եախօտ էօյլէ զանն իթտիկինտէն , Օթէլ ա'Անկլըթէրէ ազիմէթլէ , էլպիսէսինի վէ գըեաֆէթինի տէյհիթքրար , վէ օ ագշամը Մօնթէ-Գարլօտա Հաթմանեէր իլէ պուլուշմասը մուգապրէր օլտուղու ճիհէթլէ , տէմիր եօլ իլէ օրատա կիթտի , վէ իքի կիւն էվվէլ ժօրժ տը Նէրվէյի կէօրտիւկիւ լօգանթաատա թաամ իթմէք իւզրէ տախիլ օլպուլ ։

Վիգոմթ , ահպապլըգ իթտիկի պագը կէնճլէր իլէ հինէ օրատա պուլունմագտա իտի ։

Սագշամըն ալաֆրանկա սաաթ սէքիզ գարարլարընտա , Սգօթ , մուգապրէր օլտուղու վէճհլէ , Համթմաէերէ պէէլէր , հէրէք Մօնթէ-Գարլօ վէվգիֆինին իրխմէքմընտա աօլաշտըղը սըրատա , իքի իւչ քիշինին՝ մէվգիֆ վուտիրիլէ կէօրիւշտիւքլէրինի կէօրիւպ գուլագ վէրտի ։

Լուասը մուհավէրէ , սէքիզ կիւն մուգաատէմ տէմիր եօլու իւզէրինտէ վուգուա կէլմէք իւզրէ պուլունմուշ օլան գա-

զաեա տալիը օլուպ , մռևհավէրէ ֆաէնղէրռէն պիրի՝ ռէմիը եօլու իտարէսինին ինթիզամըզըղընաման թէշէքքի խոեօրտու ։

56

Մէզքիւր մռևհավէրէտէն պիր քէլիմէնի պիլէ Ուիլհամ Սգօթ գաչըրմաեըպ , էհէմմիեէթի անլիմէ իլէ թէքմիլինի տին-լէտի ։

Նիա գաթարընըն կէլմէքտէ օլտուղու իշարէթի վէրինտի. Հաթմաեէր պու գաթար իլէ կէնէճէք խոի ։ Ող սօնրա թրէն մէվձիֆտէ տուրտու ։

Օ կիճէ , Մօնթէ-Գարլօնին գաղինօսունտա պիւեիւք պիր էյլէնճէ իճրասը մուգարրէր օլտուղունտան , նիա էհալիսին-տէն չօգլար՝ իշպու էյլէնճէտէ հազըր պուլունմագ իւզրէ Մօնթէ-Գարլօտա մուվասըլէթ իթտիլէր ։

Իրլանտալը՝ կէլէնլէր իչինտէ Հաթմաեէրի կէօրուպ , եա-նընա եագլաշար , վէ էլինի խաֆիֆճէ ումուզունա տաեաթ-մասընտա , Հաթմաեէր մէրգումա տէօնտիւ , վէ թէճաճիւ-պանէ պաշպաղը սըրտտա , Սգօթ ,

— Մէօղիմտէ պուլունտում , տէտի ։

— Ա.ֆվ խոէրսխնիզ , միւսիւ , սէսինիզի թանըրըմ , ֆա-գաթ սիմանըզը թանըեամաղմ։ Պու ճիւմլէ իլէ սիզ պանա թէպաիլի գըեաֆէթ խոէճէկինիզի էվվէլճէ խապէր վէրմիչ ին տինիզ ։ – Հէր նէ իսէ , իրթիֆաթըմըզ արզ խաէրիմ. եէնի պիր խապէր վա՞ր մը տըր ։

— Յոգ , հիչ պիր խապէր եօգ տուր ։

— Գալպզէն էլան պուրատա՞ մը տըր ։

— Էվվէթ ։

— Պու ագշամ գումսըր օյնաեաճաճ՞գ մը տըր ,

— Թապիի օյնաեաճագ տըր ։

— Ագշամ թաամընըզը իթտինիզ մի։

— Էվվէթ։

— Օ հալտէ, իշ կէօրէճէք վագթա ինթիզարէն, պիր տէվր իտէլիմ։

Պէօյլէճէ պու իքի շախսլար՝ Մօնթէ-Գարլօ մէվգիֆինտէն մուֆարագաթ իթտիլէր։

Ֆրէտէրիք իլէ Մէլանիեի, Օթէլ տ՚Իթալինին գահվէ վէ լօգանթասընա կիթտիքլէրի զէման թէրք իթմիշ իտիք։

Գահվէխանէնին խարիճ վէ տախիլինտէ ղալէպէլիք վար իտի։

Պու իքի կէնճլէր, պիր մասա էօնիւնտէ գարշը պէ գարշը հէնուզ օթուրմուշլար իքէն, սապահ չէգան պիր ղազէթանըն մուխպիրի պուլունան եիկիրմի տէօրթ Եիկիրմի պէշ եաշլարընտա ուզուն պօյլու պիր տէլիգանլը՝ կէլիպ գարշըլարընտա տուրտու, վէ իզհարը թէաճճիւպլէ, վէ իքի էլլէրինի ուզաթարագ,

— Մատամ Կօթիէ՝... միւսիւ Ֆրէտէրիք... պու նէ՝ ղարիպ թէսատիւֆ... նէ՝ գատար վագրթտան պէրու սիզ պուրատասընըզ, տէյի սիւալ իթտի, վէ պատէհու ճէվապ վէրմէլէրինէ վագրթ պրագմագսըզըն, սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ պիր թագրմ սէօզլէր իլավէ իթտի։ Շէօյլէ քի սէօզիւ վիգօնթ տը Նէրվէյէ նագլ իլէ, մէրգումուն էօմրիւնէ տայիր պաղը մալիւմաթ իթա իտիպ, ահվալը վիճուտիեէսինէ տէ պագրլըրնա, պիր այտան զիեատէ էօմրիւ պուլունմատըղընը սէօյլէտի՝ վէ խիթամընտա,

— Օ տէյիլ ամմա, սիզ Նէ՝րվէյ իլէ գաթիէն պօզուշտունուզ մու, տէյի սօրտու։

Մէլանի. — Պու սիւալտէն մագսէտ նէ՝ տիր։

— Ձիւնքի ժօրժա թէսատիւֆ ԻԹմէք թէհլիքէսինի կէօզէ ալարագ, իքինիզին պիրլիքտէ պուրաեա կէլմէսի ղարիպ չէյ տիր։

Մէլանի. — (Սախթէ պիր թէաճճիւպ ալէամէթի կէօսթէրէրէք.) Տիմէք վիգօնթ Նիստէ տիր։

— Մօնագօտա իսէ տէ, օ տա օ տիմէք տիր։

— Մօնագօտա օլտուղունա էմի՞նմիսինիզ։

— Էմին օլմագ տա սէ՞օզ միւ։ Հէր կիւն քէնտիսինի կէօրտիւկիւմ կիպի, տիւն տախի կէօրտիւմ, Ֆէվգէլատէ գումարա տալմըշ տըր։

— Ղա՞յպ մը իտիեօր։

— Ասլա, մուղայիրի օլարագ քիւլլիեէթի մէպլաղ գազանբեօր... էկէր պու պախթիեարլըղը օն պէշ կիւն տէվամ իտէրսէ, սէրվէթ սահիպի օլաճագ տըր։ Պու ճիւմլէ իլէ մէրգումուն իշպու իգպալինտէն վարիսլէրի իսթիֆատէ իտէճէքլէր տիր։ Զալըշընքի սիզ վարիսլէրի օլասընըզ... — Ագշամ թաամընը, պիր տօսթում իլէ պէրապէր իտէճէեիմ, վէ պիր սաաթտան Մօնթէ-Գարլօեա միւթէվէճճիհէն գաթարա բաքիպ օլաճաղըմ։ Պու ագշամ Մօնթէ-Գարլօ գազինօսունտա պիւեիւք շէնլիք իճրա իտիլէճէկինտէն, մուխպիրլիք վազիֆէմ իճապընճա, վէ եազաճագ պէնտիմին պէհէր սաթըրընա պիր ֆրանգ ալաճաղըմտան, օրատա պուլունմագլըղըմ միւգթազի տիր։ — Թէքրար իտէրիմ, Ժօրժ, շու արա զիեատէ քեար իթտիկի ճիհէթլէ, քէնտիսիյլէ պօղուշմանըզ՝ էյի օլմամըշ տըր։ Պէն սիզին եէրինիզտէ օլսամ, մուվագգաթէն օլսուն մէրգում իլէ պարըշըրըմ։ — Էկէր քէնտիսինէ վիզիթա վէրմէք իսթէրսէնիզ, Սբլանտիտ-Օթէլտէ, պիրինճի գաթտա, 2 նիւմէրօլու օտատա տըր։ — Թարաֆընըզտան սէլամ կէօթիւրէեի՞մ մի։

Մէլանի. — (Շիտտէթլէ.) Խայր, խայր, պօշ շէյլէր լազըմ տէյիլ տիր։ Բէճա իտէրիմ, Նիստէ օլտուղումուզու պիլէ քէնտիսինէ սէօյլէմէեին։

— Մատէմ քի իսթէմէեօր իսէնիզ սէօյլէմէմ։ — Արգատաշըմ կէլմիշ, պազը իշարէթլէ պէնի չաղըրըեօր։ — Շիմտիլիք հօշճա գալըն, ինշալլահ եինէ կէօրիւշիւրիւզ։

Պատէհու մուխպիր մուֆարագաթ իթտի, վէ Ֆրէտէրիգ Պէրթէն,

— Զարուգ թաամ իտիպ եօլա չրգալըմ։ Պու պօշ պօղազըն կէլիշի՝ հագգըմըզտա խայրըլը օլտու։ Ակօսթինինին տօսթու՝ ահմաղըն պիրի իմիշ. Հէր շէյի պիլտիկինի զանն իթ-

տիկի հալտե , հիչ պիր չէյ պիլմէեօլ : – Վիգօնթ Մօնթէ-Գարլօտա տըր , պու ագշամ քէնտիսինի եադալաեաճաղըզ տէտի :

Թաամըլըրնը պիթիրտիքտէն սօնրա , Ֆէրէտէիրիգ օթէլէ ալտէթլէ , մատամ Պէրթէն իլէ պէրապէր կիտէճէկլինի պիլտիլտի , վէ հիսապ բուսուլմասընը իսթէեիպ , պօրճունու էօտէսիքտէն սօնրա , էշեասընը տէմիր եօլունա կէճտաէրթի :

Ֆագաթ պու իքի կէնճլէր եօլ թէհտարիքեամլնըրընը հէր նէ գատար սիւրաթլէ կէօրսիւլէր իսէ տէ , անճագ տաաթ սէքիզ պուչուգտա Մօնթէ-Գարլօտա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէն գաթթարա վասըլ օլատիլտիլէր :

Պիրլիքտէ գաղինօտա կիրտիքլէրլի սըրատա , Ռէիլեամ Սգօթ իլէ Հաֆմաեէրէ նագլը քէլամ իտէլիմ :

Էյլէնճէ պաչլատօրտու : Ֆէնէր վէ գանտիլլէր իլէ միւքէմմէլէն թէնվիր իտիլմիչ օլան պաղչէլէրնէ , վէ հէր սուրէթլէ ճալիպ պուլունան սալճարտա իրճաիրնճ վէ հէր ընրֆտան էհալի թօգլանմագտա օլտուգլարը հալտե , Ջաթմաեէր իլէ Ուիլեամ Սգօթ՝ գումար սալաարընա տոպիլ օլմադ իւզրէ պաղչէտէն վէ սալաարտան կէչտիլէր :

Գումարա պաչլանմագ իւզրէ օլտուզու հալտե , պիզիմ իքի չախսար ղըզն է֊ոօթն մնգալարընա եադչաշըլար , վէ ժօրժ տէ Ներվէյլին գումարպազլար միեանընամա պուլունմատըզընը կէօրսիւլէր : Մուախատրէն չօկլէ օյնանըլան ժաեա կիթտիլէր : Օրատաքի դալէպէլիք տէ ազ տէյիլ իտի :

Հէր ագշամ պիւեիւք մէպալազլար իլէ գումար օյնաեան թագըմ , գումար մանգալարընըն գարշըսընտա օթուրմուշ օլուպ , պունչարըն էթրաֆընտա տա , տէօրթ սըրա իւզէրինտէ տիկէր պիր չոգ գումարպազլար աեագտա օլտուգ տուրմուշ իտիլէր :

Վիգօնթ՝ օթուրմուշ օլան գումարպազլար իչինտէ պուլուշուպ , օ ագշամը պախթը ազտի կիթմէքլէ , զայէ իտեօրտու :

Վիգօնթու իլգ տէֆա Ուիլեամ Սգօթ կէօրտու , վէ րէֆիֆինէ թանըլմասընտա , մէրգում ֆէվգէլատէ իզհարը

հիտտէթլէ, լէհճէսի էվվէլա գըզարտը, սօնրա սօլտոլ, վէ դալէպէլիքի եարլպ, խասմինին թա արգասընա կէլտի։

Այնի վագըթտա Ժօրժ տը Ներվէյ՝ պիւեիւք պիր մէպլաղ տահա ղայպ իթտիկինտէն, սօլ թարաֆընտա օթուրմուշ օլան գումարպազ,

— Արգատաշ, էկէր պու հալ տէվամ իտէրսէ, մահվ օլաճագսընըզ, տէտի։

Ժօրժ. — (Իոթէր իսթէմէզ սիմասընտա էսէրը թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլունարագ.) Ատամ սէնտէ, պու թէրսլիք տէվամ պիլէ իթսէ, տիւնքի քեարըմը պու ագշամ իեատէ իթմէքտէն պաշգա պիր շէյ օլամազ, վէ պունունլա ադչէ ճիզտանըմ պօշանմազ։

Օլ էսնատէ Հաթմաեէր, էլինի Ժօրժուն ումուզու իւզէրինէ վազ իտիպ, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Ճիզտանընըզ պօշանսա պիլէ, անը տօլտուրմագ եօլունու սիզ պիլիրսինիզ, միւսիւ վիգօնթ։ — Մուվազէնէնիզի պուլմագ իչին, սախթէքեարլըղընըզ, համտ օլսուն սիզէ պիր մէտար տըր, տէտի։

Ժօրժ, Հաթմաեէրին սէսինի թանըերպ, տիթրէեէրէք վէ լէհճէսի սօլմուշ օլարագ աեաղա գալգտը։

Գումար բարթիսի գաթթ օլունուպ, հէր քէս թէաճճիւպլէ իվգօնթա վէ իֆատէյի միւզքիւրէեի իրատ իտէն շախսա պագրեօրլար իտի։

Ժօրժ. — Միւսիւ . . . միւսիւ . . . պէնտէնիզ . . .

Ֆագաթ իֆատէսինէ աղազ իտէպիլմէզտէն, Հաթմաեէր, սէօզիւնէ շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Պիր մահէլլտէ խրրսըզ օլուր իսէ, անըն մասքէսինի աշաղը ալմագ՝ հէր նամուսլու ատէմին վազիֆէսի օլտուղու կիպի, պէն տէ օ վազիֆէմի իյֆա իտիեօրում։ (Թէքրար էլինի Ժօրժուն ումուզունա տաեաթարագ.) Թաշրտըղը նամուսլու իսմի քէնտի այշագլըղըյլա լէքէլէեէն վէ Ժօրժ տը Ներվէյ թէսմիեէ օլունան պու խապիս՝ պաեաղը պիր խրրսըզ տըր, չիւնքի գալպզէն տիր, վէ գալպզէնլիք տէ, էն զիեատէ նամուսսուզ խրրսըզլըգ տըր։ (Մալիւմիւմիւզ օլան

իքի գրթա սենետի, ճէպինտէն չրգարարագ։) Իմզամը թագ-
լիտ իթմիշ տիր, իշթէ սախթէ սենետլէր պունլար տրը։ Է-
կէր ճէսարէթի վար իսէ, թէքզիպ իթսին . . . ֆագաթ օ ճէ-
սարէթի հայիզ տէյիլ տիր։ — Կէօրիւեօրսունուզ ա՛, սիւ-
քիւթ իտիեօր։ Հայտէ, գալպզէն, պուրատան տիշարը չրգ
. . . վագաա բօլիս նէֆէրի օլմատըղըմտան, սիզի թէվգըֆ
իտէմէմ իսէ տէ, սիզի պուրատան թարտ իտէպիլիրիմ

Ժօրժ, օլ անէ տէկին տիթրէմէքտէ, վէ պաեըլմագ բատ-
տէսինէ կէլմէքտէ իքէն, պիրտէն պիրէ սօն սէօզլէրին թէէս-
սիրիլլէ հիտտէթի ազիմէեէ տիւչար օլարագ, Հաթմաեէրին
իւզէրինէ հիւճումա հազըրլանտըղը հալտէ,

— Պու հագարէթլէրինիզին հիսապընը վէրէճէքսինիզ
. . . սիզէ պիր սիլլէ աշգ իտէճէեիմ, տէտի, վէ ֆիլվագը
պու սէօզիւնիւ ֆիիլէն մէվգըի իճրաեը վազ իտէճէկի սըրա-
տա, Հաթմաեէր մէրգումուն պօղազընտան գավրատը, վէ
ճէվապա աղազլէ,

— Եալընըզ ճինաեէթ մահքէմէսի սիզէ սէօզ անլաթա-
պիլիր։ Էկէր, տէյիլ սիզէ, իլլա թաշրտըղընըզ իսմէ հիւր-
մէթէն աչրգ պրագտըղըմ գաբուտան իսթիֆատէ իթմէզ-
սէնիզ, մահքէմէյի ճինաեէթ սիզի քիւրէեէ կէօնտէրէճէք
տիր։ Իմտի, հիւքմիւ ատալէթի քէնտիլիկինիզտէն իճրա ի-
տին . . . քէնտինիզի թէլէֆ իտին . . . էկէր պու խուսուս-
տա ճէսարէթինիզ օլմազսա, հէր եէրտէ արգանըզտան կէ-
լէճէեիմ, կէօլկէնիզ կիպի ատըմլարընըզը պրագմաեաճա-
ղըմ, վէ հէր նէրէտէ պուլունսանըզ, պիր ազ էվվէլ պուրա-
տա եաբտըղըմ կիպի, «Գալպզէն, պուրատան տիշարը չր-
գըն» տէյի պաղըրաճաղըմ, տէտի, վէ պու սէօզլէրտէն սօն-
րա, Հաթմաեէր՝ մէրգումու գօյվէրիպ գաբուեու կէօս-
թէրտի։

Ժօրժ, սէրխօշ կիպի սալլանարագ վէ քէօր կիպի թէ-
րէտտիւտ իտէրէք, էթրաֆընտան իշիտիլէն եուհալար արա-
սընտա գաբուեա տօղրու իլէրլէտի, վէ էսնաի մուվասըլէ-
թինտէ, պօղուգ պիր սէտա րէֆ իտէրէք, տիշարը չրգտը։

Հաթմաեէր. — (Եանընտա պուլունան Ուիլ Սգօթա խի-

թապէն.) Մաթլուպ միւքէմմէլէն հասըլ օլտու, տէյիլ մի, տէտի, վէ Ուիլ Սգօթ տախի,

— Պու ատէմին արթըգ իշի պիթմիշ տիր, տէյի ճէվապ վէրտի, վէ քէնտիսի տէ զալէպէլիք արասընտա նապէտիտ օլտուղու սրրատա,

— Ումարըմ քի էֆէնտիմ մէմնուն օլաճագ տըր՝.. զահիրէն օլսուն հիչ պիր մէտխէլիմիզ օլմաեարագ, պիրի տահա օրթատան գալգտը... շիմտի, ժօրժ տը Նէրվէյին՝ Մօնթէ-Գարլօտա, Սբլանտիտ օթէլտէ Ճնիւմէրօլու օտատա պուլունտուղունու պա թէլէկրաֆ Մէլանի Կօթիէեէ պիլտիրէ-պիլիրիմ։ - Թամ մէրգումուն էօլմիւշ օլտուղու զէմանտա Ֆրէտէրիք Պէրթէն իլէ վասըլ օլաճագ տըր, վէ Ակօսթինի տէ Բարիստէ իճապընը իճրա իտէճէք տիր, տէյի միւլահազա իթտի, վէ գազինօեու թէրքլէ, մէվգիֆէ տօղրու իլէրլէտի։

57

Ուիլեամ Սգօթ, կէօղչէրի էօնիւնտէ վագը օլան մէնզարէնին էհէմմիեէթի ազիմէնինէ տաշմըշ օլտուղունտան, պիր իքի տագըգատան պէրու բուլէթ սալօնունա կիրիպ, հիքեաեէ իթտիկիմիզ մէնզարէեէ քէնտիսի կիպի շահիտ օլմուշ օլան իքի քիշիեէ տիգգաթ իտէմէմիշ իտի։

Պու իքի շախսլար՝ Ֆրէտէրիգ Պէրթէն իլէ Մէլանի Կօթիեէ օլուպ, պունլար Նիստէն կէլտիքլէրինտէ, Սբլանտիտ Օթէլէ էնտիլէր, վէ զազէթա մուխպիրինին վէրտիկի մաշիւմաթըն տօղրու օլտուղունու, եանի ժօրժ տը Նէրվէյին մէզքիւր օթէլտէ իգամէթ իթտիկինի, վէ հէր ագշամ գումարխանէտէ վագըթ կէչիրտիկինի թաստիգ իթտիլէր։

Պատէհու ապա վագըթ զայպ իթմէքսիզին գազինօեա ազիմէթլէ, թամ Հաթմաեէրին՝ էլինի գապզէնին ումուզու

իւղէրինէ գօյաուղաւ պէման , րուլէթ օյլանըլաճ ամպահա կիր-
տիլէր ։

Ժօրժ Լէհճէսի անշմանշ վէ պաշլիքը էյիլիշ օլմադը , գու-
մարամահէրլինաէն ափշադը չըգաըլընտա , ծրէտէրիզ , Մէլանի-
եէ եամաշ աչտա իւէ չէօյլէ սէօյլէտի .

— Պու չանչէրն հէրիֆ չիմաի քէնահինի էօլահըրճէք
տիրա էկէր էնտահիւսէ , պիզիմ քարայնալ ինսան կիտեր ։
Օն բարա պիւէ ալամազըմ։

Մէլանի . – Շիմտի նէ՞ եաբմալը ։

— Սէն պէնիմլէ կէլ , պէն եարաճաղըմը պիլիրիմ ։

Պէօյլէճէ պունլար գալէպէլիկի աչարագ վիգոնիաուն ար-
գասընտան կիլմէկէ պաշլատըլար , լաքին գալէպէլիք օլ տէ-
րէճէտ իտի քի , կիւճ հալ իւէ իւէրլէեէպիլիեօրլար իտի ։

Ցիկէր թարաֆտան Ժօրժ տը Նէրվէյ , անդա անյա պագ-
մաեարագ , քէնահինի կէօրմէք իսթէեէն ճէմի գաֆիլին ա-
րասընտան կէչիպ , օյնէլէ վասըլ օլաու , վէ տայիրէսինէ չըգ-
տըղընտա , թագաթ վէ տէրմանը գանմամըշ , վէ թէր իւէ
միճէմնա պուլունմուշ օլտուղու հալտէ , պիր իսկէմլէտէ օ-
թուրտու , վէ քէնտի քէնահինէ ։

— Արթըգ պէնիմ իչիմ պիթտի պու ատէմ հէր եէր-
տէ պէնի գովալաեաճագ , վէ պիր տագըգա պիւէ բահաթ
պրագմաեաճագ տը ։ Իմտի պիր ան էվվէլ էնյումէք էվիէա
տը , տէտի ։

Պու արա տէհչէթլի պիր էօքսիւրիւկէ թուրթուլտա , տօ-
տագլայընտան գանը քէօբիւք չըգտը* վէ պու նէօպէթլի
թէսկին օլմանլուընտա , աեաղա գալդըպ֊ֆագաթ կիւճ իւէ
աեագտա տուրապիլտիկինտէն , տիրիլէեէրէք չըմինէեէ ամօղ-
րու իւէրլէտի , վէ պունունն իսթիւնտէքի րէվօլվէրի ալըպ ,
տալդըն տալդըն պու սիլահա պագտը , վէ լաքին րէվօլվէրին
աղզընը կէօքսիւնէ եախօտ գանլագ թօղունա ամամիճագ
եէրտէ , պաշընը էյիպ թէֆէքքիւրէ տալտը ։

Էօյիւմ գարձատունա եագլաշմըշ օլան պու սէֆիլ տէյի-
գանը , տահա հէնուզ էօմրիւն լէթաֆէթինի հիաս իդմէկէ
պաշլատըղընտան , քէնտիսի իչին , սուր գանատան պաշգա

պիր թարիգի սելամէթ պուլունուպ պուլունմատըղընը տիւշիւնտիւ, ֆագաթ պիր թարաֆտան Հաթմաեէրին թէհտիտլէրինին իճրասը վէ տիկէր թարաֆտան ճինաեէթ մահքէմէսի խաթրընա կէլտիկինտէն, սուի գաստատան պաշգա քէնտիսի իչին չարէի սելամէթ պուլամատը, վէ պինապէրին ըէվօլվէրի էլինէ ալըպ, պունուն աղզընը, իքի կէօզիւնիւն արասընտա, գաշընըն օրթասընա տաեատըպ, հէման թէթիկինէ պասմագ իւզրէ իքէն, շիտտէթլէ գաբու աչըլարագ, Ֆրէտէրիգ Պէրթէն վէ Մէլանի Կօթիէ իչէրի կիրտիլէր։

Ժօրժուն էլինտէն սիլահ տիւշտիւ, վէ Ֆրէտէրիգ տէրհալ պունու ալըպ,

— Պու եաբաղընըզ նէ՞ տիր, տէտի։

Ժօրժ. — Պրագըն, պրագըն պէնի։

Ֆրէտէրիգ. — Քէնտինիզի թէլէֆ իթմէ՞ք մի իսթէեօրսունուզ. ագլընըզը զա՞յպ մը իթտինիզ։

— Սիզ հէր շէյի պիլմէսինիզ. պէնիմ իշիմ պիթմիշ տիր։

— Հէր շէյի պիլիեօրուզ, վագըա էսնասընտա օրատա իտիք, Ֆագաթ սիզին իչին հէնուզ հէր իւմիտ գաթիէն մահվ օլմամըշ տըր։

— Հաթմաեէր պէնի թաագիպ իտէճէք, . . տայիմա պէնի թահգիր իյլէեէճէք տիր։ Հէր եէրտէն պէնի գօվտճաղընա տայիր եէմին իթտի։

— Ֆիչ պիր շէյ եաբամազ։

— Քէնտիսինտէն գուրթուլսամ պիլէ, մահքէմէյի ճինաեէթտէն գուրթուլամամ։

— Իլէրուտէ պու շէյլէր հագգընտա կէօրիւշիւրիւզ։ Շիմտիքի հալտէ, թամիրի նագապիլ պիր հարէքէթտէն սիզի կէրի տուրտուրմագ վազիֆէմիզ ֆգթիզաչընտան տըր։ Հաթմաեէրին սիզի թազեիգ իթտիկինի անլաեօրում. լաքին սիզի մէրգումտան գուրթարմագ գօլայ տըր։

— Նասը՞լ։

— Պիզ ինսանլար, ճիւմլէմիզտէ էօլիւմէ թապիեիզ։ Իմտի, Հաթմաեէրին պաշընա պիր գազա կէթիրիլէպիլիր քի, սիզի թաագիպ վէ թազեիգ իթմէքտէն մէրգումու գաթիէն

մէն իսէպիլիր, ինձմէ Հաթմաեէրի պէօյլէ պիր գաղաւա ուղ-
րաթաճագ պիր քիմսէեի թանըրըմ։

— Ինչ տիր։

— Ինչ խսէ՞, պոշ լագըրտըլաք լազըմ տէյիլ տիր։ Սիզի գուրթարմալըեըզ քի, վատընըզ վէճհլէ Մէլանի իլէ եվլէնէպիլիքսինիզ. պու մագաէտլէ սիզի գուրթարաճաղըզ։ — Հաթմաեէյտէն գօրգմաեըն, ինձիզա խէյրաէ անը պէն վէյ-
տանտան գալըրըրըմ, վէ պու սաեէտէ ճինաեէթի մահքէմէ-
սի թէհլիքէսի տէ գալմազ։ Մէլանինին սիզէ մուհապէթի
վար տըր, վէ պէն տէ անըն սատըգ ագրապասընտան
պուլդնուուգըմ ճիհէթլէ, մէսուտ օլմաքընը արզու իսէ-
րիմ։ — Հայտէ, վադըթ կէչիեօր... չիւպհէսիզ իւզէրինիզէ
նէզարէթ օլսընուեօր, վէ էկէր սիզ պաշընըզըն չարէսինի
վէօրմէզսէնիզ, պու րէզալէթի թէքրար պաշլաեաճագ տըր։ —
Եէճինիզաէ բէք չօգ ագչէ պուլունմալը տըր, չինքի պուրա-
տա, գումարտա պահթընըզըն եավէր օլտուղունու խապէր
ալտըգ։

— Լաքին պու ագչամ զարար էճմաիմ. պու ճիւմլէ իլէ
տահա պիր խայլի ագչէմ վար տըր։

— Նէ՞ գատար տըր։

— Լէչ եիւզ ալթմըշ պին ֆրանգ։

— Ոչ, պագչէ նէ՞րէտէ տիր։

Վիգոնթ՝ պիր չէքմէճէ կէօսթէրէրէք,

— Շունտա տըր, տէտի։

Պէրմէէն տախի, — Անախթարը նէ՞րէտէ տիր, տէյի ա-
միրճէ պիր թաւը իլէ աօրտու։

Ժօրժ գարշը տուրաճագ իգթիտարը հայիշ օլմատը-
ղընտան, անախթարը վէրտի, վէ ֆրէտէրիգ անախթարը ա-
ւըպ չէքմէճէէի պշտը, վէ տէրունինտէն պիր մէշին թօրպա
չըգարըպ,

— Բտրքլաղ պունտա՞ մը տըր, տէյի սիւալ էյտի։

— Էվվէթ։

— Պէն եէտիմէ ալըրըմ։ Օթէլէ օլան պօրճունուզ նէ՞
վիգտար տըր։

— Ջանն իսէրիմ քի, եէտի սէքիզ եիւզ ֆրանք տլը։

Ֆրէտէրիգ ճէպինտէն ալիր պին ֆրանգլըգ պանգնոթ հզգարըլ, մասանըն իւզէրինէ գօյարագ։

— Պու պանգնոթ՝ պօրճանդըզըն ժիգտարըձատան պիւէ պինտատէ տիր, տէտի, վէ պատէհնա իլաւէթէն, — Հայտէ պիր քարտըսիւ իլէ պիր չարգա կիեէինին տէ պուրատան կիտէյիմ, տէյի պէեան իլլէտի։

Ֆօրժ (Շաշըրարագ։) Պուրատան կիտէյիմ ժի։

Ֆրէտէրիգ — Էվվէթ, սուի գատա՝ եալընըզ էվլօվէր իլէ օլմազ եան՝ իշեանըզը պուրատա պըռլուպ, ֆադաթի սիզի պըռլմատըդ[illegible]ընտա, քէնտինիզի տանա ապտարագ թէյէֆֆի ռէֆիս իլէ միչ օլտուղունուզ զաման օլուռնատագ տըր։ — Հաթմանեէր սիզի ֆօլմիչ զանն իլէտիկի հալտէ, պիզ ինտիլէրատա։ Ամէրիքատա եախօտ մահալը սայիսէտէ կիտէպիլիրիզ։ Ախուշ տէօրթ սէնէ գատար բահալճա եաշատապիլիրիզ... Ախշ Մէլանխոլիյա զէվճի օլուրմուշտուղ հէր շէր ունուտուլմուշ օլուր։ Շիմտի անլատընըզմը։

Մէլանխ. — Էվվէթ, էվվէթ, անլաշըլտը։ Դ Հայտէ ապիզիմ ժօրժ, բարտըսիւնիւ վէ չարգանըզ կիեէին տէ եօլա չըգալըմ։

Մէրգուժէ, պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, ժօրժունը պաշընա պիր չարգա վէ սըրթընա պիր քարտըսիւ կիեէինտիրտի, վէ պէրթէն տախի,

— Եօլա չըգալըմ, տէտի։

Ժօրժ՝ ֆիրար իթմէքճէ սէկսէֆթինի պուռլապիլէճէկինի իւմիտ իթտիկինտէն, սօղուփ գանըլըրքէն պիր ազ քէնար իթտի, վէ չէքմէճէսինի աչըպ, տէրհալ ալտընը պիր տէմէթ քեազըտը ճէպինտէ սագլատըգտան սօնրա,

— Քեազըտալարընըն պիրինքտէ ալտեըմ... տէ, նիչ պէնիմ գուրթարըճըլատըմընըզ, տէտի։

Շիմտի պիզէ թէչէքքիւր իթմէկտէն չէկինուտէ իտէճէքսինիզ։ Էօնտէն սիզ կիտին վէ մէվգիիտէ պիզէ պէքլէյէն։ — Մանթօնա կիտէն թրէն՝ սաաթ օն պիրտէ կէչէր... հէնուզ եիկիրմի տագըգա վագթըմըզ վար տըր։ Իշեամըզը

ալեալըմ, պիզատէ արգատան կէլիրիզ։ – Հայտե՛ն հայտե՛, ինչ արիըգ տուրմաեըն։

Ընէտեւվոզ, պէօյլէ վիգոնթ ալը Ներվէյի տիշարը չըգարալը, վէ Վիգոնթ՝ սիբէրլի պիր մահէլլտէն Հիւրիւեէրեք, քիմէնէ Թարաֆընտան կէօրիւլմէքսիզին ֆիթնէլի Թէրք իզմիր։ Օն ատըմ արգատան Ընէտերիզ իլէ Մէլանի ֆիւրիւմէքտէ օտոգլարընըզան, Ընէտերիզ\Մէլանինին դուլաղընա էյիլէրեք,

— Բարալարը ալորզ, իսթէրսէք քէնտիսինի Թէրք իտիպ, պաշդա պիր Թարաֆա ավվիչէպիլիրիզ, տէտի։

Մէլանի՝ – Խայր, խայր, պոս տէտիկին պիւէիւք պիր ֆէնալըզ տըր։ Քէնտիսինի պրաֆեսէօրլըմ ոտա, բարա սէնին եանընտա օլտուղու Հալտե՞ հեր Թէէսսիր վէ իգԹիսադը պիզատէ տիւէք տիր։ Պունտան պաշգա բէք էյի պիւրսին քի, հեք իսԹէտիկլիմիզէ եարաճագ տըր, տէյի ճեվապ վէրտի։

Պատէհու ժօրժ իլէ պիրլէշիպ, իւչիւ պիրլիքտէ մէվգիյէ ֆէ կիմ Թիկէր։

Օ կիւնիւ, հավա, ֆէվգելատէ բըճագ օլտուղու Հալտե՞ ագչամ իւզէրի գատպէյի ասիւման դարա պուլուԹլար իւլէ գարը պուլունտուղունտան, չետիտ պիր պօրա զուհուր իտէճէկի պիլտաշըլըեօրտու։ Ամա սըրա պաւվուԹլար սրտաըննտան չիմչիքլէր զուհուր իտիեօրտու։

Մէլանի՝ – (Ամալընզ պիւրաԹլէ ալարագ.) Պիր աղչ չաբուգ Հիւրիւեէյիմ։

Ոսկեւամ Սգօթ տախ, մալինկհեվիզ օլտուղու վէճհէյե։ Նիտտէ Ընէտերիզ իլէ Մէլանիւէ պիր Թելեկրաֆ քեչիտէ իմմէք իւզրէ Մ՚ենԹէ-Գարլը մէվգիֆինէ կելմիչ իտի։

Պօրանըն զուհուր իտէճէկի գօրգուսունա մէպնի, էյլէնճէ իչին պապինօեա կելմիչ օլան բէք չօգ էհտալի՝ Նիս գաթտարընա, եախօտ Նիտտէն կելելիեք Ըօքպրիւն եախօտ Մանթօնա կիտէճէք օլան գաթտարա բաքմպ օլմագ իւզրէ մէվգիֆտէ Թօբլանմըշլար իտի։ Պունլար պէշ Հիւզ քիչիտէն ղիեատէ իտիլէր։

Մէվգիֆ միւտիրի՝ պու գատար ղալեպէլիկի Ընէրէեէ սըղտըրտըաճաղընը պիլմէեիկինտէն, չաշըրմըշ իտի։

Ուիլեամ Սգօթ, մէվգիֆ միւտիրինէ վիւրաճաաթ իտէ-
րէք,

— Նիսէ պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իտէպիլիրմիեիմ, տէյի
սիւալ իթտի։

Մէվգիֆ միւտիրի. — Շիմտիքի հալտէ միւմքին տէյիլ
տիր։ Գաթարլարըն կէչմէսինէ պէքլէմէլիսինիզ։

Մուճիպինճէ Իրլանտալը, բրխթըմ իւզէրինտէ վէ էհա-
լի իչինտէ պէքլէմէեէ գարար վէրտի։

Մէմուրլար, պու արա կիտիպ կէլիեօրլար իտի։ Այնի
վագրթտա պիր կազճը՝ պիր ֆէնէրի եագմագ իւզրէ նէրտի-
վէնէ չրգմըշ օլտուղու հալտէ, օն պէշ աեագ եիւքսէքլիք-
տէն տիւշտիւ, վէ պաշը եարըլմագլա, քիւլլիեէթլի գան
ագմաեա պաշլատը։

Անինտէ խալգ էթրաֆընա թօբլանտը, վէ մէվգիֆ միւ-
տիրի,

— Զաբուգ պիր հէքիմ ճէլպ իտին. մէճրուհու էշեա սա-
լասընա նագլ իտին, տէյի պաղրրտը։

Իշպու էմրին իճրա օլունտուղու սրրատա, մէվգիֆ մա-
հէլլինտէ ազիմ պիր գարղաշալըգ հիւքմ իտիեօրտու։

Նիստէն կէլմէքտէ պուլունան թրէնին տիւտիւկ սէսի ի-
չիտիլմէքտէ օլուպ, պիլէթ մահէլլինտէ, մէվգիֆ միւտիր
մուավինի թարաֆընտան պիր թարաֆտան չօղալմագտա օլան
էհալիեէ էլան պիլէթ թէվզի իտիլիեօրտու, վէ մէվգիֆ միւ-
տիրի տէ մէճրուհուն թէտավիսի վէ բրխթըմ իւզէրինտէքի
խալգը տաղրթմագլա մէշղուլ իտի։ Ֆուրթունա տախի կիթ-
տիքճէ եագլաշրեօրտու։

58

Օլ էսնատէ Ուիլեամ Սգօթ՝ թէնէֆֆիւս սալասը գա-
բուսընըն եագընընտա օլուպ, պիրտէն պիրէ, Մէլանի Կօ-

թիէ իլէ Ֆրէտէրիգ Պէրթէն վէ Ժօրժ՝ տը Ներվէյին՝ քէնտի գարշըսընտան կէչտիքլէրինի կէօրտիւկիւնտէ տիթրէտի։

Ժօրժ՝ եիւզիւնիւ կիզլէմէք իւզրէ շարգասընը կէօզլէրինէ գատար էնտիրմիշ իտի։

Սգօթ՝ պու իւչ շախսը կէօրտիւկիւնտէ, Ժօրժուն Ֆիրար իթտիկինի, վէ Ֆրէտէրիգ իլէ Մէլանինին տախի, մէրգումուն սէրվէթի պագըյեէսինէ հիսսէտար օլմագ իւզրէ, քէնտիսինէ ըէֆագաթ իթտիքլէրինի անլատը։

Իւչիւ տէ Ֆրանսաեը թէրքլէ, Արնօլտ Տէսվիներ թարաֆընտան ալէյհլէրինտէ վէրիլմիշ օլան հիւքմիւ իտամտան գուրթուլտուգլարընտա, Արնօլտուն բլանլարը մահվ օլաճաղը տէրքեար իտի։

Սգօթ՝ հիտտէթ ու ղազապընտան նաշի աեագլարընը եէրէ վուրտու՝ ֆագաթ պէօյլէ պիր սրրատա նէ՝ եարապիլիր իտի։

Չօգտան պէրու քէշֆ օլունան ֆուրթունա պիրտէն պիրէ զուհուր իթմէքլէ, ըիւզկեար շիտտէթլէ էսմէեէ, պիւեիւք աղաճլարըն պաշլարը էյիլմէեէ, տէնիզին տալղալարը գաեալարա չարբմաեա, վէ լաէնգաթի իշիտիլէն կէօք կիւրիւլտիւսիւ արասընտա ճէսիմ սահգալար՝ գուպպէյի ասիւմանը եարըպ, զէմինէ տիւշմէեէ պաշլատը

Գաթար տուրտուղունտա, քեաֆֆէյի վակօնլարտան եօլճուլար էնտիլէր, վէ տիկէր եօլճուլար բաքիպ օլտուլար։

Մէվգիֆ միւտիրի, ճէրիհասը աղըր օլան, վէ ճէլպ իտիլէն թապիպ թարաֆընտան միւտավաթ իտիլէն մէճրուհուն եանընտա պուլունմասը յլա, քէնտի վազիֆէսինի ունութմուշ, վէ քէնտի մուավինի տէ շաշըրմըշ պիր հալտէ իտի։

Ուզագտան Մէլանի իլէ Ֆրէտէրիգի վէ Ժօրժու կէօզէթմէքտէ օլան Ուիլեամ Սգօթ, մէրգումլարըն, պիրինճի մէվգիտէն օլուպ, մաքինատան եալընըզ իքի վակօն իլէ այրըլմըշ պուլունան պիր վակօնա օթուրտուգլարընը կէօրտիւ։

Նակեահ, Հաթմաեէրէ պէքլէմէք իւզրէ ըրիթըմտա պուլունտուղու սրրատա, պիր եօլճու իլէ մէվգիֆի միւտիրի արասընտա վուգու պուլան պիր միւլագաթ էսնասընտա իթ-

տիկի քէլհաէէրի տէղհամըր իմ մէջէ, կէօղէրինաէ պիր բարլադըք հասըլ օլսուն։

Ճինքի գամիարքըն, եօլա չըգարըր Րօքպրիւն մէվգիֆինէ խապէր վէրիլմէտիկինաէ, պիր միւսաֆիմէ վէ պիր ֆէեաքէթ վըւգու պուլաճաղը մուհադաք օլուպ, պադ միւսաէմէ սէպէպսիէ էզիլէճէք օլան վահօնլարտան հիչ պիր քիմսէնին գէչըրմէ ըլմասը իչիւն օլսունամազ իտի։

Գամիարա հարէքէթ էմրի վէրմէք իւզրէ, մաքինիսթին դուռլանարաղը քիւչիւք պիր էլ չանը, պիր բանգօ իւզէրինաէ օլճաղ յա, Սգօֆ տուրտուղդու մահէլլի թէյք իտիպ, վէ Րօքպրիւն գամիարնա պէքլէմէկ եօլճուլարըն արթընատան կէչիպ մէգքիւր բանգօեա եագլաշար, վէ չանը պըրագ չալտըգտան սօնրա, թէքգար եէրինէ վազ իմտի, վէ քիմսէնինկ նազարը տիգգամիրը ճէպ իմմէքսիզին ղալէպէլիք իչինաէ ղայպ օլտու։

Պու արա տիչտիւկ սէսի իշիտիլտի։ Շէօղէ քի թըքէնին գօմանատանը հարէքէթ էմրի վէրմէքլէ, թրէն եօլա չըգարը։

Օլ էանատէ մէվգիֆ միւտիրի՝ մէճրուհ կազ մէմուրունուն պուլունտուղտա էմիթաա սալատընատան չըգարպ, դարչըտընա չըգան պիր մէմուրա,

— Թրէն կիտիճէք մը, տէյի սիւալ իմտի։

— Էվէթ, միւտիր։

— Րօքպրիւն մէվգիֆինէ խապէր վէրիլտի մի։

— Ճանն իտէրիմ քի վէրիլտի։

Մէվգիֆ միւտիրինին լէհճէսի ծըլտպ։

— Լաքին իֆֆատէնիզ զաթնատան իպապէթ տիր, սէսի, վէ պատէհտու, հէյէճանընատան նաշի սէսի տիմտրէեէրէք, տիւկէր պիր մէմուրա, — Թրէնկին հարէքէթինին քիմ խապէր վէրտի, տէյի սիւալ իմտի։

— Պիլմէմ։

Պու արա մէվգիֆ միւտիր մուաւինկ կէլմիշ օլտուղունտան, վագը օլան սիւալի իշիմտի։

Մէվգիֆ միւտիրի. — Սիզ մի հարէքէթ խապէրի վէրտինիզ։

Մուաւին. — Խա՛յր։

Մի ակը, — (Մէյ դոկտէրէն վեր պաշընը էլլերի իչինէ պլարագ.) Եա՛ Բապա, եա՛ Բապա, տիմէք թրէնին հարէքէթ խապերի վէրիլմէտի՛ն։

Խալգ արասընտա ադիմ պիր թէէսսիւր հասըլ օլարագ, պիրի պիգինե՛։

— Տիմէք, հարէքէթի իչարէթի վէրիլմէմիչ, տիմէքտէ, վէ հէր քէս, գօլտա պուլունան գաթարըն տիւչար օլաճաղը մուխաթարայի ադիմէյի անլամագտա իտի։

Ֆուրթունա էլան չիտարէթլէ էսմէքտէ օլուպ, մէվգիֆ միւտիրի՝ պաղըրարագ.

— Թէճիլէք զէմանընտաքի չանը չալըն, տէյի էմր վէրդիյ վէ պու էմրէ իթաաթ օլունուպ, մէզքիւր չան չիտարէթլէ չալընմահա պաշլատը իսէ տէ, րիւզկեարըն կիւրիւլթիւսիկնաէն, պունդն քէսի Ղօքպրիւն թարաֆընա գատար աքս իթմէզ էօրտու։

Պու սըրատա եալընըզ պիր սէլամէթ իւմիտի պուլունուպ, պու իսէ, Ղօքպրիւն թրէնինին իչարէթ ալմաապղընատան, եօլա չըգմամըշ օլմասը իհթիմալի իտի։

Զաթէպար էլան չալընըն օրտուս։

Պոչ ատա պուպպէյի ասիւման, ճէսիմ պիր սաիգանընն գիւեասըլա բաղլատընտան, հարէքէթի իւզրէ պուլունան իքի թրէնին, քէմալը սիւրաթլէ պիրի պիրինէ տօղրու իլէրիլէտիքլէրի կէօրիւլտիւ։

Մօնթէ-Գարլօ մէվգիֆինին ընթընըմը իւզէրինաէ թօքլանմըշ օլան տէօրթ պէշ եիւզ նուֆուս, քէմալը էնտիչէ վէ իզթիրապ իլէ նէմիճէյի վագըաէա պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Ուիլհամ Սագոթ, լէհճէսի՝ էօլիւ րէնկի կիպի սօլմուշ օլտուղտոգ Ֆալաէ, տիկէրլէրի վիսիլլու, իքի թրէնլէրէ տօղրու պուգրէօրտու։

Նակահ, ումումուն տիհանընտան տէհշէթի սէտասը իչտիրիպ, տիկէր պիր սաիգանըն գիւեասըլա, մաքինալարըն եէկտիկէրինէ չաթարգլարը, իքի թրէնին եէկտիկէրի իւզէրինէ տիւշտիւքլէրի, վէ վակօնլարըն՝ պիրի պիրինէ չարբամալարընըն չիտտէթիլէ գաեալարա տէօքիւլտիւքլէրի կէօրիւլտիւ։

Հէր թարաֆտան «հէքիմ, հէքիմ» տէյի պաղրըշըլը-եօրտու, վէ հէր քէս՝ մահէլլի ֆէլաքէթէ վասըլ օլմագ իւզ-րէ, տէմիր եօլու իւզէրինէ սէյիրթտի։

Սգօթ տախի էհալինին արդասընտան կիթտի։

Ֆէլաքէթի վագըա՝ քէշֆ վէ թախմին օլունանտան չօգ զիեատէ օլուպ, հէր թարաֆտա ինսան նաշէլէրինէ, վէ բար-չալանմըշ ինսան ճիսմլէրինէ թէսատիւֆ օլունմագտա, վէ ա-ճը աճը ֆիղան ու ֆէրեատլէր իշիտիլմէքտէ իտի։

Սգօթ՝ ֆէնէր վէ թօրչալարըն ըշըղըյլա թէնվիր իտիլմիշ օլան մահէլլի ֆէլաքէթտէ իլէրլէտի, վէ մէվճուտ նաշլար ի-չինտէ, ժօրժ տը Նէրվէյ իլէ Մէլանի Կօթիէնին վէ Ֆրէտէ-րիգ Պէրթէնին նաշլարընը թանըմագլա, սիմանընտա էսէրը մէսէրրէթ միւշահէտէ օլունտու։

Իրթէսի կիւն ղազէթալար, պու վագըաեը եազտըլար, վէ մէճրուհլար իլէ վէֆաթ իտէնլէրին իսիմլէրինի իշար իթ-տիլէր։

Վէֆաթ իտէնլէր միեանընտա, իւզէրլէրինտէն չըգմըշ օլան քեազըտլարտան քիմ օլտուգլարը թանըլան վիգօնթ ի-լէ Մէլանի վէ Ֆրէտէրիգին իսիմլէրի տախի պուլունուպ, Ար-նօլտ Տէսվինեը՝ Ուիլեամ Սգօթու գապուլ իթմէզտէն էվվէլ, Էթիէն Պէրօնուն վէրէսէսինտէն իւչ նէֆէրինին տախի վէֆաթ իթտիքլէրինի թահգըգ իյլէտի։

Սգօթ՝ վագըաեը նէ՛ բօսթա վէ նէ՛ թէլէկրաֆ վասը-թասըյլա խապէր վէրմէեի թէճվիզ իթմէտիկինտէն, ֆէլա-քէթտէն իքի կիւն սօնրա Բարիսէ մուվասըլէթ իյլէտի, վէ թապիի իլք տէֆա Արնօլտա վիզիթա վէրտի։

Արնօլտ, Մօնթէ-Գարլօ ֆաճիասընտա Սգօթուն մուհիմմ պիր իշ կէօրմիւշ օլտուղունու զանն իթմիշ իտի իսէ տէ, ֆա-ճիայը մէզքիւրէնին պաշլըճա ֆախլի քիմ օլտուղունու քէշֆ իտէմէմիշ իտի։

Արնօլտ. – (Իրլանտալընըն հիքեաեէսինի տինլէտիքտէն սօնրա.) Մուվաֆֆագըյեէթինի թէպրիք իտէրիմ։ Եագընտա սալիք օլտուղումուզ թարիգ, թէմամիյլէ սէրպէսթ օլաճագ տըր։

Սգօթ. - Եալընըզ բաչավրաճը Բիէր Պէրօ գալտը։

Արնօլտ. - Նիսէ կիթմէզտէն էվվէլ քէնտիսինի կէօրտի՞ւն միւ։

— Էվվէթ, վէ բագընըն թէէսսիրիյլէ կիթկիտէ հալտէն տիւշմէքտէ օլտուղունու անլատըմ։

— Լաքին էօյլէ էհէմմիեէթսիզ քիմսէ՝ հարէքէթիմիզէ մանի օլմամալը տըր։ Օնուն տա իշինի պիթիրմէլիեիզ։

Սգօթ. - (Արնօլտուն կէօզլէրինէ պագարագ.) Ֆագաթ, էֆէնտիմ, պու ֆաճիալարըն սօնու նէ՞ վագըթ կէլէճէք տիր։

— Սօնու նէ վագը՞թ մը կէլէճէք տիր։

— Էվվէթ, վէ օլ զէման նէ՞ օլաճագ տըր։

— Օլ զէման սիզէ նէ՛ պէշ եիւզ պին, վէ նէ՛ պիր միլեօն ֆրանգ վէրմէեիպ, իքի միլեօն ֆրանգ վէրէճէեիմ։

— Պու մէպլաղ սաեէսինտէ, պիզտէ, եանի Թրիլպի վէ պէն նամուսքեարանէ եաշաեապիլէճէեիզ։ - Էյի խաթրըմա կէլտի, Թրիլպի նէ՞ օլտու։

— Էվամիրիմի իճրա իտիեօր։

— Քէնտիսինի կէօրէպիլի՞րմիեիմ։

— Շու տագըգատա քէնտիսինի կէօրմէքլիկին մուխաթարալը տըր։ Պիր գաչ կիւնէ գատար պիրի պիրինիզի կէօրմէմէլիսինիզ։

— Բէք էյի ... անճագ ...

— Անճագ նէ՞։

— Հիսապլարըմըզը սուրէթի գաթիեէտէ թէսվիեէ իթմէք իչին, նէ՞ վագթա գատար պէքլէմէք լազըմ տըր։

— Հաեաթտա գալաճագ էն սօն վարիսին միրասա սահիպ օլաճաղը զէմանա գատար ... Վատլարըմը թութմամ տէյի վէսվէսէ՞ մի իտիեօրսուն։

— Ասլա ... սիզէ էմնիյեէթիմ վար տըր, վէ հարէքէթի վագըամ իլէ էմնիյեէթիմ օլտուղունու իսպաթ իթտիմ զանն իտէրիմ ... լաքին միլեօնլարը պուլունմաեան պիր քիմսէ իչին իքի միլեօնա սահիպ օլմագլըգ՝ քէյֆլի պիր հալ իտուկինի սիզ տէ տէրք իտէպիլիրսինիզ։

— Պիր ան էվվէլ չու իհթիեար բաչավրաճըեր մէյտան-տան գալտըրմաեա ունութմա։

— Օլ պապտէ էմին օլուն։

59

Օ կիւնիւ, Ուիլեամ Սգօթ, Գօրտիէ նամ խայրխահ քիմ սէ գըեաֆէթինէ կիրիպ, բաչավրաճըլար խանընա կիթտի։

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէճհլէ, Սէնթ-Ուան մէյխանէ-սի սահիպինին իսթիգրազ իթտիկի ագչէ սաեէսինտէ, բա-չավրաճը հէման հէր կիւն սէրխօշ օլմագտա օլուպ, իշտիկի ապսէնթ վէ բագը՝ սինիրլէրինի զայիֆլէթմէկէ պաշլամըշ ի-տի, վէ հէր կիւն Եա պիր սօգագ քէօշէսինտէ եախօտ մէյ-խանէտէ գալտըղընտան, հիւքիւմէթ մէմուրլարը մարիֆէ-թիյլէ կիճէլէյին պիր մէրքէզէ կէօթիւրիւլմէքտէ, վէ սապահ-լաեըն իգամէթկեահը պուլունտուղու ճիհէթլէ, սէրպէսթ պրագըլմագտա իտի։

Սգօթ, պիր հաֆթատան պէրու Բարիստէն ուզագտա պուլունտուղունտան, քէնտիսինին էսնաի զայպուպէթինտէ, Սէնթ-Ուանտա օլանը կէչէնի պիլմէեօրտու։ Իմտի, տօղ-րուճա Գուրօն տէ Բուա-տը-Ֆրանս նամ մէյխանէեէ կիթ-տի, վէ քէնտիսինի բօլիս խաֆիեէսի զանն իտէն մէյխանէճի գարըեա միւրաճաաթլա,

— Սապահ խայր, ազիզէմ գատըն, նէ խապէր վար, տէյի սիւալ իթտի։

— Եալընըզ պիր խապէր վար, անը տա պիլմէլիսինիզ։

— Մէմուրիեէթլէ վիլաեաթտա պուլունուեօրտում. օ սէպէպլէ պիլէմէմ։

— Պապա Պէրօ Էօլտիւ։

— Էօլտիւ միւ։

— Էվվէթ, էօլտիւ, հէմ կէօմիւլտիւ։ Պու սապահ քէն-

տիսինի Իվրի մէզարլղընա կէօթիւրտիւլէր, քեաֆֆէյի բաչավրաճըլար տա ճէնազէ ալայընտա հազըր պուլունտուլար։ Էօլմէսի տէ բէք թօհաֆ օլտու։ – Շու տէսթկեահըն գարչըսընտա բաչավրաճըլըգ քիւֆէսի սրրթընտա պուլունարագ թիւթիւն չիպուղունու եագարքէն, պիրտէն պիրէ աղզընտան մավի պիր ալէվ չըգըպ, եէրէ տիւշտիւ, վէ պէշ տագըգա սօնրա թէսլիմի նուհ իթտի։ – Մուայեէնէ իչին կէլէն թապիպ՝ պու վագըաեը ղարիպ պուլտու։ Ղալիպա սօն տէրէճէ իչրէթ գուլլանմագլըղընըն նէթիճէսի պու իմիշ։ – Պէնճէ, ֆագիր պիր քիմսէ իչին բէք ալէա պիր էօլիւմ...

Ուիլեամ Սգօթ, խըզմէթինին պու սուրէթլէ գօլայլաշմըշ օլմասընտան մէմնուն օլարագ, Սէնթ-Ուան տայիրէյի պէլէտիեէսինէ կիթտի, վէ Բիէր Պէրօնուն վէֆաթ գայտընըն պիր սուրէթինի չըգարթտըրըպ, Արնօլտ Տէսվիներեա կէօթիւրտիւ։

Պէօյլէճէ Էլմաս Թաճիրի վէ Էլլի պիր միլեօն ֆրանգ սահիպի օլմուշ օլան Էթիէն Պէրօնուն վարիսլէրինտէն Ժիւլ Վէրիէր իլէ Անժէլիքտէն ղայրի քիմսէ գալմատըղընտան, պունտան պէօյլէ մէրգում իչին մէյտան աչըլտը։

Արնօլտ, Անժէլիք իլէ էվլէնտիկինտէ, արզու իթտիկի մագսէտինէ եագլաշմըշ օլաճագ իտի, ֆագաթ պու մագնէտէ վասըլ օլմագ իչին, Էթիէն Պէրօնուն նաշընըն պուլունմասը լազըմէտէն իտի, չիւնքի եէկեանէ վարիս գալմըշ օլան Ժիւլ Վէրիէր իլէ գըզը Էթիէն Պէրօնուն միրասընա միւթէսարրըֆ օլապիլմէք իչին, սահիպի միրաս օլան քիմսէնին վէֆաթ իթմիշ օլտուղու բէսմէն թաստիգ գըլընմալը իտի։

Պու սրրատա եալընըզ պիր շէյ՝ միւշքիլաթը ազիմէ իրաեէ իտիպ, պու իսէ, Արնօլտ Տէսվիներտան ղայրի հէր քիմ օլսա, էօնիւ ալընամազ միւշքիլաթ ատտ իտէպիլիր իտի։

Ֆիլվագը, Ժիւլ Վէրիէր իլէ քէնտի հագգընտա շիւպհէեէ մահէլլ վէրմէքսիզին, Էթիէն Պէրօնուն նաշէսի բօլիս մարիֆէթիյլէ նա՞սըլ պուլտուրուլապիլինիր իտի։

Ֆագաթ Արնօլտ՝ պու կիպի միւշքիլաթտան տիւշարը եէյիս օլանլարտան օլմաեըպ, մէրգում, իճրա իթտիկի տէհշէթ-

լի ֆաճիանըն քեաֆֆէյի թէֆէրրուաթընը պիլ սուրէթի մահիրանէտէ հիսապ իթմիշ իտի։

Շէրիքլէրի՝ վաղիֆէլէրինի իճրա իթմիշ օլուպ, էօյլէ պիւեիւք պիր սէրվէթէ վէ Անժէլիքէ միւթէսարրըֆ օլմագ իչին պու ֆաճիանըն էն սօն գըսմընը իճրա իլէ իքմալ իթմէքլիք իսէ քէնտիսինէ այիտ պուլունմագտա իտի։

* * *

Մատմուազէլ Վէրիէր՝ Էմիլ Վանտամըն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու ժօրժ տը Ներվէյտէն խապէր ալտըղը կիւնտէն պէրու, Մալնու սէյֆիեէսինտէ կէչիրիլէն էօմրիւն լէթաֆէթի ղայպ օլտու։

Անժէլիք պիր հաֆթա գատար աղըր սուրէթտէ խածթալանըպ, հէքիմ պիլէ ճիտտէն տիւչարը էնտիշէ օլմաեա պաշլամըշ իտի, ֆագաթ պու տէֆա տա կէնճլիք գուվվէթի, վէ վիճուտճա եաբըլըշը սաեէսինտէ քէսպի իֆագաթ իթտիշու գատար քի, ազիմ պիր մահզունիյեէթէ կիրիֆթար օլտուղունտան, հէր քէստէն ուզագլանարագ, եալընըզ վագըթ կէչիրմէքտէ, վէ բահիպէեէ պիլէ թէպէսսիւմլէ պագմաեա գուվվէթի օլմաերպ, բուհսուզ պիր ճիսմ կիպի եաշամագտա իտի։

Պիր ազտան մէրգումէեէ նագլը քէլամ իտէճէեիզ, լաքին շիմտիլիք Արնօլտ Տէսվիներտան պահս իտէլիմ։

Ուիլեամ Օգօթ իլէ Թրիլպի հագգընտա շիւպհէ իթմէկէ պիր սէպէպ պուլունմաեօրտու իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի, մէզքիւր իքի շէրիքլէրի հագգընտա շիւպհէ իտիեօրտու։ Ֆիլվագը պունլարտան պիրի, էմրի պասիրէթ խիլաֆընտա օլարագ, աղզընտան պիր քէլիմէ գաչըրսա, քէնտիսինին մահվ օլաճազը տէրքեար իտի։

Պունտան գաթինազար, Արնօլտ Տէսվիներ ինսան գալպինի բէք ալէա թագտիր իթտիկինտէն, քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի.

— Վատ իթտիկիմ մէպլաղը քէնտիլէրինէ թէէտիեէ իթտիկիմտէ, մէմնուն կէօրիւնէճէքլէր տիր, վէ պէլքի տէ մէմ-

նուն օլաճագլար տրր։ Լաքին վատ օլունան ագչէեի ալտըգ-
տան սօնրա, տիւշիւնէճէքլէրինտէն, ալտըգլարը մէպլաղ նէ
գատար տախի օլսա, քէնտիլէրինէ քեաֆի կէօրիւնմէեէճէք
տիր, վէ տաեիմա իւզէրիմտէ թէէսսիր վէ նուֆուզլարը պու-
լունաճաղընտան, իսթէտիքլէրի զէման քէնտիլէրինի խօշնուտ
իթմէեէ մէճպուր օլաճաղըմ, վէ պու ճիհէթլէ, քէնտիմ իչին
տէյիլ, իլլա անլէր իչին չալըշմըշ պուլունաճաղըմ։ — Էվվէթ,
էվվէթ, պիր ալէթ ֆայտէսիզ օլուր իսէ, անը մահվ իտէր-
լէր, վէ էմրի պասիրէթ սահիպի օլան՝ պէօյլէ սըրալարտա
թաճիլ իտէր։ Իմտի, պէն տէ սէրիան իշիմի կէօրմէլիեիմ։

Ամընօլտ Տէսվիններ, Մալնու սէյֆիեէսինտէ իգամէթ իթ-
տիկի տայիրէտէն, քիմսէնին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթ-
մէքսիզին իսթէտիկի զէման սէրպէսթճէ կիրիպ չըգապիլիր
իտի։ Մէրգում, բաչավրաճը Բիէր Պէրօնուն վէֆաթը խապէ-
րինի Ուիլեամ Սգօթտան ալտըղը կիւնիւն ագշամը, միւթա-
տը վէճհլէ Վէրիէր իլէ պիրլիքտէ Մալնուեա ավտէթ իտիպ,
իքիսի տախի, թաամտան սօնրա պաղչէտէ կէզինտիլէր, վէ
քէնտի իշլէրի վէ թասավվուրլարը հագգընտա կէօրիւշտիւլէր,
Պու արա, սէյֆիեէտէ Պլանշթօն իսմիյլէ թանըլմըշ օլան Թրիլ-
պինին՝ Ֆօրէսթէ իլէ միւլագաթ իթտիկինի կէօրտիւլէր։

Թրիլպի՝ պաղչէնին պիր թարաֆընտա պազը ատէմ իզ-
լէրի. վէ թավշան գաբանճալարը կէօրմիւշ օլտուղունտան,
մէրգում Ֆօրէսթիէ պու իզլէրի վէ գաբանճալարը մուայեէնէ
իտիեօրլար իտի։

Վէրիէր. — (Մէրգումլարա խիթապէն.) Նէ՞ վար օ-
րատա։

Սախթէ Պլանշթօն. — Շու վար քի, էֆէնտիմ, իճրա իթ-
տիկիմ տիգգաթ վէ նէզարէթէ բաղմէն, պազը սէրսէրիլէր
էլան պաղչէեէ կիրիեօրլար։

— Էմի՞նմիսինիզ։

— Իշթէ իսպաթը։

Թրիլպի՝ պու սէօզիւ սէօյլէտիկի զէման թավշան գաբան-
ճալարընը կէօսթէրտի, վէ իլավէթէն տախի շէօյլէ սէօյլէտի.

— Իշլէնմիշ թօբրագ իւզէրինտէ աեագ եէրլէրի կէօր-

տիւմ, վէ գըրըլմըշ ադաճ տալլարընա թէսատիւֆ իթտիմ։
– Պաղչէ գաբուսունտան էլլի ատըմ ուզագտա տիվարըն իւ-
ղէրինէ չըգըլարագ, պուրաեա կիրիլտիկինի անլատըմ։ Կէլին,
միւսիւլէը, սիզ տէ կէօրիւն,

Թրիլպինին՝ վէրիէը իլէ Տէսվինեըեը կէօթիւրտիւկիւ
մահէլլտէ, ֆիլմագը տիվարտան չըգմագլըգ էաերլէրի մէվ-
ճուտ օլուպ, վէրիէը՝ Թրիլպիեէ խիթապէն,

— Լաեըգըլլա նէզարէթ իտին, տէտի

Թրիլպի. – Թէէմին օլուն քի, միւսիւլէը, չըգան կիճէ
պուրաեա կիրմիշ օլան հայտուտ, պու մուամէլէսինի թէճ-
տիտ իթտիկինտէ, պուրատան սաղ տիշարը չըգամաեաճագ
տըը։

— Բէք էյի իտէըտինիզ, Պանչթօն, լաքին քէնտինիզի
տէ սագընըն։

— Նէ՞տէն սագընաեըմ։

— Պու թէզքիրէսիզ ալճըլար միւսէլլահ տըրլար, վէ
պիր ինսանըն էօմրիւնէ. թավշան էօմրիւ գատար էհէմմիեէթ
վիրմէզլէը։ Էկէր քէնաիլէրինի գօլլատըզընըզը անլարլար ի-
սէ, էվվէլա անլէը գուրշուն սըգարլար։

— Էֆէնտիմ, հիչ էսէֆ իթմէէին, պէն, քէտիլէը կիպի,
կիճէլէրի քէք բարլագ կէօրիւրիւմ, վէ թիւֆէնկինին մէնգի-
լի տէ ղաեէթ ուզագ տըը։ Պու ապշամ, սաղ թարաֆտա
կէօրտիւկիւնիւզ չու սիւեիւք աղաճըն արգասընտա կիղէ-
նիպ գօլլաեաճաղըմ։

— Հասըլը էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմաեըն։

— Սիզ էմին օլուն, պէն էօմրիւմիւ գաեըրմաեը պիլի-
րիմ։

Վէրիէը՝ Տէսվինեը իլէ կէզմէքլիկինէ տէվամ իթտի։
Աբնօլտ, պու միւնասիպէթլէ, ավ պէքճիսինին կիճէ վագթը
սիքէը մադամընտա գուլլանաճագ օլտուղու ադաճըն մէվգի-
սինէ տիգգաթ իթտի։

Սաաթ օն պուչուգտա, իքի Հէրիքլէը, միւթաալլըը
վէճհլէ, քէնտի խուսուսի տայիրելէրինէ չէքիլտիլէը։

Պիր սաաթ սոնրա, Թրիլպի՝ թիւֆէնկինի ումուզունա ա-

չարագ գուլիպէնթուէն չըգլնպ, մալիւմիւմիւզ օլան մահէլլտէ քէնտիսինի սիքէրլէտի։

Մէրդիւմ, եիկիրմի տագըդաճան պէրու օրատա պուլունմագտա իքէն, արգասընատա պուլունան աղաճ տալլաբըն գըմըլտանտըրըրը իչիմտի, վէ պիւ փէսինտէ մէտալ իմէտիկի պիր թարափտան կէլմէքտէ ալմասընա թէճաճիւպ իտէրէք, պիրտէն պիրէ տօղրուլուպ, արգասընա ապէօնտիւ, վէ գարտանլըգտա ջիթրաֆը ղմէպէսիւպ իմամկէ վէ ահնլէմէկէ պաշլատը։

Անչ ածնրա, տալլաղի թէքրար տալլանմագլա, Թրիւպի եիւքսէք սէտա իլէ,

— Քիմ տիր օղ տէյի պաղընտը։

Լաքին ճէվապ վէրիլմէտիկի կիպի, տալլարըն գըմըլտանըրը տա տուրտու։

Նախթէ պլանչթօն, հալէա էթրաֆընա պագրեօրտու փսէտէ, աղաճլարըն քէսրէթինտէն նաչի հիչ պիրը չէյ կէօրէմէեօրտու։ Վագտա եանըլմըշ օլտուղունու զանն իմտի իսէտէ, կէօղլէրինի, քէնտիսինտէն եիկիրմի տորմ ուզագտա պուլունան չօպան բիւսկիւլիւ չալըլարընտան աերըմատը, վէ պիրտէն պիրքէ, մէղքիւր չալըլարըն գըմըլտանմագտա օլտուղունու զանն իլէ, թիւֆէնկինի հազըրլատը, վէ պիւլճնտի ավազ իլէ,

— Օրատա քիմ վար իսէ, ճէվապ վէրտին, եօգսա աթէշ իտճէեիմ, տէտի, վէ պու պէօղունիւ հէնուզ պիմիրմիշ իքէն, պիր րէվօլվէր բամըլտերըշը իչիտիլմա։ Թրիւպի, թիւֆէնկինին թէթիկինէ էլ տօգունտուրմատա վագթը օլմադտան, մանգթալէն եէրէ ձերիլտի, վէ պունի վագըմտա, դիքր իմտիկիմիզ չալըլարըն արգասընտան, էլինտէ պիր րէվօլվէր թուրմուշ օլան պիր ատէմ չըգըպ, մերիան նաչըն եանընա կէլտի, վէ պունուն էլային էյմէն տիւյմէլէրինի ձէօքիպ, էլինի ճիրըկի իւզէրինէ վաղ իմամէնտէ, գալպինէն տանըպէնսի տուրմուշ օլտուղունու անլատը։

Գուրշուն՝ մէրգումունն գաֆտաընա կիրմիշ օլտուպտան, աճինատէ վէֆատ իմամիշ իտի,

Շիւպհէսիզ օգուեանլարըմըզ թարաֆընտան թանըլմըշ օլան Արնօլտ Տէսվիններ, քէնտի քէնտիեէ,

— Արթըգ պունտան գօրգմաեա սէպէպիմ գայմատը, տէտի։

Պատէհոս ավ պէքճիսինին թիւֆէնկինի ալըպ, պիր տէֆա պօշայթտըգտան սօնրա, պիրուհ օլան ճիսմին եանընտա պրագտը։

Արնօլտ Տէսվիններ՝ իչպու սօն թէտպիրի պայրիրէթքեարանէեի տախի իթթիխազ իթտիքտէն սօնրա, քիմսէ թարաֆընտան կէօրիւլմէքսիզին վէ իշիտիլմէքսիզին, սէյֆիէեէ ավտէթ իթտի։

Հէնուզ օտասընա կիրիպ եաթաղընա եաթմըշ իքէն, սէյֆիեէնին բէնչիրէլէրի աշըլտը։ վէ ներտիվէնլէրտէ աեագ սէսլէրի իշիտիլտի։ Քէնտիսինին օտա գաբուսու տախի չալընտըղընտան, Արնօլտ։

— Քիմ տիր օ, տէյի սօրտու։

— Պէնիմ, Վէրիէր տիր։

Տէսվիններ եաթաղընտան աթլաեըպ, կիճէլիք պիր էլպիսէ կիեինէրէք։

— Կիրինիզ, տէտի, վէ չէրիքինին՝ էլինտէ պիր մում իլէ իչէրի կիրտիկինի կէօրտիւկիւնտէ, - Նէ՞ վար տըր, տէյի իլավէթէն սիւալ իթտի։

— Հիչ պիր չէյ իչիթմէտինիզ մի։

— Խայր, դեռ եօրտում, սիզ պէնի ոչեանտըրտընըզ։

— Պաղչէտէ թապանճա սէսլէրի իշիտիլտի։

— Հա հա, շիւպհէսիզ Պլանշթօն օլաճագ տըր ... պէսպէլլի թէզքիրէսիզ ավճըլար իլէ մուարազաեա թութուլմուշ տուր։

— Պէն տէ էօյլէ օլտուղունու շիւպհէ իթվէեօրում, - Խըզմէթքեարլար Ֆօրէսթիէեէ խապէր վէրմէեէ կիթտիլէր։ Լաքին վուգու հայի պիզտէ կիտիպ անլամալըերզ։

— Էլպիսէմի կիեինմէք իչին պանա միւսաատէ իտին, պիրլիքտէ կիտէրիզ։

Պէշ տագըգա սօնրա, իքի չէրիքլէր պաղչէեէ էնտիլէր։

Ֆօրէսթիէ իլէ արապաճը վէ տիկէր պիր խըզմէթքեար էլլէ-
րինտէ ֆէնէրլէր օլարագ պէքլէեօրլար իտի։ Ֆէրհալ ճիւմլէ-
սի ավ պէքճիսինին գուլիպէսինէ տօզրու եօլա չըգտըլար, վէ
պիւեիւք մէշէ տղաճընըն եագընընտա, հէնուզ սօղումամըշ
օլան Թրիլպինին Նաշէսինի պուլտուլար։

Մէրգումուն թէմլիմի բուհ իթմիշ օլտուղու թէպէյեիւն
իթտիկինտէ Տէսվիններ,

— Պիչարէ Պլանշթօն, քէնտիսինի կէօզէթմէսինի, վէ
թէզքիրէսիզ ավճըլարըն, թավշանլար կիպի քէնտի իւզէրինէ
տէ աթէշ իտէճէքլէրինի արա սըրա իխթար իթտիկիմտէ,
ատէթա բէյղամպէրլիք իթմիշիմ... Խապիսլէր քէշֆիմի տօղ-
րու չըգարտըլար... լաքին Պլանշթօնտա քէնտիսինի միւտա-
ֆաա իթմիշ, չիւնքի թիւֆէնկի պօշանմըշ տըր, տէտի։

Մէզքիւր նաշէ գուլիպէեէ կէօթիւրիւլիւպ։ պատէհու
Վիլիէ բօլիս գօմիսէրինէ քէյֆիեէթ խապէր վէրիլտիկինտէն,
մէրգում գօմիսէր՝ ժանտարմալար իլէ վասըլ օլտու։ Պաղչէ-
նին հէր թարաֆը արանըլտը իսէտէ, թապիի հիչ պիր նէ-
թիճէ հասըլ օլմատը։

Իրթէսի կիւն Մէլին միւտտաիի ումումիլիք հէյեէթի
Մալնուեա մուվասըլէթլէ, գաթիլ զանն օլունան թէզքիրէ-
սիզ ավճըլարա գարշը թահգըգտթա իպթիտար օլունտու։

Պու թահգըգաթըն հիչ պիր նէթիճէեէ միւնճիրը օլմա-
եաճաղը մալիւմ իտի։

Արնօլտ Տէսվիններ սէրպէսթճէ նէֆէս ալմաեա պաշլա-
տը։ Իքի շէրիքլէրինտէն պիրի օրթատան գալգմըշ օլուպ,
եալընըզ Ուիլեամ Սգօթ գալմըշ իտի քի, անըն տա իճապը-
նա պագաճագ իտի։

Արատան իքի կիւն միրուր իթտիկինտէ։ Արնօլտ, պաղը
խուսուսի իշլէրինի վէսիլէ իտէրէք, սապահըն ալաֆրանկա
սաաթ օնունտա շէրիքինտէն այրըլըպ, պիր լօդանթատա գահ-
վալթը իթտի, վէ պատէհու պիր արապաեա բաքիպէն,
ժարտէն տէ Բլանթա կիթտի։

Մէրգում, Ուիլեամ Սգօթուն խանէսինէ ազիմէթ իթ-
մէքլէ, անը, խանէսինտէ պուլուպ,

— Սանա Թրիլպիտէն խապէրլէր կէթիրտիմ, տէտի ։

— Թրիլպի նա՞սըլ տըր ։

— Բէք էյի տիր. եալընըզ սըգըլըեօր . . . իշլէրիմիզին թէսվիեէսինի արզու իտիեօր, վէ նամուսուլլա գազանըլմըշ օլան պիր սէրվէթ սաեէսինտէ իսթիրահաթ իթմէք իսթէեօր։

— Հագգը վար տըր ։ ինսանըն էօմրիւ զաթէն գըսսա տըր ։ Պիր պախթ բիեանգօսունտա պիւեիւք պիր իքրամիեէ գազանըլըրսա, պէքլէմէքտէն իսէ, պիր ան էվվէլ անտէն իսթիֆատէ իթմէք էվլէա կէօրիւնիւր ։

— Պէն տէ օ էֆքեարտաերմ, ֆագաթ սէն պիլիրսին քի, սիզէ օլան պօրճումու հէման շիմտի էօտէեէմէմ։

— Պունու պիլիեօրում, էֆէնտիմ, լաքին հէր իշ պիթմիշ օլտուղու հալտէ, ալէլ հիսապ պիզէ պիր մըգտար ագչէ վէրիրսէնիզ, գուսուրունցին թէտարիքինէ պէքլէրիզ։

— Պու հագգընըզը թաստիգ, վէ իշպու արզունուղու իճրտեէ հազըր օլտուղումու պէեան իտէրիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ . . . ալէլ հիսապ պիզէ նէ՞ միգտար մէպլաղ վէրէպիլէճէքսինիզ։

— Պու ագշամ միգտարընը թայեին իտէրիզ։

— Պու ագշա՞մ մը . . . պու ագշամա պրագմաեա նէ՞ սէպէպ վար տըր։

— Ջիւնքի Թրիլպի, պիր կիճէ իչին Մալնու սէյֆիեէսինտէքի մէմուրիեէթինի թէրքլէ, պու ագշամ սաաթ օնտա Բարգ-Սէն-Մօրտա, էգօ ճատտէսինտէքի խանէտէ պուլունաճաղընտան, սէնին տէ օրաեա կէլմէքլիկինի իխթար իտէրիմ։

Ուիլեամ Սգօթ՝ Արնօլտուն իֆատէսինի տինլէտիկի սըրատա, միւթէֆէքքիր կէօրիւնիւեօրտու, վէ Արնօլտ Տէսվիներ իսէ, խաֆիէն մէրգումու թէճէսսիւս իտիեօրտու ։

Սգօթ . — (Շու ճօլտա քէլամա տէվամ իյլէտի .) Լաքին Բարգ-Սէն-Մօրտա պուլունմագլըղըմըզա նէ՞ սէպէպ վար տըր։ Զանն իտէրիմ քի, նէֆսի Բարիստէ եա սիզին խանէնիզտէ եախօտ պուրատա պուլուշապիլիրիզ։

Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի՝ շէրիքինին ֆիքրինի, պիր քի-

թապ օգուրճպսընա աչիքներքէն անչապրդընտան , պիրտէն պիրէ ,

— Հագգըմտա չիւպհէ՞ ալ իտիկօրսուն , տէյի պիւաչ իմետի ։

Սգօթ , (էնտիչէ ելէ .) Թայը , գագամէ ...

— Յագամէ գալան լագըմ տէյիպտիր , Մատէմ քի մէյտանա պիր մէգելէ գօյտուն իսէ , ճէվապ վէրմէք իսթէրիմ , ճէվապըմտա բէք սատէ տիր ։ Պուչուչաճաղ մահէլլեմիզի Թրիպի ինթիհապ իմժիչ օլուպ , վերգում Մալնուտան Բարդ -Մէն-Մօրա ագալլի պիր սաաթտա վասըլ օլաճաղընտան , զայպուպէթինին կէօղէ չարբմաքնը իսթէմէվէքտէ տիր ։ — Մէյֆիեէաէն գաթիէն հարէքէթի զէմանընա գատար , հէր կէձինա պասիրէմ սիզիքտէն սագընմալը տըր ։

Սգօթ՝ պու իֆատէնի հագգը պաէչարագ ,

— Թամ սաաթ օնտա էգօ ճաղտէսինէ կէլիրիմ , տէտի ։

— Պէն սիզտէն եվվէլ օրաէա կիտիպ , իքինիզէ տէ գաբուժու աչարըմ ։

— Օ կիճէ բարա ալաճա՞գմըըզ ։

— Եվվէթ , սիզի խօշնուտ իմ մէք իւզրէ , չիմտիլիք պիւեիք պիր միգտարտա բարա վէրէճէնիմ ։

Ցէսիինեը՝ Սգօթտան այրըլըպ Թիվոլի օտգաղընա կիմ , ոի ՞ վէ օրատա սաքին պիր ֆիքր իչէ պիր մէքթուպ վիւա վէտտեի եաղըպ , պուննուն հէր պիրի ճիւմլէսի , հէր պիր քէլիմէսի իւզէրինէ արիզ ու ամիգ տիւշիւնտիւ . պատէհու պէչ եաղա չէքիպ , միւավէտտեին պիր մում ըչըղընտա եագտը ։

Մէրգում , իչպու մէքթուպու մահֆազա տէրուննինէ վազ իլէ մէօհիւրլէտի , վէ իւզէրինէ տէ ,

«ԶԱՊԹԻԵԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷ ԲՕԼԻՍ ՄԻՒՏԻՐԻ ԷՃԷՆՏԻԵԷ»

աէօղլէրինի եաղտը , վէ մահֆազաեա պիր բուռ եաբըշտըրըպ , ճիզտանընտա սագլատը ։

Մուախխարէն եէտինէ պիր րէվօլվեր իլէ պիր փէֆէթ ատնախթար , վէ պիր միգտար քեաղըտ ալըպ , քիւչիւք պիր ճլ չանթատընա պուննըրը վազ իմտի , վէ էչպան չանթատը պիր-

լիքտէ ալարագ, օթէլտէն հարէքէթլէ, պիր քիրա արապա-
սընա բաքիպ օլտու, վէ արապաճըեա Պօմարշէ պուլվարընա
կիթմէք իսթէտիկինի պիլտիրիպ, մէզքիւր պուլվարտա արա-
պատան էնտիքտէն սօնրա, Բարիսէ մուվասըլէթինտէն պէրու
միւսթէճիրի պուլունտուղու քէօշկէ ազիմէթ իյլէտի։

Օրատա պիր սաղտըգ աչտը քի, էթիէն Պէրօեու թէլէֆ
իթտիքտէն սօնրա, մէրգումուն քեաղըտլարընը, վասիյէթնա-
մէսինի, քեաֆֆէյի վարիսլէրինէ եազմըշ օլտուղու մէք-
թուպլարը վէ սայիրէյի հավի օլան չանթասընը անտէ սագ-
լամըշ իտի։

Թիվօլի սօգաղընտան քիւչիւք պիր չանթա տէրունինտէ կէ-
թիրտիկի քեաղըտլարըտա էշեայը մէզքիւրէ իլէ պիրլէշտիրտի։

Արնօլտ, սաաթ ալթըեա գատար պէքլէեիպ, պատէճիք
էթիէն Պէրօնուն չանթասընը պիրլիքտէ ալարագ, եօլա չըգ-
տը, վէ բօլիս միւտիրինէ խիթապէն եազմըշ օլտուղու մէք-
թուպու բօսթախանէտէ պրագըպ, պիր լօգանթատա թաամ
իթտի, վէ անտէն Վէնսան տէմիր եօլունա ազիմէթ իյլէտի։

Թամ սաաթ տօգուզտա, էզօ ճատտէսինտէքի խանէեէ
տուխուլ իլէ, մունմլարը եագտը, վէ կէթիրտիկի չանթաեը,
զաթէն էթիեէն Պէրօնուն էշեասընը գօնուլմուշ օլտըղը տօ-
լապտա հըֆզ իթտի, վէ տօլապըն դաբու անախթաբընը տա
իւսթիւնէ պըրագտը, վէ սաաթ օնտա մուվասըլէթ իտէճէկի
մայիւմիւմիւզ օլան Ուիլ Սգօթա պէքլէեէրէք, պաղչէեէ
էնտի։

Հավա պօզուգ վէ գուպպէյի ասիւման պուլութլու օ-
լուպ, էվին էթրաֆընտա վէ սահրատա, հէման մահզունիյ-
եէթպախշ պիր սիւքիւթ հիւքմ իտիեօրտու։

Արնօլտ վագթըն կէչմէքտէ օլտուղունու տէրք իտէմէեէ-
րէք վէ կէրէք ագչէ վէ կէրէք աշգ ու սէվտա խուսուսընտա-
քի արզուլարընա եագընտա նայիլ օլաճաղընը միւլահազա
վէ թէֆէքքիւր իտէրէք, տէրունը պաղչէտէ պիր միւտտէթ
տօլաշըպ, պու եօլտա տալկընլըգ իչինտէ պուլունմագտա ի-
քէն, պիր սաաթ գուլէսինին օն չալմասը՝ մէրգումու տալկըն-
լըգտան այըպ վէ հէման այնի վագթտա ճատտէ իօզէրինտէ

ատըմ սէսի իշիտիլիպ, պու ատըմլար՝ պաղչէնին բարմագ-լըգ գաբուսու էօնիւնտէ տուրտու, վէ չան չէքիլտի, վէ Արնօլտ գաբուեու աչմասընտա, - Սգօթ։

— Կէօրիւեօրսունուզ ա՛, էֆէնտիմ, թամ վագըթտա կէլտիմ, տէտի։

Արնօլտ. - (Բարմագլըգ գաբուսունու գաբաճարագ) Էվ-վէթ, սէն Թրիլպիտէն տահա տօղրու պուլունտուն։

— Թրիլպի հէնուզ կէ՛լմէտի մի։

— Խայր, ֆագաթ թէաճճիւպ իտէճէք սէպէպ եօգ տուր, չիւնքի սաաթ օն թամ չիմտի տիր . . . հայտի իշէրի կիրէլիմ, կէօրիւշէրէք Թրիլպիեէ պէքլէրիզ։

Պու սուրէթլէ մէրգումլար քէօշկէ տախիլ օլտուլար։

Սգօթ, Էթիէն Պէրօնուն գաթլի կիճէսինտէն պէրու օտ ըաեա աեագ պասմամըշ իտի։

Արնօլտուն Սգօթու կիրտիրտիկի օտա՝ տէօրթ ատէտ մումլարըն ըշըղըյլա միւքէմմէլէն թէնվիր իտիլմիշ օլուպ, ըՍ-գօթ, էթրաֆընա աթֆը նազար իլէ, իզհարը հայրէթ իյլէ-մէքտէ իտի։

Արնօլտ. - Հազզ իթտի՞ն մի։

Սգօթ. - Շիւպհէսիզ։

— Պէլքի եազ մէվսիմինի, Թրիլպի իլէ պիրլիքտէ պու սէյֆիեէտէ կէչիրմէքլիկի արզու պիլէ իտէրսին, վէ սէնին ի-լէ Թրիլպինին, պանա իթտիքլէրինիզ հիւսնի խըտմէթլէրի-նիզէ միւքեաֆաթ օլմագ իւզրէ պու սէյֆիեէեի հէտիեէ մագամընտա սիզէ թէրք իթտիկիմտէ, դապուլ իյլէրսին, տէյի՞լ մի։

60

Սգօթ, Արնօլտա պագարագ,

— Էյլէնի՞եօրմուսունուզ, տէտի։

— Էյլէնմէտիկիմի ֆիիլէն իսպաթ իտէճէեիմ։ - Սէնի

վէ Թրելաիեի մուավինէլէրիմ իթմէկի տիւշինտիւկիւմ կիւն , միւսթագպելլինիզի տախի տիւշինմիւշ օլտուղումու անլաեաճագսըն : – Շուրատա օթուը :

Սգօթ՝ Ալնօլտուն կէօսթէրտիկի իչկէմիէտէ օթուրտուղունտա , Տէսվինեը՝ մուգատտէմա Ուիլեամ Սգօթ նամինա սաթըն ալմըշ օլտուղու սէչիկէնին հէօճճէթինի ճիղտանընտան չըգարտը. վէ պունուն տիւրթիմիւնիւ պէրպ , իրաեէ իչ տէրէք ,

—Ամանա չայիտ օլան չու հէօճճէթիի օգու , օլ վագըթ էչլէնիպ էչլէնմէտիկիմի անլաեաճագսըն , ժէտի :

Սգօթ , թէաճճիւպլէ մէգբիւր տամղալը քէաղըտա աթֆը նազար իթտի վէ իւչ սաթըրլարընը օգուր օգումազ թէաճճիւպի պրթտը , չինքի հէօճճէթին պալէայընտա , Տէսվինեը նըն իֆատաթընա թէմամիչչէ մուվաֆրգ օլարագ , «Վազիան իւ նէտա կոն ալը Քուօֆտան Իչլընտա Քնեպաալնտան գեօւ Ուիլեամ Սգօր վ ասիէ » պէօղլէրի եաղըլմըշ իտի :

Ձիվագը սէչֆիևէչի մէգբիւրե , մէղգում նամինա սաթըն ալընմըշ օլուպ , պու պապատ չիւպհէ իթմէկէ մահէլ եօգ իտի : Տիմէք Արնօլտ , ֆէվգելատե ալիճէնապ օլտուղու կիպի , իտիլէն իսրտմէթլէրի թագտիր իթմէկնի մէ պիւլէն քիմսէլէրտէն իտի :

Արնօլտ . – (Ընդիքինին ումուղու իւսթիւնէ էչլէրէք .) Թա իչք կիւնտէն , սէնի , եախօտ տահա տօզրուտու բիղի տիւշճեմիւշ օլտուղումդա իսթեաթի օլմահա պաշչաեօրմուտուն :

Սգօթ օգումահա տալմըշ օլտուղունտան , եալընըզ պաշընը սալլամագլա մուվաֆֆագաթի ճէվապը վէրտի :

Պու արա Տէսվինեը՝ սաղ էլինի էլպիսէսինին ճէպինէ սօգուպ , պէօյիւք չաբտա պիր բէվօլվէր թուֆէտուղու հալտէ , եավաշճա պու էլինի տիշարը չըգարտը , վէ սիլահընն աղզընը՝ Ուիլեամ Սգօթտուն գուլագ թօզունա տաեաթէտըգտան ասնրա , թէթիկինէ պատը : Անինտէ պիր բաթլամա վուգու պուլուպ , Իրլանտալը , եըլտըրըմտան վուրուլմուշճասընա սըրթի իւսթիւնէ եէրէ տիւշտիւ , վէ քէնտիսինէ պէրապէր օթուրմուշ օլտուղու ֆրանչէսկէի տէ տիւշիւրտիւ :

Գուրչան՝ մէրգումուն նայ գուլագ թօզու թարմացընատն կիրիպ, սօլ կէօղիս եագընընատն չըգտը, չէնճլերինի բարչալատը, վէ պուրնաւնու էղմէքըէ, սիմսիրը թանըլմազ պիր հալէ կէթիրտի։ Պաւ սուրէթլէ աչըլան եարէլէրտէն գան ֆըշգըրմաեա պաչլատը։

Օլ վագըթ Ղրնօլտ՝ մէրգումուն իւզէրինէ էյիլէրէք, պօչալթատըղը րէվօլվէրի նայ էլինէ վազ իթտի, վէ բարմագլարընը սըգըշարըտը։

Պու վէճհլէ ճինաեէթի մագրա՝ սուի գանտ րէնկի քէսպ իթտի։

Ալընօլտ պու իչի կէօրտիւքտէն սօնրա՝ նաչընն ճէպլէրինի ափատը՝ վէ պիր ճէպինտէ պիր տէմէթ անախթար իլէ պիր ճիզտան պուլտու։ Ճիզտանը, տէրունինտէ մուխաթարալը պիր չէյ պուլունուպ պուլունմամտըղընը անլամագ իւզրէ կէօղտէն կէչիրտի, վէ մուխաթարալը պիր չէյ մէվճուտ օլմատըղընա թէէմմն օլունճա, եինէ ճէպինէ գօյտու, ֆագաթ անախթարլարը ալտը։ Պատէհու էթրաֆընա տիֆը նազարըէ, թէտրիգաթը վագըասընտան խօշնուտ օլարագ, չարգասընը կիեինտի, վէ չանթասընը էլինէ ալըպ, մուշարը սէօնտիւքտէն սօնրա տիչարը չըգտը, վէ դարուլարը գարաեըպ, անախթարլարը տա քիլիտէրին իւզէրինտէ պրագտը։

Մէրգում, եարը կիճէ էանասընտա, սօն թըրէն իլէ Բարիսէ մուվասըլէթ իտիպ, Օքիթալ պուլվարընտա քեայինը քիդօթնէն իգամէթկեահընա ապիմէթլէ, նաչըն իւզէրինտէն պէնտուղու անախթարլար սաեէսինտէ մէզքիւր իգամէթկեահա տախիլ օլաու, վէ հէր թարաֆը արաչթըրըպ, էլտէ իթտիկի պաղը քեաղըտալարը եագտը, վէ եարը կիճէտէն իչի սաաթ սօնրա, Թիվօլի սօգաղընտա քէնտի խանէսինէ ավաէթ իթտի։

Օ կիւնիւ, սապահըն ալաֆրանկա սաաթ տօգուղունտա, բօլիս միւտիւր, քեաթիխի իլէ պիրլիքտէ, էվրաքը քիւլլիեէ յի եէվմիեէ յի թէտրիգ վէ մուայեէնէ իթմէքտէ իտի։

Պու իչի մէմուրլար, միւթէահիտ մէքթուպլարը կէօղտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, պիր տէրէճէ մուհիմմ կէօրտիւք-

լէրինին իւզէրինէ գըրմըզը գուրշուն գալէմ իլէ նումէրօ վազ իթմէքտէ իտիլէր։

Քեաթիպ. – (Պիրտէն պիրէ, օգումաեա պաչլամըշ օլտուղու պիր մէքթուպուն եարըսընտա տուրուպ) Իշթէ պու ղարիպ, տէտի։

Բօլիս միւտիրի. – Նէ՞ վար տըր։

— Շու մէքթուպ՝ զանն իտէրիմ քի նազարը տիգգաթընըզը թէմամիյլէ ճէլպ իտէճէք տիր։

— Նէ՞տէն պահր իտիեօր։

— Ժուպէր սօգաղը ճինաեէթինտէն։

— Չաբուգ օգուեուն։

Քեաթիպ՝ ալէնի սուրէթտէ աթիտէքի մէքթուպու օգուտու.

« Բօլիս միւտիրի էֆէնտի,

« Քէնտի իգթիտարըմ հագգընտա եանլըշ զաննիեաթա զահիպ օլտում։

« Միլեօնլարա մալիք օլմագ իսթէր իտիմ։ – Էլլի պիր միլեօնու թէխայեիւլ իթմէք՝ զահմէթի տէեէր իտի։ Ֆագաթ բլանլարըմը լաեըգը.յլա թէրթիպ իթմիշ օլմատըղըմտան, թէհի եէրէ պիր թագըմ ճինաեէթլէր իճրա իթտիմ։

« Իշպու մէքթուպու ալտըղընըզ զէման, քէնտիմի թէլէֆ իթմիշ օլաճաղըմ, լաքին թէսլիմի բուհ իթմէզտէն էվվէլ, սաչլարընըզը աղարթաճագ սուրէթտէ սիզէ պիր մուամմա արզ իթմէք իսթէրիմ։

« Ժուպէր սօգաղընտաքի ատէմի, եանի Էթիէն Պէրօեու պէն գաթլ ու թէլէֆ իթտիմ։

« Անըն նաշընը վէ քեաղըտլարընը, քէնտիմի թէլէֆ իտէճէք օլտուղում խանէտէ պուլաճագսընըզ։

« Քեաղըտլարը էլտէ իթմէք իւզրէ տօլապլարը թէֆթիշ իթմէքլիկինիզ, վէ սանտըգլարը աչմագլըղընըզ քեաֆի տիր։

« Մագթուլուն նաշընա կէլինճէ, պինանըն ուճունտա

վագը էսկի պիր թաշ օճաղը թօբրաղընը արամալըմընըզ։ Նաշը մէղքիւր՝ պիր մէթրօ գատար տէրինլիքտէ եէրին ալ-թընտա տըր։

« Ճինաեաթը վագըատա հիչ պիր շէրիքիմ պուլունմա-մըջ տըր։ – Եալընըզճա հարէքէթ իթտիկիմտէն, քէնտիմի սահիպ իգթիտար, վէ մուվաֆֆագը յեէթէ էմին զանն իտի-եօրտում։ Լաքին եանըլմըշըմ։ – Թօխումու էքտիմ, ֆագաթ մահնուլունու թօրլաեամաեօրում։

« Էգօ ճատտէսինտէ Բարգ-Սէն-Մօրտա 1 նիւմէրօլու խա-նէեէ կէլին. պէն, պաշըմտա պիր բէվօլվէր գուրշունու օլա-րագ օրատա պուլունմագտաեըմ։

« Հիսսիեաթը խալիսանէմին թէէմինաթընը գապուլ իթ-մէնիզի բէճա իտէրիմ, էֆէնտիմ։

« Իրլանտալը
« ՈՒԻԼԵԱՄ ՍԳՕԹ »

Բօլիս միւտիրի՝ հէեէճանը ազիմ իլէ իշպու մէքթուպու տինլէեիպ, քեաթիպի, պիր կիւն էվվէլ Ուիլեամ Սգօթուն եազմըշ օլտուղու մէքթուպուն գրաաթընը իքմալ իթտիկին-տէ,

— Ուիլեամ Սգօ՛թ... Ուիլեամ Սգօ՛թ... պու Իրլան-տալը՝ Լօնտրա հապսխանէլէրինտէն ֆիրար իթմիշ տիր, վէ Բարիստէ պուլունտուղու տա սօն վագըթլարտա խապէր ա-լընմըշ տըր... Տիմէք Ուիլեամ Սգօթ՝ Էթիէն Պէրօնուն գա-թիլի իմիշ, վէ ճէզայը սէզասընը քէնտիսի թէրթիպ իթմիշ... աճապա ճիտտի՞ մի տիր։ – Պու մէքթուպուն մէալի՝ սագըն պիր ցախթէքեարլըգ օլմասըն, տէտի։

Քեաթիպ. – Պունա թէէմին օլմագ գօլայ տըր։

— Պէնտէ վագըթ կէչիրմէքսիզին օ իշի կէօրմէք իսթէ-րիմ։

Պատէհու բօլիս միւտիրի, Ուիլեամ Սգօթ իմզալը մէք-թուպու ալարագ, Օթէլ տէզ Էնա ճինաեէթինին թահգը-գընա մէմուր օլան միւսթէնթիգէ կիտիպ կէօսթէրտի, վէ ի-քիսի պիրլիքտէ միւտտաիի ումումինին նէզտինէ կիթտիլէր։

Ի քի սասթ սօնրա հիւքիւմէթ մէմուրլարը , մէքթուպը մէզքիւրտէ իչար օլունան մահէլլէ մուվասըլէթլէ , օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլան մէնզարէ գարշըսընտա պուլունտուլար ։

Շէօյլէ քի եէրտէ , գանլարա միւլէմմա վէ րէվօլվէր գուրչունուլա պայընտան վուրուլմուշ պիր ինսան նաշը եաթմըշ օլուպ , մասանըն իւզէրինտէ տէ , էգօ ճատաէսինտէքի միւլքիւն թասարրուֆունա միւթէալլիգ սէնէտա պուլունմագտա իտի ։ Գու սէնէտին եապըսը վէ իմզասը՝ այնի Ուիլեամ Սգօթ իմզալը մէքթուպուն եազըսը վէ իմզասը իտի ։

Պինաէն ալէյհ , հագըգէթի հալէ չիւպհէ իթմէկէ մահէլլ պուլունմաեըպ , վագըանըն սըհհէթի քէնտիլիկինտէն անլաշըլմագտա իտի ։

Տէրհալ տօլապ վէ սանաըգլար արանըլըպ , էլմաս թաճիրի էթիէն Պէրօնուն քեազըտլարը , վէ վարիսլէրինին էսամիսինի միւպէյեին վասիւէթնամէսի , վէ ժուպէր սօգաղընտաքի օթէլտէ պուլունտուղու սըրատա վարիսլէրինէ եազտըղը մէքթուպլար , թէքմիլէն պուլունտու ։

Պու սուրէթլէ հագըգէթի մէյտանա չըգընճա , էթիէն Պէրօնուն նաչընը արամագ գալտը ։

Իմտի , պաղչէտէքի գուլիպէտէ պուլունան գազմա վէ քիւրէքլէր իլէ , պալէատէքի մէքթուպտա իչար իտիլէն թաշ ֆճաղը մահէլլինէ էնիլիպ , խասսէթէն պասըլմըշ վէ չըղնանմըշ օլան մահէլլ գազըլտը , վէ պիր չարեէք սասթ սօնրա , օլտուգճա տաղըլմամըշ սուրէթտէ պիր ճիամին մէվճուտ օլտուղու կէօրիւլտիւ ։

Ճինաեէթի մալիւմէնին իճրասը իչին ղուլանըլմըշ օլան իբ , էլան մագթուլուն , եանի պիչարէ վէ պէտպախթ էթիէն Պէրօնուն պօղազընտա իտի ։

Արթըգ չիւպհէեէ մահէլլ գալմատըղընտան , իսթինթագ վէ թահգըգաթա խիթամ վիրմէք իւզրէ , լազըմ կէլէն ժուրնալ եաբըլտը ։ – Գաթիլ՝ վագաա թանըլմըշ իտի իսէ տէ , քէնտի քէնտիեի թէլէֆ իթմէքլէ , բէնչէլի ատալէթտէն գուրթուլմուշ իտի ։

Մէմուրլար Բարիսէ ավտէթ իթտիլէր։

Պունտան սօնրա եաբըլաճագ մատտէ՝ Էթիէն Պէրօնուն վարիսլէրինէ քէյֆիեէթի խապէր վէրմէքտէն իպարէթ իտի։

61

Էմիլ Վանտամըն վէֆաթը խապէրինտէն Անժէլիքին ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտուղու ղաթէն գարիունը քիրամըմըզըն մալիւմիւ տիւր։

Մէզպուրէ, պիր հաֆթա գատար մուխաթարաի ազիմէ իչինտէ գալտը իսէտէ, կէնճլիք գուվվէթի՝ զաաֆէթինէ ղալէպէ իթտիկի կիպի, քիմ պիլիր, պէլքի տէ միւպհէմ պիր իւմիտ՝ գուվվէյի հաեաթիեէսինէ մէտար օլմուշ իտի։

Միւլազիմի մէրգումուն վէֆաթը հագգընտա պիր խսպաթ օլմատըղը հալտէ, ժօրժ տը Ներվէյին վէրտիկի խապէրին եալան օլմատըղը նէ՞ մալիւմ իտի։

Ղազէթատա եաղըլմըշ օլան պիր ֆըգրա՝ պու խուսուստա տէլիլի քեաֆի սաեըլապիլի՞ր մի իտի, մատէմ քի էն տօղրու մալիւմաթ ալան ղազէթալարտա պիլէ չօգ տէֆա եանլըշ հավատիս վէ մալիւմաթ տէրճ իտիլմէսի՝ էմսալիյլէ միւսպէթ իտի։

Իշթէ պու միւլահազա իլէ, Էմիլ Վանտամըն հաեաթտա պուլունմասը իթիգատը՝ մատմուազէլ Վէրիէրին ֆիքրինտէ հուսուլէ կէլիպ, մէզպուրէ պու իթիգատընը բահիպէ Մարիեէ տախի պիլտիրտիկինտէն, բահիպէյի մէզպուրէ էվվէլ էմիրտէ պու իւմիտէ հիսսէտար օլտու իսէտէ, իւմիտի մէզքիւրըն ճիտտի պիր սէպէպէ միւսթէնէտ օլուպ օլմատըղընա թէէմին օլմագ իւզրէ, հարպիեէ նէզարէթինէ միւրաճաաթ իթտի, վէ պիր գաչ կիւն էվվէլ Տէսվինեընըն եաբտըղը կիպի, քէնտիսի տէ օլ խուսուստա մալիւմաթ իսթէտի, վէ թէէսսիւֆ օլունուր քի, Արնօլտա վէրիլէն ճէվապըն այնը՝ բահիպէ Մարիեէ տախի վէրիլտի։

Պու սուրէթլէ Թուլօնտա վէ Մարսիլեատա հիւքմֆէրմա օլան գօլէրա իլլէթինտէն Էմիլ Վանտամընն վէֆաթ իթմիշ օլտուղու խապէրի հարպիեէ նէզարէթինէ վիրուտ իթմիշ, ֆագաթ թէքզիպ օլունմամըշ օլտուղունտան, բահիպէ, պունտան պէօյլէ Անժէլիքի ալտաթամազ իտի, չիւնքի ալտաթմասը նէ գատար թէմտիտ իթսէ, հագըգէթի հալին անլաշըլմասը օ նիսպէթտէ տէհշէթլի օլաճաղը թապիի իտի։ Պինապէրին բահիպէյի մէրգումէ՝ Անժէլիքէ խիթապէն,

— Իւմիտիմիզի գաթթ իթմէլիյիզ. պունտան պէօյլէ Էմիլ Վանտամը կէօրէմէեէճէեիզ, տէտի։

Պու տէֆա պիչարէ գըզճըղազ, իլք խապէրտէն տահա զիեատէ միւթէէսսիր օլուպ, վագատ եէնիտէն խասթալանմատը, լաքին օլ անէ տէկին Վանտամընն պէրհաեաթ օլտուղու միւլահազասը՝ քէնտիսինէ ճէսարէթ վէ մէթանէթ վէրիրքէն, բահիպէնին կէթիրտիկի խապէր իւզէրինէ, գալպի վէ բուհու եաս ու տէհշէթէ տիւչար օլտու, չիւնքի Վանտամ վէֆաթ իթմիշ օլտուղու հալտէ, բէտէրինին միւրատընա գարշը մուգավէմէթ իտէպիլէճէք գուվվէթի նէ՞բէտէն պուլապիլէճէք իտի։

Տիմէք, հէր հալտէ Արնօլտ Տէսվիններընն զէվճէսի օլմագ մէճպուրիեէթինտէ օլուպ, զիրա միւսէպպիպի մէվճուտ օլմաեան պիր աշգ ու մուհապպէթին արգասընտա քէնտիսինի սիբէրլէեէմէտիկի ճիհէթլէ, թէքլիֆ օլունան պիր իզտիվաճը նա՞սըլ բէտտ իտէպիլէճէք իտի, մատէմքի Արնօլտ Տէսվիններ գար կիպի պէեազ օլմասըյլա, իզտիվաճը մէզքիւրուն իճրասընտա հիչ պիր ույդունսուզլուդ վէ միւնասիպէթսիզլիք պուլունմամագտա իտի։

Հէլէ Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի քիմ օլտուղու անլաշըլմասը, Անժէլիքին վէ բահիպէ Մարինին Արնօլտ ալէյհինտէքի իթհամլարընա գաթիէն խիթամ վէրտի։

Տիկէր թարաֆտան Միսթիգօտան խապէր ալընմամասը, օլ իքի գատընլարը մանէն տիւչարը էնտիշէ գըլմըգտա իտի։

Աճապա պու քիւչիւք միտալեաճը նէ՞ օլմուշ իտի։ Նի՞-

չին նէ՛ պիր մէքթուպ, նէ՛ պիր թէլէկրաֆ կէօնտէրմէեօրտու։

Բահիպէ Մարի՝ մէրգում քիւչիւք թաճիր հագգընտա իճրաի թահգըգաթ զըմնընտա իքի տէֆա Ֆլէշիէ սօգաղընա ազիմէթ իթտի իսէ տէ, եինէ պիր խապէր ալամատը։

Ճճապա պու չօճուղա պիր ֆէլաքէ՞թ մի վաղը օլմուշ իտի։

Իշթէ պու խուսուս հալլ օլունմազ պիր մուամմա դապիլինտէն իտի։

Միւտտաիի ումումի տէ, տիկէր ճիհէթտէն, Էթիէն Պէրօնուն վարիսլէրինի արաթտըրմագլա մէշղուլ օլուպ, պու վարիսլէրին վէֆաթ իթմիշ օլտուգլարընը խապէր ալտըգճա, հայրէթ վէ թէաճճիւպիւ արթմագտա իտի։

Պունունլա պէրապէր պու սըրատա շու եա պու քիմսէեի ճինաեէթլէ իթհամ իթմէկէ հիչ պիր սէպէպ կէօրէմէմէքտէ իտի։ Չիւնքի Ֆուժէր սուի գաստ իլէ թէրքի հաեաթ իթմիշ, մատամ՝ տը Նէրվէյ՝ շահ տամարընը գաթթ օլունմասըյլա, ահրէթէ եօլճու օլմուշ, չամաշըրճը գատըն՝ մուզիրր պիր պէօճէյին վիճուտինի ըսըրմասընտան էօլմիւշ, սէպզէվաթճը գարը պիր եանկընտա եանմըշ, Բիէր Պէրօ իշրէթէ գուրպան օլմուշ, Էօժէն Լուազօ իլէ Վիգթօրին վէ Բօլ Պէրօ՝ գըսգանճլըգ սահգասըյլա պիրի պիրինի էօլտիւրմիւշ, Ժօրժ տը Նէրվէյ իլէ Մէլանի Կօթիէ վէ Ֆրէտէրիգ Պէրթէն՝ Մօնթէ-Գարլօ ֆաճիասընտա թէլէֆ օլմուշլար, վէ Էմիլ Վանտամ տախի գօլէրատան թութուլուպ թէրքի հաեաթ իթմիշ իտի։

Պիրի պիրինէ եագըն պուլունան պու էօլիւմլէր ումումիեէթլէ նէ՛ տէրէճէ զարիպ կէօրիւնսէ, այրը այրը թահթը նազարը տիգգաթա ալընտըղընտա, ֆիիլի ճինաեէթէ տայիր շիւպհէ իտիլէմէզ իտի։

Վէրիէր, հէնուզ միւտտաիի ումումիլիկէ ճէլպ իտիլմիշ օլմաեըպ, Արնօլտ Տէսվիններ իսէ, իշինի պիր ան էվվէլ թէսվիեէ ըթմէք իսթէտիկինտէն, իքի շէրիքլէր, իզտիվաճ մուգավէլէսինի եագըն պիր կիւնտէ իմզալամաեը գարարլաշտըրտըլար։

Իշպու մուամէլէ իչին թայնին իթտիբէրի կիւնտէն իքի կիւն էվվէլ, Անժէլիքին խապէրի օլմահարագ չօգլարա տա-վէթ կէօնտէրիլտիկի կիպի, մուգավէլէ պէնէտէլէրինի եազա-ճագ օլան իքի նէֆէր մուգավէլաթ մուհարրիրի տախի, իքի կիւն սօնրա Մալնուեա տավէթ օլունտու։

Մատմուազէլ Վէրիէր՝ քէնտի հագգընտա կէօրիւէն թէ-տարիքեաթտան սօնունա գատար պիխապէր գալամահաճա-ղընտան, բէտէրի Վէրիէր, ագչամ թաամը իչին Քարիստէն մուվասըլէթինտէ, Անժէլիքին, րահիպէ Մարի իլէ պիրլիքտէ պուլունտուղու օտահա կիթտի, վէ քէնտիսինտէ պիր հալը մահզունիյէթ միւշահէտէ օլունտուղու հալտէ,

— Դըզըմ, սանա պազը տիեէճէկիմ վար սըր, տէտի։

Պու արա րահիպէ Մարի տիշարը չըդմագ իսթէտիկին-տէն, պանքէր, մէզպուրէեէ խիթապէն,

— Բէճա իտէրիմ, կիթմէյին։ Սիզին հուզուրունուզ պէ-նի թաճիզ իթմէտիքտէն պաշգա, ֆայիտէսի տախի վար սըր, չիւնքի Անժէլիքին մէնֆաաթընա չալըշմագտա օլտուղումա տայիր քէնտիսինի իսքեաթ իթմէքտէ պէնիմլէ միւթթէֆիգ օ-լաճաղընըզա չիւպհէ իթմէմ, տէտի։

Կէնճ գըզ՝ բէտէրինին կէլմէսի մագսէտինի անլատըզըն-տան, լէհճէսի սօլտու, վէ րահիպէ Մարի ճէվապ վէրմէքսի-նին աեագտա տուրտու։

Անժէլիք՝ չու եօլտա քէլամա պաշլատը.

— Էֆէնտի բէտէր, Մ. Տէավինեը հագգընտա պահս իթ-մէք իչին կէլտինիզ, տէյիր մի։

— Էվվէթ։

— Տիմէք իզտիվաճ թաասսվուրունուզտա իսրար իտի-եօրսունուզ։

— Եարըն տէյիր օլ պիր կիւն իզտիվաճ մուգավէմէսինի իմզալաեաճաղըզ։

— Եարըն տէյիր օլ պիր կի՞ւն միւ։

— Էվվէթ։ Հէր ճիհէթլէ ֆայիտէլի օլան պու իզտիվաճ չիմտիեէ գատար օլուպ պիրթէճէք իտի իսէ տէ, սէն րահաթ-սըզ օլտուղունտան, թէմմամիյլէ քէսպի իֆագաթընա պէքլէ-

մէք իճապ իթտի։ Պու կիւնքի կիւն իսէ իֆագաթընը պուլ-մուշ օլտուղունտան, սաատէթ ու իգպալինի թէէմին իտէճէ-կինէ շիւպհէ իթմէտիկիմ պիր թասավվուրուն գուվվէտէն ֆիիլէ կէլմէսինէ հիչ պիր մանի գալմամըշ տըր։

Անժէլիք. – (Աճը աճը պիր թէլէֆֆիւզլէ.) Սաատէթ ու իգպալիմ մի։

— Շիւպհէսիզ, չիւնքի Էմիլ Վանտամ վէֆաթ իթմիշ օլ-տուղունտան, պիր տիկէրինէ մուհապպէթին պուլունտուղու-նու, վէ օ եիւզտէն միւզտարըպ օլտուղունու պէեան իթմէ-կէ հիչ պիր սէպէպ վէ մահէլլ գալմամըշ տըր։

Պու արա մատմուազէլ Վէրիէր՝ եիւզիւնիւ էլլէրի տէրու-նինտէ կիզլէտի, վէ պանքէր տէ շու եօլտա քէլամընա տէ-վամ իթտի.

— Էմիլ Վանտամա օլան մուհապպէթին սըրֆ ճէհալէթ էսէրի օլտուղու ճիհէթլէ, սէնին պու արզունա մուվաֆֆա-գաթ իթմէտիկիմ իչին, պէնի զալիմ պիր բէտէր մագամըն-տա մուհաքէմէ իթտին իսէ տէ, խէթա իչլէտին։ Սէօզիւմէ թէէմին օլ, գըզըմ, պէն ֆէնա պիր բէտէր տէյիլիմ, ֆէնա պիր բէտէր օլմատըմ, վէ պու կիւնքի կիւն տախի եալընըզ սէնին մէնֆաաթընը տիւշիւնմէքտէեիմ։ Վագը օլաճագ իզ-տիվաճ՝ զաեէթ միւնասիպ տիր։ Պու եօլտա իզտիվաճլար՝ էն ֆայիտէլի իզտիվաճլարտան տըր։ – Շիւպհէ եօգ տուրքի, Արնօլտ Տէսվիններ սէնի, գալպէն վէ խալիսանէ սէվիեօր, վէ մէրգում, պիր դատընը մէմնուն իտէճէք քեաֆֆէյի խասսէ-լէրէ մալիք տիր։ – Ազիզէմ Անժէլիք, սէօզիւմէ իթիմատ էթ, միւրատըմը սանա գապուլ իթտիրտիկիմտէն տօլաեը մէմնուն վէ միւթէշէքքիւր օլաճագսըն։

— Պէնիմ մէնֆաաթըմը տիւշիւնտիւկիւնիւզէ շիւպհէ իթմէմ, լաքին սիզ պէնիմ իտպար ու ֆէլաքէթիմի հազըրլա-եօրսունուզ։

— Պու տէտիկին սըրֆ խէեալաթ տըր։

— Վանտամ վէֆաթ իթմիշ իսէ տէ, պէն անը ասլա ու-նութմաեաճաղըմ։

— Օ տա սէնին պիլէճէք իշին տիր, մուխաթարա գալ-

մամբշ տրը։ – Անճագ իթաաթ իթմէեէ պօրճլու օլտուղունու ունութմա։

— Լաքին էկէր սիզէ ըէճա իթսէմ, եալվարսամ...

Վէրիէր ումուզլարընը չէքէրէք ՝ շէօյլէ ճէվապ վէրտի։

— Պիլիրսինքի, ըէճա իթմէքլիկին, եալվարմագլըղըն պէյհուտէ տիր։ Իմտի, թէհի եէրտէ իսրար իթմէ։ Իզտիվաճա մախսուս իլանլար իճրա օլունտու։ Եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն մուգավէլէեի իմզալաեաճաղըզ, վէ սէքիզ կիւնէ գատար մատամ Արնօլտ Տէսվիններ թէսմիեէ օլունաճագսըն։

Կէնճ գըզ՝ մէյեուսիեէթի արասընտա քէսպի ճէսարէթ իթմէկէ չալըշարագ,

— Լաքին էկէր գաթիէն ըէտտ իտէրսէմ... տէտի։

— Մուխալիֆէթ իթմէք իչին եալընըզ պիր վասըթան վար տըրքի, օ տախի, իզտիվաճ մէմուրու գարշըսընտա, իշպու իզտիվաճընը գապուլ իթտիկինի ճէվապէն սէօյլէեէճէք եէրտէ, ըէտտ իլէ մուգապէլէ իթմէքլիկին տիր։ Պու խուսուստա պէն պիր շէյ եաբամամ՝, լաքին պու եօլտա պիր մուամէլէ՝ սէնին իչին ըէզալէթ տիմէք օլաճաղը կիպի, պէնիմ իչին տէ մուճիպի խարապիեէթ, վէ պէլքի խարապիեէթտէն տէ պէտթէր օլաճագ տըր։ – Գըզըմ, պունու էյի տիւշիւն, օ հալտէ մուգավէմէթ վէ մուխալիֆէթ իթմէեէճէկինէ էմինիմ։

— Էֆէնտի բէտէր, սիզէ եալընըզ պիր ըէճամ վար տըր։

— Նէ՝ տիր։

— Մ. Տէսվիններ իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկիմտէն, քէնտիսինի պուրաեա կէթիրմէնիզի ըէճա իտէրիմ։

— Բէք էյի։

Պատէհու Վէրիէր տիշարը չըգտը, վէ բահիպէ Մարի՝ Անժէլիքին պուզ կիպի տօնմուշ օլան էլլէրինի քէնտի էլլէրի իչինէ ալարագ,

— Անժէլի՛ք, սէվկիւլիւմ, արթըգ մաղլուպ օլտուգ։ – Սէնին իչին հէր շէյէ միւգթէտիր օլտուղումու զանն իթտիկիմ հալտէ, հիչ պիր շէյէ միւգթէտիր տէյիլ իմիշիմ։ Պու

կիւնէ գատար սանա, մուգավէմէթ վէ մուխալիֆէթ իթմէք-լիկինի իխթար իտիեօրում, լաքին հայֆա քի, մուգավէմէթ վէ մուխալիֆէթ վահի իմիշ։ Պու կիւնքի կիւն, վէֆաթ իթ-միշ ծլան պիր քիմսէնին խաթըրէսիյլէ միւէպպէտէն եաշաեա-մաեաճաղընտան, բէտէրինէ իթաաթ իթմէքլիկինի նասիհաթ իտէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Անժէլիք. – (Մէյեուսիեէթլէ էլլէրինի գավուշտուրա-րագ.) Եա՛ Բապպի, եա՛ Բապպի, տիմէք պէն քէնտիմէ մա-լիք տէյիլիմ... սէվմիշ օլտուղում, էլան սէվտիկիմ վէ տա-յիմա սէվէճէք պուլունտուղում պիր քիմսէ հագգընտա աղ-լամագ իւզրէ սէրպէսթ գալամաեաճաղըմ։ Տիմէք պէն քէն-տի միւրատըմա բաղմէն, իսթէնիլէն եօլտա գուլլանըլամաեան վէ մուխալիֆէթէ հագգ ու սէլահիյեէթի պուլունմաեան պիր մախլուգում։

Պու էսնատէ գաբու չալընտըղընտան, մատմուազէլ Վէ-բիէր տիթրէտի, վէ,

— Օ տուր, սէվմէտիկիմ վէ թահգիր իթտիկիմ շախս տըր ֆտէտի։

Բահիպէ Մարի. – Թահգիր իթմէ, սէվկիւլիւմ... հէմ տէ սանա նէ՞ եաբտը քի թահգիր իտէճէքսին։ Եէկեանէ դա-պահաթը՝ սէնի սէվմէսի տիր։

— Լաքին պէնի, պէնիմ միւրատըմա բաղմէն սէվիեօր։

— Սէվմէք մէվմէմէք ինսանըն էլինտէ՞ մի տիր։ – Հէմ տէ սէն քէնտիսինի կէօրմէք իսթէտին։

— Բէք էյի, կէլսին։

Գաբու աչըլըպ, Արնօլտ իչէրի կիրտի, վէ էվվէլա բա-հիպէ Մարիեի վէ սօնրա Անժէլիքի սէլամլատը։

Անժէլիք սուրէթի պարիտէտէ իեատէի սէլամ իթտի, վէ Տէովիները, շու եօլտա քէլամա պաշլատը.

— Մատմուազէլ, պէնտէնիզլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինի-զի էֆէնտի բէտէրինիզ խապէր վէրտի։ Պէնտէնիզ տէ էմրի-նիզ մուճիպինճէ կէլտիմ։

Անժէլիք. – Միւսիւ, նէզտինիզտէ սօն պիր թէճրիւպէ տահա իթմէք իսթէրիմ։

— Մատմուազէլ, իզտիվաճըմըզ հագգընտա վուգու պուլան միւլագաթը տէրխաթը իթմէ՞ զմիսինիզ։

— Խաթրըմտա տըր։

— Օլ վագըթ սիզէ, նէ՛ եաբապիլտիկիմի վէ նէ եաբմագլըղըմ լազըմ կէլտիկինի սէօյլէտիմ։ Հագգընըզտա հիսս իտէկէլտիկիմ աշգ ու մուհապպէթի ազիմէյի տախի իգրար ու իթիրաֆ իյլէտիմ... Օ աշգ ու մուհապպէթ պու կիւնքի կիւն արթմըշ օլուպ, պիւթիւն գալպիմի մալամալ գըլմըշ տըր... Եէկեանէ միւլահազամ օ տուր... Օ աշգ ու մուհապպէթ օլմազսա, ֆիքրիմտէ վէ գալպիմտէ հիչ պիր շէյ գալմըշ օլմաեաճաղընտան, պէն տէ հիւքիւմսիւզ գալըրըմ, ատէթա հիչ օլուրում։ Հաեաթըմըն եալընըզ պիր մագսէտի վար տըր քի, օ տա սիզէ մալիք օլմագ տըր, վէ պիր իւմիտի վար տըր քի, օ տախի սիզի մէսուտ գըլմագ տըր։ Պու իւմիտ վէ պու մագսէտ օլմատըղը հալտէ, եաշամագտա նէ՞ ֆայիտէ վար տըր։ Իմտի, մատմուազէլ, արզու իթտիկինիզ միւլագաթտան նէ՞ մէմուլ իտիեօրսունուզ։ Սիզի օ գատար սէվիեօրտում քի, թաագիպաթը վագըամտան ֆէվգէլատէ իզհարը քէտէր իթմէնիզէ, վէ պէնիմ եէրիմէ պիր տիկէրինի թէրճիհ իթմէնիզէ բաղմէն, մուհապպէթիմտէն կէրի տուրամատըմ։ — Պէնիմ իչին իզհարը քէտէր իթմէնիզտէն տօլաեը ֆէվգէլատէ միւքէտտէր վէ միւթէէսսիւֆ օլմագլըղըմլա պէրապէր, մուհապպէթիմտէ սէպաթ իթտիմ։ — Պու կիւն մէյտանտա հիչ պիր բաքիպիմ գալմատըղը, վէ պէնիմ վէ սաատէթիմ արասընտա հիչ պիր մանի պուլունմատըղը թագտիրտէ, մուհապպէթիմի նա՞սըլ ֆէտա իտէպիլիրիմ։

— Լաքին Էմիլ Վանտամ գալպիմտէ պէրհաեաթ տըր։

— Ղայպտա օլան պիր տօսթուն, պիր խըսըմըն խաթըրէսինի մուհաֆազա իթմէնիզտէն տօլաեը սիզի իթապ վէ մուախէզէ՞ մի իտէրիմ զանն իտիեօրսունուզ։

62

— Լաքին պէն եալընըզ անըն խաթըրէսինի տէյիլ, իլլա աշգ ու մուհապպէթինի տէ մուհաֆազա իտիեօրում։

— Հագդընըզտա օլ գատար մուհապպէթ կէօսթէրէ-ճէեիմ քի, սիզի, պէնի սէվմէեէ մէճպուր գըլաճաղըմ։

— Տիմէք հիչ պիր սուրէթլէ պէնտէն ֆէրաղաթ իթմէ-եօրսունուզ։

— Խայր։

— Ֆագաթ նէ՛ գալպիմի վէ նէ՛ բուհումու ասլա վէ գա-թա սիզէ հասր իթմէք իսթէմէտիկիմ հալտէ, նի՞չին, սիզին զէվճէնիզ օլմագլըզըմ խուսուսընտա պու տէրէճէ իսրար ի-տիեօրսունուզ։

— Սիզին միւրատընըզա բաղմէն, գալպինիզ վէ բուհու-նուզ իլէրուտէ պէնիմ օլաճագլար տըր... Սիզի սէվէրիմ, պինաէն ալէյհ գալպինիզէ վէ բուհունուզա միւթէսարրըֆ օլաճաղըմ։

Անժէլիք. — (Արնօլտուն կէօզլէրինէ տիք տիք պաղա-րագ.) Էկէր սիզին պիր միւրատընըզ վար իսէ, պէնիմ տէ վար տըր, վէ ղաեէթ մէթին տիր... Պէնի էյի տինլէեին, վէ սէօզլէրիմի լաեըգըյլա անլաեըն։ Էկէր իտտիանըզը սօ-նունա գատար իլէրի կէօթիւրմէք իսթէեօր իսէնիզ, սիզտէն ֆիրար իթմէք չարէսինի պուլապիլիրիմ։

Արնօլտ, լէհճէսի սօլարագ, վէ բէճա եօլունտա էլլէրինի մատմուազէլ Վէրիէրէ ուզաթարագ,

— Խայր, խայր, պու շէյի եարմաեընըզ, տէտի։

— Հա՛, տիմէք անլատընըզ։

— Զէվճէմ օլմագտան գուրթուլմագ իչին, նէֆսինիզի թէլէֆ իթմէք իսթէեօրսունուզ։

— Էվվէթ, էօլիւմ՝ էմին պիր մէլճա օլուպ, սիզէ գար-

չը օնտան պաշգա իլթիճակևահրմ գալմամրշ տըր։ – Օրաեա իլթիճա իտէճէեիմ, վէ ճէնապը Ալլահ պանա եարտըմ իտէճէք տիր։

Ակնօշտ, աղլը պաշընտան կիտէրէք, Անժէլիքին աեագ-լարընա գաբանտը։ Մէրգումուն կէօզլէրինտէն իրի թանէլի եաշլար ագըեօրպաս։

Պիլա թէրէտտիւտ, պիլա իլթիրապը գալպ պունճա ճի-նանէթլէնիի թէրթիպ իլմիշ օլան էթիէն Պէրօնուն պու աը չագ գաթիլի՝ Անժէլիքի հագըգէթէն սէվմէքտէ օլտուղուն-տան, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատրդը սըրատա,

— Պու խուսուսա ինանմագ իտթէմէմ... սիզ պու շէ-յի եաբմաեաճագսընըզ։ Հէմ նի՞չին հագգըմտա պու տէրէ-ճէ ֆիթուրսուզ պուլունաճագսընըզ։ – Ատավէթինիզէ լաեըգ օլմագ իչին սիզէ նէ՞ եագտըմ։ – Սիզի հէր վէճհլէ սէվմէճէիմ, սիզէ հիւրմէթ ու րիաեէթ իտէճէյիմ։ – Սիզի քէնտիմէ ճէլպ իտէնէ գատար եալընըզ իսմէն զէվճէմ օլաճագսընըզ – Սի-զէ, եալընըզ բէտէրինիզին արզու վէ միւրատը իլէ տէյիլ, քէնտի հիւանի փիզանըզլա միւթէսարրըֆ օլմագ իտթէյիմ։ Սիզտէն թէմէննի իթտիկիմ եէկեանէ լութֆ, եանընըզտա եաշամագլըզմա միւսաատէ իթմէնիզտէն իպարէթ տիր։ Պու լութֆու ըէտտ իտէճէք գատար զալի՞մմիսինիզ։ – Բէնտինիզի թէլէֆ իթմէզլէ, պէնի տէ՞ մի թէլէֆ իտէճէքսինիզ, տէտի։

Բահիպէ Մարի՝ միւտտէթի մէտիտէ պու աաէմտէն նէֆրէթի իթմէքտէ իքէն, պու քէրրէ հալինէ աճըեարագ, Անժէլիքէ խիթապէն չէօյլէ պէեան իթտի.

— Ակլըմ, նէ՝ ճինաեէթէ նէ՝ բէզալէթէ միւրաճաաթ իթմէկէ սէպէպ եօգ տուր։ Գատէրին հէր նէ իսէ, անտէն գուրթուլամագսըն։ Զաթէն ինսանըն էօմրիւ մէչագագաթ վէ ճէվր ու ճէֆատան իպարէթի տիր... Մատտէ գուվվէթի վէ ճէսարէթլէ ե էօնճէ թէհամմիւլ իթմէքտէ տիր։ (Խապիսէ խիթապէն.) Անեաղա գալգըն, միւթու Տէվլինեը. մատտուա-զէլ Անժէլիք պունտան սոնրա բէտէրինին միւրատ վէ արզու-լարընա մուխալիֆէթէ իթմէեէճէք տիր։ Իթաաթ իտէճէկինէ պէն քէֆիլիմ։

Արնօլտ, աեաղա գալգարագ, հէեէճանը ազիմլէ,

— Իւմիտիմ սիզտէ տիր, բահիպէ գըզգարընտաշ. սէօզիւնիւզէ կիւվէնէրէք, շիմտիլիք նէզտինիզտէն մուֆարագաթ իտէրիմ, տէտի։

Պատէհու Արնօլտ, թէվազու իտէրէք, օտատան տիշարը չըգտը։

Անժէլիք, պիւթիւն ազասըյլա տիթրէեօրտու վէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեօրտու։

Բահիպէ Մարի. — (Մէրգումէեի գուճագլաեարագ.) Տիմէք ազիզէմ, պու իզտիվաճտան գուրթուլմագ իչին էօլմէք թասավվուրունտա պուլունուեօրսուն։

— Էվվէթ, չիւնքի էօլմէք միւրաճճահ տըր։

— Շայեանը նէֆրէթ պիր հարէքէթի իրթիքեապ իթմէք՝ ասլա միւրաճճահ տէյիլ տիր, վէ սուի գաստ տա պիւեիւք պիր ճինաեէթ տիմէք տիր, Իմտի, ճանի օլմագտան իսէ, շէհիտ օլմագլըղըն էվլէա տըր. վիճտանըն սանա գուվվէթ վիրէճէք տիր, վէ վազիֆէն նէ գատար աղըր օլոա, տայիմա իգթիտարըն պուլունաճագ տըր։

— Տիմէք ճէվր ու ճէֆաեա մահքիւմիւմ։ — Էվվէթ, ազիզէմ, հագգըն վար տըր, սուի գաստը թասմիմ իթմէկէ սէպէպ եօգ տուր . . . պուլունտուղում չու հալտէ էճել կէլէճէք տիր . . . զաթէն շիմտիտէն, նա՛սըլ եաշատըղըմը պիլմէեօրում։ Հագգըն վար տըր, իւչ այտան պէրու չէքտիկիմ ճէվր ու ճէֆա իլէ թէրքի հաեաթ իթմէտիկիմ հալտէ, տիմէք ճէնապը Այլահ եաշամամը իսթէեօր։

Պու սուրէթլէ կէնճ գըզ, եէնիտէն հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատը։

Իրթէսի կիւնիւ, Ժիւլ Վէրիէր, պանգասընա մուվասըլէթինտէ, եազըխանէսի իւզէրինտէ, Օթել տէզ Էնտ վագըտսընը թահգըգա մէմուր օլան միւսթէնթիգ թարաֆընտան եազըլմըշ պիր մէքթուպ պուլտու քի, պունտա, միւսթէնթիգի մէրգում, Վէրիէրի, օ կիւնիւ թամ սաաթ իքիտէ քէնտի տայիրէսինէ տավէթ իթմիշ իտի։

Պանքէրի մէզպուր, էր եա կիճ միւտտաիի ումումիլիկէ

չաղրըլաճաղընը մէմուլ իտիեօրտու իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ խապէրի մէզքիւրու ալտըղընտա, տէհշէթի ազիմէ հիսս իթտի։ Կէրչի քէնտիսի, իճրա օլունան ճինաեէթլէրէ մատտի սուրէթտէ իշթիրաք իթմէմիշ իտի իսէ տէ, եինէ Արնօլտուն շէրիքի օլմուշ օլտուղունտան, հուզուրը գալպլէ նէզտի հիւքիւմէթէ կիտէմէզ իտի։

Տէսվիններ՝ շէրիքինին ալթիւսթ օլտուղունու կէօրիւնճէ,

— Նէ՞ վար տըր, նէ՞ օլուեօրսուն, տէտի։

Վէրիէր տէ մէքթուպու վէրտիկինտէն, Արնօլտ ալըպ օգուտու, վէ պատէհու ֆիթուրսուզ պիր թավր իլէ,

— Սօն մէնզիլէ վասըլ օլտուդ. էլլի պիր միլիօն ֆրանգա միւթէսարրըֆ օլաճագսընըզ քի, պունուն նըսֆը սիզին, վէ նըսֆը տիկէրի մատմուազէլին տիր։ Մատմուազէլ իլէ իզտիվաճըմըզըն մուգավէլէսինի տէ եարըն իմզալաեաճաղըմ։ Մագսէտիմիզէ էրիեօրուզ, — ֆագաթ նիչին միւզտարըպ կէօրիւնիւեօրսունուզ։ Պու կիւն ճէլպ իտիլէճէկինիզի զաթէն պիլիեօրտունուզ։ Վարիսլէր էսամիսի ճէտվէլինի գաբատընըզ,

— Լաքին գօրգուեօրում։

— Նէ՞տէն։

— Պէն պիլի՞րմիեիմ։ Վագաա տա գօրգմագլըղըմ սէպէպսիզ տիր...

— Տահա տօղրուսու տիվանէլիք տիր։ Գօրգուսուզճա կիտին, խուսուսիյլէ օրատա սիւքիւնէթ իւզրէ տուրուն։

— Էօյլէ տուրմաեա չալըշաճաղըմ։

— Հալպուքի մուվաֆֆագ օլմագ լազըմ տըր։

Իշար օլունան սաաթտա, Ժիւլ Վէրիէր, տավէթ թէզքիրէսի եէտինտէ օլարագ, միւսթէնթիգին տայիրէսինէ կիթտի, վէ տէրհալ գապուլ օլունուպ, միւսթէնթիգ թարաֆընտան կէօրտիւկիւ հիւսնի մուամէլէ վէ բիաեէթտէն միւթմէյին օլտու։

Տէսվիններընը քէշֆի տօղրու իտի։ Վէրիէրին օրաեա չաղրըլմասը, սըրֆ պիր մուամէլէյի բէսմիեէտէն իպարէթ օլուպ, միւսթէնթիգ, պու սըրատա, Էթիէն Պէրօնուն վասիեէթնամէսինի օգուտու, վէ վէֆաթ իթմիշ օլան տիկէր վա-

բիպերին խոմլէրթեան պիլաիրտի, վէ քէնաիսիյէ գըզընըն հագգ-
լարը պուլունան էլլի պիր միլեօն ֆրանգը թալէպ իթմէյինի
իւմթաւ իթտիկի կիպի, օլ ճանատէ Մօրի նամ մահէլլէ մէվ-
զու օլան էֆենին Պէրօնուն նաչընըն տէֆնի թէզքիրէյինի քէն-
տիսինէ թէսլիմ իթմէյինիտէ իֆաատէ իթտի։

Վէրիլեր-ֆիլքրի բահաթլանարագ միւսթէնթիգին տա-
յիրէյինտէն մուֆթարագաթ խոիպ, պանգաեա ափտէթ իթտի
քի աաջէլ էնանատէ Աբնօլա Տէսմինեը՝ պիր տէրէճէ իզթիրապ ի-
չինտէ զէլաթաք քէնտիսինէ պէքլէեօրտու, լաքին Աբնօլա՝ շէ-
րիքինին պիմանընտաքի սիւքիւնէթի հաքի միւշահէտէ իթտի-
կինտէ, էնտիշէ վէ իզթիքպալը զայիլ օլտու, վէ պանքէր վա-
զըաեր թէքմիլէն հիքեալեէ փոխոպ խիթաապընտա։

— Պու չէյլերի Անժէլիքէ հիքեաեէ լուեյիմ մի, տէյի
սիւալ իթտի։

— Էվէթէ, հաթթա պու ագշամ հիքեաեէ իթմէկիմ
ճիզ։

— Բէկ էյի, եարընըզի կիւնիւմիւզ բէկ միւքէմմէլ օլաս
ճաեզ սըր։ Շէօյլէ քի էվվէլա խոսըսիմըզըն ճէնապէ ալայը իճ-
րա իտիլէճէնիզ, վէ ագշամ տաիի մուգավէլէյի մալիւմ իմ-
զալանաճագ տըր։ — Սիզ ճէնապէ ալայընտա հազըր պուլու-
նաճաղըմըզընըզ։

— Նիչին պուլաննաեըմ։

Պիր կիւն սաընրա, Մաչնուտա, մատամուազէլ Վէրիէր,
պիւեիւք պիր սերվէթինի նըզաֆը քէնտիսինէ միրաս գալտըղընը
բէաէրինտէն խաապէր ալտը։

Իրթեսի սապահ էրքէն ճէնապէ ալայը իճրա իտիլտի։
Պու ալայտա եաղընըզ Վէրիէր, Աբնօլա Տէսվինեը, Անժէլիք
վէ րահիպէ Մարի պուլունտուլար։ Պաաէհտա Մաչնուեա կի-
տիլտի քի օրատա, մուգավէլէնին գրսաթ վէ իմկա իտիլմէ-
սինաէն էվվէլ պիւեիւք պիր զիեաֆէթ վէրիլեճէք իտի։

Ագշամըն սաամ տոգսուզունտա, մուգավէլէտի մուհաս-
բիրի՝ քէնտի քեամիտիլի իլէ պէրապէր կէլտիլէր։

Ագռիբաաան գալըպըտա, քեաֆֆէյի տավէթլիլեր սա-
լօնատա ճթօպլանմըշ օլտուգլարը արընտաաոյ Անժէլիք էօլիս կի-

պի սօլմուշ օլուպ, սիւքիւթ ինզրէ, վէ վագը օլան հալլերտէն տօլաեը ֆիթուրսուզճա տուրուեօրտու։

Պիչարէ, գուրպան օլմաեա մուվաֆֆագաթ իթմիշ օլուպ, իտամ ճէզասընա մահքիւմ օլան պիր քիմսէ կիպի միհրապըն հուզուրունա կիթմէեէ հազըրլանըեօրտու։

Մուգավէլէ գրաաթ իտիլտի։ Պունուն միւնտէրիճաթը ղաեէթ սատէ իտիծ Շէօյլէ քի, զէվճ ու զէվճէ քեաֆֆէյի միրասլարա վէ մէվճուտ սէրվէթէ միւշթէրէքէն հիսսէտար օլուպ, հազըրտա պուլունան վէ միւմթագպէլտէ պուլունաճագ օլան էմլաք վէ սայիրէնին թասարրուֆու՝ զէվճ ու զէվճէտէն հանկըսը հաեաթտա գալըրսա, անըն օլաճագ, վէ քեաֆֆէյի սէրվէթին գօնթրօլսուզ իտարէսի՝ ֆամիլեանըն բէյիսի օլմագ հասէպիյլէ, զէվճին եէտինտէ պուլունաճագ իտի։

Վէրիէր, իզտիվաճը ալթը կիւն սօնրա, Մալնու տայիրէյի պէլէտիեէսինտէ վէ քիլիսէսինտէ իճրա իտիլէճէկինի սուրէթի բէսմիեէտէ խապէր վէրտի, վէ տավէթլիլէր, Անժէլիքին մահզունիյեէթպախշ թավրընտան հասըլ օլան տուրղունլուղու տէրք իթտիքլէրինտէն, չօգ վագըթ կէչիրմէքսիզին սէյֆիեէտէն հարէքէթ իթտիլէր։

Մատմուազէլ Վէրիէր, հիչ օլմազսա կէօզ եաշլարը տէօքմէք իւզրէ սէրպէսթ գալմագ իսթէտիկինտէն, քէնտի օտասընա չէքիլտի, վէ բահիպէ Մարի տէ արգասընտան կիթտի։

Հէր սապահ բահիպէյի մէրգումէ՝ սէմթին քիլիսէսինտէ իճրա իտիլէն գուտտաստան չըգտըղընտա, բօսթաճընը խանէսինէ ուղրար իտի։ Զիւնքի մէզպուրէ նամընա վիրուտ իտէճէք մէքթուպլարը Մալնու պաշ բահիպի գապուլ իթմէեէճէկինի սէօյլէմիշ օլտուղունտան, մէզպուրէ, քէօյիւն բօսթաճըսընա միւրաճաաթլա, քէնտի նամընա կէչէպիլէճէք մէքթուպլարը սագլամասընը թէքլիֆ իթմիշ, վէ օ տախի պու մուամէլէնին եօլսուզ օլմասընա բաղմէն, պիւեիւք պիր պախշիշէ մուգապիլ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմիշ իտի։

Բահիպէ Մարի՝ պիր սապահ բօսթաճընը խանէսինէ մուվասըլէթինտէ, մէրգումուն գարըսը խանէնին գաբուսու

էշիկի իւղերինտէ տուրմուշ օլտուղունտան, ուղագտան րահիպէյի կէօրտիւկիւնտէ, ատրմլարընը չաբուգլաթմասընը իշարէթլէ անլաթտը։

Պու իշարէթ՝ րահիպէյի ֆէվգէլատէ սէվինտիրիպ, կիւնահկի էլպիսէնին վագարը միւնասատ իթտիկի մէրթէպէտէ ատրմլարընը չաբուգլաթտը, վէ բօսթաճընըն գարընը՝ մէրգումէնէ,

— Կիրին, չաբուգ կիրին, զէվճիմ սիզին իչին պիր մէքթուպ պրագտը, տէտի, վէ րահիպէտէն էվվէլ քէնտիսի տէրուճը խանէնէ կիրիպ, աչտըղը պիր չէքմէճէտէն պիր մէքթուպ չըգարըպ, րահիպէնէ վէրտի, վէ օ տախի էլի տիրէրէրէք իշպու մէքթուպու ալըպ, իւճթիւնտէքի եազընա աթֆը նազար իլէ, Միսթիգօնուն եազըսը օլտուղունու թանընըպ, րէֆը սէտա իլլէտի։

63

Օգուեանլարըմըզըն խաթըրլարընտա օլտուղու վէճհլէ, քիւչիւք միտալեաճը, Բլիմութ թէբէլէրինտէ ալտըղը պիր գաչ գուրշուն իլէ ճէրիհատար օլտուգտան սօնրա, Ինկիլիզ ճէրրահրընըն էմրի մուճիպինճէ, կէօմրիւք գըշլասը խասթալանէսինէ կէօթիւրիւլմիւչ իտի։

Ճէրրահը մէրգում, հէմ ինսանիեէթճէ խայրխահ, հէմ տէ սանատաճա մահիր իտի։

Իշպու ճէրրահ իբի մագսէտլէ մէճրուհուն հաեաթընը գուրթարմագ իսթէեօրտու։ Էվվէլ էմիրտէ սանատաճա վազիֆէսինի իճրա իթմէք վէ սանիէն ֆէվգէլատէ մէրագ իթմէքտէ օլտուղոն պիր էսրարը անլամագ արզուսինտէ պուլունմագտա իտի։

Ֆիլվագը, եէտինտէ քեաղըտլարը վէ ագչէսի պուլունմաեան վէ զահիրի հալինտէ շիւպհէ ալէմէթի կէօրիւմէեէն,

վէ կիճէ վագթը եալընըզճա, գաչագճը մագամընտա գարա-
եա չրգմըշ օլան, վէ եախօտ վիճուտու օրթատան գալտրըլ-
մագ իսթէնիլէն պիր ատէմ կիպի տուզագ իլէ սահիլէ չրգա-
ըլան պու տէլիգանլը քիմսէ՝ քիմ օլապիլիր իտի։

Մէճրուհուն աղըր օլմասընտան, ճէրրահ մէյեուս օլա-
ճագ եերտէ, տահա զիեատէ քէսպի ճէսարէթ իտէրէք վէ
ատէթա հիքմէթ իշլէեէրէք, պիր գաչ կիճէ սապահա գա-
տար խասթանըն եանընտա վագըթ կէչիրտի։

Նիհաճէթ սէքիզ կիւն սօնրա, ճէրրահ՝ թէշէպպիւսիւ-
նիւն քէսպի մուվաֆֆագիյեէթ իտէճէկինէ ճիտտի սուրէթ-
տէ ինանմաեա պաշլատը, վէ պիր հաֆթա գատար խասթա-
եը թէհլիքէլի հալէ կէթիրմիշ օլան նէօպէթ վէ սաեըգլա-
մագլըգ թէտրիճէն ազալտը։

Արատան սէքիզ կիւն տահա կէչտի, վէ մուխաթարա
քեամիլէն զայիլ օլտու իսէ տէ, Միսթիգօեա, պիր քէլիմէ
պիլէ իրատ իթմէսի մէնն իտիլտի։

Պինապէրին նէ՛ ճէրրահ վէ նէ՛ հիւքիւմէթ մէմուրլարը
մէրգումա հիչ պիր շէյ սիւալ իտէմէմէքտէ իտիլէր։

Սթանիսլաս Տիւմայ քէնտիսինի պուլտուղունտա, կէչէն
կիտէն ահվալի խաթըրլատը, թէֆէքքիւր վէ հիսապ իթտի,
վէ պիր տուզաղա տիւշտիւկիւնիւ սուհուլէթլէ անլատը։

Մէրգում, տէրունինտէ ագչէսի պուլունան չանթասընը
իշարէթլէ իսթէտիկինտէ, սահիլ քէնարընտա քէնտի եանըն-
տա պուլունմուշ օլան չանթաեը կէթիրտիլէր իսէ տէ, ըէֆի-
գինին չանթասը օլտուղունու կէօրտիւ։

Ըէվիշի հալէ նէզարէն, պու չանթա տէյիշիլմէսի՝ եան-
ըշլըգ նէթիճէսի տէյիլ իտի։

Միսթիգօ իսթիճվապ իթմէք իսթէտիկինտէ, սիւքիւթ
իթմէսի իխթար օլունտու։ Մէքթուպ եազմագ իսթէտի, ֆա-
գաթ միւսաատէ օլունմատը։

Մէրգումուն էթրաֆընտա ինկիլիզճէ թէքէլլիւմ օլու-
նուպ, եալընըզ ճէրրահ՝ ֆրանսըզճա անլամագտա, վէ լի-
սանը մէզքիւր իլէ միգտարը քիֆաեէտէ իֆատէի մէրամ իթ-
մէքտէ իտի։

Պէեանտէն միւսթաղնի օլտուղու իւզրէ, քիւչիւք միտալեաճը գաթիէն սիւքիւթէ մահքիւմ օլմասընտան տօլաեը ֆէվգէլատէ սրգըլտրգտան պաշգա, քէնտի քէնտիեէ տէ պիր խայլի հալլ՝ օլունմազ սիւալլէր իրատ իթմէքտէ իտի, շէօյլէքի քէնտիսինին խասթալըղը զէմանընտա, Մալնու սէյֆիեէսինտէ նէ՞ վագը օլմուշ իտի։

Արնօլտ Տէսվիներ, Ուիլեամ Սգօթ, վէ Թրիլպի նէ՞ եաբմըշլար իտի։

Բահիպէ Մարի իլէ մատմուազէլ Վէրիէր նէ՞ օլմուշլար իտի. քէնտի հագգընտա նէ՞ տիւշիւնիւեօրլար իտի, վէ քէնտիսինին ծիւքիւթինէ խիեանէթ նազարըյլա պա՞գմաեօրլար մը իտի։

Քէնտիսինէ կէլինճէ, պուլունտուղու վազիեէթտէն նա՞սըլ գուրթուլաճագ իտի։

Նիհաեէթ ճէրրահ, էյիլէշմէք իւզրէ պուլունան խասթանըն իսթիճվապ իտիլմէսինտէ թէհլիքէ օլմատըղընը պէեան իլէ, թահգրգաթ մէմուրունու ճէլպ իթտի, վէ իճրա իտիլէն իսթիճվապտա, քէնտիսի թէրճէմանլըգ վազիֆէսինի իյֆա իյլէտի։

Մէզքիւր իսթիճվապ՝ Արնօլտ Տէսվիներ իլէ Անժէլիքին իզտիվաճ մուգա՞վէլէսինին իմզալանմասընտան թագրիպա պէշ կիւն էվվէլ վուգու պուլտու։

Վագը օլան իլք սիւալէ ճէվապէն, Միսթիգօ, Բլիմութա կէլմէք մէճպուրիեէթինտէ օլտուղու հալտէ, շըմէնտըֆէրտէ թանըմըշ օլտուղու պիր եօլտաշըն կէօսթէրտիկի պիր ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իթմէք իսթէտիկինի ծէօյլէտի։

Մէմուր. – Բլիմութա կէլտիկինիզտէ մագսէտինիզ նէ՞ իտի։

Միսթիգօ. – Ամտէրսընլարա վիզիթա վէրմէք իտի։

— Տիմէք քէնտիլէրինի թանըրսընըզ։

— Խայր, ֆագաթ թանըմաեա միւհթաճըմ։

— Քէնտիլէրինտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ։ – Սէրահաթէն իյզահ իթմէլիսինիզ։

Միսթիգօնուն կիզլէեէճէք հիչ պիր սէպէպի պուլունմա-

տրղընտան, սէյեահաթընը մագսէտինի վէ նէ եօլտա մալիւ-մաթ ալմագ իսթէտիկինի աշիքեարէն վէ սէրահաթէն անլաթտը։ Պու սուրէթլէ մէրգումուն կէօմրիւք գաչագճըսը վէ շիւպհէլի պիր քիմսէ օլմատըղը, վէ պինապէրին սէրպէսթիի հարէքէթինի մէնն իթմէկէ սէպէպ պուլամատըղը թէպէյեիւն իթտի վէ մէմուրը մէրգում՝ Միսթիգօնուն նէզտինտէն հիյնի մուֆարագաթընտա, պու ճիհէթի պիլտիրտիկինտէն, պիչարէ տէլիգանլը՝ ֆէվգէլատէ մէսրուր օլտու ջ վէ պատէհու - Ֆրանսաեա մէքթուպ եազմագլըղըմա միւսաատէ օլունո՞ւր մու, տէյի ճէրրահա սիւալ իթտի։

— Շիւպհէսիզ, օլունուր տէյի ճէրրահ ճէվապ վէրտի։

— Մ. Անտէրսըն վէ շիւրէքեասընը կէօրտիւկիւմ անտէ, միւսաատէ թէմէննի իթտիկիմ մէքթուպու եազաճաղըմ։ Միւմաիլէյհիւմիւ պու կիւն կէօրէպիլի՞րմիեիմ։

— Վագրթ ագշամլաշմըշ օլտուղունտան, վէ սիզին եաթմաեա իհթիեաճընըզ պուլունտուղունտան, պու կիւն զիեարէթ իթմէքլիկինիզ գապիլ տէյիլ տիր, լաքին քէնտիլէրինի թանըտըղըմ ճիհէթլէ, եարըն սապահ պուրաեա տավէթ իտէրիմ, չիւնքի եաթաղընըզտան գալգմանըզա վէ տիշարը չըգմանըզա միւսաատէ իտէմէմ։

Միսթիգօ՝ իշպու վաստան միւսթէրիհ օլարագ, օ կիճէ եի սիւքիւնէթլէ կէչիրտի։

Իրթէսի կիւն, սաաթ օն պիրտէ, ճէրրահ, ըէֆագաթընտա օլտուգճա եաշլը վէ սիմասընտան էյի պիր քիմսէ օլտուղու անլաշըլան պիր ատէմ իլէ Սթանիսլաս Տիւմայըն օտասընա կիրտի, վէ մէրգում տէլիգանլըեա խիթապէն,

— Միւսիւ Ժօրժ Անտէրսըն պու զաթ տըր. իքի գարընտաշտան պիւեիւկիւ պու զաթ օլուպ, շու էսնատէ Բլիմութտա եալընըզ քէնտիսի պուլունմագտա տըր։ տէտի։

Ժօրժ Անտէրսըն, ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իտէպիլտիկի ճիհէթլէ,

— Օղլո՛ւմ, պանգամըղըն միւհէնտիսի օլմուշ օլան Արնօլտ Տէսվիններ հագգընտա նէ՞ մալիւմաթ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Արնօլտ Տէսվիներընի անասըլ Պլէրէլի օլուպ օլմատը-ղընը անլամագ իսթէրիմ։

— Էվվէթ, Պլէրէլի տիր։

— Ասքէրլիք իթմիշ մի տիր։

— Պիր սէնէ կէօնիւլլիւ ասքէր օլմուշ տուր։

— Միւսիւ, արատըղըմ շախսըն ֆօթօկրաֆընը սիզէ կէօսթէրմէք իսթէր իտիմ, լաքին թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, արտ թարաֆընտա պիր իպարէ եազըլմըշ օլան անըն ֆօթօկրաֆ թասվիրինի, չանթամ իլէ պէրապէր չալտըլար։

Ժօրժ Անտէրսըն՝ ճէպ տէֆթէրինի չըգարըպ, պունուն իչինտէն ալտըղը գարթ բօթրէսինի Մօսթիգօեա կէօսթէրէ-րէք։

— Սիզին եանընըզտաքի թասվիր պունա պէնզէր մի իտի, տէյի սիւալ իթտի։

— Թըպգըսը, միւսիւ, թըպգըսը։

— Պունու պանա Արնօլտ Տէսվիներ իհտա իթմիշ տիր, իշթէ արգասընտա տա իպարէսի մուհարրէր տիր։ Քէնտի իս-մինի ալան վէ պու թասվիրէ պէնզէմէեէն՝ քեազիպ վէ ալ-տատըճը օլտուղունա էմին օլուն։ Պունտան գաթինազար, պու պապտէ տիկէր իսպաթլարտա վար տըր։

— Տիկէր իսպաթլա՞ր մը։

— Էվվէթ։ - Քէնտիսինի Արնօլտ Տէսվիներ թէսմիեէ ի-տէն շախս պու էսնատէ նէ՞րէտէ պուլունմագտա տըր։

— Բարիստէ։

— Բարիստէ՞ մի։

— Էվվէթ, զէնկին պիր պանքէր վէ Մ. Ժիւլ Վէրիէրին շէրիքի օլուպ, մէրգումուն գըզը իլէ էվլէնմէք իսթէմէքտէ տիր։

— Էկէր օ ֆասիտ՝ զէնկին իսէ, պիր քիմսէնին իսմինի սիրգաթ իթմիշ օլտուղու կիպի, մալիք օլտուղու սէրվէթի տէ սիրգաթ իթմիշ օլաճագ տըր։ - Հագըգի Արնօլտ Տէս-վիներ պու էսնատէ Թուլօնտա պուլունուպ, պիր այտան պէ-րու Թուլօնտա խասթա տըր։ Մէրգում, միւհիմմ պիր իշ ի-չին Գալկիւթաեա կիթմէք իւզրէ իքէն, գօլէրատան թու-

թռչելմուշ տուր։ Ո թէչէպախա պաշա չըգմաերնճա, քէնտիսինի մէմուրիեէթինտէ իպգա իտիպ իթմէեէճկիմի անղամագ իւզրէ օն օն իքի կիւն մուգատտէմ պանա պիր մէքթուպ եազմըշ տըր։

— Միւսիւ, ո մէքթուպ եանընըզտա՞ մը տըր։

— Եվվէթ, ֆագաթ իհմալիզճէ եազըշմըշ ձըր։

— Արնօլա Տէսվինեը էչան թուլօնտա՞ մը տըր։

— Եվվէթ... Ոթէլ տիւ Վիէօ-Բօրտա տըր, ֆէսպի ֆագաթ իտէր իթմէզ, ավտէթ վէ մէմուրիեէթինէ տեվամ իտէպիլէճէկինի թէլէկրաֆլա քէնտիսինէ անլաթտըմ։

— Միւսիւ տոգթօր, չհմտիտէն Բարիսէ եօլճու օլմագլըղըմ լազըմ տըր։

Ճէրրահ. – (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Օղլում, իյիթէ պու միւմքինսիզ տիր, չիւնքի սէյեահաթա թէհամմիւլ իտէպիլէճէք իգթիտարընըզ եօգ տզւր։ Պուննճա զահմէթլէ հուեատւլինէ վիւգթէտիր օլտուղում մուվաֆֆագըյեէթի, տէնիզ վէ չըմէնտըֆէր պիր գաչ սաաթ զարֆընտա բայիմալ իտէպիլիր։

— Լաքին պէնիմ պուրատա գալաճաղըմ միւտտէթ զարֆընտա սահթէ Տէսվինեըրնըն մագսէտինէ վասըլ օլմահաճաղընը քիմ պիլիր։

Անտերսըն. – Թէհլիքէլի-ալէապատարլարա պիլտիրին։ Եազաճաղընըզ մէքթուպ պիզտէն էվվէլ բարիս վասըլ օլուր։ Էկէր իսթէրսէնիզ, պէն տէ, Թուլօնտա պուլունան Արնօլտ Տէսվինեըեա պիր մէքթուպ եազարագ, վուգուվի Հալի պիլտիրիրիմ։

— Ֆագաթ, միֆսիս, պէն քէնտիսինի պուլմագ ֆոթէք իտիմ... Հալ պու քի պէնիմ եէրիմէ պիր տիկէրի տէ կիտէպիլիր։ Բէճա իտէրիմ, պանա պիր ազ քեագըտ իղէ պիր գաչէմ վէ միւքէքքեպ հօգգասը վէրին... Պիզ տոգըգտա պիչէ վագըթ կէչիրմէքսիզին Յրանսաեա պիր մէքթուպ եազմագ իսթէրիմ։

Մհաթիգօնուն իսթէտիկի չէյլէր կէթիրտիկինտէն, մէրգում, աթիտէքի սաթըրըլարը թահրիր իթտի։

« Ազիզէմ բահիպէ Մարի ·

« Սիւքիւթիմ հագգընտա նէ՞ միւլահազատա պուլունուեօրսունուզ ։

« Սիւքիւթիմ իխթիեարի տէյիլ իտի ։

« Արնօլտ Տէսվիններընն էվամիրի մուճիպինճէ հազըր իտիլմիշ օլտուղունա շիւպհէ իթմէտիկիմ պիր տուզաղա տիւշտիւմ ։

« Պիր այա եագըն տըր քի ։ Բլիմութտա, կէօմրիւք խասթախանէսինտէ պուլունուեօրում, վէ վէֆաթըմը արզու իտէնլէրտէն սօեուլմուշում տուր ... Շու տագըգատա եաշամագլըղըմ՝ հիքմէթ վէ միւճիզէ իշի տիր ։ – Պու մէքթուպու սիզէ եազմագլըղըմ, էկէր հէնուզ վագըթ վար իսէ, մատմուազէլ Անժէլիքի թէհտիտ իտէն տէհշէթլի մուխաթարանըն էօնիւնիւ ալմագ իշին տիր ։

« Զանն վէ շիւպհէմիզտէ եանըլմամըշըզ ։ – Արնօլտ Տէսվիններ պիր տօլանտըրըճը, վէ ֆիիլէն տէ տէյիլ իսէ տէ՝ նիեէթլէ պիր ճանի տիր, վէլհասըլ ալչագլարըն ալչաղը տըր ։ – Մէրգում, Տէսվիններ իսմինի, հէնուզ հաեաթտա օլմն, ֆագաթ շիւպհէսիզ քէնտիսինճէ էօլմիւշ զանն օլունան պիր ատէմտէն, կիզլի պիր մագսէտլէ սիրգաթ իթմիշ տիր ։

« Ազիզէմ բահիպէ, պէն, անըլ Արնօլտ Տէսվիններեը պուլմաեա կիտէմէեէճէկիմտէն, վէ անը՝ սախթէ Արնօլտ Տէսվիններեա գարշլ ըգարամաեաճաղըմտան, վագըթ կէչիրմէքսիզին ՝ օ ատէմի պուլմաեա կիթմէլիսինիզ ։ – Եալընըզ օ զաթ, օ ալչաղըն նիգապընը աշաղը ալարագ, մատմուազէլ Անժէլիքի գուրթարապիլիր ։

« Քէնտիսինի Թուլօնտա Օթէլ տիւ Վիէօ-Բօրտա պուլապիլիրսինիզ ։

« Զաբուգ իտին ... վագըթ կէչիրմէեին ... շու էսնատէ տագըգալարըն սաաթ գատար տէեէրի վար տըր ։

« Եօլա չըգապիլիր հալէ կէլիր կէլմէզ, Բարիսէ ավտէթլէ սիզի պուլաճաղըմ ։ – Պուրատա պէն օն բարասըզ օլտու-

ղում հալտէ, խասթախանէնին մէրհամէթ ու շէֆագաթըյլա եաշաեօրում։

«Հագգընըզտա խայըրլը պիր խըզմէթտէ պուլունապիլ-մէքլիկիմի ճէնապը Հագգտան թէմէննի իտէրիմ։

«Հէր վագըթ կիպի, պէնտէնիզ վէ ֆէտաքեարընըզ։

«ՍԹԱՆԻՍԼԱՍ ՏԻԻՄԱՅ»

64

Իշթէ Մալնու բօսթաճըսընըն զէվճէսի թարաֆընտան բահիպէ Մարիեէ վէրիլէն մէքթուպուն միւնտէրիճաթը պուն-տան իպարէթ օլուպ, բահիպէյի մէզպուրէ պունու օգու-տոզգճա, հիսս իթտիկի մէսէրրէթ ալէամէթի սիմասընտա կէօրիւլմէքտէ իտի։

Պատէհու մէրգումէ պիր տագըգա պիլէ ղայպ իթմէեէ-րէք, տօղրուճա ֆէյֆիէեէ կիտիպ, Անժէլիքի պուլտու, վէ միւէսսիր պիր սէտա իլէ, մէզպուրէեէ,

— Սանա խապէրլէր կէթիրտիմ, տէտի։

Կէնճ գըզ. ֆ (Սարսըլարագ.) Խայըրլը խապէրլէ՞ր մի։

— Մէմուլտէն խարիճ էյի խապէրլէր, ֆագաթ իւսթէ ատէմ կէլմէմէք իչին, գաբուեու գաբա, սիւրկիւլէ, վէ օն-տան սօնրա շու մէքթուպու օգու, տէտի, վէ այնի վագըթտա Միսթիգօնուն մէքթուպունու իթա իլէ, — Օգու . . . օգու. չաբուգ օգու, տէյի թէքրարլատը։

Անժէլիք մէքթուպու օգումաեա պաշլատը, վէ օգումա-սընտա իլէրլէտիքճէ, սիմասընտա ազիմ պիր տէհշէթ հու-սուլէ կէլմէքտէ իտի։ Մէզպուրէ, մէքթուպուն օգումասընը իքմալ իտինճէ,

— Ա՛հ, տիմէք պիր հիյլէքեար, պիր գաթիլ, վէ ալչագ-լարըն ալչաղը իմիշ . . . Տիմէք բէտէրիմ պէնի պէօյլէ պիր

ատեմ իլէ էվլէնտիրմէք իսթէեօր . . . հագըգէթէն պու բէք տէհշէթլի շէյ տիր ։

— Էվվէթ, տէհշէթլի տիր, լաքին սէն սէլամէթինի պու սաեէտէ պուլտուն ։

— Շիմտի նէ՞ եաբաճագսըն ։

— Նէ՞ եաբաճաղըմը անլամաեօ՞րմուսուն . . . մաղլուպ օլմուշ իտիք. շիմտի իսէ մաղլուպիեէթիմիզի ղալէպէ վէ մուզաֆֆէրիեէթէ թէպտիլ իթմէք իչին նէ եաբմագ լազըմ իսէ, անը եաբաճաղըզ . . . սախթէ Արնօլտ Տէսվիններնըն մասքէսինի աշաղըեա ալմագ վէ պունուն իչին, պիր մագսէտի խաֆի իլէ իսմինի չալմըշ օլտուղու շախսը գարշըսընա չըգարմագ լազըմ տըր ։ Իշթէ պէն տէ, պունու եաբմագ իսթէրիմ, վէ էկէր բէտէրին՝ մէրգումուն շէրիքի տէյիլ իսէ, (նասըլ քի շէրիքի օլտուղունա էլան ինանմագ իսթէմէեօրում,) ալտանմըշ վէ եանըլմըշ օլտուղունու անինտէ անլաեաճագ տըր ։ Պիր դաչ սաաթտան, Թուլօնա կիթմէք իւզրէ եօլտա պուլունաճաղըմ ։ Ա՛հ սէվկիւլիւմ, վատ իտէրիմ քի, սէնի գուրթարաճաղըմ ։

Պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, բահիպէ Մարի՝ Անժէլիքի տէրաղուշ իթտի, վէ կէնճ գըզ տախի,

— Եֆատէնիզի Ալլահ իշիթսին . . . տիմէք կիտէճէքսին, տէտի ։

— Էվվէթ, պիրինճի էքսբրէս գաթարըյլա կիտէճէեիմ ։

— Ֆագաթ պու հարէքէթինէ էնվաի մանէալար վէրիլէճէք տիր ։

— Նէ՞ պէյիս վար տըր ։ Պէն, սէրպէսթ տէյի՞լմիեիմ ։ Պունտան գաթինաղար թարիգաթըմըն էվամիրինէ թէվֆիգէն կիթմիշ օլտուղումու պիսսուհուլէ պէեան իտէպիլիրսին ։ Պու պիկիւնահ եալանը սէօյլէտիկիմ իչին ճէնապը Ալլահըն պանա աֆվ իտէճէկինէ էմինիմ ։

— Ա՛հ ազիզէմ, նէ՞ դատար խայրխահսըն ։

— Հէր նէ իսէ, իքիմիզտէ սիւքիւնէթի էլտէն պրագմաեալըմ . . . շիմտի շունու սէն պանա սէօյլէ. բէտէրին Բարիսէ կիթտի՞ մի ։

— Էվվէթ, քէնտի քէնտիսինի Արնօլտ Տէսվինեը թէսմիեէ իտէն շախս իլէ պիրլիքտէ կիթտի։

— Պու էյի . . . Հէր կիւնա իյզահաթտան խալի օլարագ կիտէպիլիրիմ։ Էօյլէ թաամըմը իտիպ, չանթամը հազըրլաերմ վէ եօլա չըգաերմ։

— Պու գատար չարուգ մու։

— Էվվէթ, չիւնքի պիչարէ տօսթումուզ Սթանիսլաս Տիւմայա ագչէ կէօնտէրմէք իւզրէ Բարիստէ տուրմագլըղըմ լազըմ տըր։

— Բէտէրիմ՝ ղայպուպէթին հագգընտա պանա պիր շէյ սօրարսա նէ՞ ճէվապ վէրէճէեիմ։

— Թարիգաթըն միւտիրէսինին աճէլէթէն պէնի չաղըրմըշ օլտուղունու սէօյլէրսին . . . սագըն աղզընտան պիր շէյ գաչըրմաեասըն։ Եագըն վագըթտա սրհհէթ քէսպ իտէճէք օլան իւմիւտլէրինէ տայիր հիչ պիր շէյ պէլլի իթմէ։ Թասավվուր վէ իլան օլունան իզտիվաճ վուգու պուլաճագ տըր կիպի հազըրլըգ կէօր։ Սէնին իչին, պունտան պէօյլէ գօրգմաեա սէպէպ գալմատըղընը պիլմէքլիք քեաֆի տիր։

— Ֆագաթ պու լանէթլի իզտիվաճըն ալթը կիւնէ գատար իճրա օլունաճաղընը ունութմա։

— Նէ գատար կէճիքէճէք օլսամ, երինէ պէչ կիւնէ գատար ավտէթ իտիպ, օ ալչաղըն կէչմիշ էօմրիւնիւ մէյտանա գօյաճագ իսպաթլարը տա պիրլիքտէ կէթիրէճէյիմ։ Խապիսի մէրգում հիւքիւմէթէ միտհիշ պիր հիսապ վէրէճէք տիր։

Բահիպէ Մարի վէ Անժէլիք սէրիան էօյլէ թաամլարընը իտիպ, սօն տէֆա եէկտիկէրինի տէրաղուշ իթտիքտէն սօնրա պիրի պիրինտէն այրըլտըլար։

Բահիպէ Մարի՝ Վիլիէ-սիւր-Մարն մէվգիֆի տէմիր եօլունու էլէ ալըպ, թամ էօյլէնտէ Բարիսէ մուվասըլէթ, իլք իշի պիր բօսթախանէեէ կիտէրէք, Բլիմութտա, կէօմրիւք խասթէխանէսինտէ պուլունան Սթանիսլաս Տիւմայա պին ֆըրանգ կէօնտէրմէք, վէ աթիտէքի թէլէկրաֆնամէեի քէշիտէ իթմէք օլտու։

« Պէշ կիւնէ գատար իղտիվաճ վուռու պուլաճագ տըր։ Սէրիան ավտէթ իտին։ – Պէն Թուլօնա կիտիեօրում։

« ՐԱՀԻՊԷ ՄԱՐԻ։ »

Մէզպուրէ, պու իշլէրի կէօրիւպ, պատէհու էօյլէտէն սօնրա հարէքէթ իտէր պիր սիւրաթ գաթարը պուլուր իւմիտիյլէ Լիօն տէմիր եօլունա ազիմէթ իթտի իսէ տէ. իւմիտի պօշա չըգտը, չիւնքի ագշամ սաաթ եէտիեի օն պէշ տագըգա կէչմէզտէն էվվէլ հարէքէթ իտէն թրէն պուլունմամագտա իտի։ Պինապէրին պէքլէմէեէ մէճպուր օլուպ, հալպուքի տագըգալար քէնտիսինէ կիւն գատար ուզուն կէօրիւնիւեօր տու։

Սաաթ եէտի գարարլարընտա, ժիւլՎէրիէր իլէ Արնօտ Տէսվիները, ագշամ թաամը իչին Մալնուեա վասըլ օլտու։

Անժէլիք, էօյլէտէն սօնրա ագշամա գատար քէնտի տալար։

յիրէսինտէ վագըթ կէչիրիպ, բահիպէնին թէշէպպիւնիւնիւ պաշա չըգարմասը իչին ճէնապը Հագգա նիեազ իթտի։ Պատէհու քէսպի ճէսարէթլէ, սալօնա էնիպ, բէտէրինի վէ Արնօլտու օրատա պուլտու։

Վէրիէր գըզընը եանընա կէլիպ մէրգումէեի էօրմէսինտէ, Անժէլիք տիթրէտի. վէ Արնօլտ տախի կէճճ գըզըն գարշըսընտա թէվազու իտիպ, էլինի քէնտի էլի տէրունինտէ սըգտը, վէ Անժէլիք՝ օ սըրատա հիսս իթտիկի նէֆրէթ վէ իքրահա բաղմէն, բահիպէնին թավնիեէլէրի մուճիպինճէ էլինի կէրի չէքմէտի, վէ խապիսի մէրգում, իշպու միւսաատէտէն ճէսարէթ ալարագ, մէզպուրէնին գուլաղընտան աշաղըեա եավաշ պիր սէտա իլէ,

— Պէշ կիւն տահա պէքլէեէճէեիզ, աշթընճը կիւն պէնիմ իչին էն պիւեիւք եէվմի սաատէթ ծլաճագ տըր, տէյի պէեան իյլէտի, վէ իլավէթէն տախի, – Ֆագաթ, մատմուազէլ, բահաթսըզմըսընըզ, էլինիզ պուզ կիպի սօզուգ տուր, տէտի։

— Խայր, բահաթսըզ տէյիլիմ, անճագ միւքէտտէրիմ

Վերիեր. — Նէ՞տէն միւքէտտեր պուլունուեօրսուն, գը-զըմ։

— Պու սապահ բահիպէ Մարի կիթտի։

Արնօլտ, զահիրէն էհէմմիեէթսիզ օլան պու սէօզիւ ի-շիթտիկինտէ, անինտէ պիր ֆէլաքէթ քէշֆ իլէ, պօզուլ-տու։

Վերիեր. — (Սէօզէ տէվամ իտէրէք.) Վա՛յ, բահիպէ Մարի կիթտի՞ մի։

— Էվվէթ

— Նի՞չին։

— Թարիգաթը թարաֆընտան չաղրըլտըղընտան, կիթ-մէեէ մէճպուր օլտու։

Արնօլտ. — (Անժէլիքին սիմասընը թէճէսսիւս իտէրէք.) Իշթէ պու զարիպ... պիր սաաթ գատար տա՞ մը տուրմաեա մէօհլէթի եօգ իտի։

Վերիեր. — Էվվէթ, էվվէթ, պու խուսուս բէք զարիպ տիր։ Նէրէեէ կիթտի։

— Քենտիսինէ եաղըլմըշ օլան մէքթուպ մուխթասար օ-լուպ, եալընըզ մանասթըրա չաղրըլտըղընը միւպէյեին իտի։

— Եագընտա բանա մալիւմաթ վէրէճէ՞ք մի տիր։

— Օնա նէ՞ շիւպհէ։

Պու արա ագշամ թաամընընն հազըր օլտուղու խապէր վէրիլտիկինտէն, միւլագաթը մէզքիւրէ խիթամ պուլուպ սուֆրատա տախի բահիպէտէն պահս օլունմատը։

Տէսվինեը թասաւը պիր հալ քէսպ իտիպ, իշթիհասըզ թաամ իթտիկի կիպի ալագըրտը տա իթմէեօրտու։

Մէրգում, բահիպէնին պիրտէն պիրէ հաբէքէթի սէպէպ-լէրինի տիւշիւնիւպ, Թրիլպի իլէ Սգօթու թէլէֆ իթմիշ օլ-մասընա տա հէման թէէսսիւֆ իտիեօրտու։

Չիւնքի էկեր ք իքի խապիսլէր հաեաթտա օլսալար իտի, Արնօլտ, պունլարը բահիպէնին արգասընտան սէվգ իտէրէք, թապիի պիր հիսս իլէ գօրգմաեա պաշլատըղը մուխաթարանընն էօնիւնիւ ալապիլիր իտի։

Նակեահ մէրգումուն հէեէճան իչինտէ պուլունան ֆիք-

ընտէ սիւքինէթ հասըլ օլմաղլէ, սիմասընտա էսէրը սիւքին ու հուզուր կէօրիւլտիւ։

Թաամ սիւքինէթլէ խիթամ պուլուպ, Անժէլիք քէնտի տայիրէսինէ չըգտըղը կիպի, իքի շէրիքլէր տէ սիկարալարընը եագըպ, սէյֆիեէյի թէրքլէ, պաղչէտէ, աղաճլըգլը պիր կէչիտտէ տօլաշմաեա պաշլատըլար։

Մէրգումլար, սէյֆիեէտէն պիր միւտտէթ իրագլանտըգ-լարընտա, Ռրնօլտ՝ Վէրիէրէ խիթապէն,

— Ազիզ տօսթում, պուրատա ֆէվգէլատէ պիր շէյ տէօ-նիւեօր, տէտի։

— Նէ՞ տէօնիւեօր. եօգսա ագլընըզա կէլտի տէ, պէնի տէ գօրգութմա՞գ մը իսթէեօրսունուզ։

— Բահիպէ Մարինին պաղթէթէն ազիմէթի՝ պէնի տիւ-չարը էնտիշէ գըլաեօր։

— Նի՞չին։ — Եօլումուզուն սէրպէսթ օլտուղունու, վէ մագսէտիմիզլէ պիզիմ արամըզտա պունտան պէօյլէ մէվանի վէ միւշքիլաթ գալմատըղընը պէեան իթմէեօրմու իտինիզ։

— Էվվէթ, ֆագաթ շիմտի եանըլմըշըմ տէյի գօրգու-եօրում։ Զանն իտէրիմ քի, շու սաաթտա պիզի պիր մուխա-թարա թէհտիտ իտիեօր։ Պէն պու մուխաթարաեը քէշֆ ի-տէմէմիշ իտիմ, վէ էլան տա նէ եօլտա շէյ օլտուղունու պիլմէեօրում։ Ֆագաթ հիսսիեաթըմ, պու մուխաթարա սա-հիհ օլտուղունու պանա խապէր վէրիեօր։ Իմտի, մալիւմիւ-միւզ տիւր քի, պու խուսուստա միւշթէրէքիզ, պէն գաթըլ-կեահա չըգաճաղըմ. սիզ տէ քիւրէեէ գօնուլաճագսընըզ։

Վէրիէր պիւթիւն վիճուտի տիթրէտիկի հալտէ, պօղուգ պիր սէտա իլէ։

— Լաքին էկէր պէօյլէ պիր մուխաթարա վար իսէ, էօ-նիւ ալընապիլիր, տէտի։

— Պէլքի։

— Ֆագաթ էօնիւնիւ նա՞սըլ ալմալը։

— Պու տէֆա մուխաթարա եալընըզ բահիպէ Մարի թա-րաֆընտան տըր։

— Սահի՞հ մի։

— Էօյլէ օլտուղունա էմինիմ։ — Եէկէնինիզ հէր վագրթ պէնի թահգիր իթմիշ, վէ պանա գարշը օլան ատավէթինի իզհար իթմէք իչին հիչ պիր ֆըրոաթ գաչըրմամըշ տըր։ — Էկէր ֆէվգէլատէ սէվմէքտէ օլտուղու գըզընըզըն եալընըզ նիշանլըսը օլսա իտիմ, պէնի թէլէֆ իթտիկինտէ քէնտիսինի պախթիեար ատտ իտէճէք իտի, լաքին գըզընըզըն նիշանլըսը օլաճագ եէրտէ, զէվճի օլուր ինէմ, այնի միւլահազատա պուլունմաեաճագ տըր։ — Պու հալտէ, թէրէտտիւտ իտէճէք, ըիւճաթ իյլէեէճէք տիր։

— Ալթը կիւնէ գատար Անժէլիքին զէվճի օլաճագսընըզ։

— Ալթը կիւն՝ ուզուն պիր միւտտէթ տիր։ Ալթը կիւն կէչմէզտէն, բաթլագ զոհուր իտէպիլիր։

— Շիմտի նէ՞ եաբմալը։

— Պիր ան էվվէլ իզտիվաճըմըզը իճրա իթմէլի։

— Ֆապի՞լ մի տիր։

— Հէմ գապիլ տիր, հէմ գօլայ տըր։ Տավէթ թէզքիրէլէրինիզ կէօնտէրիլմէք իւզրէ տիր։ Պունլարըն թարիխինի թէպտիլ իլէ, բազար իրթէսի եէրինէ ճումաա իրթէսի եազըն։ — Մալ ու գարիեէնինին նէ՝ պէլէտիեէ միւտիրի վէ նէ պաշ բաբասը պու պապտէ իթիրազ իթմէզլէր։

— Ֆագաթ Անժէլիքի նէ՝ եաբմալը։

— Անժէլիք՝ բազար իրթէսի իչին իթաաթ իթտիկի կիպի, ճումաա իրթէսի իչին տախի իթաաթ իտէճէք տիր։ Թարիխճէ պու թէպէտտիւլ իչին տէ, պիրտէն պիրէ սէյեահաթ իթմէքլիկինիզ լազըմ կէլտիկինի պէհանէ կէօմթէրիրսինիզ։

— Բէք էյի, պու ապշամտան իշպու գարարըմը գըզըմա պիլտիրիրիմ։

— Խայր, պու նիեէթինիզտէն կէրի տուրուն։

— Լաքին քէնտի թէտարիքեաթը իչին պու պապտէ խապէր ալմաեա միւհթաճ տըր։

— Լիւզումու եօգ տուր։ Մատմուազէլին էլպիսէլէրինի իմալ իտէն մաղազաեա վէ սայիր լէվազիմաթը թէտարիք իտէն տիւքքեանլարա սիզին կիթմէքլիկինիզ քեաֆի տիր։ — Պու պապտէ պիր ազ ճէօմէրտճէ մուամէլէ իտէրսէնիզ, իսթէ-

տիքլերինիզ վճռեմ ընտան հավել եմ իշխիրիլիր։ — Տիւեֆիւն կիւնիւնտէն պիր կիւն հավել վուսուսի հալի նիշանլըմա խասպեր վէրիրիզ։ Անլաշըլըր, տէյիմ մի։

— Հավէթ, անլատըմ։

Բահիպէ Մարի, սապահ՝ սաամ ըն պիրի պըրդ պիր տագըդա կէչէրէք։ Մարսիլեատա չըմէնտըֆէր գամարըն-տան էնիպ, տիկէր պիր գամարա բարիպ օլտու, վէ սաամ իրի պոչլուգտա թուլօնա մուվաֆըղէմ իլլէտի։

Մէրդումէ զաեէմ եօրկուն իտի խէտ, եօրկունլուդու կէօդիւնէ կէօդիւքմէեօրտու։ — Պիր ալչաղըն եիւդիւնաէքի նիգաազը աչաղը ալմագ, վէ Անժէլիքէ գուրթարմագ իւմիտի՝ քէնտիսինէ ֆէվգէլատե գուվվէթ վէրիեօրտու։

Իմտի՝ պիր տագըդա պիլէ բահաթ իթմէքսիզին, Օթէլ տիւ Վիէօ-Բնօթա վասըդ օլտու։

Մաշնուտան հարէքէթինտէն պէյրու, բահիպէ Մարի, իւք տէֆա օլարագ օրատա, եա Միսիսիպօ տօղրու մալիւմաթ ալմամըշ իսէ, եախօտ մէգըթուպտա գիքր օլունան Արնօլտ Տէսվինըը մէգըիար օթէլտէ պուլունմաձըդտաւ իսէ, վէ եախօտ, ժինլ վէրիէրին չէրիքինէ խիթապէն, «Միզ պէնիմ իամիմի չալմըշօլտուդունուդ հալտե», պիր հիյլէքեարընըդծ տիմէեէ հագդը պուլունմաեան պիր քիմսէ իտի խէ տէյի տուշինէրէք՝ իզհարը էնտիչէ իթմէեէ պաշլատը։

Իչթէ պու միսաֆաղալնար իլէ, մէգպուրէ՝ հէեէճան վալիւսաթլիւք իչինտէ օլաիագ, գիքր օլունան օթէլէ կիրտի, վէ պունուն իտարէ օտասընա կիրիպ, Նօրատա օթուրմուշ օլան եաշլըճա պիր գանարըն,

— Բահիպէ գըզգարընտաչ, քիմի՞ իսթէեօրսունուդ, տէյի սիւալ իթտի։

Բահիպէ Մարի. — Մաամաֆ, պու օթէլտէ, Արնօլտ Տէսվինկը իսմինտէ պիր\քիմսէ վա՞ր մը տըր։

— Վար իտի։

Բահիպէ. — (Միւթէեէսսիրէն վէ մահզունէն.) Տիմէք հմտի պուրատա տէյիլ տիր։

— Խայր, Մ՝ Տէվինէը՝ տիւշար օլտուդու իտամի ալըգ-

տան քեամիլէն քէսպի իֆագաթ իթտիքտէն սօնրա, պէշ կիւնտէն պէրու պուրատան հարէքէթ իթտի։

— Կիթտի՞ մի... կիթտի՞ մի... նէ՞րէեէ կիթտի։

— Ինկիլթէրրաեա։

Բահիպէ Մարի. — (Մահզունէն) Նէ՛ թէրսլիք... նէ՛ իգպալսիզլիք... զանն իտէրսին քի ճէնապը Ալլահ պիզի եիւզտէն պըրագըեօր։

— Գըզգարտաշ, Մ. Տէսվիններեը պուրատա պուլմագլըղընըզ բէք էլզէ՞մ մի իտի։

— Զանն իտէպիլտիկինիզտէն զիեատէ էլզէմ իտի, մատամ։ — Եալընըզ քէնտիքինի կէօրմէք վէ կէօրիւշմէքլէ, զաեէթ սէվկիւլիւ պիր քիմսէեի թէհտիտ իտէն տէհշէթլի պիր թէհլիքէնին էօնիւ այընապիլէճէք իտի։ — Պունուն իչին քէմալը իւմիտլէ Բարիստէն կէլտիմ, լաքին շիմտի հէր իւմիտիմ զայիլ օլտու։ Հիչ տէյիլ իսէ, մատամ, Մ. Տէսվիններընն Ինկիլթէրրանըն հա՞նկը չէհրինէ կիթտիկինի պիլիեօ՞րմուսունուզ։

— Պիլմէմ, գըզգարտաշ։

— Տիմէք քէնտիսինէ պիր մէքթուպ կէօնտէրմէեէ, իւմիտվար օլմաեա պիր չարէ տէ եօգ տուր։ — Մ՛հ, եա՛ Բապպի, պիչարէ Անժէլիքին տիւչար օլտուղու չու միւսիպէթլէր նէ՛ գատար զալիմանէ տիր։

Մէզպուրէ, սէպաթընա բաղմէն հընչգըրտամասընը զապթ իտէմէտիկինտէն, օթէլճի գատըն՝ խալիսանէ բիգգաթլէ,

— Ճէսուր օլուն, գըզգարընտաշ; ճէսուր օլուն, տէտի։

— Էվվէթ, մատամ, ճէսուր օլմաեա իհթիեաճըմ զիեատէ տիր. թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, հիչ ճէսարէթիմ եօգ տուր։

Բահիպէ Մարի՝ օթէլտէն տիշարը չըգտը։ Պիչարէ մէյեուս պիր հալտէ իտի, վէ օլ անէ տէկին եօրկունլուգ հիսս իթմէեօր իքէն, պու տէֆա ազիմ պիր թագաթսըզլըգ վէ տէրմանսըզլըգ հիսս իտէրէք, մաքինավարի սուրէթտէ տէմիր եօլու մէվգիֆինէ տօղրու իլէրլէտիկի սըրատա, «շիմտի նէ՞ եաբմալը» տիմէքտէ իտի։

Ինկիլթէրրաեա կիթմէսինին նէ՞ ֆայիտէսի օլապիլիր ի-

տի, մատէմ քի Արնօլտ Տէսվիններնըն Լօնտրատա՞ մը, եօգսա տիկէր պիր չէհիրտէ՞ մի օլտուղունու պիլմէեօրտու։

Պիչարէնին մէյեուսիեէթի արթըպ, հիչ օլմազսա Անժէլիքին եանընա ավտէթլէ, միւմքին մէրթէպէ անը միւտաֆաա վէ հիմաեէ իթմէեի թասմիմ իթտի, վէ Մարսիլեաեա մուվասըլէթինտէ, իրթէսի սապահ Բարիսէ վասըլ օլմագ իւզրէ օ ագշամքի սիւրաթ գաթարընա բաքիպ օլմագ թասավվուրըյլա պիր քիլիսէեէ տախիլ օլտու, վէ օրատա իթտիկի տուա իլէ քէնտիսինտէ պիր տէրէճէ գուվվէթ վէ ճէսարէթ հասըլ օլարագ, մէվգիֆէ տօղրու իլէրլէտի, ֆագաթ եարը եօլտա, պիրտէն պիրէ սարսըլարագ տուրտու։

Մէրգումուն պու հալի՝ թօբճու միւլազիմի իւնիֆօրմասը կիեինմիշ, լէհճէսի սօլմուշ վէ զայիֆլէնմիշ պիր կէնճ զապիթին՝ պիր պասթօնա տայանարագ քէնտի թարաֆընա տօղրու կէլտիկինի կէօրմէսինտէն նէշէթ իթմիշ իտի։

Նակեահ բահիպէ՝ իքի ատըմ իլէրլէեիպ, էլլէրինի գուպպէյի ասիւմանէ գալտըրարագ, «Էմիլ Վանտա՛մ» տէյի բէֆի սէտա իթտի։

Միւլազիմ, պաշընը եօգարը գալտըրըպ, մէզքիւր իսմի թէլէֆֆիւզ իտէն քիմսէեէ պագտը, վէ անինտէ սիմասընտա վէ կէօզլէրինտէ էսէրի մէսէրրէթ միւշահէտէ օլունարագ,

— Բահիպէ Մարի՛... բահիպէ Մարի՛... սէօզլէրի տիհանընտան չըգտը։

Միւլազիմին սիմասը, պիր արա մէսէրրէթ քէսպ իթմիշ իքէն, թէքրար հալը մահզունիյեէթէ թահվիլ օլարագ,

— Էվվէթ, հաեաթտաեըմ... ճէնապը Հագգ պէնի ալմագ իսթէմէտի, տէտի։

— Սիզի մուհաֆազա պուեուրան Հագգ Թէալա հազրէթլէրինէ արզը թէշէքքիւր իթմէք վաճիպէտէն տիր... Անժէլիք չու տագըգատա սիզէ միւհթաճ տըր։

Վանտամ. — (Մահզունիյեէթպախշ պիր սէտա իլէ, վէ կէօզլէրի եաշաեարագ.) Անժէլի՞ք մի։

— Էվվէթ... պէնիմ կիպի... ալէմ կիպի օ տա սիզի էօլմիւշ զանն իտիեօրտու։

— Ֆիլվագը էօյլէ զանն օլունտու՝ հաթթա վէֆաթըմը միւպէյեին իլմուխապէր տէ եաբըլտը . . . վագը օլան խէթա՝ անճագ սէքիզ կիւն էվվէլ անլաշըլտը . . . պու իսէ, թապիի իտի՝ Հէր նէ իսէ, շիմտի պէնի պրագալըմ տա, Անժէլիքտէն պահս իտին։

— Տիւշիւնիւն պիր քէրրէ քի գաթը իւմիտ իտիեօրտում. ճէնապը Ալլահ պիզի թէրք իտիեօր տիեօրտում։ Պու ատէթա քիւֆր ու հագարէթ իտի։ Հէր հալ ու քեարտէ պիր թէօհմէթ իտի. շիւնքի սիզի պուլտում, վէ պու սաեէտէ Անժէլիքին գուրթուլաճաղընա էմինիմ։

— Գուրթուլաճա՛գ մը։

— Էվվէթ, սաեէնիզտէ գուրթուլարագ, սէլամէթինի, հաեաթընը վէ սաատէթինի սիզէ պօրճլու օլաճագ տըր։ Սիզ հաեաթտա օլտուղունուզ, վէ Հագգ Թէալա սիզի գարշըմա չըգարտըղը հալտէ, պունա նա՛սըլ շիւպհէ իտէպիլիրիմ։ Պու իշտէ ճէնապը Հագգըն բարմաղը պուլունտուղու կիւն կիպի աշիքեար տըր։

— Անժէլիք էլան պէնի սէվիեօ՛ր մու։

— Սիզի սէվմէք տէ սէօ՛զ միւ։ Պունա շիւպհէ իտէպիլի՛ր միսինիզ։ Անժէլիք՝ գալպինի պիր քէրրէ պիրիսինէ հասր իթտիկի հալտէ, անը կէրի ալամաեանլարտան տըր։ Տէօրթ կիւնտէն Արնօլտ Տէսվիներընը զէվճէսի օլաճաղը մուգարրէր օլտուղու ճիհէթլէ, շու արալըգ պիչարէնին նէ՛ տէրէճէ ազիմ ճէֆա իչինտէ պուլունտուղունու միւլահազա իտին։

— Աճա՛յիպ, Անժէլիքին պէնի սէվտիկինի սէօյլէտիկինիզ հալտէ, տէօրթ կիւնտէն էվլէնէճէք օլտուղունու տա պէեան իտիեօրսունուզ։

— Սիզի էօլմիւշ զանն իթտիկի ճիհէթլէ, մուխալիֆէթ իտէպիլի՛ր մի իտի։ Պէն տախի բէտէրինին էմրինէ իթաաթ իթմէսինի քէնտիսինէ իխթար իթտիմ։ Լաքին պու կիւն հէր նէ տախի օլսա, եիւզիւնտէքի նիգապը աշաղը ալաճաղըմըզ այշաղըն զէվճէսի օլամազ, վէ օլմաեաճագ տըր . . . Վուգուաթլարը սիզէ հիքեաեէ իտէեիմ։

Բահիպէ Մարի, օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլան վագըա-

լարը, եանի Մալնու գարիեէսինտէ զուհուրա կէլէն հատիսէլէրի, վէ քէնտիսինին Մարսիլեաեա վէ Թուլօնա վուգու պուլան սէյեահաթընըն մագսէտինի նագլ իթտի։

Իշպու նագլիեէթ խիթամ պուլտուղունտա, Վանտամ, հիտտէթինտէն նաշի տիթրէեէրեք։

— Հագգընըզ վար տըր. Անժէլիք՝ շիւպհէսիզ բէք չօգ խապասէթլէրէ ճիւրէթ իթմիշ օլան էօյլէ պիր հիյլէքեարըն զէվճէսի օլամազ։ Ասըլ Արնօլտ Տէսվիններեը պուլուպ, օ իսիմ խրրսըզընըն եիւզիւնտէքի նիգապը աշաղը ալմագ լազըմ տըր, տէտի։

— Էթիէն Պէրօնուն վարիսի վէ սիզի սէվմէքտէ օլան Անժէլիքին համիսի սըֆաթըյլա Բարիստէ պուլունմագլըղընըզ միւճէրրէտ լազըմ տըր։ Անժէլիք՝ սիզի էօլմիւշ զանն իտէրէք իթաաթ իտիեօրտու, լաքին հաեաթտա օլտուղունուզու կէօրտիւկիւնտէ, մուխալիֆէթ իտէճէք տիր։ — Բարիսէ կիտէպիլիրմիսինիզ։

— Էվվէ՛թ, պու սապահ ալթը այ իչին մէէզունիյեէթ իսթիհսալ իթտիմ։ Ալտըղըմ բուխսաթը Բարիստէ թաստիգ իթտիրէճէեիմ։ — Եարըն եօլա չըգսագ, օլո՛ւր մու։

— Էվվէթ, եարըն հարէքէթ իթտիկիմիզտէ, վագթընտա վասըլ օլուրուզ։ — Շիմտի, սիզ պանա շունու իյզահ իտին քի, հարպիեէ նէզարէթի տայիրէսինտէ սիզի նա՛սըլ էօլմիւշ տէյի գայտ իթմիշլէր։

— Պու պիր եանլըշլըգ էսէրի տիր քի, սէպէպինի անլաեապիլիրսինիզ։ Պէն պուրաեա կէլտիկիմտէ, մահէլլի մէմուրիեէթիմէ կիթմէք իւզրէ հարէքէթ էմրինէ պէքլէեէրէք, շէհրի տօլաշմագտա իքէն, շէտիտ պիր գօլէրաեա թութուլարագ, սօգագտա տիւշիւպ գալտըմ։ Զայագըլ պիր հալտէ պէնի եէրտէն գալտըրտըլար, վէ պէլէտիեէ իտարէսի թարաֆընտան թէէսսիս իտիլմիշ օլան սէյեար վէ մուվագգաթ խասթախանէլէրտէն պիրինէ կէօթիւրտիւլէր։ — Եանըմտաքի եաթագտա, պիր սաաթ էվվէլ, քէզալիք գօլէրատան թութուլմուշ օլարագ, պէնիմ չաղըմտա վէ պէնիմ բիւթպէմտէ տիկէր պիր քիմսէ պուլունուպ, գարղաշալըգ արասընտա,

խասթախանէ մէմուրլարը, պէնիմ վէ անըն էլպիսէլէրինի շաշըրարագ, պէնիմ իւնիֆօրմամը՝ անըն եաթաղը պաշընա ասմըշլար . . . Մէրգում վէֆաթ իթմէքլէ, քէնտիսինին զանն օլունան սէթրիսինին ճէպլէրի արանըլմըշ, վէ պէնիմ քեաղըտլարըմ պուլունարագ, վէֆաթ իլմուխապէրինտէ պէնիմ իսմիմ գայտ իտիլմիշ տիր։ Թապիի պիլմէտիկիմ պու եանլըշլըղա գարշը տավա իտէմէզ իտիմ, վէ զաթէն պէնտէ տավա իթմէեէ միւգթէտիր տէյիլ իտիմ։

« Գօլէրատան գուրթուլուպ, հիւմմաեա թութուլտում, վէ օն պէշ կիւն գատար սայքի հաեաթ ու մէմաթ արասընտա գալտըմ։

« Պիր այ սօնրա, եանի պունտան օն օն իքի կիւն մուգատտէմ էյիլէշմէեէ եիւզ թութտում, վէ օլ վագըթ, պէնիմ օլմաեան, վէ միւթէվէֆա միւլազիմին օլան պիր իսմի պանա վէրտիքլէրինի իշիթտիկիմտէն, վագը օլան եանլըշլըղա քէսպի վուգուֆ իտիպ, իճապ իտէն մահէլլէ միւրաճաաթլէ, իսմիմէ սահիպ օլտում։

— Էկէր ճէնապը Բապպ պէնի Մարսիլեաեա սէվգ իթմիշ օլմասա իտի, սիզի էլան Մալնուտա էօլմիւշ տէյի զանն իտէճէքլէր իտի։ Հալպուքի շիմտի հաքիմանէ սուրէթտէ Մալնուեա ավտէթ իտէճէքսինիզ։

— Էվվէթ, վէ ագրապամտան Վէրիէրին շէրիքիյլէ տէհշէթլի պիր հիսապ կէօրմէք իւզրէ ավտէթ իտէճէեիմ։

Բահիպէ. -(Պիր խուսուսու խաթըրլաեըպ տիթրէեէրէք.) Լաքին պու ատէմին՝ սիզին հաեաթընըզ եախօտ էօլիւմինիւզէ տայիր պիր հագգը եօգ մու տուր։

—Նամուսլու պիր ատէմ իչին պու հագգը թաստիգ իթմիշ իտիմ, լաքին քէնտիսի գանուն խարիճինտէ օլտուղունտան, վէ վիճուտու պուլունմատըղընտան, քէնտիսի իչին, օ հագգը թանըմամ։ -Ա՛հ, չալմըշ օլտուղու Արնօլտ Տէսվիները իսմինին ալթընտա նէ՛ կիպի իսիմ կիզլէնմիշ օլտուղունու էկէր պիլսէ իտինիզ . . .

— Պիլէճէեիզ։

— Տէրհալ Բարիսէ կէլմէսի, վէ պիզիմլէ պէրապէր այ-

նի վագրթատ օրատա պուլունմասը իչին, Սթանիսլաս Տիւ-
մաեա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իտէմէ՞զ միսինիզ։

— Շիմտի թէլէկրաֆխանէեէ կիտիեօրում։ — Իգամէթ-
կեահընըզ նէ՞փէսի տիր։

Էմիլ Վանտամ, գարշըսընա վասըլ օլտուգլարը օթէլի
կէօսթէրէրէք,

— Շուրատա տըր, վէ պու կիւն պիրինճի տէֆա օլա-
րագ, տիշարը չըգտըղըմտան, զիեատէսիյլէ եօրուլտում. տ-
եագտա տուրմաեա՝ մէճալիմ գաշմատը։ Պու սէպէպլէ տա-
յիրէմէ ավտէթ իթմէք իսթէրիմ, տէտի՝ վէ ֆիլվագը մէր-
գում մէզքիւր օթէլէ կիրտի, վէ րահիպէ Մարի տէ թէլէկ-
րաֆխանէեէ ազիմէթլէ։ Բլիմութտա, Սթանիսլաս Տիւմա-
յա աթիտէքի թէլէկրաֆնամէեի քէշիտէ իյլէտի.

«Արնօլտ Տէսվիներ՝ Ինկիլթէրատա մէճհուլ պիր մահէլ-
«լէ միւթէվէճճիհէն Թուլօնտան հարէքէթ իթմիշ տիր։ — Վէ-
«ֆաթ իթմիշ օլտուղու զանն օլունան միւլազիմ Վանտամ,
«հաեաթտա օլարագ Մարսիլեատա տըր։ — Եարըն պէնիմլէ
«պէրապէր Բարիսէ ավտէթ իտիեօր։ — Եարըն տէյիլ օլ պիր
«կիւն Ֆլէշիէ ոօգաղընտա պուլունուն վէ պիզէ պէքլէեին»

«ՐԱՀԻՊԷ ՄԱՐԻ»

65

Բլիմութա ավտէթլէ, րահիպէ Մարի թարաֆընտան
Միսթիգօեա կէօնտէրիլմիշ օլան թէլէկրաֆնամէտէն պիր գաչ
սաաթ էվվէլ օրատա պուլունալըմ։

Միւսիւ Անտէրսըն քէնտի իշ օտասընտա օլուպ, մէք-
թուպլարըյլա մէշղուլ իքէն, գաբուսու եավաշճա չալընտը։

Անտէրսըն՝ ինկիլիզճէ «կիրին» տիմէսինաէ, գաբու աչըլըպ եիկիրմի սէքիզ օթուզ չաղլարընտա, վէ հէնուզ խասթէլէքտէն գալգմըշ կիպի լէճճէի սօլմուշ պիր ատէմ իչէրի կիրտի, վէ Անտէրսըն՝ աեատա գալգըպ, սուրէթի թէվէճճիւհ քեաբանէտե ելինի վերդուվա չուգաթ արադ,

— Տէսվինեը՛, սիզի կէօրտիւկիւմէ մէճմուն օլտում, տէտի,

Տէսվինեը, — Պէն տե սիզտէն կէօրտիւկիւմ էյիլիքլէրէ միւթէշէէքքիւրիւմ։ Մէքթուպունուզ ալտըգտան ճընրա, արթըգ պէքլէմէեիպ, պիր ճաղ ղայրի օլմադըղընա ղաղմէնճ եօլա չըգմաեա գարար վէրտիմ։

— Մէվկիւլիս օղլում, թահրիրէն սէօյլէմիկիմի՝ լիսանէն տախի թէքրար իտէրիմ։ Մէմուրիեէթինիզէ տէվամ իտէպիլիրսինիզ, ֆագաթ մէմուրիեէթինիզէ պաշլամաեա շու էանատե իգթիսարընընզ վար՛ մը ատը։

— Իչէ պաշլաեապիլմէզլիկիմ իչին պանա սէքիզ կիւն մէօհլէթ վէրմէնիզի ռիճա իտէրիմ։

— Բէք էյի . . . պիր աղտա պաշգա խուսուսաթգան պահգ իտէլիմ։ — Շու էանատե պուրատա, եանի Բիլմուէթտա պուլունմանընզա չուննուն իչին տե մէճմուանում քի, հաճգընտա ֆէվգէլատե թէվէճճիհիւմ հասըլ օլան պիր քիմսէ՝ սիզին մուվասըլէթինիզտէն վիեատէսիլէ պախթիեար օլաճագ ատը։

— Ա՛ճա՛իպ։

— Նէ՞ գատար վագըթտան պէրու Թուլօնտա իտինիզ։

— Իչ այտան պէրու։

— Զանն իտէրսէմ, քիմսէեէ չ՚իտինիզի թաշըմասը իչին միւսաատե իթմէտինիզ։ — Միւալիմին՝ սիզի հայրէթտե պըրագտըղընը հէյեէթինիզտէն անլաեօրում։ — Նէ՞ տիմէք իտթէտիկիմի պիր ազտան տէրք իտէրսինիզ։

Մ. Անտէրսըն՝ Միսթիգօնուն սախթէ Ա.րնօլտ Տէսվինեը հագգընտա հիքեաեե իթտիկի չէ.լէլի մէրգում տելիգանըլեա նագլ իթտի, վէ օ տախի քեմալը հիատէթլէ։

— Ա՛հ, եալընըզ պիր ալչագ քիմսէ պու խատասէթէ ճիւրէթ իտէպիլիր քի, պէնի ազտուգտան ածնրա, պէլքի տե

էօլմիւշ զանն իթմէքտէ տիր։ Պու խապիս՝ Լօնտրա վէ Գալ-կիւթատա պանքէրի մէշհուր ճօն Մօրթիմէրին քեաթիպի խուսուսիսի Շարլ Ժէրար տրը, ֆագաթ պէն անը էօլմիւշ տէյի պիլիեօրտում, տէտի։

— Նէ՞տէն պիլիեօրտունուզ։

— Հինտիսթանտան ավտէթի էսնասընտա, բաքիպ օլտուղու վաբօր Ատէն քէօրֆէզինտէ ֆուրթունաեա թութուլարագ, վաբօրլա պէրապէր քէնտիսինին տէ ղարգ օլմուշ օլտուղունու ղազէթալարտա օգուտում։

— Ղազէթալարտաքի մալիւմաթըն ապ էսասը օլմատըղընա թէէմին օլուն։

— Ա՛հ, էկէր էօյլէ իսէ, նէ՛ բարլագ ինթիգամ աչաճաղըմ։

— Իսմինի իշիթմիշ օլմատըղըմ շու Շարլ Ժէրար հագգընտա պազը մալիւմաթ վէրին։ Զանն իտէրսէմ քէնտիսի Ֆրանսըզ տըր

— Էվվէթ, քէնտիսինի Ֆրանսատա թանըտըղըմտա, ճօն Մօրթիմէր վէ շիւրէքեասը պանգասընըն պաշ քեաթիպի իտի

« Մէրգում իլէ իւլֆէթ բէյտա իթտիմ

« Պու ատէմ՝ չալըշմագ սաաթլարընտան սօնրա, էհլի սէֆա կիպի էօմիւր կէչիրիր իտի։

« Ագըլլը վէ էյի պիր արգատաշ օլտուղունտան, քէնտիսինտէն մահզուղիյեէթ հիսս իտէր իտիմ։ Տայիմա պիրլիքտէ ... իտէր իտիք, վէ Լօնտրա գումարխանէլէրինտէ սէֆագաթընտա պուլունուր իտիմ։

« Պու հալ՝ պիր գաչ այ գատար տէվամ իթտի։

« Հինտիսթանտա էլմաս մատէնլէրի իշլէթէն պիր շիրքէթին պաշ միւհէնտիսի օլուպ, օլ ճանիպէ կիթմէզտէն էվվէլ, պիր ագշամ եախօտ տահա տօղրուսու պիր կիճէ, մէզքիւր գումարխանէլէրտէն պիրինտէ պուլունուեօր իտիք։

« Պէն գումար օյնամամ, լաքին խարճրահ օլարագ պիր կիւն էվվէլ ալէլ հիսապ պիր միգտար ագչէ ալմըշ օլտուղումտան, իգպալիմի տէնէմէք իսթէտիմ։ — Էգպալիմ եավէր օլտու։ — Սապահըն սաաթ իւչիւնտէ օն պին ֆրանգ գազան-

տըմ։ Պու ագչէհի ճէպիմէ գօհուպ, Շարլ ժէրար իլէ պիրա-
լիքաե գրկմարխանէտէն չըգտըմ։

«Խանէմէ ամլոեթի իթմէք իչին, Թայմս ֆէ հրի Ծահիլին-
տէն կիթմէքլիկիմ լազըմ իտի։ – Ֆեամիլէն խալի պիր մա-
հէլլտէն կէչիեօրտուդ. Նակեահ ժէրար իւղերիմէ հիւճում ի-
տէրէք, քէնտիմի միւտաֆաա իթմէկէկ վագըթ պուլմազտան,
հաթթա ֆիզան ու ֆէրնատ պիլէ իթմէզտէն, կէձքսիւմէ
պիր պըշագ ոճունուն ազգունտուղունու հիաս իլէ, պ՚)ագըլ
եէրէ սերիլտիմ։

Ֆ՚ՏԷհՀԷթի պիր սրթմատան վէ սաեըգլամա իլէ կէչէն
իչ հաֆթա սօնունտա, քէնտիմի պուլտուղումտա, պինի խաս-
թախանէ եաթագընտա հաթմըշ իտիմ։ Օլ վագըմ վագըալա-
րը խաթըրլատըմ։

«Ինթիգամ ալմազտան դայրէ նէ՞ ֆաքապիլիր իտիմ։ –
Ծագաթ ինթիգամը նա՞սըլ ալապիլիր իտի՞»

«Գաթիլիմի ախզ ու կիրիֆթ իթտիրմէք՝ պէնիմ իչին
դայրը քեաֆի կէօրիւնիւեօրտում։ – Իմտի, ժէրարըն, պէնի
էօլմիւշ զանն իթմէմէնի իսթէեօրտում. մերգումուն, պու
զաննտա պուլունմամանաք նա՞սըլ դապիլ իտի, մատեմ քի պէ-
նի վէրտուդաան սօնրաճ ֆիւյմա ալմըշ իտի։ Մէդքիւր նէ-
հրըտէն իսէ, անճագ ալթըլմագլըղըմտան չէնա տադըգա սօն-
րա, պիր թիւճճար վաբօրու ոանտաալընըն թայիֆէսի հիմմէ-
թիլլէ գուրթուլմուշ իտիմ։

«Պէնի իսթիճվապ իթտիքըէրինտէ՝ խաամիմի թանըմա-
տըղըմը սէօյլէտիմ, վէ պինապէրին պաշլանան թահգըգաթ
նէթիճէսիզ գալտը։

«Ինքի այ գատար ինթիգամ թատավվուրըտըրլա խաա-
թախանէտէ գալընգտան սօնրա, արտտան չըգտըմ, վէ Շարլ
ժէրարըն իգամէթ ևեահրնա դօչտում, վէ օրատա, ճօն
Մօրթիմէրին, քէնտիսինէ խուսուսի քեաթիպ թայերին իթմէք
իւզրէ վէրգումու Գալկիւթաեա ճէլալ իթմիշ օլտուղունու
թահգըգ իլէնմէմ։

«Ինթիգամըմը արմադ իչին Գալկիւթաեա կիթմէյի իտիմ.
լաքին պու պադտէ ասլա իգթիտարըմ եօգ իտի։ Շէօյլէ քի

պանա վատ օլունմուշ օլան միւհէնտիսլիք մէմուրիեէթինէ պիր տիկէրի թայեին իտիլմիշ իտի, վէ խարճրահ օլարագ էվվէլճէ ալմըշ օլտուղում ագչէտէն հիչ պիր բարա գալմամըշ իտի, վէ նամուսսուզ պիր ատէմ սըրասընա կէչմէմէք իչին տէ, խարճրահ ագչէսինի կէրի վէրմէլի իտիմ, լաքին օն բարամ պիլէ պուլունմաեօր իտի։

«Իմտի, սապր ու ճէսարէթլէ պէքլէտիմ, վէ պաղը իշլէր պուլուպ, չալըշարագ, պօրճումու էօտէտիքտէն պաշգա, պին իքի եիւզ ֆրանգ գատար տա թասարրուֆ իտէպիլտիմ։ – Մագսէտիմին իճրասը իչին հարէքէթ իտէպիլիր իտիմ։

«Օլ վագըթ Ֆրանսաեա վասըլ օլտում, վէ Հինտիսթանա կիթմէքտէ օլան պիր բօսթա վաբօրունա բաքիպ օլմագ իւզրէ Թուլօնա հարէքէթ իթտիմ։

«Թուլօնա վիսուլիմտէ, Գալկիւթա պանքէրինին քեաթիպի Շարլ Ժէրարըն վէֆաթը հավատինինի ղազէթալարտա օգուտում։

«Պէօյլէճէ ինթիգամ արզումուն իճրասը նագապիլ օլուպ, սէյեահաթըմ էհէմմիյեէթինի ղայպ իթտի։ – Ինկիլթէրրաեա ավտէթ իթմէք իւզրէ իքէն, Թուլօնտա հիւքմիւնիւ իճրա իտէկէլէն գօլէրաեա թութուլտում։ – Հիքեաեէնին պագիսինի պիլտիկինիզտէն, պէեանընա լիւզում կէօրմէմ։

«Իշթէ, ազիզիմ՝ միւսիւ Անտէրսըն, Շարլ Ժէրար տէտիքլէրի ատէմին հիքեաեէսի իլէ թէրճէմէի հալի պու տուր։»

— Տիմէք պու պիր ալչագ տըր, խապիս տիր, վէ պու կիւնքի կիւն տէ, սիզին իսմինիզլէ, Բարիստէ պիւեիւք պիր պանքէրին օրթաղը օլմուշ տուր... էվվէթ, էվվէթ, հիչ շիւպհէմ եօգ տուր քի, քէնտիսի տիր։

— Անլաեաճաղըմ, վէ Ալլահ վէրէ տէ եանըլմասանըզ, չիւնքի օլ վագթ, թէխայեիւլ իտէպիլտիկիմտէն չօգ զիեատէ բարլագ սուրէթտէ ինթիգամ ալապիլէճէեիմ։

— Իֆատէմին տօղրու օլտուղունա էմին օլուն։ – Շիմտի կիտէլիմ, սէօյլէտիկիմ տէլիգանլըեը պուլալըմ։ – Մէրգում սիզի կէօրտիւկիւնտէ, իզհարը թէհայեիւր իտէճէք, վէ մէմնուն օլաճագ տըր։

— Բէք ե՞ր կիտէլիմ։

Մխիթիգօ՝ յահիպէ Մարինին կէօնտէրտիկի ագչէհի վէ թէլեկրաֆնամէհի ալըպ, զօդթօրա խիթապէն,

— Մ'իւսիւ տօդթօր, Բարիսէ կիթմէքլիկիմ պէհէմիէհալ լազըմ օլտուղունտան, հարէքէթիմէ ազիքզ միւսաատէ քէմ-մէլիսինիզ, տէտի։

— Եապընըզ կիթմէք քհաֆի տէյիլ պիր, խալկմէն օրահա վասըթ օլմանըզ լազըմ ժըր, – վակօնտան էնէր էնմէզ եա-թաղա եաթարատըզ, նէ՞ ֆայիտէսի օլաչաք։ Ոու ադչամ վէ եարըն սիզէ գուվվէթ վէրիճի իլաճլաչ իթա իտէճէիմ. ու-մարըմ քի եարըն գէլիյոլ պիր կիւն կիտէպիլիրսինիզ։ – Ֆա-գաթ տահա էրքէն հարէքէթի իթմէհի իւմիտ իթմէհին։

Մխիթիգօ՝ պու իխթար մուճախինճէ հարէքէթի իտիպ, ի-շար օլունան իլաճլարը ալըր, վէ ֆիլվագը պու սահէտէ քէնտիսինէ պիր ագ գուվվէթ կէչտի։

Իրթէսի կիւն կէչտի, վէ տահա իրթէսի կիւն, տօդթօր, Մխիթիգօնուն իասէմ ահպանէտէն իխրաճը իլմոչխապէրինի եազ-մագ իչտիւ մէրգուժմէն եանընտա պուչունմագաա իքէն, ճօրճ Անտէրսըն քլէ հագըգի Արնօլտ Տէվինեը օտահա կիրտիլէր։

Մխիթիգօ օլ էռնատէ տեւագտա տուրմուշ օլուպ, գա-բունուն աչըլտըղընը կէօրտիւկիւնտէ, պաշընը կէլէնէրէ տօղ-րու չէվիրտիկտէ, վէ Անտէրսընին ըէֆիգինի թանըմագլա, թէաճճիւպ վէ ժէնէրէյթինտէն նաչի ըէֆը սէտա իթտի, վէ պատէհու միհէնտիսի գարշըլաեարագ

— Մ'իւսիւ Արնօլտ Տէվինեը՞...., տէտի։

Արնօլտ՝ – (Հայրէթլէ.) Մ'իւսիւ, սիզ պէնի թանըեօր-մուսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Եանի քհավէթճէ թաքնըրըմ։

— Զաթէն պէնի կէօրմիւչմիւսիւնիւզ։

— Խայր, ֆագաթ Պէրէտէ պուլմուշ օլտուղում թաս-վիրինիզէ նօգթաչաը նօգթասընա պէնզէեօրսունուզ. ֆարգընըզ թատվիրատ սիմանընընըզդն պիր ագ կէնճ չըգմըշ օլմասը տըր։ – Սիզի պաչնա կէօնտէրէն ճէնտալը Հագգա Թէչէքքիւր իտէ-րիմ։ – Թուլօնատա՞ն մը կէլիեօրսունուզ։

— Էվվէթ ։

— Բահիպէ Մարիեի կէօրտիւնիւզ միւ ։

— Քիմսէեի կէօրմէտիմ ։ — Պէչ կիւնտէն պէրու հարէքէթ իթտիմ, վէ Բլիմութա մուվասըլէթիմ ագըպինտէ, Մ. Անտէրսըն սիզտէն ալտըղը մալիւմաթը պանա թէպլիղ իթտի ։ — Իսմիմի չալմըշ օլան ալչաղը կէօրմիւշմիւսինիզ ։

— Շիւպհէսիզ ։

— Էշքեալընը տօղրու սուրէթտէ պիլտիրէպիլիրմիսինիզ ։

— Պու բէք գօլայ չէյ տիր ։

Պու սուրէթլէ Միսթիգօ՝ ժիւլ Վէրիէրին էշքեալընը թէմամիյլէ թարիֆ իթտի, վէ միմհէնտիս՝ իչպու մալիւմաթը տինլէտիքճէ, հէմ հիտտէթ վէ հէմ մէսէրրէթտէն նաչի տիթրէեօրտու ։ Միսթիգօ սէօղիւնիւ պիթիրտիկինտէ,

— Օ տուր, թա քէնտիսի տիր . . . Շարլ ժէրար տըր . . . նիհաեէթ եագալատըմ, տէտի ։

Միսթիգօ. — Սիզ մէրգումու թանը՞րմըսընըզ ։

Հագըգի Տէսվիններ՝ թանըտըղընը պէեան իլէ, Մ. Անտէրսընա իթտիկի հիքեաեէեի մուխթասարէն Միսթիգօեա տախի նագլ իթտի ։

Անտէրսըն. — Ֆագաթ պու ալչագ հէրիֆ Մ. Վէրիէր իլէ օրթագ օլապիլմէք իչին, նէ՞րէտէն սէրվէթ պուլմուշ տուր ։

Միսթիգօ. — Շիւպհէսիզ պու իշտէ պիր տէսիսէ վար տըր ։ Պու պիլմէճէեի Բարիստէ հալլ իտէճէեիզ . . . Միւսիւ Տէսվիններ՝, սիզ պու ատէմ ալէյհինտէ հէր չէյի եաբմաեա գարար վէրմիշսինիզ տիր տէյի՞լ մի ։

— Էվվէթ, էվվէթ, ինթիգամըմը ալաճաղըմ, վէ կէնճ պիր գըզ իչին նամուսուզլուգ վէ ֆէլաքէթ տիմէք օլան օ իզտիվաճը մէնն իտէճէեիմ ։ — Պու պապտէ թէրէտտիմտ իթմէքլիք՝ պէնիմ իչին գապի՞լ մի տիր ։ — Սիզ պանա չունու սէօյլէեին. նէ՞ վագթ կիտէճէեիզ ։

— Պու կիւն ։

Անտէրսըն. — Ազիզիմ Տէսվիններ, պու խուսուստա իտէճէկինիզ մէսարիֆի պէն էօտէրիմ ։

Միսթիգօ. – Թէչէքքիւր իտէրիզ, էֆէնտիմ. Մ. Տէսվինեբեա վէ պէնտէնիզէ քիֆաեէթ իտէճէք գատար ագչէմ վարտըր. – Մատմուազէլ Անժէլիքին վէ օհյլէքեարըն իզտիվաճը իչ կիւնտէն վուգու պուլաճագ տըր... Իչի ճըդգ չըգաբմագ իչին թամ վագթտա վասըլ օլապիլիրիզ։

Պիր սաաթ սոնրա, Սթանիսլաս Տիւմայ իլէ հագբեգի Արնօլտ Տէսվինեը, Ֆրանսաեա միլէվվեճճիհէն պիր տէմիր եօլու գաթարընա բաքիպ օլտուլար, լաքին Միսթիգօ՝ գաթարա բաքիպ օլմազտան էվվել, Ֆրանսա միւտաաիի ումումիլիկինէ պիր թէլէկրաֆ քեչիտէ իյլէտի։

Մէրգումըր էրթէսի կիճէ Բարիսէ մուվասըլէթ իտէճէք իփիլէը։

Պունլար հէնուզ մուֆարագաթ իթմիչլէր իքէն, Մարսիլեատան րահիպէ Մարի Թարաֆընտան քեչիտէ իտիլմիչ օլան թէլէկրաֆնամէ կէօմրիւք խասթախանէսինէ կէթիրիլտի։ Լաքին Միսթիգօ օրատա պուլունմատըղընտան, պունտան խապէրսըզ գալմատը, վէ վագօնտան էնտիկինտէ, Ֆէչիչէ սոգաղընա կիթմէսի լազըմ կէլտիկինի անլաեամատը։

66

Անժէլիք Վէրիէր՝ իզտիվաճ ըէսմինին՝ թայհին իտիլմիչ օլան Մարիխատէն իչի կիւն էվվել վուգու պուլաճաղընը պիլմէտիկինտէն, րահիպէ Մարինին վագթընտան էվվել խայբըլը խապէրլէը իլէ ավտէթ իտէպիլէճէկինի իւմիտ իտիեօրատու։ Պիչարէ գըզճըղագ, Շարլ ժէրարըն, եախօտ սաթէթ Տէսվինեընըն ֆիրասէթի մէլանէթքեարանէսիյլէ, րահիպէնին պիրտէն պիրէ ազիմէթի թահրիրընտա պիր թէհլիքէ մէսթուր օլտուղունու քեչճի իթմիչ իտուկինի անլաեամատը։

Խաթըրլատա օլտուղու իւզրէ, ճանիի մէրգում իլէ չերիքի արասընտա, իզտիվաճըն՝ էվվելճէ գարալաշտըրըլան

թարիխինտէն իքի կիւն ագտէմ իճրա իտիլէճէկինին Անժէլիքէ պիր կիւն էվվել պիլտիրիլմէսի թէնսիպ իտիլմիշ օլուպ, օ կիւնիւ կէլտիկինտէ, եանի պիր ճումաա սապահը իքի շէրիքլերտէն հիչ պիրի, միւթատլարը ալէյհինտէ օլարագ Բարիսէ կիթմէտի, վէ սապահըն սաաթ օնունտա, Եանի էօյլէնէ իքի սաաթ գալարագ։ Անժէլիքին օտա խըզմէթճիսի օլան գատըն կէլիպ, Մ. Վէրիէրին կէօրիւշմէք արզուսինտէ պուլունտուղունու կէնճ գըզա պիլտիրտի, վէ ֆիլվագը պանքէր՝ ղայիլէլի պիր թավր իլէ իչէրի կիրիպ, գըզընը տէրաղուշ իթտիքտէն սօնրա,

— Սէվկիւլիւ գըզըմ, գարարըմըզճա թէպտիլճիթ վագը օլտուղունու խապէր վէրմէեէ կէլտիմ, տէտի։

Մատմուազէլ Վէրիէր, օ անտէ գալպինտէ պիր ֆէնալըգ հիսս իտիպ, պանքէր իսէ, շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Պու սապահ մէմուլին ղայրի պիր թէլէկրաֆնամէ ախզ իթտիմ։ Մուհիմմ պիր իշին թէսվիեէսի իչին, եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն Հավրտա պուլունմագլըղըմ լազըմ կէլիեօր, վէ ղայպուպէթիմտէ եէտի սէքիզ կիւն գատար իմթիտատ իտէճէք տիր։

Անժէլիք, էվվելճէ հիսս իթտիկի գօրգու՝ մէսէրրէթէ թէպտիլ օլարագ,

— Տիմէք իզտիվաճըմ կէրի գալաճագ տըր, տէտի։

— Պիլաքիս, գըզըմ, իզտիվաճըն՝ էվվելքի գարարըմըզտան էվվել իճրա իտիլէճէք տիր.

Կէնճ գըզ, լէհճէսի սօլարագ, վէ սէսի տիթրէեէրէք,

— Էվվելքի գարարըմըզտան տահա էվվէլ մի իճրա իտիլէճէք տիր, տէյի թէքրարլատը։

— Էվվէթ, պու սապահ, մէզքիւր թէլէկրաֆը ալտըգտան սօնրա, Մալնու պէլէտիեէ միւտիրինէ վէ գարիեէ պաշ բաբասընա կիթտիմ, հէր շէյի գարաքլաշտըրտըմ։ — Իզտիվաճ բէսմի իւչ կիւնտէն իճրա իտիլէճէք իքէն, եարըն սապահ իճրա իտիլէճէք տիր։

Անժէլիք՝ պու խապէրի ալտըղընտա, տիզլէրի տիթրէմէկէ պաշլատըղընտան, եէրէ տիւշմէմէք իչին պիր թարաֆա

տահանմանդա մեճապուր օլտու , վե վէրիեր տե չէօյլէ տէվամ էիմտի .

— Եարըն տահի իքի պուչուգտա ծայիրճէյկ պէլէտիկեճէ, տահի օն պիրտե քիլիսեճէ կիտիլէճէկի , վե էօյլէճի եարըմ տահի կէչէրսէք , տավէթլիլէրիմիզլէ սոֆթահա օղտուրաճաղըձ. Պու ուն գարարը՝ տավէթի զէվահա խապէր վէրմիշիմ ուիր :

Անճէլիք , չէհճէսի սօլարագ չու ծօլտա տիուշունմէքտե իտի .

— Եարըն մը . . . եարընա գատար բահիպէնին ավետէթի ալիմքին տէյիլ տիր , վե ագտը իզտիվաճըն իճրնաընա հիչ պիր մանի պուլտանմատըղը հալտէ, պէնիմ իչին չարէի սէլամէթ գալմամըշ տըր :

Մէրգումէ պու սըրատա ֆէվգէլատե հալը զահֆ իչինփե օլմաղէ պերապէր , չու ծօլտա ճէվապ վէրէպիլտի .

— Պու սէօյլէտիկինիզ միումքինսիզ չէյ տիր , էֆէնտի վէհատը :

Վէրիեր . — (Թաթի վե թէհտիտավէր պիր թէլէֆֆիւզ իլէ .) Միումքինսիզ մի տիր . նի՛չին : Շու ատագըգատա ֆիքրինաեն նէ՞ կիպի ճինէթի թատավվուրա կէչիեօր՝ — Պու իզտիվաճ գարարլաշտըրըլմըշ տըր . . . գըրգ սէքիզ սահի էվվէլ իճրա իտիլմէսինտե նէ՞ պէ յիպ վար տըր՝ — Պու՝ էհէմմիյեէթի պիր մահտե տիր . Ա՛ իմտիդ եարըն էվվէննէճէքսին , իչիտիեօ՛րմուսուն : Պէն էօյլէ իտթէէօրում , վե հիչ պիր չէյ պէնիմ միդհատումտո գէտրդը չըգամազ՝ — Թէքրար իտիեօրում , ճյո պիր գըզ կիպի իտահահ էթ . . . մուհտալիֆէթիմէն ֆայիտե եօգ տուր , չիւնքի մուհտալիֆէթի վազրանը էզէճէհիմ :

Պոգ աէօյլէրտէկ սօնրա , Վէրիեր , Անժէլիքի հալը մահպազնիյէթի ալրագարագ տիչարը չըգտը , վե կէնճ գըզ միւհահազա իտէպիլէճէք իտթիհատըը քէսագ կիտտիկինտե ,

— Պիր ալչագ օլտուղունտու պիլտիկիմ պու ամէմ իլէ էվլէնմէ՛ք . . . միումքին տէյիլ տիր , Զահմըշ օլտուղու , վե պէդի պիրինի թէլէֆ իտտիճէքլէ իսթիհսահ իտիմիշ պուլունտուղա իտի թահշըմագլահ՝ պէն տե քէնտիսի գատար ալչագ օ-

լուրում։ Հիչ պիր իւմիտիմ գալմաեբպ տա, բէտէրիմէ մուխալիֆէթ իթմէեէ տէ իգթիտարըմ պուլունմազ իսէ, թէլէֆի նէֆս իթմէքլիք՝ հէր վագըթ եէտը իգթիտարըմտա տըր։ Իմտի, եարըն քէնտիմի թէլէֆ իտէճէեիմ, տէտի։

Իրթէսի կիւն, սապահըն սաաթ ալթըսընտա, եանի եարը կիճէտէն ալթը սաաթ սօնրա, Մարսիլեանըն սիւրաթ գաթարըյլա բահիպէ Մարի վէ միւլազիմ Էմիլ Վանտամ Բարիսէ մուվասըլէթ իթտիլէր, վէ իքիսի տէ պիր արապաեա բաքիպ օլարագ՝ բահիպէ, Ֆլէշիէ սօգաղընա կիթմէք իսթէտիքլէրինի արապաճըեա իխթար իթտի։

Մէզքիւր սօգագտա քեային Միսթիգօնուն իգամէթ իթտիկի խանէնին գաբուճուսու, գաբունուն էշիկինտէ պուլունմազլէ, բահիպէ, պու գաբուճուեա խիթապէն,

— Միւսիւ Սթանիսլաս Տիւմայ պուրատա՞ մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

Գաբուճու։ — Մ. Տիւմա՞յ մը . . . պիր այտան պէրու քէնտիսինի կէօրմէտիք . . . պու հալտէն տօլաեը զէվճիմ վէ պէն էնտիշէ իչինտէ պուլունուեօրուզ։ — Բէք նազիք վէ թէրպիեէլի չօճուգ իտի։

— Էնտիշէ իթմէեին . . . Մ. Տիւմայ եօլճուլուգ իտիեօր՝ Պիր գաչ կիւն էվվէլ քէնտիսինտէն խապէրլէր ալմըշ իտիմ, վէ Բարիսէ ավտէթ իթմիշ օլտուղունու զանն իտիեօրտում։

— Խայր, բահիպէ գըզգարտաշ, հէնուզ ավտէթ իթմէտի։

— Լաքին եագընտա ավտէթ իտէճէք տիր . . . պէն պու կիւն թէքրար կէլիրիմ։

— Էկէր կէլիրսէ, սիզի պէքլէմէսինի իխթար իտէեի՞մ մի։

— Էվվէթ։

Պատէհու բահիպէ Մարի՝ Վանտամըն նէզտինէ կէլէրէք։ Միսթիգօնուն հէնուզ ավտէթ իթմէմիշ օլտուղունու սէօյլէտի, վէ իլավէթէն տախի,

— Պիր գաչ սաաթտան Սթանիսլաս Տիւմայ ավտէթ իտէպիլիր։ Պու ճիւմլէ իլէ, Վէրիէր վէ օրթաղը Բարիստէ քէնտի պանգալարընա կէլտիքլէրինտէ, պիզ տէ Մալնուեա կիտիպ, Անժէլիք իլէ իսթիշարէ իտէրիզ, տէտի։

Վանտամ. – Ր'ախիպէ գըղգարընտաշ, սիզ հէր նէ կօլայա իսթէրսէնիզ, էօյլէ թէրթիպ իտին։

Բահիպէ. – Էօյլէ իսե, սիզ արապատա օթուրուն. պէն պուլմար Հօսմանտաքի էվէ կիպիպ. Մանուշ հագըճնտա գաբուճուտան մալիճմաթ ալմէրմ։

Պու սուրէթլէ մէրդումէ, մէգըիւը խանէնէ կիտիպ, գաբուճուտու պուլտու, վէ գաբուճուչ մէրդում կէօրտիւկիւնտէ, իզհարը թէճաճիւպլէ,

— Վէյ, գըղգարընտաշ, սիզ պուրատա՞մըսընըզ պէն իսե սիզի սէյէհաթտա զանն իտիէօրտում, տէտի։

Բահիպէ. – Հէնուզ սէյէհաթտան ավտէթ իմտիմ։

— Լաքին նա՞սըլ Մանուտա պուլունմանէօրտունըզ։

— Մատմուազէլ Ենժէլիքին իզտիվաճընտան էվվէլ Մանուտա պուլունապիլմէք իւզրէ աճէլէթէն Բարիսէ կէտիմ։

— Իզտիվաճընտան էվվէ՞լ մի... թամ վագըթտա կէըտինիզ... տիմէք եէնի գարարտան խապէրնտար տէյիլսինիզ։

— Պէնիմ պիլտիկիմէ կէօրէ, իզտիվաճ ըչմի եադըրն տէյիլ օլ պիր կիւն իճրա իտիլէճէք իտի։

— Ֆիլվագը, գըղգարընտաշ, սիզին հիչ պիր չէյտէն խաբէրինիզ եօք տուր։ Իզտիվաճ պու սապահ իճրա օլունաճագտըր։

Բահիպէ Մարի՝ սարսըլպրագ։

— Եա՛ Բապպի, եա՛ Բապպի, տէյի ֆիտա լիմտի, վէ հէվէճանընտան նէշի ագըզ պաշընտան կիտէրէք, վէ պու հարէքէթի սեպէպիյլէ գաբուճուտու հայրէթտէ պրապարագտ տիչարը ֆըրլանըպ, չէնտ տագըդա զարֆընտա Վանտամը պուլտու վէ թէլաշլէ,

— Կիտէլիմ... չաբուգ կիտէլիմ, տէտի։

Վանտամ. – Նէ՞րէյէ կիտէճէնիզ։

— Մանուեա... Ենժէլիք պու սապահ, մահիյէթլինի իլան իտէճէք օլտուղումդուզ ալչագ իլէ էվլէնէճէք իսիչ... պագալըմ վագթընտա եէթիչէպիլէճէ՞ք միսինիզ։

Վանտամ, մէյուսիյէթի վէ հիտտէթլէ ըչֆընիտա լիմտի, վէ բահիպէ՝ արապաճըեա խիմաթպէն,

— Շարգ տէմիր եօլունա կիտէճէեիզ... էն զիեատէ սիւրաթլէ հարէքէթ իթտիկինիզտէ, սիզէ եիկիրմի ֆրանգ վէրէճէեիմ, տէտի։

Արապա եօլա չըգտը։

67

Մալնուտա ալէսսապահ հէեէճանը ազիմ հիւքմ իթմէքտէ օլուպ, սաաթ տօգուզտան իթիպարէն գօնագ արապալարը արտ արտա սէյֆիէեէ կէլմէեէ պաշլատըլար, վէ պունլարտան չըգան տավէթլիլէրի՝ Վէրիէր իլէ տամատը օլմագ իւզրէ պուլունան խապիս՝ պիւեիւք գարունուն նէրտիվէն պաշընտա գարշըլաեարագ սալօնա կէօթիւրմէքտէ իտիլէր։

Անժէլիք՝ սիւքիւնէթ վէ մահզունիյեէթ իչինտէ օլուպ, էլպիսէսինի կիեինտիրմէքտէ պուլունան խըզմէթճի գատընլարըն էլինէ քէնտիսինի թէսլիմ իթմիշ օլտուղու պիր սըրատա, սիմասը՝ մէրմէր թաշա պէնզէեօրտու, վէ տագըգա պէ տագըգա հիւզնէնկիզ կէօզլէրինի ասըլը սաաթա աթֆ իլէ, «բահիպէ Մարի հէնուզ կէլմէեօր» սէօզլէրի տիհանընտան չըգմագտա իտի իսէ տէ, օլ գատար եավաշ սոնրէթտէ իտի քի, եանընտա պուլունանլարտան հիչ պիրի իշիտէմէեօրտու։

Սաաթ տօգուզ պուչուգտա, Վէրիէր՝ գըզընըն նէզտինէ կէլէրէք, սալօնա էնմէսինի իխթար իթտի, վէ մէզպուրէ, հիչ պիր իւմիտի գալմատըղընտա, հաեաթը թէլինի գաթթ իթմէք ֆիքրիյլէ, չէքմէճէնին պիրինտէն, հէման օեունճագ գապիլինտէն քիւչիւք պիր բէվօլվէր ալըպ, տանթէլալար վէ լիմօն չիչէքլէրիյլէ միւզէյեին պէեաղ ճանֆէս ֆիսթանընըն ճէպինտէ հըֆզ իթտի։

Սալօնտա, մէրգումէ, հազրը պուլունան զէվաթա թէպէսսիւմ իթմէք, վէ սէօյլէտիքլէրի սէօզլէրէ ճէվապ վէրմէք մէճպուրիեէթինտէ օլտուղունտան, պու հալ քէնտիսինի տահա զիեատէ սըգմագտա իտի։

Թամ սահթ օնտա, պիր խըղմէթճի սալօնա կիրիպ, փայիրէյի պէլէտիէյէ վէ քիւֆէնէ կիթմէք իւզրէ ադապաս-լարըն հազըր օլտուղունու խապէր վէրտի։

Վէրիէր՝ գըզընըն էլինտէն թութուպ, տավէթլիլէր իչինտէն կէչիրէրէք, գաբուճա տօղրու իլէրլէտի, վէ տամամը օլմագ իւզրէ պուլունան խապիս տախի, Բարիսին պիւեւէք պիր պանքէրինին զէվճէսի գօլթուղունա կիրմիշ օլարագ, մէրգումլարըն արգասընտան կիտիեօրտու։

Պիրտէն պիրէ պու գաբու աչըլտըղընտա, րահիպէ Մարի իլէ Էմիլ Վանտամ ճիւք իչղէրինտէ պուլունտուգլարընտան տէֆաթէն իւչ նիտա իշիտիլտի։ Պու նիտալէքտէն պիրինին, եանի Անժէլիքինքի մէսրուրանէ օլուպ, հալ պու քի Վէրիէր իւչ չէրիքինին նիտալէրի տէհչէթլէ գարըշըգ իտի։

Պատէհու Անժէլիք՝ – Էմի՛լ... հաւաթտա՛... տէյտի, վէ րահիպէնին գուճաղընա տիւշտիւ։

Թօքճու միւլազիմի տախի պանքէյէ տօղրու իլէրլէեէրէք,

— Մուվասըլէթիմի մէմուլ իթմէեօրտուննուզ, վէ պէնի էօվիւշ զանն իթտիկինիզտէ բէք թասիի իտի, լաքին համան օլսուն էօվէտիմ, վէ զանն իտէրիմ քի վագթընտա հասըլ օլտում, տէյի պէեան իթտի։

Ժիւլ Վէրիէր. – (Բէսպի ճէնապէթի իթմէեէ չալըշարագ.) Վագթընտա՞ մը... վագթընտա՞ մը... Նի՞չին։

Վանտամ՝ Միւթէէրիհ օլուն, տայըճըղըմ, ճէթիէն պէօրճունուն միրասընտան հիսսէմէ իսապէթ խտէն մէպղաղը աշմագ իչին տէյիլ, իլլա քէրիմէնիզին պու ատէմ իլէ էվլէնմէսինի մէնն իթմէք իչին կէլտիմ, տէտի, վէ էլինի Գալկիւթա պանքէրինին տապրագ քեաթիսինէ տօղրուտ ճէզամէտը։

Սախթէ Ուրնօլտ Ճէքվինը, պու ալա սիւքիւնէթի կամըմընը իթթիհատագ իթմիշ օլմաղէ, Էմիլ Վանտամ՝ տօղընտ պիր ատըմ ալարագ,

— Միւսիւ, նէ՛ տիմէք իսթէտիկինիզի տիւչհինիւեօրում։ Ջանըն իստէքտիմ, պու քիւսթախանէ հարէքէթինիզ պիր ազ զիեատէճէ տիր։ – Հաւաթ վէ մէմաթընըզա հագգընի պու-լունտուղունու, վէ պու հագգը սիզ պանա վէքթիկինիզի

ունուտուեօ՞ղմուսունուզ, տէյի պէեան իյլէտի ։

— Օ հագգը՝ նամուալու զանն իթ տիկիմ պիր խասիմէ վէրտիմ։ Հալ պու քի սիզ նամուալու պիր աաէմ տէյիլսինիզ – էվվէթ, պէն օ հագգը, Արնօլտ Տէսվինեըեա վէրիպ, քէնտի հագըգի իսմինի, չալմըշ օլտուղու իսիմլէ կիզլէեէն պիր աաէմէ իթա իթմէտիմ։ Ո՛Հ, սիզ հուգուգունուզու տավա՞ խոիեօրսունուզ. . . լաքին պէն օ հուգուգու ըէտտ վէ ճէրհ իտէրիմ։ . . սիզ քի՞մսինիզ. . . .

Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի. – (Պօղուգ պիր սէտա իլէ.) Թէքմիլ գանըընըզ՝ պու հագարէթի թէմիզլէմէէե քիֆաեէթ իթմէեէճէք տիր ։

— Հագարէ՞թ մի. սիզէ՞ մի . . . սիզին իլէ՞ մի տուէլլօ իտէճէեիմ . . . պուրալարա կիթմէզտէն էվվէլ, իսմինիզ նէ իսէ, օնու սէօյլէեին ։

— Իսմիմի պիլիրսինիզ. . . իսմիմ՝ Արնօլտ Տէսվինեը տըը Պրա՛ արա, տիկէր պիր շախս, ւեանի Միսթիգօ՝ սալօնուն էչիկինտէն կէչտի, վէ պունուն արգասընտան տախի, քիմսէյնէն թանըմատըը իւչ շախս ձախիլ ծլտուլար ։

Միսթիգօ. – (Սօն սէօզէ ճէվապէն.) Արնօլտ Տէսվինեը՞ մը . . . եալան տըը . . . Սիզ՝ Արնօլտ Տէսվինեըեը Լօնտրատա պըչադլա վուրտունուզ, վէ ճիսմինի թայմն նէհրինէ աթտընըզ ։

Յանպիսի մէրգում, « եալա՛ն տըը, իգթիրա՛ տըը » տէյի նիոա իմ ժէք իսթէեօրտու իսէ տէ, ասըլ Արնօլտ Տէսվինեը գարշըսընտա պուլունտուդունտան, ճէսարէթի իտէմէտի, վէ պոռ շախս՝ օղուգ գանլըլըգ իլէ ,

— Եարլ Ժէրա՛ր, պու սէօյլէնէէն սէօզլէրի ինքեար կէլէպիլիր միսինիզ. զանն իտէրսէմ, բէ.ը ֆօլայ տէ՛յիպիր՝ պէտի։

Էլմաս Թաճիրինին գաթիլի՝ ագլը պաշընտան կիտէրէք՝ հէմտա՛ բիւճամի իտէպ, ֆիրար իմ ժէքտէն պաշգա պիր միւլահազատա պուլունամտըը իսէ տէ, Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ մուվասըլէթլէրինի իշար իմ տիկիմիզ իւչ շախս՝ ժէրգունմուն հարէքէթինէ մանի օլտուլար ։ Պունլար՝ միւտտաիի ումումի իլէ քօլիս միւտիրի վէ պիր քօլիս գօմիսէրի օլուպ, գաբունուն եանընտա տախի պիր գաչ նէֆէր քօլիս մէմուրու, գօլըըը

գավիէն պաղլը պուլունան Ակօսթինիի թուքմուշլար իտի։

Ա,նի վագըթնա միւտաաիի ումուտի, իքիատէնէ աղազլէ,

— Ինչ վագը պու ատէմին իտի Շարլ Ժէրար ծլուպ, Արնօլտ Տէնվինեըրը սպասուգտանճընա էօլտիւրմիճ իտի տէ, մուվաֆֆաղ օլամամըշ տըր . . . էմիլիէն Պէրճնուն գաթիւլի տէ քէնտիսի տիր, տէտի։

Պատէհու միւտաաիի ումուտի բօլիս գօմիսէրինէ պիր իշաըէթ իթտիկինտէն, գօմիսէրի մէրգումէ էլինի սախթէ Արնօլտ Տէնվինեըրընըն ումուզունա վազ իտէրէք,

— Շաշը ժէրա՛ր, գանուն նամընա սիզի թէվգիֆ իտիեօրսա՛ տէտի։

Տէրհալ, մէրգումանն գօլլադընա պիլէքչէ կէչիրիլտի պիճ քէնտիսի՝ պու պապաե մուխալիֆէթին պէ յհուաե օլսուդունու անլատընըզընտան, ասլա գարշը տուրմատը, վէ մուախաըէն միւտաաիի ումուտի՝ Վէրիէրէ խիթապէն,

— Մ՛իսի՛ւ, սիզ պիր այչաղա, խապիսէ ալտանմըշսընըզ։ (Միսթիգօու կէօսթէրըէրէք.) Պու տէլիգանլընա թէչէք-քիւք իտիր քի, անըն սանէնինտէ, պիր խըրսընը, հիյճէպաը, վէ գաթիլի քէնտինիզ տամամա իթմէչտէն գուրթուլտունուզ, տէտի։

Պանքեր, թէչքմիչ վիճուտի իլէ տիթրէէրէք վէ պիր քիմսէ իրատընա պիրէ միւթէաքիբ օլամաեարագ, նիւզուչ իսապէթ իտէն պիր քիմսէ միւսիլլու պիր իսկէմիլէ իւզերինէ տիւչիւվերտի։

Բօլիճ միւտիրի։ — Հայտէ՛, Շաշը ժէրար, պէնիմլէ կէլինչ տէյի էմր փթտի՛, վէ ճանիքի մէրգումէ, վաքտամն, Անժէլիքէ, բտհիպէ Մարիէե վէ Միսսիսիգօաա աաավէթչէ նամըը նազար իտէէք, օրատան տէջճ օլտը։

Տավէթչիլէր, քէնտիլէրինին օրատա գալմալարընա արթըգ մահէլլ գալմատըղընը տէրքլէ, սէյիճիէէտէն մուճարագամ իթտիլէր։

Օլ էտնատէ Միսսիսիգօ՝ վանտամ իլէ էլ էլէ թուքմուշ օլան Անժէլիքի բտհիպէէ կէօսթէրէրէք,

— Բահիպէ գըզգարընտաշ, պիրինճի տէջա՛ Մօնմարթըը թէքթէլէչինտէ՝ պիրի պիսիսիզ թէսատիճ իթտիկիմիզ խամըրընըզդա կէլիէօ՛ջմու։ Օ կիւնիւ մամուազէլ Վէրիէրէ մուպարէք պիր քիւչիւք միտալիա իհտա իթմէքլիկիմէ միւսաատէ իթմիշ խանընիզ . . . Օ կիւնիւ մէգքիւր միտալիանըն մուճիպի սաատէթ օլտուղունու վատ իթտիկիմտէ, եանըլմատըղըմը չիմտի կէօրտիւնիւզ, տէտի, վէ բահիպէ Մարի ճէվապ վէ-

րեճեչք էքէն , վէրիէրին գահգահալը պիր կիւլիւչիւ՝ ճեվապ վէրմէսինէ մանկ օլառ , վէ օ անտչ , պանքէրի մէրգում , սէմ թէպոիլ օլմուշ օլարագ , բաղըմ սըզ աէօղլէր սէօյլէմէճէ պաշլատը ։

Պէօյլէճէ վէրիէր թէճէննիւն իտիպ , իլմէսի կիւն ճինի նէմի չիտաէմ փեօպ իմմէքլէ , ա՛ թիմարխանէյտէ թէվգը-ֆքնպ մէճպուրիէմ կօէրիւլար , վէ իքի կիւն սոնրա օրա-տա թէսլիմի գուհ իմտի ։

. . . . . .

Գարիինի քերամըմզա հիքեաեճ իմտիկիմիզ վագը-լարտան իչ այ սօնրա , էմիլ Վանտամ իլէ Անժէլիք՝ նէկտի-կէրլերի հադգնտաքի մուհաֆպէթլէրի թապիի նամճա գի-եատէ աիմմըզ օլտուղու հալտէ էվլէնտիլեր , վէ էմիէն Պէ-րճնագն եէկեռանէ վարիպլերի եալընըզ քէնտիլերի գալմըշ օլ-տուդգլապրնդագն , մուհէվէֆպէ մէրգումուն ոէրվէթի ճէպիմէ-սինէ մալիք օլարագ , քէնք չօգ ումմուզը խայրիէպէ պուլուն-տուլար ։ – Հագրգի Անժօլա Տէսպէյներ՝ եէնի կիւվէյի իլէ կէլինին թէքլիֆլէրի մուճթիպինճէ մանշահաթկիւղպլարը թէնյեին օլունտա ։ – Մ'իսթիգօնուն արզուսոս վիճուատ կէլտի ։ չէօղլէքի Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարի սոեէպնտէ պիր քի-թապճը տի՝ քքեանը սաֆիպի զուպ , պուպ իշտե իլէրի կիմվէք արզուսիյէ չալըշմահա պաշլատը ։

Ա.կօսթինի՝ նուվէլ Գալէտոնիահա նէֆի իտիմէք իսթէ-մէտիկինտէն , թէվգրֆ իտիմիշ օլտուղու հապսխանէտէ քէնտի քէնտիսինի թէչէֆ իմտի ։

Շարլ Ժէրարըն տուխասը թահգըգ իտիմէքլէ , պիր չօգ մէմուրին դայրի ահվալ մէ յտանկա չըգարըլտը ։ Եէօղլէքի պուլ-վար Պոմարշէտէքի իգամէթկեահնը արանըլտը ։ Թիվօլի նօգա-ղընտաքի խանէտե , Ֆրանսուա Միրօն սօգաղընտա Ֆլօնեինին իգամէթկեահընտան աշըրըլմըշ ծլան եաղրխանէ պուլունտու ։ Շարլ Ժէրարըն՝ էմիէն Պէրօտան պաշգա , բօլիս խէֆիեէսի Ֆլօնեի , թիւճճար ուշաղը Տէլվինեըրը , վէ նիհաեէթ քէնտի չէրիքչէրի օլան Ուիլեամ Սգօթ իլէ Թրիլպիեի տախի գաթլ ու թէնէֆի իմմիշ օլտուղու իպպաթլարըդյա թէպէյիւնիմտի ։

Իշտոզ ճանիմ մէչհուրգըն մուհաքէմէսի՝ Ա՛ռարին մահքէմ մէյի ճեֆնաեէթինտե բուլեէմ իտիչէճէք իքէնա Լնապիսիէր-գսմ բէնյեի ատալէթտէն գուրթուլսագ վեզրէք քէնդի քէնա տիսինի՝ մեվգոգֆ պուլունտուդու հապսխանէտե վ՛Քոդար , մէնէլուն , մէնֆուր վէ մէքքահ չիճոգատու պու պուրեթլե մահմ օլտու ։

* *

Իշպու մուֆասսալ հիքեաեէնին պայընտան նիհաեէթինէ գառար եաղըլան չէյլէր՝ ղայրը մէշրու պիր հըրսը թամա իչլէ պունուն իճապ իթտիրտիկի նէթիճէլէրտէն իպարէթ օլտուղու գարիինի քիրամքմըզ հպղարաթընճա մալիւմ օլմուշ տուր։ Հալպու փի իրթիպաթ խափիլէն պունճա ֆէնալըգլարէ տան, ճինսաեէթլէրտէն, վէ նճա խանըշլէր վէ խանէտանլըքլա սէօնտիւրիւլտիւքտէն սօնրա, նէ՞ամլը նէ՞ օլմուշ տուր։ Ուվֆֆաղըլհէթսիզլիքտէն, մահրումիյեթտէն, ըէզալէթտէն վէ ձիհաեէթտէ թէլէֆի նէդեն իլէ, ալէմին նէֆրէթու իքրահընը ճէլպ իտէրէք, վէ գառու վէ պիր արզը՝ թօքատաղ իչինաէ միւէպպէտէն աման իչիտէրէք եաթմագտան պաշգա նէ՞ մուհտաէնաթ էլտէ խոլմիշ տիր։ Իչթէ, օսմանլը տաճ պէքլէնիլէն ֆայիտէ պու տուր։ Ինանան՝ պու եօլտա օսմանլարը օգուտմագլա, էյիլիք վէ ֆէնալըգտան հասըլ օլան նէթիճէլէրի պիր այինէ իչինաէ կէօրիւրճէխինէ, պիր թարաֆտան խապտասէթին պու ալէմտէ տախի ճէզայի սէզապընը պուլմագտան գորկուլամաթըղընը, վէ տիկէր թարաֆտան էյիլիկին էր ենա կէճ ֆէնալըղա ղալէպէ իթտիկինի փնլար վէ հէր նէ տախի օլսա, թարիգի իսթիդամէթի վէ ֆադիլէթտէն չաշմամագլըգ, վէ ղայրը մէշրու վասըթալար իլէ աղրաղը նէֆսանիեէօնին թէրվիճինէ չալըշմագ գաթան ճայիզ օլմասըղընը պիլմէգլիք վէ մուճթահինճէ եաշամագլըգ՝ հէր ղէման իննանիեէթին պատիի չէրէֆ ու իֆթիխարը օլտուղումու թագտիր իյլէր։

ԽԻԹԱՄ

Իշպու հիքեայէնին մազհար օլտըղը բաղըէթտէն տօլայը գարիինի քիրամ հազարաթընա արզը չիւքրան իսէրիմ։ ԲԱՐԻՍԻՆ ՀԱԳԻՒԻ ԷՄՐԱՐԸ նամըյլա իքի ճիլտտէն իպարէթ օլարագ նէչրինէ մուպաչէրէթ իտէճէյիմ օսման, մէհարէթի փէվգէլատէ իլէ թէքթիկ իտիլմիշ պիր հիքեայէի նէֆիսէ օլմաղլա, քէնտը տըգդաթլա միւթալաասընը աճիզանէ թավսիյէ իյլէրիմ։

Կ. Պիպէրեան

